بسم الله الرحمن الرحيم

فرائد منظومهٔ محامد مسعوده ولآلی منضودهٔ اثنیهٔ محموده نثار درگاه معلای کبریایه حقیق وشایاندرکه
مرایای عالمده رونما اولان گوناگون حوادثڭ بر فحوای کریمه کُلَّ یَوْمٍ هُوَ فِی شَأْنٍ مجاری
غیبدن صحیفهٔ وجوده ظهور وبروزی شواهد حکمت بالغه ودلائل قدرت باهرهسی اولوب
صحائف انفس وآفاقده مسطور اولان آیات بینات صور کائنات حجج قاطعهٔ الوهیتی وادلهٔ ساطعهٔ
ربوبیتیدر اول مبدع بدیع الصنع والایجاد درکه افعال متقنه وآثار محکمهسی عالم غیب وشهادته محاط
علم محیطی اولدیغنه برهان مبین ووجوب وجودهٔ افاضهٔ جود ایله تفرد وتوحدینه دلیل متین در وافضل
صلوات زاکیات واشرف تحیات طیبات مرکز دائرهٔ وجود صاحب الحوض المورود والمقام المحمود
خاتم الانبیاء رسول کبریا ابو القاسم محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینڭ
خاکپای مشکسایینه شایسته ابلاغ واهدادر که نیر اعظم ذات مسعودی مطلع غیبدن عالم
شهوده پرتو انداز ظهور اولدقده بالجمله آفاق ربع مسکون انوار اسلامله تابان ودرخشان
وظلمات کفر وضلالی بی نام ونشان اولوب امم ناجیه وقرون ماضیهیه مبعوث اولان جمیع
انبیا ومرسلین صلوات الله علیهم اجمعین حضراتنڭ افضل واشرفیدر ودخی حمات دین وهدات
شهراه یقین اولان آل واصحابی واتباع واحزابی ارواحنه که هر بری قلهٔ رفیعهٔ اسلامده علم نائر
ومناقب حسنه وسیر مستحسنهلری مثل سائردر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین اما بعد ارباب
الباب سر وخفی اولمیه که جوهر علم وکمال حلیهٔ جمال انسان اولوب تحصیل علومده فکر ونظر صیامه
ومذاکره ومدارسهسی قیامه معادل اولدیغی صحایف کتب آثارده مسطوردر لکن دوحهٔ ذات النضره
علمڭ شعب واغصانی کثیر وفروع وافنانی غزیر اولوب اصول وموضوعاتی ومنافع وغایاتی اعتباریله
اقسام وانواعی مختلف ومتفاوتدر ازینجمله علم قصص واخبار وفن تاریخ امم سالفه وقرون سابقهنڭ
احوالنی حاوی ومناقب اسلافی اخلافه حاکی اولمغله بر فحوای نص کریم فَاعْتَبِرُوا یَا أُولِی الْأَبْصَارِ اعتبار
واعتنایه صالح اولوب فضل وشرفی براهین عقلیه ودلائل نقلیه ایله ثابت وظاهر ومنافع جلیلهسی
واضح وباهردر بناء علیه اصحاب فضل وکمالدن جم غفیر وجمع کثیر اَنَارَ اللهُ بَرَاهِینَهُمْ لسان
تازی ودری وزبان ترکی ایله ضبط نوادر اخبار وجمع حکایات وآثارده کتب کثیره تألیف وتدوین
ایدوب وجیز وبسیط تصانیف غیر محصوره ضمننده وقایع کونیه وحوادث یومیهیی درج
وحصر ایتدیلر لکن کتاب وسنت واجماع امت ایله ثابت واسانید صحیحه ایله مثبت اولان

قصص واخباردن ماعدا کتب تواریخه درج وثبت اولنان حکایاتڭ اکثری کاذبه
وباطله وعلیلهٔ صحتدن عاطله اولمغله صحیحی فاسددن ورایجی کاسددن فرق وتمییز ایچون
بر قانونه احتیاج مس ایدوب بو امر ضرورینڭ تمهید وتقدیمی لازم وعنوان کتب
تواریخده ذکری واجب ومهم ایکن جمهور مؤرخین بو مسلك سدیده سلوکه رهیاب توفیق
اولمیوب فن تاریخ حلیهٔ نقد تحقیقدن خالی قالمش ایدی وقتا که تقدیر مکور اللیل والنهار
ایله مائهٔ ثامنهٔ سنین هجریه حلول ایدوب اول قرن مسعودده تألیف وتصنیفنه تصدی
ایدن اعلام فحول مغاربدن مورخ ذی فنون علامه ابن خلدون ولی الدین عبد الرحمن
الحضرمی نام فاضل مشهور عنوان العبر ودیوان المبتدأ والخبر فی احوال العرب والعجم
والبربر اسمیله موسوم اولان تاریخ کبیری ببرایهٔ سلك تألیف وکشیدهٔ سمط
تصنیف ایتدکده کم ترك الاول للآخر فحواسی اوزره بو معنی جلوهگر مجلای خاطری
وصورت نمای ضمیری اولوب تاریخ مذکورڭ عنوانینی نسق مذکور ودستور مسطور
اوزره بر مقدمهٔ بدیعه ایله توشیح وتزیین ایدوب فن تاریخی احیا وقدر وشانینی اعلا
ایلدی شویله که فن تاریخده ذکر اولنوب احوال امم ودوله دائر اخبار وآثار جزئیهیی
التی اصله ارجاع وهر اصلی بر فصل مفصل ضمننده بیان وادا ایدوب وهر فصلی فصول عدیدهیه
تقسیم وتفصیل ایله بر تألیف جلیل وتصنیف جمیله موفق اولدیکه اول فصول ضمننده
مسطور ومندرج اولان اصول سته علی التفصیل ضبط واتقان اولنوب کتب تواریخه
ثبت ودرج اولنان اخبار وآثار اول اصوله ارجاع وتطبیق وسنجیدهٔ میزان تحقیق
اولندقده نقل اولنان اخبار وآثارڭ صدق وکذبی ظاهر ومحك اعتبارده عیاری
ثابت اولور لکن بو تألیف مرغوب عربی الاسلوب اولمغله نفعی خواصه مخصوص
اولوب کلام عربی فهم وادراکده راجل اولان رجال انتفاعدن محروم اولمغله هر
مقدمهٔ مذکورهنڭ اسلوب ترکی اوزره ترجمه وانشاسی وفهمه قریب تعبیر ایله املا
واداسی اداء دین کبی واجبهٔ عهدهٔ همت ومنفعت عامهیی متضمن حالت اولمغله بر وجه
مشروح ترجمهٔ مذکورهیه بعض صدور علمانڭ سوقیله بو عبد قلیل البضاعه محمد پیری زاده
جعل الله التقی زاده فقیر صاحب التقصیرڭ دائرهٔ فکر فاتری وتحریك قلم قاصرینه توقیف
واحاله اولنوب هرچند که بسط مقدمات اعذار ایله اثبات عجز وتقصیره توسل
اولندی لکن ماننده شکل عقیم منتج مرام اولمامغله حبل متین توفیقه اعتصام اولنوب
بیك یوز اوتوز سکز سالنده ترجمهٔ مذکورهیه شروع ومبادرت اولنمشیدی وقت
شروعدن التی سنه مرور ایدوب بیك یوز قرق سالی حلولنده مقدمهٔ مذکورهنڭ ثلثانی مرتبهسی
ترجمه اولنوب لکن خطبه ودیباجهسی هنوز ترتیب اولنمامغله ترجمهٔ مذکورهنڭ فاتحه

وخاتمه سی رقمزده یراعهٔ اهتمام اولیوب بدایت ونهایتی نقصان وقصوردن بری دال واتمام آغاز انجامی رهین توفیق صمد بی زوال جل شانه عن الاشباه والامثال اولمغله كُلُّ أَمْرٍ بِوَقْتِهِ مَرْهُونٌ نحواسنجه سنین هجرت نبویه صلی الله تعالی علیه وسلمدن سنه ثلث واربعین ومائة والف حلول ایدوب تقدیر مالك الملك فعال لمایشاء واتفاق اصحاب آرا وشوری ایله تاج وهاج خلافت عظمی وافسر بالای سلطنت کبری لائق اورنك جهانبانی وارث تخت عثمانی شوکتلو عظمتلو مهابتلو کرامتلو مرحمتلو سلطان محمود خان ابن السلطان مصطفی خان أَیَّدَهُ اللّٰهُ الْمَلِكُ الْمَنَّانُ افندمز حضرتلرینك بیر ایرسر سعادتمند دولتلری اولدقده فطرت سلیمه لرنده جوهر علم وکماله رغبت وترویج متاع عرفانه همت مرکوز اولمغله بو ترجمهٔ پریشان اسلوب کسسته شیرازه یه صرفخانهٔ عنایت بیوروب خطبه ودیباجه سی ترتیب وتحریر اولنمق بابنده فرمان جهانمطاع واجب الاتباعلری شرف برعز صدور اولمغله امتثالاً للامر العالی عنوان ترجمه اول سلطان مسعود محمود الفعالك نام نامی واسم سامیلری ایله تزیین وتوشیح اولندیکه شیمهٔ کریمه سی تقویت شریعت حضرت سید المرسلین وسجیت مرضیهٔ حمیده سی تأیید احکام دین مبین نیر رأی ثاقبی دافع ظلام ظلم وبیداد وجود با رأفت ومرحمتی سیراب سازتشنه لبان عدل وداددر اول مهر منیر مطلع خلافت وقطب اعظم مدار سلطنت جنابی که علو شان سعادت نشانی مجد سانحه حیطهٔ حدس وحواس وکون نظران حیطهٔ عقل وقیاس بیجون سلم پایهٔ برهان سلمی ایله ادنی مدار جنه وصول مستحیل الحصولدر اول شهریار خجسته کردار ستوده اطوار که نشانهٔ خدنك دلسوزی صفحهٔ سینهٔ هر ظالم غاشم وکشمکش دعاوی سرکشان اعادی شمشیر صارمی حاکم حاسمدر شهنشاه افاضل پرور وفواضل کستردرکه سریر سعاد تمصیر خلافتی جلوس همایونلری میمنت مأنوسلری ایله تشریف ایتدکده هاتف غیبی داء خدمت تبریك وتهنیتا بیچون بو مطلع کزین وتهنیت دلنشینی نطق وانشاد وعامهٔ اهل اسلامی دلشاد ایلدی

خسروا تخت خلافت سکا مسعود اولسون ❊ آخر وعاقبتك خیر ایله محمود اولسون ❊

اَلَا وَهُوَ الْمُغِیثُ لِلدُّنْیَا وَالدِّینِ غِیَاثُ الْإِسْلَامِ وَالْمُسْلِمِینَ ❊ قَاهِرُ الْجَبَابِرَةِ وَالْمُتَمَرِّدِینَ ❊ قَامِعُ الْكَفَرَةِ وَالْمُشْرِكِینَ ❊ حَامِی الْبِلَادِ ❊ رَاعِی الْعِبَادِ ❊ خَلِیفَةُ رَبِّ الْعَالَمِینَ ❊ ظِلُّ اللّٰهِ فِی الْأَرَضِینَ ❊ اَلسُّلْطَانُ ابْنُ السُّلْطَانِ السُّلْطَانُ الْمَمْدُوحُ مَحْمُودْ خَانْ ❊

لَا زَالَ اسْمُهُ الشَّرِیفُ حِلْیَةَ فَخَارِ الْمَنَابِرِ وَخُطَبِهِ
وَاسْتِیصَالُ جُثْمَانِ الْأَعَادِی بِالسَّنَابِكِ وَالْحَوَافِرِ ❊
مَا تَعَاقَبَ الضِّیَاءُ وَالظَّلَامُ ❊ وَتَتَابَعَ
الشُّهُورُ وَالْأَعْوَامُ ❊ بِالنَّبِیِّ
الْكَرِیمِ وَآلِهِ وَأَصْحَابِهِ الْعِزِّ
وَالْكِرَامِ ❊ آمِینْ
بِحُرْمَةِ طٰهٰ
وَیٰس
م

بسم الله الرحمن الرحيم

علمای اولی الابصار ذوی الاستبصاره معلومدرکه فن تاریخ شول فنون معتبره دندرکه انی
جمله امم و اجیال تداول و رکائب درحال تحصیلنه شد اولنوب ارباب سوق و تجارت دخی
معرفتنه میل و رغبت و ملوک سلاطین حصولنه سعی و همت ایلیوب فهم و ادراکنه صغار
وکبار طالبلردر زیرا فن تاریخ ظاهرده نظر ایله ایام و دول و قروندن اوللکی خبرلرینی ضبط
وبیان و کشف و عیانه مقصور اولوب آنلرک احوالنی جامع اقوال غریبه کتب و تنمیق و حکایات
عجیبه تحریر و تحقیق اولنوب مجالس و محافلده نقل و بیان اولندقده عقد انجمن جمعیت ایله اجتماعنه
جملنک تمام اجتماع ایلیوب امم سابقه و قرون سالفه‌نک تقالیب دهر ایله حال و شانلرینک انقلابنی
و صحایف اقالیم ربع مسکونده دول و سلطنتلرینک ظهورلرینی و تدریج ایله ممالک و مسالکده
وسعت و فسحتلرینی آخره نقل و ارتحال ایلدکلرینی و کیفیتلرینی بزه ادا و افاده ایدر اما
فن تاریخک باطنی عالم کون و فساده ظهور ایدن حوادثک اصلنی تعلیل و تحقیق و علل
و مبادیسنی ترتیبده نظر دقیقی مشتمل اولوب وقایع روزگارک کیفیتلرینه و سببلرینه فکر انیق
و علم عمیقی متضمن اولمغله حقایق اشیایه وقوفده اصیل و عریق و علوم حکمتدن معدود و مستقل
بر علم اولمغله لاتوقف جلیلدر و دولت اسلامیه‌ده تدوین و ترتیب ایدن فحول مورخین ایام
ماضیه‌نک اخبارنی جمع و تحریر و صفحات دفاتره ابداع و تسطیر ایدوب نفس الامری بیان
و حقیقت حالی شرح و عیانده تقصیر ایتمدیلر لکن فن مزبورده راجل و وظیفه تاریخدن
غافل بعض کسنه‌لر کلوب اوهام عاطلرینه تبعیت ایلدکلرندن ناشی باطلی حق ایله ملحق ایلیه
ثبت و تحریر و نیجه حکایات کاذبه‌یی ترتیب و تصویر ایلیوب اسلاف مورخینک آثارینه ضم
و درج ایلدیلر و بونلردن صکره کلن مورخلرک اکثری دخی بونلرک اثرینه اقتدا و اقتفا
آثار و اخبارینی استماع ایتدکلری کبی بزه ادا ایلیوب دقایق کون و احوال عالمک علل و اسبابنی
ملاحظه و مراعات ایتمیوب کذب و بطلانی ظاهر اولان ترهات اخباری ترک ایتمدیلر
اکثر ازمانده حقی باطلدن فرق و تمییز قلیل و ده یده بصیرت غالب او قاعده ضعیف و
کلیل اولوب نقل اولنان خبرلره غلط و وهم عارض و طاری و بنی آدمده بربرینه تقلید

واقتدا

واقتدا اغرق شب مجراسنه جاری اولدی و غندی ماعدا فنون و علومه بیگانه و نا اهل
اولنلرک مداخله و تعرضلری معلوم و مرعای جهل بین الانام مقسوم اولمغله بربرندن
استماع ایتدکلری خبرلری صحیح و فاسد نقل ایدوب صحایف مؤلفاتنه درج و تحریر ایدرلر
لکن حق و صوابک برهانی واضح و معروف و شیاطین اباطیل شهاب ثاقب نظر صائب ایله مرجوم و مدحور
و مقذوف اولوب ناقل اخبار و آثار انجق نقل و املایه اقتصار ایدرسه‌ده نقاد بصیرت
رای و منتجلی کاسیده‌نی صحیحی فاسدندن نقد و انتخاب ایدوب صفحات صدق و صوابه ثبت اولنور
بو دخی معلوم اولسونکه تا سده‌ن جمع کثیر و جم غفیر اخبار و وقایع روزگاری ضبط و تحریر
و تواریخ دول و امم عالمی جمع و تسطیره تصدی ایدوب بکثیر مزید فضل و کمال ایله شهره آفاق
و اقطار و تصانیف اسلافی صحف متأخرلرینه درج ایدن ائمه اخبار فن تاریخ قلیل اولوب
عدد انامل و حرکات عوامل تجاوز ایتمیوب یعنی اوچ درت نفر اعلام رجاله بالغ اولدیلر
ابن اسحاق طبری ابن کلبی محمد بن عمر واقدی سیف الدین عمر الاسدی امام مسعودی و مشاهیره
فحول رجالدن بونلرین غیری کبی اکثر جمله امام مسعودینک و واقدینک تاریخلرینده ذکر اولنان
بعض کلاملرینه حفظه ثقات و اعلام اثبات ارسنده معروف و مشهور نیجه طعن و تشنیع
دخی وار ایسه‌ده لکن کافه مورخین ذکر اولنان ائمه اعلامک روایتنی قبول ایدوب
اثرلرینه اتباع و تصنیفده طریقلرینه اقتدا و اقتفا اختیار ایلدیلر صیرفیان بازار عرفان اولان
اصحاب رشد و اذعان نقل اولنان اخبار و آثاره امعان نظر ایدوب میزان عقل
سلیم و معیار طبع مستقیم ایله صحیحی و کاملنی اخذ و قبول فاسد و ناقصنی تزییف و رد ایلدیلر
زیرا عمران عالم افراد نوع بشر و آحاد بنی آدمک صحیفه ربع مسکونده اجتماعلرندن
عبارتدر و بونلرک طبیعتلری اولوب هر بری نیجه احوال و آثاری اقتضا ایدر و بو
اجتماعاتک طبایعی و احوالنی بیلنوب موجب و مقتضا الزمیه وقوف تام تحصیل اولندقده
کتب تاریخده نقل اولنان اخبار و حکایات او طبایعه عرض و ارجاع اولنوب انکله موافق
و ملایم ایسه قبول و الا رد اولنور و ذکری بقا ایدن ائمه فن تاریخک اکثری تاریخلرنده
اقطار ارضدن بر قطعه‌ده واقع ممالک احوالنه قصر و تخصیص ایتمیوب صدر اسلامده
دولت امویه و سلطنت عباسیه‌نک جمله آفاق و اطرافده ضبط و تسخیر ایتدکلری عالمک
و زمانلرنده اخذ و ترک ایتدکلری ممالک احوالنی بیانه تصدی ایتدیلر و اجللرندن
امام مسعودی و آنک اثرینه تابع رجال کبی بعض مورخین ملت اسلام ظهورندن مقدم
واقع اولان دول و اممک احوالنی دخی استیعاب و احاطه وجهی اوزره بیان ایلدیلر بعده
دنصکره کلن مورخلر اطلاقدن تقییده و عمومدن خصوصه میل و عدول ایدوب کندی
زمانلرنده کورلک ازمنه سالفه‌ده عامه آفاق و اقطارده موجود دولک احوالنی بیانده

تعرض ایتمیوب آنجق کندی عصرلرنده ظهور ایدن وقایعی کشیدهٔ سلك تحریر ویولندقلری دولتك
قلمرو حکومتلری اولان بلاد وامصارك احوالنی جمع وطی ایله اکتفا ایلدیلر اندلس
مورخی ابن حیان اندلسده واقع دولت امویه احوالنی بیان ایدوب وافریقیه مورخی ابن رقیق
قیروان دولتنك اخبارینی تحریر ایتدیکی کبی بونلر دخی عسکره کلوب فن تاریخده تألیف و
قدوینه تعرض ایدنلر طباع سلیمه اصحابندن اولمامغله هر برلری مجرد تقلید اولنوب غث
وثمینی جمع ایتدکلری اقوال واخباری نقد وتمییزه قدرتلری اولمامغله بولدقلرینی یازوب واسلاف
مورخینك تحریر ایتدکلری منوال اوزره ازمنه سالفه ده مرور ایدن احوال عصرلرنده واقع
اولان اموری قیاس ایدرلر بلمزلرکه ایام ماضیه ده سبق ایدن احوال عالم واطوار بنی آدم
مرور ایام وکرور اعوام ایله متحول ومتبدل اولوب قواعد ورسوم دول منقلب اولدیغندن
ذهول ایله عصر وزمانلرینك آداب وعاداتنه موافق ومطابق ظن ایدوب وزمان سابقده
مرور ایدن دول وسلطنتلرك اخبار وحکایاتنی کتب اسلافدن جمع وتحریر ایتدکلرنده آصلنی
وتحقیقنی بیلمیوب اجزاسنی مجهول معجون وشخوصی مبهم صور اشباح کبی مقالاتیله کتبلرینی مملو
ایتدیلر تحریر وتقریر ایتدکلری حوادث ایاملك اصول ومبادیسی معلوم اولمیوب نقل ایلدکلری
انواع وقایعك اجناس وفصولی بیان اولنمامغله حقیقت حال مجهول ومبهم قالمشدر
ائمهٔ متقدمینك فن تاریخده تدوین ایتدکلری کتابلرنده تحریر ایلدکلری اخبار متداوله‌یی
باعیانها بونلر تکریر ومواضع عدیده‌ده ذکر وتسطیر ایدوب کندیلر له متقدمین بینلرنده
یاخود زمانلرینه کچمش ایدن امملك حال وشانلرینك بیانینی ترك ایلدیلر زیرا طبیعتلری
تقلیده مجبول اولوب کتب اسلافده ذکر اولنمیان وقایعك احوالنی شرح وتفصیله قدرتلری
اولمامغله تألیفلری امم حادثه‌نك احوالنی بیاندن قاصر اولدیغی بوندن عسکره دولتلرك
ذکرلرینه تعرض ایتدکلرنده خبرلرینی علی الترتیب تنظیم ایدوب وزعملرنجه نقل وروایتلرنده
محافظه واهتمام ایدرك تکمیلنه همت ایلیوب کاه وهم وکاه اصابت ایلدیلر لکن بدایت
ونهایتلرینه تعرض ایتمیوب اقباللرینك افق عالمده طلوعنی وشوکت وسطوتلری انوارینك
سطوع وظهورینی موجب سببلرینی وغایته وصول ووقوفنی مقتضی اولان علتلرینی ذکر
اتممکله کتبلرینه نظر ایدنلر ذکر اولنان سلطنتلرك مبادی ظهورلرینی ورتبه ودرجه‌لری
کیفیتلرینی بیلمیوب ملوك وسلاطینك بربرلرینه تغلب وتزاحملرینك یاخود بربرینی
تعاقب وترادفلرینك اسبابنی تفحص ایدوب وخلفلرینك سلفلرینه اوضاع واطوارده مخالفتی
یاخود موافقتنی موجب اولان ماده‌لردن بحث وتفتیش ایتمکه محتاج اولدیلر نته کیم
بو اموره جمله‌سی ان شاء الرحمن بو کتابك مقدمه‌سنده ذکر اولنور بو طائفه‌دن صکره کلان
مورخلر دخی کلاملرینی ایجاز واختصارده افراط ایدوب ویازدقلری دولك آنجق ملکلری

اسملرینی ایراد ایلیوب انساب واحسابلرین واحوال واطوارلرین ترك واهمال واسماء ملوکی اوزرینه
عدد ایاملرینی حروف غبار ایله رسم واجمال ایلدیلر ابن رشیق میزان العمل نام تاریخنده وبونلك اثرینه
اقتدا ایدن کسنه‌لر ایتدیکی کبی بو طائفه فوائد علم تاریخی ترك واهمال ومورخین بینلرنده معروف اولان
مذاهب ومنافعی اجمال ایله اخلال ایتدکلری جهتدن بونلرك سوزلرینه اعتبار اولنمیوب هیچ آیلرنده نشر
ونه انتقالرینه اعتماد واعتدال اولنماز وقتا که بن دخی کتب قوم مطالعه ایدوب کرکی کبی امور
ماضیه واحوال حاضره‌یی ملاحظه اتمسه بصر بصیرتمدن دفع پردهٔ غفلت برله جار سوی معارفده
کشت وکذار ایلیوب مفلس تهی دست نقد عرفان ایکن کنجینهٔ خاطر فاطرمده بر کالای نو طرز تصنیفنه
خریداری اولدوغمده بروفق مأمور اسعاف سؤله مساعده ایتمکله فن تاریخده بر کتاب مستطاب انشاسنه
موفق اولدم که آفاق واقطارده نشئت ایدن امم وطوایفك احوالندن رفع حجاب درجه‌لایقی اوزره
حقیقت حالی اخبار واعتبارده باب باب تفصیل اختیار اولنوب دول وعمران عالمك ابتدای ظهورلرینك
علل واسبابنی کرکی کبی تحریر ونفس الامره مطابق خصوصی کتب وطی ایلدم وشرح وبیانی قصد
اولنان احوال دول وعمران واطوار حوادث واکوانی حالا بو عصرلرده دیار مغربی تعمیر واخبار
اقطار وامصارینی مسکن ومأوی اتخاذ ایدن طوایف بربر وقبائل عربك احوالی واول دیارده اولنلره
مخصوص دولتلرین وبونلری سبق ایدن ملوك وامصارك اخباری بیانی اوزره بنا ایلدم زیرا
ممالك عربده بو ایکی قبیله‌نك مقام وماوالری بیلنوب مدت مدیده سکونتی واقامتی رفع
لوای حکومت ایدوب زمان مکث وقرارلری مدید واحاد وافرادی کثیر وعزیز اولمغله بو ایکی
طائفه‌نك ممالك مغربده دیار آخره نقل وحرکتلری تصور اولنمیوب واهالیسی نوع بشردن
آدمده بونلردن ماعدایی بیلمکله تحریر اولنه جق احوال دول وامم واطوار عمران عالمك قواعد
واصولی مغرب اهالیسنك معلوم ومشهورلری اولان دولت وممالکك بیانی ضمننده ادا اولنوب
فهملرینه قریب معنا اولمغین بو اسلوب سهولت مصحوب اوزره کتابك مقاصدی تهذیب و
ترتیب وافهام عوام وخواصه تقریب اولنوب تألیف وتبویبنده مسلك غریب اختراع وتنظیم
وترتیبنده مذهب عجیب واسلوب لطیف ابتداع اولندی وبو کتاب مستطابده روی زمینی
وادیم خاکده افراد امم واحاد بنی آدمك بربرلریله اجتماعندن عبارت اولان عمران ومدنیت
احوالی وبونلرك اجتماعلرینه عارض ولازم اولان احوال واغراض ذاتیه‌لرینی بو کونه شرح و
بیان وکشف وعیان اولنمشدر که مطالعه ایدنلر وقایع کون وحوادث دهرك علل واسبابنه
وقوفیله انتفاع ایدوب واهل دول بیوت سلطنت ابوابندن نه کونه دخول وعرامل ثنیه‌نه وجمله
وصول بولدقلرینی بلدروب منازل ملك ومراتب دولك طرق ومسالكنه اطلاع حاصل اولمغله
علم تاریخده آخره تقلیددن کف ید ایدرلر وحضیض تقلیددن ذروهٔ تحقیقه عروج وسیله
اولمغله سنده اقلم ورمه‌سنده صکره ظهور ایده‌جك ایام وامملك احوالنه واقف اولوب سلك

وبن بو كتابی بر مقدمه واوچ كتاب اوزرینه ترتیب ایلدم مقدمه علم تاریخك فضل وشرفی
ومورخینك مذاهب ومسالكی واصحاب تاریخك غلطلری بیاننده در كتاب اول عمران عالمه
واكا عارض اولان عوارض ذاتیه‌دن ملك وسلطنت وكسب معاش وصنایع وعلوم وبونلرك
حدوث وعروضنی موجب علل واسباب بیاننده در كتاب ثانی قبایل عربك ابتدای خلقتدن
بو آنه كلنجه شعوب واجناس ودولتلرینك خبرلری بیاننده اولوب وبونلره معاصر اولان
امم مشاهیره بعضیلرینه ودولتلری احوالنه دخی اشارت اولنوب نبط وسریانیین وفرس
وبنی اسرائیل وقبط ویونان وروم كبی كتاب ثالث قبیلهٔ بربر وبونلرك اعوان واتباعی
اولان زناته قبیله‌سنك اخبارینی بیاننی مشتمل اولوب بونلرك ابتدای ظهورلری وطوایف اصنافی
وبونلره دیار مغربده مخصوص اولان ملك ودولت احوالی بیاننده در وبوندن نصكره دیار مشرقه
عزیمت ایلدم كه انوار واثارینی مشاهده ومعاینه ایدوب وزیارتگاه اولان اماكن متبركه ومشاهد
مقدسه‌لرینه فرض وسنت انواعندن عبادات وطاعاته شغل ایلیوب كتب ودفترلرینده مسطور
اولان اثار واحوال مشرقه وقوف تام تحصیل ایلیم بحمده سبحانه آفاق واطرافنی كوروب وتاد
واخبارینه بعد الاطلاع ملوك عجمك ودولت تركك اول دیارلرده ممالك اولدقلری
ممالكی احوالنه تعلق بلمدیكم نجه اثار واخباره علم یقینی حاصل اولمغله كتاب ثالثده اول خبرلری
دخی درج وتسطیر ونقصانینی اكمال وتكمیل ایدوب دیار مغربده متمكن بربر وزناته قبیله‌لرینه
معاصر اولان امم نواحی وملوك امصار احوالی مباحثنی ذكر اولنان ملوك عجم وترك
اخبار یله تذییل ایلدم وبو بابده سبیل اختصار وتلخیصه سلوك ایدوب دقت وغموضدن احتراز
وسهولت عبارات ذكرنی اختیار ایلدم وترتیبده علی العموم انساب قبایل وامم واصول طوایف
عالمی ذكر ایلدیكدن ایدوب بعده هر طایفه‌نك احوالی مخصوصه‌لرینی بیاننه شروع ایلدم بتوفیق الله
تعالی تألیف وتصنیفم احوال امم وسكان عالمك اخبار واثارینی احاطه واستیعاب ایدوب
صعب الحصول وعسیر الوصول نیجه حكم ومصالحی تسهیل وفهم تقریبیه وحوادث دولك علل
واسبابنی تعریف وترتیبنی متضمن اولمغله مسائل حكمت وفضائل تاریخی جامع بر مجموعهٔ غریبه
اولدی وقتاكم بو كتاب مستطاب امصار وبوادیده ساكن عرب وبربر قبیله‌لرینك خبرلرینی مشتمل
ومحتوی وانلره معاصر دول عظیمه‌نك احوال واثارینی ذكری منطوی اولوب وحوادث
ایامك مبتدا ومنتهاسنده اولان احوال وغیره ومصالحی بیاننی متضمن اولمغله بن بو كتابی
عنوان العبر ودیوان المبتدا والخبر فی ایام العرب والعجم والبربر ومن عاصرهم من ذوی
السلطان الاكبر اسمیله تسمیه ایلدم وبن بو كتابده امم ودولك اول حدوث وابتدای ظهورلرندن
بر برلرینه معاصر اولان ملوك وسلاطینك مناقب ومآثرلرندن بر شیء ترك ایتمیوب وقرون
ماضیه وملل سالفه‌نك تبدل وتقلبلرینی وممالك ودولك اكثرده حكم وتصرفلری اسبابنی ذكر و

تسطیرده قصور ایتمدم ودخی عمران عالم واجتماع بنی آدمه عوارض ذاتیه‌سندن اولان دولت
وملت ومدن وامصارده اقامت وبوادیده نقل وحركت وعزت وذلت وكثرت وقلت وعلم وصنعت
كسب وتجارت وربح وخسارت مقوله‌سی امور دنیویه ورود وهبوط وكون وعصون ایلدكلری بری بری متعاقب
احوال مختلفه‌یی جمهوردن بدو وتحضردن شو واقع ومنتظر نه قدر حالات واطوار ایسه جمله‌سنی
ذكر وتصریح وعلل وبرهانلرینی كشف وتوضیح ایلدم بفضله تعالی شان بو كتاب منفرد الاسلوب
اولوب صحایف اوراقنده درج وتسطیر ایلدیكم علوم غریبه وحكم عجیبه‌یی محتوی اولمغله بر تألیف
مطبوع وتصنیف مرغوب اولدی حال بو كه اتراب وامثالیم میاننده عجز وقصوریمه مقر ومعترف
وبو مقوله امر خطیره تصدیده قلت بضاعتمه معترف ومذعن اولوب فنونده كمال ید بیضا اصحابی
اولان علمای اولی النهی‌دن رجای صادق وامید واثق اولدر كه بو كتابمه عین انتقاد ولی امتحان
ایله نظر ایدوب چشم تحسین وامتثال ایله اماله طرف بصر ایدوب معیوب واقع اولان خلل وقصوره
واقف اولدقلرنده اصلاح وتصحیح بیورهلر زیرا اصحاب علم وكمالدن كسب بضاعتم قلیل الوقوف
وقصور وخطایی اعترافی لوم وطعندن تخلیص وانجا ایدوب اخوان واحبادن دخی لطف
كرم مأمول ومنجادر انجق جناب كبریا جل شانه حضرتلرندن سؤال ونیاز ایدرم كه اعمالمی
اخلاص نیت معروف ایدوب خصوصا بو تألیفمده سعیمی مشكور ایلیه امین وهو حسبی ونعم
الوكیل مقدمه علم تاریخك فضل وشرفی ومذاهب ومسالكنك تحقیقی ومورخینك نقل
ایتدكلری اخبارك بعضیسنده غلط ووهملری وبعض سببلری بیاننده در معلوم اوله كه
علم تاریخ مذهب ومسلكی عزیز وفایده‌سی كثیر وثمره وغایاتی شریف بر فن لطیفدر زیرا انبیای
عظام ورسل كرام صلوات الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنك سیر حمیده‌لرینی وملوك و
سلاطینك دول وسلطنتلرینی نظام عالمه دائر وسائر امم ماضیه‌نك اخلاق واطوار و
عادتلرینی بحث وفحصی بو فن جلیلك تحصیله موقوف اولوب امور دینیه ودنیویه‌نك صلاح وكمالنه
مراد ایدن اخلاق امت اسلافه اقتدا ایله تكمیل نظام معاش ومعاده بو فن ایله توسل ایدرلر
بو جهتدن فن مزبور متعدد مأخذلره ونیجه دورلو معارف وعلومه محتاج اولوب خصوصا
رأی صائب وفكر ثاقب ایله تأمل وتحقیق وصولندن صكره تثبت اطمینان نفسه توقف ایدر كه
بونلر صاحبنی طریق صوابه دلالت وضبط وخطادن مهل وعد ولدن صیانت ایدرلر زیرا
السنهٔ ناسده مذكور وصحایف كتب تاریخده مسطور اولان خبرلرده یالكز نقله اعتماد اولنوب
عمران عالم واجتماع بنی آدمه لازم اولان احوالده قوانین عادات انام وقواعد نظام دول مراعات
اولنمیوب ایشیدلدیكی كبی [...] احوالی بیلوب مشاهده ایتدیكمز امور قیاس ایلملك [...]
خبری نقل مجرده اعتمادا تصدیق ایدوب عقل وعاداته تطبیق ایتدیكمز صورتده كری [illegible]
خبط وخطایه دخول وجادهٔ صدق وصوابدن عدول ولنوق مقرر در حتی كه مفسرین

ومورخین وائمۀ نقلدن نیجه کسنه لر حکایت وروایت ایتدکلری وقایعده غث وثمین یالکز
نقله اعتماد واعتقاد ایدوب وقوانین معقوله یه قبل العرض نقل اولنان شیئلرک امثال و
اشباهنه قیاسی ترک ومعیار حکمت ایله وزن وعیار ایتمیوب حوادث دهرک طبایع مخصوصه
واحوال معلومه سنی بیلوب نقل اولنان اخباره نظر وبصیرت ایله امعان وامکان وامتناعنی اذعان
ایتمدکلری ایله شهراه صدق وصوابدن خروج وصحرای وهم وغلطه ولوج ایتمشلردر خصوصا
اثنای حکایاتده اموال وعساکر مقوله سنی سنه لری عدد واحصا اقتضا ایدوب تعداده مباشرت
ایتدکلرنده مخالف قواعد واصول نیجه کلام نامعقول ایراد ایلرلر که عقله عرض اولنوب
کرکی کبی ملاحظه اولنسه کذب ودروغ اولدیغی ظاهر اولور نته کم امام مسعودی و مورخیندن
چوق کمسنه لر بنی اسرائیل عسکرینی بیان سیاقنده نقل ایدوب دیدیلر که حضرت موسی علیه الصلوة
والسلام بونلری صحرای تیهده عد واحصا بیوردقلرنده شیوخ ونسواندن وصبیاندن ماعدا آ
ایچلرندن انجق حمل سلاحه قادر اولنلری یکرمی یا خود زیاده یه بالغ اولنلری حضور
بیورلرندن کچروب تعداد بیوروب التی یوز بیک یا خود دخی زیاده ایدیلر
مع هذا طوائف بنی اسرائیلک قرارکاهلری اولان مصر ایله شامک بو قدر عسکره تحمل واتساعی
خصوصنده غافل وذاهل اولدیلر زیرا ممالکدن هر مملکتک حفظ وحراستنه وافی واعدادینی
مدافعه یه کافی مقدار معین حارس وحامیلری اولور که اول مملکت انجق آنلری تحمل وارزاقی
وعلوفه لرینه متکفل اولور زیاده سنی تحمل ایتمدیکنه حالا امثالنده مألوف ومعهود مزده
معروفدر احوال ممالک وسلطنت وهر مملکتک حمایت وحراستنده معتبر ومرعی اولان حالت دلالت
ایدر بونلرک عسکرلری کثرتده ووفرتده بو مقداره بالغ اولوب جیوشلری زحف ومقابله
یاخود محاربه ومقاتله مراد اولنسه وقوعی مستبعد اولور زیرا التی یوز بیک یاخود دخی زیاده
عسکر اجتماعنه صالح میدان بولنمیوب وایکی یاخود اوچ قات یاخود زیاده صف ترتیب اولنسه
بونلر مدای بصردن بعید اولمغله فریقینک بربرلریله مقاتله سی ممکن اولمیوب وصفلرینک
بری غالب اولدقده امتداد صفوف سبیله بری جانبی اوته جانبندن آگاه اولمیوب نصرت وهزیمت
متعین اولمیان زمانمزده مشاهده اولنان وقایع حروب وترتیب صفوف بو ماده یه شهادت
ایدر وحوادث عالمده ازمنۀ ماضیه ده مرور ایدن هر امر کندی جنسندن زمان مستقبلده ظهور
ایدن حال ماده یه ماجارینک اولنک آخرینه مماثلتدن زیاده اشبه اولمغله حاضر ایله غائبه
استدلال اولنور بعده دخی ملوک فرسک دولتی بنی اسرائیل مملکتندن چوق مرتبه اعظم اولوب حتی عهد
سابقده مملکت فارس توابعندن مغرب حاکمی اولان بخت نصر بنی اسرائیل اوزرینه رفیع لوای
وغزا ممالکلرینی استیلا ایدوب دار الملک ملت وسلطنتلری اولان بیت مقدسی تخریب واموال و
ارزاقلرینی نهب ویغما ایتدیکی بنی اسرائیلک ضعف حالنه وفرسک عظم شأننه شهادت ایدر کذلک

ملوک

ملوک فرسک داخل قلمرو وضبط وتسخیرلری اولوب عراقین وخراسان وما وراء النهر وابوابده
واقع اولان مملکتلری دخی بنی اسرائیل ممالکندن ازید واوسع ایکن جیوش فرسک عددی
بالاده ذکر اولندیغی اوزره بنی اسرائیل عددی مبلغنه بلکه اکا قریب مرتبه یه بالغ اولمامشدر
زیرا خلیفۀ ثانی فاروق منیع الجناب حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه طرفندن امیر جند
اسلام اولان سعد ابن ابی وقاص ایله آخر اکاسرۀ عجم یزدجردک سردار مرداری رستم میاننده منازعه
قرب قادسیه ده واقع محاربه ده جنود فرس سائر وقتده اجتماع ایدن عسکرلرندن اعظم
ایکن سیف الدین نقلی اوزره بللو باشلی انجق یوز یکرمی بیک وتوابع مقوله سی ایکیوز بیکدن اکثر
اولوب حضرت عائشۀ صدیقه رضی الله تعالی عنها ایله زهری رضی الله تعالی عنه روایتلری اوزره
رستمک سعد ابن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه ایله قادسیه ده مقابله ومقاتله ایلدیکی عسکری بللو
باشلیلری انجق التمش بیک اولمق اوزره علی کلتا الروایتین اعظم جنود فرس بنی اسرائیل عددینه
بالغ اولمدی وبر دخی اکر جیوش بنی اسرائیل نقل اولندیغی اوزره التی یوز بیک یا دخی زیاده اولیدی
دائرۀ ملک ودولتلری وسیع مملکت وایالتلری متسع اولوردی زیرا دولت وسلطنتلرده
ممالک وولایتلری قلت وکثرتده آنلری حمایه واقامت ایدن رجالک قلت وکثرتنه تابع اولور
منعه وحامی قلیل اولان دولتک مملکتلری قلیل واعوان وانصاری کثیر اولان سلطنتک
ممالکی کثیر اولدیغی اشبو تألیفمزک کتاب اولی فصولندن فصل ممالکده ان شاء الله الرحمن تبیین و
تفصیل اولنور قوم بنی اسرائیلک ممالکی ایسه ایالت شامده اردن وفلسطینی وارض حجازدن
بلاد یثرب وخیبری تجاوز ایتدیکی معروف ومشهوردر دکل ودخی معلوم اولسونکه اسرائیل کلمه سی لغت
عبرانیه یاخود سریانیه ده عبد الله معناسنه اولوب الله قولی دیمکدر زیرا اسرا لفظی عبد معناسنه
وائیل کلمه سی لفظۀ جلاله مقامنده مستعملدر بعده حضرت یعقوب نبی علیه الصلوة والسلامک
اسم سامیلری اولمغله بنی اسرائیل بنی یعقوب کبی نسل وذریتلرینه اطلاق اولنور حضرت موسی
علیه الصلوة والسلام دخی حضرت یعقوب علیه السلامک اولاد کرامندندر وانبیاء بنی اسرائیلدن
اولوب ائمۀ محققین نقلی اوزره سلسلۀ نسب عالیلری اوچ واسطه ایله حضرت اسرائیل علیه الصلوة
والسلامه منتهی اولمشدر توراة شریفده ترتیب سلسلۀ نسب سامیلری موسی بن عمران بن قاهث
هانک فتحی یاخود کسریله ابن لاوی لامک کسریله یاخود فتحیله بن یعقوب علیه السلام اسرائیل
عبد الله دربو وجهله مسطوردر ومهرۀ اعلام مورخیندن امام مسعودی نقلی اوزره حضرت
موسی ویعقوب علیهما السلام ارالرنده واقع مدت ایکیوز یکرمی سنه در زیرا حضرت
یعقوب علیه السلام اولاد صلبیه سیله واولادلرینک اولادیله که لسان عربده انلره اسباط اطلاق اولنور
محروسۀ مصرده حضرت یوسف علیه الصلوة والسلامه تشریف بیوردقلرنده اولاد واسباطک عددی
یتمش نفره بالغ اولمشیدی اولاد واسباط اسرائیل که قوم بنی اسرائیلک اصولیدر محروسۀ مصرده

مكث واقامت وملوك قبط اولان فراعنهٔ مصرك تحت حكومتلرنده اولدقدن بعده فرمان الهی اوزرینه
حضرت موسی علیه الصلاة والسلام ایله صحرای تیهه خروج ایتدكلرنده مصره دخوللری ایله صحرایه
خروجلری میاننده مرور ایدن مدت ذكر اولندیغی اوزره ایكیوزیكرمی سنه اولمق اوزره قرقده
قلم سعودیدر بو تقدیرجه یتمش نفر كسنه نك نسل وذریتی درت قرنده ایكی یوزیكرمی سنه ده
آلتی یوز بیك یاخود زیاده یه بالغ اولمق اطوار تناسلده جاری عادت علیه دن بعید اولدیغی
واضحدر اكرچه زمرهٔ مورخینی جیوش بنی اسرائیلك بو عدده بلوغی حضرت سلیمان علیه الصلاة
والسلامك زمان شریفلرنده یا انلردن صكره مبعوث انبیای بنی اسرائیل وقتلرنده اولمق اوزره
زعم ایدرلرسه بو دخی بعیددر زیرا حضرت سلیمان علیه السلام دخی جد امجدلری حضرت اسرائیل
اباء كراملرندن اون بر واسطه ایله منتهی اولوب سلسلهٔ نسب شریفلری بویله مرتبدر كه سلیمان بن
داود بن ایشا بن عوبید یاخود عوفذ بن باعز یاخود بوعز بن سلمون بن نحشون
بن عمیناذاب یاخود عمیناذب ابن دام بن خصرون یاخود حصرون بن بارص یاخود بیرص
بن یهوذا بن یعقوب علیه السلام در سلسلهٔ نسل ونسب اون بر بطنده جیقار دخی یتمش نفردن آلتی یوز بیك
یاخود زیاده یه منشعب اولمق بعیددر مكر نتیجه كثره بوقلمون نتیجه سی بالغ اولسه جایزدر اما
زعم اولنان مبلغه وصولی مستبعددر حتی لامشاهده ومعاینه ایله معلوم واوقاتمزده قریب
وقتلرده مشهور ومعروف اولان بطون وقرونك تناسل وتوالدلرنده جاری عادت الهیه یه
نظر واعتبار اولنوب نقل مذكوری قیاس ایلسك زعملری باطل ونقللری كاذب اولمق اقتضا
ایدر وكتب اسرائیلیاتده ثابت والمشهوردر كه حضرت سلیمان علیه الصلوة والسلامك انجق وناییكی
بیك عسكری وبیك نفر خواص ومقربینی اولوب ودرگاه سعادت پناهلرنده دورتیوز راس
فرس شهوار صبار فتار مربوط وموجود ایدی بو خبر اخبار صحیحه دندر اولمغله اعتماد اولنوب
سائر كتب اسرائیلیاتده موجود عامه نك اخبار فاسده سنه التفات اولنمز وحضرت سلیمان
علیه الصلوة والسلامك ایام سعادتلرنده بنی اسرائیلك دولت وسلطنتلرینك قوت وشوكتی وقتی
اولوب ودائرهٔ ملك ومملكتلرینك وسعت وفسحتی زمانی ایكن عدد جنود وجیوشی آلتی یوز بیكه
بالغ اولمدیغی معلوم اولدقده نصكره صحرای تیهده شیوخ ونسوان وصبیاندن ماعدا انجق سنلری
یكرمی یاشندن زیاده یه بالغ اولان جنود بنی اسرائیل آلتی یوز بیك نفره واصل اولمق مستبعد اولدیغی
ظاهر اولور ودخی ابنای عصر زمانلرنك جمله سی كوز كوزه كندی وقتلرنده یاخود اكثر قریب زمانلرنده
اولان دولتلك عساكر وجیوش سلیمی ویاخود نصارانك عددی مقادیرنی خبر ویرمكده یاخود
ممالك سلطانیه ده حاصل وخزائن عامره یه داخل اولان اموال میریه یی ومصارف وموجب
مقرریی وكذلك اعیان واركان دولتك دخل وخرجلرینی واصحاب ثروت ویسار واغنیانك
تجارلرك سرمایه لرینی عدد واحصایه شروع ایتدكلرنده مبالغه لر ایدوب حدود معتادیه تجاوز

وخاطرلرینه

وخاطرلرینه كلان سنه لری تفوه ایدرلر حتی كتاب ومحاسبین دفاتر دیوانیه لرجعت ایله كورك
اساملرینی یوقلیوب واكابر واعیانك خرج ومصرفلرینی وتجارك سرمایه وفائده لرینی حساب
وكتاب ایتدكلرنده ناس اكعدد وتقدیر ایتدكلری مرتبه لرك عشر ومعشارینه بالغ اولمازلر بونك
سری بودر كه نفس انسانیه عادته مخالف غریب وعجیب سنه لری نقل واستماعه حرص ومحبت
ولسان اوزرینه كلمات تملك مرور وورودنده سهولت اولوب وكلامنی نقد وتزییف ورد
وابطال ایله مقابله ایدركسنه لردن غافل اولمغله ارتكاب ایتدیكی مبالغه ده كندو عمده وخطاسنده
محاسبه یه چكوب سویلدیكی خبرده زیاده ونقصانی طوتوب تعدیل وتوسیط ایله مطالبه وبحث
وتفتیش ایله مؤاخذه اولنمامق اعتقادنده وشمكلمیدانی تحمده ارخای عنان ومرعای كذب
ودروغده بهایم كبی اطلاق زبان ایدوب تجارت رابحهٔ صدق وصوابی ترك وصفقهٔ خاسرهٔ كذب
ولهوی اختیار ایتمش اولور كذلك عدد جیوش بنی اسرائیل حقنده وارد اولان خبر دخی بو
قبیلدن عد اولنوب مبالغات متعارفه یه حمل اولنور بعضیلر دیدیلر كه بر ذریتك مدت
قلیلهٔ آلتی یوز بیك مقدارینه عدد بلوغی حسب العاده مستبعد اولمق بنی اسرائیل قومندن غیریده
جاریدر اما بنی اسرائیل معجزه طریقیله بو مرتبه یه بالغ اولدیلر زیرا منقولدر كه بنی اسرائیلك
اباء كرامی سلكنه منسلك اولان انبیاء عظام صلوات الله تعالی علیهم اجمعین حضراتندن ابراهیم
واسحق ویعقوب علیهم السلام حضرتلرینه وحی اولندیكه حضرت رب العالمین جل شانه بونلرك
ذریتلرینی روی سماده موجود یلدزلردن وسطح زمینده واقع خرده طاشلر عددندن زیاده تكثیر
وتوفیر ایدوب مدت قلیله ده كثرت نسل ذریت ایله بونلری سائردن ممتاز ایتمك اوزره وعد
الهی سبق ایتمكله اسامی سامیلری مذكور اولنان انبیای عظام حضراتی حقلرنده معجزهٔ ظاهره وكرامت
باهره اولمق حكمتنه بناء انجاز وعد كریمه ایله مدت قلیله ده علی خلاف العاده ذریتلری تكثیر
وتوفیر اولندی بو تقریر طور عادته مخالفدر دیو طعن واعتراض اولنماز اكر بر كسنه عدد بنی اسرائیلك
صحرای تیهده آلتی یوز بیك نفره بلوغی خبرینی وانبیاء عظام تكثیر ذریتلری وعد الهی ووحی ربانی
صدور ایدوب توراتده مسطور اولدوغنه دخل قصدیله معارضه ایدوب قوم یهود كلمات توراتی
تبدیل وتغییر ایتدكلری كبی تحریف ایتدكلری معروف ومشهور اولمغله توفیر نسل ذریتلری حقنده وعد
الهی سبقتی وصحرای تیهده عدد مذكوره بلوغی خبرینی یانلرنده صحیفهٔ توراته درج ایتدیلر
دیو اعتراض ایلرسه بو بیله جواب ویریلور كه محو واثبات معناسنه تبدیل یعنی بر كلمه نك رفع و
یرینه كلمهٔ آخر وضع ایتمك ائمهٔ محققین قتنده مقبول ومسلم اولمیوب وتبدیل كلمات كتب
الهیه حقنده وارد اولان ایات قرآنیه واحادیث نبویه ظاهرلرندن حرفا اولنوب بلكه مصحف كتب
الهیه ده وارد اولان كلام الهی یی اعتقاد فاسدلرینه مطابق معنای بعیده ایله تأویل
وتوجیه ایدرلر دیمكدر دیو امام بخاری حضرتلری صحیحنده ذكر ایلدیكی زیرا عرف وعادت

منتخب لغوی

واسمعیل

انام اهل ادیانك كندولرینه نازل اولان كتب الهیه‌ده وارد كلمات شریفه‌یی محو واثبات
طریقیله تبدیل ایتملرینه مانع در ایمدی نسل بنی اسرائیلك نشو ونماده كثرتی ومدت قلیله‌ده
عدد مذكوره بلوغلری انبیای عظامه معجزهٔ ظاهره وكرامت خارقة العاده اولوب بونلرین
غیری قومك نسل وذریتلرینك كثرت ووفرتلرنده بنه مقتضای عادت ایله عمل اولنوب علی
خلاف القیاس بر خبر وارد اولور ایسه رد اولنور اما قوم بنی اسرائیل نشو ونماده علی خلاف
العاده التی یوز بیك نفره یا دخی زیاده مبلغه بالغ اولدقلرنده بالاده ذكر اولندیغی اوزره
بینلرنده جنك وجدال وترتیب صفوف وقتال امری مشكل اولمق خصوصی صحیحدر لكن بینلرنده
حرب وقتاله موجب بر ظهور ایتمكله واقع اولماشدر وكذلك ممالكدن هر مملكته مخصوص
صاحب ملك طرفندن توظیف وترزیق اولنور عساكر معینه‌سی اولوب زیاده اولدیغی تصویر
مملكتك تحملی اولمیوب ومصر ایله شامك التی یوز بیك عسكره مواجب ومصارفلرینه
وافی اولمدیغی عادتا دخی وارد در مكر موسی علیه السلام عهد شریفنده بنی اسرائیلك ایچون دولت
وسلطنت اولمیوب وهنوز مواجب آلور عسكر ترتیب اولنماشیدی انجق حق جل وعلا بونلری
تكثیر وتوفیق ایله یكا ارض بنی كنعانكه ایالت شامدر بونلره اول بقعهٔ مباركه‌یی تخصیص
واحسانله وعد كریمی بتوایروب اول بقعه‌نك اهالیسی اوزرینه استیلالری مصلحتی ایچون ذریتلرین
توفیر ایله انجاز وعد الهی بو ولدی بعد الاستیلا بینلرنده ملك وسلطنت ظهور ایدوب قدر كافی
حارس حامی ترتیب اولندیكی بو امورین جمله‌سی معجزات باهره وآیات ظاهره‌دن اولوب قیاس ایله عمل اولنماز
والله الهادی الی الحق وبو دخی اخبار واهیه وحكایات ضعیفه‌دندركه كافهٔ مورخین اول حكمك
تبابعه عنوانیله معروف ومشهور اولان ولایت یمن وخطهٔ جزیرة العرب ملوكی حقنده نقل ایدوب
دیولر كه بونلر عهد قدیمده ولایت یمنده كرسی مملكتلری اولان شهر صنعادن قالقوب مغرب زمینده
واقع افریقیه وبربر ممالكنه واروب حتی ملوك تبابعه‌دن اولان اعاظمدن اولوب عهد موسی
علیه السلامده یا اندن مدت قلیله مقدم زمان تحت نشین ممالك یمن اولان افریقش بن قیس
بن صیفی افریقیه طرفنه امالهٔ لجام عزیمت ایدوب بربر قبیله‌سندن قتل نفوس كثیره ایله اول حوالیده
اولان ممالكه ایصال مضرت ایلدی واول وقتده بربر قومی لغت عربیه ایله تكلم ایتمیوب عبرانی وسریانی
ویونانی كبی لسان آخر ایله تكلم ایدرلردی افریقش ملوك عربدن اولوب مألوف اولمدیغی لسان ایله
بونلرین تكلمنی ایشتدكده تعجب برله ما هذه البربرة دیوب یعنی بو كونه صدا ندر دیمكله اول وقتدن
بر وطایفهٔ مزبوره بربر اسمیله مرسوم ومشهور اولدیلر افریقش سفر مغربدن رجعت وبلاد یمنه عزیمت مرام
ایتدكده كندو ایله بیله كلن قبایل حمیردن بر قاچ قبیله‌یی كندو طرفندن محافظه اولمق اوزره بربر
زمینده ایلقویوب كندی قبیلهٔ مزبوره دخی اول محلده مكث واقامت وبربرلر ایله مخالطه ومعاشرت
ایلیوب حتی صنهاجه وكنامه قبیله‌لری افریقش زماننده افریقیه‌یی توطین اولنان قبایل حمیردن

برشعبه اولمق اوزره روایت اولنمغله ائمهٔ تاریخدن طبری وجرجانی ومسعودی وبیهقی وابن كلبی
صنهاجه وكنامه‌نك قبیلهٔ حمیردن اولمسنه ذاهب اولدیلر لكن بربرلرین انسابنه كركی كبی واقف
اولان علمای انساب بو قولی رد ایدوب دیدیلر كه صنهاجه وكنامه قبایل بربردن متشعب ایكی فرقه اولوب
قوم بربر دخی بنی اسرائیل استیلا كسنده دیار شامدن بلاد غربه رحلت ایدن بنی كنعاندن بر طائفه اولمق
اوزره تصحیح ایتدیلر قول صحیح دخی بودر وینه مسعودی تاریخنده ذكر ایدركه ذو القبیله ملقب
اولان ملوك یمندن ذو الاذعار نام ملك حضرت سلیمان علیه الصلوة والسلام زماننده مغربه
سفر ایدوب بلادی نهب وغارت ایلدیكی وكذلك ذو الاذعارك اوغلی یاسر دخی بر زمانده
صكره اول طرفه متوجه اولوب لكن اثنای طریقده بریهٔ غربده قوملی بر وادی‌یه مصادف اولمغله
كثرت رمالدن مسالك بوله میوب كیروسنه عودت ایلدی وكذلك ملوك تبابعه‌دن تبع آخر اسعد
ابو كرب نام ملك حقنده مرویدر كه ملك مزبور اسعد زمرهٔ كیانیان ملوك فرسدن كشتاسب
زماننده بلاد موصل وممالك آذربیجانی ضبط وتسخیر وزعمی تركستانده امم تركه قهر وتدمیر
ایتدكدن نصكره ابناسندن اوچ كسنه دخی بلاد فارس وما وراء النهرده امم اتراك ضبطنده اولان بلاد
صغد ودخی بلاد روم مغزا ایدوب بیوك اوغلی حدود سمرقنده وارنجه بلاد قارنی قبضهٔ تصرفه
كتوروب سمرقندی ایله چینی اراكنده اولان مفازه‌یی قطع ومرور اثناسنده بلاد صغده توجه ایدوب
قرنداشی مقدم كتمكله اول مفازه‌ده اكا ملاقات ایدوب بو ایكی برادر معا بلاد چینه واروب اهالیسنی
قتل وسبی وغنایم موفوره ایله قرار كاهلری اولان ممالك یمنه عودتلری اثناسنده بلاد تبته وصول
ودخول ایدوب واندن قبایل حمیردن بر مقدار كسنه براغوب الی الآن اول بلادده قبیلهٔ حمیردن
آدم موجود اولمق اوزره زعم ایدرلر وكذلك بلاد رومه عازم اولان اوچنجی برادرلری دخی
مدینهٔ قسطنطنیه‌یه كلوب محاصره ایدوب بلاد رومی نهب وغارت ایدوب واهالیسنه ایصال
كزند وخسارت ایتدیكی دیو روایت اولندیكی بو خبرلرین جمله‌سی حلیهٔ صحتدن عاری اولوب مزاج تركیبی
فاسده عارضه وهم وغلط ایله علیل وقصاص ومداحلرین برداخته ایتدكلری حكایات موضوعه
شبیه وعدیلدر زیرا ملوك تبابعه‌نك قلمرو ممالكی جزیرة العربده یمن اولكه‌سنه مقصور اولوب
كرسی مملكتلری مدینهٔ صنعا ایدی وجزیرة العرب اطلاق اولنان محلی اوچ جانبدن دریا احاطه ایدوب
طرف جنوبیسی بحر هنده جانب شرقیسی بحر هندك بصره طرفنه هابط اولان بحر فارس حد غربیسی ینه بحر
هنددن ملك مصر مضافاتندن بندر سویسه نازل اولان بحر سویس ایله محدود وانجق جانب
شمالیسی طرف بره متصل ومحدود وجزیره شكلنده بر قطعهٔ ارض اولدیغی كتب جغرافیاده مصور
ومرسومدر ویمن اولكه‌سندن بلاد مغربه سفر وكذر مراد ایدنلر آق دكز ایله بحر سویس میاننده
محصور وبو ایكی بحر اراكنده بلاده ومرحله محدود اولان مسالك وممرلردن مرور ایدوب طریق
آخری اولمدیغی معلومدر مع هذا مراحل مزبوره اول ایامده بنی كنعاندن ممالك عنوانیله معروف

اولان ملوك جبابرهٔ ديار شامك داخل حدود وضابطلری اولوب تبابعه‌نك قلمرو حكومتلرندن
خارج ايدی بنا برين مراحل مزبوره‌دن تبابعه‌نك جند موفوره وجيشنا محصوری ايله ديار غربه
مرور وعبورلری وجبابرهٔ عمالقه ضبطنده اولان ممالكدن ديار دشمنده وصوللری بحسب العاده
بعيده رتبه‌سی استحاله‌ده در بونلر نصكره عمالقه ممالك مصر وبنی اسرائيل ديار شامی استيلا واول جوانبده
واقع مدن وقراده رفع لوای استعلا ايدوب بو اثناده تبابعه بونلرله محاربه‌يه تصدی ويرمدكلری
اولان ممالك ومسالكدن بعضيلرنی ضبط وتسخير ايتدكلری دخی قطعا مسموع ومنقول دكلدر
وكذلك ارض عنيفه بلاد غربيه مسافه‌سی شديد وبعيد وعساكرين علوفه وزادلری سفر ومحافظه‌لری كثير اولوب
اثنای راهده تحت تصرفلرنده اولميان ممالكه وصوللرمتنا ثله منضم اولدرنده عساكر ورعايانك
تركه‌لرنی وحيوانلرنی نهب وغارت ومرور وعبور ايتدكلری بلادك اهالی‌سنه ايصال خسارت
طريقيله تحصيل قوته محتاج اولوب وبو وجهله تحصيل اولنان ذخاير دخی بحسب العاده
كندولره ودوابه ومواشيلرينه كفايت ايتميه‌جكی مقرر در اكر مراحل مزبوره‌ده ذواده اهل‌ين
كنديه تصرفلرنده اولان ممالكدن نقل اقسه‌لر مسافه بعيده‌ده عساكر موفوره‌يه ودواب
ومواشيلرينه كافی نفقات تحميل ايده‌جك رواحل ومنازلده دخی عادتا وفا ايتمامكله بهر حال
مرور وعبور ايتدكلری طريقده واقع مراحل ومنازل كندی مملكتلری ايتماالندن اولمق لازمدر
اسباب سفريه اولان زاد وزواد تدارككنا امكاندر اولماكر ملوك ممالك يمن ايلكندر
كاهلرنده اولان مراحل ومسالكه متصرف ملوك مياتلرنده مصالحه ومسالمه اولمق تقريبيله
تدارك اسباب معاش وتحصيل اقوات مساعده وتراضی طرفين ايله لوازم ضروريه‌نك تحصيلنه
توسل ايتديلر فرض ايلسك بو صورت دخی ابعد وحسب العاده اشدر اولمغله خبر مذكوره
ضعيف واحاديث موضوعه‌دن اولدوغنه دلالت ايدر اما بين الانام افواه القيلكه مشهور
اولان ملوك يمندن انفا ذكری مرور ايدن ياسر بن ذی الاذعارك ديار غربه سفر ايدوب اثنای راهده
بريه مغربده قوم مدن بر واديه بالغ اولوب بر وجهله سلوك ودخوله صعوبت مقصوده
وصولی ممكن اولمامغله ينه ولايت يمنه عود ورجعت ايتمه‌سی خصوصی دخی مسلم دكلدر
زيرا بلاد غربيه‌ده بويله واديی نامسلوك اولديكی نقلی هنا اغرب وعجيبا اولوب وهر عصرده
هر جهتدن بلاد غربيه آمد شد ايدن فارس وراجل سفينه ومسافر كثير اولمغله بين الاهالی
معروف ومشهور اولوردی مع هذا بو معقول واديی اولديغی قطعا مسموع ومنقول دكلدر
وكذلك تبع آخر اسعد ابو كرب واولادلرينك جانب شرقده بلاد فارس وديار روم وماوراء
النهرده ارض تركه استيلالری حكايه‌سنده دخی بويله جواب ويريلوركه كرچه ولايت يمندن بلاد شرقه
موصل اولان طريق ومسالك سويسنده واسع اولوب لكن جزيرهٔ عرب ايله ماوراء النهر اسيمكه مشهور
اولان زمين توركستان ميانده مسافهٔ سفر غايت ايله بعيد اولوب وجزيرهٔ قبيله ترك مابيننده اهالی

فارس وروم معترض وحايل اولمغله بونلرين شرقده سفرلرنده غربده زياده شدت وصعوبت
مقرر در بونلرين ماعدا تبابعه‌نك بلاد فارس وممالك رومی ضبط وتسخير ايتدكلری دخی قطعا
منقول ومسموع دكلدر بلكه بونلرله اهل فارس ميانده كذران وجوبان اولان حرب وقتال
بحر فارس جانبنده محصوره جزيره اسيمكه مشهور اولان بلاد ايله البحرين آراسنده واقع ارض
عراق وغرب ولايتلری حدودنده اولمشدركه فارس ايله جزيرة العرب ميانده مشاع و
مشترك مملكتلر در نته كيم تبابعه اولندن ذی الاذعارك ملوك كيانياندن كيكاوس ايله
وتبع اصغر اسعد ابو كرب ملك ينه كيانياندن كشتاسب ايله وكيانيان انقراضندنصكره طوائف
ملوكی ايله وانلردنصكره ساسانيان ايله تبابعه‌نك حدود مذكوره‌ده جريان ايدن وقايع
وحروبی صحايف كتب تواريخده تفصيل اولنمشدر اما بونلرين ملوك تبعك جزيرهٔ عربده رفع لوای
استعلا واقليم فارسی مجوب ماوراء النهرده زمين تركستان وبلاد تبت استيلالری وممالك
فرس ومرز بوم رومده متمكن امم عظيمه‌نك ارض ترك ايله جزيرهٔ عرب ميانده حيلولتی
وذكر اولنديغی اوزره امتداد مسافه وزاد وعلوفه‌يه احتياجلری جهتلرندن بحسب العاده
حيز امتناعده بعيده اولمغله روايات مذكوره موقوف ومعتمد اوليوب مدخوله ومختله
اولور واكر جهت النقل صحيح دخی اولسه‌لر دا اولنان محذورلره ملاحظه اولندقده بو خبرك
صحتنده قادح اولمسی مستغنی عن البيان در حال بوكه وجيهه ونقل صحيح ايله منقول دخی اولمامغله
عقلا ونقلا محتمل اولديغی محل ارتياب دكلدر وائمهٔ تاريخدن ابن اسحاق قبايل يمندن اوس
وخزرج قبيله‌لرنی بيان اثناسنده تبع آخر ديار شرقه سفر ايتدی ديو نقل ايتديكی خبر بلاد
غربه مجاور اقليم عراق وبلاد فارسه محمولدر والا ماوراء النهر ارض ترك وديار تبته استيلا
تقرير سابق اوزره بر وجهله صحيح اولماز ايكن خبر مذكورده وجه صحيح طولداولنماعدا مسنه
اعتماد اعتقاد اولنماز بو مقوله اخبار وآثار نقل اولندقده تأمل تام ايله تأمل اولنوب
قوانين صحيحهٔ عقليه‌يه عرض ايله ابريز خالص العياری نقرهٔ مغشوشدن انتقاد امر اولور
والله الهادی للصواب ودخی اشبو ذكر ايتديكمز خبردن ابعد ووهم وغلطه اقرب حكايات
بريسی بودركه مفسرين سور قرآنيه‌دن سورهٔ فجرده الم تر كيف فعل ربك بعاد ارم ذات
العماد آيت كريمه‌سی تفسيرنده نقل وروايت وارم كلمه‌سی ذات العماد ايله وصف ايدوب اساطين
عظام وستونلر استوار ايله مبنی بر شهر مخصوص اولمق اوزره تفسير وشرح وبياننده بو وجهله
نقل وتقرير ايتديلر كه قرون اولیده عاد بن عوص وارم ملك شديد وشداد نام ايكی اوغلی
وار ايدی بونلر ملوك اولوب وشديد شداددن اكبر اولمغله بابالری هلاك اولدقدنصكره اتدا
شديد بعد الهلاك شداد پادشاه قبيلهٔ عاد اولوب وقوت وشوكت ووسعت مملكتده
غالب اولمغله بالجمله ملوك ارض كندويه اطاعت وانقياد ايتمشلر ايدی شداد مزبور قبيله

دجله ايله فرات مابيننده

عاد عبدهٔ اصنام ایدی اولمغله حضرت رب العباد جل شانه عن الانداد شداد و قومنی طریق
هدایت قرین توحیده ارشاد ایچون حضرت هود علیه الصلوة والسلامی بونلره بعث ایدوب
فرمان حقی اوزره اول ذات برگزیده صفات دخی شداده بیضادن ایمانه دعوت واوصاف
جنات عالیاتی سرد وحکایت بیورد قلرنده عنود مرعوم عناد ده اصرار و جنت کبی بر مدینه
انشاسنه عزیمت برله قبول حقدن استنکاف و استکبار ایلیوب ولایت یمنده صحرای عدنده مدینه
ذات العمادی بنا و مبلغ عددی عمرینه اولان طقوز یوز سنه‌نک اوچیوزنی بو سعی بیهوده ایله
افنا ایلدی دیو روایت ایلدکلری مدینه ارمك وصفنه آغاز ایدوب دیدیلر که مدینهٔ ارم
سقوف و حیطانی ذهب و فضه‌دن معمول و ستون و عمادی زمرد و یاقوتدن مصنوع قصور
کوناکونی ارآسته و زبرجد احمر و لعل رمانیدن بر خاخنه برك و بار ایله مزین اشجار بسیار
وجداول سیمین و انهار جی شمار ایله پیراسته بر مدینهٔ عظیمه اولوب مدت بیشیوز سالده بناسی
تمام اولمغله بانیسی اولان شداد شدید العناد قبیلهٔ عاد ایله سیرینه عزیمت و بکونی دوت ساعت
مسافه قریب بر محله کلدکلرنده حضرت منتقم جبار و واحد قهار جل شانه جانب سمادن بر صیحهٔ
هائله ایله شدادی و قومنی مظهر قهر دما ایدوب بالجمله هلاك اولدیلر دیو محمد بن جریر
طبری و امام ثعالبی و علامه زمخشری و بونلرین امثالی مفسرین نقل و بیان ایلدیلر
و دخی روایت ایلدیلر که عهد سلطنت معاویه ده زمرهٔ اصحاب کرامدن عبدالله بن قلابه رضی الله
تعالی عنه دوه سنی ضایع ایدوب طلب و تحصیلی ایچون بادیهٔ یمنده صحرای عدنده تلك
و بوایدرکن مدینهٔ ارمه واصل و انده موجود اولان جواهر و لآلیدن کوتوره بیلدیکی
قدر برینه آلوب بعده بو خبر معاویه رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه بالغ اولمغله ابن قلابه‌یی
احضار و کیفیت حالی استفسار ایلیوب اول دخی نقل ماجرا ایلدکده عهد خلافت فاروق
منبع الجناب عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه‌ده شرف اسلام ایله مشرف و لقوی اخبار و آثار
اوائله علم و قوفده عالی کعب اولان کعب الاحبار حضورینه دعوت و ابن قلابه‌نک احوالنی
حکایت ایلیوب صحرای عدنده اولان ارم ذات العمادك حقیقتنی استعلام ایلدکده کعب الاحبار دخی
مدینهٔ مزبوره بر نهج سابق بناسی شداد اولوب و سنك زمانکده سلطنتك غزلیونلی قرمزی صقاللو
قصیر القامه قاشنده و بوینده بر در خالی وار زمرهٔ اهل اسلامدن بر کمسنه کمکشته‌سنی تجسس ایچون
بادیهٔ عدنده کشت و گذار ایدرکن مدینهٔ مزبوره‌یه کیره‌جکدر دیو جواب ویردکده بو اثناده عبدالله
بن قلابه دخی اول مجلسده کوشه کزین اولوب کعب الاحبار دخی اول طرفه التفات و ابن
قلابه‌یی کوردکده اشته وصف ایتدیکم شخص بودر دیو یمین ایلدی ائمه تفسیردن ذکر اولنان
رجالك نقلی بونده تمام اولدی بو نقل اولنان مدینهٔ ارمك خبری عهد معاویه‌دن الی یومنا هذا آفاق
و اقطار ارضده بر محلده موجود اولدیغی قطعا مسموع اولمیوب و مدینهٔ مزبوره‌نك محلی اولمق اوزره

جناب یزدان

ارم

آثار

مشترک

زعم اولنان صحرای عدنده وسط مملکت یمنده موجود و اطراف و اکنافی علی التعاقب معمور
اولوب هر زمانده هر جانبنه طرق و مسالکنه رجال و رکبانی مرور و عبور ایدرکن وارد
و صادر یندن مدینهٔ مزبوره‌یه بر فردك شهود و معلومی اولمیوب و کعب الاحبار دخی غیری اخبار
و آثاره واقف امم دخی قطعا منقول و مروی دکلدر اکر مدینهٔ ارمك لغو النی نقل ایدنلر
ایام سالفه‌ده موجود ایدی لکن مرور ایام ایله مندرس و نابود اولوب رسم و اثری باقی
قلمدی دیسه‌لر حقه قریب اولوردی لکن ظاهر کلاملرینه مدینهٔ مزبوره‌نك صحرای عدنده
موجود و باقی اولمسی فهم اولنمغله خلاف ظاهر مقتضای عقله مخالف اولور و بعض مورخین
قوم عاد اقلیم شامه مالك اولدقلرنده بنا ایتدکلری مدینهٔ ارم دمشق الشام اولمق اوزره روایت دخی
ایتدیلر و بعضیلر دخی مدینهٔ مزبوره حالا موجود اولوب لکن هر کس مشاهده و معاینه ایتمیوب
اهل ریاضت یا خود اصحاب سحر رؤیت ایدرلر دیو هذیان ایلدیلر بونلرك زعملری حلیهٔ
صحتدن عاطل و خرافات اکاذیبه شبیه قول باطلدر اعلام مفسرینك بو توجیه بعیده حال وقوعی
اولان سبب اولدر که نظم جلیلده ارم ذات العماد کلام شریفنده کلمهٔ جلیلهٔ ذات العماد کندویه اقرب
اولان ارم کلمه‌سنه صفت اولمق مقتضای قاعدهٔ نحو و صناعت اعراب اولوب و عماد کلمه‌سنی دخی
ستون بنایه حمل ایدوب ارم ذات العماددن ستون و عماد ایله بنای مخصوص مراد ایلدیلر و ابن زبیر
حضرتلری بعاد ارم نص کریمنده عاد کلمه‌سندن تنوینی اسقاط و ارم کلمه‌سنه مضاف اولمق اوزره
قرات و روایت بیورمیا ارم ذات العمادك اصحابی اولان قبیلهٔ عاد معناسنی ترکیب اضافیدن
منفهم اولمغله ارمی بنای مخصوصه حمل ایتمه‌لرنی تأکید ایلدی مسکوت حکایات موضوعه‌یه سبب
اولان بو اخبار منقوله‌یه واقف اولدقلرنده نظم جلیلی بو توجیه بعیده و معنای غریبه ایله
توجیه و تفسیر ایتدیلر و الا ذات العماد ترکیب شریفنده عماد ایله مراد عرب اوبه‌لرینه و چادرینه
وضع اولنان چیقلر اولوب و قبیلهٔ عادی عطف بیان طریقیله جدلرینه اولان ارم نسبت ایله
ایضاح و بونلر درکلی خیام اصحابی اولدقلرین اظهار و افصاح ایدر اکر عماد ایله چادر
درکلری مراد اولمیوب بنایه وضع اولنان ستون و اساطین مراد اولنسه دخی نیته ارم ایله
سابق اوزره قبیلهٔ عاد مراد اولنوب و بو قبیله‌نك قوهٔ قاهره شهرتلرینه بناء ساکن اولدقلری
محللرده انشا و لحد الغایه کلری اساطین کبار و ستون استوار ایله مبنی ابنیهٔ عالیه اولملری ایله وصف
حمل اولنوب صحرای عدنده مدینهٔ مخصوصه‌ده یا بر غیری محلده شداد زعمنجه جاشا جنت نظیری
اولان بناء مخصوص مراد اولنمامقده مجنت بوقدر و اکر ابن زبیر حضرتلرینك قرائتی کبی عاد ارمه
مضاف دخی اولسه‌لر ارم ایله قبیله و عاد ایله قبیلهٔ مذکوره‌دن منشعب و منفصل بر جماعت مخصوصه
لسان عربده اکه فصیله اطلاق اولنور مراد اولنوب فصیله‌نك قبیله‌یه اضافتی قبیله‌دن قریش
کنانه و الیاس مضر و ربیعه نزار کبی که کنانه قبیله‌سندن منفصل قریش مضر قبیله‌سندن منشعب

وجه

مذکوری

اصحاب

الباس ونزار قبیله‌سندن منفصل ربیعه دیمکدر معنی نظم جلیل دخی قبیلهٔ ارمدن
متولد ومنفصل قوم عاد دیمك اولور والا ارمی بنای مخصوصه حمل ایدوب معهود
ومذکور باغ ارم ماده‌سنده نقل ولنان حکایات واهیه ایله قرآن کریمی تفسیر محتاج
بعید اولوب کتاب اللهی حمل وتأویلدن تنزیهی لازم اولان روایات ضعیفه توجیه
ضرورت یوقدر بو عبد فقیر مترجم صاحب التقصیه تفسیر کشافده بو محله نظر ایدوب صاحب
کشاف ابتدا عاد کلمه‌سنی قبیلهٔ عاد ایله وارمی عطف بیان طریقیله بو قبیله‌نك [illegible] ارم ایله
ایروب عاد اولی‌یه تخصیص ایلمش بعده ذات العماد طول القدود ایله تفسیر ایدوب اوزون
بویلی اولمق اوزره عاد قومنی وصفه حمل ایتمش وبنیه ذات العماد اهل ابنیهٔ عظیمه ایله دخی
تفسیر ایلمش بعده مصنفك ایراد ایلدیکی حکایه‌یی دخی تعریض وقیل ایله نقل وختم مقال ایتمش
صاحب کشافك تفسیر وتوجیهنده اولان ترتیبی وصیغهٔ تمریض ایله حکایهٔ مزبوره‌یی نقلی خبر
مذکورین ضعفندن ورای مختاری اولمدیغنه دلالت ایدرکه صاحب تاریخ ابن خلدون
باغ ارم حقنده نقل ولنان کلامك ظاهرندن مدینهٔ ارمك موجود وحسرتك غائب اولوب
مشاهده‌سی اهل ریاضت یا خود سحره‌یه مخصوص اولدیغی فهم ولنمغله ظاهری مخالف اما بعید اولوب
نظم جلیلی تفسیر وتأویل سیاقنده ایراد ایتدکلرینه داخل واعراض ایلدی والعلم عند الله
تعالی وصحایف کتب تاریخده مرقوم اولان حکایات مدخوله‌نك بری دخی بودرکه عهد
خلافت بنی عباسده برامکه عنوانیله معروف وجود وسخا ایله موصوف اولان مشاهیر وزرا
وامرای خلفای آل عباسدن هارون الرشیدك سبب قهر وتذلیلی بیاننده کافهٔ مورخینك
بو وجه اوزره تمکین جزیرهٔ روایت ایلشلردرکه زمان سلطنت هارون الرشیدك وزیر اعظمی
اولان جعفر بن یحیی بن خالد برمکی هرون رشیدك کمال علاقه‌سندن ناشی حل وعقد مصالح الانام
لیاقت وکفایتنه تسلیم وحریم سرای بزم خاص الخاص صحبتنه محرم وندیم ایدوب مجلس ملوکانه‌سنده
بر آن مفارقتنه رضا ویرمز ایدی وکذلك رشیدك عباسه نام بر همشیره‌سی دخی وار ایدیکه محبت
ومودتده جمله اقاربنه تقدیم ایدوب نفوذ کلام وانجاح مرام ایتمده نظیری عدیم ایدی رشید مایل
عیش وعشرت وعباسه ایله جعفره میل ومحبت اوزره اولمغین بونلر ایله ادارهٔ اقداح مدام ونوش صهبا
کلفام ایتمکی عمدهٔ اسباب نشاط اتخاذ ایدوب مجرد حل عقدهٔ حرمت تحصیل محرمیت ایچون بینلرنده
عقد نکاحه رخصت وکندی مجلسنده غیر مجلسلرده خلوت وصحبتدن منع وتحذیر ایلکله فرموده
رشیدی عباسه وجعفر بیك جانلر قبول وکنجو بزم ملوکانه‌سنده عیش وعشرته مشغول اولدیلرکی
غلبهٔ شهوت نسا ایلکوندیکی عباسه‌نك جعفره میل ومحبتی افزون [illegible] آن ایکی
قیس کبی مجنون اولمغله کیجی نائرهٔ عشق وشوق ایچون هرچند که آتش [illegible] اوله
جعفر ایله اطعام اداکك جعفر بیم قهر خسروانی ومراعات حقوق جهانبانی ایله مساعده ایتمیوب آخر کار

عباسه مأیوسه اولدقده حیله‌یه سلوك ایله جعفرك والده‌سی عتابه‌یه اعلام حال ایدوب جعفر ایله
همآغوش وصال اولمق خصوصنی تکلیف واهمال ومسامحه‌دن تحذیر وتخویف ایلدکده عتابه دخی عباسه‌یی
تعلیمی اوزره حسن وبهاده یکتا بر جاریهٔ رعنا اولمق اوزره اوغلی جعفره تعریف وبر کیجه قرینی
تشریف ایتمك اوزره وعد ایتمکله جعفر دخی اول بانویی نادیده رویك قدومنه نکران ونثر مهیا
ایلمکله ایکی عتابه عباسه‌یی بر کیجه نهانیجه دعوت ایدوب جاریهٔ موعوده اولمق اوزره اوغلی جعفره
عرض ایلدی جعفر دخی عباسه‌یی انجق مجلس خلیفه‌ده کوروب وغلبهٔ دهشت وکمال محبت ایله جمال
عباسه‌یی کرکی کبی مشاهده‌یه قدرتی اولمیوب صورت زیبا وحسن سیماسی بر خوشجه صحیفهٔ خاطرنده مرسوم
اولمدیغی جهتدن عتابه اوغلی جعفره هر جمعه کیجه‌سی بر جاریه ویرمك معتادی اولمغین عباسه دخی
اول جواریدن اولمق اعتقادیله جعفر عباسه‌یه تقرب ایدوب حملی ظهور وبر ولدی دخی وجوده کلوب
رشیدك کتم واختفا ایچون مکهٔ مکرمه‌یه ارسال ایلدکی بو خبر رشیده عمز اولندقده کتب تواریخده
تفصیل اولندیغی اوزره جعفری قتل وباباسی یحیی ایله قرنداشی فضلی حبس ایدوب آنلر دخی محبوساً
فوت اولدیلرکی سلسلهٔ برامکه‌نك انقراضنه سبب اولمق اوزره اشبو عباسه حکایه‌سنی مورخین نقل
وبیان ایلدیلر لکن بو حکایهٔ شنیعه عباسه‌نك دین وحسب وعلو نسب وجلالت شاننده زیاده
بعید ونسل نسب عالیسی آبای کرام اهل شرف امت وعظمای ملت واولاد دولت واسطه‌سیله امام ائمهٔ
دین سلطان المفسرین عبد الله بن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلرینه منتهی اولوب خلفای
عباسیه‌دن محمد مهدی بن عبد الله ابو جعفر منصور بن محمد سجاد بن علی ابی الخلفا بن عبد الله
ترجمان قرآن بن عباس عم پاك خیر الناس حضرتلرینك کریمهٔ مکرمه‌سی ودختر سعد اختر لرشید
بر خلیفه‌نك قزی وبر خلیفه‌نك قز قرنداشی اولوب صحبت مصطفویه وخلافت نبویه ودولت قویه
ایله آراسته عصابهٔ عصمت بنت نسیبه‌سی رحمة وشرافت عموم امام دین وملت ایله پیراسته
مطلع نور وحی مبین ومهبط ملائکهٔ رب العالمین اولان اخیار ایله عصمت نشان رسالتپناهی
منسوب اولدیغندن ماعدا انهماك لذات دنیویه واشتغال شهوات نفسانیه‌دن مصون اولوب
صلابت دین ایله معروفه اولان عرب بادیه‌نشینی طوروب آیینلرینك هنوز بقاسی وقتنده دخی
نشاء ایتمکله بویله خاندان عالیشاندن عصمت وعفت زائل اولدقده نبی محلده ظاهر وبو مقوله
دختر پاکیزه نژادك دامن عرضی آلودهٔ لوث تهمت اولدقده کیملك عصمتی طاهر اولور عباسه‌نك
نسب طاهره وظاهری جعفر بن یحیی ایله الحاق وجمع ایدوب اشراف وقبایل اراسنده محفوظ
ومعتبر اولان شرف نسب عرفینی عبید محمد بن عبد الله تدنیس وتلویث ایدرکه جعفر الجد
ابعدی برمك مجوس فرسدن برکسه‌در که [illegible] عباسه‌نك اجداد عالیسی [illegible] اولان سادات خلفای
عباسیه‌نك مملکتلرنده [illegible] اولوب وبرمکك اوغلی خالد [illegible] اولخاندان عالیشانه نیچه زمان
خدمت وقیمتا ایله عهد خلافت سفاحده کتب وزارتنه اعتلا ایلدیکی کتب تاریخده مرسوم

عصبیت نسبی

خاندان

وناموسی

نیجه

بنسخه وانتساب

ابنه سلاله

وبونلر مملوك وخادم عباسيه‌ايدی ومخدومه‌لری وبين العرب حفظ نسب قاعدهٔ محفوظه
ایکن عباسه سلالهٔ طاهرهٔ عربيه‌سنی مصاهرت جعفر ایله مزج ايدوب بينلرنده قرابت تحصیلنك ثمره‌سی
محرم زوجی جعفر وقاين اناسی یحیی وکلطه سیله برامکه‌نك دولتنی کندويه جزء ايدرك اولاد
برامکه‌يی سائر عصبات واقارب آل عباسه ترجيح ايله شانلرين اعلا ومنازل عز وشرفه اعتلا
وارتقالرين روا کورمکدر بوايسه عباسه‌نك حال وشاننده وشرف نسب واستغناسنه مناسب دکلدر
وکذلك هارون الرشيد دخی صاحب همت قريشی نسب بر خليفهٔ عالی حسب اولوب همشيره‌سی
عباسه‌يی عبيد اعاجمدن بر عبيده تزويج ايله بينلرنده عقدهٔ مصاهرتی تجويز محل رسم کفاءت
اولمغله مستبعددر اکر بر کمسنه عباسه ماده‌سنه نظر انصاف ايله نظر ايدرسه عباسه‌يی زماننده بولنان
اعاظم سلاطيندن خصوصا ملوك عربدن بر ملکك دخترينه قياس ونسبت واول دولت
وسلطنتك عبيدندن بر بنده عقد مصاهرتنی تجويز ايلسه قبولندن استنکاف واستکبار ايدوب
تکذيبنده اصرار ايتمه‌سی مقرردر وعباسه ايله رشيدك سائر ناسه تفوق وتفضيلی خود ظاهردر
بلکه برامکه‌نك سبب ذلت ونکبت وزوال دولتلری بووجهله درکه بونلر دولت عباسيه
اوزرينه مستولی واموال ميريه‌يی دلدکلری وجوهه بذل وصرفه متصدی اولوب منافع سلطنتی
کندولره قصر وخليفه‌يی امور مملکتده تصرفدن حجر ايدوب حتی هارون الرشيد زمان
خلافتنده بعض اموره صرف ايچون شیء يسير ومال قليل اقتضا ايدوب طلب ايتدکده
دسترس اولمديغی منقولدر برامکه ايسه مستوفی مطالب ومآرب سلطنتده رشيده شريك غالب
اولوب کتدکجه آثاری جوغالوب واطراف واقطارده صيت وصدالری يايلوب رتبهٔ وزارتدن کتابت
وحجابت وریاست عساکره وارنجه جمله مراتب دولت ومناصب سلطنتی اولاد وخدامنه
توجيه وماعدايی بالجمله محروم ايتمشلر ايدی حتی منقولدرکه ديوان رشيده يحيی بن خالد
اولادندن مناصب عاليهٔ سيف وقلمده متصرف يکرمی بش کمسنه حاضر اولوب دار الخلافتده سائر
اهل دولته مزاحم ومقاملرندن رفع برلرين برلرينه کندولری قايم اولديلر زيرا هارون الرشيد
حال صغرنده بونلرك باباسی يحيی برمکينك حجر تربيه‌سنده وآغوش کفالتنده نشو ونما بولوب
سرير تخت خلافته جلوس ايتدکده يحيی‌يی ولی عهد وخليفه مقامنه قويوب وفرط اکرامندن کندويه
بابا ديو خطاب ايتديکنی خلق مشاهده ايدرك يحيی‌يی رشيده تقديم وخليفه‌دن زياده تعظيم
وتکريم ايدرلر ايدی کتدکجه بونلرك شان وشهرتلری عظيم وجاه ومنزلتلری جسيم اولوب وجوه انام
بونلرك جانبنه منصرف ورقاب اعاظم واکابر خضوع ايله طرفلرينه منعطف اولوب آمال واماني کندولره
مقصور اقاصی بلادده اولان ملوك وامرانك هدايا سی بونلره محصور ايدی بونلردن ماعدا
خزينهٔ خاصهٔ سلطانيه‌ده حفظی معتاد اولان اموال مقاطعات ميريه‌يی دخی عمال وامنا
طرفلرندن تقرب واستمالت طريقيله طوغری بونلرك خزينه‌لرينه کلوب امصار ونواحيده

اولان قری وضياعه استيلا وعظمای اقارب وارکان کبرايه افاضهٔ اعطا ايدوب رقاب عبوديتلرين
تحميل منن لاتحصا وفك وتخليص اسار اولخاندان اشراف وبيوت انسابدن فقير ومعدم
اولنلری اغنا ايتمکله خواص ومقربينی حقد وحسده دوشوب ولاة اطرافه وآل دولته اولان تاثيرلری
تمنی ايدر اولديلر ديو تقرير سابقی خفاده وورای حجابده وجوه منافسه وحسدی کشف ايدوب
کلبستر ناز ونعملرينه عقارب غمز ونفاق بويرب حقلرنده قيل وقال اغاز ايلديلر حتی جعفر
اقاربندن بنی قحطبه‌نك کندويه حسد اوزره اولدقلرين حس ايدوب سائر اقارب وخويشانه
ويرديکی عواطف وعطايايی بونلره ويرمکله بينلرنده بغض ونفاق پيدا اولوب غمز ونفاقه موجب اولدی
صورتده اقرب معناده عقرب وظاهرده خصم حقيقتده خصم وبالمال ايله غمز ونفاقده سائر سعات
ووشاته سبقت ايتديلر وبو احوال برامکه‌نك سرمستی باده وغرور ونخوت ايله ارتکاب ايتدکلری صغاير
جرايم وزلاته اصرار ايدوب کبائر مخالفت ومباينته اجرالری سبيله هارون رشيدك بونلره کانون
خشم وکينی قورلدن وطوفان قهر وغضبی طغيان ايتديکی وقته مصادف اولدی جملهٔ مخالفتلرندن
بری سادات علويه‌دن يحيی بن عبد الله ابن حسن ابن امام حسن بن امام علی حضورنده اولان
حکايهٔ مشهوره درکه يحيی مزبور نفس زکيه ايله ملقب ابو جعفر منصورك زمان خلافتنده خروج
ايدن محمد مهدينك قرنداشی اولوب بلاد ديلمده کيلانده خروج ويانته لشکر عظيم جمع ايتديکی
رشيدين معلومی اولدقده وزرالرندن جعفرين قرنداشی فضل بن يحيی‌يی بغداددن لشکر انبوه
وعسکر پرشکوه ايله سردار نصب ايدوب يحيانك اوزرينه کوندردی فضل دخی بلاد عجمدن ری شهرينه
وارلوب آنده مکث وقرار ويحيی مزبوره تلطف بسيار وهزار هزار درهم ودينار بذل ايدوب رشيد
جانبنه اطاعت وانقياد ايتمه‌سنی مشعر مراسلات ومکاتبات تقديمندن صکره يحيی بن عبد الله علوی دخی
کندويه رشيددن امان نامه واصل اولورسه اطاعت ايتمك اوزره جواب تحرير ايتديکنی فضل بن يحيی
رشيده اعلام ايلدکده رشيد دخی کندی خطيله امان نامه تحرير ايدوب فضل بن يحيايه ارسال وفضل دخی يحيای
علويه ايصال ايلدکده بلاتوقف اطاعت وانقياد وفضل بن يحيا ايله عنان بعنان مرافقت
دار السلام بغداده وارلوب رشيده بولوشوب مظهر نوازش والتفات اولديغی تاريخ طبريده مسطوردر
ودورت بش آيی مقداری زمان مرورندن صکره بر بهانه ايله رشيد يحيای علويه غضب ايدوب
جعفر بن يحيايه رفع وکندی منزلنده قيد وبند ايله حبسنی فرمان ايلدی جعفر دخی حسب الامر
بر مدت يحيايی منزلنده حبس ايلدکدن بعده زمان يحيای علوی جعفردن عهد وامان خليفه‌يه وفا ايله
عفو واطلاقنی رجا ايدوب جعفر دخی منصب صدارتده استقلالنه مغرور اولوب زعمنجه دمای
اهل بيت نبوتی احترامنی شعار وحکمنده سلطان انامه تغلبنی اظهار ايچون خليفه‌دن اذنسز تخليهٔ
سبيل ايدوب يحيايی اطلاق ايلدی بو خصوص رشيده غمز اولنوب جعفردن سؤال اولندقده جعفر
اول امره جوابده تردد ايدوب بعده حقيقت حال خليفه‌نك معلومی اولديغنی تفطن ايدرك

یحیا کندودن استعطاف واسترحام ایدوب واطاعت وانقیادده ثبات قدم منداعتمادن اطلاق
ایلدم دیو جواب ویردکده رشید صورت ظاهرده تحسین ایدوب بشاشت اظهار ایلدی اما بو خصوصی
نفسنده اخفا واضمار ایدوب جعفری وقومنی مؤاخذه یه مدار اتمکله مظهر قهر ودمار وبلیه
باران بلا امطار ایدوب کندولری ودیارلری خاک ایله یکسان وایام واحوال عجیبه لری خلقلر بیننده مثل
سائر اولمغله شایان اولدی بر کسنه برامکه نک اخبار واحوالنی تأمل صادق ایله تأمل ایدوب دولت عباسیه نک
وبونلرین سیرت وطریقلرینی تتبع واستقصا ایلسه بونلرین ذلت ونکبتلری شاننده تحریر ایتدیکم خبر
محقق واسبابنی موثوق ومجتهد بولوب بوندن غیری کسنه یه اعتماد ایتمز وبو بابده فضلای اندلس
دن ابو عمر احمد بن عبد ربه نام ادیب کامل بعض مؤلفاتنده رشید ایله جعفرینک عمی داود بن
علی نک برامکه نک زوال دولتلری حقنده وارد اولان مذاکره لرینی بیاننده نقل ایلدیکی کلامه
وینه فاضل مذکورین مؤلفاتندن عقد الفرید نام کتابنک باب شعر اسنده بلغای عربدن
اصمعینک رشید ایله وفضل بن یحیا ایله بعض لیالیده محاوره لرینه متعلق ذکر ایتدیکی مقاله
نظر اولنسه بونلرین سبب قتلی امور دولتده استقلال خلفایه وسائر تغلبلری سببیله خلیفه
وقت وسائر ارکان دولتک غیرت ومنافسه لرندن غیری کسنه اولمدوغی یقینا معلوم اولور
وکذلک رشیدک خواص مقربیندن برامکه نک عقوقلری رشیده استماع وبرامکه حقنده
اولان غضبنی تحریک قصدیله مجلس خلیفه ده حاضر بعض مغنی وخواننده لره بونلرک
تغلبنی وخلیفه نک عجزینی شعر اشعار عربدن کی لیجه ایکی بیت تعلیم ایدوب ومجلس خلیفه ده
غناده ترنم ایتمک اوزره دسیسه وحیله لر دخی تذییل برامکه حقنده نقل اولنان خبر مؤیددر دیو ایکی بیت

لیت هندا أنجزتنا ما تعد ۰	وشفت أنفسنا مما تجد ۰
واستبدت مرة واحدة ۰	إنما العاجز من لا يستبد ۰

معنای بیت هند دیدکلری عورت نولیدی وعد ایتدیکی شیء بزه انجاز ایدوب اشلیدی
ونائل وواصل اولدیغی شیدن نفسلرمزه شفا ویریدی ونولیدی برکره ایشنده مستقل اولوب
تغلب وسلطتدن خلاص اولیدی زیرا عاجز دکلدر الا اول کسنه در که ایشنده مستقل اولمیه
دیمکدر مجلس رشیده مغنیلر بو ایکی بیتی ترنم ایدوب استماع ایلدکده بلی والله امرنده مستقل اولمیان
کسنه در عاجز دیو تصدیق ایلدیکی اشتیه برامکه نک حساد واعدالری بو مقوله حیله ودسائس ایله
رشیدک عرق کامن وحمیت باطنه سنی تحریک ایدوب اوزرلرینه غضب انتقامنی تسلیط ایلیوب
آخر الامر خانمانلرین تخریب ایتدیردیلر نعوذ بالله من غلبة الرجال وسوء الحال ذکر اولندیغی
اوزره عباسه ایله جعفر حکایه سنی تمهید وتحقیق ایچون رشیدک عیش وعشرته میل ومحبتی
ویاران صهباکشان ایله صحبت ومعاشرتنه خصوصنده نقل ایتدکلری کلاملری مغشوش اولوب
رشیدک ساحه عصمتی بو مقوله تهمتدن مبرا ودامن عفتی بو کونه لوث شناعتدن معرادر

کتب تواریخده تفصیل اولندیغی اوزره رشیدک حسن وحالی ومنصب خلافته لایق اولان
امور دینیه ودنیویه ده صلاح وعدالتی وعلمای دین واهل یقین ایله صحبته مداومتی وزهاد
وعباددن فضیل بن عیاض وابو العباس محمد بن سماک وعمری کبی رجال ایله محاوره سی وسفیان
ایله مکاتبه ایدوب بونلرین نصایح ومواعظندن بکاسی وحج شریف ایدوب مکه مکرمه ده واثنای
طوافده صدق واخلاص ایله دعاسی وعبادات وطاعاته مواظبت واوقات صلوات خمسه یه مراقبه ومحافظه
ایلیوب ادای صلات صبح ایچون وقت اولده شهود وحضوری وبونلرین امثالی حالات سنیه سی تهمت
شریدن برات ذمتنه شهادت ایدر حتی ائمه تاریخدن محمد بن جریر طبری وغیریلر رشید هر کون یوز
رکعت نماز قیلوب بر سنه غزا وبر سنه حج شریف ایدردی دیو روایت ایلدیلر وهارون الرشیدک
ابن ابی مریم نام بر مضحک مقلدی وار ایدی عادت ملوک اوزره اوقات خالیه ده وبعض لیالیده
اضحوکات عجیبه سی ایله رشیدی اکلندیرردی بر کون هارون صلوات جهریه نک برنده
سوره فاتحه دن صکره سوره یس شریف آیتنی ضم وتلاوت ایتکسنده وما لی لا اعبد الذی فطرنی آیه
کریمه سنی قراءت ایلیوب ابن ابی مریم اول مجلسده حاضر ایدی آیه کریمه ده اولان کلمه ما استفهامیه
کانه استفهام حقیقی یه حمل وحاشا رشیدک کلامی منزله تنزیل ایدوب کویا رشید بنی خالق ایدن
الله ذو الجلاله نیچون قوللق ایتمم دیو ابن ابی مریمدن سؤال وجواب طلب ایدر حجه سنه ابن ابی مریم
خطاب ایتمش اولمغله اول دخی والله افندم بلمم نیچون قوللق ایتمزسن دیو لطیفه کونه رشیده جواب
ویریجک رشید دخی اثنای صلاتده نفسی ضبطه قادر اولمیوب مضطر اضحاک ایلدی وابن ابی مریمه
نکاه خشم آلود ایله نظر ایدوب یا ابن ابی مریم بن ادای صلاة ایدرکن دخی سخریه لقمی ایدرسن دیو زجر
وعتاب ایتدکدن صکره تکرار ابن ابی مریمه خطاب ایدوب قرآن دینده تلاعبدن اتقا واحتراز ایله
ماعداده بلدیکک کبی مجنت شرعیه سی اولمیان مزاحلری ایلدیدی ودخی رشیدک اسلاف کرامی
وآبا واجدادی عظامی علم وکمال وصلابت دین ایله معروف کندونک وقتی دخی انلرک
زمانلرینه قریب اولمغله اول دخی سیر اسلاف وآنلرک اخلاق مرضیه سیله تخلق ورتبه علیالرینه وصول
ایدی وکرشید ایله جدی ابو جعفر منصورک آرالرنده چوق زمان اولمیوب منصور وفات ایتدکده
رشید حد بلوغه قریب مراهق حکمنده کبی مش ایدی وابو جعفر منصور خلافتندن اول وصکره علم
ودین ومحاسن اخلاقده کامل عالم وعامل ذات اولوب حتی ائمه اربعه مجتهدیندن امام مالک
حضرتلرینک فن حدیثده معتمد ومعتبر اولان کتب ستدن موطا نام کتاب مستطابک تألیفنه ترغیب
واشارت ایلدکده دیدیکی کبی یا اباعبد الله مالک الحالا وجه ارضده کتاب وسنة یی بندن وسندن اعلم کمسنه
باقی قالمیوب وبنی مشاغل دولت وسلطنت تألیف وتصنیفدن منع ایتمکله سن بر کتاب تألیف ایله که
ناس انکله دینلرنده ودنیالرنده انتفاع ایلسونلر دیو بو تألیفده جدیمز حضرت ابن عباس رضی الله
تعالی عنهمانک احکام الهیه وامور شرعیه ده رخصت وسهلتلرندن وزمره صحابه کرامدن ابن عمر

رضی الله تعالی عنهانك شدت زهد و تقوا ده تصلبلری ندن اجتناب ایدوب افراط و تفریط
جانبلرنده متوسط و معتدل اشربه و توطیه طریقنی اوزره ناس ایچون بر کتاب ترتیب ایلدیدیکده
امام مالك حضرتلری دخی والله العظیم خلیفه بوکون بکا تصنیفی تعلیم ایلدی دیو بو کتاب شهیرنی
تألیف و موطا ایتمکله تسمیه ایلدی و ابو جعفر منصورك اوغلی محمد مهدیکه رشیدك بابا سیدر منصورك
زماننی ادراك ایدوب حال بوکه منصور عیالنه بیت المالدن جدید کسوه اکسا ایتمکدن اجتناب ایدردی
بر کون مهدی باباسی منصورك زمان خلافتنده زیارتنه واروب کوردیکه منصورك کندی
بنفسه مجلسنده دیزلری عیالنك کهنه لباسلرینی یمالروب خیاطلق ایله مشغول ایدی مهدی
بو ایشدن حظ ایتمیوب باباسی منصوره دیدیکه یا امیر المؤمنین عیالنك بو سنه لك کسوه سی
بنم اوزریمه اولسون و انجه بنی بیت المالدن بنم وظیفه معینمدن ویرسون دیدکده منصور
مهدی یه عطیه لکسنك اولسون باکه کرکمز دیو جواب ویروب مهدینك بنه عطیه سنی کالاول
کندو یه ویردی منع ایلمدی و بیت المالدن انفاق ایله عیالنك کسوه سنی دخی تجدید ایلمدی
امدی رشیدك عهد جدی منصور کبی بر خلیفه نك زماننه قریب و اول خانداندن معالی نشأنده
نشأت ایدوب انلرك حجر تربیه لرنده مربی و اخلاق حسنه لریله متخلق ایکن علی الدوام شرب مدام ایله
نشوان حصول صکر و ادمانی اعلان ایتمك حال و شاننه لایق اولماز حال بوکه زمان
جاهلیتده دخی اشراف قبایل عربك اجتناب خمرده حالتری مغلوب اولوب وحدیقه لرنده
کروم غرس اولنمیوب و شرب خمر انلرك اکثری قتنده مذموم ایدی و رشیدك کندی و باباسی دین
و دنیالرینه متعلق امور مذمومه دن اجتناب و احترازده حالت متوسط اوزره اولوب محامد
و اوصاف کمال ایله متخلق و نزعات عرب ایله که یعنی عرضلرینه خلل ویرن معایبدن احتراز ایله
متصفلر ایدی و بو خصوصده جبریل بن بختیشوع طبیبك قصه سنده امام طبری و مسعودینك
نقل ایتدیکی حکایه دخی دلالت و کفایت ایدر شول وجهله ابن بختیشوع اطبانك فن طبده
فایق بر طبیب حاذق اولوب صنعت طبابتده مهارتی تقریبیله رشیده تقرب ایتمشیدی بر کون مجلس
رشیده اثنای طعامده سفره یه بالق احضار اولنوب طبیب مزبور دخی اول مجلسده حاضر اولمغله
رشیدی تناولدن منع و احتما ایله توصیه ایدوب بعده چاشنکیر بالغی کندی منزلنه کتورمك
اوزره خفیه اشارت ایلدی رشید صاحب بو نشر بو اشارتدن آگاه اولمغله شبهه یه واروب حدث منی
برینه طبیب مزبورك خانه سنه واروب بالغی تناول ایدر می معاینه و خبر کتورمك اوزره
کوله لکی امر ایلدی طبیب دخی اعتداد ایچون بالغی اوچ بخش ایدوب بر قطعه سنی بر ظرفده وضع و ترتیب
ایلدکدن صکره قطعه اولی یه بهارکبی و نخود و صوغان مقوله سی بقول و بارد و حلو و بعض اجزا ایله
قارشدروب قطعه ثانیه نك اوزرینه قارلو و بوزلی صو دوکوب قطعه ثالثه یی خالص شراب
ایله مزج ایلدی و قطعه اولی و ثانیه ایچون بونلر امیر المؤمنین طعامیدر استرلر سه بالغی بعض

اجزا ایله ترتیب ایدرمی استرلر سه ساده جه بشوروب تناول ایدر سونلر دیدی و اوزرینه شراب صب
ایتدیکی قطعه ایچون اشته ابن بختیشوع طبیبك طعامیدر اوچ لنکی بالغی خلیفه یه کوتور دیو
چاشنکیره رفع ایلدی تناشیر بوریدار رشید خوابندن بیدار اولنجه طبیبی توبیخ و ازار ایدوب کستاخلغی
مقابله سنده تادیب ایچون احضار ایلدکده طبیب مزبور چاشنکیردن اوچ لنکری آلوب حضور رشیده
عرض ایلدی ابتدا کندو طعامی اولنان اوزره تعیین ایدوب خمر ایله ممزوج اولان قطعه سمکه نظر ایتدیلر
کوردیلر که اجزای سمك بر بریندن آیریلوب و خمر ایله بوکونه امتزاج و اختلاط ایلمشکه اعتدال قوامه
لعل مذابه دونمش بعده اجزا و ادویه ایله مخلوط و ممزوج و ماء بارد ایله آمیخته اولان ایکی قطعه
باقیه یه دخی باقدیلر لون و طعمی فاسد و رایحه سی متغیر اولمش بولدیلر خلیفه بلدیکه طبیبك مقصودی
بالغی رشیدی منع و تحذیر و کندی تناول ایتمك ایچون منزلنه کوندرمش بلکه رشیدی شرب خمرده
مجتنب اولمغله بالغی یا ساده جه طبخ ایتدروب اوزرینه ماء بارد شرب ایدر یاخود ترتیبلر بعض اجزا ایله
بشروب تناول ایدر بو ایکی صورتده دخی معده ده هضمی جید اولمیوب تعفن و فسادی تمثیل
و تحقیق قصدیله بو وضعی ترتیب ایتدیکی واقف اولدقده عذرنی قبول و حمیتده توصیه سنی تصدیق
ایدوب حظ ایلدی بو حکایه دن دخی رشیدك خمردن اجتناب و اتقاسی ثابت اولور فقط اوده معلوم و
معروف اولدیغی منبیدر اولدیکه دخی مروی در که رشید خواص ندماسندن و عصرینك شعراسندن
ابی نواس نام شاعر مشهورك شرب خمرده انهماکی رشیدك معلومی اولدقده حبس ایتمك اوزره عهد
ایدوب ابی نواس دخی خوفندن توبه ایدوب عشرتدن فراغت ایلدکی انجق رشید اهل عراق مذهبی اوزره
شرب ایچون نبیذ تمر شربتی نوش ایدردی نبیذ تمر شول شربتدرکه خرما بی صوده اصلاندقدن بعده
طبخ ایدرلر امام اعظم و امام ابی یوسف حضرتلری قتنده بونك شربی مادامکه سکر مرتبه سنه وارمیه
و لهو و طرب قصدیله اولمیه تجویز اولنمشدر اما خمر شربیله رشیدی اتهام و حقنده نقل اولنان اخبار
واهیه یی تقلید قبیل بوقدر در که رشید حد ذاتنده عامة اهل اسلام قتنده حرام اولان افعال شنیعی
ارتکاب ایدنلردن اولمیوب و ابا و اجدادی اولان سادات رجال ملابس و مراکب و سائر تناول و
استعمال ایتدکلری نسنه لرده حد اعتدالی تجاوز ایتمیوب تنعمده حرمتا اسرافدن اجتناب ایدرلر زیرا
هنوز عنفوان دولت و مبادی سلطنتلری وقتی اولوب قبایل عرب عادتی اوزره خشونت اخلاق
و صلابت دینیه یه رعایتدن مفارقت ایتمامشلر ایکن حکم شرع شریف ایله خلاندن حرمتی باخذ
حظر و حقوق استعمالی منهی اولان تهمت شرب خمر ایله حقلرنده نیجه سوء ظن اولنور و ائمه تاریخدن
طبری و مسعودی و غیریلری همدست و وفاق اولوب بونك اوزرینه اتفاق ایتدیلر که ملوك بنی امیه
و خلفای عباسیه میاننده مصنوع خفیفه رخت و باطله رکوب ایدوب نطاق و سیوف و لجام و رکوب حلیه سنده
متوسط الحال ایدیلر و ابتدا بنی عباسده خلیفه ذهب ایله رکوب احداث ایدن معتز بن متوکلدر که
رشیدن صکره خلفانك تامنیده ملبوساتلرنده دخی خال و شانلری حشمت و شهرتدن خالی ایدی

وخواص ندماسی قتنده

اولثنار

مشاربلرنده دخی بو بلجه اعتقاد اولنوب حسن ظن اولنمق اقتضا ایدر ذکر اولنان خلفانك
وکذلك مرکوب وملبوس ومشروبلرنده وسائر احواللرنده اعتدال اوزره اولدقلری ذکر اولنان
وجوهك اتم واکمل وجه ایله اولدقلری قدرنده ظاهر اولورکه ان شاء الله الرحمن کتاب اولك مسائلنده
شرح وبیانی تصمیم اولندیغی اوزره هر دولت وسلطنتك اولنده طبیعتی هر خصوصده قدر
حاجت اکتفا وبسط واسرافدن احتراز وانتقایه مجبول اولدیغی فهم اولنور قدر متعارف کرکی کبی
ظاهر اولور ودخی رشید ایله جعفر حقنده ذکر اولنان خبر واکثر بیا احادیث واهیه
منکسب اولان اخبار ردندر که آنی مورخین مشاهیره کراملری مأمون خلیفه نك قاضی القضاتی
ومصاحب ستوده صفاتی اولان یحیی بن اکثم حقنده نقل وروایت ایدوب دیدیلرکه مأمون
خلیفه اکثرا اوقاتنده ابن اکثم ایله طرح انجمن عیش وصفا ومناوله جام صهبا ایدوب مطربان
خوش الحان وساقیان سیمین اندام ذوق وصحبت ایدرلردی حتی بر کیجه ینه ابن اکثم مجلس خلیفه ده
نوش مدام ایله سرگرم نشاط اولوب وساقی سیمین ساق دخی قدر معتاددن زیاده جام
پیاپی ایله ابن اکثمی مست وبی انداز ایلیوب غلبه سکر ایله کندیدن کجدکده مأمون خلیفه ابن
اکثمك اوزرینه فسلکن دیدکلری شکوفه ریحان القا ایتدروب موتای عرب کبی ازهار
ایچنده دفن ایتدیلر بعد زمان غائله سکر برطرف اولوب افاقت بولدقده مکر ساقی عربده
ایله حال وشاننده اعتذاری متضمن بو ایکی بیتی انشاد ایلدیکی نقل ایتدیلر اول ایکی بیت بونلردر

بیت
یَا سَیِّدِی وَأَمِیرَ النَّاسِ کُلِّهِمِ ... قَدْ جَارَ فِی حُکْمِهِ مَنْ کَانَ یَسْقِینِی
إِنِّی غَفَلْتُ عَنِ السَّاقِی فَصَیَّرَنِی ... کَمَا تَرَانِی سَلِیبَ الْعَقْلِ وَالدِّینِ

معنای بیت ابن اکثم مأمونه جور ساقیدن شکایت ایله خطاب ایدوب دیدیکه ای بنم افندم ولی
نعمتم وای جمله کائنات شهنشاه عالیجاهی ساقی غدار حکمنده نهج معتادی وحد اعتدالی تجاوز
ایدوب بکا جور وغدر ایلدی وبن دخی ساقی طناز حسن جمالنه ربوده اولوب مکر والندن
غافل اولمغله مشاهده بیوردیغی کبی عقل ودینمی سلب ایلدی دیمکدر بو حکایه مأمون ایله
ابن اکثمك حال وشاننه وجمله مناسب دکلدر زیرا بونلرك کیفیتی رشیدك احوالی کبی اولوب
تناول ایتدکلری شربت دخی انجق نبیذ تمر ایدی وآل عباس یانلرنده شربت دخی حرام دکل ایدی وابن
اکثمك مأمونه مقارنتی انجق دیندن خلت ولله محبت ایدی وثابت اولمشدرکه ابن اکثم مأمون
مقاربینه بیوتت ایدوب حتی مأمونك کرم خلق وحسن معاشرتی وعلمایه محبتی سبیله برکیجه
خوابندن بیدار اولوب وکندویه صوسزلق عارض اولمغله یحیی ابن اکثم اویانمسون دیو یاباب
فرشندن قالقوب وبالنفس کوزه آب اولان محلی بولوب تشنه لکنی دفع ایلدی ومأمون وابن اکثم
هر زمان صلاة صبحی معا جماعتا ایله ادا ایدرلر ایدی بو حالت ایسه دمان خمره ملایم اولمدیغی ظاهردر
وابن اکثم اصحاب حدیث وکبار محدثیندن اولوب امام اجل احمد بن حنبل واسماعیل قاضی حضرتلری حقنده

حدیث

ثنا ایلدیلر وابن اکثمدن امام ترمذی حضرتلری تخریج ایدوب وکذلك امام بخاری دخی جامع صحیحك
غیری تألیفلرنده حدیث روایت ایلدیکنی حافظ مزی نقل ایلدی ابن اکثمك حالنه دخل وطعن کندیدن
حدیث روایت ایدن اجله اعلام وکبار محدثینه قدح وتشنیعه راجع اولور زیرا حفاظ حدیثی
راویلرین عدالتی اقدم شروط اولمغله بخاری وترمذی کبی حفاظ حدیث ابن اکثمدن تخریج حدیث
ایتملریله حسن حالنه شاهدین عادلین اولنور کذلك اهل هوا وهوسدن نیجه کسنه لر ابن اکثمی
میل غلمان ومحبت شبابله اتهام ومحبوب دوستلر زمره سنه ادخال ایدوب علمای عاملین وفضلای
کاملین حقنده بهتان وافترا ایله اجترا وافسانه کویلر ومقتدای اهل السنه سنجابدن ابن اکثمك اعدالری
مخترعات ومفتریاتی اولان اخبار واهیه یه اعتماد ولنادایلدیلر زیرا ابن اکثم فضل وکمالده
ومأمونه تقربا ایله عز واقبالنده محسودی وابنای عصر وزمانه حقنده منافسه ومناقشه ایلرلر
اولوب مکاید متنادایله بو مقوله قیل وقال زبان کذار اعدای پریشان مقالا ولمق اغلب احتمال
والا ابن اکثمك علم ودیندن رتبه سی بو مقوله تهمتدن برائت ذمتنه دلیل اولوب حتی امام احمد بن
حنبل ابن اکثم حقنده ناسك سوء ظنی نقل اولندقده تعجب کنان سبحان الله سبحان الله دیوب
بو مقوله سوزی کیم سویلر دیو انکار ایلدیکی وینه بر کون اسمعیل قاضینك ابن اکثم حقنده تفوه
اولنان کلمات حضورنده ذکر اولندقده انکار شدید ایله انکار ایدوب معاذ الله بونك مثلی عالم
عامل وفاضل کاملك عدالتی حساد بداندیشلرك کذب ودروغلریله زایل اولماز دیو ذکر ایلدی
ودخی اسمعیل قاضی دیدیکه یحیی ابن اکثمه ناسك رمی ونسبت ایتدکلری میل غلماندن کندوده برشی
اولسیدی هر حالده جناب حقه ملتجی بر ذات ایدی دیدی وبن انك محرم اسراری اولوب نهاجه کندولرله
کورشوب صحبت ایدردم جناب حقك سخط وغضبندن زیاده خوف وخشیت اوزره بولوردم
لکن لطیفه ومزاحه مائل اولوب حسن خلق صاحبی اولمغله خلق ظاهر حالنه نظر ایدوب حقنده کفت
وکو ایتدیلر دیدی وابن حبان ابن اکثمی روایت حدیثده علم وعدالتله وثوق واعتماد اولنان
رجال حدیث عدادندن ذکر ایلیوب دیدیکه ابن اکثم حقنده نقل وکلنادا اولنان احوال قبیحه
اعتماد اولنماملق کرکدر زیرا اکثری حلیه صحتدن عاریدر دیدی ودخی بو نوع حکایات واهیه
امثالندندر اول حکایه که آنی عقد الفرید نام کتابك مؤلفی ابو عمر احمد بن عبد ربه نقل وانباء
بو کونه کتب واملا ایلدیکه مأمون خلیفه وزیر اعظمی حسن بن سهلك قزی بوران نی عقد وتزویج
ایدوب نیجه کونلر ترتیب سور وسرور اولندیغی معروف ومشهوردر بونك اصلی بویله روایت اولنورکه
مأمون برکیجه بعض خواص اتباعیله شهر بغداد طرفنده تبدیل جامه کزرکن برسرایك سطوحندن
زمینه مائل وحریر ابریشمدن غایت محکم بوکلمش ایپلر ایله اصیلمش بر زنبیل کوروب کندیله بله اولان
خدام واتباعنی اول محلده توقیف وکندی زنبیلك ایچنه کیروب اوتوردقده صکره زنبیلك
ایپلرینی تحریك ایلدکده حرکتنی اول سرایك سطوحنده اولان کسنه لر حس ایلدکلرنده زنبیلی چکوب

مأمون بالای سرایه صاعد و واصل و بر قصر معلا و بزم دلارایه داخل اولدیکده لطف
منظوری زیب و زینتی و صفاسی مستغنی اولوب بساط مفروشنک نظامی و اوانی مطبوعه سنک
انتظامی چشم تماشای خیران و عقل انسانی واله و پریشان ایدر بو اثناده شکاف سراپرده
حجابدن بر مهپارهٔ عالم آرا و بر بانوی تابنده روی ملک سیما ماه مانند بدر منیر ظاهر اولوب
تابش حسن و آنی دایرهٔ بزمی تنویر و مشاهدهٔ نور جمالی دیدهٔ مأمونی قریر ایلدیکی اولدخی لطافت
هنر و شیوه و ناز ایله عیش و نوش ایچون مهیا اولان خواص عشرته مأمونی دعوت اولنمیله
قرارده ظهور تباشیر صبحه دک مناولهٔ نقل و نوش صهبا ایدرک همحال اولمغه عذر اولدی
بعده مأمون ینه جقدیغی زنبیل ایله اشاغی اینوب موقف انتظارده مترصد اولان اتباعیله
سراینه رجوع ایلدیکی لکن مأمون سرگرم هوای عشق و غلبهٔ مهر و محبت ایله صبر و آرام ایده میوب
ایرتسی بوراننک باباسی حسن بن سهلی دعوت و بورانی کندویه عقد و تزویج ایتمک اوزره
امر ایلدکده حسن بن سهل دخی فرماننه اطاعت و اجابت ایلیوب مکمل اختطابه رعایت و دعوت
عامه ایله خلقه بر ضیافت عظیمه اولندیغی مشهور و معروفدر نقل مزبور بو محلده تمام اولدیکی لکن
بو حکایه ده ذکر اولنان امور مأمونک حال و شاننده دور اولوب کتب و تواریخده تفصیلی
اولندیغی اوزره دین و علمده و سنی خلفای اربعه یه اقتدا و کیوم مرضیه لرینه اقتفاده مجد و معروفدر
و علما و فضلا ایله مناظره و مباحثه ده و اقامت صلاة و مداومت عباداتده و احکام شرعیه ده جهد و
اللهی محافظه ده سعی مشکوری معروف و مشهور اولمغله علی الدوام ادمان شرب مدام ایدن فساق و
فجار عدادنه ملحق اولوب عشاق اعراب کبی خلال لیالیده دور اسواق و ابواب معاشرت نسوان حسابا
زنبیل ایله منازله دخولی ارتکاب ایتمک بر وجهله صحیح اولماز و کذلک حسن بن سهلی کبی بو فضیلتده
دختر سعد اختری بورانک دخی شرف شان عفت نشان و علو منزلتنه و باباسنک حرمسرای
عصمتنده اولان صون و عفافنه دخی ملایم و مناسب اولماز لکن بو مقوله حکایاتک امثالی
کتب تواریخده کثیر و معروف اولوب بطون صحایف و اوراق بونلرله مشحوندر او مرشده وضع و تحریرینه
باعث اولور که لذات محرمه و شهوات انفسانیه انهماک ایدوب هتک پردهٔ عرض و ناموس ایدن اصحاب هوا
و هوس اجرای شهوات نفسانیه لرینه توغل و نیجه یکی پلتنور بو هوسلری دخی کندولره تشویقده توسل
ایچون بو مقوله حکایه لر پیدا و نقل و روایت ایدوب دخل ایدنلره کلفده کبار دولت و اعیان امتدن
دخی امثالی صدور ایتمشدر دیو تعلل آلت ایتمشلردر بونلر اوقیوب چوق کره کوردکلرمز که
اصحاب هوا و هوسدن نیجه کسنه لر اوراق کتب حکایاتی تتبع ایدوب بو مقوله اخبار و حکایاتی میل
و رغبت ایله اراییوب ذکر العیش نصف العیش فحواسنجه مذاکره سندن ممنون و محظوظ اولورلر
اگر اسلاف کرام امتدن غیری احوالنی تتبع و اقتدا ایدروب و انلردن صدور ایدن مشهور حال و شانلرینی
لایق صفات کمال و محاسن اخلاقلرندن بولوب تقلید و اقتفایه سعی ایتسلر کندولره خیرلو اولوردی

بلسه لر بویله ایدرلر ایدی حتی برکون ابنای ملوک عصرمزده بعض امرایی تعلم غنا و طنبوره
و کمان کبی سازلر چالمغه مشغول کوروب نصیحت یوزندن بو ایش سزلرک علو شان و رتبه و جاهکزه
لایق دکلدر دیدم اول امیر دخی جواب و ملقا اوزره بکا خطاب ایدوب افندی خلفای عباسیه دن
محمد مهدینک اوغلی و رشیدک قرنداشی ابراهیم بلز مسنکه عصرنده صنعت موسیقیده استاد اولوب
زماننده اولان مغنیلرک رئیسی ایدی دیدی بنده دخی تعجب برله یا سبحان الله دیو چونکه اسلافک
حال و شاننه رعایت و اتباعه سعی و همت ایدرسک ابراهیمک باباسی مهدیه و قرنداشی هارون رشیده
نیچون اقتدا ایتمزسک و بلمزسک که ابراهیم رسوم خلافتی ترک ایدوب صنعت تغنی یه مشغول اولمغله
منصب خلافتدن کری قالدی دیدیکمده نصیحتی قبول ایتمیوب بندن اعراض ایلدیکی و دخی اخبار
واهیه دندر که اول حکایه که سادات علویه دن و خلفای فاطمیه دن عبیدیین دیمکله معروف
اولوب قیروان و قاهره یه مالک اولان خلفا حقنده مورخیندن چوق کسنه ذاهب اولوب ذکر اولنان
خلفانک نسلنی سبلرینی اهل بیتدن قطع و جد امجدلری ائمهٔ اثنا عشریه دن امام جعفر صادق
حضرتلرینک اوغلی اسمعیل نسبندن اولدقلرینی رد و انکار ایلدیلر بو حکایه نک اصلی بویله در که
عهد خلافت عباسیه ده ابو عبدالله شیعی محتسب نام کسنه بلاد غربیه ده بنی کنانه قبیله سی و سایر انصار اهل
بیت اعانتیله ذکر اولنان اسمعیل بن امام جعفر صادق اولادندن عبیدالله مهدینک خلافت
و اطاعتنه خلقی دعوت و انلر دخی اجابت ایدوب کتب تاریخده تفصیل اولندیغی اوزره عبیدالله
مهدی و اولادی ایکیوز یتمش سنه مقداری زمان اول وقتلرده کرسی مملکت افریقیه اولان قیروان
ایله محروسهٔ قاهره ده مسند نشین خلافت اولدیلر و بو ماده ده مورخین عبیدیین ایله مقاومته
قادر اولمیان ضعفای خلفای عباسیه اتباعنک مفتریاتنه و عبیدیینک نسبلرینه دخل و طعن
ایله خلیفه لرینه تقرب و مداهنه ایچون اختراع ایتدکلری اقوال کاذبه یه اعتماد ایلدیلر نته کم کتابمزده
بونلرک اخباری ضمننده اول اکاذیب مخترعه نک بعضیسی انشاء الله الرحمن کله جکدر حال بو که مورخین دخی
زعملرینک خلافنی و ظنلرینک بطلانی اقتضا ایدر نیجه ادلهٔ قویهٔ قاطعه و شواهد بینهٔ واقعه یی
تفطندن غافل اولدیلر زیرا مورخین دولت عبیدیینک ابتدای ظهوری و کیفیت خروجلری بیاننده
بونک اوزرینه اجماع و اتفاق ایتدیلر که بونلرک صاحب دعوتی اولان ابو عبدالله شیعی محتسب
دیار مغربده بنی کنانه قبیله سنه وارروب ابتدا اهل بیتدن عبیدالله مهدینک اقاربندن بر سیدک
اطاعتنه خلقی دعوت ایدوب بو اثناده رضا فوت اولمغله برینه عبیدالله مهدینک بیعتنه داعی
اولدیغی خبری اطرافه منتشر اولدقده مهدی و اوغلی ابی القاسم دیار شرقده بولنوب عباسیه نک
کندیلره سوء قصدندن خوف ایتدیلر تجار زینتنه کیروب بلاد شرقدن محل خلافتلری اولان
دیار غربه رحلت و جانب مصره عزیمت ایدروب اسکندریه یه وصول و ولوج و هیئت تجار ایله
انلر دخی خروج ایتدکلری خبری خلفای عباسیه طرفندن مصر و اسکندریه والیسی اولان عیسای

نوشتی یه بالغ اولدقده بونلری اخذه آنلو وافر آدملر تعیین ایدوب کوندردی نوشتی‌نك
کوندردیکی آدملر بونلره ترشیش یلکی هیئت و قیافتلری متغیر اولمغله بونلری تشخیص و اخذ
ایده میوب امن و سلامت ایله مغربه واصل اولدیلر بعده خلفای عباسیه‌دن معتضد قیروانده و
افریقیه امراسی اولان بنی اغلبه و کذلك بلاد غربده سجلماسه امراسی بنی مدراره فرمان کوندروب
مهدینك و اوغلی ابو القاسمك یوللرینی باغلیوب جاسوسلر تعیین ایدوب اخذ ایتملك اوزره امر
ایلدکده حسب الامتثال قبیله بنی مدراردن سجلماسه والیسی الیسع بونلری تجسسه آدملر تعیین
ایدوب الیسعك ساکن اولدیغی بلده‌ده مهدی یی کزلی بر محلده بولوب الیسعه کتوردکلرنده
تحصیل رضای خلیفه ایچون مهدی یی و اوغلی ابو القاسمی حبس ایلدی بو احوالده دولت سبعه عبیدینك
قیروانده بنی اغلب امرالرینه استیلالرندن مقدم اولمش ایدی بعد ذلك ابو عبد الله شیعی وساطتی
ایله عبید الله مهدینك اتباع و اعوانی کلوب الیسعی قهر و مهدی یی حبسدن اطلاق ایتدکلرنده
صکره مهدی قیروانده سریر خلافته جلوس ایلیوب الیسعی قتل ایلدیکی کتب تواریخده مسطوردر
کندیکجه مهدینك و اوغلی ابی القاسمك و سائر سلالهٔ علیه‌لرینك ظهور ایلیه خلفای عبیدینك
شوکت و سطوتی غالب اولوب ابتدا افریقیه و سائر بلاد غربیه بعده یمنده بعده اسکندریه‌ده
صکره ممالك مصر و شام و حجازده دعوتلری ظهور ایدوب صیت و صدالری آفاق و اقطاره
منتشر و مشتهر اولدی و خلفای عباسیه‌یه احمد ایدوب ضبطلرنده اولان ممالکی بوشوب
مناصفه اوزره مقاسمه ایتدکلری آزقالدیکه خلفای بنی عباسك مقر خلافتلری اولان
بغداد و کوفه‌یه دخی هجوم ایلدکلرنده آلوب امرلرینه غالب اولدیلر حتی خلفای عباسیه دولتنی
تغلب ایدن ملوك دیالمه‌دن بهاء الدوله بن عضد الدوله‌نك فی الاصل عبید و مملکتی
اولوب صکره امراسکنه منسلك اولان امیر ارسلان بساسیری بنی عباس طرفندن منصوب
امرای عجم ایله بینلرنده جاری محاربه‌یه بناءً و اعداسنه رغماً لشکر انبوه ایله بغداده کلوب خلفای
عبیدیه‌دن خلیفهٔ مصر مستنصر علوینك بغداد و عراقده دعوتنی اظهار ایدوب منابر جوامعده
بر سنه کامل مستنصر مزبورك نامنه خطبه اوقندی و بونلرك اعتلاء شان و علو مکانلری
سببیله خلفاء عباسیه‌نك دولتلری متزلزل و درجه‌لری منحط اولمغله زائل اولمیوب دورلری
مجیده اندلس ملوکی بنی امیه بونلرله مخاصمه و محاربه‌سی خوفیله واویلاه دیوب آیدرلریکه
امدی بو ذکر اولنان احوال و عظم آثاری شبهه دعواسی کاذب کسنه حقنده نیجه تصور اولنور
مدت مدیده بلاد معموره و ممالك مشهوره‌ده دعوای خلافت ایدوب بنی عباس ایله مقاومت
ایلیه‌لر و کتب تواریخده تفصیل اولندیغی اوزره عباسیه وقتنده سواد کوفه‌ده خروج
ایدن قرامطه طائفه‌سنك حالنه نظر و اعتبار اولنسونکه دعواسی کاذب و ادعاسی
باطل اولمغله مدت قلیله‌ده دعوالری متلاشی و اتباع و اعوانی متفرق و پریشان اولوب

سریعا مکر و کیدلری بلینوب سوء عاقبت ایله ارتکاب ایتدکلری افعال شنیعه‌نك جزاسنی بولدیلر
اکر خلیفه عبیدینك احوالی دخی بویله اولیدی و لو بعد مهلة معروف اولوب مدت قلیله‌ده
مضمحل و پریشان اولورلردی نته‌کیم شعرای عربدن زهیرك بیت مشهوری بو معنایه دلالت ایدر

فَمَهما تَكُن عِندَ امرِءٍ مِن خَليقَةٍ — بیت — وَإن خالَها تَخفى عَلى النّاسِ تُعلَمِ

مآل بیت هر اولکسنه که خصال حمیده و ذمیمه‌دن بر خصلت ایله متصف اولوب طبیعتی انك اوزرینه
مجبول اوله اکر حال و شانی بر مدت خلقه خفی اولورسه‌ده عاقبت ناس اکا واقف اولوب مطلع
اولوردیمکدر بوندن مقصود عبیدیه حقنده زعم اولنان اهل بیته انتساب دعواسی خلاف
واقع اولیدی بانی حال کان ظاهر اولوردی دیو استشهاددر و بونلرك دولتی ایکیوز یتمش سنه مقداری
زمان علی التوالی ممتد اولوب جد انبیا ابراهیم خلیل علیه الصلوة والسلامك مقام و مصلاسنه
و موطنی متمکسنه موقف حجاج و مهبط ملائکه یعنی مکه مکرمه و مدینه منوره حکومتیله
سلطنتلری رونق بولوب دولتلری انقراضی وقتنده دك بو بلده‌یه ممتد اولدی و ابتدا ظهورلرندن
انتها سلطنتلرینه وقتنده دك جمله اتباع و اشیاعی بونلره میل و محبت و اطاعت و انقیادده پابرجا
قرار اولوب و امام اسمعیل بن جعفر صادق حضرتلرینك نسلندن اولدقلرینه اعتقادده ثابت
و مستقر ایدیلر بونلرك خاندانته محب اولان اعوان و انصاری تجدید دفعه خروج و تجمع
ایدوب العبیدك اولاد و احفادندن موجود اولان صبیلرك نامیله خلقی بیعتلرینه دعوت
ایلیوب و آبا و اجدادلرندن سلفلری ائمه‌نك وصیتلری ایله تعیین امامت و خلافته استحقاقلرنی
زعم ایدیلر اکر نسبلرنده شك و ارتیاب ایدرلردی بونلره معاونت و مظاهرت ایلمکده [illegible]
هلاك القا ایدوب یوللرنده باش و جانلرینی فدا ایتمزلردی نیجه یا بونلرك امامت و خلافتنه
خلقی داعی و بر دولتك احداث و اقامتنه ساعی اولان طائفه دعوت ایتدکلری ذاتك امرنده
اشتباه ایدوب علی رؤس الاشهاد ابراز و اظهار ایدرمیکی خصوصده بیعتنه داعی اولدقلری
شخصك احوالنده لسانلری قلبلرینه موافق اولمامق و اولمازلکی عجیبدر که کبار اهل سنت و جماعتدن
شیخ المتکلمین عالم ربانی قاضی ابی بکر باقلانی حضرتلری خلفای عبیدینك نسبلری حقنده زعم
اولنان مقاله ضعیفه‌یه میل ایدوب سیادت و شرافتلرینه دخل ایلدیکی قاضی ابی بکرك بونلرك نسب
و سیادتلرینه دخل و تعرضی بونلرك فساد اعتقادلری ایله معروف و رفض و الحاد ایله موصوف
اولدقلرینه مبنی ایسه اولا رافضیت و شیعیت سیادته مانع اولمیوب و بونلره اقتدا ایدنلرك اکثری
دخی شیعی المذهب اولمغله بیعتلرینه خلل ویرمز و کذلك عبیدینك اهل بیته انتساب و
سیادت و شرافتلرنی اثبات و اقرار ایتدکلرینك بولندیغی مذهب باطله بونلره فائده
ویروب جناب حقك عقاب و عذابندن خلاص ایتمز خلاصه مذهب باطل حسبلت نسبی حسب
و شرافت نسب صاحبنك مذهب حق اوزره اولمسنی اقتضا ایدرسه حضرت نوح علیه

و موطن رسول و مدفنی

و بونلرك دولت و سلطنتلری زائل و نام و نشانلری محو و [illegible] اولدقده [illegible] دخی بنه

الصلوة والسلامك كنعان نامنده بر اوغلی وار ایدی کافر اولغله سائر کفار ایله طوفانده
غرق اولدی مع هذا جناب رب العالمین جل شانه حضرتلری حضرت نوحك اهل وعیالنی سفینه‌یه
حمل ایله امر وغرقدن انجا ایله وعد بیورمغله حضرت نوح علیه السلام دخی کنعانه سفینه‌یه کیرمك
ایله امر ایتمشیدی عزم بورامتناع ایدوب سفینه‌یه کیرممکله حضرت نوح علیه السلام طوفانده
غرقی خوفندن وشوب وعد سابق الهی‌یه بناء جناب حقه مناجات ایدوب کنعانك نجاتنی
وخلاص اولمدیغی صورتده حکمتنی استفسار ایلدکده جناب حق جل وعلا حضرتلری حضرت
نوح علیه السلامه وجهله خطاب عزت بیورلدیغی نبی حبیب اکرم علیه الصلاة والسلامه بیان
ایدوب بیورلرکه قال یا نوح انه لیس من اهلك انه عمل غیر صالح فلا تسئلن ما لیس لك به علم
معنای نظم شریف والله اعلم اولدرکه حضرت رب العالمین بیوردیلرکه یا نوح اوغلك کنعان
سنك اهلكدن دکلدر زیرا مؤمن ایلکله کافر ارکسنده ولایت منقطعدر یاخود کنعان غرقدن
نجاتلرینه وعد کریم الهی‌یه تعلق ایدن اهلکدن دکلدر زیرا کنعان عمل فاسد وکفر کاسد ایله
متصفدر پس امدی یا نوح سن بنم درکاه عزتمدن اوکسنه‌یی سؤال وطلب ایتمه کم سنك
ایچون اول شیئه علم اولمیه یعنی طلب ایتدیککسنه صواب میدر خطا میدر معلومك اولمیه
زیرا حضرت رب العالمین حضرت نوحك اهل وعیالنی انجا وتخلیص وعد بیوردقده اوغلی
کنعان ایله خاتونی کفرا وزره مصر اولملریله استثنا بیورمش ایدی مقتضای بشریت اوزره
غلبهٔ محبت ولد حضرت نوحی شغول ایتمکله حقیقت حالی کندویه مشتبه اولدیغنه بناء نجاتنی
طلب ایتمشیدی والله اعلم بحقیقة الحال بوندن استفاد اولدیکه حضرت نوحك نبوت وکنعانك
ابوتی اوغلنك کفرینه منافع اولمیوب وعذاب غرقدن خلاصه وسیله اولمدی وکذلك حضرت
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم کریمهٔ مکرمه‌لری حضرت فاطمهٔ زهرا رضی الله تعالی عنهایه
بر کون وعظ ونصیحت طریقیله بیوردیلرکه یا فاطمه اعملی فلن اغنی عنك من الله شیئا معناء
حدیث شریف اولدرکه یا فاطمه اعمال صالحه‌یه سعی ایله زیرا بن بر طریق ایله الله تعالینك
رحمت وکرمی یا طاعتی یرینه سکا کفایت ایتم یاخود عمل ایتمدیکك صورتده جناب حقك
عذابندن بر عذابی سندن دفع ایده مم دیمکدر بو حدیث شریفدن شرف نسب حضرت رسول
عالیحسب دخی زهد وصلاحی موجب وذنب وعصیانه بالغ اولمدیغی معلوم اولمغله خلفای
عبیدیین حقنده دخی تهمت رفض ثابت اولدیغی تقدیرجه نفی نسبی اقتضا ایتمدیکی متعین
اولور هر اولکسه که بر شیئك حقیقتنه واقف اوله یقین حاصل ایلیکه لایق اولان بیلدیکی
کتم ایتیوب حقی اظهار ایلمکدر زیرا رب العالمین جل شانه حقی بیان ایدن وسیل صدق وصوابه
قوللرینی هدایت ایلر وکذلك عبیدیین بر قوم ایدیکه حقلرنده دولت وسلطنت تحمین اولنوب
واطراف اماکنده اتباع واشیاعی مرة بعد اخری بونلرك بیعتلرینه خلقی دعوت ایتدکلری

مشهور اولمغله اعدالری اولان بنی عباس بونلرین فرصتلرین کوزه‌درلر ایدی بونلر دخی مبادیٔ
حاللرنده اختفا ایدوب باسم ورسملرین تبدیل ایله بر مدت اتنزوا ایتمشلر ایدی نته کیم دینلمشدر

فلو تسئل الایام ما اسمی ما درت بیت واین مکانی ما عرفن مکانی

معنای بیت شاعر دیرکه فرضا سن ایام‌دن بنم اسمی سؤال ایلسك بیلوب جواب ویرمزدی وبنم
مکانم نه محلدر استفسار ایلسك مکانمی دخی تعیین ایده مزدی مقصود عبیدیینك ابتدای
امرده اعیندن کلدن احتجاب واتزوالرینه بیت مزبور ایله استشهاددر حتی عبید الله مهدینك
جدی محمد بن اسمعیل بن امام جعفر صادق حضرتلرینك اسمنی اعوان وانصاری تبدیل ایدوب
مکتوم اسمیله تسمیه ایتمشلر ایدی زیرا بونلرین اعداری امام اسمعیلك محمد نام بر اوغلی اولدیغنی
بیلوب اما شخصی معلوملری اولمیوب مجرد سوء قصدا اعدادن صیانت قصدیله بونلرین
اتباعی دخی خصمانك بلدکلری محمد اسمنی مکتومه تبدیله اتفاق ایتمشلر ایدی بعد زمان عبیدیین
قروان وقاهره‌ده خروج وظهور ایدوب بر تواقبا اللری افاق واقطارده لمعان ایتدکده آل عباسك
اعوان وانصاری بونلرین نسبنه دخل ونطعنه بو نکله توسل ایدوب امام اسمعیلك ولدی محمد اسمیله موسوم
وبونلرین جدی مکتوم اسمیله مسمی بر شخص مجهولدر دیو اهل بیته انتسابلرنی ردا ایتدیلر وبو
رای ضعیف ایله خلفای عباسیه‌یه ارکان دولتی مداهنه ایدوب ممالك عباسیه‌دن دیار شام
ومصر وحجازه استولی اولوب عبیدیین اعوانندن اولان بنی کنا مه بر لریله محاربه‌یه قادر
اولمیان امرای بنی عباس انجق عبیدیینك اهل بیت نبوته انتسابلری وشرافت وسیادتلرینی نفی
ورد ایله نفسلرینی وخلیفه‌لرینی بونلرله مقاومتدن عجز وتقصیرلرین دفعه وسیله ایدوب
خاطرلرین تسلی ایتدیلر حتی خلفای عباسیه‌دن قادر بالله زماننده دار الملك بغدادده قضات
عقد مجلس ایدوب بونلر اسمعیل بن امام جعفر اولادندن اولدقلرینی نفی واهل بیت نبوته کلکله
اولملرینی تسجیل ایتدیلر ومشاهر اعلام رجالدن بر جماعت بو ماده‌یه قضات حضورنده شهادت
ایدوب اعیان امتدن شریف رضا وقرنداشی مرتضا وابن بطحاوی وعلمادن ابو حامد اسفرا
ینی وامام قدوری وشیخ ضیمری وابن اکفانی وابیوردی وفقیه شیعه ابو عبد الله بن نعمان
وبونلرین امثالی مشاهر امتدن نیچه کسنه‌لر بونلرین نسبی غیره حمل واسناد واهل بیته انتسابلرنی رد
ایتدیلر وبو ماده دورتیوز ایکی تاریخنده قادر بالله ایامنده شهر بغدادده بر یوم مشهورده
واقع اولدی وبونلرین بو خصوصده شهادتلری مجرد سماعه اولوب بین الناس بغداده کثرت
وشیوعه مبنی وآل عباس رضالرینی رعایته مبتنی ایدی وبو ماده‌یه شهادت ایدنلرین اکثری بونلرك
نسبنه دخل ایدن بنی عباس اتباعی اولوب مورخین دخی اشتدکلری کبی روایت وحفظ ایتدکلری
وجه اوزره حکایت ایتدیلر لکن حق وصواب بونك خلافیدر وعباسیه‌دن معتضد خلیفه عبید الله
مهدینك اخذ وحبسی ایچون قیروان والیسی ابن اغلبه وسجلماسه امیری ابن مدراره تحریر ایتدیکی

بضایع علوم و

فرمان بونلرین صحت نسبنه اصدق شاهد و اوضح دلیلدر و ابتدا کتب اهل بیتی اصحابندن نفی
ایدن معتضد خلیفه در معلوم اوله که دولت و سلطنت بر سوق سلطانیدر که جمله بضایع اول
طرفه جلب اولنوب حکم و مصالحی صنایع ایدنلر اندن التماس ایدرلر و اطراف و اقطارده واقع حوادث
روزکار و روایات اخبار حامللری و محل سامیه سوق مطایا ایدوب اندن رایج اولان نسنه
کافهٔ ناس قتنده رواج بولوب اکر اهالی دولت ظلم و جوردن اعراض ایدوب جادهٔ صدق
و صوابه سلوک ایلیوب طریق مستقیمدن عدول ایتمزسه اول سوق عظیمه ده ابریز خالص
العیار حق و صواب رایج اولور اکر رجال دولت و سلطنت اعراض و حقوقده تابع و هوا
و هوسه مطیع اولوب بغی و عدوان و کذب و بطلان سمسارلریله متزاوج و اختلاط
ایدرسه اندن زیوف کاسده و فلوس کاسده رایج اولور لکن اولکه که صحیحی فاسددن و رایجی
کاسددن فرق و تمییزه قادر اوله انک عقل سلیمی و طبع مستقیمی کندویه محک و میزان اولوب
خبر منقولک خالص و مغشوشنی وزن و عیار و تجربه ایدر اندن اعتبار ایدوب صحیحنی قبول
و فاسدینی رد ایدر و دخی بو خبرک مثلی بلکه دخی ابعد در اول حکایه که ابنای

علویه حسنیه دن ادارسه عنوانیله معروف اولان خلفای فاطمیین ادریس بن ادریس
بن عبدالله بن حسن بن حسن بن علی بن ابی طالب رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حقنده نقل
اولنوب انلرک دخی نسبنه دخل و طعن ایدنلر بینلرینده سویلشورلردی بو سیاق اوزره که
ادریس اکبر بلاد غرب اقصاده طنجه ده وفات ایتدکده نصکره ادریسک حاتونی
حامله ایدی وضع حمل ایدوب بر ارکک ولد دنیایه کلدیکی آنی دخی ادریس اسمیله
تسمیه ایدوب یرینه خلیفه نصب ایتدیلر بونلرین دخی اعدالری اولان بنی عباس
ادریس اصغرک نسبنه قیل و قال ایدوب باباسی ادریس اکبرک اتباعندن حرم
کتخداسی راشد نام عبد مملوکنک ولدیدر اولمق اوزره وهم و اتهام ایتدیلر لکن بونه
جهالتدر که ادریس اصغرک نسبنه دخل ایدنلر بلمزلر میکه ادریس اکبرین جمله اقارب
و خویشانی بلاد غرب اقصاده بربر قبیله لری بیننده اولوب و ادریس اکبر اقلیم حجازدن
بلاد مغربه داخل اولدیغی کوندن وفاتی وقتنه کلنجه قبائل بربر ایله بادیه ده سکون و اقامت
ایدوب و اهل بادیه نک تولد اولادی و ظهور حمل مقوله سی احوالی بربرلرنه خفی و مستور
دکلدر زیرا آنلر حضری و بلدیلر کبی سرا پردهٔ احتجابده متمکن اولمیوب بو مقوله ده
ریب و شک طاری اولمجق محللرده دکل ایدی و آنلرین جمله حرملری جیرانلرک کوروب و صدالرین
استماع ایدجک محلده واقع و منزللرینک جدارلری بربرینه متصل و ملاصق و بناکی الحق
اولوب کتدیکی ارکانده فاصله یوغیدی و ذکر ایتدیکی راشد ادریس اکبردن نصکره جمله ادارسه نک
حرملری خدمتنی کوروب و سائر اتباع و اشیاعی دخی محافظه و مراقبه ایدرلردی و بلاد و

مغرب اقصاده متمکن بربر بکلری جمله سی ادریس اکبرک فوتندن صکره اوغلی ادریس اصغرک
بیعتی اوزرینه اجتماع و اتفاق ایدوب رضا و رغبتلریله بوکا طاعت و انقیاد ایدوب بذل روح
ایتمک اوزره بیعت ایلیوب حروب و مغازیده بونک حضورنده بحار منایایه خوض ایتدیلر
اکر نسب ادریسده ذکر اولنان شبهه مثللو تهمت آنلره اطاعت ایدنلرین خاطرلرینه خلجان ایدوب
عقللرینه کیدیدی یا خود آخردن ایشیدوب سمعلرنی قرع ایدیدیسه عدوی خائن
یا دشمن منافقدن اولسون بونلرین بعضیلری اکا بیعت و تبعیتدن تخلف ایدرلردی
بلکه ادریس اصغر حقنده بو کلمات شیعه بنی عباس امراسندن افریقیه طرفنده انلرک ولات
و عمالی اولان بنی اغلبدن صادر اولمشدر بونک بیانی اولدر که خلفای عباسیه دن هادی
زماننده مکه مکرمه ده طایفه قریب محلده فخ یا خود فج دیمکله معروف موضعده بنی عباس
ایله اهل بیت میاننده جریان ایدن محاربه ده ادریس اکبر مغربه فرار و اول محلده قرار ایتدیکی
هادینک معلومی اولدقده افریقیه ده امرای بنی اغلبه فرمان کوندروب ادریس اکبری تجسسه
جاسوسلر تعیین و اخذ ایتمک اوزره امر ایتدکده بر طریقله ظفر بولنمیوب ادریس اکبر سلامتله بلاد
غرب اقصایه واصل اولوب اندن امری تمام و دعوتی ظاهر و مرادی حاصل اولدی و هارون رشید
اتباعندن واضح نام بر کسنه و اول ایکی مصر اسکندریه سنده طرفندن عامل ایدی و واضح صادق
کو اهل بیته محبت ایدوب شیعی المذهب اولمغله ادریس اکبرک مغربه عزیمتی اثناسنده اسکندریه یه
وصولنده واضحک اغماضی سببیله غرب اقصاده محل خلافته فوز و نجات بولمشیدی بو خبر رشیده
بالغ اولدقده واضحی قتل ایلدی بعده رشید ادریس اکبرک قتل و اعدامنه مکر و حیله یه سلوک
ایدوب باباسی مهدی خلیفه نک اتباعندن شماخ نام کسنه یی ادریسی تسمیم ایتمک اوزره دسیسه
و تعلیم ایلیوب بلاد غرب اقصایه ارسال ایلدی شماخ دخی تعلیم رشید اوزره مغربه واروب
اولیای نعمی اولان بنی عباسدن برائت و انقطاعنی و ادریس اکبره انتما و انتساب داعیه سیله
کلدیکنی اظهار ایلدکده ادریس صاف دل دخی بوکا میل و محبت ایدوب بنده لکه قبول و عواطف
جزیله سنه مظهر ایدوب خلوت و جلوتده کندویه انیس جلیس ایلدی شماخ مزبور ادریس
ایله بر کون تنهاجه صحبت ایدرکن بر تقریبله ادریسه سم تناول ایتدروب موتنه باعث اولدی
ادریس اکبرک موتی خبری بنی عباسه واصل اولدقده یانلرنده احسن مواقعده واقع
اولوب شاد و خرم اولدیلر و رجا و امیدلری اوزره غرب اقصاده نسل ادارسه نک انقراضی
اعتقادیله عائله تشویش و اضطرابی برطرف ایتدیلر و بو اثناده ادریس اصغرین ولادتی
خبری دخی تعقیب ایدوب بنی عباسه واصل اولدقده مذاقلرینه مخالف اولمغله و هله اولده
تصدیق ایتمیوب حاشا و کلا آصلی یوقدر دیو انکار ایلدیلر و ادریس اصغره بیعت اولنوب
مغربده دعوت خلافت فاطمیه عودت و شوکت و سلطنتی قدرت بولوب دولت ادارسه ادریس

بن ادریس متجددا اولدیغی خبری متحقق اولمغله بنی عباسه باعث حزن وانکسار اولوب
وقوع بولان امردن زیاده دوزلری داغدار اولدی وحدوث ادارسه نك قوت وشوکتی سببیله
دیار غربده دولت بنی عباسه ضعف ووهن مستولی اولوب انلرله مقاومت ومدافعه یه قدرتلری
قاصر اولدی حتی ادریس اکبر اقصای بلاد غربده ساکن اولوب وقبائل بربر طرفندن اکا
امداد واعانت ایتملریله هارون الرشید بر وجهله اعدا امنه ظفر بوله میوب عاقبت شماخ بدیله تسمیم
واهلاك وبو حیله ایله کریبان حیاتنی چاك ایلدی وادریس باباسی ادریس اکبرینه سریر
خلافته جلوس ایدوب شوکت وسطوتی قوت بولیجق مأمون خلیفه وانلردن صکره کلان خلفای
عباسیه دیار غربده کندیلرینك اعوان وانصارندن افریقیه امراسی بنی اغلبه فرمانلر کوندروب
تولحی غربده ادارسه نك ایجنی یعنی قرجه یی سد وطرفلرندن عباسیه دولتنه اصابت وسرایتی مظنون
اولان ضرر وکزندی دفع وصد ایلیوب علاج واقعه پیش از وقوع باید کرد مفهومی اوزره
هنوز نائره قهر وکینلری مرکز دائره سلطنته تجاوز ایتمدن دفعی تدارکنی کوردملر اوزره
پی درپی اوامر اکیده ارسالندن خالی دکللر ایدی اما امرای اغالبه ادارسه نك اعوان وانصاری
اولان غرب اقصا بربریله محاربه یه قدرتلری اولمدیغندن ماعدا کندیلرینك ملوکی اولان
خلفای عباسیه اوزرینه اجانب وابا عدا تغلب وتسلطی سببیله دولت عباسیه نك اختلالی
وقتی اولمغله امرای بنی اغلب بربرلریله مدارات ایله معامله یه مضطر اولمشلر ایدی زیرا عباسیه دولتنده امرای
اتراك واعجام غلبه ایدوب خلفانك زمام اختیارلرینی یدلرینه قالمغله توجیه مناصب وترتیب جیوش
وتحصیل اموال سلطانیه وسائر خصوصلرده احکام دولت وامور سلطنتی اغراض فاسده لری مقتضاسی
اوزره دلدکلری کبی تصریف وتغلیب ایدرلر ایدی حتی کیم عصرلرینك شاعری دیمشدر

خلیفة فی قفص بین وصیف وبغا — یقول ما قالا له کما تقول الببغاء

بو بیت خلفاء عباسیه دن مستعین خلیفه نك امور دولتده عجز واضطرابی حقنده انشاد اولنمشدر
وصیف ایله بغا امرای اتراکدن دولت عباسیه متغلبلرندن ایکی کسنه نك اسملریدر که متوکل
خلیفه یی قتل ایدوب مستعینی اعانت وبیعت ایتمشلر ایدی ببغا ایله مراد پاپاغان قوشیدر
معناسی بویلدر که خلیفه مستعین وصیف ایله بغا آرالرنده محصور مرغ قفص شبی کبی
بر خلیفه در که وصیف ایله بغا اکا نه دیرلرسه بوده آنی سویلر پاپاغان قوشنه بکزر که اکا تعلیم
اولنورسه آنی سویلر دیمکدر صاحب تاریخك بو بیتی ایراددن مقصودی خلفای عباسیه دولتنده
امرای اتراك واعجام غلبه ایدوب نظاملری مختل اولمغله بنی اغلبك آنلره اسناد ادارسه یه مقاومتده
عجز وقصورلرین بیان ایلدیجونکه امرای بنی اغلب خلفای عباسیه نك امرلری اوزره ادارسه ایله
محاربه ومدافعه یه قیام ایتمدیلر حقلرنده تقصیری تهمتیله عجز ونفاقدن خوف ایدوب کندیلردی
خلفانك سوء ظنلرینی دفع ایچون بسط اعتذار کونا کوندن ایله عفو وعنایتلرین رجا ایلیا قندکاه

مغرب زمینده ساکن کندولره تابع رجالك ضعف واحتقادلرین بیان ایدوب ضعف وعجزلرینه
ادارسه وبربرلریله محاربه یه قدرتلری یوقدر دیو اعتذار ایلدیلر وکاه بلاد غرب اقصاده
خروج وظهور ایدن ادریسك نسل وعقابندن بر ینه قائم اولان ادارسه نك علو وشانلرینی
خلفایی قورقودوب بلاد غربك حدودده قریب عباسیه ضبطنده اولان ولایتلره تجاوز وتعدیلری
احتمالنی تحریر ایلیوب واغالبه طرفلرندن خوارش خلفایه عائد تحف وهدایای واموال سلطانیه یی
تحصیل وارسال ایتدکلری اقچه لری ادریس سکه سیله سکوك وانلرك تمغالریله معلم ایدوب
کوندررلردی مقصودلری ادریسك عظم شاننی خلفایه عرض وشوکت ظاهره وسطوت قاهره سیله
تخویف ایلیوب مواخذه ومطالبه سیله مأمور اولدقلری ادریس ماده سندن خلفانك امیدلرین
قطع ورقبه طاعتلرین حلقه عبودیتلرندن خروج وادارسه یه تبعیت واطاعتلرینه مضطر
اولملرینی خلفایه اشعار ایلدیلر وکاهیجه دخی ادریسك شاننی خط وتنزیل قصدیله
خلفایه مداهنه ایدوب بالاده سبق ایدن طعن کاذب ایله نسبنده خلل وطعن ایدوب صدق
وکذبنده مبالات ایتمدیلر زیرا مغرب ایله بغداد آراسنده مسافه بعیده وحال وصباوتنده
اورنك خلافته جلوس ایدن صبیان بنی عباسك عقوللری ضعیف اولوب واتراك واعجامدن
دولتلرینه تغلب ایدوب امرادن جمعلری دخی هر قائلك قولنه ونعیق غراب دخی اولورسه
استماع وتصدیق ایتدکلری ایچون نسب ادریسه خلل ایله خلفایی تسلی ایتدیلر وبنی اغلب
خلفای عبیدیینك ظهوریله دیار غربده مضمحل اولنجه یه دك نسب ادریسه دخل وتشنیعدن
خالی اولمیوب بونلردن بو کلمه تشنیعه ارازل ناسك سمعلرینه قرع وانساب اهل بیته طعن
ایدنلرك بعضیلری دخی بونی حفظ ایدوب خلفای عباسیه دن وبعضیلری بنی اهل بیت حقنده
منافسه وقتنده نقل ایله تقریب وانتسابه وسیله ایلدیلر بونلرین نسبلرینه دخل ایدنلری
الله تعالی تقبیح ایلیه که جاده شرع قویمدن عدول ایدوب هوالرینه تابع اولدیلر زیرا
ادریس اصغرك باباسی ادریس اکبرك فراشنده حاصل والی الوفات تحت نکاحنده اولان
زوجه منکوحه سندن متولد اولوب ولد ایسه شرعا صاحب فراشه منسوب وتابع اولمغله ادریس اکبردن
نسبی قطع الثبوت وبونلرین دخل وطعنی موهوم اولوب ایلرینه مظنون ایسه مقطوعه مقابل
اولماز بوندن ماعدا اهل بیت رسالت پناهی زنا امثالی افعال شنیعه دن تنزیه عقاید
ایمانیه دندر زیرا الله سبحانه وتعالی حضرتلری اهل بیتدن افعال قبیحه یی ازاله ونفوس
شریفه لرینی اخلاق رذیله دن صیانت وتطهیر ایلیوب بونلره محبت وحسن تعظیم ایله امر اولنمشدر
وادریس اکبرك فراشی طاهر وادریس اصغر فراشنده حاصل اولمغله بونلره دخل وتشنیع
ایدنلری حکم شرعه مخالفتلری ایله وزرلرینك جزاسنی کوردلر بونسب ادریسه دخل ایدنلری رد وانکارده
تطویل مسافه مقال ایتمدم الا بو بابده ریب وشك ابوابنی سد ایدوب بجنابده مرکوز اولوادکده
وقلوب

بغض و عداوت و نسبلرینه کذب و افترا ایله قدح و طعنه جسارت ایدنلر کسنه‌لردن ایکی
کوشمله استماع ایتدیکم کلمات باطله‌یی رد ایچون تفصیل مقال ایلدم یوخسه ادریس اصغرک
صحت نسبی ظاهر و مجادله‌دن مصون اولوب و عیب و نقصان احتمالندن مجال اولمیان محلده
نفی عیب ایله اشتغال دخی عیب اولدیغی مقرر و معلومدر لکن بن سادات اهل بیت ایچون
عالم دنیاده خصملریله مجادله‌لر ایدرم بو امید ایله که انلر دخی بنم ایچون یوم قیامتده عدولریمله
مجادله‌لر ایدوب حقمده شفاعت ایدهلر معلوم اوله که ادارسه‌نک نسبلرینه طعن ایدنلرک
اکثری ادریس اکبرک اعقاب و ذریتنه حسد ایدوب اهل بیته منتمی سادات یاخود ایچلرینه
قاریشوب سیادته علاقه‌سی اولمیان رجالدر اصلی بودرکه اهل بیت رسالت پناهه
اتصال و اشرف مخلوقات انتساب امر خطیر اولوب و بو نسب جلیلی ادعا آفاق و اقطار عالمده
موجود جمله امم اوزرینه شرف عظیم دعواسی اولمغله بو خصوصده تهمت عرض مقرردر
و خاندان اهل بیتدن اشبو بنی ادریسک نسب عالیلری بونلرین مواطنی اولان فاس شهرنده
و سائر دیار مغربده بر مرتبه شهور و شایع و وضوح و ظهوری بر درجه‌یه واصل اولمشدر
اولدیکه اکا ایرشمکه بر کیمسه طمع ایدوب اول رتبه‌یه وصوله قادر اولمدیغندن زیرا بونلرین
سلسله آباسی هر عصرده خلفدن جمع کثیر کلفدن جم غفیردن نقل و روایت ایدوب جد
امجدلری ادریس اکبرک ساکن اولدیغی منزلی تاسیس و بنا ایتدیکی فاس شهرنده بنی ادریس منازلی
ارکسنده موجود و احیا ایتدیکی مسجد شریف محللرینه متصل و ملاصق اولوب و قرارگاهلری اولان
بلده‌ده واقع مناره عظماتک راسنده وضع ایتدیکی سیف مسلول حالا موجود و مشهور اولدیغندن
ماعدا دخی نیجه آثار و علامتی واردرکه خبرلری بر قاج کره حدود تواتره تجاوز ایدوب
عیانه ملحق اولمغله یاقلشمشدر فی‌الحقیقه اهل بیتدن بونلری غیر سادات شرفای بنی ادریس رحمه الله تعالی
حضرتلرینک احسان ایلدیکی آثاری مشاهده و بونلری شرف نسب نبوتلرندن غیری اسلاف کرام
و اجداد عظاملرینک دیار مغربده اولان جلالت ملک و دولتلری ملاحظه ایلیوب کندولرینک
رتبه‌سی بونلردن دون اولدیغنی استیقان و حسب و نسبده بنی ادریسک بونلرینک بالغ اولدیغی
اوصاف کماله عشر معشارینه بالغ اولمیه‌جقلرینی اذعان ایلدکلرندن بونلر حقنده اولان
حقد و حسدی نیجه ایدوب حقلرینده بولندقلری سوزلری و بنی ادریسک غیری سادات
اهل بیت که صحت نسبلری ادارسه حقنده ذکر اولنان آثار و علامات و شواهد بینات ایله
مؤید اولمشدر بلکه انلرین غایت امری بولندقلری حالده کندولره حسن ظن اولنوب دعوای
سیادتده صدقه حمل اولنمقدر زیرا ناس نسبلری خصوصنده قوللرینه مصدق اولدیغی کتب شرعیه‌ده
مسطوردر لکن بنی ادریسک انسابی تواتر ایله ثابت و آثار و علایم ایله متیقن و معلوم و بونلرک
خساده اولان سادات نسبلری ایسه قوللرینه مصدق و مظنون اولوب علم ایله ظن ارکسنده

فرق

فرق واضح اولدیغی مقرر و محققدر نیجا نکه بونلر کندی حاللرینی و بنی ادریسک احوالنی تامل ایدوب
انلرک وقع و اعتبارینی و کندولرینک انحطاط شانلرینی بلدکلرندن بوطقمه حاللری اولیوب و
انلردن چوق کیمسه بنی ادریسک تامل اولدقلری شرف شانلرینه زایل اولوب حقیر و وضیع اولملرینی
تمنی ایتدیلر مجرد غرض فاسده بناء حقلرنده عناد و لجاج ایدوب نسبلرینه طعن ضعیف و
قول سخیف ایله دخل ایتدیلر و تهمت نسبده کندیلرله مساوات اشتباه و احتمالده کندیلره مشابهت
ایله تعلل و بهانه ایدوب کندی نسبلرندن ناسک ایتدیکی اشتباهی بونلر حقنده دخی اجرا و القا
قیدنه دوشدیلر لکن بو ملاحظه فاسده بنی ادریس حقنده تصور اولنمق غایة الغایه بعیددر
زیرا مغرب دیارنده بزم بلدیکمز رجالده بر کیمسه یوقدرکه وضوح نسبده آل حسنیدن ادریس
ذریتی مرتبه‌سنه بالغ اوله و اشبو عصرده نسلت ادارسه‌نک اولولرندن مدینه فاسده بنی
عمران دیمکله معروف شرفادرکه یحیای جوطی بن محمد بن یحیای عدام بن قاسم بن ادریس
اصغر بن ادریس اکبر اولادندندر حالا دیار فاسده اشبو بنی عمران اهل بیت نبوتک خیار و
نقباسندن اولوب جد امجدلری ادریسک منزلنده ساکنلردر بونلرین جمله مغرب اهالیسینک
اوزرینه شرف و تفوقلری اولوب یانلرنده قدر و شانلری عظیمدر بنده کم ان شاء الله ادارسه احوالی
ذکرنده کلام منجر اولدقده بونلرین احوالی تفصیل و بیان اولنور و دخی ذکر اولنان مقالات فاسده
و مذاهب باطله‌یه ملحق اولور امور دندر اول امرکه آنی مغربه فقهاسندن رأی و اعتقادلری ضعیف
کمسنه‌لر بنده دیار مغربده موحدین دولتنک صاحب دعوتی و علما و صلحادن اولان محمد مهدی
بن تومرت حقنده زعم ایدوب مذهب و مسلکنه دخل و طعنه تصدی ایتدیلر محمد مهدی منشاء کوکی
الاصل دیار مغربده جبل سوسده ساکن اولان هرغه قبیله‌سندن اولوب تحصیل علم و کمال ایچون
مکه مکرمه و سائر بلادده سفر ایدوب تفسیر و حدیث و اصولین و فقه شریفده فایق الاقران
و نادره زمان اولدی و دخی فصیح اللسان و قوی الجنان اولوب گشت و گذار ایتدیکی محللرده
امر بالمعروف و نهی عن المنکر ایدر دکینه دیار مغربه کلوب علما و فقها ایله بحث ایدوب غلبه ایلدکده
صیت و صداسی آفاق و اقطاره منتشر اولوب دیار مغربده متمکن مصامده و هرغه قبیله‌لری
اعاظملری عبد المؤمن بن علی نام کسنه‌نک بیعتنه خلقی دعوت و اطاعت و انقیادنه رغبت
ایتدیروب کندی لذات دنیادن بالکلیه اعراض ایلدی مهدینک فوتندن نصکره عبد المؤمنک
دولت و سلطنتی و سعت و شوکت و سطوتی قوت بولوب اکثر ممالک غربیه مالک اولدی
و محمد مهدینک اتباع و اعواننه موحدین تسمیه اولنمغله عبد المؤمنک دولتی دخی موحدین
دولتی ایله اشتهار اولدی و دیار مغربده لمتونه قبیله‌سی ملوکنه منسوب اولان فقها مهدینک
علم و فضلنه و بین الانام قدر و منزلتنه حسد ایتملریله کندودن ظهور ایدن توحید حقه قیام
و اهل بغی و فسادک زجر و توبیخنده اهتمامنی تزویر و تلبیس حمل ایله تهمت و بو بابده ادعا

ایتدیکی امورین جملهسنی کذبه نسبت ایتدیلر حتی اتباعی اولان طایفهٔ موحدین مهدینك
اهل بیت نبوته انتسابنی و شرفادن اولدیغنی اعتقاد ایدوب فقهای مذکورین تفسیقلرینه
اولان جدم بناء آنی دخی رد و انکار ایلدیلر زیرا بونلر زعملرنجه علم و فتوی و دیانت و تقواده
مهدی ایله مساوات ادعاسنده اولوب صکره مهدینك رأیی متبوع قولی مسموع اولوب دیار
غربده مقتدای انام و ملجای خواص و عام اولمغله بونلردن ممتاز اولدقده بو لطف
خداداده مهدی یه چوق کوروب مذاهبنه دخل و تشنیع و مدعالرنی تکذیب ایله قدر
و شاننه تنقیص ویرمك قیدینه دوشدیلر و بونده فقهانك خصومتلرینه بر سبب دخی بودر که
مهدینك اعوانی اولان موحدینك خصماسی اولان لمتونه قبیلهسی ملوکی فقهای مغربه میل و محبت
ایدوب غیریده مشاهده ایتمدکلری تعظیم و تکریمی بونلردن کوردکلرندن لمتونه ملوکی
دخی حلیهٔ عدل و صلاح ایله متحلّی و زمان دولتلرنده اصحاب علم و کمالك قدر و شانی عالی اولوب
فقهادن هر بری ساکن اولدیغی محلده بین الاهالی عزیز و محترم و قوم و جماعتی میاننده
قدرینه کوره مکرم اولدقلرندن ماعدا امور مملکتده دخی مشاورلری اولمغله ملوکی اولیای
نعملری اولان ملوکه یار و غار و عدولریله مخاصمهده اعوان و انصار اولدیلر و قتاکه
مهدی دیار غربه کلوب بو ملوکك خلافنده سوز سویلیوب و مملکتلرنده جاری و بعض
امورده بونلره دخل و طعنه قیام و عاقبت ترتیب جیوش ایله محاربهیه اقدام ایتمکین فقها
دخی ملکلری دولتنده نائل اولدقلری حق نعمته رعایت و معاونت و مظاهرت ایله تحصیل
رضای ولی النعمت ایچون مهدینك حقنده اطالهٔ لسان و اطلاق زبان ایدوب اقوال و افعالنی کذب
و تزویره نسبت و شاننه لایق اولمیان ناخوش مجسات ایله اخذ و انتقام قیدینه دوشدیلر لکن مهدینك
قدر و منزلتی عالی اولوب حال و شانی بونلرین دیدکلری کبی دکلدر بر رجل حقنده بر دینلور که
دیار غربه فرید و وحید کلوب لمتونه دولتنك رجال و اعیانه لوم و توبیخ و افعال منکرهلرنی
تغییر و تقبیح ایدوب علما و فقها ایله مباحثه و اجتهادلرینه مخالفت ایلدکدن صکره اهل جبال
و اصحاب جنك و جدالدن قبائل و عشایر عدیدهیی جمع و عبد المؤمن بن علینك بیعتنه
دعوت و بالنفس ملوك ایله حرب و قتاله مبادرت ایلیوب قوت و قدرتلری اعظم و شوکت و کثرتلری
اشد اعوان و انصارلری اقوا ایکی شجرهٔ راسخه دولتلرین قلع و قمعه اوستنی آلتنه چویردکی اثنای
محاربهده مهدینك اشیاع و اتباعی یولنه باش و جانلرین فدا ایدوب اولقدر نفوس تلف
اولدیکه حسابنی انجق عالم السر و النجوی بیلور و بوکا اتباع ایدن زمرهٔ موحدین سر و جانلرین فدا
ایتمك اوزره بیعت و عهدلرینه وفاء نفسلرینی هلاك و قایت و صیانت ایلیوب دعوتنی
اظهار و کلمهٔ حقی اعلاده روحلرین بذل ایله باری تعالی یه تقرب و رضاسنی تحصیل شریفتی توسل ایتدیلر
تا که سوزی جملهیه غالب اولوب دیار غربده منعید و یتنده واقع دولتلره غلبه ایلدیکی مع هذا کندی

بولقمه و بر خرقه یه قناعت و اهل و عیالدن فارغ شمیوب مکاره و شدایده صبر و ثبات ایله موصوف
و عمرینی آخر اولنجه حظوظات دنیویه و شهوات نفسانیهدن بر شیئه میل ایتمامش ایکن حتی
لذائذ شهوات نفسانیهدن اولوب اکثر نفوس میل و طلبنه مجبول و وجودنی تمنی ایتدکلری
اولاده دخی قطعا رغبت ایتمدی تولیدی بیلمش اولیدمکه زخارف دنیویهدن بو مرتبه
اجتناب و احتراز ایدن کسنه اجتهادده و جهادده و اشلدیکی امورده خلوص نیتله مقارن اولدیغی
تقدیرجه بونکله نه شی قصد ایلدیکی مع هذا اکثر نیتی خیره و قصدی صلاح اولمغه مباشرت ایتدیکی
امور نتیجه‌پذیر اولمیوب مضمحل و پریشان اولوردی زیرا الله تعالی حضرتلرینك عبادی بیننده
دائر عادت شریفهسی بونك اوزرینه جاریدر که اهل ظلم و بغینك عاقبتی محمود اولمیوب امری
غایته ایرمز اما فقهانك مهدینك نسب اهل بیته اتصالنی نفی و انکارلری آنلر ایچون مهدی حقنده
حجت اولماز زیرا مهدینك سیادت ادعاسی ثابت دکلدر اکر ثابت دخی اولسه نفیه شهادت
مقبولهسی اولوب بطلانه بر دلیل اولماز زیرا الناس مصدقون فی انسابهم قولنجه مصدق اولدیغی معلومدر
اکر فقها دیرلرسه که مهدی سادات اهل بیتدن اولدیغی صورتده دیار غربده مصامده قبیلهسینه
ریاست ادعاسی صحیح اولماز زیرا بین القبایل بر قوم اوزرینه رئیس اولان کسنه اباعن جد اول
قبیلهنك اشرافندن اولمق لازم اولوب خارج و دخیل اولان شخص او قبیلهده ریاسته مستحق اولماز
دیرز کیم انشاء الرحمن اشبو کتابك اوائل فصل ثانیسنده کله جکدر مهدی اسمه دیار غربده اقصاده مصامده
قبیلهسنه رئیس اولوب جمله اهل مصامده آکا اطاعت و مهدینك قبیلهسی اولان هرغه جماعتی
اقارب و خویشانه متابعت ایدوب ریاستنی قبول ایتدیلر مهدی شرفادن اولدیغی تقدیرجه مصامده
قبیلهسندن خارج اولوب ریاسته اهل اولمامغله تغلب ایله ظلم ایتمش اولوردی بو ریاسته دخل ایدر دیه
بو مجوابه و بریلور که مهدینك ریاستی شرفای اهل بیتدن اولوب اولوجهله خلافته مستحق اولدیغی
جهتله اولمیوب بلکه هرغه قبیلهسنده نشو و نما بولمغله کندی رضالریله مهدی یه اطاعت و تبعیت
ایتمشلر ایدی و ادعا ایلدیکی نسب فاطمی ناس قتنده مندرس و منسی اولوب مهدی ایله عشیرتی
بینلرنده مناقله و مذاکره اولنوردی بو تقدیرجه نسبا اولکویا منسلخ اولوب مهدینك ابا
و اجدادی هرغه و اقربالری اولان مصامده قبیلهلرنده مدت مدیدهدن برو نشت ایتمکله بو
قبیلهلرك اهل انساب قدیمهسندن معدود اولوب نسب اهل بیته اولدیغی مرور ازمنه ایله اول
قبیله اهالیسی میاننده مجهول اولمغله ریاسته خلل ویرمدی بونك امثالی قبائل ارسنده چوق
کره واقع اولمشدر که بر شخصك اصل عرقی بر قبیلهدن اولوب صکره ابا و اجدادی قبیله اخرایه بر طریق
ایله دخول ایدوب مدت مدیده مرور ایتدکده نسبا اولکی منسی و قبیلهٔ ثانیهیه انتسابی مشهور
اولمغله اکینجی قبیلهلرنك جماعتنه رئیس و حاکم نصب اولنمشدر و بو بابده عرفجة بن هرثمه البجلی نك حضرت عمر
رضی الله تعالی عنه زمان خلافتنده بجیله قبیلهسی ریاستنده اولان حکایهسی نظر اولنسونکه

هرغه و مصامده قبیله لری مهدینك
علم و دیننده کمالنی و زهد و صلاحنی
مشاهده ایدوب

عرفجه‌نك اصلی ازد قبیله‌سندن اولوب بعده بجیله قبیله‌سنه بو طریق ایله دخول واول قبیله‌ده انتساب
ایله معروف اولمغین بجیله قبیله‌سنك اقربلرینك اشرافندن جریر ایله برلكده منازعه‌ده حضرت
عمر حضورنده مرافعه اولدیغی انشاء الرحمن اشبو کتابمزده ذکر اولنه‌جقدر نظر اولندقده وجه حق
مبین اولور والله اعلم بالصواب معلوم اوله‌که بو آنه کلنجه ذکر اولنان حکایات واهیه‌ده
مورخینك غلطلرینی بیانه اشتغال وتطویل ایله اشبو کتابی تألیفده قصد وغرضمز تعلق
ایدن صددن خروجه باقلشدق تألیف کتابدن غرض ومقصودمز دخی بودرکه فن
تاریخده ثقات صحیحة الکلمات عداونده اولان قدمای مورخیندن نیچه رجال الذکر
ایتدیکمز حکایات امثالی احادیث واخبارده کوریله خبط وخطایه سلوك ایدوب حق وصواب
اولمق زعمیله صحایف اذهانلرنده مرتسم اولدیغی بعده نظر وفکری ضعیف وعقل ورأیی سخیف
کافهٔ مورخین متأخرین دخی حکایات مذکوره‌یی آنلردن اخذ وتلقی بالقبول ایدوب صحتنه
وخطالسنده فکر وتأملسز جریدهٔ حافظه‌لرینه ثبت وکتابلرنده درج وتحریر ایتملریله فن تاریخ
غث وثمین روایات واهیه ایله مخلوط ومشوش اولوب وکتبلرینه نظر ایدنلر دخی نور بصیرت ایله
صحیح وفاسدینی فرق وتمییزه قادر اولمغله فن تاریخ اکاذیب ومبالغات ایله مملو حکایه کتابی
مقوله‌سی عد اولنوب عامهٔ انام مطالعه‌سنه مشغول اولدیلر بو تقدیرجه فن تاریخه تصدی
ایدن کیمسه حقی باطلدن صحیحی فاسددن فرق وتمییز ایچون سیاست امم ونظام عالمه دائر مصالح
انام عالم وحقایق اشیا وطبایع موجوداتی بیلمك لازم اولوب اعصار سالفه‌نك واطراف
واقطارك وقرون ماضیه‌نك اطوار واخلاق وعادتلرینه وملل ومذاهب وسائر احوال
مختلفه‌لرینه اطلاع تام تحصیلنه محتاج اولدیغندن ماعدا کندو زماننده موجود ومتعارف
اولان اموری دخی ضبط واحاطه ایدوب حاضر ایله ماضی موجود ایله غائب آراسنده بولنان
اطوار واحوالك موافقت ومماثلتنی یاخود مخالفت ومغایرتنی ضبط واتقان ایلیوب
ایکی عصر ودولتك موافق یا مخالف بولنان اطوار واحوالك علتلرینی بیان ایلیوب دخی
هر دولت وسلطنتك وهر دین وملتك اصللرینی وابتدا ظهورلرینی وحدوث ووقوعلرینك علل
واسبابنی کرکی کبی بیلوب وبونلری وجود وظهوره کتورن رجالك احوال واخبارلرینه واقف
اولمق لازمدرکه مورخ اولان کمسنه جمیع حوادث ووقایعك اسبابنی استیعاب ایدوب هر خبرین
اصلنه کرکی کبی وقوف تام تحصیل ایتدکدنصکره نقل اولنان حکایه‌یی معلومی اولان قواعد
کلیه وقوانین عقلیه‌یه عرض ایدوب منقولی معقوله تطبیق ونقلی عقل ایله توفیق قاعده‌سنه
مراعات ایلیه اکر نقل اولنان ماده قانون وقاعده‌یه مطابق وموجب ومقتضاسنه موافق
اولوب عقل سلیم وطبع مستقیم تجویز ایتدیکی اموردن ایسه خبر مذکورك صحتنه اعتقاد
واعتماد ایلیه والا تزییف ورد ایدوب اصغا والتفات ایتمیه ائمهٔ متقدمینك علم تاریخك شاننه

اعتنا

اعتنا ایدوب امر عظیم عد ایتدکلری انجق بو ذکر اولنان امور ایچوندر حتی اعلام مورخیندن
محمد بن جریر طبری وامام بخاری وبونلردن اول ابن اسحق وانلرك امثالی علمای امتك
کبارلری فن تاریخده تصانیف معتبره تدوین ایدوب علم تاریخه انتساب ایلمکله مشهور اولدیلر لکن
مورخیندن نیچه کمسنه علم تاریخده بو سر خفیدن ذهول ایدوب تألیف وتصنیفلری کندولرینك
جهلنی اظهار ایدوب معارف وعلومده کامل اولمیان کمسنه‌لر تاریخ مطالعه‌سنی استخفاف
واحتقار ایدوب علم تاریخده تدوین وتصنیفه شروع واسلافنه طفیلی اولدیلر وکیده‌رك
مورخلرین حال وشانلری اِختَلَطَ المَرعِیُّ بِالهَمَلِ مثلنه مصداق اولوب یعنی ساربانی اولمیان
دوه‌لر کبی باشنه کزن دوه‌لره قاریشوب غث وثمین صحیح وفاسد بولدقلرینی یازدیلر و
الی الله عاقبة الامور وعلم تاریخده مورخینی اغفال ایدن بر غلط خفی دخی اولدرکه مرور
ایام وکرور اعوام ایله امم ورجالك قرنا بعد قرن احوال واطوارلرینك تبدل وتغیرندن
ذهول وغفلت اولنوب اصحاب تاریخدن نیچه کمسنه بو معنایه تفطن ایتمکله نقل وروایت
ایتدکلری اخبارده خبط وخطا ایتدیلر وبو امراض قلبیه‌دن بر درد بیدوا ودای شدید
الخفادرکه دیدهٔ بصیرته حجاب غفلت اولوب حقیقت حالی ادراکه مانع اولور زیرا بو فنی
تعاقب ایدن دول وسلطنتلرین اوضاع واطوار وآداب وعادتلرینك تبدلی مدت مدیده
وازمنهٔ بعیده مرورندن صکره واقع اولدیغی جهتدن انقلابی سریع وقریب اولان اموردن
اولمامغله تبدلات وتغیرات عالمه هر کس واقف اولمیوب افراد نوع بشردن معدود کمسنه‌لر
بیلورلر بونك اصلی وبیانی اولدرکه اطوار عالم وعادات امم دائما وتیرهٔ واحده اوزرینه
قرار ایتمیوب بلکه ایام وازمانك تبدل وانقلابیله بر حالدن بر حاله تحول وانتقال ایدر وبو
حالت اشخاص بنی آدمك صغر وکبرنده واوقات وازمانك طول وقصرنده ومدن وامصارك
عمار وخرابنده جاری اولدیغی کبی آفاق واقطار عالمده ودول وسلطنتلرنده دخی واقع اولور
زیرا جناب حقك عادت شریفه‌سی بویله جاریدرکه نظام اکوانده صفات جمال وجلالی علی
طریق التعاقب جلوه‌ریز ظهور اولوب اطوار واحوال عالم واوضاع وعادات امم متبدل
ومتقلب اولور بونده‌ن اقدم صحیفهٔ عالمده فرس اولی وسریانیین ونبط وقبط وتبابعه
وبنی اسرائیل امتلری ساکن اولوب هر قرنك رجالی ودول وممالکلرنده سیاست وصنعتلرنده
لغات واصطلاحلرنده وابنای جنسلریله معامله ومشارکتلرنده وتعمیر بلدان وامصارده کندیلرینه
مخصوص آداب وعادتلری اولدیغنه اخبار وآثارلری شهادت ایدر بونلردنصکره کذلك
فرس ثانیه وروم وعرب دولتلری ظهور ایدوب طبقهٔ اولی رجالنه مخصوص اولان احوال
واطوار عالم متبدل ومتحول اولوب بونلرك بعض آیینی وعادتلری امم اولینك عاداتنه
مجانس ومشابه وبعضیلری مباین ومغایر اولدی قرن ثانیده صکره دخی افق بطحادن قبیله

مضر وقریش مطلعندن مهر عالمتاب دولت اسلام طلوع ایدوب قرون اولی وثانیهده جاری
اولان عادات واطوار بالکلیه مضمحل اولوب خلف کفدن اخذ ایله اکثری زمانمزده متعارف
اولان اطوار ورسومه منقلب اولدیغی بوندن صکره دخی دولت عرب مندرس وزمانلری
منقرض اولوب بونلرک مبانی عز واقباللرینی تشیید واسباب مجد وجلاللرینی تمهید ایدن
اجلاف اسلاف کروب زمان حکم وتصرف عربک غیری اعجام الندکی وبر شرقا اتراک ومغربده
بربر قبیلهلری وشمالده افرنج استیلا ایلدیکی بو دولتلر علی الترتیب منقرض ومندرس اولمغیسیله
نیجه طوایف امم محو اولوب احوال واطوارلری دخی انقلابات شتا ایله منقلب وطول ازمنه
مروریله تکمل حال وشانلری منسی ومهمل اولدیغی ودول وسلطنتلرک احوال واطوارینک
تبدل وانقلابنه سبب ظاهر اولدیکه هر دولتک رجالنک اوضاع واطواری الناس علی دین
ملوکهم فحواسی اوزره پادشاهلرینک سیر واخلاقنه تابع اولوب ملکلرینه مشرب ومسلکده
آنلر دخی اول خلق ایله تخلق اولورلر وملوک سلاطینده بری بر دولته غلبه واستیلا ایتدکده
کندیدن مقدم اولان دولتک رجالنه مخصوص اولان قوانین معتادهیه میل ومراعات
ایدوب مقدار کثیرینی اخذ ایدرلر مع هذا ینه کندی عادات واطوارینی دخی ترک واهمال
ایتمیوب اطوار اسلاف ایله کندی آیینلرینی مزج وترکیب ایدوب شهباز همتلری بو ایکی جناحله
اوج سلطنتده پرواز ایدر بونلردن صکره بر دولت دخی ظهور ایدوب دولت ثانیهیه غالب
اولدقده اول دولتک رجالی دخی سنوالی اولدقلری دولتک بعض اطوارینی اختیار واعتبار
ایدوب وکندیلره مخصوص اولان اوضاع وعادتلری دخی بر نهج سابق اجرا واظهار ایتملریله
استیلا ایتدکلری دولت ثانیهنک بعض عادتلرینه موافقت وبعضیسنه مخالفت ایدوب لکن
اولکی دولتک اطوارینه مغایرت ومخالفتلری زیاده اولور بونلردن صکره کذلک هر ظهور ایدن
دولتلرده دخی احوال واطوارده کلفلرینه موافقت ومخالفت ایدرک ترتیب وتدریج ایله طبقه بعد طبقه
بولنان دولتلره اخلافک موافقتلری بالکلیه زائل ورسم آیینلری بالجمله عاطل اولوب محو ومنسی اولور
مادامکه طوایف امم بینلرنده ملک وسلطنت تداول وتعاقب ایده سلف وخلف میانلرنده
اوضاع واطوارده مخالفت ومغایرت مقرر اولورلکی فطرت انسانیه بونلره اوزرینه مجبولدر
ازمنهٔ ماضیهده مرور ودول سالفهده ظهور ایدن اطوار وعادات انامی بولندیغی عصرده
مشاهده ومعاینه ایتدیکی احواله قیاس وتشبیه ایدوب وطول زمان ایله کرکی کبی حقیقت حالده واقف
اولمیوب غلط وخطادن دخی مصون اولمامغله حقدن اصابت ایده مزلر زیرا اجوکره
ازمنهٔ سالفهده مرور ایدن وقایع ماضیهیه دائر اخبارک کثیری استماع اولنوب واول عصرلرده
جاری اولان اطوار واحوالک تغییر وانقلابنه متفطن اولمدیلر بلکه هنوز ولیده استماع ایتدیکی
خصوصی کندی عصرلرنده مشهور ومتعارف اولان اموره قیاس ایدوب بایدوب اولمغله

اعتقاد ایدرلر مع هذا بینلرنده فرق کثیر اولمغله جادهٔ صدق وصوابدن عدول وکریوهٔ
خبط وخطایه دخول ایدرلر وبو بابده نادر الحکایه کرانی مورخین عهد دولت امویهده
امیر عراقین اولان حجاجک احوالنی بیانده سیاقنده باباسی یوسف ثقفی اجوبه زمرهٔ معلمیندن
اولمق اوزره نقل وروایت ایتدیلر مع هذا بو عصرلرده تعلیم وتدریس حرفهٔ معاش ومایهٔ
انتعاش اولان صنعت وکار مقولهسندن معدود اولمغله ارکان دولت واعیان سلطنتدن اولان
رجال تعلیم وتدریس ایله اشتغالدن تعزز ایدوب وزمانمزده اولان معلمین واساتذه فقر
ومسکنت وعجز وضعفای امتدن اولمغین اصحاب حرف وصنایعدن نیجه کمسنهلر امیر حجاجک
باباسی یوسفک زمرهٔ معلمیندن اولدیغنی استماع ایتدکده بو عصرلرده صنعت تعلیمی تکسب ایدن
مکتب خواجهلری کبی معلم وظیفهخوار اولمق زعمیله اهل اولمدقلری مناصب عالیهیه اعتلا
تمنی وحقلرنده محال اولان رتب سامیهیه نائل اولملری امیدیله عمرلری منقضی ورشتهٔ
کسسته تار امللری منقطع اولوب نیجهسی دخی بو دعوایه سلوک ایله عرضهٔ تلف وهلاک اولدیلر
بلمزلرکه تعلیم دین صدر اسلامده وامویه وعباسیه دولتلرنده عصرمزده متعارف اولدیغی
اوزره حرفت وصنعت مقولهسی اولمیوب بلکه شارعدن استماع وحفظ اولنان آیات شریفه
واحادیث منیفهنک نقل وتعلیم ومجهول ومبهم اولان احکام دینیهنک امته تبلیغ وتفهیمندن عبارتدر
اولمغله جناب رسالتپناه صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن صکره دعایم دین اسلامی اقامت واحیا ایدن
خلفای راشدین وائمهٔ مهدیین وسائر اهل انساب خلافت واولیای دولت وسلطنت قرآن عظیم وسنت نبوی
محترمی صدرا عن صدر حفظ واتقان وعلی وجه التبلیغ کندیلری بالذات امته نقل وبیان ایدرلردی
یوخسه فی زماننا هذا متداول ومتعارف اولدیغی اوزره طلبه وتلامیذی جمع ایدوب علمک
ومذاکرهٔ علومی صنعت اتخاذ ایدن اساتذه کبی تعلیم وتدریس ایتمزلردی زیرا قرآن عظیم الشان
آنلرک قبائل وعصباتندن مبعوث ومرسل اولان نبی آخر الزمانه منزل کتابلری اولوب
طریق سعادت رفیق حقه انلری هدایت ایلدی وملت اسلام دینلری اولوب اعزاز واظهارنده
اعدای حاسدین وکفرهٔ معاندین اوزرینه رفع لوای غزا وبو یولده سر وجانلرین فدا ایدوب
کافهٔ امم ارهسنده بو عز وشرفی احراز ایله کسب امتیاز ایتملریله احکام دین مبینی امته تبلیغ و
تفهیمه بالذات کندیلری قیام وتعلیمنه جد تام ایلیوب لازمهٔ جاه وعظمت اولان غلبه کبر ونخوت
ایله تبلیغ وتعلیمدن استنکاف واستکبار ایتمدیلر وبو خصوصه شاهد کافیدرکه صدر دیوان
نبوت علیه افضل التحیه حضرتلرینک زمان سعادت نشانلرنده اطراف واقطارده سیراب
مای الحیات اسلام اولان قبائل عربک قبللرندن داعیهٔ تعلم احکام دین ایله درگاه رسالتپناهه ورود
ایدن سفرای عرب ایله کبار اصحاب کرامی بعث وارسال بیوردی آنلر دخی فرمان سلطان دین اوزره
قبیله قبیله کزوب حدود اسلامی تعلیم وشرایع دین مبینی تفهیم بیوررلردی حتی اشراف صحابهدن

سفره کرام بررۀ عشرۀ مبشره حضراتندن وشرف نسب وحسبده انلره قریب نجباء اجلۀ اصحاب
کرامی تبلیغ احکام اسلام ایچون نامزد سفارت بیوردیلر وقتاکه قاعدۀ دین اسلام مستقر
واطراف اقطارده اثاری منتشر اولوب عروق دوحۀ شرع مبین ثابت ومتین وفروع زکیه سی
ریاض عالمده ظاهر ومنتشر اولرق ثمرات طیبۀ برکات نامیه سی آفاق واقطارده ساکن امم بعیده
اهالیسی صحابی یرلرندن تناول ایدرک اعتقاد وعمله متعلق احکام دینیه نک تعلیمنه محتاج اولدیلر و
تمادی عهد ایله ملک وملتک احوالی دخی متبدل وکثرت ادیان ایله اوضاع واطوار ناسک متحول اولوب
تعدد وقایع وتلاحق حوادث ایله اعمالده وفرق ومعاملاتده کثرت سببیله علمای دین وائمۀ
مجتهدین مراجعت ونصوص قاطعه وحجج ساطعه دن احکام شرعیه استنباطنه حاجت مس
ایلیجک مجتهدین حضراتی کتاب الله وسنت رسول الله دن عبادات وطاعات ومعاملات
وعقوباته دائر احکام شرعیه استخراجنه مبادرت بیوروب جمله سنک مقصودی بر اولمغله آثار اختلاف
نحو اسی اوزره هر بری سرمنزل صدق وصوابه وصول ایچون بر طریقه سالک وامته رحمت اوله رق
اختلاف اقاویل مذاهب ومسالک متعدد اولدی وائمۀ مجتهدین دخی آیات شریفه نک واحادیث
منیفه نک معانی لغویه وشرعیه لرنی بیان وحق اصابت وخطادن احتراز ایچون اصول وقواعد
تمهید وترتیب ایدرک لدی الحاجه او اصول وقواعده مراجعت ومراعات ایله اقتضا ایدن احکام
شرعیه یی استنباط ایتدیلر ومجتهدین وقتنده تصنیف کلی علمای دین حضراتی دخی اصول شرعیه واحکام
فرعیه نک مقدماتی اولان علومی فن فن تقسیم وترتیب وکتب وتصانیفه درج وتبویب ایلیوب
متعلمین ومبتدیلره علی الترتیب تعلیم وتفهیم ایتمکله علم طول ممارست ایله حاصل اولور ملکه اولوب
تعلمه محتاج اولمغله اطراف واقطارده تعلیم دین مبین ایچون اساتذه کوندریلوب واشبو کتابده فصل
علم وتعلمده ذکر اولندیغی اوزره تعلیم علوم حرف وصنایع مقوله سندن معدود اولمغله ملوک
ووزرای عظامی دولت تبلیغ اثار وتعلیم احکام دینیه دن فراغت ایدوب تدبیر امور ملک و
سلطنته قیام وتعلیم علومی کندیلرینک غیری رجاله تفویض ایتدیلر وحرفت وصنعت مقوله سندن
اولمغله معلمین واساتذه اصحاب ملک وسلطنت یانلرنده رتبه لری دون کسنه لر اولدیغی حجاجک
باباسی یوسف ایسه طایف ایله مکۀ مکرمه آراسنده ساکن ثقیف قبیله سنک اشراف واعیانندن
اولوب وقبیلۀ مزبوره قبایل عربده کثرت اعواض وانصار ایله معروف وقریش قبیله سیله دعوای
شرفده مجادله ومقاومتلری وبین القبایل قدر وشانلری معلوم ومشهور بر قبیله اولمغله
یوسفک تعلیم قرآن کریم ایله اشتغالی عهد مزده متعارف تعلیم صبیان ایدن مکتب خواجه لری
کبی تحصیل معاش ایچون اولمیوب بلکه ذکری سبق ایتدیکی اوزره صدر اسلامده اولیای دولت
وسلطنته مخصوص اولان تبلیغ آیات بینات وتحدیث احادیث سید الکائنات علیه افضل التحایا طریقیله
اولمغله عصریمز معلمینه قیاس اولنوب وهم وخطا اولنمه ودخی غرض وقصدده غلط بابندندر

اول امر که آنی کتب تاریخ تتبع ایدن بعض کسنه لر توهم ایتدیلر شول وجهله که ازمنۀ ماضیه ده دول
سالفه ده قضاتدن بعضیلری بالنفس معرکه حرب وقتاله حاضر وسردار عساکر اولوب اعدا ایله
محاربه ومبارزه یه تصدی ایتدکلری خبرنی عصریمز قاضیلرینک بعضیلری استماع ایتدکده قضات
اسلافی کندولری کبی قاضی ظن ایدوب عقل قاصرلری اوزره سودای خام ودشوب وساوس
نفسانیه لرینه تبعیت وصدارت وامارت خولیالرین ایتدیلر مع هذا بو عصرلرده رتبۀ قضانک
حال وشانی ازمنۀ سالفه ده اولدیغی منوال اوزره اولمیوب اختلاف عصر ایله متغیر ومتبدل
اولمشدر حتی دیار اندلسده اشبیلیه اولکه سنده ملوک طوایفدن محمد بن عباد ایله انلرک آخر
ملوک امویه اولان هشام ابن حکمک امور دولتده کندویه غالب امیر وحاجبی اولان منصور
بن ابی عامرک بابالری قضاتدن اولوب واولادلری کبی تدبیر حروب ومغازیده دخی شار ومشار
ایدیلر بونلر دخی عصرمزده طریق قضایه سالک اولان ضعفای قضات امثالندن عد ایدوب
اختلاف عصر ایله رتبۀ قضاده واقع اولان اوضاع واطوارک تبدل وانقلابنه تفطن ایدمدیلر
نته کیم کتاب اولک فصل قضاسنده ان شاء الرحمن بو احوال مفصلا ذکر اولنه جقدر حال بوکه
منصور بن ابی عامر ومحمد بن عباد دیار اندلسده امویه دولتنی اظهار واعلا ایدن قبایل
عربک اشراف واعیانندن واول دولته تعاون وتناصر ایدن رجالدن اولوب بین القبایل
قدر ومنزلتلری معلوم خاندان عظیم الشاندن نشئت ایتمشلر ایدی وبونلرین نایل اولدقلری
ملک وریاسته اعتلالری بو عصرده اولدیغی کبی رتبۀ قضاده بولندقلری جهتله اولمیوب بلکه عصر
قدیمده منصب قضا دولتلرک قوم وقبیله سندن وعصبات سلطنته مخصوص اولوب اجانب واباعده
توجیه اولنمزایدی نته کیم حالا اوقتمزده مغرب دیارنده وزارت وصدارت خاندان دولته واقارب
سلطنته مخصوص اولدیغی کبی بونلرین احوالی شونلره قیاس اولنسون که ابن ابی عامر ومحمد بن عباد
اشبیلیه ده طوایف افرنج ایله بالذات غزایه خروج ومعارک حرب وقتاله هجوم وولوج ایدوب
وقبائل ورجالک متابعت ومعاونتلریله حصولی کلی جلی امور عظیمه آنلره تفویض وتقلید
اولنمشیدی بونلرین حال وشانلری معلوم اولیجق بابالرینی قضات عصر ایله تسویه ایدنلر غلط
ایدوب حال وشانلرین محل صحیحنه خلافنه حمل ایتدکلری ظاهر اولور وبو خصوصده غلط
ایدنلرین اکثری اشبو عصرده اندلس دیاری اهالیسندن رأیی وفکری ضعیف عقل وتدبیری سخیف
ضعفای عرب طائفه سیدر زیرا اعصار مدیده وازمنۀ بعیده دن برو دیار اندلسده واقع اولان
حروب وقتال سببیله بونلرین وطنلرنده تعاون وتناصر ایدن رجال قالمیوب واندلسده ساکن قبائل
عربک اقباللری آفتاب مغرب ادبارده افول واستیلای افرنج بر وبحر ایله طوائف بربردن قوت
وصولت اصحابی ملوک وامرانک عهدۀ حمایه لرندن دخی خروج اتمملریله مجرد نسب عربیلری باقی قالوب
عز ودولت وقهر وغلبه یه وسیله اولان اعوان وانصاری مضمحل وپریشان اولدیغندن رتبۀ

حفظ اعدا ایله بو قللرینی ایمال مذلت و مسکنت بربرلرینه عون و نصرته قادر اولمیان رعایا کبی جمعیتی
اولملریله دائم دولتك قیامی و مبانی عز و سلطنتك نظامی کلیا بندن زاهل و غافل اولوب مجرد نسبکی
و رجال دولت ایله اختلاط و مناسبتلری کندیلرینك عز و دولت و قهر و غلبه‌لرینه کفایت ایتمه‌سی
ظنیله انجیلریدن اهل حرف و صنایعدن وارینجه تحصیل ملك و سلطنته ساعی و نیل و حصولنه مراعی اولدیلر
اما اول عاقل متیقظ که دیار غربده اقصاده قبائل عرب دولتلرینك احوالنه واقف اولور و امم
و عشائر ارکاننده قهر و تغلب نه کونه اولدیغی اذعان ایلیه ذکر اولنان امورده غلط و وهمدن
مصون و اکر نظر و اعتبارده خبط و خطادن مأمون اولوب نقل اولنان آثار و اخباری بصیرت
ایله تأمل و محل صحیحنه حمل ایدر و بونه فن تاریخده اعراض و مقاصددن ذهول ایله مورخینك
خبط و خطالرینی متضمن اولان امورندن در اول خصوصکه اکثر زمرهٔ مورخینك دول
سالفه و ملوك ماضیه‌نك احوالنی شرح و بیان ضمننده سلوك ایدوب تاریخلرینه ثبت و درج
ایتدکلری ملوك سلاطین ماضیه‌دن هر برینك اسم و نسبی و پدر و مادرینی و نسا و زوجاتنی
و هر ملکك لقب و خاتمی و وزیر و قاضی و حاجبنی ذکر ایدرلر و مورخین متأخرین بو مسلکه
سلوك و اختیارلرنده امویه و عباسیه وقتلرنده کندی دولتلری احوالنی بیان ایچون تدوین کتب
ایدن مورخلرك اثر و طریقلرینه تقلید ایدوب انلرك غرض و قصدلرینه عدم وقوفدن ناشی
ایتمشدر زیرا دولت امویه و عباسیه وقتلرنده تدوین کتب ایدن مورخین تاریخلرینی کندی
اهل دولت و سلطنتلری ایچون وضع و تخصیص ایدوب اول دولتك اسلافنك احوالنی خلفلری
شرح و بیان ایدرلرکه اخلاف و ابنای دولت دخی آبا و اجدادلرینك سیر و طریقلرینه و حال
و شانلرینی بیلکه میل و رغبت و کفلرینك اوضاع و اطوارینه اقتدا و اقتفایه سعی و همت ایدوب
حتی اطراف و اقطاردن بونلرك دولتلرینه انتساب قصدیله کلان اتراك و ترکمانی کبی اجانب
و ابا عدك حال و شانلرینه لایق مناصب و مراتب ترتیبنده دخی آثار اسلاف تقلیده مراعات ایلر
ایدی و قضات و حکام شرع شریف دخی دولت امویه و عباسیه‌ده اهل عصبیت و اقارب سلطنتدن
اولوب وزرا اعدادنه ملحق اولمغله بو اجلدن تاریخلرنده انساب و احساب اصحابی رجالك و
قضات و حجاب و سائر اصحاب مراتبك اسم و نسبلرینی و سائر احواللرینی ذکر و بیانه محتاج
اولمشلر ایدی اما کیده رك دولتین مذکورتین مندرس و دول اخر ظاهر اولوب عصرلرینك مابینی
متباعد اولدقده قصد و غرض انجق ملوك سالفه‌یی ذاتلریله بیلوب و دول و سلطنتلرك
بعضیلرینك بعضیلرینه قوت و غلبه‌ده نسبلرینی و مقاومت و مخاصمه‌ده غالب یا مغلوب اولدقلری
رجالی بیلمك لازم اولدیسه بو وقتلرده تصنیف اولنان کتب تاریخده و اصل و نسب و رتبه و مقام
طول عهد ایله مبهم و منسی اولان دول قدیمه‌نك ابنا و نسا و نقش خاتم و القاب و وزرا
و حاجبلرینی اسم و نسبلریله ذکر و بیانده بر فائده معتدبها اولمدیغی ظاهر در و عصرینه مورخلرینك

بومقوله

بومقوله امورینی تاریخلرنده ذکر و اکثارلرینه سبب ذکر اولندیغی امویه و عباسیه دولتلری مورخلرینه
تقلیدا اولوب و انلردن قصد و غرضلرندن ذهول و غفلتنه مبنی بر امر در و مورخین متقدمینك
تاریخلری ایسه بونلر قلری دولتك اسلافنك احوالنی اخلافنه بیانی متضمن اولوب و ابنالری دخی
آبا و اجدادلری اطوار و عاداتنه اقتدایه میل و رغبت ایتملریله قضات و حجاب و سائر اصحاب مراتب
تاریخلرنده ذکر اولنمشدر اما اول دولتلر مندرس و منقضی اولوب و یرلرینه دول اخر متولی
و عادات و اطوارلری متبدل اولدقده تألیف اولنان تاریخلرده ملوك و سلاطیندن صکره دول
قدیمه رجالندن آثار و محاسنی عظیم و اخبار و آثارلری ملوك سالفه‌نك بعضیلرینه غالب اولان
وزرای عظاملرك ذکرلرینه تعرضی ایله اکتفا مناسبدر حجاج و بنی مهلب و برامکه و بنی سهل بن
نوبخت و کافور اخشیدی و منصور ابن ابی عامر و بونلرك امثالی وزرای سلف سلك ملوکه منسلك
اولملریله ایام و احواللرینه اشارتا اولنمق فائده‌دن خالی دکلدر و بومقامده بر فائدهٔ جلیله ذکر
ایدهلم که انکله شو فصلده کلاممزی ختم ایدهلم اول فائده بودرکه تاریخ دکلدر الا اعصاردن بر عصره
یاخود روم و ترك کبی بر قبیله‌یه مخصوص اولان اخباری ذکر و بیاندن عبارتدر اما جمله آفاق و اقطار
و امم اعصارده عام و شامل اولان احوالك ذکری مورخلر ایچون اساس و مبنا اولوب غرض و مقصودلرینك
اکثری انك اوزرینه مبنی و اخبار فن تاریخ بونکله متبین اولور مورخیندن بعضیلری احوال
عالمی بو نهجه تألیف و تدوین دخی ایتدیلر نته کم امام مسعودی فن تاریخده مروج الذهب نام
تألیف ایتدیکی کتابده بو مسلکه سالك اولوب اوچیوز اوتوز سنه کندو عهد و عصرنده آفاق شرق
و غربده واقع جمله امملك احوالنی بسط و بیان و مذاهب و ادیان و عادات و احواللرینی شرح و بیان
ایلیوب امصار و بلدان و جبال و تلال و بحار و ممالك دولی و فرق عرب و شعوب عجمك اوصاف
و احواللرینی ذکر و تفصیل ایلدی امام مسعودینك تاریخ مذکوری مورخین ایچون اصل و اساس
اولوب لدی الحاجه اول کتابه مراجعت و ایچنده نقل ایتدکلری اخبارینی اکثرینك تحقیقنده مدار تعویل ایتدیلر
مسعودیدن صکره ائمهٔ تاریخدن امام بکری کلوب انجق مسالك و ممالك احوالنی بیانده مسعودی
مسلکنه سلوك ایدوب آفاق و اقطارده امم و دوللك احوالنی بیانه تعریض ایتمدی زیرا بکرینك
عصر زماننده واقع طوایف امملك احوال و اطوارنده کثرت تبدل و تغیر واقع اولمیوب مسعودی
ایله امام بکرینك وقتنه کلنجه مرور ایدن ازمنه‌نك اکثری احوالی متشابه و موافق اولمغله مسعودی تاریخنده
درج اولنان دستور ایله اکتفا ایلدی اما بو عهد و عصرده که اواخر مائهٔ ثامنه‌ده یعنی یدییوزدن
سکز یوز تمامنه قریبا اولان مدتده حالا مشاهده و معاینه ایتدیکمز مغرب زمینك احوالی ازمنه
سالفه‌ده جاری اولدیغی کبی اولمیوب بالجمله منقلب و متغیر اولدی و دیار غربك قدیمیندن اهل
و سکانی اولان طوایف بربر او زمینه بشیوز تاریخندنبرو قبائل عرب تسلط و استیلا و کثرت و وفرت
و قهر و غلبه‌لریله بربرلرك اکثر اوطانلرینی یدلرندن اخذ و انتزاع ایدوب و الآن یدلرنده

باقی قلان ممالکده دخی بربرلره مشارکت ایلدیلر و مائه خامسه دن برو دیار غربده بو حالت متمادی
و بو منوال اوزره جاری اولوب شدت مصیبت اول غایته بالغ اولدیکه اشبو مائه ثامنه نك منتصفنده
یعنی یدیوز اللی سنه سنده شرق و غربده معمورهٔ عالمه بر طاعون عظیم اصابت ایلیوب امم عالمی
محو و افنا و محاسن دهردن چوغنی هبا ایلدی و بو مصیبت عظما بر واهیه دهیا ایدیکه
اصابت ایتدیکی دول و ممالکه ضعف هرمی و فتنه مصادف و قوتی غایت و نهایته ایردیکی زمانه
مصادم اولوب سایهٔ درخت اقباللری ممدود ایکن نقص و ادبار ایله تعقب و شمشیر سطوتلری
تیز ایکن همکونه سیف خطیب اولوب قوت و قدرتلرینه وهن و فتور و قهر و غلبه لرینه ضعف
و قصور ایراث ایتمکله ضابطهٔ جمعیتلری پژمرده و پریشان و قلت افراد بشر ایله عمران عالم
نقصان پذیر اولدی امصار و حصون خراب و سباب آثار و علایم مندرس فی التراب اولوب دیار
و منازل اصحابندن خالی و دول و قبائل ضعف مستولی اولمغله صحیفهٔ غبرای ارضده اکثر سکانی
قنطرهٔ فنادن گذار و اقلیم عدمه فرار ایدوب یرلرینه غیریلر قرار ایلدکی اویله ظن ایدرمکه دیار
شرقده دخی ممالک غربه نازل اولان وبای عظیمك مثلی اصابت ایدوب تقدیر عزیز علیم ایله بو مدتده
اول ممالکده دخی سرایت ایتمش اولدیکی شدت و کثرتی دیار شرقده اولان ممالك معمورهیه
نسبت و رجال اهالیسنك عدد و مقدارینه قیاس ایلمدر خلاصهٔ کلام گویا لسان کون و زمان نطقه
کلوب عالمی خمول و انقباضه امر و دعوت و آنلر دخی اجابته سرعت ایدوب سبق قلم قضا ایله
مدت قلیلده شرق و غربده نیجه چوق ممالك خراب اولدی حضرت حق و باقی جل شانه ساحهٔ
ارض ایله اوزرنده ساکن اولان عامهٔ مخلوقات ملك محضی اولمغله وارثی اولوب جملهنك
امورینی قبضهٔ حکم و تصرفنه رجوع ایلدی احوال عالم منقلب و اوضاع و اطوار امم متغیر
اولدیغی گویا خلق اصلندن متبدل و اجزای عالم بالکلیه متحول اولوب یکیدن بر نشئه ظهور و عالم کون
و فساده بر خلق جدید حدوث ایتمش اولور بناء علی ذلك بو عصر زمانده ایجوب بر مورخه
احتیاج مقرردر که آفاق و اقطار عالمده واقع امم و مخلوقاتك متبدل و متحول اولان اوضاع
و اطوار و عادات و مذاهبلرین جمع و تألیف و نفس الامره مطابق احوال مذکورهنك شرح و بیانی
متکفل بر تاریخ وضع و تصنیف ایدوب مسعودینك مروج ذهبنده عصر و زمانی ایچون اختیار
ایتدیکی مسلکه سلوك ایلیه که کندیدن صکره گلن مورخلر آنی اصل اتخاذ ایدوب اقتدا ایلیه و انشاء الرحمن
بنده دخی بو کتابده اشبو قطر مغربده واقع آفاق و اقطارده سنین ماضیهدن بو آنه گلنجه متبدل ایدن
اوضاع و اطوار عالمك نه کونه تصدی ایدوب بعضیسنی تصریح و بعضیسنی اخبار و حکایات ضمننده
شرح و بیان ایدهرم زیرا بو کتابی تألیف و تدویننده قصد و غرضم دیار غربك و آنده واقع
امم و طوایف و ممالك و دولك احوالنی ذکر و بیانه مخصوص و مقصود اولوب غیری اقطارك
احوالنه ضمنا اشارت ایله اولنمشدر زیرا جانب شرقك و آنده واقع امم و ممالکك احوالنه گلنجه

اطلاعم اولمیوب و عصریمزده السنهٔ ناسده مذکور اولان دیار شرقه متعلق اخبار و روایات
دخی لیس الخبر کالعیان مدلولنجه بنم مراد ایلدیکم شیئك کنهنه کافی و حقیقت حاله علم یقینی حصول لنه
وافی اولمغله بکیت سیر زانوی خامه اولوادیده رخصت تکاپو ویرلمدی اما امام مسعودی
مروج الذهبده ذکر ایتدیکی کبی جانب شرقده واقع اکثر بلاده بالذات شد رحل عزیمت ایدوب
اطراف ممالکی رأی العین مشاهده و معاینه ایتمکله کندی عصر و زماننده جمله آفاق و اقطارده
واقع امم و ممالکك احوالنی استیفا و کتابنده درج و املا ایلدی مع هذا دیار غربك احوالنی
کرکی کبی بسط و بیان ایدهمیوب نیجه ذکری لازم و مهم اولان امورده اولدخی تقصیر ایلدی
و فوق کل ذی علم علیم آیت کریمهسی منطوق فنجه یعنی منطوق شریفی اوزره درجات علم و کمال
متفاوت اولوب هر عالمك فوقنده بر عالم بولنور که آنك احاطهٔ علمندن خارج اولان اموری
فوقنده اولان عالم ادراك ایدرتم و ثم درجات علم و کمال مندرج اولمدن زایل اولمیوب
حقایق اشیا بکنهها انجق حضرت علام الغیوبك محاط علم شاملیدر و افراد بشر علم و عملده
عاجز و قاصر و اعتراف قصور زمت عبدده متعین و واجبدر لکن اولکسنیه که عون الهی قرین
و بدرقهٔ توفیق اوله سلوك ایتدیکی مسالك و مذاهب اکا آسان اولوب سر منزل مقصودنه
واصل اولور بندخی الله تعالینك عون و عنایتیله و توفیق و اعانتیله اشبو کتابی جمع و تألیفده
مطلوب و مقصودیم اولان نتایج افکارمی تاریخه شروع ایلدك الله تعالی حضرتلری کلام حقه
اصابته توفیق ایدوب علی الوجه المراد اتمام و لختامنی میسر و مقدر ایلیه و علیه التکلان فی کل
الامور معلوم اوله که اشبو کتابده قبایل بربر و ترك و سایر امم اعجامك احوال و اخبارینی
ذکر اولنوب و آنلره مخصوص لغات بربریه و کلمات اعجمیهده بعض حروف وارددر که لغت عربده
مستعمل دکلدر او مقوله حروف کتابمزده وارد اولندقده اول حرفك کتابتده شکل و رسمی
و کیفیت وضعنی بیان ایچون بر مقدمهٔ قلیله ذکر و تمهید اولنمق لازم اولمغله آنی بیاندن صکره
کتابه اوله شروع اولنور معلوم اوله که اساطین حکما انسان و حیوان و غیریدن صدور ایدن
مطلقا صوتی تعریفا ایدوب دیدیلر که صوت بر شیئك بر شیئه عنف و شدتله ضرب ایدوب یاخود
بر شیئك بر شیدن عنف و شدتله تفریقا ایتمك سببیله هوا متموج اولوب و اول تموجدن ناشی هواده
بر کیفیت و حالت عارض اولور که حس سمع واسطهسیله ادراك اولنور و اول حالته صوت اطلاق اولنور
مثلا بر طاش بر طاشه و یا مضراب ایله اوتار طنبوره ضرب اولنوب یاخود بر درخت ریشهدار اصلندن
قلع و یا بر خشب ایکی پاره قلندقده آنلره مجاور و ملاصق اولان هوانی جوانبنه دفع و تحریك
و امواج ما کبی تموج ایدوب و علی التدریج اول هواده بر برینه متعاقب حلقه حلقه موجلر ظهور
ایتدکده اول هواده بر حالت حاصل اولور که سامعه ایله استماع اولنور که صوت اطلاق ایدرلر نتکیم
آب ایله مملو بر حوضه و کطشه بر حجر القا اولنوب درونده محزون اولان آبی تموج و بر بری ایچنده

اعتراف

دیدیلر

کناریته وارنجه علی التدریج دوایر موجیه ظهور ایتدیکی کبی مادامکه ثانیا ضرب ایله هواده تموج
باقی قلدقجه صوت دخی باقی قالوب تموج منقطع اولدقده صوت دخی کسیلور بو سببدندرکه جوفی
خالی سنلره ضرب اولنوب واکمه باصمه ساعتلر چالنوب نیجه زمان صداسی هواده باقی قالوب استماع
اولنور و سامعدن اولدیغی مکانه بعید محللرده طوب وتفنک کبی سنلر آتلدیغی انده آتشی حتی
بصر ایله مشاهده اولنوب بعده بر مقدار زمان مرورندنصکره صداسی استماع اولنور کثیر ذکر
اولنان امور دلالت ایدرکه صوت وصدا ضربه شدیده وقلع عنیفدن عبارت اولمیوب بلکه شدت
ضربدن هوا تموج ایدوب وعلی التدریج سامعک دریچه کوشنه ملاقی اولان هوایی دخی
تموج ایتمکله مبدأ فیاض جل شانه هواده برحالت خلق ایدوب اولحالته صوت اطلاق اولنور
وکذلک انسانه مخصوص اولان صدا دخی حنجره خلقومدن خارج اولان هوایه عارض بر کیفیتدن
عبارت اولنوب کیفیت حدوثی کتب طب وتشریحده تصریح اولندیغی اوزره بویله تحقیق اولنمشدرکه
ماده حیات اولان روح حیوانی وحرارت غریزیه یی تعدیل واستنشاق هوای بارد ایله ترویح
ایچون حضرت حکیم بی علت جل شانه کارکاه بدنده بعض آلات واعضا خلق وتکوین ایلدیکه
نفس انسانی انلری استعمال ایله جذب هوا ودفع بخار دخانی ایدوب ترویح قلب وتنفس
ایدر وکذلک ضمیرلرنده مرکوز اغراض ومقاصدلرینی بربرلرینه اعلام ایچون ترکیب حروف وکلمات
ایلرلر آلات انفاس واصواتک برینه ریه دیدکلری عضودرکه ترکیبی آق جکردر بو عضو قلبی یمین
ویسارندن احاطه ایدوب قلبک حرارتنی تعدیل وترویح ایدر خارجدن استنشاق اولنان هوایی بارد ریه
جذب وقلبه ایصال اتدکده منبسط اولور وتنفس وهوای حرارت قلبله متسخن اولدقده خارجه دفع ایچون
منقبض اولمق جهتیله آتش کورکی کبی دائما آچلوب قپانور وبو آق جکره متصل بر عضو دخی
واردرکه اکا قصبة الریه اطلاق اولنور وبو عضو مزمار شکلنده مستدیر الشکل بر عضودرکه
اعلاسی حنجره دیدکلری عضوه متصل اولوب اسفلی صدر ودیه منتهی اولور وآق جکره هوا
قصبة الریه واسطه سیله واصل اولور وقصبة الریه یه متصل بر عضو دخی واردرکه حنجره اطلاق
اولنور بو عضوک اسفلی قصبة الریه نک اعلاسنه ملاقی اولوب بوغوملو قامش شکلنده بر عضودر
وحنجره نک دکرنه متعلق بر عضو دخی واردرکه عربیسی لهات ترکیبی کوچک دلدر بو عضوک نفعی
نفیر ایله دیمکله تسمیه اولان ساز که وصبیان استعمال ایتدکلری دلی دودوک دکرنه وضع اولنان لسان قرناپه
کبی حنجره نک اغزنده دوروب کاه آچیلور وکاه قپانور تاکه طبیعت صوت وصدایی امساک و
ارسال ایتدیکی کبی استعمال ایلیه ونفس وصدا بو دورت عضو مرتبا ایله اجرا اولنور وکذلک
انسانک نطق ایتدیکی حروف کاتبو حنجره وحلقومدن خروج ایدن اصواته عارض اولان کیفیات
مختلفه دن عبارتدرکه انشاء الله الرحمن قریبا ذکر وتفصیل کلمه جکدر اجمالا بیانی اویله درکه تحجی
انسانک نطق وتکلم مراد ایلدکده آلات نفس ومجاری هوا اولان اعضاء مذکوره یی اعمال ایله حنجره

خلقومده محصور اولان هوایی خارجه عنف وشدت ایله دفع وتحریک ایدوب فم حنجره ده
موضوع ومتعلق اولان کوچک دل حنجره دن خروج ایدن هوایه مصادف ومقاومت ایتدکده
صوت وصدایی انسانی ظاهر وتحرکی شدت وضعفنه کوره صدا قوی وضعیف اولور اکر صوت
انسانی حالی اوزره ممتد اولمیوب کتب علم قرات وتجویدده تفصیل اولندیغی اوزره مخارج حروف
اولان اعضای مخصوصه دن بر عضوه اعتماد ایدوب صوت وصدا تقطیع وتفریق اولنورسه
حاصل اولان کیفیته حرف اطلاق اولنور اصول مخارج حروف اوچ عضودر بری خلقدر وبری لسان
وبری شفه درکه بو اوچ عضودن هر برینک اولی واوسطی وآخری اعتبار ایله علی الرأی المختار
عدد مخارج حروف اون یدی یه بالغ اولور یعنی بوغازدن خروج ایدن حروف آلتیدر
ایکیسی بوغازک اسفلندن خروج ایدر حرف ها ایله همزه کبی ایکیسی دخی وسطندن خروج
ایدر عین ایله حا کبی ایکیسی دخی اولندن خروج ایدر غین ایله خا کبی بو آلتی حروفه حروف
حلق اطلاق اولنوب بونلر حنجره نک دکرنده اولان کوچک دلک حلقه ضرب وصدمه سندن حاصل
اولور وبعض حروف دخی اطراف لسانی اضراس تعبیر اولنان یان دیشلرینه ضرب ایتمکله حاصل
اولور ضاد کبی وبعضیسی دخی وسط لسانک اوست چکه یه ضربندن حاصل اولور جیم وشین ویا
کبی وبعض حروف ایکی شفه نک بربرینه انضمام میلیه حاصل اولور میم ایله با کبی وبر حرفک مخرجنی
بلوب اجرا ایتمکده قاعده بودرکه تکلمی مراد اولنان حرفک اولنه بر همزه مکسوره کتورب اول
حرفک آخرینی اسکان ایدرسیه نه محلده قرار ایدرسه مخرجی اولدر مثلا با تکلمنده اب دینلدکده
کبی شفه ده قرار ایلدیکی حرف شفوی اولدیغی معلوم اولدی بو ذکر اولنان اعضاکه خلق لسان وشفه
بونلردن هر برینک اول وآخر واوسط واطرافنک بر دکر محل ملاقات ومصادمه سی سبیله اصوات
انسانیه کیفیات مختلفه عارض وحروف متنوعه حاصل اولوب حتی سمعده بربرلرندن ممتاز
اولورلر بو ذکر اولنان حروفی نطق وتکلمده جمله امم وناس متساوی اولمیوب بعض حروف
واردرکه بر طایفه یه مخصوص اولوب طائفه اخرا انی نطق وتکلم ایتمز وقبائل عربک نطق ایتدیکی
حروف الیوم معلوم ومشهور اولان یکرمی سکز حرفه منحصردر لغت عبرانیه ده نیجه حروف واردرکه
بزم لغتمزده اولمیوب وبزم لغاتمزده نیجه حروف واردرکه انلرین لغتلرنده استعمال اولنماز
وکذلک افرنج وترک وبربری وطوایف عجمدن هر برینه مخصوص حروف واردرکه اخرلرک لغتلرنده
استعمال اولنماز بونلردن صکره قبائل عربدن طایفه اهل کتاب کندیلرینک لغاتلرنده مستعمل
اولان حروف مجموعه لری اوزرینه دلالت مصلحتیچون صحایف وقرطاسه اشکال مخصوصه رسم
وکتابت ایدوب کوفی ومغربی خطلر ایله تکلم ایتدکلری حروف والفاظی رسم وتصویر ایتدیلر الف
با جیم را کبی یکرمی سکز حرفک اغزینه ارتخجا اما طائفه عرب ایچون لغتلری حروفندن اولمیان
بر حرف واردر اولوب کتب وتحریر اقتضا ایتدکده کندی لسانلرنده مستعمل اولان حروفدن مخصوص

لسان

رسم اولنوره کتابت اتسلر اول حروفه دلالت ایتمیوب بیانی مهمل ومتروك اولور بعض کتاب
عرب بو مقوله حروفده دلالت قصدیله کندی لغتلری حروفندن اول حرف عجمینك مخرجنه قریب
قبلنده یا بعدنده واقع مخرجلرك برنده ظهور ایدن حرفك رسم کتابتده شکلیله اول حرف
عجمی یی رسم وتحریرده اکتفا ایتدیلر بو طریق ایله حرف مذکوره دلالت وکفایت ایتمیوب بلکه
اول حرف عجمی یی مخرجندن تبعید وتغییر ایتمکله شکل مذکوره نظر ایدنلر حرف عربی ظن ایدرلر
وقتا که شبو کتابمز قبیله بربر وبعض طوایف اعجامك اخبارینی مشتمل ومحتوی اولوب واثنای
بیانده اول طوایفك اسملرینی وبعض کلمه لرینی ذکر ایده جکمزه مخصوص اولوب لغات مکتوبه
عربیه والفاظ منطوقه موضوعه جنسندن اولمیان نیجه حروف وارد اولمغله آنلری
رسم وتحریره محتاج اولدق لکن حروف مذکوره نك رسم کتابتنده ذکر ایتدیکی بعض کتاب
عرب کبی لغتمز حروفندن اول حرف عجمینك مخرجنه قریب اولوب ایکی طرفنده واقع اولان
مخرجلرین انجق جوانبندن خروج ایدن حرفك شکل ورسمیله اکتفا ایتمیوب وبو مقوله رسم بزه
نسبتله اول حرف عجمینك اوزرینه دلالتده کافی اولمغله بو کونه طریق اختیار وبو یله اصطلاح
ایلدك که کتابمزده اویله بر حرف بربری ویا عجمی وارد اولدقده ایکی طرفنده اول حرفك مخرجنه
قریب اولان مخرجلردن خروج ایدن ایکی حرف عربینك رسم کتابتده شکللرینی معا رسم وتحریر ایدوب
اول حرف عجمی یه علامت وضع ایلدم تا که نظر ایدنلر اول ایکی حرف عربینك مخرجلری ادکنی بیلوب
مخرج وسطندن اول حرف بربری یا عجمی یی قرائته توسل ایده لر وبن بو وضع ورسمی مصاحف قرآنیه ده
ائمه قرائك حروف اشمامی رسملرندن اخذ ایلدم اشمام اصطلاحات فن قرائتدن بر اصطلاحدر
بر قاچ معنایه اطلاق اولنور اولا بر حرفی مخرجنده کندویه قریب بر حرفله مزج ایدوب بینی
بر حالت متوسط اوزره قرائت ایتمکدر بونده اشمامدن مراد بو معنادر نته کم سوره فاتحه ده
اهدنا الصراط المستقیم آیت کریمه سنده مشایخ قراء سبعه دن شیخ حمزه حضرتلرینك راویسی اولان خلف
صراط کلمه سنك صادینی ضاد ایله زا اراسنده متوسط قرائت ایدوب نه خالص ضاد ونه خالص زا
اولمق اوزره تلاوت ایتمدی بونك حقیقتنی اجرای لسان قرادن اخذ وتعلمه موقوفدر واشمام صاد
علامتی اولمق اوزره اهل قرائت مصحفلرنده اول صاد حرفنی یازوب وصادك اسفلنده بحمره زا شکلنی
دخی رسم ایدوب بو ایکی حرفك اراسنده توسطنه اشارت ایلدیلر کذلك بن دخی قرایه اقتدا ایدوب
هر حرف بربری وعجمی که بزم حروف عربیه مزدن ایکی حرف اراسنده متوسط تلفظ اولنه اول
ایکی حرفك رسم کتابتده شکللرینی تحریر ایله توسطنه علامت وضع ایلدم مثلا طوایف بربر لسانده
حرف کاف لغت عربیه ده مستعمل اولان کاف حرفی کبی تلفظ اولنمیوب خالص کاف عربی یا جیم عربی
یاخود قاف عربی اراسنده متوسط اولور بلکسن اسمی کبی که قبیله بربردن بر شخصك اسمیدر
وقوم بربر کاف حرفنی کاه جیمه قریب وکاه قافه قریب تلفظ ایتملریله علامت ودلالت

ایچون اول کاف حرفنی رسم ایدوب کاف تحتنده جیم نقطه سی اولمق اوزره بر نقطه وضع ایدوب
وکاه کافك فوقنده قاف نقطه سی اولمق اوزره برابر ایکی نقطه وضع ایلیوب کاف ایله جیم یا قاف
کاف اراسنده متوسط حرف اولدیغی وجهله استعمالنه اشارت ایلدم ولکن شبو کاف لغت بربرده
مستعمل اولان حروفك اکثریدر حرف کافدن غیری وارد اولان سائر حروف بربرینك
رسمی بو قیاس اوزره اولوب لغت عربیه حروفندن ایکی حرفك اراسنده متوسط اولان حرف
بربری یه علامت اولمق اوزره اول ایکی حرف عربینك شکل ورسمنی کتابت ایدرمکله اول ایکی
حرف عربینك شکلنه نظر ایدنلر حرف بربری انلرك اراسنده متوسط اولوب مخرجلرینك اورتاسی
بولوب مخرج وسطندن اول حرف بربری یی قرائت وتلاوتده خطا ایتمیهلر بونده اول بالاده
ذکر اولندیغی اوزره کلشبو کتاب صحت نصاب بر مقدمه واوچ کتاب اوزرینه مشتمل ومرتب
ایدی مقدمه بو محلده تمام اولوب مشیئته تعالی شانه کتاب اوله شروع اولندی **کتاب اول**
عمرانك عالمده حقیقت وماهیتی واکا عارض اولان بدویت وحضریت وناسك بر بولرینه تغلب وسلطنتی وکسب
معاش وعلوم وصنایع وبونلرین امثالی وهر برینك علل واسبابی بیاننده در معلوم اوله که افراد
بنی آدم واحاد امم تحصیل قوت وکسب ومعاشده بر برلرینه معاونته محتاج اولملریله وجه ارضده
حیوانات کبی منفردا ساکن اولمیوب بونلر ایچون منصور دکلدر ومورخین وحکما اصطلاحلرنده
عمران عالم طوایف بشرك روی زمینده بر یره کلوب اجتماع وجمعا اوزره سکون واقامتلرندن
عبارتدر وعلم تاریخك حقیقتی افراد بشرك ممالك عالمده اجتماعلرینك کیفیتی وبو اجتماع
سببیله بونلره عارض اولان احوالك بیانینی متضمن بر علم جلیلدر وحین اجتماعده بونلرین بر حال
وشانلرینك اجمالا بیانی اویله در که اصناف بشرین بعضیسی توحش ایدوب یعنی وحشی حیوانلر
کبی شنکلرین بعید محللرده ساکن اولورلر عرب وتاتار وترکمان قبیله لری کبی وبعضیسی دخی
تأنس ایدوب یعنی قلعه لرده وقریه لرده ساکن اولور وقبائل وعشائر بربرلرینه معاونت
ومظاهرت ایدوب کیده رك اجلرندن بر قبیله قوت بولوب سائر عشیره لره غلبه واستیلا ایتمکله
ملك ودولت وسلطنت مرتبه سنه بالغ اولدقده مراتب دولت ومناصب سلطنت اقتضا ایتدیکی
بادیه ده ساکن اولنرلری وقتده اکل وشرب ولباس ورکوبده وسائر خصوصلرده اولان امر
ضروری یه قناعت ایتمیوب تدریج ایله هر شیئك اعلا واکملنه میل وترقی ایتملریله کسب معاشده انواع
تجارت ودورلو دورلو صنعتلر وعلملرده دقتلر وبونلرین امثالی حالات ظهور ایدر که
انسانك احوالی کتاب اولده بو رجالك تفصیلی وتحقیقی نیجه فصول ومقدمه ضمننده درج وذکر
اولنور وکتب تاریخده نقل اولنان خبرلرك جمله سی صادق وواقعه مطابق اولمیوب بعضیسی
دخی کاذب وخلاف واقع اولمغله حقی باطلدن فرق وتمییز اقتضا ایدر واخبار منقوله نك
کذب وفسادینی موجب اسباب عدیده سی اولوب جمله دن بری مللك ومذاهبدن بر ملته ومذهبه

یاخود کندی مذاق و هواسنه ملایم و تقلیددن زیرا طبیعت انسان کندویه وارد اولان خبری
قبولده اعتدال اوزره اولوب بولندیغی ملتك و مذهبك یا مذاقنك اقتضاسی اوزره رد
وقبولنه بر طرفه میل ایتمدیکی صورتده کرکی کبی اول خبرك صحت و فسادنی بیلمکده دقت وحقی
باطلدن فرق و تمییزه صرف همت ایدوب نفس الامره موافق و واقعه مطابق اولان خبری قبول
والا رد ایدر اما انسان بولندیغی ملته یاخود هواسنه تبعیت ایلیوب مذهب و مشربینك
اقتضاسی اوزره حرکت ایتدکده مذاقنه موافق اولان خبرلری وهله اولیده قبول ایلیوب
مذهب و مشربنه میل سببیله اول خبرك صحت و فسادنی دیده بصیرتی اذعان ایدمیوب مذاقنه
موافق اولمغله واقعه مخالف نیجه اخبار کاذبه یی قبول ایدوب نقل ایلر و دخی اخبار منقوله ده کذبی
موجب اولان اسبابك بری دخی اول خبرلری نقل ایدن کمسنه لره اعتماد اولنوب حقلرنده حسن ظن
اولنمغله نقل ایتدیکی خبرلر صدقه حمل اولنمقدر بو مقوله خبرلرك صحیح و فاسدنی نقد و تمییز نقل
وروایت ایدن کمسنه لرك ظاهر حالنه نظر ایله اکتفا اولنمیوب عقل و عدالت و بصیرتی تفتیش اولنوب
ناقل عاقل و عادل اولدیغی صورتده روایتی قبول اولنوب غافل و کافلتی ایسه مردود اولنور و بینه کذبی
اقتضا ایدن اسبابك بری دخی کلامك قول و فعللرنده مراد و مقصودلرینی فوق ایدمیوب ذهول و غفلتدر
نقل اخبار و آثار ایدن رجالك چوغی کوردکلری یاخود ایشتدکلری شیئی ایله قصد اولنان شیئی
بلمیوب کندو ظن و تخمینلری اوزره او مقوله خبرلری نقل و روایت ایتدکلرنده مقصوده
مخالف اولمغله سوزلری کاذب اولور و بینه کذب اخباری موجب اسبابك بری دخی نقل اولنان
خبرلری استماع ایدن کمسنه لرك عقللری ضعیف اولمغله هر ایشتدیکی خبری صادق ظن ایلیوب آخره
نقل ایدوب آخر دخی نقل ایدرك جمله ناس آراسنده شایع اولهرق اخبار کاذبه منتشر اولور کوبی
اسباب سائره دن چوق واقع اولور اکثر اوقاتده ناقللره وثوق و اعتماددن نشئت ایدر و بینه
اخبارك کذبنی ایجاب ایدن سببلرك بری دخی ارباب مناصب و اصحاب مراتبه مدح و ثنا ایله
ایشتدکلری ایشلری تحسین ایله خلقك تقرب و انتساب ایدوب اشراف و اعیاندن صادر اولان
جمله اقوال و افعالکی تحسان ایله مداهنه و مدح و ثنا ضمننده مبالغه لر ایلیوب و ذکرلری خلقه
اشاعت ایتملریله ناس آراسنده نفس الامره مخالف خبرلر شایع و مشهور اولمقدر نفوس انسانیه ایسه
مدح و ثنا و ذکر جمیل محبتنه مفتون اولوب ناس دخی اقبال دنیا و اسباب جاه و دولته میل و
رغبته مجبول اولمغله اهل دنیا طالبی اولان اصحاب مداهنه مجالس کبارده حاضر اولوب مذاق
اکابره موافق نفس الامره مخالف اموری تحسین و اشاعه و حق و صواب اولمق اوزره نقل
وتقریر و کتب تواریخه درج و تحریر ایله اخبار کاذبه نك انتشارینه باعث اولور و بینه نقل
اولنان اخبار و حکایاتك کذبنی موجب اولان اسبابدن بر سبب دخی وارد رکه ذکر اولنان
اسباب عدیده نك جمله سندن اقدم اولان سبب بودر که ربع مسکونده ساکن اولان طوائف امم

واصناف

واصناف بنی آدمك مذهب و ملت و مشرب و عادت و ملك و دولت و کسب و صنعتلرنی و علم و معرفت
وسائر احواللرینك حقیقتلرینی و طبیعتلرینی بیلمکدر زیرا وجه ارضده ظهور ایدن حوادث و وقایعك
هر سنه که عدمدن وجوده کلوب ظهور ایلیه بهر حال آنك ذاتنده کندویه مخصوص بر طبیعتی اولور
ولکن مناسب نیجه احوال مخصوصه سی اولور مثلا هر دولتك بر طبیعتی و عادات مخصوصه سی اولور
وکذلك بدویلرك و بلدیلرك کندولره مخصوص عادتلری و آدابلری وار در که هر برینه مخصوص
اولوب آخرده بولنماز نیجه اخبار منقوله دن بر خبرك استماع اولنه مثلا ملك و دولت مذهب و ملت
وکسب و صنعت و علم معرفت مقوله سندن برینه دائر اولمغله بو امورك طبایعی و حقیقتلری
وحال و شأنلری کرکی کبی معلوم اولدقده نقل اولنان خبرك مفهومی ملاحظه اولنوب حوادث
و واقعات انواعندن نه مقوله نوعدن ایسه اول نوعك احوالنه متعلق قاعده لره تطبیق و عقله
عرض اولمغله صحیحی فاسددن صادقی کاذبدن فرق و تمییزه قدرت حاصل اولور بو ذکر اولنان
قاعده خبرك صدق و کذبنی بیلمکده سائر وجوهدن اولی و اقوادر معلوم اوله که عالم کون
و فسادده واقع اولان حوادث و وقایعك طبیعتلرینه و حقیقتلرینه کرکی کبی علم و وقوفی اولمیان
کمسنه لر چوق کره بحسب العاده وقوعی محال اولان حکایاتی استماع ایتدکده مضمون خبرك
نفس الامرده امکان و استحاله سنه نظر ایتممکله حق اولمق اوزره قبول و غیریلره نقل ایدوب انلر دخی
تصدیق و آخره نقل و تقریر و کتب تواریخه اخبار کاذبه درج و تحریر اولمغه سبب اولمشدر از جمله
امام مسعودی مروج الذهب نام تاریخنده دیار مصرده اسکندریه قلعه سی بناسی خصوصنده
نقل ایتدیکی حکایه تخیله کبی اسکندر رومی قلعه اسکندریه نك بناسنه مباشرت ایتدکده بحر سفید
کنارنده واقع اولمغله شهر عریض نصکره دریادن بنی آدم شکلنده وحوش و حیوانات
صورتلرنده آجنه بحریه چقوب عمله نك کوندز یاپدقلری بنایی هدم ایدوب صبح طلوع عندنده
دریایه کیدرلردی بو جهتله اسکندر قلعه سنك بناسندن عاجز قالوب بعض حکما ایله بونلرك
دفعی بابنده مشاورت ایتدکده دریادن خروج ایدن اجنه نك صورتلری کبی اجساد معدنیه دن
بعض طلسملر یاپلوب ساحل دریاده قلعه نك بر آبنه وضع اولنمق اوزره تدبیر ایتملریله
آجنه نك صورتلرینی رسم و تصویر ایچون قعر دریایه غوص اولنمق اقتضا ایتمکین اول اثناده
مصنوع بر سفینه ترتیب اولنوب و درونده صیرچه و بللوردن معمول اطرافی مسدود بر صندوق
وضع اولندقدن نصکره اسکندر بالنفس اول صیرچه صندوقك ایچنه کیروب و قپاغی محکم
سد اولندقدن نصکره اول سفینه معمول و درونه وضع اولنان صندوقه بللوردن ایله قعر
دریایه طالوب اجنه بحریه نك صورتلرینی ورای بللوردن کرکی کبی مشاهده و معاینه ایدوب
و هر برینك شکل و صورتلرینی رسم و تصویر ایلدکدن نصکره بیننه طشره چقدقدن بعده حکمانك
تعلیمی اوزره حدیددن نحاس و سائر اجساد معدنیه دن اجنه نك صور و اشکالی اوزره طلسم

ایتدروب کنار بحرده قلعه جنکلرینه نصب ایتدیردی بعده اجنه عادتلری اوزره بنا اثنای لیلده
قعر دریادن چقوب اول طلسم معمولی مشاهده ایتدکلرنده فراره مجال اولمیوب قعر بحره فرار
وبو تقریب ایله اسکندریه قلعه سنک بناسنه اقتدار حاصل اولدی دیو امام مسعودی بر حکایهٔ طویله
نقل ایلدی لکن بو حکایه اخبار کاذبه دن اولوب بر قاج وجهله فساد وبطلانی ظاهردر اولا
بللور صندوق اجرام لطیفه دن اولمغله قعر بحره وصولی ومشاهدهٔ صور اجنه ورسم تصویرک
ایچون مکث طویلدن صکره طشره خروجی ومدتنده امواج بحردن وقعر دریاده درون سفینه ده
سائر اجرام ثقیله نک صدمه لرندن امن وسلامتی مستبعددر ثانیا ملوک وسلاطین نفسلرینی
بو مقوله خطر عظیمه القا ایتمک بر وجهله متصور دکلدر ایچلرنده بو مقوله امره تصدی ایدنلر
ابتدا نفسنی مهلکه یه القا وسلطنتی فدا ایدروب ناسک غیری پادشاهه بیعت ایتملرینی تجویز
ورضا ویرمکدر ناس دخی قعر دریادن سلامتله خروج ایتمیه جکنی جزم ایدروب ملکلرینک
آیین سلطنته مخالف حرکتندن کندولره عار لحوق قبل طرفة العین انک رجوعنه منتظر اولمیوب
آخره بیعت ایلیه جکلرینی ملاحظه ایلدکده ملوکدن بر ملک بو مقوله امر خطرناکه جسارت
ایتمک محال ومستبعددر ثالثا اجنه نک انسان وفرس وبقر وسائر انواع حیوانات کبی
کندیلره معین ومخصوص صورتلری وشکللری اولمیوب بلکه اذن حق ایله دلو دلو
صورتلره کیروب باشکال مختلفه ایله تمثل وتشکله قادرلردر بو تقدیرجه صور مخصوصه سی
اولمیان مخلوقک قعر دریاده بولندقلری صورتلرینی رسم ایدروب طلسم ایتمک دخی صحیح
اولماز اکر شیاطین واجنه نک جسدلرنده بر قاج باشی اولمق اوزره لسان شرعده روایت
اولندی دینلورسه ائمهٔ تفسیر طلعها کانه رؤس الشیاطین آیت کریمه سی تفسیرنده وغیری
محللرده کثرت رؤس ایله تعبیری شیطانلرک واجنه نک کمال مرتبه مهیب ومخوف اولدقلرینی تمثیله
حمل ایتدیلر یوخسه اصل خلقتلرنده بر قاج باشلی صورت کریهه مخصوصه لری اولوب دائما
اول شکل خبیث انلردن مفارقت ایتمک طرفنه ذاهب اولمدیلر بلکه اذن حق ایله دیلدکلری
صورتلره کیرمکه قادر اولمق اوزره توجیه ایلدیلر وبو حکایه نک کذب وفسادنی مقتضی بر وجه
دخی واردر که خبر مذکورین بطلاننه دلالتده ذکر اولنان وجوه ثلاثه دن اظهردر اول
وجه بودر که نوع انسانک وبر وبحرده موجود سائر اصناف حیواناتک قلبلرنده بر بخار لطیف
حاصل وشریان طمرلری وساطتیله اطراف بدنه واصل اولوب حکما اول بخاره روح حیوانی اطلاق
ایدرلر اول بخار لطیف حرارت غریزیه یی حامل اولوب غایة الغایه حار اولمغله قلبی یمین ویساردن
احاطه ایدن اقجکر واسطه سیله لحظه لحظه هوای بارد استنشاقیله تنفسه محتاج اولمشدر قعر
دریایه طالان کسنه لر خصوصا ترقو وتنفس مألوف اولوب غوص اصلق صنعتنه اعتماد ایتمین ملوک
وسلاطین استرسه صندوقه دخول اتسونلر که سونه بهر حال تنفس طبیعی ایچون لازم اولان هوادن محروف

دریاده نصابندن اقل قلیل اولمغله قلبنده مخزون اولان روح حیوانی وبخار دخانی شدت
حرارتدن سرعت ایله آتش کبی یانوب یاقلوب روح قلبی تلف واقجکرلر مزاجلرینی معتدل ایدن
هوای بارد وجوف صندوقده قعر بحرده قلبنه واصل اولمامغله هلاک اولمق مقرردر
حماملرین استی حلوتلرنده هوای بارد نفوذ ایدن جهتدن منفذلری سد اولنسه ایچنده اولان
کسنه لر ساعتیله هلاک اولورلر وکذلک عمیق قیولرین وقعری بعید چقورلرین ولغملرین
ومعدن یوللرینک جوفلرنده مرکوز اولان هوا قعر ارضده محتبس اولان بر اماز بخارلر
ایله قاریشوب متعفن اولمغله حرارت قویه کسب ایدروب وطشره دن ریاح بارده نفوذ
ایلمیوب اول هوای متعفنی بر جانبندن بر جانبه تحریک ایتمدیکی صورتده بو اماکنه دخول
ایدن کسنه لر بلا توقف هلاک اولورلر وکذلک بالقلر دریادن طشره چقدقلرنده هلاک اولمالرینک
بو سببدندر زیرا بالقلرین طبیعتلری قره ده تعیش ایدن حیواناتدن زیاده افراطله حار اولمغله
یعنی اقجکرلرینک حرارت مفرطه سنی دفع واعتداله کتورمکده حیوان بری کبی یالکز هوا کفایت ایتمیوب
ماء بارد استنشاقیله تنفس ایدرلر ماء ک طبیعتی بارد وهوا حار اولمغله طشره چقدقلرنده هوای
حاره مصادف وحرارت روح حیوانلرینه مستولی اولمغله دفعةً هلاک اولورلر نته کیم العیاذ بالله
تعالی صاعقه اصابت ایدن کسنه لر روح حیوانلرینه صاعقه نک حرارتی تأثیر ایتمکله دفعةً هلاک
اولدقلری کبی ودخی اخبار کاذبه دندر که اول حکایه که ینه امام مسعودی نقل ایدروب دیدیکه رومیه
شهرنده رهابین ایچون بعض حکما اجساد معدنیه دن صغرجق دیدکلری قوشک صورتنی یاپدیروب
وطلسم اولمق اوزره بر محل مخصوصه وضع ایدروب بهر سنه بر یوم معلومده اطراف واکنافدن
صغرجق قوشلری آغزلرینه برر زیتون آلوب اول صورت معموله نک یاننه جمع اولوب کتوردکلری
زیتونلری اول صورته ارمغان کتورر کبی یاننه براغوب کیدرلردی بعده رومیه کنیسه سنده ساکن
اولان رهبانلر اول زیتونلری دوشوروب بو تقریب ایله وافر زیت یاغی تحصیل ایدرلردی دیو نقل
وروایت ایلدی بو حکایه دخی زیت یاغی تحصیلنده طریق معتاده وعادته مخالف اولمغله
وقوعی مستبعددر ودخی اخبار متخیله دندر اول حکایه که مورخیندن امام بکری نقل
ایدروب دیدیکه ازمنهٔ سالفه ده ذات الابواب اسمیله مسمی بر قلعهٔ عظیمه بنا اولنمشیدی که
قلعهٔ مزبوره اوتوز قوناق قدر زیاده مسافه یی محیط اولوب اون بیک قپوسی اولمق اوزره
روایت ایلدی بو نقلک فسادی دخی ظاهردر که قلاع وحصوندن مقصود اعدادن اهالیسنی
حفظ وصیانت اولوب واطراف واکنافنه محافظلر نصب اولنمغله دشمنک مکر وکیدندن حمایت
ایچون اتخاذ اولنور یعنی کتابمزده انشاء الرحمن کله جکدر اوتوز مرحله دن زیاده مسافه سی اولان
قلعه یی مستحفظلر احاطه ایدهمیوب اطراف واکنافنی محافظه ممکن اولمامغله قلعه بنالرندن
مقصود اولان مصلحت تحصن فوت اولمغله بو خبر دخی اعتبار واعتماده صالح اولمدیغی ظاهردر

ودخی اخبار تحیل دندر که امام مسعودینك مدینهٔ نحاس حقنده نقل ایتدیکی حکایه که عثمان
بن عفان رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك زمان خلافتلرنده موسی بن نصیر بلاد غربه سفر
ایدوب سبته طرفنده قریب اولان غرب اقصاده سجلماسه صحراسنه بالغ اولدقده قوم سالك
بر وادیده جمله درود یوارلری بقردن معمول و مصنوع بر قلعه یه مصادف اولوب
درود روازه سی محکم سد اولنمغله درونه دخول ممکن اولمیوب قلعهٔ مزبورهنك احوالنی
بیلمك ایچون اطرافنی محیط اولان سوردن اوزرینه آدم چقاروب چقان آدم اللرین بربرینه
اوروب کندولرنی درون قلعه یه القا ایتدیلر خبرلری نابدید اولدقده تکرار غیری آدملر
چقوب انلر دخی اولکیلر کبی کندولرنی قلعه دن ایچرو آتوب بر دخی رجوع ممکن اولمدیکی
دیو امام مسعودی بو خبری نقل و بیان ایلدیکی بو حکایه مداحلر [illegible] ترتیب ایتدکلری حکایات
کاذبه یه ملحقدر زیرا دیار غربده سجلماسه صحراسی فاس ولایتنك جهت شرقیه سنده غربه شهیر ایله
سودان مملکتلری ارکسنده ممر انام و مسلك خاص و عام بر صحرای عظیم اولوب و اطراف و
اکنافنده هر عصرده راکب و راجل مسافرین مرور و عبور ایلیوب هر جانبی منظور اولورکن
بو آنه دك بو مقوله مدینه نك وجودی قطعا بر فرددن مسموع و منقول اولمیغندن ماعدا
شهر مزبور حقنده نقل اولنان احوالك جمله سی عادته مخالف اولوب قلعه لر بناسنده معروف
و معتاد اولان طوره منافیدر و معادن جنسندن باقر و تیمور کبی موجود اولان اشیانك غایتی
منازل و مساکنده استعمال اولنان طعام قابلرینه و سائر آلات و اوانی یه صرف اولنمق ایچون ادخار
اولنور اما باقردن قلعه و مدینه بنا و انشا اولنمق بنی الانام دأبی اولمامغله طور عقلدن بعید
مستبعددر لکن بو مقوله حکایاتك امثالی کتب تواریخده کثیر اولوب بونلرین صدقی و کذبنی فرق
و تمییز وجه ارضده ساکن اولان طوائف بنی آدمك طبیعتلرینه و اوضاع و عادتلرینه کرکی کبی
وقوف تحصیلنه موقوفدر و طبایع عالم و اوضاع بنی آدمك احوالنه متعلق اموره واقف اولوب
نقل اولنان خبرلرین مضمونلرینی ملاحظه و تأمل تام ایدنکده اول اموره عرض ایتمك صدق
و کذب اخبارك فرق و تمییزنده جملهٔ وجوهك احسنیدر زیرا نوع بشرك طبایعی و احوال و عاداتی
مضبوط و معلوم اولدقده نقل اولنان حکایاتك واقعه موافقتنی یاخود مخالفتنی بیلوب
مطابق اولانی قبول اولمیانی رد ایدر و بو وجه اخبار و حکایاتی نقل ایدن راویلرین حال
و شاننی و صدق و عدالتنی تفتیش ایتمکدن اقدمدر زیرا بو خصوصه متعلق اخباردن بر خبر
بزه نقل اولندقده ابتدا کورکدر که اول خبرك مضمونی ذاتنده ممکنمیدر یوخسه محال و ممتنعمیدر
معلوم ایدینوب عادتا وقوعی ممکن اولدیغی ثابت اولدقده نصکره راویلرین و ناقللرین صدق
و عدالتنی تفتیش اولنوب موثوق و معتمد رجال نقل ایتدیسه وقوعنی تصدیق ایدوب اعتماد
ایده رز اما نقل اولنان خبرین وقوعی نوع بشرین احوالنه متعلق قاعده لره و عادته محال اوله

مخالف

راویلرین

راویلرین عدالت و عدالتنی تفتیشده فائده اولمیوب استرسه نقل ایدنلر عادل و صادق کمسنه لر
اولسون اعتماد اولنوب قبول اولنماز حتی انظار دقیقه اصحابی اولان علما بر لفظك دلالت ایتدیکی
معنانك نفس الامرده وجودی محال اولدیغنی یاخود عقل قبول ایتمیه جکنی بیلسه ایله تأویل اولنمه ینی
کلامك قبولنه مانع طوتدیلر معلوم اولکه کلام ایکی قسمدر بر قسمنه انشا و بر قسمنه خبر دیرلر
انشا اول کلامدر دیرلر که آنده بر شیئك واقعده وار اولغندن یاخود یوقلغندن خبر ویرمك قصد
اولنمیوب بلکه بر کمسنه یه فلان ایشی ایشله یاخود ایشلمه دیو امر و نهی ایدوب یاخود بر کمسنه بر کره دن
بر نسنه یی سؤال ایلیوب فلان شیء نیجه در نیجه اولدی دیمك کبی که مجرد او مقوله کلامله متکلمك مرادی
اول شیءیی کتیرمك وجوده کتورمکدر بو مقوله کلامه علمای علم معانی انشا تسمیه ایتدیلر و کلامك
ایکنجی قسمی خبردر خبر اول کلامدر که انکله بر شیئك نفس الامرده وار اولغندن یاخود یوقلغندن
اخبار اولنوب مثلا حالا کونش طوغدی یاخود باتدی و فلان ایش شویله اولدی یاخود اولدیمی
دیمك کبی که بوندن مقصود واقعده بر شیئك وجودی کلوب یاخود کلمدیکنی مخاطبه خبر ویرمکدر
اکر اول خبرك مضمونی واقعه مطابق ایسه صادق دکل ایسه کاذب اطلاق اولنور و شرع شریفده
آیات و احادیثده وارد اولان کلامك اکثری امر و نهی مقوله سندن اولوب مثلا نماز قیلمغله
زکوة ویرمکله و حج و صوم ایله امر و محرماتدن نهی اولنمق کبی انشا تحتنده مندرج اولمغله بونلرین
صحتنی بیلمك انجق نقل ایدن راویلر موثوق و معتمد کمسنه لردن اولدیغی تفتیش ایدوب عادل
و امین اولدقلری صورتده امر مقوله سندن ایسه امتثال نهی مقوله سندن ایسه اجتناب واجب اولور زیرا
امر و نهیده واقعده بر شیئك وار اولغندن یوقلغندن خبر ویرلمکله محالمیدر ممکنمیدر دیو تأمل
اقتضا ایتمیوب همان طرف شارعدن یعنی جانب الهیدن و لسان نبیدن وارد اولدیغی دیو راویلرین
صدق و عدالتنی تفتیش ایله اکتفا اولنور اما امور واقعه دن اخبار قصد اولنان کلامکه خبر
اطلاق اولنور مثلا فلان ایش شویله اولدی یاخود اولمدی یاخود اوله جقدر دیمك کبی بو مقوله
کلامك صدق و صحتنده یالکز راویلرین و نقل ایدن کمسنه لرین صدق و عدالتنی تفتیش ایله اکتفا
اولنمیوب بلکه واقعه مطابق و موافق اولمه سنی دخی اعتبار لازمدر آندن اوتوریدر که بونده لازم
او مقوله خبر وارد اولدقده وقوعی ممکنمیدر ابتدا کورکی کبی علم حاصل ایدوب بعده وقوعنی نقل
ایدن راویلرین عدالتنی تفتیش اولنور و مضمون خبرین امکان و وقوعنده تأمل عدالتدن
اقدمدر زیرا امر و نهیك مضمونی یالکز کلام انشائیدن فهم اولنوب اما خبرك فائده سی مفهوم و مضمون
کلامدن و واقعدن استفاده اولنمغله حقی باطلدن صادقی کاذبدن فرق و تمییزده اول خبرین مضمونی
نفس الامرده ممکنمیدر یاخود محالمیدر بیلمکده قاعده بودر که روی زمینده اجتماع ایدن طوائف
امم و اصناف بنی آدمك طبیعتلرینی بیلوب و انلرین طبایع مختلفه سنك اقتضا ایتدیکی دائما کندیلردن
صدور ایدن احوالی و قلت و کثرت اوزره صادر اولان اوضاعی و انلردن وقوعی محال اولان

اموری کورکبی بیلوب ضبط واحاطه یه محتاجدر نتهکه ذکر اولنور یعنی اونده بنی آدمك طبایعی
وحال وشانلرینی وانلردن صدور وظهوری ممکن یاخود محال اولان امورلرینی کورکبی بلدیکمزده
نقل اولنان خبرلرك صدق وکذبنی بلدیکمز قاعده لری ملاحظه ایله فرق وتمییزه بزم ایچون
قدرت حاصل اولوب ربع کونده واقع اولان احوالدن برشیء ایشتدیکمزده حفظ ایتدیکمز
قاعده لره مراجعت اولنوب اول خبرك مضمونی ممکناتدن ایسه قبول دکل ایسه رد ایده رز یعنی
آدملرك احوال واطوارینه متعلق ذکر اولنان قاعده لر مورخلر ایچون محك ومعیاردر که آنده
مراتب عیار اولوب نقل ایتدکلری خبرلرك صدق وصوابنی وکاذب وفاسدینی انکله وزن وعیار
ایلیوب صحیحنی فاسدندن رایجنی کاسدندن فرق وتمییز ایدرلر اشته بزم بو تألیفمزده کتاب اولده ذکر
ایده جکمز کلاممزدن قصد وغرضمز انجق بو قاعده لری تحقیق وبیاندر و اشبو کتاب اولده ذکره
اولنه جق مسائل علم تاریخدن فضله مستقل بر علم مخصوصدر که اول علم سببیله کتب تاریخده نقل
وروایت اولنان خبرلرك وحکایه لرك صدق وکذبی معلوم اولور زیرا تألیف اولنان علملرك
وفنلرك بر برندن امتیازی آنکله درکه هر علم بر دولی شیئك احوال وآثارندن بحث ایدر که
علم آخرده اول شیئك غیری شیئك احوالی بیان اولنور اول شیئه علمك موضوعی فن اطلاق ایدرلر
مثلا علم طبك موضوعی بدن انساندر که اول علمده بدن انسانك صحت ومرضنه متعلق احوالندن
بحث اولنوب حفظ صحت ودفع مرض نه وجهله اولدیغی بیان اولنور وکذلك فن تشریح دخی
علم طبه مغایر بر فندر که انك موضوعی اجزای آدمی واعضای بدن انساندر که هر برینك مقداری
ومحللری وهیئت وترکیب وترتیبلری بیان اولنور سائر فنون عقلیه وعلوم نقلیه دن هر بری
بر شیئك احوالندن بحث ایله بر برندن ممتاز اولمشلردر وکذلك بزم کتاب اولده ذکر ایده جکمز
مسائلك موضوعی دخی وجه ارضده واقع ممالکده ساکن ومجتمع اولان طوایف بشرك اجتماعی
اولوب بونلرك روی زمینده بلوك بلوك صنف صنف اجتماع ایتملری سببیله اقتضا ایدن احوال
وشانلری واوضاع وعادتلری علی الترتیب فرداً فرداً تفصیل اولنور بو علم دخی بو جهتله سائر
علومدن ممتاز مستقل بر علم عد اولنمشدر معلوم اوله که کتاب اولده تصحیح اخباره متعلق ذکر اولنه جق
مسئله لرك وقاعده لرك جمع وتألیفی بکیدن اختراع اولنوب علم تاریخده وسائر علوم عقلیه
ونقلیه ده تدوین اولنان کتبه امعان نظر ایدوب عقل فراست وفهم وکیاستله فائده سی کثیر بر علم
استخراج ایتدیکمز واقف اولنلر کتب تاریخده نقل اولنان اخبار وحکایاتك حق وباطلنی نقد وتمییز
ایدرلر و بو علم کتب منطقیه نك اقسامندن معدود اولان علم خطابه دکلدر زیرا علم خطابه
بر علمدر که حقلرنده حسن ظن اولنان مشایخ وصلحا خلقی معاش ومعادلرینه متعلق اموره میل
ورغبت ایتدیروب یاخود کندی سندن منع ایتمه لك ایچون وعظ ونصیحت مقوله سی اقوال نافعه دن
عوام ناسك انلرك سوزلرینه قناعت ایدوب قائللرینه میل واعتقاد ایدرلر لکن کلاملرینه دلیل قوی

اقامت

اقامت اولنمامغله خواص ناسه یقین افاده ایتمز اما بزم اختراع ایتدیکمز علمك دلیل وبرهانلری
قوی اولمغله شك وشبهه دن معرادر وکذلك بزم کتاب اولده ذکر ایده جکمز علم تدبیر منزل وسیاست
مدینه علمی دخی دکلدر زیرا تدبیر منزل وسیاست مدینه علمی بر منزلده یاخود بر شهرده ساکن اولان خلق اخلاق حمیده وحکمت عملیه مقتضاسنجه
حرکت ایدوب وجه لایقی اوزره بر کونه تدبیر اولنمق کرکدر که اول منزلده وشهرده ساکن
اولنلر بربرلریله معامله لرده وتجارتلرنده واعدالریله محاربه لرده وسائر امورلرنده اعتدال
اوزره حرکتی مفید قاعده لردن عبارتدر بو علمك موجب ومقتضاسیله عمل اولندقده
نوع انسانك حفظ وبقاسنه وسیله اولور بزم کتاب اولده ذکر ایده جکمز علم علم خطابه وتدبیر
منزل وسیاست مدینه علملرینه نوعا مشابه اولور لکن بونلرك ادله سی قطعی اولیوب وقسمنك
موضوعی بو علملرك موضوعلرینه مغایر اولمغله بونلردن ممتاز اولمشدر خلاصهٔ کلام بزم
کتاب اولده ذکر ایده جکمز علمده وجه ارضده اجتماع ایدن طوائف بشرك طبیعتلرندن وحال
وشانلرندن بحث اولنوب وشك وشبهه دن معرا دلیل قوی ایله هر مسئله سی اثبات اولنمغله اخبار
وحکایاتك صدق وکذبنی حق وباطلنی فرق وتمییزی افاده ایدر بر علم جدیددر اویله ظن ایدرم که
اختراع وانشاسی بکا مخصوص اولوب وبو آنه دك علما وحکمادن بریسی بزم کتاب اولده ذکر
ایده جکمز قواعد شریفه ومسائل نفیسه لطیفه یی جمع وتألیف ایتمکلرینه دخی قطعا واقف اولمدم
بلمم که علما بو علمدن غفلت ایدوب بیلمدیلرمی لکن انلره بو سوءظنی ایتمك دخی لایق دکلدر بلکه
بو وادیده تألیف وتصنیفلر ایتمیلرده بزه واصل اولمدی زیرا علوم وفنونده کثرت وطوایف
امم ماضیه ده علما وحکما وفرت اوزره اولوب بزه واصل اولمیان علوم وفنون واصل اولاندن
اکثر واوفردر زیرا خلیفهٔ ثانی عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری ممالك فرسی فتح وتسخیر
ایتدکده علمای فرسك علملرینی محو ایدوب بعضی حرق ایتمکله بزه واصل اولمدیکی وامم سالفه دن
کلدانیلرك وآهل بابلك علملری وعصرلرنده حکماسنك اظهار ایتدکلری آثار عظیمه لری وکذلك
اقبطك علملری تغالب دهر ایله بر برلرینی قهر ایله محو ومندرس اولوب بزه واصل اولمدی
امم ماضیه نك علومندن انجق بزه واصل اولان حکمای یونانك علملریدر که خلفای عباسیه دن
مأمون خلیفه همت قاصره سیله کتب یونانی کتوردوب تحصیل علم وکماله میل ورغبتی سببیله
اطراف واکنافده لسان یونان ولغت عربیه ده ماهر وترجمهٔ علومه قادر مترجمیندن نیجه
کمسنه جمع ایلیوب واموال کثیره بذل ایتمکله حکمت یونانیانك اصول وفروعنی لسان عربی یه ترجمه
ایتدروب فنون حکمتی احیا وبطون صحایف کتبه درج واعلا ایتدردی بو تقریب ایله علمای
دین اسلام انجق فن حکمت یونانه واقف اولوب انلردن غیری امم سالفه دن بر امتك علومندن
بر شیئه مطلع اولمدیلر معلوم اوله که عالمده موجود اولان اشیادن هر شیئك مقتضای طبیعتی
اوزره کندیدن صدور وظهور ایدن احوال وآثار مخصوصه سندن بحث اولنمق ممکن اولمغله اول

شیئك احوال مخصوصه‌سنی بیان ایچون علوم‌دن بر علم مخصوص تألیف و تصنیف اولنمق
کرك ایدیکی مثلا عناصر اربعه‌دن نارك وهوانك وماءنك وارضك هر برینك بونلردن مرکب
اولان معادن ونباتات وحیوانات انواعندن هر نوعك وسائر اشیانك احوال واعراض مخصوصه
بر علم مستقل تألیف اولنمق کرك ایدیکن اولیه ظن ایدرمکه حکما بو خصوصده تألیف اولنان علملرك
تألیفنه تصدی ایدوب فائده‌سنه اعتبار ایتمدکلری علمی تألیف وتصنیفه مبادرت ایتمدیلر بزم
کتاب اوله ذکر ایدجکمز علمك فائده‌سی معلوم اولدیغی اوزره انجق کتب تواریخده والسنه
ناسده تقریر وتحریر اولنان اخبار وحکایاتك صدق وکذبنی فرق وتمییزی مفید اولوب بو نوع
بشرك وجه ارضده اجتماعی سببیله کندیلره عارض اولان احوال مخصوصه‌لرینه متعلق
قاعده‌لر ومسئله‌لردن عبارت اولمغله ذاتنده جمله انامه تحصیلی لازم ومهم بر علم شریف ایسه‌ده
لکن ثمره وفائده‌سی اخبار وحکایاتی تصحیح وصدق وکذبنی فرق وتمییزی افاده ایدوب و
حکایاتلرده اخبار وحکایات علم یقینی مفید اولمامغله فائده‌سی ضعیف عد ایتمکله غالبا
تعرض ایتمدیلر لکن علوم وفنونه نهایت اولمیوب حقیقتنی انجق حضرت علام الغیوب بیلور
انسانك بیلدیکی علم اقل قلیلدر ودخی معلوم اولسونکه کتاب اوله ذکر ایدوب فیض حق ایله
تحصیلنه موفق اولدیغمز علم جلیلك بعض مسئله‌لری سائر علوملك مسائلنی اثبات ایچون ذکر
اولنان دلیل وبرهانلر ضمننده اول فنلرك علماسی بحسب الاقتضا مناسبتله ذکر ایتدکلرینه
دخی واقف اولدق ازجمله کتب حکمتده حکما نبوت اثباتنده ذکر ایدوب دیدیلرکه نبوت نظام
عالمده وجودی لازم بر منصب عظیمدر زیرا نوع بشر وجه ارضده اجتماع ایدوب حیات
وبقالرنده بربرلرینه معاونته محتاج اولوب طبیعت انسانده حیوانیت صنعتی غالب اولمغله
بربرلرینك جانلرینه ومالرینه قصد ایتملریله جلب منفعت ودفع مضرتده ایچلرندن
جمله‌یه غالب بر حاکم عادله اتباع لازمدر واول حاکم عادل دخی صفت کمال ایله مؤید ومعجزات
باهره ایله سائر ناسدن ممتاز بر ذات ملکی الصفات اولمغه محتاجدرکه خلق اکا اطاعت ایلیه‌لر ایشته
اول ذات نبیدر دیدیلر وکذلك اصول فقه علمنده ناسك تکلم ایتدیکی لغتلری اثباتی بیاننده
علماء فن اصول دیدیلرکه چونکه طوائف بنی آدم تحصیل قوت وکسب معاش ایله حیات وابقالرنده
بربرلرینه معاونته محتاج اولدقلری جهتله وجه ارضده اجتماعه مجبول اولملریله قلبلرنده مضمر
اولان مراد ومقصودلرینی بربرلرینه افاده وتفهیم اقتضا ایدوب بهر حال اغراضلرندن
بر شیء ایله تعبیره محتاج اولمشلردر اکر اخرس گبی زبانلرکبی اشارات مختلفه ایله اداسی
ادا انسلر جمله اعضا وجوارحلرنی تحریك ایله صعوبت مقرردر واخف اعضا اولان لسانی استعمال
سهولت محقق اولمغله الفاظ مختلفه وعبارات متنوعه ایله مرادلرندن تعبیری اختیار
ایدوب هر طائفه محاوره ومکالمه‌لرنده بردورلو لغت ایله تکلم ایتدیلر وبو لغات الفاظ وجود

فائده وثمره‌سنه نظر ایدوب بیاننده فائده‌سی شریف اولان علملر

وثبوتنی

وثبوتنی بیان ایلدیلر وبو بیانده نوع بشرك روی ارضده اجتماع اوزره سکون وقاملرینی
مدار ایلیوب بزم کتاب اوله ذکر ایدجکمز علمك موضوعنه اشارت ایلدیلر وکذلك فقها
علم فقه شریفده حل وحرمت وکراهت مقوله‌سی احکام شرعیه‌نك علتلرینی وحکمتلرینی بیان ایتدکلرینده
بزم فنمز موضوعی اولان طوایف بشرك روی زمینده اجتماعنی محافظه‌یی مدار ایدوب دیدیلرکه
زنانك حرمتنده حکمت ومصلحت بودرکه زنا بنی آدمك نسبلرینی بر برینه قارشدیروب وبو
تقریب ایله انساب ضایع اولوب نوع انسانك نظام وبقاسی مختل اولور دیدیلر وکذلك بغیر
حق قتل نفوسك حرمتنده حکمت ومصلحت بیان ایدوب دیدیلرکه ظلما قتل نفوس نوع بشرك
روی زمینده انقطاعنه سبب اولوب معمورهٔ عالمك نظامی مختل اولور دیدیلر وکذلك ظلم
وتعدینك حرمتنی وعلت وحکمتنی بیان سیاقنده دخی ظلم اموال وارزاقك ومعمورهٔ عالمك
خرابنه سبب اولمغله نوع بشرك فناسنه باعث اولور دیدیلر وبونلرك امثالی احکام شرعیه‌ده
حکم ومصالح بیان ایدوب جمله‌سنی روی ارضك عمارتنه سبب اولان نوع بشرك اجتماعنی
محافظه‌یه بنا ایلدیلر ایمدی کورك علماسی دینك وکورك حکماسی اساطین کتابلرنده تحریر واملا ایتدکلری
مجملدر ومجناب رب العالمین جل شانه حضرتلرینك معمورهٔ عالمی نوع بشرك اجتماعیله احیا بیورمغه
عنایت الهیه‌سی تعلق ایتدیکنه اشارت ایدوب بونلرك حال وشانلرینی وکندولردن صدور وظهور
ایدن آثارینی مناسبت ایله ابراد ایلدیلر لکن بز نوع بشرك معمورهٔ عالمده اجتماعی سببیله احوال وآثار
مخصوصه‌لرینی علی التفصیل ادلهٔ قویه ایله بیانی ایچون کتاب اوله بر علم مخصوص اختراع ایدوب
فصول ومقدمات ضمننده حقیقت حالی بیان ایلدك وکذلك حکمای عالمدن بعضیلری عملوك
وسلاطینه وسائر ناسه نصیحت سیاقنده ایراد ایلدکلری کلمات متفرقه‌لرنده کتاب اوله ذکر ایتدکمز
مباحث ومسائل جنسندن مقدار قلیل کلامه واقف اولدق لکن کرکی کبی تفصیل واستیفا ایتمدیلر
ازجمله امام مسعودینك نقل ایتدیکی بیقوش حکایه‌سنده ملوك فرسدن بهرام بن بهرام دینلن مجوسی
اولولرندن بعضیلری نصیحت بوزنده دیدیکه ای ملك وسلطان ملك ودولتك عزت وعلوی
تمام اولماز الا انجق شریعت ایله والله تعالی حضرتلرینك رضای شریفنی تحصیل ایچون امرینه امتثال
ونهیندن اجتناب ایله تمام اولور وشریعتك نظامی وقوامی اولماز الا ملك وسلطنت ایله
اولور وملك وسلطنتك شوکت وصولتی حاصل اولماز الا رجال ایله اولور ورجال ودولتك
نظامی اولماز الا مال ایله اولور ومال تحصیل اولماز الا عمارت عالم وکثرت رعایا ایله اولور
وعالم معمور ورعایا منتظم اولماز الا عدل ایله اولور وعدل حضرت رب العالمینك عبادی بینلرنده
نصب ایتدیکی بر میزاندر راست عباره‌درکه انکله معمورهٔ ملك وسلطنتده جاری اولان احکام وزن
زیاده ونقصاندن اراسنده متوسط اولان امور اختیار اولنوب اجرا اولنور وملوك وسلاطین
میزان عدله نظارت ایتمك اوزره من قبل الرحمن نصب اولنمشلردر وکذلك ملوك فرسدن

انوشروانك دخى بعينه بومضمونده بر كلام حكمت نظامى وارد اولوب ديمشدركه ملك ودولت عسكر ايله اولور عسكر دخى مال ايله اولور مال دخى خراج ورسوم رعيت ايله اولور خراج ورسوم دخى رعايا ايله عالمك معمور اولمسيله اولور عالمك عمارتى دخى عمال وملتزملرى اصلاح ايله اولور وملتزملرك اصلاحى وزراى عظامك استقامتيله اولور وجملهنك باشى ملوك وسلاطين تحت اطاعتده اولان رعايانك حال وشانلرينى تفتيش ايدوب وقت حاجتده تأديبنه قدرت كامله سيله اولور كه پادشاه رعايايه مالك اولوب رعايا ربقهٔ اطاعتدن خروجه فرصت بولهمامق ايله اولور ودخى حكماى مشائينك رئيسى معلم ثانى حكيم ارسطونك ناس اراسنده سياست وحكومت ملك وسلطنته متعلق تأليفنده دخى كتاب اولده ذكر ايده جكمز مسائلدن برقاچ مسئلهٔ نافعه ذكر ايدوب لكن كركى كبى تفصيل ايتميوب ولايقى اوزره براهين قاطعه اقامت ايلميوب كلام آخر ايله مزج ايلدى وارسطو كتاب سياسته حكماى مجوسدن ونوشرواندن تدبير ملك وسلطنته متعلق نقل ايتديكمز قواعد كليه يه اشارت ايدوب واول قواعدى رسم ايچون مخصوص بر دائرهٔ غريبه ترتيب وخانه خانه تقسيم ايليوب قواعد مذكوره يى اول خانه لره درج ايلديكه علما وحكما اول دائره يى وكلمات مذكوره يه كمال اعتنا واعتبار ايلديلر اول كلمات بونلردر عربى

اَلْعَالَمُ بُسْتَانٌ سِيَاجُهُ الدَّوْلَةُ	اَلدَّوْلَةُ سُلْطَانٌ تَحْيَا بِهِ السُّنَّةُ
اَلسُّنَّةُ سِيَاسَةٌ يَسُوسُهَا الْمَلِكُ	اَلْمَلِكُ نِظَامٌ يَعْضُدُهُ الْجُنْدُ
اَلْجُنْدُ أَعْوَانٌ يَكْفُلُهُمُ الْمَالُ	اَلْمَالُ رِزْقٌ تَجْمَعُهُ الرَّعِيَّةُ
اَلرَّعِيَّةُ عَبِيدٌ يَكْفُلُهُمُ الْعَدْلُ	اَلْعَدْلُ مَأْلُوفٌ وَبِهِ قِوَامُ الْعَالَمِ

يعنى معمورهٔ عالم كويا اشجار وازهار ايله مملو بر بستاندر واول بستانك ديوارى ملك ودولتدركه اجانب واعادينك تعرضندن انى حفظ ايدر ودولت دخى پادشاهلردن عبارتدركه آنلرك رأى وتدبيرى وقوت وسطوتلريله سنت مسلوكه وطريقت مألوفه احيا اولنور سنت اول آيين واطوار وحكومت وافتداردركه ملك وسلطنت ايله قائم اولور ملك وسلطنت دخى نظام عالمدركه آنكا عسكر قوت ويرر عسكر دخى اعوان وانصاردر ولشكردركه آنلرك امورى مال ايله تمام اولور ومال دخى ارزاق عباددركه آنلرى رعيت جمع ايدر رعيت دخى پادشاهلرك قوللريدركه آنى عدالت ايله ظلمدن حمايت ايدر عدالت دخى جمله عالمك راضى اولوب الفت ايتديكى دأب واطواردركه عالمك نظامى وجودى انكله اولور عالم دخى بر بستان اولديغى كلامك اولنده ذكر اولنمشيدى بو محلده كلامك آخرى اولنه رجوع ايلدى بو ذكر اولنان قواعد سياست سلطنت وتدبير ملك ودولته متعلق سكز كلمه دركه بربرلرينه مربوط اولوب هر كلمه نك آخرى ايكنجى كلمه نك ابتدا واقع اولوب وبو دائره نك خانه لرنده بربرينه متصل ولمغله ابتدا وانتهاسى متعين اولميوب بلكه نه طرفدن بدأ اولنورسه ابتدا ونه محلده ختم اولنورسه منتها اولور حتى ارسطو

بو كلمات حكمت نظامك جمع وترتيبيله فخر ايليوب سياست ملك وسلطنتده نفع عظيمى اولديغى بيان ايلديكه اكر ملك ودولت فصلنده كلاممز كركى كبى تأمل اولنوب ولايقى اوزره معناسى فهم اولنور اثناى بيانده بو كلماتك تفسيرينه واجمالنك تفصيلنه ادلهٔ قاطعه ايله بيانه واضح ايله ما الوم مفهوم وقوف ميسر اولور جناب واجب الوجود جل شانه حضرتلرى فيض جود ايله بزى بو سترك دقيقه مطلع ايليوب نه ارسطو ونه حكماى فرسك تعليم واشارتنه احتياجدن برى ايلدى وكذلك بلغاى عربدن ابن مقفع نام اديبك كلامنده وسياست عالمنه دائر بعض رسالهلرنده مناسبت ايله بزم كتاب اولده ذكر ايده جكمز مسائلدن چوق مسئلهلر ذكر اولنمشدر لكن ايراد ايتديكى مسئله وقاعدهلره بزم كبى ادلهٔ قويه اقامت ايدوب تحقيق مقال ايتميوب بلكه بليغ وفصيح وعظ ونصيحت اسلوبنده بر مقدار كلمات حكميه ايراد ايله اكتفا ايلدى وكذلك اندلس علماسندن قاضى ابوبكر طرطوسى سراج الملوك نام كتابنده بزم كتاب اولده ذكر ايده جكمز مسائل وقواعدين بياننى قصد ايليوب كتاب اولده اولان ابواب وفصوله قريب بابلر وفصللر اوزرينه ترتيب وتبويب وسراج الملوك اسميله مسمى بعوادينه بر كتاب تأليف ايلدى لكن مراد ومقصودنى استديكى كبى الدكوره ميوب ومسائل ومباحثنى كركى كبى تفصيل واستيفا قدر للكنى بر خوشجه كشف وايضاح ايله ادا ايده ميوب بلكه نوع بشرك وجه ارضده اجتماعلرى سببيله واقع اولان احواللرينى ايچون بابلر ترتيب ايدوب واول احوالى بر خوشجه نقد وتحقيق ايتمكسزين اكا مناسب حكايات وآثار كثيره نقلنه شروع ايليوب فرس حكماسندن وهند علماسندن برزجمهر كبى كسنهلردن ودانيال وهرمس وآنلرك غيرى اساطين فن حكمتدن نتيجه اثرلرى ونصيحت وروايت ايلدى اما كركى كبى هر بابك مسئلهلرينى تحقيق وقواعد عقليه يه تطبيق ايدوب شك وشبههدن عارى ووهم واحتمالدن برى ادلهٔ قويه سيله بلوريمرا مدن رفع پردهٔ حجاب ايده ميوب حقلرنده حسن ظن اولنان كبار علما وصلحادن خلقى دين ودنيالرينه نافع اموره ترغيب ايچون نقل اولنان موعظه ونصيحتلره مشابه امور نقليه ايله اكتفا ايلدكى اويله ظن اولنوركه قاضى ابوبكر طرطوسى بزم كتاب اولده ذكر ايده جكمز مباحث شريفه ومسائل نفيسه مز كبى بر كتاب جمع ايتمك مراد ايلدى لكن قصدنى تحقيق ومرادنى تحصيله موفق اوله ميوب كركى كبى مسائل مهمه يى شرح وبيان ايده مدى اما بحمد الله سبحانه وتعالى بز الهام ربانى وتوفيق صمدانى ايله بو فن شريفك اسرارينه واقف بر علم جليل انشاسنه موفق اولدقكه انجق قريحهٔ صافيه مزدن اثار روزنمايه جنبدن اولغله امثال واسلافمزى سبق ايلدك اكر كتاب اولده ذكر ايده جكمز مسائل وقواعدى وصف ايتديكمز كبى تماماً ذكر واستيفا ايدوب وبو علمى كندى غيرندن وشابه اولان علملردن موضوعى وفائده سيله تمييزه قادر اولمدسه محض توفيق بارى وعون صمدانى ايله حاصل اولوب نعمة حقه واصل اولمشمدر اكر دعوا ايتديكم كبى مسائل فنى كركى كبى ذكر واستيفا ايده ميوب بو علمه قريب سائر فنلرين مسئلهلرينه مشتبه اولمش ايسه كتابه نظر ايدن كمل اصحاب علم

وكمالدن رجا ايدرم كه قصورمى تكميل و واقع اولان خللى اصلاح بيورسونلر بنه بو صورتده
الفضل للمتقدم نحواسى اوزره بنم فضل وكمالم نقصاندن ترتب ايتمز زيرا بو يولى بز آچدق ونور
توفيق ايله ابتدا بو طريقه بز سلوك ايلدك اشته حالا بو محلده بز كتاب اولكه شروع قصد ايدوب ابواب
وفصللرنى تعداده تصدى صددنده ايزكر وجه ارضده اجتماع ايدن طوايف بنى آدمك ملك
وسلطنت وكسب وتجارت وعلم وصنعت مقوله سى امورلرنى وسائر حال وشانلرنى شك وشبهه دن
معرا ادله قاطعه ايله كتاب اولده بركونه تحقيق وتفصيل ايلدك كه عام وخاص بيله جكلريكه امور
حقه واصل اولوب اوهام وشكوكدن خلاص اولورلر معلوم اولكه جناب واجب الوجود
خداوند فائض الجود جل شانه حضرتلرى عنايت ازليه ورحمت صمدانيه سى ايله معموره عالمك
نظامنى وحكم وتصرفنى نوع انسانه تفويض ايدوب صفت حيوانيتده كندويه مشترك اولان
سائر انواع حيواناتدن بونلرى برقاچ خاصه ايله ممتاز ايلديكه على الترتيب ذكر اولنور
خاصۀ اولى مايۀ نور شعور وسرمايۀ تدبير امور اولان قوت فكريه لرنى اعمال سببيله تحصيل
ايتدكلرى درلو درلو علملر وكونه كونه صنعتلردركه نوع انسان كندويه احسان اولنان نور عقل
ايله هر شيئك حقيقتنى قدرتلرى مرتبه بيلوب علوم متنوعه وصنايع مختلفه تحصيل ايدرلر
نور عقل وشمع شعور انسانه مخصوص بر فيض باهر الظهور اولوب سائر حيواناتدن بو صفت
مخصوصه ايله ممتاز وجمله مخلوقات اوزرلرينه فضل وشرفلرينه مدار اولمشدر ايكنجى خاصه طوائف
انسانك ايچلرندن بر حاكم عادل وسلطان قاهره احتياجلريدركه بونلرين معموره عالمده
حيات وبقا ونظام احواللرى اول سلطان باهر الشانك امر ونهيسنه اطاعت وامتثاله منوط وموقوف
اولوب حاكم وسلطانسز بونلر ايچون حيات وبقا متصور اولمديغى كتاب اولده كلجكدر اما
سائر حيواناتك حيات وبقالرى ملك وسلطنتسز دخى حاصل اولور مكركيم زنبور ايله كركه
حقنده نقل اولنان حكايه صحيح اوله كه حيواناتدن بو ايكى نوع حيواناتك ايچلرنده بكلرى
اولوب يوه لرينه وقوانلرينه دخول وخروجلرى ونقل وحركتلرى وسائر امورلرى بكلرينك
حركتنه متابعت ايله اولمغله سائر حيواناتدن بونلر ممتاز اولمش اولورلر معلوم اوله كه بو حكايه
صحيح اولديغى صورتده دخى بونلر ايچلرندن برينى بيك نصب ايدوب امورلرنده اكا متابعت ايتمكلرى
انسان كبى عقل وفكر صاحبى اولدقلرندن اوليوب بلكه محضا جناب حكيم جل شانه
حضرتلرينك بونلره بو خصوصى الهام طريقيله فيض وعنايت ازليه سيله اولمشدر زيرا حضرت
رب العالمين جل وعلا قرآن كريمنده سوره نحلده زنبورلك عسل مصفا اخراجنى بيانده
جبال واشجارده وقوانلرده وسائر مناسب محللرده بال ياپمق ايچون مومدن مصنوع
بربرينه متصل آلتيشر كوشه لى خانه لر بنا ايدوب مهندسلر بركار ايله ومعمارلر صرف نقدينه
افكار ايله ترتيب وتسويه سنده عاجز اوله جق بيتلر ايجاد ايلديكنى وآچى وطاتلو برك وباد

وازهار متنوعه تناول ايدوب قدرت حقله چوقلرنده شهد شيرينه مبدل اولديغى حبيب اكرم
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه خبر ويروب بو احوال عجيبه نك زنبوردن صدور وظهورى
طرف عزتدن محضا الهام ايله اولديغنى بيان بيورديلر كذلك چكركنك وطوبراقنك وسائر
بونلره مشابه اولان حيواناتك دخى احوالى بويله در اوچنجى خاصه افراد بشر مايه حيات
اولان معاش وغدالرنى تحصيلده جد وسعى ايدوب كندولرينك وعياللرينك ارزاق ونفقه لرينى
خصوصيچون هر برى بركونه سببه توسل ايتمشدر زيرا جناب رب العالمين جل شانه انسانى
حيات وبقالرنده سائر حيوانات كبى اغذيه تناولنه محتاج خلق ايليوب لكن انسانك مزاجى
تغذى ايله تعيش ايدن سائر حيواناتدن زياده معتدل وغاية الغايه نازك وملايم اولمغله
اكثر مأكولات ومشروباتلرى طبخ وتربيه وتحصيلنده بربرلرينه معاونته موقوف اولمغين
أعطى كل شيء خلقه ثم هدى نص كريمى مفادى اوزره تحصيل اقوات وارزاقده هر برى
بر درلو مسلكه سالك اولمشدر سائر حيوانات ايسه كندولرى جنسلرندن ونباتات انواعندن
نفقه وغدالرينى بولنديغى حالندن تغيير ايتميوب طبخ وتربيه سز تناول ايتمكله طرف كسب
ومعاشه سلوك صفتى انسانه مخصوص اولمشدر دردنجى خاصه اصناف طوائف بشر
شهرلرده وقريه لرده ياخود بريه وطاغلرده بر يره كلوب هر كروه كنديى مشرب ومزاجنه
موافق قوم وجماعتلر ايله انسيت وبربرلرينك حاجتلرينى كورمك ايچون معموره عالمده
سكون واقامت ايتمشلردر زيرا انشاء الرحمن بو كتابده بيان اولنه جقدر كه كافه بنى آدمك
طبيعتلرى امر معاشده بربرلرينه تعاونه مجبول اولوب حيوانات كبى يالكز ساكن اولمق نظام
معاش وحياتلرينه خلل ويرمكله معموره عالمده اجتماع اوزره سكون واقامتلرينى اقتضا
ايتمشدر وطوايف بنى آدمك ربع مسكونده اجتماع اوزره سكون واقامتلرى دخى ايكى
دورليدر برقسمى بدوى وبرقسمى حضريدر وبدوى اول طائفه دركه كيمى شنلكه قريب اولنلو
صولو ديوز صحرالرده وبعضيسى طاغلرده وطن اتخاذ ايدوب وكيمى دخى شنلكدن بعيد باديه لرده
وقومسال يرلرده يوكدن وقيلدن معمول چادرلرده قونار كوچر مقوله لرديدر حضرى اول طائفه دركه
سور ايله محصور قلعه لرده واولمزسه شهرلرده وقصبات وقراده منازل ومساكن اتخاذ ايدوب اكثر
قلعه لرين وساكن اولدقلرى منازلك جدارلريله تحصن وبر طريق ايله مكر دشمندن تحفظ ايدرلر
بو ذكر اولنان خواص عديده سببيله اماكن معموره ده ساكن اولان طوايف بشره مخصوص درلو
درلو احوال عارض اولور كه انشاء الرحمن اول احوالى على الترتيب ذكر وتفصيل اولنمق ايچون
كتاب اولده كلامى آلتى فصله تقسيم اولنمشدر اولكى فصل وجه ارضده واقع اماكن مخصوصه ده
نوع بشرك كيفيت اجتماعى وطوايف بنى آدمك اصناف واقسامى وربع مسكونده اولان مملكتلر
بياننده در ايكنجى فصل باديه لرده متوطن قبائل وعشاير وسائر امم وحشيه بياننده در اوچنجى فصل

دولت وخلافت ومراتب سلطنت بياننده در دوردنجی فصل مداین وقراده ساکن امم ورجال
بلدان وامصار بياننده در بشنجی فصل انسانه مخصوص اولان درلو درلو صنعتلر وکسب
معاشلرینه متعلق انواع تجارت بياننده در آلتنجی فصل علوم عقلیه ونقلیه انلرین طلب وتعلمی
بياننده در کاشته آلتی فصلک ایکنجی فصلنده بادیه ده ساکن اولان رجالک احوالنی ذکر ایلدیلر زیرا بو
بونلرینک احوالنی بیان اوزره تقدیم ایلدم ان شاء الرحمن بو کتابده بیان اولنجقدر که انواع
انسانده بدویلک اصل اولوب حضریت واکثر تابع احوالک جمیعسی اوزرینه طبیعتی مقدم اولمغله
ذکرده بدویلرک حضریلرک احوالنه تقدیم ایلدم کذلک اوچنجی فصلده ملک وسلطنت احوالنی
حضر یلرک
بلده وشهرلر احوالنه تقدیم ایلدم که ملک وسلطنت ابتدا ظهور ایدر بعده شهرلر وبلده لر بنا ومعمور
اولور وکذلک کسب ومعاش احوالنی تعلم علم احوالی اوزرینه تقدیم ایلدم که امر معاش طبیعت
انسانک حیات وبقاسنه مدار اولمغله امور ضروریه دن اولوب تعلم علم ایسه انسانک صحتنده وحیاتنده
صکره دین ودنیاسنده برحاجته متعلق اولوب یاخود مجرد نفسنی تکمیل ایچون مقدمه در امر
ضروری ایسه صفت کمالدن بالطبع مقدم اولمغله معاش احوالی بیاننی تعلم علم بیانی اوزرینه تقدیم
ایلدم وصنعت وحرفت بعض وجوهله کسب وتجارت جنسندن معدود اولمغله انلرین ایکیسی
بر فصلده بیان اقتضا ایلدی نته کیم ان شاء الرحمن فیما بعد هر بری علی التفصیل ذکر اولنور مورخ
ابن خلدون بو آنه دک کتاب اولک اجمالا احوالنی بیان ایدوب حالا بو محلده علی التفصیل ذکره

شروع ایتمشدر **فصل اول** معموره عالمده ساکن اولان طوائف بنی آدمک مملکتلرده واولکه لرده

اجتماعلری بياننده در بو فصلده برقاچ مقدمه وارددر **اولکی** مقدمه افراد بشرین ربع مسکونده
اجتماع اوزره سکون واقامتلری ضروری اولمق بياننده در یعنی طوائف بنی آدم حیوانات
کبی یالکز ساکن اولمق ممکن اولمیوب بهر حال سکون واقامتلرنده بربرلرینه جمع اولمق مقتضای
طبیعتلریدر حتی حکمای یونانیون بو اجتماعلرندن انسان مدنی بالطبع در دیو تعبیر ایدرلر
انلرک اصطلاحلرنده مدینه انسانک ممالک عالمده اجتماعلرندن عبارتدر نته کیم لغت عربده
مدینه انسانک کثرت ووفرت ایله مجتمع اولدیغی شهرلره اطلاق اولندیغی کبی بو خصوصک بیانی
اولدر که الله سبحانه وتعالی حضرتلری نوع انسانی خلق وایجاد ایدوب برصورت عجیبه وخلقت
غریبه اوزرینه ترکیب وترتیب ایتدیکه حیات وبقاسی بحسب العاده ممکن اولماز الا انجق
اکل وشربله اولور وجناب حق وفیاض مطلق بنی آدمه احسان ایتدیکی نور بصیرت واعطا
ایلدیکی قوة وقدرت ایله بونلرین غدالرنی طلب وتحصیله دخی هدایت ودلالت ایلدی
لکن افراد بشردن یالکز برشخصک قدرتی کندینک محتاج اولدیغی غدانی تحصیله کفایت
ایتمیوب مادۀ حیاتی اولان نفقه سنی مستقلا پیدا ایتمکده عجزی مقرردر اکر انسانک ماکولاتی
جنسندن فرضی ممکن اولان مرتبه نک اقل وادناسی که مثلا بغدایدن برکون کندویه کفایت

ایده جک مرتبه اتمک پیدا ایلمک مراد ایلسه آخرک اعانتی اولمدقجه یالکز شخص واحد وجودده کتورمکده
عاجز اولور زیرا بونک حصولی ابتدا بغدایی اوکودوب اون ایدوب بعده یوغوروب صکره
پشورمکه موقوف اولوب وبو اوچ عملدن هر بریسی دخی نیجه درلو آلتلره محتاجدر که
انلرین دخی دمرجیلک ودولکرلک وچوملکجیلک کبی متعدد صنعتلرله تمام اولمغله هر کسک
باشلی باشنه برکونلک اتمک پیدا ایتمکده بو قدر عمل کثیری ایشلمکه مضطر اولمق اقتضا ایدر
بو ایسه شخص واحدین قدرتیله حصوله کلمک محالدر فرض ایدلکه اول شخص ولمد بغدایی
اتمک یاپمیوب حبه ودانه ایکن اکل ایلسون ینه حبوبات حنطه تحصیلی دخی طبخ نان تحصیلی
عملندن اکثردر **مثلا** بغدایی زمینه اکمک وصاررد قدر نصکره بچوب خرمن محلنه دکدک
ایدوب کتورمک وسنبله لرندن چقارمق ایچون دوکمک کبی اعمال کثیره یه محتاج اولدیغی وزراعت
وحراثته متعلق ذکر اولنان عمللردن هر بری دخی صبان وطرپان ودوکن مقوله سی آکنجیلره
وچفتجیلره مخصوص نیجه آلات متعدده وصنایع عدیده یه موقوف اولورکه بو آلات وصنایع
کثیره نک جمله سنی یاخود بعضیسنی حصوله کتورمک یالکز برشخصک قوت ومکنتی وفا ایتمک
محال اولور ایمدی تحصیل قوت وغدا ده اول شخصک ابنای جنسندن چوق کمسنه لرین اجتماعی لازمدر که
بربرلرینه معاونت ایلیوب ابنای حبوبات وتربیه نباتاتده وانلردن حاصل اولان اطعمه ده محتاج
اولدقلری عمللری وآلتلری حصوله کتورمک ایچون هر بری بر درلو صنعتله اشتغال ایده لر
تا که نفسلرینک وکندیلردن اضعاف مضاعف اکثر اولان بنی آدمک قدر کفایه حاجتلرینک
حصوله کلمکی میسر اوله بو **دخی** طوایف بنی آدمک اجتماع اوزره سکون واقامتلرنی اقتضا ایدن
اسبابک بریدر بو درکه انسان جلب منفعتده ابنای جنسنک معاونتنه محتاج اولدیغی کبی نفسندن
آخرین مضرتنی دفعده دخی بر نوع ایله استعانتنه محتاج اولمشدر زیرا حق سبحانه وتعالی
حضرتلری طبایع حیوانیه نک جمله سنی حکمت ازلیه سی مقتضاسی اوزره خلق وترکیب وهر برینک
مزاجنه لایق افعال وآثاری وقوت ومکنتلرنی توزیع وترتیب ایتدکده انواع حیواناتدن بهایم
وسباعک اکثرینه انساندن زیاده قوت وقدرت اعطا ایلدی مثلا اسب وفرسک قوة وقدرتی
انساندن قتی چوق مرتبه اعظم اولوب وکذلک حمار وبقرک خصوصا فیل وارسلانک قوتلری اضعاف
مضاعف نوع بشرک قوت وقدرتندن زیاده اولدیغی ظاهردر مع انواع حیواناتده قوة غضبیه خلق
اولنمغله طبیعتلری ظلم وعدوان اوزرینه مجبول اولمغین جناب حکیم بی علت جل شانه حضرتلری
حیواناتدن هر نوع ایچون کندو دشمنی اولان حیوانک اکا اصابت ایده جک ضرر وتعدیسنی دفعه
مخصوص ووقت حاجتده انسانک سلاحی کبی مدافعه یه کافی بوینوز وخرطوم وطرناق مقوله سی
بر عضو خلق ایدوب واشرف انواع حیوانات اولان نوع انسانه عامۀ حیوانک اسلحه سی مجابه سنه
بدل وعوض اولمق اوزره فکر وبصیرت وایکی دست سخت پیوسته کبی آلت احسان ایلدیکه ابتدا

کاه کاه دماغ انسانی مستنیر ایدن نور عقل ایله درلو درلو صنعتلر تدبیر ایدوب بعده ایکی الّریله
اول صنایع غریبه‌یی فعله کتوروب اول حیواناتک ضررلرین دفع وکندن ضبط وتسخیر ایچون بو نججه
آلتلر ایجادنه توفیق وارشاد ایلدی مثلا قوچلرین وجاموسلرین بوینوزلرندن بدل غیرنک اقلری کبی
واصلان وسائر یرتجی جانورلرین چنکال وپنجه‌لرندن عوض قلجلر کبی وبشره‌لرینک دریلری قوی
حیوانلرین بشره‌لری مقامنه قائم قالقانلر وبو مقوله دخی نججه آلتلر ایجاد ایلدیلکه جالینوس
کتاب منافع اعضاده بونلری ترتیب اوزره تفصیل ایلمشدر امدی نوع بشردن شخص واحدین
قدرتی حیوانات سائره‌نک خصوصا یرتجی جانورلرین قدرتلرینه مقاومت ایدمیوب یالکز
اولدیغی حالده آنلرین مدافعه سندن عجزی مقرردر وکذلک ذکر اولنان حیوانلرک ضبط وتسخیری
ودفع مضرتلری چوق اعداد وترتیب اولنان آلات واسلحه کثیر اولوب وانلرک وجوده کتورلمسی
صنایع متعدده وآلات متنوعه‌یه محتاج اولمغله اول سلاحلری عمله کتورمکده وقتنه چتوره
استعمالده دخی شخص واحدین قدرتی کفایت ایتمیه‌جکی مقرر اولمغین بو ذکر اولنان آلات سلاحلری
وجوده کتورمکده دخی نوع بشر ابنای جنسیله مشارکت ومعاونت وبربرلریله اجتماعه محتاج
اولمشدر مادامکه طوائف بنی آدم بربرلریله معاونت ایتمیه انلرین بریسی ایچون قوت وغذا
حاصل اولمیوب حیات وبقالری اکل وشربله اغتدایه محتاج اولوب وتحصیلی بربرلریله تعاون
ومشارکته موقوف اولمغله هر حال تحصیل قوت وغذاده معاونت ایچون اجتماعلری لازمدر
وکذلک قوت وقدرتده نوع بنی آدمه غالب اولان حیواناتک تعدیسندن بونلرین امن وسلامتی
اسلحه وآلاته موقوف وبو آلاتک حصولی دخی صنایع متعدده‌یه منوط اولوب شخص واحد تحصیلنه
قادر اولمدیغی مقرر ایتمکله هر حال تحصیل قوت وغذا کبی بو خصوصده دخی بربرینه معاونت ایچون
اجتماع ایتمیوب منفردا ساکن اولدقلری تقدیرجه حیوانات مفترسه بونلری اکل وهلاک ایدوب
زمان سریعده سنن بشریه‌یی اجل کریبان حیاتلرنی چاک ایتمکله نوع بشرین صحیفه عالمده انقراضنه
باعث اولور اما طوائف بنی آدمکه بربرلرینه معاونت ایدوب اقتضا ایدن حاجات ومصلحتلرنده
مشارکت ایدرلر غدا ونفقه‌لری ایچون قوتلری ودفع مضرت ایچون آلات وسلاحلری حاصل
اولوب نوع انسانک معموره عالمده بقا ونوعلرنی حفظده جناب حقک حکمت خفیه‌سی نظام
اولور وبو مقدمه‌لر معلوم اولدقده افراد انسانک وزمره بنی آدمک ممالک عالمده
بربره کلوب منفردا ساکن اولمدقلری ضروری اولدیغی ثابت اولور والا بشرین وجود وحیاتلری
کمال بولمیوب وجناب حقک ارادهٔ علیه‌سی اوزره عالمک بونلرله معمور اولمسی وروی زمینه
بونلری خلافت حکمتی ضایع اولمق اقتضا ایدر بو ایسه مشیت الهیه‌یه مخالف اولمغله هر حالده بونلر
وجه ارضده هر بر محلده بولنورلرسه بربرلریله اجتماع طریقیله ساکن اولورلر اشته بزم کتابده اولدر
ذکر ایدمجکمز علمک موضوعی اولوب احوال وآثارندن بحث ایدمجکمز عمران عالم ایله مرادیمز

حیات وبقالری منصور اولمز وبوندن عالم دنیاده

مفترسه

انسانک وجه کره روح اوزره وجه ارضده اجتماعلرندن عبارتدرکه اثبات ایلدک بو کلام ممکندر
فنمز موضوعی بینه فنمز ایچنده نوعا اثبات ایدرکبی اولدیغی علمای اولی الابصاره معلومدر
هر علم وفنده برشیئک احوالندن بحث اولنوب اول شیئه علما موضوع فن اطلاق ایدرلر علم
طبده بدن انسانی کبی اشبو کتاب اولنده ذکر اولندیغی اوزره علم تاریخک موضوعی دخی افراد
بشرین روی زمینده اجتماعلریدرکه فن تاریخده نوع بشرین ممالک عالمده اجتماعلرینه متعلق
ملک وسلطنت وکسب وتجارت وبونلرین امثالی احوالدن بحث اولنور ودخی علمای حکمانک
بعضیلری کتب منطقده ذکر ایتدیلرکه کرچه هر فنده کندی موضوعنک نفس الامرده موجود
اولدیغنی اولفنده اثبات ایتمک صاحب فن اوزرینه لازم دکل ایسه ده اثباتی اولنمسی دخی
ممنوع دکلدر دیدیلرکه بزدخی اشبو کتاب اولنده موضوع فنمز اولان نوع بشرین روی ارضده
اجتماعی بینه بو فنده تبرعا اثبات ایلدک بو مبحثک تفصیلی کتب منطقیه‌ده اهلنه معلوم اولمغله
ترجمه‌ده بو مرتبه ایله اکتفا مناسب کورلدی یوخسه صددندن خروجی اقتضا ایتمسه فصل حقی ایله
تفصیل وتحقیق اولنوردی بو وجهله معلوم اولدیکه تقریر ایتدیکمز کبی روی زمینده طوایف
بنی آدمک اجتماعی حاصل اولوب ساحه عالم افراد بشریه ایله معمور اولدقده بونلرین بربرلرینه
اولان ظلم وتعدیسنی دفع ومنع ایدر بر حاکم قاهر دخی لازمدرکه بونلرین منافع ومصالحنه
نظام ویروب مضرت ومفسده‌لرینی دفعه اهتمام ایله معموره عالمک انتظامی تمام اوله زیرا
انسان حیوان جنسندن معدود بر نوع مخصوص اولوب طبیعت حیوانیه‌ده مرکوز اولان
ظلم وعدوان بونلرده دخی موجود اولمغله هر کس حالیا فنده ترک اولنسه هر حال بربرینک
جانینه ومالنه تعرض ایدوب عالمک خرابنه مؤدی اولمق مقرردر وذکر اولندیغی اوزره انسانک
غیری سائر کوجلو قوتلو یرتجی حیوانلرین ضررلرینی دفع ایچون ترتیب ایتدکلری آلات
واسلحه بنی آدمک جملهسنده موجود اولمغله کندیلرینک بربرلرینه اولان ظلم وتعدیلرینی
دفعه دخی یالکز اول آلتلر کفایت ایتمکله هر حال کندو بینلرنده ظهور ایدن مضرت وشقاقی
منع وممتنع اولمیانلری زجر وقهر ایدر بر حاکمک وجودنه احتیاج مقرر اولوب واول حاکم قاهر دخی
عقل وادراکده بنی آدمدن قاصر اولان غیری حیوانات جنسندن اولمیوب دخی ممکن اولمامغله
بینلرنده ایچلرندن شوکت ظاهره وسطوت قاهره صاحبی بر ذات اولمق محتاجدرکه تحت اطاعتنده
اولان سائر بنی نوعنه حکم وقهری جاری اولوب بر فرد دیگر آخره اطالهٔ دست تعدی ایله ظلم و
عدوانه زهره‌سی اولمیوب معموره عالمک نظامنه وکار جهانک انتظامنه باعث اوله اشبو
کلامک مفهومی ملک وسلطنتدر انجق معلوم اولسون که بو تقریر وتحقیقمز ایله متبین وظاهر اولورکه ملک
وسلطنت انسانک خاصهٔ طبیعیه‌سیدر بونلرین حیات وبقالری ونظام امورلری ملک وسلطنتسز
حاصل اولمق محالدر لکن حکما ذکر ایتدکلری اوزره زنبور وچکرکه مثلی بعض حیواناته دخی ملک

احوال وآثارندن بحث اولنوب اوزرینه استدلال اولنور اولان موضوع علم

اولوب

وسلطنت بولنمشدر زیرا بو ایکی نوع حیوانك احوالی تتبع اولنوب ایچلرندن جمعیت وخلقتده
سائرلردن ممتاز بر دیکلری اولوب نقل وحرکتده وسائر کندیلره مخصوص امورلرنده آکه
اتباع وانقیاد ایتدکلرینی مشاهده ایتدیلر لکن انسانك غیری حیواناتده ریاست الله تعالینك
سوق وهدایتی وفطرت وخلقتلری مقتضاسیله اولوب اما نوع انسانه مخصوص اولان ملك
وسلطنت نور فکر وفراست وتدبیر سیاست ایله حاصلدر معلوم اوله که ملك وسلطنتك لزومنی
اثبات ایچون ذکر ایتدیکمز دلیل حکما بر نجی مقدمه‌سی دخی ضم ایدوب دیدیلر که حکم وریاست
نبوتسز تمام اولماز منصب نبوت دخی طبیعت انسانه مخصوص بر امر اولوب ملك وسلطنت
انجق انبیانك الله تعالی حضرتلرینك طرف شریفلرندن کتوردیکی شرع شریفه واحکام منیفه
امتثال ایله حاصل وثابت اولور دیدیلر لکن حکما منصب نبوتك وجودنده اوچ نسنه شرط
ایتدیلر که اهل شرع اول شرطلره اعتبار ایتمدیلر شرط اول بودر که نبی اولان ذات شریف جمیع مغیبات
عالمی اولمق لازم اولمغه ذاهب اولوب دیدیلر که انبیای عظامك ارواح صافیه‌لری تعلقات
بشریه‌دن صاف اولمغله ملأ اعلاده ونفوس افلاکده مرسوم اولان حوادث غیبیه‌یی وصور
کائناتی مشاهده ایدوب نفسلری ضعیف اولانلره غیبدن خبر ویرر دیدیلر ایکنجی شرط بودر که
نبینك عادته مخالف افعال صادر وظاهر اولمقدر که انبیانك نفوس شریفلرنده وارواح لطیفه‌لرنده
بر قوت واردر که سائر ناسك روحلری بدنلری اطاعت ایدوب حرکات وسکناتده اعضا وجوارحی
قوللندقلری کبی انبیاء عظامك روحلرینه عناصر اربعه دخی اطاعت وانقیاد ایلیوب دیلدیکی
کبی ارض وماده وهوا ونارده حکمنی اجرا ایدوب امرینه مخالفت ایدنلری هلاك مراد ایلدکده قوی
روزکارلر وزلزله‌لر ایله هوادن آتشلر ودریایه غرق ایتمك کبی حاللر احداثنه قادر اولور دیدیلر
اوچنجی شرط بودر که انبیاء عظامك نفوس قدسیه‌لری مشاغل نفسانیه وتعلقات دنیویه‌دن
منقطع ودائما عالم غیبه متوجه ومتصل اولمغله نائم اثنای خوابده حواس ظاهره‌سی محسوساتدن
منقطع اولدقده نیجه واقعه‌لر مشاهده ایلیوب یقظه‌ده واقعه‌ده دخی ظهور ایتدیکی کبی انبیای کرام
حضراتی دخی بیدار ایکن ملائکه کرامی بر صورتده کوروب وکلاملرینی استماع ایدوب باری
تعالی‌دن وحی اولنان امرلرینی تبلیغه قادر اولور دیدیلر لکن اهل شرع بو شرطلره اعتبار
ایتمیوب بلکه نبوت بر امردر که جناب باری فاعل مختار وقادر کردکار اولمغله محض فضل ورحمتندن بناء عباد
مراد ایتدیکی قوللرینه بو منصب جلیل الشانی احسان ایلیوب دعوای نبوتده تصدیق ایچون خارق
عادت معجزه‌لر اناك یدنده اظهار ایلیوب امر ونهیینی سائر قوللرینه تبلیغ ایچون ارسال ایدر
دیدیلر بو خصوصده انبیای عظامده مقتضای طبیعت اوزره ضعفیت نفس وروحی بناء جمله
مغیباته اطلاع ایتمکی وعناصر اربعه‌نك اعضای بدنیه کبی روحلرینی انقیاد ایتمه‌سینی شرط
ایتمیوب بلکه مغیباتدن الله تعالی حضرتلری انبیاسنه نه مقوله‌سنی بیلدیرمسه انی بیلوب وخارق

عادت نه مقوله معجزه احسان ایدرسه یدلرندن ظهور ایلمك اوزره ذاهب اولدیلر حق بودر که
قول دخی بودر که حکما ایله اهل شرع اراسنده نبوت خصوصنده اختلافك مآل وثمره‌سی بو در که
حکما دیدیلر که قنغی ذاتده که ذکر اولنان اوچ صفت شریفه جمع اوله البته اول ذاتك نبی اولمسنه
ذاهب اولوب جمع اولمدیغی صورتده ممکن اولمازه دیدیلر اما اهل شرع بو که ذاهب اولدیلر که
نبوت محض عطیه الهیه وامم بنی آدمه رحمت ربانیه اولوب هر قنغی بنده‌سنك بالای
شاننه بو خلعت زربفت احسانی الباس ایدرسه اول ذات برکزیده صفات نبی اولور دیدیلر
کذلك ملك وسلطنت خصوصنده دخی حکما دیدیلر که خواص نبوتی جمع ایدن انبیاء عظامه
خلق طوع ورضالریله اطاعت ایدوب امرلرینه امتثال ونهیلرندن اجتناب ایدوب جمله
ناسك قلوبنده انلره اطاعتی راسخ ومتین اولمغله شریعتك بقا ودوامنه سبب اولوب
جلب مصالح ودفع مفاسده متعلق باری تعالی طرفندن تبلیغ ایتدیکی احکام شرعیه‌یی ملوك
وسلاطینه اجرا ایلیوب خلق دخی تسلیم وقبولی واجب وحی الهی ایله ثابت نبیدن صادر
اولدیغنی بیلوب وکورکی کبی اعتقاد واعتماد ایتدکلری احکام شریفه اولمغله ملوك وسلاطینه
اتباع وانقیادلرینی اقتضا ایدر اکر شریعت اولمسه ایدی ملك وسلطنت دخی نظام بولمیوب
رقاب انام ملوکك ربقه اطاعتلرندن خروج ایلیوب عالم هرج ومرج اولمق لازم کلوردی
وبو حکما ملك وسلطنتك وجودنه شریعتی اساس ایلیوب شریعتسز ملك دولت برقرار
اولماز دیدیلر لکن ملك وسلطنت ماده‌سنده حکمانك بو دلیللری یقین افاده ایتمیوب دعوالرینی
اثباتده قاصردر زیرا حکمانك رأیلرینه کوره نوع بشرین حیات وبقالری بربرلرینك تعدیلرینی
دفع ایچون ملك وسلطنته موقوف اولوب ملك وسلطنت دخی شریعت ونبوته محتاج اولمغله
شریعتسز حیات بشر متصور اولمامق اقتضا ایدر مع هذا شریعت وملتسز دخی نظام امور
بشر تمام اولوب ملك وسلطنته ظهور ایتمشدر شویله که یا خلق رضالریله نصب ایتدکلری حاکمك
رأی وتدبیرینه قائل اولمغله یاخود ملك کندی مذهب ومشربی اوزره حرکت واتباعه ناسی
جبر وقهره قادر وجنود وافره‌یه مالك شوکت قاهره حاکمك اطاعتلرینه مضطر اولمق طریقیله اولدیغی
کبی زیرا انبیاء عظامه اتباع وانقیاد ایدن اهل کتاب کتابسز اولان مجوس وعبده شمس
وآتش پرستلردن واکلرین امثاللرندن قلیل اولوب مع هذا زمانلرنده وحالا اطراف
عالمده دین اسلام وسائر ادیانده بر ملت وشریعته انقیاد ایتمیین امم عدیده‌نك خصوصا طائفه
مجوسك حیات ونظاملرندن فضله شمال وجنوب طرفلرنده واقع اقالیم غیر معتدله‌ده
دولتلری واثار عظیمه‌لری بولندیغی یقینا معلومدر اما ناس حالی اوزره متروك اولنوب
ایچلرندن ملك وسلطنتك انقطاعنده هر کس دیلدیکی کبی ایش کورمکه طبیعت انسانیه
رضا ویرمك ممکن اولیدی بر وجهله حیات بشر ونظام خیر وشر متصور اولمازدی علیه بناء

ملك وسلطنتك وجودی عمارت عالم ایچون عقلاً لازم اولغله اثباتنه تصدی اولندی
وبو تقریر ضمننده حکمانك نظام عالمده وحفظ حیات بشرده نبوت وشریعتك وجوبنی ادعا
بحسب العقل دلیل اقامتنه تصدیلرنده غلطلری دخی متبین اولدی زیرا منصب نبوت
بحسب العقل بیلنه جك امورده معدود وملك وسلطنت کبی انسانك خواص طبیعیه سنده
اولیوب انجق جناب حقك قوللرینه رأفت ورحمتنه مبنی ومعاش ومعادلرینه دائر عقل قاصرلری
ادراکنده عاجز اولدقلری اموری وحی ایله تعلیم حکمتنه مبتنی بر لطف جسیم وکرم عمیم ربانی
اولغله ثبوت ووجودی انجق طریق شرع شریف ایله معلوم اولمشدر ایکنجی مقدمه وجه
ارضك معمور اولان محللری وانده موجود اولان دریالرین ونهرلرین واقلیملرین
بعضیلری بیاننده در معمورهٔ عالمك وزمین وآسمانك احوالندن بحث ایدن حکمانك
کتابلرنده مسطوردر که عناصر اربعه دن جرم ارضك شکل وهیئتی کروی مدور اولوب
واکثر جوانبنی بحر محیط احاطه ایتمکله صوا وزرنده واقع اوزم دانه سی کبی بر مقدار ربع معموره
وبر مقداری خارجده قالمشدر معلوم اوله که عناصر اربعه که ارض وما وهوا ونار ددر
بونلرین هر برینك طبیعت مخصوصه لری ومکان معینلری اولوب اولا کرهٔ نار حار و
یابس وجمله دن خفیف اولغله حیز طبیعیه سی فلك قمرین تحتنده وهوانك فوقنده
اولوب هوا دخی حار ورطب وجوهر ناردن ثقیل آبدن خفیف اولغله نارین تحتنده بحرین
فوقنده عنصر ما دخی رطب بارد وهوادن ثقیل وترابدن خفیف اولغله صوینك
تحتنده ارضك فوقنده در جرم ارض جمله عناصردن ثقیل اولغله بحسب الطبیعه مجموعنك
تحتنده قالمشدر لکن یمورطه نك صاروسنی بیاضی جمیع جوانبندن احاطه ایتدیکی کبی
عنصر ما دخی جرم ارضك مجموعنی جوفنه الوب قطعا بر جانبی خارجده قالمامق مقتضای
طبیعتی ایکن صانع کارکاه وجود جل شانه حضرتلری وجه ارضده معادن ونباتات و
حیواناتی خلق وایجاد ایله اظهار حکمت ایدوب خصوصا منصب خلافت ایله جمله دن ممتاز
اولان نوع بشر ایله عالمك معمور اولمسنه مشیت ازلیه وعنایت سرمدیه سی تعلق ایتمکله
کرهٔ ارضك نصفی مقداری عنصر مادن اخراج ایلیوب اوزرنده بو وجهله نباتات وحیواناتی خلق
وتکوین وعلی الخصوص افراد نوع بشر ایله صحیفهٔ مکشوفهٔ ارضی تزیین ایلدی بعض کسنه لر
جرم ارضدن منکشف اولان مقدارین بحردن انقطاعنی کوروب مانك حیز ومکان
طبیعیسی ارضك تحتنده اولمق اوزره زعم وتوهم ایتدیلر بونلرین زعمی باطل وحلیه صحتدن
عاطلدر بلکه حقیقتده تحت طبیعی جرم ارضك داخلنده تا اورته سیدر که اکا حکما مرکز
اطلاق ایدرلر زیرا کوکلك اجزاسی ما وکرك اجزای ارض بحسب الطبیعه اول محله وصولی
طلب ایدرلر بوندن اوترکه تراب ومانك جوهری ثقیل وکران خلق اولنوب ثقیلك طبیعتی ایسه

جهته سفله مائل اولغله بر قطرهٔ آبی وبر ذرهٔ خاکی جهته فوقه یعنی طرف سمایه رمی ایلسك بر مقدار
بالایه صعود ایدوب بعده طبیعتلرنده اولان ثقل سببیله ینه اشاغه میل ایدرلر اکر جرم
ارضك جوفی خالی بولنوب قطرهٔ آبك وذرهٔ خاکك وصولنه دخی مانع بولنمسه بحسب الطبیعه
اول قطرهٔ آب وذرهٔ خاك تا کرهٔ ارضك اورته سی اولان مرکزه واروب انده قرار ایلیوب
نه بالایه عودت ونه دیکر حرکت ایتمزدی بو تقریرمزدن ظاهر اولدیکه بحسب الطبیعه اطلاق
اولنمغه لایق انجق جرم ارضك وسطی اولان مرکز ایدی یوخسه ارضك جانبلری وارضی
احاطه ایدن عنصر مانك مرکز ارضه نسبتله فوقدر اکر جرم ارض وماتك بعض محللرینه تحت
اطلاق اولنور ایسه دخی بنا ارض وماتك غیری جهتلرینه نسبتله اولوب یوخسه حقیقتده بحسب
الطبیعه جمله یه نسبتله تحت اولمق صحیح اولماز مثلا دره لره نسبتله دره وجبل عالی یه نسبتله دیبه
تحت اولدیغی کبی معلوم اوله که بونلرده ذکر وتحریر اولندیغی اوزره جرم ارضك مجموعی مدور
طوب هیئتنده اولوب لکن عنایت علیهٔ الهیه مقتضاسنجه مقدم تعیش حیوان وتصرف افراد انسان
ایله معمور وآبادان اولمق مصلحتیچون نیم قاربوز شکلنده نصفی مقداری کرهٔ مادن طشره
چیقوب وجمیع جوانب واطرافنی لسان یونانیده اوقیانوس ولیلا یا اسملریله مسمی ولسان
عربده بحر اخضر واسود اطلاق اولنان بحر محیط احاطه ایلیوب تقریبا ارضك نصفی جوف
دریاده ونصف آخری خارجده قالمشدر واشبو قطعهٔ مکشوفهٔ ارضك دخی شکلکدن خالی
اولان محللری معمور لرندن اکثر دندر جرم ارضك اکثری بحر ایچنده مستور اولغله کرهٔ ما ایله
ارضك مجموعی بر کره عد اولنوب بو مجموعی دخی جمیع اطرافندن عنصر هوا احاطه ایلیوب
هوایی دخی کرهٔ نار احاطه ایتمشدر بونلرین مجموعنه عناصر اربعه اطلاق اولنور وکرهٔ
نار وهوا وما وارضك جمله سنی فلك قمر محیط اولوب فلك قمری دخی فلك عطارد فلك
عطاردی دخی فلك زهره یی دخی فلك شمس فلك شمسی دخی فلك مریخ فلك مریخی
دخی فلك مشتری فلك مشتری یی دخی فلك زحل فلك زحلی دخی سکزنجی فلك که فلك ثوابت
فلك ثوابتی دخی فلك اعلا فلك اطلس دیدکلری فلك که لسان شرعده عرش رحماندر محیط
اولمشدر جمله عناصر اربعه ایله سکز افلاکی فلك اعظم محیط اولوب جرم ارض جمله نك وسطنده
وتحتنده واقع اولمشدر وفلك اعظمك اورته سنده غربدن شرقه طوغری بر دائرهٔ عظیمه فرض
اولنمشدر که اول دائره یه اصحاب فن هیئت اصطلاحلرنده معدل النهار تسمیه اولنمشدر بو دائرهٔ
فلك اعظمی وجوفنده اولان سکز افلاك وکرهٔ ارضی تنصیف ایلیوب بر قسمنه جنوبی وبر قسمنه
شمالی اطلاق اولنور وجرم ارضده دخی معدل النهار دائره سی برابر لکنده ارضك تا اوجندن
شرقدن غربه طوغری بر دائره حادث اولور که اول دائره یه خط استوا اطلاق اولنور خط استوا
بر مرور خطدر که ابتداسی بطلیموس قتنده سبته بوغازندن طشره ساحل بحر محیط غربی یه قریب

جزائر خالداتدن فرض اولنوب مغرب اقلیمنده منبع نیل اولان جبل قمرك صول طرفندن
مرور ایدوب شرق طرفنده آخر معموره یه منتهی اولوب جرم ارضی تنصیف ایدر و بو خطك
مرور ایتدیكی محللر دخی غربدن شرقه طوغری متوجه اولان كمسنه نك صاغ طرفنه كلن جهته
جنوبیه سنده یعنی صاغ طرفنده بولنان محللرین معموری قلیل واكثری خراب وخالی اولوب
جهت شمالیه سنده بولنان مملكتلرینك اكثری معمور وشنلكدر بناء علیه خط استوانك صاغ
طرفنده بطلمیوس كتاب جغرافیاسنده اون درجه مقداری مسافه معمور بولوب وشمال طرفنده
آلتمش دورت درجه مقداری عمارت بولشدر وخط استوادن یاخود اون درجه جهت جنوبیدن
شماله طوغری معموره ارضی حكمایدی اقلیمه تقسیم ایلیوب اقلیم سابعك جهت شمالده آخری بر قاع
قطعه عظیم طاغلره منتهی اولمشدر كه اول طاغلر معموره ارضك طرف شمالده نهایتی ایله بحر محیط
شمالینك آره لرینی فصل ایلیوب سد یأجوج ومأجوجك بو طاغلرین آره لرنده واقع اولمشدر
وبو ذكر اولنان جبال عظیمه جانب شمالده معمور اولان محللرین نهایتندن طرف شرقه مائل اولوب
شرقدن غربه معموره ارضی ایكی طرفدن احاطه ایلمشدر واصحاب جغرافیا كره ارضك معمور اولان
محلی تقریبا دورت بلوكده بر بلوكی اولمغله ربع مسكون اطلاق اولنوب یدی اقلیمه تقسیم ایلدیلر معلوم
اولدكه عناصر اربعه كره لریله سكز افلاكی احاطه ایلین فلك اعظم شرقدن غربه طوغری
حركت ایدوب یكرمی دورت ساعت تمامنده دورینی تمام ایلیوب واحاطه ایلدیكی افلاك
ثمانیه دخی فلك اعظم تبعیتیله معا شرقدن غربه طوغری حركت ایتملریله شمس وقمرین
وسائر كواكبك طلوع وغروبلری فلك اعظمك حركتی سببیله حاصل اولوب لیل ونهار حركت
ایله متحقق اولمشدر لكن شمس وقمرین وسائر كواكبك دخی كندولره مخصوص ومعین فلك
اعظم حركتك جهتنه مخالف غربدن شرقه طوغری حركتلری اولوب اكثر مماككده كیجه لری
وكوندزلری اوزانوب قصالمه سی شمسك كندویه مخصوص حركتندن اقتضا ایلمشدر شمس وقمر
وسائر كواكبك غربدن شرقه طوغری حركتلری بر برینه نسبتله سریع وبطی اولوب قمرین حركتی جمله دن
اسرع وسبعه سیاره دن زحلك حركتی سائر سیاره دن بطی یدر دخی معلوم اولدكه فلك اعظمده
شرقدن غربه طوغری بر بیوك دائره فرض اولنوب اكه معدل النهار تسمیه اولنمش ایدی واولدائره
نك طرفنده طقسان درجه بعید اولان نقطه لره قطب اطلاق اولنور وصاغ طرفنده اولانه قطب جنوبی
وصول طرفنده اولانه شمالی تسمیه اولنور بونك تخیلی بو وجهله ظاهر اولور كه مثلا تحتدن بر بیوك
قطب مدور طوب بر میل اوزرنده شرقدن غربه طوغری حركت ایدر فرض اولنور واول طوبك تا اورتاسنده
بر بیوك دائره فرض اولنسه دائره مزبوره بعینه معدل النهار دائره سی مقامنده قایم اولوب واوزرنده
حركت ایتدیكی میلك ایكی باشلرینه قطب اطلاق اولنور كه دائره نك اول میلك هر بر باشنه بعدی
برابر درو كذلك فلك اعظمده معدل النهار دائره سی كبی بر بیوك دائره دخی فرض اولنوب

[جنوب وصول جانبنه كلان سمته شمال اطلاق اولنور وبو خط استوانك]

[illegible] اولدائره یه منطقة البروج اطلاق اولنمشدر دائره منطقة
البروج بر دائره در كه معدل النهار دائره سیله بر برینه مقابل ایكی نقطه ده ملاقات ایدوب بعده
اول نقطه لردن ایریلوب نصفی معدل النهار دائره سنك جنوبنده یعنی صاغ طرفنده ونصف
آخری شمالنده یعنی صول طرفنده بولنمغله معدل النهار دائره سنی ایكی جانبدن ایكی یای كبی
قوشادوب معدل النهار دائره سی بو منطقة البروج دائره سنك اوكسنده كویا باشلری بر برینه
متصل ایكی یای میاننده كورشی كبی قالمشدر دردنجی فلك ده شمسك دوراندیكی مدار دخی منطقة
البروج دائره سی برابر كندوده وسمتنده بولنمغله شمس تابان دخی غربدن شرقه طوغری كندویه
مخصوص حركت ایله دوران ایتدكده معدل النهار دائره سیله منطقة البروج دائره سی بولشدیغی
نقطه لره اوغرایوب بعده اول نقطه لردن ایریلوب معدلك كاه صاغ طرفنده كاه صول طرفنده
بولنور ووجه ارضك اورتاسنده فرض اولنان خط استوا معدل النهار دائره سی برابر كنده
اولمغله آفتاب عالمتاب كندویه مخصوص اولان حركت ایله منطقه نك معدل النهاره بولشدیغی
نقطه لره كلدكده خط استواده بولنان مملكتلرك اهالیسنك سمت رأسلرینه یننده ایكی
كره مرور ایدوب بعده تدریج ایله اول نقطه لردن یرندن ایریلوب خط استوانك آلتی ایی
مقداری زمان صاغ طرفنه چكوب بعده مقابلی اولان نقطه یه واروب اندن دخی ایریلوب آلتی ای
مقداری زمان خط استوانك صول طرفنده بولنوب بر سنه شمسیه تمامنده ابتدا ایتدیكی نقطه ده
عودت ایدوب مناوبه طریقیله ممالك ارضه قرب وبعد ایله نور وضیاسنك اثری ظاهر اولور ودخی
معلوم اولدكه كوك فلك اعظمده وكوك احاطه ایلدیكی سائر فلكلرده وجرم ارضده فرض اولنان
دائره لردن هر برینی اصحاب فن هیئت بر برینه وجیوز برابر آلتمش قسمه تقسیم ایدوب وهر قسمه
درجه اطلاق ایتدیلر لكن هر دائره نك درجه لری دائره سنه كوره فرض اولنوب بیوك دائره نك
درجه واقسامی بیوك كوچك دائره نك درجه لری كوچك اولور مثلا ساعتك عقربینك
دوران ایتدیكی دائره ده اولان ساعت تقسیملر ودقیقه لری ساعتك ودائره سنك وسعتنه كوره
فرض اولندیغی كبی جمله افلاك ثمانیه ایله ارضی محیط اولان فلك اعظم بغایت اكبر واوسع
اولمغله اندن فرض اولنان دائره لرنده تقدیر اولنان درجه لر دخی سائر افلاك ایله
ارضده فرض اولنان دائره لردن ودرجه لردن اعظم واكبر اولوب وجرم ارض فلك
اعظمدن وسائر افلاكدن اصغر اولمغله وجه ارضده فرض اولنان خط استوا دائره سی
وسائر فرضی ممكن اولان دائره لر ودائره لرنده تقدیر اولنان درجه لری جمله دن اصغر اولور
بو خصوصك تخیلی عربه تكرلكلرینك بر خیله قوغاسنك حالنی ملاحظه دن معلوم اولوركه
تكرلكك فوقنده اولان جنبری بو بیوك وقوغاسنك دائره سی كوچك اولمغله قوغاسنك
اورتاسنده بالكسنه طوغری وضع اولنان اغاجلرین ما بینی كندیكجه اچیلوب تكرلكك جنبرنده

ایكی آغاجك اراسی اعظم واوسع وقویوغاسنك اوزرنده ان آلغی اضیق واصغردر فلك
اعظم ایله جرم ارضك دائره لرنده فرض اولنان درجه لر دخی همان تكرلكك جنبریله قویوغاسنده
اولان آغاجلرین مابینی كبیدر كه جرم ارضده مثلا خط استوا دائره سندن فلك اعظمه
طوغری خطلر اخراج اولنسه كتدكجه آرالری آچیلوب خط استواده فرض اولنان درجه لر غایت
ایله اصغر وافلاك تسعه دن ارضه قریب اولان فلك قمرین دائره لرینك درجه لری دخی
اكبر اولوب كتدكجه عطارد وزهره وشمس ومریخ ومشتری وزحل فلكلرینك وفلك ثامنك
درجه لری بربرینه نسبتله وسعت بولوب جمله یی محیط اولان فلك اعظمك درجه لری
جمله دن اعظم اولور وعلم ابعاد واجرامده مبیندر كه فلك اعظمك بر درجه سی بلكه
اولان اكثر افلاكك بر ر درجه لری جرم ارضك مجموعندن نیچه یوز كره اعظم واكبر در وبو
ارضده فرض اولنان اوچیوز آلتمش درجه دن یالكز بر درجه نك مقدارینی حكما بلمك ایچون
ملوك وسلاطین همتلریله وبعضی آلات هندسیه استعمالیله بر دوز صحراده بر درجه نك مسافه
تحصیل ایلیوب باقی اوچیوز آلتی طقوز درجه نك مساحه سینی دخی درجهٔ واحده یه قیاس ایله
حساب ایدوب ابتدا درجات ارضدن بر درجه یی فرسخلره وفرسخلری دخی میللره ومیللری
دخی ذراعلره وذراعلری دخی پارمقلره تقسیم ایلیوب پارمغك مقدارنده اتفاق ایتدكلرندن
صكره ذراع ومیل وفرسخك تعیین وتقدیرنده اختلاف ایلدیلر ازجمله حكمادن بعضیلرینك
مساحهٔ ارضده رأیلری بونك اوزرینه در كه مسافهٔ ارضده بر درجه نك حصه سی ومقداری
یكرمی بش فرسخ مسافه اولوب وهر فرسخ اوچ میل وهر میل دورت بیك ذراع وهر بر ذراع یكرمی
دورت پرمق معتدل اوبه دن بریك قارنی آخرك ظهرینه متصل اولمق اوزره آلتی دانه اربه
مقداریدر بو تقدیرجه مسافهٔ ارضده بر درجه نك مقداری اولان یكرمی بش فرسخ بو فرسخی
اوچر میلدن یتمش بش میل اولوب وبو میل دخی دورت بیك ذراعدن یتمش بش میلك مقداری
ذراع حسابیله اوچیوز بیك ذراع ایدر كه هر ذراعی یكرمی دورت پارمقدر ویكرمی بش
فرسخ بحسب التخمین اوچ قوناق فرض اولنمقده وجها ارضده بر درجه بر محلدن بر محل آخره خط
مستقیم اوزره حركت ایله اوچ قوناق مسافه اولور معلوم اولدكه بوندن اقدم طقوز فلك
ایله جوفنده اولان كرهٔ ارضك مجموعی بر میل اوزرنده دوران ایدر مدور طوب هیئتنده
اوزره تمثیل وتصویر اولنوب واول میلك ایكی باشلرینك برینی قطب جنوبی وبرینی قطب
شمالی مقامنده فرض ایدوب واول طوبك تا اورتاسنده قطبلره اوزاقلغی برابر بر دائره
تخییل اولنوب اول دائره فلك اعظمده معدل النهاره وجرم ارضده خط استوایه تشبیه
اولنمش ایدی اول دائره اول طوبی اورتادن ایكی بولوب فلك اعظمك وسائر افلاكك ایله
ارضك جنوبی وشمالی نصفلری كبی ایكی یه منقسم اولور كذلك جمله افلاكك فوقنده

اولوب

اولوب شرعده عرش عظیم عنوانیله ذكر اولنان فلك اعلا دخی شرقدن غربه طوغری حركت ایتدكده
اورتاسنده فرض اولنان دائرهٔ عظیمه كه معدل النهاردر اول دائره دن هر طرفنه یعنی جهت جنوبیه سنه
صاغ طرفینه وجهت شمالیه سنه كه صول طرفیدر طقسان درجه بعید اولان ایكی نقطه نك صاغ طرفنده
اولانه قطب جنوبی وصول طرفنده اولانه قطب شمالی اطلاق اولنور زیرا قطب جنوبی غربدن شرقه متوجه
اولان كمسنه نك صاغ طرفنده وقطب شمالی صول طرفنده كلور ومعدل النهار دائره سنك یانلرندن
بو ایكی قطبه طوغری فلك اعظم سطحنده بر نیچه دائره لر فرض اولنوركه اول دائره لر ایكی طرفدن
قطبلره قریب اولدقجه بربرندن كوچك اولوب قطبلرین هر بری بر نقطهٔ موهومه در كه دائما
ساكن اولوب فلك اعظم بو ایكی قطبك اوزرنده دوران ایلر وجرم ارضك اورتاسنده معدل دائره سی
آلتنده فرض اولنان خط استوادر اول قطبلر دائما خط استوا افقنده یعنی كوك یوزینك كنارلرنده
آیرلمازو بر كمسنه خط استواده یعنی ارضك اورتاسندن مثلا ولایت یمنده صنعا شهرندن جهت
شمالیه طوغری مثلا حجازه ومصره وولایت رومه طوغری متوجه اولسه تا كه قودیارینك وراسنده
سد یأجوج ومأجوجه واقع اولان جهته جهت شمالیه دیرلر واكر اول كمسنه مثلا شهر صنعادن یاخود
خط استوا اوزرنده غربدن شرقه وارنجه صنعا جنوبنده اولان بر محلدن حبشه وقرار ولایتنه طوغری
بحر محیطه وارنجه عزیمت ایتسه خط استوانك اول طرفنه جهت جنوبیه دیرلر لكن مجسطی كتابنك
صاحبی حكیم بطلمیوس واكا تابع اولان حكمای متقدمینه كوره جرم ارضك معمور محللری جهت
شمالده آلتمش دورت درجه مسافه یه منتهی اولوب آلتمش دورتدن صكره بحر محیط شمالی كنارینه منتهی
اولنجه شمسك غایة الغایه بعدی سببیله شدت برودتدن ناشی عمارت ممكن اولمامغله خراب قالمشدر
وخط استوانك جهت جنوبیه سنده اولان ارضده دخی بطلمیوس تحریری اوزره شمسك كمال قربی
سببیله شدت حرارتدن ناشی عمارت قابل اولمامغله خالی قالمشدر نته كم ان شاء الله تعالی بو احوالك
جمله سی فیما بعد علی التفصیل تحریر اولنور ودخی معلوم اولدكه حكمای متقدمیندن بطلمیوس
كتاب جغرافیاسنده واندن صكره كتاب رجار مؤلفی شریف ادریس تألیف مزبورنده وبونلردن ماعدا
فن جغرافیا اربابندن نیچه كسنه لر معمورهٔ ارضك احوالندن وحدود ومسافه لرندن خبر ویروب
ربع مسكونده واقع مملكتلرین وشهرلرین وجبال وانهارلرین وصحرالرین احوالنی وقوفلری مقداری
تحریر ومعمورهٔ ارضی یدی قسمه تقسیم ایدوب واقالیم سبعه كمیله تسمیه ایلدیلر وبو اقلیملرین هر برینك
طولنی تعیین ایچون مغربدن مشرقه طوغری بر خط مستقیم فرض ایدوب هر ایكی خطك مابینی بر اقلیم
عد ایتدیلر وهر اقلیمده بو ایكی خطك ارالرنده اولان مسافه بربرلرینه برابر اولمغله اقالیم سبعه نك
عرضلری برابر لكن طوللری مختلف اولوب اقلیم اول اقلیم ثانیدن اطول ثانی ثالثدن ثالث رابعدن
رابع خامسدن خامس سادسدن سادس اقلیم سابعدن اطول ویدنجی اقلیم جمله اقالیمدن اصغر
اولوب سببی دخی بودر كه جرم ارضك ربع مسكون اطلاق ایتدكلری قطعه سی بر مدور قبه شكلنده

بحردن طشره چیقوب ودائرهٔ مادار جمله اطراف وجوانبی بحر محیط قوشاق کبی احاطه ایتدیکندن ناشی بر حال
اولقبه نك اورتاسندن مرور ایدن خط مستدیر یانلرینه طوغری چقان سائر خطلردن اطول و یاننده زیاده
قریب اولان خط جمله دن اقصر اولمق اقتضا ایتمکله اقلیم اولك بطلمیوس قتنده اولکی کرهٔ ارضك وسطنده
مفروض خط استوا اولمغله جمله دن اکبردر ایکنجی اقلیمك اولکی اقلیمك آخری اولمغله طولی
قلیل اولوب کتدکجه هر اقلیمك طولی اوستنده کی اقلیمدن قلیل اولهرق یدنجی اقلیمك آخر ونهایتی
جمله دن اقصر اولور نته کم اشبو صورت مرسومه یی مشاهده دن حقیقت حالی ظاهر اولور ودخی
اصحاب فن جغرافیا اقلیم سبعه دن هر بر اقلیمی طولنه کوره مغربدن مشرقه طوغری و بربرینه برابر
اون قسمه تقسیم ویدی اقلیمی یتمش قسم ایدوب وهر اقلیمك قسملرینك ابتدالرینی جهت غربده سبته بوغازی
خارجنده واقع بحر محیط ساحلنده فرض وتعیین ایلیوب ونهایتنی بحر محیط شرقی ساحلنده
اولان آخر معموره دن اعتبار ایلدیلر وکذلك هر اقلیمده اعتبار اولنان اون قسمك هر بریندن
موجود اولان ممالك وبلدانك احوالنی وعمارت وخراب اولان محللرین بیاننی علی التفصیل
ذکر وتحریر ایلدی ودخی ذکر ایلدیلر که جهت غربده دوردنجی اقلیملرده دریای محیطدن بحر رومی
آق دکز دیر سبته بوغازندن خروجه باشلیوب جهت شرقه طوغری ممتد اولور وسبته بوغازی بر دار
بوغازدر که بحر محیطدن اول بوغازدن ایچرو سنه کیرلدکده صاغ طرفنده اولان ساحلده مغرب
اولکه سنك نهایتنده حالا اسبانیه کفره سی ضبطنده اولان طنجه ولایتی وصول جانبنده اولان
ساحلده ینه اسبانیه کفره سی تصرفنده اندلس ممالکنده طریف نام محل واقع اولوب وبو ایکی ساحلك
آرهسنده ممتد اولان سبته بوغازینه بحر زقاق دخی تسمیه اولنوب عرضی اون ایکی میل یا دخی زیاده
وطولی اون سکز میل ممتد اولور وذکر اولنان آق دکز اشبو سبته بوغازندن ابتدا ایلیوب جهت
شرقه طوغری امتداده باشلدقده کتدکجه ایکی ساحلك آرهسی آچیلوب وسعت بولهرق بعض محللرنده
آلتیوز میل مقداری عرض پیدا ایدر وبحر مذکورك طولی ابتداسی اولان سبته بوغازندن
نهایتنه وارنجه بیك یوز اللیمش فرسخ مقداری ممتد اولور که هر فرسخی متقدمینك ومتأخرینك
اکثری قتنده اوچر میلدن اوچ بیك دورتیوز سکسن میل اولوب دوردنجی اقلیمك دوردنجی
قسمنك آخرنده شام اولکه سنه تابع ساحللرده منتهی اولور وبو آق دکزك جهت جنوبنده یعنی
سبته بوغازندن ایچرو کیرلدکده صاغ طرفنده واقع اولان ساحللرنده ابتدا بوغازك باشنده
ذکر سبق ایدن طنجه ولایتی ساحلی وجزائر اولکه سنه تابع وهران قلعه سی بعده برنجه مسافه دنصکره
افریقیه اولکه سی ساحلی بعده مصر اسکندریه سی ودمیاط وعریش واقع اولمشدر بعده جهت
شرقنده سواحل ممالك شامیه دن یافه وعکا وصور وصیدا وبیروت وسائر جهت شرقده واقع
ممالکده منتهی اولدقدنصکره شمال وغرب طرفنه منحرف اولوب حلب الشهبا اسکله سی اولان اسکندرون
وقرهمان ولایتلری توابعندن تکه وحمید اولکه سی ساحللرینه اوغرایوب اندن بلدهٔ قسطنطنیه نك

غرب وشمالنده واقع اولان مملکتلره اندن دخی تجاوز ایدوب وندیك ولایتلرینه وپولیه وقلوریه
وایتالیه وروما ولایتلرینه اندن دخی الافورنه وفرانسه ولایتلرینه اندن دخی اسپانیه ضبطنده اولان
اندلس ممالکی ایله فرانسه ولایتلرینك آرالرینی فصل ایدن جبل بروت دیمکله معروف جبلك اندلس
مملکتلری ساحللریله کیدوب بعده ینه ابتدا ایتدیکمز سبته بوغازی ساحلنده مغرب ولایتی نهایتنده
طنجه قرشوسنده اشبو ساحل شمالیده طریف نام محلده منتهی اولوب آق دکیزك دوری اولور تمام وبو بحره
لسان تورکیده آق دکز اطلاق اولندیغی کبی لسان عربده ساحلنده واقع بعض مملکتلرین اسملری
اعتباریله بحر رومی وبحر شامی دخی تسمیه اولنور وبو بحرده صغیر وکبیر قتی چوق معمور جزیره لر
اولوب کبیر اولان جزیره لرین مشهورلرینك بری اقریطش جزیره سیدر که کریدا طه سیدر وبری
دخی قبرس جزیره سیدر وبری دخی چچلیه جزیره سیدر وبونلردنصکره میورقه وسردانیه ودانیه
جزیره لری وسائر جزیره لردر که کتب جغرافیاده شکللری رسم وتصویر واخبار واحواللری تفصیل
وتحریر اولنمشدر ودخی اصحاب فن جغرافیا دیدیلر که آق دکزدن شمال جهتنده بر بوغازدن
ایکی بحر دخی خروج ایدر که بری وندیك کورفزی دیدکلری خلیجدر که اکثر بحر بنادقه دیرلر وبری
دخی خلیج قسطنطنیه در که محمیهٔ استانبولك جهت غربنده واقع بوغاز حصارندن چیقوب بلدهٔ
طیبهٔ قسطنطنیه یه مرور ایلیوب ازنکمید قضاسی ساحلنده منتهی اولور خلیج قسطنطنیه آق
دکز طرفنده کلید البحر وسلطانیه قلعه لری اولان محلده اناطولی وروم ایلی ساحللری آرهسنده
بوغاز حصاری دیمکله معروف بوغازدن خروج ایدوب کتدکجه اناطولی وروم ایلی ساحللرینك
مابینی وسعت وفسحت بولهرق بر مجراسی اللیمش میل اولمق اوزره تخمینا اوچ مجراده یعنی یوز
سکسن میل تمامنده بلدهٔ طیبهٔ قسطنطنیه نك کنارینه واصل اولوب بعده بر مجرادن زیاده
مسافه ده ازنکمید ساحلنده نهایت بولور وبو خلیجدن دخی بلدهٔ قسطنطنیه ایله محمیهٔ اسکدار
آرهسنده آلتی میل مقداری عرض ایله بر بوغاز ممتد اولوب تقریبا اون سکز میل جوی ایله قواق
نام محلده بحر بنطش تعبیر اولنان قره دکزه متصل اولور قره دکز بر بحردر که بربرینه مقابل دکز
اولنان قواق قلعه لری ساحللری آرهسندن جهت شرقه طوغری ممتد اولوب اناطولی طرفنده
هر یقینلیه ارضنه مرور ایدوب اندن اناطولی ساحلی ایله ممتد اولهرق بلاد خزریه یعنی
کورجی واباظه ساحللرنده بیك اوچیوز میل تمامنده منتهی اولور وبو بحرك ایکی جانبنده روم
وتاتار وبرجان وروس قومندن وافر جماعت ساکن اولورلر وندیك کورفزی بر بحردر که
آق دکز ساحلنده واقع ارناود ولایتلرینك نهایتی ایله حیطه لرده جزیره شکلنده مرسوم اولندن
بر قطعه نك منتهاسنده واقع پولیه ولایتی آرهسنده شمال طرفنه طوغری چیقوب وندیك
شهرلرندن شنیا انجل نام شهره مرور ایتدکده جهت غربه منحرف اولوب مقداری قصیر میللر ایله
مبدأ نندن بیك اوچیوز میل تمامنده وندیك ممالکندن انکلابه اولکه سنده منتهی اولور

اشبو وندیك كورفزینك ایكی جانبنده وندیك كفرمسی واتالیه ساحللرنده پاپایه تابع ولایتلرین
اهالیسی وسائر نصاری طائفه‌سی ساكن اولورلر معلوم اوله كه اصحاب فن جغرافیا جوانب ارضی اشرا
اما دار احاطه ایلین بحر محیطی ایكی قسمه تقسیم ایدوب بر قسمنه محیط شرقی و بر قسمنه محیط غربی تسمیه
ایتدیلر محیط غربی قسمی سبته بوغازینك طشره‌سنده مغرب اولكه‌سی ساحللرنده ابتدا ایدوب
جهت جنوبیه‌سی یعنی صاغ طرفینه محیط ساحلنده فاس اولكه‌سینك اسكله‌سی اولان سلا
شهرینك صاغ طرفنه طوغری توجه ایلیوب مغرب شهرلریله سودان مملكتلری اراسنده واقع
بربر قبیله‌لرینه مخصوص اولان لمتونه صحراسنی تجاوز ایدوب بعده جنوب طرفنده مسكون و
اولمیان خراب بریه‌لره طوغری ممتد اولرق جرم ارضك وسطنده مغربدن مشرقه طوغری
فرض اولنان خط استوانك صاغ طرفنده اولان ساحللره مرور ایلیوب نیل مصر منبعی
اولان اجبال قمرین صاغ طرفنده جهت شرقه طوغری منعطف اولوب صكره زنج شهرلرینك
صاغ طرفنده خراب بریه‌لردن بجوب شرق و شمالده محیط شرقیه متصل و منتهی اولور و بحر
محیط غربینك صول طرفی سبته بوغازینك خارجنده اسپانیه ضبطنده اولان اندلس
مملكتلرینك ساحل غربیسنه و پورتقال مملكتلری ساحللرینه مرور ایدوب اندن فلمنك
و فرانسه ولایتلرینه و اسوج مملكتلری ساحللرینه طوغری ممتد اولور بحر محیط شرقی نهایتی
شرقده واقع چین شهرلرینك منتهاسندن و خط استوانك اون اوچ درجه مقداری
مسافه شمالندن خروج ایدر بر بحر عظیم و اسعد حركه شمالدن جنوبه طوغری بر مقدار ممتد
اولرق اقالیم سبعه‌نك اقلیم اولنه واصل اولوب بعده اقلیم اولده واقع هند و سند ساحللرنده
غرب طرفنه منحرف اولور صكره اقلیم اولك بشنجی قسمنده بنه محیط ساحلنده حبشه و زنج
اولكه‌لرینه و قلزم دكزینك خروج ایتدیكی مندب قپوسی تعبیر ایتدكلری بوغازه منتهی و اشبو
بحر محیط شرقینك مبدئی اولان اقصای بلاد چیندن نهایتی اولان باب مندبه كلنجه‌یه دك
بیك بشیوز فرسخ مقداری اولور كه هر فرسخی بعض حكما قولی اوزره اوچر میلدن اون اوچ بیك
بشیوز میل ایدر و اشبو بحرین ساحلنده مرور ایتدیكی مملكتلر و اولكه‌لر اعتباریله بحر چینی بحر
هندی بحر حبشی تسمیه اولنمشدر و بو بحرین جنوبنده یعنی خط استوایه طوغری صاغ طرفنده
واقع ساحللرنده زنج تعبیر اولنان قوم غربلر ایله فصحای عربدن امرء القیسك شعرنده ذكر
ایتدیكی بربر قبیله‌لرینك مملكتلری واقع اولمشدر كه بو ساحلده ساكن اولان بربرلر مغرب
بلادنده اقامت ایدن طوائف بربر اجناسندن معدود اولمیوب انلرین انسابندن خارج بربر
اسمیله معروف بر مقدار قبیله‌در بعده بحر مذكور سفاله اولكه‌سی و ارض وقواق و طوائف سودان
برنجه قبائله مخصوص اولكه‌لرین ساحللریله ممتد اولرق تشكل ایدن خالی بریه‌لر و صحرالر واقع
اولمشدر و اشبو بحر شرقینك شمالنده یعنی خط استوانك صول طرفنده بو بحرین نهایت شرقنده

مبدئی اولان چین شهرلری بعده هند اولكه‌سی بعده سند مملكتلری ساحللری ایله جزیرة العربك
واقع سواحل یمنیه‌دن احقاف و زبید و سائر بلاد یمن واقع اولوب ابتداسی اقصای ممالك چین
و انتهاسی زنج شهرلریدر و دخی دیدیلر كه اشبو بحر حبشدن بعد بوغازدن ایكی بحر آخر دخی
منشعب اولوب برینه بحر قلزم و برینه بحر فارس تسمیه اولنمشدر بحر قلزم بر بحردر كه ذكر اولنان
هند دریاسی یمن ساحللرینك طرف غربیسندن واقع مندب قپوسی تعبیر اولنان محلدن منتهی
اولدقده یمن ساحلی طرفندن مندب اسمیله مسمی بر طولانی جبل بحر سنده طوغری ممتد اولوب
مقابلی اولان حبش ساحلنه دورت بش میل مقداری قریب اولدقده بو ایكی ساحلك مابینی
اولان مندب بوغازندن اشبو بحر قلزم خروج ایلیوب كتدكجه ایكی ساحلك اراسی وسعت
بولوب بحر هندك صول طرفنه طوغری ممتد اولرق و مقدار قلیل غرب جهتنه میل ایدرك
شرق طرفنده یمن و حجاز اولكه‌لری ساحللریله غرب جانبندن حبش و دیار مصر ساحللری
اراسندن جریان ایدوب ایكنجی اقلیمك بشنجی قسمنده و دیار مصر حدودنده واقع قلزم ایله
معروف بلده‌یه بیك دورتیوز میل مقداری مسافه‌ده منتهی اولور و اشبو بحر قلزمه بحر سویس
دخی اطلاق اولنور بلدهٔ سویس ایله قسطاس مصر كه اسكی مصردر مابینلری اوچ مرحله مقداری
مسافه‌در و اشبو بحر قلزمك طرف شرقیسنده ابتدا مندب بوغازینه متصل یمن ساحللری بعده
حجاز ساحللری و جده اسكله‌سی واقع اولور بعده مكه قوم شعیب اولان مدین بعده ایله
نهایتنده فاران نام محل واقع اولمشدر و بو بحرین طرف غربیسنده ابتدا مصر اولكه‌سی مضافاتندن
صعید ساحللری بعده نوبه و حبش ممالكنده عیذاب و سواكن و زالغ كه زیلعدر بو
ممالك واقع اولوب بعده بوغازی قربنده ارض حبشدن بجه قبیله‌سنه مخصوص ساحللره
منتهی اولور و بو بحرین دیار مصرده منتهاسی اولان مدینهٔ قلزم ایله اق دكز ساحلنده
واقع بلدهٔ عریش میاننده التی مرحله مقداری بو ایكی بحرین اراسنی فاصل مسافه واقع
اولوب بو جهتدن قلزم دریاسی ایله اق دكزین مابینی قریب و بربرلرینه مسامت اولمغله
كرك اسلام پادشاهلرینك و كرك ملت اسلامیه‌دن مقدم ظهور ایدن ملوك سالفه‌نك
بعضیلری بو ایكی بحرین میاننده حائل اولان مسافه‌یی حفر و شق ایلیوب ایكی بحری بربرینه
مزج و الحاق ایتمك مراد ایدوب لكن مرام و مقصودلری بعض غائله ملاحظه‌سیله
نتیجه پذیر اولمیوب الی الآن حالی اوزره قالمشدر و بحر فارس هند دریاسندن خروج ایدن
بحرلرین ایكنجیسی بحر فارسدر كه بحر العرب خلیج اخضر اسمیله دخی موسوم و معروفدر بو بحر
مذكور طرف شرقیسنده سند شهرلریله جانب غربیسنده یمن اولكه‌سی توابعندن احقاف مملكتی
ساحللری اراسندن خروج ایدوب صاغدن صوله طوغری جریان و مرور و مقدار قلیل
غربه میل ایله ممتد اولرق ایكنجی اقلیمك التنجی قسمنده بصره اولكه‌سی سواحلنده ابله چای

فرسخدر مبدئندن دورت یوز فرسخ مقداری مسافه‌ده منتهی اولور بحر فارسك ابتدا کلندن
شرق طرفنده سند اولکه‌سی ساحللری بعده ایالات عجمده اولان مکران وفارس اولکه‌لری
سواحلی نهایتنده بصره قربنده ابله قصباسی واقع اولمشدر طرف غربیسنده بصره‌نك
اعلاسنده بحرین ویمامه وعمان وشحر اولکه‌لرینك ساحللری واقع اولوب بعده مبدئی
اولان احقاف یمن ساحلنده منتهی اولور وبحر فارس ایله قلزم دریاسنك آره‌سنده جزیرة العرب
بحردن بحر هنده ممتد غایة الغایة واسع بر ارض کبیر اولوب طرف جنوبیه‌سی یعنی صاغ جانبی
هند دریاسی ایله طرف غربیسی قلزم دکزیله طرف شرقیسی بحر فارس ایله محدود واوچ طرفندن
بو ذکر اولنان اوچ دریا ایله محاط بر ارض محدوددر لکن جزیرة العربك طرف شمالیسی
یعنی صول جانبی ارضه متصل وبر طرفی بحر قلزم کنارنده قلزم بلده‌سیدر وبر طرفی بصره شهری
اولمغله قلزم بلده‌سی مقابلنده شام اولکه‌سنده واقع عریش شهری ایله بصره‌نك ارکسنده
واقع اراضی بیك بشیوز میل مسافه تقدیر اولنمشدر کوفه قادسیه بغداد ایوان کسری حیره
نام محللر بو مسافه‌ده واقع اولوب بونلرین ورکاسنده طرف شمالده امم اعاجمه مخصوص
ممالك موجوددر وجزیرة العرب نیجه ممالك وبلادی مشتمل اولوب غرب جانبنده حجاز
اولکه‌سی وشرق طرفنده یمامه وبحرین وعمان ولایتلری وصاغ طرفنده بحر هند ساحلنده
واقع یمن شهرلری واقع اولمشدر ودخی معمورة ارضك شمال طرفنده واقع ارض دیلمده
سائر بحاردن منقطع بر بحر آخر دخی واقع اولوب بحر جرجان ودریای طبرستان اسمیله
معروف ومشهوردر مسافه‌سنك طولی بیك میل وعرضی التیوز میل مقداریدر بو بحرین
جانب غربیسنده آذربیجان ودیلم اولکه‌لری وطرف شرقیسنده ترکستان وخوارزم
مملکتلری جانب جنوبیسنده یعنی صاغ طرفنده طبرستان اولکه‌سی وصول طرفنده خزر اولان
اراضی واقع اولمشدر اشبو تحدید وتوصیف اولنان دریالر اهل جغرافیانك ذکر ایتدکلری
بحار مشهوره‌نك جمله‌سیدر ودخی مسالك وممالك تحریر ایدن حکما دیدیلر که بو ربع معموره‌ده
قتی چوق انهار جاریه موجود اولوب بونلردن خبری واصل اولنلرین اعظم واکبری دورت
نهردرکه بری نیل بری فرات بری دجله بری نهر بلخدر که جیحون اسمیله معروفدر نهر نیلك
مبدائی مغرب اطرفنده خط استوانك صاغ طرفنده اون التی درجه مسافه بعیده محلده
موجود جبل قمر اسمیله معروف بر کوه پرشکوه هر وجه ارضده اندن اعلا جبل اولدیغی
معلوم دکلدر جبل مذکورك فرازندن عیون کثیره خروج ایدوب بر دامن کوهده
مساحه ارضده منصب اولدقده اول صولردن بر مقداری بینه اول محلده بر بحیره یعنی
کول تعبیر ایتدکلری دریاچه‌یه دوکیلوب وبر مقداری دخی بر غیری کوله جاری اولور
بعده بینه اول کوللردن بر قاچ نهر خروج ایدوب جمله‌سی خط استوا قربنده جبل مذکوردن

اون مرحله مسافه بعید محلده بر غیری کوله واصل اولدقدنصکره اول کوللردن دخی ایکی نهر عظیم
خروج ایدوب بری خط استوانك صول طرفنده دوغری جریان ایده‌رك بر وافر مسافه قطع ایتدکدن
صکره مصرك اعلاسی اولان صعید مملکتنه مجاور نوبه شهرلرینه بعده دیار مصره جری ومرور
ایدوب اول اراضی منبتی سقی ایدر محروسه مصر قاهره‌یی تجاوز ایتدکدنصکره بر برینه متقارب
شعبه‌لره وجدوللره منقسم ومنشعب اولوب بلاد سواد مصریه‌دن اسکندریه ورشید ودمیاط
ساحللرنده اق دکزه منصب اولور بو نهر نیل مصر نامیله مشهور اولان نهردر که طرف شرقیسنده حدود
ودیار مصرده داخل اولان ارض صعید وطرف غربیسنده الواحات بریه‌سی واقع اولمشدر خط
استوا قربنده ذکر اولنان کوللردن خروج ایدن نهرك ایکنجیسی نیل سودان دیدکلری نهردر که
جانب غربه طوغرو ممتد اولوب سبته حاذیسنده بحر محیطه منصب اولور وبو نهرك ایکی طرفنده
طوائف سوداندن جماعت کثیره ساکن اولوب نهر مذکور ارالرنده جریان ایتمکله نیل سودان اسمیله
تسمیه اولنمشدر وانهار کبارك بری دخی نهر فراتدر که اقالیم سبعه‌دن بشنجی اقلیمك [illegible]
واقع ارمینیه اولکه‌سنده بعض جبالدن جریانه بدء ایدوب مدینة ارزن الرومك شمالندن جنوبه
طوغری ممتد اولهرق ملطیه شهرینه بعده منبج نام بلده‌یه صکره صفینه بعده رقه‌یه بعده کوفه‌یه موافی اولوب
بصره ایله واسط ارکسنده واقع بر بیوك کوله منتهی اولدقدنصکره بینه چیقوب بصره دریاسنه منصب
اولور ونهر فراتك ابتداسندن انتهاسنه وارنجه جریان ایتدیکی محللرده انهار کثیره قاتیلوب بو
دخی نیجه جدوللره آیریلوب ذکری آتی دجله نهرینه منصب اولور وانهار اربعه عظامك بری دخی دجله
نهریدرکه ابتداسی بینه ارمینیه اقلیمنده واقع خلاط اولکه‌سنده اولان بعض جبالدن نبوع وخروج
ایدن عیون کثیره‌دن جمع اولوب شمالدن جنوب سمتنه طوغری ممتد اولهرق آذربیجان ممالکنی
وموصل شهرینه وبغداده مرور ایلیوب بعده واسطه منتهی اولدقده بر قاچ جدول عظیمه مفترق
اولوب جمله‌سی بصره کولنه واصل اولدقدنصکره بحر فارسه منصب اولور واشبو دجله نهری نهر
فراتك شرقنده ونهر فرات بونك غربنده واقع اولمغله ارالرنده محصور اولان بلاده بلاد جزیره
اطلاق اولنور ودجله نهرینه دخی فرات کبی هر جانبندن انهار عظیمه منصب اولور وبین النهرین
واقع اولان بلاد جزیره‌نك دار الملکی موصل شهریدرکه نهر فراتك جنوبنده یعنی صاغ طرفنده
واقع اراضی شام ایله دجله‌نك شمالنده یعنی صول جانبنده آذربیجان اولکه‌سنك مقابلنده واقع
بر شهردر وانهار مذکوره‌نك بری دخی نهر جیحوندرکه ابتداسی اوچنجی اقلیمك غربندن شرقنه
طوغری فرض اولنان سکزنجی قسمنده واقع بدخشان اولکه‌سی حدودنده نبوع وخروج ایدن عیون
کثیره‌دن جمع اولوب اثنای جریانده اکثر نیجه انهار عظیمه قاریشمغله وسعت بولوب طرف جنوبدن
شماله طوغری جریان ایده‌رك خراسان شهرلرینه مرور ایتدکدن بشنجی اقلیمك سکزنجی قسمنده بلاد
خوارزمه واصل اولدقده مدینه جرجانك اسفلنده واقع جرجان کولنه منصب اولور واشبو

جرجان دریاجه‌سنه نهر جیحوندن ماعدا فرغانه نهری یعنی سیحون جیحونك شمالنده واقع بلاد ترکستاندن
جاری اولان شاش نهری دخی جریان ایدر و نهر جیحونك جانب غربیسنده خراسان و خوارزم
شهرلری و طرف شرقیسنده بخارا و ترمذ و سمرقند بلده‌لری واقع اولوب و شمال طرفنده ترکستان و فرغانه
و ختلجیه و سائر اولو تاتارستان اولکه‌لری بولنمشدر معلوم اوله که اشبو ذکر اولنان بحار و انهارك
جمله‌سنی حکیم بطلمیوس کتاب جغرافیاسنده و ائمهٔ فن جغرافیادن شریف ادریسی حموی کتابنده تجار
ذکر ایدوب و ربع معموره‌ده موجود اولان جبال و بحار و انهارین جمیع سنی خریطه‌لرده
رسم و تصویر و کمال البسط و استیفا اوزره تقریر ایتدیلر که بزم ایجون آنلری علی التفصیل ذکردن
استغنا حاصل اولمشدر بوندن ماعدا بزم کتابمزده کمال اعتنا و اهتمامز قبیلهٔ بربر وطنی اولان
دیار غرب ایله طرف شرقده اوطان عرب اولان ممالکك و انلرده موجود اممك احوالی تاریخنه
متعلق اولمغله بو مرتبه ایله اکتفا مناسب کورلدی کتاب اولك فصل اولنك ایکنجی مقدمه‌سنك
تکمله‌سی وسط ارضده فرض اولنان خط استوانك طرف شمالیسنده یعنی صول جانبنده واقع
اراضینك عمارتی خط استوانك جنوبنده یعنی صاغ طرفنده بولنان اراضیدن اکثر اولدیغی
بیاننده در یعنی شمال سمتنده واقع اولان عرب و عجم و روم و افرنج و تاتار و سائر ممالك
شمالیه‌نك شنلکی صاغ طرفنده موجود اولان هند شرقی و سودان ممالکی بوائر اولحداده
واقع مملکتلردن زیاده اولدیغنی افاده ایدر بو امرین سببی بو ایله درکه بز مشاهده و معاینه
طریقیله و السنهٔ انامده دائر اخبار متواتره ایله یقینا بیلورز که معمورهٔ عالمده اقالیم سبعه‌دن
اولکی ایکنجی اقلیمك اکثری بلاد غرب و بعضیسی بلاد سوداندر بونلرین عمارتی اوچنجی و دردنجی
و بشنجی آلتنجی اقلیملردن اقل اولوب اولکی ایکنجی اقلیمك معمور اولان محللرینه دخی بنجه خالی
یرلر و صحرا و بریه‌لر تخلل ایتدیکندن ماعدا طرف شرقیلرنده هند دریاسی دخی واقع اولمغله
خرابی معموریتنه غالب اولمشدر و اولکی ایکنجی اقلیمده واقع ممالکده ساکن اولان طوایف
امم و سائر اقلیمده اولانلره نسبتله کثیر اولیوب بلاد و امصاری دخی قلیلدر اما اوچنجی و
دوردنجی اقلیم ایله بشنجی آلتنجی اقلیمك حالی و شانی اولکی ایکنجی اقلیمك حالنه مخالف اولوب
بونلرده عمارتدن خالی صحرالر و قومسال وادیلر قلیل و بو اقلیملرده ساکن اولان طوائف
امم کثرت و وفرتده حددن بیرون و بلاد و امصار عامره‌سی قیاسدن افزوندر و دخی
اوچنجی اقلیمدن بشنجی اقلیمه وارنجه عمارت عالم متزاید و مترقی اولوب اولکی ایکنجی اقلیمده
شنلك قلیل اولدیغی کبی یدنجی اقلیمده دخی عمارت ناقصدر و دخی خط استوانك
جنوبنده صاغ طرفنده واقع ممالك سودانده و سائر محللرنده عمارتك غایة الغایه قلت
اوزره وقوعنك سببی بیاننده حکما دیدیلر که طرف جنوبده شمسك سمت رأسدن میلی
قلیل اولمغله افراط حرارتدن ناشی تکوین انسان و حیوان و ادراك نباتات ممکن اولمیوب

اولدیغی صورتده نضج و جزاجلری دخی اعتدالدن خارج اولمغله بلاد شمالیه‌ده حاصل اولان
عمارته نسبتله معدوم حکمنده فرض اولنمشدر امدی حکمانك بو قوللرینی برهان قوی و دلیل قطعی ایله
اثبات و ایضاح ایدوب طرف شمالده اوچنجی و دردنجی اقلیملردن التنجی اقلیمه وارنجه عمارت عالمك
تزاید و ترقیسنك سبب و علتی و جنوب سمتنده بولنان ممالکك عمارتدن حصه‌سی قلیل اولدیغنك
حکمتنی قواعد فن هیئت اوزره بیان ایدوب دیرز که فلك اعظم که جمله افلاکی محیط اولان
فلکدر که لسان شرعده عرش عظیم عنوانیله مذکوردر و فلك اعظمك ایکی طرفنده بر برینه مقابل ایکی
قطبی وار در برینه قطب جنوبی و برینه قطب شمالی دیرلر یعنی حکما فلکده ایکی نقطهٔ موهومه
فرض ایتدیلر که غربدن شرقه طوغری توجه ایدن کمسنه‌نك صاغ طرفنده اولان نقطهٔ موهومه‌یه
قطب جنوبی و صول طرفنه محاذی و مقابل اولان نقطه‌یه قطب شمالی تسمیه ایتدیلر فلك
اعظم شرقدن غربه طوغری بو ایکی قطبك اوزرنده دور ایدوب شمسك طلوع و غروبی و لیل
نهارین حصولی بو فلك دوریله حاصل اولور و بو ایکی قطب خط استواده واقع محللرده
دائما افقك یعنی کوك یوزینك کنارنده بری صاغ طرفنده و بری صول طرفندن اصلا زائل
اولماز و بو ایکی قطبك و دائرهٔ افقك تخیلی هیئت طوپی دیدکلری ذات الکرسی آلتنه نظر ایله‌نلره
اولور که ذات الکرسینك ایکی یانلرنده دمردن یا باقردن معمول میلك اوجلرینك بری
قطب جنوبی و بری قطب شمالی مقامنده اولوب اول میلك اوجلری ایکی طرفندن هیئت
طوبینك اسکملکه‌سنك محیطی اولان مدور تخته اوزرنده قائمدر و اول مدور تخته کوك
یوزینك کناری اولان افق مقامنده‌در و فلك اعظمك تا اورتاسنده بر بیوك دائره فرض
اولنمشدر که مغربدن مشرقه طوغری فلك اعظم سطحنده فرض اولنان دائره‌لرین جمله‌سندن
اعظم اولوب فلك اعظمی تنصیف ایدر اول دائره‌یه معدل النهار تسمیه اولنمشدر و معدل
النهار دائره‌سنك ایکی طرفنده اولان قطبلره بعدی برابردر نته کم هیئت طوبینك تا اورتاسنده
نقطهٔ غربدن نقطهٔ شرقه طوغری معدل النهار مقامنده بر دائرهٔ عظیمه رسم اولنمشدر آلت
مزبوره‌یه نظر اولندقده تخیل اولنور و دخی علم هیئتده بیان اولنمشدر که اشبو فلك اعظم
مشرقدن مغربه طوغری حرکت مخصوصه‌سیله حرکت ایتدکده جوفنده مذکور اولان سکز
فلك دخی بونك حرکتنه تبعیت ایله شرقدن غربه طوغری حرکت ایدرلر یعنی شمس و قمر و سائر
کواکب سیاره و ثابته فلکلریله بیله افق شرقیدن طلوع ایدوب وقت ظهرده وسط سمایه وصول
ایدوب بعده غروب ایلیوب تحت الارضده سیر و حرکت ایدرلر کیننه مفارقت ایتدکلری افق شرقیه
بر کون بر کیجه مدتنده واصل اولورلر انجق فلك اعظمك حرکتنه تبعیت ایله در و بو حرکت محسوسه
و ظاهره در مع هذا کواکب سبعهٔ سیاره دن شمس و قمر و زهره و عطارد و مریخ و مشتری و
و زحلك هر برینه مخصوص بر فلك اولوب و ثوابت دیدکلری کواکب بحساب سکزنجی فلکده

مذكور دروبو ذكر اولنان كوكبلرين فلكلرينك دخى قدر وجهتده فلك اعظم حركتنه
مخالف كندولره مخصوص باشقه حركتلرى اولوب غربدن شرقه طوغرى حركت ايدرلر فلك
اعظم ايسه شرقدن غربه طوغرى بركون بركيجه مدتنه قريب زمانده حركت ايتديكى معلومك
اولمشيدى وشمس وقمر وسائر كواكب سياره وثوابتك فلكلرينك غربدن شرقه حركت مخصوصه‌سى
برابر شمسك برسنه‌ده وزحل ومشترى ومريخ وزهره وعطارد كوكبلرى دخى زياده مدتده وفلك
ثامنده مركوز اولان ثوابت كوكبلرى برقاچ بيك بيلده غربدن شرقه طوغرى دورلرينى تمام ايدرلر
ديو اصحاب فن هيئت ارصاد ايله ضبط وتحرير ايتديلر و دخى معلوم اولسون كه مجموع كواكب سياره‌نك
وثوابتك اكثرينك فلكلرنده حركتلرينك مدار ومحورلرى يعنى دور ايتدكلرى طريق ومحللرى
جمله افلاكى محيط اولان فلك اعظمك اورتاسنده مفروض اولان معدل النهار دائره‌سنك
برابرلكنده وسمتنده اولميوب بلكه معدل دائره‌سنى ايكى طرفندن چفته قوس كبى احاطه ايدن
فلك اعظمده مرسوم بر بيوك دائره‌نك برابرلكنده وتحتنده واقع بجد دائره اوزرنده دوره
ايدرلر فلك اعظمده بو دائره ثانيه‌يه دائرة البروج ومنطقة البروج تسميه اولنمشدر كه اون ايكى
برجك اوائلى بو دائره‌ده اعتبار اولنمشدر ولكن بو منطقة البروج دائره‌سى معدل النهار دائره‌سيله
ايكى نقطه‌ده قاووشوب وبربرلرندن مفارقت ايليوب منطقة البروج دائره‌سنك نصفى اولان
قوس معدلك صاغنده ونصف آخرى صولنده واقع اولور و دخى كتب هيئتده بيان اولنمشدر كه
دائرهٔ بروج اون ايكى قسمه تقسيم وهر قسمنه بر برج تسميه اولنوب وهر برج دخى اوتوز درجه‌يه
قسمت اولنمشدر كه شمس تابان بركون بركيجه‌ده بر درجه مقدارى كندى حركتيله سير ايدوب
اوتوز كونده بر برجى اوچيوز التمش كونده اون ايكى برجى دور ايدر و منطقة البروج دائره‌سى
معدل النهار دائره‌سيله برج شماليلرك ابتداسى اولان حمل برجنك اوليله بروج جنوبيه‌نك
ابتداسى اولان ميزان برجنك اولى اولان ايكى نقطه متقابله‌ده ملاقات ايتمشلر ايله دائرهٔ
بروجك نصفى اولان قوس معدلك شمالنه يعنى صول طرفنه ميل ايدوب بروج شماليه
ديدكلرى آلتى برجكه حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله برجلريدر ومنطقة البروجك
اشبو نصف شماليسى اولان قوسده اعتبار اولنمشدر ودائرهٔ بروجك نصف آخرى اولان
قوس معدلك جنوبنه يعنى صاغ طرفنه ميل ايدوب بروج جنوبيه ديدكلرى ميزان عقرب
قوس جدى دلو حوت برجلرى دائرهٔ بروجدن معدلك صاغ طرفنده اولان نصفنده اعتبار
اولنمشدر و دخى معلوم اولسون كه فلك اعظمك قطب جنوبيسى وقطب شماليسى اولان بربرينه
مقابل ايكى نقطه دائرهٔ افقك يعنى كوك يوزينك كنارنده صاغنده وصولنده بولنوب كوندكى
معموره‌ده دائرهٔ معدل النهار برابرلكنده وتحتنده جرم ارضك وسطنده دخى مغربدن مشرقه
طوغرى يوز سكسن درجه‌يه مقسوم بر خط تسديد فرض اولنمشدر كه اصحاب جغرافيا اول خطه

خط استوا تسميه ايتديلر اول خط اوزرنده واقع ممالكده ليل ونهار دائما بربرلرينه مساوى
اولدر وعجيبدر و معدل دائره‌سى فلك اعظمى ايكى نصفه تقسيم ايتديكى كبى خط استوا دائره‌سى
دخى جرم ارضى ايكى نصفه بولوب غربدن شرقه اول خط اوزرنده توجه ايدن كمسنه‌نك صاغ
طرفنده واقع اولان محللره اراضئ جنوبيه وصول طرفنده بولنان محللره اراضئ شماليه اطلاق
ايدرلر وبطلميوس اقاليم سبعه‌دن اولكى اقليمك ابتداسنى خط استوادن اعتبار ايدوب
جهت شماله‌ده يدنجى اقليمه وارنجه اقاليمى طول وعرضلريله بسط ايدوب وحكماء متقدمين
جرم ارضك معمور اولان محللرى انجق خط استوانك جهت شماليه‌سنده يعنى صول طرفنده
واقع اولوب قطعا خط استوانك جنوب طرفنده يعنى صاغ جانبنده معمور اولمامق اوزره
زعم ايتمشلردر معلوم اولسون كه ارض وسمانك شكلى كرى محدد ومستدير اولمغله اكر بر كمسنه جرم ارضك
وسطنده غربدن شرقه طوغرى فرض اولنان خط استواده واقع بر محلدن مثلا جهت شماليه‌يه يعنى
مغرب شهرلرينه ياخود بلاد حجاز وعجم وروم وديار افرنجه طوغرى توجه ايلسه قطب شمالى
ديدكلرى نقطه كه بنات نعش كوكبلرى سمتنده‌در اول نقطه موهومه‌يه ما دام كه شماله متوجه
اولان كمسنه خط استواده بولنه افقدن يعنى كوك يوزينك كنارنده مفارقت ايتمز ايديكى اما
سمت شماله متوجه اولدقده كتدكجه تدريج ايله قطب شمالى وبنات نعش كوكبلرى افقدن يوقارو
ارتفاعه باشليوب قطب جنوبى آنك سمتنده اولان كواكب اولقدر تحت الارض مختفى اولور
مثلا خط استوادن جنوب وشمال سمتلرندن بر طرفه بر درجه مقدارى مسافه حركت اولنسه كه
سير معتدل ايله درت قوناق بر درخط استوانك شماله يعنى صول طرفنه توجه ايدن كمسنه‌نك
سمت رأسى خط استوا فوقنده فلكده مفروض اولان معدل دائره‌سندن بر درجه بعيد اولور
وقطب شمالى ايله قربنده اولان كواكب دخى افقدن بر درجه مرتفع اولور ايكى درجه طى مسافه
اولونسه قطب شمالى دخى ايكى درجه افقدن مرتفع اولور فعلى هذا القياس حكماى متقدمين
رأيى اوزره طرف شمالده معمورك آخرى اولان التمش درت درجه عرضنه وارنجه خط
استوادن حركت اولنسه قطب شمالى افقدن التمش درت درجه يوقاروده بولنوب قطب
جنوبى افقدن التمش درت درجه اشاغى اولوب ودائرهٔ معدل النهار سمت رأسدن
كذلك التمش درت درجه بعيد اولور اكر قطب شمالى دائرهٔ افقدن طقسان درجه مرتفع
اولان محل كه عرض تسعينددر اكر وصول ممكن اولسه قطب شمالى سمت رأسه كلوب وقطب
جنوبى تحت الارض سمت قدمده بولنوب ودائرهٔ معدل النهار عرض تسعينده افق دائره‌سى
مقامنه قائم اولمغله بروج شماليه اطلاق اولنان برجكه حمل وثور وجوزا وسرطان واسد
وسنبله برجلريدر دائما افقك فوقنده بولنوب شمس تابان اول بو برجلره كلدكده قطعا
غروب ايتمكله آلتى آى كوندز اولور وبروج جنوبيه كه ميزان وعقرب وقوس وجدى

ودلو وحوت برجلرین راشبو عرض تسعین شمالی دیدکلری محلده دائما افقلک التنده بولنوب
مهر منیر بو برجلره کلدکده اصلا طلوع ایتمهمک ایله التی آی کیجه اولمق لازم اولور بناء علیه طرف
شمالده حکمای متقدمین رأیلری اوزره قطب شمالینك التمش دورت درجه مرتفع اولدیغی محلکه
اخر معموره در اول محلدن عرض تسعینه وارنجه عمارت وشنلك ممتنع اولوب نه حیوان ونه نبات
حاصل اولمق متصور دگلدر عرض تسعینده سنه کامله برکون ایله بر کیجهدن عبارت اولوب
وبرکون ایله کیجهنك مقداری سائر معمورهده جاری التی آی مقداری زمان مدید وممتد اولمغله
کرك عرض تسعینده وکرك که قریب بولنان اراضیده حرارت وبرودتك مدتلری طویل ومدید
ومابینلرنده زمان غایة الغایه بعید اولمغله مدار نشو ونمای موالید اولان اعتدال طبیعی حاصل
اولمیوب حسب العاده تولید حیوان وتکوین نبات متیسر اولمامغله التمش دورت درجهدن
طقسان درجه عرضنه وارنجه واقع اولان محللر عمارتدن خالی قالمشدر معلوم اولهکه خط
استوا وسط ارضده مفروض ومعدل النهار دائرهسی برابرکنده واقع مغربدن مشرقه طوغری
برخط کشیده اولمغله آفتاب عالمتاب اول بهار اولان روز نوروزده حمل برجنه واول خریف
اولان میزان برجنه نقل وتحویل اتدکده خط استواده واقع اولان ممالك مثلا بلاد سودان
وزنج وحبش اهالیسنك باشلری اوزرندن مرور ایدوب مهر منیر بو ایکی برجه کلدکده ممری معدل
النهار دائرهسی اولوب شمسك مداری اولان دائرة البروجك هر بر نصفی معدل دائرهسنك صاغنده
وصولنده بر ر قوس ومعدل اول قوسلرك کریشی مقامنده اولمغله حملدن میزانه وارنجه التی برج
معدل النهارك صول طرفنده واقع قوسده ومیزاندن حمل اولنه وارنجه التی برج صاغ طرفنده
اولان قوسده بولنمغله شمس تابان ابتدای حملدن برکون بر کیجهده بر درجه مقداری کندویه مخصوص
حرکت غربیهسیله معدل دائرهسنك صول طرفنه کچدکده خط استواده واقع ممالکده دخی غربدن
شرقه توجه ایدن کمسنهلرك شمالنده واقع اولوب علی التدریج بر رآیده حمل [illegible] وثور وجوزا
برجلرینی دورو قطع ایدوب سرطان برجی اولنه واصل اولدقده مداری اولان قوس شمالینك
قبضهسنه یعنی وسطنه کلمکله شمس منیر فلکده معدل دائرهسندن وارضده خط استوادن یکرمی
دورت درجه مقداری بعید اولور که شمسك معدلدن غایت بعدیدر وبو اوقاتده مهر منیر خط
استوا اهالیسنك سمت رأسلرندن شماللرینه میل ایدوب وسرطان برجنه وصولنده میلی غایت
بولوب بعده تدریج ایله سرطاندن اسده واسددن سنبلهیه کلدکده ینه خط استوا اهالیسنك سمت
رأسلرینه قریب اولوب وسنبله برجندن میزان اولنه واصل اولدقده ینه شمس تابان خط استوا
اهالیسنك سمت رأسلرندن مرور ایدر بعده میزان اولنده دخی حرکت ایدوب معدل دائرهسنك
وخط استوا اهالیسنك جنوبینه یعنی صاغ طرفنه کچوب بروج جنوبیهیه نقل وتدریج ایله برکون
بر کیجهده بر درجه حرکت ایدهرك اوچ آی تمامنده میزان وعقرب وقوس برجلرنده سیرنی تمام

ایدوب جدی برجنك اولنه واصل اولدقده مدار شمس اولان قوس جنوبینك قبضهسنه ووسطنه
واصل اولدقده طرف جنوبده دخی طرف شمال کبی یکرمی دورت درجه بعید اولور بعده ینه تدریج
ایله جدی برجندن دلو برجنه دلودن حوت برجنه واصل اولدقده آفتاب فلکده معدل دائرهسنه
وارضده خط استوایه تقارب ایدوب حرکته ابتدا اتدیکی حمل برجنك اولنه واصل اولور فعلی هذا
شمس تابان حمل ومیزان برجلرینك اوللرینه کلدکده وسط ارضده واقع خط استواده سنهده
ایکی دفعه اهالیسنك سمت رأسلرندن مرور ایدوب بو اثناده خط استواده غایة الغایه حرارت شدید
اولوب شمالده سرطان برجنه وجنوبده جدی برجنه نقل وتحویل اتدکده خط استوا اهالیسنك
سمت رأسلرندن یکرمی دُردَر درجه بعید اولمغله اول دیارده فی الجمله برودت حاصل اولور اما
خط استوادن مثلا طرف شمالده واقع ممالکه توجه اولونسه معدل النهار دائرهسی خط استوانك
اوزرنده وبرابرکنده اولمغله معدل سمت رأسدن زائل وطرف جنوبه مائل اولوب وخط استوا
افقنده یعنی اول محلده کوك یوزینك کنارندن مفارقت ایتمین قطب شمالی دخی شماله توجه ایدن
کمسنهنك ارضده سیر وحرکتی مقداری درجه درجه افقدن مرتفع اولوب قطب جنوبی دخی اول
مقدار تحت الارض افقدن اشاغی بولنوب کندی که قریب اولان کواکب مختفی اولور خلاصهٔ
کلام خط استوادن کوك طرف شمالده وکرك طرف جنوبده واقع محللره توجه اولندقده خط
استوانك برابرکنده واهالیسنك سمت رأسلرنده واقع فلکده مفروض معدل النهار دائرهسندن
نه مقدار درجه بعید مسافه قطع اولنورسه شماله توجه ایدن کمسنهیه نسبتله قطب شمالی افقدن
اومقدار درجه مرتفع وقطب جنوبی دخی اوقدر تحت الافق مختفی اولوب خط استواده کورنمیان
نیجه کواکب شمالده نمایان وطرف جنوبده نیجهسی دیدهدن نهان اولور ودخی معلوم اولهکه خط
استوادن شمال طرفنه توجه ایدن کمسنه خط استوادن یکرمی دورت درجه بعید اولان محللره مثلا
جزیرة العربده حجاز ولایتلرینه وارسه محاذی اولان محللره واصل اولدقده سرطان برجی سمت
راسه کلوب معدل النهار دائرهسی سمت راسدن یکرمی دورت درجه بعید قالوب وقطب شمالی دخی
یکرمی دورت درجه افقدن مرتفع وقطب جنوبی تحت الارض کذلك اول مقدار اشاغی قالور
اول وقتکه شمس تابان سرطان برجنه تحویل ایده انجق سنهده برکره اول محللرده شمس تابان سمت
رأسلرندن مرور ایتمك ایله حجاز اولکهسنده وسائر سرطان برجی مداری تحتنده بولنان اولکهلرده
غایة الغایه حرارت شدید اولور اکر طرف شمالده قطب شمالی افقدن یکرمی دورت درجهدن
زیاده مرتفع اولان محللره توجه اولنسه مثلا دیار مصر وشام وممالك روم وعجم وافرنج [illegible]
من بعد شمس تابان سمت راسه کلمیوب کروده قالور خط استوادن التمش دورت درجه بعید
اولان محللره وارلسه قطب شمالی دخی التمش دورت درجه افقدن مرتفع اولوب وقطب جنوبی
کذلك او مقدار تحت الافق مختفی قالوب شمس سرطان برجنه کلدکده التمش دورت عرضنده واقع

محللرده افتاب عالمتاب فرق درجه سمت رأسدن بعید اولوب حمل برجنه وارد قده التمش دورت
درجه جدی برجنه نقل ایتدکده سکسان سکز درجه اول محللردن بعید اولور معلوم اوله که
حکمای متقدمینک رأیی اوزره طرف شمالده خط استوادن التمش دورت درجه بعید اولان محل
یدنجی اقلیمک آخری اولوب انده عمران منقطع اولور دیدیلر سبب و علتنی دخی بویله بیان ایدوب
دیدیلر که تولید انسان و حیوان و تکوین نبات ذات الافنان و معادن بی پایان عالم اسبابده
حرارت برودتک اعتدالنه موقوف اولوب بو اعتدال دخی قرص شمسک وجه ارضده ضیاسنک
اعتدال اوزره وصولنه مبتنی در دیدیلر خط استوادن التمش دورت درجه بعید اولان محللرده
مثلا مسقو دیارینک و ترکستانک و چین و لایتلرینک نهایتلرنده و سائر یدنجی اقلیمک ورالرنده
واقع موضعلرده مدت مدیده شمس تابان سمت رأسدن غایة الغایه بعید و برودت و انجماد
کمال مرتبه شدید اولوب مادهٔ حیات اولان حرارت ایله ممتزج اولمامغله علی جری العادة
الالهیه تولید مرکبات و تکوین کائنات منقطع اولمشدر بو ندنصکره معلوم اوله که شمس تابان
سمت رأسدن مرور ایدوب یاخود سمت راسه قریب اولدقده طرف سمادن شعله و ضیاسی زمینه
خطوط مستقیمه اوزره منعکس اولوب بربرینه مساوی زوایای قائمه احداث ایتمکله اشعه
و انوارینک ارضده تأثیری زیاده اولوب شمسک ممرینه قریب اولان محللره ضوء و شعاعی منبسط و منتشر
اولمغله اول محللرک حرارت و سخونتی زیاده اولور اما شمس تابان سمت رأسدن بعید اولان
محللرده انوارینک زمینه انعکاسی استقامت اوزره اولمیوب طرف سمادن سطح زمینه خطوط
شعاعیه انحراف اوزره نازل اولمغین اول خطلرک زمینده احداث ایلدیکی زاویه لر بربرینه برابر
اولمیوب بری منفرجه یعنی بیوک و بری حاده یعنی کوچک اولمغله انوار شمسک وجه ارضده
تأثیری ضعیف اولمغله ممر شمسدن بعید اولان مواضعده حرارت و سخونت شدید اولماز معدل
النهار تحتنده وسط ارضده مفروض اولان خط استواده واقع محللرده مثلا بلاد سودان
ایله حبش و زنج و لایتلرینک بعضیلرنده و بحر محیط هندی ساحلنده بولنان یمن شهرلرنده
افتاب عالمتاب حمل و میزان اولرینه نقل و تحویل ایتدکده سنهده ایکی دفعه اول محللرک اهالیسنک
سمت رأسلرندن دور ایدوب بعده خط استوانک صاغ طرفنه و صول طرفنه میل ایتدکده بنه
سمت رأسدن زیاده بعید اولمیوب خط استوانک صول طرفنه یعنی جنوب غایة میل و بعدی اولان
سرطان برجنه کلدکده بنه فی الحال سمت رأسه یاقلاشوب کذلک خط استوانک صاغ طرفنه
یعنی جنوب اول طرفده دخی غایة میل و بعدی اولان جدی برجنه کلدکده بنه سمت رؤسه عود ایدوب
خط استواده واقع ممالکده بولنان اهالینک شمس تابان کاه باشلری اوستنده کاه ایکی طرفنده
رأسلرینه قریب اولمغله اول محللرده حرارت شدت اولور وکذلک خط استوا ایله صول طرفنده
مدار سرطان تحتنده بولنان موضعلرک اراسنده واقع محللرده مثلا ارض حجازده وینه

خط استوا ایله صاغ طرفنده مدار جدی التنده بولنان ممالکک ما بینلرنده واقع اماکنده مثلا
بحر محیط هندی ساحلنده اولان بعض بلاد سودان و غیریده شمس تابان خط استواکبی
اول محللرده دخی سمت راسدن زیاده بعید اولمامغله وضیاسی صحیفهٔ ارضه استقامت اوزره
نزول ایدوب یعنی اهالیسنک باشلری اوزرینه طوغری منعکس اولمغله اول اراضیده دخی حرارت
افراط و شدت اوزره حاصل اولور افراط حرارت و غلبهٔ کرمیت ایسه ارض و هوانک تخفیف
و یبوست احداث ایدوب تولید حیوان و تکوین نباتی افساد ایدر زیرا حرارت و یبوست
مشتد اولدقده میاه و رطوباتی تحلیل ایدوب حیوان و نبات و معادنده تکوین امری مختل
اولور حضرت حکیم بی علت و مبدع باهر القدرت تجلت عظمته حرارت و رطوبتک اعتدال اوزره
امتزاجنی مرکبات عنصریهنک تکوین و تولیدینه مدار ایتمک ایله غلبهٔ حرارت رطوبتی افنا
ایدن محللرده تقدیر الهی ایله نشو و نما معدوم و مفقود اولور اما مدار سرطان سمت رأسدن
مائل و منحرف اولان محللرکه شمس تابان طرف شمالده خط استوادن یکرمی بش درجه یاخود
دخی زیاده بعید اولان موضعلردر و اول مملکتلرده مثلا ارض مصر و بلاد عراق و عجم
و ممالک روم و افرنجه و التمش درت درجه عرضنه وارنجه سائر محللرده افتاب اول اماکنک
اهالیسنک قطعا سمت راسلرندن مرور ایلمیوب شعله و ضیاسی یمین و یسارلرندن منعکس اولمغله
خط استوا اکرچه قریب محللرده اولان شدت تأثیر بو مواضعده اولمیوب حرارت و برودت و رطوبت
و یبوست بربریله اعتدال اوزره امتزاج ایتمک ایله بو محللرده تولید حیوان و تکوین نبات حاصل
و علی التدریج اعتدال طبیعی کمالنه بالغ و واصل اولور لکن بو مواضعک حالی دخی بربرلرینه
نسبتله مختلف و متفاوت اولوب از جمله طرف شمالده التمش درت درجه عرضنه قریب اولوب شمس
تابان سمت رأسدن زیاد بعید اولدقده شمسک نور ضیاسی و ارضده تأثیری ضعیف اولمغله
حرارت قدر حاجتدن ناقص و برودت نصابندن زیاد اولمغله تکوین امری مختل و فاسد اولور لکن
اشتداد حرارتک تکوین و عمارهده ضرری غلبهٔ برودتک فساد تکوینده تأثیرندن غالبدر یعنی محللرده
شمس سمت رأسه قریب اولوب افراط حرارت شدید اولسه اول محلده تولید حیوان و تکوین نبات خلل
ترتب ایتدیکی کبی شمس سمت رأسدن بعید اولوب برودت غالب اولان مواضعده دخی فساد تکوین مقرردر
اما شدت حرارتک ضرر و فسادی غلبهٔ برودتک فسادندن اقوادر زیرا حرارتک برشیئی قورودوب
تخفیف و تحلیل ایله تأثیری برودتک برشیئی طوکدوروب انجماد ایتمسندن اسرعدر کورمزمیسن که
حرارت ناریه یانمغه مستعد اولان نسنه یی احراق ایتدیکی مدتده برودت هوائیه انجماده مستعد اولان
نسنه یی انجماد ایدمدیکی ظاهردر بناء علیه متقدمینک رأیی اوزره اولکی اقلیمک ابتداسی خط
استوادن فرض اولنوب ایکنجی اقلیم دخی اکثریا حجاز اولوب شدت حرارت غالب اولمغله انلرده عمارت
اقل قلیلدر بعضی اراضیٔ سودان و حبش و زنج و حجاز کبی اولکنجی و ایکنجی و درد نجی بشنجی اقلیملرده شمس

سمت رأسدن في الجمله تاثيري قليل اولوب حرارت معتدل اولمغله مغربدن مشرقه وارنجه
حيوان ونبات ومعادنده كثرت وكمال ووفرت بركت ايله زياده معموردر آلتنجي يدنجي اقليملرده
شمسك سمت رأسدن بعدي زياده اولوب برودت غالب حرارت ناقص اولمغله انلرك عمارتي
دخي نقصان اوزره واقع اولمشدر لكن يدنجي اقليمدن صكره برودت كمال مرتبه غالب وحرارت
غاية الغايه ناقص اولمغله التمش درت درجه عرضدن طقسان درجه عرضنه وارنجه واقع اولان
موضعلرده مثلا وراى سد يأجوجده طرف جنوب كبي عمارت وشنلكدن اثر يوقدر خط استوانك
شمالنده واقع مواضعك اكثرنده حرارت وبرودت معتدل اولوب وجنوبنده يعني صاغ طرفنده
حرارت افراطله شدتلي اولمغله اقاليم طرف شمالده اعتبار اولنوب معموره ارضك ربع شماليسنك
عمارتي ربع جنوبيدن اكثر واوفر اولمشدر حتى بعض حكما خط استواده حرارتك اشتدادندن
ناشي اول حواليده واكا قريب محللرده عمارت وشنلكدن اثر اولمامق جهتنه ذاهب اولمشلردر لكن
بو قول ضعيف وباطلدر زيرا مشاهده ومعاينه طريقيله واخبار متواتره ايله ثابتدر كه نفس
خط استواده وجنوب وشمالنده واقع قريب محللرده عمارت موجود اولوب مجرد اشتداد
حرارت علتي ايله معموريتني انكار ايدرلر دوكلدر ظاهر اولان بودر كه ذكر اولنان بعض حكما
دخي خط استواده واكا قريب محللرده عمارتك وجودني بالكليه انكار ايتميوب بلكه انلرك
دخي مرادلري خط استوا حواليسنده شمس تابانك ضياسنك ارضده تاثيرنده شدت وافراط
حرارتدن ناشي سائر محللره نسبتله توليد حيوان وتكوين نباتك نشو ونماسنه خلل ويروب اكثري
خراب اقلي معمور اولمغله ذاهب اولمشلردر واقعده ونفس الامرده دخي حال بو منوال اوزره اولوب
خط استواده وطرفيننده عمارت سائر ممالك شماليه يه كوره اقل قليلدر حكماي اسلاميه وعلماي
مغاربه دن ابو الوليد بن رشد القرطبي ديديكه خط استوا ارضك وسطنده واقع وشمسك
سمت رأسه قريب وبعدي مساوي بر محل اولوب دائما انده ليل ونهار اون ايكيشر ساعت
حرارتنه كيجه نك اون ايكي ساعت برودتي مقابل وهواسي سائر محللردن معتدل اولمق
اقتضا ايدر وخط استوانك صاغ طرفنده بولنان موضعلر صول طرفنده واقع محللره مشابه
اولمغله طرف شمالده خط استوادن التمش درت عرضه وارنجه غربدن شرقه طوغري ممتد
يدي اقليم معمور اولديغي كبي خط استوانك صاغ طرفنده دخي اول مقدار محللرده عمارت
اولمق اقتضا ايدر ليكن حكماي متقدمين عمارتي انجق خط استوانك طرف شمالنه تخصيص
ايله يدي اقليمي اول طرفده اعتبار ايدوب جنوب طرفنده اقل قليل عمارت ذكر ايليوب اعداسي
خراب اولمق اوزره تصريح اتدكلرينه وجه يوقدر ديو ابن رشد تحرير مقال ايلدي ابن رشدك
بو كلامي فساد تكوين جهتندن محال وممتنع دكلدر يعني خط استوانك صاغ طرفنده شدت حرارتدن
ناشي تكوين حيوان ونبات امري فاسد اولوب اما خط استوانك صول طرفنده حرارت محذوري

اولمغله نهارك كيجه اون ايكي ساعت

اولمغله توليد وتكوين خصوصي جاري اولوب عمارت شماله مخصوص اولمق جهتيله ابن رشدك
كلامنه اعتنا اولنماز زيرا نفس خط استواده حرارت مفرطه موجود ايكن ولو قليلا عمارت موجود
بولنمشدر بلكه خط استوانك صاغ طرفنده عمارتك امتناعي بحر محيط اول حواليده واقع اولمغله
وجه ارضي ستر ايدوب طرف شمالك ايسه معمور اولان محللرنده انجق آق دكز وقره دكز وكيلان
دكزي اولوب واول ارالري اراضي معموره ايله مملو بولنمشدر طرف شمالده بحر محيط تا اقليم سابعك
اخرنده وراى سد ياجوجده بولنمغله عمارتك اكثري طرف شمالده بولنوب طرف جنوبده بحر
محيط عمارته مانع اولمشدر اما نفس خط استوانك عمارتدن خالي اولمسي خلاف شهود ومغاربه
مشهور ومتواتر اولمغله حليه صحتدن عاطل قول باطلدر بوندنصكره معلوم اوله كه معموره ارضك
وانده فرض اولنان يدي اقليمك واقاليمده واقع ممالكك احوالندن بحث ايدن علمه علم جغرافيا
ديرلر علماي فن جغرافيا معموره عالمده واقع بلدان وجبال وبحار وانهاري واحدا بعد واحد
ذكر وتفصيل ايدوب فن مزبورده كتابلر تدوين وتحرير واشكال وصورني خريطه لرده رسم وتصوير
اتديلر انشاء الرحمن بوندنصكره كله جك فصلده تقريري على التفصيل ثبت وتحرير اولنور شمدي
بو مقامده معموره عالمك يدي اقليمه منقسم اولوب هر اقليمك عرضلري وليل ونهاري ساعتلري
على الاجمال بيان اولنور بوندن اقدم بيان اولنديغي اوزره جرم ارض بحر محيط اوزرنده
مزبور بر مدور اوزم دانه سي شكلنده اولوب نصفي بحر اوزرنده ظاهر ومكشوف ونصف اخري
درون بحرده مستور قالوب اطرافني دائرا ما دار قوشاق كبي عنصر ما احاطه ايلمشدر وجرم ارضك
طبيعتي ثقيل وجهت سفله مائل وعنصر مانك طبيعتي خفيف اولمغله بر مقتضاي طبيعت جرم ارض
ثقلته بناء بالكليه جوف بحرده مستور اولوب اصلا بر طرفي ظاهر اولمامق كرك ايدي لكن وقتاكه
جناب حكيم بي علت جل شانه حضرتلري عناصر اربعه دن خلق وتركيب اولنان انواع حيوان ونبات
ومعادن خصوصا اشرف مواليد اولان نوع انساني خلق وتكوين ايله عالمي معمور وآبادان
ايلمكه عنايت عليه صمدانيه سي تعلق اتديسه مجراي طبيعي نك خلافني ابراز واظهار قدرت ايدوب
جرم ارضك نصفي مقداريني بحردن اخراج وبو قدر مركبات عنصريه يي تكوين ايله وجه ارضي
تزيين ايلدي ارباب فن جغرافيا ارضك قدر مكشوفنده معمور اولان مقدارنده اختلاف
ايليوب بعضيلري جرم ارضك معمور اولان محلي انجق ربعي يعني درت بلوكده بر بلوكي اولمسنه ذاهب اولوب
وبعضيلري دخي انجق سدسي يعني آلتي بلوكده بر بلوكي معمور باقيسي خرابدر ديديلر وحتى علماي
فن جغرافيا ديديلركه جرم ارضك جنوب وشمال طرفلرينك نهايتلري يعني مغربدن مشرقه طوغري
توجه ايدن كمسنه نك صاغ وصول جانبلرنده بولنان اراضي ايكي طرفندن بحر محيطه وارنجه معمور
اولميوب محيطه قريب محللري خراب اولمق اوزره ذكر وبيان اتديلر مثلا طرف جنوبده قرالسن
ولايتلرندنصكره بحر محيط كنارينه وارنجه يه محللر وطرف شمالده مسقو وتركستان ولايتلرينك

وراسنده اولان نیجه مواضع بحر محیط شمالی ساحلنه منتهی اولنجه شنلکدن خالیدر دیدیلر
لکن مغرب ایله مشرق آرهسنده واقع اولان محللرده عمارت بربرینه متصل اولوب شرق و غرب
جهتلرینك هر بری بحر محیط آرهسنده عمارتدن خالی موضع یوقدر دیو بیان ایلدیلر ودخی
وجه ارضده مغربدن مشرقه طوغری معمورهٔ ارضی یدی قسمه تقسیم ایلیوب وهر قسمنه اقلیم تسمیه ایتدیلر
دیو یدی اقلیمدن اولکی اقلیمك ابتداسنی حکیم بطلمیوس فن هیئتده کتاب مجسطی‌یی تألیف ایتدکده
خط استوادن اعتبار ایدوب بعده کتاب جغرافیایی تصنیف ایلدکده اقلیم اولك ابتداسنی خط
استوانك صاغ طرفنده اون درجه مقداری معمور محللره واقف اولمغله اول محللردن فرض
واعتبار ایلدی وحکمادن اسحق بن حسن خازنی نام فیلسوف طرف شمالده بطلمیوسك تعیین
ایلدیکی یدنجی اقلیمك ورالرنده دخی نیجه معمور محللره مطلع اولوب تحدید وتعیین وطول وعرضی
تبیین ایلدی ودخی حکمای متقدمین ارضده معمور اولان محللری خط استوادن طرف
شماله طوغری یدی اقلیمه تقسیم ایتدکلرنده بو اقالیمك طوللرینك ابتداسنی مغربدن ومنتهاسنی شرقدن
فرض وتعیین اوزرینه اتفاق ایتدکدنصکره ایچلرندن بعضیلری معمورهنك طوللرینك ابتداسنی
سبته بوغازندن طشره چیقلدقده بحر محیط غربینك صول طرفنده بعض سودان ولایتلری
ساحللرندن فرض ایدوب وبعضیلری دخی ساحل بحر محیط غربیدن اون درجه مقداری بعید
روی بحرده واقع جزایر خالدات دینمکله معروف جزیرهلردن فرض ایتدیلرکه اول جزیره حکمای
یونان زماننده معمور وحالا اکثری غرق بحرده مغمور کتوردر ولنبویدی اقلیمك عرضلرینی
خط استوادن طرف شماله طوغری فرض وتعیین ایلدیلر واقالیم سبعهنك طوللری کبی عرضلری
دخی مختلفدر بعدکم ان شاء الرحمن هر برینك تفصیل اوزره ذکر وبیانی اولنور اقلیم اولك ابتداسی
خط استوادن یاخود خط استوانك طرف شمالیسنه قریب محللردن غربدن شرقه طوغری ممتد
بر خط کستدیر فرض اولنوب اول خطك ورالرنده صاغ طرفنده بطلمیوس تحریر ایتدیکی اوزره
سودان وحبش وزنج سمتلرنده اون درجه مقداری معمور محل بولنوب واول محللردن بحر
محیط هندی ساحلنه وارنجه کمال حرارت شمسدن ناشی شنلکدن خالی بریهلر وصحرالر
وغیری مسکون اراضی واقع اولمشدر واولکی اقلیمك صول طرفنده ایکنجی اقلیم متصل اولوب ایکنجی
اقلیمه دخی اوچنجی اقلیم اوچنجی یه دوردنجی دوردنجی اقلیمه بشنجی بشنجی اقلیمه آلتنجی آلتنجی یه
یدنجی اقلیم علی وجه التوالی بربرلرینه متصلا کیروب یدنجی اقلیمك آخرنده عمارت منتهی
اولمشدر وطرف شمالده یدنجی اقلیمك آخریله بحر محیط شمالی ساحلنه وارنجه دخی شمسك
سمت رأسدن بعدی سببیله کمال مرتبه برودتدن ناشی شنلکدن خالی بریهلر وخراب محللر
واقع اولمشدر یکی طرف جنوبده خالی وخراب اولان محللر جانب شمالده واقع غیری مسکون
موضعلردن قتی چوق مرتبه اکثردر ودخی معلوم اولهکه حکما اقالیم سبعهنك عرضلرینی وهر

اقلیمك نهارلرینك ساعتلرینی بو منوال اوزره تحقیق ایدوب دیدیلرکه وسط ارضده فرض
اولنان خط استواده فلك اعظمك جنوب وشمالنده واقع قطب جنوبی وقطب شمالی دیدکلری
ایکی نقطهٔ موهومه خط استوانك افقدن اصلا مفارقت ایتمیوب زائل اولمازلر وبوندن
اقدم مرة بعد اخری بیان اولونمشیدیکه خط استوادن طرف شماله توجه اولنسه قطب شمالی درجه
درجه افقدن مرتفع اولوب وقطب جنوبی کذلك افقدن اشاغی اینوب وخط استوا فوقنده
وبرابرلکنده فلك اعظمده مفروض معدل النهار دائرهسی سمت رأسدن جنوبه طوغری مائل
اولور وقطب شمالینك ارتفاعی وقطب جنوبینك انحطاطی ومعدل النهار دائرهسنك سمت
رأسدن بعدی بربرلرینه دائما برابر اولوب مثلا خط استوادن درجه بعید شمالده بر محله
وارلسه معدل النهار دائرهسی اون درجه سمت رأسدن بعید وقطب شمالی اون درجه افقدن
مرتفع وقطب جنوبی کذلك اون درجه افقدن منحط اولور وعند الحکما عرض اقلیم وبلد ایله مراد
معدل النهار دائرهسنك سمت رأسدن بعید اولدیغی درجهلرك مجموعندن عبارتدر یعنی بر
اقلیمك یاخود بر بلدهنك عرضی مثلا اون درجه یا دخی زیاده در دیدکلری وقتده اول
اقلیمك یا اول بلدهنك سمت رأسی معدل النهاردن اول قدر درجه بعید اولمق مراد ایدرلر زیرا جرم
ارضده خط استوا فلك اعظمده معدل النهار دائرهسنك برابرلکنده فرض اولنمغله خط
استوادن طرف جنوب وشماله توجه ایدلدکجه وجه ارضده قاچ درجه مسافه قطع ایدلسه
انلك سمت رأسی یعنی باشی طرفنه محاذی اولان سمت اول قدر درجه معدل النهار دائرهسندن بعید اولمش
اولور نتهکیم بر اقلیمك یا بر بلدهنك طولی شو قدر درجهدر دینلدکده حکمای یونان رأیلری اوزره
مبدأ عمارت فرض اولنان بحر محیط غربی ساحلندن یاخود جزایر خالداتدن شو قدر درجه بعید
دیمکدر معلوم اولهکه اصحاب فن جغرافیا ارضده معمور اولان محللرك عرضنك تعیین وتقریرنده
واقالیم سبعهدن هر بر اقلیمك عرضنك مقدارنده اختلاف ایتدیلر بطلمیوسك کتاب جغرافیاسنده
رأیی اخیری اوزره ارضده ربع معمورك عرضی یعنی جنوبدن شماله طوغری امتدادی التمش یدیبچق
درجه اولوب اون بربچق درجهسی خط استوانك صاغ طرفنده واقع اولدیغی مواضع معمورهنك
التمش آلتی درجهسی شمال طرفنده فرض اولنان اقالیم سبعهنك مجموعنك عرضیدر دیدی
ودخی بطلمیوس قتنده اقالیم سبعهدن اولکی اقلیمك عرضی ووسعتی یعنی خط استوادن شماله
طوغری بعد وامتدادی اون آلتی درجه ایکنجی اقلیمك عرضی یکرمی درجه اوچنجی اقلیمك عرضی
یکرمی یدی درجه دوردنجی اقلیمك عرضی اوتوز اوچ درجه بشنجی اقلیمك عرضی اوتوز سکز درجه
آلتنجی اقلیمك عرضی قرق اوچ درجه یدنجی اقلیمك قرق سکز درجهدر بوندنصکره فلکده بر درجه
نك مسافهٔ ارضده حصهسی بعض حکما مذهبی اوزره التمش آلتی میل مقداریله تعیین اولنوب
یعنی بر کمسنه خط استوادن جنوبه یا شماله یاخود جهت غربه یا شرقه دوغری خط مستقیم اوزره

ایله ثلثان میل

کیدوب یمین ویساره انحراف یتمسه آلتمش التی میل وثلثان میل مقداری مسافه قطع ایتدکده فلکده
بر درجه مقداری حرکت ایتمش اولور حساب مذکور اوزره اقلیم اولك جنوب ایله شمال اراسنده
اون التی درجه مسافه عرضی بیك التمش بدی میل اولور وایکنجی اقلیم ایله اولکی اقلیمك مجموعنك
عرضی یکرمی درجه ایدی هر بر درجه التمش التیشر میل ایله ثلثان میلدر بیك اوچیوز اوتوز اوچ
میلدر واوچنجی ایله اقلیم اول وثانینك مجموعنك عرضی یکرمی یدی درجه ایدی بحساب مذکور
بیك یدییوز طقسان میلدر دوردنجی اقلیم ایله اولکی ایکنجی اوچنجی اقلیملرك مجموعنك عرضی
اوتوز اوچ درجه ایدیکی ایکی بیك یوز سکسان بش میل ایدر بشنجی اقلیم ایله ذکر اولنان دورت
اقلیمك مجموعنك عرضی اوتوز سکز درجه ایدی حساب مذکور اوزره ایکی بیك بشیوز یکرمی
میل ایدر التنجی اقلیم ایله ذکری سبق ایدن بش اقلیمك مجموعنك عرضی قرق اوچ درجه ایدیکی حساب
مذکور اوزره میللرینك عددی ایکی بیك سکز یوز قرق میل اولور یدنجی اقلیم ایله سبق ایدن التی
اقلیملرك مجموعنك عرضی قرق سکز درجه ایدی میللرینك مجموعنی اوچ بیك یوز اللی میل اولور
ودخی معلوم اولسنکه خط استوانك طرف شمالیسنده فرض اولنان اقالیم سبعهنك لیل ونهارلرینك
زمانلری خط استواده واقع مواضع کبی بربرینه برابر اولمیوب بلکه ازمنهٔ لیل ونهارلر فصول
اربعهده مختلف اولور سببی دخی بودرکه بوندن اقدم مرة بعد اخری بیان اولندیغی اوزره
خط استوا قبهٔ رفیعهٔ افلاك تحتنده موجود اولان جرم ارضك وسطنده واقع ومعدل النهار
دائرهسنك برابرلکنده مفروض اولوب وشمسك مدار وتحوری اولان دائرة البروجك قوسلری
کرهٔ معدلك صاغنده وکرك صولنده اولسون خط استواده اول قوسلر بربرینه برابر بولنغله
شمس تابان افق استوانك فوقنده اولان مدارده نه مقدار مکث ایدر ایسه تحت الافقده دخی اول
مقدار مکث ایدوب دائما لیل ونهار خط استواده اون ایکیشر ساعت اولوب تفاوت ایلمز اما
خط استوانك طرف شمالنده یاخود طرف جنوبنده واقع اولان موضعلرده لیل ونهارك حالی
بو منوال اوزره اولمیوب طول وقصر ایله مختلف اولور زیرا خط استوادن مثلا طرف شماله توجه
اولنوب بعید اولدقجه اولطرفه عزیمت ایدن شخصه مواجه اولان قطب شمالی افقدن یوقارو قالوب
وشمس تابان معدل النهار دائرهسندن بروج شمالیهیه میل ایتدکجه معدل دائرهسی یله قطب شمالی
اراسنده مفروض بر برندن کوجك نه قدر دائره وار ایسه فوق الارض بولنان قوسلری بیوك
وتحت الارض بولنان قوسلری کوجك اولوب طرف شمالده شمسك وقت نهارده مکثی زیاده
وقت لیلده ناقص اولماغله کوندزلری طویل وکیجهلری قصیر اولور کیدهرك شمس تابان معدلك
صاغ طرفنده واقع بروج جنوبیهیه نقل ایتدکده طرف شمالده شمسك فوق الارض اولان مداری
کوجك تحت الارض اولان مداری بیوك اولمغله موسم شتا حلول ایدوب کیجهلر طویل کوندزلر
قصیر اولور وحکیم بطلیوس رأیی اوزره خط استوانك ومعدل دائرهسنك صاغ طرفنده واقع

بروج جنوبیهدن جدی برجی که شمسك طرف جنوبده معدلدن وخط استوادن غایت بعید اولدیغی
برجدر شمس اول برجه وارد قده طرف شمالده قیش موسمی حلول ایدوب اولکی اقلیمك آخرلرنده مثلا
حجاز سمتلرینك اواسطنده کیجهنك اوزونلوغی اون ایکی بچق ساعت اولوب کوندزی اون بر بچق
ساعت اولور بعده بروج شمالیهدن سرطان برجی که شمسك معدلك جانب شمالنده معدلدن
غایت بعید اولدیغی محلدر شمس اول برجه وارد قده طرف شمالده ایام صیف حلول ایلیوب بینه اولکی
اقلیمك آخرلرنده کوندزی اون ایکی بچق ساعت کیجه اون بر بچق ساعت اولور وکذلك بینه بطلیموس
رأیی اوزره ایکنجی اقلیمك آخرلرنده مثلا مدینهٔ منورهده وصعید مصر سمتلرنده لیل ونهارك طولدهکی قصری
اون اوچ ساعته بالغ وبینه حکیم مزبور قولی اوزره اوچنجی اقلیمك آخرلرنده مثلا مصر اسکندریه سنده
وغیریلرده لیل ونهار اون اوچ بچق ساعت اولور دوردنجی اقلیمك آخرلرنده مثلا اسبانیه
دیارلرنده وحلب وانطاکیهده وسائر محللرنده روز وشب اون دورت ساعته بالغ اولور وبشنجی
اقلیمك آخرلرنده مثلا قونیه وقیصریه وبعض بلاد افرنجهده اون دورت بچق ساعت اولور والتنجی
اقلیمك آخرلرنده مثلا بلاد عجمك شمالنده واقع محللرده کیجه وکوندز اون بش ساعته بالغ
اولور ویدنجی اقلیمك آخرلرنده مثلا بعض بلاد روس وبلغارده کیجه کوندز اون بش بچق ساعت
بالغ اولور بو حکیم بطلیموس زعم ایلدی حکیم مزبورك رأیی اوزره هر اقلیمك لیل ونهارینك
بربرلرندن تفاوتی یارم ساعت اولوب هر اقلیمك ناحیهٔ جنوبنده اولندن تزایده باشلیوب
ینه اول اقلیمك طرف شمالده آخرنده نصف ساعت مقدار زیادهیه بالغ اولور وصناعت فن
جغرافیا امامیلرندن اسحق بن حسن خازنی قتنده خط استوانك صاغ طرفنده واقع معمور محللر
عرضی اون آلتی درجه یکرمی بش دقیقهدر یعنی خط استوانك طرف جنوبنده واقع قرالر وحبش
ولایتلرندن بعض سائر اولحذاده واقع مما کدن اون التی درجه یکرمی بش دقیقه عرضنده ارنجه
معمور محللر واقع اولوب واول محللرك لیل ونهارلرینك اطولی اوچ ساعتدر دیدی وخط استوانك
طرف شمالده واقع اقالیم سبعهدن اولکی اقلیمك عرضی دخی اسحق بن حسن خازنی قتنده اون
التی درجه یکرمی بش دقیقه اولوب لیل ونهارینك اطولی اون اوچ ساعتدر وینه اسحق
قتنده طرف شمالده ایکنجی اقلیمك عرضی یکرمی دورت درجه مسافه اولوب واقلیم مزبورك اواخرنده
اطول لیل ونهار ساعتلری اون اوچ بچق ساعتدر وینه مزبورك رأیی اوزره اوچنجی اقلیمك عرضی
اوتوز درجه وساعات اطول لیل ونهارلری اون دوتدر ودوردنجی اقلیمك عرضی اوتوز التی
درجه وساعات لیل ونهارلری اون دورت بچقدر وکذلك بشنجی اقلیمك عرضی قرق بر درجه اولوب
اطول لیل ونهارلرینك ساعتلری اون بشه بالغ اولور وکذلك التنجی اقلیمك عرضی قرق بش درجه
اولوب ساعات لیل ونهارلری اون بش بچقه بالغ اولور وکذلك یدنجی اقلیمك عرضی قرق سکز بچق
درجه اولوب لیل ونهارلرینك اطوللنك ساعتلری اون آلتییه بالغ اولور بونده مسکره اسحق خازنی

دیدیکی یدنجی اقلیمك ورا سنده بعض معموره اولان محللرك آخرینك عرضی آلتمش اوچ درجه یه
ولیل ونهارینك اطوللنك ساعتلری یکرمی یه بالغ اولوب طرف شمالده عمارت منتهی اولور
ودخی حکیم بطلمیوس ایله اسحق بن حسن خازنیدن غیری بعض ارباب فن جغرافیا اقالیم سبعه نك
عرضلرنی بو یله بیان ایدیلر که خط استوانك صاغ طرفنده بولنان معمور محللرك عرضی اون
التی درجه یکرمی یدی دقیقه یه بالغ اولوب وخط استوانك شمالنده واقع اولکی اقلیمك عرضی
یکرمی یدی درجه اون اوچ دقیقه یه بالغ در اوچنجی اقلیمك عرضی اوتوز اوچ درجه یکرمی دقیقه در
دوردنجی اقلیمك عرضی اوتوز سکزنجی درجه در بشنجی اقلیمك عرضی قرق اوچ درجه در آلتنجی
اقلیمك عرضی قرق یدی درجه اوتوز بش دقیقه در یدنجی اقلیمك عرضی اللی بر درجه اوتوز بش
دقیقه در وید نجی اقلیمك ورا سنده التمش یدی درجه عرضنه وارنجه متفرق محللرده معمور وار در
دیدیلر وصناعت فن جغرافیا اربابندن ابو جعفر خازنی عروض اقالیم بیاننده دیدیکه اقلیم اولك
عرضی یکرمی درجه اون اوچ دقیقه در ایکنجی اقلیمك عرضی یکرمی یدی درجه اون اوچ دقیقه در
اوچنجی اقلیمك عرضی اوتوز اوچ درجه اوتوز طقوز دقیقه در دردنجی اقلیمك عرضی اوتوز سکز
درجه یکرمی اوچ دقیقه در بشنجی اقلیمك عرضی قرق ایکی درجه اللی دقیقه در آلتنجی اقلیمك عرضی
قرق یدی درجه ایکی دقیقه در یدنجی اقلیمك عرضی اللی بش درجه قرق دقیقه در اشبو ذکر اولنان
اقالیم عرضلرنده ولیالی ونهارلرینك طول وقصرلرنده وساعتلرینك تعیین وتقدیرلرنده وملکلرینك
عددنده ائمۀ فن جغرافیانك اقوال مختلفه لری در که مطلع اولدیغم مرتبه سی کتب واملادن اولنمشدر

وَاللّٰهُ خَلَقَ کُلَّ شَیْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِیرًا بوندن نصکره معلوم اوله که صناعت جغرافیاده ماهر اولان حکما

خط استوانك طرف شمالنده واقع یدی اقلیمدن هر بر اقلیمی طولی جهتنده مغربدن مشرقه طوغری
بر برینه برابر اون قسمه تقسیم ایدوب وهر قسمك اولنی غرب طرفنده وآخرینی شرق جانبنده اعتبار
ایلدیلر بو تقسیم ایله یدی اقلیم اون قسمدن یتمش قسم ایلیوب وهر اقلیمك اقسام عشره سنده واقع
اولوب مشتمل اولدیغی بلاد وامصار وجبال ونهرلردن واطه لرنده واقع مسافه ومسکنلردن هر برینی
تفصیل اوزره جغرافیا کتابلرنده ذکر ایلدیلر لکن اشبو کتابمزده اقالیم سبعه ده واقع ممالك وبلادانك
وبحار وانهارك انجق مشهور اولانلرینی ذکر ایدوب ایجاز واختصار طریقی ایله احواللرینی بیان ایلدك
واحوال ممالکی بیاننده کتب جغرافیادن نزهة المشتاق نام کتابده واقع اولان ترتیبی اختیار ایدوب
تاریخ بیوقماش سکسانی اوزره تسبیح وتنظیم ایلدك علمای جغرافیادن کتاب مزبورك مؤلفی اولان شریف
ادریسی حمودی ملوکك افریجه ده مالقه فراللغه تابع جزیره جزیره سی فرالی اولان رجار نام قرال افرنجی
ایله بیلنلرنده حقوق اولمغله بشیوز اللی تاریخنده جزیره یه وارد و ب قرال مزبور ایله کوروشدکده رجار
مذکور کندیسی ایچون فن جغرافیاده بر کتاب تالیف ایتمك اوزره شریف مزبوردن رجا ایلیوب
اول دخی اسعاف مرام ونفعی عام اولمق ملاحظه سیله صناعت جغرافیا اربابندن حکیم بطلمیوسك

یکرمی درجه اون بش دقیقه ده
وآلتنجی اقلیمك عرضی

مسعودینك ابن خردادبه نك خوقلینك عذرینك اسحق منجمك وغیریلرینك کتبندن نقد
وانتخاب طریقیله کتاب نزهة المشتاقی بشیوز اللی تاریخنده جمع وتالیف ایلمشدر بزدخی انك
مختاری اولان مسلکه سلوکی اختیار ایلیوب خط استوانك طرف شمالنده واقع اقلیم اول ایله ابتدا
ایلدك بوندن اقدم تحریر اولندیغی اوزره اقالیم سبعه نك طوللری حکمای یونان قتلرنده غربدن
شرق جهتنه دوغری اعتبار اولنوب لکن یونانیلرك بعضیلری اقلیم اولك ابتداسنی سبته بوغازنده
بحر محیطه جقلدقده محیطك صول طرفنده طوغری ایکی اوچ بیك میل مسافه قطع اولندقده صکره
قرالرولایتی سمتنده محیط غربی ساحلنده فرض ایتدیلر وحکیم بطلمیوس اقلیم اولك مبدئنی ساحل
مزبورك محاذاتنده اون درجه مقداری بعید محلده جزیره خالدات اسمیله موسوم ومعروف
جزیره لردن فرض واعتبار ایلدی بو جزیره لر فی الاصل کثیر اولوب اکثری حکمازمانلرنده معمور
وحالا اجوف بحرده مغمور ومستور اولمق اوزره منقولدر وجزایر مزبوره نك اکبر واشهری اوچ
جزیره اولوب وبو اوچ جزیره حالا معمور وسکون اولمق اوزره مرویدر حتی بسمعهده واصل اولان
اخبار دندر که بعض افرنج سفینه لری بحر محیط غربیده کزرکن اشبو یدیبوز اللی تاریخنده بو لتری
جزایر خالداته مرور ایلیوب اهالیسی ایله مقابله ومقاتله ایتمکله اموال کثیره اخذ واغتنام و
نیجه لرین دخی اسیر ایدوب رجعت ایتدکلرندن نصکره اخذ ایلدکلری اسارانك بعضیلرینی غرب
اقصا ساحلنده اهل اسلامه بیع ایلیوب واول اسارانك بعضیلری غرب اقصا ممالکی سلطاننك
خدمتنده استخدام اولنوب لسان عربی ایله تکلم تعلم ایتدکدن نصکره مرقوملر وطنلری اولان جزایر
حالدانك احوالندن خبر ویروب جزیره لرنده حدید مفقود اولمغله زراعت وحراست ایچون
ارضی کچی بوینوزلریله حفر ایلیوب ومحصول وغله لری آرپه وحیوانلری کچی یه منحصر اولوب
انلرله تعیش ایتدکلرینی خبر ویردیلر وبونلرك حدید ونحاس وسائر معادندن مصنوع ومعمول
آلات واسلحه لری اولمیوب اعدا ایله مقاتله ومحاربه ایتدکلرنده آلتلری برطاش اولوب ورای
ظهوردن خصملرینه رمی ایدرلر وبونلر آفتاب پرست اولمغله وقت طلوعنده شمسه سجده ایدوب
ادیان حقه وباطله دن بر دینه متدین اولمیوب کندیلره قطعا خبر ودعوت نبوت بالغ اولمدیغی
خبر ویردیلر وبحر محیط غربیده سفاین افرنجك بو جزیره لره وصولی قصدده متفاربن اولیوب
بحسب الاتفاق واقع اولمشیدی زیرا روی دریاده سفاین ایله سیر وسفر هبوب ریاحك مهبلرینك
جهتلرینی بیلمکه موقوف اولوب وهر روزکارك اسدیکی جهتك ممرنده استقامت اوزره کلدکده
اول ممرده واقع اولان بلده لردن قنغی بلده یه وصول ممکن اولدیغنی بیلمکه محتاج در تحقیقکه
روزکارلرك مهب جهتلرینك اختلافی وممرلرنده استقامت اوزره سیر اولندقده نه محله وصول
میسر اولدیغی معلوم اوله سفر بحر وسیر دریاده ماهر اولان سفینه رئیسلرینك یانلرنده
مرعی ومعتبر اولان قواعد مرسومه وقوانین منضبطه اوزره اجنحه طیور مشابهنده اول

سفینه‌لرك مدار سیر و سفرى اولان یلكنی اول سمته مقابل ایدوب توجه اتدكلرى محله بادبان
كشاى عزیمت اولورلر و بو دخی معلوم اولكه بحر رومینك و قره دكزك و سائر بو مقوله
بحرلرك ساحللرنده واقع اولان بلده‌لرك جمله‌سى خارجده نه شكل اوزره واقع و سواحل بحرده
نه وضع اوزره مرتب‌ ایسه‌ تعبیرلرى اولنور صحیفه‌لرده مرسوم اولوب ریاحك هبوب ایتدیكی
جهات مختلفه‌لرى دخی اول بلادلر ایله اول صحیفه‌ده مسطور در و انلر اشبو صحیفه‌ یی كتباس اسمیله
تسمیه ایدوب سیر و سفرلرنده بونكله عمل ایدرلر اما بحر محیط ده بو امورك جمله‌سى مفقود
اولوب اشبو ذكر اولنان قرطه و بو سلما ایله عمل مشكل اولمغله سفاین ایله محیطك ساحلدن
بعید اولان محللرینه وارلمق خطیردر زیرا سفینه‌لر سواحلدن زیاده بعید و غائب اولورسه
كروئیته عود و رجوع امرى مشكل اولوب سلامت حال ایله عودت قلیل اولوربوندن ماعدا
سواحلدن بعید اولان محللرنده جو هوا ایله صحیفه بحرده على الدوام اوله‌رق تباعد غلیظه
حادث اولوركه سفاینك مجرا و ممرنی ستر ایتمك ایله سیر و جریانه مما نعت ایدر و سواحلده
كالبعدى بسبیله وجه ارضدن منعكس اولان شمسك ضیاسى كه افناى رطوباتده تأثیرى
غالبدر اول ابخره یه واصل اولوب تحلیل دخی ایدمز بناء علیه بحر محیطك سواحلدن بعید
اولنان محللرینه سیر و سفر عسیر و احوالنه تحصیل وقوف صعب و غیر یسیر در بوندن اقدم
ذكر اولنمش ایدیكه علماى فن جغرافیا اقالیم سبعه‌دن هر بر اقلیمی غربیدن شرقه دوغرى بر برینه
برابر اون عدد قسمه تقسیم ایدوب هر اقلیمك قسملرنده واقع اولان بلاد و جبال و بحار و انهارى
ذكر و بیان ایلدیلر بناء علیه بز دخی اشبو كتابمزده اقالیم سبعه معموره‌نك اقسامنده داخل
اولان ممالكك احوالنی بیانه شروع و اقلیم اول ایله ابتدا ایلدك اقلیم اولك قسم اولنده نیل
سودان دیدكلرى نهر قرار ولایتی ایچنده جریان ایدرك جزایر بحر محیط غربیده دلیل نام جزیره
قربنده بحر محیطه منصب اولور و اشبو نیل سودان ایله ممالك مصره جارى اولان نیلك منبعلرى
خط استوانك صاغ طرفنده اون آلتی درجه بعید مسافه‌ده واقع جبل قمرده اولوب بعده
جبل مزبورك قربنده ذكرى آتى وجه اوزره نیل سودان نیل مصردن ایریلوب اقلیم اولده بحر
محیطه دوكیلور و اشبو نیل سودانك كنارلرنده بلاد سودانیه‌دن سلی و تكرور و غانه ولایتلرى
واقع اولوب حالا بو عهدده اعظم قبائل سودان اولان مالی قبیله‌سى سلطاننك تحت حكومتنده
در و مالى قبیله‌سنك بلادنه فاس ملوكنك قلم و سلطنتی اولان غرب اقصا اولكه‌سنك تجارى
وارروب قبیله مذكور ایله بیع و شرا ایدرلر و مالى سودانه مخصوص اولان اولكه‌نك صول
طرفنده طوایف بربریه‌دن لمتونه قبیله‌سنك بلادى ایله‌نه بربریه‌دن ملثمین جماعتنك قونوب
كوچه گلدكلرى صحرالر واقع اولمشدر اشبو ذكر اولنان نیل سودان نهرینك طرف جنوبیسنده
یعنی صاغ جانبنده لملم نامیله معروف كفار طوایف سودانه بر طائفه ساكن اولورلركه قونوكتی

كوزلریله قولاقلرینك آرالرنی آتش ایله طاغلایوب كندیلره علامت و نشان اتخاذ ایدرلر و طوایف
سوداندن غانه و تكرور اهالیسى اهل اسلام اولمغله دائما لملم طائفه‌سنك اموال و اولادلرین
نهب و غارت و كندیلرین سبى و اسیر ایدوب تجاره بیع ایدرلر تجار دخی اساراى لملمى مغرب شهرلرینه
كوتوروب طالبینه فروخت ایتملریله مغرب ممالكی اهالیسنك عبید و جواریلرینك اكثرى بونلردر
و طوایف سوداندن لملم طائفه‌سنك ورالرنده یعنی جانبلرنده اعتباره سزا معمور محل اولمیوب
انجق بنده سودانیلردن صورتده بشر سیرتده بقر بلكه دخی كمتر نسناس مقوله‌سى بر مقدار ناس عدیم
الاستیناس وارد ركه خالی مفازه‌لرده و قامشلی بطاقلی یرلرده ساكن اولوب و حیوانات كبی اوت
اوتلایوب چوق كره بر برلرینی دخی اكل ایدرلر بونلر بشر عدادنده اولمامغله احواللرى تفصیل اولنمدى
و سودان ولایتلرینك خشك و تر فواكه و ثمارى صول طرفلرنده واقع مغرب صحرالرینك باغ و بوستانلرندن
جلب اولنوب كندى دیارلرنده حاصل اولماز تراث تیكورارین وار كلان كبی موضعلركه اوتلو
صولو محللر اولمغله باغ و بستانلرى و درخت میوه دارلرى چوقدر منقولدركه كنار نیل سودانده
واقع ممالكدن خانه مملكتنده زمان قدیمده سادات علویه‌دن بنی صالح دیمكله معروف بر قوم
حكومت ایدوب نیجه زمان ضبط و تصرف ایتدیلر حتى كتب جغرافیادن كتاب رجار صاحبی شریف
ادریس حمودى فرنگه نقل اولنان بنی صالح شرفاى حسنیه‌دن صالح بن عبدالله بن حسن بن حسن بن علی رضی الله
تعالى عنه اولادندن بر شعبه اولمق اوزره نقل و روایت ایدوب لكن عبدالله بن حسن حضرتلرینك صالح
نام ولدى اولدیغی ثابت اولمغله قول مذكور درجه اعتباردن ساقط رأیی ضعیفدر حالا غانه ولایتنده
بنی صالح دولتی منقرض اولوب مالى سلطاننك ضبط و تصرفنده‌در و دخی ذكر اولنان سلی و تكرور
و غانه ولایتلرینك طرف شرقیسنده اشبو اقلیمك اوچنجی قسمنده بعض جبالدن خروج
ایدوب و قسم ثانیده بر قوملی صحراده محو و ناپدید اولان نهرك كنارنده كوكو نام بر شهر اولوب
و بوندن اقدم مستقلا اول دیارك ملكی دخی وار ایدى بعد زمان كوكو ولایتنی مالى سلطانی
ضبط و تسخیر و اهالیسنی قهر و تدمیر ایلدى لكن حالا كوكو شهرى اول حوالیده واقع بر قصبه
عظیمه بسبیله خراب و یباب و منهدم تحت التراب عماردن اثرى باقی قالمامشدر رنه كم انشاء
الرحمن اشبو تالیفمزك طوایف بربر احوالی بیاننده اولان اوچنجی كتابنده مالى دولتی ذكرى
ضمننده نقل اولنان وقعه و فتنه‌یی تفصیل و تحریر ایدرز و كوكو ولایتنك صاغ طرفنده‌ینه
طوایف سوداندن كانم قبیله‌سنه مخصوص بلده‌لر انلردن عسكرینه قرار طوایفندن و نقاره
مملكتی نیل سودانك جانب شمالیسنده واقع اولمشدر و ذكر اولنان كانم و نقاره ولایتلرینك
طرف شرقیلرنده اقلیم اولك دوردنجی قسمنده جانب غربیدن نوبه سودانیلرى ارضنه متصل زغاوه
و تاجره بلده‌لرى واقع اولمشدر كه نیل مصر خط استوا قربنده منبعندن اولا ذكر اولنان بلاده
بعده انلردن ارض مصره وصولندن صكره طرف شمالده بحر رومی یعنی آق دكزه منصب اولور

واشبو نیل مصرك منبع ومخرجی اولان جبل قمر كه خط استوانك اون التى درجه فوقنده یعنی
صاغ طرفنده واقع بر جبل عالیدر قمر لفظنك ضبط وتصحیحنده اختلاف ایدوب بعضیلری لفظ
مذكوری قافك ومیمك فتحیله ضبط ایلیوب دیدیلر كه جبل مذكوره جبل قمر اطلاق اولنوب
مسامتندن شمس ایله ضیاسی كثیر وبیاضی شدید اولمغله قمر تسمیه نسبت وتشبیه اولنمشدر وكتب
ممالك ومسالكدن كتاب شیتوك مؤلفی یاقوت ایله علمای جغرافیادن ابن سعید لفظ مذكوری
قافك ضمی ومیمك سكونی ایله ضبط ایدوب قمر اهل هنددن بر قومك اسمی اولوب جبل مذكور
اول قومه نسبت اولنمشدر دیدیلر ذكر اولنان جبل قمردن اون عدد عین نبوع وخروج ایدوب
ذیل جبله منصب اولدقدنصكره ذكر اولنان اون نهردن هر بش نهر بینه جبل مذكور قربنده
ما بینلری اتی میل مسافه بعید بر كوله دوكیلور بعده بو ایكی كولك هر بیرندن اوچ نهر خروج
ایلیوب جمله سی التی نهر اولوب بونلرك مجموعی دخی ذكر اولنان ایكی كولك قربنده بر كوله جمع
اولور كه انك صول طرفندن بر جبل طولوب ذكر اولنان كولك ایچنه دخول ایتمك ایله صو ایكی
نهر عظیمه تقسیم وتفریق ایلمشدر اول ایكی نهر كبیرك بری جبلك غربنه وبری شرقنه طوغری جریان
ایدوب نهر غربی قرالی ولایتلرینه مرور وطرف غربده بحر محیطه منصب اولور بونلردن اقدم ذكر اولنان
نیل سودان بو نهر غربیدر وجبل مذكورك طرف شرقیسنده جاری اولان نهر كبیر جانب شرقدن
شماله طوغری منعطف ومنحرف اولوب مسافه كثیره قطع اتدكدنصكره صعید مصر دیمكله معروف
اولان دیار مصریه نك طرف اعلاسنده واقع حبش ونوبه شهرلرینه مرور ایدوب بعده ارض مصرك
فوقنده نهر مذكور اوچ جدوله منقسم اولوب جمله سی اسكندریه ورشید ودمیاط ساحللرنده بحر
رومی یه دوكیلورلكن ذكر اولنان جدوللرك بر جدولی بحر سغیده واصل اولمازدن مقدم بحر
بر مالح كوله تاریشوب بعده اول كولدن بحره منصب اولور نیل مصر دیدكلری دخی بو نهردر
اقلیم اولك امتدادطولیسنك اورتاسنده نیل مصر كنارنده طوایف سوداندن نوبه قبیله سنك
مسكنلری وحبش ولایتلری والواحات شهرلرینك بعضیلری وممالك صعید مصرك دار الملكی
اولان اسوان بلده سی جنوبدن شماله دوغری بر برینه متصلاً ممتد اولمشدر ودنقله شهری
نوبه اولكه سینك معمور بندری وصعید مصر دیارینك فوقنده نیل مصرك غرب طرفنده واقع
بر بلده اولوب بو بلده نك تحتنده ینه نوبه مملكتی بلادندن غلوه ویلاق بلده لری بعده یلاق
شهرینك طرف شمالنده التی مرحله بعید جنادل اسمیله مسمی بر جبل واقع اولمشدر جبل مذكور
نیل مصرك ممر ومجراسی سمتنده نوبه اولكه سندن صعید مصره طوغری بر كوه بر شكوه در كه نوبه جهتندن
اولان طرفی الچق وستوی وصعید مصر سمتنده اولان جانبی بلند وعالی اولمغله نیل مصر نوبه
سمتنده جبل مذكورك سطحنده جریان ایدرك صعید مصر جانبنده اولان طرفنه كلدكده فراز
جبلدن اشاغی وجه ارضه منحرف اولوب بر صدای مهیب وصوت هائل ایله بالادن زمینه

اولور كن جوش وخروشی سیتابه كزار وتحیر تدر نهر نیل ایله ممالك سودان طرفندن مصر جانبنه كلن ورنواق
سفینه لرك محل مذكوردن مروری ممكن اولمامغله جبل جنادله كلدكلرنده كیلرده اولان یوكلر
كنار نیلده بر محله اخراج اولنوب ظهر دوابه تحمیل وصعید مصر دیارینك بندری اولان اسوان
بلده سنه نقل وتحویل اولندقدنصكره ینه سفینه لره وضع اولنوب دیار مصره ایصال اولنور
كذلك جانب مصردن نوبه وحبشه وسائر بلاد سودانه نهر نیل ایله كیدن سفاین دخی اسوان
بلده سنه واصل اولدقلرنده ینه یوكلری اخراج وظهر دوابه ایله جبل جنادلك قربنده بر محل مخصوصه
نقل وتحویل اولندقدنصكره ینه سفینه لره وضع وتحمیل اولنوب مراد اولنان محله ایصال اولنور
واشبو جبل جنادل ایله مدینه اسوانك ما بینی اون ایكی مرحله مسافه در ودخی مملكت الواحات
دیار مصرك ونهر نیلك طرف غربیسنده صحرا اوره مالارنده زمان سابقده بلاد كثیره معموره یی
مشتمل بر مملكت اولوب لكن الان خالی وخراب وعمارات قدیمه اثاری مشهود بر محلدر ودخی اقلیم
اولك وسطنده بشنجی قسمنده بولنان حبش ولایتلری خط استوانك ورا سنده كلوب نوبه
ارضنه طوغری جریان ایدن بر نهرك كنارنده واقع اولوب بر برینه متصلاً ممتد اولمشدر نهر
مذكور نوبه ولایتلرینه كلدكده نیل مصره ملحق اولمغله ناسدن چوق كمسنه لر نهر مذكور دخی جبل
قمردن دیار مصره جاری اولان نیلك بر شعبه سی اولمق اوزره وهم ایتدیلر لكن بطلمیوس كتاب
جغرافیاسنده بو نهری ذكر ایدوب ومخرج ومنبعنی تعیین ایلیوب نیل مصردن دكلدر دیو بیان
ایلدی واقلیم اولك غربندن شرقه دوغری مفروض اولان طولی جهتنده وسطی اولان بشنجی قسمنك
اخرنده چین ولایتی سمتنده بر ومرممتد اولان هند وحبش دریاسی نهایت بولوب اقلیم اولك
شرق جانبنه طوغرو ممتددر وباقی قالان بش قسمنك مواضع كثیره سنی غمر وستر ایدر بناء علیه
اولكی اقلیمك التنجی قسمنك اولندن اونجی قسمنك اخرینه وارنجه اكثر محللرینه بحر محیط هندك
مرور واستیلاسی ایله اول قسملرده عمارت ممكن اولمیوب انجق معمور اولان محللری بحر هند داخلنده
واقع جزایر عدیده كثیره كه صغیر وكبیر بیكلك عدد جزیره یه بالغ اولمق اوزره مرویدر ودخی
ذكر اولنان جزیره لر ایله هند دریاسنك سواحل جنوبیه سنده واقع بعض ممالك زنج وسودان
وسواحل شمالیه سنده بعض معمور محللردن غیری اقسام خمسه باقیه ده عمارتدن اثر بولنمامشدر
واقلیم اولك جهت شرقیه سنده بلاد چیندن فقط جزئی محل معمور اولوب باقیسی بحر هند ایله
مستوردر واقلیم مزبورك التنجی قسمنده بولنان یمن شهرلری بحر هنددن شماله طوغری
جریان ایدن بحر قلزم فارس دریالرنك ارالرنده واقع جزیرة العرب ارضنك طرف جنوبیسنده بولنمشدر
جزیرة العرب ارضنك طرف شرقیسنده بحر هند ساحلی اوزرنده مداین یمندن بلاد شحر واقع اولوب وبلاد
حجاز ویمامه دخی جزیره مزبوره ممالكندندر انشاء الله الرحمن اقلیم ثانی وثالث ممالكی بیاننده علی
التفصیل ذكر اولنور ودخی اقلیم اولك التنجی قسمنده بحر هند ساحلنك طرف غربیسنده زیلع

بلده سيله بلاد حبشكدر بعض طرفلري وممالك حبشك شمالنده وطوايف سودانده بجه قبيله سنه
مخصوص اولان باديه لر واردر ذكر اولنان باديه لر صعيد مصر ديارينك اوست ياننده واقع اولان
جبل علاقي ايله بحر قلزم ارالرنده واقع اولوب بجه طائفه سي اول صحراده كشت وگذار ايدرلر وينه
اقليم اولك التنجي قسمنده زيلع بلده سنك صول طرفنده مندب قپوسي ديدكلري خليج واقع اولمشدركه
قلزم بوغازي ديمك ايله معروفدر بحر هند ساحلنده اولان حبشي ارضندن بحر هنده دوغري
ممتد جبل مندب ديمك ايله معروف بر جبل واردركه ارض حبشك مقابله سنده واقع اولان
جزيرة العرب سواحلندن يمن ساحلنه اوچ ميل مقداري يا قلشوب جبل مذكور ايله ساحل يمن ارالرنده
اولان بحر ضيق اولمغله قلزم بوغازي بو محلدن ابتدا ايدر بو ذكر اولنان بوغاز غربي طرفنده
حبش و شرقي جانبندن يمن ساحللرينه جنوبدن شماله طوغري اوچ ميل عرض و اون ايكي ميل طول
ايله ممتد اولوب كتدكجه وسعت بوله رق ديار مصرده قلزم بلده سي قربنده نهايت بولور و بحر
هنددن يمن سفينه لري كلوب مندب بوغازندن قلزم درياسنه داخل اولوب ارض مصرده
سويس ساحلنه واروب لنكر انداز قرار اولورلر و اشبو مندب بوغازينك تحتنده بحر قلزم ده
سواكن و دهلك نام ايكي جزيره واقع اولوب دهلك جزيره سنك طرف غربيسنده و بحر قلزم
ساحلنده بوندن اقدم ذكر اولنان بجه سودانيلرينك قونوب كوچدكلري صحرالر بولنمشدر و ينه
بو جزيره مزبوره نك شرقي طرفنده جزيرة العرب ارضنده قلزم [illegible] قلزم ساحلنده تهايم يمن
اوكه سي و علي بن يعقوب نام بلده واقع اولمشدر و دخي مندب خليجنك خارجنده و بحر هند
ساحللرينك طرف غربيسنده و بوندن اقدم ذكر ايلدكمز زيلع شهرينك صاغ طرفنده بربره متصل
بربر قريه لري اولوب بحر هندك طرف جنوبيسنده ينه اقليم اولك التنجي قطعه سنك آخرينه دك
ممتد اولور و بربر قريه لرينه شرقي طرفندن زنج و زنكبار بلادي متصل اولوب بعده اقليم
اولك يدنجي قسمنده بحر هندك ساحل جنوبيسي اوزره سفالة الزنج بلادي واقع اولمشدر
سفالة الزنج مملكتنك طرف شرقيسنده ينه بحر هندك ساحل جنوبيسنده اقليم اولك اونجي
قسمنه منتهي اولور بحر بربرينه متصل وقواق بلده لري واقع اولمشدر معلوم اولكه سابقا تحديد
و تعريف اولنان هند و حبش درياسي داخلنده قتي چوق جزيره لر اولوب اعظم و اكبري ساحل
بحرده سفالة الزنج اوكه سي مقابلنده سرنديب جزيره سيدركه مدور الشكل بر جزيرۀ عظيمه در
و بو جزيره ده بر جبل مشهور واردركه روي ارضده بوندن اعلا جبل اولمامق اوزره منقولدر
بوندن صكره بحر هندده جزيرة القمر ايله معروف بر طولاني جزيرۀ عظيمه دخي واردركه سفالة
الزنج مملكتي قارشوسنده شرقه طوغري ممتد و بحرك طرف شماليسنده انحراف كثير ايله منحرف اولوب
چين اولكه سنك اعلالرينك ساحللرينه قريب اولور و بو جزيره نك صاغ طرفندن وقواق جزيره لري ايله
طرف شرقيسندن سيلان جزيره لري و سائر جزائر احاطه ايلمشدر و اشبو ذكر اولنان جزيره لرده
كثيره

وعلي بن سيه

انواع عقاقير و سائر رايحه سي طيب اجزا الرنابت اولوب ذهب و زمرد معدنلري دخي اولمق
اوزره منقولدر بو جزيره لرك عامه اهاليسي دين مجوس ايله متدين اولوب متعدد ملكلري
دخي واردر و كذا اشبو جزاير بحر هنديه ده عجيب و غريب نيجه اثار و عمارتلر اولمق اوزره كتب جغرافياده
نقل و تفصيل اولنمشدر و اقليم اولك التنجي قطعه سنده اشبو بحر هندك ساحل شماليسي اوزرنده
يمن شهرلري واقع اولمشدر بحر قلزم سمتنده بلاد يمندن زبيد مهجم تهامه يمن بلده لري بولنوب
بونلرك جانب شرقيسنده زيديه مذهبنه تابع اولان يمن امامليرينك مقر حكومتلري صعده بلده سي
واقع اولمشدركه بحر هند ساحلندن بعيد وسط ارضده بر بلده در و صعده شهرلرينك
بلاد يمندن عدن مدينه سي انلرك شمالنده دخي صنعا شهري بولنور دنصكره طرف شرقيلرنده احقاف
و ظفار ارضي ايدي نصكره دخي ارض حضرموت بوندنصكره بحر هند ايله بحر فارس بلاد شحر ديمكله
معروف مملكت واقعدر بو ذكر اولنان بلادك جمله سي يمن اولكه سنده موجوددر سابقا
ذكر اولنديغي اوزره اقليم اولك التنجي قسمندن اوننجي قسمنه وارنجه اكثر محللرينه بحر هند
مرور ايتمكله عماردن خالي اولمشدر انجق اقليم اولك التنجي قسمنده بر قطعه قليله دن بحر هند
منكشف اولمغله ذكر اولنان يمن بلده لري اول قطعه ده بولنمشدر و اقليم اولك غربيدن شرقه
دوغري يدنجي سكزنجي قسملريني بحر هند ستر ايدوب طقوزنجي قسمندن مقداري قليل و اوننجي
قسمندن دخي زياده جه بر قطعه ارض بولنوب چين اولكه سنك طرف اعلاسنده بعض بلاد
بولنمشدر و چيني شهرلرندن خانكو اسميله معروف مدينۀ مشهوره بو قطعه ده واقع اولوب
مقابلنده مذكور سبق ايدن سيلا جزيره لري بولنمشدر بو محلده اقليم اولده اولان كلاممز تمام
اولوب اقليم ثانينك احوالي بيانه شروع اولندي اقليم ثاني ايكنجي اقليمك ابتداسي اولكي اقليمك كذلك
متصل و نيجه بلاد و جبال و نهار و انهاري مشتمل اولوب غربيدن شرقه دوغري ممتددر ايكنجي اقليمك
ابتداسي اولان ساحل بحر محيطك جهت غربيسنده بحر محيط داخلنده سابقا ذكري مرور ايدن
جزاير خالداتدن ايكي جزيره واردر و اقليم ثانينك اقسامندن اولكي ايكنجي قسملرينك طرف
اعلالرنده يعني اقليم اوله متصل اولديغي محلده كه صاغ طرفيده ممالك سودانيدن قمنوريه ارضي
واقع اولوب و بو ارضك جهت شرقيه سنده ينه سودان ممالكندن غانه مملكتنك بقيه سي قبائل
سودانيدن زغاوه نام قبيله يه مخصوص بريه واقع اولمشدر و غانه ايله زغاوه مملكتلرينك جانب
اسفلنده يعني صول طرفنده غربيدن شرقه دوغري ممتد و مغرب شهرلري ايله سودان مملكتلرينك
ارالرنده واقع نيسر صحراسي ديمك ايله معروف بر صحراي وسيع واقع اولمشدركه سودان و مغرب تجارلري
اول صحرايه مرور ايدوب بربر ايله معامله ايدرلر بو صحراده قبائل بربردن صنهاجه قبيله سندن
منشعب ملثمين ديمك ايله معروف جماعت كثيره توطن ايتمشدركه طوايف عربان كبي قونار كوچر
معقول شي معيشتلري كمانقدر و اشبو صنهاجه قبيله سي شعوب كثيره و جماعات عديده يه منقسم بر قبيلۀ عظيمه

اشبو تعبیره صحراسینک

اولوب کداله لمتونه مسوفه لمطه ونزیکه جماعتلری اشبو صنهاجه قبیله سندن بر شعبه در و
بو قبیله سنك جانب شرقیسنده قبائل بربریه دن وُدان قبیله سنك وطفلری بعده ازکبار جماعتنك
مخصوص اراضی واقع اولمشدر که اشبو ایکنجی اقلیمك قسم ثانی سنده اوچنجی قسمنك اعلاسنه
منتهی بر ارض واسعه در بونلر دنصکره ایکنجی اقلیمك اوچنجی قسمنده امم سوداندن کوکو ارجاعتنك
تصرفنده اولان بلاد واقع اولوب بعده بنه طوائف سوداندن تاجوین اسمیله معروف طائفه نك
مملکتلرندن برقطعه بولنمشدر وینه اقلیم ثانینك اوچنجی قسمنك جهة شمالیه سنده وُدان ارضنك
بقیه سی واقع اولوب بعده ارض فزکورك سمت شرقیسنده سنتریه مملکتی بولنمشدر که الوحات
داخل اسمیله مسمی عظیم اولکه در وینه اقلیم ثانینك دردنجی قسمنك طرف اعلاسنده که صاغ
طرفیدر ممالك سوداندن تاجوین ارضنك بقیه سی واقع اولمشدر بوندنصکره دردنجی
قسمنك وسطنده صعید مصر شهرلری واقع اولوب نیل مصرك ایکی جانبلرنده بربرلرینه متصل
بلاد کثیره در نهر نیل بو محلده کلدکده طرف غربیسنده واقع الواحات جبلی ایله جانب شرقیسنده
اولان جبل مقطم اسمیله مسمی جبلك اراسنده جریان ایدرك محروسهٔ معمورهٔ مصر القاهره یه
داخل اولور نهر نیلك طرف اعلاسنده صعید بلادندن اسنا ارمنت نام ایکی بلده واقع اولوب
بعده صعید شهرلری نهر نیلك ایکی طرفنده بین الجبلین بربرینه متصلا ممتد اولهرق بلاد
مصردن اسیوط ایله قوص نام بلده لره انلر دنصکره صول بلده سنه منتهی اولور صول بلده سنه
وصولنده نهر نیل ایکی بولنوب جدول یمینی اقلیم ثانینك دردنجی قسمنده بنه بلاد مصردن
لاهون نام مدینه یه جدول ایسری دلاص نام شهره طوغری ممتد وجاری اولور و نیل مصرك
طرف اعلاسنده واقع اولان صعید شهرلری وقریه لری بو ایکی جدولك اراسنده در و نهر
نیلك طرف شرقیسنده واقع جبل مقطمك شرقی سمتنده و اقلیم ثانینك بشنجی قسمنده حبشی
اولکه سنه تابع عیذاب صحراسی واقع اولوب جبل مقطمك وراسنده قلزم دریاسی ساحلنه منتهی
بر عظیم صحرادر وینه ایکنجی اقلیمك بشنجی قسمنده واقع ارض حبش مقابلنده وبحر قلزمك ساحل
شرقیسنده جزیرة العرب ممالکندن یلملم اولکه سی طرفنده بلدهٔ مبارکه یثرب نهایتنده وارنجه که
مدینهٔ منوره در ارض حجازدن برقطعه واقع اولوب وارض حجازك وسطی مکهٔ مکرمه
شرفها الله تعالی ایله تشریف اولنمشدر وینه عیذاب صحراسی مقابلنده قلزم دریاسنك ساحل
شرقیسنده مکهٔ مکرمه اسکله سی اولان بندر معمورهٔ جده بولنمشدر و ایکنجی اقلیمك التنجی قسمنك
غرب جهتنده جزیرة العرب ممالکندن نجد بلادی واقع اولوب بلاد مذکوره دن غرب وجنوب
سمتلرنده جرش وتباله نام شهرلر و شمال غربیده عکاظ نام بلده واقع اولمشدر و اقلیم ثانینك
التنجی قسمنده نجد شهرلرینك طرف شمالنه طوغری تحتنده ارض حجازك بقیه سی وحجاز اولکه سنك
طرف شرقیسنده نجران وجند نام بلده لر واقع اولوب بونلرك دخی تحتنده یمامه شهری و بلاد

بحرانك جانب شرقیسنده سبا و مآرب اولکه لری بعده بحر فارس ساحلنده بلاد شحر و منتهی اولور
ذکر اولنان ممالك ساحل بحر قلزمدن فارس دریاسی کنارینه وارنجه جزیرة العرب ارضنده واقعدر
ودخی اقلیم ثانینك التنجی قسمنده هند دریاسندن منفصل اولان بحر فارس طرف جنوبیدن شماله
وغرب طرفلرینه منحرف ومائل اولوب وقسم سادسك شرق طرفنی بحر فارس غمر وستر ایتمکله التنجی
جزیرة العرب ارضندن قسم سادسده مثلث الشکل برقطعه بحردن منکشف قالمشدر قطعهٔ مذکوره نك
طرف اعلاسنده یعنی فارس دریاسی بحر هنددن مفارقت ایتدیکی محله قریب موضعده قلهات
مدینه سی واقع اولمشدر که ممالك یمندن شحر مملکتی ساحلنده بر بلده در و مدینهٔ قلهاتك
تحتنده ینه بحر فارسده عمان اولکه سی بلده لری بعده بحرین بلادی و هجره بلده سی قسم سادسك
آخرنده بصره طرفنه طوغری ممتد اولمشدر وینه اقلیم ثانینك یدنجی قسمنك طرف غربیسنده بحر
فارسدن برقطعه التنجی قسمنده اولان قطعهٔ اخرایه متصل اولوب وهند دریاسی اقلیم
مذکورك یدنجی قسمنك جانب اعلاسنی یعنی اقلیم اولك آخرینه متصل اولدیغی بالکلیه ستر
ایتمکله عمارت ممکن اولمامشدر بحر فارس بوغازینك خارجنده بحر هند ساحلنده سند اولکه سنك
شهرلری واقع اولوب طوائف عجم ضبطنده اولان مکران مملکتی بلادینه متصل در و بلاد مکرانك
مقابلنده سند اولکه سنه تابع طوبران نام مملکت واقع اولوب بلاد سندك جمله سی اقلیم
ثانینك یدنجی قسمنك جانب غربیسنده در و بلاد سند ایله ارض هندك اراسنده حائل اولان
بریه لر وبادیه لر دخی قسم سابعده در و بلاد هند طرفندن ممالك سنده جاری اولان نهر عظیم دخی
اقلیم ثانینك بو قسمنده بحر هنده منصب اولور وینه قسم سابعده ساحل بحر هندیدن هند مملکتنك
حد غربیسی ابتدا ایدوب سند اولکه سنك طرف شرقیسنده مداین هنددن ابتدا بلهرا نام اولکه نك
بلادی بعده انك تحتنده ملتان نام شهر واقع اولمشدر که بلدهٔ مزبوره ده مجوس هندیلرنده معتبر
بر صنم عظیم اولمغله مدینهٔ مزبوره یه اعتبار ایدوب زعم باطللری اوزره زیارته کلورلر بوندنصکره
ملتان بلده سنك تحتنده یعنی صول طرفنده سجستان اولکه سی بلادینك اوائلی واقع اولوب اقلیم
ثانینك قسم سابعی تمام اولور ودخی اقلیم ثانینك سکزنجی قسمنك طرف غربیسنده ممالك هندیه دن
ذکری مرور ایدن بلهرا اولکه سنك بقیه سی واقع اولوب انك دخی جانب شرقیسنده قندهار
بلادی ایله قندهارك جانب اعلاسنده یعنی صاغ طرفنده ساحل بحر هند اوزرنده منیبار اولکه سی
شهرلری و منیبارك صول طرفنده کابل مملکتی بونلر دنصکره طرف شرقده بحر محیطه طوغری ممالك
هندیه دن قنوج اولکه سی بلادی بولنمشدرکه اقلیم ثانینك آخرنده کشمیر داخل و کشمیر خارج
اولکه لری اراسنده بلاد کثیره یی مشتمل بر مملکت عظیمه در ودخی اقلیم ثانینك طقوزنجی قسمنك
جانب غربیسنده ممالك هندك طرف شرقده منتهی اولدیغی بلاد واقع اولمشدر که بربرینه
متصلا ممتد اولهرق اقلیم ثانینك اوننجی قسمنك اواخرنده نهایت بولور و قسم عاشرك جانب

اسفلنده یعنی صول طرفنده چین ممالکندن بر قطعه واقعدر که اول قطعه ده بلاد چینده ن
چیغوئی نام بر شهر بولنمشدر بوندن صکره اقلیم ثانینک اونیجی قسمنک ماعدالرنده بحر محیط
شرقی‌یه دوغری بر برینه متصلا ممتد اولان بلاد چیندن برنیجه بلده‌لر بولنوب ماوراسی بحر محیطک
اقلیم ثانی بو محلده تمام اولوب اوجنجی اقلیمک احوالی بیاننه شروع اولندی اقلیم ثالث بو اقلیمک
اولکی قسمنک جانب اعلاسی یعنی غرب جنوب طرفنک ثلثی مقداری نی جبل درن دیمکله معروف
بر جبل عظیم احاطه ایلیوب مبدء عمارت اولان بحر محیط غربی ساحلندن ابتدا ایدوب اوجنجی
اقلیمک قسم اولنک آخرینه منتهی اولوب وانی دخی تجاوز ایتدکدن صکره قتی چوق مسافه ممتد
اولور بر جبل عظیمدر بو جبلده طوایف بربردن اولقدر امم کثیره ساکن اولور که عددی حسابی
انجق جناب رب العالمین بیلور نته کم محلنده ان شاء الرحمن ذکر و تفصیل اولنور دیار غربده
اشبو ذکر اولنان درن طاغی ایکنجی اقلیمک آخرینک ارکانده واقع اولان قطعه ارضده بحر
محیط ساحلی اوزره بر برینه قریب مدافعهٔ اعدا ایچون وافر قلعه‌لر واردر و بو قلاعنک طرف
شرقیسنده مغرب ایالتلرندن سوس و نول نام ممالک بلادی واقع اولوب و بونلرک مجاب
شرقیلرنده دخی درعه اولکه‌سی بلادی انلردن صکره سجلماسه مملکتی اندن صکره دخی اقلیم ثانیده
ذکر ایتدیکمز نیسره صحراسندن بر قطعه واقع اولمشدر و اشبو جبل درندن ذکر اولنان بلادک
جنوبی سمتنه اوزرینه سایه انداز بر کوه سرافراز اولوب ممالک مذکوره بو جبل شاهقک ذیلنده
بر برینه متصلا اقلیم ثانینک قسم اولنده آخرینه وار نجه غربدن شرقه دوغری ممتد اولمشلردر
و جبل مذکور ساحل بحر محیط غربیدن ابتدا ایتدیکی محلدن ملویه نام صحرا بر برینه کلنجه بریچوزدن
اوته جانبنه مرور و عبور ایده جک یوللری قلیل اولوب لکن ملویه صحراسندن نهایتی اولان موضعه دک
ممر و معبرلری و طرق و مسالکی کثیر و متعدد اولور و اشبو درن طاغنک طرف غربیسنده
اعظم طوایف بربریه اولان مصامده قبیله‌سندن جماعت کثیره و قبایل عدیده متوطن اولوب
ابتدا بحر محیط طرفنده فنکیسیوه قبیله‌سی بعده هنتانه جماعتی بعده تینملل طائفه‌سی اندن صکره
کدمیوه قبیله‌سی بعده مسکوره طائفه‌سی ساکن اولور که مصامده قبیله‌لرینک آخریدر طوایف
مصامده دن صکره جبل مذکورده ینه طوائف بربریه دن صنهاجه قبیله‌سی ساکن اولور بونلردن
صکره اقلیم ثانینک قسم اولنک آخرنده ینه بربریه دن زناته قبیله‌سندن بعض طائفه ساکن
اولور اشبو قسم اولک آخرنده جبل درنه اوراس نام بر جبل آخر متصل اولور که طوایف
بربردن کنامه قبیله‌سنک مسکنلری و ملجالری جبل کنامه دخی اطلاق اولنور اشبو درن طاغنده
قبائل زناته دن صکره شرقه دوغری طوائف بربریه دن امم کثیره و جماعت عدیده ساکن اولورکه
ان شاء الرحمن هر بری محلنده علی الترتیب ذکر و تفصیل اولنور اشبو جبل درندن مغرب زمینده
غرب اقصا اولکه‌سیکه فاس مملکتیدر مملکت مزبوره ده واقع بلادک دخی اوزرینه متصل

اولوب اول بلده‌لر جبل مذکورک جوفنده داخلدر ابتدا جبل درنک ناحیهٔ جنوبیه‌سنده یعنی صاغ
طرفنده مراکش و اغمات و تادلا شهرلری واقع اولوب و بو طرفک جنوبیده بحر محیط ساحلی اوزره
اسفا قلعه‌سی و سلا مدینه‌سی موجوددر و مراکش شهرینک طرف شرقیسنده فاس شهری و مکناسه
و تازا و قصر کتامه مدینه‌لری واقع اولمشدر بو ذکر اولنان بلادی مشتمل اولان مملکته عرف اهل
جغرافیاده مغرب اقصا اولکه‌سی دیرلر غرب اقصا مملکتنک ناحیهٔ شرقیه‌سنده بحر محیط کنارنده
اصیلا و عرایش بلده‌لری واقع اولوب و بو بلادک سمت شرقیسنده غرب اوسط شهرلری واقع
اولمشدر که دار الملکی تلمسان بلده‌سیدر و غرب اوسط اولکه‌سندن اق دکز سواحلی اوزره هنین
شهری و وهران قلعه‌سی و جزایر اولکه‌سی واقعدر زیرا بحر رومی یعنی اق دکز بحر محیط بوغازی
اولان طنجه خلیجی که سبته بوغازیدر ذکر اولنان بحر رومی اول بوغازدن اقلیم ثانینک طرف غربیسنده
خروج ایتدکده طولا مشرق طرفنه دوغری ممتد اولهرق بلاد شام سواحلنه منتهی اولوب و عرضا
جنوب و شمال الجانبلرینه کمال وسعت ایله منتشر اولهرق اوچنجی و دردنجی بشنجی اقلیمه داخل اولمغله
اقلیم ثالثدن بحر رومی کنارنده غرب اوسط بلادندن چوق بلده واقع اولمشدر و دخی ذکر اولنان
جزایر شهرلرینک طرف شرقیسنده ساحل بحر رومی و بجایه بلده‌سی انک دخی طرف شرقیسنده قسطنطینه
شهرینه واقع اولمشدر و دخی غرب اوسط بلادندن اقلیم ثالثک قسم اولنک آخرنده ساحل بحر
رومیدن بر مرحله مسافه بعید محلده ذکر اولنان بلاد ساحلیه‌نک جنوبنده و غرب اوسط اولکه‌سنک
صاغ طرفنه دوغری ممتدا اشیر بلده‌سی بعده مسیله مدینه‌سی و زاب اولکه‌سی واقع اولمشدر که
قاعدة الملکی بسکره شهریدر بوندن صکره اقلیم اولک جهت شرقیه‌سی آخرنده ذکری مرور ایدن جبل
درنه متصل اوراس جبلی واقع اولمشدر اقلیم ثالثک قسم اولی بو محلده تمام اولوب قسم ثانیده اولان
بلادک بیاننه شروع اولندی قسم ثانی اوجنجی اقلیمک اولکی کبی ایکنجی قسمنک دخی صاغ طرفندن ثلثی
مقداری جبل درن غربیدن شرقه دوغری احاطه و استیعاب ایدوب قسم ثانینک جنوب و شمال طرفلرینی
ایکی قطعه‌یه تقسیم ایدر لکن قطعهٔ شمالیه‌سنده بر مقدار مسافه سنی اق دکز عمق و ستر ایتمکله
بر مقدار ارض بحردن منکشف اولوب معمور قالمشدر و قطعهٔ جنوبیه‌سنده جبل درنک وراسنده
اولان مسافه‌نک جانب غربیسنک مجموعی مفازه‌لر و بریه‌لر اولوب طرف شرقیسنده طوایف بربریه
ضبطنده غدامس بلده‌سی انک دخی سمت شرقیسنده اقلیم ثانیده ذکری مرور ایدن ودان اولکه‌سنک
اشبو درن طاغنک جوفنده داخل و جانب شمالیسنده واقع اولان قطعه ایله اق دکزک مابیننده
واقع مسافه‌نک جانب غربیسنده اوراس جبلی و تبسه و اربس ولایتلری اولوب و ساحل بحر
رومیده بونه بلده‌سی موجوددر و بو ذکر اولنان بلادک طرف شرقیسنده بلاد عدیده‌یی مشتمل
افریقیه مملکتی واقع اولوب ساحل بحر رومیده تونس قلعه‌سی اندن سوسه نام شهر بعده مهدیه
قلعه‌سی بولنمشدر و ینه افریقیه اولکه‌سنده اشبو ذکر اولنان بلادک صاغ طرفلرنده درن طاغنک

تحتنده جويدا اولكه سى شهرلرندن توزر وقفصه ونفزاوه نام بلده لر وبو بلاد ديله سواحل بحر رومى
اركلسنده قيروان وجبل وسلات وسبيطله مدينه لرى واقع اولمشدر وبو ذكر اولنان بلادك سمت
شرقيسنده دخى كنار بحر رومى ده طرابلس غرب شهرى وانك دخى صاغ طرفنده درن جبلنه متصل
هواره قبائلندن ومرو ومقره نام ايكى قبيله نك مسكنى اولان جبال واقع اولمشدر كه اشبو
قسم ثانينك قطعه جنوبيه سنك آخرنده ذكرى مرور ايدن غدامس شهرى مقابلنده در وبنه
قسم ثانينك طرف شرقى آخرنده كنار بحر رومى ده سويقه ابن مشكود نام بلده نك دخى صاغ طرفنده
ودان ارضنده مساكن عربان بعض بريه لر واقع اولمشدر **قسم ثالث** بنه اوچنجى اقليمك اوچنجى
قسمنه دخى جبل درن ممتد اولوب واشبو قسم ثالثك آخرنده جبل مذكور طرف جنوبيدن جهت شماله
دوغرى منحرف وشمال سمتى اوزره امتداد ايله اق دكز ساحلنه منتهى اولور وجبل مذكورك نهايت
بولديغى طرفنه راس اوثان وتنور تسميه وكه اشبو بحر رومى يعنى اق دكز اوچنجى اقليمك قسم ثالثك دخى
طرف شماليسنه دخول ايله قسم ثالثده وافر ستر وغمر ايليوب ساحل ايله جبل درن ما بيننده
بر مقدار مسافه ضيقه باقى قالور وجبل مذكورك وراسنده واقع قطعه ارضك جنوب وغرب
طرفلرنده ودان ارضك بقيه سى ايله وحواليده ساكن طوائف عربانه مخصوص بريه لر واقع وكوز
انزفصكره زويله ابن خطاب نام محل بعده اشبو قسم ثالثك طرف شرقى آخرينه منتهى اولوب نجه
نجه وبكستان واوبلو ومغازه لر واردر وقدرن طاغى ايله اق دكز ساحلى ارالسنده اولان قطعه شماليه نك
جانب غربيسنده ساحل بحر اوزره سرت نام مدينه ايله بعض طوايف عربانه مخصوص صحرا وبريه لر
بعده اجدابيه نام محل بعده جبل درنك طرف شماله منحرف ومنعطف اولديغى محلده برقه وكه سى
بعده ساحل بحرده طليثه نام بلده واقع اولمشدر **بوندنصكره** دخى جبل مذكورك منحرف اولديغى
محلك طرف شرقيسنده هيب ورواحه نام عربان قبيله لرينه مخصوص بريه لر وصحرالر قسم ثالثك
آخرنه دك ممتد اولوب اوچنجى قسم بو محلده تمام اولور **قسم رابع** اقليم ثالثك دوردنجى قسمنك
طرف اعلاسيكه صاغ طرفيدر اشبو طرف اعلانك جانب غربيسنده قبائل عربدن برنيق قبيله سنه
مخصوص صحرالر واقع اولوب وبو صحرالرك طرف اسفلنده يعنى صول طرفنده قسم ثالثده ذكرى
سبق ايدن هيب ورواحه بلده لرى واردر بوندنصكره اق دكز دوردنجى قسمنك دخى
صاغ طرفنه دوغرى وافر ممتد اولوب مسافه كثيره سنى غمر وستر ايده رك طرف اعلاسنه
مزاحم ايدوب بر عظيم كورفز احداث ايدر كه ساحل بحر ايله بو قسمك اركلسنده طوائف عربان
ساكن اولور صحرا وبريه لر باقى قالور واشبو ذكر اولنان باديه لرك سمت شرقيسنده ديار
مصردن فيوم شهرلرى بولنمشدر وبلاد فيوم اقليم ثانينك دوردنجى قسمنده صعيد مصر
بلادندن لاهون نام بلده يه مرور ايدن نهر نيل جدوللرينك برينك بحيره فيومه منصب
اولديغى محلده واقعدر وبلاد فيومك دخى طرف شرقيسنده وبنه اقليم ثانينك دوردنجى قسمنده

صعيد بلادندن دلاص نام بلده يه جارى اولان نهر نيل اوزرنده دار الملك ممالك مصر اولان مدينه
معموره مصر القاهره واقع اولمشدر ونهر نيلك بو ايكى جدوللرى دخى محروسه مصرك تحتنده ايكى
جدول آخره متفرق اولوب برى بلاد مصردن شنطوف نام بلده يه وجدول آخرى زفته نام بلده يه
مرور ايدر بو جدوللرين دخى قسم ايمنى برنوط نام محلده ايكى شعبه يه تولنوب نهر نيلك جمله
جدوللرى بحر روميه منصب اولوب ابتدا طرف غربيسنده منصب اولديغى محلده اسكندريه
بلده سى وسطنده رشيد شهرى منصب شرقيسى اوزرنده مدينه دمياط واقع اولمشدر ومحروسه
مصر القاهره ايله سواحل بحريه نك ميانده اولان ديار مصريه نك مجموعى مزارع معموره وبساتين
معموره ايله مملو ومشحون برقطعه جنت نمونه در بو محلده اقليم ثالثك دوردنجى قسمى تمام اولوب
بشنجى قسمنه شروع وابتدا اولندى **قسم خامس** اقليم ثالثك بشنجى قسمنده شام اولكه سنك اكثر
مواضعى واقع اولمشدر كه وصف وبيان اولنور معلوم اوله كه قلزم درياسى طرف جنوبدن
هند دكزندن آيريلوب مندب بوغازندن بر وشمال جانبنه ميل ايدوب ارض حجاز ساحلنه
وصولنده جهت غربه منحرف اولديغى محلدن بحر قلزمدن بر قطعه طويله اقليم ثالثك اشبو
دوردنجى قسمنده واقع اولوب وبو قسمك طرف غربيسنده بلاد مصردن سويس بلده سنه
وصولنده بحر مذكور منتهى اولور وبحر قلزمك بو قطعه غربيه سى ساحل اوزره جزيرة العرب
ارضنده سويس بلده سى بعده جبل طور بعده ايله كه مدين بلده سيدر بعده اشبو دوردنجى
قسمك طرف جنوبيسنك آخرنده حورا نام محل واقع اولمشدر وبو محلدن بحر قلزم ساحلى شمالندن
جنوبه دوغرى منحرفا اولوب سابقده ذكر اولنديغى اوزره ايكنجى اقليمك بشنجى قسمنده ارض
حجاز بولنمشدر وبنه اشبو اقليم ثالثك بشنجى قسمنك ناحيه شماليسنه اق دكزدن بر قطعه دخول
ايدوب وقسم خامسك طرف غربيسنده تنى جوق محلنى ستر ايليوب ناحيه مذكوره ده اق دكز
ساحلى اوزره فرما وعريش نام ايكى بلده واقع اولمشدر كه بلدتين مذكورتين ايله نهايت بحر
قلزمده واقع قلزم بلده سنك ارالرنده اولان مسافه متقارب ومتضايق اولمغله ديار مصردن
ارض شامه دخول ايچون قابو مثابه سنده اولمشدر وبحرين مذكورين اركلسنده اولان مسافه
ضيقه نك طرف غربيسنده تيه صحراسى واقع اولمشدر مخفف تيه اسميله مسمادر بو صحرا عشب
ونباتدن معرا بر ارض تهنا وقضاى جرداركه قرآن كريمده ذكر اولنديغى اوزره طائفه بنى
اسرائيل مصردن خروج ايدوب شامه دخوللرندن مقدم بو صحراده قرق سنه مقدارى محبوس
اولمشلردر وبحر روميدن اشبو بشنجى قسمه دخول ايدن قطعه ده قبرس جزيره سنك ارض مصره
مقابل اولان سمتى واقع اولوب بقيه سى دردنجى اقليمده بولنمغله جزيره مذكوره نك بر قطعه
اوچنجى اقليمده قطعه اخراسى دوردنجى اقليمده واقع اولور واق دكزدن بو قطعه نك
ساحلى اوزره واقع اولان عريش بلده سى طرف شرقده ديار مصريه نك آخرى اولوب وبنه

ساحل بحرده عسقلان بلده سی ایله عریشك میاننده اق دكزك نهایتی اولان طرفه واقع اولمشدر
بوندنصكره بحر اق اشبو قطعه‌نك شمالیه سنك عسقلاندن طرف شماله دوغری میل وممتد اولور طرابلس
شام عرقه بلدلرینه وصولنده دوردنجی اقلیمه واصل اولور واشبو بلده‌لر مذكوره‌لری اق دكزك جهة
شرقیه‌سنده نهایتیدر واق دكزك طرف شرقنده بشنجی قسمه داخل اولان قطعه‌سی اوزرنده ممالك
شام ساحللرینك اكثری واقع اولوب ابتدا بلدهٔ عسقلانك طرف شرقیسنده جانب شماله انحراف یسیر
ایله بلاد شامدن قیساریه بلده‌سی بعده عكا بعده صور بعده صیدا صكره عرقه شهرلری بولنمشدر بو بلده‌لردن
صكره اق دكز اقلیم رابعه دخول وطرف شماله بلاد رومه طوغری منحرف وممتد اولور واشبو ممالك شامدن
ذكر اولنان ساحلیه كه عسقلان طرابلس شام وعرقه‌یه دوغری ممتد اولمشدر وبلاد مذكوره‌یه جبل
لكام تسمیه‌له معروف برجبل عظیم مقابل اولور كه جبل مذكور دینه اقلیم ثالثك بشنجی قسمی حدودنده
وقلزم دریاسی كنارنده واقع ایله ساحلندن خروج ایدوب وطرف شرقدن ناحیهٔ شماله میل وانحراف
ایدرك اشبو قسم خامسی تجاوز ایدركویا جبل مذكور ارض مصر ایله دیار شامی فصل ایتمشدر وجبل
لكامك ابتداسی تعیین اولنان طرفتندن جانب مصردن مكهٔ مكرمه شرفها الله تعالی‌یه عازم اولان
حجاجك مرور ایتدكلری عقبه‌یه وارور وعقبهٔ مذكوره‌نك طرف شمالنده جد الانبیا صلوات الله علیه
وسلامه حضرتلرینك مدفن مقدسلری اولان محل جبل سراة عنوانیله معروف برجبل قربنده واقع
اولمشدر وجبل ذكر اولنان جبل لكامه عقبهٔ مذكوره‌نك طرف شمالندن متصل اولوب شرق طرفنه
دوغری برمقدار كیتدكدنصكره جانب شماله میل قلیل وانحراف یسیر ایله منحرف اولوب جبل
سراتك طرف شرقیسنده جزیرة العرب بلادندن حجر بلده‌سی وقوم ثمود دیاری وتیما ودومة
الجندل نام محللر واقع اولمشدر ارض حجازك طرف شمالده اسافلیدر وبو محللرك فوقنده وصاغ
طرفلرنده رضوی نام جبل ایله خیبر قلعه‌سی بولنمشدر وذكر اولنان جبل سراتك جبل لكامه متصل
اولدیغی محلده مدینهٔ مباركه قدس شریف بعده اردن بعده طبریه نام بلده‌لر واقع اولوب بونلرك
دخی طرف شرقیلرنده بین الجبال انهار جاریه واشجار نامیه ایله مملو بلاد غور دیمكله معروف
بلده‌لر اذرعات نام محله دك منتهی اولمشدر وبلاد غوردك سمت شرقیسنده اخر حجاز اولان دومة
الجندل نام محل واقع اولمشدر اشبو بشنجی قسمك طرف شرقنده نهایتیدر وطرف شمالده اشبو
بشنجی قسمك اخرنده جبل لكامك دوردنجی اقلیمه میل ایتدیكی محلده دمشق الشام مدینه‌سی واقع
اولوب وساحل بحرده بلاد شامیه‌دن صیدا وبیروت بلده‌لری مدینهٔ دمشقك مقابله‌سنده بولنوب
دمشق ایله بو بلده‌لرك ارالرنده جبل لكام حیلولت ایتمشدر ومدینهٔ دمشقك سمت شرقیسنده
بعلبك شهری وجهة شمالیه‌سنده قسم خامسك اخرنده وجبل لكامك منحرف اولدیغی محلده حمص
بلده‌سی اولوب بعلبك ایله حمص بلده‌لرینك سمت شرقیسنده تدمر بلده‌سی ایله مساكن عربان اولان
بریه‌لر واقع اولمشدر اقلیم ثالثك بشنجی قسمی اشبو محلده نهایت بولوب التنجی قسمنه شروع اولندی

قسم

قسم سادس اقلیم ثالثك التنجی قسمنك جانب اعلاسنده یعنی غرب وجنوب طرفلرنده جزیرة
العرب ممالكندن نجد ویمامه اولكه‌لرینك تختنده طوایف عربان جولان ایتدیكی بادیه‌لر واردر و
نجد ویمامه اولكه‌لری عرج وضمان نام ایكی جبلك ارالرنده واقعدر كه جبلین مذكورین فارس
دریاسی كنارنده بحرین وهجر ولایتلرینه منتهی اولور واشبو التنجی قسمك صول طرفنده ذكر اولنان
بادیهٔ عربانك تختنده حیره وقادسیه بلده‌لریله نهر فراتك غوص ایتدیكی كوللر ایله بونلرك طرف
شرقیسنده بصره شهری واقع اولمشدر اشبو اقلیم ثالثك التنجی قسمنك طرف شمالنده فارس
دریاسی عبادان ایله ابله نام محلده نهایت بولوب ودجله نهری عبادان بلده‌سی قربنده بحر فارسه
منصب اولور بونلردن اقدم ذكر اولندیغی اوزره دجله نهریكه شط العرب دیرجداول كثیره‌یه متفرق
ومنقسم ونهر فراته كندویه شعب كثیره مختلط اولدقدنصكره جمله‌سی عبادان حدودنده
بریره كلوب بحر فارسه دوكیلور وبحر فارسدن بو قسمده بولنان قطعه‌نك طرف اعلاسی یعنی
شرق جانبی واقع وشرقدن غرب وشمال طرفنه دوغری ممتد اولدقجه ضیق اولوب عبادانه
وصولنده نهایت بولور اشبو بحر فارسك ایكی طرفنده اولان ساحللرینك بری غربی وبری
شرقیدر ساحل غربیسی كه مدینهٔ بصره‌دن جداسنده جزیرة العرب ارضنده واقع اولوب اول ساحلده بصره
صكره بحرین اولكه‌سنك اسافلی وهجر بلده‌سی ونخا نام محل بولنوب انلرك دخی طرف غربیسنده
خط وضمان نام محللر ایله یمامه ارضنك بقیه‌سی واقع اولمشدر وبحر مذكورك ساحل
شرقیسی اوزرنده فارس اولكه‌سی واقع اولوب وسواحل فارسك طرف اعلاسنده یعنی قسم
سادسك جانب شرقنده نهایتنده جنوب طرفنده واربحر فارسدن طرف شرقه طوغری ممتد
اولان ساحلی اوزره كرمان اولكه‌سنه تابع قفص نام جبل بولنمشدر وبونه ساحل شرقیسنده
هرمز بلده‌سی وانلك تختنده سیراف مدینه‌سی ونجیرم نام محل واردر وبونلرك طرف
شرقیسنده اقلیم ثالثك اشبو التنجی قسمنك اخرنه وارنجه وراى ساحلده فارس مملكتی بلادندن
شابور داراب جرد فسا اصطخر شاهجان بلده‌لری ایله دار الملك ممالك فارس اولان بلدهٔ
شیراز واقع اولمشدر واشبو بلاد فارسك طرف شمالیسنده بحر فارس جانبنه قریب محلده
خوزستان اولكه‌سی بلادندن اهواز تستر جند سابور سوس رام هرمز وبونلرك غیری
بلاد ایله ایرجان نام بلده واقع اولمشدر كه فارس مملكتی ایله خوزستان اولكه‌سی ارالرنده
حد فاصلدر وخوزستان شهرلرینك طرف شرقیسنده دار الملك ممالك ایران اولان مدینهٔ
اصفهان ناحیه‌لرینه وارنجه بربرینه متصل اكراد جبللری واقع اولمشدر كه طوایف اكراد
اعجام اول طاغلرده قونوب كوجوب توطن ایتمشلردر وبو جباله زموم تسمیه اولنور قسم
سابع اوچنجی اقلیمك یدنجی قسمنك طرف غربیسنده ذكری مرور ایدن جبال قفص بقیه‌سی
واقع اولوب بو جبالك صاغ وصول جانبلرنده كرمان ومكران اولكه‌لرینك بلادی بولنمشدر كه

اولبلادك مشاهیری رودان وشیرجان وجیرفت ونرماشیر وفهرج شهرلریدر وارض کرمانك
تحتنده صول جانبنده فارس اولکه سی بلادنك بقیه سی اصفهان حدودنده وارنجه ممتد اولوب
کرسی مملکت ایران اولان مدینه اصفهان اشبو یدنجی قسمك کنارنده غرب وشمال جهتلرنده واقع
اولمشدرکه اوجنجی دوردنجی اقلیمه متصل اولدیغی محلده کرمان وفارس مملکتلرینك طرف
شرقیلرینك صاغ جانبنده سجستان اولکه سی وصول طرفلرنده کوهستان ولایتی واقع اولوب
وکرمان وفارس وکوهستان مملکتلرینك ارالرنده اشبو قسم سابعك وسطنده یوللری غایة الغایه
صرب وسنکین وطرق مسالکی قلیل براولو صحرای بی پایان واردر وسجستان مملکتنك مشاهیر بلادندن
بست وطاق نام ایکی مدینه عظیمه سی اولوب وبو قسم سابعك طرف شمالده آخرنده مشاهیر بلاد
خراساندن قوهستان وسرخس نام ایکی بلده موجوددر اقلیم ثالثك یدنجی قسمی بو محلده تمام
اولوب سکزنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی قسم ثامن اوجنجی اقلیمك سکزنجی قسمنك
طرف غربیسنده وصاغ جانبنده امم ترکدن خلج جماعتنه مخصوص بریه وبادیه لر واقع اولمشدرکه
غرب طرفندن سجستان اولکه سنه وصاغ جانبندن ممالك هندیه دن کابل مملکتنه متصلدر
اشبو بریه لرك صول طرفنده غور اولکه سی شهرلری وطاغلری واقع اولوب کرسی مملکت غور
هندستان بندری اولان غزنه شهریدر ومملکت غورك طرف شمالنده نهایت وغایتنده استراباد
بلده سی انلك دخی صول جانبنده اشبو سکزنجی قسمنك اخرینه وارنجه وسط مملکت خراسان
اولان هرات اولکه سی بلادی واقعدر اسفراین وقاشان وبوشنج ومرورود وطالقان
وجورجان شهرلری کبی که بو محلده خراسان مملکتی نهر جیحونه منتهی اولور واشبو نهرك کنار
شرقیسی اوزره بلاد خراساندن ترمذ مدینه سی وکنار غربیسنده کرسی مملکت اوزبك اولان
بلخ شهری واقع اولمشدر واشبو نهر جیحون دیارنمونك منبع ومخرجی بدخشان اولکه سنك
هندستان طرفنده اولان حدودنده واقع وخان مملکتیدرکه اوجنجی اقلیمك سکزنجی قسمنك
طرف جنوبیسنده وجهة شرقده آخرندن خروجه باشلیوب مسافه قلیله قطع اتدکدن نصکره جهة
غربه منعطف اولوب اشبو قسم ثامنك وسطنه منتهی اولور اول محلك اهالیسی نهر جیحونه
نهر خرباب تسمیه ایدرلر بوندن صکره نهر مزبور غربدن جهة شماله میل وانحراف ایله بر مقدار مسافه
جریان ایتدکدن نصکره بلاد خراسانه مرور ایلیوب وینه سمت شمال اوزره ذاهب اولدرق بشنجی
اقلیمده بحیرهٔ خوارزمه منصب اولور ونهر مزبور اشبو قسم ثامنك وسطنده جنوبدن شماله
میل ایتدیکی محلده طرف شرقیسنده واقع جبل ووخش بلادندن خروج ایدن بش نهر عظیم ایله
ینه جانب شرقیسنده جبال بتم اسمیله مسمی اولور طاغلردن نبوع ایلین انهار اخرا ملحق
ومنصب اولمغله نهر جیحون بحر عمان اولوب نهر جیحونه ممتد وملحق اولان بش نهر عظیمك
بری نهر وخشاب دیکرا اشبو اقلیم ثالثك سکزنجی قسمنك جنوب وشرقی ارالرنده تبت بلادندن

خروج

خروج ایدوب بر مقدار شماله میل وانحراف ایله جهة غربه دوغری مرور ایدر بعده نهر وخشابك محو
وممرلرینه بر جبل عظیم حایل ومعترض اولورکه جبل مذکور اشبو قسم ثامنك طرف جنوبیسنك
وسطندن ظهور وجهة شماله انحراف ایله طرف شرقه طوغری مرور ایدرك قسم ثامنك حد
شمالیسنه قریب اولدقده اقلیم ثالثك طقوزنجی قسمنه دخول ایدوب قسم ثامنك قطعه شرقیه سنده
واقع تبت بلادنی جنوب وترکستان مملکتی ایله بلاد وجبل ارالرنده حایل اولور واشبو ذکر اولنان
جبالك مرور وعبور ایدجك انجق بر طریقی اولوب اول طریقه دخی آل برامکه دن فضل بن یحیی
برمکی سد یاجوج ومأجوج کبی بر سد سدید انشا وبر محکم باب بنا ایلمشدر نهر وخشاب ذکر
اولندیغی اوزره تبت بلادندن خروج وجبل مذکورین تحتندن نفوذ ایدوب مسافه مدیده قطع
ایتدکدن نصکره بلاد وخشه واصل اولوب بعده مدینه بلخ قربنده نهر جیحونه ملحق ومنصب اولور
بوندن صکره نهر جیحوندن طرف شمالده ترمذ بلده سنه اندن دخی جورجان بلادنه هبوط ایدر
وذکری سبق ایدن بلاد غورك طرف شرقیسنده نهر جیحوندن بلاد مذکوره نك میاننده خراسان
اولکه سنه تابع نامیان شهرلری واقع اولوب وینه اول محلده نهر جیحونك کنار شرقیسنده اکثری
جبال اولان بلاد جبل ایله بلاد وخش واقع اولمشدر وبلاد وخشك طرف شمالیسندن بتم
طاغلری احاطه ایتمشدرکه جبال مذکوره نهر جیحونك کنار غربیسنده خراسان مملکتی طرفندن
جنوب وجهة شرقه طوغری کیدوب جبال مذکوره نك طرف آخری تبت بلادنك فوقنده واقع
وخشاب نهری تحتندن نافذ اولان جبل مذکوره فضل بن یحیی نك سدی قربنده متصل اولوب
جیحون نهری بو جبالك ارالرندن جریان ایدر ودخی نهر جیحونه منصب اولان انهاردن بری
دخی بلاد وخش نهریدرکه طرف شرقدن شماله طوغری جاری اولوب مدینه ترمذ تحتنده نهر
جیحونه ملحق وملاقی اولور وینه نهر جیحونه ملحق اولان انهاردن بری دخی بلخاب نهریدرکه بلاد
جورجان قربنده بتم طاغلرندن خروج ایدوب ونهر جیحونه طرف غربیسنده ملحق وملاقی اولور
ونهر جیحونك کنار غربیسی اوزره خراسان مملکتی بلادندن آمل مدینه سی واقع اولوب
وجانب شرقیسنده ترکستان اولکه سی مضافاتندن صغد واسروشنه مملکتلری بعده دخی
اقلیمك سکزنجی قسمنك شرق جانبنده آخرینه وارنجه فرغانه ارضی واقع اولمشدر وبلاد ترکستانك
جمله سنی بتم طاغلری شماله طوغری احاطه ایلمشدر واقلیم ثالثك سکزنجی قسمی بو محلده نهایت
بولوب طقوزنجی قسمنك بیاننه شروع اولندی قسم تاسع اوجنجی اقلیمك طقوزنجی قسمنك طرف
غربیسنده اشبو قسمنك وسطنه منتهی اولنجه تبت مملکتی واقع اولوب وصاغ جانبنده هند اولکه سی
وطرف شرقیسنده اشبو قسم تاسعك آخرینه وارنجه چین شهرلری موجوددر واشبو طقوزنجی
قسمك وبلاد تبتك طرف شمالیلرنده قسم آخرینه وارنجه طوائف ترکدن یعنی اولو تاتارستانك قبایلندن
خرلخیه جماعتی ضبطنده اولان بلاد واقع اولوب وبو بلاده طرف غربیسنده فرغانه اولکه سی

وجانب شرقیسنده ینه امم ترکدن تغزغز قبیله سنه مخصوص اولان مملکت بولنوب اشبو
قسم تاسعك شرق وشمال جهتلرنده آخرینه وارنجه ممتد اولمشدر قسم تاسع بومحلده تمام اولوب
قسم عاشرك احوالی بیاننه شروع اولندی قسم عاشر اوچنجی اقلیمك اونجی قسمی اولان قطعه‌نك
صاغ طرفنده واقع ارضك جمله سنده چین شهرلرینك بقیه سی واقع اولوب وصول جانبنده ذکر
اولنان تغزغز بلادینك بقیه سی وبونلرك سمت شرقیلرنده ینه امم ترکدن خرخیز جماعتنه مخصوص
مملکت اشبو قسم عاشرك آخرینه وارنجه ممتد اولمشدر وارض خرخیزك شماله امم ترکدن کیماك
قبیله سنك ولایتلری واقع اولوب وخرخیز وکیماك مملکتلرینك مقابللرنده بحر محیط ساحله
قریب جزیرهٔ یاقوت دیمکله معروف برجزیرهٔ عظیمه موجوددر وجزیرهٔ مزبوره‌نك وسطنده
برمدور جبل عالی واردر که قطعا طریق ومسلکی اولمیوب خارجدن اعلاسنه صعود غایة العایه
صعب ودشوار در وجزیرهٔ مزبوره‌ده اژدرها مثال جثه‌دار وقتال عظیم حیه‌لر اولوب و
جواهر انواعنك اعز واشرفی اولان حجر یاقوت دخی بغایت کثیر اولمغله اول جزیره‌یه قریب
اولان مملکت اهالیسی دورلو دورلو حیله‌لر ایله اول احجار یاقوتی معادندن اخراج ایدرلر
واقلیم ثالثك طقوزنجی واونجی قسملرنده واقع خراسان وجیل اولکه‌لرندن ماعدا موجود اولان
مملکتلرك جمله سی ترکستان اهالیسنه مخصوص محللر اولوب وبوطوایف عربان وتاتار قبیله‌سی
کبی قونار کوچر مقوله سی عدد وحصره بیوق برقوم کثیر در که دوه وقیون وصغر وآت بسلیوب
بونلرك منافعی کندیلره مدار معاش وسرمایهٔ انتعاش ایتمشلردر وبوطوائفك بعضیسی
مسلم وبعضیسی مجوس اولوب اهل اسلامی نهر جیحون طرفنه قریب محللرده ساکن ومتمکن وکفار
مجوسه غزا ایلیوب سبی واسترقاق ایتدکلری اساراکه کندیلره قریب طوایف اخرایه بیع آنلر
دخی خراسان وهند وعراق اولکه‌لرینه کوتوروب طالبینه فروخت ایدرلر اوچنجی اقلیمك
اقسام عشره سی وانلرده موجود اولان ممالك ومسالك احوالی بومحلده تمام اولوب دوردنجی
اقلیمك اقسام عشره سی بیاننه شروع اولندی اقلیم رابع دوردنجی اقلیم غربدن شرقه طوغری
ممتد معمورهٔ ارضدن برقطعهٔ عظیمه در که اوچنجی اقلیمك طرف شمالیسنه وبشنجی اقلیمك طرف
جنوبیسنه متصل اولوب بواقلیم دخی سائر اقالیم کبی ارباب جغرافیا قتلرنده غربدن شرقه
منتهی وبربرینه مساوی اون قسمه تقسیم اولنمشدر قسم اول طرف غربیسنده سبته بوغازینك خارجنده بحر
محیط غربیدن برقطعهٔ مستطیله واقع دوردنجی اقلیمك اشبو قسم اولنك حد جنوبیسندن
حد شمالیسنه وارنجه ممتد اولوب صاغ طرفنده بحر محیط ساحلی اوزره طنجه شهری موجوددر
وبلدهٔ مزبوره‌نك تحتنده بحر محیط غربینك اشبو قطعهٔ مستطیله سندن که سبته بوغازی ابتدا
ایدوب اون ایکی میل مقداری طول ایله ممتد بربوغازدر که بحر محیطدن اق دکزه عازم اولنلرك
صول طرفلرنده واقع ساحلی اوزره جزیرهٔ خضرا نام برمدینه وصاغ جانبلرنده واقع کنارنده قصر

مجاز مصمده نام ایکی شهر واردر اق دکز بوغازندن خارج وطولا جهت شرقه طوغری ذاهب اولوب
اشبو دوردنجی اقلیمك بشنجی قسمنك وسطنده شام اولکه سی ساحللرنده نهایت بولوب وعرضا
ایکی جانبه تدریج ایله یایلمرق دوردنجی اقلیمك بش قسمنك اکثر محللرینی ستر ایتدیکندن ماعدا
اوچنجی بشنجی اقلیملرك دخی یمین ویسارلرینه بر مقدار واری دخی بحر هنده کوره دکز مستور قالوب
عمارت ممکن اولمامشدر واق دکز سواحلنده واقع بعض بلاده نسبتله بحر رومی اطلاق اولندیغی
کبی بحر شامی دخی تسمیه اولنور وبحر رومیده قتی چوق جزایر عظیم اولوب جهت غربیه سنده یعنی
سبته بوغازی قربنده ابتدا یابسه بعده میورقه ومنورقه بعده سردانیه بعده صقلیه جزیره سی
بو جزیره لرك جمله سنك اعظمیدر بعده جزیرهٔ بلنبونس بعده اقریطش جزیره‌سیکه کرید اطه‌سیدر
بعده قبرس جزیره‌سی موجوددر که ان شاء الله الرحمن هربرینك احوالی محللرنده علی التفصیل ذکر
ذکر اولنور واشبو بحر رومینك اوچنجی قسمنك آخرنده بشنجی اقلیمك اوچنجی قسمنه منتهی
اولنجه یه دك لسان ترکیده وندیك کورفزی دیمکله معروف بنادق حلیجی اق دکزدن جنوبدن
شماله طوغری خروج ایدوب بعده اشبو قسم ثالثك وسطنده جهت غربیه منعطف ومنحرف
اولوب اقلیم خامسك ایکنجی قسمنه منتهی اولوریدر اق دکزدن بشنجی اقلیمك دوردنجی قسمنك
آخرنده جهت شرقه طوغری وقسطنطنیه حلیجی که بوغاز حصاری دکزیدر اقلیم خامسك ابتداسنده
براوقات تمی مسافه عرض ایله برطار بوغازدن خروج وجهت شماله قره دکزه مرور ایدوب
اقلیم سادسك دوردنجی قسمنه منتهی اولورکه ان شاء الله الرحمن اول اقلیملرك احوالی بیاننده مفصلا
ذکر اولنور وبحر رومیکه اق دکزدر سبته بوغازندن خروج ایدوب اوچنجی اقلیمه طوغری متتبع
اولدقده سبته بوغازینك صاغ طرفنده که مغرب قیسیه‌در دوردنجی اقلیمك قسم اولنده ارضدن
برقطعهٔ صغیره باقی قالورکه اول قطعه‌ده بحر محیط ایله بحر رومینك جمع اولدیغی محلده طنجه
بلده سی واقع اولوب بعده بحر رومی کنارنده سبته مدینه سی بعده تیطاوین وبادیس بلده لری
بولنمشدر بوندنصکره اق دکز دوردنجی اقلیمك قسم اولنك بقیه سنی شرق طرفنه طوغری اوچنجی
اقلیمه منتهی اولنجه ستر ایتمکله بوقسمك صاغ طرفنده معموره قلیل اولوب قسم اولك اکثر
عمارتی سبته بوغازی حلیجنك ساحل شمالیسنده واقع اولمشدر که اندلس مملکتی بلادیدر

ذکر بلاد اندلس

اندلس اولکه سنك ناحیهٔ غربیه سی بحر محیط غربی ایله بحر رومی آراسنده واقع
اولوب اول بلادك اولی طنجه مقابلنده ینه مجمع البحرین اوزرنده طریف مدینه سی بعده انك دخی
سمت شرقیسنده ساحل بحر رومیده جزیرهٔ خضرا بعده مالقه بعده منکب بعده مریه نام بلده‌لر
واردر وبو بلادك اردنده بحر محیط جانبنده جهت غربیلرنده شریش ایله لبله نام بلده‌لر واقع
اولوب بونلرك مقابلنده بحر محیط قادس نام برجزیره واردر وبلدهٔ شریش ایله لبله‌نك
جهت شرقیسنده اشبیلیه شهری بعده استجه وقرطبه ودانکه نام بلده‌لر بعده غرناطه وجیان

وابده بلده لری بعده وادی آش واقع اولوب بونلرك تحتنده وجانب غربیلرنده بحر محیط ساحلی اوزره
شنتمریه وشلب مدینه لری وبونلرك شرق طرفلرنده بطلیوس وماردة ویابره بلده لری بعده غافق
وترجاله شهرلری بعده رباح نام برقلعه موجوددر وبو بلادك تحتنده وسمت غربیلرنده بحر محیط
ساحلی اوزره اشبونه بلده سی وبو بلده نك جانب شرقیسنده باجه نام نهر اوزرنده شنترین وقوریه
بلده لری بعده قنطرة السیف نام بر مدینه موجوددر واشبونه بلده سنك جهت شرقیه سنده جبل
شاهرات نام بر كوه عظیم مسامت اولوركه دوردنجی اقلیمك اشبو قسم اولنك جانب غربیسنده
ابتدا ایلیوب وقسم مزبورك شمال شرقیسنده وغربی مسافه مدیده ممتد اولدقدنصكره بنه
اندلس بلادندن سالم نام مدینه یه منتهی اولور اشبو جبل شاهراتك تحتنده وقونیه بلده سنك
جانب شرقیسنده طلبیره بلده سی بعده طلیطله بعده وادی الحجاره بعده سالم شهری وجبل
شاهراتك اوّلی ایله اشبونه بلده سی مابیننده قلمریه نام بر بلده واقعدر بو ذكر اولنان بلده لر
اندلس مملكتنك ناحیه غربیه سنده موجود اولان شهرلردر اما اندلس اولكه سنك قطعه
غربیه سنده وساحل بحر روم اوزره باقی اولان شهرلرین ابتداسی بلاد غربیه ده ذكری سبق ایدن
مرسیه شهرینك مقابلنده قرطاجنه بلده سی بعده كفنت بعده دانیه وبلنسیه شهرلری بعده شرق
طرفنده اشبو قسم اولك اخرنده طركونه نام بلده واقع اولوب بونلرك جهت شمالیه سنده لورقه
وشقوده نام ایكی بلده موجوددر كه بلاد غربیه سنده تنبط ورباح قلعه سنه مجاورلردر
ولورقه ایله شقوده بلده لرینك طرف شرقیلرنده مرسیه بعده بلنسیه نك صول طرفنده شاطبه
اولكه سی بلده لری بعده شقر بعده اخر قسم اولده طركونه شهرینك تحتنده طرطوشه بلده سی
واقع اولوب وبونلرك صول طرفلرنده خنجا بلده وقونقه نام بلده لر موجوددر كه بلاد غربیه دن
شقوده وطلیطله بلده لری حدودنه متصلدر وبونلرك جانب شرقیلرنده وطرطوشه بلده سنك
طرف شمالیسنده افراغه مدینه سی بعده بلده سالم جانب شرقیسنده واقع قلعه ایوب بعده
سرقسطه بعده لارده شهرلری موجوددر اقلیم رابعك قسم اولی اولان بو محلده تمام اولوب
ایكنجی قسمنده واقع ممالك بیاننه شروع اولندی قسم ثانی دوردنجی اقلیمك ایكنجی قسمنك اكثر
محللرنی بحر ستر ایلیوب انجق غربیسی جهتنده برقطعه ارض مكشوف قالوب اول قطعه ده جبل
برتات دیمكله معروف جبل عظیمك بر مقداری موجوددر وجبل برتات لفظنك معناسی
بوكلرك كچید یرلری چوق طاغ دیمكدر جبل مزبور بشنجی اقلیمك اوكی قسمنك آخرنده خروج
ایدوب برقطعه مكشوفه ده اشبو دوردنجی اقلیمك ایكنجی قسمنه داخل اولور شویله كه
اقلیم خامسك قسم اولنك اخرنده بحر محیط ساحلنده ظهور وجهت شرقیه میل وانحراف ایله جنوب طرفنه
مرور ایلیوب اشبو دوردنجی اقلیمك ایكنجی قسمنه میل ایتمكله جبل برتاتك برقطعه سی قسم ثانیده بولنمشدر
وبو جبلده واقع بولكردن وركسنده اولان غشكونیه مملكتنه كه الافرانسه ضبطنده در منتهی اولور

وكذا اشبو اقلیم رابعك ایكنجی قسمنده بحردن مكشوف ومعمور اولان قطعه ده اندلس بلادندن
انجق برشلونه بعده اربونه بلده لری موجوددر واشبو ایكنجی قسمك اكثر مواضعنی ساتر اولان
اق دكزده قتی چوق جزیره لر واردر كه اكثری صغیر اولمغله مسكون وبنی ادم ایله مشحون دكلدر
بحر مذكورك جانب غربیسنده معمور ومسكون اولان جزیره لردن سردانیه جزیره سیدر وانك
جانب شرقیسنده صچلیه اطه سی واقعدر ذكر اولنان صچلیه جزیره سی بلاد كثیره یی مشتمل اطرافی
واقطاری واسع برجزیره عظیمه دركه دوری یدی یوز میل اولدیغی اوزره منقولدر واشبو
صچلیه اطه سنده موجود اولان بلده لرین مشهورلری مسینی وسرقوسه وبكنوم وطرابنه ومازر
شهرلریدر وساحل بحر رومده افریقیه مملكتی بو جزیره یه مقابل اولوب مابینلرنده غودش
ومالطه جزیره لری واردر دوردنجی اقلیمك ایكنجی قسمی بو محلده تمام اولوب اوچنجی قسمنك
احوالی بیاننه شروع اولندی قسم ثالث اشبو دوردنجی اقلیمك اوچنجی قسمنك دخی اكثر محللرنی
اق دكز غمر وستر ایلیوب انجق شمال غربیسی سمتنده بحردن اوچ قطعه ارض منكشف قالوب اولكی
قطعه سنده حالا افرنج ضبطنده اولان قلوریه مملكتی ایكنجی قطعه سی انكبرده اولكه سی اوچنجی
قطعه سی بنادقه یعنی وندیك ضبطنده اولان شهرلرین بعضیلریدر قسم ثالث انجق بو اوچ
قطعه ارضدن عبارت اولمغله تمام اولوب دوردنجی قسمك احوالی بیاننه شروع اولندی
قسم رابع دوردنجی اقلیمك دوردنجی قسمنك دخی اكثر مواضعنی بحر سفید ستر ایدوب انجق
برقاچ جزیره لر موجوددر كه انلرك دخی اكثرینك جرمی صغیر اولمغله مسكون دكلدر بو قسمك
معمور اولان جزیره لرینك بری اشبو قسم رابعك غرب وشمال سمتنده بكیولس جزیره سی اولوب و
بو قسمك وسطنده جنوب وشرق طرفنه ممتد جزیره اقریطش دیمكله معروف برعظیم جزیره
واردركه كرید اطه سیدر دوردنجی قسم دخی بو محلده تمام اولوب بشنجی قسمك احوالی بیاننه
شروع اولندی قسم خامس دوردنجی اقلیمك بشنجی قسمنك جنوب وغرب طرفلرنده برمقدار
محللرینه بحر سفید ستر ایدوب فقط بربیوك مثلث شكلنده یعنی اوچ كوشه لی برقطعه ارض
بحردن منكشف اولوب معمور اولمشدركه حد غربیسی اشبو قسم خامسك طرف شمالده اخرینه
منتهی اولوب وضلع جنوبیسی یعنی صاغ طرفی بنه اشبو قسمك ایكی ثلثی مقداری مسافه یی
محیط اولور وشرق جانبنده اشبو بشنجی قسمدن ثلث مقداری برقطعه واردركه انك طرف شمالی
ساحل ایله غرب جانبنه منتهی اولور واشبو دوردنجی اقلیمك بشنجی قسمنك طرف جنوبنده واقع
نصف مقداری قطعه سنده شام اولكه سنك اسفلنده واقع اولان بلاد اولوب وكذا اشبو قسمك
وسطنده جبل لكام دیمكله معروف برعظیم جبل واردركه جانب شمالده اشبو قسم خامسك
اخرینه واصل اولدقدنصكره بنه اول محلدن شمال وشرق جانبلرینه دوغری منحرف وممتد اولیوب
محلده جبل مذكوره جبل سلسله تسمیه اولنور واشبو محلدن جبل مذكور بشنجی اقلیمه واصل اولور

وجزیره مملکتی بلادندن بر قطعه نڭ جهت شرقیه سنده مجاور اولور و کذا جبل الکامڭ
شمال و شرقه منحرف اولدیغی محلڭ غرب جهتنده بر برینه متصل جبال کثیره واقع اولوب جبال
مذکوره جانب شمالدن اشبو قسم خامسڭ آخرنده اق دکزده بر بورونه منتهی اولور و کذا اشبو
طاغلرڭ اراکلرنده بین العرب هرزوب تسمیه اولنور نجه بولر واقع اولمشدر که انشاء الرحمن
قریباً ذکر اولنه جقدر زمون بلادی نه مقتضی اولوب بو طاغلر ایله جبل سلسله نڭ اراکلرنده اشبو
دردنجی اقلیمڭ بشنجی قسمنده اول بلاددن بر قطعه بولنمشدر اما اشبو قسم خامسڭ طرف
جنوبیسی اولان قطعه ده که شام اولکه سنه تابع بعض بلاد اولوب و جبل لکام مزبورده
اق دکز ایله و قسم مزبورڭ آخرنده جنوبدن شماله وارنجه واقع اولان بلادڭ اراسنه
اول قطعه ده حائل و معترض اولمغله وزره ذکر اولنمشدر بناءً علیه قطعه نڭ ساحل بحر
سمتنده بلاد شامیه دن ابتدا انطرسوس نام بلده واقع اولوب اقلیم ثالثڭ ساحل بحرده
قطعه سنده عرقه و طرابلس مملکتلرینه مجاوردر و انطرسوس بلده سنڭ شمالنده جبله
بعده لاذقیه بعده اسکندرونه بعده سلوقیه نام شهرلر واقع اولوب بونلرڭ طرف
شماليلرنده روم مملکتی موجوددر و اق دکز اشبو قسم خامسڭ آخرینه دکین حائل اولان
جبل لکامڭ ایکی طرفنده بلاد شام واقع اولوب طرف جنوبیسنڭ اولنده حصن نام بر بلده
واقع اولوب طوائف عربیه دن حشیشیه اسماعیلیه ضبطنده در که آنلره بو عصرده
قداویه دیرلر و حصن مذکوره حصن مصیات تسمیه اولنور و انطرسوس بلده سی حصن
مذکورڭ طرف شرقیسنده و کذلک جبل لکامڭ جانب شرقیسنده واقع سلمیه بلده سی بینه
حصن مزبوره مقابل اولوب و حمص شهری دخی بلده مزبوره نڭ جنوبنده واقعدر
و بینه حصن مصیاتڭ شمالنده جبل لکام ایله اق دکز اراسنده انطاکیه شهری واقع و جبل مذکورڭ
جانب شرقیسنده معره بلده سی انطاکیه شهرینه مقابل اولوب معره نڭ شرقنده دخی مراعشه
بلده سی و بینه انطاکیه نڭ طرف شمالنده و مصیصه بعده آذنه شهری بعده آخر ممالک سواحل
شامیه اولان مدینه طرسوس واقعدر و بینه جبل لکام مذکورڭ جانب بحریسنده قنبرون
شهری طرسوس بلده سنڭ برابرکنده واقع بر بلده اولوب بعده عینی دربه نام مدینه موجوددر
و بینه جبل لکامڭ طرف شرقیسنده و قنبرون شهرینڭ مقابلنده مدینه حلب الشهبا واقع اولوب
عینی دربه نڭ مقابلنده منبج نام بلده موجوددر و درونیا سمیله سمی اولوب ذکری سبق ایدن
جبلڭ طرف یمینی ایله اق دکزڭ اراکلرنده روم مملکتی واقع اولوب بو عصرده عمده سلاطین
جهان المجاهدین فی سبیل الله الملک المنان سلاله علیه آل عثمان ایدهم الله تعالی الی انقراض الدوران
ضبطنده در بلاد رومدن ساحل بحرده میده انطاکیه و علائیه بلده لری واقعدر و ذکر اولنان
جبل درونیا ایله جبل سلسله میاننده واقع بلاد ارمنیه دن مرعش و ملطیه و انقره شهرلری

جبل لکام مزبور غالبا دمشق الشام
مدینه سیله شام طرابلسی و صیدا
اراسنده وقع درزی طاغی
دیمکله مشهور اولوردر جبل اولمق
کرکدر لمترجم محمد صاحب
که جبل لباندر

وسائر بلاد ارمن اشبو قسم خامسڭ طرف شمالنده اوغرینه وارنجه ممتد اولمشلردر و بلاد
ارمن حلالنده و کذا اشبو قسم خامسڭ طرف شرقیسنده سیحان و جیحان نهرلری خروج ایلیوب
ابتدا نهر جیحان شرق جانبندن جنوبه طوغری جاری اولهرق جبل درونی تجاوز ایدوب
بوندن صکره مدینه طرسوس بعده مصیصه شهرینه مرور ایلر بوندن صکره شمال و غربه طوغری
مائل و منحرف اولوب سلوقیه شهرینڭ صاغ طرفنده اق دکزه منصب اولور نهر سیحان دخی
منبعندن خروج ایلیوب جیحان نهرینه برابر اولدقدن صکره انقره و مرعش شهرلرینه
محاذی اولوب بعده جبال درونی تجاوز و نهایة ارض شامه بالغ اولدقدن صکره عینی
دربه شهرلرینه مرور و نهر جیحانی تجاوز ایلدکدن صکره شمال و غرب طرفلرینه منحرف مصیصه
شهرینڭ طرف غربیسنده نهر جیحانه قاریشوب محل مزبوره ملتقی النهرین اولور و بلاد
جزیره دن جبل لکامڭ جبل سلسله یه متصل اولدیغی محلده واقع اولان قطعه سنڭ طرف
جنوبیسنده یعنی صاغ طرفنده رافقه و رقه شهرلری بعده حران بعده سروج و رها
بلده لری واقع اولوب بعده نصیبین و سمیساط بلده لری کرسی مملکت دیاربکر اولان آمد
شهری اشبو قسم خامسڭ شرقی و شمالی سمتلرنده نهایتلرنده بولنمشدر و بلاد جزیره نڭ
اشبو ذکر اولنان قطعه سنڭ وسطنه دوغری فرات و دجله نهرلری مرور ایلر اشبو ایکی نهر
بشنجی اقلیمدن خروج ایلیوب طرف جنوبیده ارمنیه اولکه سنه مرور و جبل سلسله یی تجاوز
ایتدکلرندن صکره نهر فرات سمیساط و سروج شهرلرینڭ طرف غربیلرینه واصل اولوب بعده
جانب شرقه میل و انحراف ایله رافقه و رقه بلده لرینه مرور ایدر ندن صکره دوردنجی اقلیمڭ
التنجی قسمنه داخل اولور و نهر دجله دخی منبعندن خروج ایتدکدن صکره آمد شهرینڭ
طرف شرقیسنده مرور ایلیوب مسافه قلیله قطع ایتدکدن صکره جهت شرقه میل ایله نهر مزبور
اقلیم رابعڭ قسم سادسنه واصل اولور دوردنجی اقلیمڭ بشنجی قسمنڭ احوالی بو محلده
تمام اولوب قسم سادسڭ بیاننه شروع اولندی قسم سادس دردنجی اقلیمڭ التنجی قسمنڭ
طرف غربیسنده جزیره شهرلری موجود اولوب و بلاد جزیره نڭ جانب شرقیسنده عراق
عرب و عراق عجم مملکتی بلده لری بر برینه ممتد و متصل اولهرق اشبو قسم سادسڭ طرف
شرقنده آخرینه قریب محله منتهی اولور و مملکت عراقڭ آخرنده جهت جنوبیه سندن یعنی صاغ
طرفندن غربه میل ایله اصفهان جبلی خروج ایلیوب قسم سادسڭ وسطنه منتهی اولدقده
شمال و غرب طرفلرینه کیدوب دردنجی اقلیمڭ اشبو التنجی قسمندن چیقوب بشنجی قسمنه ذکری
سبق ایدن جبل سلسله یه متصل اولدقده اشبو قسم سادسی بری شرقی و بری غربی ایکی
قطعه یه تقسیم ایدر قطعه غربیه سنڭ طرف جنوبیه سنده نهر فراتڭ منبع و مخرجی واقع اولوب
جانب شمالیسنده دجله نهری خروج ایلر اما نهر فرات دردنجی اقلیمڭ بشنجی قسمندن اشبو

ذکر سیحان جهان صدیمکله معروف
و جیحان بین الناس قدر لمترجم

النبجی قسمندن خروج وابتدا فرقیسیا نام بلده یه مرور ایتدکده نهر مزبوردن ارض شامه طوغری
برجدول آیریلوب جزیره مملکتنده ذکر اولنان فرقیسیا بلده سی قربنده محو اولور بعده نهر فرات
جنوبه طوغرو منعطف ومنحرف اولوب خابور ورحبه نام بلده لرین طرف غربیسنه واصل
اولدقده نهر مزبوردن برجدول آخر دخی آیریلوب طرف جنوبه دوغرو میل وجریان ایدرک
صفین اراضیسی سمت شرقیسنده منتهی اولور بوندن نصکره نهر فرات ینه شرقه طوغرو جاری اولورق
برقاچ جدوللره منقسم اولوب بعضیسی کوفه یه وبعضیسی قصر ابن هبیره وجامعین نام محلله
مرور ایلیوب بعده جدا اولمزکوره نك جمله سی اشبو دردنجی اقلیمك قسم سادسنك آخرنده
اوچنجی اقلیمه داخل اولدقده حیره وقادسیه شهرلرینك طرف شرقیلرنده غوص ایدر بعده نهر
فرات رحبه نك جانب شرقیسندن جاری اولورق هیت نام محلك طرف شمالنه بعده زاب
وانبار نام بلده لرین صاغ جانبنه واصل اولدقدن نصکره دار السلام بغداد اوکنده دجله
نهرینه منصب ونهرین بربرینه مختلط اولمغله بحر کبی وسعت بولور اما نهر دجله دخی ینه اقلیم
رابعك بشنجی قسمندن خروج واشبو التنجی قسمه دخول ایتدکده طرف شرقه طوغری استقامت
اوزره جاری اولوب جبل عراقه متصل اولان جبلك سلسله سیله برابر اولدقده جزیرهٔ ابن عمر نام
محلك طرف شمالیسنه بعده مدینهٔ موصلك وتکریت شهرینك کذلك شمالاری سمتنه ذاهب
وحدیثه نام محلده منتهی اولدقدن نصکره شرقدن جنوب سمتنه منعطف ومنحرف اولوب حدیثه
وزاب کبیر وزاب صغیر نام محللر نهر مزبورك طرف شرقیسنده قالورلر بعده جنوب سمتی
ایله استقامتا وتره مرور وقادسیه بلده سنك جانب غربیسنی تجاوز ایلیوب بغداده منتهی
اولدقده بر نهج اول فرات ایله مختلط اولور بوندن نصکره نهرین مذکورین ینه سمت جنوب اوزره
مرور و[illegible] نام محلك طرف غربیسنه منتهی اولدقده اشبو قسم سادسدن خروج واوچنجی اقلیمه
دخول ایدر محل مزبوره دخولدن ینه شعبه لری وجدوللری کثیر اولوب بر مقدار مسافه مرور ایتدکدن
صکره دجله وفرات نهرلرینك جمله جدوللری بربره جمع اولوب عبادان قربنده فارس دریاسنه
منصب اولور ودخی معلوم اولکه نهر دجله ایله فرات بغداد شهری اوکنده اجتماع ایتمزدن
مقدم بو ایکی نهرین ارالرنده اولان بلاده جزیره بلادی تسمیه اولور وبو ایکی نهر بغداده
مفارقت ایتدکدن نصکره بر نهر آخر دخی مختلط اولورکه نهر دجله نك شرقی وشمالی جهتنده
کلوب بغدادك طرف شرقیسنده نهروان بلده سنده منتهی اولدقدن نصکره طرف جنوبه منعطف
ومنحرف واقلیم ثالثه دخول ایتمکسزین دجله یه قاریشور وبو نهر آخر ایله جبل عراق وعاجمك
ارلسنده حلوان نام بلده واقع اولوب انك دخی سمت شرقیسنده جبل عراق قتنده حلوان
وصیمره بلده لری واردر اما اشبو دردنجی اقلیمك التنجی قسمنك قطعهٔ شرقیسنده جبل شهر
زور دیمکله معروف برجبل عظیم واقع اولمشدرکه سابقا ذکر اولنان جبل عراقك طرف

ذکر بلاد پهلوس بوبلاده
بلاد جبل دیرلر لمترجم
که کوهستاندر

شرقیسندن خروج ایلیوب اشبو قسم سادسك جانب شمالده آخرینه منتهی اولور وبو جبل
شهر زوره دخی قسم سادسك قطعهٔ شرقیه سنی ایکی قسمه تقسیم ایدر قطعهٔ صغراسنه مملکت
بهلوس تسمیه اولنورکه بو قطعه نك صاغ طرفنده واصفهان شهرینك غرب وشمالنده
خونجان نام بلده واقع اولوب وسطنده نهاوند شهری انك دخی صول جانبنده شهر زور
شهری واقعدر وجبل عراق ایله جبل سلسله نك جمع اولدیغی محلده اشبو التنجی قسمنك
جانب شرقنده نهایتنده هینوز بلده سی بولنمشدر وقطعهٔ ثانیهٔ کبراده ارمنیهٔ اولکه سنك بر طرفی
واقع اولوب ودار الملك ارمنیه اولان مراغه بلده سی بو قطعه ده واقعدر وجبل عراقدن مراغه
بلده سنه مقابل اولان محلده جبل بارما تسمیه اولنورکه اکراد طائفه سی اول جبلی مسکن ووطن
اتخاذ ایتمشلردر وبو نهر دجله کنارنده واقع زاب کبیر وزاب صغیر اشبو جبل بارمانك وراسنده
واقعدر واشبو قطعهٔ ثانیه نك جهة شرقیه آخرنده آذربیجان اولکه سنده موجود اولان بلاددن
کرسی مملکت اولان تبریز وبیلقان بلده سی موجوددر واشبو قسم سادسك شرقی وشمالی
مجتمع اولدیغی کوشه ده بحر خزردن بر قطعه بولنمشدر وهم دردنجی اقلیمك التنجی قسمنك احوالی
بو محلده تمام اولوب یدنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی قسم سابع دردنجی اقلیمك
یدنجی قسمنك صاغ طرفنده وغرب جانبنده بهلوس مملکتی بلادنك مشاهیرندن همدان و
قزوین شهرلری واقع اولوب باقی بلادی اوچنجی اقلیمده در ومملکت بهلوسده کرسی مملکت
ایران اولان مدینهٔ اصفهان موجوددر ومدینهٔ اصفهانی صاغ طرفندن بر جبل احاطه
ایلمشدرکه مدینهٔ مزبوره نك غرب طرفندن خروج ایدوب واوچنجی اقلیمه مرور ایلیوب بعده
قسم سادسدن ینه اقلیم رابعه منعطف ومنحرف اولوب مرة بعد اخری ذکری مرور ایدن جبل
عراقه قسم سادسك جانب شرقیسنده متصل اولور وجبل اصفهان اقلیم ثالثدن جهة
شماله طوغری مرور ایدوب اشبو دردنجی اقلیمك یدنجی قسمنه واصل اولدقده بلاد بهلوسی
جانب شرقیسنده محیط اولوب نصفنه تجنبنده قم وقاشان شهرلری موجوددر وجبل مذکور
قریب محلده جانب غربه ذاهب بعده شرق وشماله دوغرو استداره ایله منحرف اولوب
بر مقدار مسافه کتدکدن نصکره بشنجی اقلیمه منتهی اولور وجبل اصفهانك شرق وشماله
منحرف اولدیغی محلك جانب شرقیسنده زای شهری موجوددر ومحل مزبورده جبل
مذکوره بر جبل آخر دخی متصل اولوب اشبو قسم سابعك جهة غربیه آخرینه دك ممتد
اولورکه قزوین بلده سی اول جبلك صاغ طرفنده در واشبو جبل آخر اقلیم ثالثدن اقلیم
خامسه ممتد اولان زانی جبلی ایله کیلان دریاسندن بر قطعه ارلسنده طبرستان اولکه سی
موجوددر ومملکت طبرستان اقلیم خامسدن ابتدا ایدوب اشبو دردنجی اقلیمك یدنجی
قسمنك غربیدن شرقه ممتد اولان قطعه سنك نصفنه قریب محلنه دخول ایتمشدر وذکر

اولنان جبل اصفهانه کوری جبلی دخی اطلاق اولنور غربه منحرف اولدیغی محلده بر جبل
آخر دخی متصل وسمت جنوبه انحراف قلیل ایله شرقه طوغری مرور ایدوب اشبو دردنجی
اقلیمک سکزنجی قسمنه غرب طرفندن دخول ایلر واشبو جبل آخر ایله ری جبلنک ابتدالری
قننده جبلین ارکنده جرجان بلادی واقع اولمشدر بلاد مذکوره دن بسطام شهری موجوددر
واشبو جبلک قسم سابعده برقطعه موجوددر که فارس ولکن بعضیلری خراسان مملکتی و
ارکنده واقع صحرای بریانک بقیه سی آنده موجوددر صحرای مذکور قاشان شهرینک
جانب شرقیسنده ولحرنده جبل مذکور قننده استرآباد بلده سی موجوددر وذکر اولنان
جبلک جانب شرقیسنده قسم سابعک آخرینه وارنجه ایکی طرفنده خراسان مملکتنه تابع
نیسابور شهرلری واقعدر وجبل مذکورک صاغ طرفنده فارس ایله خراسان ارکنده واقع
صحرانک جانب شرقیسنده نیسابور بلده سی بعده قسم سابعک آخرنده مرو شاهجان
مدینه سی وانکدخی شمالنده مدینه جرجانک شرقنده مهرجان وخازرون شهرلری بعده
قسم سابعک جهت شرقده آخرنده طوس بلده سی واقعدر وبو بلادین جمله سی ری جبلنه
متصل اولوب جبل آخر مذکورک تحتنده واقع اولور بونلرین طرف شمالیلرنده نسا نام
مملکتده واقع بلاد موجوددر وبلاد نسا اشبو قسم سابعک شرق وشمالی ارکنده واقع
کوشه سنده خالی ومعطل بریه لر احاطه ایتمشدر دردنجی اقلیمک یدنجی قسمنک احوالی
بو محلده تمام اولوب سکزنجی قسمنک احوالی بیاننه شروع اولندی **قسم ثامن** دردنجی
اقلیمک سکزنجی قسمنک طرف غربیسندن جیحون نهری جنوبدن شماله طوغری جریان
ایدوب غرب طرفنده اولان کنارنده خراسان اولکه سی بلادندن زم وآمل شهرلری خوارزم
مملکتی شهرلرندن طاهریه وجرجانیه بلده لری واقعدر وینه بو قسم ثامنک غرب ایله جنوب
جهتلری میاننده اولان کوشه سنی استرآباد جبلی احاطه ایدوب هراة اولکه سنه تابع بلادین
بقیه سی بو کوشه ده واقعدر وذکر اولنان جبل استرآباد دردنجی اقلیمک یدنجی قسمندن
خروج واشبو قسم ثامنه غرب طرفندن دخول ایلدکدنصکره هراة ایله جرجان مملکتلرینک
ارکنده اقلیم ثالثه داخل اولوب جبال بتم دیمکله معروف ومذکور اولان طاغلره متصل
اولور ونهر جیحونک طرف شرقیسنده واشبو دردنجی اقلیمک سکزنجی قسمنک صاغ جانبنده
بخارا مملکتی شهرلری بعده صغد مملکتی بلادی واقعدر که دار الملکی سمرقند شهریدر وبوندن
صکره استروشنه شهرلری واشبو قسم ثامنک جانب شرقده آخرنده خجند بلده سی واقع اولور
سمرقند ایله استروشنه شهرلرینک صول طرفنده یلاق مملکتی آنکدخی شمالنده قسم ثامنک
طرف شرقده آخرینه دک شاش مملکتی ارضی ودردنجی اقلیمک طقوزنجی قسمندن برقطعه سنک
ممتد اولورکه بو قطعه نک صاغ طرفنده فرغانه اولکه سنک بقیه سی موجوددر وینه

دردنجی اقلیمک طقوزنجی قسمنده واقع ذکر اولنان قطعه دن شاش نهری خروج واشبو
قسم ثامنه دخول ایدوب بعده قسم ثامنده خروج ایتدیکی محلک شمالنده واقلیم خامسه
دخولنده نهر جیحونه منصب اولور وذکر اولنان نهر شاشه یلاق مملکتی ارضنده بر نهر آخر دخی
منضم وملحق اولورکه اقلیم ثالثک طقوزنجی قسمنده تبت شهرلرینک حدودندن خروج
ایدر وکذلک شاش نهری دردنجی اقلیمک طقوزنجی قسمنده خروج ایتمزدن مقدم فرغانه
نهری دخی اکا ملحق اولور ونهر شاش سمتی اوزره جبر آغون نام بر جبل بشنجی اقلیمدن خروج
ایدوب جنوب طرفنه طوغری شرق سمتیله منحرف وممتد اولمرق دردنجی اقلیمک طقوزنجی
قسمنه داخل وارض شاشی محیط اولور فرغانه مملکتی دخی جبل مذکورک جنوبنه طوغری
ممتد اولمرق اونجی اقلیمه دخول ایدر ونهر شاش ایله جبل جبر آغونک ارکنده واشبو قسم
تاسعک وسطنده فاراب شهرلری موجود اولوب وبو بلاد ایله بخارا وخوارزم اولکه لری
میاننده واقع نجد خالی ومعطل بریه لر واقعدر وینه دردنجی اقلیمک طقوزنجی قسمنک
شرق ایله شمالی جهتلری ارکنده واقع کوشه ده خجند مملکتی واقع اولوب مملکت مزبورنک
مشاهیر بلادندن اسبیجاب وطراز بلده لری موجوددر وینه دردنجی اقلیمک طقوزنجی قسمنک
طرف غربیسنده فرغانه وشاش مملکتلرندن صکره طوایف ترکستاندن خرلخیه جماعتنه
مخصوص ارض طرف جنوبده واقعدر وبونلرین صول طرفنده طقوزنجی قسمنک جانب
شرقده آخرینه وارنجه بینه طوایف مذکوره دن کیماکیه جماعتی ساکن اولدقلری محل واقعدر
وطائفه کیماکیه ارضی دردنجی اقلیمک اونجی قسمنک مجموعنده وقسم مزبورک طرف شرقنده
آخرنده واقع جبل قوقایایه وارنجه ممتد اولمشدر وجبل قوقایه بحر محیط کنارنده یاجوج
وماجوج دیمکله معروف بر جبل عظیمدرکه اطراف ترکستانی یعنی اوتوباتارستانی دائرا مادار
احاطه ایلیوب جبل مذکورک ورانسنده طوائف ترکدن خرلخیه وکیماکیه جماعتلری
ساکنلردر دردنجی اقلیم اقسام عشره سیله بو محلده تمام اولوب بشنجی اقلیمک احوالی بیاننه
شروع اولندی **اقلیم خامس** اقالیم سبعه دن بشنجی اقلیم صاغ طرفندن دردنجی اقلیمک آخرینه
وصولجانبدن التنجی اقلیمک نهایتنه متصل بر اقلیم عظیمدرکه سائر اقالیم کبی غربدن شرقه
طوغری بربرینه مساوی اون قسمه تقسیم وتفریق اولنوب وهر قسمنده واقع اولان
ممالک وجبال وانهار وبلدان وامصارک احوالی علی الترتیب بیان اولنور **قسم اول**
بشنجی اقلیمک اولکی قسمنک اکثر اجزاسنی بحر محیط غربی ستر ایلیوب انجق جنوب ایله شرق
جانبلرندن مقدار قلیل عمارت ایله معمور اولمشدر زیرا اقلیمک اولی متأخرین قولی
اوزره سبته دن خارج بحر محیط غربیده فرض اولنوب واقالیمک اطرافنی قوشاق کبی بحر
احاطه ایتمکله بشنجی التنجی یدنجی اقلیملرک طرف غربیلرینه بحر محیط سائر اقالیمدن زیاده

دخول ایلیوب ذکر اولنان اقالیمدن هر اقلیمک قسم اولی فرض اولنان قطعه‌نك اکثر
اجزاسنده عمارت ممکن اولمامشدر بناء علیه اقلیم خامسك اشبو اوّلکی قسمنك دخی طرف
جنوبیسنده یعنی صاغ جانبنده بحر محیط دن منکشف ومعمور اولان محلی مثلث الشکل
بر قطعه در که حالا اسبانیه ضبطنده اولان دردنجی اقلیمده ذکر وتحدید اولنان اندلس
مملکتنه متصل اولوب اندلس بلادنك بقیه‌سی بو قطعه‌ده واقعدر بو قطعه‌یی بحر
محیط غربی ایکی طرفدن شکل مثلثك ناویه‌لرینی یعنی کوشه‌لرینی احاطه ایلیوب ایکی خطکبی
محیط اولمشدر قطعهٔ مثلثهٔ مزبوره‌ده اندلس مملکتنك طرف غربیسنده واقع اولان
بلاددن مَنْتْ مِیُورَه نام بلده بحر محیط ساحلی اوزره وقسم اوّلك جنوب وغرب طرفلرینك
اوقلنده واقع اولوب وبو بلده‌نك طرف شرقیسنده شَلَمَنْکَه نام مملکت ووسطنده سَمُّورَه
نام مدینه موجوددر وشلمنکه اولکه‌سنك شرق طرفنده واشبو قسم اوّلك طرف جنوبیسنك
یعنی صاغ جانبنك نهایتنده آبِلَه نام بلده وآنکد خی طرف شرقیسنده ینه اندلس مملکتندن
قَشْتَالَه مملکتی ومملکت مزبوره‌نك معظم بلادندن شَقُوبِیَه نام بلده واقع اولوب انکد خی
شمالنده یعنی صول طرفنده لِیُونْ وبُرْغُشْتَه نام مملکتلرین طرف شماللرینده ذکر اولنان
قطعهٔ مثلثه‌نك کوشه‌سنه منتهی اولنجه جِلِیقِیَه نام مملکت واقع اولوب وبو مملکتده
قطعهٔ مثلثهٔ کبیره‌نك ضلع غربیسنك آخرنده بحر محیط ساحلی اوزره لسان افرنجده
شَنْتِیَا قُوبْ نام بر بلده واقعدر که عربیده معناسی بلدهٔ یعقوب دیمکدر وینه اشبو
قطعهٔ مثلثه‌ده اندلس ممالکنك طرف شرقیسنده واقع اولان بلاددن تُطِیلَه نام بلده
قسم اوّلك طرف جنوبیسنك آخرنده وقشتاله اولکه‌سنك جانب شرقیسنده واقع اولوب
وبو بلده‌نك صول طرفده وشرق جانبنده وَشْقَه مدینه‌سی انکد خی شمال وشرق جهتلرنده
یَنْبُلُونَه نام بلده انکد خی غرب طرفنده قسطاله شهری ویَنْبُلُونَه وقسطاله ایله برغشت
اولکه‌سی ارالرنده تَاجِرَه شهری واقعدر واشبو قطعهٔ مثلثه‌نك وسطنده بر بیوك
جبل خروج ایدوب بحر محیطه وبو قطعهٔ شمال وشرق طرفلرینه احاطه ایلیین ضلعه قریب
کره رك اندلس بلادندن ذکری سبق ایدن یَنْبُلُونَه شهری سمتنده طرف بحر محیطه متصل
اولوب بعده اقلیم رابعه وشمالدن جنوب سمتنه ذاهب اولرق طرف جنوبیده آقدکز
ساحلنده منتهی اولوب وبو جبل سابقا اقلیم رابعده ذکر اولنان جبل بُرْتَات در که بر مقدار
بشنجی اقلیمده وبر مقدار آخری دردنجی اقلیمده واقع واقلیم خامسده بحر محیط غربی کنارنده اقلیم
رابعده اق دکز ساحلنه وارنجه ممتد اولوب اندلس مملکتی ایله غشکونیه ارضی ارالرنده حائل
وحاجز بر جبلدر وجبل مذکورك طرق ومسالکی کثیر اولمغله اندلس مملکتندن غشکونیه
ولایتنه وغشکونیه دن اندلس طرفنه طوائف افرنج بو یوللره سلوك ایله وارورلر غشکونیه

ذکر بقیهٔ بلاد اندلس
اندلس مملکتی اکثری حالا اسبانیه ضبطنده در وبحر محیط ساحلی اوزره بر مقداری پورتقال ضبطنده
مملکتلری موجوددر و
للمترجم

مملکتی دخی اندلس کبی بر مملکت عظیمه در که بشنجی دردنجی اقلیمدن حصه‌سی اولوب اوّلا
اقلیم رابعده غشکونیه بلادندن بَرْشَلُونَه واَبْرُونَه نام بلده‌لر واقع اولوب وانلرین صول
طرفلرنده جِرُنْدَه وقَرْقَشُونَه نام شهرلر موجوددر واشبو بشنجی اقلیمك قسم اوّلنده غشکونیه
بلادندن جِرُنُوه شهرینك صول طرفنده طَلُوشَه بلده‌سی موجوددر وینه اشبو بشنجی اقلیمك
اوّلکی قسمنك طرف شرقیسنده طولانی اوج کوشه‌لی مثلث شکلنده بحردن منکشف بر قطعه
دخی واقع اولوب ولهٰ مثلثك زاویه حاده‌سی یعنی ضیق وتنك اولان کوشه‌سی جبل بُرْتَات
مذکورك جانب شرقنده وکلسنده واقعدر وقسم اوّلك اشبو قطعهٔ سنطیله سنده بحر محیط
ساحلی اوزره وجبل بُرْتَات متصل اولدیغی قطعهٔ اولای مزکوره‌نك وکلسنده غشکونیه
مملکتی بلادندن بَیُونَه بلده‌سی موجوددر وینه بو قطعهٔ سنطیله‌نك شرق وشمال سمتنده
نهایتنده قسم اوّلك آخرینه وارنجه افرنج ضبطنده اولان بِیطَو نام مملکت واقعدر قسم
عاو صحا...
اوّلك بو محلده تمام اولوب قسم ثانیده واقع اولان ممالك بیاننه شروع اولندی
قسم ثانی بشنجی اقلیمك ایکنجی قسمنك ناحیهٔ غربیسی غشکونیه مملکتی وجانب شمالیسنده بوندن
اقدم ذکر اولندیغی اوزره افرنج ممالکندن بیطو وبرغشت اولکه‌لری واقعدر وغشکونیه
مملکتنك طرف شرقیسنده اق دکزدن بر کورفز خروج واشبو ایکنجی قسمه دخول ایلیوب
غشکونیه ولایتی بو کورفزك طرف غربیسنده موجوددر وبو کورفزك منتهی اولدیغی
محلك طرف شمالنده واقع قطعه‌نك راسنده جنویز ولایتی انکد خی صول طرفنده منتجون
نام بر جبل انکد خی سمت شمالنده برغونیه مملکتی واقع اولوب وجنویز ولایتی واقع اولان
کورفزك طرف شرقیسنده اق دکزدن بر کورفز دخی اشبو بشنجی اقلیمك ایکنجی قسمنه کیروب
بو ایکی کورفزك ارالرنده ارضدن بر قطعه بحره طوغرو دخول ایتمشدرکه اول قطعه‌نك
طرف غربیسنده ممالك افرنجدن بِلَیْش نام مملکت واقع اولمشدر وبو مملکتك طرف شرقیسنده
بطارقهٔ افرنجك اعظمی اولان رِیْم پاپانك مقر منحوسی رُومَه بلده‌سی واقعدر بلدهٔ مزبوره
عمود بی شمار وستوندن استوار ایله مشید ومبنی کنایس عظیم وهیاکل جسیمه‌یی مشتمل ومحتوی
وبیع الانام قرل الماء بمکله معروف بر شهر عظیمدر جمله جمله عجایبنده بری بلدهٔ مزبوره‌نك
وسطنده مشرقدن غربه طوغری بر نهر جریان ایدرکه دیبنك وجریینه باقر صحیفه‌لر فرش
اولنمشدر ودخی رومه شهرنده بر کنیسهٔ عظیمه موجوددرکه حضرت عیسی علیه الصلوة و
السلامك خواص اصحاب وانصارندن زمرهٔ حوارییوندن بِدْرُوس وبُولُس اول کنیسه‌ده
مدفونلردر رومه شهرینك صول طرفنده واشبو قسم ثانینك نهایتنده ممالك افرنجدن
اَنْبْرُ‌ضِیَه نام مملکت واقع اولوب وینه روم کورفزینك بر جانبنده نابلی شهری واقعدرکه
جانب شرقیسی ممالك افرنجدن قَلَوْرِیَه بلادینه متصلدر وقلوریه مملکتنك صول طرفنده

ذکر مملکت غشکونیه
مملکت مزبوره حالا فرانجه قرالینك ضبط وتصرفنده
اوروب ولایتدر که وار الملکی پاریس
نام شهردر

وندیك کورفزینك بر مقداری بشنجی اقلیمك ذکر اولنه جق اوچنجی قسمندن اشبو ایکنجی
قسمنك غرب وشمالنه طوغری دخول ایلیوب قسم ثانینك ثلثی مرتبه سنه بالغ اولمشدر
وذکر اولنان وندیك کورفزینك صاغ طرفنده وندیك شهرلرینك اکثری واقع اولوب
وکورفزك صول جانبنده اقلیم سادسده کورفز ایله بحر محیط ارلسنده ممالك افرنجدن
آنکلایه مملکتی موجوددر بشنجی اقلیمك ایکنجی قسمی بو محلده تمام اولوب اوچنجی قسمنك
احوالی بیاننه شروع اولندی قسم ثالث بشنجی اقلیمك اوچنجی قسمی اولان قطعه نك غرب
طرفنده اق دکز ایله وندیك کورفزی ارلسنده قلوریه مملکتی شهرلری واقع اولوب
ومملکت مزبوره ارضندن بر قطعه دردنجی اقلیمه طوغری جنوب اق دکزه دخول ایدر
وبو قطعه نك ایکی طرفنده اق دکزدن ایکی کورفز جنوب شمال سمتیله کیدرك بشنجی
اقلیمك اشبو اوچنجی قسمنه دخول ایلرو بینه قلوریه بلادنك جانب شرقیسنده وندیك
خلیجی ایله اق دکز ارلسنده واقع ارضدن بر قطعه ممالك افرنجدن آنکبرده مملکتی موجودکه
طرف شرقیسی وندیك کورفزینك ساحلنه منتهی اولور ومملکت مزبوره بولندیغی قطعه نك
بر طرفی دخی اق دکزه طوغری خروج وبشنجی اقلیمدن دردنجی اقلیمه دخول ایلرو ذکر اولنان
وندیك خلیجی اق دکزدن منفصل بر عظیم کورفزدرکه جنوبدن شماله طوغری ذاهب
بعده شمالدن غرب جانبنه منحرف ومنعطف اولوب اشبو بشنجی اقلیمك اوچنجی قسمنك
جانب شمالده آخرینه منتهی اولور وبو کورفزك برابرلکنده دوردنجی اقلیمدن بر جبل
عظیم خروج وکورفز ساحلی ایله برابر شمال طرفنه مرور ایلیوب بعده ینه ساحل خلیج ایله التنجی
اقلیمده کورفزك مقابلنده وطرف شمالنده واقع طوائف افرنجدن آلامان کفره سی
ضبطنده اولان آنکلایه مملکتنه منتهی اولور ووندیك کورفزی ایله ذکر اولنان جبل
مادامکه شمال سمتنه ذاهب اوله ارالرنده وندیك شهرلری واقع اولور وینه ذکر اولنان
کورفز ایله جبل مزکورك غربه منحرف اولدیغی محلده ارالرنده جوزاسیا اولکه سی بعده
نهایت خلیجده الامان شهرلری واقعدر بشنجی اقلیمك اوچنجی قسمی بو محلده تمام اولوب
دردنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی قسم رابع بشنجی اقلیمك دردنجی قسمنده
اق دکزدن برقاچ قطعه دردنجی اقلیمك طرف جنوبیسندن خروج واشبو قسم رابعك
طرف شمالیسنه دخول ایلیوب ساحل دریاده برقاچ محلده متعدد کورفزلر حادث اولمغله
هر ایکی کورفزین ارلسنده برردن بحره طوغرو بچه قطعه لر خروج وهر قطعه بچه ممالك وبلادی
مشتملدر واشبو بشنجی اقلیمك دردنجی قسمنك جهت شرقده اخرنده خلیج قسطنطنیه دیمکله
معروف اولان مرمره دکزی اشبو قسمك طرف جنوبیسنده وبوغاز حصارلری نام محلدن
بر بوغازدن خروج وسمت شماله طوغری مرور ایدرك دار الخلافة العلیه محمیه قسطنطنیه نك

طرف شرقیسنده قواق بوغازنه واصل اولوب آندن ارباب جغرافیا بینلرنده بحر نیطش تعبیر
اولنان قره دکزه منتهی اولور واشبو بحر سیاه بر بحر عریض وواسعدرکه التنجی اقلیمك دردنجی
قسمنك بعضیسی وبشنجی قسمیله التنجی قسمنه دخول ایتمشدر ومدینه قسطنطنیه اشبو قره دکز
بوغازینك جانب شرقیسنده وبشنجی اقلیمك دردنجی قسمنك طرف شمالده اخرنده بر بلده عظیمه دركه
عهد قدیمدن بر وابنیه شامخه واثار جلیله یی محتوی وملوك قیاصره نك کرسی مملکتی
وقاعده سلطنتی اولوب اخبار عجیبه سی بین الانام معروف ومشهور اولمغله تعریفدن مستغنیدر
واشبو بشنجی اقلیمك دردنجی قسمنك اق دکز ایله خلیج قسطنطنیه ارلسنده واقع قطعه سنده
مقدونیه مملکتی بلادی موجوددرکه طوائف یونانیون نك ملك وسلطنتلری ابتدا انده واقع اولمشدر
وینه خلیج قسطنطنیه نك طرف شرقیسنده اشبو اقلیم خامسك دردنجی قسمنك آخرینه وارنجه
باطولس مملکتی اراضیسندن بر قطعه موجوددرکه عهد سابقده طائفه روم ضبطنده
ایدی لکن ملوك ستوده آل عثمان ایدهم الله تعالی الی انقراض الدوران حضراتی ظهور ایدوب
او نواحی الیه رفع لوای غزا وانوار دین مبین ایله ظلمات کفر وضلالی محو وافنا ایتدکده نصکره
باطولس مملکتنده واقع مدینه بروسه یی تختگاه سعادت پناه ایتمشلردر بشنجی اقلیمك دردنجی
قسمی دخی بو محلده تمام اولوب بشنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی قسم خامس بشنجی
اقلیمك بشنجی قسمنك صاغ طرفیله غرب ارلسنده ذکر اولنان باطولس مملکتی واقع اولوب
انکدخی جانب شمالیسنده اشبو قسمك اخرینه وارنجه عموریه شهرلری موجوددر وعموریه
بلادنك جانب شرقیسنده قباقب دیمکله معروف بر نهر جاریدرکه عموریه اولکه سندن بر جبلدن
خروج ایلیوب جنوب طرفنه طوغری جری ومرور ایدرك نهر فراته منصب اولدقدنصکره
نهر قباقب اشبو قسم خامسدن جنوب واقلیم رابعه دخول ایلر وینه نهر قباقبك طرف غربیسنده
واشبو بشنجی قسمك آخرنده سابقا ذکر اولنان سیحان نهرینك مبدئی بعده انلك دخی غربی
سمتنده جیحان صوینك منبعی واقع وانکدخی طرف شرقیسنده دجله نهرینك منبع ومبدئی
اولان جبل واقعدر واشبو بشنجی اقلیمك بشنجی قسمنك طرف جنوبیسی ایله جانب شرقیسی ارلسنده
واقع اولان کوشه ده دجله نهرینك منبع ومبدئی اولان جبلك ورلسنده میافارقین نام
بلده موجوددر وذکر اولنان نهر قباقب اقلیم خامسك اشبو بشنجی قسمنی ایکی قطعه یه تفریق و
تقسیم ایدوب قطعه نك بری نهر مذکورك غرب وجنوبیسنده واقعدرکه ذکر اولنان باطولس
مملکتی او قطعه ده موجوددر وباطولس مملکتنك صول طرفنده ونهر قباقبك منبعی اولان
جبلك ورلسنده اشبو قسم خامسك آخرینه وارنجه عموریه بلادی بربرینه متصلا ممتد اولور
واشبو قسم خامسدن نهر قباقبك فصل ایتدیکی قطعه ثانیه قسم مزبورك شمال وشرق وجنوب
طرفلرنده واقع اولوب قطعه مزبوره نك طرف جنوبیسنده دجله وفرات نهرلرینك مبدئی

وجانب شماليسنده جبل قباقبك ورا سنده عموريه ارضنه متصل بيلقان ولايتى بر عريض وواسع
مملكتدر عظيم موجوددر وبو ولايتك منتهى اولديغى محلده ونهر فراتك مبدئى قتنده خوشتم نام مدينه
واقعدر واشبو قسم خامسك شرق وشمالى جهتلرى ارلسنده واقع كوشه ده بحر نيطشده يعنى قره
دكزدن بر كوجك قطعه موجوددر بشنجى اقليمك بشنجى قسمى دخى بو محلده تمام اولوب التنجى قسمنك
بيانينه شروع اولندى قسم سادس بشنجى اقليمك التنجى قسمى صاغ جانبيله غرب طرفنده واقع قطعه
سنده ارمينيه اولكه سى شهرلرى بربرينه متصلا شرقه طوغرى ممتد اولمغله اشبو قسم سادسك
وسطنى تجاوز ايدوب بو قطعه نك جنوب وغرب طرفلرنده بلاد مذكوره دن ارزن الروم
شهرى انكدخى شمالنده تفليس ودبيل بلده لرى وينه ارزن الرومك جانب شرقيسنده خلاط
بعده بردعه مدينه لرى انكدخى صاغ طرفنده جهة شرقه ميل وانحراف ارمينيه بلده سى واقعدر
ونفس ارمينيه واقع اولديغى محلدن ارمينيه اولكه سى بلادى دردنجى اقليمه داخل اولوب
ومملكت مذكوره نك اقليم رابعده واصل اولديغى محلده وسابقا ذكر اولنان بازما جبلنك
طرف شرقيسنده مراغه بلده سى واقعدر وذكر اولنان ارمينيه مملكتى جهة شرقيه سنده بشنجى
اقليمك التنجى قسمنده واقليم رابعده آذربيجان اولكه سنه متصل ومنتهى اولوب وبو قسمده
آخر بلاد آذربيجان اولان اردبيل بلده سى موجوددر ومدينه اردبيل طبرستانك بحرينك
يعنى خزر درياسنك بر قطعه سى اوزرنده واقعدر كه بشنجى اقليمك يدنجى قسمندن جنوب
اشبو التنجى قسمك طرف شرقيسنه دخول ايتمشدر وينه بشنجى اقليمك اشبو التنجى قسمنك طرف
شرقيسنده ذكر اولنان كيلان ساحلنده خزر مملكتندن بر قطعه واقع اولوب وخزر لفظى
ترك وتركمان معنى سنده در كه بحر مذكورك بعض سواحلنده طائفۀ تركدن بر قوم ساكن
اولمغله مناسبتيله بحر مذكوره بحر خزر دخى اطلاق اولنور وبحر كيلانك خزر جماعتى ساكن
اولديغى سواحلكه طرف شمالده واقع منتهاسنده بربرينه متصل جبال عديده خروج واشبو
بشنجى اقليمك بشنجى قسمنك طرف غربيسنه دخول ايدوب بعده بر مقدار مسافه مرور ايتدكدن
صكره ميافارقين بلادنى محيط اولوب بعده مدينۀ آمد قربنده بشنجى اقليمدن دردنجى
اقليمه واصل وتمام اولكه سنك اسفللرنده جبل سلسله يه متصل اولدقدنصكره سابقا
ذكر اولنان جبل لكامه منتهى اولورلر واشبو طاغلرين ارالرنده ايكى جانبدن متعدد
يوللر واقع اولوب آينده ورونده اول يوللردن آشوب مرور ايتدكلرى جانبه كيدرلر وذكر
اولنان طاغلرين صاغ طرفنده ابواب اولكه سى بلادى بربرينه متصلا كيلان درياسنه
وارنجه ممتد اولوب بلاد مذكوره دن دمرقپو وشروان بندرى ديمكله معروف ولايت
محلده مدينۀ باب الابواب ساحلى بحر كيلانده واقعدر وابواب اولكه سى بلادى غرب وجنوب
سمتلرندن ارمينيه اولكه سنه متصل اولوب وينه بلاد ابوابك طرف شرقيسى ايله آذربيجان

مملكتنك

مملكتنك سمت جنوبيسى ارلسنده اران اولكه سى شهرلرى بربرينه متصلا كيلان درياسى
ساحلنه ممتد ومنتهى اولورلر وينه ذكر اولنان طاغلرين طرف غربيلرنده اشبو بشنجى اقليمك
التنجى قسمندن بر قطعه واقع اولمشدر كه اول قطعه ده سرير مملكتى موجود اولوب وينه بو قطعه نك
غرب وشمالى ارلسنده واقع اولان كوشه سنه قره دكزدن بر كوجك قطعه دخول ايتمشدر كه قطعه
مزبوره يى سرير مملكتى بلادى احاطه ايليوب بلاد مذكوره دن طرابزون شهرى بو قطعه ده
واقعدر وسرير مملكتى شهرلرى اشبو سبق ايدن طاغلرين ارلسنده والتنجى قسمك طرف شماليسنك
نهايتنده بربرينه متصل وممتد اولارق مملكت سرير ايله خزر اولكه سى ارلسنده واقع جبله
منتهى اولورلر كه نهايتنده صول نام بر بلده موجوددر وجبل مذكورك وارلسندن كيلان درياسى
ايله اشبو بشنجى اقليمك جهت شماليسنك آخرى ميانده ارض خزردن بر قطعه واردر اقليم خامسك
التنجى قسمى بو محلده تمام اولوب يدنجى قسمنك احوالى بيانينه شروع اولندى قسم سابع بشنجى
اقليمك يدنجى قسمنك طرف غربيسنك مجموعى كيلان دكزى ايله مستور اولمغله معمور دكلدر
لكن قسم مزبورك صاغ طرفنده بر قطعه بحردن مكشوف اولمغله اول قطعه ده طبرستان
شهرلرى وديلم طاغلرى موجود اولوب اقليم رابعده قزوين شهرينه طوغرى خروج ايتدكى
بوندن اقدم اقليم رابع احوالى بيانينده ذكر اولنمشيدى وارضدن بو قطعه يه طرف غربيسندن
دردنجى اقليمك قسم سادسنده ذكر اولنديغى اوزره بحر خزردن بر قطعۀ صغير ايله طرف
شرقيسندن دخى اشبو اقليم خامسك التنجى قسمنده خزر ارضندن بر قطعه متصل اولور
وينه بحر خزردن اشبو قسم سابعك غرب وشمال جهتلرى ارلسنده ارضدن بر قطعه دخى
منكشف اولوب اول قطعه ده تركستان وسقو بلادندن بر جارى اولان آتل نهرى بحر خزره
منصب اولور وينه اشبو بشنجى اقليمك التنجى قسمنك شرق جانبنده خزر درياسندن بر قطعه
دخى مكشوف اولوب طوائف تركدن غز جماعتنك قونوب كوجدكلرى يايلاق وقشلاقلر
موجوددر وغز لفظنك اصلى خوز اولوب يعنى غز جماعتى لسانلرنده كنديلره خوز
عشيره يى اطلاق اولنوب بعده طائفۀ عرب خوز لفظنى تعريب قصديله غز كلمه سنه تبديل
وطائفۀ مزبوره يى غز جماعتى عنوانيله تسميه ايتديلر وغز جماعتنك مسكنى اولان قطعۀ
مذكوره نك صاغ طرفندن بر جبل عظيم احاطه ايلمشدر كه جبل مذكور اقليم خامسك سكزنجى
قسمندن اشبو قسم سادسنده اخل وغرب طرفنه طوغرى مرور ايدرك اشبو قسم سابعك
وسطنه قريب محله بالغ اولوب بعده طرف شماله منحرف وبحر خزره ملاقى اولور بوندنصكره
جبل مذكوره بحر خزر ساحلى ايله دخى طرف شماله طوغرى كيدوب التنجى اقليمده بحر مذكورك
نهايتنه واصل اولدقدنصكره طرف بحر ايله منحرف اولوب بحر مذكوردن مفارقت ايتدوكى
محلده جبل مزبوره جبل شياق تسميه اولنور بعده جبل مذكور غرب سمتيله التنجى اقليمك

آلتنجی قسمنده ذاهب اولوب صکره بنه غربه متجنوب طرفنه میل و رجوع ایله بر مقدار مسافه
مرور و اقلیم خامسك اشبو آلتنجی قسمنه دخول ایلر و جبل مذکورك بو طرفنده سریر مملکتی ایله
خزر ارضی اراسنده حائل اولوب ارض خزرده ساکن اولان طوائف ترکستانك بلادی
اشبو اقلیم خامسك آلتنجی یدنجی قسملرنده جبل شیات مزکورك ایکی طرفلرنده بر برینه
متصلاً ممتد اولور اقلیم خامسك یدنجی قسمی بو محلده تمام اولوب سکزنجی قسمنك احوالی
بیاننه شروع اولندی **قسم ثامن** بشنجی اقلیمك سکزنجی قسمنده واقع قطعه معمورهنك مجموعی
امم ترکدن سابقا ذکر اولنان غز طائفهسنك قونوب کوچدکلری محللردر و بنه اشبو
قسم ثامنك صاغ طرفیله غرب جانبی اراسنده خوارزم بحیرهسی یعنی خوارزم اولکهسی
کولی موجوددر و بحیره خوارزم دورئ وجیوز میل بر کولدر جیحون نهری و غز
مملکتندن خارج انهار کثیره بحیره خوارزمه منصب اولور و بنه اقلیم خامسك اشبو
سکزنجی قسمنك شمال و شرق جهتلرنده صویی طاتلو دوری دوتیوز میل بحیره غرغون
نام بر بیوك کول واقعدر و بنه اشبو قسم ثامنك ناحیه شمالیهسنك غربنه منتهی جبل
رغار نام بر کوه عظیم واردر که صیف و شتاده غایت ارتفاع و کمال برودت هوادن ناشی
اوزرنده قار دائم برقرار اولوب اصلا ذائب و زائل اولماز و ذکر اولنان بحیره غرغونك
صاغ طرفنده بحر صلب و صخره صمادن مخلوق جبل غرغون نام بر جبل دخی موجود اولوب
اصلا حشیش و نباتدن برشی نابت اولماز و غرغون کولنه غرغون اسمی جبل غرغون قربنده
اولمق مناسبتیله وضع اولنمشدر و بحیره غرغونك ایکی طرفنده واقع جبل رغار ایله جبل غرغون
خارج انهار کثیره غیر عدیده منصب اولوب اقلیم خامسك سکزنجی قسمی بو محلده تمام اولوب
طقوزنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی **قسم تاسع** بشنجی اقلیمك طقوزنجی قسمنده طوائف
ترکدن یعنی اولو تاتارلق مملکتنده ساکن غزجاغتی قبائلندن آزکش نام قبیلهیه مخصوص
بلاد موجوددر که بنه امم ترکدن کیماکیه طائفهسی ساکن اولدقلری محلك طرف شرقیسنده واقعدر
و آزکش بلادنی اشبو قسم تاسعك طرف شرقده نهایتنده یاجوج و ماجوج قومنی محیط اولان
جبل قوقایا احاطه ایلمشدر **جبل قوقایا** مذکور محل مزبوره اشبو طقوزنجی قسمه طرف جنوبی
سندن خروج و جانب شماله دخول و ولوج ایدوب ابتدا ظهوری اقلیم رابعك اوننجی قسمنده
واقع اولوب اندن اشبو اقلیم خامسك اوننجی قسمنه وارروب آندن دخی بنه اقلیم خامسك
اشبو طقوزنجی قسمنه دخول ایلر تفصیلی بویله در که قوقایانك ابتدای ظهورنده بحر محیط شرقی
احاطه ایلیوب بعده بشنجی اقلیمده جنوب اقلیم رابعك اوننجی قسمنك غرب طرفندن دخول
و قسم مزبورك نصفنه قریب مسافهیه بالغ اولوب مبدأ ظهورندن بو محله منتهی اولنجه
طوائف ترکدن کیماکیه بلادنی احاطه ایلمشدر محل مزکوره مرورندن صکره اقلیم خامسك

خامسك اوننجی قسمنه داخل و غرب سمتیله مرور ایدرك آخرینه واصل اولوب جبل مذکورك
صاغ طرفنده اشبو اقلیم خامسك سکزنجی قسمندن جهت غربیه مائل بر طولانی قطعه باقی قالور که
کیماکیه بلادی اول قطعهده منتهی اولور بوندن صکره جبل قوقایا اقلیم خامسك طقوزنجی
قسمنك جانب شرقیسنه داخل و مسافه قلیله مرور ایدنکدن صکره طرف شرقه منحرف و مائل
اولوب بعده شمال سمتنی اوزره کیدرك آلتنجی اقلیمك طقوزنجی قسمنه بالغ اولور که اسکندر
ذو القرنین حضرتلرینك طائفه یاجوج و ماجوجك شر و فسادلرنی دفع ایچون بنا
ایتدیکی سد سدید آهنین کلید آلتنجی اقلیمك طقوزنجی قسمنده واقعدر و اقلیم خامسك
اشبو سکزنجی قسمندن شرق و شمال اراسنده واقع کوشهده بر قطعه عریض باقی قالور که اول
جبل قوقایانك وراسنده طرف جنوبه طوغری منطیل و ممتد اولوب یاجوج و ماجوج
بلادینك بر مقداری قطعه مذکورهده واقعدر بشنجی اقلیمك طقوزنجی قسمی بو محلده
تمام اولوب اوننجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی **قسم عاشر** اقلیم خامسك اوننجی
قسمنده واقع قطعهنك مجموعی یاجوج و ماجوج مسکنلری اولوب انجق بحر محیطدن
بر قطعه عاشرك جانب شرقیسنه دخول و جنوبیدن شماله طوغری بر مقدار محلنی غمر و ستر
ایلیوب و بنه قسم عاشرك جنوب و غرب جهتلرنده بر مقدار محلنه دخی جبل قوقایا مرور ایتمکله
عمارتدن خالی قالمشدر اشبو ایکی قطعهدن ماعدا بشنجی اقلیمك اوننجی قسمنك جملهسی
ارض یاجوج و ماجوجدر اقلیم خامس اقسام عشرهسیله بو محلده تمام اولوب آلتنجی اقلیمك
احوالی بیاننه شروع اولندی **اقلیم سادس** آلتنجی اقلیم دخی سابقده ذکر اولنان اقلیملر کبی
بشنجی اقلیمك صول طرفنده و یدنجی اقلیمك صاغ جانبنه متصل و غربدن شرقه طوغری
بر برینه مساوی اون قسمه منقسم اولوب دهر بر قسمنه واقع اولان ممالك و امصار و
جبال و انهار علی الترتیب ذکر و بیان اولنور **قسم اول** آلتنجی اقلیمك اولکی قسمنك
ابتداسی طرف غربده بحر محیط غربی ساحلنده فرض اولنمغله قسم مزبورده واقع اولان قطعهنك
نصفندن اکثرینی بحر محیط ستر ایتمکله عمارت ممکن اولمامشدر ابتدا قطعه مذکورهنك
شرقیسندن بحر محیط سمت شمالیسنه دخول ایلیوب بعده ینه شرقی طرفیله کیدوب قطعه مذکوره جنوب
سمتنه منتهی اولمغله آلتنجی اقلیمك اولکی قسمنده ارضدن بر قطعه مکشوف و معمور اولمشدر که
بحر محیط اول قطعهنك ایکی جانبنی احاطه ایلمشدر و بو قطعه معمورهنك طولاً و عرضاً
مجموعنه ممالك افرنجدن برطانیه مملکتی واقع اولور و قسم اولك طرف جنوبیسیله شرق جانبی
واسع و منفسح بر قطعه در که اراسنده واقع اولان کوشهسنده صایس نام بر ولایت واردر که
بوندن اقدم ذکر اولنان بیطو مملکتنه متصلدر اقلیم سادسك اولکی قسمی بو محلده تمام اولوب
ایکنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی **قسم ثانی** اقلیم سادسك ایکنجی قسمنده دخی غرب

وشمال سمتلرنده بحر محیط دخول ایلیوب بحر مذکوردن برطولانی قطعه قسم ثانینک نصف
شمالیسنده اکثرینی ستر ایتمشدرکه قسم اولده ذکر اولنان برطانیه مملکتنک جانب شرقیسی قسمنده واقعدر
وینه طرف شمالده قطعهٔ اولایه متصل بحر مذکوردن برقطعهٔ اخری دخی اشبو قسم ثانینک نصف
غربیسندن جهت شرقیسنده وار بحره دخول واکثر محللرینی ستر ایتمکله انجق ثانینک نصف غربی
سنده برمقدار ارض منکشف ومعمور اولوب انکلتره جزیره‌سنک برمقداری اول قطعهٔ ظاهره‌ده
واقع وبقیه‌سی برنجی اقلیمده داخلدر وجزیرهٔ انکلتره برجزیرهٔ عظیمه‌درکه بغایت واسع ونیجه
بلاد وامصاری مشتمل اولوب مخصوص قرالی واردر وجزیرهٔ مزبوره‌نک صاغ طرفنده واقع
بربیوک قبیده واشبو التنجی اقلیمک ایکنجی قسمنک نصف غربیسنده ممالک افرنجدن برمندبه
ولایتی واکره متصل آقلاندش اوکه‌سی واقعدر بوندن صکره اشبو ایکنجی قسمنک غرب طرفیله
صاغ جانبنده فرانسه مملکتنک انکدخی صول طرفنده برغونیه ولایتی واقع اولوب وینه قسم مزبورک
نصف شرقیسنده الامان ولایتی انکدخی صاغ جانبنده انکلایه مملکتی انکدخی صول طرفنده ذکر
اولنان برغونیه ولایتی بونلردن صکره لهرنکه وشطونیه یعنی لهوصا قونیه مملکتی موجوددر
واشبو قسم ثانینک شرق وشمال جهتلری ارلسنده واقع کوشه‌سنده بحر محیط ساحلی اوزره افرنجه
ولایتی واقعدرکه الامان افرنجی ضبطنده‌در التنجی اقلیمک ایکنجی قسمی بومحلده تمام اولوب
اوچنجی قسمنک احوالی بیاننه شروع اولندی **قسم ثالث** التنجی اقلیمک اوچنجی قسمنک ناحیهٔ
غربیه‌سنک صاغ طرفنده ممالک افرنجدن بوانیه بلادی وصول جانبنده ساقسونیه شهرلری
واقع اولوب وقسم مزبورک ناحیهٔ شرقیه‌سنک صاغ طرفنده ینه ممالک افرنجدن انکریه
بلادی وصول جانبنده بکونیه ولایتی موجوددر وبلونیه ایله انکریه مملکتلرینک ارالرنده
بلواط نام برجبل واقعدر اشبو التنجی اقلیمک دردنجی قسمندن اشبو قسم ثالثه دخول ایلیوب
وطرف شماله میل وانحراف ایله طرف غربه مرور ایدرک اشبو قسم ثالثک نصف غربیسنده واقع
ساقصونیه بلادنه منتهی اولور التنجی اقلیمک اوچنجی قسمی بومحلده تمام اولوب دردنجی قسمنک
احوالی بیاننه شروع اولندی **قسم رابع** دردنجی قسمنک ناحیهٔ جنوبیه‌سنده جتولیه مملکتی انکده
جانب شمالیسنده روس کفره‌سی ولایتی واقع اولوب وبو ایکی ولایتلک ارالری اوچنجی اقلیمده ذکری
سبق ایدن جبل بلواط ایلیوب اشبو قسم رابعک طرف غربنده اوچنجی‌دن خروج ونصف غربیسنده
وقوف ایدر ودخی جتولیه مملکتنک طرف شرقیسنده جرمانیه ولایتی واقعدرکه الامان مملکتیدر
وینه اشبو قسم رابعک جنوب ایله شرق جانبلری ارلسنده واقع کوشه‌سنده بلدهٔ طیبهٔ قسطنطینیه
ایله اکا تابع اولان مملکتلر واقعدر وقسم مزبورک ناحیهٔ شرقیه‌سنک اعلالرنده قره دکزدن
برقطعه موجود اولوب وقطعهٔ مزبوره‌نک برکوشه‌سنده مسناة نام بربلده واقعدر التنجی
اقلیمک دردنجی قسمی بومحلده تمام اولوب بشنجی قسمنک احوالی بیاننه شروع اولندی

قسم خامس اقلیم سادسک بشنجی قسمنک احوالی بیاننه شروع اولندی یعنی صاغ جانبی
اولان ناحیه‌ده بحر نیطش یعنی قره دکز التنجی اقلیمک دردنجی قسمندن اخرینه قواق
بوغازندن شرق طرفنه خروج ایدوب اشبو اقلیم سادسک بشنجی قسمنک مجموعنه والتنجی
قسمنک بعض محللرینه مرور ایدرک مبدأسندن منتهاسنه وارنجه طولاً بیک اوچیوز
وعرضاً التیوز میل قدر مسافه ممتد اولور وبو ذکر اولنان بحر سیاهک ورالنده واشبو
قسم خامسک ناحیهٔ جنوبیه‌سنده غربندن شرقنه طوغری ارضدن برطولانی قطعه باقی
قالورکه بوقطعه‌نک جانب غربیسنده قره دکز ساحلی اوزره هرقلیه نام بربلده واقع ولور
بشنجی اقلیمده ذکر اولنان بیلقان مملکتنه متصلدر وقطعهٔ باقیهٔ مذکوره‌نک طرف
شرقیسنده افلانیه اولکه‌سی موجوددرکه دار الملکی ساحل بحر سیاهده بلدهٔ سینوبدر
وینه التنجی اقلیمک اشبو بشنجی قسمنک طرف نو بحر سیاهک جانب شمالنده برجان مملکتی
ایله ینه قسم مزبورک جانب غرب غربیسنده روس کفره‌سی مملکتی ساحل بحر سیاهده واقعدر
وروس مملکتی برجان اولکه‌سنک اشبو قسم خامسنده واقع قطعه‌سنی شرق جانبندن
محیط اولوب ویدنجی اقلیمک بشنجی قسمنده واقع اولان قطعه‌سنی طرف شمالیسندن
وینه التنجی اقلیمک دردنجی قسمنده موجود اولان قطعه‌سنی جانب غربیسندن احاطه
ایلمشدر التنجی اقلیمک بشنجی قسمی بومحلده تمام اولوب التنجی قسمنک احوالی بیاننه شروع
اولندی **قسم سادس** اقلیم سادسک التنجی قسمنک طرف غربیسنده قره دکزدن برقطعه
واقعدرکه شمال جانبنه انحراف قلیل ایله بوقطعهٔ بحریه ایله اشبو التنجی قسمنک جانب
شمالنده منتهاسی ارلسنده قمانیه اولکه‌سی بلادی موجوددر وینه اشبو قسم سادسک
طرف جنوبیسنده شماله زیاده انحراف ایله مائل ومنحرف اولان قطعهٔ ارضده لانیه شهرلری
موجوددرکه بلاد مذکوره اقلیم سادسک بشنجی طرف جنوبیسنک یعنی صاغ جانبنک
نهایتیدر وذکر اولنان لانیه مملکتی اشبو قسم سادسک ناحیهٔ شرقیه‌سنده خزر مملکتنه
متصل اولوب خزر اولکه‌سنک طرف شرقیسنده برطاش مملکتی موجوددر والتنجی اقلیمک
اشبو قسم سادسک شرق وشمال جانبلری ارلسنده واقع اولان کوشه‌سنده بلغار مملکتی
جنوب ایله شرق مابیننده بلنجر اولکه‌سی واقع اولوب وبو اولکه‌یه سابقا ذکر اولنان
جبل شیاتدن برقطعه مرور ایدر وجبل مذکور بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره بحر
خزر ایله بیله التنجی اقلیمک یدنجی قسمنه منحرف وبحر خزردن مفارقت ایتدکدنصکره
جهت غربه مائل اولوب بعده بشنجی اقلیمک التنجی قسمنه دخول ایتدیکی محلده جبال الابوابه
متصل اولورکه خزر مملکتی اول جبالک ایکی طرفنده بربرینه متصلا ممتد اولور اقلیم
سادسک التنجی قسمی بومحلده تمام اولوب یدنجی قسمنک احوالی بیاننه شروع اولندی
قسم سابع التنجی اقلیمک یدنجی قسمنک جنوب طرفنده واقع اولان محلنده خزر اولکه‌سندن

برقطعه اشبو قسمڭ جانب غربیسنده آخرینه وارنجه ممتد اولوب سابقا ذكر اولنان جبل شیاتڭ بحر خزردن مفارقتندن نصكره محاذاتنده واقعدر و اشبو قطعه نڭ طرف شرقیسنه بحر خزردن برقطعه داخل اولوب اشبو قسم سابعڭ طرف غربیده نهایتنه وارنجه ممتد اولور انكدخی طرف شرقیسنده ینه بحر خزردن برقطعه آخر موجوددر اول قطعه بحریه نڭ شرق وشمال سمتلرینی جبل شیبات احاطه ایلمشدر وجبل شیاتڭ وراسنده اشبو یدنجی قسمڭ ناحیه غرب وشمالیسنده برطاس نام مملكت واقع اولوب وقسم مزبورڭ ناحیه شرقیسنده طوائف تركدن بنجرق وبجناك نام ایكی قبیله نڭ مملكتلری موجوددر اقلیم سادسڭ یدنجی قسمی بو محلده تمام اولوب سكزنجی قسمڭ احوالی بیاننه شروع اولندی **قسم ثامن** التنجی اقلیمڭ سكزنجی قسمڭ طرف جنوبنده واقع اولان سمتنده طوایف ترك وتاتاردن خلخ جماعتی مسكنی اولان بلاددر واقع اولوب وبو قسم ثامن مذكورڭ جانب شمالده واقع اولان ناحیه سنڭ طرف غربیسنده ارض منتنه یعنی قوقمش یرمعناسنه اولان بریه وناحیه مزبوره نڭ جانب شرقیسنده شول اراضئ خالیه موجوددركه ازمنه سالفه ده معمور ومسكون ایكن سد اسكندر بناسندن مقدم طوائف یأجوج ومأجوج استیلا ایدوب اول محلی تخریب ایتدیلردیو منقولدر كه واشبو ذكر اولنان ارض منتنه ده اعظم انهار عالم اولان اتل نهرینڭ مبدأ ومنبعی واقع اولوب نهر مذكور اولو تاتارلق دیو معروف اولان بلاد تركه مرور وبشنجی اقلیمڭ یدنجی قسمنده طبرستان دریاسنه یعنی خزر بحرینه منصب اولور نهر مذكور منبعندن خروج ایدوب بحر خزره واصل اولنجیه قدر استقامت اوزره جاری اولمیوب ممر ومجراسنده گاه یمینه گاه یساره میل و انحرافی كثیر بر نهر كبیردر ابتدا نهر مزبور كوزه كوریكسیتو ایدن ارض منتنه ده واقع برجبل عظیمڭ اوچ محلندن اوچ جدول بنوع وخروج ایدوب بعده برمقدار مسافه كتدكدنصكره مجموعی نهر واحد اولوب غرب سمتنه طوغری جاری واشبو التنجی اقلیمڭ یدنجی قسمنڭ آخرینه واصل اولدقدنصكره غربدن شمال سمتنه منحرف و یدنجی اقلیمڭ یدنجی قسمنه منتهی اولوب قسم مزبورڭ جنوب وغرب جهتلری اركانده جریان ایدرك اقلیم سابعڭ التنجی قسمنه داخل اولور بعده طرف غربه متوجه اولوب برمقدار مسافه قطع ایتدكدنصكره تكرار جنوب سمتنه منعطف ومنحرف اولوب ینه التنجی اقلیمڭ التنجی قسمنه رجوع وعودت ایتدیكی محلده نهر مزبوردن اوچ جدول آیریلوب جهت غربه ذاهب وقسم مزبورده اولكا اوچ جدولڭ مجموعی بحر خزره منصب اولوب بعده اصل نهر اتل بلغار مملكتنده شمال وشرقی اركانده واقع برقطعه یه مرور ایدوب التنجی اقلیمڭ یدنجی قسمنه داخل اولور بوندنصكره تكرار جنوب سمتنه میل ومرور وجبل شیاتڭ تحتنه نفوذ ایدوب خزر مملكتنه واصل اولدقدنصكره بشنجی اقلیمڭ یدنجی قسمنه دخول ایتدیكی محلده خزر دریاسنه منصب اولور التنجی اقلیمڭ سكزنجی قسمی بو محلده تمام اولوب طقوزنجی قسمنده اولان ممالكڭ احوالی بیاننه شروع اولندی **قسم تاسع** التنجی اقلیمڭ طقوزنجی قسمنڭ

طرف غربیسنده طوائف ترك وتاتاردن خفشاخ قبیله سی تاتارینه مخصوص مملكت ایله طوائف تركدن تركش جماعتی بلادی واقعدر وذكر اولنان طائفه خفشاخ وتركش ولایتلری جبل قوقایا نڭ طرف غربیسنده جانب یأجوج ومأجوج بلادی موجود اولوب مابینلرینی جبل قوقایا فصل ایلمشدر وجبل مذكوره كه كوه قافدر دردنجی اقلیمڭ طرف شرقیسنده بحر محیط ساحلندن ابتدا ایدوب ینه بحر محیط ساحلی ایله طرف شمالده یدنجی اقلیمڭ آخرینه منتهی اولور تفصیلی بویله دركه جبل مزكور اقلیم رابعڭ طرف شرقیسندن مفارقت ایدوب جهت غرب وشماله میل وانحراف ایدرك برمقدار مسافه مرور ایتدكدنصكره بشنجی اقلیمڭ طقوزنجی قسمنه دخول ایلر بعده ینه سمت شماله مرور ایدوب اشبو اقلیم سادسڭ طقوزنجی قسمنڭ صاغ طرفندن داخل وغرب جهتنه انحراف قلیل ایله قسم تاسعڭ شماله منتهی اولور اشبو التنجی اقلیمڭ طقوزنجی قسمنڭ وسطنده اسكندر ذو القرنین حضرتلرینڭ بنا بیوردقلری سد سدید واقع اولمشدر بوندنصكره ینه جبل قوقایا سمت شمال اوزره مرور ایدرك یدنجی اقلیمڭ طقوزنجی قسمنه طرف جنوبیسندن دخول ایدرك شمالی سمتنده بحر محیط ساحلنه منتهی اولور بوندنصكره جبل مذكور بحر محیط ساحلی ایله معا جهت غربه منحرف ومنعطف وینه اقلیم سابعڭ بشنجی قسمنه داخل اولدیغی محلده طرف غربیده دخی بحر محیط ساحلنه منتهی اولور **ودخی** معلوم اولسونكه سد یأجوج خصوصنده خبر صحیح قرآن كریمده سوره كهفڭ آخرنده آیات عدیده ایله بیان بیورلمشدر وائمه فن جغرافیادن عبد الله بن خرداذبه فن جغرافیاده تألیف ایتدیكی كتابده ذكر ایتمشدر كه خلفای عباسیه دن واثق بالله بركیجه عالم خوابده مشاهده ایتدیكه سد یأجوج انجلوب قوم یأجوج اطراف واكنافه ولوج ایتمكله خوفیله خوابدن بیدار اولدقده سلام نام برترجمان سخندانی وار ایدی استكشاف سرایره حال ایچون ترجمان مزبوری سد جانبنه بعث وارسال ایلدی اول دخی سد محلنه واروب احوالنه وقوف تحصیل ایتدكدنصكره خلیفه مزبور واثق بالله خصوصنده حضورنده سدڭ احوالندن مشاهده ومعاینه ایتدیكی اموری بیان ایلدی دیو برحكایه طویله ضمننده كتابنده نقل وروایت ایلدی لكن حكایه مزبوره كتابمزده مطلوبمز اولان موادیدن اوطیغله ذكر اولنمدی اقلیم سادسڭ طقوزنجی قسمی دخی بو محلده تمام اولوب اونجی قسمڭ احوالنه شروع اولندی **قسم عاشر** التنجی اقلیمڭ اونجی قسمی اولان قطعه نڭ مجموعنده ورای جبل قافده یأجوج ومأجوج بلادی موجوددركه بربرینه متصلا بحر محیط ساحلنه منتهی اولمشدر بلاد یأجوجی بحر محیط طرف شرق وشمالندن احاطه ایلیوب بلاد مزكورڭ جانب شمالیسی مستطیل وطرف شرقیسی عریضدر التنجی اقلیم اقسام عشره سیله بو محلده تمام اولوب یدنجی اقلیمڭ احوالی بیاننه شروع اولندی **اقلیم سابع** بو یدنجی اقلیم دخی سائر اقالیم كبی غربیدن شرقه طوغری اون قسمه منقسم اولوب لكن بحر محیط غربی اقلیم مزبورڭ جهت شمالنده اقلیم سابعڭ

خفشاخ جماعتنه قفجق دخی اطلاق اولنور

اولکی قسمنده بشنجی قسمك وسطنده جبل قافه متصل اولدیغی محلده وارنجه اکثر مواضعنی
غمر وستر ایلیوب عمارت ممکن اولمامشدر اقلیم مزبورك اولکی ایکنجی قسمنده معمور اولان محلده
انکلتره جزیره سنك برقطعه سی موجود اولوب لکن قطعه عظیمه سی ایکنجی قسمده وقطعه صغیره سی
جانب شماله میل وانحراف ایله اولکی قسمده واقعدر جزیره مزبوره نك بقیه سی بحر محیط غربیده
برقطعه مستدیره اوزرنده التنجی اقلیمك ایکنجی قسمنده موجوددرکه اقلیم سادسك قسم ثانیسی
بیاننده ذکر اولنمشیدی وجزیره مزبوره دن التنجی اقلیمك ایکنجی قسمنده موجود اولان قطعه سنده
مقابلنده واقع بیوك فیبی ساحلنه وارنجه بینلرنده دریادن اون ایکی میل مسافه واردر
واشبو یدنجی اقلیمك ایکنجی قسمنك صول طرفنده انکلتره جزیره سنك ورکلنده رسلانده نام
برجزیره موجوددرکه غربدن شرقه طوغری ممتد طولانی برجزیره در ویدنجی اقلیمك اوچنجی
قسمنك دخی اکثری مواضعی بحر محیط ایله مستور اولوب انجق طرف جنوبیسنده ارضدن بر طولانی
قطعه موجوددرکه شرق جانبی سائر جوانبندن اولمعدر وبو قطعه مستطیله اقلیم سادسك
اوچنجی قسمنده ذکر اولنان فلونیه ارضنه شرق وشمال طرفلرندن متصلدر وبو قطعه نك ناحیه
غربیه سی دخی واسع ومستدیر اولوب وطرف جنوبیسنده واقع ایکی جانبی دریا بر آنجه دیل کبی
ارض مستطیله دن چیقوب بیوك قبیده واقع فلونیه ولایتنه منتهی اولوردینه اشبو قسم ثالثده
قطعه مزبوره نك جانب شمالیسنده برقاغه نام جزیره مستطیله واردرکه غربدن شمال سمتلرنده
طوغری ممتد اولور اقلیم سابعك دردنجی قسمنك ناحیه شمالیه سنك مجموعی دخی غربدن شرقه
وارنجه بحر محیط ایله مستور اولوب انجق ناحیه جنوبیه سی بحردن مکشوف ومعموردر وناحیه
مزبوره نك طرف غربیسنده طوائف ترك وتاتاردن قیمازك طائفه سی بلادی انلرین دخی
شرق طرفنده طبست نام مملکت واقع اولوب انکدخی جانب شرقیسنده قسم ثالثك آخرینه وارنجه
رسلانده اولکه سی موجوددرکه شدت برودت هوادن ناشی برف وثلج دائم اولوب عمارتی قلیل
واقلیم سادسك دردنجی بشنجی قسملرنده واقع اولان روس کفره سی بلادنه متصلدر اقلیم سابعك
بشنجی قسمنك وسطنه وارنجه اکثر مواضعی بحر ایله مستور اولمغله بو آنه کلنجه اقسام اربعه سنده
موجود ومعمور اولان محللر تمام اولوب بشنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی قسم خامس
یدنجی اقلیمك بشنجی قسمنك ناحیه غربیه سنده روس کفره سی بلادی واقع اولوب وشمال جانبنده
اولان ناحیه سی جبل قافه متصل اولان بحر محیط قطعه سنه منتهیدر واشبو بشنجی قسمنك ناحیه
شرقیه سی اقلیم سادسك التنجی قسمنده مذکور اولوب بحر سیاه ساحلنده واقع اولان قمانیه
ارضنه متصل اولوب طرمی نام بر طاتلو کوله منتهی اولور بحیره طرمی بر بیوك کولدرکه یمینی
ویسارنده واقع اولان جبال عدیده دن جاری انهار کثیره منصب اولور واشبو یدنجی
اقلیمك بشنجی قسمنك ناحیه شرقیه سنك طرف شمالیسنده طوائف ترك وتاتاردن سائرینه

نام طائفه نك مملکتی واقعدر یدنجی اقلیمك بشنجی قسمی بو محلده تمام اولوب التنجی
قسمنك احوالی بیاننه شروع اولندی قسم سادس یدنجی اقلیمك التنجی قسمنك غرب ایله
جنوب جهتلری بحار لرنده واقع اولان قطعه سی بین قمانیه بلادنه متصل اولوب وبو ناحیه نك
وسطنده عیون عدیده دن مجتمع بر طاتلو کول واردرکه جانب شرقیسنده واقع جبالدن
اکثر انهار کثیره منصب اولور واشتداد برودت هوادن ناشی اکثر اوقاتده بو کول
منجمد اولوب انجق ایام صیفده مدت قلیله ده فی الجمله حرارت کسب ایتمکله بخاره منحل
اولور واشبو قسم سادسده واقع اولان قمانیه بلادینك طرف شرقیسنده نوس کفره سی بلادی
موجوددرکه ابتدالری التنجی اقلیمك بشنجی قسمنك ناحیه شرقیه جنوبیه سنده اولمغله انده
بوندن اقدم ذکر اولنمشیدی ویدنجی اقلیمك اشبو التنجی قسمنك جنوب ایله شرق جهتلری
ارکلنده اولان کوشه سنده بلغار مملکتنك بقیه سی موجوددرکه مقدما التنجی قسمنك
ناحیه شرقیه شمالیه سنده اولمغله اوزره بیان اولنمشیدی وارض بلغاردن بو قطعه نك
وسطنده سابقا ذکر اولنان اتل نهرینك ابتدا طرف جنوبه میل وانحراف ایتدیکی محل واقعدر
واشبو قسم سادسك طرف شمالده نهایتی جبل قافدرکه غربدن شرقه طوغریدر اشبو قسم
سادسی محیطدر واقلیم سابعك التنجی قسمی بو محلده تمام اولوب یدنجی قسمنك احوالی بیاننه
شروع اولندی قسم سابع یدنجی اقلیمك یدنجی قسمنك طرف غربیسنده امم ترکدن بوندن اقدم
ذکر اولنان بجناك طائفه سنك مملکتلری موجوددر وینه قسم مزبورك جانب شرقیسنده
تنبجرت ارضینك بقیه سی ایله ارض منتنه نك بقیه سی قسم مزبورك طرف شرقده آخرینه
دك ممتد اولور واشبو قسم سادسك جهت شمالده نهایتنده جبل قاف موجوددر یدنجی
اقلیمك یدنجی قسمنك احوالی بو محلده تمام اولوب سکزنجی قسمنك احوالی بیاننه شروع
اولندی قسم ثامن یدنجی اقلیمك سکزنجی قسمنك جنوب وغرب طرفلرنده ارض منتنیه
متصل برقطعه واقع اولوب انکدخی طرف شرقیسنده ارض محفوره نام بر محل واقعدر
واشبو ارض محفوره دیدکلری عجایب عالمدن برحفوریدرکه عمقی بعید قویو کبی اولدن
فنی وافر مسافه اولوب اطراف واقطاری واسع وقعرینه وصول متعذر وممتنع
برمحلدر اطراف وجوانبندن قعرینه نظر اولندقده کوندز دخان کیجه آتش شعله لری
ظاهر ونمایان کاه منطفی وکاه منطفی اولمغله بو ارض عمیقك قعری مسکون ومعمور
اولمسنه استدلال اولنور وبعض اوقاتده بو ارضك درونده برنهر مشاهده اولنورکه
بو ارض محفوره نك جانب یمیننده یسارینه طوغرو جریان ایدر واشبو سکزنجی قسمنك
جانب شرقیسنده واقع ناحیه سنده سد یاجوجه متصل برخراب ارض موجود اولوب
وطرف شمالیسنك آخرنده جبل قوفانك مذکور جانب غربدن جهت شرقه طوغری ممتدر

التنجی اقلیمك التنجی

ستره

اولوب

اولمشدر اقليم سابعك سكزنجى قسمى بو محلده تمام اولوب طقوزنجى قسمنده واقع اولان
معمور محللر بياننه شروع اولندى قسم تاسع يدنجى اقليمك اشبو طقوزنجى قسمنك
طرف غربيسنده بوندن اقدم ذكر اولنان طوائف ترك وتاتاردن خفشاخ وقنجق
جماعتى منبطنده اولان بلاد واقعدر وبلاد مذكوره يه دخى ينه جبل قوقايا مرور
ايدر اول محلده كه جبل مذكور بحر محيط شمالى قسم تاسعك طرف شماليسنده منحرف
ومنعطف اولوب وينه اشبو قسم تاسعك وسطنده شرقه انحرافله جنوب سمتنه ذاهب
اولدقده بعده جبل مذكور التنجى اقليمك طقوزنجى قسمنه خروج ايدوب بر مقدار مسافه
مرور ايتدكدنصكره ينه قسم مزبورك وسطنده مبنى اولوب بوندن اقدم مرة بعد
اخرى ذكرى سبق ايدن سد يأجوجه متصل ومنتهى اولور وينه اشبو يدنجى اقليمك
طقوزنجى قسمنك شرق طرفنده واقع اولان ناحيه‌سنده وجبل قافك وركلنده ساحل
بحر شمالى محيط اوزره يأجوج ومأجوج ضبطنده اولان ممالكدن طولى مديد عرضى
قليل بر قطعه واقعدر كه اول قطعه‌نك شرق وشمال جهتلرنده ينه جبل قاف محيط اولمشدر
يدنجى اقليمك طقوزنجى قسمى دخى بو محلده تمام اولوب اونجى قسمنك احوالى بياننه
شروع اولندى قسم عاشر اشبو يدنجى اقليمك اونجى قسمى اقليم سابعك جهت شرقنده
منتهاسى اولوب ومجموع محلنى بحر محيط غمر وستر ايتمكله قسم مزبور عماردن خالى
قالمشدر بو محله كلنجه اقليم سبعه ده واقع اولان معموره وجبال وانهار ومعادن ودهنك
احوالى ارباب فن جغرافيا قوللرى اوزره نقل وبيان اولنوب حالا بعون الملك العلام
قرين اتمام وپذيرای ختام اولمغله سياح جهانكرد قلم گوشه قلمدانده فراغت آرام
ايلدى. وفى خلق السموات والارض واختلاف الليل والنهار لآيات لاولى الالباب
معلوم اولەكه بوندن اقدم ذكر اولنديغى اوزره اشبو تأليف مستطاب اوچ كتاب
اوزرينه ترتيب وهر كتابى بچه فصول اوزره تبويب اولنوب واشبو كتاب اول التى
فصلى محتوى واولكى فصلى دخى التى مقدمه‌يى مشتمل وحاوى ايدى حالا بو محلده كتاب اولك
اولكى فصلنك اقاليم سبعه بياننده اولان ايكنجى مقدمه‌سى تمام اولوب فصل اولك اوچنجى
مقدمه‌سنه شروع اولندى مقدمه ثالثه اشبو كتاب اولك اولكى فصلنك اوچنجى مقدمه‌سى
بوندن اقدم ايكنجى مقدمه‌ده ذكر اولنان اقاليم سبعه‌دن حرارت وبرودتده معتدل
اولان اقليملر ايله اعتدالدن خارج اولان اقليملرك احوالى وبونلرده ساكن اولان انواع
بشرك الوانده هوانك تأثيرى وبنى ادمك سائر احوال كثيره‌سى بياننده‌در معلوم اولەكه
بوندن اقدم مقدمه ثانيه تكمله‌سنده تحقيق اولنمش ايديكه جرم ارضك نصفى بحر محيط تحتنده
مستور ونهان ونصف آخرى روى درياده نيم قاربوز شكلنده ظاهر ونمايان اولوب

وغير معمور

ايكينجى

واشبو نصف ظاهرك دخى طرف جنوبيسى كه وسط جرم عرضده غربدن شرقه توجه ايدن شخصك
صاغ جانبيدر وجانب شمالى سيكه شخص مذكورك صول طرفيدر طرف جنوبده شمس تابان سمت
رأسه قريب اولمغله سورت حرارت شديد وجانب شمالده سمت رأسدن بعيد اولمغله هم
شدت برودت مزيد اولوب بو ايكى جانبده عمارت ممكن اولمغله فلاجرم جرم ارضك
مكشوف ومعمور اولان محلى بو ايكى جانبك اورتالرى اولديكه زيرا تكوين نبات وحيوان
خصوصا توليد انسان ده بر وفق عادت الهيه حرارت وبرودتك اعتدال اوزره امتزاجى
سبب عادى وتقريب سابق اوزره جرم ارضك طرف جنوبيسنده افراط حرارت وجانب
شماليسنده شدت برودت امر تكوينه مانع قوى اولمغله بو ايكى طرفك برنده عمارت ممكن
اولمامشدر اما جنوبدن شماله كتدكجه حرارتك سورتنه فتور وكذلك شمالدن جنوبه
واردقجه برودتك شدتنه نقصان وقصور عارض اولوب حرارت وبرودت بربرلريله
على وجه التدريج اعتدال اوزره امتزاج ايتمكله وسط ارضده تكوين معدن ونبات وحيوان
حاصل وقوابل عنصريه‌يه فيض ربانى واصل اولوب جرم ارضك جنوب وشمال طرفلرنده
متوسط اولان محللرى معمور اولمشدر وارباب جغرافيا رأيلرى اوزره معموره ربع كونده
فرض اولنان اقاليم سبعه‌دن هر بر اقليمك دخى حرارت وبرودتده مراتب اعتدالى متفاوت اولوب
اقليم اولك طرف جنوبه قربى سببيله حرارتى برودتندن اكثر واقليم سابعك جانب
شماله مجاورتى تقريبيله برودتى حرارتندن اوفر اولمغله بو ايكى اقليم وسط دائره اعتدالدن
كمال بعد ايله ابعد وايكنجى اقليم ايله التنجى اقليم اولكى برنجى اقليملردن زياده جمله اعتدال
قريب اولوب اوچنجى اقليم ايله بشنجى اقليم ايسه ايكنجى التنجى اقليملردن زياده معتدلدر دردنجى اقليم
اقاليم سبعه‌نك وسطنده واقع اولمغله حرارت وبرودت ورطوبت ويبوستده جمله‌دن
اعدل وافضل اولمشدر بناء عليه اعدل اقاليم اولان دردنجى اقليم ايله يمين ويسارنده
واقع اوچنجى بشنجى اقليملر سائر اقليملردن اعتداله اقرب اولمغله علوم متنوعه وصنايع
غريبه معدنى اولوب مصنع بنالر مزين لباسلر ولذيذ نعمتلر ايله ركوب واكله لايق
حيوانلر جمله‌سى اولكى ايكنجى التنجى يدنجى اقليملرده غالبا اولمشلردر وكذلك اوچنجى دردنجى
بشنجى اقليملرده ساكن اولان طوائف بنى ادمك مزاجلرى غاية الغايه معتدل وقوالرى قوى اولوب عقللرى سليم
وذهنلرى مستقيم محاسن اخلاق ايله موصوف ومعروفلردر مساكن وملابسده اقوات وصنايعده
همتلرى مراتب كمالك غايتنه واصل ودائره اعتدالك طاق وسطنه بالغ اولوب اعتدالدن
منحرف وبعيد اولان سائر اقاليمك اهاليسنه تفوق ايتمشلردر ازجمله صناعت هندسيه‌ده
ماهر عمله ونجارلر تراشيده رخام صافدن مصنوع نقوش رنكارنكله مزين ومعمول
منازل عاليه بنا ايدروب مفروشات وملبوسات وسائر استعمال ايتدكلرى آلات و

اعتدالدن

اوانيده دقت واهتمام ايلرو كذلك اشبو ثالث ورابع وخامسده واقع اراضيده آلتون وكومش وباقر
وقورشون وقالاى وحديد معدنلرى بولنوب بيع وشرالرنده القاب سلاطين ايله مرسوم
ومسكوك زر وسيم ايله تصرف ايدوب عامهٔ احواللرى نهج اعتدال اوزره جارى وانحراف
واختلالدن عاريدر واشبو اقليم ثلثهٔ معتدلهده متمكن اولان اصناف امم وطوائف بنى
آدم مغرب وشام وعراق وعرب وعجم وسند وچين مملكتلرى اهاليسى ونفس اندلس سكانى وانلره
قريب افرنج طائفهلرى ايله اشبو اقاليم معتدلهيه اقرب اولان ممالكده ساكن اولان كمسنهلردر
لكن بو ذكر اولنان ممالكدن مملكت عراق وشام جمله اقاليمك افضل واعدلى اولانلردر
دوردنجى اقليمده واقع اولمغله بو ايكى مملكت مهبط وحى ونبوت ومعدن فضل وحكمت
اولمشدر اما دائرهٔ اعتدالدن بعيد اولان اقاليم اربعهٔ باقيهدن طرف جنوبده اولكى وايكنجى
اقليم ايله وطرف شمالده التنجى ويدنجى اقليمك اهاليسى جميع احواللرنده اعتدالدن خارج ومنحرف
واختلاله مائل اولوب مسكن ومنزللرى چامور ايله قامشدن مبنى وبعضيلرينك لباسلرى
درى پارچهلرى واكثرى دخى لباسدن عاريدر وكذلك بلدهلرنده نابت اولان فواكه وحبوب
وسائر زادو زواده كرچه دخى كركى كبى حاصل اولميوب ولكن ايكنجى اقليمده واقع ممالكك نباتاتى
غلبهٔ يبس وحرارت سببيله مرّ المذاق وصعب الانهضام والتنجى ويدنجى اقليمك فواكه وثمارلرنده
برودت تقربيله نا پخته وخام اولمغله قوت غذائيه قبوللرندن تنفر واستنكاف ايدرلر وكذلك
اشبو ذكر اولنان اولكى وايكنجى اقليم ايله التنجى ويدنجى اقليمك اهاليسنك بيع وشرالرى وداد
وستدلرى زر وسيمدن مسبوك واسماء ملوك وسلاطين ايله مرسوم ومسكوك نقدينه
عزيزتن اوليوب لحتى معادندن اولان نحاس وحديد ايله كوندن ديكلرى درى پارچهلرندن معمول
وزن ومقدارلرى بينلرنده معين ومعلوم صحيفهلرى وقطعهلرى علامت مخصوصه ايله مرسوم
ايدوب حوائج مهمهلرينه صرف ايدرلر وبو اقاليم غير معتدلهده موجود اولان طوائف امممك اكثرينك
خلق وسيرتلرى دخى بهائم طبايع وانعام قريب وصورتلرنده انسان وحقيقتده حيوانه مشابه مخلوق
غريب اولوب حتى اقليم اولده ساكن بعض طوائف سودان حقنده منقولدر كه بونلر حيوانات
وحشى جانورلر كبى اجواف صخور وكهوف ومغارهلرده ساكن وخود بخود نابت اولان حشيش
تناول ايدوب وحيوان وحشى كبى بر برلرندن متنفر ومتوحش وبعضيلرى بعضيلرينى اكل
ايدرلرمش وكذلك طرف شمالده واقع يدنجى اقليمك اواخرنده ساكن صقالبه طائفهسنك احوالى
دخى بويلهدر وودخى معلوم اوله كه اقليم اولده ساكن بعض طوائف سودان ايله يدنجى اقليمك نهايتنده
متمكن صقالبه طائفهسى شرف نطق وادراك ايله ممتاز اولان اصناف بنى آدمدن معدود ايكن
اوضاع واطوارلرى افعال بهائم نا بهموار كبى مجراى اعتدالدن بعيد اولدوغنك سر وحكمتى بو در كه
افراد نوع انسانك نشو ونماده حس وحركتده وحفظ تركيب وجود ايچون اكل وشرب طبيعى ودفع

غائلهٔ ضروريهده سائر انواع بهائم وحيوانات ايله مشابه ومماثل ايسهده لكن نوع انسانك
اجزاى اصليهسى وعناصر بدنيهسى اولان تراب وماو نار وهوادن حصهلرى مقدارنجه تركيب
مناسب وحرارت وبرودتيله رطوبت ويبوستده مزاجلرى اعتدالى سائر حيوانات مزاجلرينه چوق
مرتبه غالب اولمغله عقل وشعور وتدبير امور ايله نوع انسان سائر انواع حيواندن ممتاز اولمشدر
اما نوع انسانه مخصوص اولان اعتدال مزاج دائرهسنك دخى عرضى واسع ومراتبى مختلف
ومتفاوت اولوب از جمله اقليم ومملكتك شدت حرارت وبرودت ايله مختلف اولان اماكنده
سكون واقامت جهتيله امزجهٔ انسانيه وسط دائرهٔ اعتدالدن خروج وحرارت وبرودتده
زياده ونقصان طرفلرينه ميل وولوج ايتدكده كرچه دائرهٔ انسانيتدن بالكليه چقوب بهائم
وانعام سلكنه منسلك اولمازايسهده لكن حرارت وبرودتى متوسط ومعتدل اولان اقاليمده
نشو ونما بولان بنى آدم قسمنه اعتدال مزاجده وحسن اخلاق واطوارده مناسبت وموافقتدن
بعيد وطبقهٔ حيوانيته قريب اولمغله حركات وسكناتى واوضاع واطوارى اخلاق بهائمه مشابه
اولور بناء عليه طرف جنوبده واقع وحرارت هواده جمله اقاليمه غالب اولان اولكى اقليمده
ساكن طائفهٔ سودانك وجانب شمالده برودتى جمله اقليملردن اشد اولان يدنجى اقليمده متمكن
صقالبه جماعتنك مزاجلرى بولندقلرى اقليمك سورت حرارتى وشدت برودتى تقربيله
وسط دائرهٔ اعتدالدن جفوب وافراط حرارت وبرودتده كندولره مناسب وموافق اولان
حيوان مزاجنه قريب اولملريله اكل وشربده وسكون ولباسده افعال واحواللرى حيوانات افعالنه مشابه
اولمشدر ودخى اعتدال هوادن بعيد وافراط ايله حار اولان اولكى وايكنجى اقليم ايله غايت بارد
اولان التنجى ويدنجى اقليمك اهاليسنك اكثرى امر ديانتده دخى رخو غافل زلل وعمى ونبوتدن عارى
اولوب شرايع الهيهدن بر شريعت ايله عامل اولماملر در مكر اقاليم معتدلهدن اوچنجى اقليمه
متصل اولان ايكنجى اقليم ايله وكذلك بينه اقاليم معتدلهدن بشنجى اقليمه مجاور اولان التنجى اقليمك
بعض اهاليسى جوانب اعتداله قريب اولوب مقتضاى انس والفت ايله عقايد حقه تعلمنه فائز
ومهتدى اولهلر از جمله قلزم دريانك ساحل غربيسنده ساكن حبشه طائفهسى كبى كه مذكورلر
سالف قبيلنده واقع يمن اولكهسى مقابلهلرنده بولنمغله عهد اسلامدن مقدم دين نصرانيتنه دخى
ايله تدين ايتمشلردر وكذلك طوائف سودانيدن مالى وكوكو وتكرور قبيلهلرى كبى كه بونلر دخى
مغرب بلادنه مجاور اولملريله يدى يوز تاريخنده برو دين اسلام ايله متدين اولدبلر ويشبه جانب
شمالده اقليم خامسه متصل اولان التنجى يدنجى اقليمده ساكن صقالبه وافرنج طائفهلرينك وترك
وتاتار قبيلهلرينك بعضيلرى دخى بشنجى اقليمده ساكن طوائف نصارا ايله اختلاطلرى سببيله نصرانيت
قبول ايتمشلردر اما جنوب وشمال طرفلرنده واقع اقاليم اربعهٔ غير معتدله اهاليسندن اشبو ذكر اولنانلر
طوائفدن غيرى بلكه فتنهده دين وشريعت مجهول وجوهر علم ومعرفت مفقود اولوب عامهٔ افعال واحواللرى

اولوب سائر انواعده مفقود

رخو غافل

عَسير

قوة

اوضاع واطوار انساندن ابعد واحوال بهایمه اقربدر ویخلق ما لا تعلمون معلوم اوله كه
تقریر سابقدن فهم اولندیغی اوزره اوتكی اقلیم ایله ایكنجی اقلیمك هواسی غایة الغایه حار ویابس
اولمغله اعتدالدن خارج واهالیسی طبقهٔ انسانیتدن بعید وحیوانیت درجه‌سنه قریب
اولوب علم ومعرفت ودین وشریعت امرندن غافللردر دیو بسط مقال اولنمش ایدی مع هذا
یمن واحقاف وحضرموت ویمامه مملكتلری علی الخصوص شغل قافلهٔ اهل یقینی وشجاع
عالمتاب شكاف شرع مبین اولان حضرت رسول رب العالمین صلوات الله علیه وسلامه
حضرتلرینك مطلع خورشید وجود مسعودلری اولان مكهٔ مكرمه ایله روضهٔ مطهره‌لری
وال واصحاب اخیار ومهاجرین وانصار حضراتلرینك مواطن مقدسه‌لری اقلیم اولده ثانیده
واقع جزیرة العرب ارضنده اولوب مطالب علمیه وعملیه‌نك ومحاسن اخلاق ملكیه‌نك بو
ایكی اقلیم مقسم ومعدنی واعتدال جمله‌نك اغلب واحسنی اولمق اقتضا ایدر دیو اعتراض
اولنور ایسه بویله جواب ویریلور كه جزیرة العرب ارضنك اوچ طرفی دریای محیط اولوب
طرف جنوبیسی بحر هند وجانب شرقیسی بحر فارس وطرف غربیسنی بحر قلزم احاطه ایتمكله
رطوبت مائیه جزیرهٔ مزبوره‌نك هواسنی ترطیب وتعدیل وحرارت شمس ایله حاصل اولان
یبوستی تنقیص وتقلیل ایلیوب اوتكی ایكنجی اقلیمده واقع بو جزیره انحرافدن سالم ومعتدل
اولمشدر معلوم اوله كه معموره ربع مسكونده ساكن اولان طوایف بشرك نسل ونسبلرینی
بیان ایچون علمای فن انساب نیجه كتب تألیف ایدوب اكثر امما ع سلسلهٔ نسبلرینی ابو
البشر ثانی حضرت نوح نبی علیه الصلاة والسلامك حام وسام ویافث نام اوچ اولادینه ارجاع
ایدیلر واوتكی ایكنجی اقلیمده ساكن اولان قبیلهٔ سودانك نسل ونسبلرینی حام بن نوحه
اسناد وایصال ایدوب وسواد لونلری ایله سائر بنی آدمدن امتیازلری خصوصنده دیدیلر كه
حضرت نوح علیه الصلوة والسلام اوغلی حامدن بر جنایت وعصیان صدورینه بناءً
لونی سیاه اولمق اوزره بددعا ایتمكله رنگی بیاض ایكن سیاهه مبدل اولوب والی ماشاء الله
تعالی ذریتنده دخی اثری باقی قالدی دیو تقریر وتحریر ایتمشلر مع هذا اكتب الهیه‌دن توراتده
حضرت نوح علیه الصلوة والسلامك اوغلی حامك نسل ونسبندن ظهور ایدن اولادلری دائما
قرنداشی سام ویافثك ذریتلرینه عبید ومملوك اولمق اوزره بددعا ایلدیلر دیو مذكور اولوب
لكن قطعا بشره وسائر اعضاسنك لونی سیاه اولمق خصوصنه دائر سنه ذكر اولنمدیغندن ماعدا
علمای فن انسابك بو مقوله كلاملری طبایع موجوداتك احوالندن ذهول وحرارت وبرودتك
هوادن بو مقوله محلده تكون وتولد ایدن حیواناتده اثرندن غفلتلرینه مبنیدر بو خصوصك
تحقیقی بویله‌دركه طوائف سودان طرف جنوبده واقع اوتكی ایكنجی اقلیمده ساكن وبو ایكی
اقلیمك اهالیسنك سمت راسلرینه سنه‌ده ایكی دفعه شمس تابان مرور وقتلری دخی برینه

قریب اولوب وفصول اربعه‌نك اكثرنده شمسك قرب ومسافه‌سی طول مكث ایله مدید وشدت
ضیاسی سببیله حرارت مزید اولمغله بو طائفه‌نك جلدلرینه تاثیر ایلیوب ظاهر بدنلرینك الوانی سیاه
اولدی واقلیم اول ایله اقلیم ثانینك نظیرلری طرف شمالده بولنور مقابل اولان التنجی یدنجی اقلیمك
اهلك سكاننك دخی افراط برودت هوادن ناشی لونلری بیاضدر زیرا التنجی یدنجی اقلیمده
واقع ممالك افقلرنده مهر عالمتاب دائما مقابللرنده واقع اولوب قطعا سمت راسلرینه
قریب اولمامغله حرارت هوا ضعیف واكثر فصوللرده برودت قوی اولوب بو ایكی اقلیمك
اهالیسنك اخلاط اربعه‌لرینا بخته وخام وبلغملری سائر اخلاطه غالب تام اولمغله لونلری
وبشره‌لری بیاض اولدیغندن ماعدا بو اقلیملر اهالیسنك غلبهٔ برد مفرط ایله دیده‌لری
كبود وموی‌لری قلیلدر ودخی اقلیم اول ایله اقلیم ثانینك هوالری افراط ایله حار والتنجی
یدنجی اقلیملر زیاده بارد اولوب اعتدالدن بعید اولدیغی ایسه بونلرین آرالرینه توسط ایدن
اوچنجی دردنجی بشنجی اقلیمك هوالری حرارت وبرودتده معتدل اولوب خصوصا دردنجی
اقلیم مجموع اقالیمك وسطنده واقع اولمغله جمله‌دن اعدل وافضل اولدیغی بوندن اقدم
تحریر اولنمش ایدی بناءً علیه اقلیم رابعك هواسی غایت اعتدالده ونهایت كمالده واقع
اولمغله لطافت آب وهوالرینك مقتضاسی اوزره اهالیسنك مزاجلری معتدل واخلاق فاضله
ایله متصف اولوب لون وبشره‌لری دخی بیاض ایله سواد آرالرنده متوسطدر واوچنجی اقلیم طرف
جنوبده واقع اقالیم حاره‌دن ایكنجی اقلیمه متصل اولمغله بر مقدار حرارته مائل وبشنجی اقلیم
دخی جانب شمالده اقالیم بارده‌دن التنجی اقلیمه مجاورتی سببیله فی الجمله برودتی مشتمل اولمق تقریبیله
اقلیم رابع كبی اعتدال هواده درجهٔ كماله بالغ اولمامشلر ایسه‌ده انحراف واختلالی مرتبه‌لرینه دخی
منتهی اولمیوب انلرین دخی اهالیسی اعتدال المزاج ایله واكثر تابع اولان اخلاق فاضله ایله
موصوفلردر اما اقالیم غیر معتدله‌دن اوتكی ایكنجی اقلیم ایله التنجی یدنجی اقلیمك حرارت وبرودتی دخی
درجهٔ اعتدالدن خارج اولدیغی كبی اهالیلرینك صورت وسیرتلری دخی نهج اعتدال اوزره
واقع اولمغله اقلیم اول واقلیم ثانیده ساكن اولنلرین لونلری سیاه والتنجی یدنجی اقلیمك اهالیسنك
رنك وسیمالری بغایت بیاض اولمشدر ودخی ذكر اولنان [illegible] سودان اسمی اطلاق اولندیغی
كبی زنج وحبشه اسملری دخی اطلاق اولنور لكن حبشه اسمی طوائف سوداندن قلزم دریاسنك
ساحل غربیسنده ویمن اولكه‌سیله بندر جده مقابلنده ساكن اولانلره وزنج اسمی دخی طوائف
سوداندن هند دریاسی ساحلنده متمكن اولانلره اطلاق اولنور مع هذا زنج وحبشه ایكیسی
طوائف سوداندن نسل ونسبلری لونی سیاه كسنه‌دن تولد ایتدكلری اعتباریله اولدیغی
كبی سودان اسمیله تسمیه اولندقلری دخی جدلری حامه انتسابلری لاحقلری سببیله اولیوب
بلكه بولندقلری اقلیملرك شدت حرارتندن ناشی لونلری سیاه اولمق مناسبتیله تسمیه اولندیغی

ظاهردر ودخی معلوم اولەکە طرف جنوبدە ساکن طوائف سودانك بعضیلری کلوب
دردنجی اقلیمە یاخود اهالیسنك لونی بیاض اولان اقلیملردە واقع مملکتلردە توطن
ایتدکدنصکرە نسل ونسبلرندن ظهورە کلان اعقاب وذریتلرینك تدریج ایلە لونی سواددن
بیاضە تحویل ایلیوب برقج بطندنصکرە بالکلیە بیاض اولدیغی ظاهردر وکذلك دردنجی اقلیم
اهالیسی ایلە لونلری بیاض اولان سائر اهل شمالك دخی اوتکی اقلیم ایلە ایکنجی اقلیمە واروب سکون
واقامت ایتدکلرندن اولادلرینك علی التدریج لونلری بیاضدن سیاهە متحول اولدیغی
مشاهدە اولنمشدر بناء علیە لون وسیمانك مزاج هوایە تابع اولدیغی ثابت اولوب حتی ابو علی
سینانك فن طبدە تألیف ایتدیکی منظومەسندە واقع بو ایکی بیتی دخی کلاممزی تأیید ایدر بیت

بِالزَّنْجِ حَرٌّ غَيَّرَ الأَجْسَادَا	حَتَّى كَسَا جُلُودَهَا سَوَادَا
وَالصَّقْلَبُ اكْتَسَبَتِ البَيَاضَا	حَتَّى غَدَتْ جُلُودُهَا بِضَاضَا

نثر یعنی زنج طائفەسنك ساکن اولدقلری اقلیملرندە واقع افراط حرارت هوا جسدلرینك
لونینی تغییر ایدوب جلدلری سوداولدی وکذلك یدنجی اقلیمك اخرندە ساکن اولان صقالبە
طائفەسنك دخی کمال برودت هوا رنکلرینی سفید وبیاض ایدوب دریلرینی بوفقە ایلکدی دیمکدر
ودخی معلوم اولەکە طایفە سودانە وسیمالری اعتباریلە سودان اسمی اطلاق اولنوب لکن
طرف شمالدە ساکن ولونلری بیاض اولان طوائف بشرە لون وسیمالری ملاحظەسیلە اسم وضع
اولنیوب مثلا ابیض لفظی کبی ابیض اللون اولدقلرینە دلالت ایدر بر لفظ اطلاق اولنمدیغنك
اصلی وسببی بودرکە سودان طائفەسنە لفظ سود اطلاق ایدن اهل لغت عربیە اسمی و
لونلری بیاضە مائل وخلقت وطبیعتلرینە موافق ومألوف اولدقلری لون مناسب اولوب
لون سیاه ایسە اسم سودانی وضع ایدن طائفەنك لون مألوفلرینە مغایر امر غریب
ولون عجیب اولمغلە اوتکی ایکنجی اقلیمدە ساکن اولان رجالك لونلری اعتباریلە سودان
اسمنی اطلاق ایلدیلر زیرا اکثریا بر شیء بر اسمیلە تسمیە اولنمقدە اول شیدە واقع بر امر غریب
ووصف عجیب ملاحظەسیلە اولنکلمشدر ودخی لونی بیاض اولوب طرف شمالدە واقع
اقالیم غیر معتدلە سکانندن ترك وتاتار وصقالبە وتغزغز وخزر ولان مملکتلری
اهالیسی ایلە افرنج طائفەسنك اکثری ویاجوج قومی اسماء متنوعە ایلە تسمیە اولنوب
وهر برندە بر مناسب وجە غریب اعتبار اولنمشدر وکذلك اقالیم متوسطە معتدلەکە
اوچنجی ودردنجی وبشنجی اقلیملردر بونلردە مقیم ومتوطن اولوب خلقا وخلقا
اعتدال مزاج طبیعی وحسن خلق ملکی ایلە موصوف ونظام معاش ومعادە فراست
وبصیرت ایلە معروف اولان طوائفدن عرب وروم وفرس وبنی اسرائیل ویونانیان
واهل سند وچین کندولرە مخصوص احوال معتادە وافعال متعارفلری اعتباریلە

اسماء متنوعە والقاب متعددە ایلە تسمیە اولنمشدر وقتاکە فن انسابدە تألیف
کتب ایدن نسابلر ذکر اولنان اقالیمدە ساکن طوائف بشرین الوان مختلفە وسائر علایم
وشعار متنوعە ایلە بربرلرندن امتیازلرینی مشاهدە ومعاینە ایتدیلر سبب اختلاف
آثاری انجق نسل ونسبلرینە نسبت ایدوب وطرف جنوبدە ساکن اولان طوائف سودانی حام
بن نوح اولادندن اولمق اوزرە ذکر وتحریر ایلیوب بونلرك خصوصندە حضرت نوح
علیە السلامك بددعاسیلە اوغلی حام سیەفام اولوب واثری الی الآن ذریتلرندە دخی باقی
قالدی وبو ذکری سبق ایدن حکایە واهیەیی نقل ایلدیلر وکذلك علمای فن انساب طرف
شمالدە واقع التنجی یدنجی اقلیم اهالیسنك سلسلە نسبلرینی یافث بن نوحە واوچنجی دردنجی
بشنجی اقلیم سکاننك اکثرینك اصل نسل ونسبلرینی سام بن نوحە ارجاع ونسبت ایدوب
وبو طوائفدن هر برینك صورت وسیرندە اختلافلری جدلری اولان حام وسام ویافثك
خلقت واخلاقدە مغایرلرینە تابع اولمق اوزرە ذکر وتحریر ایتدیلر لکن علمای فن انسابك
بوزعملری حق اولدیغی صورتدە دخی انجق طوائف مذکورەنك نسل ونسبلرینی حضرت
نوح علیە الصلوة والسلامك ذکر اولنان اوچ اولادینە منسوب اولمسنی موجب
اولوب اما بو طائفەنك صورت وسیرلرینك اختلافی کندولرە اطلاق اولنان جمیع
اسما والقابلری دخی مجرد جدلرینك صورت وسیرت وخلق وطبیعتلرینك اثری اولدوغنە
دلیل اولماز وانبو رأیە ذاهب اولان نسابلرین زعم وغلطلرینك سببی اولدرکە علمای
فن انساب معمورە ربع مسکوندە ساکن اولان طوائف بنی ادمك صورت وسیرتدە مغایرتلرینی
وهم ولقب ومحال الفتلرینی انجق نسل ونسبلری منتهی اولان جد اعلالرینك ستر واثری
اولمق زعمنە ذاهب اولمشلردر مع هذا امم عالمك واشخاص بنی ادمك بربرلرندن
امتیازلری اسما والقاب مخصوصە ایلە تفردلریکە نسل ونسب اعتباریلە اولوب قبائل
عرب وطوائف فرس وبنی اسرائیل کبی وکاهیجە دخی تمییز وتعینلری واسماء معینە
ایلە امتیازلری سمت وجهت وسمە وعلامتلری حسبیلە اولوب زنج وحبش وصقالبە وسودان
طائفەسی کبی وکاهیجە دخی نسل ونسب ایلە اولمیوب مألوف اولدقلری بعض عادات
اعتباریلە اسماء والقاب مناسبە وضع اولنور وقبائل عربك بعضیلرینك کنیە واسم
ولقبلری کبی بو خصوص جنوب وشمال طرفلرندە واقع ممالك مخصوصەدە ساکن طوائف
معینەنك آبا واجدادلری ازمنە قدیمەدە کندولرە مخصوص بر صفت وعلامت ایلە
موصوف اولوب واول خاصە ذریت ونسبلرندە دخی باقی قالدی دیو زعم واعتقاد
ایتمك طبایع موجوداتك وعالم کون وفسادە اسباب عادیە الٰهیەنك آثارندن
غفلتە مبنی بر غلط فاحشدر زیرا آبا واجدادینك اخلاق وصفت مخصوصەلری نیجە اول

ایام ایله ذریتلرنده متبدلا اولوب نهج واحد اوزره دوام وبقاسی واجب اولدیغی امر
ظاهردر کتاب اولک اولکی فصلنک اوچنجی مقدمه سی بو محلده تمام اولوب دردنجی مقدمه سی
بیاننه شروع اولندی **مقدمهٔ رابعه** دردنجی مقدمه اقالیم سبعه نک هوالرینک ابدان
واجساد ده واکا تابع اولان الوان واعراضده تأثیری اولدیغی کبی بو اقلیملرین اهالیسنک
خلق وسیرت ومشرب وطبیعتلرنده دخی تأثیری اولدیغی بیاننده در **معلوم اوله که** اولکی
ایکنجی اقلیمده ساکن اولان طوائف سودان لهو ولعبه وکثرت طربه مائل اولوب دائما نشاط
وانبساط طبیعی ایله شرح وشنکل وعواقب اموره بی فکر وبی تأمل واصحاب توکل بو طائفه
ساحهٔ خلق وطبیعتلری غبار غموم وکدر هموم دن مبرا ومعرا در بو امرک سر وسببی
الله اعلم اولدر که علم حکمت محلنده تحقیق اولندیغی اوزره انسانه عارض اولان فرح
وسرور وحزن قلب انسانده مخزون وبین الاطبا روح حیوانی دیدکلری بخار لطیفک
ظاهر بدنه میل وتوجهندن عبارت بر حالت اولوب وحزن وغصه ذکر اولنان بخار لطیفک
باطن بدنده احتباس وانقباضندن عبارتدر **ودخی** فن حکمتده مبین ومقرردر که
کیفیت حرارت عنصر هوا ودخان وبخار کبی اجسام لطیفه یی اطراف واقطاره طاغدوب
کرهٔ جو هواده وکرهٔ جو قبه نده محتبس ومنقبض اولان ابخره نک اجزاسنی تحلیل وطرف
اسفلدن جانب فوقه تحریک ایله مقدارنی زیاده ایلر حتی نشئهٔ صهبا ایله سکران اولان
باده نوشلرده شاهده اولنان فرح ونشاط وسرور وانبساط دخی بو سببدن ناشیدر که شرب
خمر ایدنلرین قلبلرنده مرکوز ومخزون اولان بخار لطیفده واقع حرارت غریزیه یی خمرک شدت
وحدتی تحریک ایدوب اول بخار لطیف عروق وشریانلر واسطه سیله اطراف بدنه خصوصا
جرم دماغه واصل اولدقده اصحاب عیشک طبعلرنده فرح وسرور ونشاط موفور حاصل اولور
وکذلک حمام وکرمابه لرده دخول ایدنلرین روح لرینه حرارت هوا نفوذ وبدنلرینه
سرایت ایتدکده ابخرهٔ لطیفهٔ قلبیه یی ظاهر بدنه تحریک ایله طبیعتلرینی ترویح ومزاجلرینی
تعدیل ایدوب نشئهٔ صهبا کبی بر فرح وسرور حاصل اولور که چوق کره اصحاب حمام کرمیت
هوا سببیله کمال تنعم وتلذذندن ناشی نغمات لذیذه والحان لطیفه ایله ترنم دخی ایدرلر **وقتا که**
طوائف سودان دخی کرمیت هواسی سائر اقالیمه غالب اولان اولکی ایکنجی اقلیمده ساکن
وامزجه وخلقتلرنده اول اقلیملرین حرارتی مستقر ومتمکن اولدیسه بونلرین ابدان واقلیملری
مناسب طبیعتلرنده حرارتدن حصهٔ عظیمه حاصل اولمغله طوائف سودانک روح حیوانلری
وحرارت غریزیه لری دردنجی اقلیم اهالیسنک ارواح وحرارت اصلیه لرینه غالب اولمقدن
ناشی قلبلرنده مخزون اولان ابخرهٔ لطیفه جوف دماغلرینه وظاهر بدنلرینه زیاده تحریک
ایتمکله فرح وسرور ونشاط وانبساطلری سائر اقالیم اهالیسندن اکثر خفت وطربدن

حصه لری اوفر اولمشدر وسواحل بحرده واقع بلاد اهالیسنک طبیعتلری دخی مقدار
طرب ونشاطه میل ایتمکده طائفهٔ سودانه ملحقدر زیرا بلاد ساحلیه اهالیسنک مملکت وبلده
لری ساحل بحرده واقع اولوب وروی دریا مرآت مصفا کبی صاف وتابناک اولمغله شمسک
شعاع وضیاسی وجه بحردن بونلرین بلادینه عکس ایتدکده تأثیری شدید وهوالرینک حرارتی
مزید اولوب روح حیوانلری خارج بدنه زیاده تحریک ایتمکله بلاد ساحلیه سکاننک فرح
وسرورلری دخی جبال بارده اهالیسندن غالبدر وکذلک اقلیم ثالثده واقع دیار مغربه الکندن
جرید اولکه سی اهالیسنک طبیعتلری دخی مقدار قلیل عیش وطربه میلان اوزره اولدقلری
مشهور دیدهٔ اذعانمز اولمشدر **بونک دخی** سببی بلاد جریدک طرف جنوبده زیاده حار اولان
ایکنجی اقلیمه قریب وجبال بارده دن بعید اولمغله بلاد مزبوره نک حرارت هواسی شدید
اولمغله اهالیسنک ارواح وابدانلرینه تأثیر وحرارت غریزیه لرینی خارجه تحریک اهالیسنده
فرح وسرور حصولنه وسیله اولمشدر وکذلک محروسهٔ مصر القاهره دخی اوچنجی اقلیمده
بلاد جریدا رضنده یا اکثر قریب محلده واقع اولوب اقلیمده وحرارت هواده جرید مملکتیله
مشترک اولمغله اهل مصرک دخی طبیعتلرینه فرح ونشاط غالب اولوب خفت طبعه وطرب
ونشاطه موصوف عواقب اموری تفکردن غافللردر شویله که بر سنه لک بلکه بر آیلق ذخائر
وارزاقلرین جمع وادخار ایتمیوب تجدد ایام ایله تجدید ارزاق ونفقات یومیه لرین اسواقدن
اخذ ایله نفس وعیاللرین ودواب ومواشیلرین ترزیق وانفاق ایدرلر اما بلاد عبدن
فاس اولکه سی جرید ومصر مملکتلرینه حرارت هواده مخالفت ومغایر وجبال بارده یه
ملاصق ومجاور اولوب بلده لرینک برودت هواسی روح حیوانی اولان بخار لطیفی
خزینهٔ قلبلرنده حبس وحصر ایتمکله حزن وکدورت اوزره اولملرنی ایجاب ایدوب اهالی
فاسک اکثر اوقاتی غموم وهموم ایله کذران وعواقب اموره افراط فکر ایله والکه دخی برا
اولمشلردر حتی اهالیسندن بعضیلری بر قاچ سنه لک ذخایری مخزنده جمع وادخار ایتدکده
صکره مدت عمرلرندن دخی بر شیء نقصان کلمک خوفیله علی السحر چارشو وبازاره واروب
قوت یومیه سنی دخی اشترا ایدرلر اقالیم وبلدانک احوالی کرکی کبی تتبع اولندقده هر برینک
حرارت وبرودتده مختلف اولان هوالری سکان واهالیسنک اخلاق واطوارنده تأثیری شاهده
اولنور والله الخلاق العلیم وکبار ائمهٔ فن تاریخدن امام مسعودی طائفهٔ سودانک خفت
طبع وکثرت عیش وطربلری خصوصنده بحث ایدوب علت وسببنی بیانده اعتباره لایق
بر سنه بولمیوب انجق جالینوس ایله اسحاق کندی نام حکیمدن نقل طریقیله دیدیکه طائفهٔ
سودانک دماغلری بغایت ضعیف اولوب ضعف دماغلری عقل وتدبیرلرینک
ضعف وقصورینی وفکر وملاحظه لرینک نقصان وفتورینی ایجاب ایتمکله طبیعتلری

خفیف وضعیف اولدی دیدی لکن ضعف دماغك سبب وعلتی بیان اولنمامغله
کلاملرینك مآلی ومحصلی اولمیوب مدعاسی اثباتنده قاصر اولدی والله یهدی من یشاء
کتاب اوّلك اوّلکی فصلنك درندنجی مقدمه‌سی بو محلده تمام اولوب بشنجی مقدمه‌نك بیاننه
شروع اولندی **مقدمهٔ خامسه** بشنجی مقدمه معمورهٔ ربع مسکونده خصب وقحط وغلا
ایله مختلف اولان بلاد ایله قلت اکل وکثرت غدانك طوائف بنی ادمك ابدان واخلاقلرنده
تأثیری بیاننده در **معلوم اولەکه** حرارت وبرودتی معتدل اولان اقالیمده واقع ممالکك
دخی جمیع محللرنده خصب ورخا ووسعت اقوات وارزاق موجود اولمیوب وسکان
واهالیسنك جمیعیسی مأکولات ومشروبات انواعندن استدکلری اطعمه واغذیه ایله
متنعم دکللردر بلکه بو ذکر اولنان اقالیم معتدله‌نك بعض محللرنده زراعت وحراثته
صالح طیب ومنبت اراضی معموره ومزارع موفوره موجود اولوب کثرت مزروعات
ووفرت محصولات سببیله سکان واهالیسی خصب ورخا اوزره تعیش وتنعم ایدرلر وبو
معتدل اقلیملرك بعض محللری دخی نباتاتدن خالی ونشو ونمادن عاری اولمغله سکان
واهالیسی امر معاشده زحمت چکرلر اهل حجاز واطراف یمن کبی وطوائف بربریه ایله سودان
ولایتلری ارالرنده واقع اطراف ممالکده ومغرب صحرالرنده ساکن صنهاجه قبیله‌سندن معدود
ملثمین طائفه‌سی کبی زیرا بو ولایتلرده حنطه وارز کبی حبوبات ومحصولات نباتات اولمیوب
غدالری لحم ولبنه مقصور اولمغله امر تعیشده اضطرار واضطرابلری مقرردر وبعض
دشت وبریه‌لرده کشت وکذار ایدن عشایر عربان دخی نفس وعیاللری ودواب
ومواشیلری نفقه‌سی ایچون حنطه وشعیر مقوله‌سی حبوبات واقواتی جوار یلرنده اولان
مزارع معموره اصحابندن تدارك ایدرلر سده لکن اکه دخی هر وقتده دسترس
اولمیوب اولدقلری صورتده دخی اول مزارع وقواتی حفظ وحراست ایدن طالبلرین
وضابطلرین قهر وغلبه‌سی سببیله شیء قلیلی ثمن کثیر ایله اشترا ایتملریله حبوبات ومزروعاتدن
سد رمق مرتبه‌سی جزئی نسنه تدارك ایدوب امر معاشده زحمت چکرلر وطوائف عربك دخی اکثر
اوقاتده وغالب احوالده مدار معاشلری رعی ایتدکلری ذوه وصغر وقیوندن حاصل سد
ویغورت وپینیر مقوله‌سی نسنه تناولنه مقصور اولوب بغدای وپرنج وسائر حبوبات نعم
البدل واطعمهٔ لذیذه ایله تحصیل بدل ما یتحلل ایدرلر مع هذا مزروعات وحبوباتدن خالی
صحرالرین وبادیه‌لرین سکان واهالیسنك صورت وسیرتلری خلقت وطبیعتلری تنعم وتعیشده وسعت
وارزاق وذخایرده کثرت ایله معروف اولان ممالك معموره سکانندن احسن اولوب لونلری وسیمالری
زیاده مصفا وبدنلری فضلات ردیه‌دن مبرا اشکل وهیئتلری اتم واکمل وخلق وشویلری
اعدل وافضل سلامت طبع ایله معروف وسداد عقل ایله موصوفلردر نته کم تنعم

وتعیش اصحابی ایلمارباب تجردك احوالنی تجربه بوادی عام مزو شاهدکافیدر ازجمله قبائل
عرب ضرورت عیش وقلت معاش ایله معروف ایکن وسعت معاش ایله موصوف طوائف
بربردن خلقت واخلاقده افضل واحسندر وکذلك کسب ومعاشلری قلیل اولان طوائف
ملثمین دیار عربده واقع ممالك معموره‌ده ساکن سائر قبائل بربریه‌دن صورت وسیرتده
افضل اولدقلری بونلردن ما عدا سائر کثرت تعیش وقلت غدا ایله معروف اولان بلادك
اهالیسنك احوالی دخی تجربت اوزره درکه هر برینك حال ونشانلری کتب تاریخده مسطور
واثار واحوالری علی التفصیل مذکوردر بو امرك سر وسببی الله اعلم بودرکه کثرت
ارزاق وذخائر ایله معروف اولان محللرده لحوم ونباتات انواعندن اغذیهٔ کثیره تناولنه مألوف
اولان کمسنه‌لرین اکل ایتدکلری غدالرین رطوبتلری جسم وبدنلرده فضلات ردیه واخلاط
فاسده تولید ایتمکله آصل مزاج وطبیعتلرینه مناسب اولان شکل وصورتلری وبشره وسیمالری
مجرای طبیعیدن چقوب هیئت عجیبه وصورت غریبه ایله متشکل اولورلر وکذلك کثرت
ایله اکل اولنان اغذیهٔ مرطوبه‌دن حاصل اولان اخلاط متعفنه‌نك ابخرهٔ ردیه‌سی
دخی دماغلرینه صعود ایدوب آلت فهم وذکا اولان قوای حس وادراکی مختل ایتمکله نور
فکر وبصیرتلری ظلمت حمق وغفلت ایله محو ومضمحل اولور **ودخی** اکل غداده قلت وکثرتك
ابدان واخلاقده تأثیری اولدیغی اوتلریجه صولری قت جوللرده نشت ایدن حیوانات ایله
جاری چمنی واسع مرعالرده حاصل اولان حیوانلرده دخی ظاهردر زیرا چول حیواناتنده
جیران ودوه قوشی وبوینی اوزون آردی الاجه زرنابا دیدکلری حیوان ایله حمار
وبقر وحشی امثالی حیوانات حد تحس وادراك وتناسب اعضاده وتشکل مطبوع ولونده
مرغوبده اوتلو صولو جاری چمنلی مرعالرده حاصل اولان حیواناتدن احسندر مع
هذا جیرانك کچینك زرناباده ونك نظیری حمار وبقر وحشی ایسه حمار وبقر اهلینك
مجانس ومثلی ایکن صورت وسیرتده تفاوت واختلاف ذکر اولندی وجهیله بودرکه
مرعالری معمور ونباتاتی موفور اولان اراضیده پرورش اولان حیواناتك کثرت
ایله ایتدکلری نباتاتك رطوبتلری کثیر اولوب جسم وجسدلرنده فضلات ردیه واخلاط
فاسده تولیدنی ایراث ایتمکله خلقت وهیئتلری درجهٔ اعتدالدن بعید اولوب وچول
حیواناتنك قلت اکل غدا ایله فضلاتی قلیل اولمغله صورت وسیرتده جنیش وحرکتده انلردن
احسن اولمشلردر **کذلك** مزروعات ومحصولاتی بسیار وفواکه وثماری بیشمار اولان بلاد
معموره اهالیسنك دخی اشتهالری مرتبه کثرت ایله اکل ایتدکلری اغذیهٔ مرطوبه واطعمهٔ
متنوعه‌نك فضلات ردیه‌سی وابخرهٔ کثیفه‌سی جسم وبدنلرنده غلظت وخشونتی وعقل
وذهنلرنده اختلال وغفلتی موجب اولوب اما محصول ومزروعی قلیل اولان بلاد اهالیسی

اکل

تقلیل غدا ایتمار بله حال وشانلری بونلرین خلافیدر نته کم دیار غربیه ده حنطه وحبوب
وسائر ذخایری کثیر اولان محللرده ساکن بربرلرک طوایف مزبوره دن غدالری اربه
وطاروبه مقصور اولان مصامده جماعتی واهل سوس وغماره طائفه لرنده مشاهده
اولنان احوال المختلفه کبی طوائف بربریه دن مصامده وغماره جماعتلرینک واهل
سوسک صورت وسیرتده حال وشانلری کثرت تنعم وتعیشه مألوف اولمیان سائر طوائف
بربریه دن من کل الوجوه احسن واولیدر وکذلک علی العموم مغرب دیاری اهالیسی
ایله اندلس مملکتی سکاننک حال وشانلری دخی بویله در زیرا مغرب ولایتلرنده حنطه
وحبوب وسائر انواع غدای مرغوب کثرت ووفرت اوزره موجود اولوب ودیار اندلسده
یاغ ویاغلی طعام مفقود وغالب حالده تعیشلری حبوب انواعندن درّه دیدکلری سنبیه
مقصور اولمغله اندلس اهالیسی لطافت اجسام وابدان وحدّت فهم واذعان ایله موصوف
اولوب بونلره نسبت مغرب دیاری سکانی خلقت واخلاقده خشونت وغلظت وغباوت
ایله معروفلردر وکذلک مغرب دیارنده واقع امصار وبلاد اهالیسی ایله صحرا وقرالرنده
ساکن رجالک حال وشانلری دخی نهج مذکور اوزره جاریدر زیرا دیار غربیه ده واقع
اولو شهرلرده وبلده لرده ساکن اولانلر قرالرنده وصحرالرنده متمکن طائفه کبی لحوم
ونبات انواعندن اغذیهٔ متنوعه واطعمهٔ متلونه ایله تنعم وتعیش ایدرلر ایسه ده
لکن اهل امصار تناول ایتدکلری اغذیه واطعمه یی بعض مفرح ومناسب شیلر ایله طبخ
وترتیب ایدوب قوامنی ترقیق وکثیفنی تلطیف ایتدکدنصکره تناول واستعمال ایتدکلرندن
ماعدا اکثریا غدالری قیون وطاوق لحومندن معمول کبابه مقوله سی شیلر اولوب
وقطعا بقر وغنم یاغیله مطبوخ اطعمه یه اعتبار ایتملری حسبیله دیار غربیه ده واقع بیوک
شهرلرین وبلده لرین اهالیسینک اغذیه واطعمه لرنده رطوبات زائده قلیل اولوب ابدان
واعضالری فضلات ردیه دن خالی اولمغله صورت وسیرتلری بونلرین خلافی اوزره حرکت
ایدن اهل قرا وصحرادن اعدل اولمشدر ومعلوم اوله که قلت وکثرت اکل غدانک ابدان
واخلاقده تأثیری اولدیغی کبی امر دیانتده وزهد عبادتده دخی مدخل عظیمی اولوب حضری
وبدویلردن لقمهٔ قلیله یه قناعت ایدنلر کثرت تنعم وتعیشه انهماک ایدنلردن زیاده
عبادات وطاعاته میل واقبال ایدرلر بلکه مدن وامصار اهالیسینک اکثری انواع لحوم
ونباتدن معمول ومصنوع اطعمهٔ متنوعه واغذیهٔ کثیره تناولنه معتاد اولوب جسم وبدنلرنده
متولد اولان رطوبات زائده واخلاط فاسده نک وجودی وابخرهٔ کثیفه سنک دماغلرینه صعودی
قسوت قلب وغفلتلری موجب اولمغله طاعات وعباداتده تکاسل وتهاونلرینه باعث اولور
اما اهل بادیه نک اکثری قلت اکل غدا ایله مألوف اولمغله اکثر اوقاتنده عبادات وطاعاته

اشتغال ایدرلر وکذلک بلدهٔ واحده ده ساکن اولان قوملرک احوالی دخی تعیش وتنعمده
وسعت وضرورتلری حسبیله مختلف اولدیغی ظاهردر ودخی اهل امصار وقرا وسکان
دشت وصحرادن خصب ورخا وکثرت اکل وغدا ایله موصوف ومألوف اولانلرین بلادنه
قحط وغلا اصابت ایلیوب مرض جوعه مبتلا اولدقلرنده بونلرین موت وهلاکی قلت اکل
غدا ایله مألوف اولنلردن اسرع وازید اولور نته کم مغرب دیارنده ساکن طوائف بربریه
ایله مدینهٔ فاس ومصر اهالیسی حقنده ایام قحط وغلاده مسموع ومنقول اولان حکایهٔ
عجیبه بو خصوصه دلالت ایدر اما قلت غدا وضرورت معاش ایله معروف اولان بلاد
اهالیسنه قحط وغلا دخی اصابت ایلسه بونلرده غلبهٔ جوع ایله موت وهلاک کثرت تنعم
وتعیشه معتاد اولانلر کبی سریع وکثیر اولمیوب بلکه نادر واقع اولور مزروعات
ومحصولاتی قلیل اولان بادیه سکانی ایله غالب تعیشلری تمر وخرمایه مقصور اولان اهل بلاد کبی
وافریقیه اهالیسی ایله اندلس سکانی کبی که افریقیه اهالیسنک حالا بو عصرده غالب تعیشلری
شعیر وزیته مقصور ور اندلس اهالیسنک اکثر معاشلری درّه دیدکلری حبوب ایله زیت
وزیتونه منحصر اولوب ترفه وتنعملری وسعت وکثرت اوزره اولمامغله زمان قحط
وغلاده موت وهلاکلری خصب ورخا ایله معروف اولان بلاد اهالیسی کبی سریع
وکثیر اولماز بوامرک دخی سرّ وسببی الله اعلم بودر که ذخایر موفوره ایله معمور اولان
بلاد وقرانک اهالیسی یاغلی وزیاده رطوبتلی اغذیه واطعمه تناولنه اعتبار ایتملریله امعالری
رطوبت اصلیهٔ مزاجیه لرندن فضله رطوبت زائده کسب ایدوب بعده اول بلده لره آفت قحط
وغلا اصابت ایتدکده مألوف اولدقلری اغذیهٔ مرطوبه واطعمهٔ مرغوبه قلت کلوب بحسب
الاقتضا خلاف معتاد غلیظ وکثیف غدالری استعماله مضطر اولدقلرنده امعالرینه کمال
یبس وخشونت عارض اولور امعا ایسه مجرای فضلات ومحل حرکات اولمغله بغایت ضعیف
بر عضو اولوب عند الاطبا اصابت آفت ایله صاحبنی اهلاک ایدن اعضادن معدوددر
بو تقدیرجه امعانک وقت وسعت ورخاده کثرت اکل غدای مرطوب ایله کسب ایتدیکی
رطوبت زائده زمان مضایقه ده خشونت ویبوسته متبدل اولمغله طاقت کتورمیوب
صاحبی سریعا هلاک اولور بناء علی هذا اثناء قحط وغلاده فوت اولانلرین هلاکی
زمان وسعت ورخاده معتاد اولدقلری طوقلقدن ناشی اولوب صکره دن عارض اولان
آجلق سببیله دکلدر اما اهل بادیه کبی اغذیه انواعندن یالکز سذیو غرت مقوله سی اطعمه
تناولنه اعتیاد ایدوب یاغلی وزیاده رطوبتلی اغذیهٔ کثیره استعمالنی ترک ایدن کمسنه لرین
خمیر ومایهٔ فطرتلری اولان رطوبت اصلیه لری من غیر زیاده حد ندنه برقرار وبر مرتبه
لایقنده پایدار اولوب وافراد بشردن هر شخصک مزاجنه لایق وموافق رطوبت

اصليه سى اخلاطك تعفّن وفسادنى موجب اولمياندن اغذيهٔ طبيعيه‌دن نه كونه غدا
استعمال ايدرسه فاسد ومختل اولمغين وقت قحط وغلاده تبدل اغذيه ايلمه بو مقوله
كمسنه‌لرك امعالرنده يبوست واختلال حاصل اوليوب غالبا وقاتنده بونلرين اكثرى
مرض جوع ايله هلاكدن سالم اولمدقلر معلوم اولدكه بو ذكر اولنان امورك جمله سى اكل
وترك غداده الفت وعادته مبتنى اولوب هر اولكنه كه اغذيه انواعندن بر غدا تناول
اعتيا وايدوب استعمال ايتديكى غدانك طبيعتنه موافق وملايم اولديجسب الاقتضا
مألوفنى ترك وغداى آخر استعمالنه مضطر اولدقده معتاد وما لوفى اولديغى اغذيه‌يه بدل
ايتديكى غدا الرسموم قاتل مقوله‌سندن اولمديغى صورتده اولدخى اعتياد ايله اول استعمالنه
بمعتاد اولمديغى صورتده اولدخى اعتباد ايلدكدن اول استعمالنه معتاد اولديغى غدا مقامنه
قائم اولور مثلا بر كمسنه حنطه وسائر حبوبدن معمول خبز و ناندن بدل بقول ولبن تناولنى
معتاد ايلسه سابقا اكل ايتديكى خبز ونان مقوله‌سى غدادن مستغنى اولور وكذلك
بر كمسنه على التدريج تقليل طعام ايدرك اجلفه صبرى معتاد ايلسه اغذيهٔ مألوفه‌سندن
مستغنى اولديغنه اهل رياضتدن منقول اخبار عجيبه دلالت ايدر بو خبرلرك اصلى الفت
وعادت اولديغنه واقف اولميلر قبولنده تردد ايليوب رد وانكاره تصدى ايليلر
مع هذا انسانك نفسى زياده متلوّن اولوب اعراض مختلفه وآثار متنوعه قبولنه مستعد
اولمغله كرك طعام وغدا وكرك سائر اشيادن بر شىء ايله الفت ايندكده عادت ايتديكى نسنه
طبيعت ثانيه منابه‌سنده اولور بناءً على هذا تدريج ورياضت طريقيله جوع وپرهيزه دخى
اعتياد ايلسه جوعه صبر ملكه‌سى انلرك ايجوده عادت وطبيعت اولمغله قطعا متضرر اولمازلر
واطبانك جوع وپرهيز مهلكدر ديو توهملرى مطلق اولميوب بلكه انسان معتاد اولديغى
كثرت اكلى دفعةً ترك ايدوب مألوفى اولديغى غدايى بالكليه كندودن قطع ايتمكله محمولدر
زيرا بو صورتده اعضاى ضعيفه‌دن معدود اولان امعايه على الفور كمال يبوست عارض
اولمغله هلاكدن خوف اولنور اما جوع وپرهيز شيئاً فشيئاً ووقتاً فوقتاً تقليل غدا وتدريج ورياضت
طريقيله اختمايه مقارن اولدقده موت وهلاكه مؤدى اولمديغى اصحاب رياضتك حال
وشانلرندن ظاهردر ودخى ترك اكل وشربده تدريج شرط اولديغى كبى جوع ورياضتدن اكل و
شربه رجوعده دخى لازمدر زيرا اهل حميه واصحاب رياضت جوع وپرهيزدن رجوع وبقاى مألوف
اولدقلرى كثرت اكل وشربه دفعةً شروع ايتسهلر انلر دخى عادت مألوفه‌لرينى على الفور ترك
ايتملريله هلاكدن خوف اولنمق مقرردر بلكه رياضته تدريج ايله شروع ايلدكلرى كبى اكله جوع عكسى
دخى اولوجهله اولمق كركدر واصحاب رياضتدن على التوالى قرق كون قرق كيجه دخى زياده
وقت جوعه صبر ايدر كمسنه‌لر مشهود مز اولوب بو بندهٔ ماعدا مملوك عبد كه سلطان ابو الحسن

دولتنه ادراك ايدن نيجه پير ولختيار كمسنه‌لردن مسموعمز در كه اندلس بلادندن
جزيرهٔ حضرا وذبده نام بلده‌لر اهاليسندن ايكى خاتون نفسلرينى سنين عديده اكل وشربدن
بالكليه حبس ايدوب بو خبر سلطان ابو الحسنك سمعنه واصل اولدقده اول عورتلرى
حضورينه احضار ونيجه زمان مكث ايله حاللرى وشانلرى تجربه اولنوب كيفيت حاللرى
واقعه مطابق وحقلرنده نقل اولنان خبر صادق اولوب بو حال اوزره عمرلرى تمام
ومدت حياتلرى قرين حسن ختام اولدى وكذلك احبا واصدقامزدن فتى جوق كمسنه‌لر
غدالرينى كجى سود ايله قصر ايدوب صائم اولدقلرى حالده وقت افطارده مفطر ايكن
بعض اوقات نهارده كجينك ممه‌سنى اغزينه الوب لبنيله تغذّى وبو منوال اوزره اون
بش سنه مقدارى تعيش ايلدكلرى مشهودمز اولمشدر بونلر وبونلرك امثالى اخبار عجيبه
كثيره على وجه التدريج الفت وعادت ايله حصولى يسير اولمغله استماع اولندقده رد
وانكار ايله مقابله اولنمامق كركدر معلوم اولدكه رياضت وپرهيزه قادر اولان كمسنه‌لر
حقنده تقليل طعام اكثار غذادن ابدانلرينه ونفسلرينه من كل الوجوه اصلح وانفع اولوب
وقلت غدا ايله مألوف اولنلرك اجسام وعقوللرنك صحت وصلاح وصفوت انجلاده
منتجل عظيمى اولديغى الاشياء تنكشف باضدادها فحواسنجه قلت اكلك ضدى اولان
كثرت غدانك جسم وبدنده اولان آثاريله دخى ظاهر اولور زيرا جثه‌لرى عظيم حيوانلر
لحوميله تعيش ايدن كمسنه‌لرك جسم وبدنلرى عظيم وقوى اولوب نسل وذريتلرنده
دخى اثرى باقى قالور نتكم دوه اتيله وسد يليه‌ورده اولان اهل باديه‌نك جثه‌لرى
دوه كبى عظيم اولوب حمل واثقاله قدرت ومتاعب سفره طاقت كتورمكده وسائر خلقه فوقه
دوه‌يه مشابه‌در وكذلك بونلرك امعالرى دخى لحم ولبنله تغذيه مألوف اولدقلرى
دوه امعاسى كبى صحيح وغليظ اولوب سائر ناسه نسبت ايله مضرتى ظاهر اولان اغذيه
تناولندن امعالرينه وهن وضعيف دخى طارى اولمز حتى تبيين واظهار ايچون
نا پخته وخام ايكى ابو جهل قاربوزى عصاره‌سى وسقمونيا كبى ضمغى كبى سميتلى دوالر بونلرين
استعمال ايدوب امعالرينه اصلا ضرر ترتب ايتمز مع هذا اغذيهٔ لطيفه استعمالنه
معتاد اولوب امعالرى رقيق اولان اهل امصار بو مقوله سميتلى دوالرى استعمال ايتسه‌لر
طرفة العينده مشرف موت وهلاك وو ووفيه صندقهٔ خاك اولملرى امر مقرردر
ودخى بو اغذيه‌نك ابدانده تأثيرينه دلالت ايدن امورك برى دخى بودر كه اصحاب
فلاحت وارباب زراعت وحراثت دوه تريسيله طبخ وتربيه اولنمش ترابده نابت حبوب
ايله بسلنمش طاووق وقاز مقوله‌سى حيوانلرك يمرطه‌لرى اوزرينه اول حيوانلرى
باصدروب واول يمرطه‌لردن حاصل اولان بلجلر وطاوقلر جثه وقوتده سائر

اشا لندن اعظم واقوا اولمق مشاهده اولنمشدر وچوق کره دخی مجرد دوه قشقشی
ایچنه اولیجر طارلری وضع ایله اکتفا ایدوب غایة الغایه عظیم الجثه در دجاجه لن
حاصل اولور اغذیۀ قویۀ کثیره نک انسان وسائر حیوان انواعنک جسم وبدنلرنده
اثارینی مشاهده ومعاینه اولندیسه قلّت اکل وپرهیز وجوعک دخی کندویه مناسب
جسم وبدنده تأثیری ثابت وظاهر اولور زیرا اجلّق طوقلوغک وقلّت اکل کثرتنک
ضدی اولوب برینه ضد اولان ایکی نسنه نک بر شیئده تأثیر اولوب واول ممه سی نسبت
واحده اوزره جاریدر یعنی ضد اولان ایکی نسنه نک بری بر شیئده نوجهله تأثیر ایدرسه
ضد اخری اول شیئده تأثیر ایدر لکن اکا مخالف وجه ایله تأثیر ایدوب اثرلری برینه
ضد ومغایر اولور ازجمله ما نحن فیه اولان صدد دیمزده کثرت اغذیۀ اجسام
وابدانده فضلات ردیئه واخلاط فاسده تولدینی ایجاب ایتمک ایله جسم وعقله
مخل اولدیغی کبی قلّت اکل وپرهیز دخی جسم وبدنک رطوبات زائده دن عاری
اولمه سنی اقتضا ایتمکله قلیل الاکل اولان کمسنه لرک صورت وسیرتلرینک حیز اعتدالده
بقاسنی وانحراف اختلالدن سلامتنی اذن حق ایله ایجاب ایدر کتاب اولک اولکی
فصلنک بشنجی مقدمه سی بو محلده تمام اولوب التنجی مقدمه سی بیاننه شروع اولنده
مقدمۀ سادسه کتاب اولک اولکی فصلنک التنجی مقدمه سی غیبدن خبر ویروب
فطرت وخلقتله یا ریاضتله مغیباته وقوف واطلاق ایدنلرک اوصافی بیاننده در ودخی
بو فصلده وحی الهی ایله رؤیا احوالی بیان اولنور معلوم اوله که الله سبحانه وتعالی
حضرتلری عنایت علیه وقدرت انلیته سیله خلق ایتدیکی عبادی بیننده بعضیلرنی
انتخاب وخطاب عزتیله شرفیاب ایدوب آیینه ذاتلرین صفات الوهیتی واسرار ربوبیتی
انواریله منور ایتدکدنصکره واول طائفۀ علیه یی منصب وحی ونبوتله سرافراز
ورتبۀ رسالت ایله ممتاز ایلدی انلر دخی درکاه احدیتدن مبعوث ومأمور اولدقلری
عبادک معاش ومعادلرینه لایق ومصالح ومنافعی تعلیم وتعریف واعتقاد وعمله متعلق
احکام شرعیه یی تبیین وتوصیف ایدوب سلوک وسبل حقه ترغیب وعذاب نار جحیمدن
ترهیب ایله طریق نجاته سوق ودلالت ایلدیلر ودخی انبیای عظام صلوات الله علیهم
اجمعین حضراتنک آیینۀ ضمیر منیرلرینه طرف الهیه دن الهام والقا اولنان معارف
لدنیه والسنۀ مبارکلری اوزره اظهار بیوریلان کلمات قدسیه درکه انلر سراپردۀ غیبده
مستور اولان مغیباتک وقوعندن خبر ویررلر شویله که احاد نوع بشردن بر فرد
اول امور غیبیه یی بلمک ممکن اولماز الا انبیای عظام حضراتی وساطتیله بیلوب وبیلر
دخی انجق باری تعالی حضرتلرینک آنلره بلدرمه سیله عالم اولورلر زیرا رسول

اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیورمشلردر بیلک واکاه اولک که علی التحقیق
بن بلمم الا انجق الله تعالی حضرتلرینک بکا بلدردیکی نسنه یی بیلورم دیو جناب عالیلرینک مغیباته
علم وعرفانلری طریق وحی الهی به مخصوص اولدیغنی بیان بیورمشلردر معلوم اوله که انبیاء عظام
صلوات الله علیهم اجمعین حضراتنک مغیباتک وقوعندن خبرلری صحیح وصادق وواقعه مطابق
اولوب هر عاقل مکلفه انلری تصدیق واجب اولدیغی انشاء الرحمن حقیقت نبوتک تحقیق
اولنور ودخی منصب وحی نبوت ایله سرافراز اولان نفوس شریفه یه مخصوص علامتلری
اولوب ازجمله نور وحی الهی ظهوری وقتنده انبیاء عظام حضراتی یانلرنده حاضر وموجود
اولان اشیانک جمله سندن غائب وبالکلیه عالم معنایه متوجه ومتصل اولوب کندولره یاد
نظرده نوم وغشی کبی بر حالت عارض اولورکه مشاهده ایدنلر نائم ومغشی علیه ظن ایدرلر مع
هذا واقعده بریسی دخی دکلدر بلکه حقیقتده ذات عالی تبارلری وروح مقدسلری غلبۀ
جزبۀ الهیه دن ناشی ارواح علویه وملائکۀ مقربین ایله روحانی معامله وانلری مشاهده ده
مستغرقا اولوب طوائف بشرین حیطۀ عقل وتصورلرندن خارج نفوس زکیه لری نه مناسب
ومخصوص ادراک ایله انوار روحانیه یی تماشا ایدرلر بعده انبیاء عظامک بو معاملۀ روحانیه یی
مشاهده لری جسمانیه یه متبدل وعالم حس وشهادتده مدارک بشریه یه متنزل اولوب کاه سمع
شریفلرینه کورلدی ولحه مهیب صدا واصل اولوب صدانک ایچنده معانی لطیفه یی متضمن نیجه
کلمات جلیله حاصل اولوب اول کلمات ومعانی یی فهم وحفظ ایدرلر وکاه هیچ دخی ایات
حقایق نمای چشم عبرت بینلرینه صورت بشرده بر شخص متمثل وظاهر اولوب طرف حقدن
تبلیغنه مأمور اولدیغی اموری انبیاء عظامه تبلیغ واداایتدکدنصکره ینه دیده دن
نهان اولوب وبو حالت سنیه زائل ومنجلی اولدیغی اثناده انبیاء کرام کندولره القا اولنان
امورک جمله سنی حفظ واتقان بیوروب امته تبلیغ وبیان بیوررلر نته کم پادشاه ملائک
سپاه رسول رب اله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری جنابلرندن کیفیت نزول وحی الهی
سؤال اولندقده بیوردیلر که بعض وقتده سمعمه صلصلة جرس یعنی دوه جاکی صداسنه
مشابه بر مهیب وعجیب صدا کلوب انک هیبت ودهشتندن بکا زیاده تعب وشدت
حاصل بعده بنه اول حالت زائل اولوب بو اثناده هر نه که وحی اولندیسه فهم وحفظ
ایدرم دیو بیورمشلردر وبنه اول کزیدۀ مخلوقات واشرف موجودات علیه افضل
الصلوات بیورمشلردر که بعض وقتده دخی طرفمه تا نیدن تبلیغ وحیه مأمور اولان
ملک بر رجل صورتنده متمثل ایدوب وحی الهی یی بکا دا بن دخی کلامنی ضبط واتقا ایدرم
دیو بیورمشلردر و بو اثناده وحی مهابت سطوات وحی ایله ذات عالیلرینه اول قدر
شدت تعب حاصل اولورکه تعبیر اولنماز حتی ذات عالیلرینه شدت نزول وحی الهیدن ناشی

طبع عالیلرنده علاجه محتاج علت کبی تعب حاصل اولدیغی اثرده ثابت اولمشدر ودخی
ام المؤمنین حضرت عایشه صدیقه رضی الله تعالی عنهادن مرویدرکه رسول اکرم صلی الله
تعالی علیه وسلم حضرتلرینه غایت صووق کونده وحی الهی نازل اولوردی بو اثناده جبین
پرنورلرنده قطرات عراق سیلان ایدردی دیو بیورمشلردر ودخی قرآن کریمده انا
سنلقی علیک قولا ثقیلا آیت کریمه سنک تفسیرنده قول ثقیل ایله مراد وقت نزول وحیده
حضرت عایشه صدیقه رضی الله عنهادن اشبو روایت اولنان شدت وتعب ولحوق ایدن
ائمه تفسیر توجیه ایتمشلردر بناء علی ذلک اثنای نزول وحی الهیده انبیاء مرسلین صلوات الله
تعالی علیهم اجمعین حضراتی عالم معنایه وملأ اعلایه توجه تام واستغراق ایدوب ذات شریفلرنده
نوم وغشی مثللو حالتلر ظهورینی کفره وشرکین مشاهده ایتدکلرنده اکمل افراد بشر اولان انبیاء
کرامی مس جن وتهمت جنون ایله متهم ایدوب حاشا ثم حاشا شان عالیلرینه لایق اولمیان اقوال
کاذبه یه جسارت ایلدیلر مع هذا حقیقتده مجنون لا یعقل خزله مشرکین وکفره خاسرین
دوکم بو حالت سنیه نک ظاهرینه نظر ایدوب حقیقت حالدن ذاهل وغافل اولوب سعادت
دارینه وسیله اولان دین مبین ایله متدین اولمدیلر قال الله تعالی ومن یضلل الله فما له
من هاد ودخی انبیاء عظام صلوات الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنه مخصوص اولان
علامتلردندرکه بونلر منصب وحی ونبوتله مشرف اولمزدن مقدم دخی خصال حمیده
واخلاق کریمه ایله متصف اولوب شرعا وعقلا مذموم ومستکره اولان افعال شنیعه دن واخلاق
ذمیمه دن اعراض واجتنابه مجبوللردر که انبیاء کرامده اولان عصمت بو معنایه در کویا
الله تعالی حضرتلرینک عباده ارسال ایتدیکی پیغمبرلری اخلاق ذمیمه نک جملکندن تنزه و
احترازا اوزرینه مجبول ومخلوق اولوب فطرت وخلقتلری خیره مائل وشردن بالطبع متنفر
اولملریله افعال مذمومه ارتکابی بونلرین طبیعتلرینه منافیدر وخبر صحیحده وارد اولمشدرکه
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری صبا وتلرینه حالنده عم مکرملری خیر الناس
حضرت عباس رضی الله تعالی عنه ایله بیت مکرمی وحرم ومحترمی تعمیر ایچون سنک وحجاره
حمل ایدوب بین العرب ازار دیدکلری باشدن ایاغه وارنجه بدن نورانیلرینی ستر ایدن
لباس سندس طرازلرینه وضع بیورمشلر ایدی ناکاه اول محبوبکلزار عصمت وحیاتک ازار مبارکی
اچلدقده جبلیت طاهره لرنده مرکوز اولان عصمت وعفتدن ناشی درحال سطح زمینه
دونهاده ادب اولوب لابس اولدقلری ازار ایله بدن پرنورلرینی ستر ایلدیلر ویته زمان نبوتدن
مقدم برکون دخی بر زفاف جمعیتنه مدعو اولوب قدم سعادت توامدری ایله اول مجلسی
مشرف ایتمشلر ایدی ایام سرور وموسم سورده معتاد ومرسوم اولدیغی اوزره اول مجلسده
دخی لهو ولعبه دائر بعض آلات فرح وطرب موجود اولوب لکن اول شمع انجمن افروز

تفوهه

عصمت علیه افضل التحیه حضرتلرینک نرکس چشم ملائک فرینلرینه اولکیجه طلوع شمسدک
نوم وخواب غلبه ایتمکله اول ملاعب وملاهیدن نرکسنیی تماشا ایتمیوب جناب رب العالمین
ذات ملکی الصفاتلرینی اول مقوله ملاهی ایله اشتغالدن حفظ وصیانت ایلدی حتی طعم
ورایحه سی مستکره اطعمه تناولندن دخی اجتناب ایدوب صوغان وسرمساق اکلنه مبادرت
بیورمزلردی لکن بحسب الشرع تناولی مباح اولان اطعمه مقوله سندن اولدیغنه بناء بعضیلرینک
عدم رغبتلرینک سر وحکمتنی جناب عالیلرندن سؤال ایتدکلرنده انی اناجی من لا تناجون
خطابیله شکرافشان جواب اولوب یعنی علی التحقیق بن مخفی صحبت ایدرم اول ذاتلرله که سز
آنلرله سویلشمزسز دیو بیوردیلر مراد عالیلری ملائکه کرامدرکه رسالت پناه صلی الله تعالی
علیه وسلم حضرتلری آنلرله مکالمه بیوردقلرنده رایحه سندن متأذی اولمسونلر دیو بصل
وکرات مقوله سی طعام تناولندن بالطبع تحاشی بیورلردی زیرا ملائکه کرام حضراتی
بعضسنه لردن اعراض ایدوب از جمله نسواندن اولدیغی محلده دخول ایتمدکلری کبی خبرده
وارد اولمشدرکه سلطان انبیا صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری ابتدا شرف وحی ورسالت
ایله مشرف اولدیغی وقتده پیک جلیل حضرت جبرائیل علیه الصلوة والسلامک وحی
الهی ایله نزول وظهورلری کیفیتنی ازواج طاهراتدن خدیجه کبرا رضی الله تعالی عنهایه
نقل وبیان بیوردقلرنده حضرت خدیجه تجربه وامتحان وحقیقت حاله علم واطمینان
تحصیلی قصدیله رسالت پناه حضرتلرینه دیدیلرکه سابقا مشهودکز اولان ذات روحانی
بردخی تشریف ایتدکده لابس اولدیغکز لباس حله التباسکز آلتنه بنی وضع ایدک دیو
بیوردیلر صاحب سعادت حضرتلری دخی جبریل امین علیه السلامک عودت تشریفلرنده
خدیجه کبرا حضرتلرینی پیراهن همایونلری درونه آلدقلرنده روح الامین حضرتلری
درحال نظرلرندن غائب ومنصرف اولدی کیفیت حالی حضرت رسول علیه الصلوة والسلام
خدیجه کبرا حضرتلرینه نقل وبیان بیوردقلرنده نسوانه میل وتقربدن اعراض ایتملریله
حضرت خدیجه تشریف ایدن ذاتک ملک اولوب جن وشیطان اولمدیغنه استدلال ایلدیلر
وکذلک بنت خدیجه کبرا رضی الله تعالی عنها سلطان انبیا علیه الصلوة والسلام حضرتلرندن
سؤال بیوردیلرکه طرف سمادن کندولره نازل وظاهر اولان ذات روحانی الوان متنوعه
دن نه کونه لون ایله ملون لباس ایله کلوردیو استفسار ایتدکلرنده اولبدر آسمان
وحی نبوت علیه افضل التحیه حضرتلری دخی اق وییشل لباس ایله کلوردیو لؤلؤ باشر جواب
باصواب اولدقلرینه بنت خدیجه کبرا رضی الله تعالی عنها کلان ذات ملک مکرمدر
دیو جزم ایتدیلر زیرا الوان جنسندن سبز وسفید خیره دال وملائکه کرامه
مخصوص الوانددر اولوب سواد وسیاه ایسه شر وشیاطینه منسوبدر ودخی انبیاء

عظام صلوات الله تعالى عليهم اجمعين حضراتنه مخصوص ومنسوب اولان علايم
دندركه بونلر دائما خلقى طريق حقه وعبادت بدنيه ومالية انواعندن صلاة وصدقه
وزهد وعفت مثللو طاعات وحسناته دعوت ايدوب تحصيل رضاى الهى وسيله اولان
امور خيره سوق ودلالت ايدرلر حتى خديجهٔ كبرا رضى الله تعالى عنها رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك دعواى نبوت ورسالتده صادق اولديغنه خيرات
وحسناته رغبت وشرور ومفاسددن نفرت اوزرينه مجبول اولملريله استدلال ايدوب
اول امرده تصديق بيورديلر وكذلك يار غار شفيق ابى بكر الصديق رضى الله عنه
حضرتلرى دخى اول متمم مكارم اخلاق رسول رب خلاق صلى الله تعالى عليه وسلم
حضرتلرينك افعال مرضيه واخلاق ملكيه لريله تخلقلرنى تصديق رسالته مدار ايدوب
اوصاف حميده لرندن خارج دليل آخره محتاج اولمديلر وخبر صحيحده وارد اولمشدركه
فخر الانبيا صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينك زمان سعادتلرنده قيصر روم اولان
هرقله دعوت دين اسلام ايچون مكتوب همايونلرى وارد اولدقده صاحب سعادت حضرتلرينك
اوصاف واحوال شريفه لرندن سؤال ايچون هرقلك بلده سنده قبيلهٔ قريشدن بعض
مصالح ايچون موجود اولان كمسنه لرى يانته كتوروب واشراف عربدن ابو سفيان دخى
اول كروه ده داخل اولمغله هرقلك مجلسنه حاضر اولدقده بونلردن هرقلك سؤال ايتديكى
اموردن برى دخى بو ايديكه حرم مكهٔ مكرمه ده نبوت ادعا ايدن ذات سزه نه مقوله نسنه
ايله امر وتكليف ايدر ديدى ابو سفيان دخى صلات وزكات وصلهٔ رحم وعفاف ايله امر ايدر
ديوب دخى سائر سؤال ايتديكى اموره جملسنه جواب ويردكده هرقل روم ديديكه
اكر ابو سفيانك بزه خبر ويرديكى امور حق وواقع ايسه اول ذات ستوده صفات على
التحقيق طرف حقدن مبعوث ومرسل نبى اولوب وعهد قريبده بنم شو ايكى اياغم آلتنده
اولان محله دخى مالك اولور ديو اول وقتده كرسى ممالك روم اولان دمشق
الشام ملك واولحواليده واقع ممالكك داخل حوزهٔ حكومت اسلام اولمسنه تفرس
واستدلال ايلدى اثناى سؤالده ذكر اولنان عفاف ايله مراد امور مذمومه دن اجتناب
واحتراز معناسنه اولان عصمتدر هرقل روم سلطان انبيا عليه الصلوة والسلام
حضرتلرينك ذات عاليقدارلرى عصمت وعفت اوزرينه مجبول اولوب دعوت
دين وعبادته اهتمام واشتغاللرنى نبوت ورسالتلرينك صدق وصحتنه دليل برهان
ايدوب معجزهٔ اخر طلب ايتمديكى دخى ذكر اولنان امورك علايم نبوت اولمسنه دلالت
ايدر وبونده انبياى عظام صلوات الله عليهم اجمعين حضراتنه مخصوص اولان
علامتلرك بريده دخى بودركه جميع انبياء ومرسلين حضرتلرى كندو قوم وقبيله لرى

بيننده حسيب ونسيب اولوب خورشيد وجود سعيدلرى برج الشرف نسل وحسبدن
طلوع ايله كلمشدر حديث صحيحده وارد اولمشدركه الله تبارك وتعالى حضرتلرى
انبيا ومرسليندن بر نبئ ذيشان بعث وارسال ايتمديكه الا قوم وقبيله سى ايچنده عزت
وشرف صاحبى اولوب خاندانلرده نشئت ايتديكى حالده ارسال ايلدى وروايت اخراده
عدد رجال وكثرت مال ايله معروف قبائل شريفه دن ارسال ايلديكى هو وارد اولمشدر
روايت ثانيه يى ائمهٔ فن حديثدن حاكم مستدرك نام تأليف معتبرنده صحيح بخارى
ومسلم اوزرينه زياده ايلدى وينه خبر صحيحده وارد اولمشدركه قياصرهٔ رومدن
هرقل مذكورك ابى سفياندن سؤال ايتديكى اموردن برى دخى حضرت رسول عليه
الصلوة والسلام جنابلرينك نسل ونسبلرى خصوصنه دائر اولوب قوم مكرمكزك ايچنده
نسب وحسبده حال وشانى نيجه در ديو سؤال وابو سفيان دخى بيننمزده شرف نسل ونسب
صاحبيدر ديو جواب ويردكده هرقل رومى ديديكه از جمله انبياء عظامك كوهر كر
انمايهٔ وجودلرى معدن مجد وشرف اولان خاندانلردن بيرايه بخش ملك ظهور
اولمشدر ديو تحقيق مقال ايلدى بونك وجهى اولدركه چونكه جناب حكيم لم يزل
وخداوند عز وجل حضرتلرى مقتضاى جود ورحمتيله عبادنك دين ودنيالرينه
نافع علم وعمللرينه راجع مصالح ومنافعلرينى تعليم وترغيب ومعاش ومعادلرينه
مضر شرور ومفاسدلرينى تبيين وترهيب ايله طريق فوز ونجاته هدايت وسعادت
دارينه وسيله اولان صراط مستقيمه دلالت ايچون محض فضل وكرميله بعض
عبادنى منصب وحى ورسالت ايله سرافراز ايدوب طرف شريفندن احكام شريفه
ايله عبادنه بعث وارسال ايلديكى انلر دخى طرف ربانيدن مأمور اولدقلرى وجه
اوزره اوامر ونواهئ الهيه يى مبعوث اولدقلرى قومه تبليغ وادايه اقدام والله
تعالى حضرتلرينك مشيت عليه سى تعلق ايتديكى دين وملتك اكمالنه قيام تام
بيوردقلرنده پابستهٔ دام نفس وهوا اولان كفار دوزخ قرارك اذيت واضرارندن
منع وزجره كافى شوكت وهيبت صاحبى قوم وقبيله ايله انبياء عظامى تأييد و
ملت وشريعتنى تكميل وتأكيد ايلدى ودخى صحت نبوت ورسالته دلالت ايدن
علامتلرك بريده دخى شرف وحى الهى ايله مشرف اولان انبياء مرسلين حضراتنك
دعواى نبوت ورسالتده صدق ومقاللرينه شهادت مصلحتيچون انلرين يدلرنده
طوق بشردن خارج عادت الهيه يه مخالف امور غريبه وافعال عجيبه ظهور ايدركه
نوع بشر مثلنى وجوده كتورمكدن عاجز اولمغله اكا معجزه تسميه اولنمشدر وانبياى
عظامك يدلرنده ظاهر اولان معجزات باهره كافهٔ عبادك قدرتلرى تحتنه داخل

اولمیوب طوق بشردن خارج خارق عاده برامردر معلوم اولدکه معجزاتك وقوع وتحققك
کیفیتنده وتصدیق انبیایه دلالتی خصوصنده اصحاب ملت وشریعت ایله حکما اختلاف
ایدوب کافۀ اهل ملت وشریعت قتنده جناب حکیم لم یزل جل شانه حضرتلری فاعل مختار
اولوب یعنی دیلدیکی فعلی ایشلیوب دیلمدیکی نسنه یی ترك جایز وصحیح وذات وصفاتندن
غیری جمیع موجوداتی دیلدیکی وقتده مشیت علیه سی تعلق ایتدیکی وجه اوزره خلق وایجاده
قادر اولمغله عبادندن بعضیلرینی شرف وحی ونبوتله مشرف ایدوب ونبوت ورسالتنك
صدق وصحتنه دلالت وشهادت ایچون یدلرنده طوق بشردن خارج طور عادته مخالف امور
غریبه خلق وایجاد ایلردیو اجماع واتفاق ایلدیلر حتی فرق اسلامیه دن معتزله طائفه سی
قتنده مشی وحرکت وتکلم وکتابت کبی افعال اختیاریه لری کندیلردن صادر وقوت وقدرتلریله
حاصل اولوب باری تعالینك خلق وایجادیله حادث دیو اعتقاد ایتدیلر ایسه دخی لکن
معجزه قدرت عبد ایله حاصل اولان افعال اختیاریه جنسندن اولمیوب بلکه دعوای رسالتده
تصدیقنی مراد ایتدیکی قوللری یدلرنده ظاهر ومحض قدرت حق ایله صادر اولمق اوزره اعتقاد
خصوصنده اهل سنت وجماعت ایله همدست اتفاق اولدیلر بناء علی هذا فرق اسلامیه
اعتقادلرنده انبیای عظام یدلرنده ظاهر اولان معجزات کثیرة البرکات انجق باری تعالینك
قدرتیله حاصل اولوب نبی فعل واثری دکلدر ودخی اصحاب ملل وشرایعك جمله سی اجماع
واتفاق ایدوب دیدیلرکه انبیای عظام بعث وارسال اولندقلری قوملرینه طرف حقدن
کندولره مبعوث نبی اولدقلرینی دعوا ایتدکدنصکره تحدی ایدوب یعنی مدعالرینك صدق
وصحتنی اظهاره مدار اولان معجزات باهره نك مثلنی اظهار ایله قوملرندن کندویه معارضه
ومقابله طلب ایدوب بعده کندولره احسان اولنان معجزات باهره یی جناب حق جل شانه حضرتلری
یدلرنده خلق وایجاد ایتمکله کویا طرف عزتدن رسالت ادعا ایدن قولم دعولرنده صادق حق
پیغمبردر دیو خطاب ربانی ایله تصدیق مقامنه قائم اولوب دعوای نبوت ایدن ذاتك شریفك
صدق مقالنه دلالت قطعیه ایله دلالت ایدر دیدیلر بناء علی هذا الشان شرعده معجزه یالکز
انبیای عظامك طوق بشردن خارج اظهار بیوردقلری امردن عبارت اولمیوب بلکه ابتدا
دعوای نبوت ایدن وقومنك عجزنی اظهار ایچون ابراز ایتدکلری معجزه نك مثل ونظیرنی
ایشلمك اوزرینه قومنه تکلیف لازمدرکه معارضه ومقابله یه قدرتلری اولمدیغی ظاهر
اولدقده نبینك طرف الهیدن مؤید ومبعوث اولدیغنه دلالت ایلیه بوتقدیرجه معجزه دعوای
نبوت ایدن ذاتك یدنده ظاهر اولان خارق عاده امر ایله طلب معارضه نك مجموعندن
عبارت اولوب طلب معارضه که تحدیدر حقیقتده معجزه نك جزئی اولمش اولور وبعض
کتب عقایدده ائمۀ فن کلام تحدی معجزه نك صفت نفسیه سیدر دیدکلری حقیقت معجزه نك

اولمسنه منافی دکلدر زیرا فرقۀ ناجیۀ اهل سنتدن اشاعره قتنده صفت نفسیه ذاته
دلالت ایدن صفتدر اطلاق اولنمغله شیئك جزئی ذاتیسنه دخی شامل اولور ودخی معلوم
اولدکه طوق بشردن خارج خارق عاده اولان امور غریبه نك ظهوری انبیای عظامه مخصوص
اولمیوب بلکه اهل سنت وجماعتك اکثری قتنده اولیای کرامدن دخی خارق عاده سنك ظهوری
کرامت تسمیه اولنور وکذلك سحره نك یدلرنده دخی نیجه خارق عاده آثار غریبه ظهوری مشاهده
اولنمشدر بناء علی هذا معجزه نك کرامت ایله سحره دن فرق وامتیازی ایچون ائمۀ علم عقاید معجزه نك
تعریفنده دعوای نبوتی وطلب معارضه یی شرط ایدوب دیدیلرکه معجزه نبوت دعوا ایدن
ذاتك یدنده ظاهر اولان خارق عاده برامردرکه نبی علیه السلامی تصدیق ایچون جناب
باری اول امری خلق ایدوب وقومندن معارضه طلب وانلر دخی عاجز اولدقده صدق مقال
وصحت دعواسی ثابت وظاهر اولوب تصدیق وایمان کتورمك قومنه واجب اولور اما کرامت
اولیا ایله سحر صورتنده تصدیقه حاجت اولمامغله علی خلاف العاده اظهار ایتدیکی امر عجیبه یه کندو
کندویه معارضه طلب ایتمك شرط اولمدیغی کبی اولیاء کرامك بعضیلری یدلرنده ظاهر اولان
کراماتیله کندو ولینك دعوای ولایتده صادق اولدقلرینی اظهار ایتمك قصدیله کراماتلرینی
مشاهده ایدوب ولی اولدقلرینی انکار ایدن کمسنه لردن بحسب الاتفاق معارضه ومقابله طلب
ایتمش اولسه لر ایتدکلری صورتده دخی نبوت ورسالت دعوا ایتمه لریله انجق ولی اولدقلرینه
دلالت ایدوب معجزه دن بو طریق ایله فرق اولنور ودخی معلوم اوله که کبار اهل سنتدن استاد
ابو اسحق اسفراینی حضرتلری وانلك امثالی ائمۀ دین اولیاء کرامدن کرامت طریقیله خلاف عاده
امور غریبه ظهورینی انکار ایدوب دیدیلرکه اولیادن انبیا کبی خارق عاده کرامت ظهور ایتمك جائز
اولسه کراماتلرینی مشاهده ایدنلردن معارضه طلب ایتدکلری صورتده ولایت ایله نبوتك فرقی
قالمیوب کرامت معجزه یه مشابه وملتبس اولمق لازم کلور دیدیلر لکن بزم معجزه تعریفنده ذکر
ایتدیکمز کلاممزده معجزه نك کرامتدن فرق وامتیازی بو وجهله ثابت اولمش ایدیکه اولیای کرامدن
خارق عاده کرامت ظهور ایدوب مشاهده ایدنلردن معارضه دخی طلب ایدرلر ایسه مقصودلری
ایمان کتوروب تابع اولدقلری نبی ذیشانك دیننده کمال متابعت وانقیاد ایله رتبۀ ولایته وصوللرینه
استدلال اولوب یوخسه حاشا دعوای نبوت ایدوب کندولری تصدیق غرضلری تحدی ایتمزلرکه
کرامتك معجزه یه التباس واشتباهی لازم کله مع هذا استاد ابو اسحق اسفراینی حضرتلرندن نقل
اولنان کلام دخی اولیای کرامدن علی الاطلاق کرامت طریقیله خارق عاده سنك ظهورینی
انکاره دلالت ایتمیوب بلکه انبیای عظامدن معجزه طریقیله یدلرنده ظاهر اولمش نیجه خارق
عاده امور عجیبه واردرکه انبیای عظامه مخصوص اولوب او مقوله خارق عاده اولیادن
صدور ایتمز لکن اولیای کرامك دخی نائل اولدقلری مرتبۀ ولایته مناسب کرامت طریقیله

كندولردن بعض خارق عاده امور ظهور ايتمك اوزره استادك كلامنى توجيه ايتديلر
مثلا حضرت موسى عليه الصلاة والسلام يدنده عصانك اژدرهايه انقلابى وحضرت
عيسى عليه الصلاة والسلامك احياى موتى معجزه لرندن كبى ايات باهره جنسندن اولياى
كرام يدلرنده خارق عادت ظهور ايتميوب بلكه بعض معتبراتدن خبر وانلك امثالى نيجه كرامتلر
ظهورينه اسناد ابو اسحق ذاهب اولوب على الاطلاق كرامات اوليايى انكار ايتمديكى اما
فرق اسلاميه دن معتزله طائفه سى اولياى كرامدن مطلقا كرامت وقوعنى انكار ايدوب
بويله زعم ايتديلركه عادت الهيه مخالف امور غريبه طرف بشردن خارج اولوب عبدك قدرت
واستطاعتيله حاصل اولان افعال اختياريه لر جنسندن دكلدر واولياى كرامك افعالى ايسه
عادت بشردن صدور ايدن افعال معتاده نوعندندر اولمغله عادته مخالف طوق بشردن خارج
امرين ظهورى انجق انبياى عظامه مخصوص وتصديقه دعواى رسالت ايچون قدرت حق ايله
صادر اولان معجزه يه مقصور اولمق اوزره اعتقاد وكرامات اوليايى بالكليه انكار ايتديلر اما
مسيلمه كذاب دعواى نبوتده كذب ايدن شخصك يدنده معجزه وكرامت مثللو خارق عاده
امرين ظهورينى فرق اسلاميه نك جمله سى رد وانكار ايدوب وقوعى محالدر ديديلر اهل سنت
وجماعت قتنده معجزه نك خاصه سى انبياى كرامك تصديقنه وامتى طريق حقه ارشاده
دلالت اولوب ذليل [ط] شبهه يه هدايت ضلالته منقلب اولمق لازم كلور ديديلر وبر محذور آخر دخى
بودركه تصديق تكذيبه متبدل وشئ كندو ضدينه متحول اولمق لازم كلور بونلر ايسه محال وممتنع
اولمغله كاذب يدنده معجزه مقوله سى خارق عاده امرك ظهورى دخى محال اولور ومعتزله
طائفه سى دخى دعواى نبوتده مسيلمه كبى كذب ايدن شخصك يدنده خارق عاده امرين ظهورى
محال كوريلكى علت وسببى بياننده حسن وقبح مسئله سنده اولان مذهبلرينه بناء ديديلركه
دليلك شبهه يه هدايتك ضلالته انقلابى بحسب العقل قبيح اولوب وبارى تعالينك
افعال قبيحه دن برى اولمغله كاذب يدنده معجزه مقوله سى خارق عاده نسنه خلق ايتمز ديو تعليل
ايلديلر ودخى معلوم اوله كه انبيادن بر نبى نك ملت وشريعتنه تابع اولميوب حقايق اشيادن
مجرد كندو عقل قاصرى حسبيله بحث ايدن حكما طائفه سى قتنده انبياء عظام يدلرنده
ظهور ايدن آيات بينات ومعجزات باهرات نبى عليه السلامك كندو نفسندن صادر وسائر
بنى آدمك طوق وقدرتلرندن خارج بر امردر ديو زعم ايدوب تصديق دعواى رسالت ايچون
محض قدرت حق ايله وقوع وصدورينى انكار ايتديلر بو زعملرينك وجهى دخى بودركه كتب
فن حكمتده بيان اولنديغى اوزره عند الحكما بارى تعالى شانه حضرتلرى موجب بالذات
اولوب يعنى مشيت عليه سى تعلق ايدرسه بر شئ اشلبوب ايتمزسه ترك ايدوب لكن حكما
اعتقادنده شئ وجوده كتورمك خير وكمال وترك اهمال ايتمك شر ونقصان اولمغله

اگر دعواى نبوتده كذب ايدن شخصك يدنده دخى معجزه كبى نسنه ظهور ايلسه ؟

البته هر ماده نك استعدادى اولديغى وجودى اعطا ايتمك بارى تعالى يه واجب اولوب فعل
وتركك صحتنى اهل شرع كبى تجويز ايتمديلر ودخى حكما قتنده بو عالم كون وفساده محدث
وظهور ايدن اشيانك جناب باريدن صدورى نيجه واسطه لره ترتب واستعداده قابليته
توقف ايدوب زعم فاسدلرى اوزره وجودى قديم اولان افلاكك حركات سرمديه سى
واسطه سيله عناصر اربعه ده حاصل اولان استعداد وقابليته مناسب وجه اوزره اقتضا
ايدن صور وكمالاتى البته جناب حق جل شانه حضرتلرى قوابل عنصريه يه افاده وايجاب
ايدر ديو زعم ايلديلر خلاصه رأى فاسدلرى ومحصول زعم كاسدلرى بودركه جناب بارى
عز اسمه مقتضاى لطف وجودى اوزره اراده عليه سى تعلق ايتديكى وجه اوزره قدرت
كامله سيله مراد ايتديكى وقتده اشيايى خلق وايجاده قادر فاعل مختار اولديغنى انكار ايدوب
وسلسله حوادثده وسائط اثبات وشروط واستعداده اسناد ايتدكلرينه بناء انبياء عظام
عليهم السلام حضراتنك يدلرنده ظهور ايدن خارق عاده معجزات باهره لرك صدورينى دخى
انبياء كرامك ذاتلرينه تخصيص واسناد ايدوب نفوس شريفه لرينك صفوت جوهرى
وقوت قدسيه لرى مقتضاسى اوزره مراد ايتدكلرى وقتده معجزه لرينى كندولرى احداث
وايجاد ايدرلر ديو زعم ايتديلر بو طريق ايله كه انبيانك نفوس زكيه لرى سائر نفوس
انسانيه دن بر قاچ خاصه ايله ممتاز اولوب از جمله معادن ونباتات وحيواناتك اجزاى
اصليه لرى اولان عناصر اربعه كه تراب وما وهوا ونار دربو دورت عنصرك اعضاى
بدنيه نك ارواحه اطاعتى اولديغى كبى انبيانك نفوس شريفه لرينه اطاعت وانقياد ايدوب كوك
وقت حاجتده روح انسانى اعضاى بدنيه سنى دلديكى وجه اوزره تحريك واسكان وقيام
وقعود مقوله سى اوضاع مختلفه ايله تصرفه قادر اولديغى كبى نفوس انبياء كرامده دخى
اول مرتبه قدرت وقوت واردركه مثلا عناصر اربعه دن ارضى تحريك ايله زلزله احداث
وعنصر مائى تهييج وتمويج ايليوب ظهور طوفانه وهوايى تحريك ايدوب صرصر خوم كبى رياح
شديده حدوثنه وبونلرين امثالى وجوه غريبه ايله عناصر اربعه ده تصرفه قادر اولملريله
مراد ايتدكلرى وقتده ادنى توجه ايله يدلرنده خارق عاده وافعال عجيبه ظهوره كتوردلردن
بو مقوله معجزات باهره صدور ايتمك اوزره نفسلرى مجبولدر ديديلر وينه حكما قتنده
انبيادن معجزه طريقيله صدور وظهور ايدن امور عجيبه ده سائر ناسدن كندولره معارضه
ومقابله طلبنى دخى شرط ايتمديلر زيرا زعم فاسدلرى اوزره عالم كون وفساده نبيدن
صدور وظهور ايدن تصرفات غريبه وآثار عجيبه نفوس جليله لرينك خواص لازمه سندن
اولوب طرف حقدن مبعوث ومرسل اولدقلرينه بناء دعواى نبوتده ناس كندولرى تصديق
ايتمك مصلحتيچون جناب كردكار فاعل مختار جل شانه حضرتلرينك ارادۀ عليه وقدرت

كاملهسيله مخلوق اولان آثاردن اولمامغله طلب معارضه يه حاجت يوقدر ديديلر بو
تقديرجه حكما قتنده معجزه مجرد انبيانك نفوس شريفلرينك عالمده تصرفه قدرتلري
اولديغنه دليل اولوب جناب باري عزشانه حضرتلري طرفندن اوامر ونواهي ايله خلقه
مبعوث ومرسل اولدقلرينه على وجه القطع دلالت ايلمز مع هذا معجزات باهره ايله مؤيد
اولان انبيا ومرسلين حضراتنك دعوالري وكلاملري حكما دائبنه مخالف و معجزات
وسائر اشياده مؤثر حقيقي انجق جناب حق اولديغني ناطق اولمغله معجزه نك انبيادن
ظهوري كيفيتنده فلاسفه نك قوللري باطل اولمش اولور ودخي عند الحكما معجزه نك سحردن
فرق وامتيازي بو وجهله دركه انبياي عظام دائما طاعات وعبادات وافعال خيره اوزره
مجبول اولوب اخلاق ذميمه واعمال رذيله دن معصوم اولملريله انلردن ظهور وصدور
ايدن خارق عاده امور عجيبه ومعجزات باهره مبدأ فياض جل شانه حضرتلرينه كمال انقيادلرينه
وبو وجهله عالمده تصرفلرينه دلالت ايلر ساحر ايسه دائما افعال واعمال خبيثه يه راغب
وشر وضرره طالب اولمغله انلردن ظهور ايدن افعال سحريه كندولرينك دركاه حقدن
مطرود اولوب شياطين ايله معامله لرينه دليل اولور و بينه حكما معجزه نك كرامتدن
فرق وامتيازي خصوصنده ديديلركه انبياء عظامدن معجزه طريقيله ظهور ايدن افعال
عجيبه خوارق عاده جنسندن امور مخصوصه اولوب مثلا سمايه صعود وكثيف وغليظ
اولان اجسامه نفوذ واحياي موتى وملائكه كرام ايله تكلم وجو هواده طيران مقوله سي
نسنه لر كبي كه بونلرين صدور وظهوري انبيايه مخصوص اولمغله اولياي كرامدن ظهور ايتمز
رتبه ولايت درجه نبوتدن دون اولديغي كبي كرامتلري دخي معجزات رتبه سنه بالغ اولميان
نسنه لردر شيء قليل ولايت قوتيله كثير ايتمك كبي وكلاجك زمانده ظهور ايده جك بعض
حوادثدن خبرويروب ظهور ايتمك كبي امور اولور ودخي عند الحكما اولياء كرامدن صدور وظهور
ايدن كراماتك جملسنه انبياء عظام قادر اولوب اما انبيانك معجزاتي جنسندن اولان امور غريبه يه
اوليانك قدرتلري قاصردر وصوفيه طائفه سي دخي معجزه ايله كرامتك فرقي خصوصنده
مسلكنه سالك اولوب طريقتلرينه متعلق احواللري بياننده يازدقلري تأليفلرنده كلاملرندن
فهم اولنور و فناكرا انبياء عظامك دعواي نبوتلرينه شاهد اولان معجزات باهره لرينه متعلق
امور تفصيل وتحقيق اولنديسه معلوم اولسكه جميع معجزاتك اعظم واشرفي وصدق نبوته
دلالتي جهتيله اوضح واقواسي فخر الاصفيا خاتم الانبيا پيغمبريمز محمد مصطفى عليه افضل
التحايا حضرتلرينه نازل اولان قرآن عظيم وفرقان حكيمدر زيرا غالب اوقاتده انبياء عظامك
معجزه لري طرف رب العالميندن كندولره وحي اولنان كلام الهي يه مغاير قلب عصا واحياي موتى كبي خارق
عاده افعال عجيبه وآثار غريبه دراما قرآن عظيم الشان حضرت سلطان انبيا عليه افضل التحايا يه

حكما

طرف حقدن نازل وحي الهي وكلام رباني اولوب مع هذا نظم جليل واسلوب غريبي درجات
فصاحت وبلاغاتك ذروه علياسنه بالغ وطوق بشردن خارج بر معجزه عظيمه دركه اقصر
سوره سنه نظيره كتورمكده فصحاي قحطان وبلغاي عدنان عاجز اولديلر بو تقديرجه قرآن
كريم پيغمبريمزك دعواسي اولان وحي جليل وتمام اعجاز نظميله صدق مقاله برهان ودليل
اولوب ذاتنده خارج دليله محتاج اولمدي اما توراة وانجيل وسائر كتب الهيه وصحف
ربانيه نك نظمي طوق بشردن خارج معجزه اولمامغله صدق دعوالرينه دلالت وشهادت
ايچون انقلاب عصا واحياي موتى كبي خارجدن معجزات باهره ايله مؤيد اولديلر بناء على ذلك
سلطان الانبيا پيغمبريمز محمد مصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه نازل اولان قرآن
كريمده دليل ومدلول متحد وشاهد ايله دعوا امر واحد اولمغله جميع انبيانك معجزاتنه وضوح
دلالتده غالب اولمشدر حتى پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلري بر حديث شريفده بو معنايه
اشارت ايدوب بيورديلركه انبيادن هر نبي ذيشان جناب حق وفياض مطلق جل شانه حضرتلري
طرفندن معجزات باهرات وآيات بينات ايله مؤيد اولوب وطريق حقه اهتدايه موفق اولان
كمسنه لر اول معجزه لري مشاهده ايدوب صدق رسالتلرينه ايمان كتورديلر اما بكا احسان اولنان
اعظم معجزات طرف باريدن وحي اولنان قرآن كريمدر عيني اولمغله رجا ايدرمكه بكا اتباعم
ايدن امت مرحومه سائر انبيانك امت واتباعندن اكثر اوله ديو بيورديلر بو حديث شريفده
فخر كائنات عليه افضل الصلوات حضرتلري كندولره احسان اولنان معجزات باهره نك
اعظم واشرفي اولان قرآن كريم نفس وحي رباني ودعواي رسالته برهان جلي اولوب صدق رسالتلرينه
دلالتي سائر معجزات انبيادن اوضح واقوا اولمغله تصديق ايدوب ايمان كتورن امت مرحومه
لرينك كثرت ووفرتني بيان بيورديلر والله اعلم بو محلده كليجه معجزات انبيانك كيفيت ونوعي
وصدق رسالتلرينه دلالتي بحثي تمام اولوب حالا ائمه محققيندن جمع كثير وجم غفيرك
شرح وتحريرلري اوزره حقيقت نبوتك تفسيري بعده كهانت بعده رؤيا وسائر مغيباتدن
خبرويرنلرين احوالي بياننه شروع اولندي معلوم اوله كه بز نور چشم بصيرت ايله بو عالمه نظر
ايتديكمزده ارض وسما وبونلرده واقع اولان مخلوقات ومصنوعاتك جميعسي نظام
عجيب وترتيب غريب ايله مرتب ومنتظم بولوب كارخانه صنع الهيده موجود اولان آثار
وصنايعك بعضيسي بعضيسنه مربوط وسلسله موجوداتك ترتيب ونظامي ودوام و
قيامي اسباب عاديه يه منوط اولديغي محسوس وموجوداتك بعضيسي بعضيسنه منقلب
ومتحيل اولديغي مشهوديمز اولوب كاركاه صنع وايجادك عجايب وغرايبي منقضي ومنتهي
دكلدر اجمالا بياني بويله دركه صانع حقيقي جل شانه حضرتلرينك آثار قدرت كامله سي
اولان موجودات ممكنه كه عالم اندن عبارتدر ايكي قسمه منقسم اولوب يا محسوس ويا مشاهد

یاخود دکلدر اکر محسوس ایسه اکا عالم محسوس جسمانی دیرلر ارض وسما انلرده موجود
اولان سائر اشیا کبی اکر محسوس دکل ایسه اکا عالم روحانی دیرلر ملائکهٔ کرام وارواح
کبی عالم محسوس جسمانی دخی یا علویدر اکا عالم افلاک اطلاق اولنور اجرام سموات وانلره
مرکوز اولان کواکب کبی یا سفلیدر اکا عالم عناصر اطلاق اولنور نار وهوا وما وتراب
وبونلردن مرکب اولان معدن ونبات وحیوان کبی ابتدا عالم عناصر بزه قریب وکرکی کبی
محسوس ومشهودیمز اولمغله انلک احوالنی بیان ایله بد ایدوب دیرزکه عالم عناصر طبقهٔ
ارضدن صعوده ابتدا ایدوب انک فوقنده عنصر ما وانک فوقنده هوا وانک دخی فوقنده
کرهٔ نار واقع بونلر بربرینه متصل ومجاور اولوب هر عنصر کندونک فوقنده یا تحتنده
واقع اولان عنصره استحاله وانقلابه مستعد اولمغله بعض وقتده بالفعل استحاله دخی
ایدرلر مثلا احجاری اصحاب اکسیر تدبیر ایتدکلری میاه حاره ایله سیال ایدوب وآب
دخی بعض انهار وعیونده احجاره منقلب اولدیغی ظاهردر کذلک ثیاب مغسوله اصابت
هوا ایله قوریوب رطوبت مائیه سنک هوایه انقلابی واثنای شتاده جاملرک ایچ یوزلرنده
ترشح ایدن قطرات آب وهوانک مائیه استحاله سی طریقیله اولدیغی دخی ظاهردر وکرکشنه کرلرک
منفذلری مسدود فرونلرنده مشتعل اولان آتش شعله لری سونوب بعده آچلدقده اول
فرونلرک جوفلرنده محزون اولان هوانک آتشه منقلب اولدیغی وکذلک شمعه لرک
وسائر لهیب نارک هوایه منقلب ومستحیل اولدیغی دخی ظاهر وروشندر وطبقات عناصردن
جهت فوقده اولان عنصر تحتنده اولان عنصره لطافت ورقتده غالب اولوب عالم افلاکه
منتهی وطبقات افلاک عناصرک جمله سندن الطفدر واجرام فلکیه دخی فلک اعظمه
منتهی اولنجه بربرینه متصل طبقات لطیفه اوزرینه مرتب ومنتظم وبرهیئت عجیبه وصفت
بدیعه اوزرینه واقعدرکه بز انجق بونلرک یا شرقدن غربه یا غربدن شرقه حرکتلرینی حس
ایدوب حقیقتلرینی ادراکده عقلمز قاصردر لکن آلات رصدیه واسطه سیله علما وحکمادن
بعضیلری افلاکک حرکتلرینک مقدارلرینی واوضاع مختلفه لرینی ادراک ایدوب مشاهده
ایتدکلری اوضاع وآثار ایله اسباب ومبادیسنک وجودینه استدلال ایلدیلر بونلردن
صکره عناصر اربعه دن مرکب اولان موجوداته نظر اولندقده انلر دخی اوج مرتبه
اوزرینه واقع اولوب طبقهٔ اولیده معادن طبقهٔ ثانیه ده نباتات طبقهٔ ثالثه ده حیوانات
حاصل اولمشدرکه بونلره اصطلاح حکماده موالید ثلث اطلاق اولنور وموجودات
انواعندن بو اوج نوعک طینت وطبیعتلری عناصر اربعه دن مرکب ومخلوق اولوب
لکن بربرینه مخالف ومغایر اولمغله صورت وطبیعتلری وافعال وآثارلری دخی مخالف
اولمشدر مع هذا بونه معادن ونباتات وحیوانات انواعی اجزای اصلیه لری ومایهٔ

ترکیبلری اولان عناصر اربعه دن ترکب وتکونده مشترک اولملریله معادن انواعنک اعلاسی
واکملی کندیدن اشرف اولان نبات نوعنک اسفلی مرتبه سنه قریب واول نوعدن معدود
اولمغه یاقلشمشدر مثلا معادن انواعی بذر وتخم سز حاصل اولمغله بی بذر وتخم خودبخود
نابت اولان سبزه وحشیش درجه سنه قریب اولدیغی کبی وکذلک اقسام نباتاتک اشرف
وافضلی دخی اصناف حیواناتک اسفل وادناسی اولمغه قریبدر مثلا نخل خرما ودرخت انکور
اصناف حیواناتدن انجو صدفی ایله خلزوندن دیدکلری حیوانه مستحیل اولمغه استعدادی اولدیغی
کبی بر انباتات انواعنک علی التحقیق بالکلیه حس وشعوری معدوم وصدف دنائیله
خلزونک دخی بصر وسامعه سی وذایقه سی وشامه سی مفقود انجق حرارت وبرودت
حسنه آلت اولان قوت لامسه سی موجود اولمغله نخل نمو وعنبده اکر قوت لامسه موجوده
اولکیدی درجهٔ نباتیه دن مرتبهٔ حیوانیه یه ترقی ایدوب صدف وخلزوندن رتبه سنده برحیوان
اولوردی وکذلک روح وحیات صاحبی اولان حیوانات انواعی دخی متعدد ومتکثر اولوب
علی التدریج مراتب کماله ترقی ایده رک اعتدال مزاج وسائر کمالاتده جمله دن ممتاز وعقل
وتدبیر ایله سرافراز اولان درجهٔ انسانیه یه بالغ وواصل اولدی وطبقهٔ حیوانیتده
مندرج اولان انواع واصنافده میمون وشبک دیدکلری حیوان کیاست وادراکده سائر
حیواناته غالب اولمغله درجهٔ انسانیته جمله دن اقرب اولوب لکن نوع انسان کبی امور
کلیه ده فکر وتدبیر وعقل وتمییز صاحبی اولمامغله رتبهٔ انسانیته بالغ اولمامشدر
بوآنه دک ذکر اولنان امور حس ومشاهده ایله مشهود ومعلوممز اولان مرتبه نک غایتیدر
بوندنصکره معلوم اوله که بز عالم افلاک وعناصردن مرکب اولان موجوداتده نیجه آثار
مختلفه وافعال متنوعه مشاهده ایدوب ازجمله افلاک وکواکبه نظر ایتدیکمزدن جهتلری
زمانلری مختلف سریع وبطی نیجه حرکات مختلفه مشهودیمز اولوب وکذلک عناصر اربعه دن
نار وهوانک جهت فوقه وآب وترابک جهت سفله حرکتی کبی وکذلک نبات وحیوان وانسان
انواعنده دخی جذب غدا ونشو ونما وحس وحرکت اعضا وخصوصا نوع انسانه مخصوص
اولان علم وکمال وحرفت وصنعت امثالی نیجه آثار وافعال مختلفه مشاهده ایدرزکه بونلرک
جسم وجسدلرینه مغایر بر سبب روحانیدن ظهور وصدور ایتمه سنه دلالت وبو اجسام
وابدانده تصرف ایله علاقه سنه شهادت ایدرکه اول سبب وعلت بدن انسانده حس وحرکت و
علم ومعرفت مبدئ اولان روح انسانی واجرام فلکیه ده عند الحکما انلری تحریک واداره ایدن
ارواح فلکیه دن عبارتدر ونفوس انسانیه وارواح فلکیه نک فوقنده بر روحانی موجود
آخر دخی ثابتدرکه انلرین ذاتلری بالفعل کامل ومرآت فطرتلرنده صور حقایق اشیا ماحصل
اولوب ذات وصفات حقه عالم وعارف وسائر موجوداتک احواله واقف اولملریله

نفوس انسانیه و ارواح فلکیه یه علم و معرفت و حس و حرکت ملکه لرینی امر حق ایله انلر
افاضه و اعطا ایلیوب ارواح دخی انلردن اخذ ایتدکلری کمالات علمیه و عملیه نک
تعلق ایلدکلری اجسام و ابدانده تدبیر و تصرف ایدوب علی التدریج ذاتلرین تکمیل ایدرلر
اول موجود روحانیه لسان شرعده ملائکه و اصطلاح حکماده عقول اطلاق اولنور بو
تقدیرجه عالم جسمانی عالم ارواحه عالم ارواح عالم ملائکه یه متصل و مرتبط اولوب
ارواح و نفوس مستعد اولدقلری کمالاتی ملائکه دن کسب و تحصیل ایتدکدنصکره اجسام
و ابدانده تدبیر و تصرف ایله علی التدریج کامل اولورلر معلوم اولدکه ارواح بشرک کندولردن
اشرف و اعلا اولان ملائکه کرام ایله تعلق و مناسبتلری ثابت اولدقده ان شاء الرحمن ذکری
آتی وجه اوزره علم و عمل ایله ذات نورانیلری کامل و درجه علم یقینه واصل اولان نفوس
فاضله بشریه آن واحدده لمح بصرده بشریتدن خروج و ملکیت درجه سنه وصول ایله
ملائکه زمره سنه ملحق و متصل اولمغه مستعد اولدقلری ثابت و ملاء اعلایه اتصال و ارتباطلری
ظاهر اولور بو صورتده نفوس انسانیه و ارواح بشریه نک ایکی جهتی اولوب بری علوی و بری
سفلی در طرف اسفلنده تدبیر و تصرف طریقیله بدنه متصل و متعلق اولوب آلات بدنیه سی و حواس
ظاهره سی اولان قوة باصره ایله مبصراتی کوروب و قوت سامعه ایله اصوات و کلماتی ایشیدوب
قوة ذائقه ایله طعومی طاتوب شامه ایله رایحه لری قوقلیوب لامسه ایله حرارت و برودتی
رطوبتی و یبوستی حس و ادراک ایدرک هر شیئک حقیقت کلیه و طبیعت مخصوصه سنه
و سائر احوال اعراضنه علم و شعور تحصیلنه استعداد کسب ایدر و ینه نفوس انسانیه جانب
اعلاسندن عالم معنایه متصل اولوب مجردات علویه یی نور بصیرت ایله مشاهده و ملائکه
کرام ایله روحانی معامله ایدوب هر شیئک حقیقت و کیفیتنه وقوف و اطلاع ایله سرآبرده
غیبده مستور اولان مغیباتی ادراک ایدرلر زیرا عالم جسمانی و روحانیده واقع و حادث
اولان امورک جمله سنه ملائکه کرام عارف و واقف اولوب مرآت ذاتلرنده صور اشیا مرتسم
اولمغله روح انسانی اول طرفه نور بصیرت ایله نظر و توجه ایتدکده آیینه ذاتنه مقابل
اولان صور غیبیه منعکس و منکشف اولوب طرف علام الغیوبدن الهام طریقیله نیجه علوم
و معارفه علم و عرفان تحصیل ایدرلر و دخی معلوم اولدکه نوع انسانک نفس و روحی
دیده دن نهان و افعال و آثاری بدنده ظاهر و عیان اولوب بنیه و بدننک مجموعی و اعضا
ظاهره و باطنه سی نفسک و قوالرینک آلتلری در که وقت حاجتده آنلری استعمال ایلکدن
صدور و ظهور ایدن افعال و آثاری قوه دن فعله اخراج ایدرلر مثلا انسانک بر شیئی
اخذ و تناولنده یدلری آلت اولوب مراد ایتدیکی وجه اوزره انی استعمال ایله اخذ ایدرلر
و کذلک مشی و سیرنده آیاقلری آلتی اولوب انلری تحریک ایله قطع مسافه ایدر و تکلمده

آلتی لسانی اولوب مراد ایتدیکی وجه اوزره تحریک ایله دیلدیکی کلامی سویلر و کذلک حرکت
کلیه سی یعنی بر طرفدن بر طرفه دونوب یوالتمه سی مجموع بدنیله اجزاء بدنیه سنک جمله سی کلیا
حرکت ایتمکله حاصل اولور و کذلک انساندن بونلرین امثالی نه قدر افعال و اعمال وجوده
کلورسه یا مجموع بدننی یا اعضاسندن بر عضو مخصوصنی اول فعلک حصولنه لایق
وجه اوزره استعمال ایدوب اول فعلی حصوله کتورر و دخی انسانک محسوسات جسمانیه یی
حس و ادراک ایچون ظاهر بدننده اعضای مخصوصه سنده بش قوة حاسه اولوب هر بری ایله
محسوساتندن بر درلوسنی ادراک ایدر مثلا رویت ایچون بصر و استماع اصوات ایچون
سامعه و طعوم مختلفه یی طاتمق ایچون ذائقه و رایحه لری شم ایچون شامه و حرارت و برودتی
و رطوبت و یبوستی حس ایچون قوت لامسه اولدیغی کبی عند الحکما باطن بدننده جرم دماغده
بش قوت دخی موجود درکه انسانک ظاهر بدننده موجود و مذکور اولان آلات حس
ایله ادراک ایتدیکی اشیایی قوای باطنه یه تسلیم و ادراک باطنه واسطه سیله حقایق اشیانک
معرفتنه توسل ایدر جرم دماغده مرتب اولان بش قوتک بری حس مشترک ایکنجیسی خیال
اوچنجیسی قوة واهمه دردنجیسی قوة حافظه بشنجیسی قوة مفکره در معلوم اولدکه انسانک
نفس و روحی اهل شرعدن محققلر ایله حکما قتنده جسم اولمیوب بلکه ذاتنده اجزای کثیفه جسمیه دن
مجرد و فعلنی تکمیلده و علم و عملنی تحصیلده جسم و بدنه وانده واقع اولان آلات و قوایه محتاج
بر موجود روحانی و جوهر نورانی اولمغله کویا روح بر سلطان صاحب فرمان و جسم و بدن اول
سلطانک قلمرو حکومت و مملکتی و آلات و قوای بدنیه سی اول مملکتک اعیانی و ارکانی مقامنده
اولمغله سلطان روح مملکت بدنک تدبیر و تصرفنده اعیان و ارکان رتبه سنده اولان حواس
خمسه ظاهره یی خواص و مقربین و ندمای مکرمین درجه سنده واقع اولان قوای خمسه باطنه یی
استعمال ایله نظام کارگاه معاش و معادنی تکمیل ایله سعادت دارینه واصل و نائل اولور و قوای
خمسه باطنه نک مجموعی جرم دماغده واقع و جرم دماغ دخی کتب فن تشریحده تفصیل اولندیغی
اوزره شکر کله سی کبی مخروطی الشکل بر عضو اولوب راسک جهت طولنده بر عضو در اوچ خالی محل
موجود درکه انلره بطون دماغ تسمیه اولنور بطن اول راسک جانب اعلاسنده جمله بطونک
اعظمی و اوسعی اولوب و بطن ثالث راسک طرف اسفلنده واقع و بطن اولدن اصغر بطن
ثانی اولکی بطن ایله اوچنجی بطنک اراسنده دهلیز کبی متوسط و آنلردن اضیقدر و بو
ذکر اولنان بطون ثلثه نک هر بری دخی اوچ طبقه اوزره مرتب و طبقه اولی یه مقدم
و ثانیه یه متوسط و طبقه ثالثه یه مؤخر در و جرم دماغده ترتیب اولنان بطون ثلثه ده
هر بری قلبدن دماغه صعود ایدن روح نفسانی ایله مملو اولوب و هر برنده بر دورلو
حس و ادراک حاصل اولمغله نفسک قوای مدرکه سی آنلرده موجود درکه اول قوای

باطنه دن قوۀ حس مشترك جرم دماغك اوّلكی بطننك مقدّمنده واقع بر قوتدر كه انسان
حواس ظاهره دن بصر ایله مشاهده ایتدیكی مبصراتی و سامعه ایله استماع ایتدیكی اصواتی
و كلماتی و ذائقه ایله طاندیغی طعومی و شامه ایله قوقلدیغی رایحه لری و لمس ایله حس و ادراك
ایتدیكی اشیانك صورتلرینك مجموعی حس مشترك واسطه سیله احساس و ادراك ایدر زیرا
ظاهر بدنده اولان حواسدن هر بری محسوساتدن انجق اول حاسّه یه مخصوص اولان شیئك
ادراكنه آلت اولوب حاسّۀ اخر ایله حس اولنه جق نسنه انكله ادراك اولنمز مثلا حس بصر
ایله انجق لون و ضیا و سائر محسوسات بصریه مشاهده اولنوب و قوۀ سامعه ایله انجق
اصوات و نغمات و حروف و كلمات معلوم اولوب نه بصر ایله مسموعات و نه سامعه ایله مبصرات
ادراك اولنور **اما بطن اوّل** دماغك مقدمنده موضوع اولان قوۀ حس مشترك ده بونلرك
جمله سی وقت واحدده دفعةً حاصل و ادراك اولنمغله گویا قوای خمسۀ ظاهره ده بو حس
مشترك دكلری قوتلك خارجده جاسوسلری منزله سنده اولوب طشره دن اخذ ایتدكلری
صور محسوساتی حس مشتركه ایصال و تسلیم ایدرلر و بو قوای باطنه نك ایكنجیسی قوت
خیالدر قوۀ خیال جرم دماغك اوّلكی بطننك مؤخرنده واقع بر قوتدر كه حس مشترك
مرسوم اولان صور محسوساتی حفظ و ضبط ایتمكله حس مشتركك خزینه سی مقامنده
اولوب طول عهد ایله منسی اولان محسوساتی وقت حاجتده نفس انسانی قوۀ خیال
واسطه سیله تذكر ایدر و قوای خمس باطنه نك اوچنجیسی قوت واهمه در قوت
واهمه دخی جرم دماغده ترتیب اولنان بطوندن اوچنجیسی بطننك مقدمنده و طبقه
اولاسنده واقع بر قوت و نفسك بر آلتیدر كه حس ظاهر ایله محسوس و معلوم اولان
اشیانك احوال جزئیه سی و احوال مخصوصه سی واهمه واسطه سیله ادراك اولنور **مثلا**
بر شخص معیننك كندویه اولان محبت مخصوصه و عداوت معینه سنی بیلوب و كذلك والد آنك
اولادنه محبتنی و اولادلرك دخی آنلره میل و محبتنی واهمه واسطه سیله ادراك ایتدیكی
كبی كذلك قیونك مصادف اولدیغی قوردك كندویه خصم و عدو اولدیغنی حس ایدوب
اجتناب ایتدیكی كبی زیرا قوت واهمه ایله محسوسات میاننده واقع اولان احوال جزئیه ادراك
اولنمغله حیواناتده دخی واهمه قوتی موجوددر **اما** انسان قوۀ واهمه ایله معانی
جزئیه یی احساس ایتدیكی كبی نفس ناطقه و قوت عقلیه سیله معانی كلیه یی دخی ادراك
ایدر مثلا مطلقا عداوت و محبت لفظلرینك معنای كلیسنی انسان عقل ایله بیلوب لكن
حیوانات اندن غافل اولوب بلكه معاینه ایدوب و مصادف اولدیغی اشیاء مخصوصه نك حال
و شانلرینی ادراك ایدر بو خصوصده انسان كبی اشیاء كلیه یی و احكام مطلقه یی ادراكدن بالكلیه
قاصر و عاجزلردر و قوای خمسۀ باطنه نك دردنجیسی قوۀ حافظه در و قوت حافظه

دخی بطون دماغیه دن اوچنجی بطننك آخرنده واقع بر قوتدر كه قوت واهمه ایله ادراك
اولنان معانی جزئیه انده حفظ اولنوب صور وهمیه نك خزینه سی مقامنده اولمغله وقت
حاجتده قوت واهمه صحیفۀ حافظه ده مرتسم و منتقش اولان معنالری اندن اخذ ایدوب
اقتضا ایتدیكی وجه اوزره استعمال ایلر و دخی قوای باطنه نك بشنجیسی قوت متفكره و
متصرفه در كه بو قوۀ دخی بطون دماغك وسطنده واقع اولان ایكنجی بطننده بر قوتدر كه
حس مشترك ایله بو قوت واهمه ایله ادراك اولنان صور محسوسات و معانی جزئیه ده تركیب
و تحلیل ایله تصرف ایدوب گاه صور حسیه و معانی جزئیه نك بعضیسنی بعضیسنه ضم و تركیب
و گاهیجه بر برلرندن تحلیل و تفریق ایلر مثلا گاه ایكی باشلی و گاه رأس مقطوع انسان تخیل
ایتدیكی كبی و قوۀ مفكره خیر الامور اوسطها نحوینجه بطون دماغیه نك وسطنده واقع
اولوب فوقنده و تحتنده اولان بطن اوّل ایله بطن ثانیده موضوع حس مشترك ایله قوت
واهمه نك ادراك ایتدكلری صور و معنالرده تصرف و آنلری ترتیب ایتمكله قوای دماغیه نك
اعلا و اشرفی اولوب انسانك نفس ناطقه سیله تعقل ایتدیكی امور كلیه یی تحصیل و ترتیبده
بر شریف آلتیدر زیرا نفس انسانی حقایق كلیه یی ادراك ایله سائر انواع حیواناتدن
ممتاز و صنایع غریبه ده و احوال عالمده رأی و تدبیر ایله سرفراز اولوب لكن حقایق
اشیایه علم و اطلاعی ملائكۀ كرام كبی بالفعل حاصل و جمله حوادث و واقعاتك قوت
عقلیه سی دفعةً واصل اولمیوب بلكه حواس ظاهره و باطنه واسطه سیله خارجدن اخذ
و كسب ایتدیكی صور محسوسات و احوال جزئیه لرنی علی التدریج مشاهده و ملاحظه یه موقوف
اولمغله بطون دماغیه نك وسطنده واقع اولان قوۀ مفكره سنی كسب ایتدیكی اشیاده
گاه تركیب و گاه تحلیل و تفریق استعمال ایده رك مستعد اولدیغی كمالات علمیه و عملیه یی
تحصیل و آلات جسمانیه و قوای بدنیه سنی حاصل اولان علوم روحانیه و معارف ملكیه
اطلاع ایله نفسنی تكمیل ایدوب آثار حقه و اسرار وجوده عالم و عارف اولمقده ملائكۀ
كرامه مشابه و مماثل و ملاء اعلایه ملحق و متصل اولور و دخی انسانك نفس ناطقه سی جناب
حقك خلق ایتدیكی فطرت اصلیه سی مقتضاسی اوزره گاهیجه علایق بشریه و كدورات
بدنیه دن بالكلیه علاقه یی قطع ایله بشریتدن منسلخ و منكشف و ریاضت مقوله سی
خارجدن بر شیء ایله استعانت سز افق اعلاده عالم معناده و ملائكۀ مقربینه متصل
اولوب انوار حقایق الهیه یی مشاهده ایله آیینۀ ذاتی منور اولور خلاصۀ كلام انبیاء كرام
علیهم السلام حضراتنك مرآت ذات عالیلری انوار علوم ایله منور و حقایق اشیانك صور
كلیه سی جوهر فطرتلرنده مرسوم و مصور اولوب جناب حق جل شانه حضرتلرینك ذات
اعلا و صفاتی اشیاسنی و عالم روحانی و جسمانیده موجود اولان اشیانك حقیقت و ماهیتلرینی

واحوال واعراض کلیه سنه فیض ربانی وامداد رحمانی ایله علم ومعرفتلری شامل ومن
کل الوجوه کامل لردر بوندنصکره معلوم اولکه درجۀ عرفانه واصل وفاضل وعلم وعملده
کامل اولان نفوس بشریه تحصیل معارفده اوچ قسمه منقسم واصناف ثلثه اوزرینه
واقعدر صنف اول افراد بشردن اول شخصدرکه علم ربانی وادراک روحانی یه کندی طبعیله
وصولدن عاجز وکثافت ظلمات بدنیه سی انوار معارف الهیه ایله کندی ما بیننه حائل وحاجب
اولمغله نفس وروحی طرف سفلی اولان جسم وبدن جانبنه میل وحرکت ایدوب حواس
خمسۀ ظاهره ایله محسوسات خارجیه یه نظر وحس وادراک ایتدیکی صورتدن قوۀ خیالیه سنده
وقوۀ حافظه سنده محفوظ ومضبوط اولان معلوماتنی قوۀ مفکره واسطه سیله قوانین
منطقیه اوزره ترکیب وترتیب ایدوب تصور وتصدیق نوعلرندن مجهوللرینی کسبه
تحصیل ایدر بو طریق ایله حاصل اولان علوم ومعارفلر جمله سی آلات بدنیه استعانتیله
وقوۀ متخیله وساطتیله خارجده موجود اولان محسوسات جزئیه دن مکسوب اولوب قواعد
مخصوصه وقوانین مضبوطه تحتنده داخل اولمغله دائره سی واسع دکلدر زیرا منطق کتابلرنده
تحقیق اولندیغی اوزره برشیئک تصوری یاخود برشیء ایله شیء آخری اوزرینه حکم وتصدیق
مجهوللر اولدقده اول مجهوللر اولان شیئی بلدره جک ذهنمزده معلوم ومحفوظ اولان کتاب
ومبادیه مراجعت اولنوب علی التدریج فکر وترتیب ایله مجهوللره علم وادراک حاصل اولور بو تقدیرجه
مجهوللر اولان اشیایی بیلمکه منکشف نسنه لری ذهنمز ایله ارایوب ولایق اولدیغی وجه اوزره ترتیب
وترکیب ایدرک بذل مقدور کتاب معلومه ومبادی معروفه یه منتهی اولوب آنی تجاوز ایلمز
اسباب علم اولان مبادیده یاخود ترتیب وترکیبنده خطا واقع اولورسه آنک واسطه سیله بلدیکمز
شیده دخی خطا واقع اولور که علما بینلرنده اولان کثرت اختلافات واسوله ومعارضات بو معنایه
شاهد کافیدر اکثریا علم وکمال ایله معروف اصحاب فضائلک علم ومعرفتلری وکثرت
تتبع ایله ملکه ورسوخلری بو طریق ایله حاصل اولوب دائرۀ معرفتلری حس وتجربه
یا آنک امثالی وجوه ایله معلوملری اولان کتاب ومبادی یه منتهی اولوب بو مرتبه یی تجاوز
ایده مزلر صنف ثانی حقایق اشیایه واقف اولان طوائف بنی آدمک ایکنجی صنفی اول ذات
کامله لردرکه نفس وروحلری مبدأ فیاض جل شانه حضرتلرینک خلق ایتدیکی فطرۀ طاهره
وخلقت زکیه سی اوزرینه باقی قالوب ذات نورانیسی حجاب ظلمانی ایله محجوب اولمامغله
طائر روحی عالم معناده سروش غیب ایله پرواز ایدوب ملائکۀ کرام کبی آلات بدنیه
وقوای حسیه استعانتنه محتاج اولمیان علوم ربانیه ومعارف روحانیه انوار ایله منوّر
وهر شیئک حقیقتی آیینۀ طبع تابناکلرنده مرسوم ومصوّردر بو صنفک دائرۀ علم
وعرفانلری بغایت واسع اولوب صنف اولک حس وخیال واسطه سیله کوروب بلدیکی

ونهایت علم وشعورلری اولان علوم اولیانک وکلنده نیجه اسرار خفیه یه واقف ومشاهدات
انوار معارف الهیه ده مدت بصر بصیرتلری صنف اولدن غالبدر زیرا اشبو صنف ثانینک
لوح ضمیرلرینه صور علم ومعارف لوح محفوظدن منعکس ومرتسم اولمغله علملرینک مبدأ
ومنتهاسی صنف اولده داخل اولانلرک علمای ظاهر کبی برحد معین ایله محدود ومحصور
اولمیوب آن واحدده لوح غیبدن مرآت روح منورلرینه انواع معارفدن نیچه چوق
اسرار منکشف اولور بو حالت سنیه ورتبۀ علیه علوم لدنیه اصحابی اولان اولیای کرامک
حال وشانی اولوب وسعدای مؤمنینه موتدنصکره برزخ قبرده حاصل سعادت ابدیه دخی
بودر صنف ثالث ودخی نفوس کملای بشریه نک اوچنجی صنفی اول طائفۀ علیه درکه خلق ایله
معاشرتلری حق ایله معامله لرینه مانع اولمیوب مراد ایتدکلری وقتده مجاهده وریاضت مقوله سی
خارجده امر ایله استعانتسز خود بخود نفوس شریفه لری بشریتدن خروج وقضای لاهوتده مقام
ملکیته عروج ایدوب آن واحدده لمح بصرده طی سرادقات علیین ومشاهدۀ ملائکۀ مقربین
ایله کلام ربانی وخطاب سبحانی یی استماع ایدرلر بو طائفۀ علیه انبیاء عظام صلوات الله
علیهم اجمعین حضراتیدرکه جناب رب العالمین جل شانه حضرتلری بونلرک کوهر کرانمایه
ذات عالیلرنی برصورت کامله ده خلق وایجاد ایلمشدرکه مراد ایتدکلری وقتده طرفة العینده
عالم شهادتدن عالم غیبه سیر وسفر ایدوب بشریت حالندن ملکیت طورینه واصل اولورلر بو حالت
سنیه وحی حالتیدر وبونلرده بو نشئه نک ظهوری انجق جناب رب العالمینک ارادۀ علیه سیله
وجوهر فطرت طاهره لرنی طرف قدسه منجذب خلق ایتمسیله حاصل اولمغین ساحۀ عصمتلری
اخلاق ذمیمه وافعال رذیله دن مبرا وذات عالیلری رضای حقه مخالف امره میل ومحبتدن
معرا اولوب دائما طاعات وعباداته صرف همت وتحصیل خیرات وحسناته رغبت ایدوب
دیدۀ بصیرتلری طرف غیبه ناظر واستدکلری وقتده فضای لاهوتده حاضر اولورلر ودخی
انبیاء کرام حضراتی بشریتدن ملکیته ترقی وملاء اعلادن اعتقاد وعمله دائر معارف الهیه یی
تلقی بیوردقلرنده عباده تبلیغ مصلحت ایچون ینه فی الحال ملکیتدن بشریت منزلکهنه تنزل
ایلیوب بو عالم جسمانیده نوع بشرک معتاد اولدقلری حس شعور آلتنده سمع وبصر ایله نیجه
امور غریبه دخی استماع ومشاهده بیوررلر کاه اولورکه سمع شریفلرینه کوزلیه زنک برصدای
مهیب واصل اولوب اول صدادن رمز واشارت طریقیله طرفلرینه حقدن کندولره وحی اولنان
کلامی اولدم فهم واتقان وامتنه بیان بیوررلر وکاه کندولره تبلیغ وحیه مأمور اولان
ملک رجل صورتنه تمثل ایدوب کلام الهی یی انبیایه ادا انلر دخی بعد الفهم والاذعان
امتنه تبلیغ بیوررلر لکن صفت بشریه دن خروج وعالم غیبه وصوللری وینه بشریته رجوع
ایدوب سفیر وحی جلیل حضرت جبرئیل علیه السلام دن وحی الهی یی اخذ وقبول بیورملرینک

مجموعی لحظهٔ واحده ده بلکه لمح بصرده اقرب آنده واقع اولور زیرا انبیاء عظامك
نفس شریف وروح لطیفلری بر مرآت جهان نمادرده دائما عالم غیبده لوح محفوظه وملأ
اعلایه مقابل اولوب بصر بصیرتله نظر واراده حق تعلق ایتدیکی وجه اوزره آنده مرسوم و
مصور اولان اسرار وحی ربانیه وآینهٔ ذاتلرینه منعکس اولدقده طرفة العینده قبول
ورینه بشریته رجوع بیوررلر سر وحکمتی دخی بودرکه انلرین علم وعرفانلری بزم کبی کسب
وتکریره وامتداد وقته موقوف اولمیوب بلکه جمله سی دفعةً حاصل وسرعت ایله کندولره واصل
اولمغله بو حالت سنیه لغت عربده سرعت معناسنه مستعمل اولان لفظ وحی ایله تسمیه اولنمشدر
معلوم اوله که ائمهٔ دین وعلمای محققین رأیلری اوزره وحی حالتلرینك اوکلکیسی یعنی
آواز جرس کبی صدای مهیب استماعی مخصوص کتاب ومستقل شریعت ایله مبعوث ومرسل
اولیوب بلکه بر صاحب شریعت نبی ذیشانك شریعتنی تأیید وتنفیذ ایچون بعث اولنان انبیا
عظامك رتبه سیدر حضرت هارون وسائر بنی اسرائیل پیغمبرلرینك اکثری کبی اما وحی
حالتلرینك ایکنجی قسمی که ملائکه نك رجل صورتنه تمثل ایدوب انبیاء عظام ایله مخاطبه
ومکالمه حالتیدر بو حالت سنیه صاحب کتاب شریعت اولان انبیا ومرسلینه مخصوص اولوب
حالت اولیدن اکمل واعلادر کتب اربعهٔ ربانیه وسائر صحف الهیه ایله مبعوث اولان
اصفیای مرسلین صلوات الله علیهم اجمعین حضراتی کبی که مرسل اولان پیغمبرلر اشبو حالت
ثانیه ایله سائر انبیادن ممتاز اولمشلردر نته کم قافله سالار اصفیا سلطان انبیا پیغمبر محمد
مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرندن حارث بن هشام کیفیت وحی ظهورینی سؤال
واستعلام ایتدکده کندولرده بو ایکی حالتك وقوعنی بیان ایله حقیقت وحی تفسیر وبو وجهله
جواهر کلمات قدسیه لرینی کشیدهٔ سلك تقریر ایدوب بیوردیلر که کاه طرف غیبدن سمعمه
آواز جرس کبی بر صدا واصل اولور وقتده بکا غایت تعب ومشقت حاصل اولوب واول صدا
بنه منقطع ومنقضی اولور حال بوکه بو آنده بندخی وحی اولنان کلام الهی یی فهم وحفظ
ایتمش بولنوردم وکاه دخی امین وحی الهی اولان ملك رجل صورتیله بکا ظاهر اولوب
تبلیغنه مأمور اولدیغی کلام الهی یی ادا ایتدکجه بندخی فهم واتقان وضبط واذعان
ایده رم دیو بیوررلردی کذا نقل اولنان حدیث شریف مفهوم منیفی اوزرینه حالت اولی
یعنی استماع صدای مهیب ایله تلقی وحی حالتی اثناسنده نبی علیه الصلوة والسلامه زیاده
تعب ومشقت عارض اولمه سنك سر وسببی بودرکه بو مقوله صدا استماعیله امر وحیك
ظهوری اوایل وحیده واقع اولوب هنوز بشریت عالمندن خروج وملکیته عروج ایله
تلقی وجهه مألوف اولمدقلری وقته مصادف اولمغله ذات عالیلرنده بر مقدار تعب و
مشقت حاصل اولور بو سببدن ناشیدرکه اوائل بعثده ملکیتدن بشریته عود وعروج

تأییدر که
نسخه

نده

بیوردقلرنده نوع بشره محسوسات جسمانیه یی ادراك ایچون احسان اولنان سمع
وبصر وسائر آلات حسیه دن انجق سامعه لرینه عالم غیبدن اخذ ایتدکلری وحی الهی صدا
صورتیله واصل اولوب بصر وسائر آلات حسیه ایله شهود وادراك حاصل اولمزایدی
الهی منکرر ومرةً بعد اخری عالم غیبه وصوللری متکثر اولدقجه بشریتدن ملکیته خروجه
انس والفت وحالت اولی یه نسبتله امر وحیده سهولت حاصل اولوب قضای لاهوتدن
عالم شهادته رجوع وقوای حسیه اعمال واستعماله شروع ایتدکلرنده بصر وبصیرتلریله
لوح غیبدن ادراك ایتدکلری اسرار وحی حامل اولان روح الامینك صورت بشریه سنی
حس بصر ایله دخی معاینه ومشاهده بیوررلر معلوم اوله که ابلغ بلغای عدنان نبی
آخر الزمان صلوات الله تعالی علیه وسلامه حضرتلرندن ظهور وحی الهی کیفیتنده وارد
وذکری سبق ایدن حدیث شریفده وحی حالتلرینی ایکی قسمه تقسیم وهر قسمنی بر نسنه یه تشبیه
بیوروب قسم اولده سمع نبویه واصل اولان کلام الهی یی صدای جرسه قسم ثانیده حامل وحی مبین
حضرت جبریل امینی بر مخاطبه افادهٔ مرام ایچون ترتیب کلام ایدن رجله تشبیه بیوردیلر
لکن وحی حالتلرندن حالت اولیده آواز جرس کبی صدادن فهم ایتدکلری معنانك ضبط
وحفظنی فعل ماضی صیغه سیله تعبیر بیوروب فینفصم عنی وقد وعیت ما قال
کلامیله بو معنایی ادا بیوردیلر حالت ثانیه ده یعنی حضرت جبرائیل علیه السلامك
صورت بشره تمثل ایدوب تبلیغ ایتدیکی وحی الهیدن منفهم اولان معنالری حفظ
واتقان بیوردقلرندن فعل مضارع صیغه سیله تعبیر بیوروب فیکلمنی فاعی ما یقول
کلامیله حارث بن هشامه خطاب وجواب باصواب ویردیلر مع هذا کلام اولده
وثانیده ایراد بیوریلان وعیت ایله اعی کلمه لری معناسنه موضوع اولان وعی لفظندن
مأخوذ اولوب وبو مقامده نبی علیه السلامك حالت اولیده صدادن وحالت ثانیده
کلام جبرئیلدن فهم اولنان وحی الهی یی ضبط واتقان بیوردقلرندن عبارت وشیء واحد
ایکن حالت اولیده فعل ماضی وحالت ثانیه ده فعل مضارع صیغه سیله تعبیر بیوردقلری
فنون بلاغتده بر نکتهٔ لطیفه یه مبنیدر اول نکتهٔ بدیعه بودرکه حالت اولیده طرف
غیبدن سمع شریفلرینه واصل اولان خطاب الهی جرس آوازینه تشبیه اولنوب
وعرف ناسده آواز جرس کبی کوردلدی وخشلدی مقوله سی صدالر انسان کلامی
کبی حروف مخصوصه دن وعلی الترتیب متکلمك اغراضنه دلالت ایدن عبارت
وکلام جنسندن معدود اولمیوب بلکه تموج هوادن حاصل وامر واحد متصلدن
بنا علیه حضرت نبی علیه الصلاة والسلامك سمع عالیلرینه بو مقوله صدا واصل
اولدیغی اثناده بر معنا فهم اولنمیوب بلکه بالکلیه اول صدا منقطع ومنقضی اولدیغی

آنده وحی اولنان کلام ربانی و خطاب سبحانی معلوم و محفوظلری اولدیغنی خبر ویردکلرنده
بو حالتلره حفظ و حیدن فعل ماضی صیغه‌سیله تعبیر مناسب اولدی زیرا حفظ معنا
صدای مذکورك بالکلیه انقطاع و انتهاسنه موقوف اولوب و فعل ماضی صیغه‌سی
دخی کچمش زمانده واقع و منقطع اولان امور ماضیه یه دلالت ایچون موضوع اولمغله
لسان عربده فعل ماضی اولان وعیت صیغه‌سیله تعبیر مرام بیورلوب فینفصم عنی
وقد وعیت ما قال الحدیث شریفنی ایراد بیوردیلر یعنی الله اعلم و رسوله حال وحیده
سمع صدای مذکور کلوب وینه منقطع اولور و عقبنده اول صدادن فهم اولنان
معنای وحی الهی یی بنده دخی حفظ و اتقان ایتمش اولورم **اما حال ثانیه‌ده** حضرت جبریل
علیه السلامك بشر صورتنه تمثل ایدوب طرف حقدن تبلیغ ایتدیکی وحی الهی یی متکلمك
مخاطبنه سوق و ترتیب ایتدیکی کلامه تشبیه بیورملریله بو حالتده حفظ و حیدن فعل مضارع
صیغه‌سیله تعبیر مقتضای حال اولدی **زیرا** فعل مضارع تجدده یعنی آنا فآنا متجدد و
مترتب و ازمنهٔ عدیده‌ده واقع اولان حوادثه دلالت ایچون ایلیوب و انسان تکلم ایتدیکی
کلامی ترتیب ایتدکده هر لفظی نطق ایتدکجه بر معنا حادث اولمغله مخاطب دخی کلامك
اولندن آخرینه وارنجه اجزای کلامدن معانئ عدیده فهم ایدر اولور بناء علیه جبرئیل
علیه السلام تمثل طریقیله وحی ربانی یی ادا ایتدکده اثنای وحیده رسول علیه السلام
حضرتلری دخی فهم و حفظ بیوردقلرینی فعل مضارع صیغه‌سیله تعبیر بیوروب فاعی
ما یقول کلامنی ایراد بیوردیلر یعنی جبریل علیه السلام وحی الهی یی بکا سویلربنده دخی
حفظ ایدرم دیو بیوردیلر و دخی **معلوم اوله که** وحی حالتلرینك جملهسنده تعب و
مشقت موجود اولدیغنه قرآن کریمك سورهٔ مزملده **انا سنلقی علیك قولا ثقیلا**
آیت کریمه‌سنده ائمهٔ تفسیر اشارت ایدوب قول ثقیلدن مرام وقت وحیده رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینه عارض اولان تعب و اضطراب دردیلر و حضرت عایشهٔ صدیقه
رضی الله تعالی عنهادن مرویدر که نزول وحی الهی اثناسنده اول شفا رسانِ خستهٔ دلالت
علیه افضل التحیه حضرتلرینه علاج ایده جك قدر تغییر و اضطراب عارض اولوب حتی زیاده
بارد کونده وحی الهی نزول ایدوب منقطع اولدقده جبین تابناکلرندن سیلاب رحمت کبی
قطرات عرق سیلان ایدردی دیو روایت بیورمشلردر **و دخی کتب سیرده** مسطور
اولدیغی اوزره وقت وحیده سلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلری کندیلرندن کچوب
عالم معتاده کمال استغراقلرندن ناشی خنجرهٔ حلقوم مبارکلرندن نوم و غشی اثنالرنده
نائم و مغشی علیها اولان کسنه‌لردن ظهور ایدن صوت کبی صدا مسموع اولدیغی معروف
و مشهوردر بو امرك سر و سببی اولدر که وحیك حقیقتی بوندن اقدم تقریر و تحقیق

اولندیغی اوزره نفس نفیسلری علایق بدنیه‌دن مفارقت و ملاء اعلاده ملائکهٔ کرام ایله ملاقات
و مقارنت ایله کلام الهی یی اخذ و تلقی ایتدکلری حالتدن عبارت اولمغله بو حالده روح
قدسیلری جسم لطیفلرندن علاقه‌یی قطع ایدوب بشریت صفتندن خروج و ملکیت
درجه‌سنه عروج ایتدکده بو حالت روحك بدندن مفارقتی مثللو بر کیفیت اولمغله ذات
عالیلرینه شدت و مشقت عارض اولوب ظاهر بدنلرنده تعب و اضطراب ظهور اولوردی و ابتدای
بعثتده کیفیت وحی و ظهور الهی بیاننده مشکات نبوتدن صادر اولان فغطنی حتی بلغ منی
الجهد فارسلنی فقال اقرأ قلت ما انا بقارئ الی آخر الحدیث حدیث شریفنده ذکر
اولنان غط کلمه‌سیله دخی مراد نزول وحی اثناسنده عارض اولان شدتدر لکن نزول
وحی الهی منکرر اولدقجه علی التدریج نفس نبیده اعتیاد حاصل اولمغله ابتدای وحیده
اوائل بعثتده ظهور ایدن تعب و مشقته نسبتله فی الجمله خفت و سهولت حاصل اولوردی حتی
سلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلرینك مکهٔ مکرمه‌ده اقامتلری حالنده نازل اولان سور
و آیات هجرتلری مدینهٔ منوره‌یه تشریفلرندنصکره نزول ایدنلردن قصیر اولدیغی
دخی بو معنایه دلالت ایدر **زیرا** مدینهٔ منوره‌یه هجرتلری وقتنده زمان بعثتلری اون
سنه مقداری زمان مرور ایدوب بعد الهجره طوال سور قرآنیه‌دن سورهٔ براتك مجموعی
یا خود اکثری تبوك غزاسنده ایکن سیر و سفر اثناسنده ذات عالیلرینه قربه سوار ایکن
نازل اولوب مع هذا مکهٔ مکرمه‌ده اقامتلری حالنده سور قصار مفصلك بعضیسی
بر وقتده و باقیسی وقت آخرده نازل اولوردی **وکذلك** اول سلطان رمز آشنای ما
اوحی علیه افضل التحایایه نازل اولان آیات قرآنیه‌نك آخری اولادین آیتی دخی آیات طویله‌دن اولوب
مدینهٔ منوره‌ده نزول ایتمشدر مع هذا مکهٔ مکرمه‌ده سورهٔ دخان و سورهٔ ذاریات و سورهٔ
مدثر و ضحی و علق سوره‌لری آیاتی قصار نازل اولوردی بو تقریر عندمزده مکه‌ده یا خود مدینه‌ده
نازل سور و آیات تمییزنده بر علامت حاصل اولوب سورهٔ قرآنیه‌دن بر سوره و آیتك مکی
و مدنی اولمسنه استدلال اولنور یعنی قصیر ایسه مکی طویل ایسه مدنی اولمق ظاهر اولور
بو آنده کلفه نبوت و رسالت بحق تمام اولوب حالا کهانت طریقیله مغیباته اطلاع و وقوف ادعا ایدن
کسنه‌لرك احوالی بیاننه شروع اولندی **معلوم اوله که** کهانت نفس انسانه مخصوص بر حالتدر
که بعض اسبابه توسل ایله اصحابی مغیبات و حقایق اشیایه اطلاع عدیله بر کیفیت اولوب خارجدن
خبر ویررلر بو امرك تحقیق و تفصیلی بویله‌در که بوندن اقدم تقریر اولندیغی اوزره نفوس
انسانیه علایق بشریه عوایق بدنیه‌دن خروج و کندیلری فوقنده اولان عالم روحانی یه
عروجه مستعد اولوب و نوع بشردن انبیاء کرام علیهم الصلوة والسلام حضراتی ایچون
بو حالت سنیه انجق ارادهٔ علیه و فطرت طاهره و جبلت صافیه‌لریله بر لحظه‌ده حاصل

وبو اثناده طرف حقدن موحی اولنان کلام الهی‌یی تلقی شرفنه نائل اولورلر و دخی معاشر
انبیانك بشریتدن ملکیته دخول و عالم غیبه وصوللری مجرد ذاتلریله و توجه نفسانیلریله
حاصل اولوب خارجدن تدارك حسیه و افعال بدنیه مقوله‌سی و نه انلرك غیری برسنه
ایله استعانت طریقیله دکلدر وقتاکه طبیعت بشرده جسمانیتدن روحانیته و بشریتدن
ملکیته عروجه استعداد موجود اولدیغی معلوم اولدقده تقسیم عقلی نوع بشرده طائفه‌نك
وجودینی دخی اقتضا ایدر که انلرك نفس و روحلری دخی مراد ایتدکلری وقتده شواغل
بدنیه ایله اشتغالی برطرف ایدوب قوة عقلیه و حرکت فکریه‌لرینی جمع خاطر ایله عالم معنایه
صرف و توجیه اوزره مجبول اوله‌لر لکن بو طائفه‌نك عالم غیبه وصوللری و اسرار روحانیته
وقوفلری انبیاء عظام حضراتی کبی مجرد نفس روحلریله و توجه خاطرلریله حاصل اولیوب
خارجدن بعض اسباب و آلات ایله توسل و استعانته محتاج اولملریله بونلرك رتبه‌سی
درجهٔ نبوتدن چوق مرتبه ناقص و کلاملری صدق و کذب ایله ممتزجدر بناء علیه بو
طائفه مغیباته اطلاع شوقیله طرف غیبه توجه ایدوب لوح ضمیرلرینه اسرار غیبدن
برسنه منعکس و منکشف اولدقده مطلبلرینی تحصیل و مرادلرینه ظفر ایچون حس خارجی
ایله ادراك اولنان امور جزئیه‌یه تشبث و انلرله استعانت ایدرلر بعضیسی مرآت
مجلا ایدوب مرآت کبی صاف و شفاف اجسام لطیفه‌یه امعان نظر ایدوب و بعضیسی دخی
حیواناتك کوکلرینه و بعضیلر بحسب الاتفاق ظاهر و مصادف اولدقلری طیور و دابه‌یه علی
وجه الاستمرار نظر و حبس بصر ایلیوب و بعض آخری دخی موزون مقفا کلمات تسویه و تکلم
و معانی لطیفه‌سنی تخیل ایده رك کندولردن محجوب و عالم غیبه اولدقجه متصل و لا تنقطع
و صفوت ذهنی قدر علوم غیبیه‌دن بعض معارفه واصل و نائل اولوب مطلوبدن خبر
ویررلر طبایع بشرده بو مقوله موجود اولان قوته کهانت و اصحابنه کاهن اطلاق اولنور
لکن نفوس کهان رتبهٔ کمالده نقص و قصور اوزرینه مجبول و مفطور اولملریله قوای حس
ایله محسوس و معلوم اولان امور جزئیه‌یه علم و ادراکلری حقایق کلیه‌یه وقوف و عرفانلرندن
اکثر اولوب اکثریا جزئیات محسوسه‌نك احواللرینه اطلاعه مألوف و مشغول و کلیاتدن غافللردر
یعنی اکثریا کوز ایله کوریلوب یا سمعله ایشدوب یاخود انلرك امثالی قوای ظاهره و باطنه
ایله حس و ادراك اولنان امور جزئیه‌یی بیلوب اما اشیاء جزئیه‌نك حقایق کلیه‌سنی
و علی الوجه الکلی احوال و احکاملرنی ادراکده قاصرلردر مثلا افراد انساندن برشخص معینی
و سائر اول شخصده موجود اولان احوال الجزئیه‌سنی مشاهده و تخیل ایدوب لکن اول شخصه
و سائر اشخاص انسانیه‌یه شامل اولان مطلق انسان حقیقتنی و طبیعت انسانه مخصوص
احوال و اعراض کلیه‌یی و عالمده موجود اولان سائر اجسام و ارواحك حقایق کلیه

و احوال شامله‌لری نفس الامرده اولدیغی کبی حقیقتی اوزره کشف و عیانده عاجزلردر
زیرا امور کلیه ناطقهٔ انسانیه و ارواح بشریه بشریتدن ملکیته واصل اولدقده انجق نفس
و روحلری کندی ذاتیله ادراك اولنور شو قدر وار در که انسانلرك نفس و روحی آلات
بدنیه واسطه‌سیله محسوسات جزئیه‌یی مشاهده ایده رك جزئیاتدن کلیاته انتقال ایله کندیده
بر استعداد حاصل اولوب علائق بشریه‌دن کندینی تخلیص و تجرید ایدوب عالم ملکیته واصل
اولدقده علوم کلیه و معارف غیبیه‌دن استعدادی قدر کمالنه نائل اولور بوندن ناشی
کاهنلرك قوت متخیله‌لری صور محسوسات جزئیه‌یی و احوال الجزئیه‌لرنی مشاهده‌یه مرآت
کبی بر آلت اولمغله نوم و یقظه حاللرنده دائما قوت متخیله‌لرینه نظر و آنده مرسوم و مصور
اولان صور جزئیه‌یی مشاهده ایدوب سمع و بصر و سائر قوای ظاهره و باطنه ایله حس
اولنان اشیایی و انلرك احوال جزئیه‌لرنی ادراکده کامللردر اما ورای پردهٔ حسده
موجود و تجرد روح و نفس ایله تعقل اولنان معقولات کلیه‌یی ادراکده قاصر اولوب قوت
عقلیه‌لری قوة متخیله‌لری کبی کامل و قوی دکلدر زیرا عالم جسمانی و روحانیده موجود اولان
اشیانك طبایعنه و احوال کلیه‌سنه کرکی کبی وقوف ارواح و نفوسك علی وجه الکمال ملاء اعلا
حقایق و
اتصالنه موقوف و طریق حصولی وحی و الهامه منوط اولوب بو شیئك ظهوری ملائکه
مقربین و انبیاء مرسلین حضراتنه مخصوصدر اما کاهنلرك علوم کلیه‌یی اخذ
و اقتباسلری نفوس خبیثهٔ شیاطینه مقارنت طریقیله اولمغله معارف لدنیه و علوم الهیه‌یی
تحصیلده قاصردر معلوم اولسونکه کهانت طریقیله مغیباتدن خبر ویرن طوایفك اصنافی
مختلف و مرتبهٔ استعدادده درجه‌لری متفاوت اولوب مغیباته اطلاعده هر صنفی بر
طریقه سالك اولمشدر ایچلرندن قوة کهانتده رتبهٔ کماله واصل و اطلاع اموردهٔ
سائر اصنافنه غالب اولان اول طائفه‌در که نفس و روحلری حجاب حس و پردهٔ غفلتدن
تخلیص و تجرید ایله عالم غیبه وصول ایچون وقت حاجتده کندولره مخصوص غزل
و قصیده مقوله‌سی بعض ابیات منظومه‌یی نطق و تکلمه مشغول و قوت خیالیه‌لری ایله اول
بیتلرك معنالرینی تخیل ایدوب اوقودقلری ابیات و اشعارك استعانتیله و قوة متخیله‌لری
وساطتیله نفس ناطقه‌لری ظاهردن باطنه رجوع و بو اثناده قلبلرینه نیجه امور خطور
ایلیوب اول اموری نطق و ترکیب و نظم ترتیب ایله خلقه اظهار و اخبار ایدرلر و ویردکلری
خبرکاه صادق و واقعه مطابق اولوب کاه کذب و دروغلری دخی ظاهر اولور زیرا
اصحاب کهانت فطرت بشریه‌لری حسبیله حجاب حق ایله محجوب و محسوساته متعلق امور
جزئیه ایله مشغول اولوب آیینهٔ روحلری نفوس شریفهٔ انبیاء عظام علیهم السلام
کبی انوار هدایت ایله منور و صور معارف و وحی الهیه ایله مصور اولمامغله نفس

کلیه محسوسات جزئیه کبی آلات بدنیه و قوای ظاهره و باطنه‌دن بر قوتله ادراك اولنمیوب بلکه نفس ح

ناطقه‌لری خود بخود اسرار غیبیه وصولندن عاجزدر بناء علیه کهنه ده بونشئه‌نك
ظهوری ذاتلرندن خارج ابیات واشعار مقوله‌سی امر اخر ایله توسل واستعانته
محتاج اولوب نفس وطبیعتلرنده واقع اولان نقص وقصورلرینی توسل ایتدکلری
نسنه ایله خبر وتکمیل واطلاع مغیباته وسیله تحصیل ایتمشلردر لکن استعانت عصا
ایله بر طریقه سالك ضریر دقت نظر ایله قطع مسافه ایدن بصیر ایله مساوی اولمدیغی اولان
طائفه کهانك نطق وتخییل ایتدکلری ابیات واشعار نفسلرینی شواغل حسیه ایله اشتغالدن
صرف وتخلیصه دار اولدیغی صورتده دخی اول ابیاتك نطق وتکلمی ومعنالرینك فکر
وتأملی نفسی طریق اخر ایله اشتغال ایتمکله مرآت نفس ایله لوح غیب میاننده بر حجاب
روحانی اولوب مزایای غیبیه وقوفده خبط وخطایه مؤدی وعرافلرینك صدق وکذب ایله
اختلاطنه بادی اولمغله حلیه اعتبار دن مبرادر وچوق کره دخی غیبه ظفر بولمقدن عجیله
ظن وتخمینی یقینی منزلکسنه تنزیل ایدوب کندیلردن استکشاف حال وامورلرینی سؤال
ایدنلر کسنه‌لری الدادوب جواب صواب اولمق اوزره خبط وخطالرینی صورت حقده ابراز
ایدرلر ودخی کهانت طریقیله مغیباتدن خبر ویرن طوایف مختلفه‌دن مسجع ومقفا کلام
ایله امر کهانتده استعانت ایدنلر رتبه کهانتده سائرلرندن اعلا اولمغله کاهن اسمی بو طائفه
مخصوص علم اولمشدر حتی شکایت صدر نبوت علیه افضل التحیه حضرتلرندن بو مقوله
موزون ومسجع کلام حقنده هذا من سجع الکهان کلام حکمت نظامی شرفیاب عز وصدور
اولوب سجعی کهانه اضافت طریقیله تخصیص بیورمشلردر ودخی جناب رسالت
پناهی صلی الله علیه وآله حضرتلری کهان عربدن ابن صیادك حال وشاننی امتحان
واختبار طریقیله کندیدن استفسار بیوروب یا ابن صیاد خاطرکه خطور وخلقه خبر
ویردیکك امور نوجهله در وورودی نه کیفیتده ظهور ایدر دیو استعلام بیوردقلرنده
ابن صیاد دخی بعضیسی صادق وبعضیسی کاذب اولور دیو جواب ویردیکنده سلطان
انبیا علیه افضل التحایا حضرتلری ابن صیادك امر فاسد ورأیی کاسد اولوب قولی
خبط وخطا ایله مشبوت ومخلوط اولدیغنی بیان ایله رد ایتدیلر یعنی رتبه نبوتك
خاصیتی صدق وصواب اولوب اکاذیب وجهله کذب وخطا عارض اولمق متصور
دکلدر زیرا منصب نبوت ورسالت بر رتبه رفیعه وحالت سنیه در که مشیت
علیه ربانیه وحکمت بالغه صمدانیه وفقنجه انبیاء عظامك نفوس شریفه‌لری بشریتدن
ملکیته وصول واسرار وحیك کندولرده حصولی ذاتلرندن خارج امر اجنبی ایله
استعانته موقوف اولمیوب بلکه تأییدات صمدانیه ایله مؤید اولملریله خود بخود طرف غیبه توجه
وملائکه کرامدن اسرار وحی الهییی اخذ وتلقی بیورد لر کاهنلر ایسه عالم غیبیه‌یی تجرد

کندی ذاتلرینه وصولدن عاجز اولملریله کندولردن پرده حجاب حتی رفع ایچون نطق
ابیات ونظر مرآت کبی آلات وتصورات اجنبیه ایله توسل واستعانته محتاج اولوب بونلر ایله
اشتغال وتوجه ایتدکلری مطلبدن بونلری اشتغال ومرآت نفسلرینه بو تصورات وتخیلات
ادخال ایتملریله نفس وروحلریله طرف غیبدن اخذ ایده‌جکلری معنالر ایله بو امور ممزوج ومخلوط
اولوب فکرلرنده تشویش واختلاله باعث وکلاملرنده کذب ودروغ ظهورینه مؤدی اولمغین
بونلرك حال وشانلری نبوت طورینه مخالف اولمشدر لکن اصناف کهنه‌دن مسجع کلام ایله
مغیباته وصولده توسل ایدنلر نظر مرآت وعظام حیواناتی ایله نطق غیب ایدن طوائفدن طبقه
کهانتده اعلادر زیرا رفع حجاب وعالم غیبه توجهده کلام موزون ایله استعانت صفحه
مرآت وعظام حیواناته نظر ایله ذهنی اشتغالدن اخف واسهل اولوب طریق اولده سلوك ایدن
صنفك عالم ارواحه قریب اتصالنه وتوجه ایتدیکی امره سرعت ایله انتقالنه دلالت ایدرلر
زیرا اشتغال ذهن ایله ترتیب واشعار لسان ایله ترکیب اولنوب صفحه مرآت وعظام وحیوانات کبی نظم
ذات مدرکدن خارج وزیاده اجنبی اولمدیغندن ماعدا انسان نطق کلام ایچون دائما
لسانی تقلیب ایله ترتیب حروفه مألوف اولمغله ذهنی علایق بشریتدن تجرید وطرف غیبه
امالده تحریکده کلام موزون ایله اشتغال سطح مرآت وعظام وحیوانات معقولاتی سینه‌لره
حبس نظردن اخف واسهل وطرف غیبدن روحك اخذ ایده‌جکی معنالره خلل ویرمکده
سائرلرندن اهوندر ودخی معلوم اولا که ذکر اولنان کهانتك دوام وبقاسنه ناس
اختلاف ایدوب بعضیلری زمان بعثت محمدیه علیه افضل التحیه‌دن برو عالمده وجودی
منقطع واصحابی منقرض اولدی دیو زعم ایدوب دیدیلرکه کاهنلر قبل البعثه اخبار سماویه‌یی
ارواح خبیثه شیاطیندن الوب وشیاطین دخی طرف سمایه صعود وملائکه کرامدن
اخذ واستراق ایدرلردی زمان بعثت نبویه قریب اولدقده جناب رب العالمین شیاطینی
خبر سمایه اطلاعدن منع وزجر حکمتنی اظهار ایچون قرآن کریمده وارد اولدیغی اوزره
شهاب ثاقب ایله شیاطینی رجم وطرد ایدوب ملاء اعلادن خبر استماعدن ممنوع
اولملریله زمان رسالتدن برو کهانت باطل وارباب نام ونشانلری محو ومضمحل اولدی
دیدیلر لکن بعض ناسك بو زعملری کهانتك بطلان وانقطاعنه وارباب انقراضنه
دلالت ایتمدیکی بر قاچ وجهله ظاهردر اولا کاهنلر اخبار سماویه‌یی جمیع علوم کهانتی
شیاطینه ارواح خبیثه‌یه مقارنتلرندن اخذ ایتدکلری کبی سجع وقافیه ونظر
مرآت امثالی امور وساطتیله کندی نفس وروحلرندن دخی اخذ ایدرلر ثانیا قرآن
عظیمده رجم شیاطین حقنده وارد اولان آیت کریمه شیاطینك اخبار سماویه‌دن
انجق بعثت نبویه‌یه متعلق خبرلری اخذدن ممنوع اولملرینه دلالت ایدوب خبر بعثتك

سائر امور غیبیه‌یی اخذ و تلقیده ممنوع اولدقلرینه دلالت ایلمز ثالثا جائزدر که
کهانتك انقطاعی انجق وقت بعثته و زمان نبوته مخصوص اولوب بعدینه وقت
بعثتدن مقدم اولدیغی حاله عودت و الی الآن ارباب اجرای رسوم کهانت ایده‌لر
ظاهر حال دخی بوکه شاهددر که شمس عالمتابك طلوعی وقتنده کوکبلرك و شمعلرك
ضیالری محو اولدیغی کبی زمان نبوتده دخی وحی الهیدن غیری جمله معارف و علوم
مضمحل اولور زیرا نبوت و رسالت بر نور اعظمدر که انك ظهوری جمله انواره غالب
اولمغله افق غیبدن آفتاب جهانتاب رسالتك طلوعی ایله سائر انوار معارف محو اولور
و دخی آثار سفلیه و حوادث یومیه‌یی اوضاع فلکیه‌یه نسبت ایدن حکمانك بعضیسی بویله
زعم ایتدیلر که کهانت انبیاء عظامدن هر نبی ذیشانك بعث و ارسال اولنه‌جقلری وقتدن
مقدمجه زمان بعثته قریب مدتده ظهور ایدوب بعثت نبویه وقتندن ینه منقطع اولور
زیرا بو رایه ذاهب اولان حکما زعملرنده نبوت و رسالتك وقوع و ظهوری اوضاع
فلکیه‌دن بر وضع مخصوصك حدوثنه موقوف اولوب یعنی کواکب سما و ییدن
بر قاچ کوکب معینك فلکلرنده کندولره مخصوص سیر و حرکتلریله برج واحدده اجتماع
و اقتران یاخود مقابله تثلیث تسدیس تربیع مثللو بر طریق ایله حاصل اولان وضع مخصوص
توقف ایلیوب اول وضعك اسباب و شروطی مدت معینه‌ده کرکی کبی اتمام اولمغله اول
وضع مخصوص فلکده حاصل اولدقده نوع بشردن بر ذات معینی منصب نبوتله سر
افراز اولور اما نبوت و رسالته سبب اولان اول وضع مخصوصك اسباب و شروطینك
بر مقداری موجود باقیسی هنوز معدوم و مفقود اولدیغی اثناده عالم کون و فساده
طوری نبوت طورندن ناقص بر ذاتك ظهورینی اقتضا ایدر که اول ناقص ایله ظهور ایدن
شخصه کاهن اطلاق اولنور مادامکه افلاکده کواکب بینلرنده امر نبوته سبب عد اولنان
وضع مخصوص حاصل اولمیه طور کهانتله بر ایکی شخص ظهوره کلوب اجرای آیین کهانت
ایدرلر اول وضع مخصوص کرکی کبی حاصل اولدقده وجه ارضده نبوت و رسالت ظهور
ایدوب کهانت محو و مضمحل و ارباب اندن اولحالت زائل اولور دیدیلر معلوم اولدکه حکمانك
بو زعم فاسدلری اوضاع فلکیه‌دن حدوث و ظهورینه سبب اولان وضعك بعض اجزاسی
اولوضعك تمامیله حصولنه کلنجه آثارك مراتبندن بعضیسنی ایجاب و اقتضا ایتمه‌سنه
مبنیدر بو خصوص ایسه مسلم دکلدر زیرا جائزدر که اول وضع مخصوصك کندینه ظهور
ایده‌جك اثرنده تأثیری اجزای مادیه‌سی کرکی کبی نظام بولوب تمام اولدقده حاصل اولان
صورت مخصوصه و هیئت معینه‌سیله اولوب بعض اجزاسی ناقص اولدیغی صورتده
اصلا بر شیء اقتضا ایتمیه بوخصوص ذکر اولنان حکما زعملری اوزره بر شیئك حدوثنه

سبب اولان وضعك تمامی اول شیئك کمالا اوزره وجودنی اقتضا ایدوب بعض
اجزاسی ناقص اولدقده اول شیئك نقصان اوزره وجودنی ایجاب ایتمیه بو صورتده
اول وضع مخصوصك تمامی نبوت و رسالتك وقوعنه و نقصانی طور کهانتك ظهورینه
دلالت ایلمز که حکمانك زعملری صحیح اوله بوندنصکره معلوم اولدکه عهد نبوت و زمان
رسالتده موجود اولان کاهنلر کندی زمانلرنده ظهور ایدن انبیاء عظامك صدق
و رسالتلرینه و معجزات باهره‌لرینك دعوالرینه دلالت ایدوب بحق پیغمبر اولدقلرینه
علم و عرفانلری واردر زیرا نفوس کهنه‌نك عالم ارواحه اتصالی و روحانیات ایله
مناسبتلری سائر افراد بشردن زیاده و اقوا اولمغله طور اشرف نبوتك و کیفیت وحی
و رسالتك حال و شاننه کندی وجدانلریله عالم و عارفلردر نتکم سائر افراد بشر انجق
حال نومده رفع حجاب حس ایله مشاهده ایتدکلری صور واقعات و اطلاع مغیبات سببیله
اسرار وحیدن هرکس بر نمونه‌یه واقف اولمشدر اما طور کهانت نوم حالتندن بو بابده
اقوا اولمغله انلرك امر رسالته و طور نبوته علم و عرفانلری نائمدن زیاده درلکن کهنه‌نك
تصدیق رسالتدن امتناعلری و تکذیب انبیاده اصرارلری مجرد کندولره ظهور ایدن
طور کهانت و عالم ارواحله نفسلرینك شدت مناسبتی کندیلر ایچون منصب رسالت
عد ایدوب بعضیلری دعوای نبوته جسارت و تصدیق انبیاده عناد و مخالفت ایلدیلر نتکم
کهان عربدن امیة بن ابی الصلت و ابن صیاد و مسیلمهٔ کذاب و انلرك امثالی نیجه کاهنلر منصب
نبوة داعیه‌سیله هرزه کوی کفر و فساد اولدیلر و قتاکه غلبهٔ نور اسلام ایله صحیفهٔ عالمدن
ظلمات کفر و فساد محو و مضمحل اولوب کاهنلرك خولیای امانیلری منقطع اولدقده ایچلرندن
نیجه کمسنه‌لر شرف دین اسلام و علم و عرفانه موفق اولوب ایمانه کلدیلر نتکم کهان عربدن
بنه طلیحة الاسدی ایله قارب بن اسوده شرف اسلام ایله مشرف اولوب فتوحات اسلامیه‌ده
بونلردن ظهور ایدن آثار حسنه ملکه دین اسلامده ثبات قدملرینه و حسن حاللرینه
شهادت ایدر و دخی اذن حق ایله اطلاع مغیباته وسیله اولان حالتلرینك بری دخی رؤیا حالتیدر
معلوم اولدکه عالم رؤیا عالم روحانیه‌دن بر عالمدرکه عامهٔ افراد بشرده سکون و راحت
ایچون نوم دیدکلری حالت طبیعیه ظهور ایتدکده روح انسانی ظاهردن باطنه توجه ایدوب
لوح غیبده کندی آیینهٔ ذاتنه منعکس اولان صور کائنا فی لحظة واحدة ده مشاهده
و تماشا ایدر زیرا انسانك نفسی حال یقظه‌ده کندی جسم و بدننك احوالنی تدبیر ایله
مشغول و سمع و بصر و سائر قوای ظاهره ایله حس ایتدیکی موردده ذکر و تأمله مجبول اولمغله
کندی ذاتنی ادراکدن غافل و لوح غیبدن کندیسنه منعکس اولان علوم و معارفدن
ذاهلدر اما نوم سببیله روزنه حسی سد و بند ایدوب علایق جسمانیه و عوائق بدنیه‌دن

نظرى قطع ايله عالم غيبه توجه ايتدكده ملائكهٔ كرام وسائر روحانياتى مشاهده ايليوب
روحانيات ايسه علماى محققين قتنده عالمده موجود وواقع اولان امورك جملسنه
واقف كچمشده وكلجكده ظهور ايدن اشيايه عارف اولمغله نفس انسانى دخى اشناى نومده
جسم وبدنه متعلق امور ايله اشتغالدن فى الجمله تخليص كريبان ايله بر لحظه عالم روحانيه
وصوله فرصت بولديغى انده كندى دخى جواهر روحانيه دن بر جواهر اولوب نور بصيرت
ايله ارواح علويه يه نظر وانلرك آيينهٔ ذاتلرنده مرسوم ومصور اولان علوم غيبيه دن
نيجه معارفه تأمل وزمان مستقبلده ظهور ايده جك حوادثدن بعضيسنه واصل اولدقدن
صكره ينه فى الحال روحانيتدن جسمانيته عود ورجوع ايدوب واستفاضا ايله واقف
اولديغى امورى بطن دماغده موجود اولان قوهٔ متخيله يه عرض ايدر اكر روح انسانى علايقدن
بدنيه دن كندينى كركى كبى تخليص ايدوب آيينهٔ ذاتى كدورات علايق ايله مغبر ايسه لوح
غيبده منعكس اولان معنايى على وجه الكمال مشاهده وعينيله ادراكده قاصر اولور بو
صورتده قواى دماغيه دن قوهٔ متخيله نفسك نقصان وقصورى اوزره مشاهده ايتديكى
معنايه اكا مناسب بر صورت ايله تصوير وكندويه لايق بر قالبه سبك وافراغ ايدوب
واقعه تعبيره محتاج اولور معبر دخى اول صورت خياليه يه مناسب ومشابه اولان معنايى
صاحب رؤيايه بيان ايدوب نفع وضر خير وشردن نه معقوله امره دلالت ايدر ايسه انى
كشف واظهار ايدر اما آيينهٔ روح صاف وتابناك وغبار وهمدن پاك اولوب روى بصيرتدن
رفع نقاب وكشف حجاب ايلدى بر لحظه عالم غيبده ارواح علييين ايله ملاقات ايدوب كنديننك
يا اخرك احوالنه متعلق بعض امورى كركى كبى مشاهده ومعاينه ايتدكده اول واقعه اكر
واقعه مطابق رؤياى صالحه اولور ومثال خيالدن خاليه اولمغله تعبيردن مستغنى اولوب
مشاهده ايتديكى امرك خارجده عينى واقع اولور معلوم اوله كه انسانك نفس وروحى
ايچون عالم منامده بو حالتك وقوعنه سبب اولدر كه روح انسانى ابتداى خلقتنده
وفطرت اولى سنده علوم ومعارفى قابل وفنون وصنايعه مستعد بر جوهر روحانى اولوب لكن
مستعد اولديغى كمالاتك كندوده حصولى متعلق ايتديكى جسم وبدنك داخل وخارجنده
خلق اولنان قواى ظاهره وقواى باطنه سى وسائر الات بدنيه سى محسوسات خارجيه ده
استعماله موقوفدر مثلا قواى ظاهره دن باصره ايله مرئياتى كوروب سامعه ايله مسموعاتى
ايشدوب شامه ايله روايحى شم وذائقه ايله طعومى فهم ولامسه ايله حرارت وبرودت
ورطوبت ويبوستى حس ايدوب بعده بطون دماغده موجود اولان قواى خمسهٔ باطنه
ايله دخى محسوسات جزئيه نك احوال اعراض جزئيه سنى تخيل وتفكر ايده رك جزئياتدن
كلياته ترقى ايدوب اشيانك طبيعت وحقيقت كليه لرنى واحوال عوارضلرنى على وجه الكلى

ادراك واذعان ملكه سى حاصل ودرجهٔ كماله واصل اولدقدن صكره دائرهٔ حسدن
خارج والات بدنيه سز حاصل اولان علوم غيبيه ومعارف الهيه يى دخى مجرد كنديذاتى
روحانيسى وطبع نورانيسى ايله ادراك ايتمكله ارواح علييينه وملائكهٔ مقربينه فى
الجمله مشابهت ومناسبت تحصيل ايدر انجق روحانيات اركاننده نفسك رتبه سى ملكيت
طبقه سنده ادنى اولوب كمالات علميه وعمليه ده درجهٔ علياى ملاء اعلايه بالغ دكلدر
زيرا ملائكهٔ كرام عليهم الصلوة والسلام حضراتنك ذات وصفات حقه وعالم روحانى
وجسمانيده موجود اولان سائر اشيانك حقيقتلرينه علم وادراكلرى نفس انسان كبى
قواى بدنيه والات جسمانيه وساطتيله على التدريج كسب وتحصيله موقوف اوليوب بلكه
ابتداى فطرتلرنده واول خلقتلرنده انلرك جميع كمالات علميه وعمليه لرى دفعة حاصل
وانسانك ازمنهٔ عديده ده كسب وتدريج ايله تحصيل ايده جكى علوم ومعارفه اول
امرده على وجه الكمال واصل اولمغله ذاتلرنى استكمال ايچون نفس كبى خارج الات وقوايه
محتاج دكللردر لكن انسان دخى اصل فطرتنده ومايهٔ خلقتنده موجود اولان
استعدادى فعله كتوروب حقايق اشيا وطبايع موجوداته علم وادراك تحصيل ايدوب جوهر
ذاتنى تكميل ايتدكدنصكره رفع حجاب حس ايله عالم منامده جسمانيتدن روحانيته
ترقى ايدوب بر لحظه انوار ملكيه وذوات روحانيه ايله ملاقات ايتدكده آن واحدده
لوح غيبده استعداد وصفوتى قدر علوم غيبيه يه واقف اولور وروح انسانى مادامكه
حلول موت ايله جسم وبدندن علاقه سنى قطع ايتميه كنديده بو استعداد ذاتى موجود
اولوب علايق ومشاغلدن كندويه عالم منامده تجريد حاصل اولدقجه مغيباتدن نيجه
اموره مطلع اولور و نفس انسانده مغيباته وصول استعدادى مختلف وقرب وبعد
ايله درجاتى متفاوت اولور بر قسمى عامهٔ افرادك طبيعتلرنده موجود اولوب عالم منامده
اثرى حاصل اولور و بر قسمى دخى اولياء كرامه مخصوص استعداددر كه انلر حال منامك
غيرنده دخى كشف والهام طريقيله بعض مغيباته واقف ومطلع اولورلر اما انبياء عظام
صلوات الله تعالى عليهم اجمعين افنديلريمز حضراتنك ذات كريم وصفاتلرنده عالم غيبه
وصول استعدادى درجهٔ عليا ورتبهٔ قصوايه بالغدر كه انلرك ارواح مقدسه لرى
اجسام لطيفه لرنده موجود اولان قواى ظاهره وباطنه لريله حس ومشاهده اولنان
امورك وسائر مشاغل بدنيه نك جمله سندن علاقه سنى قطع ايله لمح بصرده دائرهٔ بشريتدن
خروج وجميع روحانياتك اكمل واعلاسى اولان ملكيت محضه رتبه سنه عروج ايدوب
ارواح علييين وملائكهٔ مقربيندن بر روح اعظم وملك معظم اولور و بو انناده
سرا پردهٔ غيبده مكنون اولان اسرار الهيه وعلوم ملكيه يى طور قياسدن خارج

ذات عالیلرینه مخصوص ادراك و شهود ایله مشاهده و اوقات مخصوصهده تلقی
وحی الهی بیوردرلر بعده ملکیتدن بشریته عود و رجوع ایدوب دائرهٔ حس و خیاله
تشریف ایتدکلرنده ملائکهٔ کرامی صورت بشریه ایله دخی مشاهده و طرفلرندن کندولره
تبلیغ اولنان کلام الهی یی سفیر وحی جلیلدن اخذ و تلقی بیوردرلر انبیاء عظامك بو حالات
سنیهلری سائر افراد بشرین عالم منامده رؤیا طریقیله معاینه ایتدکلری حاللردن چوق مرتبه
اعلا ایسه ده بینه استفاضهٔ غیبیه بینلرنده فی الجمله مناسبت و مشابهت واقع اولمغله فخر
موجودات علیه افضل الصلوات حضرتلری نبوت ایله رؤیانك مناسبتنی و بینلرنده واقع
اولان نسبت تفاوتی امت و اصحابه بیان قصدیله رؤیا نبوتك قرق التی جزئندن برجزءدر
دیو کهربز خطاب مستطاب اولدیلر و در روایت اخراده قرق اوچ جزئندن و بر روایتده یتمش
دخی جزئندن برجزء اولمق اوزره کتب احادیثده تخریج اولنمشدر بو روایتلرین جملهسنده
اجزاء نبوتك ذکر اولنان عدد معیننه اختصاصی مقصود بالذات اولمیوب بلکه نبوت و رسالتده مخصوص
اولان مراتب علیهنك کثرتنی و رؤیا ایله نبوت میاننده واقع اولان کمال تفاوتی بیان قصد
اولنمشدر زیرا بو حدیث شریفك بعض طرق اسنادنده نقل اولندیغی اوزره کلام عربده یتمش
معناسنه اولان سبعین لفظی وارد اولوب و عند العرب لفظ سبعین کثرتدن کنایه مقامنده استعمال
اولنه کلمشدر اما شراح احادیثك بعضیلری بو حدیث شریفده واقع اولان رؤیادن رؤیا
نبوتك قرق التی جزئندن برجزء اولمق روایتی اوزره حدیث شریفی شویله توجیه ایتدیلر که فخر
الاصفیا پیغمبر عزیز محمد مصطفی علیه من الصلوات ازکاها حضرتلرینك ابتدای بعثتلرندن التی
مقداری زمان که نصف سنهدر وحی الهی رؤیا طریقیله واقع اولوب مدت مزبورده اول رازدان
لسان الغیب ما اوحی حضرتلری نرگس زار خوابده گلشن سرای لاهوتیهده دیده کشا و نفحات
قدسیه ریاحینی وحی ایله مشام روح قدسیلری بویا اولوردی و حرم محترم مکه و مدینه
منورهده مجموع مدت نبوت و رسالتلری یکرمی اوچ سنهیه بالغ اولمغله یکرمی اوچ سنهنك تنصیف
والتیشر آیه تقسیم اولندقده یکرمی اوچ سنه قرق التی قسمه منقسم اولمغین ابتدای نبوتده رؤیا
ایله مرور ایدن التی آیی مدت نبوت محمدیه علیه افضل التحیهنك قرق التی جزئندن برجزء
اولمش اولور بناء علیه ذکر اولنان حدیث شریفده رؤیا ایله نبوت میاننده واقع اولان
تفاوتی مجموع مدت نبوت ایله وقت رؤیا بیننده بولنان نسبته حمل ایدوب حدیث شریفی بو وجهله
توجیه ایتدیلر لکن بو توجیه برایکی وجهله دائرهٔ تحقیقدن بعیددر اولا مدت نبوتك
یکرمی اوچ سنهیه بلوغی و ابتدای بعثتده التی ای مقداری زمان رؤیا طریقیله وحی الهی
ظهوری انجق جناب رسول کبریا محمد مصطفی علیه افضل التحایا حضرتلری ایچون واقع اولوب
اما سائر انبیاء عظام حضراتنك مبادی نبوتلرنده رؤیا طریقیله تلقیء وحی ایتملری و انلرك

صورتنده وحی رؤیا ایله مرور ایدن وقتلری مدت نبوتلرینه نسبت اولندقده قرق التی جزءدن
بر جزءه بالغ اولدیغی بر وجهله ثابت اولمامشدر مع هذا ذکر اولنان حدیث شریفده ایسه مطلق
نبوت ایله رؤیا بیننده واقع اولان نسبت و مرتبه تبیانی مقصود اولوب مجرد بزم پیغمبرمزك نبوتی
مخصوصیله رؤیانك حال و شاننی و بینلرنده اولان نسبتی تحصیل قصد اولنمامشدر که
وجه مذکور ایله حدیث شریفی توجیه صحیح اوله ثانیا حدیث مذکورده انجق نبوت محمدیه ایله
رؤیانك مناسبتی و مجرد بینلرنده واقع اولان مراتب رتبه تفاوتی مطلوب دخی اولسه
توجیه مذکوره انجق رؤیا ایله مرور ایدن التی آیی مقداری زمانك مدت نبوتلری اولان
یکرمی اوچ سنهیه نسبتی مقید اولوب نفس نبوت ایله حقیقت رؤیا میاننده واقع اولان تفاوت
مراتب دلالت ایلمز مقصود اصلی ایسه نبوت و رسالتك علو منزلتنی و رؤیانك اکا ادنی
مناسبتی اولدیغنی بیان اولوب یوخسه رؤیا زمانی ایله مدت نبوة بیننده واقع اولان نسبتی
تعیین دکلدر اما بزم تقریر مشروحمزدن فهم اولندیغی اوزره حدیث شریفده وارد اولان
عدد ایله حقیقتی مراد اولنمیوب کثرتدن کنایه اولندیغی تقدیرجه رؤیا نبوتك قرق التی
جزئندن برجزء اولمغله مراد عامهٔ افراد بشرده حال منامده استفاضهٔ غیبیه وسیله اولان استعداد
بعینه انبیاء عظام صلوات الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنك ذات عالیلرینه مخصوص
و خلقت زکیهلرنده مذکور اولان استعداد قریبه نسبتی و حالت رؤیا رتبهٔ نبوتدن چوق مرتبه
ادنی اولدیغی بیان بیورلمش اولور بوندنصکره دخی معلوم اوله که عامهٔ افراد بشرك نفس و
روحلری کوجه اطلاع مغیباته مستعد اولوب و هر شخصك جوهر ذاتنده بو استعداد ذاتی
موجود ایسه ده لکن قبوله مستعد اولدیغی کمالات علمیه و عملیهنك کندیده بالفعل حصولنه
قتی چوق مانعلر دخی واردر بو موانعك اعظم و اقواسی انسانك ظاهر وجودنده
موجود اولان قوای خمسهدرکه انلرك هر بریله انسان خارجده موجود اولان محسوسات
جزئیهیی حس و ادراك ایله مشغول اولوب علاقه ایتدیکی امور محسوسه و رای پردهٔ حس
و خیالده موجود اولان عالم معنای صور روحانیهیی مشاهدهدن نفسنی منع و صرف ایتمکین
جناب حکیم علام الغیوب جل شانه عن وصمة العیوب حضرتلری طبیعت بشرده حالت منامی
خلق و ایجاد ایله آیینهٔ روحدن پردهٔ حسی رفع و حرمسرای غیبیه بر باب فتح ایلدیکنده روح انسانی
عالم منامده اول بابدن عالم معنایه دخول و لوح غیبده مرسوم اولان صور مغیباته اشتیاقی
اولدیغی بعض اموره واقف اولور بناء علی هذا روح انسانینك اثنای عالم خوابده علایق
و شواغل بدنیهدن تخلیص که بیان ایدوب برلحظه عالم غیبه نظر ایله مقصوده ظفر بولور
بو سببدن ناشی اولمبشر اهل اسلام رسول سید الانام علیه الصلوة والسلام حضرتلری
رؤیای مبشراتدن عد ایدوب سعادت ایله بیوردیلر که لَمْ یَبْقَ مِنَ النُّبُوَّةِ اِلَّا المُبَشِّرَاتِ

یعنی منصب نبوت بنم ایله مختوم وبعد الانتقال وحی الهی منقطع اولمغله بنم زمانمده وبندن صکره
واصحاب وامتم ارلرینده آثار نبوتدن معدود وامور غیبیه اطلاعه وسیله اولمغله صالح بر سنه
باقی قالمیه الا المبشرات باقی قالمیجقدر دیو امتٔ مرحومه لرینی تبشیر ایتدیلر مجلس نبویده حاضر اولان اصحابهٔ
کرام حضراتی یا رسول الله مبشرات ندر دیو استفسار بیوردقلرنده بو کونه کهرنثار جواب
مستطاب اولدیلرکه مبشرات اول واقعه مطابق رؤیای صالحهدر که انی بر صالح متدین
کمسنه کندی ایچون کوره یاخود مسلم آخر اول کمسنه ایچون کوره دیو مبشراتی واقعهٔ حسنه یاخود
خیر وشره دال رؤیای صادقه ایله تفسیر بیوردیلر اما ظهور نوم ایله انساندن حس وشعور
کیدوب آلات حسک عملی زائل اولمسنک سببی نقل اولنه جق مقدمات حکمیهنک ملاحظهسیله مستبیندر
اجمالا بیانی بویله درکه انسانک سائر حیواناتدن امتیازینه مدار اولان نفس ناطقهسی جسم
وجسمانی اولیوب بلکه ذاتنده حس وبصر ایله محسوس ومرئی اولمیان ارواح ملکیه کبی دیدهدن
نهان وبدنده آثاری عیان بر موجود روحانی وجوهر نورانیدر که تعلق ایتدیکی جسم وبدنک
زمام تصرفی وابستهٔ رای وتدبیری اولمغله هیکل محسوس بشرک ظاهر وباطننده امری نافذ
وحکمی جاریدر ونوع بشرک حس وحرکتده کندویه مشارک اولان سائر حیواناتدن نفس
ناطقه ایله ممتاز اولدیغی کبی نفس ناطقه دخی ارواح ملکیه وسائر روحانیاتدن جسم وبدنه
تعلق ایله ممتاز اولوب کندودن صدور وظهور ایدن علم وکمال وسائر اعمال وافعال بدنده
موجود اولان آلات ظاهره وباطنهنک اعمالی ایله حاصلدر لکن نفس انسانی ارواح ملکیه کبی
بر جوهر لطیف روحانی وهیکل بدن کثیف وظلمانی اولمغله بینلرنده مناسبت بعید وشدید مباینت
اولوب وشیء لطیفک لطیفده تأثیری قانون حکمیه موافق وکثیفده اثری وتیرهٔ عادتٔ
الهیه مخالف اولمغین نفس ناطقهنک استعدادی اولدیغی علم وکمال وسائر اعمال وافعالنی تحصیل
وذاتنی تکمیل ارادهسیله جناب حکیم بی زوال جل شانه عن المثال حضرتلری اخلاط اربعهنک
زیاده لطیفهسندن خصوصا صاف دمدن مخلوق ولسان اطباده روح حیوانی عنوانیله معروف
اولان بخار لطیفی بدن انسانده خلق وتکوین ایدوب نفسک اعمال وافعالنی تحصیله آلت
وحکمت قدرتنه برهان ویجا ایلدی ورؤسای اطبانک عمدهسی جالینوسدن وانک
غیری سائر مهرهٔ فن طبدن کتب تشریحده منقول ومسطور اولدیغی اوزره بدن انسانده موجود
اولوب وقلب دخی چام اغاجی صلقمی هیئتنده مخروطی الشکل بر عضودر که سینهنک طرفی
صدرین اسفلده صول جانبنه مائل ویصی جانبی صدرین وسطنه متصل ومحل اصغیده
وجرم قلبده بعضا دم صافی وبعضا روح حیوانی ایله مملو اوچ تجوف محل واقعدر که بری
تجویف ایمن وبری تجویف ایسر وبری اوسط ایله تسمیه اولنشدر تجویف ایمن قلبه جذب غذا ایچون
صدرک صاغ جانبی طرفنه مائل دم صافی ایله ومقدار قلیل روح حیوانی ایله مملودر قلبک

تجویف

تجویف ایسری صدرک صول جانبنه مائل وروح حیوانیه دکلری بخار لطیفک منبع ومعدنی
اولوب مقدار قلیل دم صافی دخی موجوددر تجویف اوسطی تجویف ایمن ایله ایسری ارالرنده دهلیز
شکلنده متوسط اولوب کبد طرفندن مجلوب وتجویف ایمنده مخزون اولان دم صاف ایله
قلبی تغذیه وتولید روح ایچون تجویف ایسره ایصال ایدر وقلبک تجویف ایسریده روح حیوانی
اسمیله معروف اولان بخار لطیفک معدن ومنبعی اولوب شریان دکلری مجوف وطولانی طمرلر
دخی تجویف ایسردن ثابت وکبد دماغ وسائر اعضایه منتهی اولمغله تجویف ایسردن روح
حیوانی شریانلره حلول وحس وحرکته مستعد اولان عضولره وصول بولدقده نفس ناطقهٔ
انسانیه اول بخار لطیف واسطهسیله حس وحرکت عملی اعضاده اجرا وهر عضوه لایق اولان
کمالنی اذن حق ایله اعطا ایدر واشبو روح حیوانی و بخار لطیف نورانی قلبک تجویف ایسرنده
حاصل وحرارتی کامل اولمغله شریانلر واسطهسیله جوف دماغه واصل اولدقده جرم دماغک
برودتی کسب ایدوب روح حیوانینک مزاجی معتدل اولوب بعده جرم دماغده مرکوز و
بطون ثلثهده موجود اولان قوای خمسهٔ باطنهدن قوهٔ واهمه وحس مشترک وقوهٔ حافظه
وقوهٔ خیالیه ومتفکرهنک عمللری دخی نفس ناطقهدن اشبو روح حیوانی واسطهسیله
صادر اولور بو مقدمهلر تحقیق اولندقده معلوم اولورکه نفس ناطقهدن صدور وظهور
ایدن کمالات علمیه وعملیه وجمله افعال واعمال بدنیهسی قلبک تجویف ایسرنده موجود
اولان روح حیوانی واسطهسیله حاصل اولوب وروح حیوانی اجزای بدنک الطف و
اشرفی اولمغله نفس ناطقهیه لطافت جهتیله فی الجمله مناسبت وملایمتی اولان اشبو جوهر نفسک
صدور وظهور ایدن آثار وافعاله آلت اولمغله لیاقتی ظاهر اولوب سائر اعضای ظاهره وباطنهده
نفسک آثاری اشبو روح حیوانی وساطتیله صادر اولدیغی ثابت اولور دخی مقدما
ذکر اولندیغی اوزره انسانک علم وادراکی ایکی وجهله حاصل اولوب بری ظاهر بدننده موجود
اولان سمع وبصر مقولهسی آلات حس واسطهسیله وبری دخی جرم دماغده مرکوز واهمه
ومتخیله کبی قوای باطنه ایله تحصیل ایتدیکی ادراکلردر وبو ایکی وجهله حاصل اولان حس
وادراکلر نفس ناطقهیی کندی فوقنده عالم غیبده موجود اولان روحانیاتی مشاهدهدن
منع ایدوب وفطرت جبلیتی ایله مستعد اولدیغی صور علوم غیبیهیی معاینهدن صرف ایتمشدر
ودخی آلات حس وشعوردن خارج بدنده موجود اولان حواس خمسهٔ ظاهره اعضای
بدنیهدن بر عضوده موجود اولوب قوهٔ باصره عینده سامعه اذنده شامه انفده ذائقه
لسانده لامسه اکثر اجزای بدنده واقع اولور جسمانیهدر اولمغله نفس ناطقه بو آلات
قوای محسوسات انواعندن بونلر ایله ادراک اولنان اشیاده استعمال ایتدکده بر قوتلو
تعب وکلال ومشقت وملال کلوب کثرت تصرف واعمال ایله روح حیوانی دخی اطرافنه

منتشر اولمغله قوای حس وشعوره ضعف وفتور ووهن وقصور عارض اولدیسه
جناب حکیم بی زوال جل شانه عن الوهم والخیال حضرتلری قوای حسیه راحت ویرمك ایچون
نفس انسانده بر داعیه خلق ایتدیکه اثنای لیل ونهارده عارضه نوم ایله الات حس وشعورك
استراحت وارامندن طالب اولوب کثرت استعمال ایله حاصل اولان تعب وکلالی انکله دفع
ایتدکدنصکره مجددا کسب ایدجکی علم وکمالده وسائر اثار وافعالنه قدرت کامله تحصیل
ایله وحواس ظاهره ایچون مطلوب اولان راحت وحضور عادة میسر اولمیوب الا انجق
مرکز قلبدن جرم دماغه وسائر اعضایه صعود ایدن بخار لطیفك ظاهردن باطنه
عود ورجوعیله حاصل اولوب خصوصا شمسك غروبی وحرارتك زوالیله اثنای لیلده
بدن انسانه مستولی ایدن برودتك اغلبتیله واقع اولور بوصورتده طبیعت بشر برودت
لیلی حس ایتمکله حرارت غریزیه اعماق بدنه میل وتوجهله ظاهردن باطنه عود ورجوع ایدوب
نفس ناطقه نك قطع مسافه کالده مطیه ومرکبه مشابه سنده اولان روح انسانی بخار
داخل بدنه سوق ایدوب بو سببدندرکه نوم انسان غالب حالده اکثرا اوقاته اثنای لیلده
واقع اولور وروح حیوانی که بخار لطیفدر حواس ظاهرهدن داخل بدنده واقع قوای
باطنه یه رجوع نفس ناطقه نك حواس ظاهره واسطه سیله حاصل اولان علائق و
موانعی برطرف اولوب شغلندن خفت کلمکله قوای دماغیه دن قوه حافظه ده موجود ومحفوظ
اولان صور حسیه یه مراجعت ایدوب قوه متخیله دخی اول صورتلری بربرینه ضم وتألیف
یاخود بینلرینی تفریق وتحلیل ایله صحیفه خیالده بر ترکیب ترتیب ایدر واکثریا صورت
ترکیب واقعه نفسك عهد قریبده مشاهده ایدوب حال یقظه ده مألوف ومعتاد اولدیغی
امور جنسندن واقع اولوب بعده حواس ظاهره ایله حس اولنان محسوسات جزئیه نك
جرم دماغده مجمعی اولان حس مشترك قوتنه اول صورتلری تنزیل ایدوب حواس ظاهره ایله
خارجده حس اولنان وجه اوزره مشاهده ایدر وعالم خوابده وقت اولورکه انسانك
نفس وروحی قوای ظاهره ایله حاصل اولان مشاغل حسیه دن خلاص اولدیغی کبی قوای
دماغیه ایله تخیل ایتدیکی صور خیالیه دن دخی تخلیص کریبان ایدوب برلحظه کندی ذات
روحانیه سنی دخی ادراك معنویه ایله مشاهده یه موفق اولوب لوح غیبده کندی آیینه ذاتنه
منعکس اولان معارف غیبیه یی دخی معاینه ایدر بوندنصکره روح انسانی بلاواسطه کندی
ذاتیله طرف حقدن اخذ ایتدیکی امور مغیباتی قوه متخیله یه عرض ایدوب متخیله دخی اول
معنالری یا حقیقتی اوزره نقش وتصویر ویاخود اول معنایه مناسب قالبه کیدروب افراغ
ایله تخیل ایدر اکر اخذ اولنان معنانك عینینی رسم وتصویرده عاجز اولوب مناسب
بر صورته افراغ ایدرسه اول واقعه تعبیره محتاج اولور اما نفس ناطقه علائق

حیوانی

بشردن

بشردن کندونی تخلیص ایله برلحظه عالم ارواحه واصل وآیینه ذاتنه منعکس اولان صور
مغیباتی مطالعه حاصل اولمیوب بلکه حواس ظاهره واسطه سیله حال یقظه ده خارجدن
داخله ورود وقوه حافظه ده مخزون وموجود اولان صور حسیه یی قوت متخیله ترکیب
وتحلیل ایله تصرف ایدرسه اول واقعه کاذبه در اضغاث واحلام یعنی قاریشق رؤیا اولور
وعالم منامده مرئی اولان واقعه لر بو ذکر اولنان اوچ مرتبه اوزرینه واقع اولدیغنی سلطان
انبیا علیه افضل التحایا حضرتلرندن روایت اولنان حدیث صحیح دخی تأیید ایدر زیرا
صاحب سعادت افندمزدن مرویدرکه رؤیا اوچ نوع اوزرینه واقع اولوب بر نوعی بالذات
جناب حقدن وبر نوعی ملك واسطه سیله وبر نوعی دخی شیطانك القاسیله حاصلدر دیو بیوردقلری
کلام نبوی ذکر ایتدیکمز مراتبه اشارتدر اول واقعه که نفس انسانی بلاواسطه الالات
کندی ذاتی ایله اخذ ایدوب قوه متخیله دخی حقیقتی اوزره عینینی تصویر ایده اول واقعه نك
بالذات طرف حقدن لوح روحه منعکس اولوب تعبیردن مستغنی وعینی واقع اولور واول
رؤیا که روح انسانی لوح غیبدن اقتباس ایلیوب لکن قوت متخیله عینینی ادراکدن عاجز
اولمغله اول معنایه مناسب بر قالبه افراغ ایلیه اول واقعه ملك واسطه سیله صحیفه خیالیه
وتعبیره محتاجدر اما اول واقعه که روح انسانی عالم روحانیدن اخذ ایتمیوب بلکه قوه
متخیله حافظه ده مخزون وموجود اولان معنالری ترکیب وتحلیل ایله تحصیل وملاحظه ایلیه
اول واقعه شیطانی وکاذبه در زیرا بو واقعه اوهام فاسده وخیالات باطله اولوب شیطان
دخی دائما نفسه امر باطل القا ایتمکله شیطانه نسبت اولنمشدر بو محلك کلیجه بسط اولنان مقال
حکمت مآل رؤیانك حقیقتی وانك ظهورینه سبب اولان نوم طبیعتنك حال وشأنی بیان
اولندی ودخی معلوم اوله که رؤیا نفس انسانه مخصوص وعامه افراد بشرك طبیعتلرنده
موجود بر حالت اولوب افراد بنی آدمدن بر فرد اندن خالی دکلدر بلکه اشخاص بشردن هر کس
عالم منامده نیچه واقعه لر مشاهده ایدرکه حال یقظه ده ظاهر اولدقده نفس ناطقه نك
اثنای نومده مغیباته واقف اولدیغنه قطع وجزم ایدر چونکه عالم خوابده نفس ایچون
غیبه وقوف جائز اولنسا وقتده دخی طریق آخر ایله نفس ناطقه ایچون مغیباته وصول
ممکن اولور زیرا نوم ویقظه اثنالرنده غیبی ادراك ایدن انجق نفس واحد اولوب وانسانك
اصل وخلقتنده موجود اولان خاصه طبیعیه سی واستعداد ذاتیسی هر حالده دائم وباقیدر
فصل ودخی عالم منامده مشاهده اولنان رؤیالر انسانك قصد وقدرتیله حاصل اولمیوب
بلکه روح انسانی کندونك باشنه کله جك احوالنی بیلمك ایچون طرف غیبه متوجه ومنتظر
اولدقده لطف باری وعون الهی مقارنتیله اول شیئك حقیقتی وتوجه ایتدیکی امرك کیفیتی
منظره غیبده لوح نفسنه منعکس ومنکشف اولور بوخصوصده روح انسانی استدیکی

مرتسم اولمغله

وقتده مراد ایتدیکی خصوصی عالم منامده رؤیت ومشاهده یه قادر دکلدر بو دخی کتب اهل ریاضتدن
غایة الحکیم نام کتابده وغیریده اوراد واذکار مقوله سی بعض اسما ذکر اولندیکه ابتدای نومده
قرائت اولندقده اول اسمانک خاصیتیله انسان طلب ایتدیکی امری رؤیاسنده کوروب توجه ایتدیکی
خصوصک حقیقتنه واقف اولور دیو تحریر وبو مقوله اسما واذکاری حالومه اسمیله تسمیه
ایلدیلر وذکر اولنان کتاب غایه مؤلفی مسلمة بن احمد مجریطی بو مقوله اسمادن بش عدد اسم
ذکر ایدوب حالومة الطبع التام اسمیله تسمیه ایلدی بر کسنه نومه شروع وقتنده قلبنی علایق
دنیویه دن تجرید وطرف حقه توجهنی تصحیح ایله بو اسملری ذکره مشغول اولوب مراد ومقصودینی
قلب ولسانیله ذکر ایلسه عالم منامده مطلوب ومقصودینه مظفر بولوب توجه ایتدیکی
نسنه نک حقیقتنی اول کسنه یه منکشف اولور اول اسما وکلمات بونلردرکه ذکر اولنور تماغس
بعدان یسواد وغداس توفنا غادیس بو اسمای خمسه الفاظ عربیه اولمیوب کلمات سریانیه
وعبرانیه مقوله سی اسماء اعجمیه درکه معنی معلوم اولان حکایات عجیبه دندرکه بر کسنه بر قاچ
کیجه اکل وشربده پرهیز وریاضت واوراد واذکاره مداومت ایلدکدنصکره بر کیجه بو اسماء
اوقویوب خوابه وارد قده عالم منامده کندویه بر شخص ظاهر اولوب بن سنک ذاتکی تربیه ایدن
طباع تامک ایم مراد ومقصودک نه ایسه سؤال ایله سکا خبر ویره یم دیدکده اول کسنه دخی خاصیتنی
ذکر ایدوب مطلوبنی عرض ایتدکده مشاهده ایتدیکی شخص مزبور مطلوبنی بیان ومرادینی کشف
وعیان ایلدی وبو ذکر اولنان اسمایه مداومت ومواظبت ایله بنم ایچون دخی نیجه عجیب وغریب
رؤیالر واقع اولوب کندی احوالمه دائر طلب ایتدیکم اموردن قتی چوق نسنه یی عالم رؤیاده
مشاهده ایتمک میسر اولدی لکن وقت نومده بو اسمایه مداومت ایله انسان عالم رؤیاده مراد ومقصودینی
مشاهده یه توجه ایتمک کوردیکی رؤیانک کندی قصد وقدرتیله حصولنه دلالت ایتمیوب بلکه
عالم منامده ظهور ایدن رؤیا محض الطاف حقدن مرآت نفسه صورت مطلوب منعکس ولایح
اولمغله اولور انجق ذکر اولنان اسما کبی حالومه لره مداومت ایله نفس ناطقه عالم حقدن
کندویه رؤیا ظهورینه بر استعداد قوی کسب ایدوب درجه استعدادی قوت بولدقده مستعد
اولدیغی کمالک طرف حقدن ذاتنده ظهوری سهل وقریب اولور زیرا نوع بشردن هر شخص طلب ایتدیکی
امرک حصولنه استعداد وقابلیت کسبنه قادر اولوب لکن مستعد اولدیغی کمالک کندودن بالفعل
حصولی ومطلوب ومقصودینه وصولی مجرد فیض حق ایله حاصل وعهده قدرت بشردن خارجدر
بو تقدیرجه بر شیئک حصولنه استعداد وقابلیت کسبنه قدرت اول شیئک تحصیلنه قوت مغایر اولوب رؤیا
وکرک سائر اشیانک حصولنده بو قاعده کلیه جاری اولمغله اسباب عادیه یه توسل ایله عالم کونده ظهور ایدن
حوادثک هر برنده بو قانون وقاعده یه مراعات اولندقده نفع واثری ظاهر اولور والله الحکیم الخبیر معلوم
اوله که طوائف نوع بشردن نیجه کسنه لر دخی موجود درکه انلر مجرد مجبول اولدقلری طبیعت مخصوصه وفطرت
اصلیه لری ایله عالم کون وفسادده ظهور ایده جک اشیانک قبل الوقوع خبر ویروب واخبار ایتدکلری

تماغس نسخه
یسواد نسخه

اموردہ علم رمل ونجوم مقوله سی صناعات علمیه دن بر صنعته تشبث ایتمزلر بلکه انلرین
مغیباته علم ووقوفلری واحوال عالمه متعلق امور غیبیه دن خبرلری مجبول اولدقلری فطرت
وخلقتلرینک مقتضاسیله حاصلدر طوائف مذکوره دخی بر قاچ صنف اولوب بر صنفی توجه
ایتدکلری امرین حقیقتنی بیلمک ایچون فکر واندیشه لری اول امرک اوزرینه نیجه زمان تسلیط
ایدوب خاطرلرینه خطور ایدن نسنه یی اخبار ایدرلر بو صنفه عراف اطلاق اولنور بر صنفی دخی
مرآت مصفا وطشت مجلا کبی صاف وشفاف اجسام لطیفه یه نظر وحبس بصر ایله مغیباتدن
خبر ویررلر بر صنفی دخی بعض حیواناتک یورکنه وجکرینه وکوکلرینه نظر ایله جواب ویررلر
بر صنفی دخی اهل زجردرکه بر نیجه جانورلردن وطیوردن بر حیوانه مصادف اولدقده بعض
اوضاع واطوارندن واوازندن وصدالرندن بر امرین حد وشنه استدلال ایدرلر وبونلرین بر صنفی
دخی اهل طرقدرکه سنک وحجر یا حبوب انواعندن بغدای وچکردک ایله فال آچوب سؤال اولنان
اموردن خبر ویررلر طوائف مذکوره نک جمله سی دائره عالمده موجود وهر کسک معلومی
اولوب بر فرد بونلرین وجودلرنی انکاره قادر دکلدر وکذلک السنه مجاذیبدن کشف مغیباته
دائر نیجه کلمات صادر اولوب امور آتیه دن خبر ویررلر وکذلک ابتدای ظهور نومده نائمک لسانی
اوزره بین النوم والیقظه غیبه متعلق نیجه کلمات جاری اولوب وموتدن مشرف کسنه نک دخی حین
احتضارده لسانندن بعض کلمات صدور ایدرکه خارجده عینی ظهور ایدر وطوائف صوفیه دن زهد
وریاضت اصحابی چوق کسنه لر فیض الهام طریقیله مغیباته واقف اولوب کشف واخبار ایتدکلری
امورین وقوعنه کلدیکی معروف ومشهوردر حالا بر طوائف مذکوره نک اصنافندن هر صنفک
حال وشانلرینی وتلقی غیبده سالک اولدقلری طریقلری بیانه شروع ایدوب ابتدا اصحاب کهانتی
بعده علی حده علی حده اصناف سائره نک احوالنی علی الترتیب تحقیق وتفصیل ایده رز لکن بونلرین
مقدم طوائف مذکوره نک نفوسی ادراک غیبده نه وجهله مستعد اولدقلرینی بیان ایچون بر
مقدمه بسط وتمهید اولنوب بعده اصناف مزبوره نک حال وشانلرینی بیانه شروع اولنور مقدمه
بوندن اقدم ذکر وتحقیق اولندیغی اوزره انسانک نفس ناطقه سی جسم وجسمانی اولمیوب بلکه
رؤیت بصر ایله مخصوص ومرئی اولمیان ارواح ملکیه ونفوس فلکیه کبی بر ذات روحانیدر لکن علم
وکمالی وسائر افعالنی آلات وقواسنی محسوساتده استعمال واستخدام ایله علی التدریج کسب وتحصیل ایدر
بو وجهله ذاتنی تکمیله محتاج اولمغله ارواح علویه وملائکه کرامدن ممتاز اولمشدر وهر امر موجودک
آثار علم وکمال وافعال واعمالی ابتدای خلقتنده دفعة حاصل اولمیوب بلکه مستعد اولدیغی کمالاتک
کندیده حصولی ازمنه عدیده ده تدریج وترتیب ایله کسب وتحصیله منوط ونیجه اسباب وشروطه
موقوف ومربوط اولور اول شیء موجود فطرتا ویکسنده کندیدن مطلوب اولان آثار کمالدن
خالی ماده مرتبه سنده بر شیء هیولانیدرکه علی التدریج مبدأ فیاض جل شانه حضرتلرندن

مستعد اولدیغی صورت لایقه کندویه فیض واعطا اولندقده جوهر ذاتی کامل اولور
کذلک روح انسانی دخی مشیئه رحمده ابدان مخصوصه دن بر بدنه تعلق ایتدکده مستعد
اولدیغی کمالات علمیه وعملیه یی کسب وتحصیل وتدریج ایله ذاتنی تکمیل ایدوب صور معارف
آیینه ذاتی منور اولوب بو تقدیرجه نفس انسانی یوما فیوما آلات بدنیه وقوای ظاهره وباطنه سینی
استعمال ایله محسوسات جزئیه یی حس وادراک ایدرک موجودات خارجیه نک معانی کلیه سنی
دخی علم وادراکه کندیده قدرت وتحصیل ایتدیکی علوم ومعارفی علی وجه التکرار ملاحظه و
مشاهده یه مکنت میسر اولدقده ارواح ملکیه کبی مرآت ذاتی صور علم وکمال ایله مجلا وآیینه
طبعی بر مجلای مصفا اولور بو سببدن ناشیدر که اطفال وصبیان نه اثنای نومده ونه حال
یقظه ده کشف ورؤیا جهتیله یاخود طریق آخر ایله نفس وروحلرینک مستعد اولدیغی علم
وادراکی فعله کتورمکدن عاجزدر زیرا جوهر نفسی تکمیل ایدن صورت علم وکمال زمان
صباوه ده هنوز موجود اولمامغله ذاتلری نقصان وقصور اوزره حاصل ومرتبه کماله واصل
اولمامشدر اما انسانک نشو ونماسی مبلغ کماله واصل وجوهر ذاتی علوم ومعارف ایله کامل اولدقدن
صکره مادامکه حلول موت ایله روحلری جسم وبدندن علاقه یی قطع ایتمیه نفس ایچون ایکی
درلو ادراک حاصل اولور بر نوعی جسم وبدنده موجود اولان سمع وبصر ایله وسائر آلات
ظاهره وقوای باطنه واسطه سیله تحصیل ایتدیکی حس وتخیلدر بر نوعی دخی انسانک نفس
وروحی بلا واسطه مجرد کندی ذاتیله طرف غیبدن اخذ ایتدیکی ادراک روحانی وشهود
نفسانیدر که نفس ناطقه قوای حسیه واسطه سیله کسب ایتدیکی علایق بدنیه ده منهمک ومشتغل
اولمغله بو ادراکدن محجوبدر زیرا انسان ابتدای خلقتنده آلات ظاهره وباطنه ایله تحصیل
ایتدیکی ادراک جسمانی ایله مألوف اولمغین حواس بدنیه نفسی دائما باطندن ظاهره
جذب ایدوب مشتهیات انفسی تحصیله سوق ایله ظاهردن باطنه میل وتوجه سد اولور
لکن کاهیجه دخی نفس ناطقه ظاهردن باطنه دخی متوجه وپرده حسی حجاب بدن
بر لحظه مرتفع اولوب سراپرده غیبده مکنون اولان علوم روحانیه یی ادراکه موفق
اولور اثنای نومده ظهور ایدن رؤیای صادقه کبی که هر کس ایچون میسردر یاخود نوع
بشرک بعضیلرینه مخصوص اولان خاصه ذاتیه وقوه نفسیه ایله حاصل اولور قوه
کهانت ایله غیبدن خبر ویرن کاهنلر کبی یاخود اصحاب تصوفدن پرهیز وریاضت طریقیله
ظهور ایدن اخبار عجیبه وآثار غریبه کبی وبو حالاتک جمله سنده نفس ناطقه کندی
فوقنده موجود اولان روحانیات ایله مناسبت کسب ایدوب طرف غیبدن کندویه
بعض معارف افاضه واعطا اولنمق طریقیله حاصلدر وروح انسانی کندی ذاتیله عالم
معنادن اخذ ایتدیکی معارف غیبیه یی بطن دماغده موجود اولان قوه متخیله یه

عرض

اخذ

بو وجود اولان قوه متخیله یه عرض ایدوب اول دخی عرض اولنان معنای کلی یی مثال
جزئی ایله تخیل یاخود اول معنای مناسب بر قالبه صب وافراغ ایتدکدن صکره آلات دماغیه دن
قوت حس مشترکه تسلیم ایدوب اخذ اولنان معنانک عینی یاخود متخیله نک سبک
ایتدیکی قالبی مشاهده ایتمکله صاحبی ولا مری خلقه اخبار ایدر بو محلده نفس ناطقه
وانسانیه نک ادراک مغیباته استعدادنک شرح وبیانی تمام اولوب حالا وعده سابقمز
اوزره غیبدن خبر ویرن طوائف بشردن هر طائفه نک حال وشاننی بیانه شروع اولندی
معلوم اوله که مرآت مصفا وطشت مجلا مقوله سی اجسام لطیفه یه وحیوانات اعضاسنه
نظر ایدنلر وبقله وبغدای مقوله سی حبوب القاسیله فال اچنلر یاخود جمله سی ابیات منظومه
انشا دیله غیبدن خبر ویرن کهان قبیلندندر لکن اصحاب کهانتده مرآت امثالی اجسام
شفافه یه وسطوح مجلا یه نظر ایدن کهنه نک رتبه کهانتده قوتلری ابیات منظومه
استعانتیله غیبدن خبر ویرن کاهنلردن اضعفدر زیرا کلمات شعریه تبییله اجرای کهانت
ایدن طائفه نک قوه متخیله لری بغایت قوی اولمغله کندولردن پرده حجاب حسی رفع
ایدوب عالم غیبه توجه ایتمکله لسانلریله نطق ایتدکلری ابیات واشعاردن غیری امر آخر
ایله استعانته محتاج دکللردر اما اجسام شفافه یه نظر ایله غیبدن خبر ویرن کاهنلر
حواس خمسه ظاهره دن جمله نک اشرفی اولان قوه باصره ایله اجسام لطیفه دن آیینه لره
مدت مدیده نظر ایلدکندن وحسدن چکوب عالم ارواحدن نفسلرینه ورود ایدن امور مغیباتی
خلقه خبر ویررلر کهنه نک بو صنفی ادراک مغیباتده ذاتلرندن خارج اجنبی آلتلره محتاج
اولدقلری جهتدن ابیات شعریه ایله توسل ایدن کاهنلردن مرتبه لری دون وادنا اولمشدر چونکه
ظن اولنور که بو طائفه نک کوروب خبر ویردکلری اشیا مقابله نظرلرنده واقع اولان
آیینه لرده موجود ودیده لریله مشاهده ومعاینه ایتملریله خبر ویررددیلر لکن حقیقت حال
خلاف ظن وتخمینی کبی دکلدر بلکه اصناف کهنه دن بو طائفه شول نظرلرنده واقع اولان
آیینه لره برنیچه زمان تحدیق بصر ایله شول مرتبه نظر ایدرلر که آیینه نظرلرندن غائب
ومرآت ایله میانلرنده غمام رقیق اکلو حجاب لطیف ظاهر اولوب اول حجابده بعض اشکال
عجیبه وصور غریبه پیدا اولمغله انلرک تماشا ایتدکلرنده اول صور مثالیه توجه
ایتدکلری امورک احوالنه اشارت ومطلوب مراملرینک واقعده حصول وعدم
حصولنه دلالت ایدوب بعده کندولره کلوب مشاهده ایتدکلری وجه اوزره مطلوب
ومقصودلرندن خلقه خبر ویررلر اما بو اثناده نه آیینه ونه آنده مشاهده ایتدکلری
صوردن بر صورتی معاینه ایدهمیوب بلکه ابتدای توجهلرنده مقابله لرینه وضع ایتدکلری
آیینه یه نظر ایدرک دائره حسدن خروج ایتدکلرنده مطلوبلری اولان شیئه متعلق

نفس و روحلرنده بر علم و عرفان حاصل اولوب بعده عالم منامده مشهود اولان رؤیا
حالنی کبی نفس ناطقه‌لری عالم ارواحدن اخذ ایتدیکی معانیء غیبیه‌یی قوای دماغنده‌کی
قوهء متخیله‌یه وحس مشترکه عرض وتنزیل ایتدکلرنده مرآت ایله کندی بینلرنده حائل اولان
پردهء حجابده ایتدکلری صور مثالیه ضمننده حس بصر ایله دخی معاینه ایدوب خلقه خبر
ویررلر وکذلک استخوان وکبد کبی بعض اعضای حیوانیه نظر ایله خلقک مطلوبلرندن خبر
ویرن کهنه‌نک حال وشانی دخی طشت ومرآته باقوب جواب ویرن طائفه کبیدر ودخی
مشهودیمز اولمشدر که طائفهء کهنه‌دن بعضیلری مشاغل حسیه وشواغل بدنیه‌یی کندولردن
دفع ایچون انجق اجزای مخصوصه‌دن معمول بخور استعمالیله دماغلرنی تبخیر ایدوب بعده عالم
حسدن طرف غیبه وصوله منعطف کسب ایتمک ایچون افسون مقوله‌سی بعض کلمات واسما
ایله مشغول اولوب قلبلرینه لایح اولان نسنه‌یی اخبار ایدرلر ودخی بو طائفه اویله زعم ایدرلرکه
بونلر اثنای عزیمتده جو هواده صور غریبه مشاهده ایدوب وتوجه ایتدکلری امرک کیفیتنی
مشهودلری اولان صور بونلره رمز واشارات ایله بیان ایدرلر وبو طائفه‌نک درجهء کهانتده
قوتلری مرآت وعظام وحیواناته نظر ایله جواب ویرن طائفه‌یه غالبدر ودائرهء عالمده
بو مقوله عجیب وغریب آثار وافعالک اذن حق ایله وجودی مستبعد دکلدر اما طوائف
کهانتدن اهل زجر اولان طائفه‌در که حسب الاتفاق انوار طیوردن بر قوش یاخود بر جانور
سنوح وظهور ایتدکده اکا امعان نظر ایله باقوب ومقابله‌لرنده غایب ومنصرف اولنجه‌یه
اول حیواناتک واطوارنده نیجه زمان فکر وتأمل ایتدکدنصکره مغیباته متعلق بعض
اموردن خبر ویررلر بو طریقه توسل ایله واقع اولان کهانت نفوس انسانیه‌نک بعضیسنده
موجود بر قوت وخاصیت درکه مشاهده وفال ایتدیکی طیور وحیواناتک اعضاسنه
یا اصواتنه سمع وبصرینی توجیه وتسلیط ایله فکر وتأمل اثناسنده فطرت وخلقتنده
موجود اولان خاصهء کهانت ایله نفس ناطقه‌سی طلب ایتدیکی نسنه‌یه سریعا انتقال
ایدر واصناف کهنه‌دن بو طائفه‌نک دخی ذکر اولندیغی اوزره بطن اوسط دماغنده
موجود اولان قوهء متخیله‌لری بغایت قوی اولمغله بونلر قوهء خیالیه‌لرنی کوردکلری حیواناتک
اعضا واصواتنده واوضاع واطوارنده فکر وتأمله سوق وتسلیط ایدوب نفسلرنی بو
طریق ایله سائر محسوساتدن اشتغال ایتمزلریله کندولردن محجوب نفس وروحلریله طلب
ایتدکلری امری ادراک وادعا ایدرلر نته‌کم اثنای نومده حواس ظاهره‌نک حسی
وادراکاتی زائل اولوب روح حیوانی داخل بدنه توجه ایتدکده نفس ناطقه بر لحظه
عالم غیبه سفر وآنده بلا واسطه کندی وجدانیله نیجه معارف غیبیه‌یه واصل اولوب
ینه عالم حس وخیاله عودت ایتدکده نفسلک اخذ ایتدیکی علوم کلیه‌یی قوهء متخیله‌لرینه

برمثال

بر مثال جزئی صورتیله تمثیل ایتمکله اسرار غیبیه واحوال کونیه‌یه متعلق نیجه رؤیالر
ظهورینه قوهء متخیله واسطه اولدیغی کبی کاهنلرک دخی قوهء خیالیه‌لری نفس ناطقه‌لری ایله قوای
حس ظاهره‌سی بیننده ومحسوسات جزئیه معقولات کلیه میاننده توسط ایدوب خارجده
مشاهده ایتدکلری طیور وسباعک احوالنی قوت متخیله‌لری ایله تخیل ایدرلرک نفس ناطقه
عالم خیالدن عالم غیبه منتقل وصور غیبیه‌دن نیجه علوم حاصل اولور اما مجنونلرک بعض
مغیباتدن خبرلری بو وجهله‌در که بونلرک مزاجلری درجهء اعتدالدن خارج وفاسد
اولوب وقلبدن دماغه صعود ایله نفس ناطقهء انسانیلرین بدنده حس وحرکت ایله تصرفنه
آلت اولان بخار لطیف نورانی وروح حیوانیلری سست وضعیف اولمغله بونلرک نفس
ناطقه‌لرینک بدنلرینه علاقه‌سی قوی اولمیوب حس وشعورلری مختلدر زیرا مرض جنون
اخلاط دمویه وصفراویه‌دن بر خلطک احتراقیله حاصل بر علت سوداویه ماده‌ء جنون
اولان اخلاط محترق بونلرک جوهر دماغلرینه واصل اولوب جرم دماغک ظاهر وباطننده موجود
اولان آلات حس وشعوری ابطال والم واضطراب نفسلرینی اشغال ایتمکله بونلرک روحلری
شواغل بدنیه ومحسوسات جسمانیه ایله عقلا کبی مشغول ومستغرق اولمیوب عقلایه نسبت شغلنده
خفت مقررتردر بعض کره بونلره ارواح شیاطینده‌ن بر روح خبیث دخی مستولی اولوب نفس
ناطقه‌لری دفع ومنعدن عاجز اولمغله اول روح خبیث ابدان مجانینه کندی کبی تعلقنه
مزاحم وممانعت ایدوب جوهر عقلک غیادی ناقص اولور بناء علیه روحانی وجسمانی بو
ایکی مانعک بریله ارواح مجانینک جسم وبدنلرینه علاقه‌سی ضعیف وحس وشعورلری
سست وسخیف اولدقده وقت اولورکه دائرهء حس وشعوردن بالکلیه چیقوب عالم ارواحه
واصل اولورلر وبو اثناده بعض وقتده ارواح علویه‌یی مشاهده ایدوب آیینهء ذاتنه صور غیبیه‌دن
بعض امور منعکس اولدقدنصکره ینه عالم حسه عود ایلیوب قوت خیالیه‌سی اول معنالری
ترکیب وتحلیل ایله تصرف ایدر وقتا اولورکه بو حالت حاصل اولدقده مشاهده ایتدکلری
امور غیبیه‌یی من غیر قصد لسانلریله نطق ایدرلر لکن بو ذکر اولنان طوائف کهنه ومجانینک
کلاملری صدق وکذب ایله ممتزج وصواب وخطا ایله مختلط اولوب خبر ویردکلری کلامک
جمله‌سی واقعه مطابق دکلدر زیرا بونلر دائرهء حس وشعوردن خروج ایدرلرسه دخی بونلرک
عالم ارواحه وصول ومغیباته علم ووقوفلری نفوس قدسیهء انبیا واولیا کبی بلا واسطه خود
بخود کندی ذاتلریله حاصل اولمیوب بلکه اصناف کهنه‌دن نظر مرآت وعظام حیوانات مقوله‌سی
ومجانینده فساد مزاج ومفارقت شیاطین کبی ذاتلرندن خارج آلات اجنبیه وملاحظات غریبه
استعانتیله حاصل اولمغله نفس وروحلری توسل وتخیل ایتدکلری امور ایله مشغول اولوب
حقیقت حالک کرکی کبی ادراکنده قاصر وکلاملرنده کذب وخطا ظاهر اولور ودخی مغیباتدن

خبر ویرن طوایفك بری دخی عرّافلردر بو طائفه دخی علوم غیبیه یه وقوف ادعا ایدوب
لکن نفس و روحلری بنلرك کهنه و مجانین کبی عالم ارواحه اتصالی قوی دکلدر بلکه بونلرك حال
و شاننی توجه ایتدکلری امره انجق فکر و ملاحظه لرینی تسلیط ایدوب بر مدت تأمل و تخیلدن
صکره خاطرلرینه خطور ایدن سنوحات مختلفه اخبار و ظن و تخمین ایله جواب ویررلر کویا زعم
فاسدلرینه اوزره بونلرك نفس ناطقه لری هر نه مقوله امره توجه و جمع خاطر ایله تفکر
ایلسه لر جناح فکر و خیال ایله عالم ارواحه پرواز ایدوب اول امرك حقیقتنی ادراك زعمیله
مغیباته وقوف ادعا ایدرلر مع هذا دعوالری باطل و حیله و تزویرلری اعتماددن عاطلدر بو آنده
ذکر اولنان کلامز ایله غیبه وقوف ادعا ایدن طوائفك حال و شاننی تحقیق و هر برینك
مسلك و مرامی تفصیل اولندی واتمه فن تاریخدن امام مسعودی مروج الذهب نام تألیفنده
بو طائفه نك احوالنی بیان سیاقنده نیچه کلمات ذکر ایدوب لکن کلامی دائرهٔ تحقیقدن بعیددر
کلامندن ظاهر درکه علوم و معارفده قدم همتی راسخ اولوب طریق تحقیقده راجل و اهل
و نااهلدن مسموعی اولان کلامی نا قلدن و دخی طوائف کهنه و عرافلر حقنده ذکر ایتدیکی احوال
ثابت و بونلرك مغیباته وقوف و ادعالری دائرهٔ عالمده موجود اولوب حتی قبایل عرب بربریله
خصومت و غلبه ده و عواقب امورلرین بیلمکده کاهنلره مراجعت ایدوب انلر دخی مطلوب
و مسئوللرینك احوالنه دائر ویردکلری جوابلر کتب اهل ادبده مذکور و مسطوردر از جمله عهد اسلامدن
مقدم زمان جاهلیتده کهان عربده فن کهانتده مشهور ایکی کاهن وار ایدی بری انمار بن نزار
قبیله سندن شق اسمیله مسمی اولوب و بری دخی مازن بن غسان قبیله سندن سطیح نام کاهنلر
ایدیکه بونك اعضا و جوارحنده قطعا عظم و استخوانی اولمیوب انجق راسنده جرم دماغی
محیط اولان جمجمه ده کمیك و استخوان موجود اولمغله دیو شیرلوب بوغچه یه وضع اولنان
اثواب کبی بونك دخی اعضا و جوارحی بر یره جمع اولنوب زنبیل کبی بر طرفه وضع اولنوردی
شق ایله سطیح حقنده ذکر اولنان حکایات مشهوره دندر که بونلر رجال العربدن ربیعة بن نصر
نام کسنه نك کوردیکی رؤیایی تعبیر و تأویل ایدوب حبشه نك دیار یمنه مستولی اوله جغنی و
بونلردن صکره قبائل مضرك ملك و سلطنتی و قبیله قریشده نبوت محمدیه و رسالت احمدیه علیه
افضل التحیه نك ظهورینی خبر ویردیلر وکذلك شب میلاد نبی علیه السلام مداکاسرهٔ عجمدن
برینك زماننده دین مجوس و اولولرندن بر موبدان مجوسك کوردیکی واقعهٔ مشهوره یی کسرای
عجم عبد المسیح نام کسنه وساطتیله دیار شامده سطیح کاهنه عرض ایتدکده سطیح دخی افتاب
عالمتاب نبوتك افق غیبدن طلوع و ظهورینی و ملك فارسك حوزهٔ تسخیر اهل اسلامه دخولنی
خبر ویردیکی مشهوردر وکذلك قبایل عربده کهنه کبی عرافلر یعنی مجرد تسلیط فکر ایله خبر ویرن
کسنه لر دخی کثیر اولوب شعرای عرب انلری شعرلرنده ذکر ایتمشلردر از جمله عرب شعراسندن

بری یمامه شهرنده بر عرافدن درد نه دوا طلبیله بو بیتی انشاد ایلدی بیت

فقلت لعراف الیمامة داونی فانك ان داویتنی لطبیب

و بنه بر شاعر آخر بلاد یمامه عرافلرندن رباح بن عجله ایله نجد ولایتی عرافی ابلق اسدی یی خطاب ایدوب دیدیکه

جعلت لعراف الیمامة حکمه بیت وعراف نجد ان هما شفیانی

فقالا شفاك الله والله ما لنا بما حملت منك الضلوع یدان

نحوای بیت شاعر مزبورك کندینك بر خصوصنده یمامه ایله نجد عرافلرندن شفا یی مدد
و بره جك بر حکیم طلب ایدوب انلر دخی شاعرك مسئولنه اسعاف و مطلوبنه جوابده عجزلرینی
بیان ایدوب بو امرك حصولنی حضرت احکم الحاکمین جناب رب العالمینك حکم و تقدیرینه
احاله ایلدیلر دیو شعرنده حکایه ایلدی و دخی مغیباته اطلاعه وسیله اولان اسباب عادیه دندر
بعض کسنه لر هنوز نومه شروع ایدوب خوابه وارد قلری وقتده ابتدالرنده لسانلرندن بعض
کلمات صادر اولورکه مراد و مقصودلری اولان امرك حصولنه دلالت ایدوب مطلوبلری اولان
معنا عالم ارواحدن قلبلرینه سنوح و قصد و اختیارسز نطق ایدرلر لکن انسان بو حالتده اوائل
خوابده نومه مستغرق اولمزدن مقدم حاصل و نطق و تکلمه قدرت و اختیارلری ساقط اولدیغی اثناده
واقع اولوب کویا نطق و تکلمه مجبول و مضطر اولدیغی حالده تکلم ایدر مع هذا سویلدیکی سوزی
فولا غیله ایشدوب و معناسنی دخی فهم ایدر وکذلك راسلری قطع اولنوب یا بعض اعضالری
جرح اولنمغله قتل اولنان کسنه لرك بعضیلرندن دخی راسلری بدنلرندن و اعضالری بربرندن مفارقت
ایتدیکی اثناده مغیباته دائر بعض کلمات صدور و واقعه ده ظهور ایتدیکی دخی منقولدر حتی ظلمه و جبابره دن
بعضیلری حقنده مسموع و منقولدرکه بونلر زندانلرنده محبوس و مسجون اولان بعض مجرملرك
حین لسانلری اوزره جاری اولان کلماتدن کندی عواقب امورلرینك کیفیتنی استعلام قصدیله
کسنه لری قتل ایلدیلر مقتوللرك بعضیلری دخی اثنای قتلده اول جبابره نك و ظلمه نك عاقبتلرینه
و سوء حاللرینه دلالت ایدر بعض کلام سویلدیلر و دخی مسلمه بن احمد مجریطی غایة الحکیم نام
کتابنده ذکر ایتدیکه بر کسنه یی دهن شیرو غن ایله مملو بر کوپ ایچنه وضع و کوپی مقدار زمان آنده
حبس ایدوب غداسنی جوز و انجیره قصر ایتسه لر مدت مزبوره ده اول شخصك لحم و شحمی زائل و فرو
و اجزای بدنیه سندن انجق اعصاب و عظامی و استخوان راسی باقی قالوب بعده اول شخصی کوپدن
چقاروب هواطوقنور بر محلده بدننی تجفیف ایتسه لر اول کسنه کندیدن سؤال اولنان احوال عالمدن
و عامه و خاصه نك امورندن خبر ویرمکه قادر اولوردی دیو ذکر اولنان حکایه سحره نك افعال
منکره لرندن بر فعل مکروه اولوب لکن خلقت بشرده و عالم انسانیده ظهور ایدن آثار عجیبه
و اسرار غریبه یه دلالت ایتمکله ذکر اولندی و بنه اطلاع مغیباته وسیله اسباب عادیه نك
بری دخی پرهیز و ریاضت اولمغله بعض کسنه بو طریقه سلوك ایدوب اکل و شربده پرهیز

وحلولتلره ملازمت وریاضت ومجاهده یه مداومت ایله نفسلرنی هوا وهوسدن وطبیعتلرنی
مشتهیات نفسدن منع ایدرلر وبونلر امر مجاهده ده شول مرتبه مبالغه ایدرلرکه قوه شهویه
وغضبیه‌لرنی وسائر قوای بدنیه‌لرنی موت طبیعی حلولندن مقدم کندو قصد واختیارلریله
اماته وافنا ایدوب لذایذ نفسانیه ده دواعی جسمانیه‌دن کندولرده بر داعیه قالمیوب عالم دنیاده
موتی کروهنه داخل اولورلر ویقینا معلوم مدرکه سفینه بدن تلاطم امواج موت ایله خراب
واشیانه تن صدمه هادم اللذات ایله مائل تراب اولوب مرغ روح قفس تنده عالم معنایه طیران
ایتدکده مشاهده فضای لاهوته حائل اولان پرده سیه رنك حس وخیال برطرف اولمغله روح انسانی
کندی ذاتنه عالم وعارف وفضنه اخراده عالم ارواحه واقف اولدیغی کبی اصحاب ریاضتك دخی
اولیده تنکنای حیات دنیاده ریاضت شاقه ومجاهدات متعبه ایله قوای جسمانیه‌لرنی اماته ایلیوب
حلول اجل موعود ایله نقد موعود عمر محدودندن صکره برزخ قبرده ظهور ایده جك
امور روحانیه ومعارف نورانیه حصولنه طالب واحوال مغیباته اطلاعه راغب اولورلر معلوم
اولهکه ریاضت ومجاهده طریقیله اسرار غیبیه وقوفه ادعا ایدن طائفه دخی ایکی صنفدر وزنه وقعدن
برصنفی طائفه خبیثه سحره درکه بونلرك پرهیز وریاضتدن غرضلری انجق امور دینیه ودنیویه
واحوال خبیثه شیطانیه تحصیلی اولوب مغیباته وقوف واطلاع ایله دائره عالمده تصرف وتسخیردر
اجرالسنه ریاضتی آلت اتخاذ ایتمشلردر بونلرك اکثری طرف جنوبده اقلکی یکنجی اقلیم ایله جانب شمالده
آلتنجی یدنجی اقلیمده ساکن اولوب خصوصا بلاد هندیه ده بو طائفه‌دن چوق کمسنه‌لر موجوددرکه
بونلره لسان هندیده طائفه جوکیه اطلاق ایدرلر وسحره‌دن بو طائفه تحصیل اعمال سحریه ایچون
ریاضتلرینك کیفیتنه متعلق کتب کثیره تألیف ایدوب افعال سحریه‌دن عجیب وغریب اثرلر تحریر ایتمشلردر
اما سادات متصوفه‌نك پرهیز وریاضتدن قصد وغرضلری تحصیل انوار یقین وتکمیل مراسم دیندن
مبین اولوب مطالب دینیه‌دن نیوتیه‌یه میل ومحبتدن مبرادر بلکه تحصیل لذات ذوق عرفان
وادراك حلاوت توحید وایمان ایچون عنان فکر وهمتلری دائما طرفحقه معطوف وشهوات نفسانیه
وعلایق جسمانیه‌دن بالکلیه مصروف وقدردر وبو معشر کرامك ریاضت ومجاهده‌لری دائما جمع خاطر ایله
کثرت جوعه محصور اولمیوب بلکه شب وروز نکلمانك ذکر وتوحیده دخی مشغول اولوب بو غدای
روحانی ایله غدای جسمانیدن مستغنی وانوار اسما وصفات ایله طریق حقه مهتدی اولورلر زیرا ریاضت
ومجاهده ذکر حقه مقرون اولدقده آیینه قلبه جلا ومرآت توجهه صفا ویرمکله لوح نفسده
انوار عرفان علی وجه الکمال منکشف ومتجلی اولور اما اول ریاضتکه متابعت نفس وهوایه مقرون
وشرور نفسانیه ومفاسد شیطانیه‌یه مقارن اولوب ذکر حقدن وعقاید صافیه ایمانیه‌دن
بری اوله اول ریاضت ریاضات رهبانیه وحیل شیطانیه‌دن معدود اولوب مقبول اولماز وسادات
صوفیه‌نك آیینه قلبلرینه کشف والهام طریقیله سنوح ایدن علوم غیبیه وخارق عاده

صنف ثانی

صدور ایدن کرامات جلیله مطلوب ومقصودلری اولمیوب بلکه مقصود اقصا ومطلوب
اعلالری انجق استفاضه اسرار توحید وعرفان ومتابعت رسول آخر زمان علیه افضل الصلوات
والسلام اولمغله اثنای توجهده طرف حقدن افاضه واکرام طریقیله مغیباته واصل ونتیجه
کراماته نائل اولمشلردر اکر سادات صوفیه‌نك سلوك وریاضتدن غرضلری انجق اظهار
کشف وکرامته مقصور اولیدی توجهلری قبیله صدق واخلاصدن منحرف وعنان همتلری
کربوه شتر وفساده منصرف اولوب سرمایه‌لرینه کسر ونقصان وتجارتلرینه نقش وخسران
ترتب ایتمکله سعیلری هبا وعملری هوا اولوردی فحاشاهم عن ذلك زیرا اول طاعتکه لمحض
لوجه الله اولمیوب انده معبود حقیقینك غیری مطلوب اوله اصحاب شریعت قتنده مردود
وانواع شرکدن معدوددر حتی بعض محققین دیمشلردر که برکمسنه مجرد تحصیل مایه عرفان
ومغیباته علم واذعان ایچون طریق ریاضته سلوك ایلسه اصحاب حقیقت قتنده سعیی باطل
وشریك باری والهء ثانی به قائل اولمش اولور زیرا بو صورتده فعل وعملی اخلاص نیتنه مقرون اولیوب
قصد وغرضی معبود حقیقینك غیری امره تعلق ایتمکین ساحه قلبی حجاب شرك خفی ایله ملوث
اولور بناء علی هذا سادات صوفیه‌نك صحیفه حاللری نقش ماسوادن پاك ومرآت ضمیرلری انوار
هدایت ایله تابناك اولوب مقصد اقصی ومطلب اعلالری انجق ذات حقه انتساب ومعبود
حقیقیدن غیری نسنه‌دن اجتناب ایدر اکر اثنای توجهده کندولردن کشف وکرامته متعلق
بعض حالات سنیه صدور وظهور ایدرسه دخی کندولرینك مطلوب ومقصودلری اولمیوب
عنایت ربانیه ایله اجلال من عند الله انلره احسان اولنمشدر واولیانك کراماتی چوق کمسنه‌لر
اظهار کرامتدن فرار ایدوب قصد وغرضلری تعلق ایتمکله اعتبار ایتمامشلردر ونیجه‌لرندن کرامات
جلیله دخی صدور ایدوب کتب مناقبده مسطور ومذکوردر واصحاب ولایتك خاطرلرینه سنوح
ایدن علوم غیبیه کشف وفراست تسمیه اولنوب وطور عادته مخالف تصرفلرینه کرامت اطلاق
اولنور وجمهور اهل ملت اولیانك کرامتندن کشف وکرامت ظهور ونی وصدورنی تجویز ایدوب انکار ایتمدیلر
لکن کبار اهل سنتدن استاد ابی اسحق اسفراینی حضرتلری ومتأخرینده ابو محمد ابن ابی زید المالکی
معجزه‌نك کرامتله التباسی محذورینه بناء کرامت اولیاء انکار ایتدیلر اما قول منصور ورأی صحیح
جمهور متکلمین مذهبیدرکه کرامات اولیانك صحتنه ذاهب اولوب دعوای نبوته مقارنت
وتحدی ایله معجزه‌یی کرامتدن فرق ایتدیلر ودخی خبر صحیحده وارد اولدیکه حضرت سید الکائنات
علیه افضل التحایا حضرتلری اصحاب کرامه خطاب ایدوب بیوردیلرکه اصحابم سزلرك ایچیکزده
ظن وتخمینی صادق وامور غیبیه‌ده کلامی واقعه مطابق نیجه کمسنه‌لر اولوب انلرك بری دخی
عمر ابن الخطابدر دیو صحابه‌نك کراماتندن اصحاب کشف وکرامات وارباب وجد وحالاته اشارت
بیوردیلر واقعا کلام حکمت نظام نبوی اوزره اصحاب کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین

حضرتلرینك اذن حق ایله اطلاع مغیباته واظهار کراماته ایله عالمده تصرفلرینه دلالت ایدر نیجه آثاری
معروفه ووقایع مشهوره لری کتب سیرده مسطور اولوب از جمله خطیب منبر صدق وصواب فاروق
منبع الجناب عمر ابن الخطاب رضی الله عنه حضرتلری عهد خلافتلرنده مدینهٔ منورده منبر
شریفه اوزره خطابتلری اثناسنده بلاد عراقده محاربهٔ مشرکین ایچون طرفلرندن قائد الجیش زمرهٔ
موحدین اولان ساریه بن زنیم حضرتلرینه یا ساریة الجبل خطابیله علی رؤس الاشهاد ندا بیوردقلری
خصوصده واصلی بویله درکه خلیفهٔ ثانی عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری ایام فتوحات
اسلامیه دن زمان با امانلری خلافتلرنده ممالك عراق وعجمده قطع ارق فساد ومحاربهٔ اهل کفر وعناد
ایچون بعث وارسال ایلدکلری عساکر موحدین اوزرینه رؤسای صحابهٔ کرامدن ساریة بن زنیم
حضرتلرینی قائد الجیش نصب وتعیین بیوروب طرف عراقه ارسال بیورمشلردی ساریه دخی فرمودهٔ
خلیفه نبی اوزرینه شیر دلان اهل اسلام ایله محل مأموره ضرب خیام آرام ولشکر منحوس مجوس
اعجام ایله محاربه یه قیام ایدوب طرفیندن مقارعهٔ سیوف ومصادمهٔ صفوف ایله محاربات اکیده
وصدمات شدیده جریان ایتمکده ایکن ابتلاء من الله زمرهٔ مشرکین جنود موحدینی محاصره وتضییق
ایتمکله بهادران اهل ایمان مضطرب الحال ومنکسر البال اولوب حصن حصینی عون حقه توکل
وجناب حی لا یموته توسل ایتدکلری اثناده صورت حال طرف غیب لاریبدن عمر ابن الخطاب رضی الله
تعالی عنه حضرتلرینك قلب آگاه وضمیر با انتباهلرینه کشف وعیان واوتوز قوناقلق مسافهٔ بعیده محلده
واقع اولان احوالی مدینهٔ منورده منبر شریف اوزرنده شمس تابان کبی مشاهده بیورملریله لشکر موحدین
مبتلا اولدقلری ورطهٔ هلاکدن خلاص اولمق ایچون موضع حرب ومعرکهٔ قتالده واقع جنود
موحدینه قریب برجبله تحصن والتجا ایتمك اوزره ساریه یه خطاب ایلدیلر ساریه حضرتلری دخی
حضرت فاروقك کلام راحت انجامنی استماع ایدوب وشخصه ذات کرویجی صفاتلرینی دخی مشاهده
بیوردقلری کتب سیرده مسطوردر وکذلك ملهمات غیبیه دن بونك برمثلی دخی یار غار شفیق ابی
بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك عایشهٔ صدیقه رضی الله تعالی عنها یه وصیتلری
اثناسنده صادر اولمشدر واصلی بویله درکه حضرت صدیقك سلك مالك همایونلرینه منسلك
بر خورما باغچه لری وار ایدی محصولندن هر کیلی بیك فرق درهم اولمق اوزره حضرت عایشه یه
بیتمش کیله خرما هبه بیوروب باقی نه حاصل اولورسه بقیهٔ ورثه ایچون حفظ ایتمك اوزره مرض
موتلرنده حضرت عایشه وصی مختار نصب وتعیین ایدوب ورثه سنی توصیه اثناسنده
درج ذهن مبارکلرندن صدور ایدن جواهر کلمات مستطابه لری اکیسیا قنده حضرت صدیقه یه خطاب
ایدوب یا عایشه بونلرك ایکیسی سنك قز قرنداشلرکدر دیو شفقت وعطا فتله معامله ایده
ایتدیلر مع هذا اثنای وصیتده حضرت ابی بکرك عایشهٔ صدیقه حضرتلرندن غیری اسما اسمیله
مسمی انجق بر دختر سعد اخترلری اولوب هنوز پیرایهٔ گهوارهٔ وجود اولمش غیری کریمه سی

اولمغله حضرت عایشه لعب جنبادن تعجب اولوب دیدیکه سلطانم بنم قز قرنداشم انجق اسمادر
توصیه بیوردیلان همشیره لریمك بری دخی کیمدر دیو استفسار بیوردقلرنده صدیق اکبرك
بنت جاریه نام زوجهٔ محترمه لری حامل اولوب انلرك بطننده موجود اولان حمله اشارت
بیوروب دیدیلرکه همشیره نك بری دخی زوجم بنت خارجه نك شکمنده رحمنده موجود
اولان حمله دختر اولمق اوزره قلبمه لایح اولوب دیو بیوردیلر واقعا کشف مشهودلری
اوزره کندو ولودن نصکره بر کریمهٔ مکرمه لری قدم نهادهٔ مهد وجود اولوب حضرت علام
الغیوب صدیق اکبرك قولنه تصدیق ایلدی بو اثر جلیلی امام مالك حضرتلری کتب صحاح احادیثدن
موطا نام تألیف جلیلنده ما لا یجوز النحل بابنده نقل وروایت ایلدی وصحابهٔ کرام وانلرك اثر
لرینه اقتدا ایدن اجلهٔ اعلامدن بو مقوله کشف کرامات جلیله نك صدوری چوق واقع اولمشدر
منقولدرکه عهد سعد نبوتلرنده اصحاب کرامدن کشف کرامت ظهوری سائر اوقاته قلیلدر
زیرا رسالت پناه صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك حضور همایونلرنده مرید طالبلر ایچون
برحال باقی قالمیوب وقت نهارده آفتاب عالمتابك طلوع وظهوریله کواکب سماویه نك انواری
محو اولدیغی کبی طلوع نور ساطع الظهور نبوتله منیب ومریدلرك حال وشانی دخی تحت ظلال
حجابده مستور اولوب دائرهٔ عالمده تصرفلری حتی سادات متصوفه دیمشلردرکه اولیاء کرام
مدینهٔ منوره علی ساکنها افضل التحیه کلدکلرنده رتبهٔ رفیعهٔ ولایتده قائم ایکن کندولرده
کشف وکرامات خلعتی سلب اولنوب بعده روضهٔ مطهره دن مفارقت ومحل آخره عزیمت
ایتدکلرنده ینه مقام کشف وکراماته معاودت بیوررلر الله تعالی حضرتلری جمله مزك قلبنی
انوار هدایت ایله منور ایلیوب طریق حقه ارشاد ایلیه ودخی درجهٔ کشف عرفانه واصل اولان
رجالك برصنفنه بهالیل دیرلر بونلر اول مجذوبلردرکه وجد وجذبه لری ماده زاد اولوب
طورلری عقل وجنون میاننده متوسط برکیفیت اولمغله عقل ومعاشلری ناقص ورأی
تدبیرلری فاسددر مع هذا ینه اولیای کاملین واصفیای واصلین کبی ذات وصفات حقه
عارف واسرار ربوبیته واقف اولوب قلب آگاه با انتباهلری قلاب عشق الهی ایله طرف حقه
مجذوب ومنسوب اولدیغی اصحاب کشف عرفاندن نیجه کاملر نور کشف ایله بونلرك احوالنی تفتیش ایلمشلر
واقف اولوب خبر ویرمشلردر ولکن رقبهٔ عبودیتلری قید تکلیفدن آزاد اولوب احکام شرعیه
وتکالیف الهیه ایله مأمور ومکلف دکللردر ونور الهام طریقیله کشف مغیباته دائر بونلردن
اخبار عجیبه وآثار غریبه صادر اولوب مرآت ضمیرلری کدورات نفسانیه وعلایق جسمانیه دن عاری
اولمغله طرف غیبدن قلبلرینه سنوح ایدن ملهمات غیبیه یی بی محابا نطق وتکلم ایدرلر اما فقهانك
بعضیلری بونلرك دائرهٔ ولایته دخوللرینی رد وانکار ایدوب دیدیلرکه ولایتك حصولی طاعات
وعباداته موقوف اولوب مجاذیبدن تکلیف ساقط اولمغله ولایته اهل اولمزلر لکن فقهانك کلامی

بو بابده ضعیفدر زیرا ولایت وکرامت الله تعالی حضرتلرینك فضل وکرمیله حاصل بر حالت
مراد ایلدیکی قوله احسان ایتمکله مجاذیبده خصوصیله طاعات وعباداتده پرهیز وریاضته توقف
ایتمز مادامکه انسانك نفس وروحی ابداندن علاقه‌یی قطع ایتمیه حق سبحانه وتعالی حضرتلری
مواهب علیه‌سندن دیلدیکی موهبه‌یی اول بنده‌سنه احسان ایدر مجاذیبك ایسه نفس ناطقه‌لری
معدوم وفانی اولیوب وجدبه مادرزاد لهذا دارلری مجانین کبی فساد مزاجدن نشئت ایتدیکی
زمرهٔ بهایمه ملحق اولوب فیض حقی قبوله اهل اولمیه‌لر بلکه بونلرك تکلیف الهیه‌یه مدار اولان عقل
ومعاشلری مفقود اولمغله شرایع الهیه واحکام ربانیه ایله تکلیفدن معاف اولدیلر زیرا عقل
معاش نفس انسانه مخصوص بر حالت وحوایج ضروریه‌سی تحصیله بر آلتدر انسان انکله کندینك
وعیالنك امور ضروریه‌سنی کوروب وامر معاشه دائر سائر احوالنه نظام ویروب محتاج اولدیغی
امورنی کسب وتحصیلده بصیرت اوزره حرکت ایدر اولیکسه که عالم دنیاده نظام معاشنی تدبیره
قادر اولوب امور دنیویه‌دن نفع وضرر وخیر وشری فرق وتمییز ایلیه اصلاح معادیچون تکالیف
الهیه‌یی قبولده کندویچون عذر باقی قالمامغله تحت تکلیفه واصل اولور فعلی هذا بر کمسنه‌نك
نظام معاشده رأی وتدبیری مختل اولور احکام شرعیه ایله تکلیف ومؤاخذه‌دن معاف ومسلم
اولمغله نفس ناطقه‌سی ذات وصفات حقدن غافل اولور کندی ذاتنی ادراکدن نا اهل اولمق لازم کلور
وجناب حق وفیاض مطلق جل شانه حضرتلرینك بعض بنده‌لری اسرار معرفته مطلع قیلمه‌سی
اوامر ونواهی ایله تکالیف شرعیه‌دن بر امره توقف ایتمز ودخی معلوم اوله که ذکر اولنان مجاذیبك
احوالی فساد مزاج وغلبهٔ سودا ایله بهایمه ملحق اولان مجنونلره مشتبه وملتبس اولمغین مجذوب
الهی ایله اصحاب جنونك بینلرنی فرق وتمییز ایچون ائمهٔ محققین اوچ علامت ذکر ایتدیلر اول علامت
بریسی اولدر که جذبهٔ عشق الهی ایله مجذوب اولان طائفه ذکر وتوحید جنسندن وطاعات
وعبادات نوعندن دائما بر امر ایله مشغول اولوب اصلا اندن خالی اولمزلر لکن طاعات وعباداتلری
کتب شرعیه‌ده بیان اولنان شروط وقیوده موافق نهج شرعی من کل الوجوه مطابق اولمیوب حقلرنده
قلم تکلیف جاری اولمامغله نقصان وقصورلرندن ادالری مضیدر ویرمز اما غلبهٔ سودای مزاج ایله
مرض جنونه مبتلا اولان کمسنه‌لر مجاذیب وبهالیل کبی ذکر وعباداتدن بر طریق مخصوصه سلوك ایتمزلر
علامت ثانیه جذبهٔ الهیه‌نك ایکنجی علامتی کروه مجاذیب کهوارهٔ وجودده قدوم نهاده وشهود
اولدقلرندن بله وجدبه اوزرینه تولد ایدوب ظهورلری مادرزاد وجذبه‌لری خداداددر اما مرض
جنون وقت ولادتدن بر مدت مرور ایتدکدنصکره عوارض طبیعیه وتغیرات بدنیه سببیله عارض بر علت
اولوب قصور ادراکده بهایمه ملحق اولمشلردر علامت ثالثه جذبهٔ الهیه‌نك اوچنجی علامتی کروه
مجاذیب حقلرنده امورنده قبض وبسط ایله تصرف ایدوب کندولره طرف حقدن مساعده اولندیغی
وجه اوزره خیر وشردن نفع وضرردن نتیجه افعال صادر وحقلرنده تکلیف ساقط اولمغله

تصرفلری اذن شرعه توقف ایتمز اما مجنونلرك نفع وضرر ایله تصرفدن قدرتلری قاصر
اولوب مجاذیب کبی دائرهٔ عالمده خیر وشر امور ناسده کسر وجبره قادر دکلدر بو محلده
ریاضت ومجاهده واکا تابع وجد وجذبه مباحثی تمام اولوب علم نجوم ورمل کبی صنایع
علمیه وعملیه‌دن بر صنف ایله ضمیر ادعا ایدن طوایفك احوالی بیاننه شروع اولندی
فصل ناسدن بعضیلری زعم ایدرلر که روح انسانی دائرهٔ حس وشعوردن خروج ایتمکسزین
صناعات علمیه وعملیه‌دن بر علم مخصوصه وصنعت معینه ایله دخی حوادث غیبیه‌یه وقوف
ممکن اولوب فنك اربابی بینلرنده متداول ومتعارف قواعد مخصوصه‌یه مراعات ایله خلقك
مطلوب ومسئوللرینی کشف واستخراج ایدرلر از جمله طوائف منجمین کواکب سماویه ونجوم فلکیه‌نك
حرکات واوضاعنی آلات رصدیه ایله ضبط ایدوب بسایط سفلیه وعناصر اربعه‌ده وانلردن
مرکب اولان معدن ونبات وحیوانده اوضاع فلکیه‌نك تأثیرینه ذاهب اولوب دیدیلرکه
کواکب مرصوده‌نك بر بر لریله قران ومقابله‌لری وسائر اوضاع مخصوصه‌لری سببیله
بینلرنده بر مزاج مخصوصه حاصل وانك اثری عالم عناصره واصل اولدقده فصول اربعه‌نك
تغیری حادث اولوب بطن خاکده معادنك ووجه ارضده اشجار وازهارك وانواع
حیواناتك احوال واطواری مختلف اولمغله بالجمله آثار سفلیه‌ده اسباب سماویه‌یه نسبت
ایلیوب احکام فن نجومی ثبت وتحریر وکتب عدیده ضمننده درج وتسطیر ایلدیلر لکن منجمینك
بو زعملری فاسد ومدعالری کاسد اولوب ترتیب ایتدکلری مقدمات واهیه ودلائل مردوده
غیبده مستور ومکنون اولان احوال کائناته وامور مغیباته علم یقینی افاده‌سنده قاصر
وخطالری حسب الاتفاق اصابتلرینه غالب اولدیغی ظاهر وباهردر زیرا خلاصهٔ متعالری
ظن وتخمینه مبنی اوضاع فلکیه‌نك عالم عناصرده تأثیرینه مبنی اولوب مبانیء علم
وعملاری واهن من بیت العنکبوت بر امر وهمی اولدیغی بین الثبوتدر نتکم اصحاب فن تنجیمك
راس ورئیسلری حکیم بطلیموس دیمشدر سرعت فهم وذکا صاحبی اولان کمسنه اوضاع
فلکیه واحوال سماویه‌ده اعمال فکر ونظر ایتسه عالم کون وفسادده حال وشاننی ادراك
کندیده بر ظن غالب حاصل ودرتبهٔ فهم وفراستنه قیاس ایله درجهٔ ظن وتخمینه واصل اولور
بو ترتیب ایتدیکی علملك قطع ویقینی افاده‌سنده قصورینه اقرار واعتراف ایلمشدر بز دخی
انشاء الرحمن اشبو کتابمزك فنون وعلوم فصلنده علم نجومك بطلانی وافادهٔ یقینده
نقصانی بیان ایده‌رز وکذلك علم غیب ادعا ایدن طوایفك بعضیلری دخی استخراج مغیبات
ایچون خط رمل اسمیله مسمی بر صنعت اتخاذ ایدوب ترتیب ایتدکلری اشکالی اصل قم
اوزرنده رسم ایتملریله فن مزبوری علم رمل اسمیله تسمیه ایلدیلر صنعت رملك خلاصه‌سی
بودرکه طائفهٔ مزبوره دُرت دُرت عرضا اوزرینه مرتب نقطه‌لردن مرکب اشکال عدیده رسم

وترتیب واول نقطه‌لری بربری تحتنه وضع وترکیب ایدوب وهر شکلک مراتب اربعه‌سنده
موجود اولان نقطه‌لرین زوجیت وفردیتی ومرتبه‌لرینک عدد وکمیتی اعتباریله
اشکال فن رملی اون التی شکله حصر ایتدیلر زیرا اشکال رملده مرسوم وموضوع اولان نقطه‌لر
یا زوج یا فرد اولوب یعنی حرف مد صورتنده کشیده خط اولورسه زوج تسمیه اولنوب
بعینه نقطه شکلنده مرسوم اولورسه فرد اولور بو تقدیرجه مراتب اربعه‌ده رسم اولنان
نقطه‌لر شونده حالی دکلدرکه یا جمله‌سی زوج یا فرد اولوب یاخود بعضیسی زوج
بعض آخری فرد اولور اکر نقطه‌لرین دردی دخی زوج اولورسه آنی بر شکل مخصوص
اعتبار ایتدیلر اشبو صورت کبی که اسمی جماعت وطبیعتی سعد ایله نحس آراسنده
ممتزجدر اکر مراتب اربعه‌ده وضع اولنان نقطه‌لرین جمله‌سی فرد اولورسه آنی دخی بر شکل اعتبار
ایتدیلر اشبو صورت کبی اسمی طریق وطبیعتی سعد ایله نحس آراسنده متوسط وممتزجدر
اکر درت مرتبه‌ده وضع اولنان نقطه‌لرین جمله‌سی زوج یاخود فرد اولمیوب بلکه بعضیسی
زوج وبعضیسی فرد اولورسه بو صورت دخی شونده حالی دکلدرکه یا درت نقطه‌نک
انجق بری فرد باقیسی زوج اولوب یاخود انجق ایکیسی فرد ایکیسی زوج یاخود اوچی فرد
بری زوج اولور اکر درت نقطه‌نک انجق بری فرد باقیسی زوج اولورسه بو صورت دخی
درت شکله منقسمدر زیرا فرد واقع اولان نقطه واحده یا مراتب اربعه‌دن ابتدا مرتبه‌ده
واقع اولور اشبو صورت کبی که اسمی لحیان طبیعتی سعددر یاخود نقطه فرد ایکنجی
مرتبه‌ده واقع اولور بو صورت کبی که اسمی حمره وطبیعتی نحس اکبردر یاخود نقطه
فرد اوچنجی مرتبه‌ده واقع اولور بو صورت کبی که اسمی بیاض طبیعتی سعددر یاخود
نقطه فرد دوردنجی مرتبه‌ده واقع اولور اشبو صورت کبی اسمی انکیس وطبیعتی نحس
اکبردر اکر مراتب اربعه اشکالده مرسوم ومرقوم اولان درت نقطه‌نک انجق ایکیسی
فرد اولوب ایکیسی زوج اولورسه بو صورت دخی آلتی قسمه منقسمدر زیرا فرد اولان ایکی نقطه
یا اولکی ایکنجی مرتبه‌ده واقع اولور بو شکل کبی اسمی نصرة خارج وطبیعتی سعددر یاخود
فرد واقع اولان ایکی نقطه اوچنجی دوردنجی مرتبه‌ده موجود اولوب بو شکل کبی که اسمی نصرة داخل
طبیعتی سعددر یاخود فرد نقطه‌لرینک بری اولکی مرتبه‌ده بری دوردنجی مرتبه‌ده واقع اولوب بینلرنده
زوج نقطه‌لر متوسط اولور اشبو شکل کبی که اسمی عقله طبیعتی ممتزجدر یاخود فرد نقطه‌لرینک
بری ایکنجی مرتبه‌ده وبری اوچنجی مرتبه‌ده واقع اولور اشبو شکل کبی که اسمی اجتماع طبیعتی
ممتزجدر یاخود فرده واقع اولان ایکی نقطه‌نک بری ایکنجی مرتبه‌ده بری دوردنجی مرتبه‌ده
واقع اولور بو صورت کبی که اسمی قبض داخل وطبیعتی سعددر یاخود فرد نقطه‌لرینک
بری اولکی مرتبه‌ده بری دخی اوچنجی مرتبه‌ده واقع اولور بو شکل کبی که اسمی قبض خارج

وطبیعتی نحسدر واکر اشکال رملده وضع اولنان درت نقطه‌نک اوچی فرد بری زوج اولورسه
بو صورت دخی درت شکله منقسم اولور زیرا فرد واقع اولان اوچ نقطه یا اولکی ایکنجی اوچنجی
مرتبه‌ده واقع اولور اشبو صورت کبی که اسمی ثابت وطبیعتی نحسدر یاخود فرد نقطه‌لرینک
اوچی ایکنجی اوچنجی ودوردنجیده واقع اولور بو صورت کبی که اسمی قائمه طبیعتی
ممتزجدر یاخود اوچ عدد نقطه‌لر اولکی ایکنجی دردنجی مرتبه‌ده واقع اولور بو شکل کبی که
اسمی فرح طبیعتی ممتزجدر یاخود فرد نقطه‌لری اولکی اوچنجی دردنجی مرتبه‌لرده واقع
اولور بو صورت کبی که اسمی نقی الخد طبیعتی ممتزج ومنقلبدر اشبو ذکر اولنان وجه اوزره
مراتب اربعه اوزره مرتب وموضوع اولان درت نقطه‌نک زوجیت وفردیتی بولندقلری
مرتبه‌لرک عدد وکمیتی اعتباریله اصحاب فن اشکال رملی اون التی شکله حصر ایدوب
وهر شکلی بر مخصوص ایله تسمیه اولنوب وطبایع نجوم سماویه کبی سعد ونحسه تقسیم وتنویع
ایله اشکال رملی بربرندن ممتاز ایلدیلر ومنجمینک افلاکده اعتبار ایتدکلری اون ایکی برج
ایله اوتاد اربعه که طالع وغارب ورابع وعاشردر اصحاب فن رمل دخی بروج افلاک واوتاد
اربعه‌یه قیاس ایله اشکال رملده هر شکل ایچون شرف ونحس خانه‌سی اعتبار ایدوب منجمینک
عالم عناصرده ومرکبات معدنیه ونباتیه وحیوانیه‌ده اوضاع فلکیه‌نک تأثیرینه مبنی ترتیب
ایتدکلری فن نجومه مقابل بونلر دخی رملی ترتیب وذکر اولنان اون آلتی شکلی جمع وترکیب
ایله اصناف موجوداتک واحوال کائناتک کشف واستخراجنه توسل ایلدیلر لکن بطلمیوس
راصدک زعمی اوزره اوضاع فلکیه‌نک حوادث یومیه‌ده وآثار کونیه‌یه دلالتی قدرت باهره
صمدانیه ایله مخلوق اولان اجرام علویه‌نک اجسام سفلیه‌ده تأثیرینه مبنی اولوب کواکبک
حرکات مخصوصه‌سیله حاصل وحادث اولان اوضاعنک عالم عناصرده فعل واثرینه مبنی
بر امر طبیعیدر اما فن رملده صحایف اوراق اوزرینه اقلام ایله مرسوم اولان اشکال موضوعه
نک حوادث کونیه‌نک احوالنه دلالتی اصحاب فن رملک وضع ورسم ایتدکلری نقوش خطیه‌نک
واوضاع رسمیه‌نک اثری اولمیوب قلم قدرت خالق السموات تعالی شانه ایله صحایف افلاکده
مرسوم ومرکوز اولان کواکب ونجومک اجسام عنصریه‌ده تأثیرینه مبنی اولان احکام فن
نجومی اشکال خطیه واوضاع رملیه‌ده اجرا ایتمه‌لری دائره تحقیقدن خارج بر امر ضعیفدر
بو امرک تحقیق وبیانی بویله درکه اصحاب فن نجومک رئیسلری اولان حکیم بطلمیوس اعمال آلات
رصدیه ایله اوضاع فلکیه وحرکات کواکبی ضبط ایدوب اجرام علویه‌نک عناصر اربعه‌ده صدور عنا
مرکب اولان معادن ونباتات وحیواناتده تأثیرینه ذاهب اولمغله بالجمله عالم سفلیده ظهور
ایدن حوادث یومیه وآثار کونیه‌یی اسباب سماویه‌یه اسناد ایلیوب احکام فن نجومی ترتیب ایلدی
بطلمیوسدن صکره منجمین بطلمیوسک عالم عنصریده ظهور ایدن حوادث جسمانیه‌نک

احوالنه متعلق ترتیب ایتدیکی احکام فن نجومی خلقك قلبلرنده مضمر اولان اعراض قلبیه‌لرینی
کشف و استخراجده دخی اجرا و استعمال ایلیوب ناسك کندیلره مراجعت و سؤال ایلدکلری امور
نفسانیه‌یی بیوت فلکیه کبی اقارب و مناصب و اموال و سائر مطالب مقوله‌سی اون ایکی خانیه تقسیم
ایتمکله وقت سؤالده اسطرلاب و ربع دائره و سائر آلات فلکیه ایله ارتفاع الدقدنصکره وقت
ارتفاعده افلاکده موجود اولان اوضاع معینه‌یی بیوت طالعی بینلرنده متعارف قانونده
و قاعده اوزره بر کاغده رسم و تحریر ایدوب اوضاع طالعك موجب و مقتضاسی اوزره بطلمیوسك
ترتیب ایتدیکی احکامی خلقك ضمائر و قلوبنده مرکوز اولان امور نفسانیه‌ده اجرا ایتدیلر لکن معلوم
اوله که قلوب ناسده مضمر اولان اغراض و مطالب امور نفسانیه‌دن اولوب عناصر اربعه و معادن
و نباتات و حیوانات کبی امور جسمانیه‌دن دکلدر که اوضاع فلکیه ایله ضمائرك احوالنه استدلال صحیح
اوله زیرا بطلمیوس قواعد فن نجومی انجق عناصر اربعه‌نك و انلردن مرکب اولان موالید ثلاثك
احوالنی کشف و استعلام ایچون وضع و ترتیب ایتدی و اجرام علویه‌نك اجسام سفلیه‌ده تأثیر و
دلالتنه قصر ایدوب قلوب ناسده مضمر اولان امور نفسانیه و احوال قلبیه‌یه دلیل اتخاذ ایتممکله
منجمین متأخرینك احکام نجومی خواطر نفسانیه‌ده اجرالری بطلمیوسك رأینه مخالف اولمغله
بر فنی خلاف وضعنده استعمال ایدوب رأیلری نامقبول و دستورلری غیر معمولدر زیرا افلاك
و عناصر اجسامدن اولوب ضمائر و خواطر امور نفسانیه‌دن اولمغله جسمك جسم آخرده تأثیری
ایچون ترتیب و تدوین اولنان فنی امور قلبیه‌ده استعمال اجرایی صحتدن منحرف و دائره استقامتدن
منصرفدر بعده منجمین متأخرینك حکمی خط رمل اربابی کلوب آلات فلکیه ایله ارتفاع اخذندن
اجتناب و حساب جدول زیج ایله حرکات کواکبك تعدیل و تقویمنی استصعاب ایتمکله اشکال
رملی بیوت فلکیه کبی اون ایکی برج ایله اوتاد اربعه اوزرینه وضع و ترتیب و سعد و نحس
خانه‌لرینه تقسیم ایدوب اوضاع فلکیه و انظار سماویه‌دن انجق تسدیس وضعنه اعتبار
و اعتنا و احکام فن نجومی اشکال رملده اجرا ایتمکله استخراج ضمائر و کشف خواطرده منجمین
متأخرینك آثارلرینه اقتدا ایلدیلر لکن اوضاع فلکیه‌نك و اشکال فن رملك استخراج ضمائر
و قلوب ناسده مضمر اولان خواطره دلالتی عقلی و طبیعی اولمیوب بلکه بطلمیوسدنصکره ظهور
ایدن منجمینك و انلرك آثارلرینه اقتدا ایلین طائفه رمالینك مجرد وضع و اختراعلرینه مبنی
برامر اولمغله سهام ملاحظه‌لری هدف اصابتدن دور و عند العقل مردود و مهجوردر و سبیلك
مغزالی روزگاردن بی کسب و کار نیجه کسنه‌لر بعض بلاد و امصارده صنعت رملی کندیلره مدار
معاش و سرمایه انتعاش ایدوب دام و دانه مکر و فریب اولان شکل و نقطه‌لر ایله عقول ضعیفه
و آراء سخیفه اصحابندن نیجه اوارلری صید و تسخیر ایدرلر و علمای مغاربه‌دن زناتی و انك امثالی
اعلام رجال فن مزبورده کتب عدیده تألیف و تصنیف ایدوب قوانین و قواعدینی بسط و تقریر و طریق

عملنی شرح و تحریر ایلدیلر لکن صنعت رمل اربابنده نیجه کسنه‌لر دخی موجوددر که اشکال رملیه‌یه
بر مدت امعان نظر و حبس بصر ایله دائره حس و شهوددن کذر و عالم غیبه سفر ایدوب خواص بشردن
فطرت اصلیه و خلقت زکیه ایله استفاضه انوار غیب ایدن ذاتلر کبی آیینه روحلرینه لائح اولان
اموری خلقه خبر ویررلر بو طائفه سائر اصحاب فن رملك اشرف و افضلیدر معلوم اوله که اصحاب
فن رملك جمله‌سی صنعت رملی سائر صنایع و حرف کبی خاندان نبوته نسبت ایدوب بعضیلری حضرت
دانیال علیه السلامه و بعضیلری دخی حضرت ادریس علیه السلامه معجزات باهره‌لرندن اولق
اوزره زعم ایتدکلرندن ماعدا دین اسلامده مشروعیتنی دخی ادعا ایدوب سلطان انبیا علیه
افضل التحایا حضرتلرندن منقول و مروی کَانَ نَبِیٌّ یَخُطُّ فَمَنْ وَافَقَ خَطَّهُ فَذَاكَ حدیث
شریفیله دعوالرینه احتجاج و استدلال ایدرلر مع هذا ذکر اولنان حدیث شریف خط رملك
مشروعیتنه قطعا دلالت ایتمیوب زعملرنی تأیید و رأیلرنی ترویجه سند صحیح اولمدیغی ظاهردر
زیرا معنای لطیف حدیث شریف الله اعلم و رسوله بویله‌درکه ازمنه سالفه‌ده انبیای عظامدن
بر نبی ذیشان وار ایدی که عمل خط ایله مشغول اولوب بو اثناده طرف حقدن کندویه وحی الهی
وارد اولوردی دیو سلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلری خبر ویردیلر بو دخی جایزدر که
بعض انبیاء کرامك ذات عالیلرینه مخصوص برکونه خط رسمنه مبادرت عادت شریفه‌لری
اولوب اثناء مباشرتده وحی الهی ظهوریله مشرف اوله‌لر زیرا انبیای عظام صلوات الله تعالی
علیهم اجمعین حضراتنك استفاضه انوار وحی الهیده حاللری و شانلری متفاوت اولوب تِلْكَ
الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ نص کریمی اوزره طبقه رسالتده مساواتلری درجه
فضیلتده تفاوتلرنی منافی دکلدر بو معشر کرامك بعضیلرینك ذات عالیلرینه و امتلرینه
متعلق امورده طرف حقدن وحی الهی ظهوری و خطاب عزت صدوری سفیر وحی ربانی وساطتیله
اولا امرده واقع اولوب طرف عالیلرندن سبق طلب و اسباب توجهدن بر سببه تشبث و توسل
ایتمزلر و بعض انبیاء کرام دخی مبعوث اولدیغی امتك کندیلردن بر امر مشکلك حلنی رجا یا
بحسب العاده وقوعی محال تکلیفه اجترا یا انك امثالی داعیه اخطار ظهور ایتدکده طرف حقه توجه
ایدوب درکاه کبریادن اول امرك کشفنی رجا ایتدکلرنده ظهور وحی الهی ایله مشرف اولورلر بناء علیه
معشر کرام انبیاء عظامده تقسیم عقلی بر صنفك وجودنی دخی تجویز ایدر که اول ذات کروبی
صفات تلقی وحی الهیده سائر انبیادن بر حالت سنیه ایله ممتاز اولوب اول حالته توسل ایله
توجه ایتدیکی خصوصده ظهور وحی سبحانی و صدور خطاب ربانی ایله مشرف اوله نته کم کتب اسرائیلیاتده
یعنی طائفه بنی اسرائیل یدلرنده متداول اولان کتب مخصوصه‌ده نقل اولندیغی اوزره انبیا
کرامك بعضیلری نزول وحی الهی‌یه اصوات طیبه و نغمات لذیذه استماعیله توسل ایدوب
اوازه غنا و حسن صدا ارواح طیبه‌لرینه تأثیر ایتدکده افق غیبدن انوار وحی الهی

عکس افکن مرآت ضمیرانورلری اولوردی دیو حکایه اولنمشدر اکرچه کتب اسرائیلیاتدن صحت نقلده سند کستند واثبات مرامده حجة ومعتمد دکل ایسه ده لکن جناب حکیم بی زوال جل شانه عن الانداد والامثال حضرتلری انبیاء کرام ورسل عظامنی شیئت علیه سی تعلق ایتدیکی وجه اوزره نیجه خصایص بهیه وتشاریف سنیه ایله مشرف ایتمکله نقل مذکور طور عقلدن بعید دکلدر بناء علی هذا سبتوابدن حدیث شریفده حضرت سهیره دان ما اوحی جناب رسول کبریا علیه افضل التحایانک رقم خط ایله وصف وتعریف بیوردقلری نبی ذیشاندخی وحی الهی ظهورینه وسفارت روح الامین ایله خطاب عزت صدورینه رسم وترقیم بیوردقلری خط ایله توسل ایدوب هرچند که طرف حقدن برامرک کشف وحلنه ترقب ایدرلر اول خط معهودک رسم وترقیمنه مباشرت ومبادرت ایله وحی الهی ظهور ایتمک جائز اوله نته کم اصحاب رملک بعضیلری صور واشکال رمله حبس بصر وقصر نظر ایله مشاغل حس وخیالی برطرف ایدوب عالم ارواحه وصول ایله کندیلرده علم وجدانی وادراک روحانی حاصل اولدیغی بوندن اقدم نقل اولنمشیدی لکن انبیاء عظامک علم وعرفانلری وحی ربانی وخطاب سبحانی ایله حاصل اولوب طائفهٔ مذکوره علم وادراکلری انجق عالم منامده مشهود اولان رؤیا کبی برادراک روحانیدر اما اولدمرهٔ رمالین بطالین که صنعتلری خلقک مال ومنالنی ترین جرّه آلت ایدوب خلقک سؤال ایتدکلری امور شکله دن قانون متعارف اوزره وضع اولنان اشکاله باقوب ظن وتخمین ایله جوابه تصدی ایدرلر اول طائفه حدود شروعی تجاوز ایتمکله انبیاء عظامک ساحهٔ عصمتلری استکشاف غیب ایچون اومقوله صنعته توسلدن عاری وعالیدر زیرا انبیاء ومرسلین صلوات الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی علم وصنعت ایله تکلم اسرار غیبدن خلقی منع وتحذیر بیوروب بوفردک علم مغیباته خوض وشروعلرینی مشروع ایتمدیلر وحدیث سابقده فمن وافق خطه فذاک کلام حکمت نظامنده الله اعلم ورسوله بو معنا مراددر که ایام سالفه ده انبیاء عظامدن بر نبی ذیشان رقم خط ایله مشغول اولوب اول اثناده شرف وحی الهی ایله مشرف اولوردی اول کمسنه که ذکر اولنان نبی محترمک خطنه موافقت ایده یعنی عمل خط اثناسنده اول نبی ذیشان کبی تأیید وحی ایله مؤید اولمق ممکن اولدی خطوط مرسومه میاننده انجق اول خط صحت وسداد ایله ممتازدر دیو حدیث شریفی توجیه ایتدیلر بوصورتده حدیث نبویده ارباب رمل زعملری اوزره بین الناس متداول اولان خط رملک وعملنه اشتغال ایدن کمسه لرک شرف وتعظیمنه اشارت مقصود اولمیوب بلکه عمل خط ایله استفاضهٔ انوار وحی الهی ایدن نبی مکرمک خطیله حالا بین الناس متداول اولان رقم رملک مناسبتی اولمامغله جناب رسالت پناه صلی الله علیه الاالله حضرتلرینک کلام حکمت نظاملری انجق وحی ایله مؤید اولان خطک مدح وثناسنه مقصوردر والا برخط ورقمکه مجرد اول نبی ذیشانک خطنه وضع وشکلده موافق اولوب

تأیید وحی اسمانی وترتب خطاب ربانیدن مخالف اوله اول خطک لدی الشرع الانور اعتباری اولمدیغی ظاهردر فعلی هذا بو حدیث شریف ایله خط رملک مشروعیتی ثابت اولمیوب وصنعت ایله مغیباته توسل صحیح اولمامغله عمل فاسدلرینی حدیث شریف ایله ترویجه طالب اولان عمیلرک زعملری باطل وحلیهٔ وثوق واعتماددن عاطلدر بوندنصکره ارباب فن رملک بعضیلری دخی زعملری تصحیح ورأیلرینی ترویج قصدیله دیدیلر که عهد اسلامدن مقدم بعث اولنان انبیاء عظامدن هر نبی ذیشانک شریعتنده جائز وجاری اولان احکام شرعیه مادامکه نسخ شارع ایله منسوخ اولمیه دین اسلامده دخی اولامرایله عمل مشروع اولوب وخط رمل دخی مفاد منیف حدیث شریف اوزره انبیاء سالفه دن برینک فعلی اولمغله دین اسلامده عملی مشروع اولور دیو شریعة من قبلنا شریعة لنا زعمیله دعوالرینه استدلال ایلدیلر لکن قول مذکور دخی بونلرک زعمنه دلیل اولماز زیرا شریعت طرف حقدن کتاب مخصوص ایله عباده مبعوث ومرسل اولان نبینک امتنه تبلیغ ایتدیکی دین وملتدن عبارت اولوب وحدیث سابق مذکور خط رمل صاحب شریعت بر نبینک فعلی وعهد اسلامه کلنجه بین الامم عملی جائز امر مشروع اولدوغنه قطعا دلالت ایتمکله رسول اکرم علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک حدیث شریفلرنده ذکر اولنان خط معهود اول نبینک ذاتنه مخصوص ومقصور اولوب نه کندی امتنه ونه امم اخرا ایچون عملنک جوازینه دلیل اولماز بومحلده کلنجه صنعت رملک عدد اشکالی وترتیب اوضاعی وصحة ومشروعیتنه متعلق احوال واحکامی بیان اولنوب حالا ارباب رملک زعملری اوزره اشکال مزبوره ایله اسئلهٔ غیبیه دن جواب استخراجنک کیفیتنی بیانه شروع اولندی معلوم اوله که زمرهٔ رمالیندن بعض طالبین مطلوبلری اولان امر غائبک حال وشاننی سؤال ایتدکلرنده طائفهٔ مذکوره صحیفهٔ قرطاسه یا قلم اوزرینه یا اون اوزرینه لاعلی التعیین اون التی سطر اولمق اوزره درت دفعه دردر سطر نقطه وضع ایدوب بعده اول نقطه لری علی الترتیب ایکیشر ایکیشر طرح واخراجه شروع ایلرلر بو طریق ایله که ذکر اولنان اون التی سطردن ابتدا وضع اولنان درت سطرده موجود اولان نقطه لردن بعد الطرح باقی قالان نقطه لری کرک زوج کرک فرد اولسون بر برینک تحتنه علی الترتیب طولانیجه وضع وتسطیر ایله بوندن اقدم ذکر اولنان اون التی شکلدن برشکل تولید وتحصیل ایدرلر ثانیا ایکنجی مرتبه ده واقع سطور رابعه ده موجود اولان نقطه لری دخی کالاول ایکیشر ایکیشر طرح ایدوب وهر سطرده باقی قالان زوج یا فرد نقطه لری علی الترتیب شکل اولک جنبنه وضع وتسطیر ایله بر شکل اخر دخی احداث ایدرلر ثالثا اوچنجی مرتبه ده واقع درت سطرده مبسوط وموضوع اولان نقطه لری دخی ایکیشر ایکیشر بعد الطرح باقی قالان نقطه لری کذلک ترتیب سابق اوزره رسم وتحریر ایله برشکل دخی ظاهر اولور رابعا دردنجی مرتبه ده واقع اولان درت سطرده موجود نقطه لری دخی اسلوب سابق اوزره زوج زوج طرح ایتدکدنصکره باقیلرینی شکل ثالثک جنبنه

على الترتيب وضع ايله برشكل دخى ظاهر اولور اشكال رمليه دن اون آلتى شكلك دردى وقت
عملده بو طريق ايله تحصيل اولنور بعده بو ذكر اولنان اشكال اربعه نك ابتدالرنده واقع اولان نقطه لرى
اشكالك عرضى جانبنده اخذ وعلى الترتيب بر برى تحتنه طولانيجه وضع ايله برشكل توليد ايدرلر
بعده ينه اشكال اربعه مذكوره نك ايكنجى مرتبه لرنده مرتب اولان نقطه لرى دخى عرضى جهتندن على التوالى
اخذ وبر برى تحتنه على الترتيب وجه سابق اوزره طولانيجه وضع ايله برشكل دخى تحصيل ايدرلر
بعده ينه اولكى درت شكلك اوچنجى مرتبه لرنده وجهت عرضلرنده واقع اولان درت نقطه يى دخى نهج
معهود اوزره على الترتيب طولانيجه وضع ايدوب برشكل آخر دخى توليد ايدرلر بعده ينه اشكال اربعه
اولى نك جهة عرضنده ودردنجى مرتبه ده واقع زوج وفرد موجود اولان درت نقطه يى دخى على
الترتيب بر برى اردنجه طولانى وضع ورسم ايله برشكل دخى تحصيل ايدرلر ابتدا وضع اولنان اشكال
اربعه دن بو طريق ايله درت شكل آخر دخى حادث اولمغله عدد اشكال سكز شكله بالغ اولور بعده
اشبو ذكر اولنان سكز شكلدن هر ايكى شكلك تحتنه برر شكل دخى وضع ايدوب درت شكل آخر دخى توليد
ايدرلر بو طريق ايله كه اشكال ثمانيه دن هر ايكى شكلك جانب عرضنده وعلى الترتيب مراتب اربعه لرنده
واقع زوج يا فرد نقطه لرك انجق برينى اخذ وآخرينى ترك ايدرلر لكن قانون وقاعده لرى بودر كه
شكلين مذكورينك جانب عرضنده ايكى مرتبه سنده جمع اولان نقطه لرك ايكيسى معا زوج ياخود
فرد اولورسه انجق بر زوج نقطه وضع اولنور اكر برى زوج وآخرى فرد اولورسه انجق فرد نقطه
اخذ اولنور وعمل مذكوره بو ذكر اولنان سكز شكلدن اولكى ايكنجى شكلك مرتبه لرندن بدء ايدوب
ابتدا شكلين مذكورينك مرتبه اولى لرنده موجود اولان زوج يا فرد نقطه نك برينى قاعده
مذكوره اوزره اولكى ايكنجى شكلك تحتنه وضع ايدوب بعده مرتبه ثانيه بعده ثالثه بعده رابعه ده
جمع اولان نقطه لرك انجق برينى على الترتيب طولانيجه رسم ايله اولكى ايكنجى شكلدن برشكل توليد
ايدرلر بعده اوچنجى دردنجى شكلك جانب عرضنده درت مرتبه ده واقع اولان ايكى نقطه نك انجق برنى
قانون سابق اوزره اخذ وعلى الترتيب برى برى تحتنه طولانيجه رسم ايله برشكل دخى ظاهر اولور كذا
اوچنجى دردنجى شكلك تحتنه رسم ايدرلر بعده بشنجى وآلتنجى شكلك تحتنه دخى منوال المذكور اوزره
برشكل رسم ايدوب بعده يدنجى وسكزنجى شكلك مرتبه لرنده جمع اولان نقطه لردخى اسلوب سابق
اوزره طولانى رسم ويدنجى سكزنجى شكلك تحتنه وضع ايله برشكل دخى توليد ايتمارايله عدد
اشكال اون ايكى شكله بالغ اولور بعده اشبو توليد ايتدكلرى درت شكلك هر ايكى شكلندن دخى
قاعده مذكوره اوزره برر شكل استخراج اولنور وينه جانب عرضلرنده واقع مرتبه لرده موجود
نقطه لرك برينى اخذ وآخرينى ترك وعلى الترتيب طولانى رسم اولنمغله عدد اشكال اون دورت
شكله بالغ اولور بعده بو وضع اولنان ايكى شكلدن دخى قاعده مذكوره اوزره برشكل آخر دخى
توليد اولنوب شكلين سابقينك تحتنه رسم اولنمغله عدد اشكال اون بش شكله بالغ اولور

بعده

بعده اشبو اون بشنجى شكل ايله ابتدا وضع اولنان شكل اولك جهت عرضلرنده واقع ايكى نقطه نك
انجق برنى اسلوب سابق اوزره اخذ وطولانى على الترتيب بر برينك تحتنه رسم ايله اون آلتى
شكل تكميل اولنور بو وجه مذكور اشبو ترتيب اولنان اون آلتى شكله امرار بصر وفكر ونظر ايدوب
اصحاب رملك بينلرنده معتبر قانون وقاعده اوزره سعادت ونحوستدن هر شكله مخصوص
اولان آثار واوضاعك مقتضاسنه مراعات ايله سؤال اولنان مطلوبك حال وشاننى اخبار و
اعلام ايدرلر لكن حكملرى مجرد اوضاع خطيه واشكال رمليه دن استنباط واستخراج اولنوب
خارجده بر دليل قوى وبرهان قطعى يه مستند ومبتنى اولمامغله عملكرى حليه وثوقدن عاطل
وحكملرى باطل بعده دخى نصب عين قبول اولمغه لايق ونفس الامره مطابق وجه وجيه بودركه
صناعات علميه وعمليه دن برصنعت ايله امور غيبيه يه وقوف ممكن اولميوب سراپرده خفاده
مكنون اولان مغيباته وصول ايله عالم حسدن عالم ارواحه رجوعه مفطور ومجبول اولان
خواص بشره مخصوص صددن حتى اصحاب فن نجوم كشف وشهود ايله غيبدن خبر ويرن رجالى
زهرييى اسميله تسميه ايدوب بونلرك وقت ولادتلرنده كواكب زهره رب الطالع بولنمغله
استار خفاده مستور اولان اسرار غيبيه متعلق بر مقوله شيئدن خبر ويرلر ايسه طالع مولودى
اولخبرك وقوع وظهورينى ايجاب ايدر ديو زعم ايلديلر فعلى هذا استخراج غيب ايچون ترتيب
اولان صناعات وصنايعدن خط رمل وانك امثالى اعماله اشتغال ايدنلرك قصد وغرضلرى
نفسلرينى امور حسيه دن اشغال وعالم روحانيه ايصال ايسه بو طائفه فصل سابقده ذكر
ايتديكمز طوائف كهنه يه ملحق اولور اكر اشكال رمل ايله كشف ضمير ادعا ايدنلركسه ذوق
روحانى وعلم وجدانيدن بهره دار اولميوب ترتيب وتدوين ايتدكلرى اشكال واشيايه نظر ايله
علم غيب ادعا ايدرلرسه هذيان محموم كبى علم وعملرى درجه اعتباردن ساقط اولور دخى
طوائف بشره دن فطرت اصليه وخلقت زكيه ايله عالم ارواحدن تلقى غيبه مجبول اولان طائفه نك
علامتى اولدر كه حوادث آتيه وامور مستقبله دن بر امرك حال وشاننى استعلام ايچون
طرف غيبه توجه ايتدكلرنده مألوف اولدقلرى حاللردن خروج ايدوب بونلره مبادى توجهده
انسانه عارض اولان اغمازه خواب كبى اسنمك وكرنمك مقوله سى حالتلر عارض اولوب عالم حسدن
غائب اولورلر وبو طائفه نك جسمانيتدن روحانيته خروج وعروجلرى مراتبجه دخى تفاوت
اولوب اصل فطرتلرنده موجود استعدادلرينك درجه كماله قرب وبعديله مختلف اولور
اما اول طائفه كه بعض اعمال مصنوعه وصنايع موضوعه ايله مغيباته وقوف ادعا ايدوب
فطرت ونهادلرنده خاصه ذاتيه وعلامت مخصوصه اولميه رياحين رياض غيبدن برايحه
شم ايتميوب نقد مغشوش كذب ودروغنى بازار مكر وتزويرده تنفيق وترويجه سعى ايدرلر
ودخى مغيباته علم ووقوف ادعا ايدن طوائفك بعضيلرى استخراج غيب وكشف ضمير ايچون

بیلرنده معروف قوانین مخصوصه وضع ایدوب وقت حاجتده اول قواعده مراعات
ایله اسولهٔ غیبیه دن جوابه تصدی ایدرلر لکن اعمال موضوعه واوضاع مصنوعه لرینه
کشف وشهوده موقوف وفن نجوم وکهانت انواعندن معدود اولوب بلکه عقول ضعیفه
وآراء سخیفه اصحابنی صید وسخیره اعمال الطایف الحیل ایله بر دام مکر وفریب ترتیب ایدوب
بو الهوسان سبک مغزان روزکارک سرمایهٔ سامانی جلبنه آلت اتخاذ ایتمشلردر
وقوانین مذکوره نک انواعی کثیر اولوب بز آنجق بو محلده مصنفینک کتبلرینه درج و
تحریر ایدوب بعض خواص علمانک اعتبار واعتنا ایلدکلری قواعد حسابیه نک ذکریله
اکتفا ایلدک معلوم اوله که اساطین حکمای یونانیه دن ارسطو حکیمه منسوب کتاب سیاستک
آخرنده حساب نیم اسمیله موسوم بر حساب مخصوص مذکور در که اول حساب ایله محاربه
ومقاتله یه تصدی ایدن ملوکدن غالب ومغلوب کیم ایدوکی معلوم ومتعین اولور طریق
عملی بویله در که محاربه یه تصدی ایدن ملکلرک برینک اسمنده موجود اولان حروف قوانین
حساب دن جمل کبیر عنوانیله معروف وابجد حروفنده احاد وعشرات ومآت والوف ایچون
موضوع اولان قاعدهٔ معروفه اوزره بعد الحساب عدد اسمی مراتب عددیه دن نه مرتبه یه
بالغ اولورسه ضبط وحفظ اولنوب بعده ملک آخرک اسمنده موجود اولان حروف دخی بو طریق
ایله عد وحساب اولندقدنصکره هر برینک عدد حروف اسمی طقوز طقوز طرح واخراج اولنوب
بقیه لری اخذ وحفظ اولنور بعد الطرح اسمین مذکورینک حسابندن باقی قلان عددلرک
تفاوت وتساوی بینلرنده موجود نسبهٔ عددیه یه نظر ایله امر مطلوبه استدلال اولنور اگر
طرح تسعه ایله اسمین مذکورینک حسابندن باقی قلان عددلر بر برینه مساوی اولمیوب قلت
وکثرت ایله مختلف لکن زوجیت یا فردیتده متفق اولدقلری صورتده بعد الطرح عددی اقل
اولان اسمک صاحبی غالب اولور دیدیلر مثلا ایکی شخصک اسملری حروفی ابجد حسابیله عد
اولنوب هر برینک مبلغ عددندن طقوز طقوز طرح اولندقدنصکره برنده دردت و آخرک
اسمنده التی عدد باقی قالوب یاخود شخصینک برینک اسمنده بش آخرک اسمنده یدی عدد باقی قالسه
صورت اولیده دردت عدد ایکنجی صورتده بش عدد باقی قلان اسمک صاحبی غالب اولور واگر
محاربه یه تصدی ایدن ملکلرک اسملری حسابندن بعد الطرح باقی قلان عددلرک مقدارلری
قلت وکثرت ایله مختلف اولدیغی زوجیت وفردیتده دخی مختلف اولوب یعنی بری زوج وآخری
فرد اولورسه بعد الطرح بقیهٔ عدد حروفی اکثر اولان اسمک صاحبی غالب اولور دیدیلر
مثلا ایکی شخصک اسملری جمل کبیر ایله یعنی ابجد حسابیله عد اولنوب بعد الطرح برینک
حسابنده اوچ وآخرک دردت عدد باقی قالسه اسمنده دردت عدد باقی قلان کمسنه غالب
اولور واگر ملکین متحاربینک اسملری حسابندن بعد الطرح باقی قلان عددلر بر برینه

مساوی اولوب وایکیسی دخی معاً زوج اولسه بو صورتده ذکر اولنان ملکلرک قنغیسی ابتدا
مقابله قصدیله خروجه طالب ومحاربه ومقاتله یه راغب اولدیسه اول ملک مغلوب اولور
طالب اولنان ملک غالب اولور واگر عدد حروف اسمیندن هر بر اسمنده بعد الطرح باقی قلان
عددلر بر برینه مساوی وایکیسی دخی معاً فرد اولورسه بو صورتده ابتدا امتناع ومقابله
تصدی ایدن ملک غالب اولوب آخری مغلوب اولور دیدیلر مثلا داعیهٔ حرب وقتال ایله
مقابله یه اقدام ایدن ملکلرک هر برینک عدد حروف اسملرندن بعد الطرح اوچ یاخود بش
عدد باقی قالسه ابتدا محاربه ومطالبه یه قیام ایدن ملک غالب اولوب آخری مغلوب اولور
العلم عند الله تعالی ودخی عمل حساب نیمی ضبط تسهیل ایچون ایکی بیت عربی نظم اولنوب
بین الناس متداول ومشهور اولمغله نقل اولندی بیت

أرى الزوج والأفراد يسمو أقلها	وأكثرها عند التخالف غالب
ويغلب مطلوب إذا الزوج يستوي	وعند استواء الفرد يغلب طالب

بیتین مذکورینک معنالری آنجق قاعدهٔ حساب نیم ایله غالب ومغلوب استخراجنده بسط
وتفصیل ایتدیکمز طریقک بیاننی متضمن اولوب فائدهٔ اخرای مفیده اولمامغین کلام سابقی
اعاده ایله تطویل کلامدن اجتناب اولندی بوندنصکره معلوم اوله که اعمال حسابیه دن
عمل حساب نیمی وضع ایدن زمرهٔ محاسبین اسماء علمیه دن بر اسمده موجود حروف ابجدیه اعدادندن
بر عدد مخصوصی طقوز طقوز طرح واخراج ایتدکدنصکره باقی قلان عددک مقدارینی وجه اسهل اوزره
بیلمک ایچون بر قاعدهٔ مخصوصه دخی وضع ایتدیلر که طرح تسعه ده اول قاعده یه مراعات
ایله کلفت مؤنت حسابدن مستغنی اولدیلر شویله که ابجد ترکیبنده الفدن عینه وارنجه ترتیب
اولنان یکرمی سکز حرفی اولا ارباب فن حساب دائما اوزره مراتب اربعهٔ عددیه کبی احاد وعشرات
ومآت والوفه تقسیم ایدوب والفدن طایه وارنجه حروف مذکوره دن طقوز حرف بردن طقوزه
منتهی اولنجه احاد مرتبه سنده مرتب اولان اعداد تسعه یه وحرف یادن صاده وارنجه طقوز حرف
دخی عشرات درجه سنده واقع عقود تسعه یه وقافدن طایه وارنجه طقوز حرف دخی مآت مرتبه سنده
اولان اعداد تسعه یه توزیع اولندقدنصکره ابجد حروفنک آخری اولان حرف غینی مرتبهٔ الوفه
تخصیص اولنمشدر بوندنصکره حساب نیم اربابی احاد وعشرات ومآت والوف اتینده هر مرتبه ده
موجود اولان اعدادک بر برلرینه نسبت ایله حاصل اولان رتبه ودرجه لرینه دخی نظر واعتبار
ایدوب ابجد ترکیبنده مرتب اولان یکرمی سکز حرفدن هر بر حرفک دلالت ایتدیکی عدد مراتب
احاد وعشرات ومآت والوفدن بولندیغی مرتبه نک قنغی درجه سنده واقع ایسه اول حرف
ایله عن اصل علامت وضع اولندیغی عددک نفسی مراد اولنمیوب بلکه اول عددک بولندیغی
مرتبه نک درجه سنه اشارت قصد ایلدیلر بناء علی هذا مرادلری تحقیق وضعلرنی تسهیل ایچون

اشبو یکرمی سکز حرفدن طقوز کلمه ترکیب ایدوب و کلمهٔ اولیده درت حرفدن باقی سکز کلمه
اوچر حرفدن ترتیب ایدیلر و ذکر اولنان کلمات تسعه‌دن هر بر کلمه‌نك ابتدا حرفیله
مرتبهٔ احادده اولان حرفلك دلالت ایتدیکی عدد مخصوصك درجه‌سنه اشارت قصد اولنوب
و ایکنجی حرفیله دخی بونده اولان حرفلك عشرات مرتبه‌سنده علامت اولدیغی عددك رتبهٔ
مخصوصه‌سنه و اوچنجی حرفیله کذلك اول حرفلك مائات مرتبه‌سنده دلالت ایتدیکی عددك
درجهٔ معینه‌سنه دلالت قصد ایتدیلر لکن کلمهٔ اولی درت حرفدن مرکب اولمغله انك دردنجی
حرفنی مرتبهٔ الوفلك درجهٔ اولکسنه علامت وضع ایتدیلر کلمهٔ تسعهٔ مزبوره بونلردر که ذکر
اولنور ایقغ بکر جلنش دمت هنث وسخ زعذ حفض طصظ تفصیلی بو یله‌در که
١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩
رتبهٔ احادده بردن طقوزه وارنجه موجود اولان اعدادك اولکی درجه‌سنده عدد واحد
واقع اولوب ابجد حروفندن علامتی حرف الف اولمغله اخذ اولنوب بعده اوندن طقسانه
وارنجه عشرات مرتبه‌سنده مرتب اولان اعداد تسعه‌نك اولکی درجه‌سنده عشره واقع علامتی
حرف یا اولمغله الفك ذیلنه وضع اولندی بعده یوزدن طقوز یوزه وارنجه مائات مرتبه‌سنده
واقع اعداد تسعه‌نك اولکیسی یوز اولوب علامتی حرف قاف اولمغله اول دخی بعد الاخذ حرف
یانك یاننه ضم اولندقدنصکره مرتبهٔ الوفلك اولکیسی دخی بیك اولوب علامتی حرف ابجدك
حرف آخری غین اولمغله حروف ثلثه اولی ایله ترکیب اولنوب ایقغ کلمه‌سی حاصل اولدی
بو کلمه‌ده مرتب اولان حروف اربعه‌دن هر بر حرف ایله عددن انجق واحد مراد اولنوب
یوخسه حرف الف ایله بر یا ایله اون قاف ایله یوز غین ایله بیك مراد اولنمامشدر کذلك
بردن طقوزه وارنجه مرتبهٔ احادك ایکنجی درجه‌سنده ایکی واقع اولوب و ابجد حروفنده
علامتی با اولمغله اخذ اولنوب و اوندن طقسانه وارنجه مرتبهٔ عشراتك ایکنجی درجه‌سنده
یکرمی واقع و علامتی حرف کاف اولمغله بعد الاخذ یوزدن طقوز یوزه وارنجه مرتبهٔ
مائاتك ایکنجی درجه‌سنده دخی اعداددن ایکیوز واقع و علامتی حرف را اولمغله ذکر اولنان
با کاف حرفلریله ترکیب اولنوب بکر کلمه‌سی حاصل اولدی بو کلمه‌ده دخی موجود اولان حروف
ثلثه‌دن هر بر حرف ایله اعداددن انجق ایکی مراد اولنوب یوخسه کاف ایله یکرمی را ایله
ایکیوز اشارت قصد اولنمامشدر معلوم اولسکه حرف غین ابجد حروفنك آخری و مراتب الوفده
مرتبهٔ اولیه موضوع اولوب و حروف مذکوره‌ده مراتب الوفك سائر منازل درجاتنه حرف
وضع اولنمامغله بکر کلمه‌سی و سائر ذکر اولنه‌جق کلمات باقیه احاد و عشرات و مائات مرتبه‌لرنده
واقع اعداده دلالت ایدن اوچر حرفدن ترکیب اولنوب ایقغ کلمه‌سی کبی درت حرفدن
مرکب کلمهٔ رباعیه بناسنه امکان اولمدی کذلك احاد و عشرات و مائات مرتبه‌لرینك اوچنجی
درجه‌سنده واقع اعداده دلالت ایدن حروفده دخی بو قاعده اجرا اولنوب جلش کلمه‌سی

حاصل اولدی کلمهٔ مذکوره‌ده دخی جیم حرفی ایله اوچ عدد مراد اولندیغی کبی لام و شین
حرفیله دخی عدد مذکوره اشارت قصد اولنمشدر یوخسه حرف لام ایله اوتوز شین ایله
اوچیوز عددلری مراد اولنمامشدر کذلك احاد و عشرات و مائات مراتبنك دردنجی مرتبه‌ده
واقع اعداد مخصوصیه موضوع حروفده دخی بو قاعده‌یه رعایت اولنوب دال میم تا
حرفلرندن مرکب دمت کلمه‌سی حاصل اولدی بو کلمه‌ده دخی مرتب اولان حروف ثلثه‌دن
هر بر حرف ایله اعداددن درت مراد اولنوب میم ایله قرق تا ایله درتیوز مراد اولنمامشدر کذلك
هنث کلمه‌سنده دخی ها حروفندن بش مراد اولندیغی کبی نون ایله تادن دخی بش عددی
مراد اولنوب حرف نوندن اللی تادن بشیوز مراد اولنمامشدر کذلك وسخ کلمه‌سنده مرتب اولان واو
حروفندن التی مراد اولندیغی کبی سین ایله خا حرفلریله دخی عدد مذکوره اشارت قصد اولنمشدر
کذلك زعذ کلمه‌سنده واقع اولان حروف ایله دخی یدی عددینه اشارت اولنوب و حفض
کلمه‌سنده واقع حروف ثلثه ایله دخی احاد و عشرات و مائات مراتبنده واقع اعدادك سکزنجی
مرتبه‌سنه اشارت قصد اولنوب سکز عدد مراد اولنمشدر کذلك کلمات تسعه‌نك آخری اولان طصظ
کلمه‌سنده واقع طا حرفندن طقوز مراد اولندیغی کبی صاد ایله ظادن دخی طقوزه اشارت قصد
اولنمشدر خلاصهٔ کلام بو ذکر اولنان طقوز کلمه‌نك اوائلنده واقع حروف احاد ایله قنغی عدد
مراد اولنور ایسه باقیسی ایله دخی اول عدده اشارت قصد اولنوب مراتب عددیه‌نك علی الترتیب
درجه‌لرینه علامت وضع اولنمشدر که بو بسط و تفصیل اولنان قاعده معلوم اولدقده اسمادن قنغی اسمك
طرح تسعه ایله بقیهٔ عددی بیلنمك مراد اولنور ایسه وجه اسهل او وزره استخراج اولنور بو طریق ایله که
حسابنی ایله طرحی مراد اولنان اسمادن بر اسمك جواهر حروفندن هر بر حرفنه نظر اولنوب ذکر اولنان
طقوز کلمه‌دن قنغی کلمه‌ده موجود ایسه حرف مذکور ایله اول کلمه‌نك حروفنه مخصوص اولان اعداد
مراد اولنور بعده حروف اسمادن بدل اخذ اولنان اعداد جمع اولنوب اگر طقوزه بالغ یا دخی ناقص
اولور ایسه عینی اخذ اولنور و اگر طقوزدن زیاده کلور ایسه طقوزی طرح اولنوب فضله‌سی حفظ
اولنور بعده اسم آخرك حروفی دخی بو وجه او وزره حساب اولندقدنصکره بعد الطرح باقی قالان
عددلره نظر اولنوب عنوان بحثده ذکر اولنان قاعده‌یه مراعات ایله طرفینده طالب و مطلوبك غالب
و مغلوبنی استخراج ایدرلر معلوم اوله که تسعه طرحنده ذکر اولنان قاعده‌نك سری ظاهردر بو طریق
ایله که احاد و عشرات و مئات و الوف مرتبه‌لرنده واقع اعداددن هر عددك طقوز طقوز طرح اولنه
بر حال البعد الطرح بر عدد باقی قالور که بولندیغی مرتبه‌نك درجه‌سی عددینه مساوی اولور مثلا
مرتبهٔ عشراتده اوندن طقوزی اخراج ایتسك عشراتك اولکی درجه‌سنده بولنمغله بر باقی قالور کذلك
مرتبهٔ مائاتك اولکی درجه‌سنده واقع یوزدن و مرتبهٔ الوفك درجهٔ اولکیسنده واقع بیکدن طقوز
طقوز طرح اولنسه ینه بر باقی قالور و دخی مرتبهٔ عشراتك ایکنجی مرتبه‌سنده واقع یکرمیدن

بعد الطرح ایکی باقی قالوب ومرتبهٔ مأتك كذلك ایکنجی درجه سنده واقع ایکیوزدن ومرتبهٔ
الوفك درجهٔ ثانیه سنده ایکی بیکدن بعد الطرح ایکی عدد باقی قالور وكذلك مرتبهٔ عشراتك
اوچنجی درجه سنده واقع اوتوزدن ومرتبهٔ مأت والوفك درجهٔ ثالثه سنده واقع اوچیوز ایله اوچ
بیکدن دخی بعد الطرح اوچ عدد باقی قالور وعشرات ومأت والوفك سائر مرتبه لرنده دخی کیفیت
حال بو منوال اوزره جاری اولوب مرتبهٔ عشراتك منتهاسی ومرتبهٔ تاسعه سنده واقع طقسان ایله
مرتبهٔ مأت والوفك طقوزنجی رتبه سنده بولنان طقوزیوزدن وطقوز بیکدن دخی بعد الطرح
طقوز عدد باقی قالمغله کویا مراتب اعداددن عشرات ومأت والوفی مرتبه لرنده واقع عقود
عددیه احاد مرتبه سنه تنزیل اولنوب وهر مرتبه ده بعد الطرح باقی قالان عدد اول مرتبه نك
احاددن درجه سی عددینه مساوی اولمغله اول درجه نك عددی مراتب ثلثه ده بولنان عقود
عددیه مقامنه قائم وعشرات ومأت والوفده مستعمل اولان حروف دلالت ومعناده احاد
حروفنه مشارك ومساهم اولدی بو تقدیرجه عشراتدن یکرمی ایله ومأتدن ایکیوز ایله والوفدن
ایکی بیك ایله احاددن ایکی نك اصلا فرقی اولمیوب وابجد حروفنده یکرمی یه دلالت ایدن کاف ایله
وایکیوزه علامت وضع اولنان را حرفیله حرف باکبی ایکی عددینه دلالت قصد اولندیکه وفتحا جنده
ذکر اولنان طقوز کلمه دن بکر کلمه سنده کاف ور آ حرفلریله ایکی مراد اولنوب طرح تسعه ده کلفت
مؤنت حسابدن مستغنی اولدیلر كذلك احاددن اوچ ایله عشرات ومأت والوفك اوچنجی مرتبه لرنده
واقع اوتوزك وا اوچیوزك و اوچ بیكك اصلا فرقی قالمیوب اعداد مذکوره نك هر برندن بعد الطرح
اوچ عدد باقی قالمغله ابجد حروفنده اوتوزه دلالت ایدن لام ایله اوچیوزه علامت اولان شین
حرفیله جیم حرفی کبی اوچنجی اوچ عدد مراد اولنوب وقت طرحده کلمات مذکوره دن جلش کلمه سی
حرفی قنغی اسمده موجود اولورسه هر حرف ایله اوچنجی اوچ عدد اخذ اولنور خلاصهٔ کلام ابجد
حروفنده مرکب اولان ایقغ کلمه سندن طصنط کلمه سنه وارنجه یه دك ذکر اولنان طقوز کلمه دن
هر کلمه نك اوائلنده واقع حرف ایله مراتب احاددن قنغی عدد مراد اولنورسه اول کلمه ده مواقع
سائر حروف ایله دخی اول عدده دلالت قصد اولنمشدر وکلمات مذکوره دن هر بر کلمه بردن
طقوزه وارنجه احاد اعدادندن بر عدده مخصوص اولوب اول کلمه نك عددی اننده موجود
ومرتب اولان حروف منابنه نائب اولمغله اسماء دن بر اسمده اول کلمات حروفندن قنغی حرف موجود
اولورسه حرف مذکور ده اول کلمه یه مخصوص اولان عدد اخذ اولنه رق نصکره اسمك
اعداد حروفی نه مرتبه یه بالغ اولورسه تسعه دن فضله سی طرح اولنور کلمات مذکوره نك اولی
ایقغ کلمه سی اولوب مراتب احاددن واحده موضوع اولمغله حروف اربعه سنده هر بر حرف ایله
واحد مراد اولنور ایکنجیسی بکر کلمه سی اولوب عددن ایکی یه دلالت ایتمکله حروف ثلثه سندن
هر بر حرف ایله اعداددن ایکی عدد مراد اولنور اوچنجی کلمه جلش لفظی اولوب حروفندن هر بر حرف ایله

اوج عدد

اوچ عدد مراد اولنور دردنجی دمت کلمه سی اولوب هر بر حرفیله
درت عدد مقصود اولور بشنجی کلمه هنث لفظی اولوب حروفیله بش
عدد مراد اولنور التنجی و شخ کلمه سی اولوب اعداددن التی یه موضوعدر
یدنجی زعذ کلمه سیدر که اعداددن یدی یه علامتدر سکزنجی حفض
کلمه سی اولوب سکزه دلالت ایچون موضوعدر طقوزنجی طصنط کلمه سی اولوب
اعداددن طقوزه علامت وضع اولنمشدر طرح تسعه ده کلمات مذکوره نك
بو کبی عهد قدیمدن برو بین الناس متداول ومعروف اولان ترتیبیدر لکن
ملاقی اولدوغمز شیوخ فنك بعضیلری ذکر اولنان کلمات تسعه بدلینه
ابجد حروفندن مرکب طقوز عدد کلمات اخر نقل ایتدیلر که ترتیب وترکیبده
ذکر ایتدیکمز کلماته مغایر اولوب صحت عمله اول کلمه لری کلمات اولی اوزرینه تقدیم
وترجیح ایلدیلر اول کلمات بونلردر که ذکر اولنور ادب یسقك جزلط مدوض هف نخذن
غشن جع نضظ وشیوخ فنك قوللری اوزره اشبو کلماتده مرتب اولان حروف ایله
دخی کلمات اولی کبی علی الترتیب بردن طقوزه وارنجه مرتبهٔ احادده واقع اولان
اعداد مراد اولنوب اول ذکر ایتدیکمز کلماتده طرح تسعه قاعده سی بو کلماتك حروفنده
دخی اجرا اولنوردیلر لکن بو کلماتك حروفی ابجد ترتیبنه مغایر اولوب وکلماتك بعضیسی
درت حرفدن وبعضیسی اوچ وبعضیسی ایکی حرفدن مرکب اولمغله ابجد حروفنده مراتب اعدادن
احاد وعشرات ومأت والوف مرتبه لرینه دلالت ایدن حرفلرك بو کلماتده ترتیبی بین الناس
معهود ومتعارف اولان قاعدهٔ معروفه اوزرینه جاری اولمغله بو کلماتك ترتیبیله طرح تسعه
استخراجنه ظفر ممکن اولمدی مع هذا بو کلماتی نقل ایدن شیوخمز مهرهٔ علوم غریبه دن اشاعیر
شیوخ مغاربه دن ابن بنا یه نسبت ایدوب طرح حساب نیمده بو کلمات ایله عمل کلمات
اولی ایله عملدن اصحدر دیو ابن بنادن نقل ایلدیلر معلوم اوله که حساب نیم قاعده سیله
غالب ومغلوب استخراجی براهین عقلیه وادلهٔ نقلیه دن بر دلیل قطعی یه مستند اولمیوب
وحساب نیم ذکر اولنان کتاب سیاست آراء بعیده وکلمات سخیفه ایله مملو اولمغله ائمهٔ
محققین قتنده کتاب مذکورك ارسطو حکیمه نسبتی دخی صحیح دکلدر زیرا حکیم مزبورك
مقالات حکمیه ده متانت کلامنه و ثاقب احکامنه عارف اولان اهل رسوخ کتاب
مزبورك موارد ومصادرنه نظر ایتدکده ارسطونك رقمزده براعهٔ تحقیقی اولان اثاری
سلکنه منسلك اولمدیغی عندلرنده متعین اولور ودخی معلوم اوله که اطلاع مغیباته
توسل ایچون ترتیب اولنان قوانین مصنوعه وقواعد موضوعه نك بری دخی زایرجهٔ
عالم اسمیله مسمی زایرجهٔ مشهوره درکه سنین هجریه دن التیوز تاریخنك اواخرنده

بلاد غربده ملوك موحدیندن یعقوب منصور نام ملكك عهد سلطنتنده بلدهٔ مراكشده
اعلام متصوفه دن ابو العباس سبتی نك قمزده براعهٔ حسن اختراعیدر زایرجهٔ مذكوره
سائر ترتیب اولنان صور زایرجه دن حسن صنعت واتقان عمل جهتیله اكمل واقوا
اولمغله خواص علما واعلام فضلا دن جمع كثیر بو زایرجه نك جداول ودوائرنده
مكنون اولان اسرار مرموزه واشارات ملغوزه نك كشف وحلنه بذل مجهود وصرف مقدور
ایدوب استخراج مطلوبده فاضل سبتی نك وضع ایتدیكی قانون وقاعده یه مراعاة ایله قراوله
اعمالدن خالی اولمدیلر ودخی فاضل سبتی وقت حاجتده اشبو صورت زایرجه ایله عمل ایچون
بر دائرهٔ عظیمه رسم ایتدیكه داخلنده بر برینه موازی وبعدلری مساوی دوائر كثیره موجود
اولوب وهر بری اصناف كائناتدن بر نوعه تخصیص اولنمشلر ودوائر مذكوره طقوز دائره
افلاك تسعه یه ودردی عناصر اربعه یه مخصوص اولوب واوچ دائره موالید ثلثه یه یعنی
معدن ونبات وحیوانه باقیسی روحانیات علویه وسفلیه یه وسائر مكونات وعلوم مخصوصه
ایچون موضوعدر اشبو دوائر مرسومه دن هر بری اصناف موجوداتدن موضوع ومخصوص
اولدیغی اشیانك اقسام واعدادی حسبیله اجزای عدیده یه منقسم اولوب ازجمله دوائر افلاكده
هر بر دائره بروج فلكیه اعتباریله اون ایكی قسمه وعناصر دائره لری دردر قسمه وموالید ثلاثه
دائره لری اوچر قسمه تقسیم اولنوب سائر دائره لر دخی بونلره قیاس ایله اقسام عدیده یه تجزیه
وتفریق اولنمشدر ودوائر مذكوره نك اقسام واجزاسنی فصل ایدوب نقطهٔ تقسیمدن مركز دائرهٔ
منتهی اولان خطوط مستقیمه اوتار اسمیله تسمیه اولنوب بو اوتار خطوطدن هر برینك اوزرنده
ارباب حساب بینلرنده متداول ومتعارف اعداده موضوع حروف عدیده رسم اولنمشدر
وحروف موضوعه نك بعضیسی حالا عهدمزده دیار غربده ارباب اقلام بینلرنك دفاتر
حسابده استعمال اولنان ارقام عددیه اشكالی اوزره مرسوم اولوب رسوم اصحاب فن حساب ایله
بعضیلری جداول زیجدن استخراج اولنان اعمال حسابیه ده استعمال ایدرلر وینه اشبو
زایرجهٔ سبتیه نك داخلنده واقع دوائر مرسومه نك خلالنده اسماء علوم ومواضع اكوان
رسم وتحریر اولنمشدر ودخی اشبو ذكر اولنان دوائرك ظهورنده مربع الشكل بر جدول
كبیر رسم اولنمشدر كه طول وعرض جهتلرینه كشیده اولان خطوط مستقیمه نك بو ینی تقاطعلری
حسبیله رقعهٔ شطرنج كبی بیوت كثیره یی مشتمل ومحتوی اولوب جدول مذكور من جهة
العرض التی بش عدد خانه یه ومن جهة الطول یوز اوتوز بر خانه یه منقسمدر واشبو
خانه لرك بعضیسی اشكال عددیه ایله وبعضیسی حروف مخصوصه ایله مشحون ومعمور
اولوب بعضیسی دخی عدد وحرفدن خالیدر لكن بیوت جدوله وضع اولنان اعداد
وارقامك بر برینه نسبتی وحروف ایله معمور اولان ~~بیوت معموره~~ بیوت معدوده ایله

اندیكی

زمام عنوانیله معروف اولان
حروف مخصوصه در وبعضیسی
دخی رسوم غبار اسمیله
مشهور بر خط معروفدر كه صح

خالی قا

خالی قالان خانه لرك كیفیت قسمتی بر وجهله معلوم ومتعین دكلدر اشبو صورت زایرجه نك
ایكی جانبنده لام منصوبه قافیه سنده اوزان عروضدن بحر طویل وزنی اوزره ابیات عدیده
مسطوردر كه استخراج مطلوبدن صورت زایرجه ایله عملك كیفیتنی متضمن اولوب لكن نظم
وترتیبی دقت وغموضده درجهٔ قصوایه بالغ اولمغین اسرار غریبه سنی فهم واذعان خاصهٔ بنان
علم وعرفاندر ودخی اشبو زایرجه نك بعض جوانبنده بر بیت عربی مسطور ومرقومدر كه
اعمال مفاتیح حضریه ایله فتح طلسمات مغیبانه تصدی ایدن اعلام علمای عربدن ومشاهیر
فضلای اشبیلیه دن ملك بن وهیب نام بر فاضل مشهوره منسوبدر فاضل مشار الیه مغرب
زمیننده لمتونیه دولتی علماسندن معدود اولوب علوم غریبه ده یكتا تازمضار كمال
وشرق وغربده شمس تابان كبی عدیم المثال ایدی

بیت

سؤل عظیم الخلق حزت فصن اذن غرائب شك ضبطه الجد مثلا

كرچه بیت مذكورك من جهة التركیب معنای اصلیسی جزالة بلاغتدن خالی اولوب لكن ارباب
زایرجه عندنده معنای تركیبی مقصود اولمیوب بلكه اشبو زایرجهٔ سبتیه ده وغیری
زایرجه لرده حروف مفرده سی ایله ذكر آتی وجه اوزره عمل اصحاب فن زایرجه بینلرنده
معروف ومتداول اولمغین اسولهٔ غیبیه دن زایرجه طریقیله استخراج جرأت وقتنده وتیره
معروفه اوزره استعمال ایدرلر فعلی هذا قچن ارباب حروف زایرجهٔ سبتیه ایله اسولهٔ
غیبیه دن بر سؤالك جوابنی استخراج مراد ایتسه لر اولا سؤال اولنان ماده نك الفاظ
وكلماتنی حروف مقطعه ایله تصویر بر محله ثبت وتحریر ایدوب بعده آلت ارتفاعیه ایله طالع
وقت سؤالده اخذ اولنوب درجهٔ برج طالع ضبط اولند قدنصكره صورة زایرجه ده
افلاك ایچون موضوع ومرسوم اولان دائره ده خطوط اوتاردن برج طالعه تخصیص
اولنان خط وتری بولورلر بعده وتر مذكورك اولندن مركز دائره یه اندن قبالهٔ
طالعده محیط دائره ده منتهی اولدیغی محله وارنجه وتر طالعك اوزرنده مكتوب
اولان حروف معینه نك وخلال حروفده واقع اشكال عددیه نك جمله سنی
بعد الاخذ اعداد مأخوذه یی جمل كبیر طریقیله یعنی ابجد حسابی قاعده سیله اول
عددلره علامت وضع اولنان حروفه تبدیل ایدوب یعنی بردن بیكه وارنجه مراتب
اعداده دن وتر طالعده موجود اولان عددلر بدلنه حروف ابجدیه ده اول اعداده
دلالت ایدن حروفی اخذ ایدرلر واصحاب زایرجه وتر طالعدن اخذ اولنان اعدادی
حروف نقل وتبدیل ایچون قواعد مخصوصه وضع ایدوب وقت حاجتده اقتضاسنه
كوره عمل ایدرلر وقت اولور كه خطوط اوتارده مرسوم اولان اعدادك احادی
عشراته وعشراتنی مأته نقل وتبدیل وكاهیجه عشراتی احاده ومأتی عشراته حط

وتنزيل ايليوب يعني مثلا احاد مرتبه سنده واقع برعدد معينه دن عشراته موضوع واول عدده
مناسب برحرفله وعشرات مرتبه سنده مرتب اعداد دن مأته موضوع حرفا يله تغيير ايدرلر بعده برج
طالع وترندن اخذ اولنان حروف اصليه ونقليه نك مجموعني حروف سؤاله ضم واضافه ايتدكدنصكره
ينه صورت زايرجه ده مرسوم اولان دائرهٔ افلاكه اعادهٔ نظر اولنوب برج طالعه نسبتله اوچنجي
واقع اولان برجك وتربولورلر بعده اشبو برج ثالث وترينك دخي اولندن انجق مركز دائره يه وارنجه
اوزرنده مرسوم اولان حروفي وخلال حروفده واقع اشكال عدديه يي بعد النقل حروف اولى يه
ضم واضافه ايدرلر لكن برج ثالث وترينك اولندن انجق مركزه وارنجه مرسوم اولان اعداد
وحروف اخذ اولنوب يوخسه مركزدن قبالهٔ برج ثالثده محيط دائرده منتهى اولديغي محله وارنجه
مكتوب اعدادوحروف عمله ادخال اولنماز بعده عنوان بحثده ذكر اولنوب ارباب زايرجه ميانده
اركان عملدن معدود اولان ملك بن وهيب بيت مشهوري دخي حروف مقطعه ايله ~
ومتفرق تحرير اولنوب صحيفهٔ حسابك برجانبنه وضع اولنور بوندنصكره وقت سؤالده برج
طالعك قنغي درجه سي افق بلددن طلوع ايتمش ايسه اول درجه دن اوتوز درجه تمامنه دك
عدد اولنوب نه مرتبه يه بالغ اولورسه اس برجه ضرب اولنور يعني درجهٔ طالع برج طالعدن
آخر بروج اولان برج حوته وارنجه موجود اولان عدد بروجه ضرب اولنور كه ارباب زايرجه
اصطلاحده اس برجي برج طالعك آخر بروجدن بعدنه اطلاق اولنور لكن ارباب فن حساب
عرفنده اس عددك اول مراتبدن بعدنه اطلاق اولنمغله ارباب زايرجه اصطلاح واهل حساب
عرفنه مغاير اولمش اولور بعده درجهٔ طالعي اس برجه ضربدن حاصل اولان عدد مجموعي دخي بر عدد ~
مخصوصه ضرب ايدرلر كه ارباب زايرجه قتنده اول عدده اس اكبر وعدد اصلي تسميه اولنور بوندن
صكره حاصل ضرب اولان عدد مجموع ايله ذكر سبق ايدن جدول كبيرك بيوت مربعه سنه دخول
اولنوب ارباب زايرجه بينلرنده معهود شروط معروفه وقواعد مخصوصه وادوار معدوده
ايله بيوت جدولدن بعض حروف استخراج وبعضيسي دخي اسقاط اولندقدنصكره ملك
بن وهيبك بيتنده منتظم اولان حروف ايله بعد المقابله استخراج اولنان حروفدن نقلي لازم
كلن حرفلري حروف سؤاله وخطوط اوتاردن اخذ اولنان حرفلره ضم واضافه ايدرلر بعده
اشبو حروف مجتمعه يي دخي طرق اسقاطدن بعض اعداد مخصوصه ايله طرح واسقاط
ايلرلر كه اول عددلره اصحاب زايرجه ادوار تسميه ايدرلر وادوار طرحدن هر دورده
اول دورك نهايت بولنديغي حرفي اخذ وثبت ايدوب وبر دوري اتمامدنصكره دور
آخره عود ورجوع ايده رك بينلرنده معهود ادوار معدوده تمامنده واعمال مذكوره ختامنده
بر مقدار حروف مقطعه حاصل اولور كه تأليف وتركيب اولندقده عمل زايرجه ده مقابله
حروف ايچون موضوع اولان ملك بن وهيب بيتيله نظم وقافيه ده مساوي بر بيت منظومه

عربي حاصل اولور نته كم انشاء الرحمن كيفيت عملك طريقي فصول كتابدن فصل علومده
زايرجه سبتيه مقابله سنده ذكر وتفصيل اولنور معلوم اوله كه خواص علما واعلام
فضلادن جمع كثير زايرجهٔ سبتيهٔ اعمالنده مراعات ايله اسولهٔ غيبيه استخراجنه تمالك
ايدوب حروف سؤاله اوتاردن ترتيب مخصوص ايله اخذ اولنان اجوبهٔ منظومه نك
اسولهٔ منطوقيه افاده مرامده موافقتي مضمون جوابك نفس الامره موافقتنه دليل اتخاذ
ايتديلر لكن بونلرك زعملري فاسد ورأيلري كاسددر زيرا بوندن اقدم مرةً بعد اخرى
ذكر اولنديغي اوزره وراى پردهٔ غيبده مستور اولان اسرار خفيه علوم موضوعه واعمال
مصنوعه ايله ادراك اولنميوب مغيباته علم ووقوف وحي رباني والهام صمداني يه موقوف
اولمغله كشف اسرار غيوب تأييد الهي ايله مؤيد اولان نفوس فاضلهٔ بشريه يه مخصوصدر
ودخي اعمال زايرجه نفياً يا اثباتاً ظاهر اولان اجوبه نك مادهٔ سؤاله مطابقت وموافقتي
مجرد اثناي محاورهده وخلال مخاطبه سائل ومجيب ارسنده دائر وافادهٔ مرام ايچون صادر
اولان اجوبه نك اسوله يه من جهة اللفظ والمعنى مطابقت وموافقتي قبيلندن معدود
اولوب لكن صورت زايرجه دن تحصيل وترتيب صنعت خفيه يه موقوف اولمغله اركان
وشروطنه مراعات هر عاقلك وظيفه سي اولديغي ظاهردر وعمل زايرجه ايله سؤاله مطابق
جوابك ظهورينك سري بودر كه ارباب زايرجه وقت حاجتده مادهٔ سؤال ايله اوتار
دائره دن اخذ اولنان حروفده كسر وبسط ايله تصرفات عديده واعمال كثيره دن
صكره درجهٔ طالعي اس برجه وحاصلني اس اكبره ضربدن مجتمع اولان اعداد ايله جدول
كبيره دخول ايدوب وادوار معدوده ايله محو واثبات عملني اجرادن صكره اخذ وابقا اولنان
حروفدن هر برني ملك بن وهيبك بيتنده منتظم اولان حروف مخصوصه دن برحرف
ايله على التوالي مقابله ايتمريله حروف سؤال واوتاردن مركب وترتيب مخصوصه ايله
مرتب بر جواب منظوم وكلام موزون ظاهر اولور كه نظم وقافيه ده بيت مذكوره
موافق وافادهٔ مرامده سؤاله مطابق اولور زيرا اعداد ومعدودات ومفهومات
وموجودات بينلرنده موجود اولان نسب عدديه ومناسبات طبيعيه اشيانك ~
بر برينه تعلق وارتباطنه ومجهولاتي معلوماتدن استعلامنه مدار اولمغين سرتناسبه
واقف اولان اصحاب رشد وزكا وارباب عقل وردها اشياء معلومه دن امور
مجهوله يي تحصيل ايدرلر خصوصا انوار ضيا ايله ديدهٔ بصيرتلري منور اولان اصحاب
وجد وحال وارباب فضل وكمالك سهم نظر صائبلري هدف اصابته نفوذده سائر اصحاب
عقوله غالب اولمغله اندك على زايرجه وسائر صنايع خفيه ده قوت فكريه لري اكمل
واقوا اولديغي مرة بعد اخرى مرور ايتمكدر بو سببدن ناشيدر كه كتب زايرجه

اکثریا اهل ریاضته نسبت اولنوب حتی اشبو ذکر اتدیکمز صورت زایرجه دخی اعلام متصوفه دن
ابو العباس سبتی یه منسوبدر وبینه مشاهیر کبار صوفیه دن سهل بن عبد الله نام مرتاض
کامله منسوب بر صورت زایرجه دخی مشهودمز اولمشدر که انده ترتیب اولنان اعمال عجیبه
وصنایع غریبه دخی حیرت افزای عقول فحولمه ودخی خاطر فاترم سانح ولایح اولدیغی اوزره
زایرجهٔ سبتیه وسهلیه ده ظهور ایدن اجوبه نک منظوم ومقفا اولمه سنک سر وسببی اولدرکه
حروف سؤال واوتار ادوار معدوده ایله بعد المحو والاثبات ملك بن وهیبه منسوب بیت
مشهورله حروفیله مقابله اولنمغله حروف جواب عدد وترتیبده حروف بیت ایله مساوی
اولوب وزن وقافیه ده دخی موافق اولمق اقتضا ایدر زیرا مشهودمز اولان اعمال زایرجه نک
بعضیسنده تحصیل جوابده حروف بیت ایله مقابله ترك اولنمغله موزون ومقفا جواب ظهور
ایمدی نته کم انشاء الرحمن فصل علومده کلاممز زایرجه بحثنه منتهی اولدقده بو امرك تحقیقنه
وصول میسر اولور **معلوم اوله که** ناسدن جمع کثیر اشبو صورت زایرجه ده بسط اولنان
قواعده مراعات ایله افادهٔ مرامده سؤاله مطابق منظوم ومقفا جواب ظهورینی تصدیق
واذعانده عقللری قاصر اولمغله عمل مذکورك صحت واستقامتی انکاره تصدی ایدوب دیدیلرکه
ارباب زایرجه حروف سؤاله واوتاری بسط وکسر اثناسنده نظم ایده جکلری ابیاتك حروفنی
مراد ایتدکلری وجه اوزره کندیلری ثبت ودرج ایدوب لکن عملده ممارست ومهارتلری
حسبیله ضم ودرج ایتدکلری حروفدن منتظم اولان ابیات موزونه قواعد حرفیه ونسبت
عددیه واسطه سیله صورت زایرجه دن متولد اولمق اوزره ناسه تخییل ایدرلر دیو
زعم ایتدیلر اما زعملری فاسد ورأیلری کاسد اولوب معلومات وموجودات آراسنده
واقع اولان تناسبی ادراکده فهملری قاصر اولمغله نسب اشیایه واقف اولان ارباب رشد وذکانك
قواعد مخصوصه وقوانین مضبوطه ایله تحصیل ایتدکلری علوم ومعارفی تخییل وتدلیسه حمل
ایدوب رد وانکار ایله مقابله ایلدیلر مع هذا علم زایرجه نسب عددیه واسرار حرفیه
اوزرینه مبنی بر صنعت غریبه وصناعت عجیبه در که دوائر وجداولنده وضع وترتیب اولنان
اوضاع خفیه یه واقف واعمال غریبه یه عارف اولان ارباب رشد وسداد ارکان وشروطنه
مراعات ایله مادهٔ سؤالدن بیت منظوم ایله جواب استخراج ایتدکلری مشهود باصرهٔ اهل
یقین اولوب صحیفهٔ صحتی نقطهٔ شکدن مبرادر زیرا اعداده ملاحظه وتصورده سایر اشیادن
اظهر واجلا ایکن تفاوت وتساوی جهتیله بینلرنده نسبتلری خفی اولان مسائل عددیه
واصول حسابیه دن بر مسئله نك حلی مشکل اولوب فهم وادراك اذهاندن بعید اولدیغی
ظاهردر حتی مجالس صحبتده مطایبهٔ اخوان وتشحیذ اذهان ایچون السنهٔ ناسده دائر اولان
لطائف خبایای عددیه دخی بو قبیلدن معدود اولمغله للکی السؤال نسبتنه عارف اولان کمسه

جوابه قادر اولوب اولمیانلرك عجز وقصورلری ظاهر اولور نکیف که صورت زایرجه ده تحصیل
جواب وتصحیح خطاب ایچون وضع وترتیب اولنان دوائر وجداولك اعداد وحروفی میانده نسب
عددیه وحرفیه کمال بعد ایله بعید وزیاده خفی اولمغله ورأی استار خفاده مستور اولان اسرار
عجیبه سنك حلی اصحاب فهم وذکا وارباب عقل ودهایه مخصوصدر بو مدعامزی تحقیق وتصدیق
ایچون خبایای عددیه دن بر مسئله ذکر ایدهلم که سؤالده ذکر اولنان معلومات عددیه ایله
جواب میاننده موجود اولان سر تناسبه وقوف ایله مسئله نك حلی ظاهر اولدیغی معلوم
اولدقده اعمال زایرجه ایله دخی سؤالدن اجوبهٔ منظومه ظهورینك سری ظاهر ومنجلی
اولور **مثلا** بر شخص آخره خطاب ایدوب دیسه که هر قطعه سی یکرمی درت منقره رایج فرض
اولنان اقچه دن قلبکده بر مقدار اقچه طوت وطوتدیغك اقچه نك هر بری مقابله سنده
اوچر منقر اخذ وجمع ایلیوب مجموعیله بر قوش شرا ایله بعده ابتدا طوتدیغك اقچه نه مقدار
ایسه انك دخی مجموعیله بر مقدار قوش اشترا ایله که هر برینك قیمت وبهاسی ابتدا منقر ایله
الدیغك قوشك قیمتنه مساوی اوله بو صورتده اشترا اولنان طیورك عددی نه مقدار
اولور دیو سؤال اولندقده نسبت عددیه سنه واقف اولان کمسنه طقوز عدد قوش
اولور دیو جواب ویرر زیرا هر اقچه یکرمی درت منقر فرض اولنوب وطوتدیغك اقچه نك
هر بری مقابله سنده اوچر منقر اخذ اولنمشیدی وبو دخی معلومدر که یکرمی دردك
ثمنی که سکزده بردر اوچ عدد اولوب یعنی یکرمی دردی اوچر تقسیم ایلسك سکز قسمه منقسم
اولمغله کویا مخاطبك طوتدیغی اقچه دن هر بر اقچه نك منقر حسابیله ثمنلرینی یعنی سکزده برینی
برین جمع ایدوب مجموعیله بر طیر اشترا اولندی بو صورتده اخذ اولنان اقچه نك عددی
منقر حسابیله نه مرتبه یه بالغ اولورسه انلری دخی سکز بولوب هر بر ثمنی ایله بر قوش
اشترا اولندقده بهر حال اقچه ایله اخذ اولنان عدد طیور سکزه بالغ اولور بعده طوتدیغك
اقچه نك هر بری مقابله سنده اخذ اولنان منقرلرك مجموعیله ابتدا اشترا اولنان
طیر واحدی سکزه ضم ایتدیکمزده عدد طیور طقوزه بالغ اولور **اشبو** مسئلهٔ عددیه ده
مادهٔ سؤال معلوم ونسبتی فی الجمله جواب مجهول اولوب لکن اعداد مسئله ده واقع
نسبت ثمنه واقف اولان ازکیا جودت قریحه ایله فی الحال مادهٔ سؤالدن جوابی اخذ
ایدوب جهرهٔ مخدرهٔ مرامدن رفع نقاب حجاب ایله ورای استار خفاده محتجب
اولان مبهمات ضمائری کشف ایدرلر **لکن** نسبت واوزانی خفی اولان مبهمات عددیه
ومضمرات حرفیه دن بر مسئله یی سر تناسبه واقف اولان ازکیادن بری حل ایتدکده
قوت واهمه وهلهٔ اولیده جواب مسئله یی معارف غیبیه دن عد ایدوب علوم
غریبه یی فتح ابواب مغیباته وسیله ظن ایدر مع هذا کتب علم حسابده تحقیق وتفصیل

اولديغي اوزره اربعۀ متناسبه وحساب خطائين وجبر ومقابله قواعدينه مراعات ايله انجق
خارجده يا ذهنده موجود ومركوز اولان موجودات ومفهومات بينلرنده سر تناسبه علم وقوت حاصل
اولوب اشياء موجوده بينلرنك مناسبات خفيه‌يه اطلاع ايله مجهولات تعدديه استخراج اولنور
اما زمان مستقبلده ظهور ايده‌جك حوادث غيبيه‌نك وقوعي ادلۀ عقليه وآثار نقليه‌دن بر دليل
ايله معلوم اولمديغي صورتده دائرۀ علم بشردن خارج علوم غيبيه‌دن اولوب قواعد علميه وصنايع
عمليه ايله معارف غيبيه تحصيلي ممكن دكلدر بو تحقيقدن ظاهر اولديكه صورت
زايرجه ايله استخراج مطلوبه وضع وترتيب اولنان اعمالك نتيجه‌سي حروف سؤالدن بسط
وكسر ايله الفاظ جواب استنباط اولنوب وماده سؤالك وضع وترتيبي قواعد زايرجه‌يه
مراعات ايله تبديل وتغييردن صكره صورت جواب ماده سؤالدن اخذ والتقاط اولنور
زيرا حروف سؤالدن الفاظ جوابك ظهوري بينلرده واقع نسب خفيه‌يي علم واذعانه
موقوف اولوب سر تناسبه واقف وحقيقه نسبته عارف اولان اصحاب رشد وذكا قوانين
زايرجه واعمال حرفيه ايله ماده سؤالدن ترتيب اولنان حروفدن الفاظ جوابي تركيب ايدرلر
لكن نطق اولنان جواب سؤال اولنان امرك نفس الامرده وقوعنه ويا عدم وقوعنه بر وجهله
دلالت ايتميوب بلكه من حيث التركيب افاده مرامده سؤاله مطابق جواب اولمغله صالح
بر بيت منظوم يا كلام منقول ظاهر اولور زيرا معارف غيبيه‌نك حصولي وجداني
والهام صمداني ايله مؤيد اولان نفوس فاضله‌يه مخصوص ايدوكي بوندن اقدم فقره
بعد اخرى ذكر اولندي وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ بو آنه كلنجه كتاب اولك فصل اولنده درج
اولنان مباحث لطيفه تمام اولوب حالا فصل ثانينك ذكري اولناجق اصول وفصوللك
بيانه شروع اولندي الفصل الثاني من الكتاب الاول في العمران البدوي كتاب اولك
ايكنجي فصل سكان بريه وقبائل وحشيه‌نك وآثار واوضاع واطواري بيانني متضمن اولوب
بو فصل دخي قواعد كثيره واصول عديده‌يي محتوي وهر بري طوايف مزبوره‌نك احوال مخصوصه
سندن بر امرك بيانني حاويدر فصل اول معلومدر اولا كه معموره ربع مسكونده اقامت
واجتماع ايدن طوايف امم وافراد بني آدمك حال وشانلرينك اختلاف تدابير امور معاش
وتحصيل ماية انتعاشده سالك اولدقلري مذاهب ومسالكك اختلافنه منوط ومربوط
اولوب مأكل ومشاربده ومساكن وملابسده اوضاع واطوار مختلفه‌لري طلب اقوات
وارزاقده توسل ايتدكلري اسباب اكتسابه تابعدر زيرا وجه ارضده افراد بشرك على الانفراد
تحصيل معاشده قوت وقدرتلري قاصر اولوب ابناي جنسيله تعاونه محتاج اولمغله
معمورۀ عالمده على وجه الاجتماع سكون واقامتلريني موجب اولوب واسباب كسب
معاشده طبقات ناس متعدد ومختلف اولمغله هر طائفه امر تعيشده سالك

اولديغي مسلكك مقتضاسني اجرايه مجبول اولمشدر وحوايج ضروريه تحصيلي سائردن
اهم واقدم اولوب وطريق حصولي زروع وضروعه محصور واهل باديه‌نك وجوه معاشدن
قسمتي بو ايكي امرك برينه مقصور اولمغله بريه وباديه‌ده سكون واقامتلرني ايجاب
ايتمشدر زيرا اصحاب زروع وضروعك كسب معاشده توسل ايتدكلري اعمالك حصولي
زراعت وحراثته صالح اراضي منبته‌يه ورعي مواشي‌يه لايق اولو مرعالره وصولو وحاصلوه
محتاج اولوب ومجمع انام ومحل زحام اولان بلاد وامصارده انلرك مصالحنه كافي مزارع
واراضي موجود اولمامغله ارباب زروع وضروع اقامت حوايج معاشلري ايچون بالضروره
دشت وصحرا ومعاشر وقرايه منتشر اولوب بريه وباديه‌يي مقر ومثوا ومسكن ومأوي اتخاذ
ايلديلر بو طائفه اهل باديه دركه امر معاشده مكتسب ومسلكلري مقتضاسي اوزره
خلاصه كسب وكارلري قدر حاجته مقصور وسد رمق مرتبه‌سنه محصوردر اما اهل
باديه‌نك امر تعيشده ضرورت ومضايقه‌لري دفع اولوب كسب وكارلرينك قدر حاجتدن
فضله اموال نائل وثروت وغنايه واصل اولدقلري تحصيل معاشده رنج وعنادن سالم
وراحت وحضوره عازم اولوب تمهيد اسباب عيش وصفايه اقدام وترتيب لوازم
يسر وغنايه اهتمام ايلرلر شويله كه اطعمه واغذيه‌لري توفيره همت وطبخ وتربيه‌ده كمال
دقت ايدوب تحصين نفوس وعيال ايچون انشاء مدن وامصار وتوسيع بيوت ومنازله
صرف درهم ودينار ايدرلر مكنت وقدرتلري مزيد اولدقجه مأكل ومشاربده ومساكن
وملابسده همتلري مبلغ كماله بالغ اولوب توفير اطعمه نفيسه وتدبير اغذيه لذيذه‌ده
تشمير ساق اقدام وحرير وديبا واطلس وكتاندن مصنوع البسه فاخره نسجنده شد نطاق
اهتمام ايليوب ستون موزون ورخام سيمكون ايله احشاب كوناكوندن معمول قصور
عاليه ومنازل رفيعه بنا ايدرلر وثروت وغنالري درجه عليا كماله بالغ اولدقده
استيفاء حظوظات نفسانيه‌ده ترقي ايدوب رسم اوضاع بناده ماهر وطرح ابنيه‌ده مهارتي
ظاهر اوستادلرك اجتماعيله خلال رياضده واقع حياضه اجراي آب روان وداخل
قصور وصروحده فسقيه وشادروانلر انشا ايلرلر خلاصۀ كلام اصحاب ثروت ويسارك
مكنت وقدرتلري واسع اولدقجه ملبوسات ومفروشاتده واوان وظروف وسائر
منافع بيوتده قدر حاجتدن فضله وحوايج اصليه‌دن زياده آلات وادوات كثيره
اتخاذ ايدرلر ودخي دشت صحراده ساكن اولان قبائل وعشائره بين الامم بدوي
اطلاق اولنديغي كبي اهل امصار وبلدانه حضري اسمي اطلاق اولنوب لكن بدويلر زراعت
وحراثت ايلمه ويا غراست وفلاحت ايله ياخود قيام خدمت ابل وغنم ايله امر معاشده
قدر حاجته اقتفا ايدوب حضريلر ثروت وغنا ايله رنج وعنادن سالم والوان نعم

وتكميل ماية انتعاشده

اموال ایله مغتنم ومتنعمدر واهل امصارك دخی مکاسب معاشده حال وشانلری
مختلف اولوب بعضیلری حرفت وصنعت ایله وبعضیلری دخی وجوه تجارت ایله استیفای
آمال وتحصیل اموال ایدوب علی ای حال مکاسب معاشیه لری اهل بادیه دن انفع وانما وافضل
واولیدر زیرا اهل امصارك دست مایهٔ وسعت وسرمایهٔ ثروتلری حوایج اصلیه ومصالح ضروریه لری
اوفر وفائده وعائده لری اکثر اولمغله اهل امصار تنعم وترفهده اهل بادیه یی سبق وتقدم ایتمشلردر
بوآنه کلنجه بدوی ایله حضرینك احوالنه متعلق ذکر اولنان تقریر وتحقیقدن ظاهر اولدیکه
سکان بریه ایله اهل امصارك مواطن ومساکنده وسائر خصوصلرده اوضاع واطوارلرینك
اختلافی وجوه کسب معاشده اختلافلرندن ناشی امر صرفدر اولوب طوایف بنی آدمك
بدوی ایله حضری یه تقسیم وتفریقنی ایجاب ایلدی **الفصل الثانی** فصل ثانینك ایکنجی فصلی سکان
بریه واهل بادیه دن قبائل عربك اوضاع واطواری واحوال وآثاری امر طبیعی اولدیغی بیانندهدر
بوندن اقدم ذکر اولنان فصلده تقدیم اولندیغی اوزره اهل بادیه اسباب کسب معاشدن قوام
بدن انسانده وجودی لازم اولان اغذیهٔ طبیعیه واقوات ضروریه تدارکیله مشغول اولوب
بعضیلری زراعت وحراثته قیام وبعضیلری رعی ابل وغنمه اهتمام ایله وجه معاشده قدر حاجته
اقتصار ایلیوب من کل الوجوه حوایج ضروریه دن فضله زوائد ومنافع تدارکنده مکنت وقدرتلری
قاصردر ازجمله مسکنلری ومنزللری کلفت زینتدن بری واجزاء وادوات ابنیه لری حسن ترتیبدن
عاری اولوب امرباده حرارت شمس وهوادن جسم وبدنلرنی حفظ وستر مرتبه سیله اکتفا
ایدرلر بعضیلری آت قیلندن ودوه یوکندن معمول خیمه وخرگاهلره نزول ایدوب وبعضیلری
خشب وشجردن یاطین وحجردن مصنوع ترکیب وترتیبی نامطبوع منازلده ساکن اولورلر
وبعضیلری دخی اعماق صخورده واقع کهف وغارلری مسکن ومأوی اتخاذ ایدوب ابنیه
واخبیه یه قطعا رغبت اتمزلر کذلك اطعمه واغذیه لری دخی قدر حاجته مقصور اولوب
واغذیهٔ نباتیه وحیوانیه نك اکثرنی اصلاح وتربیه ده تدبیر یسیر ایله اکتفا ایدوب بعضیلرنی
دخی قبل الاصلاح ناپخته وخام ایکن تناول ایدرلر مکرکه طبخه محتاج اولمغله فی الجمله
مس نار ایله بعد العلاج اکل ایدرلر **وکذلك** بریه وبادیه ده زراعت وفلاحت ایله
تعیش ایدنلرك حال وشانلرینه وطنلرنده قرار اطراف واکنافده کشت وکذاردن انسب
واولی اولمغین مدار معاشلری اولان زراعت وحراثت امرینه قیام ایچون دشت وقراده
سکون وآرام ایتمشلردر وطوایف امحدن تدبیر معاشده زراعت وفلاحت مسلکنه سالك
اولنلر جانب غربده بربریه ایله طرف شرقده بعض طوایف روم وعجمدر **ودخی** اهل بادیه دن
اول طائفه که مدار معاشلری غنم وبقر مقوله سی رعی ایله تمتع وزوائد ومنافعیله
تعیشه مقصور اوله انلرك حال وشانلرینه سیر وحرکت سکون واقامتدن انفع واصلح

اولمغله

اولمغله اکثرا وقاتده دواب ومواشیلرنی آب وهواسی خوب وچمن ومرعاسی مرغوب اراضی
طیبه ده کشت وکذار ایله اوقات کذار اولورلر سیر وحرکتلری اوتلوصولو صحرالری تجاوز ایتمیوب
ماء وکلادن خالی بریه لره کتمزلر بو طائفه خدمت شاة وغنمه قیام ایتملر ایله بین العرب انلره
شاویه تسمیه اولنور طوایف مذکوره بعض قبائل بربریه ایله ترك وتاتار وصقالبه
جماعتلریدر اما سکان بادیه دن اول طائفه که مدار معاشلری دفع فقر وفاقه وری جمل وناقه یه
مقصور اولوب کفاف تعیشلری ایلك منافع وزوائدنه محصور اوله تحصیل معاشده انلرك
حال وشانلری اطراف واقطاره نقل ورحلت وصیف وشتاده شنلکدن بعید محللره سیر وحرکت
مناسبدر زیرا جمل وناقه نك قوام حیاتنه اطراف قراده واقع چراکاهلرك چمن وکیاهی
کفایت ایتمیوب بریه وبادیه لرده نابت درخت مغیلان کبی دیکنلو اشجار اکلنه وملوحتی غالب
آب شوره تناولنه محتاج اولدیغندن ماعدا قواسنده برودت سرمایهٔ رنجی دخی اولمغله
دفع غائلهٔ ضرر برد ایچون فصل شتاده عمراندن بعید حرارتی شدید مفازه لرده دخی قدم
ایدرلر **وکذلك** دوه نك حین ولادتنده وجع واضطرابی سائر حیوانلردن اصعب اولوب
وقت نتاجنده تسخنه احتیاجی اشد واغلب اولمغله هواسی حار قومسال محللره حرکت مضطر
اولورو غنم وبقره مخصوص مرعالرك اصحابی دخی ساربانلری مزرعه ومرعالرینه دخولدن
منع وزجر ایدوب متنبه اولدقلری صورتده ضرب وتادیب وتجریم اولنملری خوفندن
بالضروره اصحاب جمال بریه وبادیه ده مسالك بعیده یه سلوك ایدوب اراضی مباحیه
شدحرام عزیمت ولجالهٔ لجام نهضت ایدرلر **بناء علی هذا** رعی جمل ایله تعیشه مجبول اولان
طائفه بلاد عامره واراضی معموره ده سکون وقرار ایتمیوب بطون بوادیده شیر وزیان
وپیل دمان کبی کشت وکذار ایتملریله اهل امصار وقرایه نسبت ایله بونلر حیوان
وحشی عدادنه ملحق اولمشلردر وامم عالمدن بو طائفهٔ عامهٔ عرب ایله مغرب
دیارنده بربریه وزناته قومندن برجماعت مخصوصه اولوب وطرف شرقده اکراد وتاتار
وترکمان عشیرتلریدر **ودخی** طوایف مذکوره دن قبائل عربك مکسب ومعاشی ابحق
رعی ایله مقصور اولمغله طائفهٔ عربان عزلت ووحشت وچوللرده سیر وحرکت جهتیله
سائرلرینه غالبدر **ودخی** دیار غربده بربریه وطرف شرقده ترك وترکمان عشیرتلری
غنم وبقر ایله دخی تعیش ایلیوب کسب وکارلری رعی ایله مقصور اولمغله انلرك
اکثری بلاد معموره یه قریب دشت وصحراده دخی ساکن اولورلر **وکذلك** فصلده ذکر
اولنان تقریرمزدن ظاهر اولدیکه قبائل عربك بریه وبادیه لرده سکون وتوطنلری
مکسب ومعاشلرینه تابع امر ضروری اولوب سبق قلم تقاضا ایله وجوه معاشدن
وظیفهٔ قسمتلری رؤس جبال وبطون بوادیده اقامتلرنی ایجاب ایلمش والله الخلاق

العلیم

بو مجلده كتاب اولك فصل ثانيسنك ايكنجی فصلی تمام اولوب حالا بعنایة الله تعالی فصل ثانینك
اوچنجی فصل بیاننه سوق عنان مقال اولندی **الفصل الثالث** بو فصلده بدویت وحضریتدن
اقدم واسبق اولوب بادیه عمراننك حضریتك اصل وبدوی اولدیغین بیان ایدر معلوم اوله كه
بوندن اقدم ذكر اولنان فصللرده اصحاب بادیه ایله سكان امصارك امر معاشنك حال وشانی
ذكر وبیان سیاقنده بدویلرك سعی وهمتلری حوایج ضروریه تحصیلنه مقصور وقلت
مال ایله موصوف اولوب وحضری وبلدیلرك نقدینه همتلری ترفه وتنعمه مصروف
ومن كل الوجوه وسعت عیش ووفرت معاش ایله موصوف اولدقلری تفصیل وتحقیق
اولنمش ایدی ومعلومدر كه حوایج ضروریه تداركی قدر حاجتدن فضله ونصاب اصلیدن
ازید اولان حظوظات نفسانیه دن اقدم واسبق اولوب امور ضروریه سائر
مطالب كمالیه یه نسبتله اصل واساس منزله سنده واقع اولمغله حضریلرك طوری
بدویلرك طورنه تفرع وترتب ایدوب مدن وامصارده آحاد ناسك اجتماعی
وافتراقلری اطراف بوادیده تفرق وتقلبلرندن مؤخر اعتبار اولنمشدر زیرا نوع
بشرك عنوان تجربه‌سی آنا واقدم آمال رافعا نفس وعیالنك حفظ قوام حیاتی ایچون محتاج
اولدقلری امر ضروری یه مقصور ومحصور اولوب مأكل ومشاربده ملابس ومساكنده
قدر حاجتنه وافی بلغه عیشه كافی نصاب اصلی تحصیلندن صكره مشتهیات انفسك درجات
كماله علی التدریج ترقی یه راغب اولورلر **بناء علی هذا** بدویلره لازم كلن خشونت
وضرورت حضریتك حاصل اولان رقتندن اقدم اولوب بطون بوادیده واطراف
ونواحیده رعی جمل وناقه یه قیام ایدن بدویلر امر معاشده مضایقه لری زائل
ودستمایه كامرانی یه واصل اولدقلرنده سكون وراحته طالب وبلاد وامصاره
نزوله راغب اولوب شیئاً فشیئاً حظوظات نفسانیه لرینی اجرایه سعی ایدرلر شویله كه
ضرورت معاش ایله رؤس جبال وبطون تلالده هر بری زمام نفسنه مالك وآزاده
قید حكام ممالك ایكن غائله مضایقه دن تخلیص گریبان میسر اولدقده مدن وامصارده
اقامت ایله امن وحضوره طالب وكندی اختیارلریله رقبه طاعتلرین دست حكامه
تسلیمه راغب اولورلر **اما** امصار وبلداننده سكون واقامته مألوف اولان
رجال مادامكه بریه وبادیه ده سكون اقامتلرنی موجب ضرورت مس
ایتمیوب یاخود ساكن اولدقلری شهرك اهالیسندن تقصیر ظهور ایتمدكجه
حسن اختیار ایله بریه وبادیه یه نقل وارتحال ایتمزلر وبو مدعانك
اثباتنه وافی شاهد كافیدر كه بز معموره ربع مسكونده موجود
اولان امصار وبلداندن هر بلده نك اهالیسنك اول وابتداسنی

ومنشا وجودلرنی تفتیش ایلسك اكثر سكانی اول بلده نك اطرافنده
واقع اولان دشت وصحرا ونواحی وقرا اهالیسندن بولورز كندیلری
یاخود آبا واجدادلری بدوی یا قروی ایكن ضرورت معاش
ومضایقه عیشندن بر طریق ایله خلاص اولوب ثروت
ویساره وصول میسر اولمغله مولدنه قریب بلده یه نزول
ایله بدویتی حضریته تبدیل وسرمایه امن وراحتی تحصیله فائز
اولدیلر **ودخی معلوم اوله كه** بدوی ایله حضریدن هر برینك
امر معاش وسائر خصوصده احوال واطوارلری دخی كندی جنسلرینه   نسبتله
متفاوت اولوب قبائلك بعضیلری قوت ومكنتده قبیله اخرادن
اعظم وامصار وبلدان بربرلرینه نظر ایله وسعت ووفرت
اهالیله مختلفدر اشبو فصل ثالثده ذكر اولنان مقدماتدن
ظاهر اولدیكه مدن وامصارك وسكان واهالیسنك
اصل وجودی ونشو ونماسی اطرافده موجود اولان بوادی
وقرادن منشعب اولان بلدیلرك وسعت عیش وثروت
وغنایه مقارنتلری بدویلرك ضرورت معاش
وقلت مایه انتعاشه ملازمتلریله مسبوقدر
فصل ثالث بو محلده تمام اولوب حالا بعنایة
الله تعالی فصل رابع بیاننه شروع اولندی
الفصل الرابع كتاب اولك ایكنجی فصلنك دردنجی
فصلی اهل بادیه نك سكان امصاردن
خیر وصلاح تحصیلنه اقرب واولی اولدقلری
بیاننی متضمندر **معلوم اولی الالبابدر كه**
حق سبحانه وتعالی حضرتلری زمره بنی آدمی
خلعت زیبای واحسن تقویم ایله نوع نوعین ایتدیكه
تشریف ایتدكده مایه فطرتلرین جوهر علم
وادراكله تخمیر واحسن صور ایله تصویر ایتدیكه
آفاق وانفسده موجود اولان آیات بیناتده فكر
ونظر ایله ذات اعلاسنی وصفات اسناسنی
علم واذعانه واعتقاد وعمله خیر وشری

فرق وتمییزه قابلیت ایله سائر ابنای جنسندن ممتاز
ایلدی پس افراد بشردن هر مولود رحم مادردن
مهد وجوده قدم نهادهٔ شهود اولوب ابتدای خلقت
وفطرت اولی سنده بعد زمانٍ قصد واختیار ایله کسب
ایده جکی عقائد حقه و باطله واعمال صالحه و سیئه دن
هر برینی قبوله متهیّئ وآماده اولوب ملکات فاضله
واخلاق رذیله دن خالی بولندن هر برینه قابلیت
واستعداد ایله متصف در نته کم سلطان سریر دان
ما اوحی رسول کبریا علیه افضل التحایا حضرتلری کُلُّ مَوْلُودٍ
یُولَدُ عَلَی الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ یُهَوِّدَانِهِ أَوْ یُنَصِّرَانِهِ أَوْ یُمَجِّسَانِهِ
حدیث شریفنده بو معنایه اشارت بیوروب نفوس انسانیه نك
من حیث الذات خلقت وفطرتلری طورنی بیان بیوردیلر
خلاصهٔ مفاد حدیث الله اعلم و رسوله افراد نوع بنی آدمدن
هر بر فرد سبق قلم قضا ایله مفطور و مجبول اولدقلری
حالت اوزره تولد ایدوب بعده ابوینی زمرهٔ یهود
عنوددن ایسه آیین باطل یهودیتی اگر نصارادن
ایسه لر دین عاطل نصرانیتی اگر مجوس منحوسدن ایسه لر مجوسیت
مذهبنی اولادلرینه ترغیب و تعلیم ایدرلر بناءً علی ذلك طفل
مولود مبلغ سن رشد و کماله بالغ اولدقده فطرت نهادنده موضوع
اولان استعداد مادرزاد حسبیله خیر و شردن بر یله نه مرتبه مالوف
ومشغول اولور سه عملا اخری کسب و تحصیلنده او قدر بعید اولوب قصد واختیاری
حق و باطلدن قنغی طرفی ترجیح ایتدیسه طرف آخره تعلق و توجهی
صعب و دشوار اولور خیره موفق اولان ذات مصاحبت اخیار
وابرار ومزاولهٔ اعمال صالحه ایله ملکهٔ خیر وصلاح تحصیلنه
فائز اولدقده عمل شردن بعید اولوب تحصیل شرور
ومفاسدده عزم و همتی فاتر اولور کذلك مقارنهٔ
اشرار ناستوده کردار ایله تخشن وفساده اصرار
ایدن کمسنه دخی اعمال صالحیه قطعا میل و رغبت ایتمیوب
ایتدیکی صورتده دخی صعوبت ایله تحصیل ایدر بناءً علیه

بلاد معمورهٔ موفورة الاهالیده کثیر اولمغله حضریلرینك اکثری استیفای مشتهیات
انفسه اقبال وملاعب وملاهی ایله اشتغال ایدوب نفس اماره لری اخلاق ذمیمه ایله متلون
ومألوف وانهماکلری مرتبه سنه مسالك خیر وصلاحدن کمال بعد ایله موصوفلردر حتی مجالس
ومحافلده تعظیم و توقیری لازم اولان کبرا و عظمالرك حضورنده هتك پردهٔ حیا ایدوب قولا و
عملا اظهار فواحش محرمه ده مبالات ایتمزلر اما اهل بادیه اگرچه اجرای شهوات نفسانیه و استیفای
حظوظات دنیویه یه میل و رغبتده بلدی حضریلره مماثل ایسه ده لکن ضیق معاش وقلت
مایهٔ انتعاش ایله موصوف و بادیه ده اسباب عیش وطرب مفقود اولمغین من کل الوجوه تعیش
وزندگانیلری قدر حاجته مقصور وضرورت مقدارینه محصور اولوب الوان نعم حیات دنیا
دنیه ایله تنعم و تمتعده حال وشانلری قدرت قاصره ومکنت یسیره لری نسبتی اوزره واقعدر
بناءً علیه بدویلرك خیر وصلاحه میلی اهل حضردن اغلب وخلقت وطینتلری فطرت اولیه یه
اقرب در فعلی هذا اصحاب بادیه نك تلونات نفسانیه و کدورات جسمانیه ایله تلونلری قلیل
اولمغین علاج روحانی ایله بونلرك امراض قلبیه و علل نفسانیه لرینه مداوات اهل حضردن اسهل
واسیر اولدیغی ظاهردر نته کم انشاء الرحمن اشبو کتابمزده طور حضارة بداوتك حد وغایتی و
تکمیل حوائج نفسانیه ده نهایتی اولدیغی بیان اولندیغی اثناده اهل بادیه حضریلردن خیر وصلاحه
اقرب اولدیغی دخی زیاده واضح اولور والله یحب المتقین اگر اشبو نوشتهٔ صحیفهٔ املا وثبت
جریدهٔ انشا اولان مدعامزه صحیح بخاریده مسطور اولان حدیث شریف وخبر لطیفك مفهوم
منیفیله اعتراض اولنوب دینلورسه که عصابهٔ اعلام الاصابه و زمرهٔ صحابهٔ کرامدن سلمة بن
الاکوع حضرتلری مدینهٔ منوره یه ملازمتی ترك و بادیه ده اقامته عزم ایتدیکی امیر حجاج
بن یوسف ثقفینك معلومی اولدقده سلمه رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه توبیخ کونه خطاب
عتاب آمیز ایدوب بعده دیدیکه یا سلمه سن عهد نبوتده مدینهٔ منوره یه هجرت وطیبهٔ طیبه ده اقامت
شریفیله وایهٔ دار عز و سعادت اولمش ایکن شمدی اولکه شرف عظیمدن رجوع ایله کرویه عود و رجعت
و بادیه ده اقامت وسکنایه میل و رغبت ایدوب زمرهٔ ارذال اعرابه ملحق اولدك دیو توبیخ وتشدید
ایتدکده سلمه حضرتلری دخی حجاجه جواب سیاقنده حاشا کندی هوای نفسمه اتباع ایله هجرت سرای
مدینه ده اقامتدن فراغت وبریه و بادیه ده شوق مطیهٔ رحلت ایتمدم لکن جناب رسول ملائك
سپاه صلی علیه الاله حضرتلری زمرهٔ اصحاب کرامدن بعضیلرینی بر رخصت شریفه ایله مشرف
ایتدکلری کبی بنم دخی بادیه ده سکونت واقامتمه اذن عالیلری ارزانی بیوریلوب بین الاصحاب
بو رتبهٔ والا قدری احراز ایله کامیاب اولدوغمه بناءً حضریتی بدویته تبدیل ایلدم دیو حجاجی
اسکات ایلدی فعلی هذا بو حدیث شریفده حجاجك سلمه حضرتلرینه اول امرده طعن وتشنیعی
وسلمه نك دخی بشر قصد و اذن نبوی ایله اعتذاری بحسب الظاهر بادیه ده اقامتك ذم وقدحی

تلذذ و تنعم موجب اسباب عیش وصفا
وقوهٔ شهویهٔ محرك دواعی نفس و
هوا ؟

مشعر ایسه ده لکن حقیقت حال ومآل ومقال کشف وایضاح اولنرقده خبر مذکورك
متعارضه مادهٔ نقض اولمق محذوری برطرف اولور تفصیلی بویله در که اوائل عهد اسلامده
کلفتزا ایمان ایله شبیخون عذاب اطمینان ودلخل دار الامن حرم تحی ورحمان اولان اهل مکهٔ اوزرینه
هجرت فرض اولوب تاکه جناب رسول مجتبی علیه افضل التحایا حضرتلری مواطن ومساکندن
شرف قدوم میمنت لزوملریله نه محلی تشریف ایدرلر ایسه موکب همایونلرینه ملازمت واعداکره
اوزرینه نصرت ومظاهرت ایله جوهر کرامانیهٔ وجود مسعودلرین اشرارلردن حفظ وحراست ایله
لکن فریضهٔ هجرتك وجوبی اهل مکه یه مخصوص اولوب بریه وبادیه ده احراز دستمایهٔ اسلام ایله
مشرف اولان اصحاب سعادت اکتساب هجرت ایله مأمور دکللر ایدی زیرا اهل مکه منبت کریم مولد
نبوییه نابت وشجرهٔ طیبهٔ نبوته قرابت نسبیه ومجاورت سنیه ایله اهل بادیه یه رجحان وتفوقلری
ثابت اولمغله حذمت لازمهٔ ذمت حمیتلری اولان معاونت ومظاهرته قیاملری واعدای دین ایله
محاربه ومقابله امرنده اهتمام اکرجهتیله سلطان سریر نبوت علیه افضل التحیه حضرتلرینه
عصبیتلری اصحاب بادیه دن اریده واکمل وشرف هجرت ملازمت رکاب نبوت عبارت اهل مکه یه مخصوص
بر فضیلت اولمغله اصحاب مهاجرین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی تعرب ویبدودن
جناب حقه استعاذه ایدوب محل هجرت اولمیان بادیه ده سکنا واقامته میل ورغبتدن درکاه کبریاییه
عوذ والتجا ایدرلرایدی ودخی زمرهٔ اصحاب بالاختصاصدن سعد ابن ابی وقاص رضی الله تعالی
عنه روایتیله صدور دیوان نبوت علیه افضل التحیه حضرتلرندن شرف برز عز وصدور اولان احادیث
صحیحه دندر که اول شفاء رسا حسته دلان امت طبیب شفیق شفاخانهٔ رسالت حضرتلرینك
اعتدال حقیقی ایله معتدل اولان امزاج سعادت امتزاجلری مکهٔ مکرمه ده معارضهٔ صوریه ایله
منفعل اولدیغی اثناده اصحاب مهاجرینك مدینهٔ منوره یه ملازمت ومواظبتلرنی وکلبلرینی تثبیت
ایله دعا وفسخ عزیمت ایله مدینه دن محل آخره نقل وتحویل ایتمملرنی درکاه کبریادن رجا
ایدوب اللهم امض لاصحابی هجرتهم ولا تردهم علی اعقابهم حدیث شریفنی ایراد بیوردیلر
معنای حدیث شریف الله اعلم ورسوله طیبهٔ طیبه یه هجرت ایله مشرف اولان زمرهٔ اصحاب مهاجرینی
مدینهٔ منوره یه ملازمته توفیق ایدوب هجرتسرای نبوتده وطن اصلیلرینه یا آخر محله نقل وتحویل
ایتملریله بدا ایتدکلری هجرتدن ورایه عود ورجوع ایتمك اوزره هجرتده تثبتلرنی رجا بیوردیلر حدیث
شریفده وارد ولا تردهم علی اعقابهم ترکیب حسن الترتیبك معنای حقیقیسی اصحاب مهاجرینك
بر محلدن عقبلری اوزره کرویه عود ورجعت ایتملریله دعا اولوب لکن مقام قرینه سیله مفاد
حقیقت مراد اولمیوب بلکه مصلحت هجرتك ترکنه مبادرت ایله فسخ عزیمت ایتملرندن کنایه در ودخی
معلوم اوله که فریضهٔ هجرتك اهل مکه اوزرینه وجوبنك ابتداسی اوائل عهد اسلامده اولوب
لکن حکم وجوبك انتهاسنی بیانده علمای دین رحمهم الله تعالی علیهم اجمعین دیدیلر که اوائل

اسلامدن فتح مکه وقتنه کلنجه اهل ایمانده قلت ومظاهرت نبوتیه ایچون هجرته حاجت اولدیغندن
اولمغله هجرتك فرضیتی فتح مکه دن اقدم مرور ایدن ازمنه یه مخصوص ایدی اما مکه فتحیله جناب
حق رؤیای نبوتیه یی تصدیق ووعد کریمنی تحقیق ایتدکده اهل اسلامده کثرت وعزت ونبی آخر
الزمان والله یعصمك من الناس مفاد کریمی اوزره اعدای خاسرینك ایذا واضرارندن عصمت
وصیانته وعد الهی سبق ایتمکین فریضهٔ هجرت لا هجرة بعد الفتح حدیث شریفیله ساقط اولمشدر
بونده نصکره کندیلردن فریضهٔ هجرت ساقط اولان رجالده اختلاف اولنوب ائمهٔ اعلامدن
بعضیلری دیدیلر که فتح مکه دن صکره اسلامه کلان اصحاب کرامه عن اصل هجرت واجب
اولمیوب بطریق حقلرنده وجوب هجرت ایله تکلیف وارد اولمدی بعضیلری دخی وجوب هجرتك فتح مکه دن
اول شرف اسلام ایله مشرف اولان اصحاب مهاجرینلردن سقوطنه ذاهب اولوب لا هجرة بعد الفتح
حدیث شریفنی بو ایکی وجهله توجیه ایتدیلر اما طائر علیین سیر روح اقدس محمدی کلشنسرای
لاهوتیه شهپر کشای عزیمت اولدقدن صکره فرضیت هجرتك کافهٔ اصحابدن سقوطنه جمله علما
اجماع واتفاق ایدوب بعد الوفات اصحاب مهاجرین نشر اعلام دین ومحاربهٔ اعدای خاسرین
ایچون حرمسرای مدینه دن اطراف وآفاقه منتشر اولوب فتح وتسخیر ایتدکلری بلاد اسلامیه ده
توطن ایتملری وجوب هجرتك سقوطنه دلیل قوی وبرهان قطعی اولمغله بین الاصحاب انجق مدینهٔ
منوره ده سکنا فضیلتی باقی قالدی دیدیلر فعلی هذا امیر حجاجك سلمه حضرتلرینه ارتددت علی
عقبیك تعربت خطابیله توبیخ وتشدیدی بریه وبادیه ده اقامت ذاتنده امر مذموم اولدیغندن
ناشی اولمیوب بلکه سابقا ذکر اولندیغی اوزره مکهٔ مکرمه ده اصحاب مهاجرین رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین حضراتی حقلرنده هجرتده ثبات قدمه موفق اولوب فسخ عزیمت ایله محل آخره نقل
وتحولدن مصون اولملرنی ولا تردهم علی اعقابهم حدیث شریفی مفادی اوزره نبی علیه السلام حضرتلری
درکاه کبریادن رجا بیوردقلری ایکن سلمه حضرتلری هجرتسرای مدینه دن نقل ورحلت وبریه
وبادیه یه شد خرام عزیمت ایله مضمون حدیث شریفه امتثال ایتمیوب شرف فریضهٔ هجرت ایله
مشرف اولمیان اعراب زمرهسنه ملحق ومتصل اولدوغنه توبیخ قصدیله مؤاخذه یه منبیدر سلمه
دخی حجاجك کندویه الزام ایتدیکی امر نبوی یه مخالفت وتعربه میل ورغبت تهمتندن براءت
ذمتنه مفخر موجودات علیه افضل التحیات حضرتلرینك کندی حقنده بادیه ده سکنا واقامته
اذن عالیلری صدوریله استدلال ایدوب وشرف هجرتی بعد الاحراز بادیه ده سکنا اذنیله بین
الاصحاب کسب امتیاز ایتدیکنی اظهار ایله حجاجه جواب ویردی بو تقدیرجه سلمه حضرتلری
شهادت خزیمه وعناق الجذعه کبی بادیه ده اقامت اذنیله سلطان الانبیا طرفندن اختصاص وامتیاز
کسب ایدوب بریه یه نقلی فریضهٔ هجرته رعایته مانع اولمدی خزیمه حضرتلرینك برماده ده منفرداً
شهادتی ایکی شاهد مقامنه قائم اولمق شرفیله سلطان الانبیا طرفندن تخصیص اولنوب ذو الشهادتین

رتبه‌سیله مشرف و مسعد اولمشیدی کذلك ابی بُرده رضی الله تعالی عنه حضرتلری عید اضحانك
برنده التی آیلق بر دیشی کچی اوغلاق ذبحیله اضحیه سنك صحة و جوازنه مساغ شرعی ورودیله
رسول کبریا علیه افضل التحایا طرفندن شرف اختصاص و امتیاز کسب ایلدیکی سلمه حضرتلری دخی
سلك مهاجرینه منسلك اولدقدنصکره بادیه‌ده سکنایه اذن نبوی ورودیله کامیاب اولدیلر
معلوم اولدکه سلمه حضرتلری حکایه‌سنده بر وجه دخی بودرکه حجاج بعد وفاة النبی علیه السلام
اصحاب مهاجرینك وجوب هجرتك سقوطنه عالم اولمغله سلمه رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی
ترك فریضهٔ هجرت ایله مؤاخذه ایتمیوب بلکه بعد الوفات هجرتدن صکره مدینه‌ده سکنا افضل و
اولی ایکن فضیلت سکنا شرفنی ترك ایله مؤاخذه ایدوب سلمه دخی تخصیص کندی حقنده بتون
اذن نبوی صدوریله اغتنامی افضل و اولی عد ایتمکله بریه‌یی اختیارینه سند سدید ابراز ایلدی
علی کلا التقدیرین حجاج ایله سلمه حضرتلرینك مکالمه‌لری بادیه‌ده سکون و اقامتك مذمتنی
موجب اولمیوب بلکه زمان با امان نبوتده مدینهٔ منوره‌یه ملازمتك وجوبی و هجرتك
مشروعیتی نبی ذیشان علیه الصلوة والسلام حضرتلرینه مظاهرت و معاونت مصلحتنه
مبتنی اولدیغی تفصیل و تحقیق و تمثیلنه بو صورتده حجاجك سلمه حضرتلرینی وجه مشروح
اوزره مؤاخذه ایتمه‌سی بادیه‌ده سکون و اقامتك مذمومیتنه دلیل اولمدیغی ظاهر اولدی
بو محلده کتاب اوّلك ایکنجی فصلنك دردنجی فصلی تمام اولوب بشنجی فصلده ذکر اولنه‌جق احکام
بیاننه شروع اولندی الفصل الخامس کتاب اوّلك فصل ثانیسنك بشنجی فصلنده اهل بادیه‌نك
قوت و شجاعتده حضریلره غلبه‌سی بیان اولنور بو امرك سرّ و سببی اولدرکه سکان بلاد و امصار
فراغ بال و رفاه حال ایله غنودهٔ جلباب امن و حضور و متوسد ذربالش ذوق و سرور اولوب
نفس و عیال و ملك و مالکرینه اطالهٔ دست تعدیدن مدافعه و محافظه خصوصنده قلادهٔ
نصرتلرینی ابدیهٔ وُلاة و حکامه تسلیم ایلیوب ساکن اولدقلری قلاع و حصونك سور و جدارلری
تحصنی ایله ضرر اعدادن تحفظ ایتمشلردر شویله که اطراف و اکنافدن صدای سامعه خراش
اعدا ایله مضطرب الحال و نعرهٔ ناگاه ظهور دشمن ایله مشوش البال اولمیوب فی الصباح والرواح
بی غائلهٔ سلاح تکیه‌گاه ناز و نعیمده فراش امن و امان و بستر راحت و اطمینان اوزره نشو
و نما بولملریله ولیلری حجر تربیه‌سنده مرتجا اولان صبیان و نسوان عدادنه ملحق و متصل اولدرده
بو حالت جبلت و طبیعت منزله‌سنه نازل اولمشدر اما اهل بادیه مجمع ناس اولان محللردن عزلت
و وحشت ایدوب حصن حصین و حاجز متیندن معرا و ضبط و سیاست حکام و ولاتدن مبرا اولان
قلل و جبال و بطون تلالی مسکن و مأوی اتخاذ ایتملریله نفس و عیالکرینی ضرر اعدادن
حفظ و حمایه‌یه کندیلری قیام و معارك و مهالکه نفسلریله اقدام ایدوب زمام نصرتلرینی
دست آخره تسلیمدن امتناع ایلرلر بونلر دائما حمل سیف و سنان آتش‌فشان ایله اطراف و جوانبه

ده

صرف ملاحظهٔ اهتمام و ظهور فراشنده دیده‌لرینه خوابی حرام ایدوب مجالس و محافلده
یا ظهر جمل و فرسده نوم خفیف ایله اکتفا ایدرلر اکثرا و قاتده مکمن کمینده مکر و خفا اولان
دشمنی اماننك ظهورینه آماده و دریچهٔ گوشلری صیت و صدالرینی استماعه گشاده اولوب
بطش و شدتلرینه وثوق و اعتماد و قوت و شجاعتلرینه استناد ایله دشت و صحرا و بریه‌ده تفرد
تفرد و توحش ایتمشلردر ملکهٔ بأس و شدت و دستمایهٔ شجاعت بونلره سجیت و طبیعت
اولوب نائرهٔ عنف و غضبلرینی تهییجه داعی و عرق حمیتلرینی تحریکه بادی برشینه ظهور
ایتدکده در حال طینت و جبلتلرنده مرکوز اولان مایهٔ شجاعتی قوتدن فعله ابراز ایلدیکی
ارمیدهٔ جلادتلری جوشه و آتش تفیدهٔ شهامتلری خروشه گلوب ساحهٔ عزّ احمالرینی
بیگانه‌دن حمایه و جور و تعدیدن کندیلره تظلم ایدن جارلرینی وقایه ایدرلر و بلدی
و حضریلر بادیه‌ده یا سفرده بدویلرله مفارقت ایتدکده انلرك درلك حمایه‌سنه التجا
ایدوب اثنای گشت و گذارده عیالکری کبی زمام رأی و تدبیرلرینی اهل بادیه‌یه تسلیم
ایتدکلری روشن و عیاندر حتی توجهی مرادا اولنان سمتك طریقه و سبیلی و حفظ قوام حیات
ایچون مورد ماء و منبت کلا اولان محللرك تعیینی انلرك موکول عهدهٔ همتلری و محول
دوشکفالتلری اولدیغی تقریر سابقدن معلوم و منفهم اولمشدر بو امرك دخی سرّ و سببی
انساننك وقت صباوتدن [illegible] مألوف و معتاد اولدیغی افعال و اعماله تعلق انتسابی طبیعت
و مزاجنه نسبتدن اولی اولمغله هر فعل و عمله نفس انسان آنی اعمال ایله مألوف و دائما اکا مباشرت
و اعتیاد ایله موصوف اولوب اندن بو حالت خلق و ملکه رتبه‌سنه بالغ اوله طبیعت و جبلت مقامنه
قائم اولور طوائف بنی آدمك احوال و عاداتنه نظر و اعتبار اولندقده اشبو مقاله مزاك صدده
حقیقتی ظاهر و منجلی اولور والله یخلق ما یشاء بو محلده فصل خامس تمام اولوب التنجی فصلده
ذکر اولنه‌جق امور بیاننه شروع اولندی الفصل السادس کتاب اوّلك ایکنجی فصلنك التنجی
فصلی حضریی و بلدیلرك ضبط و سیاست حکام و ولاة ایله مغلوب و مقهور اولملری قوّت و شجاعتلرینك
زوالنی و جبین و هراس ایله اتصافلرینی موجب و مقتضی اولدیغی بیاننده در معلوم اولدکه
افراد بشردن هر بر فرد زمام نفسنه مالك و امورنده مستبد و مستقل اولمیوب قوت شهویه و
غضبیه‌لرینی دیله‌دکلری کبی اعمال و اجراده قدرتلری قاصردر زیرا رقاب ناس و امور انامه
مالك رؤسا و امرا قلیل اولوب ناسك اکثری رقبهٔ اطاعتلرینی حکام و ولاتك رقبهٔ اطاعتلرینه
تسلیم ایله محکوم و مجبورلردر اگر ضبط و سیاست انام و تدبیر امورده حکامه قصد ایلدکلری حالك
فرمانبر اطاعتلری اولان احاد و اشخاص ایله معامله‌لری عنف و شدتدن مصون و رفق و
ملایمته مقرون اولوب هر امرده بطش و شدت ایله ناسی تضییق و مؤاخذه ایتمزلر ایسه
داخل حوزهٔ حکومتلری اولان احادك انامك غائلهٔ خوف و هراس ایله خاطرلری مکسور اولمغله

تفسیره
سکنه

واولدیغی

جبن وشجاعت جنسندن نفسلرنده مركوز اولان حالت مجبوله ومفطور اولدقلری كیفیت
اصلیه اوزرینه باقی وتكاسل وتهاون ایله اختلالدن خالی قالوب هر كس جوهر كرانمایهٔ
شجاعتدن حظ ونصیبنی بی باك وبیروا محلنده اظهار واجرایه قادر اولور اما اول ملك
وسلطنتده كه قهر وسطوت عفو ومرحمته غالب اولوب دائما جرم قلیل جزای شدید ایله
مقابله وتجریم وتغریم ایله معامله عادت اوله استیلای رعب وهراس ایله خلقك قلوبی
لرزان وصدمهٔ خوف وخشیت ایله خاطرلری پریشان اولمغله سورهٔ شجاعتلرینه كسر ونقصان
ترتب ایدوب قوت قلبلری جبن وهراسه متبدل ومتحول اولورلر نته كم انشاء الرحمن بو مقالهنك
اصل وسببی قریبا بیان اولنوب بوندن زیاده سترین كشف وعیان اولور وحتی فاروق منیع
الجناب عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك زمرهٔ اصحاب كرامدن سعد ابن ابی
وقاص رضی الله عنه حضرتلریله سبق ایدن معاملهلری دخی بو معنایه شاهد كافیدر اصلی
بویله در كه زمرهٔ مجوس منحوس اعجام واكاسرهٔ نكبت فرجام ممالك عراقدن قطع عرق كفر
وفساد واطفای نائرهٔ بغی وعنادلری ایچون عهد خلافت فاروقیده رفیع الجنابده قائد الجیش زمرهٔ
موحدین نصب اولنان سعد ابن ابی وقاص ایله قادسیه معركهسنه حاضر اولان شیردلان
اصحاب خیر البریه علیه افضل التحیهدن زهرة ابن حویه رضی الله تعالی عنه حضرتلری
معركهگاه حرب وقتالده صنادید عبدهٔ ناردن جالینوس نام بر فاجر منحوسی قنطرهٔ شمشیر
سرتیزدن آتشكدهٔ سعیره القا وشرارهٔ وجودنی صحیفهٔ عالمدن محو وافنا ایدوب مَن قَتَل
قتیلاً فَلَه سَلَبُه فحوای شریفی اوزره حلی ولباسندن اوزرنده موجود التمش بیك التون
قیمتلی اشیاسنی دخی اخذ واغتنام ایلدیكی سردار باهر الاختصاص سعد ابن ابی وقاصك
معلوملری اولدقده رؤسای مجوس منحوسدن جالینوس كبی شخصك اخذ واعدامنده نیچون
اذن وامرمه منتظر اولمدك دیو زهره حضرتلرینه توبیخ وعتاب ایدوب وبالجمله اخذ واغتنام
ایتدیكی اموالی الیندن نزع وبیت المال مسلمین ایچون حفظ ایتدكدنصكره امیر المؤمنین عمر ابن
الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه بو خصوصی كتب وتحریر ولكتینا ایلدی سعد حضرتلرینك
مكتوبی امیر المؤمنین حضرتلرینه واصل اولدقده زهره حقنده عرض ایتدیكی خصوص خیر
قبولده واقع اولمیوب طرف باهر الشرفلرندن حضرت سعده بو كونه كتاب شكیبی نقاب تحریر
اولندیكه بو كونه معاملهٔ نابرجا ایله زهره كبی كبش نطوحك قرن شجاعتنی كسر ایتمك روا
اولمیوب معركهٔ جنك وپرخاشده نیروی بازوی جلادت ایله جالینوس منحوسك شجرهٔ
خبیثهٔ وجودنی ساحهٔ روزكاردن استیصاله تمكله میدان حرب ووغاده فاسلامده قالدیغی
نعمتك شكرینه مبادرت ایله اكتفا لازم ایكن زهرهنك كدیمین وعرق جبینیله اخذ واغتنام
ایتدیكی غنایمی یدندن اخذ وانتزاع ایله خاطرینی كسر وتكدیر بعد ازین اقدام حروبده

ضعف

ضعف وتقصیرینی موجب اولمغله اخذ وسلب ایتدیكك غنایمی بالجمله یدینه دفع واعطا
ایلمك اوزره طرف امیر المؤمنیندن سعد بن ابی وقاص حضرتلرینه امر قطعی المفادلری وارد
اولدیغی ثبوت یافتهٔ صحایف كتب سیر ومغازیدر واكر ملك وسلطنتده مصادرهٔ اموال وقصر
آماله قتل نفوس وعیال دخی منظم اولورسه اول مملكتك سكان واهالیسنك غلبهٔ خوف وخشیتله
بأس وشدت وقوت وشجاعتلری بالكلیه زائل اولوب گرفتار اولدقلری عذاب وعقابك مدافعه
ومقابلهسندن مأیوس اولملریله یادر كلّ ذلّ وهوان اولملری مقرردر اما اطفال وصبیانك آبا
واساتذهنك تأدیب وتعلیم طریقیله ترتیب ایتدكلری احكام وآداب دخی عهد صبادن حد
بلوغه دك مستمر اولوب ولیلرینك حجر وتربیهلرنده عنف وتعذیبلری خوفیله مألوف ومربی
اولملریله انلرك مزاجلرینه دخی احكام تأدیبیهدن فی الجمله منفعل ومتأثر وسورهٔ شجاعتلری منكسر
اولمق محققدر بناءً علی ذلك دشت وصحراده توحش وتوطن ایدوب اطراف واكنافه اطالهٔ
دست تعدی ایدن طوایف عربانك قوت وشجاعتلری احكام سلطانیه وآداب اساتذه ایله محكوم
ومغلوب اولمدقلری ایچون اولدیغی وقرویلره غالبدر وكذلك عهد صباده تعلیم علم وصنعت ایله معلمین
واساتذهنك تأدیب وتربیهسیله مألوف اولمیانلرك دخی كمایینبغی شجاعتلرینه كسر ونقصان
ترتب ایدوب ظلم وتعدیسنی نفسلرندن مدافعه وخصملرینك ظهورنده خود بخود مقابلهیه
قادر دكللردر نته كم مشایخ قرادن ومعلمین واساتذهدن تعلم قرآن وتحصیل علوم ادیان ایچون
مجالس عزو وقاره ملازمت ومواظبت ایدن طلبهٔ علوم وقرانك اكثری جبن وهراس ایله موصوف
اولوب قوت وشجاعتلری منكسر اولدیغی مشهوردر لكن صحابهٔ كرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
حضراتنك مشكاةٔ صدر نبوت علیه افضل التحیه حضرتلرندن اقتباس انوار علم یقین واستفادهٔ
اسرار شرع مبین ایله ادب وسنته ملازمتلری جوهر كرانمایهٔ شجاعتلرینه قطعا خلل ویرمیوب
بلكه معارك حرب وقتاله هجوم واقدامده جمله ناسه غلبه وتفوقلری اولدیغی اشبو مدعامزی
نقض وانكاره مدار اولمان زیرا اصحاب كرام احكام شرع مبینی حسن اختیارلریله بالذات شارع
صلوات الله تعالی علیه وسلامه حضرتلرندن اخذ وقبول ایدوب آیات بیناتی مشاهده وانوار
وحی مبینی معاینه ایله آیینهٔ قلبلرنده عقاید ایمانیه ثابت وراسخ اولمغین قلوب صافیهلرنده
مركوز اولان ملكهٔ نورانیه وعقیدهٔ ایمانیه انلری ترك هوا واتباع هدایه سوق ودلالت
ایلیوب وساوس شیطانیهیه میل ورغبتدن صیانت ایلدی بو تقدیرجه انلرك حاكم وحامیلری
كندی نفس نفیسلریله قائم اولان جوهر ایمانلری اولوب خارجدن معلمین واساتذهنك ناخن
حكم وتأدیبلریله قلبلرینی تخدیش وخاطرلرینی تشویش ایتمكله مدافعهٔ اعدادهلازمهٔ دین
وایمان اولان سورهٔ بأس وشدتلری وكمایینبغی شجاعتلری وجوه خللدن مصون ومحفوظ
اولمشدر حتی فاروق منیع الجناب عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك آداب

شرع ایله تأدب هدایه سوق و هوای منفعه رکن اعظم اولوب شارع جل شانه مصالح
عباده اعلم اولدیغنه تیقن ایتمکله امت مرحومه بجا احکام شرع شریف ایله عمل و امتثاله
ترغیب و تحریض ایچون من لم یؤدبه الشرع لا ادبه الله کلام حکمت مآلیله زمام نفسی حاکم
حاسم شرع مبینه تسلیم ایله تأدب ایتمینلرک دائره ادبدن خروجلرینه اشارت ایلدی دنناکه
عهد شریف نبوت و وقت خلافت منقضی اولوب بین الامة عقیده لرده فترت و طبایعده
شر و فساده میل و رغبت ظهور ایتدیسه نفوس ناسده و قلوب انامده عقاید دینیه نک
حکم و تأثیری نافذ اولمامغله ملوک و سلاطین مصلحت زجر و منع قصدیله قوانین سیاسات
و عقوبات ترتیب ایدوب و علم شریعت حرفت و صنعت کبی اساتذه دن تعلیم و تادیب طریقیله
اخذ و تلقی اولنوب طوائف انام بدویت طورندن حضریته رجوع و احکام قاهره سلطانیه
انقیاد ایله طبیعتلری مألوف و مطبوع اولمغین سوره بأس و شدتلرینه فتور و مایه شجاعتلرینه
نقصان و قصور ترتب ایلدی فعلی هذا احکام سلطانیه و آداب تعلیمیه جبر و اضطراره مبنی
و طبیعه منافی امر اجنبی اولمغله بو حمل ثقیلی تحمله معتاد اولان رجالک طبیعتلرنده ذل و هوان
و مایه شجاعتلرینه کسر و نقصان ترتبنه باعث اولور اما عقاید ایمانیه و احکام ربانیه ایله
تخلق و تادب ایدن نفوس قدسیه نک حاکم و حارسلری اصل و جبلتلرنده مرکوز و حسن اختیارلریله
مکسوب و مأخوذ امر ذاتی اولوب خارجده حاکم اجنبینک ضبط و قهرینه محتاج اولمامقلریله امردینک
صلابت و شجاعتلری مرکز اصلیسنده قرار ایدوب مدافعه اعداده قوة و اقتدارلری حد تواتره بالغ اولدیغی
صحایف کتب سیر و مغازیده مسطوردر بناء علی ذلک سکان و اهالیسی موفور بلدان و امصارده ساکن
اولان رجالک تحمل متاعب سلطانیه و انقیاد آداب تعلیمیه ایله نفسلری متأثر و منفعل اولوب
صغار و کبارک سرپنجه قهر ولاة دوران و ناخن تأدیب استاد بجا امان ایله زار و زبون اولمغین شدت
و صلابتلری مسلوب و طبیعتلری استیلای جبن و هراس ایله مغلوب اولمشدر اما اهل بادیه فضای
اطلاقده مطلق العنان و قوی الجنان اولوب ترتیب عقوبات شاقه ایله تضییق و مؤاخذه دن
سالم اولمقلریله بنیان صلابت و جسارتلری زلزله وهم و هراسدن مصون و ساحه امن و
اطمینانلری غبار خوف و خشیتدن مبرا موندر بو سببدن ناشی اعلام فضلادن ابو محمد ابن زید المالکی
اطوار تعلیم و تعلم بابنده ایجوب عقد ایتدیکی کتابده قاضی شریح حضرتلرندن نقل ایله معلمین و
اساتذه اثنای تعلیم و تأدیبده اطفال و صبیانه اوچ دکنکدن زیاده ضرب و تعزیر ایتمک لایق دکلدر
دیو روایت ایلدی و علمادن بعضیسی قاضی شریح علیه الرحمه نک ضرب صبیانده [illegible]
لیلة بدء وحیده حضرت روح الامینک سلطان انبیا حضرتلرینی اوچ دفعه شدت ایله [illegible]
بیورملریله تعلیل ایلدیلر لکن تأدب صناعی تعلیم الهی یه قیاسدن خارج اولمغله معامله جبرئیل
ایله تعلیم متعارفه استدلال ضعیفدر والله العلیم الخبیر. التنجی فصل بو محلده تمام اولوب

یدنجی

یدنجی فصلک بیاننه شروع اولنور الفصل السابع کتاب اولک ایکنجی فصلنک یدنجی فصلی
بادیه ده سکنا و اقامت اتخاذ نسب و حسب ایله بر برلرینه عون و نصرته تکفل و تعهد ایدن اهل
عصبیت و قبائله مخصوص اولدیغی بیاننده در معلوم اولدیکه الله سبحانه و تعالی حضرتلری
وهدیناه النجدین آیت کریمه سی مفادی اوزره طباع بشرده خیر و شری ترتیب ایدوب فالهمها
فجورها و تقواها فحوای شریفی اوزره فجور و تقوانک حسن و قبحنی افهام و الهام ایله هدایت
و غوایت طریقلرینی عباده اعلام ایلدی و طبیعت بشرده حب و شهوات و دواعی شر و فساد
اسباب خیر و صلاحدن اکثر و اوفر اولمغین دلالت بدرقه توفیق ایله تهذیب اخلاق ایتمدیکی
صورتده نفس اماره فضای شهوتده مطلق العنان و مستغرق بحر عصیان اولور اکثر انام
بو حالت اوزرینه مجبول و مفطور اولوب مگر که مظاهرت توفیق و عصمت ایله آلایش مفاسد
و معاصیدن مصون الساحه اوله و طباع بشرده مرکوز اولان اخلاق شرک بریدخی ظلم و عدواندر
اولوب خشیت رحمان یا خوف سلطان ایله ممنوع اولمدقلری صورتده بنی نوعی یدلرنده نظرلری
تعلق ایتدیکی اشیایه اطاله دست تطاول ایله اخذ و غصبه سعی ایدرلر نتکم بو معنایه ابو الطیب
المتنبی نک بیت مشهوری شهادت ایدر   والظلم من شیم النفوس فان تجد

ذا عفة فلعلة لا تظلم

یعنی ظلم و عدوان نفوس انسانیه نک شیم و خصالندن بر خصلت رذیله اولوب اگر عفت
و عصمت صاحبی بر ذات کورورسک البته ظلمدن تحاشیسی اسبابدن بر سبب خفیه مستنددر
دیو ظلم و شری طبیعت بشرده و عفتی اسباب خارجیه یه اسناد ایلدی و دخی دفع مظالم و مفاسد
حضری و بدویلرک احوالی متفاوت اولوب قلاع منیعه و داخل سورده محصور اولان
رجالک بر برلرینه ظلم و تعدیلرینی دفع و اموال و اعراض ناسه تعرضلرینی منعده حکام و ولاتک
بطش و مؤاخذه لری کفایت ایدوب سکان امصاردن ظلم و جوره تصدی و اطاله دست تعدی
ایدن رجالک دندان حرص و طمعلری سنان قهر ایله مقلوع و دهان تعرضلری لجام حکم ایله
مکفوف و ممنوع اولور کذلک خارج سورده تجمع و تحزب ایدن اعدانک اثنای لیلده علی
الغفله درون قلعه ده متواری اولان رجاله قصد و تعرضلرینه دخی سور و جدار قلعه
حائل و حاجز اولوب و وقت نهارده دروازه قلعه کشاده ایکن اهالیسی اوزرینه هجوم
قصد ایلسه دخی بیرامن قلعه ده جمع اولان اشخاص و اوباشی مدافعه یه حماة حوزه دولت و اعوان
ملک و سلطنت قدم اقدامه قیام و مکر و مکیده اعدایی دفعه اهتمام ایله سکان و بلاد و امصاری
حفظ و حراست ایدرلر اما اهل بادیه و قبائل وحشیه نک مسکن و مثوالری سور و جدار ایله
محفوظ اولمیوب بر قبیله نک رجالی بینلرنده نائره ظلم و عدوان مشتعل و فروزان اولدقده
او قبیله نک شیوخ و عظماسی اسالت ابنصح و پند ایله اطفا ایدوب رجال قبیله دخی

رؤسا وکبرالرینه تعظیم و توقیره مجبول و پانلرینه قوللری مقبول اولمغله نصیحتلریله عامل
اولورلر اما اهل بادیه دن برقبیله نك ضرب خیام آرام ایتدکلری محله قبیلهٔ آخر سل سیف عدوان
واطالهٔ دست طغیان ایدوب قدح زناد شر وفساده آغاز ایتدکلرنده قبیلهٔ اولینك شجاعت
وجلادت ایله مشهور ونام آور اولان دلاورلری نفس وعیال ومال وملك وما اللری واقارب وجیرانی
تعرض اعدادن صیانته اقدام ایدوب نعره زنان النار و الاعار خرمن انجمن اعدایه شراره
پاش تیغ آتشبار اولورلر لکن اهل بادیه نك تعاون وتناصرده قدم وفاق اوزره قیام ومدافعهٔ
اعداده اقدام واهتمام لری میسر اولماز الا عصبیته مدار اولان نسب واحده اجتماع و
اتحادلریله اولور زیرا قرابت نسبیه اصحابنك بربرلرینه معاونت ومظاهرتلری اشتداد
اولوب وعنایات الهیه ایله نفوس بشرده اقارب وذوی الارحامه شفقت وحمیت موجود اولمغله
شوکت وصلابتلری شدید وتعاضد وتناصرده همتلری اکید اولوب عدولرینك انلردن
خوف وخشیتلری عظیم اولور وبو خصوصه قرآن کریمده حضرت یوسف علیه السلامك ❁
اخوانی حقنده وارد اولان کلام الهی ادل دلیلدر که حضرت یعقوب صلوات الله تعالی
علیه وسلامه حضرتلری اوغلو یوسف علیه السلام اخوانیله صحرایه عازم اولدیغی صورتده
طعمهٔ دهان کرك اولمق خوفیله عزیمتنه راضی اولمدقده قالوا لئن اکله الذئب ونحن عصبة
انا اذا لخاسرون آیت کریمه سی مدلولی اوزره اخوان یوسف باباری یعقوب علیه السلامه
خلف وقسم ایدوب دیدیلرکه بز قوة وغلبه صاحبی اهل نسب واحد ورأی وتدبیرده متحد
اون نفر رجال ایکن اگر یوسف علیه السلامی ذئب اکل ایدرسه جمله مز عجز ومسکنت وضعف
ومذلت عاریله هلاك اولمق لازم کلور دیو یعقوب علیه السلامه جواب ویردیلر یعنی تعاون
وتناصرده قوة الظهر اولان عصبیت نسبیه موجود ایکن اطالهٔ دست تعدی ایله برفرده ظلم
وعدوان تصور اولنمدیغنه بو آیت کریمه ده اشارت اولندی اما اصل ونسبلری مختلف اولان
رجالك بربرلرینه معاونت ومظاهرتلری قلیل اولوب ایچلرندن بری پابستهٔ دام بلا وکرفتار
زنج وعنا اولدقده اقرباسندن برکسی کدفریاد رس اولمق نادر وواقع اولور شویله که وقت
محاربه ده جو هوا ظلمت ظلم وعدوان ایله ممزك لیلهٔ ظلما اولوب شرارهٔ شر وفساد نجوم سبع
شداده ملحق ومنضم اولدقده قطار کسسته مهار کبی بونلرك جمعیتلری پراکنده وپریشان
اولوب غائلهٔ بیم جان وداعیهٔ تخلیص کریبان ایله هر بری فراری فراره تبدیل ایدرلر فلهذا
جهة وحدتلری ضابطهٔ قرابت نسبیه ایله مضبوط اولمیان رجالك در ودروازه دن خالی
ونرهٔ شیران شجاعت ایله مالی اولان بریه وبادیه ده سکون واقامتلری ممکن اولمیوب اتحاد
نسب ایله تعاون وتناصره اقدام وعدولرندن اخذ انتقامه مجبول اولمق عشائر وقبائله
مخصوص اولمشدر فعلی هذا بریه وبادیه ده اقامت وسکنا حفظ وحمایه یه محتاج اولوب

مدافعه دخی وحدهٔ نسب وقوهٔ عصبیته یه موقوف اولدیغی کبی دعوای نبوت ورسالت
یا اقامت ملك وسلطنت مقوله سی ناسك اطاعت وانقیادی لازم اولان امورك جمله سی
دخی قرابت نسبیه وقوهٔ عصبیه ایله تمهید مبانی عز واعتلایه منوط ومربوطدر زیرا تشیید
بنیان دین وملت واقامت مراسم ملك وسلطنت ایله ظهور ایدن انبیا ومرسلین صلوات الله
تعالی علیهم اجمعین حضراتنه وملوك وسلاطینه خلقك اطاعت وانقیادلری طبیعت
بشرده مرکوز اولان کبر وعناده منافی حالت اولمغله بهر حال سل سیف وسنان ایله محاربه
ومقاتله یه مؤدی اولوب ترتیب حرب وقتال دخی قوة وشوکت وعصبیه صاحبی
عشائر وقبائلك کلمهٔ واحده اوزرینه اجتماع قدم وفاق اوزرینه قیاملرینه وهمتی
مراد اولنان مصالح دینیه ودنیویه نك اتمامه اهتماملرینه موقوف اولدیغی بیان اولنمش ایدی
بناء علیه بهر حال انبیا ومرسلین وملوك وسلاطین قرابت نسبیه اصحابی اشراف قبائلدن
ظهور ایتمك اوزرینه عادت الهیه جاری اوله کلمشدر وتدبیر امور جمهورده سر عصبیت
مرجع اصلی اولدیغی ثابت اولمغله انشاء الرحمن فیما بعد اشبو کتابمزده بیانی اولنجق
مباحث آتیه ده اصل واساس اتخاذ اولنوب سر عصبیتك ثمرهٔ اعتباری ظاهر اولور فصل
سابع بو محلده تمام اولوب سکزنجی فصلك بیاننه شروع اولندی الفصل الثامن کتاب
اولك ایکینجی فصلنك سکزنجی فصلی طوایف بشرك تعاون وتناصره مدار اولان شوکت وقوه
ایله غلبه وظهورلری اصل نسبده اشتراك واتحاده مخصوص اولوب یاخود قرابت نسبیه مقامنه
قائم اسبابدن برسببه موقوف اولدیغی بیاننده در واعلم سر وسبب اقارب واهل ارحام میاننده
حقوق قرابته مراعات جبلت وخلقتلرنده مرکوز طبیعی برحالت اولوب اکثر ناس صلهٔ رحم
ایله بربرلرینك خاطرلرینی تطییبه مجبول اولدقلرینه مبنیدر وبین الاقارب رعایتی واجب اولان
امورك بری دخی اهل ارحام وذوی القربادن برینه ظلم وعدوان اصابت ایتدکده قریب
ونسیبلرینك عرق حمیتلرینی تحریك ایدوب فی الحال دفع ومنعنه مبادرت ایدرلر زیرا
اقارب وخویشان کندی قریبلرینه ظلم وعدوان ترتبندن غیرت وحمیته کلوب انلرك
حزن وانفعالی نفسلرینه ایراث مذلت ایتمکله قریبلرینه عارض اولان مصائب وشدائده
سپر اولوب سر وجانلرینی فدا ایله انلرك احیا وابقاسنی لازمهٔ ذمت حمیت ایتمشلردر
اگر ایکی شخصك میاننده علاقهٔ نسب علی وجه الکمال اقرب اولوب سلسلهٔ نسبلری منتهی اولدیغی
شخصك زمانی قریب ایسه بینلرنده علاقهٔ قرابت واضح وظاهر اولمغله بربرلرینه مودت
ومحبتلری وتعاون وتناصره غیرت وحمیتلری شدید واکید اولور واگر درجهٔ رحم وقرابت
بعید اولوب اجانب واباعد دخولی وازمنهٔ مدیده ووسایط کثیره تخللیله نسل ونسبلری
فی الجمله منسی وخبر بعید ایله برشهرت مجرده باقی قالدیسه انلر دخی السنهٔ ناسده دائر

امر مشهوره بناءً کندیلره نسب قرابت ایله انتسابی معروف کسنه‌لرك مظلوم و معذور اولمقلرینی
روا کورمیوب وقت حاجتده عون و نصرتلرینه قیام ایله حقوق موهومهٔ قرابتی اجرایه اهتمام
ایدرلر و دخی قرابت نسبیه ایله عصبیته حاصل اولدیغی کبی قرابت حکمیه و سببیه ایله دخی حاصل
اولور مثلا مولی‌نك اعتاق ایتدیکی عبد اوزرنده حق ولاسی ایله کذلك نسبی مجهول برشخصك
شخص آخره التجا و عقد موالات ایله عهدهٔ ذمتك و امانته دخول رجاسی ضمننده ثابت اولان
حق ولا دخی قرابت مقامنه قائم اولوب عبدك مولاسی و دخیلك ملتجاسی ملاذ و ملجألری
اولمغله لدی الحاجه عون و نصرتلرینه قیام و اعداریله مخاصمه و مقاومته اقدام ایدوب
منسوب و متعلقلرینه لاحق ظلم و جوری دفع ایله ساحهٔ حمیتلرنی غبار ذل و هواندن
صیانت ایدرلر بو امرك اصل و سببی اولدرکه ولاء عتاقه و ولاء موالات ایله حاصل
اولان اتصال و اتحاد قرابت نسبیه سببیله ثابت اولان اختلاط و تعلقه مشابه و مماثل اولوب
والد ولدینك دنیاده حیاتنه سبب عادی اولدیغی کبی مولای عتاقه عبدك و مولی الموالات
دخیلك حیات معنویه‌سنه وسیله اولملریله بینلرنده علاقهٔ قرابت نسبیه کبی بر علاقه ثابت
اولوب علاقهٔ نسب اوزرینه ترتب ایدن ثمره و فائده قرابت حکمیه اوزرینه دخی مترتب اولور
بو تحقیقمزدن سلطان سریر رسالت و پادشاه اورنك نبوت علیه افضل التحیه حضرتلرندن
مروی اولان تعلموا من انسابکم ما تصلون به ارحامکم حدیث شریفنك معنای لطیفی ظاهر
اولوب نسل و نسبك ثمره و فائده‌سی صلهٔ ارحام و حفظ حقوق قرابته راجع و منحصر اولمغله
کتب علم انسابده تحریر اولندیغی اوزره تعداد وسایط نسل و نسب ایله اشتغال مجرد فائده‌دن
خالی اولدیغنه اشارت بیورلمشدر زیرا نسل و نسب برشخصك شخص آخره ولادت ایله انتسابی
و اتصالندن عبارت برامر نسبی اولوب والد و مولود کبی خارجده محقق امور موجوده‌دن اولمدیغی
معلومدر لکن موجودات خارجیه‌یه عارض برامر اعتباری و وصف اضافیدر که انکله موصوف
اولان ذاتلرك بربرلریله اتصال و اتحاد ایله علاقه‌لرینی موجب اولمغله حیاتلری وقتنده عون
و نصرت و مماتلرنده ارث شرعی فائده‌سی ترتبنی اقتضا ایدر اکر نسب و قرابت شك و شبهه‌دن
خالی و منجلی اولوب اصول و وسایطی کرکی کبی مضبوط و محفوظ ایسه اصحابنك نفسلرنده غیرت
و حمیت ثابت و قائم اولمغله حزن و سرورده مشارکت و لدی الحاجه بربرلرینه معاونت و مظاهرت
ایدرلر و اکر نسل و نسب طول عهد ایله منسی اولوب السنهٔ ناسده خبر بعید ایله مسموع و مظنون ایسه
غیرت و حمیتده فتور و امداد و اعانتده قصور مقرر اولمغله ثمره و فائده‌سی فوت اولوب مجرد منقوله
حکایات ایله توغل حقنده نهی وارد اولان اعمال لغوه‌ده اشتغال مقوله‌سندن معدود اولور علمای
کرامك النَّسَبُ عِلْمٌ لا یَنْفَعُ وَجَهالَةٌ لا تَضُرُّ قوللرینك معناسی دخی بو تقریر اولنان اعتباره
راجعدر یعنی علم انساب بر علمدر که نه تحصیلی صاحبنه نافع و نه جهلی مُضِر در دیمکدر بوندن مراد

و مقصود اولان نسب و قرابتکه مضبوط و محفوظ اولمامغله اصحابی بیننده واضح و ظاهر اولمیوب
بلکه کتب علم انسابده اخبار بعیده ایله معلوم اولان حکایات منقوله‌سندن اوله اندن ثمرهٔ عون و نصرت
فوت اولوب منفعت عصبیتدن خالی اولمغله درجهٔ اعتباردن ساقط و علم و جهلی مساوی اولور دیمکدر
بو محلده سکزنجی فصل تمام اولوب طقوزنجی فصلك بیانه شروع اولندی الفصل التاسع کتابك
اوائلده ایکنجی فصلنك طقوزنجی فصلی طوائف امم بیننده حفظ نسب بلاد معموره‌دن بعید دشت
و بریه‌ده ساکن قبائل عرب ایله سائر بدویلره مخصوص و محصور اولدیغی بیاننده در بو امرك سر
و سببی بالطول و العرض صحیفهٔ معمورهٔ ارضده ساکن اولان طوائف امم و زمرهٔ بنی آدمدن قبائل
عربك اسباب معاش و وجوه اکتسابدن حظ و نصیبلری رعی جمل و ناقه‌یه مخصوص و انلرك زوائد
و منافعیله تعیشه مقصور اولوب جمل و ناقه دخی بریه و بادیه‌ده نابت درخت مغیلانی تناولنه
و فروع و نتاجندن دفع ضرر برد ایچون رمال حارهٔ دهر تربیه‌یه محتاج اولمغله تدارك ضرورت
معاش طائفهٔ عربی بر و بیابانده توحش و توطنه داعی اولوب متاعب و شدائده تحمل ایلکلری
سبق ایتدیکلری بوندن اقدم فصول سابقه ضمننده ذکر و تفصیل اولنمشیدی شویلکه بونلر امر معاشده
ضرورت و مضایقه و فقر و فاقه‌یه صبر ایله ترك اسباب تجمل و متاعب و شدائده تحمله معتاد اولوب
مغازهٔ صعب السلوك و بریهٔ نامسلوکده سکون و اقامته مألوف اولملریله بادیه کرداده رنج و عنا
ابتلا بونلره عادت و خلقت و جبلتلرنده مرکوز بر کیفیت اولمشدر که سائر احاد ناسك ایچون بونلرك
احوالنه میل و رغبت و تحصیل انس و الفت متصور دکلدر بناءً علی هذا بلاد معموره‌ده ساکن و مقیم
اولان امن و حضور و راحت و سرورده مألوف و بساط عیش و صفاده ترفه و تنعم ایله موصوف اولمغله
و رجال
بریه و بادیه‌ده اقامت و بدویلر ایله انس و الفتدن اعراض ایتدکلری کبی اهل بادیه دخی عهد صباده
برو آبا و اجدادلرنك حجر تربیه‌سنده مألوف و معتاد اولدقلری کشت و غنیمتی سرمایهٔ راحت عد ایدوب
بونلردن بر فرد حسن اختیاریله مألوف اولدیغی خالی ترك ایتمك ممکن دکلدر بو سببدن ناشی
دشت و صحرا و بریهٔ قفرایی مسکن و مأوی اتخاذ ایدن قبائل عربك نسل و نسبلری اختلاط اجانبدن
مصون و محفوظ اولوب سلسلهٔ قرابتلرینه منتظم اولان رجالك ارالرینه اجنبی دخولیله اصل
و نسبلرینه مدخول دکلدر بو امرك حقیقتی اشراف عرب عاربه‌نك جد اعلالری مُضَر بن نزاردن
منشعب قریش و کنانه و ثقیف و بنی اسد و هُذَیل و بونلره مجاور خزاعه قبائلنده ظاهردر
بونلر ممالك شام و عراقده واقع مزارع معموره و مراعی موفوره‌دن بعید محللرده زروع و ضروعدن
خالی بریه‌لرده ساکن اولوب کسب و معاشده قحط و غلا و رنج و عنایه مبتلا بر قوم اولمغله
قبیله‌لرندن خارج کسنه بونلرك وطنلرنده سکونت و اقامته میل و رغبت ایتمکله نسل و نسبلری
بیگانه تخللندن مصون و محفوظ اولمشدر اما قبائل عربدن حِمیَر و کهلاندن منشعب لخم
و جُذام و غسان و طی و قضاعه و ایاد قبیله‌لری جمیع و مرعالری مرغوب بعض مخصب

ورخا اولان محللرده ساكن اولوب اجانبدن جوارلرنده واقع بلاد اهاليسی انلرله الفت
ومؤانستده ميل ورغبت ايتمكله نسل ونسبلری اجانب واباعد ايله مخلوط ومشوب اولوب
ذكر اولنان حمير وكهلان قبائلنك بيوت وشعوبنده بين الناس اختلاف عظيم واقع اولديغی
معروف ومشهوردر زيرا حفظ نسب قبائل عربه مخصوص اولوب طوائف عجمك نسل ونسبلری
محفوظ اولمامغله جوارلرنده ساكن قبائل عرب ايله اختلاط ايتدكلرنده انلرك نسبلرينی
دخی افساد ايتمرلرندن ناشی خير الاصحاب عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری
تَعَلَّمُوا النَّسَبَ وَلَا تَكُونُوا كَنَبَطِ السَّوَادِ اِذَا سُئِلَ اَحَدُهُمْ عَنْ اَصْلِهِ قَالَ مِنْ قَرْيَةِ كَذَا
كلاميله طوائف عربه نسل ونسبلرنی محافظه ايله امر بيوردیلر يعنی ای قبائل عرب نسل ونسبلر
كوزك حفظ وصيانتنی موجب اموری تعلمه اهتمام ايدوب اضاعت نسبدن سواد كوفه ايله
بصره ميانه‌سنده واقع واديلره نزول ايدن نبط طائفه‌سی كبی اولمكوزكه انلردن بريندن
اصلك ندر ديو سؤال اولنديقده فلان قريه‌ده ساكن اولورز ديو جواب ويررلر معلوم اولديكه
صدر اسلامده عساكر مسلمين وجنود موحدين ساكن اولدقلری بلاد وامصاره نسبت ايله
تلقيب اولنوب مثلا شام عسكرينه جند دمشق قنسرين لشكرينه جند قنسرين حلب الشهبا
واكه قريب بلادی شامل مملكت عسكرينه جند عواصم اطلاق اولنور ايديكه خلفای راشدين
ايامنده ودولت امويه اوائلنده مهاجرين وانصار وسائر جنود اخيار سل سيف جهاد ايله فتح
وتسخير ايتدكلری بلاده توزيع وتفريق اولنوب هر طائفه توطن ايتدكلری ممالكه نسبت ايله معروف
اولوب حتی اندلسده واقع قبائل عرب دخی وطنلرينه انتما ايله تلقيب اولنديلر مع هذا اوائل
اسلامده قبائل عربك نسل ونسبلری بيكانه دخوليله مختل اولميوب هر قبيله‌نك نسب وحسبلری
قبيله اخرادن امتيازنه كافی ايدی لكن طوائف عسكريه امرا ورؤساسی قتنده نسل ونسبلريله اشتهاردن
فضله علامت زائده ايله معروف اولمق ملاحظه‌سيله موطنلرينه نسبت ايله موسوم اولديلر صدر
اسلامدن صكره ممالك اسلام متسع وقبائل عرب باديه‌دن اطراف واقطاره منتشر اولوب طوائف
عجم وروم ايله مختلط اولملريله نسل ونسبلری فاسد ومختل اولمغين ثمره شجره قرابت اولان
عصبيت فائده‌سی محو ومضمحل اولوب لدی الحاجه بربرلرينه عون ونصرتده همتلری فاتر
وقدرتلری قاصر اولدی وتمادی ايام واختلاط اعجام ايله امصار وبلاده نزول ايدن قبائلك
كتدكجه نسل ونسبلری نسيا منسيا اولوب محافظه علاقه قرابت انجق باديه‌ده اقامت ايدن اعرابده
باقی قالدی والله وارث الارض ومن عليها فصول فصل ثانيدن بو محله طقوزنجی فصل تمام
اولوب اوننجی فصلك بيانته شروع اولندی الفصل العاشر كتاب اولك ايكنجی فصلنك اوننجی
فصلی اختلاط اجانب واباعد ايله انسابك ضبط ونظامی نه وجهله مختل اولديغی بياننده‌در
معلوم اولديكه عامه افراد بشر نسل ونسبده حضرت آدم عليه الصلوة والسلامه منسوب

ومنتسب

ومنتسب وشجره وجود كسعود لرندن منفصل ومنشعب اولوب صحيفه معموره ارضده
توالد وتناسل طريقيله قرنا بعد قرن عرب وعجم وروم كبی قبائل وعشايره متفرق ومنقسم
اولمشلردر لكن قبائل وشعوبك بعضيسنك شرف علم وكمال ياخود افضال يا محاسن
اعمالدن برغيری جهتله قبيله اخرا اوزرينه فضل ومزيتی اولمغله بو شرفدن محروم
اولان رجال قوت وشوكت وحسن شهرت ايله معروف اولان خانداندن انساب ذوی الاحسابه
وجوه انتسابدن بر وجهله دخول وانتمايه سعی ايدرلر بعضيلری زمان جاهليتده جاری
اولديغی اوزره لدی الحاجه بربرلرينه امداد واعانت ايتمك اوزره بينلرنده عهد وميثاق
ايدوب ايمان غلاظ ايله عهدلرنی توثيق وتأكيد ايدرلر بعضيلری دخی نشو ونما بولديغی قبيله‌نك
ضعف وفقرينه بناء انلردن مفارقت واقويايه مراجعت ايدوب حمايتنده قوی ضعيفك
جنايت وغرامتنی تحمل ومعاونت ومظاهرتنه تكفل طريقيله بعد الممات كندويه وارث
اولمق اوزره ضعفا اقويا ايله عقد ولا ايدرلر بعضيلری دخی قوم وقبيله‌لری بيننده جنايت
ايتمكله مؤاخذه خوفيله ايچلرندن فرار ايدوب قبيله اخرا اهاليسنه استناد والتجا وكنف حمايه‌لرنی
ملاذ وملجا ايدرلر بعده بونلرك جمله‌سی سايه حمايه‌لرينه التجا ايتدكلری قبيله‌نك اعوان و
انصارندن معدود اولوب ضمان جنايت وتحمل ديتده اول قبيله‌يه مخصوص اولان منافع ومغارمده
مشترك اولملريله انلرك اقارب وخويشانی زمره‌سنه ملحق اولورلر زيرا سلسله نسبلری اصل
واحده منتهی اولان رجالك ثمره قرابتلری اولان سلالهلرنك رجالی ميانده منعقد اولان حقوق
قرابتی محافظه ومراعاتدن عبارت اولمغله ثمره وفائده‌ده اشتراك نسل ونسبده اشتراك منزله‌سنه
تنزيل اولنوب بينلرنده منعقد اولان شرايط عهدی محافظه‌يه اهتمام ولدی الحاجه عون
ونصرته قيامه تعهد ايله بر قبيله‌يه داخل اولان رجال اول قبيله‌نك اهل انسابندن معدود اولور
بوندن صكره طول عهد ومرور زمان ايله بونلرك اصل ونسبلری منسی اولوب حقيقت حالدن واقف
رجال دخی منقرض اكثر ناس قتنده احوالری مجهول ومشتبه اولور ودخی وقت جاهليتده وعهد
اسلامده قبائل عرب وطوائف عجم ميانه‌سنده شجره نسل ونسب بر منبتدن منبت اخره نقل وتحولدن
خالی اولميوب هر عصرده عوارض اسباب ايله تداخل انساب واقع اولمشدر ازجمله قبائل
عربدن آل منذر قبيله‌سی وانك امثالی سائر عشاير وقبائلك نسل ونسبلرنده مهره فن انسابك
بينلرنده جاری اولان اختلافاته نظر ايله مدعامزك صدقی ظاهر اولور وبو جمله‌دن بری
عرفجه بن هرثمه‌نك بجيله قبيله‌سنه رياستی خصوصنده اولان حكايه‌در كه فاروق منيع
الجناب عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری زمان خلافتلرنده عرفجه‌يی بجيله
قبيله‌سنه رئيس ووالی نصب ايتدكده رجال قبيله عرفجه ايچلرينه صكره‌دن دخيل اولمغله
رياستندن عزلنی رجا ايدوب قبيله بجيله اشرافندن جريری اوزرلرينه والی نصب ايتمك اوزره

حضرت عمره دن نیاز ایدکلرنده عرفجه قبیلهٔ بجیله رجالنی قوللرنده تصدیق ایدوب دیدیکه
یا امیر المؤمنین بنم اصل ونسبم أزد قبیلهسنه منسوب اولوب قومم ایچنده قصاصی موجب بندن
بر جنایت صدور ایتمکله انلردن فرار و بجیله قبیلهسنه دخول ایله ایچلرنده قرار ایلدم دیو دیکلسنه
اهل وکلبیلیغی اقرار واعتراف ایلدی مضمون حکایهیه دیدهٔ اعتبار ایله نظر اولنمق لازم ایدرکه عرفجهنك
اصلی ازد قبیلهسنه منسوب ایکن کندیدن صدور ایدن جنایته بناءً عقوبت ومؤاخذهدن خوفیله
بجیله قبیلهسنه التجا وانلرك سلسلهٔ نسبلرینه انتما ایدوب حتی قبیلهٔ بجیلهدن سند ریاسته
اعتلایه اهلیت مرتبهسنه بالغ اولدی من کل الوجوه سنه بجیله رجالندن معدود اولمغله
اکر طول عهد وزماندن ایله اصلی مجهول اولیدی نسب اولی بالکلیه محو ومنسی اولوب من کل الوجوه
قبیلهٔ بجیله رجالندن معدود اولمغله سند ریاسته اعتلا ایدردی بو امری امعان نظر ایله تأمل
ایدن اهل بصیرت باری تعالی حضرتلرینك امر ریاست واجرای احکام سیاستنده سر حکمتنی اعتبار
وادعان ایدر حالا عهدمزده وعهود سالفهده بو مقوله تداخل انساب کثیر اولوب مبدء ومنتهاسی
مضبوط ودخول اجانبدن محفوظ سلالهٔ خالصه اقل قلیلدر بو محلده فصل عاشر تمام اولوب
اون برنجی فصلك بیانه شروع اولندی الفصل الحادی عشر کتاب اوللك ایکنجی فصلنك اون
برنجی فصلی قوة وصولت صاحبی قوم وقبیلهٔ اوزرینه ریاست سلسلهٔ نسبلرینه داخل اولانلره
مخصوص اولوب بیکانهیه تفویض وتقلید اولنمدیغی بیاننده در معلوم اوله که حکومت وریاست
قهر وغلبه ایله ضبط وسیاسته موقوف اولوب قهر وغلبه دخی قرابت نسبیه وعصبیت
اصحابی قبائل وعشایرك مکنت وقدرت وشوکت وسطوتلری ایله حاصل اوله کلدیکی اوائل فصوللرده
رقمزدهٔ صحیفهٔ مقال اولمشیدی بناءً علیه نسل ونسبلری واحد بر قومك اوزرینه ریاست وحکومت
ایله استیلا ایدن ذاتك نسبی بر خاندان عظیم الشانه منسوب اولمق لازمدر که کثرة اقارب واصحاب
ووفرت اعوان وانصار ایله فرمانبر اطاعتی اولان سائر عشایر وقبائلك هر برینه غالب اولوب
قومی بیننده ترتیب اسباب سیاست واجرای احکام ریاسته قادر اوله زیرا بر قوم وقبیلهده کثرت
اعوان وانصار ایله رئیسلرینك کندیلرینه غلبهسنی مشاهده ایتدکدنصکره ریاسته لیاقتنی
حسن وادعان ایدوب امر ونهینه اطاعت وانقیاده مضطر اولورلر اما قبائلدن بر قبیلهنك اصل
نسبلرندن خارج اولوب بالاده ذکر اولنان وجوهدن بر وجه ایله ایچلرینه دخیل اولان شخصك
کثرة اقارب وخویشان ایله قوة وسطوتی اولمامغله بین القبائل ریاسته اهلیتی ظاهر دکل
بر تقریبله بر قومه دخیل اولانلرك نسلنك اول قومه اتصال وانتسابی طول عهد ایله منسی اولوب
دخولنك ابتداسی معلوم اولمامغله اول قبیلهنك اهل انسابندن دخی معدود اولسهلر بیله اول
قبیلهنك اوزرینه انلرك اولاد واحفادینك ریاست وحکومت ایله استیلاسی متصور اولماز زیرا بین
القبائل حکومت وریاست اول قبیلهنك اهل انسابندن بر خاندان عظیمهدن نشئت ایدن رجاله مسلکه

بعد نسل اجداددن آبایه آبادن ابنایه منتقل اولوب قرناً بعد قرن بر برلرینه ملحق ومتصل
اولور معلوم اوله که رؤسای قبائل وامرای عشایردن قتی چوق کسنهلر بین الانام محاسن ومحامد
ایله معروف وکرم وشجاعت ایله موصوف اهل انسابه دخول وانتساب زعمیله کندی قوم
وقبیلهلرینك نسبلرینی ترك ایدوب کسب شرف ایچون سلسلهٔ نسبلرندن خارج قبیلهٔ اخرایه منتسب
ومنتمی اولملرینی ادعا ایدرلر بیلمزلر که بو ادعالری کندی منصب ریاستلری شرفنی مخل اولوب
فرمانبر اطاعتلری اولان قوم وقبیلهلرینك سلسلهٔ نسبلرندن خارج قبائل اخرایه انتساب
ادعالری حاکم اولدقلری قبیلهیه صکرهدن دخیل اولملرینی ایجاب ایتمکله اول قبیلهده منصب
ریاسته استحقاقلرینه طعن وقدحی موجب اولور ازجمله حالا عهدمزده بلاد غربیهده زناته
عشیرتی قبائل بربریهدن بر قبیله ایکن من حیث النسب طائفهٔ عربیهیه منسوب اولملرینی ادعا
ایدرلر ودخی اهل بلاد غربیه میاننده حجاز یکردیمکله معروف اولوب زغبه قبیلهسندن بنی عامره
منسوب بنی ریاب قبیلهسی دخی اصل ونسبلری بنی سُلَیم ایله شریك قبیلهسنه منتهی اولمق زعمیله
ادعا ایدرلر که کندیلرینك جدلری فی الاصل صنایع تجارتدن تابوتجیلق صنعتیله بنی سلیم قبیلهسندن
چیقوب بنی عامره ملحق اولوب انلر ایله مدت مدیده اختلاط ایتمکله بنی عامره قبیلهسنه رئیس
اولدقده بنی عامره بونلرك جدلرینه تجارنی تسمیه ایلدیلر وینه بلاد غربیهده توجینی قبیلهسندن بنی
عبد القوی بن عباس عشیرتی دخی عم پاك خیر الناس حضرت عباس بن عبد المطلب نسلنه
انتساب ادعا ایدوب جدلری عباس بن عطیهنك عباس بن عبد المطلبه اسمده مشارکتی اولمغله
آل عباس سلکنه منسلك اولملرینی زعم ایلدیلر مع هذا زعملری واقعه مخالف ونفس الامره مغایر
اولوب دعوالری حلیهٔ صدق وسداددن عاطلدر زیرا مغرب زمینده دولت عباسیهنك ابتداسندن
انتهاسنه وارنجه آل عباسك اعداکری اولان سادات علویه وخلفای فاطمییندن عبیدیین
وادارسه دولتلری ضبطنده اولوب بنی عباس ایله علویین میاننده عداوت عظما وبغض
وشحنا مستحکم اولمغله بنی عباس اعداکری مملکتنه وصول وزمرهٔ علویینك بلادنه دخول ایتمك
مستبعددر وکذلك ینه قبائل بربریهدن ابناء زیان دینمکله معروف بنی عبد الواد ملوکی دخی
سادات علویهدن ادارسه خلفاسندن قاسم بن ادریس اولادندن اولملرینی ادعا ایدوب بونلرك
سلسلهٔ نسل ونسبلرنده قاسم اسمیله مسمی بر شخص اولدیغی مشهور اولمغله السنهٔ بربریهدن
لسان زناتیده بنی قاسم معناسنه مستعمل اولان آیت القاسم لفظیله بنی القاسم معناسنی مراد ایدوب
جدلری اولان قاسمی خلفای ادارسهدن قاسم بن ادریس یاخود قاسم بن محمد بن ادریس ولحق ابنیه
زعم ایدرلر اکر ابناء زیانك بو ادعالری صحیح دخی فرض اولنسه ملوك ادارسهدن معدود اولان
قاسم بن ادریسك نتیجهٔ حالی وغایهٔ احوالی عباسیهنك ادارسهیه اولان معاداتلری خوفیله قاسم
بن ادریس مقر خلافت عباسیهدن بلاد غربیهیه فرار ایدوب ابناء زیان قبیلهسندن استمداد ایتمکله

انلرك امداد واعانتلريله دعوت ودولتلري پايرجاي استقرار اولمشدر ولا قاسم بن
ادريس سادات علويه دن اولوب ابناء زيان قبيله سي سلسله سندن خارج اولمغله بريه وباديه ده
قبيله مزبوره نك اوزرلرينه رياست وحكومتي متصور اولمازبلكه ابناء زيانك بو دعوالرينه
منشاء غلطلري اولدر كه سلسله خلفاي ادارسه ده قاسم اسميله مسمى اشخاص كثيره واقع اولوب
ابناء زيانك سلسله نسبلرنده دخي قاسم نام برشخص اولديغي مشهور اولمغله كندي سلالهلرينه اولان
قاسمي ادارسه ميانندن دور وذكري كثير اولان قاسملرك بريسي اولمق اوزره وهم ايتمشلردر مع هذا
ابناء زيانك سندرياستلري اعتلالريله قوم وقبيله لري اوزرينه حكومت ايله استيلالري قوم وقبيله
لرينك كثرة وعصبيتلريله حاصل اولوب علويه وعباسيه وسائر انساب شريفه دن بو نسبه انتساب
وانتمايه موقوف اولمامغله سادات ادارسه دن قاسم ابن ادريسه انتساب تكلفنه محتاج دكللردر
معلوم اولكه امر سابق الذكر اولان خبط وخطا ملوك وسلاطينه مداهنه ايله تقرب ايدن
ندما وخواص مقربينك ابداع واختراع ايتدكلري كلمات بي مآل ايله حاصل اولوب كذه رك
بين الناس كلاملري مشهور ومنتشر اولمغله خلقك صحيفه قلبلرنده راسخ اولوب رد و
طعنندن بعيد اولور لكن ابناء زيان وملوك بني عبد الواد ابتداء مبادي ملك وسلطنتلرنده
تمهيد وتشييده اقدام ايدن يغمراسن بن زيانه ندما ومقربلري سلسله ادارسه دن قاسم بن
ادريس اولادندن اولمق اوزره على طريق المداهنه تقربه ابتدكلرنده كلاملرني رد وانكار
ايدوب لغة زناتيه ايله بو مضمونه اوزره انلره خطاب ايلديكه بز عالم دنياده ملك وسلطنتي سيف
وشمشير ايله مالك اولوب نسب علوي وعباسيه انتساب ايله نائل عز وجاه اولمدق وافعال
واطوارمزك آخرتده نفعي دخي جناب علام الغيوبه مفوضدر ديو ندمانك مداهنه لريني ايلدي
كذلك قبيله رياح شيوخي ذواوده عشيرتي ايله طرف شرقده طي قبيله سي امراسي ايله بني
مهنا دخي سلسله نسبلرينك برامكه خاندانه منتهي اولمسني ادعا ايدرلر وينه زغبه
قبيله سندن منشعب بني يزيد جماعتنك شيوخي بني سعد ابي بكر الصديق رضي الله تعالى
عنه حضرتلرينك اولادندن اولمق ادعاسني ايدوب وتوجيني قبيله سنه منسوب بني
يدللتن شيوخي بني سلامه دخي سليم عشيرتنه انتساب ادعا ايدرلر خلاصه كلام قبائل وعشائر
ميانندن بونلرك امثالي خبط وخطا كثير اولوب لكن داخل قلم واطاعتلري اولان قوم وقبيله
لريني اوزرلرينه بونلرك رياست وحكومتلري اول قبيله نك سلاله نسل ونسبندن خارج انساب
بعيده يه انتساب ادعالريني مانع اولور بلكه قبيله لرينك صريح وخالص نسل ونسبلرندن
اولملري تأييد ايدوب قوة وسطوتده غالب اقواي عصبات انسابلرندن اولملري تعيين
ايدر بناء عليه بريه وباديه ده بين القبائل رياست وحكومت اول قبيله نك نسل ونسبلري
رجالندن قوة كامله وسطوت قاهره اصحابي كمسنه لره مخصوص اولديغي معلوم اولدقده

انساب رؤساده بو قاعده يه مراعات ايله خبط وخطادن احتراز اولنور لكن ديار غربده
موحدين دولتني اقامت ايدن محمد بن تومرت مهدينك سادات علويه نسبنه انتساب ادعاسي
امر نسبده غلط بابندن معدود اولميوب قوم وقبيله سي اوزرلرينه رياستنه خلل ويرمز زيرا
محمد مهدي قبائل بربريه دن هرغه قومندن نشأت ايدوب وقبيله سي ميانند في الاصل
ملك ورياست خاندانه منسوب اولميوب من جهة النسب متوسط الحال ايكن بين الانام
مزيد عقل وذكا وكمال زهد وتقوا ايله معروف صاحب رشد وهدا ايكنه اولمغله مصامده
قبيله سي بالكليه تحت اطاعتنه داخل اولدقدنصكره كندي عشيرتي اولان هرغه قبيله سنه
رئيس وحاكم اولوب سلسله جليله علويه يه انتساب ادعاسي رياستنه مانع اولمز والله عالم
الغيب والشهاده بو محلده كتاب اولك فصل ثانيسي فصوللرندن اون برنجي فصل تمام اولوب
اون ايكنجي فصلك بيانه شروع اولندي الفصل الثاني عشر كتاب اولك ايكنجي فصلنك اوندن
ايكنجي فصلي شرف حسب حقيقتده اهل انساب جليله دن قوة قاهره وسطوت باهره ايله موصوف
اولان خاندانلره مخصوص اولوب بونلرك غيريه حسب اطلاقي تشبيه ومجاز طريقيله اولديغي
بيان اولنور بو امرك بياني اوليله دركه نوع بني آدمده شرف حسب انجق نسل ونسبي مضبوط وشوكت
وسطوت ايله موصوف رجالك آبا واجدادلرينك اخلاق حسنه وخصائل مستحسنه ايله مناقب
ومآثر السنه انامده مذكور اولمغله حاصل اولور ودخي بيوتات انساب واحسابك معناسي
برمسنه كندي آبا واجدادندن علم وفضيلت ياكرم وشجاعت ياخود بونلرك امثالي برصفت ايله
معروف واشراف رجالي عد ايتمكدن عبارتدر كه اول شخصك ولادتي ايله انلره انتسابي قوم و
قبيله سي بيننده كندويه تعظيم واجلالي موجب اولور زيرا اول شخصك آباء كرام واجداد
عظامي اخلاق حسنه وآثار مستحسنه ايله معروف وموصوف اولوب قوم وقبيله سنك نفوسنده
انلره اجلال واكرام راسخ وثابت اولمغله اولاد واحفادينه دخي تعظيم وتبجيله مجبول اولورلر
ودخي نسل ونسبده طبقات ناس معادن ذهب ونحاس كبي مختلف ومتفاوتدر ولهذا النَّاسُ مَعَادِنُ
خِيَارُهُمْ فِي الجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الإِسْلَامِ إِذَا فَقِهُوا حديث شريفيله ثابتدر يعني الله اعلم ورسوله
زمره بني آدم اخلاق وخصائلده معادن جواهر كبي مختلف اولوب زمان جاهليتده خصال
حميده ايله موصوف اولان رجال شرف اسلام ايله مشرف اولدقدنصكره آداب شرع شريف
ايله متأدب اولدقدينه خيار اصحاب انلردر ديو نفوس بشريه نك اخلاق وخصائلده تفاوت
واختلافنه اشارت بيورلدي فعلى هذا حسبك معناسي نسل ونسبده شرافته راجع برصفت
شريفه اولوب ونسل ونسبك ثمره وفائده سي دخي اهل انساب واقاربك وقت حاجتده بربرلرينه
تعاون وتناصر اوزره اجتماعلرينه محصور اولديغي بيان اولنمشيدي بناء عليه اول كمسنه نك
سلسله نسل ونسبي طاهر ونقي اولوب وكثرة اقارب وخويشان ايله ساحه عزتي طالتده

نظام اولندن محمی اوله انده فائدهٔ نسل ونسب واضح واقوا اولوب آبا واجدادنک عزت وشانی ومناقب
جزیله ایله اشتهاری فضیلت اخرا اولور بو تقدیرجه محاسن آبا واجداددن عبارت اولان شرف حسب
عصبیت وسطوت اصحابی اولاد وابناده اعتباری اصل اولوب خاندان انسابک قوت وشوکتلرینک
تفاوتیله شرف حسبلری وقدر ومنزلتلری دخی متفاوت اولور زیرا بر قبیله‌نک اسلاف وآبالرینک
شرف شان وعلو مکان ایله اشتهاری اول قبیله رجالنک ذاتلرنده قوت وسطوتلری اعتبارندن عسکره
معتبر اولمغله عصبیت وشوکت شرف حسبه اصل ومدار اولور اما بلداندن وامصارده بر بلده‌ده
فرد ووحید ساکن اولوب اطراف وجوانبی محفوظ وقوی وکثرة اقارب ایله دائره‌سی محمی اولمیان
رجالک فی الاصل آبا واجدادنک عزت شان ایله اشتهاری کندی حقنده مفید اولمامغله انلرده
شرف حسب شبیه ومجاز طریقیله اعتبار اولنور واکر اهل امصاردن بو مقوله رجال المحاسن آبا
واجدادلرینی تعداد ایله کندیلرده جلالت نسب وشرف حسب ظن ایدرلرسه زعملری دعوای مجرده
اولمغله درجهٔ اعتباردن ساقط اولور زیرا بو دعوانک مآلی اخلاف اسلافک ابنا آباسنک
ازمنهٔ سالفه‌ده سبق ایدن محاسن ومحامدینی ذکر وعد ایدوب کندیده ثمرهٔ نسب وحسب اولان
شوکت وعصبیت مفقود اولمغله قول مجردی مایهٔ افتخار وسرمایهٔ عز واعتبار ایتمش اولور
لکن جلالت عز وشان ایله قوت وسطوت اصحابی رجاله ذکر اولنان شخصک تعداد آباده
مشارکت ومشابهتی اولمغله مجاز طریقیله صاحب حسب اطلاق اولنوب حقیقتی ارباب شوکت
وسطوته مقصوردر ودخی انساب بعض رجالک زمان سابقده اقارب وخویشانی
موفور وجلالت نسب وحسب ایله اطراف وجوانبی مرهوب ومعمور اولوب بعده عشیرتی رجالی
بلداندن وامصاره متفرق واجانب واباعد ایله مختلط اولملریله قوم وقبیله‌سنک قوت ومکنتلری
زائل اولدقده عسکره بنه اول نسلک اعقابنده باقی قلان ضعفا وعجزه‌نک دماغلرنده آبا و
اجدادلرینک شهرت وشانی خولیاسی جایکیر اولوب کندیلرینی اشراف بیوت انساب قدیمه‌دن
عد ایله فخر ومباهات ایدرلر وطوائف عرب وعجمدن عهد سابقده معمور اولوب خاندانلره
منسوب اهل امصاردن قتی چوق کمسنه‌لر بو خولیای بی مآل ایله ژاژخای لاف وکذاف اولوب
سلسلهٔ نسل ونسبلری رجالندن سلفلرینک محاسن ومحامدیله مفتخر حالا عهدمزده قتی چوق
طائفه موجوددر از جمله بو سودای خام وخولیای بی نظام بنی اسرائیلک دماغلرنده باقی
قالوب حضرت ابراهیم صلوات الله علیه وسلامه حضرتلرندن صاحب ملت وشریعتلری حضرت
موسی کلیم الله صلی الله علیه الآله حضرتلری زماننه کلنجه منبت نسل ونسبلری انبیاء عظام
ورسل کرام علیهم السلام حضراتی ایله محفوف ومعمور اولوب حضرت موسی علیه السلام
زماننده عسکره دخی حق سبحانه وتعالینک وعد کریمی اوزره نیجه زمان ملک وسلطنت و
شوکت وسطوت ایله سلالهٔلری محمی اولمشیکن بعده نعم الهیه‌نک شکرنده قاصر وبغی وطغیان

اوزرینه مصر اولملریله بدلرندن ملک وسلطنت نزع اولنوب کمال ذل وهوان وجلای
اوطان ایله تعذیب ونیجه بیک ییل کفر وظلالتلری مقابله‌سنده سبی وجزیه ایله تعذیب اولندقدن
صکره بنه اسلاف عالی نژادلرینک شرف شان وعلو مکان مباهات سیاقنده قوم وقبیله‌سنک
بعضیلری نسل هارونه وبعضیلری دخی نسب یوشعه وبعضیلری کالب ویهودا اعقابنه انتساب
دعواسیله بینلرنده افتخار ایدرلر مع هذا ازمنهٔ قدیمه‌دن برو سعادت دینیه وریاست دنیویه‌دن
محروم وفیما بعد ظهورندن مأیوس اولملریله دعوای مباهاته اهل اولمدقلری ظاهردر وطائفه
بنی اسرائیلک غیری اهل بلداندن نیجه عجزه ومساکین دخی اصلنده جلالت شان ایله معروف اولان
اسلافلرینک محاسن ومحامد فخرعد ایله هذیان ایدرلر ودخی اعلام فضلای اندلسدن حکیم
مغربی ابو الولید بن رشد قرطبی کتب ارسطالیسی شرح وتلخیص اثناسنده کتاب خطابه مباحثنه
کلامی منجر اولدقده حسبک تفسیر وتعریفنده کریوهٔ خبط وخطایه سلوک ایدوب حسبی بر شخصک
نسل ونسبی بر بلده‌ده سکون واقامتلری قدیم اولان قومه منسوب اولمقلقدن عبارتدر دیوب شخص
مذکورک جلالت بنیان وغلبه واقتدار ایله اتصافنه تعرض ایتمدی لکن بر ذاتک کثرت اقارب
واتباع ایله اطراف وجوانبی معمور اولمیوب قومی بیننده امری نافذ حکمی جاری اولمدیغی صورتده مجرد
آبا واجدادنک اول شخصک ساکن اولدیغی بلده‌یه نزوللرینک سبقی وقدمی کندی حقنده نفع
ویرمدیکی ظاهردر بو تقدیرجه ابن رشد قرطبی حسب لفظنی مجرد تعدید محاسن آبا ایله تفسیر
ایتمه‌سی خطابه مقامنه مناسب اولمدیغی مبینده‌در زیرا اصطلاح حکماده خطابه فتق ورتق
اصحابی اهل حل وعقدک ترغیب وترهیب ایله قلوب ناسی میل ایتدیرن جلک کلاملرینه اطلاق اولنور
اما اول کمسنه که وفور اعوان وانصار ایله محفوظ الاطراف محمی الاکناف اولمیوب حل وعقد امور
جمهور ایله رأیی متبوع ومعتبر اولمیه انک امر ونهیی مجرد قبوله اصابت ایتمیوب ترغیب وترهیب
ایله بر فردی استماله قادر اولمدیغی ظاهردر لکن ابن رشد قرطبی دیار اندلسده نشأت ایدوب قبائل
وعشائرک قوت وسطوتلری زائل وعصبیت ونسبته ایله مکنت وقدرتلری مضمحل اولدیغی وقتنه
مصادف اولمغله اهل انسابده صفت مادحه اولان حسبی مجرد اسلاف وآبالرینک شرف عز وشان
ایله شهرت وتعددنه قصر ایدوب نسب وحسب ایله موصوف اولان شخصک حد ذاتنده کثرت
اعوان وانصار ونفوذ کلامه اقتداری صفت حسبده معتبر اولدیغندن غفلت ایلدی والله بکل
شیء علیم بو مقامده فصل مذکور تمام اولوب اون اوچنجی فصلک بیاننه شروع اولندی الفصل
الثالث عشر کتاب اولک ایکنجی فصلنک اون اوچنجی فصلی خاندان ملک وسلطنته واصحاب ریاسه
وغنایه منسوب اولان عبید واحرار وخدام واتباعک عزت وشرفلری مخدوم وموالیلرینه
انتساب وانتمالرینه تابع اولوب کندیلرینک نسل ونسبلری بو بابده مرعی ومعتبر اولمدیغی
بیاننده‌در بو مقامک تحقیقی بویله‌در که شرف نسل وحسب حقیقتده کثرت اقارب وخویشان ایله

مکنت وقدرت اصحابی رجاله مخصوص اولدیغی فصل سابقده تحقیق وبیان اولنمشیدی
بناءً علیه اکر جلالت نسب وشرف عزت وحسب اصحابی رجال سلسلهٔ نسبلرندن خارج اجانب
واباعدی خدمتلرینه استخدام یا عون ونصرتلرنی التزام ایله کندیلره تقریب ایدوب یاخود سبی
واسترقاق ایله ملک یمینلرینه ادخال ایتدکلرنده بونلرک کندی مخدوم ومتبوعلرینه انتساب
واتصاللری علاقهٔ قرابت مقامنه قائم اولوب منسوب اولدقلری خاندانه معاونت ومظاهرتده
عصبیهٔ نسبیه لری سلکنه منسلک اولورلر نته کم مشکات صدر نبوت علیه افضل التحیه
حضرتلرندن شرف بر صدور اولان مَوْلَى الْقَوْمِ مِنْهُمْ حدیث شریفنده بو معنایه اشارت
اولنوب بر قومک عبد وخادمی اول قومک عشیرتی کروهنه ملحق اولور دیو بیورلدی فعلی هذا
برخاندان عظیم الشانه ذکر اولنان وجوهدن بر وجه ایله منسوب اولان کسه لرک نسل ونسبلری
اصلنده جلیل وشریف ایسه ده قوم وقبیله سندن مفارقت وانتساب ایتدکلری خاندانه دخول
ومقارنت ایله ثمرهٔ نسب وحسب اولان قوهٔ اصلیه لری زائل اولوب نسب اصلیلری حقلرنده نافع
اولمامغله منسوب اولدقلری خاندانک اتباع وخدامندن معدود اولورلر اکر اعتاب رفیعهٔ ملک
وسلطنتدن بر عتبهٔ علیه یه یا برخاندان جلیله خدمت وعبودیت ایله انتساب ایدن شخصک
آبا واجدادندن برقاچ کسنه نک اول خاندانه خدمتی سبق ایدوب بین الانام مناقب ومآثری
مشهور ومذکور اولورسه سائر خدمهٔ دولت بیننده امتیاز واختصاصی مزید اولوب آبا واجدادنک
اول دولته سبق ایدن خدمت وعبودیتلرینه قیاس ایله اول شخصک شرف حسب ونسب جهتیله
قدر وحرمتی زائد اولور لکن خدام دولت واعوان سلطنتک رفع واعتبارلری نسب اصلیلرینه
راجع اولمیوب بلکه منسوب اولدقلری خاندانه اضافه وانتسابلرندن مکسوب وصف اضافی
اولمغله درجهٔ عز واعتبارلری نه قدر رتبهٔ علیایه بالغ اولورسه دخی نیه منسوب اولدقلری
خاندانک من کل الوجوه ناقص ومنحط اولمق مقرردر نته کم عباسیه دولتنده امرای اتراک ایله
انلردن اقدم آل برامکه وبنی نوبخت امراسی سلطنت بنی عباسه انتساب تام ومدت مدیده خدمت
خلفاده قدم اهتماملرینه قیام ایتملریله درجهٔ عز واعتباره واصل وکستمایهٔ مجد وشرفه نائل
اولدقلری مشهور ومعروفدر بو زمرهدن جعفر ابن یحیی بن خالد برمکی نک خلفای عباسیه دن
رشیده وسائر اهل بیت سلطنته تقرب وانتسابی مزید اولوب تمهید مبانی عز وشرفده جمله
عظمای دولت وارکان سلطنته غالب اولدی ودخی جعفر ایله انک امثالی سائر ارکان دولت و
عظمای سلطنتدن کسب نصاب عز وشان ایله معروف اولان مشاهیر امرانک احراز مجد وشرف
ایله عز واعتبارلری منتسب اولدقلری خاندان دولته قدم انتساب وخدمت وعبودیتده
اهتماملری سببیله حاصل اولوب کندیلرینک نسل ونسبلری اعتباریله اولمدیغی ظاهردر واعتاب
رفیعهٔ دولت وسلطنتدن بر عتبهٔ علیه یه خدمت ونصرت ایله انتساب ایدن رجالک بعضیلرینک

قدیمده

قدیمده نسل ونسبلری مکنت وقدرت ایله معروف برخاندان عظیمه منتهی اولوب بعده
تقالیب دهر ایله قوم وقبیله سی پراکنده وپریشان اولمغله بیوت ملک وسلطنتدن بر دولته
انتساب ایله عز وشرف اکتساب ایتدکده قوت دولت وخدمت وعبودیتنه قیاس ایله انلرک
ایچون شرف اخر حاصل اولور نته کم برامکه حقنده منقولدر که بونلرک جدلری خالدک
آبا واجدادلری فرس دولتنده برخاندان عظیمده نشئت ایدوب مجوس فرس بیننده معتبره
نوبهار اسمیله مسمی بر آتشکده نک حفظ وحراسی بونلرک خاندانه جد بر جد موروث وعهده
کفالتلرینه موکول اولمغله عبدهٔ نار اولاندن بونلرک رفع واعتبارلری کنار علی علم ظاهر ومسلم
ایدی وفقا که خلفای عباسیه دن سفاح زماننده جدلری خالد دولت عباسیه دائره سنه دخول
ایدوب بعده اوغلی یحیی وانک اوغلی جعفر وسائر اولاد برامکه سفاحدن رشید وقتنه کلنجه
دولت عباسیه ده مراتب عز واعتبارک غایت ونهایتنه واصل ودرجهٔ علیای مجد وشرفه نائل
اولدقلرنده ملک فرسده کسب قدیملری منسی اولوب شرف عز واعتبارلری ایچون دولت عباسیه
خدمت وانتسابلرینه راجع اولدی خلاصهٔ کلام خدام واتباعک عز وشرفی مخدوم ومتبوعلرینه
مستند ومنسوب ونظر اعتبارلریله مکسوب ومجلوب اولوب قوت وسطوتی زائل وغلبه واقتداری مضمحل
اولان نسل قدیملریله فخر ومباهاتک ثمره وفائده سی معدوم ومفقود اولمغله او مقوله انسابه
اعتبار اوهام ووساوسدن معدود اولدیغی اهل بصیرت قتنده ظاهردر ان اکرمکم عند الله
اتقاکم بو محله کلنجه اون اوچنجی فصل تمام اولوب اون دردنجی فصلک بیاننه شروع اولندی الفصل
الرابع عشر کتاب اولک ایکنجی فصلنک اون دردنجی فصلی انساب وبیوت احسابدن بر سلالهٔ
جلیله نک آبا واجدادنک سیر حسنه وصفات مستحسنه ایله علی التوالی ذکر واشتهاری درت
بطنه بالغ اولدقده نهایت بیاننده در معلوم اوله که انبوع عالم سفلیده عناصر اربعه وانلردن مرکب
اولان معدن ونبات وحیوان انواعندن هر بری مشیت علیهٔ الهیه وحکمت بالغهٔ صمدانیه وفقی اوزره
عدملکدن وجوده کلوب بعده صورتلری فاسد ومختل وترکیبلری منحل اولمغله دوام وبقادن
محو وفنایه متبدل ومنحول اولور کذلک اشبو مرکبات عنصریه نک احوال واعراضی وصفات
وآثاری دخی نهج واحد اوزرینه قرار ایتمیوب مرور ایام وکرور اعوام ایله برحالدن برحاله
نقل ورجوع ایله محو ومضمحل اولور خصوصا زمرهٔ نوع بنی آدمه مخصوص اولان اطوار واحوال
دخی بو منوال اوزره جاری اولوب قوهٔ استعداد ومزید اعتبار ایله نیجه علوم وفنون وصنایع
کوناکون نشئت وظهور ایدوب بعده اختلاف عصر وزمان ایله صحیفهٔ عالمده نام ونشانلری
محو ومنسی اولور بناءً علیه شرف حسب دخی نوع بشره مخصوص بر صفت اولمغله حق سبحانه
وتعالی حضرتلری بعض اهل انسانک آبا واجدادندن نیجه کسه لری کرم وشجاعت یا علم وفضیلت
مقوله سی اوصاف جلیله ایله تشریف ایدوب سلسلهٔ نسبلری برقاچ بطنده حلیهٔ کستمایهٔ شرف حسب ایله

مشرف اولمقدن نصکره ینه بو خلعت دیبا دوش افتخارلرندن خلع اولنوب عزتلری
ذلته نعمتلری نقمته منقلب اولمغله وجود عارضی عدم اصلی یه رجوع ایدرك روی ارض وادیم
خاکده افراد بنی آدمدن بر فردك سلسلهٔ نسل و نسبی حضرت آدم علیه الصلاة والسلامدن کندویه
کلنجه هر بطنده علی التوالی شرف حسب ایله معمور اولمیوب انجق بو خصیصهٔ شریفه ایله حبیب رب
مجیب رسول نسیب و حسیب محمد مصطفا علیه افضل التحایا حضرتلرینك جوهر کرامیهٔ
ذات عالیلری تشریف اولنوب اکراماً من عند الله جدًّا مجدلری حضرت آدمدن تا شیر قدوم رحمت
لزوملریله صحیفهٔ عالم خرم اولدیغی وقته کلنجه منتظم سلك اللآل نسب عالیلری اولان اجداد عظام
و آباء کراملری یی دربی و آیه دار عز و حسب اولمشلردر بناءً علیه سلالهٔ طاهرهٔ نبویه‌دن غیری
اهل انسابدن بر خاندانده شرف عز حسب قدیم اولمیوب بلکه اول خاندانك سلسله رجالندن
کسب نصاب عز و شرف ایله ابتدا ظهور ایدن شخصه عارض بر صفت جلیله اولوب بعده غالب
حالده اول شخصك ذریته و اعقابندن درت بطنه وارنجه‌یه نهایت بولمغله اصله رجوع ایدر
بو امرك بیانی اویله درکه بیوتات انسابدن بر خاندانك عظیمی ابتدا ظهورینه باعث و بادی اولان
کمسنه تمهید مبانی عز و شرفده قدم اهتمامه قیام ایله سعی موفور و بذل مقدور ایدوب تأسیس
و تشیید ایتدیکی دعایم عز و شرفك دوام و بقاسنی موجب مکارم اخلاق و محاسن اعمالی محافظه‌ده
شد نطاق و تشمیر ساق اهتمام ایدر بعده اخلاف و اعقابندن جانشینی اولان ولد صلبیسی دخی
والدی سلکنه سلوك ایدوب اباندن اخذ و استماع ایتدیکی وجه اوزره تکمیل قواعد مجد و شرفه
مباشرت و مبادرت ایدر لکن لیس الخبر کالعیان فحواسی اوزره ابتدا تأسیس بنیاد عز و اقباله تصدی
ایدن سلفنه نسبت ایله نیجه امورده دخی تقصیر ایتمك مقرر در بعده اوچنجی درجه‌ده نوبت ریاست
انلره دخی ولدینه نقل ایتدکده مقلدلك مجتهدینه تقلیدی کبی والدینك آثرینه اقتدا ایله اکتفا ایدر
تحصیل مآثر و مناقبده سعی فاتر و همتی قاصر اولور بعده اشبو سلسله‌نك اولاد و ابناسندن بطن
رابعده موجود اولانکمسنه دخی بالوراثه سند ریاسته اعتلا ایتدکده آبا و اجدادی سلکنه سلوك
ترك ایدوب تأسیس قواعد عز و شرفده اسلافنك وضع ایتدیکی عادات حسنه و سیر مستحسنه‌یی
ترك و اضاعت ایله احسانی اسائته تبدیل و تحویل ایلیوب آبا و اجدادینك اوضاع مألوفه‌سنی تغییر
و خاندانی رجالنی تحقیر ایدر اویله ظن ایدرکه بونلرك طاعت و عبودیتلرنی ناسك التزامی و دائرهٔ بنیانك
نظام و انتظامی اصلنده کلفت و مشقت ایله حاصل اولمیوب بلکه ابتدای خلقت آدمدن برو بونلرك
بنیان نسل و نسبلری مجد و شرف اوزرینه تأسیس اولنوب تأثیر حسن خصال و اجتماع همم حالیه
مبتنی اولمیوب زیرا بطن اخیرده تولد ایدن رجالك ناسك کندولره تعظیم و اجلال ایله معامله‌لرنی
کوروب طول عهد و زمان ایله عز و دولتلرینك سبب ظهور و حدوثندن غافل اولمغله ناشی
اولمقلری عز و شانی مجرد نسل و نسبلرینه مخصوص خاصهٔ ذاتیه عد ایدوب کندوی نسب و حسبده

مشارکت و تمهید مبانی مجد و شرفده معاونت ایدن ارکان و عظمایه تعظیم و تحبیر ایله خاطرلرینی
کسر و تشویش ایدر مع هذا بونلرك اسلافنه ناسك اتباع و انقیادلری هر کسك قدر و شاننه
کوره رأفت و شفقت و تواضع و ملایمت ایله معامله‌لرینه مبنی اولوب دائما خفض جناح رأفت
خاطرلرینی تطییبه اهتمام ایتمکله قلوب انامی ساحهٔ عز احوالرینه جلب و اماله ایتمشلر ایدی
وقتاکه نوبت ریاست مست بادهٔ نخوت اولان خلف ناخلفلرینه کلدکده بو معنادن ذهول
و غفلت ایله دائره‌لرینه منسوب و مختصص اولان رجالی کندیلردن تبرید و تبعیده تصدی
ایتمکله قوم و قبیله‌سی روکردان اعراض ایدوب انلر دخی ینه اول خاندانك رجالندن محاسن
اخلاقی جامع حکومت و ریاسته صالح کمسنه‌نك اطاعت و انقیادینه کمربستهٔ عزیمت اولملریله کندی
اولکی خاندانك فروع و اعقابی مضمحل و بیت شریفلری مندرس اولوب ایکنجی خاندانك قوت و شوکتی
مکنت و سطوتی ترقی‌یه آغاز ایدر بالجمله دول و سلطنتلرده و قبائل و عشایر و سکان امصاردن
سائر خاندانلرده حال بو منوال اوزره جاری اولوب بیوت انساب و احسابدن بر خاندانك رجالی
منقرض اولدقده ینه اول سلسله‌دن بر بیت آخر ظهور ایتمك اوزرینه عادت الهیه جاری اولدیغی
إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ وَمَا ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ کریمه‌سی مدلول شریفیله ثابتدر
معلوم اولدکه نهایت مرحسبده درت بطن اعتباری غالب حالده‌در بنیدر والا بعض وقتده بیت
حسب ایکی اوچ بطنده منهدم و مندرس اولوب بعض احیانده درت بطنی دخی تجاوز ایدوب
بش التی بطنه یا دخی زیاده‌یه دك ممتد اولور لکن اکثریا بطن رابعده ضعف و انحطاطه میل ایدر
و خاندندن انساب و احسابك درت بطنده نهایت بولدیغینك سر و سببی اولدرکه ابتدا بطن اولده
ظهور ایدن ذات بانی بیت مجد و شرف اولوب ایکنجیسی مباشر و متمم اوچنجیسی مقلد دردنجیسی
هادم اولمغله ذکر اولنان اطوار اربعه مراتب امکانك اقلی اولوب اکثریا دوام حسب اشبو ارکان اربعه
ایله قائم اوله کلمشدر و دخی نهایت حسبده درت بطن اعتباری مشکاة صدر نبوة علیه افضل التحیه
حضرتلرندن شرف ورود اولان احادیث صحیحه‌دن یوسف علیه الصلوة والسلامك شرف حسب
و نسب ایله مدح و ثنالرنی سیاقنده انما الکریم ابن الکریم ابن الکریم ابن الکریم یوسف ابن یعقوب
ابن اسحق ابن ابرهیم حدیث شریفیله دخی مؤیددر یعنی انبیاء عظامدن سلسله آبا و اجدادی
کابراً عن کابر کرم حسب و شرف نسب ایله موصول و متصل یوسف علیه الصلوة والسلامدرکه
اوچ پیغمبر ذیشانك خلاصهٔ اصلاب طاهره‌لریدر والد ماجدلری حضرت یعقوب علیه السلامك
پدر عالیقدرلری حضرت اسحق انلر دخی جد الانبیا حضرت خلیل ابرهیم علیه السلامك
فرزند ارجمندلری اولمغله یوسف علیه الصلوة والسلام حضرتلری درجات مجد و شرفك منتهاسنه
بالغ اولمشلردر دینه بو مدعامزی تأیید ایدن ادله‌نك بری دخی بودرکه جناب منتقم جبار جل جلاله
و عم نواله حضرتلری اشعار تورانده بر سفرده حضرت موسی علیه الصلوة والسلامه خطاب

ایدوب بیوردیلر که یا موسی عز و جلالم ایله بن اول معبود غیوردن زوال و سنی تربیه
ایدن خالق ذی الجلالم که عباد ملک بابالرینک سیئاتیله اولادلرینی اوج درت بطنه دک
مؤاخذه ایده‌رم دیو خطاب عزت ورود ایدی نسب و حسبده درت بطن غایه و نهایت اولدیغنه
دلالت ایدر دخی کتب ادبیه‌دن ابو الفرج اصفهانی کتاب اغانیده عُوَیف قوافی نام شخصک
اخباری ضمننده کشیده سلک تقریر ایتدیکی فرائد آثاردندر که یوماً من الایام کسرای عجم
امرای عربدن نعمان بن منذره خطاب ایدوب طوائف عربده شرف حسب و نسبده سائر قبائله
غالب قبیله موجود میدر دیو سؤال ایلدکده نعمان دخی بلی واردر دیو جواب ویردکده کسری
نعمانه ینه توجیه خطاب ایدوب شرفده غلبه نه وجهله حاصل اولوردر دیو سؤال ایلدکده نعمان
دخی اول کسنه که انک سلسله نسبنده علی التوالی سند رکلیته متعلق اوج باباسی اولوب بعده
دردنجی بطنده موجود اولان ولدی دخی حلیه کمال ایله متحلی اوله شرف نسب و عز حسب ایله انک
قبیله‌سی موصوف اولور دیدی بعده بین القبائل بو اوصاف جلیله‌یی جامع نه مقدار قبیله موجوددر
دیو طلب و تفتیش ایدوب بنی هاشمدنصکره انجق درت قبیله‌یه بالغ اولوب انلرک بری آل حُذَیفه
بن بدر الفزاری درکه قیس قبیله‌سینک زبده سیدیدر بری دخی آل حاجب بن زراره درکه
بنی تمیم قبیله‌سنک عمده سیدیدر بری دخی آل ذی الجدین درکه شیبان قبیله‌سنک مقتدا سیدیدر
بری دخی اشعث بن قیس قبیله‌سیدر که کنده عشیرتنک رأس رئیسیدر کسرای عجم بونلرک
اولنان اشراف قبائل کندیلره تابع اولان عشائر ایله جمع و احضار ایتدکدنصکره بونلر ایچون بر
مجلس عالی عقد ایدوب شرف حسبده مدعالرینی اثبات ایچون حکام عدول نصب ایلدی بعده مجلسدن
ابتدا حذیفه بن بدر فزاری قیام ایدوب وجه سابق اوزره شرف حسب و نسبده سبقت و تقدملرینی
بیان سیاقنده بر خطبه بلیغه انشا ایدوب بعده بنی شیبانلردن قیس بن اشعث قبیله‌سندن نعمان
ابن منذره قرابتی اولمغله انشا و خطبه‌ده حذیفه‌یه ردیف اولدی بعده بنی شیبانلردن بسطام بن
قیس بعده حاجب بن زراره بعده قیس بن عاصم قدم اهتمامه قیام ایدوب شرف اعتبارده سبق
و تقدملرینی ناطق خطبه بلیغه انشادیله اثبات مرام ایتدکلرندنصکره کسرای عجم هر برینه سابق
خوان تحسین اولوب شرف و سیادت و عز و رکلتلرینی تصدیق و تحقیق ایلدی اشراف عربدن
اشبو ذکر اولنان رجال بنی هاشمدنصکره جلالت نسب و شرف حسب ایله عشایر یمنده بنی الحارث بن کعب
قبیله‌سنک منشعب بنی دیان عشیرتی دخی شرف حسب و نسبده ذکر اولنان بیوت اربعه‌یه ملحق و مساویدر
اشبو ذکر اولنان حکایه دخی بیوت احسابده درت بطن غایه و نهایت اولدیغنه دلیلدر بو محلده
کتاب اولک ایکنجی فصلنک اون دردنجی فصلی تمام اولوب حالا بعنایة الله تعالی اون بشنجی
فصلک بیاننه شروع اولندی الفصل الخامس عشر کتاب اولک فصوللرندن اون بشنجی فصل
اهل بادیه قهر و تغلبده سائر ناسه غالب اولدقلری بیاننده در معلوم اوله که قلال جبال و اطراف

رمالده ساکن و مقیم اولان اهل بادیه‌نک مسکن و مأوالری سور متین و حصن حصیندن خالی
اولوب دائره‌لرن حمایه و اعدالرنی مدافعه بالنفس مباشرت و مبادرت مألوف اولملریله نفوس
انسانیه‌ده مرکوز اولان مایه شجاعتدن حصه‌لری بلدی و قرویلردن اکثر و اوفر اولدیغی فصول سابقه‌ده
فصل رابعده ذکر و تفصیل اولنمشیدی فلاجرم بدویلرک قتل نفوس رجال و جلب و سلب اموالده
مکنت و قدرتلری حضریلردن اشد و اقوی اولوب معارک حرب و قتالده ثبات قدم ایله سکان
امصاره تفوق و تقدملری ظاهردر لکن زمره بدویه و قبائل وحشیه‌نک دخی بربرلرینه نسبتله قهر
و تغلبده حال و شانلری اختلاف عصر ایله مختلف اولوب مادامکه بلاد عامره‌دن کمال بعد ایله
بعید مفازه صعب السلوک و بریه ناسلوکده شدائد و متاعبه صبر و تحمل و ترک اسباب تجمل
ایله وطنلرینه ملازمت ایده‌لر سورت شجاعتلرینه کسر و نقصان ترتب ایتمیوب شیر ژیان و ببر
بیابان کبی جرأت و جسارتلری وهن و فتوردن مصون و محفوظ اولور اما اهل بادیه‌دن
اول قبیله که بریه و مفازه‌دن آب و هواسی خوب و چمن و مرعاسی مرغوب محللره نزول ایدوب ضرورت
و خشونت بداوتی ترفه و تنعمه تبدیل و وحشتی انسه تحویل ایده‌لر لذات نفسانیه‌یه انهماکلری قدر
توحش و بداوتلرینه نقصان ترتب ایتمکله سورت شجاعتلری دخی مختل اولور مثلا بر غزال وحشی
و یا حمار و بقر بیابانی بنی آدم ایله مخلوط و مأنوس اولوب توحشی زائل و خصب عیشه واصل
اولدقده جنبش و حرکت و حمله و شدتده اوضاع و اطواری مختلف اولوب حتی انس و الفت
مشی و سیر و حسن جلد و ادیمنده دخی ظاهر اولمغله احوال حیوانات وحشیه‌یه مخالف اولورکه
رؤس جبال و بطون تلالده وحشت ایدن بدویلر دخی حضری و بلدیلر ایله مأنوس و مألوف
اولدقده غلظت و خشونتلری رقت و ملایمته تحول ایدن بو امرک سر و سببی اولدرکه صحبت
قرین مؤثر و طبیعت سارق اولمغله انس و الفت سجیه و خلقت مقامنه قائم اولوب عادت مألوفه
و اطوار مأنوسه ایله نفوس انسانیه متلون اولور بناء علیه امم و رجال بیننده حرب و قتالده
قهر و غلبه اقدام و شجاعته منوط اولوب و اهل بادیه‌ده جوهر شجاعت و مایه بسالت حضریلردن
اشد و اقوی اولمغله مفازه بعیده‌ده ضرب خیام آرام ایدن اهل بادیه‌دن غلظت و خشونتی و وحشت
و بداوتی غالب اولانلر شجعان و ابطال ترفه و تنعمه مألوف اولوب عدد اعوان و انصارده کندیلره
مساوی فرض اولنان رجال ایله مقابله و مقاتله‌ده غالب اوله کلمشلردر بو مدعامزه قبیله مُضَر ایله
انلردن اقدم ترفه و تنعمه مألوف اولان حمیر و کهلان قبیله‌لری و عراق صحرالرنده توطن ایدن ربیعه
قبیله‌سنک حال و شاننه نظر ایله حاصل اولورکه حمیر و کهلان و ربیعه قبیله‌لری طور بداوتی
ترک ایدوب کثرت خصب و رخا ایله معروف اولان بلاد معموره‌یه نزول و ملک و نعمته وصول ایله
کامیاب اولوب راحت و حضوره مألوف اولملریله سورت شجاعتلرینه نقص و فتور عارض اولدیغی
اما قبیله مضر بریه و بادیه‌دن دشت و قرایه نقل و حرکت ایتمیوب غلظت بداوتی رقته حضارته

تبدیل ایتملریله ماده شجاعتلری مرکز اصلیسنده قرار ایتمکین قبائل حمیر وکهلان وربیعه یه غالب
اولوب حوزهٔ حمایه لرنده واقع اولان اموال واملاکی بالجمله یدلرندن اخذ ونزع ایلدیلر کذلك
بونلردن صکره قبائل مضر وعشایریمن دخی بریه وبادیه دن اقلیم عراق وسائر اطراف وافاقده
واقع بلدانه متفرق ومنتشر اولوب تلذذ نعم دنیویه وانهماك لذائذ نفسانیه ایله سورهٔ شجاعتلری
خلل ترتب ایتدکدن صکره قبائل عربدن بنی طی وبنی عامر بن صعصعه وبنی سلیم بن منصور
قبیله‌لری بریه وبادیه ده قرار ایدوب قبائل مضرك دست رس ظفر اولدقلری امتعهٔ دنیویه یه قطعاً
میل ورغبت ایتملریله قوهٔ عصبیه وشجاعت وجلادتلری خالی اوزره محفوظ وباقی قالوب قبائل مضر
ویمنك بلدلرنده اولان اموال واملاکی اخذ ونزع ایله غالب اولدیلر کذلك سائر قبائل عربدن هر قبیله که
بدویتی حضریته تبدیل ایدوب بلاد معموره یه نازل وترفه وتنعمه نائل اولدی بریه ده سکون واقامت
ایدن قبیله عدد وقوتده انلره مساوی ومکافی اولدقده معموره یه نزول ایدن قبائله غالب
اولمق اوزره عادت الهیه جاری اولمشدر بو محلده کتاب اولك فصل ثانیسی فصوللرندن اون بشنجی فصل
تمام اولوب اون التنجی فصلك بیاننه شروع اولندی الفصل السادس عشر کتاب اولك فصل
ثانیسنك اون التنجی فصلی عصبیت نسبیه وسببیه قوه وسطوتده ترقی ایدرك ملك وسلطنته
منتهی اولدیغی بیاننده در بر خصوصك سر وسببی اولدرکه معمورهٔ ارضده قرابت نسبیه یا ولایت
سببیه ایله اجتماع ایدن رجال دائره لرنی حمایه واعدالرنی مدافعه وآخرك تصرفنده اولان اموال
واملاکی مطالبه ایچون کلمهٔ واحده اوزرینه جمع اولوب بو اجتماع مخصوصه عصبیت اطلاق
اولندیغی بوندن اقدم بیان اولنمشیدی وردخی وجه ارضده اجتماع ایدن طوائف امم وافراد بنی
آدم تحصیل امر معاش ودفع مضرت اعدای اوباش ایچون بالطبع بر حاکم قاهره محتاجدرکه
اطالهٔ دست تعدی ایله بغی وعدوانه تصدی ایدن ظلمه نك شر وفسادلرنی مظلومین اوزرلرندن
دفع ایله وسیلهٔ نظام عالم اوله اشبو حاکم حاسم دخی کثرت اعوان وانصار ایله مؤید شوکت وسطوت
صاحبی بر ذات ستوده صفات اولمق لازمدرکه تهدیدنی ایقاعه قادر اولمغله قهر وغلبه ایله
تأمین بلاد وترفیه عباده مالك اوله والا خود بخود تنفیذ احکام سیاست وتنظیم امور مملکته
قدرت وتمکنی قاصر اولوب اندن مطلوب اولان مصلحت ریاست فوت اولمق مقرردر ملك وسلطنت
اشبو ذکر اولنان قهر وتغلب ایله مملکتده تصرف قدرتندن عبارتدرکه ریاست اوزرینه زائد بر امردر
زیرا ریاست بر قومك اشراف واعیاننه مخصوص بر صفتدرکه اول قومك رجالی بینده شرف
نسب وحسب ایله معروف بر شخصك ذاتنه اجلال وشاننه اعتبار ایله اتباع واقتدا ایدوب
انی رئیس ومتبوع اتخاذ ایدرلر لکن قوم وقبیله سی اوزرینه قهر وغلبه ایله امر ونهیه مکنت
وقدرتی قاصر اولوب مجرد شرف نسب وحسبنه اعتبار ایله رأی وتدبیرنجه دستور العمل ایدرلر
اما ملك وسلطنت رتبه‌سی ریاستدن اجل واعلا اولوب ملوك وسلاطینك فرمانلرینه اطاعتی

وداخل حوزهٔ حمایتی اولان رجال بیننده امر ونهی قهر وغلبه ایله تنفیذ واجرایه قادردر
فعلی هذا قبائل وعشایر میاننده اعوان وانصاری کثیر عصبیت وشوکت صاحبی بر ذات رتبهٔ
ریاسته نائل اولوب قهر وتغلب ایله ملك وسلطنت درجه سنه صعود اولندقده بو منصب جلیل
نفسك اعز مطالبی اولمغله ملك وسلطنت شرفنی احرازه طالب اولوب بر وجهله ترك وفراغته
رضا ویرمز لکن رتبهٔ رفیعهٔ ملك وسلطنته وصول قوهٔ اکیده وسطوت شدیده ایله حاصل اولوب
طریق آخر ایله سلطان انام ومتبوع خاص وعام اولمق متصور دکلدر فلا جرم قهر وغلبه ایله تنفیذ
احکامه مدار اولان ملك وسلطنت عصبیتك غایت ونهایتی اولدیغی ثابت وظاهر اولدی بوندن
صکره معلوم اولدیکی قبائل اممدن بر قبیلهٔ عظیمه ده اول قبیله نك سلسله سی رجالندن جلالت
نسب وحسب ایله معروف وکثرت اعوان وانصار ایله موصوف بر قاچ خاندان عالیشان موجود
دخی اولورسه ایچلرندن عدد اعوان وجلالت شان ایله جملهٔ غالب بر خاندان عالیشان
بولنمق لازمدرکه بالجمله اشراف واعیان قبیله انك قوه وسطوتنی ورسیاست وحکومتنه قبولنی
ادراك واذعان ایدوب سایهٔ حمایتنه التجا وامر ونهینه اتباع ایله جمله سی کلمهٔ واحده اولمغله
اول قبیله ده موجود بیوت عدیده بیت واحد حکمنده اوله والا ولولا دفع الله الناس بعضهم
ببعض لفسدت الارض مدلولی شریفی اوزره ضابطهٔ اتحاددن خروجله افتراق کلمه واقع
اولوب اختلال وفساده مفضی واختلاف وتنازعه مؤدی اولور بوندن صکره بر قبیله نك
متبوع ومقتداسی اولان ذات قوه عصبیه وسطوت قویه ایله کندی جماعت وعشیرتی اوزرینه
تغلب ایدوب سندرکلنه اعتلا ایتدکدن صکره کندی قوم وقبیله سندن خارج قبائل اخرا
اوزرینه دخی تغلب واستیلایه طالب اولور اکر مطلوبی اولان قبیله قوه وقدرتده اکا مماثل
ومعادل اولوب مقابله وممانعت ایدرسه بونلر امثال واقران اولوب هر بری ضبط
وتصرف ایتدکی حوزهٔ حمایه لرنده واقع اولان ممالکی تجاوز ایلمزلر نتکم اطراف وافاقده کشت وکذار
ایدن قبائل عربان وعشایر اتراك وترکمانك حال وشانلری بو منوال اوزره جاریدر واکر
ذکری سبق ایدن قبیله مطلوبی اولان عشیرته غالب ومستولی اولوب سل سیف قهر وضرب شمشیر
ستیز ایله کندولره اطاعت وانقیاد ایتدیریرسه مغلوبك غالبه انضمامیله غلبه ایدن
قبیله نك اعوان واتباعی مزید وقوه وشوکتی اکید وشدید اولمغین واصل اولدیغی رتبه دن
زیاده ترقییه طالب وعلی الدوام استزادهٔ قدر ومنزلته راغب اولوب همت وعنایتی بر رتبه یه
بالغ اولورکه مساعدهٔ وقت وزمان ایله قدرت وتمکنی ملك وسلطنت قوتنه معادل اولور
بو تقدیرجه بر دولت وسلطنتك ضعف وانحطاطی وقتنه مصادف اولوب اول دولتك
ارکان واعیاننك اشبو طلب ملك ایله اوزرلرینه خروج ایدن قبیله ایله مقابله ومقاتله یه
قدرتلری وافی اولمزسه یدلرنده اولان ممالکی نزع وتسخیر ایدوب اول قبیله نك افسر ابتهاج جوهر

ملك ایله آراسته اولور اكر قبیلهٔ مذكوره نك مطلوبی اولان دولت وسلطنتك دائره سنه
هنوز ضعف وهرم مستولی اولمیوب انجق بر امیر ساحهٔ عزتلرینه تعرض ایدن اعدالرندن اخذ
انتقام ایچون قوه وشوكت صاحبی قبیله رجالی ایله معاونت ومظاهرته محتاج ایسه قبیلهٔ
مذكوره نك رجالی كسب شرف شان ایچون اول دولته ملحق ومنتظم اولوب اركان وعظماسندن معدود
اولورلر اما بو صورتده قبیلهٔ مذكوره علی وجه الاستقلال ملك وسلطنته مالك اولمیوب بلكه
سكه وخطبه ده التجا ایتدیكی دولته تابع اولمغله ملوك وامرا اعدادنه ملحق اولورلر نته كم
زمان سابقده امرای اتراكك عباسیه دولتنه وبلاد غربیه ده صنهاجه وزناته قبیله لرینك كتامه
وبنی حمدانك علویه وعباسیه دن شیعه ملوكنه معاونت ومظاهرت ایله تقرب وانتسابلری
اولدیغی كبی اشبو فصلده سبق ذكری اولنان امثال عبرت مآلمزدن ظاهر اولدیكه رتبهٔ رفیعهٔ ملك
وسلطنت قبائل وعشایرك قوهٔ عصبیه وشوكت وسطوتلرینك غایت قصواسی اولوب قبائل
امممدن بر قبیله نك قوه وسطوتی غایه ونهایته بالغ اولدقده ساعده وقت وزمانه كوره
یا بالاستقلال سریر ملك وسلطنته اعتلا یا بر دولت عظیمه یه انتساب ایله رتبهٔ علیایه
نائل اولورلر واكر ذكر اولنان قبیله فصول آتیه ده ذكری تصمیم اولنه جغی اوزره موانع عز واقبال
دن بر مانع قوی سببیله رتبهٔ كماله واصل اولمزایسه عنایت ربانیه ظهورینه دك مقرنده
قرار ویا برجای استقرار اولور بو محلده فصول سابقه دن اون التنجی فصل تمام اولوب
حالا بعنایت الله تعالی اون یدنجی فصلده ذكر اولنه جق امورك بیاننه شروع اولنور الفصل
السابع عشر كتاب اولك ایكنجی فصلنك اون یدنجی فصلی قبائل وعشایرك ترفه وتنعمه
میل ورغبتلری رتبهٔ رفیعهٔ ملك ودولت اعتلالرینه مانع اولدیغی بیاننده در بو امرك
سری وسببی اولدركه قوت انساب وجلالت احساب ایله معمور اولان قبائلدن بر قبیله نك رجالی كندی
اتباع واشیاعی ایله جوارنده واقع اولان ممالكه استیلا ایدوب ضرورت معاش وقلت مایهٔ انتعاشدن
خلاص اولوب قوت وقدرتی وفا ایتدیكی مرتبه عزت ونعمته ظفریاب وترفه وتنعمه وصول ایله
كامیاب اولدقده دولت قدیمه دن بر دولت وسلطنتك اعوان وانصارندن معدود اولمغله اول دولتك
رجالی ایله انس والفت ونعمت وجاهده انلرله مشاركت ایدرلر بو تقدیرجه قبیلهٔ مذكوره نك دائما
دولته انتسابدن قصد وغرضلری ترفه وتنعمه مقصور وتناول الوان نعم عیش وعشرته محصور
اولوب سایهٔ حمایهٔ ملك ودولتده راحت وحضور وذوق وسرور ایله كذاراندهٔ اوقات حیات
اولورلر شویلكه ذی لباس وطرح بنا وسائر اوضاع واطوارده اول دولتك رجالنه تقلید
واقتدا ایدوب نائل اولدقلری ثروت وغنا مقداری ملابس ومبانیده دقت وكلفت وتحصیل اسبابی
عز وتنعمه صرف نقدینه همت ایدرلر اكرچه بو صورتده قبیلهٔ مذكوره بادیه ده مألوف اولدقلری
ضرورت معاش وخشونت انتعاشدن سالم وكلبستر عیش وصفاده قائم اولوب لكن لذائذ نفسانیه

میل وانهماكلری سببیله قوهٔ عصبیت وسورهٔ شجاعتلرینه ضعف وخلل طاری اولمق مقرردر
كذلك قبیلهٔ مذكوره نك اولاد واعقابلری دخی بهرهٔ عیش وصفاده نشئت ایدوب نفس
وعیاللرینك امور ضروریه لرینی تحصیل بالذات مباشرتدن تعزز واستنكاف ایتملریله غفلت
وغرور وراحت وحضوره مألوف اولوب وبو حالت انلر ایچون خلق وعادت وملكه وطبیعت
اولمغله قرناً بعد قرن عصبیتلری بالكلیه محو ومضمحل اولور زیرا ترفه وتنعمه كثرت میل ورغبت
سورهٔ عصبیتی كسره آلت اولمغله قبائل وعشایرك لذات نفسانیه یه انهماكلری مرتبهٔ شجاعت
وجلادتلرینی محو وفنایه مشرف اولوب من بعد رتبهٔ رفیعهٔ ملك وسلطنته اعتلالری خود كلیا
نجم آل الدوام محال اولور وقبائل وعشایرك قوهٔ عصبیه لری مندرس اولدقده دائرهٔ حمایه
واعدالری مدافعه دن قدرت وتمكنلری قاصر اولوب انلر ایچون ملك ودولت مطالبه سیله
خروج وظهور بالطریق الاولی محال وامم سائره نك تحت قهرنده پایمال اولورلر فعلی هذا عز
ونعیمه انهماك قبائل وعشایرك ملك ودولت اعتلالرینه مانع قوی اولدیغی ظاهر ومتبین
اولدی والله یؤتی ملكه من یشاء بو محلده فصول سابقه دن اون یدنجی فصل تمام اولوب حالا
اون سكزنجی فصلك بیاننه شروع اولنور الفصل الثامن عشر فصل ثانینك اون سكزنجی
فصلی عصبیت وسطوت اصحابی اولان قبائلك تحت طاعت حكامه دخول وانقیادلری طلب
ملك وسلطنت ایله ظهورلرینه مانع قوی اولدیغی بیاننده در بو خصوصك سری وسببی اولدركه
قبائل امممدن بر قبیله نك كندیلره غالب بر قومك امر وحكمنه اطاعت وانقیادلری سورهٔ بطش
وشدتلرینی محو وافنا ایدوب صولت وسطوتلرینك ضعف وفتورینه دلیل قوی وبرهان
قطعیدر زیرا كثرت اقارب وخویشان ووفرت انصار واعوان ایله بریه وبادیه ده بی باك
وبی واسل سیف عدوان ایدن قبیله لرك نتیجهٔ قهر ولاة وحكام ایله مقهور اولملری مقاومت
ومدافعه دن عجز وقصورلرینه مبنی اولوب مدافعه دن عاجز اولان طائفه نك ملك طلب
ایله خروج ومقابله دن قدرتی قاصر اولدیغی ظاهردر بو امرك مصداقی طائفهٔ بنی اسرائیلك
حقنده وارد اولان حكایهٔ مشهوره دركه بونلری جناب رب العالمین جل شانه حضرتلری فرعونك
سر پنجهٔ قهر وتغلبندن خلاص ایتدكدنصكره ارض شامه مالك اولملری حقنده وعد كریم الهی سبق
ایتدیكی نه حضرت موسی علیه السلام بونلره خبر ویروب وجبابرهٔ عمالقه یدندن بو خطهٔ
مباركه یی نزع وتسخیر ایچون عمالقه اوزرینه سل سیف جهاد ایتملریله امر ایتدكده بونلر انلر
ایله محاربه ومقابله دن اظهار عجز ایدوب مقام اعتذارده دیدیلركه حالا ممالك شامه مالك
اولان عمالقه طائفه سی جبر وقهر ایله معروف وبز عجز ومسكنت ایله مألوف اولدیغمز جهتله
انلر ایله مقاومته اقتدارمز اولمیوب یا موسی سكا بر معجزهٔ باهره اولمق اوزره بر حرب
وغزایه مباشرت ایتمكسزین حق سبحانه وتعالی حضرتلری كندی قدرت كامله سیله

عمالقه یی ممالك شامدن اخراج ایلمسون بعده ارض شامه دخول ایده رز دیو محاربه دن
امتناع ایله عناد و مخالفته اجترا ایلدیلر تکرار حضرت موسی علیه الصلوة والسلام
وعد کریم الهی یی تذکیر و امر ربانی یی تاکید و تکریر ایدوب بونلرك ارض شامه غزا ایله
استیلا ایتمه لرینی امر ایتدکده طائفهٔ بنی اسرائل جبلتلرنده مرکوز اولان عناد و مخالفتده اصرار
و بغی و عدوانلرین اظهار ایدوب یا موسی سن و ربك وارك انلرله مقاتله و محاربه ایله
دیو هرزه کویی بغی و فساد و تازه خامی جور و عناد اولدیلر طائفهٔ بنی اسرائیل کثرت اعوان
و انصار و قوت و اقتدار ایله موصوف طائفه اولوب و طرف الهیدن ارض شام کندیلرینك ملکی
اولمق اوزره وعد کریم الهی سبق ایتدیکنی حضرت موسی علیه السلام دخی خبر ویرمش ایکن
بنی اسرائیلك عمالقه ایله مقابله دن امتناعلری دکلدر الا انجق بونلر سنین عدیده دن
برو فراعنهٔ مصرك و جبابرهٔ قبطك جنکال قهر و نکاللریله زار و زبون اولوب مدت مدیده
عجز و مسکنته مألوف و ذلت و حقارت ایله موصوف اولملرندن ناشی سورهٔ شجاعتلری
مکسور و ربقهٔ مذلتده مقهور اولملریله مقاومت و مطالبه ده عجز و قصورلرینه مبنیدر
مع هذا بنی اسرائیلك ملك شامه استیلالری و ایالت اریحاده علم افراز بغی و شقا اولان جبابرهٔ
عمالقه یی قهر و استیصال ایده جکلری حقنده حضرت موسی علیه السلامك بونلره ویردیکی
خبر بشارت اثرینه دخی کرکی کبی تصدیق ایتمیوب قلبلرنده قسوت و جبلتلرنده خوف و خشیت
مرکوز اولمغله امر الهیه مخالفت و اعدا ایله مخاصمه ده اظهار عجز و سکنت ایدوب جناب کلیم الله
صلی علیه الاله حضرتلرینك وحی ایله مؤید اولان اخبارینه قدح و طعنه جسارت ایلدیلر جناب منتقم
جبار جل جلاله حضرتلری دخی طائفهٔ بنی اسرائیلی ارض شام ایله ملك مصر میاننده واقع
تیه اسمیله مسمی بر خالی صحراده قرق سنه حبس ایله معاقب ایتدی قرآن کریم ناطق اولدیغی اوزره
مدت مزکوره تمامنه دك اول بریه ده مکث و قرار و اراضیء معموره دن بر محله فراره قادر اولمدیلر
بو قصهٔ عجیبه نك بیاننده وارد اولان ﴿فَاِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ اَرْبَعِينَ سَنَةً﴾ آیت کریمه سنك مفهوم
منیفندن ظاهر در که بنی اسرائیلك قرق سنه صحرای تیه ده حبسی و لکنلر حکمته مبنی اولوب تا که مدت
مدیده فرعونك قبضهٔ جور و قهرنده مغلوب و مقهور و خاطرلری مسکور اولان طائفه صحرای
تیه ده محو و فنا بولوب بعد برلرینه انلرك سلسله سندن بر جال آخر نشئت ایده که انلرك پیرامن دلمی
خاطرلری خار آزار ایله آزرده اولمیوب استیلای خوف و خشیت ایله قلبلری لرزان اولمغله دکتمایه
سطوت و شجاعتلری مرکزنده قرار ایتمکین مطالبه و مقاومته قدرتلری وافی و وعد کریم الهی اوزره
جبابرهٔ عمالقه یی ارض شامدن قهر و اعدامه کافی اوله لر واقعا محبس تیه ده جمله جل ساله تمامنده
بنی اسرائیلك پیران کهن سالاری نهفتهٔ خاك هلاك اولوب نسللرندن ظهور ایدن اولاد
و ابنالری جبابرهٔ عمالقه یی عون حق ایله قهر و تدمیر و ارض شامی بدلرندن نزع و تسخیر ایلدیلر

ودخی

ودخی صحرای تیه ده بنی اسرائیلك مدت مکث و حبسلری قرق سنه ایله تعیین و تقدیر بیورلدیغی
مدت انقراض قرنه اشارت اولوب بر قومك محو و فناسی و قوم آخرك نشو و نماسی لا اقل قرق سنه ده
حاصل اولدیغنه اشارت حکمتنی متضمندر بوندنصکره دخی تمهید مبانیء ملك و دولتده سطوت
و عصبیت اصل اولوب مقاومت و مدافعه و حمایت و مطالبه انجق کلمهٔ واحده اوزرینه اجتماع
ایدن قوم و قبیله نك معاونت و مظاهرتلریله حاصل اولدیغنه قصهٔ عجیبهٔ تیه دلیل واضحدر
بو محله اون سکزنجی فصل تمام اولوب اون طقوزنجی فصلك بیاننه شروع اولندی الفصل التاسع
عشر قبایل و عشایره باج و خراج مقوله سی تکالیف شاقه وضعی مذلت و حقارتلرینی موجب اولدیغی
بیاننده در بو امرك تحقیقی بودر که قبائل و عشایردن بر قبیله یه قدر که بالطوع والرضا رقبهٔ
طاعتلرینی ربقهٔ اطاعت حکامه ادخال ایدوب تکالیف دیوانیه و غرامات سلطانیه یی قبوله راضی
اوله لر بلکه ابتدا مذلت و حقارته توطین نفس ایدوب بعده تحمل بار کران غرامت ایدرلر زیرا
جرایم و مغارمه عجز و سکنت و ذل و حقارتی موجب اولمغله نفوس قویه بو تحمل ثقیلی تحملدن اعراض
ایدوب تجریم و تغریمی قتل و تلفدن اهون و اسهل عد ایتمدکجه قبولنه رضا داده اولمزلر بو تقدیرجه
تحمل و اثقال جرایمه مضطر اولان قبیله نك قوت و سطوتلری و اجتماع اعواندن ایله عصبیتلری
ضعیف اولوب اطاله دست تعدیدن کندی دائره لرنی حمایه یه قدرتلری وافی اولمیجق آخرك تحت
حمایه سنده محمی اولان املاك و اموالی مطالبه یه قیامدن عجز و قصورلری مقرر اولور فعلی هذا قهر
ولاة و حکام ایله جریمه و غرامتی تحمل ایدن طائفه بالما الصدمه ذل و هوان اولوب مذلت و حقارت
ایله طلب ملك خروجه مانع قوی اولدیغی فصل سابق ضمننده کشیدهٔ سلك سطور اولمشیدی
ودخی حلیهٔ صدق و صحت ایله محلی اولان احادیث شریفه دن اصحاب زراعت و حراثت حقنده
وورود ایدن حدیث نبوی بو مدعایی اثباته سند کافیدر که بر کون اول سلطان کشور رسالت علیه
افضل التحیه حضرتلرینك زمرهٔ اصحابندن برینك منزلنده زراعت آلاتندن صبان دمرینی کوردکده
التفات نظر عالیلری تعلق ایتدکده سعادت ایله بیوردیلر که بو آلت بر قومك منزلنه دخول
ایتمدیکی الا اول قومه ذلت و سکنت دخول ایتدی دیو زراعت و حراثت اصحابنك جریمه و غرامته ابتلالری
مذلت و حقارتلرینی موجب اولدیغنه اشارت بیوردیلر معلوم اولدکه بر ملك و سلطنتده کم تجریم و تغریم
ایله رعایایی تعذیبده افراط اولنه اول مملکتك رعیتی لکدکوب صدمهٔ عجز و مذلت اولدقلری
کبی قول و فعللرنده کذب و دروغ و مکر و خدیعه یه مرتکب اولوب کندیلردن دفع غائلهٔ تغریم
ایچون جادهٔ صدق و صوابدن عدول ایله کریوهٔ مکر و تزویره دخول ایدرلر نتهکم مشکات صدق نبوتدن
شرف بروز صدور ایدن احادیث صحیحه دندر که رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلری
تجریم و تغریمدن جناب حقه استعاذه بیوررلر ایدی اصحاب کرامدن بعضیلری سبب استعاذه دن سؤال
ایتدکلرنده سعادت ایله بیوردیلر که بر کیمسه که تجریم و تغریم ایله تعذیبه مبتلا اوله قولنده کذب ایدوب

ووعدنده خلف ایدر دیو استعاذه‌نك علت وحكمتنی بیان بیوردیلر فعلی هذا بر قبیله كه قهر
ولاة وحكام ایله تجریم وتغریم اولنوب سرگشتهٔ گرداب ذل وهوان اولهلر اول قبیله ایچون الی
آخر الدهر ملك وسلطنت امیدی تصور اولنماز بو قوللردن بلاد غربده زناته امراسی حقنده
زعم اولنان خبرلرك خبط وخطاسی ظاهر اولور كه بعض كسنه‌لر زناته طائفه‌سی ملك ودولته
نائل اولمزدن مقدم رعی غنم ایله تعیش ایدوب رعایادن اولوب عهد سابقده رعیتی اولدقلری
ملوكه نیجه زمان باج وخراج ادا ایتدكلرندنصكره نائل تخت وتاج اولدیلر دیو زعم ایتدیلر
اگر خبر مذكور صحیح وثابت اولیدی زناته طائفه‌سی من بعد بر امر ملك ودولته دسترس اولمق
ممكن اولمازایدی بو خصوصه ملوك فرسدن باب الابواب ملكی شهربراز ذلك امراسی عربدن
عبد الرحمان بن ربیعه‌یه دیدیكی مقاله دخی شهادت ایدر كه امیر عبد الرحمان شهربرازه غلبه
واستیلا ایتدكده شهربراز عبد الرحماندن استیمان ایدوب نیاز گونه دیدیكه بن الیوم سزك شان
جناح عاطفتكوزه التجا ایدوب قلادهٔ اطاعتكوزی بوینه گردن عبودیتم اولمشدر دیو اظهار
طاعت وتقدیم دعا وتحیتدنصكره تكرار زمین نیازه رخسودهٔ ضراعت اولوب بو گونه جا منه
اولدیكه طرفكوزدن اوزریمزه وضع اولنجق جزیه بدلی بز سزه وقت حاجتده نصرت ومرادیكز
اوزره خدمته تكفل ایدوب سز دخی رعایا كبی رؤسمزه بر قابمزه وضع خراج ایله بزی تذلیل
وتحقیر ایتمیوب مقابلهٔ اعداده وهن وفتور وضعف وقصوریمزه داعی معامله‌دن امیر
عبد الرحمانك كف ید ایتمسنی رجا ونیاز ایلدی بو حكایه‌نك مضمونی عبرت نمونی چشم انصاف
ایله ملاحظه اولندقده بر قومه تجریم وتغریم ایله معامله ذلت وحقارتلرینی موجب اولوب
مشقت غرامتی تحمل ایدن رجالك سورهٔ شجاعت وجلادتلرینی مكسور اولدیغی ظاهر اولور
بو محلده فصول فصل ثانیدن اون طقوزنجی فصل تمام اولوب حالا یكرمینجی فصلك بیاننه شروع
اولندی الفصل العشرین كتاب اولك فصل ثانیسنك یكرمینجی فصلی محاسن اخلاق وخصال
حمیده‌یه اعتنا واعتبار دولة وسلطنتك علامتندن اولوب اخلاق رذیله‌یه اعتبار وعدم رغبت
زوال ملكه علامت اولدیغی بیاننده در معلوم اوله كه عامهٔ افراد بشر جلب خیر ودفع شرده
بنی نوعیله تعاونه محتاج وبربرلریله اجتماعه مجبول اولمغله تصحیح معاملات وفصل منازعات
ایچون ملك وسلطنته محتاج اولدقلری بوندن اقدم فصول سابقه ضمننده ذكر وتفصیل اولنمشیدی
وجوهر ذات انسان جسد كثیف ظلمانی وروح لطیف نورانیدن مركب اولمغله نفس ناطقه
وقوهٔ عاقله‌سی سببیله خیره مائل ومجبور وشردن معرض ومجتنب اولدیغی دخی ظاهردر زیرا
انسانك شرور ومفاسده میل وانهماكی قوای حیوانیه‌دن خلقتنده مركوز اولان قوت
شهویه وغضبیه‌سندن نشئت ایدوب زمام عقل وتدبیر ایله قائد توفیق شهراه رشد
وسداده سوق ایتدیكی تقدیرجه مغلوب نفس وهوا اولیوب بایستهٔ دام اشتها اولمسی مقرردر

ملك وسلطنت ونظام سیاست دخی انسانك جوهر عقل نورانیسی خصائصندن بر خاصهٔ
جلیله اولوب قوای حیوانیه‌سی آثارندن اولمامغله خیره رغبت وشردن نفرت ملك وسیاستنه
مناسب بر صفت اولوب ملوك وسلاطینك محاسن اخلاق وخصال حمیده ایله اتصافی
تمهید مبانی دولت وتشیید قواعد سلطنتده ركن ركینی اولدیغی ظاهردر ودخی بوندن اقدم
ذكر اولندیغی اوزره نوع انسانك احراز كمایهٔ مجد وشرف ایله رتبهٔ سامیهٔ ملك وسلطنته
وصولی عصبیهٔ اهل انساب ذوی الاحسابدن قوة وسطوة اصحابی رجالك عون ونصرت
ایله قدم اهتمامه قیاملرینه منوط ومبتنی اولوب مظاهرت اعوان وانصار دعایم عز واقبالك
قیامنه اصل واساس اولمشدركه حسن خلق بو اصلك فرعی اولمغله عصبیه منضم اولدقده
انكله نصاب ملك ودولت تام وكامل اولوب دولت وسلطنتك دوام وثباتنه باعث اولور
ملك وسلطنتك نظامی سطوت وعصبیته متوقف اولدقده فروع ومتمماتی اولان خصال
حمیده‌یه دخی موقوف اولوب سریر ملك ودولته جلوس ایدن ذات عالیجاه اهل عصبیة وشوكت
مایهٔ عز واقبالی اولدیغی كبی اخلاق حمیده دخی آرایش جمال جاه وجلالی اولور زیرا حسن
خلقه مقارن اولمیان ملك ودولت حلیهٔ كمالدن معرا اولمغله اعضاسی ناقص بر آخور دلباسدن
عاری شخصه شبیه اولمشدر معلوم اوله كه خصال ذمیمه واخلاق رذیله عصبیت وشوكت اصحابی
قبائل وعشایرك رؤسا وامراسی حقنده قدح وذمی موجب اولیجق عز نسب وشرف حسبده
ذروهٔ علیایه بالغ اولان ملوك وسلاطینك جلالت شاننه دخی زیاده كسر ونقصان ایراث
ایده‌جكی اظهر واجلادر ودخی محاسن اخلاقه رغبت شعار ملك وسلطنت اولدیغی بو دلیل
ایله مثبتدركه سیاست ملك ودولت خلقك امورینی رؤیته كفالت وطرف حقدن احكام
الهیه‌یی عباد بیننده اجرایه خلافتدن عبارتدر وبین العباد تشریع وترتیب اولنان احكام
الهیه حكمت ومصلحتی جامع وعباده نافع خیر محض اولوب شرور ومفاسد اغوای شیاطین
واتباع نفس وهوایه مستند اولدیغنه كتب شرایع شهادت ایدر واگرچه خیر وشر جناب حقك
قضا وقدری وخلق وتقدیریله حاصل اولورسه ده لكن شرینك قضاسی خیریكی رضا تحتنه
مقرون دكلدر فعلی ذلك اول ذات عالی تبارك انلك ایچون غلبه واقتدار ایله ظهور وخروجه
وافی عصبیه وشوكت حاصل اولوب بعده جمال حالی حلیهٔ حسن وخصال ایله محلی اولمغله
احكام الهیه‌یی تنفیذ واجرایه لیاقت واستحقاقی ناصیهٔ استعدادندن تفرس اولنور اولدقده
ستوده صفات خلافت حقه وكمال تخلقه متهیئ وآماده اولوب صحیفهٔ جبینندن انوار
عز وسعادت مهر درخشان گبی لمعان ایدر اشبو دلیل ثانی مطلوبه دلالتده دلیل اولدن اوضح
ومن جهة المبنا اوثق واصحدر ذكر اولنان ادله دلالتیله ثابت وظاهر اولدیكه مدار غلبه
واقتدار اولان عصبیة وشوكت ایله محاسن اخلاقی جمع ایدن ذاتك كامروای عز ودولت

وكامكار ملك وسلطنت اولمسی مقرردر بناء على ذلك قنجی بر اطراف وجوانبده اصحاب عز وجاهدن
رقاب انامه مالك وقوت ظاهره ايله متصف اولان رؤساى قومه نظر ايدوب انلرى مكارم اخلاقه
راغب وخيرات وحسناته طالب بولديغمزده وقت مقدرده اقتسار ابتهاجلرى دايرهٔ ملك و دولته
اولملرينه استدلال ايدرز مثلا داخل قلمرو واطاعتلرى اولان رجالك ذلة وقصورلرين عفو ايدوب
ذى جاه وثروت اولميانلرك تكليفلرينه مساعده وثقلتلرينه تحمل ايله حسن معامله ايليوب
ضيوف ومسافرينى اطعام وارز واو عجزه ومساكينى انفاق واكسا ايدهلر ودخى شدايد ومكارهه
صبر وعهده وفا ايله تحصيل رضاى مولا ايدوب خلقك عرضنى صيانت ضمننده بذل اموال
وشريعته تعظيم وعلمايه اجلال ايله حقلرنده حسن ظن ايتدكدن نصكره احكام الهيه وشرايع
ربانيهدن علماى دين مبينك تحديد وتعريف ايتدكلرى حدودى تجاوزه رضا وجواز
كوسترميهلر بوندن نصكره صلحا واتقيايه ميل ومحبت ايله صحبتلرنى غنيمت مجلسلرنى بركت عد
ايدوب قلبلرينى طرفلرينه عطف وامالريه همت ودعوات خيريهلرنى استجلابه رغبت ايليهلر
ودخى پير واختيار اولان كمسنهلردن استحيا وتعظيم وتوقيرلرنده تقصيردن احتراز واتقا
ايدوب خاطرلرنى تطييب ايله مظهر دعاى خير اولهلر بوندن نصكره اجراى حقده سيف صارم
عدل ايله قطع عرق ظالم ودفع مظالم ايدوب مظلومينه عدل ونصفت وضعفايه تواضع
وملايمت شكايت فقرايى استماع واصغا واحقاق حق ايله مراسم عدل ودادى احيا ايدهلر
بوندن نصكره دخى طاعات وعباداته ملازمت وشروط واركاننه كركى كبى رعايت ايدوب معاملات
ناسده غدر وخديعه ومكر ومكيدهدن تحاشى ونقض عهد وخلف وعد امثالى صفات
ذميمهدن تجافى ايتمكله بو ذكر اولنان مكارم اخلاقى تحصيل ومحاسن خصالى تكميله موفق
اولان اهل رياستك سياست ملك وسلطنته لياقتى ايله استزادهٔ قدر ومنزلتلرينه اوضاع
مطبوعه واطوار مقبولهلريله استدلال اولنوب سائق تقديرانلرى بو اخلاق كريميه توفيق
ايتمكله سطوت وشوكتلرى رتبهٔ رفيعهٔ ملك وسلطنته بالغ اولمسنه عنوان صحيفهٔ احوالكرى
براعت استهلال اولور زيرا جناب حق وفياض مطلق جل شانه حضرتلرينك جمله افعال واثارى
حكم ومصالحدن خالى اولميوب خصوصا عالم كون وفسادده سرمايهٔ نظام امم وكتمايهٔ
مصالح بنى آدم اولان ملك وسلطنته لايق رجالك امر ونهيسنى تنفيذ ايچون ابتدا بر ايس دائرهٔ اطاعتنه
اعوان وانصاردن جمع كثير وجم غفير رجالك قلوبنى جمع ايله شوكت وسطوتلرين تأييد
ايدوب بعده عدل ونصفت ايله تدبير نظام عالم وترتيب مصالح امم ده ساعد همتلرين تشديد
ايچون عنوان صحيفهده ذكرى سبق ايدن سير حسنه واخلاق مستحسنه ايله تخلق واتصافه
توفيق ايدر بناء عليه كثرة اعوان وانصار ايله مؤيد اولان اهل رياستك قنغى خاندانك عظيم الشانه
سطوة وعصبيه ايله حسن سيرت جمع اولدى يوما فيوما اول خاندانك حوزهٔ حمايهسى وسيع

ودائرهٔ عزتى منيع اولوب من طرف الله كامرواى تاج وتخت جهانبانى اولملرينه علامت اولور
وبو امرك عكسى دخى بويله دركه بر ملك ودولتك زوالنه مشيئهٔ عليهٔ الهيه تعلق ايتدكده اول
دولتك اركان وعظماسى نظام ملك ودولته مخل اوضاع نابهموار واطوار ناستوده
كردار ايله منهج رشد وسداددن عدول ايدوب مقام رياسته ونظام سياسته لايق افعال حسنه
واعمال مستحسنهده سعى وهمتلرى قاصر اولور شويله كه محاسنى قبايحه مصالحى مفاسده تبديل ايله
روز بروز درجهٔ عز واعتبارلرى انحطاطه ميل ايدوب داخل قلمرو وضبط وتصرفلرنده اولان ملك
ودولت قبضهٔ حكومتلرندن بيرون واستيلا بداعدا ايله زار وزبون اولورلر بو تقديرجه
صفات رذيله وخصال ذميمه ملك ودولتك اندراس وانقراضنه علامت اولوب كريمهٔ جليلهٔ
وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا
فحواى شريفى اوزره اول قومه احسان اولنان نعم جليلهنك سلب واعدامنه مشيت عليهٔ الهيه
تعلقنه دلالت ايدر قرون ماضيهده امم سالفهنك اقبال وادبارده احوالى تتبع اولندقده بو مدعايه عامه دال
قنى چوق امورك بيوسته ظهور اولديغى ظاهر اولور وَاللهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ معلوم اوله كه
شواهد بقاى ملك ودولت وعلايم دوام عز وسلطنت اولان خصال حميدهنك اقدم واعلاسى
علماى عاملينه وصلحاى كاملينه تبجيل وتعظيم وكسب وحسب اصحابى اشراف قومه اعزاز وتكريم اولنوب
بعده اطراف واكنافده بيرامن دائرهٔ دولته آمد شد ايدن اهل تجارت واصحاب حرفته وسائر معامله
وغربا ومسافرينه ملاطفه ومجامله اولنوب ناسى منازل لايقهسنه انزال وهر كسك قدر وشاننه
كوره اكرام واجلال ايله قلبلرنى جمع وتأليف وخاطرلرنى تطييب ايدهلر زيرا عصبيه وشوكت اصحابى
رؤساى قبائل وامراى عشايرك لوازم ملك ودولت واسباب عز وحشمتدن كنديلره مشارك ومعاون
اولان رجاله تعظيم وتكريم ايله معاملهلرى امر ضرورى اولوب يا عز وجاهه رغبت يا عدوانلرندن
خوف وخشيت يا ايتدكلرى اكرامك مثلى ايله مقابله اميدلرندن ناشى امثال واقرانى برلرينه
اكرامه مجبورلردر اما اولياى دولتك امثالى واقرانلرى اولميوب سطوت وشوكتلرندن اتقا ودولت
وجاهلرندن اميد ورجا كرى اوليان رجاله اكرام ايتمكلرى شائبهٔ عوض وغرضدن سالم اولوب مجرد شيمهٔ
مرضيهلرنده مركوز اولان اخلاق ملكيه وكمالات ملكيهيه مبنى وسياست ملك وسلطنته بالكليه اقباله
مبتنيدر زيرا اعيان واشرافك امثال واقرانه اعزاز واكراملرى سياست خاصهده رعايتى واجب
امر ضرورى اولوب فضلا وامرايه وتجار وغربايه حسن معاملهلرى سياست عامهيى متضمن كمال
ذاتيدر كه صلحايه اكرام ايتمكلرى محبت دين وعلمايه تعظيملرى اقامت مراسم شرع مبينه احتياجه مبنى
اولوب اصحاب تجارته رغبتلرى تكميل حوايج انام وتعميم منافع خاص وعامه ترغيب وغربا و
مسافرينى تطييب ونوازشلرى مكارم اخلاقه مبتنيدر بو صورتده طبقات ناسه مراعات ايتمكلك
خدمتنه مكافات ايله مألوف وموصوف اولان رجالده اشبو آثار مطبوعه واوضاع مرغوبه مشاهده

اولندقده انلرك سیاست عامه‌یی تنظیم ایله سریر ملك وسلطنته لیاقتلری وجناب حقك
مظهر عون وعنایتی اولملرینه استدلال اولنور زیرا سبق قلم قضا ایله بر ملك ودولتك زوال
واندراسی مقدر اولدقده علایم نحس وادباردن ابتدا اول دولتده علما وصلحا وتجار وغربا
لاتوقیر اولنمغه تقصیر واهمال ظهور ایدر اکر بر دولتده ذکر اولنان اطوار ناشایسته ظهور ایدرسه بر کون
آشیان عز وجاهدن همای مجد واقبال پرواز آغاز ایتمك مقرردر وَإِذَا أَرَادَ اللّٰهُ بِقَوْمٍ
سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ بو محلده فصول فصل ثانیدن یکرمنجی فصل تمام اولوب یکرمی برنجی فصلك بیاننه
شروع اولندی الفصل الحادی والعشرون کتاب اولك فصل ثانیسنك یکرمی برنجی فصلی دشت
وبریه‌ده خیمه وخرکاه ایله کشت وکذار ایدن قبائل وعشایرك دائره ملك ودولتلری سائرلرندن
اوسع اولدیغی بیاننده در بو امرك سر وسببی اولدر که بوندن اقدم ذکر وتقریر اولندیغی اوزره سکان
بریه وقبائل وحشیه‌نك تعاون وتناصره قیام ایدن اعوان وانصارلری کثیر ومحاربه ومقاتله‌ده مکنت
وقدرتلری مزید وعزیز اولمغله سایر طوائف امماك اوزرلرینه رفع لوای استیلا ایدوب بلدلرنده اولان
ممالکی نزع وتسخیر ورجالنی قهر وتذلیله قادرلردر ودخی بریه نشین اولان قبائل وعشایر بلدلری
وحضریلره نسبت ایله بر وبیابانده توحش ایدن حیوان وحشی مثابه‌سنده اولمغله شیر ژیان وببر بیان
کبی سرپنجه قهر وغضبلری تیز اولوب چنکال ستیزلرندن کریز متصور دکلدر ذکر اولنان طوائف وحشیه
قبائل عرب ایله دیار غربده زناته عشیرتی وطرف شرقده اکراد وترکمان قبیله‌لری وینه مغربده صنهاجه
قبیله‌سی اشرافندن طائفه ملثمین وانلرك امثالی واشباهی سائر امم ورجالدر که بونلر مزارع موفوره
ایله معمور اولان بلاد وامصارده ساکن اولمیوب دائما خیمه وخرکاه ایله کشت وکذارده اولوب ملكلری
اطراف واکنافده واقع اولان مواضع ومواطنك بونلره نسبتلری مساوی‌در بو سببدن ناشیدر که بریه نشین
اولان امم متوحشین کندیلره مجاور اولان بلاد وامصارده واقف واقفلری حدودنده عاکف اولمیوب
بلکه اقالیم بعیده‌یی قهر وتسخیره اجالة لجام نهضت وسوق مطیه عزیمت ایدرلر بو خصوصده فاروق
منبع الجناب عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرندن نقل اولنان حکایه‌یه نظر اولنسون که
عز واقبال ایله مسند خلافته اعتلا بیوردقلرنده اهل حجازی سفر عراقه تحریض اراده‌سیله خطبه
خوان وعظ وارشاد اولوب بیوردیلر که یا اصحاب رسول الله دار حجاز من جهة الانتفاع
سزلك ایچون مقر ومأوی اولمغه صالح اولمازالا دواب ومواشیلری کوزیدن رعیه صالح بر محل اولوب
ارض حجازده جهت اخرا ایله انتفاع واغتنام متصور دکلدر قنده در اول رجال اخیار که سعادت
دارینی احراز ایتملری حقنده سبق ایدن وعد کریم الهی‌یه بنا سل سیف جهاد ایله فتح بلاد معموره
ایچون دار ودیارلرندن نقل وهجرت ایتدیلر وقتیکه لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ
نص کریمی مفادی اوزره جناب حقك فتح وتسخیرنی وعد ایتدیکی بلاده سیر وسفر ایدرلردی و
زمره اصحاب کرامك قطر حجازدن بلاد عراقه سوق مطیه عزم ایتملرنی امر وفرمان بیوردیلر

وینه قبائل وحشیه‌نك توسیع ممالك وقطع مسالك ایله سائر طوائفه سبق وتقدملرینه
دلالت ایدن امورك بری دخی عرب سالفه‌دن حمیر وتبابعه حقنده نقل اولنان حکایه‌درکه
بونلر وطن اقامتلری اولان یمن اولکه‌سندن بر دفعه دیار غربه وبر کره دخی اقلیم عراق وبلاد
هنده سفر ایدوب یمن ایله مغرب زمینك خصوصا ممالك عراق وبلاد هندك میاننده مسافه
بعیده ومراحل غیر عدیده موجود ایکن بی باك وپروا مواضع مذکوره‌یه سیر وسفر ایتدیلر امم
عالم وافراد بنی آدمدن طائفه عربدن غیری بر امت ایچون مدت مدیده بو قدر مسافه بعیده‌یه
نقل ورحلت وفوز وظفر ایله وطنلرینه عود ورجعت میسر اولدیغی السنه انامده مذکور
وصحایف کتب تواریخده مسطور دکلدر کذلك دیار غربده قبائل بدویه وعشایر وحشیه‌دن ملثمین
طائفه‌سی دخی ملك وسلطنت داعیه‌سیله رفع لوای جهاد ایدوب اقلیم اولده مجاور ارض سودانده
واقع بریه‌دن نقل وحرکت وبی مدد واعانت دفعه واحده‌ده اقلیم رابع وخامسده واقع اندلس
ممالکنه استیلا ایلدیلر والحاصل سکان دشت وبریه اولان اکثر قبائل وحشیه‌نك حال وشانلری
بو منوال اوزره اولمغله دائره ملك ودولتلری سائر طوائفدن اوسع اولوب مرکز سلطنتلرندن
ابعد محللره حکومتلری جاری اولمشدر وَاللّٰهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ فصول فصل ثانیدن یکرمی
برنجی فصل تمام ورسیده ختام اولوب بعده یکرمی ایکنجی فصلك بیاننه شروع اولندی الفصل
الثانی والعشرون کتاب اولك فصل ثانیسنك یکرمی ایکنجی فصلی ملك ودولت سلاله واحده‌یه
منسوب بر خانداندن زائل اولدقده مادامکه سطوة عصبیتلری باقی اوله‌ینه اول سلسله‌نك
اقارب وخویشاننده آخر خاندانه عود ایتمك مقرر اولدیغی بیاننده‌در معلوم اوله که اهل انساب
ذوی الاحسابدن بر خاندانك معالی نشانلری رتبه سامیه ملك وسلطنته اعتلا ایتمه‌لری میسر
اولمازالا کثرت اعوان وانصار ومزید شوکت واقتدار ایله ناسی اطاعت وانقیادلرینه جبر وتسخیردن
صکره حاصل اولور بو تقدیرجه حل وعقد امور دولت وفتق ورتق مصالح امت اول خاندانك
سلسله‌سی رجالندن اقربا قادرلرینه مخصوص اولوب تدبیر امور جمهورده جمله‌سنك مشارکت ومداخله‌لری
متصور دکلدر زیرا جوهر ملك ودولت ایله نتاج ابتهاج جکر ارکاننه اولان اهل بیت سلطنتك
اقارب وخویشانی واتباع واعوانی بحیدر شمار اولوب غیرت وحمیت ملوك کندیلری ساحه عز
واجلالدن محافظه‌یه مجبول ورتبه سامیه ملك وجاهده مشارکت ومداخله‌یه تصدی ایدنلری
زجر ومنعه مجبورلردر بو صورتده برخاتل سر صفحه عز واقبالی ارایه‌ده توقیع رفیع ملك و
دولت اولمق میسر اولوب سلسله‌سی رجالندن بعضیلری مناصب عالیه ومراتب سامیه ایله مشرف وتلك مساعده
بخت واقبال ایله بر مدت کلبستر ناز ونعیمده عیش وصفایه مشغول اولوب کندیلره منسوب ومتعلق اولان
کمسه‌لر دخی منافع دولتده تشریك ایله بهره دار راحت وحضور ایدرلر وتمهید مبانیه
دولتده سابقا کندیلره مظاهرت ایدن قریب ومقربلرینك بعضیلری دخی بر زمن دائره دولتدن مطرود

وتنعم وترفه ايله تعيشدن محروم اولمغله سورت بطش وشدتلري وسطوت عصبيتلري مركز
اصليسنده قرار ايدوب دائما طلب ملك ودولت ظهور وخروجلرينه كست بر لجام نهضت
مترصد كمين فرصت اولورلر وختا كه بر وفق عادت الهيه استيلاي مصائب دوراني واصابت عين
زماندن ايله بونلرك رايت عز واقباللري نكونسار وآيينهء بخت وطالعلري زنكدار اولوب نوالهء
عزيز المنال عز وجاهلري طعمهء دهر غدار وآب خوشكوار عيشلري جرعهء جام روزكار اولمغه
مشرف اولدقده كَدُودِ القَزِّ يَنْسِجُ ثُمَّ يَفْنَى بِمَرْكَزِ نَسْجِهِ فِي الانعكاس مصداقي اوزره
كمين خفاده مترصد فرصت اولان اقارب وخويشانك سطوت وعصبيتلري موفور اولوب
انهماك لذات نفسانيه ايله شجاعت وجلادتلري مكسور اولمامغله سلفلري مانندنده ممنوع
ومحروم اولدقلري ملك ودولته همتلري سامي اولوب وشرف نسب وعز حسبده اسلافلرينه
مشاركتلري سببيله وراثت ملك وسلطنته استحقاقلري دخي خلقك مجزوم ومعلوملري اولمغله
بي مانع ومزاحم حل وعقد امور دولت مسلم كف كفايتلري اولور كذلك بونلرك دخي زمانلري
سلسلهء نسبلري رجالنده نتيجه لري دخي ظل ظليل عز ودولتده راحت وحضوردن محروم اولمغله
پس پردهء خفاده سلفلرينك زوال دولتلري اماراتنه مترقب اولور وقت وزماني كلدكده
انلر دخي نائل تاج وتخت جهانداري اولورلر والحاصل ملك ودولت بو خانداندا جلالت نشانك
سلسلهء نسبلرينه منتظم اولان رجالك بينلرنده دائر اولوب سورهء عصبيتلري زائل يا قبائل
وعشايري محو ومضمحل اولنجيه دك زريني كوي سلطنت على طريق المناوبه بونلرك ربوده چوكان
جلادتلري اولمق اوزرينه سنهء الهيه جاري اوله كلمشدر زمان سابقده امم سالفه بينلرنده
واقع اولان انقلابات وانفعالات بو مدعامزه كواه بي اشتباهدر كه ملك عاد شديد عنيددن
شدّاده انتقال ايدوب بعده عذاب صيحه ايله مظهر قهر رباني اولدقده يرلرينه انلرك اخواني
قوم ثمود قائم اولديلر بونلردن صكره دخي ملك ودولت جبابرهء عمالقه يه نقل ايدوب انلردن
منقرض اولدقده دولتلري عمالقه نك اخواني حمير قبيله سنه انلردن دخي تبابعه يه انلردن
ملوك اذوائيه نقل ايلدي بونلرك انقراضندن صكره دخي نوبت سلطنت قبيلهء جليلهء مُضَريه
نقل ايلدي كذلك ملك فرس دخي كيانيان اخواني ساسانيانه نقل ايدوب بعده انلرك جمله سي
خلفاي راشدين ايامنده محو ومندرس اولدي كذلك عهد سابقده بنيان دولت يونانيان
متزلزل ومندرس اولوب دولت وسلطنتلري انلرك اخواني رومانيانه نقل ايلدي كذلك
ديار غربده طوائف بربريه نك اوائلي مغراوه وكتامه قبيله لرندن ملك ودولت ينه بربريه دن
صنهاجه يه انلردن ملثمين طائفه سنه انلردن دخي مصامده عشيرتنه انلردن دخي زناته
قبيله سنده باقي قلان رجاله نقل ايدوب قرنا بعد قرن بين العباد عادت الهيه بو منوال اوزره
جاري اوله كلمشدر ودخي انتقال دولتده ذكر اولنان ترتيب عادتي اتحاد نسل ونسب ايله كلمهء واحده

اوزرينه اجتماع ايدن رجالك تعاون وتناصره همدست ووفاق ويكجهت اولملرينه مبني
اولمغله قوة عصبية بو بابده اصل واساس اولمشدر وقوه عصبيتك مراتبي دخي
امم ورجال بيننده مختلف ومتفاوت اولوب وغايهء سطوتلري ملك ودولته مبني وانك
دخي محافظه سي ترفه وتنعمه انهماكدن اجتناب وتوقيه مبني اولديغي انشاء الرحمن عن
قريب الزمان ذكر وتفصيل اولنور فعلى هذا بر دولتك بنيان واركاني اندراسه ميل ايتدكده
سرير ملكه نائل اولمازلر الا اينه اول دودمان دولت وخاندان سلطنتك اقارب وخويشانندن
سطوت وشوكتده اسلافنه مشاركت اولان رجال نائل اولورلر كه سطوت وقوتده قرب
ومشاركتلرينه بناء اسلافنه اولنان اطاعت وانقياد بونلر حقنده دخي جاري اولور بو معنا
ايسه اسلافنه درجهء قرابتده اقربا اولان رجال حقنده جاريدر كه قوت عصبيت اسلافه
قرب وبعد ايله مختلف اولمغله انلره رتبهء قرابتده اقربا اولان رجالك عصبيت وشوكتلري
اقوى اوناسك اطاعت وانقيادلرينه اولى اولور مكركه سبق قلم قضا ايله صحيفهء روزكارده
تحويل مذهب وملت وذهاب ملك وعمارت ايله تبديل عظيم واقع اوله كه اول وقتده ملك
سلطنت ذكر اولنان خانداندن بالكليه خاندان آخره نقل ايدوب مشيت عليهء الهيه ايله كاركاه
عالمده بر نظام جديد جلوه كر موقع ظهور اولور نته كم فيض تاييد رباني ومقارنت عون
صمداني ايله قبيلهء جليلهء مُضَرْدن طلوع نور احمدي ايله آفاق جهان منور ودرخشان اولدقده
شيردلان جنود اسلام اطراف واكنافده واقع امم ودوله غالب اولوب فرس وروم وسائر
ملوك وسلاطينك حوزهء تصرفلرنده اولان ممالكي بالجمله نزع وتسخير ايلديلر مع هذا نيجه
ازمنهء متواليه قبيلهء مُضَر وقريش وايده دار ملك وسلطنت اولوب غايت عز وشرفلري قبيله
ريلته ومشيختنه مقصود ايكن بو محلده فصولك فصل ثانيده يكرمي ايكنجي فصل تمام اولوب حالا
بعناية الله تعالى يكرمي اوچنجي فصلك بيانه شروع اولندي **الفصل الثالث والعشرون** كتاب اولك
فصل ثانيسنك بو فصلنده مغلوب غالبه وتابع متبوعه ذي وقيافتده سائر اوضاع واطوارده
اقتدا واتباعه مائل اولديغي بيانندهدر بو امرك سر وسببي اولدر كه انسانك نفسي دائما
كندويه غالب وزمام امرينه مالك اولان كسنه حقنده كمال اعتقاد ايدوب رضاسني تحصيله طالب
واطاعت وانقياده راغبدر بونك دخي اصل وسببي اولدر كه مغلوب غالبك كمالنه نظر ايدوب
علو شان وقدر ومنزلتنه بناء نفسنده تعظيم وتكريمي راسخ اولمغله اقتدا واتباعه سعي ايدر
ياخود خلقك متبوع ومقتدالرينه اولان اطاعت وانقيادلري متبوعك ذاتنده مركوز اولان
صفات كماله حمل ايدوب ثروت ويسار ومكنت واقتدار ايله قهر وتغلبلرندن ذاهل اولورلر بو تقديرجه
غالبك اوضاع واطوارينه تقليد واقتدايه كوشش ايله متبوعيت رتبه سني تحصيله سعي ايدر
بو سببدن ناشيدر كه مغلوب دائما ذي وقيافت وطرز لباس وسلاحده وسائر احوالده غالب

ومتبوعلری اثرینه اقتدا ایدوب هر خصوصده کندویه غالب اولان رجالك اختیار ایتدیکی
مسلکه سالك اولور حتی ملوکك والدینه طرز وقیافتده اقتداسی دخی بو قبیلدن اولوب اولاد
وابنا آبا واجدادلرینك ذاتنده کمال اعتقاد ایتملریله اکثریا انلره تشبه وتقلیده سعی ایدر
واقطار ارضك هر قطرده واقع ممالکك اهالیسی دخی اکثریا عسکری قیافتنه مائل
اولور جنود سلطانیه رعایایه غالب وانلر مغلوب اولمغله رعیت عسکری طرز وقیافتده
اقتدا ایدرلر حتی بر مملکتك اهالیسنه جوارلرنده مواقع مملکت اخرا اهالیسی غالب اولدقده
انلرك طرز وقیافتده اتباع واسلوبلری مملکت اولی اهالیسنه سرایت ایدوب اکثر احوالده انلر
واد تبعیت اوزره حرکته میل ایدرلر نته کم حالا بو عصرده ممالك اندلسده واقع اهل اسلامه طوائف
افرنجك جوارلرنده واقع جلالقه کفره سی غالب اولمغله اهل اسلام ملابس ومراکبده وسائر
احوالك اکثرنده ذکر اولنان طائفه افرنجه اقتدا ایدوب حتی مسکن ومنزللرینك صفحه دیوارلرینه
افرنج طائفه سی کبی نقش وصور وتماثیل ایلدیلر دیده عبرت وعین حکمت ایله بو احواله نظر
ایدنلر طوائف افرنجك اندلس ممالکنه استیلا ایتملرینه استدلال ایدوب تسلیط کفاره دوزخ قرار
ایله جناب حقك قهر وغضبندن استعاذه ایلرلر ودخی الناس علی دین ملوکهم قولنك مضمونی
ومآلی دخی مغلوبك اقتدا واتباعنه راجع اولوب ملوك وسلاطین حوزه حمایه لرنده
ساکن اولان رجاله غالب انلر مغلوب اولمغله ملکلرینك ذاتنده کمال اعتقاد ایتملرنده ناشی
بالجمله اعیان وامرا ورعایا وبرایا علی حسب مراتبهم مذهب ومشربده وسائر اتباعی ممکن اولان
خصوصلرده ملوك والدینه تلمیذك استاده اقتداسی کبی ملوك وسلاطینه اقتدا واتباعه
میل ورغبت ایدرلر والله العلی الحکیم بو محلده فصل مذکور تمام اولدی فصل آخر بیاننه شروع اولندی

فصل کتاب اولك فصل ثانیسنك بو فصلی طوائف امم عالمدن بر طائفه آخرك سرپنجه قهر
وغلبه سیله زبون ومغلوب اولوب زمام تصرفی دست اختیارندن ساقط اولدقده او طائفه نك
نسل واعقابی مدت قلیله ده منقرض اولدیغی بیاننده در بو امرك سر وسببی الله اعلم اولدرکه
زمره بنی آدمك زمام اختیاری یدنده اولیوب رقبه عبودیتلری آخرك رقبه اطاعتنه داخل
اولدقده ذل وهوانی ایله ولاة وحکاملرك خدمتلری رؤیتنه آلت اولوب نفقه ومعیشتلری دخی
ولیلرینك عهده عنایتلرینه موقوف اولمغله بونلره بو مرتبه بطالت ورخاوت عارض اولورکه
هر خصوصده سعی وهمتلری قاصر وامید ورجالری فاتر اولور تناسل وتوالد ایله کثرت ذریت
ایسه قوای شهویه نك تهییج وتحریکه داعی اولان اسباب شوق ونشاطك اجتماعنه موقوف اولور
واسرا ورعایا مخدوم ومتبوعلرینك تکالیف شاقه لرنی تحصیل وخدمت مأموره لری رؤیتنه
مشغول اولملریله سرمایه نسل وکسب اولان شوق وشهوتلری فاسد ومکنت وقدرتلری کاسد اولور
ذریت وعقبلرنده نقص وقصور وسعی وکسبلرنده وهن وفتور حاصل اولور ورقبه طاعتلرندن

خلع ربقه اطاعته دست مکنتلری قاصر اولوب کردن عبودیتلرندن زنجیر ذل وهوانی
رفع ودفعدن عاجز اولملریله سرپنجه قهر وتغلبده زار وزبون اولشلردر وبونه نقصان نسللری
قهر وغلبه نك تأثیری ایجون الله اعلم بر سبب خفی دخی بودرکه واذ قال ربك للملائکة انی جاعل
فی الارض خلیفة نص کریمنده واقع اشارت ضمنیه اوزره جناب احکم الحاکمین جل شانه حضرتلری
زمره نوع بنی آدمی صحیفه ارضده شرف استخلاف ایله تشریف وتکریم ایله سائر مخلوقاتدن اوزره
تفضیل وتقدیم ایتمکله نوع انسانك خلقت وجبلتنده داعیه خلافت مستقر اولوب فضای اطلاقده
مطلق العنان ایکن ریاست وخلافتنه مداخله اولنوب یا ذل رق ایله عبد مأسور یا استیلای
ملوك ایله مغلوب ومقهور اولدقده همتنه بر مرتبه فتور وکلال عارض اولورکه اکل وشربدن
دخی انتهاسنی استیفاده قاصر اولور وبو حالت انسانده موجود اولدیغی کبی حیواناتدن وحشیه
شیر وپلنك مقوله سی کوحشی جانورلر صید وتحیر وسته قید زنجیر اولنوب ذکور واناثی سی
بر محلده جمع اولندقده قطعا وطی وسفاده رغبت ایتمدکلری معاینه ومشاهده اولنمشدر کذلك
انسانك دخی کردن طاعتی بسته زنجیر تکلیف اولوب آخرك قبضه حکم وتصرفنه داخل
اولدقده استیلای دهشت ونقصان شهوت ایله توالد وتناسلده قاصر اولوب مدت یسیره ده
سلسله نسل ونسبلری محو ومنقرض اولور والبقاء لله وحده بو امرك صدقی امم فرسك احوالنده
ظاهر اولورکه بونلرك کثرت ووفرتده دائره حد وقیاسدن بیرون وانلر ایله اکثر ممالك ربع
مسکون مشحون ایکن صدر اسلامده ایام خلافت فاروق منبع الجنان عمر ابن الخطابده مجوس
فرسك لشکر منحوسی طعمه شمشیر قهر وتدمیر ومملکتلری داخل قبضه تسخیر اولندقدن نصکره
بونلردن بقیة السیف طائفه کثیره رعیت اولمق اوزره باقی قالمشیدی حتی محاربه فرس انجمن
طرفنده حلیف دن قائد الجیش تعبیر بیورلان سعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه حضرتلری
بو طائفه خذلانی قرینك وراء مدینه مداینده باقی قلان رجالی عد واحصا ایتدکده مبلغ عددلری
یوز اوتوز بیك نفره بالغ اولوب ایچلرندن اوتوز بیك نفری جائزه واتباع اصحابی
رجال ایدی وقتا که عهد خلافت عمریده هجوم شیردلان اهل ایمان ایله بونلر قبضه ذل وقهره داخل
اولدقلرنده مدت قلیله مرورندن نصکره سلسله نسل ونسبلری منقرض اولوب ایچلرندن اقل قلیل
باقی واکثری کان لم یکن شیئا مذکورا مدلولی اوزره محو وفانی اولدیلر مع هذا اصحاب وتابعین
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنك رعیت حقنده وسائر خصوصده عدل ورأفت
وانصاف ومرحمتلری رتبه تعریفدن مستغنی اولمغله بقایای رعایای فرسك عهد صحابه وتابعینده
انقراضلری ظلم وجور ولاة وحکامه مبنی اولمق متصور دکلدر بلکه ذل وقهر ایله نوع بشری
استخدام واسترقاق شوقلرینه خلل وهمتلرینه کسل ایراث ایتمك جبلی بر حالت اولمغله توالد و
تناسله قصور وفتورلرینه مفضی ومدت قلیله ده انقراض واندراسلرینه مؤدی اولور

بو سببدن ناشی در که فصول سابقه ضمننده بیان اولندیغی اوزره امم سودانده انسانیت ناقص
اولمغله اکثر رق و عبودیته طائفهٔ مذکوره انقیاد ایده کلمشلردر یا خود عبید مملوک اولمق
تقریبیله عز و دولته یا مال و نعمته دسترس وصول اولمق امیدیله رجال مخصوصدن نشئت
ممالک شرقیده ترک و دیار اندلسده طوائف فرنجیدن مغلوجا و جلالقه طائفه‌لری اسیر اولدقلرنده
عادتا نعمت و ثروت و یساره نائل اولملریله ذل و رق و عبودیتدن استنکاف و تحاشی ایتمیوب
امنیهٔ وصول نعمت و جاه ایله ذلت رق و عبودیته تحمل ایدرلر والله اعلم فصل مذکور بو محلده
تمام اولوب فصل آخر بیاننه شروع اولندی فصل کتاب اولک فصل ثانی سنک بو فصلی طائفهٔ عربک
نهب و غارت ایله تغلب و استیلالری دوز صحرالرده واقع محللره مخصوص اولوب جبال عالیه
و مواضع صعبه ده واقع قلاع و بلاده تسلط و استیلایه قدرتلری قاصر اولدیغی بیاننده در بو امرک
سر و سببی اولدر که قبائل عرب سباع و وحوش کبی بریه و بادیه ده وحشت و حلوته مألوف
بر طائفه اولمغله قطع سبیل رجال و نهب و غارت اموال بونلرک عادت مستمره‌لری اولوب دائما کمین
خفاده انتهاز فرصت ایله و سعیلری مرتب خلقک اموال و اشیالرینی اخذ و غصب ایدرلر لکن سائر
اصحاب حرب و وغا کبی مواضع خوف و خطرده هجوم و اقدام و میدان حرب و قتالده ترتیب صفوف
ایله جنک و پرخاشه قیام ایتمیوب بلکه کرفتهٔ سرپنجهٔ قهر و تغلبلری اولان اموال و اشیانی اخذ
و درحال الفرار کاهلری اولان اوطانلرینه عودت و فرار ایدرلر مکر که سل سیف عدوان ایله اوزرلرینه هجوم
ایدن اعدالرینی نفس و مالارینه تعرضدن منع و دفع ایچون محاربه و مقاتله‌ده مبالغه‌یه مضطر اولهلر
بناء علی ذلک طائفهٔ عرب اخذ و تسخیری صعب و دشوار اولان محللرده عنان افکن عزم اولمیوب
ضرر و خسارته جنبان اولان نهب و غارتلری اساس مواضعه سیر و سفر ایدرلر بو سببدن ناشی اهل قلاع و خصون
بونلرک شر و ضررلرندن مصون اولوب کذلک قلل جبال و سائر صعب المنال اولان محللره تحصن
رجال دخی بونلرک غائلهٔ قهر و تغلبلرندن مأمونلردر اما قلاع و خصونک حالی و بسیط و مستوی
اولان صحرالرده واقع قرا اهالیسنک حاللری ضعیف اولوب مملکتلرنی حفظ و حراسته کافی عسکرلری
دخی موجود اولمدقده جوارلرنده واقع طائفهٔ عرب انلرک اوزرینه مستولی اولوب مرة بعد اخری
و ایصال کزند خسارت ایله اول ممالک مختل النظامی اخذ و تسخیر و اهالیسنی زبون قهر و تدمیر
ایتدکده عسکره تدبیر ممالک و دولت و تنظیم امور مملکتده مکنت و قدرتلری قاصر اولمغین تداول
ایدیکه اول ممالک وقتا فوقتا خراب اولوب سکان و اهالیسی دخی مکیی کمیی تراب اولورلر
والله غالب علی امره بو محلده فصل مذکور تمام اولوب فصل آخر بیاننه شروع اولندی فصل کتاب
اولک فصل ثانی سنک بو فصلی طائفهٔ عربک مستولی اولدقلری بلاد و دیار ازمنهٔ قلیله ده
خرابیه مشرف اولدیغی بیاننده در بو امرک سر و سببی اولدر که طائفهٔ عرب بلاد معموره و اهالیه
موفوره‌دن خالی بریه و بادیه‌لرده خیمه و خرکاه ایله کشت و کذار ایدوب شیر ثیابن و نسل دمالن

ایدن

اولمغله

کبی وحشت و وحدته و ایصال الضرر و خسارته مجبول بر طائفه اولدیغی بوندن اقدم
مرة بعد اخری بیان اولنمشیدی و بونلرک بو خلق و خصلتی اصحاب عقل و کمال قتنده اخلاق
ذمیمه‌دن معدوددر ایکن طائفهٔ عرب قتنده ممدوح و مرغوبدر زیرا وحشت و غلظت
و عنف و خشونتلری سببیله رقبهٔ طاعتلری ربقهٔ اطاعت ولاة و حکام ایله مقید اولمیوب
شیخ و رئیسلرینه دخی آداب سیاست ملک و سلطنت ایله بونلری زجر و تأدیبه قادر اولمامغله
فضای اطلاقده مطلق العنان اولوب بی باک و بی پروا شهوت و غضبلرینک مقتضاکرینی اجرایه
قادر اولورلر بو یله ارخای عنان ایسه تعمیر بلاد و ترفیهٔ عباده منافی بر حالت اولمغله
بونلرک داخل حوزهٔ تغلب و تسلطلری اولان ممالک معمور و منتظم اولمق متصور دکلدر بوندن
ماعدا طائفهٔ عرب بر محلده قرار و آرام ایتمیوب علی الدوام بر محلدن محل آخره نقل و تحول ایله
سیر و حرکته مجبول اولملریله عمارت بلادک اصل و اساسی اولان سکون و اقامت طورلرینه
منافی اولمغین نقل و حرکت ایله عمارتک اجتماعی ممکن اولمز زیرا تعمیر بلاد و امصار
جمع اخشاب و احجار ایله بنای منازل و مساکنه موقوف اولوب طائفهٔ عرب ایسه کشت و کذارلری
اثناسنده مصادف اولدقلری ابنیه‌نک احجارینی قلع و هدم ایدوب طبخ طعام ایچون اعداد
ایتدکلری چوملکلری تحتنه وضع ایله تخریب بنیان ایدرلر خلاصهٔ کلام بونلرک لازمهٔ حال
و شانلری اولان تخریب بنیان ایله عمارت بلدان میاننده منافات و مباینت اولمغله طائفهٔ عربک
مستولی اولدیغی دیار خراب و یباب اولدیغی ظاهردر و دخی طائفهٔ عرب خلقک بدلرنده ظفر
بولدقلری اموال و اشیالرینی نهب و غارته مجبول اولوب نفقه و رزقلری نیزه‌لری سایه‌سنده
و تحت ظلال رماحلرنده واقع اولدیغندن ناشی اخذ اموال ناسده جور و تعدیلرینک دخی
قرار کاه اولمیوب حرص و طمعلری برجه بالغ اولدیکه کوزلری کوردوکی اموال و امتعه‌یه اطالهٔ
دست تعدی ایتمک عادت مستمره‌لری ایدوکندن طائفهٔ مذکوره‌نک مکنت و قدرتلرینه رجال کمال
واصل اولوب رتبهٔ ریاستده مرتبهٔ علیای ملک و سلطنته نائل اولدقلرنده جور و تعدیه شیمهٔ رذیله
و خصلت ذمیمه‌لری مقتضاسنجه قبضهٔ قهر و تغلبلرینه داخل اولان ناسک اموالنی حفظ و
صیانتده عدل و دادی ترک ایله مستولی اولدقلری بلادک اهالیسی پراکنده و پریشان و مملکتلری
بی نام و نشان اولور و بونه طائفهٔ عربک عادت قبیحه‌لرینک بری دخی بودرکه تسلط و استیلا
ایتدکلری ممالکده واقع اصحاب حرف و صنایعی ایشلرنده استخدام ایدوب صنعت و عمللرینک
بهالرنده قدر و قیمتی اولمامغله مستحق اولدقلری اجر و ثمنی اداده تقصیر ایدرلر عمل و صنعت ایسه
اشبو کتابده باب کسب و معاشده ذکر اولنه جغی اوزره کار و کسبک اصل و مدار و عمارت بلدانک
رکن اقوی اساسی اولمغله اعمال و صنایعک قدر و قیمتی ضایع اولدقده اصحابنک شوق و همتلری فاتر
و یدلری عملدن قاصر اولوب بازار کسب و معاشه کساد و نظام مملکته خلل و فساد ترتبنه باعث

ولذلک سقوف منازلده واقع الواح و اخشابی
دخی نزع و قلع ایدوب خیمه و خرکاهلرینه
عماد و اوتاد ایدرلر

اولور و بونه طائفهٔ عربك جمله اطوار ذمیمه لرینك بری دخی بودر كه اجرای احكام ملك
و سیاسته ایله تنظیم مصالح مملكته سعی و اهتمام ایتمیوب مملكتلرنده اصحاب ظلم و شقاوتك ضرر
و فسادلرینی دفع و زجره عنایتلری مصروف دكلدر بلكه دائما فكر و اندیشه لری ناسك یدلرنده اولان اموال
و اشیایی نهب و غارت یا جریمه و غرامت طریقیله اخذ و غصبه مقصور اولوب بو غرضلری حاصل
اولدقدنصكره مملكت و رعیته نظام و دفع شرور و مفاسد ایله ترفیه انام مطلوبلری دكلدر بلكه
چوق كره تكثیر جبایات اموال قصدیله اصحاب شقاوتك جرم و جنایتلری مقابله سنده عقوبات مالیه
فرض و تقدیر ایدوب خباثت و جنایتلرینه كوره تجریم و تغریم ایله اكتفا ایدرلر مال ایله عقوبت ایسه
دفع شر و فساده كافی و دفع و منع مظالمده وافی اولمیوب اغراض فاسده لرینك اجراسنه سبب ایله غرامت
مالیه ایله تعزیرده سهولت اولمغین جنایات و خباثتلرك كثرت و وفرتنه باعث اولمق مقرردر بو تقدیرجه
ممالك عربده واقع رعایا و برایا مهمل و پریشان و مطلق العنان اولوب بی باك و پروا ایستدكلری فسادی
اجرایه قادر اولورلر بو حالت ایسه اختلال نظامه باعث و بادی و انتظام و مصالح ملكه مانع قوی
اولوب نوع بشرك هلاكنه و عمارتلرك خرابنه مفضی و مؤدی اولور زیرا وجه ارضده احاد بشرك
اجتماع و دوامی رجالك نظام و انتظامی ایچون ملك و سلطنتك وجودی ضروری اولوب
و نظام عالم اطاعت ملوك ایله جلب مصالح و دفع مفاسده منوط و مربوط اولمغله طوق و قهر
سلاطین برطرف اولوب هر كس شهوت و غضبنك مقتضاسنی اجرایه مرخص اولدقده عالم خراب
اولمق مقرردر و بونه طائفهٔ عربك اطوار ناشایسته لرینك بری دخی بودر كه بونلرده حب
و جاه و ریاست سائر امته نسبتله غالب اولمغین طوع و رضالریله زمام حكومتی دست غیره تسلیم
و آخرینی نفسی اوزرینه ترجیح و تقدیم ایتملری اقل اولوب استرسه ایچلرنده كندی یكلنه اعتلا
ذاتا باباسی یا قرنداشی یاخود كبرای عشیره سندن بری دخی اولورسه حكومت و ریاستنه دخل
و اعتراض ایدرلر مكركه قوم و قبیله لری مخالفت و معارضه اولنمقدن استحیا اولنه جق ذاتك حقنده
اوله كه كرها مطاوعت و موافقت صورتنی اظهار ایدرلر بو تقدیرجه قبائل عرب میاننده حكام
و ولاة كثیر و متعدد اولوب جبایات اموال رعیت و سائر امور مملكت اختلاف آرا ایله مختل و مختلف
اولمغله استیلا ایتدكلری ممالكك احوالی مختل و مشوش اولور و طوائف عربك اطاعت حكام و امراده
رعونت و خشونتلرینه دلالت ایدر اخبار و حكایاتدندر كه مشاهیر خلفای امویه دن عبد الملك
حضرتلرینك مجالسلرینه بر بدوی عرب كلوب خلیفهٔ مشار الیه دخی طرفندن امیر اقلیم عراق اولان
حجاج بن یوسفك حكومتنده حال و شاننی صوروب اعرابیدن سؤال ایتدكده اول دخی حجاجی حسن
تدبیر ایله مدح و ثنا سیاقنده تركته یظلم وحده كلامیله عبد الملكه جواب ویردی یعنی ممالك
عراقده حجاج سائر ظلمه نك عرقنی قطع و ظلمی كندویه حصر و قصر ایتمكله اجرای مظالمده منفرد
و مستقل اولدیغی حالده ترك ایلادم دیو زعمنجه مدح و ثنا ایلدی و دخی طائفهٔ عربك ابتدای

اولاده

خلقتده بر و قهر و تغلب ایله ممالكه اولدقلری دیارك احوالنه نظر اولنسونكه قبضهٔ ضبط
و تصرفلرینه داخل اولان ممالكك عمارتلری مختل و مشوش اولوب آثار قدیمه سی بی نام و نشان
و سكان و اهالیسی پراكنده و پریشان اولمشدر از جمله قرارگاه قدیملری اولان دیار یمن و ممالك
عدنده خراب اولوب امصار و بلداننده اقل قلیل معموردر كذلك اقلیم عراق عرب عهد ملوك
فرسده عمارت ایله معمور و مشحون ایكن استیلای عرب ایله حالا اكثری خراب اولوب اكثر ممالك
شام دخی مختل النظامدر و كذلك افریقیه ایله سائر دیار غربده دخی بش یوز تاریخنده
قبائل عربدن بنی هلال و بنی سلیم قبیله لری استیلا ایدوب اوچیوز اللی سنه مقداری اول ممالكده
اقامت و حكومت ایتملریله دشت و صحراده واقع بلاد و قرا خراب اولوب عمارتدن نام و نشان
قالمدی مع هذا بونلردن مقدم بلاد سودان ایله سواحل بحر سفید میاننده واقع افریقیه و مغرب
زمینی صحرالری اهالی موفوره و بلاد معموره ایله آباد ایدوكنه انده موجود اولان آثار قدیمه
و رسوم ابنیه شهادت و دلالت ایدر والله وارث الارض و من علیها و هو خیر الوارثین بو محلده
فصل مذكور دخی تمام اولوب فصل آخر بیاننه شروع اولندی فصل كتاب اولك فصل ثانیسی
فصوللرندن بو فصل عرب طائفه سی ایچون ملك و سلطنت و آیین نظام سیاست حصولی انبیادن
بر نبی عظیم الشانك دین و ملتنه انقیاد یا بر ولی باهر الكرامه نك ولایتنه حسن اعتقاده
موقوف اولوب طریق آخر ایله ملك و دولتلرینك نظامی میسر اولمدیغی بیاننده در بو امرك دخی
سر و سببی اولدر كه طائفهٔ عرب وحوش حیوانیه كبی بریه و بادیه ده ساكن اولوب خلقتلرنده كبر
و نخوت و طبیعتلرنده حب و ریاست مركوز اولمغله رأی واحد اوزرینه اجتماع و اتفاقلری ایله بربرلرینه
برینه اطاعت و انقیادلری صعب و عسیردر اما دیانتلری عودت باریسی ایله تصدیق رسالت و اتباع
شریعته موفق اولوب بر نبی ذیشانه انقیاد و یا بر ولی صاحب كرامته اعتقاد ایتدكلری صورتده
قلبلرنده راسخ اولان عقاید ایمانیه مألوف اولدقلری كبر و عجب و حب جاهی بونلردن محو و ازاله
ایتمكله كلمهٔ واحده اوزرینه اجتماع ایله حكام و ولاته اطاعت و انقیاد ایدرلر زیرا قبول دین
و شریعت عنف و خشونتی رقت و ملایمته تبدیل ایدوب عقیدهٔ صافیهٔ ایمانیه آیینهٔ قلبی تنویر
و اخلاق رذیله دن قلوب مؤمنینی تطهیر ایدر بناء علیه قچن قبائل عربده طریق حقه داعی بر نبی
یا بر ولی ظهور ایدوب بونلری مخالفت نفس و هوا و اتباع حق و هدایه دعوت و بونلر دخی قبول
و اجابته موفق اولدقلرده رجای ثواب و خوف عقاب ایله اختلافلری اتفاقه مبدل اولوب اظهار حق
و صوابده جمله سی متفق و متحد اولمغله ملك و دولتلری حسن نظام اوزره بر دوام و استدام اولدیغی
معلوم اولدیكه قوم عرب كرچه توحش و رعونت ایله معامله یه مجبول بر طائفه اولوب لكن كثرة
اهالی ایله معمور و مشحون اولان بلاد و امصار كبی بونلرك ساكن اولدقلری دشت و صحراده اسباب
شهوت و آلات عشرت موجود اولمامغله لذائذ نفسانیه یه انهماك و عیش و عشرته اشتغال

ایله نفسلری متلوّن دکلدر. بو تقدیرجه طائفهٔ عرب بلدی و حضریلر کبی لذّات فانیهٔ دنیویه
افراط اوزره مشغول اولمیوب ملاعب و ملاهی و سائر شهوات نفسانیه ایله مألوف اولمدقلریله
کل مولود یولد علی الفطرة حدیث شریفی مفادی اوزره بونلرک نفسلری حقی قبوله ترجیح
وصوله مستعد اولان فطرت اولی و خلقت اصلیه اوزرینه باقی قالمشدر. بو سببدن ناشی بونلر
سلامت طبع و صفای طویت ایله موصوف اولوب دعوت انبیایه اجابت و قبول نور هدایته
سائر ناسه غالبلردر. فصل مذکور بو محلده تمام اولوب فصل آخر بیاننه شروع اولندی. فصل
کتاب اوّلک فصل ثانیسنک بو فصلی طائفهٔ عربک سیاست ملک و دولته عدم اعتبار ایله
تدبیر امور مملکتده همتلری قاصر اولدیغی بیاننده در. بو امرک سرّ و سببی اولدر که طائفهٔ عرب
توحش و بداوتده سائر ناسه غالب اولوب افراد بنی آدمدن بر فردک مسلوک و قدم سلوکی
اولمیان بریه و بادیه لرده کشت و گذار ایدرلر و فقر و فاقه و ضرورت و مضایقه اوزرینه تعیّشه
معتاد اولمقلریله بلدیلر کبی اغذیهٔ نفیسه و اطعمهٔ لذیذه ایله تنعّم و تغذّی یه محتاج اولمیوب
اختیار توشهٔ قناعت ایله دامن کوه استغنایه چکلمشلردر. بو سببدن ناشی رؤسا و امرایه بونلرک
اطاعت و انقیادلری مشکل اولوب طبیعتلرنده مرکوز اولان عزّت و خشونت حکام و ولاته اطاعتدن
مانعدر. و رئیسلری اولان شخص دخی اعدا ایله مقابله و مقاتله ده اکثریا بونلرک قوّت بازوی
جلادتی ایله اعانتلرینه محتاج اولوب سطوت و شجاعتلرینه نقصان و کسر ترتیبیله کندینک
و انلرک هلاکنه مفضی اولمسوندن دیو دائما رفق و ملایمت ایله بونلری خوشنود طوتوب تحت
القهر ضبط و ربط ایله تذلیل و تحقیرلرندن اجتناب ایدر. سیاست ملک و دولت ایسه
تهدیدن خالی ایقاعه قدرت و قهر و سطوت ایله ملوک و سلاطینک دائرهٔ ملکلرنده حکم و تصرفلرنه
عباده بر کیفیت اولمغله قبائل عرب میاننده احکام سیاست جاری اولمدیغی ظاهر اولور و بونه
طائفهٔ عربک تدبیر امور دولت و سیاست ملک و سلطنته قصورلرینک بر وجهی دخی بودر که
قبائل عربک حال و شانی بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره خلقک یدلرنده اولان اموال و اشیایی جبر
و قهر ایله اخذ و غصبه مقصور اولوب قطعا ضعفا اوزرینه هجوم ایدن اصحاب بغی و شقاوتک مظالم
و مفاسدلرینه همت و عنایتلری مصروف دکلدر. بناءً علیه قچان بونلر رتبهٔ ملک و سلطنته اعتلا ایله
بر مملکته استیلا ایتدکلرنده عادت قبیحهٔ قدیمه لری اوزره تحت ضبط و تصرفلرنده اولان رعایانک
مالک اولدقلری اموال و املاکی یدلرندن اخذ و غصب ایدوب و رؤسا و امرالری دخی ظلمه نک
جور و تعدیلرندن کندیلره تظلم و اشتکا ایدن رعایانک حقلرنی احقاقده اصلا اهتمام ایتمزلر
بلکه مملکتلرنده ظلم و فساده جسارت ایدن شقیلرک جرم و جنایتلری مقابله سنده ترتیب
جزاده تجریم و تغریم ایله اکتفا ایدوب شرور و مفاسدی تکثیر جبایت و غرامته آلت ایدرلر
بو صورتده دفع جرایم ایله مؤاخذه ده سهولت اولمغله اشقیا دخی اغراض فاسده لرنی اجرایه

رخصت

رخصت بولوب هوا و هوسلرنی تحصیل ضمننده ضرر مال ایله غرامتی غنیمت عد ایتدکلرنده
مملکتده ظلم و فسادک کثرت و وفرتنه مفضی و تخریب ملکه مؤدی اولور. بو سببدن ناشی
سیاست ملک و دولت طائفهٔ عربک حال و شاننده بعید اولوب طبیعتلرنده مرکوز اولان عنف
و شدت و حب ریاست مقتضاسی اوزره شیوهٔ عدل و انصافدن کریوهٔ جور و فساده عدول
ایدرلر. مکر کیم فصل سابقده ذکر اولندیغی اوزره بونلر تأیید ربانی و توفیق صمدانی ایله سیراب
زلال صاف ایمان اولمغله اخلاق ذمیمه لری خصال حمیده یه مبدّل اولوب عقیدهٔ صافیهٔ
ایمانیه لری شهوت و غضبلرینه و نفس امّاره لری اوزرینه حاکم اولمغله بونلری طریق عنایت
رفیق خیره دلالت ایلیه اول وقتده تشیید بنیان دین و دولت و تمهید مبانی عدل و نصفت
ایله متصف اولورلر. نته کم افق ملک عربدن خورشید عالمتاب نبوت طالع اولوب طائفهٔ عرب
شرف دین اسلام ایله مشرّف اولدقده احکام سیاست شرعیه یه مراعات ایله مصالح دین و دنیایی
تکمیله موفق اولوب خلفای راشدین ایامندن بعدهم امویه و عباسیه دولتلرنده مبانی ملک
و سلطنتلری متین و مستحکم اولدی. حتی عهد خلافت فاروقده قادسیه وقعه سنده محاربهٔ
مسلمینه ایلچی کسرای عجم طرفندن لشکر منحوس مجوس قریش اوزرلرینه سردار نصب اولنان
رستم نام مرد کشتنی صحابهٔ کرامک آداب خضوع و خشوع و تعدیل ارکان ایله صلات حضورلرینی
مشاهده ایدوب طائفهٔ عربک زمان جاهلیتده مألوف اولدقلری اوضاع ذمیمه اطوار حمیده یه
مبدل اولدیغنی معاینه ایتدکده انکشت بر دهان و تعجب کنان اکل عمر کبدی یعلّم الکلاب
الآداب کلامیله هرزه کوی کفر و فساد اولدی. یعنی طائفهٔ عرب کلبلره ادب و وقار تعلیم
ایکن خلیفهٔ منیع الجناب عمر بن الخطاب بونلره تعلیم آداب ایتمکله بنی هلاک ایتدی دیو تأسف
ایدوب بعد الاسلام حال و شانلرندن استغراب ایلدی. بوندن صکره قبائل عربک بعضیلری
دائرهٔ دولت اسلامیه دن منقطع اولوب احکام دین اسلامی وراء ظهرهم القا و مراسم عدل
و دادی بالکلیه الغا ایله بریه و بادیه یه عود و رجوع ایلدیلر. شویله که آبا و اجدادلرینک
صدر اسلامده خلفای راشدینه و امویه و عباسیه دولتلرینه سبق ایدن خدمت جلیله لری
بینلرنده محو و منسی اولوب مجرد نسب عدنانی و قحطانیده خلفایه مشارکت ایله قرابت بعیده دن
غیری مراسم ملک و خلافتدن بونلره بر اثر باقی قالمدی. و دولت عباسیه انقراضیله طومار
خلافت مطوی و مراسم ملک و دولت محو و منقضی اولدقدن صکره زمام سلطنت بالکلیه یدلرندن
چقوب بونلرک اوزرینه طائفهٔ ترک و عجم و دیلم استیلا ایلدکده بونلر بو اثناده بریه و بادیه ده
اقامت و ضابطهٔ عدل و سیاستدن فراغت ایدوب حفظ ناموس دولت و تدبیر امور امت
بینلرنده مبهم و مجهول اولدی. بلکه طوائف عربدن چوقلری ازمنهٔ سابقه ده و ایام سالفه ده
قبیله لرینک مالک زمام امت و مالک نصاب دولت اولدقلرینی دخی بیلمیوب آبا و اجدادلرینک

اقامت دعايم ملك ودولتده همت وخدمتلرندن بالكليه غافل ولديلر مع هذا ايام ماضيه‌ده
قبائل عرب ايچون حاصل وبونلرك واصل اولديغى ملك ودولته بر فرد نائل اولميوب ممالك
شرق وغرب بونلرك ربودۀ چوكان قهر وتسخيرلرى اولديغنه عهد قديمده عاد وثمود
وحمير وعمالقه وتبابعه ايله صدر اسلامده امويه وعباسيه دولتلرينك اثار واخبارى
شهادت ايدر لكن طول عهد ومرور زمان ايله احكام دين مبين بينلرنده منسى اولوب اسم عدل
ووادى تركده واهمال ايله رقت حضارتدن خشونت بدوته عود ورجعت ايلديلر ودخى
كاه اولور كه طائفۀ عرب حالا وقتمزده ديار غربده واقع اولديغى كبى بعض دول ضعيفه
اوزرينه دفع لواى استيلا ايدوب او كه دولتك ممالكلرينى قهر وتغلب ايله ضبط وتسخير ايدرلر
لكن سوء حركت وقبح سيئتلرى سببيله انجام كار تخريب عمارته راجع اولوب زمان يسيرده
مستولى اولدقلرى مملكت خراب اولمق مقرردر والله خير الوارثين بو محلده فصل مذكور تمام
اولوب فصل آخر بياننه شروع اولندى فصل كتاب اولك فصل ثانيسنك بو فصلى بريه وباديه‌ده
ساكن اولان طوائف وقبائلك اهل امصاره اشد احتياج ايله محتاج اولدقلرى بياننده‌در معلوم
اوله كه بريه وباديه نك عمارت ومعموريتى بلاد وامصاردن ناقص اولوب بدويلر نعمت وثروت
وحرفت وصنعت جهتيله بلديلردن قاصردر زيرا انسانك محتاج اولديغى امور ضروريه
وحوائج اصليه نك جمله‌سنى تحصيله اهل باديه قادر اولميوب تعيش وتغذيلرى زراعت
وحراثته مقصور اولمغله انكدخى الات واسبابنى تحصيل وتكميلدن عاجزلردر اصلا ودخى بودركه
انسانك اكل وشرب وسكنا ولباسده محتاج اولدقلرى امور ضروريه وحوائج اصليه‌نك
تحصيلى نجار وخياط وحداد كبى نيچه صنعت وحرفت اربابنك عمل واعانتلرينه موقوف
اولوب صنايع وحرف دخى بلاد معموره‌ده موجود وبريه وباديه‌ده معدوم ومفقود اولمغله
بدويلر امر معاشده بلديلرك اعانت وعنايتلرينه محتاج اولدقلرى ثابت وظاهر اولور لكن
بريه وباديه‌ده ظابطۀ نظام معاملات ورابطۀ انتظام معاوضات اولان درهم ودينار دخى
اوليوب بلكه معامله‌لرى زرع ايتدكلرى محصولاتدن حنطه وشعير ايله رعى ايتدكلرى حيوانات
زوائد ومنافعندن يوك ودرى ولبن وپينير مقوله‌سى اشيايه مخصوص اولمغله اول اشيايى
بلاد معموره‌يه كتوروب اهاليسنه درهم ودينار ايله بيع ايتدكدنصكره اخذ ايتدكلرى مبلغى
مصارف ضروريه‌لرينه صرف ايدرلر ودخى سكان باديه اهل امصاره محتاج اولدقلرى كبى
اهل امصارك دخى سكان باديه‌ده احتياجلرى مقرر اولوب لكن انلرك اهل امصاره
احتياجلرى امور ضروريه وحوائج اصليه‌ده واهل امصارك انلره احتياجلرى حاجت اصليه‌دن فضله
بعض امور مخصوصه‌ده واقع اولمغله بدويلرك بلديلره حاجتلرى شديد واحتياجلرى مزيد اولوب
بونلرك سكان بلاد وامصاره اطاعت وانقيادلرينى موجب اولمشدر بناء عليه اهل باديه مادامكه دشت

وصحراده اقامت ايدوب مرتبۀ رفيعۀ ملك وسلطنته اعتلا ايله بلاد وامصاره استيلا ايتميه‌لر
تحصيل معاشده بلديلره محتاج اولوب لدى الحاجه اهل امصارك واقع اولان خدمتلرينى رؤيت
واقتضا ايدن مصلحتلرينى تمشيت ايله رضالرينى تحصيله سعى ايدرلر اكر اهل باديه‌نك جوارلرنده
واقع بلاد وامصارده صاحب امر وفرمان بر ملك عظيم الشان بولنور ايسه اول سلطانك سطوت
وشوكتى خوفندن ناشى اطاعته مضطر اولورلر اكر جوار باديه‌ده واقع بلاد وامصارده
تهديد ايقاعه قادر بر سلطان قاهر اولميوب اهاليسى اتفاقيله بينلرنده منصوب بر رئيسلرى
اولديغى صورتده اول بلده‌نك ضابط وحاكمى جوارلرنده واقع اهل باديه‌يى اطاعت وانقيادينه ايكى
وجهله حمل ايدر يا حسن رضا ايله انلره بذل مال ايدوب باديه‌نك محتاج اولدقلرى امور ضروريه
دن بلدۀ سنده موجود اولان اشيايى احسان ايله خاطرلرنى جلب ايدر ياخود اول حاكم وضابط قوت
قاهره صاحبى اولمغله اهل باديه‌يى طاعتنه جبر ايدوب ادنى مرتبه انلردن بر قبيله‌يى بر طرف ايله
كنديه اطاعت ايتدرمكيچون باقيلريده دخى انلرك معاونتلرى سببيله مملكتلرينه استيلا خوفيله
اطاعته مضطر اولورلر خصوصا اول باديه‌نك جوارنده واقع ناحيه‌لرده دخى قبائل عظيمه ايله
مملو اولوب دائره‌لرينه الجا ايلك نزولى ممكن اولمامغله جوار امصارده واقع اهل باديه بولندقلرى
محللرى مفارقته قادر اولميوب كنديلره قريب اولان اسكانى بلاد وامصاره زياده مغلوب اولورلر والله
القاهر فوق عباده بو محلده كتاب اولك فصل ثانيسى فصولى تمام اولوب بحول الله وعنايته تعالى
كتاب اولك اوچنجى فصلى بياننه شروع اولندى الفصل الثالث من الكتاب الاول كتاب اولك
اوچنجى فصلى ملك وخلافت ودولت وسلطنت ايله مراتب سلطانيه ومناصب ديوانيه وانلره
متعلق احوال سائره بياننده‌در بو فصلى دخى فصول عديده‌يى حاوى وابواب متعدده‌يى محتوى‌در
فصل كتاب اولك اوچنجى فصلنك ايكنجى فصلى ممالك ربع مسكونده قائم اولان دولت وسلطنتلرك
ابتدا ظهورى عصبيه وقوت اصحابى قبائلك اعانتلرينه موقوف اولديغى بياننده‌در بو امرك بيانى
اولدركه بوندن اقدم ذكر اولنديغى اوزره بر قومك داعيۀ ملك وسلطنت ايله ابتدا ظهور وخروجلرى
وبر مملكته قهر وتغلب ايله استيلالرى سطوت وعصبيته منوط ومربوط اولوب نسل وسبكى
واحد وكلمه‌لرى متفق ومتحد رجالك رأى واحد اوزرينه اجتماع واتفاقلرينه موقوفدر
زيرا قرابت نسبيه وسببيه‌ده مشترك اولان رجالك دائرۀ حمايه واعدالرينى مدافعه‌ده اقدام
واهتماملرى اجانبه نسبت ايله غالب اولمغله وقت حاجتده بربرلرينك يولنه صرف نقدينه
حيات ايدوب سروجانلرين فدا ايدرلر بو بيندنصكره معلوم اوله كه مرتبۀ رفيعۀ ملك وسلطنت
لذائذ نفسانيه ومنافع دنيويه‌يى جامع بر مرتبۀ جليله‌در كه احاد امم وافراد بنى ادمك
اكثريكه بالطبع طالب وراغب اولوب اخرى نفسى اوزرينه ترجيح وتقديمه مضطر
اولمدقجه دائرۀ ملكده زمام تصرفى وقلادۀ حكومتى دست غيره تسليمدن استنكاف ايتمكى

دولة وسلطنتلرك قيامى نزاع وجدال ايله مفضى وحرب وقتاله مؤدّى اولور حرب و قتال
دخى شوكت وعصبيته موقوف اولديغى معلوم اولمغله دولة وسلطنتلرك قيامنده شوكت
وعصبيتك لزومى ظاهر اولور حال بوكه ذكر اولنان امرى فهم وادراكده اكثر ناس غافل
اولوب تمهيد مبانىء ملك ودولة عصبيته محتاج اولديغنى بلمزلر زيرا بولندقلرى
دولتك ابتداى ظهورندن برى مدت مديده مرور ايدوب قرنا بعد قرن سايۀ ملك و
ودولتده راحت وحضوره مألوف اولملريله عنوان ظهور ملكده تصرفى حقنده غافللردر
بونلر انجق نصاب ملك ودولت مركزنده قرار ايتديكى وقته بتشوب قلوب ناسده اولياى سلطنته
اطاعت وانقيادلك استحكامنى مشاهده ايتملريله اصحاب دولتى ابتداى امرده دخى قوم وقبيله‌لر
استعانتدن مستغنى ظن ايديلر مع هذا مبانىء ظهور دولتده نه قدر متاعب شديده تحمل
اولنوب دفع غائلۀ اعداده حميت قرابت وغيرت عشيرت ايله اعوان دولة خونلر تجرع
ايتدكلرندن غافللردر خصوصا اندلس مملكتى ازمنۀ بعيده‌دن برو قبائل وعشايردن
خالى اولمغله اهاليسى ابتدا ظهور دولت عصبيۀ نسبيه ايله بيوستۀ حصول اولديغنى بلمزلر
والله قادر على ما يشاء فصل كتاب اولك اوچنجى فصلنك ايكنجى فصلى بر دولة و سلطنتك
منازع ومزاحمى دفع اولوب نصابنده قرار ومركزنده استقرار ايتدكدنصكره اولياى
دولت قوم وقبيله‌سيله امداده واعانتدن مستغنى اولديغى بياننده‌در بو امرك سرّ وسببى
دخى اولدركه بر ملك ودولتك ابتداى طلوع ومطلع ظهورنده ناسك انلرك حكم وتصرفلرينه
مألوف ومأنوس اولميوب خروج وظهورلرى على خلاف العاده عجيب وغريب اولمغله امر
ونهيلرينه خلقك اطاعت وانقيادلرى عسير اولوب انجق قهر وتغلبلرى خوفيله اطاعته
مجبور اولورلر اما دفع غائلۀ اعدا ايله ملك ودولت نصابنده قرار ايدوب بطول عهد ايله نوبت
سلطنت واحدًا بعد واحدٍ اسلافدن اخلافه نقل ايتدكدنصكره مرور ايام وكرور اعوام ايله
مبانىء دولتك حال وشانى منسى اولوب قلوب ناسده اولياى سلطنته اطاعة وانقياد راسخ ومستحكم
اولور بو تقديرجه عامۀ انام دين اسلامده كنديلره مخالفة ولا اعداى مشركين ايله مقاتله
ايتدكلرى كبى اهل اسلامدن پادشاهلر اوزرينه بغى وخروج قصديله ظهور ايدن خارجيلرى
دفعنده دخى حرب وقتال ايله عون ونصرتى لانمۀ ذمت بيلوب من كل الوجوه اطاعت ملوكى
طرفحقلرنده فريضۀ مكتوبه عد ايتملريله ملوك وسلاطين بو طورده قبيله وعشيرتلرينك عصبيتنه
مستغنى اولورلر بو سبلك ناشى امامة وخلافت بحثى فن كلامك آخرنده عقايد ايمانيه مباحثنه
الحاق اولنوب مسائل علم عقايددن عد اولنمشدر بناءً عليه ملوك وسلاطين دولت
وسلطنتلرينك استحكامندنصكره محافظۀ ملك ودولتده كنديلرى نسل وسبلرى رجالنه
محتاج اولميوب يا عبيد واحراردن عهد قديمدن برو سايۀ حمايه‌لرنده تربيه اولنان اتباع

وخذاملريله مظاهرت ايدوب باخود مستولى اولدقلرى ممالكك رجالندن كنديلره هنوز
اطاعت اجانب ايله اعدالرينى مدافعه ده استظهار ايدرلر نتكم عباسيه دولتنده خلفاى
بنى عباسدن ابو اسحق معتصم بالله ايله اوغلى واثق بالله زماننده قوم وقبيله‌لرينك لذايذ نفسانيه
انهماكلرندن ناشى سطوت وشجاعتلرى مختل اولدقده سلسلۀ نسل وسبلرندن خارج اعجام
واتراك وديالمه وسلاجقه ايله وانلرك غيرى سائر اجانب واباعد ايله دائرۀ ملك ودولتلرينى
اعدادن محافظه ايتديلر لكن بوندنصكره فرمانبر اطاعتلرى اولان امراى اعجام واتراك اطراف
نواحيه مستولى اولوب پيرامن ملكلرندن ظل دولت زائل اولمغله خلفانك حكمى نواحىء بغدادى
تجاوز ايتمز اولدى بعده دار السلام بغداده ديالمه استيلا ايدوب خلفانك حكمنه مداخله ايله
تغلب وتسلط ايتديلر بوندنصكره سلاجقه استيلاسيله ديالمه دخى منقرض اولوب خلفايه
امراى سلجوقيه تحكم ايلديلر بعده جنكيز فتنه انكيز وقعه‌سندنصكره هلاكو خان استيلاسيله
سلاجقه دخى محو ومنقرض اولوب خليفه كشتۀ تيغ عناد اولمغله رسم دولت بالكليه محو
ومندرس اولدى كذلك ديار غربده بعض قبائل عرب اعانتيله صنهاجه دولتى ظهور ايدوب
بعده كثير سنوز تاريخنده سطوت وشوكتلرينه ضعف وخلل عارض اولمغله افريقيه حدودنده
واقع وقلمرو ضبط وتصرفلرنده داخل اولان مهديه وبجايه وقلعه وسائر ممالكده حكومتلرينه
بعض متغلبه مداخله ايليوب بر مدة دولة وسلطنتلرى بو منوال اوزره جارى اولدى مع هذا
ينه ارباب تغلب بحسب الظاهر ملوك صنهاجيه اطاعت وانقياد ايدوب انقراض دولتلرى وقتنه دك
استقلال صورتنى اظهار ايتمديلر بعده قبائل بربريه‌دن مصامده عشيرتى موحدين دولتنى اقامت
قصديله همدست وفاق ويكجهت اتفاق اولوب قوّة قويه وعصبيۀ شديده ايله صنهاجه اوزرينه
رفع لواى استيلا ايدوب دولة وسلطنتلرين تاراج وسينۀ بركينه‌لرين تير قهره آماج ايتديلر
كذلك ممالك اندلسده بنى اميه دولتى دخى طوائف عربدن قوم وقبيله‌لرى اعانتيله قائم اولوب
بر مدّة مرورندنصكره سطوت وعصبيتلرى مختل اولمغله بونلرك مملكتلرينه طوائف ملوك
مستولى اولوب اطراف ونواحيده واقع ممالكى بينلرنده توزيع وتقسيم وهر برى مالك اولديغى
مملكتده كبر وعظمت ايله ساكن ومقيم اولديلر وعباسيه دولتنه تغلب ايدن امراى اعجامك
خلفاى بنى عباس ايله معامله‌لرى خبرى بونلره بالغ اولدقده متغلبۀ عباسيه كبى بونلر دخى
القاب خلفا ايله كنديلرى تلقيب ايدوب اوضاع واطوارده وذى وشعارده خلفايه تقليد ايتديلر
وانسبو طوائف ملوك وقتنده اندلس مملكتى قوت وسطوت اصحابى قبائل وعشايردن خالى
اولوب اوضاع واطوارلرى تعيب ايله تغييره قادر رجال اولمامغله طعن ودخلدن امين وسالم
اولوب مدّة مديده خال وشانلرى بو منوال اوزره جارى اولدى نتكم بلغاى عربدن ابن شرف
نام شاعر بو ايكى بيتى بونلر حقنده انشا ايدوب اوضاع واطوارلرينه قدح وطعن ايلدى كه

	اسماء معتصم فیها ومعتضد		ممّا یزهّدنی فی ارض اندلس	
	کالهرّ یحکی انتفاخا صورة الاسد		القاب مملکة فی غیر موضعها	

معلوم اولدکه اندلسده بنی امیه دولتی اصلنده بر عظیم سلطنت ایکن ظهورلرنده کندی
عشیرتلرندن بعض قبائل عرب اعانتیله دولتلری قائم اولمشیدی بعده قبیله لرینک سطوت قوتی
زائل اولمغله ایچلرندن طوائف ملوک ظهور ایتدکده دیار غربیده بحر ایله اندلس طرفنده قبائل
بربریه دن زناته طائفه سی کچوب طوائف ملوکه اعانت ایتملریله ممالک اندلسی بینلرنده
توزیع وتقسیم ایلدیلر ایچلرندن ابن ابی عامر مزید مکنت واقتدار ایله سائرلرینه غالب اولمغله
ممالک اندلسک اکثرینه غلبه واستیلا ایدوب باقیلری دخی بقیهٔ ممالکی قطعه قطعه حصه
ایتملریله هر بری مالک اولدیغی مملکتده مستقلا حکومت ایلدی بعده ینه قبائل بربریه دن لمتونه
قبیله سی رجالندن مرابطین دینمکله معروف بر طائفه مغرب زمینده بحر ایله اندلس جانبنه کچوب
سطوة وصولت اصحابی بر طائفه اولمغله طوائف ملوک ایله مقابله ایتدکلرنده غلبه ایدوب
طائفهٔ مرابطین طوائف ملوکی قهر وتدمیر وبالجمله یدلرنده اولان ممالکی نزع وتسخیر ایتدیلر فعلی
هذا هر دولة وسلطنتک ابتدا طلوع وظهورلری کندی قبیله وعشیرتلرینک اعانتنه محتاج اولوب
اجنبی متفرق عسکر ایله قیامی متصور دکلدر معلوم اولدکه اعلام علمای اندلسدن امام
طرطوشی علیه الرحمة سراج الملوک نام تألیفنده مطلق حمایهٔ ملک ودولة مواجب معینه ایله
خزینهٔ سلطانیه دن موظف عسکر ایله حاصل اولوردیو ذکر ایدوب اوائل واواسط دولتی بو
بابده فرق ایتمدیکی لکن مرحوم مرقومک کلامی ابتدای طلوع دولتده لازم اولان اعوان وانصاردن جاری
اولمیوب بلکه تأسیس مبانی دولت ایله سطوت سلطنت مرکزنده قرار ایتدکدنصکره دائرهٔ
ملکی حفظ وحمایه ایچون اقتضا ایدن رجاله مخصوصدر زیرا ابتدا دعوای ملک ودولت
ایله ظهور وخروج ایدن رجال نسل ونسبده متحد قوم وقبیله لری ایله مظاهرت ایدوب بعده
مواجب معینه ایله موظف عسکر استخدامیله دائرهٔ دولتی حفظ وحمایه ایدرلر لکن امام طرطوشی
کندی عصرنده موجود اولان دولتلرک اواسط واواخرینه یتشوب حفظ وحمایهٔ دولت
موظف عسکر ایله جاری اولدیغی وقته مصادف اولمغله اوائل دولتی اواخره قیاس ایلدی
زیرا امام طرطوشی دیار اندلسده طوائف ملوک وقتنده موجود اولوب اول وقتده ایسه
بنی امیه دولتی مختل وپریشان وقبائل عربدن اعوان وانصارلری بی نام ونشان اولمغله
امرای بنی امیه دن هر بری ممالک اندلسدن بر مملکتی ضبط ایتمشلر ایدی طرطوشی طوائف
ملوکدن مستعین بن هود ایله اوغلی مظفرک قلمرو ضبط وحکومتنده واقع سرقسطه
ایالتنده نشو ونما بولوب اول وقتده ایسه بنی امیه نک اعوان وانصاری اولان قبائل عربک
اوجیوز سنه دن برو عصبیت وشوکتلری زائل اولمغین مستعین بن هوده مداخله قبائلک

سالم وبی مانع ومزاحم سریر دولتده قائم اولدقده طرطوشی دخی مستعین بن هوده خلقک
اطاعت وانقیادنی کوروب وقوم وقبیله سز مرتب وموظف عسکر ایله غلبه واقتدارینی
مشاهده ایتدکده اوائل ظهور دولتی اواسط واواخره قیاس ایدوب هر حالده اعوان وانصار
دولتی مواجب معینه ایله مرتب عسکر اولمق زعمنه ذاهب اولمشدر والله یؤتی ملکه من یشاء فصل
فصل ثالث اوچنجی فصلی که اولورکه بر دولتک ابتدای ظهورنده اطراف بعیده دن بر صاحب
ظهوره اعانت قصدیله رجال جمع اولوب کندی قوم وقبیله لرینک عصبیتندن مستغنی اولدیغی
بیان ایدر بو امرک سر وسببی اولدرکه نفس رتبهٔ سامیهٔ ملک ودولتده لاینقطع وحسبده
اقرانته فایق بر ذاتک عزت شان وعلو مکان ایله رجحان وتفوقی ظاهر اولدقده اطراف
بعیده ده ساکن کافهٔ انامک قلوبنده اکه اطاعت وانقیاد مرکوز اولمغله وقت حاجتده
معاونت ومظاهرتنه قیام ودعوتنی اقامته اهتمام ایدرلر زیرا وقتا اولورکه ظهور حوادث
روزکار ایله ابنای ملوک وسلاطیندن بویله بر ذات عالی تبار مقر دولة وکرسی مملکتدن
جدا دوشوب اطراف واکنافده کندویه محبت واطاعتلری مجزوم ومعکوس اولان رجالک مماکنه
واصل اولدقده اول مملکتک اعیان واشرافی تعظیم وتکریم ایله مراسم استقبالی تقدیمدنصکره
تمشیت مرامنه تشمیر ساق اقدام وشد نطاق اهتمام ایدرلر شویله که رجال آفاق انجق اول
ملک دیشانک قدر وشاننه اعتبار واعتنا ایدوب اعداسنی مدافعه ایله سریر سلطنته
قرار واستقرارنی قصد ایلیوب سلطنتنه مشارکت ومداخله قیدنده اولمازلر نتکم خلفای
فاطمیین وشرفای بنی هاشمدن غربا اقصاده سادات ادارسه ایله ممالک افریقیه ومصرده
خلفای عبیدیین دولتلری بو وجهله ظهور ایدوب بونلر ایچون طرف شرقده خلفای عباسیه
خوفندن ناشی دعوای خلافته قیام ممکن اولمامغین بالجمله اتباع واعوانی ایله مقر خلافتدن
مغرب زمینه عازم وطلب ملک وخلافته قائم اولدیلر اهالی غرب دخی ادارسه وعبیدیینک
خلفاسنک اهل بیت نبوته انتسابی ایله سیادت وشرافتلرنی واموینه دنصکره سطوت
وعصبیتک بنی هاشمده قرار واستحکامنی ادراک واذعان ایتملریله بونلرک دعوالرنی
تصدیق ومدعالرنی تحقیق ایدوب تمشیت مراملرنده سرو جانلرین فدا ایتدیلر ابتدا ادارسه
دولتی قبائل بربریه دن اوربه ومغیله قبیله لری اعانتلریله وعبیدیین سلطنتی ینه بربریه دن

آدربه

کتامه صنهاجه هواره عشیرتلری معاونتلریله قائم اولوب دیار غربیده بنیان ملک ودولتلرین
تشیید ومبانی عز وسعادتلرین تمهید ایلدیلر شویله که ابتدا ممالک غربی بعده افریقیه یی
عباسیه یدندن نزع وتسخیر وطرفلرندن منصوب امرا ورؤسالری قهر وتدمیر ایله اوکوالیده
دولت عباسیه نک ظل اقبالی مقصور ومفقود وعبیدیینک سایهٔ عز وجاهی ممدود اولدقدنصکره
کدورلک خلفای عبیدیین مصر وشام وحجازه مالک اولوب ممالک اسلامیه یی بنی عباس ایله

علی وجه المناصفه مقاسمه ایلدیلر مع هذا بونلرڭ تشیید بنیان دولتلرینه سعی ایدن قبائل
بربریه سلسلهٔ مضر و قریشڭ بنی هاشمڭ نسب و حسبنه شرافت ایله و سطوت و عصبیت ایله
ملك و سلطنته لیاقتلرنی اذعان ایتملریله خلفای عبیدیینڭ دولة و سلطنتلرنی تمهید ضمننده
سر و جانلرین فدا ایدوب قطعا ملك و دولتلرینه تغلب و استیلا ایتمدیلر بو تقریب ایله عبیدیین
سریر سلطنته مالك اولوب انقراض دولة عرب وقتنه دك مدت مدیده مرکز خلافتده برقرار
و پایدار اولدیلر والله یحکم لا معقب لحکمه فصل فصل ثالث دردنجی فصلی قهر و غلبه ایله
اطرافه استیلا ایدن دول عظیمه نڭ اصلی ادیاندن بر دین دعوی سیله یا مذهب حق ادعا سیله
ظهور و خروجه مبنی اولدیغی بیاننده در بو امرڭ اصلی بو یله در که ملك و دولت تحصیلی
قهر و غلبه یه منوط اولوب قهر و غلبه دخی سطوت و عصبیت اصحابی رجالڭ شروع
و مباشرتلرینه موقوفدر و بر دولتڭ قیام و نظامی ایچون ناسڭ قلوبنی جمع و تالیف دخی
لَوْ اَنْفَقْتَ مَا فِی الْاَرْضِ جَمِیعًا مَا اَلَّفْتَ بَیْنَ قُلُوبِهِمْ نص شریفی اوزره مصلحت اقامت دین و
شریعت ضمننده انجق جناب حقڭ عون و عنایتنه موقوفدر بو امرده حکمت خفیه دخی بودر که
بر دولة و سلطنتکه اقامت مراسم دین و شریعتدن عاری اولوب مجرد جلب حطام دنیا و اجرای نفس
و هوایه مبنی اوله اندن ناسڭ قصد و غرضلری مختلف و قلوب ناس متفرق اولور اما بر ملك
و دولتڭ طلوع و ظهوری اعلای کلمة الله ایله تحصیل رضای حقه مقصور اولوب محبت
دنیا و میل نفس و هوا بر طرف اوله اندن دعوا واحد و جهت متحد اولمغله خلاف و شقاق قلیل
و منافسه و منازعه منقطع اولوب احیای دین مبین قصدیله رجال دولت جان و همتلرین بذل
ایدرلر بو سببدن ناشی فصول آتیه ده ذکری تصمیم اولندیغی اوزره تثبیت احکام دین مبین
قصدیله ظهور ایدن دولت و سلطنتلرڭ دائره سی واسع اولوب قلمرو ضبط و حکومتلری عریض و منبسط
اولور فصل فصل ثالث بشنجی فصلی دعوای دین و ملت ایله ظهور ایدن ملك و دولت
سطوت و شوکتده و وسعت مملکتده سائر دولتلره غالب اولدیغی بیاننده در بو امرڭ سر و سببی
اولدر که فصل سابقده ذکر اولندیغی اوزره شرع شریفه اتباع و انقیاد قبائل و عشایر بیننده
دائر اولان حقد و حسد و کبر و عنادی محو و ازاله ایدوب قلبلرینی هوا و هوسدن نقل و تحویل
و اخلاق ذمیمه لرنی خصال حمیده یه تبدیل ایدر بو تقدیرجه جمله نڭ مطلب و مقصدی امر
واحد اولمغله تمشیت مصلحته نور بصیرت ایله مباشرت ایدوب طریق حقده موت و شهادت
جانلرینه منت اولمغله شهرلهٔ عزیمتلرینه اعدالری سد کشیدهٔ ممانعت اولمق احتمالی بر طرف
اولور و بونلر ایله مقابله و مقاتله قصدیله خروج ایدن اهل دولت کثرت و عدد جهتیله
بونلردن اکثر دخی اولورسه خروج و ظهورلری دعوای باطله یه مبنی و حب جاه و دنیا یه
مبتنی اولوب قبول دین ایله طریق حقده جهاد و غزا وسیلهٔ رتبهٔ شهادت و واسطهٔ نعیم

جنت اولدیغنی اذعان ایتملریله مجانا موت و هلاکدن اجتناب و احتراز ایدوب اهل دین
ایله مقابله و مدافعه یه قادر اولمازلر نته کم صدر اسلامده واقع اولان فتوحات و مغازی بو خصوصه
شهادت ایدر که اعدای مشرکین من جهة العدد بهادران شیر دلان اهل اسلامدن اکثر ایکن حمد منه
خار انکشاف جلادتلرینه مقابله دن عاجز اولدیلر از جمله عهد خلافت حضرت فاروق منیع
الجنابده قادسیه وقعه سنده مجوس فرسڭ عددی یوز یکرمی بیکه و یرموك غزاسنده امام
واقدی نقلی اوزره طائفهٔ روم درت یوز بیڭ نفره بالغ اولوب بو معرکه لرڭ هر برنده لشکر
موحدین قرق بیکدن اقل ایکن بو ایکی طائفهٔ کثیره دن هر بری حملهٔ هجوم مسلمینه طاقت کتوره میوب
کندیلری طعمهٔ تیغ قهر و تدمیر و مملکتلری یدلرندن نزع و تسخیر اولندی کذلك دیار غربده
لمتونه و موحدین دولتلرینڭ دخی حال و شانی بو یله در که مغرب زمیننده قبائل بربریه سطوت
و قوة و عدد و کثرة جهتیله بو ایکی دولتلرڭ رجالنه غالب ایکن بونلرڭ اعوان و انصاری
حبل متین شرع مبینه تشبث ایدوب احراز فضیلة جهاد و شهادت قصدیله اعدالریله محاربه ده
ثابت قدم اولوب طریق حقده موتی حیاته تقدیم ایله دشمنلرینه غالب اولدیلر اما تمهید بنای
ملك و دولت تمام اولوب انهماك لذائذ اقبال و ما لا یعنیه اشتغال ایله اجرای مراسم شریعتده
همم رجاله فتور عارض اولدقده ضعف دیانت سببیله اقدام حروب و مغازیده سعیلری قاصر اولوب
قهر و غلبه ده حال و شانلری اعوان و انصارلرینڭ عدد و قوتده رتبه لرینه تابع اولوب بو تقدیرجه
عدد و کثرتده عین اصل کندیلره مساوی یا زائد اولوب ابتدای ظهور دولتده قوة دین مبین
ایله غالب اولدقلری اعدا بونلرڭ اوزرینه قهر و غلبه ایله خروج ایدرلر بو خصوصڭ صدق
و صحتی موحدین دولتی ایله زناته طائفه سی میاننده جریان ایدن محاربه ده ظاهر اولور که
دیار غربده قبائل بربریه دن زناته عشیرتی موحدین دولتنڭ اعوان و انصاری اولان مصامده
قبیله سنه عدد و کثرتده غالب ایکن مصامده طائفه سی دولت موحدینی تمهید ایدن محمد بن
تومرت مهدی یه نصرت و اعانت ایدوب و محمد مهدینڭ حلیهٔ زهد و تقوا ایله آراسته بر رجل
صالح اولمغین مصامده طائفه سی دخی قدر و شاننه رعایت و اعتقاد و عملده رأینه تبعیت ایتملریله
مصامده نڭ دینده ثبات و متانتلری زناته نڭ من جهة العدد کثرت و وفرتلرینه معادل
و زناته طائفه سنه قهر و غلبه ایله مقابل اولدیلر بعده مرور ایام ایله موحدین دولتنڭ رجالی
لذائذ نفسانیه ایله اشتغال و مراسم دین مبینه رعایتده قصور و اهمال ایتملریله زناته عشیرتی بونلرڭ
اوزرینه هجوم ایدوب مصامده یی قهر و تدمیر و مملکتلرنی نزع و تسخیر ایتدیلر والله غالب علی امره
فصل فصل ثالث التنجی فصلی دین و مذهب دعواسی دخی حسب العادة الالهیه شوکت و سطوت
اصحابی رجالڭ اعانتلرینه موقوف اولدیغی بیاننده در بو امرڭ سر و سببی اولدر که بوندن اقدم
اشارت اولندیغی اوزره کرك دعوای دین و ملت و کرك ظهور ملك و سلطنت کبی هر اول امر که

كافۀ انامك اطاعت وانقيادلري اندن مطلوب اولوب خلافيله عمل ممنوع ومسلوب اوله اول امرك
قيام ونظامنده اتفاق كلمه واتحاد آرا ايله اعوان وانصارك اجتماعي لازمدر نتكم سپهسالار
انبيا وقائد الجيش اصفيا محمد مصطفى عليه افضل التحايا حضرتلري ما بعث الله نبيا الا
في منعة من قومه حديث شريفنده بو معنايه اشارت ايدوب سعادت ايله بيورديلركه انبياء
عظامدن هر نبي باهر الشانكه ارشاد انام وتبليغ احكام ايچون طرف باريدن عباده مبعوث
اوله بهر حال قوة وسطوت اصحابي قوم وقبيله دن ظهور ايدر ديو منصب شريف نبوت عصبه
وعشيرت ايله قائم اولديغي اشعار بيورلدي حال بوكه انبياء عظام صلوات الله تعالى عليهم اجمعين حضراتي
طرف باريدن آيات ظاهره ومعجزات باهره ايله مؤيد اولوب امداد ملئكۀ كرام ايله عصبيت انامدن
مستغني ايكن انلرك دعوالري دخي قوم وقبيله لرك معاونتيله پيوستۀ حصول اولمق اوزرينه
عادت الهيه جاري اولدقده دعواي ملك وسلطنت وسائر مصلحت عامه نك تمشيتي شوكت وسطوتسز
حاصل اولمق وراي طور حكمت وخلاف مجراي عادت اولديغي ظاهر ومقرردر بناء عليه شيخ
صوفيه دن علم تصوفده كتاب خلع النعلين صاحبي شيخ ابن قسي داعيۀ ملك ودولت
ايله ديار اندلسده خروج ايتدكده تمشيت مرامني اتمامه قادر شوكت وسطوت صاحبي قوم
وقبيله سي اولمامغله هيولاي اميدي صورت پذير حصول اولمديغي اصلي بوويله دركه ديار
غرب وممالك اندلسده فرمانفرماي سند ملك ودولت اولان لمتونه ملوكي اوزرينه ابتدا
سلطنت موحدينك تمهيد وتشييد ايدن محمد بن تومرت مهدي لشكر بسيار وعسكر بيشمار
ايله خروج وظهور ايدوب لمتونه سلطانلري دخي مهدي مدافعه قصديله محاربه يه مشغول
اولمغين شيخ ابن قسي مملكتي خالي بولمغله فرصتي غنيمت بيلوب عباي شيختي قباي سلطنته
تبديل سوكليله حقه دعوت صورتنده خروج وحركت وهواسنه تابع كسه لر ايله عقد
انجمن جمعيت ايدوب بر مدت ديار اندلسده حكم وحكومت ايلدي لكن شيخ مزبورك خولياي
بي مآلني تحقيقه قادر عصبه وعشيرتي اولميوب شيرازۀ مجموعۀ دولت وسرمايۀ نظام سلطنت
اولان سطوت وشوكتدن بي بهره اولمغله موحدين دولتي لمتونه ملوكنه غالب وديار غربه
قهر وغلبه ايله مالك اولدقده شيخ بن قسي انجام كاري ملاحظه ايليوب مضطرا موحدينه
بيعت وتبعيت ايتمكله ديار اندلسده كرسي نشين حكومت اولديغي اركش نام قلعه يي
موحدين طرفنه تسليم ايتدكدنصكره ممالك اندلسده ابتدا خلقي موحدينه اطاعته دعوت
ودعوايي اولدن فراغت ايلدي وشيخ مزبور كندي اصحابنه مرابطين تسميه ايتمكله اصحاب تاريخ
قتنده بونلرك تغلب وتسلطلري خروج مرابطين عنوانيله معروف ومشهور اولدي وينه
بو بابدندركه عوام ناسدن وفقهادن نيچه كسه لر بعض دياره تصحيح دين ومذهب دعواسيله
خروج وظهور ايدوب لكن سطوت وشوكتلري اولمامغله زمان قليلده قطار كسسته مهار

جمعيتلري پراكنده وپريشان اولور اكثريا قبا پوشان عجب وريا اولان زهاد فتنه نهاد
بو مسلكه سالك اولوب امر بالمعروف ونهي عن المنكر ادعاسيله جناب حقدن رجاي ثواب
ضمننده جبابره وولاة وحكام اوزرينه خروج ايدرلر بو تقريب ايله اراذل ناسدن نيچه حمقى
كمسنه لر فرجه بولوب اول زاهد فتنه نهاده اتباع ايله جور وفساده اجترا ونفسلريني
مهلكه يه القا ايدوب اكثريا بو يولده هلاك اولورلر حال بوكه خسر الدنيا والاخرة محراسي
اوزره وزر وفساده آلت اولملريله دنياده خائب وخاسر اولوب آخرتده دخي مثاب ومأجور
اولمازلر زيرا الله سبحانه وتعالى حضرتلري انلرك حكام وولاة اوزرلرينه جمعيت ايله
خروج وظهورلريني فرض ايتميوب قدرت واستطاعت محلنده امر ايلدي نتكم كلمات انبيا
عليه افضل التحايا حضرتلري بيورمشلردركه بر كسه شرع شريفه مخالف افعال منكره دن
بر فعل مكروهي معاينه ايتدكده يديله تغيير ايلسون اگر اندن عاجز ايسه لسانيله منع
ايتسون اكه دخي قادر اولمديغي صورتده قلبيله اول امري تقبيح وانكار ايلسون ديو
نهي منكري مراتب قدرت اعتباريله ترتيب وتعيين بيورديلر وملوك وسلاطينك
بنيان ملك ودولتلري متين ومستحكم اولمغين بو مقوله ضعفاي شيوخ وزهادك
هجوم واقداملريله متزلزل اولميوب خروجلري فائده دن خالي وضرر وزياني كنديلرينه راجع
اولور زيرا بنيان متين الاركان ملكك انهدام واندراسي تعاون وتناصرده همدست
ووفاق ويكجهت اتفاق اولان قبائل وعشاير عظيمه نك هجوم واقداملرينه موقوف اولمغين
ملوك وسلاطين ايله مقابله قوت شديده وسطوت اكيده اصحابي رجاله مخصوصدر كذلك
انبياء عظام صلوات الله تعالى عليهم اجمعين حضراتنك تبليغ احكام شريعتده حالدن ناشي
دخي اقامت ملك ودولت كبي عصبيته موقوف اولوب الزام احكام شرع مبين قبيله وعشيرتلرينك
غيرت وحميتلري يوزندن ظاهر اولور حال بوكه انبيا ومرسلين تأييد آسماني ايله مؤيد
اولوب تمشيت عليۀ الهيه ايله بلا اعانۀ عالم كوندن وفساده حكم ونصرتلري مجزوم ايكن حكمت
بالغۀ صمدانيه ايله اقامت منصب نبوتده دخي اسباب وعاداته مراعات اولنمشدر فعلى هذا فجي
احاد ناسدن بري بر كسه امر ونهي مسلكنه سالك اولوب جبابره وولاة وحكام اوزرينه اظهار مرام
عدل وداد ودفع ظلم وبيداد داعيه سيله خروج ايتدكده دعواسي صحيح ونيتي خالص اولديغي تقديرده
دخي سطوت وشوكتي اولمامغله انجام كارده ذليل وخوار اولمق مقرردر اما صورت حقده ظهور
ايله قصد وغرضي مكر وتزوير ايسه اول ابليس شريرك مكر وخديعه سي وسوء صنيعي
كندويه اولوب زمان قريبده صدمۀ قهر الهي ايله پايستۀ دام هلاك اولمق مقرردر زيرا رتبۀ رفيعۀ
ملك ودولت خلافت حقي وكفالت خلقي متضمن بر مصلحت عامه دركه انك حصول و
قيامي انجق رضاي رباني وعون صمداني يه موقوف اولوب عصبيت وسطوتدنصكره اخلاص

نیت و کلمینی ایله حسن معامله یه عزیمته موقوف اولدیغنده برمسلم صاحب بصیرت شك
وارتیاب ایتمز معلوم اوله که ملة اسلامده ابتدا تغییر منکر ادعاسیله خروج وظهور عهد خلافت
مأموننده دار السلام بغدادده واقع اولوب مأمونك قرنداشی امینك قتلی وقعه سنده حادث
اولدی اصلی بو ایله ذرکه خلفای عباسیه دن هارون الرشید کندیدن صکره اوغلی امین بعده
مأمون خلیفه اولمق اوزره عهد و وصیت ایتمکله رشید مدینهٔ طوسده فوت اولدقده
حسب العهد امینه خلافت ایله بیعت اولنوب رؤس منابرده خطبا ابتدا امینه بعده مأمونه
دعا ایدرلر ایدی کره رك ظهور غمز و نفاق ایله امین و مأمون میاننده بغض و شقاق
واقع اولمغله امین مأمونك اسمی خطبه ده کندی ایله بیله ذکر اولنمقدن منع و تحذیر ایدوب
یرینه اوغلی موسی نام صغیرك اسمی ذکر اولنمق اوزره تنبیه ایله ترتیب خلافتده باباسی رشیدك
عهدینی تغییر ایلدکدن بوندنصکره بینلرنده آتش بغض و عدوان زیاده فروزان اولمغله امین
دار الخلافه ده مأمون ایله خراسانده محاربه ایچون تجهیز جیوش ایدوب اوزرلرینه امرادن
علی بن عیسایی سردار و سپه سالار ایلدکده بواثناده مشاهیر وزرادن طاهر بن حسین مأمون
طرفندن ری شهرنده والی اولمغله علی بن عیسی محل مزبوره واصل اولدقده طاهر ایله بینلرنده
محاربات شدیده جریاننده نصکره نسیم فوز و ظفر طاهر طرفنده ظاهر اولنوب علی بن عیسایی
قتل و اعدام و سر مقطوعنی خراسانده مأمونه ارسال ایله کیفیت حالی اعلام ایلدکدن بعده
طاهر بن حسین مأمون طرفندن لشکر بسیار و عسکر بی شمار ایله حوالیٔ بغدادده ضرب خیام
آرام ایدوب اشعال نائرهٔ حرب و قتال ایله امین قتل و اعدام اولندقدنصکره مأمون بن
هارون چار بالش نشین اورنك خلافت اولدقده بوندنصکره مأمون خلیفه خراسانده ائمهٔ
اهل بیت نبوتدن علی رضا حضرتلرنی ولی عهد ایدوب منصب خلافتی سلسلهٔ عباسیه دن سلالهٔ
علویه یه نقل و تحویل ایتدیکی خبر دار السلام بغداده واصل اولدقده بنی عباس مأموندن
روکردان اولوب مأمونی خلافتدن خلعه قیام و ابراهیم بن مهدی یه بیعت ایله مصلحتی اتمام
ایتدیلر مأمون بواثناده خراسانده بولنمغله کیفیت حال معلومی اولوب بو غائلهٔ هائله نك
دفعی قصدیله دار الخلافه یه عود و رجعت ایدنجه زمان مرور ایتمکین دار السلام بغدادده
بر مرتبه هرج و مرج واقع اولدیکه اراذل و اشقیا اهل عرض آدملره اطالهٔ دست تعدی
ایدوب و قطاع طریق ابناء سبیلك مرور و عبورینه ممانعت و اموال و اشیالرین نهب و غارت
ایلیوب اسواق بغدادده علنا بیع ایتدیلر اهل بغداد دفع غائله فساد ایچون امرا و حکامه
تظلم و استعانت ایدوب حکام دخی عدم قدرت ایله بسط معذرت ایتمکین اهل دین
و صلاح دفع ظلم و فساد داعیه سیله عقد مجلس جمعیت و اجالهٔ اقداح شوری ایتدکلرنده
ایچلرنده خالد دریوش نام برکسنه بو مصلحتك اتمامنی التزام ایله قدم اهتمامه قویوب

و ناسی امر بالمعروف و نهی عن المنکره ترغیب و اقدام ایدوب خلق دخی اجابة ایتمکین
اشقیا ایله محاربه و مقاتله یه قیام و ضرب و قتل ایله نام و نشانلرین صحیفهٔ عالمدن
محو و اعدام ایلدی بوندنصکره سواد بغداد اهالیسندن ابی حاتم سهل بن سلامهٔ
الانصاری دیمکله معروف برکسنه دخی امور کلمینی جمع و تلفیق داعیه سیله بوینینه
بر مصحف شریف تعلیق ایدوب ناسی کتاب الله و سنهٔ رسول الله ایله عمله دعوت ایلدکده
اشراف بنی هاشمدن و سائر اوساط ناسدن جمع کثیر و جم غفیر سهل بن سلامه نك دعوتنه
اجابت و امرینه اطاعت ایتمکله سهل مأمونك وزیر اعظمی طاهر بن حسینك سراینه نزول
و آنده دیوان ایدوب اطراف بغدادده کی اتباع و اعوانی ایله دور و طوائف و اراذل و اشقیایی طعمهٔ
تیغ خار اشکاف ایلدی برکوندن ابتدا خروج ایدن خالد دریوش سهل ابن سلامه نك وضعنه
تعریض طریقیله بن سلطان انام و خلیفهٔ اسلامه قدح و طعن ایله تعییب ایتمم دیوب
سهل دخی خالده جواباً قنده لکن بن کتاب و سنته مخالفت ایدن کسنه لر ایله کائنا
من کان مقاتله ایدرم دیو سلطان و رعیت نظرنده مساوی اولدیغنی اعلان ایلدی بو وقعه
تاریخ هجرتك ایکیوز برنجی سنه سنده ابراهیم بن مهدینك بیعتهٔ اهل بغداد ایله
خلافتی و فتنه مصادفت اولمغله ابراهیم سهل بن سلامه نك اوزرینه تجهیز جیوش ایدوب قهر و
غلبه ایله اخذ و اسیر ایتدکدنصکره بینه مرحمةً جرم و جنایتنی عفو ایله قیدلردن آزاد ایلدی
بوندنصکره اندیشهٔ خام و فکر بی نظام ایله فتنه جوی کسنه لر بو مسلکه سالك اولوب دفع شر و تغییر
منکر داعیه سیله پی در پی خروج و ظهور ایلدیلر لکن بو مقوله دعوالرك حصول و قیامنده سطوة
و شوکت و قوة و صولت لازم اولدیغندن غافل اولوب انجام کار و نتیجهٔ حالدن ذهول و غفلت
ایله هیولاسی اتیدلری صورت پذیر حصول اولمدیکی بو ایله مدعیلرك دفع و رفعنده رأی صواب
بودرکه اکر بونلرك دعوالری وسوسه و سودا و علت خولیادن ناشی ایسه بیمارستانه وضع
و مداواة ایله مزاجنی تعدیل ایدوب و الا داعیهٔ حب جاه و ریاست ایله تحریك فتنه و فساده
مبنی ایسه یا قتل و ضرب ایله تعذیب و تنکیل یا تشاهد روزکبی تشهیر و تذلیل ایدهلر بونلرك
بعضیلری دخی آخر زمانده ظهور و خروجی معروف و مشهور اولان مهدی اولمق اوزره یاخود طرفندن
دعوته مأمور اولمق داعیه سیله خروج ایدوب ژاژخای لاف و کذاف اولورلر مع هذا مهدینك
حقیقة و ذاتی و نه احوال الصفاتی معلوم اولمیوب دعوالری جنون و سودایه یا وسوسه و خولیایه
مبنیدر و اکثریسی دخی مهدیکی زمانم دیو نهفتهٔ ضمیرلری اولان مکر و تزویری صورت حقده تصویر
ایدوب قلوب فاسده لری حب جاه و ریاست ایله ممتلی و نیل مرامده اسباب عادیه یه تشبثدن عجز
و قصورلری ظاهر و منجلی اولمغله بو مقوله فکر عاطل و دعوای باطلی حصول مراملرینه سبب ظن
ایلدیلر بیلمزلر که احداث ایده جکلری فتنه و فسادك ضرری دنیا فی کندیلره عائد اولوب نهایت یسیرده

جزای وسزالری ترتیب وضع بشمشیر تیز ایله تعذیب اولنملری مقرردر وبو دخی اشبو مائهٔ ثانیه بعد
اوائلنده مدینهٔ سوسده مشایخ صوفیه‌دن توزیری نام برشیخ ظهور ایدوب آخر زمانده خروجی
منتظر اولان مهدی اولمق اوزره ادعا ایلدی وبو دعوایه شروع ایتمزدن مقدم مکر وحیله‌سنی
تحقیق وفیما بعد ظهور ایده جگی تسویلات شیطانیه‌سنی تصدیق وترویج قصدیله مهدینک
زمان خروجی قریب اولوب مدینهٔ سوس جوارنده ساحل بحرده واقع برمسجددن ظهور ایده جکدر
دیو خبر ویروب عوام ناسدن نیجه ضعیف العقل آدملری دروغ بیفروغنه توطین نفس
ایدرمک ایله خروج وظهورینه منتظر اولدیلر بعده مدت قلیله مرورنده مسجد مزبوره دخول
وبو دعوایه شروع ایدوب طوائف بربریه‌دن مصامده قبیله‌سی پروانه کبی بونک اطرافنه جمع اولدیلر
بعده قبیلهٔ مزبوره‌نک روساسی اتساع دائرهٔ فتنه وفساددن خوف ایدوب اول وقتده قبیلهٔ
مصامده‌نک رأس رئیسلری اولان عمر سکسیوی مدعی مزبوری خفیةً فراشنده قتل ایله حرکات
فسادندن بیرآمن دامن ساحهٔ غبرایی تطهیر ایلدی وکذلک ینه مائهٔ سابعه اوائلنده
غماره قبیله‌سنده کابوس منحوس کبی عباس نام برمرد عبوس مهدی زمانم دیو خروج
وظهور ایدوب سفهای قبائل غماره بلادندن بادیس نام بربلده‌یی جبر وقهر ایله دخول ایلدی
ابتدای ظهورندن قرق کون تمامنده قتل واعدام وهالکین اولین کبی لقمهٔ نهنگ انتقام اولدی
معلوم اوله‌که عالمده بو مقوله مدعیلر کثیر اولوب لکن اعلای مرتبهٔ رفیعهٔ ملک ودولتده
اصل اولان سطوت وعصبیت اعتبارندن غافل اولملریله مدت یسیره‌ده جمعیتلری محو ومضمحل
اولور خصوصا که خروج وظهوردن قصد وغرضلری خیر مقرون اولمیوب مکر وتزویره
مبنی اولدیغی صورتده شروع ایتدکلری امرک اتمامی میسر اولمیوب سوء صنیعلرینک جزاسنی
الیق واولی اولورلر وذلک جزاء الظالمین فصل کتاب اولک فصل ثالثنک یدنجی فصلی
هر دولت وسلطنتک قوت ومکنتی اعتباریله ممالک ودیاردن برحصهٔ معینه‌سی اولوب
اندن زیاده محله تجاوز اولندیغی صورتده حفظ وحمایه ممکن اولمدیغی بیانندهدر بو امرک
سرّ وسببی اولدرکه بر دولتک ابتدای ظهورنده تمهید مبانی عز واقبالنه ساعی اولان
اعوان وانصار اطراف واکنافده مستولی اولدقلری ممالکی اعدادن حفظ وحراست واموال امیریه‌یی
جبایت ایچون اول مملکتلره توزیع اولنمق لازمدرکه منتهای حدود دولتده واقع اولان
قلاع وحصوندن اطالهٔ دست تعدی‌یه مصون ومأمون اوله بو تقدیرجه بالجمله طوائف
عسکریه اطراف واکنافده واقع ممالکه منتشر اولوب داخل حوزهٔ تصرفلری اولان قلاع وثغوردن
هر برینه کافی وحفظ وحراسته وافی اوله جق مرتبه‌یه بالغ اولدقده بهر حال مبلغ اعدادلری
منقضی وسرحد کرسی مملکت اولان محلاره منتهی اولمغله ماوراسنی ضبط وتسخیره مکنت
وقدرتلری قاصر اولور اکر بونی نصکره اولیای دولت وحدود ملکی تجاوزه جواز کوستروب

یدلرنده اولان ممالکدن زیاده محلاره وضع قدم اقدام ایدرلر ایسه ضبط وحمایه‌یه کافی عسکرلری
اولمامغله جوارلرنده واقع اعدای کینه‌کذاره کبی فرصت اولوب شکاف دیواردن سربرآورده
ظهور اولان مار دم بریده کبی بروقت خالیده اول محلاره خروجه جسارت وزهرابهٔ فسادلری
اطراف بدنه ملکه سرایت ایدر اما اکر اعوان ملک ودولت کثیر وموفور اولوب سرحد وثغورلرده
واقع قلاع وثغوره توزیع وتقسیم ایله عددلری منتهی اولمازایسه اول دولت وسلطنتک قهر
وتغلب ایله سرحدلره مجاور اولان محللری ضبط وتسخیره قوت وقدرتلری وافی وحارس وحامی عسکر
کافی اولوب توسیع ممالکده نطاق همتلری واسع ومتسع اولور بو امرک سبب حقیقیسی اولدرکه
مدار انتظام ملک ودولت اولان قوه عصبیت کرا عوان وانصار سلطنتک اجتماع واتحادلرندن
حاصل وقوای طبیعیه کبی شدت وضعفی قابل برکیفیت اولمغله خارجده طبایع اشیاده ظهور
ایدن افعال واثارک شدت وضعفی قوالرینه تابع اولدیغی کبی دائرهٔ ملک وسلطنتک وسعت
وامتدادی دخی سطوت وشوکتده قوتلرینه تابعدر وملک وسلطنتک مقر دولت وکرسی
مملکتده شوکت وسطوتی وعساکرک کثرت ووفرتی اطراف واکنافه نسبت ایله غالب اولمغین تسخیر
بلاد وتکثیر سواد ایله مرکز دولتدن قوت وسطوت اطراف واقطاره واصل ومکنت وقدرتی مرتبهٔ
فتح وظفر حاصل اولدقده زیاده‌سنی طلبدن عجز وقصور ظاهر اولور نته‌کیم اجرام نیّره‌دن
برجرم ضیادارک مرکز ووسطنده مقابلنه انوار واشعه منعکس اولدقده مرکزه محاذی اولان
محلده نور وضیانک حصولی قوی واطرافده عکسی ضعیف اولور وکذلک برحوضک درونده
مخزون اولان آبک وسطنه حجر ومدر کبی برجسم ثقیل القا اولنسه سطح ماده ظاهر اولان دوائر
موجیه‌نک مرکز ووسطنده تصادم وتدافعی شدید اولوب کنار حوضه منبسط اولدقجه اثری
ضعیف اولور بونی نصکره بو دخی معلوم اوله‌که خراج ملکه ضعف وخلل ابتدا اعضا وجوارحی
منزلهٔ قائم اولان اطراف واکنافدن ظهور ایدوب مادامکه نیت علیهٔ الهیه ایله مرکز دائرهٔ دولت
وکرسی ممالک سلطنت استیلای اعدادن مصون ومحفوظ اوله اول دولتک اصل واساسی
باقی اولمغله بنیان نظامی مصون الانهدام اولور اما اقالیمده تحت دولت ومقر سلطنته اعدا
مستولی اولوب قوای ملک بو وجهله مختل اولسه اطراف وجوانبک بقاسی مفید اولمیوب وهلهٔ
اولیده عرضهٔ وهن وانهدام اولور زیرا تحت دولت بدن انسانده منبع حیات اولان قلب منزله‌سنده
قائم اولمغین تقدیر مقلب القلوب ایله قلبه فساد عارض اولدقده اعضا وجوارح مختل
وترکیب بدن منحل اولور بو امرک صدق وحقیقتی فرس دولتنده ظاهر اولورکه صدر
اسلامده شیدلان اهل ایمان مجوس منحوس فرس وزرینه رفع لوای غزا ایدوب اول امرده
مقر ملک ودولت ودار الملک سلطنتلری اولان مدینهٔ مداینی قبضهٔ ضبط وتسخیره کتوردیلر الله
آخر کاسرهٔ اعجام اولان یزدجرد لعینک یدنده باقی قلان ممالک کندویه فائده ویرمیوب بالجمله

داخل حوزهٔ بهادران اهل ایمان اولمغله وهلهٔ اولیده سلسلهٔ ساسانیان اوراق خزان کبی
پراکنده وپریشان اولدی اما روم کفره سنك احوالی بو امرك عکسی اوزره واقعدر که صدر اسلامده
دار الملك قیاصرهٔ روم محمیهٔ قسطنطنیه اولوب ممالك رومدن سرحد اسلامده واقع خطهٔ
مبارکهٔ شام داخل حوزهٔ اسلام اولدقده طائفهٔ روم مقر سلطنتلری اولان مدینهٔ قسطنطنیه ده
تجمع وتحصن ایتملریله مملکت شامك یدلرندن اخذ وانتزاعی بونلرك زوال دولتلرینی موجب
اولمیوب ملك ودولتلری وقت مقدره دك پایدار اولدیلر وبینه مدت مدیدهٔ ابتدای اسلامده
طائفهٔ عربك حال وشانی دخی شاهددر که ظهور شوکت دین محمدی ایله قبائل عرب اعلای
کلمة الله قصدیله اطراف واقطاره رایت افراز جهاد اولدقلرنده عددلری کثیر وموفور
اولمغین مملکتلرینه مجاور اولان ممالك شام وعراق ومصره مستولی اولوب بعده دلاوران ثبات
توفیق ایله ممالك سند وحبشه وافریقیه ومغرب زمینی اندن اندلس ولایتلرین دخی قبضهٔ
ضبط وتسخیره کتوردیلر بوندن زیاده ممالك ضبطنه عددلری وافی وقوتلری کافی اولمامغله
رخش عزیمتلری حد وقوفده قرار ونصاب دولتلری مرکزنده استقرار ایلدی بناءً علیه فتوحات
مغازیده یک خطوه سرحدلری تجاوزه قادر اوله میوب بر مدت ممالك مزبورهنك نظامنه
شد نطاق اقدام وتشمیر ساق اهتمام ایدوب بعده علی التدریج ظل آفتاب دولتلری سرحد
اسلامدن عود ورجوع ایده رك خورشید جهانتاب ملك عرب زواله ایردی بوندن صکره
شرق وغربده واقع اولان دول اسلامیه دخی بو منوال اوزره ظهور ایدوب هر ملك ودولتك
اعوان وانصارنك قلت وکثرتلری ومکنت وقدرتلری اعتباریله ممالك ربع مسکوندن ضبط
وتسخیر ایتدکلری مملکتلره عسکرلرینی توزیع وتقسیم ایتملریله عددلری غایته وقوتلری نهایة
بالغ اولدقده محدود کر تجاوز ایله مطالبه ومغالبه دن عاجز اولمق اوزرینه عادت الهیه
جاری اوله کلمشدر فصل فصل ثالث الملك اصحابکرینی فصلی امتداد وقت دولت واتساع دائرهٔ مملکت
ایله ارتفاع شان سلطنت اول ملك ودولتك مبانی عز وشاننی تمهیده ساعی اولان رجالك قلت
وکثرتلری اعتبارینه مبنی اولدیغی بیاننده در بو امرك سر وسببی اولدر که بنیاد کارکاه ملك ودولت
عصبیته منوط وتعاون وتناصرده غیرت وحمیت عشیرته مربوط اولدیغی بوندن اقدم مرة بعد اخری
ذکر وتفصیل اولنمشیدی واهل عصبیت حمیت وغیرت اصحابی رجالدن عبارتدر که بعضیسی پای تخت
سلطنتده ملازم رکاب دولت وبعضیسی دخی اطراف واکنافده محافظ ثغور مملکت اولوب
قلع وضبط وتسخیره داخل اولان ممالکی حفظ وحراسته مأمورلردر پس هر ملك ودولتك
اعوان وانصاری کثیر وموفور اوله انلرك سطوة وشوکتی محکم وقوی واطراف وجوانبی منیع
ومحمی اولوب مملکت وولایتلری واسع وحوزهٔ حمایتلری متسع اولور نته کیم پادشاه ملك
سپاه تخت نبوت وسلطان عالی علم سریر رسالت علیه افضل التحیه حضرتلرینك دعوت عامه

دلیل اوله جق

وبعثت کافه ایله مشرف اولوب کلمهٔ عرب ملت بیضای اسلام اوزرینه جمع وتألیف
اولندقده آخر غزوات مبارکلری غزوهٔ تبوکده قبائل مضر وقحطاندن فارس وراجل
عددی کلیسی یوز اوتوز بیك نفره بالغ بعد زمان تشریف هجرت سرای علیینه دك دخی زیاده
مرتبه یه بالغ اولمغله شیدلان اهل اسلام اطراف واکنافده واقع کفره ومشرکینك
یدلرنده اولان ممالکی مطالبه قصدیله خروج ایدوب سل سیف وغاو ورفع لوای غزا
ایتدکلرنده بونلرك شهراه عزیمتلرینه بر حصن حصین حاجز وحائل اولمیوب شمشیر خونباش
مغز خراش ایله رؤس رؤسای روم وفرسی حباب جویبار قهر ودمار ایدوب بو ایکی دولت
عظیمه یی آز زمانده محو وافنا ایلدیلر بعده دیار شرقده کفرهٔ اتراکی ادراکی وممالك
غربده طوائف افرنج وبربریه یی وجزیرهٔ اندلسده قوط کفره سنی قهر وتدمیر ایدوب
فوج قلزم موج اسلام خطهٔ حجازدن دیار غربده سوس اقصایه منتهی ودیار
یمندن اقصای شماله ممالك ترکستانه مستولی اولدیلر بونلردن صکره خلفای فاطمیین
ملوك عبیدیین ایله صنهاجه وموحدین دولتلرینه نظر اولنسون که اوائل عهد اسلامده
عبیدیین دولتنی اقامته سعی وهمت ایلدن قبائل بربریه دن کتامه قبیله سی عدد
وکثرتده صنهاجه جماعتنه واعوان موحدین اولان مصامده عشیرتنه غالب اولمغله
خلفای عبیدیینك دائرهٔ ملك ودولتلری صنهاجه ایله موحدین سلطنتلرندن اعظم
اولوب ابتدا مملکت افریقیه وغرب اقصایه بعده دیار مصر وشام وحجازه مالك اولدیلر
کذلك بونلردن صکره دخی بینه دیار غربده قبائل بربریه دن زناته دولتنك اعوان وانصاری
ابتدای ظهورلرنده من جهة العدد طائفهٔ مصامده دن اقل اولمغله زناته ملوکی وسعت
دائرهٔ مملکتده موحدیندن قاصر اولدیلر وکذلك حالا وقتمزده دیار غربده موجود زناته ملوك
اولادندن بنی مرین وبنی عبد الواد دولتلرینك حال وشانی دخی ذکر اولنان منوال اوزره درکه
بنی مرینك ابتدای ظهورلرنده اعوان وانصاری بنی عبد الوادك رجالندن اکثر وازید اولمغله
بنی مرینك مسافهٔ ساحهٔ دولتی بنی عبد الواددن اوسع واعظم اولوب مرة بعد اخری حروب
ومغازیده بنی مرین انلره غالب اولمشلردر منقولدر که بنی مرینك ابتدای خروجلرنده عدد
اوج بیکه وبنی عبد الوادك انجق بیك نفره بالغ اولوب لکن دفع غائلهٔ حروب ایله تمهید
مبانی ملك ودولت میسر اولوب اسوده نشین ارامشکاه راحت وحضور اولدقدن صکره
کثرة اتباع ولواحق ایله عددلری دخی زیاده اولدیغی اما وسعت ملك ودولتده اعتبار ابتدای
ظهور سلطنتده واقع اولان قوة وکثرته وضعف وقلته راجع اولدیغی صکره ظهور ایدن اطوار اصل
اوله تفریع وترتیب ایدر دخی معلوم اوله که هر ملك ودولتك طول وامتدادی ودوام
وبقاسی دخی اعوان وانصارك کثرة وقوتده تفاوتلرینه تابعدر زیرا عالم طبیعتده دائره

وجوده قدم نهادهٔ شهود اولان حوادث اکوانك یعنی انواع حیوان وانسانك عمر طبیعیلری قوّه
مزاجلرینه تابع اولدیغی کبی مزاج ملك ودولة دخی ارکان سلطنتك غیرت وحمیت ایله اجتماعندن
حاصل قوت عصبیتدن عبارت اولمغله عصبیت عشیرت قوی اولدقده عمر دولت دخی مدید
ومزید اولور ونه امتداد زمان دولتك بو سبب صحیحی دخی بودر که بر دولتك آفتاب
عز واقبالی طلوع ایتدکده یومًا فیومًا نور وضیاسی مرکز تخت سلطنتدن اطراف وآفاقه منبسط
ومنتشر اولوب قطع منقطرات اقبال ایله غایة ارتفاعه واصل اولور بعده اوج
اجلالدن حضیض زواله رجوع ایتدکده ظل ممدودی اطراف ممالکدن عودت ومرکز
تخت دولة رجعت ایدر **بناء علیه** اول ملك ودولت که دائرهٔ سعیی عظیم وممالکی کثیر اوله
اول دولة تابع واطراف واقطارنده واقع دیار وممالکی دار الملك سلطنتدن زیاده بعید
اولمغله سرحدلرده موجود ثغور وقلاعه اعدا استیلا اولدیغی تقدیرجه طول مسافه تخلل
مصالحه ایله مقر سلطنته دشمنك هجومی وقت مدیده محتاج اولوب اول دولت سلطنتك عمری
مزید اولور **نتکم** صدر اسلامده دول عظیمه دن دار السلام بغدادده بنی عباس وجزیرهٔ
اندلسده بنی امیّه دولتلری کثرة فتوحات ومغازی ایله اشرف اقالیمه مالك اولوب درتیوز
سنه دن زیاده سلطنتلری ممتد اولدیغی کذلك دیار غربده خلفای فاطمیّه دن عبیدیّین
دولتی دخی ایکیوز سکسان سنه مقداری فرمانروای مسند عز وتمکین اولدیلر **کذلك** بونلردن
صکره ینه دیار غربده صنهاجه دولتی دخی مدت مدیده اریکه پیرای عز واقبال اولوب خلفای
عبیدییندن معدّ معزّ نام سلطان عالی مقام قلادهٔ حکومت افریقیه یی ملوك صنهاجه نك اولی
بلکّین بن زیری یه اوچیوز التمش سکز سنه سنده ابتدا تقلید وتفویض ایتدیکی وقتدن
بشیوز التی تاریخنده ملوك موحّدین صنهاجه نك تحت حکومتلرنده واقع قلعه وبجایه
نام ممالکلرینه استیلا ایتدیکی وقته کلنجه صنهاجه دولتی دیار غربده برقرار اولدیکی وحالا
عصرمزده موحّدین دولتی دخی کثرة اعوان وانصار ووفرت بلاد ودیار ایله ایکیوز التمش
سنه یه قریب مقتدر که آفتاب عز واقباللری مغرب زمیننده منخسف عقدهٔ زوال اولمامشدر
فعلی هذا القیاس صحیفهٔ عالمده هر دولتك عمر طبیعیسی وبقای ذاتیسی اصلنده
اول سلطنتك مشیّد مبانی عز واقباله ساعی اولان رجالك قلّت وکثرتنده تفاوتلرینه تابع
اولوب سنّت الهیّه وعادت ربّانیّه بو منوال اوزره جاری اولمشدر **فصل** ۹ فصل ثالث [illegible]

طقوزنجی

نصل عصبیت اصحابی قبائل وعشایر کثیر اولان محللرده بنیان دولتك ثبات واستحکامی قلیل
اولدیغی بیاننده در بو امرك سببی اولدر که قبائل وعشایر بینلرنده اختلاف آرا وتعدّد
رؤسا ایله اکثر اوقاتده اختلاف عظیم واقع اولوب هر قبیله کندی رأی وغرضنی اجرا
قصدیله قدم نزاعه قیام وطرف خلافده بولنان قبیله یی اعدامه اهتمام ایلدیکی امر

دا امن ملکه تعرّضدن خالی اولمیوب تفتیت ناموس دولت وحرق استار سلطنته بادی
درلو درلو فسادلره جسارت ایدرلر واکرچه قبائل وعشایر موفور ایله مشحون اولان محللرده
واقع ملوك وسلاطینه تابع قبائل کثیره موجود ایسه ده لکن هر قبیله کندیسنی زیاده
قوّة ومکنت ظنّ ایدوب فطرتلرنده مرکوز اولان حمیّت جاهلیّة ایله دعوای بالکلیّه
خالی اولمغین قدح زناد جور وفساده واشتعال نائرهٔ بغض وعناد ایله خانمان دولتی
برباد ایدرلر بو خصوصه افریقیه ایله مغرب زمیننده صدر اسلامدن بو وقته کلنجه
سبق وکذران ایدن وقایع عظیمه شهادت ایدرکه دیار غربك سکانی طوائف بربریّه
اولوب ابتدا اسلامده امرای عربدن ابن ابی سرح دین اسلامه دعوت ایله طوائف افرنجه
وبونلرك اوزرینه رفع لوای ظفر التوای غزا ایتدکده فوز وظفر ایله غلبه میسّر اولمغین
طوائف بربریّه قبول ربقهٔ اسلامه فائز اولدقدنصکره مدّة قلیله مرورنده مرّة بعد
اخری بونلر دین اسلامدن ارتداد ایله فتنه وفساده آغاز ایدوب وهر دفعه ده عسکر
عون باری ایله لشکر اسلام بونلرك نائرهٔ کفر وفسادلرین اطفا ایلدیلر عاقبت بونلر
مرکز اسلامده پایرجا برقرار اولوب غائلهٔ ارتداد برطرف اولدقدنصکره دخی بینه دائرهٔ
ادبدن خروج ایدوب اشنع اهل بدع وهوا اولان خوارج مذهبنه میل ایله مرّة بعد اخری
خروج وظهور ایلدیلر **ائمّهٔ مالکیّه دن** ابن ابی زید نقلی اوزره دیار غربده قبائل بربریّه
اون ایکی دفعه مرتدّ اولوب شجرهٔ طیّبهٔ اسلام بونلرك ساحهٔ ضمیرلرنده بر وجهله ثابت
اولمدی تا اول وقته دك که غضنفر دلیر موسی بن نصیر خطّهٔ افریقیه یی ضبط وتسخیر ایدوب
یمن قدوم شرف لزوملریله مغرب زمینی مشرق شمس دین اولدقده قبائل بربریّه کریوهٔ کفر
ونفاقدن مسلك رشد وهدایه سالك اولدیلر حتی خلیفهٔ منیع الجناب عمر ابن الخطاب
رضی الله تعالی عنه حضرتلری مملکت افریقیه اهالیسنك افتراق کلمه ایله اختلافلرینه
اشارت بیوروب اِنَّ اَفرِیقِیَةَ مُفَرِّقَةٌ قُلُوبُ اَهلِهَا کلامیله قبول احکام اسلام واطاعت احکام
ائمه ده بونلرك عنف ودعونتلرنی بیان بیوردیلر اما ظهور دولت اسلامده مملکت شام
وعراق بریهٔ افریقیه کبی مختلّ النظام اولمیوب بونلرك سکانی واهالیسی مدن وامصارده
فرس وروم طائفه لری اولمغله صدر اسلامده جنود موحّدین بونلری اخذ واسیر وممالکلرینی
یدلرندن نزع وتسخیر ایتدکلرنده قلادهٔ اسلامی قبول ودائرهٔ اطاعته دخولده ثابت اولوب تیرهٔ
وفاقدن کریوهٔ نفاقه عدول ایتمدیلر لکن دیار غربده ومملکت افریقیه ده ساکن قبائل وعشایر
دائرهٔ عدد واحصادن خارج اولوب وبو دیارلرك اکثری بادیه وبریّه واهالیسی عشایر بربریّه اولمغین
هر زمانکه ایچلرندن بر قبیله دفین خاك هلاك اوله قبیلهٔ اخری جانشینی اولوب طور ورودنده
قبیلهٔ اولیه یه مخالف رأی باطله یه میل ایتمکله مملکت غربده طائفهٔ عرب تمهید دولة اسلامه

زحمت ومشقت چكديلر كذلك عهد بنى اسرائيلده ممالك شام دخى افريقيه كبى طوائف موفوره
ايله مشحون اولوب بلاد جزيره وموصل جانبلرنده فلسطين وكنعان وبنى عيصو وبنى
مدين وبنى لوط وادوم وارمن وعمالقه واكريكش ونبط طوايفنك سطوت وشوكت
اصحابى قبائل كثيره موجود اولمغله طائفهٔ بنى اسرائيل بونلرك اوزرينه استيلا ايتدكده تشييد
بنيان دولت وتمهيد مبانىٔ سلطنتده صعوبت چكوب مرة بعد اخرى طوائف مذكوره بنى اسرائيلك
اوزرينه خروج ايديلركه دولك شرارهٔ شر وفساد بنى اسرائيله دخى سرايت ايدوب بونلرك دخى
ملكلرى اوزرينه خروج ايتمرليله ايام تسلطلرنده دولة وسلطنتلرى وتيرهٔ نظام وانتظامدن
خارج اولوب آخركار ابتدا فرس بعده يونان بعده روم طائفه‌لرى بونلرى اخذ واسير وگرفته
بند زنجير تسخير ايلديلر والله غالب على امره اما قبائل وعشايردن خالى اولان بلاد ودول مصادرك
احوالى شبو ذكر اولنان مواضعك حالى وشاننه مخالف اولوب اول مواضعده هجوم قبائل
ايله دغدغهٔ قيل وقال وغائلهٔ حرب وقتال اولمغله تمهيد بنيان دولت وتشييد اركان
سلطنتده سهولت اولمغين ملوك وسلاطين امن وراحت اوزره آسوده نشين متكاى
سلطنت اولوب حفظ دائرهٔ ملكده كثرة عصبيتدن مستغنى اولورلر نته كيم حالا مصر وشام
قبائل وعشايردن خالى اولمغله ملك مصر غاية الغايه امن واسايش اوزره اولوب سلطانلق
ورعيتيه منحصر در وممالك مصر حالا وقتمزده ملوك اتراك ضبطنده اولوب تاج
وتخت دولت واحداً بعد واحد اسلافدن اخلافه نقل ايدركى تبركاً وتيمناً عصرلرنده
بغدادده موجود ابناى خلفاى عباسيه دن تقلد سيف سلطنت ايدوب روس منابرده خطبا
خليفهٔ عباسى اسمنى دخى ذكر ايلديلر كذلك حالا وقتمزده اندلس مملكتنك احوالى دخى
ممالك مصر وشام كبى اختلاف آراء قبائل ايله اختلالدن خاليدر زيرا اندلس مملكتى سلطان
ابن احمر ابتداى دولتنده قوت عصبيت ومزيد قوة صاحبى اولميوب فرمانفرماى ممالك
اندلس اموية رجالندن واول دولته منسوب بيوت عربدن باقى برخاندان كهنه‌سى ايتمشدر
بوامرك اصلى بويله دركه وقتاكه انقلاب حوادث مكوان واختلاف نوائب حدثان ايله
ممالك اندلسده اموية دولتى منقرض اولوب مملكت مزبوره يه سلاله بربريه لمتونه وموحدين
ملوكى استيلا ايتمكله اندلس اهاليسى بونلرك تسلط وتغلبلرندن دلكير اولوب كانون درونلرى
آتش حقد وحسد مكمون اولمغله پس پردهٔ كمين خفاده زوال دولت موحدينه مترصد
اولديلر وملوك موحدين دخى اواخر سلطنتلرنده بقاياى رجال اموية دن بلاد مراكشده ساكن
قبائل عربيه دخى دفعه شغول اولمرليه ممالك اندلسده واقع قلاع وحصونه كفره استيلا ايتمكين
اندلس اهاليسنك موحدينه بغض وعداوتلرى ازدياد نه باعث اولمشيدى بو اثناده اتباع ملوك
اموية دن ابن هود وابن احمر وابن مردنيش وانلرك امثالى بعض اشراف قبائل عرب دخى

ديار اندلسده واقع بلاد وامصاردن برية وباديه يه نقل ايدوب اهالى حضريتى طور بدويته
تبديل ايله ترتيب اسباب حرب وقتاله مشغول اولديلر ايچلرندن ابتدا ابن هود ترتيب جنود ايله قيام
نزاعه قيام ايدوب عصرنده دار الملك بغدادده سلالهٔ بنى عباسدن مسند نشين خلافت اولانلرك
اطاعتنه اندلس اهاليسنى دعوت وموحدين اوزرينه خروج وحركت ايتدكده ناس امر ودعوتنه
اجابت واطاعت ايتمكله موحدينى اندلسدن اخراج وابن هود دخى بر وجهله استقلال مالك تخت
وتاج اولدى بوندنصكره ابن احمر دخى ابن هودك رأينه مخالفت ايله شهراه عزيمته سند
كشيدهٔ ممانعت اولوب ملوك موحديندن افريقيه مكى ابن ابى حفصك اطاعتنه خلقى
دعوت ايلدى وبواوقاتده ديار اندلس سلطان ورعيتيه منحصر اولوب عصبيت اصحابى قبائل
قليل اولمغين ابن احمر اقاربندن رؤسا نامليه معروف اولان شرذمهٔ قليله ايله خروج وظهور
ايلدى بوندنصكره سلطان ابن احمر موحدين وقتده ممالك اندلسده كفره ضبطنه داخل اولان
قلاع وحصونى استخلاص ايچون ديار غربده زناته قبيله سى رجاليله استظهار واستمداد ايدوب
انلر دخى بحر ايله اندلس جانبنه گچوب سلطان ابن احمره امداد واعانت ايتمرليه اول قلعه‌لرى اعدادن
يدلرندن نزع وتسخيره اهتمام وخدمت محافظيه قيام ايلديلر بوندنصكره دخى ملوك زناته دن
مغرب سلطانى ولايت اندلسه استيلا قيدينه دوشوب ابن احمر دخى سابقا ديار غربدن كندويه
امداده گلان بعض قبائل زناته ايله مغرب سلطاننى دفع ومنع ايتمكين عز وتمكين ايله جار
بالشرف شيى اوردلر وسلطنت اولكه اندلس اهاليسى ابن احمرك جلالت شان وسمو مكان ايله رتبهٔ
رفيعهٔ ملك ودولتده تمكين وثباتنى مشاهده ايتدكلرنده اطاعت وانقياده مضطر اولوب
منازعه ومطالبه دن عاجز اولمرليه واحداً بعد واحد الى يومنا هذا اولاد واعقابى بر ملك
ودولتنه متصرف اولديلر ومملكت اندلسده قبائل وعشاير قليل اولوب غائلهٔ اختلاف واختلال
ودغدغهٔ قيل وقال برطرف اولمغله سلطان ابن احمر ابتداى ظهورنده كثرة عصبيتدن مستغنى
اولمشيدى والله غنى عن العالمين **فصل** فصل ثالثك اوتنجى فصلى طبيعت ملك ودولت مركزنده
قرار ايتدكدنصكره انفرادك استقلالى موجب اولوب سرور وحبور وراحت وحضوره ميل ورغبتى
مقتضى اولديغى بيانندهدر **معلوم اولهكه** تحت نشينان جاه وجلالك حكم وتصرفده استقلاله
ميل ورغبتلرى بوندندر ناشيدر كه فصول سابقه ده مرة بعد اخرى ذكر اولنديغى اوزره كشايش
ملك ودولتلك حصولى غيرت وحميت اعوان وانصاره منوط اولوب دعواى ملك ودولت
ايله ظهور ايدن ذاتك قريب وبعيد قوم وقبيله سى ميدان مصافده شمشيرلرك غلاف
اتحاد اولمرينه موقوفدر شويله كه اهل نسب واحد وقلب وقالبلرى متحد برقاج قبيله بر يره
جمع اولدقده ايچلرندن برى عدد وكثرتده وقوة وحطونده سائرينه غالب اولمق لازمدر كه جمله‌سى
منصب ملكته لياقتنى اذعان ايتمرليه رقبهٔ طاعتلرنى ربقهٔ اطاعتنه تسليم ايدوب لجام

جمعیتلری شیرازهٔ وحدت ایله تفرقه‌دن مصون اولمغین قوهٔ قاهره و سطوت باهره ایله ملك
و سلطنته نائل اولورلر بو امرك تحقیقی بودرکه واسطهٔ ملك و دولت اولان قبائل عدیده‌نك
اجتماع و اتحادی عالم کون و فساده اجسام طبیعیه‌دن معدن و نبات و حیوانك ایجوددن حاصل
اولان مزاجه مشابه بر حالت اولوب مزاج دخی عناصر اربعه‌نك اجتماع و امتزاجندن حاصل بر کیفیت
متوسطه‌در که حرارت و برودت و رطوبت و یبوستده انواع مرکباتدن هر نوعك طبیعتنه
مناسب مقدار معلوم اختیار اولنمشدر و کتب حکمیه‌ده بیان اولندیغی اوزره تحت فلکده موجود
اجسام طبیعیه‌نك اجزاسی اولان عناصر اربعه که نار و هوا و ارض و مادر اجتماعده مقدارلری
متساوی اولوب ایچلرندن بری سائرینه غالب اولمدیغی تقدیرجه بینلرنده تألیف و امتزاج حاصل
اولماز اما عناصرك بری سائرلرینه غالب اولدیغی صورتده انلری ضبط و حفظ ایله احیاز
اصلیه‌لرینه میل و حرکتدن منع ایدوب طبایع اشیاده مزاج دیدکلری کیفیت حاصل و ترکیب
نوعی کماله واصل اولور **کذلك** قبایل و عشایرك بری دخی سائرلرینه کثرت و قوتده غالب
اولدقده جمله‌سی انك تحت حکومتنه جمع اولوب اجزای کثرت شیرازهٔ وحدت ایله مضبوط
اولمغین مجموعی بر عصبه حکمنده اولور و بین القبائل عزت و قوت دخی ایچلرنده اهل بیت
و رکلیسا اولان اشراف قومه مخصوص اولوب و اول قومك ایچنده دخی شرف حسب و نسب جهتیله
جمله‌دن ممتاز بر ذات موجود اولمغله مجموع قبائلك اوزرینه ریاست و حکومت ایله سربلند
و سرافراز اولورلر کرهٔ رك کثرت اعوان و انصار مزید قوت و اقتدار ایله رتبهٔ رفیعهٔ سلطنته نائل
اولدقده اخلاق حیوانیه‌دن طبیعت انسانده مرکوز اولان عنف و رعونت و غضب و شدت مقتضاسی
اوزره دائرهٔ ملکده حکم و تصرفده بر فردك مشارکتنه راضی اولمیوب سلطان نافذ الامر و تحکما
استقلال اولور و بونده ماعدا اثبات توحید باریده واسطهٔ العقد سلك اعجاز اولان فریدهٔ
کلمهٔ لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللّٰهُ لَفَسَدَتَا مقتضاسی اوزره تعدد حکام موجب اختلال النظام
اولدیغنه بناءً مسند حکومتده حاکمك استقلالنی اقتضا ایتمکله مسند نشین ملك و دولت اولان
ملوك و سلاطین عصبه و قبیله‌سنی حکم و تصرفده مشارکتدن منع و زجره مجبول اولوب انلره
فضای اطلاقده ارخای عنانه رخصت ویرمزلر و حوزهٔ حمایه‌لرنده حط رحل اقامت ایدن صغار
و کبارك جمل و ناقه و ارنجه اموال و املاکنه لکندکلری کبی حکم و تصرفدن منع ایدرلر و ظهور
طور استقلال ملوك و سلاطینك تمکنت و اقتدارلرینه و قوم و قبیله‌سنك مدافعه و مخالفتنه
قوت و قدرتلرینه تابع اولمغله کاه اولورکه ابتدای دولتده ظهور ایدوب کاهیجه دخی ایکنجی
اوچنجی بطنده تخت نشین دولت اولان اخلاف و ابنای ملوکده ظاهر اولور لکن بهر حال اواخر
دولت یا اواسط سلطنتده ملوك و سلاطین ایچون طور استقلال ظهوری متعذر اولوب عادت الهیه
مجرای حکمتده بو منوال اوزره جاری اولمکله کلمشدر **اما** ملوك و سلاطینك تمهید مبانی ملك

و دولتدن صکره ترفه و تنعمه میل طبیعیلری بوندن ناشیدرکه طوائف امممدن بر کروه پرشکوه
قوهٔ قاهره ایله بر مملکته تغلب و استیلا ایدوب کندیلردن مقدم اول مملکتك اهالیسی یدلرنده
اولان اموال و اشیایه دسترس اولدقلرنده بونلرك نعمت و دولتی کثیر اولمغله ضرورت عیش و ضیق
معاشدن خلاص اولوب جمع اسباب تجمله و تکلف ایله قدر حاجتدن زیاده حشمت و زینته رغبت ایدرلر
و کندیلردن مقدم اول مملکته مالك اولان رجالك اوضاع و اطوارینه اتباعه سعی و همت ایدوب
اول مملکتده سلفکرك زمانلرنده حوایج اصلیه منابسنده اولان عادات قدیمه مراعات ایدلدکلری
مطاعم و ملابسده و بساط و اوانیده اسلافك اطوارینی دخی تجاوز ایدوب ترفه و تنعمده مسابقت
اسلاف ایله بینلرنده فخر و مباهات ایتدکلرندن ماعدا سائر اهل دوله دخی عرض افتخار ایدرلر
و انقراض دولته دك بونلرك اخلافی اسلافنه اقتدا ایدوب ملك و دولتده قوتلری و حشمت
و زینتده دقتلری مرتبه علی حسب المراتب نواله جیدن سماط عز و نعمت اوله رق استیفای حظوظ
امالده ممکن اولان رتبه‌یه نائل اولورلر سُنَّةَ اللّٰهِ فِي خَلْقِهِ **اما** ملك و دولتده راحت و سکونی
اختیاری بوندن ناشیدرکه ملك و دولتك حصولی رجال سلطنتك سعی و طلبده همت و حرکتلرینه
موقوف اولوب سعی و طلب دخی حصول مطلب ایله منتهی اولمغله تعب راحته حرکت
سکونه منقلب اولور نته کیم بو مضمونه مناسب شاعر دیمشدر که

عَجِبْتُ لِسَعْيِ الدَّهْرِ بَيْنِي وَبَيْنَهَا	فَلَمَّا انْقَضَى مَا بَيْنَنَا سَكَنَ الدَّهْرُ

یعنی تعجب ایدرمکه دهر غدار کینه کذار بنم ایله محبوبه‌نك میاننی تبعید و تفریقه سعی
بلیغ ایدوب **بعده** دلخواهی اوزره مرادی حاصل و سعی و حرکتی غایته واصل اولدقده همتنه
فتور عارض اولوب جد و طلبی سکون و راحته مبدل اولدی دیمکدر **بناءً علیه** رجال ملك
و دولت دخی دسترس عز و نعمت اولدقده بونلردن اقدم مبانی ظهور دولتده تکلف و تحمل ایتدکلری
متاعب شدیده‌یی بر طرف ایدوب راحت و حضوره طالب و ثمرهٔ ملکی تحصیله راغب اولورلر
شویله‌که مبانی و مساکنده و ملابس و مطاعمده زیاده دقت ایدوب انشای حیاض و غرس
ریاض و بنای قصور ایله تحصیل دستمایهٔ آسایش و حضور ایدرلر و کذلك بو سلالهٔ سلطنتك
اخلاف و ابناسی دخی بو طورده مألوف و مأنوس اولملریله حشمت و زینتده تکلفده سبقت ایدوب
اوقات حیاتلری ختام ملکه دك امن و حضوره مقصور اولور **فصل** فصل ثالثك اوندن برنجی
فصلی **اول** ملك و دولتده که مجد و شرفده استقلال و نعمت و راحته اشتغال تحکم اولوب
آفتاب عز و شانی غایهٔ ارتفاعه واصل و له کوکب بخت دولة اوج اقبالدن حضیض زواله
مائل اولدیغی بیاننده‌در **بو امرك** تحقیق و بیانی اویله‌درکه **اولا** طبیعت ملك و دولت حکم و
تصرفده استقلال اوزره حرکته مجبول اولدیغی بوندن اقدم مذکور و مسطور اولمغله بر قومك رئیسی
داعیهٔ ملك و دولت ایله خروج و ظهور ایتدکده **مادامکه** عصبه و قبیله‌سی نائل اولدیغی عز و شرفده

تشریك ایدوب حسن معامله ورفق وملایمت ایله قلبلرنی تألیف وخاطرلرنی تطییب ایدوب
تمهید مبانیء دولتده جمله‌سی یکجهت ووفاق وهمدست اتفاق اولوب حوزهٔ ملکی حمایه واعدای
دولتی مدافعه‌یه اقدام واهتمامده ثبوتیة الاقدام اولورلر شویله‌که شیدا ارکان دولت ایله
احراز دستمایهٔ عز وشرفده زهرابهٔ موتی جام حیاته تقدیم ایدوب مطلبلرنی تحصیلده هلاکلرنی
اختیار ایدرلر اما کارفرمای ملك ودولة اولان ذات رتبهٔ رفیعهٔ سلطنته اعتلا واطراف
ممالکه استیلا ایدوب حکم وتصرفده منفرد ومستقل اولمغله قوم وقبیله‌سنی مجد وشرفده تشریکدن
تعزز وامتناع ایله بالجمله منافع ملك ودولتی کندویه قصر وحصر ایتمکین برفرد فضای
اطلاقده امالهٔ لجام تصرفه رخصت ویرمیوب دست رد ایله بونلری خاك پست وبو وجهله آیینهٔ
خاطرلرین تسکت ایتدکده قبیلهٔ دولتك تأثیر عارضهٔ حزن وملال ایله سعی واقداملرینه
فتور وجلادت وشجاعتلرینه وهن وقصور عارض اولور کدرلك بو حالات مترقی ومتزاید
وقلوب ملوکده راسخ ومتأکد اولوب مبانیء ظهور دولتده اسلاف ملوکك قبیله‌سی رجالنه تشریك
جاه ونعمت ایله ظهور ایدن عنایتلری وانلرك دخی ترك سهو وخان ایله سبق ایدن خدمتلری طول
عهد ایله منسی اولمغین قرن ثانیده کلی رجال خزینهٔ دولتدن کندیلره تعیین وتوزیع اولنان
عطایای ملوکانه‌یی حمایهٔ دولت وخدمت معونت مقابله‌سنده اجرت ظن ایدوب عقول
قاصره‌لرینه بوندن غیری معنا لایح اولماز حال بوکه عوض واجرت ایله برفرد موت وهلاکه
اقدام ایتملك متصور اولمامغله ابتدای دولتده اسلافك عصبیت وجلادتلری اخلافده
باقی قالمیوب بطش وشدت جبن وهراسه مبتدل ومنقلب اولمغله شوکت دولتده خلل
ترتبنه باعث وبادی اولور وبونه شجرهٔ مثمرهٔ دولتك نشو ونماسنه خلل ایراث ایدن وجوهك
ایکنجیسی بودر که بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره طبیعت ملك ودولت جمع اسباب فخر وشمت ایله
تجمل وتزیینی مقتضا اولمغین نصاب دولت مرکزنده قرار ایتدکدنصکره اولیای دولت جمع اسباب
حشمته میل ورغبت بدخل وخرجلری کفهٔ میزان اعتدالده مساوی اولمیوب مصرفلری ایرادلرینه
غالب اولور شویله که فقراسی عائلهٔ فقر وفاقه وضرورت مضایقه ایله هلاك اولوب اغنیالرینك
دخی خرج ومصرفلری ایرادلرنی مستوعب اولور کدرلك قرنا بعد قرن داعیهٔ نفس وشهوت
ایله فخمت وزینت مزداد اولوب عواید مقرره ومصارف ضروریه‌دن قاصر وصرفنه مالی موجب بعض
حوایج دخی ظاهر اولمغله تکمیل ونظامنده پادشاه کل عجز وحیرت اولورلر وبو اثناده اعدای
دولت ایله دخی محاربه اقتضا ایتمکین ملوك وسلاطین قوم وقبیله‌سنه عائد ایراد وعوایدلرینی
امور جهاده صرف ایله تضییق ایتدکده بونلر دخی مصارف معتاده‌لرینه خرج وصرف ایله
اتلاف ایتملریله جوابده عاجز اولوب مؤاخذه ومطالبه‌دن بروجهله تخلیص کریبان ممکن
اولمامغله ملوك وسلاطین بونلری حبس وضرب ایله تعذیب وتجریم وتغریم ایله خانمانلرینی تخریب

ایدوب مالك اولدقلری اموال واشیانی علی وجه المصادره یدلرندن نزع وخزینهٔ بیت المالة
وضع ایلیوب ابنا واقاربندن وخواص مقربیندن مراد ایتدیکی کسه‌لره بذل وصرف ایدر بو صورتده
تمهید مبانیء دولتده ملوك وسلاطینه یار وردیار ودلیر ودلاور اولان قوم وقبیله‌نك قوهٔ
وسطوتلرینه قصور ومکنت وقدرتلرینه وهن وفتور ترتب ایدوب انلرك ضعف حالی دائرهٔ ملکه
سرایت واختلال نظام سلطنته باعث اولور وکذلك دائرهٔ دولتده کثرت حشمت وزینت حدینی تجاوز
ایدوب رجال دولتك ایرادلری حوایج زائده‌دن قاصر اولدقده اول دولتك سلطانی بونلرك
ضرورتلرنی دفع ومضایقه‌لرنی رفع ایچون عواید معتاده‌دن زیاده عطیه وعائده‌لرنی
توفیر وتکثیره محتاج اولور حال بوکه ایراد دولت دفاتر خزینه‌ده مضبوط ومرسوم ومصارف
معینه‌یه مصروف ومعلوم اولدیغندن زیاده ونقصانی قبول ایتمکله تکمیل مصارف وترتیب وظایف
ایچون باج وخراجی تضعیفه احتیاج متقرر اولمغین احداث تبدیع ومظالم اعمال الله وامنا
رعایا وبرایا اوزرینه تسلیط اولنور وبو وجهله تحصیل اولنان مبلغ دخی ایراد قدیمه ضم اولندیغی
تقدیرجه اول دخی حد معینه مقصور وعدد معلومه محصور اولمغین بروجه تکمیل مصارف
زائده‌یه توزیع وتقسیم اولندقده حوایج اصلیه‌دن فضله خرج ومصرفلری حدینی تجاوز ایتمکله
کفایت ایتمیوب بالضروره قلاع وثغورده حفظ وحراسته مامور اولان اهل رباط واصحاب جهادك
مواجب معینه‌لرنی حط وتنزیل واسرافات زائده اتمام وتکمیل اولمغله دائرهٔ دولتك
حارس وحامیلری قلیل وسقوط قوا ایله مزاج دولت علیل اولمغین حدود دولتده مکین
کمین فرصت اولان اعدا یاخود قلم ولطنتده موجود اولان اراذل واشقیا فرجه بولوب هتك استار
ملکه جسارت وایصال کزنده خسارته باعث اولور وکذلك فصول کتابك فصل حضارتده
ذکری تصمیم اولندیغی اوزره طبیعت بشر الوان شر ایله مألوف ومتلون اولدقده صحیفهٔ
حال حلیهٔ صلاحدن عاطل وشرور ومفاسده مائل اولمغین علامت عز واقبال اولان خصائل حمیده
جوهر نفسدن زائل ودلیل نحس وادبار اولان اخلاق رذیله حاصل اولور بو تقدیرجه مزاج دولتده
علامات ردیه ظاهر اولور استیلای مرض مزمن ایله ترکیب ملکه ضعف وهرم مستولی واجل محتوم
حلولنده امری منقضی اولور ودخی اختلال مزاج ملکه باعث اولان علل واسبابك اوچنجیسی
بودر که طبیعت دولت دفع مانع ورفع منازع ایله نصابنده قرار ایتدکدنصکره راحت وسکونی
اقتضا ایتدیکی بوندن اقدم ذکر اولنمشیدی وقتا که قبیلهٔ دولت مبادیء ظهور ملکده تحمل
وتجرع ایتدکلری متاعب حرب وضربدن فارغ اولوب راحت وحضوره مألوف اولدقلری حالده
انس والفت ایله عادت خلقت وطبیعت منزله‌سنه تنزیل اولنمغله بونلرك دخی فراغ بال
ورفاه حال ایله امن وحضوره اعتیادلری فطرت ونهادلرنده مرکوز برحالت اولور که بونلردن
صکره نشو ونما بولان اولاد وابنالری دخی ترفه وتنعم ایله بساط انبساطده تربیه اولنوب عیش

وعشرته مشغول اولملريله ابتداى ظهور دولته ابا واجدادلرينك طبايعنده مركوز اولان غيرت
وحميت تكاسل وتهاونه مبدل اولوب رابطهٔ نظام دولت اولان شجاعت وجلادت
طبيعتلرنده مفقود اولمغله معارك حرب وقتالده قدم اقدام اوزره قيامدن قدرتلرى
قاصر اولور شويلكه بونلر ايله رعيتك فرقى زى وقيافت وعقل وكياستده غيرى بر نسنه
ايله حاصل اولميوب حمايهٔ مملكته قوتلرى ضعيف وبطش وشدتلرى سخيف اولمغله شوكت
وسطوتلرينه خلل وغيرت وحميتلرينه كسل ترتب ايدوب عاقبت رجال دولته استيلاى
ضعف وفتورملك ضرر وزيانى دولته راجع اولور كذلك رقت حضارت خشونت بداوته
غالب وترفه وتنعمده ترقى يه طالب اولملريله قلبلرنده دستمايهٔ شجاعت وجلادتدن اثر
باقى قالميوب حمايهٔ ملك ودولتده همتلرى قاصر اولمغله كنديلرنى اعدادن حفظ ووقايه يه
قادر رجاله التجايه مضطر اولورلر نتكيم صحايف كتب تواريخده مسطور اولان دول وسلطنتلرك
احوالى تتبع اولندقده كشيدهٔ سلك تحرير اولان امورك صدق وحقيقتى ظاهر اولور وبوده
چوق كره واقع اولمشدر كه بعض عوارض قضا اقتضاسيله مزاج دولت فساده مستعد اولدقده
قانون حكمت اوزره وكلاى دولت تدبير وعلاجه موفق اولوب كنديلرى قوم وقبيله سى جنسندن
خارج عسكر تدارك ايله جريحهٔ مملكه مداواة ايتديلر شويلكه وقت حاجتده ضرب وحربه
قادر وشدايد فقر وجوعه صابر اولوب نفسنده دلير ودلاور ودولته يار ويار اولور رجال
ايله طبيعت مملكه عارض اولان سوء مزاجى دفع ايتدكلرندنصكره اجل مسماسى حلولنه دك
حفظ صحت دولته اهتمام ايلديلر نتكيم ديار شرقده ملوك اتراك بو مسلكه سالك اولوب
دولتلرينك نظامى مختل اولدقده تدبير مزبور ايله مداواته موفق اولديلر زيرا انلر اكثريا
كنديلرى عبيد ومملوكلرندن عسكر اتخاذ ايدوب عهد قديمدن برو حجر تربيه لرنده راحت
وحضوره مألوف اولان قول اوغلانلرينك معركهٔ حرب وقتالده تهاون وتكاسل اوزره حركتلرنى
مشاهده ايتدكلرنده رجال اتراكى تنبيه وتيقظ ايدوب ضرب وحربه قادر وشجاعت وجلادتى
ظاهر اطراف ممالك كفاردن ولايتلرينه جلب اولنان اسارا رايحهٔ نو آمده يى تملك ايليوب آداب
دين اسلامى ولوازم حرب وقتالى تعليمدنصكره مصاف حربده انلر ايله اعدالرندن اخذ
انتقام ايلديلر كذلك مملكت افريقيه ده واقع موحدين دولتنده دخى طوائف عسكريه نك نظامى
مختل اولدقده قبائل عرب وطوائف بربريه دن عسكر جديد ترتيب ايدوب قواى مملكه عارض
اولان سكتهٔ تعطيلى دفع ايله طبيعت دولت عارضهٔ خللدن سلامت بولدى والله وارث
الارض ومن عليها فصل فصل ثالثك اون ايكنجى فصلى ملك ودولتك امتداد وبقاده
اشخاص بنى آدمك عمر طبيعيسى ولديغى بياننده در معلوم اولاكه اطبا ومنجمين زعمنجه
اوزره انسانك عمر طبيعيسى يوز يكرمى سنه اولوب مادامكه بدن انسانده مانع حيات

اولان اسباب سماويه وآفات ارضيه دن امين وسالم اوله بحسب الطبيعه يوز يكرمى سنه معمر
اولور ديديلر وعند المنجمين عمرك زياده ونقصانى ايله تفاوتى كواكب سياره دن قمر منسوب
اولمغله طبايع مولودده اوضاع قمرك اختلافيله امتداد مسافهٔ عمر مختلف اولور قمر ايچون
سنين صغرى وسنين وسطى وسنين كبرى اثبات ايتملريله انسان ايچون عمر طبيعى فرض اولنان
يوز يكرمى سنه قمرك سنين كبراسيدر ديديلر وكذلك عند المنجمين بين الكواكب واقع اولان
بعض قراناتك دخى عمر بشرده تأثيرى اولمغله ادلهٔ قرانيه اقتضاسى اوزره بعض اعصارده
بر قران واقع اولور كه اول عصرده متولد وموجود اولان رجالك اعمارى يوز يكرمى سنه دن
زياده يا دخى ناقص اولور ديديلر شويلكه تقدير عزيز عليم ايله صحيفهٔ آسمانده واقع اولان
قراناتك بعضيسى عمر انسانك مائه كامله يه بلوغنى اقتضا ايدوب وبعضيسى دخى اللى سنه

وبعضيسى دخى سكسن وبعض اخرى يتمش

معمر اولمق اقتضا ايدر ومله اسلاميه ده اشبو امت مرحومه نك اكثرينك عمرى التمش ايله يتمش آراسى
اولديغى حديث شريف ايله ثابتدر لكن انسان ايچون عمر طبيعيسى اولان يوز يكرمى سنه دن زياده
معمر اولمق نادر واقع اولور مگر كيم منجمين زعمى اوزره بعض قرانات علويه واوضاع غريبهٔ
فلكيه ظهوريله حاصل اوله نتكيم قرآن كريم ناطق اولديغى اوزره حضرت نوح صلوات الله تعالى
عليه وسلامه حضرتلرى طقوز يوز اللى سنه معمر اولوب وعاد وثمود قوملرندن شداد بن عادك
امثالى رجال حقنده منقول اولمشدر معلوم اوله كه دول وسلطنتلرك امتداد وبقاسى دخى اعمار بنى آدم
كبى قرانات فلكيه مقتضاسى اوزره زياده ونقصان ايله مختلف ايسه ده لكن اكثريا وقائعده اوچ قرنه
مدتنى تجاوز ايده كلمشدر زيرا هر بر قرن قرق سنه ايله تقدير اولنوب اوچ قرن يوز يكرمى سنه يه
بالغ اولمغله دولتلرك عمر طبيعيسى دخى انسانك عمر طبيعيسيله مساوى اولور بو امرك اصلى
بويله در كه قرآن عظيمده حَتّى اِذَا بَلَغَ اَشُدَّهُ وَبَلَغَ اَرْبَعِينَ سَنَةً آيت كريمه سنده مستفاد اولديغى
اوزره انسانك نشو ونما وتكامل اعضا وقوا جهتيله رتبهٔ كماله وصولى قرق سنه ده حاصل ومراحل
عمردن قرق مرحله قطع ايتدكده مسافهٔ سنك حد وسطنه واصل اولوب مدت مذكوره بدايت خلقتدن
ونهايت شيخوخت ميانه سنده واسطهٔ العقد قلادهٔ عمر اولمغله خير الامور اوسطها فحواسى اوزره
بر قرنك مدتى عمر وسط آدميه قياساً قرق سنه ايله تعيين اولنمشدر وكذلك امر الهى صحراى
تيه ده بنى اسرائيلك قرق سنه مكث وتوقفلرى حكمتنى بياننده سابقا ذكر اولنان نكتهٔ لطيفه
بر قومك محو وافناسى وذريتلرنده قوم آخرك نشو ونماسى قرق سنه ده حاصل اولديغنه
دلالت ايدركه حضرت موسى عليه الصلوة والسلام ارض شامده كنعانيانه غزا ايله بنى اسرائيله
امر ايتدكده بونلر فرعونك وجبابرهٔ قبطك تحت قهرنده مدت مديده پامال ذل وهوان اولوب
قلوب قاسيه لرينه رعب وهراس مستولى اولمغين بنى كنعان ايله محاربه دن استنكاف وامر
الهى يى استخفاف ايتملريله جناب رب العالمين جل شانه بونلرى قرق سنه صحرا جنبه ده حبس

واقعا ایله مجازات ایلدی بعده بونلرك نسلندن شجاعت وجلادت اصحابی رجال غلو ایدوب
بنی کنعانه غزا وارض شامه استیلایه اقتدار ایله امر وحکمنی تنفیذ ایتدیکی فصول سابقه ضمننده
ذکر وتفصیل اولنمشیدی **معلوم اولهکه** دولت وسلطنتلرك اکثریا عمر وبقاسی اوچ قرنی تجاوز
ایتمدیکی بوندن ناشیدرکه هر دولتك ابتدای ظهورنده قرن اولده موجود اولان رجال الفقر وفاقه
وضرورت ومضایقه یه مألوف وشدت وصلابت ایله موصوف اولوب معارك حرب وقتاله هجوم واقدامه
قدم اهتمامه قیام ولحراز عز وشرفده جملهسی متساویة الاقدام اولملریله سورت عصبیتلری محفوظ
اولوب غیرت وحمیت ایله قهر اعداده جانبازی مرهوب اولمغله خصملری مغلوب اولور اما ابتدای
ظهور دولتدن قرق سنه مقداری زمان مرور ایدوب نوبت سلطنت قرن ثانیه اسلافدن اخلافه نقل
ایتدکده هزار کلفت ومشقت ایله اسلافك مالك اولدقلری عز وشرفی بونلر بی رنج وتعب نائل
اولملریله امن وراحته طالب وترفه وتنعمه راغب اولوب قدوسای دولت اظهار کبر ونخوت
ایله اعوان وانصار دولتی تذلیل وتحقیر ایتملریله قلبلری مکسور اولوب اسلاف زماننده مشاهده
ایتدکلری لطف واکرامی اخلافدن مشاهده ایتمهملریله عزم وهمتلرینه فتور وسعی وجدیتلرینه
قصور عارض اولور لکن قرن اولا ایله قرن ثانی ما بیننده زمان مدید تخلل ایتمیوب اسلافك
اوضاع واطوارنی مشاهده ایدن رجال هنوز بالکلیه منقرض اولمامغله ایچلرندن بعضیلری
حفظ ناموس دولتده غیرت وحمیتی ترك ایتمیوب هم رجال ونحن رجال فحواسی اوزره
قرن اولده اسلافك نائل اولدیغی عز وشرفك عود ورجوعنی رجا یاخود حالا کندیلرده دوام وبقاسنی
ادعا ایله میدان حرب ووغاده مدافعهٔ اعدایه اهتمام ایدرلر **اما** سکسن سنه مرورنده اوچنجی قرنك
رجالی قرن اولدن زیاده بعید اولمغین حرب وقتالده اسلافك همت وغیرتلری ولذایذ دنیویهدن
شیء قلیل ایله قناعتلری شهودلری اولمیوب ملك دولتده عز ونعمته نوجهله نائل اولدقلری
معلوملری اولمامغله ترفه وتنعمه مألوف ومأنوس وطرف دولتدن سلفلری حقنده سبق ایدن رخصت
ومساعدهدن مأیوس اولوب شمشیر جلادتی آویختهٔ طاق نسیان ایتمکله حفظ وتربیه یه محتاج
نسوان وولدان کبی دولتك عیالی اولورلر **شویلهکه** سطوت عصبیت جوهر فطرتلرندن ساقط
اولوب محافظهٔ ملك ودولت ومدافعهٔ اعدای سلطنتده همتلری قاصر ومطالبهٔ عجز وتصورلری
ظاهر اولمغین اطراف ممالکه اعدا مستولی اولدقده مقاومته قدرتلری اولمغله مالك تاج وتخت
وصاحب ملك وسلطنت اولان پادشاهلر اصحاب شجاعت وجلادتدن بونلرك غیری رجال ایله
استظهاره محتاج اولور **بو تقدیرجه** ملوك وسلاطین ابتدای ظهور دولتده کندیلره مظاهرت
ایدن قوم وقبیلهیی طرد وتبعید ایدوب اجانب واباعددن حرب وضربه قادر دلیر وبهادر عسکر
ترتیبنه مباشرت وانلر ایله حرب وقتاله مبادرت ایتمکله دائرهٔ دولتی اعدادن حمایه وصیانت ایدوب
مشیت علیهٔ الهیه تعلق ایتدیکی وقته دك نظام کارکاه دولت پابرجای قرار اولور **فعلی هذا**

اشبو

اشبو تحقیق وبیان ایله ظاهر وعیان اولدیکه اکثر زماننده قرن ثالثده ملك ودولت حد وقوفدن
درجهٔ انحطاطه مائل وطبیعت سلطنتدن رونق شباب زائل اولوب مزاج ملکه ضعف وهرم مستولی
اولور **کذلك** برخاندانده نشئت ایدن رجالك حسب وشرف ایله امتیاز واشتهارلری دخی دردنجی بطنده
منقرض اولدیغی بوندن اقدم ذکر اولنوب عقلی ونقلی برهان قطعی اقامت اولنمشیدی اکر ادلهٔ مذکوره
صدق وانصاف ایله تأمل اولنوب جادهٔ حقدن اعتساف اولنمز ایسه قوللرك صدق وحقیقتی
ظاهر اولور **معلوم اولهکه** دوام وبقای ملکده اعتبار اولنان قرون ثالثهدن هر بر قرن قرق سنه
اعتبار اولنمغله دولت ایچون عمر طبیعی فرض اولنان یوز یکرمی سنه معتبر اولمش اولور ومدت مذکوره
اکثر وغالبه مبنی اولمغله هر دولتده حکمی جاری اولمیوب **بلکه** بعض وقتده یوز یکرمیدن زیاده ممتد
یا دخی ناقص وقتده زائل اولور **لکن** اکثر اوقاتده بالتقریب یوز یکرمی سنهیی تجاوز ایتمیوب
یا اندن متقدمجه یا دخی صکره مندرس اولور ودخی بعض اوقاتده عمر دولت یوز یکرمی سنهیه
بالغ وقواسنه ضعف وهرم مستولی ایکن خصم وعدوسی ظهور ایتمیوب یاخود تدبیر وعلاجه
موفق اولمغله مدت مدیده باقی قالور لکن اکر اثنای ضعفده خصم قوی ظهور ایتمش اولسه مدافعهسنه
امکان ومقابلهیه تاب وتوان اولمامغله دخی متقدم منقرض ومندرس اولوردی اما **فاذا جاء**
اجلهم لا یستأخرون ساعة ولا یستقدمون نص کریمی اوزره آجال مقدرهٔ امم تقدم وتأخر
قبول ایتمکله ملك ودولت دخی اجل مسماسی حلول ایتمدکجه زائل اولماز **معلوم اولهکه** حکما
واطبا اتفاق آرا ایله انسانلرك عمرنی اوچ قسمه تقسیم ایدوب بر قسمنه سن نما وقسم ثانیه
سن وقوف وقسم ثالثه سن رجوع وانحطاط تسمیه ایتدیلر **بو امرك** اصلی بویلهدرکه انسانلرك
ابتدای خلقت ومبدای فطرتنده رطوبت اصلیهسی حرارت غریزیهسنه غالب اولمغله حرارت
رطوبته تأثیر وتصرف ایدوب علی التدریج وقتا فوقتا اعضا وجوارحده نشو ونما حاصل
وسنین عمرده یکرمی سکز سنه مرورنده تزاید ونمو غایة ونهایته واصل اولور بوندن صکره
حرارت غریزیه رطوبت اصلیه یه معادل ومساوی اولمغله نشو ونما یکرمی سکزدن قرقه وارنجه
بر قرار اوزره باقی قالوب سن وقوف تمام اولور قرقدن صکره حرارت غریزیه رطوبت اصلیهیی
نقص وافنایه آغاز ایدوب اعضا وجوارحده وهن وفتور وقوای بدنده ضعف وقصور ظاهر
اولمغله قوت کمالدن نقصانه عودت ایدوب ها تقتضا محلهٔ خاموشانه دعوت ایدر **کذلك**
دقیقه شناسان فن تاریخك بعضیلری دخی ایام ملك ودولتی مراتب عمر انسانه قیاس ایله اوچ قسمه
تقسیم ایدوب اوائل دولته سن نما واواسطه حد وقوف واواخره وقت رجوع اطلاق ایتدیلر
واقسام مزبورهدن هر قسم دوره زحل اعتباریله اوتوز اوچ سنه درت شهر ایله تقدیر اولنمغین
اکثر اوقاتده حسب العاده عمر دولت یوز سنه ده منقرض اولمق اوزره السنه ناسده مشهور اولدی
ودخی قرون رجالدن هر بر قرن دوره زحله قیاساً اوتوز اوچ یل درت آی فرض اولندقده یوز سنه

تمامنده اوچ قرن منقرض اولمش اولور بو صورتده بر طفلك ابا واجدادنك هر يوز سنه ده
اوچر شخص بولنمغله بيك سنه تمامنده اجدادنك اوتوز كسنه بالغ اولمش اولور بناءً عليه بر شخصك
جد اعلاسندن كندى وقتنه كلنجه سلسلهٔ نسبنه منتظم اولان ابا واجدادنك اعدادى نيجه كوكه
مشتبه اولوب جدّ اعلاسندن كندى وقتنه كلنجه مرور ايدن ازمنه محفوظ ومضبوط
اولسه ازمنهٔ معلومه نك عددلريله اعداد آبا واجداده استدلال اولنمق ممكن اولور
مثلا بر قبيله وعشيرتك جد اعلاسى اولان زيددن كندى زمانلرينه كلنجه اوچيوز سنه مرور
ايتديكى مجزوم ومعلوم اولوب لكن زيددن انلره كلنجه موجود اولان ابا واجدادلرينك عددى
مشتبه اولسه اوچيوز سنه ده طقوز قرن دور ايدوب وهر قرنده ابا واجداددن بر شخص فرض اولنمغله
سنين مزبوره ده اول شخصك ابا واجدادنك طقوز نفر كسنه موجود اولمق اقتضا ايدر اكر
اون نفر ظن اولنديسه بر نفر زياده وغلط واقع اولور سكز تخمين اولنديسه بر نفر نقصان
ايله خطا واقع اولمش اولور كذلك بر شخصك ابا واجدادنك عددلرى مجزوم ومعلوم اولوب لكن
عدد ازمنه سى مشكوك اولسه ابا واجدادك اعداد معلومه سيله سنين ماضيه نك عددلرينى
تعيينه استدلال اولنور والله معدل الليل والنهار فصل ثالث ملك فصولنده اون اوچنجى فصل
رتبهٔ رفيعهٔ ملك ودولته نائل اولان رجال ابتداى ظهورلرنده بدويلره مخصوص اولان ضرورت
وقناعت طورنده اولوب بعده طور بداوتدن طور حضارته انتقال وبلدى وحضرى يلركبى زيب
وزينته وعز وحشمته اشتغاللرى بياننده در معلوم اوله كه ملك ودولتك اوائلنده بداوت
و اواسط واواخرنده حضارت طورى امر ضرورى اولوب مبادى دولتده قناعت وضرورت
واواسط واواخرده توسيع دائرهٔ حشمت ايله زيب وزينته ميل ورغبت مقرر در زيرا دعواى
دولت وداعيهٔ ملك وسلطنت ايله خروج وظهور ايدن رجالك قوت قاهره ايله ممالكه استيلالرى
تعاون وتناصرده حميت وغيرتلرينه ونيروى بازوى جلادتلريله بطش وشدتلرينه موقوف اولوب
دخى بو حالت اكثريا جلب وسلبه مألوف ومداوم وبريّه وباديه يه ملازم اولان رجاله مخصوص
اولمغله اهل ملك ودولت واصحاب سلطنت اوائل ظهورده بدويت طورينه ملازمت ايدوب شجاعت
وجلادتده قوى وقدر ضرورى ايله مكتفى اولورلر بعده ملك ودولت مركزنده قرار ونصابنده
استقرار ايدوب رنج وعنا زائل ويسر وغنا حاصل اولدقده رجال دولت اهاليسى موفور وخصب ورخا
ايله معمور اولان بلاد وامصاره نازل اولوب فراغ بال ورفاه حال ايله ترفه وتنعمه مشغول اولورلر شويله كه
مأكولات ومشروباتده وملبوسات ومفروشاتده زياده كلفت وتشييد مبانى وترتيب اوانيده كمال
دقت ايدوب حظوظات نفسانيه لرينى تحصيل وتكميلى لازم ومهم اولان صنايع وحرف اصحابنه
اكرام ورعايت ايله ترتيب اسباب زينت وتوسيع دائرهٔ حشمت ايدرلر وملك وسلطنتده بو حالت
دولتلرك قوت ومكنتى ورجالك ميل ورغبتلرى نسبتيله مختلف ومتفاوت اولوب هر ملك ودولتك

وسعت وقوتنه واهاليسنك ميل ورغبتلرينه نظر ايله ترفه وتنعمدن حصه لرى متعين اولور بناءً
عليه تعيش وتنعم ملك ودولتك وسعت وقوتنه موقوف اولوب وسعت وقوت دخى تأسيس
مبانئ ملك ودولت وتشييد اركان سلطنتك صكره حاصل اولمغله اواسط ايام دولتده ظاهر اولان
طور حضارت طور بدويتدن صكره حاصل اولمش اولور ورتبهٔ علياى ملك وسلطنته اعتلا ايدن
رجال استيلا اولدقلرى ممالكه كنديلردن مقدم مالك اولان ملوك سالفه نك احوال وافعالنى
مشاهده ومعاينه ايتمكله اكثريا اوضاع واطوارده انلرك اثرينه اقتدا ايدوب حشمت وزينتده انلر
ترتيبنى اختيار ايدرلر نته كيم صدر اسلامده طائفهٔ عرب اعلاى كلمة الله قصديله بريه وباديه دن
شرق وغربه سفر وفوز وظفر ايله مؤيد اولوب ممالك فرس وروم فتح وتسخير وابنا وبناتلرينى اخذ
واسير ايتدكلرنده هر خصوصده اوضاع واطوارلرينى مشاهده ايدوب ملك ودولتده آيين وعادت
مسكنه سلوك ايتديلر مع هذا طوائف عرب عهد قديمده ايام فتوحات ومغازيه كلنجه طور بداوت
اوزره ضرورت وقناعت اوزره تعيشه مجبول اولمغله اكل وشربده وركوب ولباسده وسائر خصوصده
قدر حاجت ايله اكتفايه مألوف اولوب اكاسره وقياصره دولتلرنده معتاد اولان مراسم زيب وزينت
واسباب عيش وعشرت يانلرنده مجهول مطلق ايدى حتى منقولدر كه طوائف عرب بدء اهل اسلام
ممالك عراقه مالك اولدقده قوم فرس كرده ديمكله معروف يوفقه اتمكلرى ياپوب بونلرك
مجلسلرينه احضار ايتدكلرنده بو مقوله اتمك ديارلرنده مفقود وقطعا مشهودلرى اولمغله
اولحده كاغد ظن ايتديلر كذلك خزينهٔ كسراده كافور مشهود ومنظورلرى اولوب ملح اولمق ظنيله
خمير وعجينلرنده استعمال ايتديلر وقتاكه نيروى بازوى جلادت ايله فتح وتسخير ايتدكلرى بلاد
وممالكك رجال ونسوانى خدمتلرنده استخدام ايدوب اصحاب حرف وصنايعدن اول مملكتلرده
حوائج بيت ومهمات سائره نك ترتيب وتنظيمنه قادر وحذاقت ومهارتلرى ظاهر اولان رجالى
انتخاب واستصحاب ايتمكله طبخ طعام ونسيج لباس مقوله سى بريه وباديه ده مشهود ومعلوملرى اولميان
امورى انلردن اخذ وتعلّم ايدوب اسباب حضريتى جمع وترتيبه مباشرت ومبادرت ايتديلر كه
وسعت جاه ونعمت ايله هر خصوصده حذاقت ومهارت تحصيل ايدوب حضرى وبلديلره مخصوص
اولان اوضاع واطوارده اكابر فرس واعاجمه سبق وتقدم ايتديلر شويله كه مأكولات ومشروباتنده
وملبوسات ومفروشاتده كمال دقت ايدوب طرح مبانى واسلحه واوانيده واثاث بيت وسائر
خصوصلرده غاية الغايه تكلف ايتديلر كذلك ايام عيد وسرورده وسور ختان وزفافده
ترتيب اولنان ضيافتلرده دخى تكلفلر ايدوب كمال زيب وزينت وبذل نعمت ايله اظهار حشمت
ايدرلر وصحايف كتب تاريخده محمد بن جرير طبرى وامام مسعودى وانلرك غيرى اعلام مورخيندن
منقول اولديغى اوزره مأمون خليفه وزير اعظمى حسن بن سهلك كريمه سى بوران نك كندويه
عقد وتزويج ارادهسيله بالذات دار الملك بغداددن حسن بن سهلك فم صلح نام مقام جنت

اساده واقع سرای دلاراسنه نهر دجله اوزرنده زورق سوار عزم اولدقده وزیر مشارٌ الیهك حاشیهٔ مأمونه بذل وانفاق ایتدیکی عطایای بهیه‌نك ولیلهٔ زفافده مأمونك بورانه بخش واعطا ایلدیکی امتعهٔ نفیسه‌نك کثرة ووفرتی وبها وقیمتی حقنده نقل اولنان حکایه‌یه نظر اولندقده دولت عباسیه‌نك مکنت واقتدارده حال وشانلرنده تعجب واستغرابی موجب اموره اطلاع اولنور **ازجمله** وزیر اعظم حسن بن سهل روز فیروز زفافده درکاه خلیفه‌یه منسوب ومتخصص اولان خدمه واتباعه برضیافت عظیمه ترتیب ایتدیکه قرب واختصاصده رتبه‌لری اعتباریله هربرینه حال وشاننه لایق عطیهٔ جلیله وهدیهٔ بهیه ایله توفیر وتکریم اولندی طبقهٔ اولیده واقع خواص ومقربینی ایچون مشك وعنبردن معمول مدور حبه‌لر ترکیب وتخمیر ایتدروب واوزرلرینه بر کاغد وضع وهر کاغده منتفع به نیچه عقار واراضی معلوم تحریر اولنمشیدیکه اول حبه مشك آلودلری اطرافه نثر وتفریق ایتدکده حسب البخت والاتفاق هر کیمك یدینه واصل اولورسه اول عقار واراضی بروجه تملیك داخل حوزهٔ تصرفی اولوردی وطبقهٔ ثانیه‌ده بولنان خدام خلیفه ایچون دخی تام الوزن وکامل العیار اونربیك دینار اولچق اوزره برر صره ترتیب اولنوب هر بریسی فرقا بتماجلرینه بذل ونثار اولندی کذلك طبقهٔ ثالثه‌ده مرتب اولان خدمه واتباعه دخی اونربیك درهم اولچق اوزره برر صره انعام واحسان اولندی ویوم زفافده مقدم مأمون خلیفه حسن بن سهلك سراینه نزول واقامت ایتدیکی اثناده خدمتکذاران دولته بوذکر اولنان اموالك اضعاف مضاعفنی احسان ایدوب ضیافتخانهٔ عمیم النوال جود وسخاسندن خاص وعام کامیاب لطف وانعام اولمشلر ایدی وکذلك مأمون خلیفه دخی حلیله‌سی بورانه لیلهٔ زفافده مهر معجلی مقابله‌سنده بیك عدد یاقوت رمانی اعطا ایتدیکه هر بری قیمت وبهاده بی مثل وهمتا ایدی وینه شب سور پر سروره عنبر سارادن مصنوع سیم شمعدانلر اوزره موضوع متعدد شمعلر ایقاد اولندیکه من حیث الوزن والمقدار هر بری بو زمنك کال وهر منی بردر رطل وثلثان رطله معادل ایدی ومجلس زفاف انواع زیب وزینت ایله آراسته وبساط سندس طراز ایله پیراسته قیلنوب حریم باهر الاختصاص عصمتنسرای دولة بر حصیر دلپذیر بسط اولندیکه تار وپودی ذهب وزردن مصنوع وانواع در وکوهرله مزین ومحلی ایدی مأمون بو حصیری کوردکده

قاتل الله ابا نواس کانه بصر هذا	حیث یقول فی صفة الحبب
کأن صغری وکبری من فواقعها	حصباء در علی ارض من الذهب

یعنی شعرای عربدن ابو نواس نام شاعری الله قتل ایلسونکه صفت خمرده نظم وانشاد ایتدیکی بیت مشهوری کویا بو حصیری کوروب انك حقنده انشاد ایلدی دیدیکه معنا بیت ابو نواس صهبای زرد فامله مملو بر ساغر اوزرنده صغیر وکبیر باده حبابلرینی کوروب بو حالتی التوندن مخلوق بر زمین دلنشین اوزرنده ابیخودانه‌لرینه شبیه خیال ایله بو بیتی انشاد ایلمشیدی

مأمون خلیفه دخی ساحهٔ ایوان اوزرینه مفروش ودر وکوهر ایله مزین حصیر زرتاری مشاهده ایتدکده بیت معهودی تذکر ایدوب ابو نواسك باده وصفنده تخییل ایتدیکی شبیه لطیف حصیر مزبورك وصفنده دخی جاریدر دیو ابو نواسی یاد وشعرینی انشاد ایلدی ودخی لیلهٔ زفافده ترتیب اولنجق ضیافت عظمی‌ده طبخ طعام ایچون مطبخ عامرهٔ دار الخلافه‌یه برسنهٔ کامله بهر یوم اوچر نوبت یوز قرق قاطر یوکی هیزم وخطب نقل اولنوب انبارده وضع اولنمشیدی لیلهٔ زفاف حلول وطبخ طعامه شروع اولندقده برسنه‌دن برو نقل وجمع اولنان هیزم وخطب کفایت ایتمیوب عاقبت خرما اغاجلرینی قطع واوزرینه روغن زیت صب ایدوب لیلهٔ مزبوره‌ده انلری ایقاد ایله تکمیل ضیافت اولندی وکذلك شب سور زفاف مدینهٔ مأمونده واقع قصر خلافتده ترتیب اولنوب وشهر بغداد ایله قصر مزبور میاننه نهر دجله تخلل ایتمکله ضیافتخانهٔ عمیم النوال الخلیفه مدعو ومأمور اولان خواص ناس نهر مزبوردن مرور وعبور ایتملری ایچون طوب وتفنك ایله مشحون اوتوزبیك سفینه احضار اولنوب وقت صبحدن آخر نهاره دك سفاین مذکوره ایله نوح قلزم موج اعیان دولت صوب مأموره بادبان کشای عزم اولدیلر **وکذلك** ابن حیان تاریخنده وابن بسام ذخیره نام کتابنده نقل وحکایه ایتدیکی اوزره بلاد اندلسده طلیطله نام بلده‌ده اندلس ملوکندن مأمون بن ذی النون نام ملك دخی خانون عباسی اوزره برسور زفاف ترتیب ایدوب کمال زیب وزینت وفر وحشمت ایله اظهار مراسم ملك ودولت ایلدی **مع هذا** خلفای امویه وعباسیه‌نك وسائر اصحاب دولك حال وشانلری اوائل ظهورلرنده طور بداوتده محصور وتنعم وتعیشلری قدر حاجت وضرورته مقصور اولوب جمع اسباب حشمت وانلری ترتیب وتکمیله آلت اولان حرفت وصنعتك قوة وقدرتلری قاصر اولمغله اوائل ظهور دولتده ذکر اولنان اموردن عجز وقصورلری مقرر ایدی **منقولدرکه** حجاج بن یوسف ثقفی بعض اولادی ایچون سور ختان ترتیب ایتدکده کسرای عجم دولتی رجالندن بعض اعیان فرانی احضار وأکاسرهٔ عجم وقتنده ترتیب اولنان مجالس سوردن استفسار ایدوب اول تاریخده مشهود ومعلومی اولان جمعیتلرك اشهر واعظمندن استخبار ایلدکده شخص معهود دخی سرپوش انداز طبیعت خطاب اولوب حجاجه بووجهله جواب ویردیکه نعم ای وزیر علی النعم وای امیر عالی همم امرای کسرادن برامیر کبیرك مجلسنده حاضر ایدم اول بزم دلپذیره عظمای فرسك بعضیلرینی دعوت وعقد انجمن جمعیت ایدوب بر عالی ضیافت ترتیب ایتمش ایدیکه اول مجلس کثیر الزحامده تناول طعام ایچون مواضع عدیده‌ده سیم خامدن معمول ومصنوع متعدد تبسیلر ایله مجلس پر زیب وفر وهر تبسی اوزرینه دردر دانه التون لنکر وضع اولنوب وهر لنکر زرینی بردربری بیکر جاریهٔ حسنایه تحمیل وهر سفره‌ده کبار فرسدن دردی کسه متربع نشین بساط عز وتبجیل اولمشلر ایدی بونلر تناول نعم وطعامدن دست شوی فراغ اولدقدنصکره صاحب دعوت اولان ولی النعمت عالی همت سفره نشین اکرام اولان مسافرلرینه

هر سفره ده حاضر اولان درت شخصه اول سفره نك الات و اوانی سنده سابق الذکر سیم تبسی ایله
التون لنکرلری و بری بیک جاریه لری هبه و تملیك ایلدی دیو اول شخص معهود بجاجه بسط
مائدهٔ مقال ایلدکده حجاجك هنوز بدایت دولتی وقتی اولمغله ترتیب ایتدیکی سور ختانده
بو یله حشمت و ابهتك اظهارنه مکنت و قدرتی اولمدیغنی اذعان ایدوب وکیل خرجنه همان
دوه لری نحر و اقدام و خلقی اطعام ایله دیو امر ایلدی **وکذلك** صدر اسلامده بنی امیه دولتی
دخی وقت بداوته قریب اولوب هنوز بعویة و بادیه ده جاری اطوار عربیه مهمل و منسی اولمامغله
ولایم سور و ایام سرورده اکثر عطیه و جائزه لری جمل و ناقه احساننه مقصور ایدی بوندن
صکره بنی عباس ایله عبیدیینک دولتلرنده و انلردن صکره ظهور ایدن دول و سلطنتلرده وسعت و
نعمت و شوکت و حشمت عظیم و جسیم اولمغله انلرك جوائز و عطایالری اجناس نقود و عروض
و انواع اقمشه و امتعه و اصناف خیل و جمال اولوب عهد سلطنتلرنده علما و شعرا یه و فقرا
و ضعفایه انعام و احسانلری بین الانام معروف و مشهور و بطون صحایف اوراقده مرسوم
و مسطوردر **وکذلك** دیار غربده قبیلهٔ کتامه نك و افریقیه ملوکی اغالبه ایله و مصرده
بنی طفج ایله حال و شانلری دخی بو منوال اوزره اولوب اغالبه و بنی طفج دولتلری بونلره نقل ایتمکله
بسط نعم و بذل کرمده اغالبه یه و بنی طفجه غالب اولدیلر **و بونه** دیار غربده لمتونه ملوکنك احوالی
دخی اندلسده طوائف ملوکی ایله و دیار غربده موحدین ایله بو مساق اوزره منساق اولوب بونلردن
صکره دخی زناته نك احوالی موحدین ایله بو منوال اوزره واقع اولمشدر خلاصهٔ کلام هر عصرده
ملك و دولت سلفدن خلفه نقل و تحویل ایدوب عزت و نعمتده زینت و حشمتده سلفلرینك آیین
و اطوارینه مراعات ایدرلر **از جمله** صدر اسلامده دولت فرس بنی امیه یه بعده بنی عباسه نقل
ایدوب بونلر ابتدای ظهورلرنده بدویت طوری اوزره باقی و قدر حاجت ایله مکتفی ایکن رجال
فرسی خدمتلرنده استخدام ایله دولتلرنده جاری اولان مراسم ملك و سلطنتی انلردن اخذ ایتدیلر
کذلك اندلسده بنی امیه دولتی دخی حالا عهد و زمانمزده موجود اولان سلاطین عربدن موحدین
و زناته ملوکنه نقل ایدوب حشمت و زینتده انلرك آیین و عادتلرینه اقتدا ایتدیلر کذلك بنی عباسك
حشمت و شوکتی تغلب و تسلط ایله **ابتدا دیالمه یه بعده سلاجقه یه بعده مملکت مصرده موالی**
بنی ایوبدن ملوك اتراکه بعده عراق عرب و عجمده ملوك تاتاردن هلاکو خاندن بدکرداره نقل
و تحویل ایلدیکی معلوم اولدیکه رسم حضارت هر ملك و دولتك قدر و منزلتنه تابع اولوب زینت
و حشمتلری شوکت و قدرتده قدر و شانلرینه نسبت ایله حاصل اولور زیرا رسم حضارت دواعی نفسانیه
و شهوات جسمانیه ده انهماك و اشتغاله مبنی اولوب بو معنا ایسه ثروت و نعمته منوط و ثروت و نعمت
دخی ملك و دولته مربوط اولمغله اهل دولتك زینت و حشمتلری اموال و املاکه کثیلالری مرتبه ظاهر
اولور اکر بو آنه دك ذکر اولنان اموره نظر و اعتبار اولنوب کما هو حقه فکر و تأمل اولنور ایسه صحیفهٔ

معمورهٔ ارضده ظهور ایدن دول و سلطنتلرك احوالنه اطلاع ایله مدعامزك صدق و حقیقتی
ظاهر اولور و الله وارث الارض و من علیها **فصل** اوچنجی فصلك اوندرد نجی فصلی اوائل ظهور
دولتده وسعت نعمت و حصول راحت ملك و دولته زیاده قوت ایراث ایلدیکی بیاننده در **بو امرك** سری
و سببی اولدرکه داعیهٔ ملك و دولت ایله خروج و ظهور ایدن رجال مطلبلرینه نائل و عزت و
نعمته واصل اولدقلرنده زوال حزن و ملال و ظهور عز و اقبال ایله قوت شهوتیه لری قوی اولوب یوما
فیوما نسل و ذریتلری کثیر و متزاید اولور و اجانب و اباعددن دائره لرینه منسوب و متخصص
اولان خدام و اتباعلری دخی سماط عمیم النوال دولتلرنده شیرین مذاق حلاوت شهد نعمة اولوب
اولاد و ابنالریده خی وقتا فوقتا نشو و نما بولمغله انلرك عدد و قوتلری انضمامیله دائرهٔ ملك و دولتلری
زیاده و اسع اولور **اما** مرور وقت و زمان ایله قرن ثالث حلول ایدوب قرن اول و ثانیده اولان دولتك
اعیان و ارکانی اولان منقرض اولمغله مزاج ملکه ضعف و هرم مستولی اولدقده خارجدن کلوب انلره
انتساب و انتما ایدن خدام و اتباع تمهید مبانی ملك و دولتده علی وجه الاستقلال تدبیر و تصرفدن
عاجز اولورلر **زیرا** بونلر قبیلهٔ دولته خدمت و اعانت قصدیله انتساب ایدوب حجر تربیه لرنده محکوم
و مرزوق عیال اولمغله حکم و تصرفلری مخدوم و متبوعلرینك موکول عهدهٔ همتلری اولمش ایدی
کذلك اصول دولت منقرض اولدقده فروع انجوبن تمکین و ثبات متصور اولمیوب ضابطهٔ جمعیتلری
پریشان و نام و نشانلری کتشدهٔ صحیفهٔ نسیان اولمغله ملوك و حکامك مبادی ظهورده ثابت اولان
قوت اصلیه سی محو و زائل اولور **بو بنده اقدم** ذکر اولندیغی اوزره عهد همایون نبویده و خلفا ایامنده
مضر و قحطان قبیله لرینك رجالندن عدد مسلمین انجق یوز اللی بیك نفره یا اکه قریب مبلغه بالغ ایکن
وقتاکه و عد کریم الهی اوزره آفتاب عالمتاب اسلام افاق اقطاره پرتو انداز اولوب ممالك مشرکین
داخل حوزهٔ حماة دین مبین اولدقده خلفای اسلام مغانم کثیره ایله اغتنام ایدوب وسعت ملك
و دولت و کثرة جاه و نعمت ایله نسل و ذریتلری و خدام دولتلری متوفر اولمغله زمرهٔ موحدین جنود
مسلمین عدد مذکورك اضعافنه بالغ اولدی **منقولدرکه** خلفای بنی عباسدن معتصم بالله ممالك
رومده عموریه فتحنه رایت افراز غزا اولدقده مبارزان اسلام طقوز یوز بیك رجال اولوب کثرة
جنود موحدین ایله بلدهٔ عموریه ضمیمهٔ بلاد مسلمین اولدی معتصم بالله زماننده عساکر اسلامك
طقوز یوز بیك نفره بلوغی استبعاد اولنسونکه عدد مذکور انجق خلیفه ایله عموریه غزاسنه حاضر
اولان جنود موحدینه محصور اولمیوب بلکه شرق و غربده قریب و بعیده موجود اولان قلاع و ثغورده
حفظ و حراسته مأمور حماة و محافظینك مجموعی تعداد اولندقده نقل مذکور موجه اولمغله
درجهٔ صحتدن بعید اولماز امام مسعودی نقلی اوزره مأمون خلیفه وقتنده بیت المالدن ترزیق
و انفاق مصلحتیچون اول وقتده اقارب خلیفه دن موجود اولان بنی عباس ابن عبد المطلب
تعداد اولنوب سلالهٔ عباسیاندن ذکور و اناث اوتوز بیك کمسنه لابس حلهٔ حیات بولندیکی

غمته کم صدر اسلامده دولت عربك حال و شانی
بو خصوصه شهادت و دلالت ایدرکه

خیر الناس حضرت عباس رضی الله تعالی عنه وقتندن مأمونك خلافتی زماننه کلنجه ایکیوز
سنه‌دن اقل مدت مرور ایدوب بو زمان قلیلده نسب واحده منسوب اوتوز بیك نفس موجود بولنمشیدی
بو امرك ستر و سببی اولدر که ملك و دولت مرکزنده قرار ایدوب اهل دولت اموال کثیره‌یه نائل و املاك
ومما لکه مالك اولدقده قوم و قبیله‌سی و خدمه و عونسی ترفه و تنعم ایله ستریح و مطمئن البال اولوب
وفرت نعمت کثرت ذریته باعث و باد و سبب عادی اولور بناءً علیه صدر اسلامده فتح و نصرت ایله خلفاء
مسلمین مؤید اولوب خزائن قیصر و کسرایه مالك اولدقلرنده فراغ بال و رفاه حال ایله آسوده نشین مهد
راحت اولوب معتصم بالله زماننده قبیله و عشیرتلری و خدام عتبهٔ دولتلری طقوز یوز بیك نفره بالغ
اولدی و الا قبل الفتح طوائف عربك مبلغ عددلری یوز اللی بیك نفری تجاوز ایتمدیکی بوندن مرة بعد
اخری ذکر و بیان اولنمشیدی والله الخلاق العلیم فصل کتاب اولك فصولندن اوچنجی فصلك اون بشنجی
فصلی انقلاب ادوار ایله اطوار دولت مختلف اولوب هر طورده اهل دولتك احوالی دخی مختلف
اولدیغی بیاننده‌در معلوم اوله که ملك و دولت ابتداسندن انتهاسنه وارنجه نسق واحد اوزرینه
قرار ایتمیوب مرور زمان ایله بر حالدن حال آخره نقل و تحویل ایدوب حکومت و سلطنتا طوار دولتده هر طورده
اول طوره لایق و مناسب خلق ایله متخلق اولوب طور آخر حلولنده خلق اولی ترك و اخلاقندن اکه مناسب
وضعی اختیاره مضطر اولور زیرا انسانك خلق و خصلتی بولندیغی حالك مزاجنه تابع اولمغله اطوار
دولتدن هر طورده اکه مناسب بر خلق و خصلت واردر که اول طورده رجال دولتده اول حالت
ظهور ایدر پس معلوم اوله که ملك و دولتك احوال و اطواری بش مرتبه اوزرینه مرتب اولوب اکثریا اول
مرتبه‌لری تجاوز ایتمز ابتدا مرتبه‌سی اوائل ظهور دولتده فوز و ظفر طوریدر که انده دعوای سلطنت
ایله تمهید مبانی ملك قیام و استیلای مملکته اقدام ایدن رجال کندیلردن اقدم اولمالکده مالك
رقاب امم اولان ملوك و سلاطین ایله محاربه‌یه اقدام ایدوب داخل حوزهٔ حمایه‌لری اولان بلاد و امصاری
یدلرندن نزع و تسخیره اهتمام ایله مالك تاج و تخت و دولت اولورلر دولتلرك بو طورنده ملوك و سلاطین
قوم و قبیله‌سیله دکمایهٔ عز و شرف و رفعتده و منافع ملك و دولتده مشارکت ایدوب بونلردن بر ینی
کندیلره تخصیص ایله قوم و قبیله‌لرنی محروم ایتمزلر انلر دخی مقتضای عصبیت و لازمهٔ ذمت حمیت
اولان تعاون و تناصرده تقصیر و اهمال ایتمیوب متبوع و مخدوملرینك رتبهٔ رفیعهٔ سلطنتی
اعتلاسنه سعی و همت ایدرلر زیرا دولتلرك بو طوری اوائل ظهورده واقع اولوب قبائل و عشائر
میاننده محفوظ و مرعی اولان عصبیت و حمیت هنوز زائل اولمامغله اصحاب دولت قوم و قبیله‌سیله
هر خصوصده مشارکت ایدوب انلر دخی من کل الوجوه معاونت و مظاهرتده دقیقه فوت ایتمزلر
ملك و دولتك ایکنجی طوری استقلال طوریدر که ملوك و سلاطین ملك و دولت نصابنده قرار
و مرکزنده استقرار ایتدکدنصکره حکم و تصرفده انفراد و استقلال اکسکنه سالك اولوب قوم و قبیله‌سنی
امور مملکته مداخله و مشارکتدن منع ایدرلر بو طورده ملوك و سلاطین قوم و قبیله‌سیله ابتدای

اطوار خمسه

ظهورده ایتدکلری معامله و مساعده‌یی ترك ایدوب کالاول امور مملکته مداخله و مشارکتلرینی منع
و دفع ایچون مواجب معینه ایله موظف اجنبی عسکر ترتیب ایدوب قبیله و عشیرتلرینك دائرهٔ
ملك و دولتده حکم و تصرفلرینی منعه اهتمام ایدرلر تا که بر وجه استقلال مالك تاج و تخت و دولت
اولوب امور مملکتده امر و نهیلرینه و حکم و تصرفلرینه بر فردك معارضه‌سی قدرتی اولمامغله ثمرات
ملك و دولتی اولاد و ابناسندن و ندیم و مقربلرندن اختیار ایتدکلری کیمسه‌لره استدکلری وجه اوزره
توزیع و تقسیم ایدرلر و ملوك و سلاطین ابتدای ظهورلرنده اعدالرینی مدافعه‌ده کندی قوم و
قبیله‌سیله مظاهرت ایتدکلری کبی بو طورده دخی قبیله و عشیرتلرنی دائرهٔ ملکده حکم و تصرفدن
منع و زجرده ترتیب ایتدکلری عسکر ایله استظهار ایدرلر بلکه بو اثناده کلفت و مشقت و شدت و محنت
طور اولاله غالب اولوب فوز و ظفرده عسرت و انجام مرامده صعوبت زیاده اولور زیرا داعیهٔ ملك
و دولت و دعوای سلطنت ایله ابتدای ظهور و خروجلرنده اجانب و اباعدی اقارب و خویشان ایله
مدافعه ایدوب اعوان و انصارده حمیت قرابت تازیانهٔ غیرت و علاوهٔ همت اولمغله اعدالرینه
غلبه و استیلاده سهولت حاصل ایدی اما طور ثانیده اجانب و اباعد ایله اقاربك دفعنه اهتمام
اولنوب و اجانب و اباعدك همت و غیرتی اقاربه نسبت ایله اقل و ابعد اولمغله امر مدافعه‌ده صعوبت
مقرردر دولتلرك اوچنجی طوری فراغ و راحت طوریدر که ملوك و سلاطین ابتدا اعدالرینه
غالب اولوب بعده قبیله و عشیرتلرینك مزاحمه و مداخله‌لری دخی بر طرف اولدقدنصکره منافع
دولت و ثمرات ملك و سلطنتی جمع و تحصیله سعی ایدوب طبیعتلرنده مرکوز اولان امور جلیله‌یی
اظهار و تحصیل مال و ابقای محاسن آثاره اهتمام ایدرلر شویله که دخل و خرج دولتی ضبط
و جبایهٔ اموال امیریه‌ده بذل جهد ایدوب ترتیب مصارف سلطنتده ضابطهٔ عدله مراعات ایله
افراط و تفریط و تبذیر و تقتیردن احتراز ایدرلر و دخی حفظ حدود دولت ایچون شیده قلاع
و حصون و توسیع بلاد و امصاره صرف نقدینهٔ همت ایدوب و ملوك اطرافدن وارد اولان
سفیر و رسوللره حرمت و رعایت و اصحاب استحقاقه بذل مال و نعمت ایدرلر بوندن ماعدا منسوب
درکاه دولت اولان اعوان و انصاره دخی ایرادلرین توفیر و قدر و شانلرین ترفیع ایله توقیر ایدوب
بهر شهر خزینهٔ دولتدن معین و مرتب اولان علوفه‌لرینه ترقی ضمیمه‌سیله خاطرلرین تطییب ایدرلر خصوصا
عیدلرده و دیوانلرده و سائر ایام زینتده اصحاب علم و قلم و ارباب سیف و علم ایچون مخصوص
لباسلر ترتیب اولنوب اولکونلرده هر طائفه کندویه مخصوص اولان زی و قیافت و حشمت و زینت
ایله مقاملرنده قائم اولمغین عقد صلح بینلرینه الیف اولنان اصحاب دوله عرض مفاخرت و اهل
حرب و بغیه اظهار هیبت و سطوت ایدرلر معلوم اوله که اطوار خمسه‌دن اشبو طور ثالث
اصحاب ملك و دولتك رأی و تدبیر ایله استقلال و انفرادلری اطوارینك آخری اولوب تدبیر و
تصرفده رجال دولتك استقلالی بو طورده تمام اولور زیرا اولکی و ایکنجی و اوچنجی طورلرك جمله‌سنده

ملوك وسلاطين رأی وتدبيرده لكرلك اثرينه اقتدا ايتميوب تنظيم مصالح دولت وترتيب قوانين
سلطنتده كندی رأی واجتهادلريله عمل ايدوب كنديلردن صكره سرير سلطنته مالك اولاجقلره
ايضاح طريق ايتديلر ملك ودولتك دردنجی طوری اسلافك اثرينه اقتدا وملوك اطرافيله
مصالحه يه رضا طوريدركه بو طورده اولياء دولت سلفلرينك ترتيب وتمهيد ايتدكلری
قوانين ايله عمل ايدوب كنديلرله همپايه اولان ملوك وسلاطين ايله حسن معامله يه رغبت ايدرلر
شويله كه اسلافك ترتيب ايتديكی قوانين مرسومه دن بر قانونه مخالفتدن اجتناب ايدوب انلرك
اثرينه تقليد ايتمدكلری صورتده نظاملری فاسد ورايلری كاسد اولمق زعميله تقليد اسلافده
دقيقه فوت ايتمزلر ملك ودولتك بشنجی طوری اسراف وتبذير طوريدركه اولياء دولت
بو طورده اسلافك جمع ايتديكی خزاينی شهوات نفسانيه لرينه وخواص ومقربينه صرف واتلاف
ايله اسراف ايدوب وامور عظيمه يی نا اهل اولان رجاله تقليد ايله بقيه ء اسلاف وعظما
واشراف دولتك قلبلری مكسور اولمغين انلر دخی حقد وحسدی ضميرلرنده اضمار ايدوب
وقت حاجتده نصرت واعانتی ترك ايدرلر بو صورتده اسلاف دولتك اعمال فكر ودقت
وهزار كلفت ومشقت ايله تأسيس وتمهيد ايتدكلری قواعده مراعات اولنمامغله مبانیء
عز ودولت متزلزل ومنهدم اولوب مزاج مملكه بر مرتبه ضعف وهرم مستولی اولوركه تدبيرنده
حكما وعقلا عاجز اولورلر نته كم فيما بعد سرد اولنه جق فصول ضمننده ذكر وتفصيل وبيان اولندقده
مدعامزك صدق وحقيقتی ظاهر ومتجلی اولور والله خير الوارثين فصل كتاب اولك اوجنجی
فصلنك اون التنجی فصلی دولت وسلطنتلرك صحيفه ء عالمده دائر وباقی اولان اثاری اصلنده قوت
وقدرتلری نسبتنده اولوره واقعدر بو امرك سر وسببی اولدر كه هر ملك ودولتك اثاری طبيعت
ملكده ثابت اولان قوت اصليه يه تابع اولمغله قدر ودرجه سی اعتباريله ظاهر اولور جمله آثار
دولتك بری قلاع عظيمه وحصون منيعه وساير مبانیء رفيعه بو اثار ايله ملك ودولتك
قوت ووسعتنه استدلال اولنور زيرا بو مقوله ابنيه ء عظيمه نك حصولی آلات وادوات كثيره
وفن بناده ماهر عمله نك اجتماعنه موقوف اولمغله بر دولتك دائره سی وسيع واطراف و
وجوانبی فسيح اولوب مملكت ورعاياسی كثير اولدقده افاق واقطاردن عمله ء كثيره جمع
اولوب فوق ما يتصور ابنيه ء شامخه بنياد اولنور نته كيم سوره ء شعراده وسوره ء فجرده عاد
وثمود قومنك تشييد وبنا ايتدكلری ابنيه ء عظيمه حقنده وارد اولان ايات بينات بو خصوصه
دلالت ايدوب كنديلردن ظهور ايدن اثار عظيمه ملك ودولتده قوت ومتانتلرينه دليل اتخاذ
اولندی وحالا عراق عربده اثاری مشهود ومعروف اولان ايوان متين البنيان كسرايی دخی ملوك
فرسك متانت بنياد ملك ودولتلرينه دلالت ايدر حتی خلفای عباسيه دن هارون رشيد
عليه رحمة المجيد ايوان كسرايی هدم وتخريبه شروع اراده سيله يحيی بن خالد برمكی ايله

استشاره ايتدكده مبادرت ومباشرت اولنمق اوزره رأی ايتمش ايكن هارون اصغا ايتميوب هدم
وقلعنه شروع وممكن اولمامغله رأيندن رجوع ايتدی بوندن معلوم اولدی كه تخت نشين دولت
اولان ملوك وسلاطينك بعضيلری بر بنای عظيم بنيادينه قادر اولوركه ساير ملوك انی هدم
وتخريبنده عاجز اولور مع هذا هدم ايله بنا بيننده سهولت وصعوبت جهتيله بون بعيد اولديغی
ظاهر اولمغله اولمقوله ابنيه ء عظيمه يی تشييد وبنا ايدن دولت ايله هدم وتخريبنده عاجز اولان
دولتك قوت وقدرتده تفاوتی ظاهر اولور وكذلك دمشق الشامده ملوك امويه دن وليد بن
عبد الملك بناسی اولان اسرای عالی طاقی وقرطبه ده بنی اميه جامعی وبر جسر عظيم كه بونلرك
هر بری بانيلرينك عظم شاننه دلالت ايدر وكذلك ديار اندلسده قرطاجنه بلده سنه اجرای
ماء ايچون متعدد مقوس طاقلر اوزرينه مبنی قنوات مسنمات بنا وانشا اولنمشدركه هر بر طاق
جوزا نطاق كهكشان پيوسته اولنمشدر وبونه ملوك ماضيه دن شرشال نام ملكك ديار غربده
اثاری ومصرده موجود اولان اهرام وساير اثار جسام بانيلری اولان ملوك وسلاطينك دولتلرينك
قوت وضعفنده تفاوت واختلافلرينه دلالت ايدر معلوم اوله كه ملوك متقدمينك وسلاطين
اقدمينك اثار عظيمه لری انشاسی بناده ماهر عمله نك كثرت واجتماعيله وجر اثقال ايچون مصنوع
وموضوع اولان آلات هندسيه استعماليله حاصل اولوب ايام سالفه ده ملوك ماضيه نك همت وغيرتلريله
حصوله كلمشدر والا عوام ناسك زعم واعتقادلری اوزره شداد وعاد وامثالی رجالك
جثه لری بزم اجسام وابدانمزدن اعظم واقوی اولديغنه مبنی دكلدر زيرا افراد بشر نوع واحد تحتنده
داخل اولمغله عظم اجسام وكبر ابدانده اثار عظيمه لری كبی بينلرنده تفاوت واختلاف يوقدر
لكن قصه پرداز آزادن اخبار سلفدن بعضيلری بو خصوصده نيجه اقوال واهيه نقل وحكايت ايدوب
قوم عاد وثمود وعمالقه وبنی كنعانك جثه لرينك عظم وضخامتی حقنده حددن بيرون
وقياسدن افزون مبالغات عظيمه واخبار كاذبه يی نقل ايدوب كتب حكاياته درج وسطر ايتديلر اول حكايات
كاذبه نك عجايب وغرايبندن بری عوج بن عناق حقنده نقل اولنان حكايه در كه بنی اسرائيلك عمالقك
شامده مقاتله ايتدكلری بنی كنعانك بركسه در شخص مزبوری طول قد وقامت ايله وصفده مبالغه ايدوب
ديديلر كه عوج ابن عناق زياده طويل القامه اولمغله قعر درياده صيد سمك ايدوب قرص شمسده
طبخ ايدردی ديو نقل وحكايت ايلديلر حال بوكه نوع بشرك طول وقصرده وصغر وكبرده احوالنه
جاهل اولدقلری كبی كواكب سماويه نك احوالنه دخی جهللرينی اظهار ايدوب جرم شمسه حرارتی اثبات
ايتمكله قريب اولان مواضعك سخونت وحرارتی بعيد اولان محللردن اشد واقوی اولور ديو زعم ايتديلر
بلمزلركه جرم آفتاب مركبات عنصريه كبی طبايع مختلفه دن مركب اولميوب بر جسم بسيط مضیء جرم
لطيف نورانی اولمغله كثافت مزاجيه دن بری حرارت وبرودتدن عاريدر بلكه حرارت شمسك
نور وضياسی ايله حاصل اولوركه جرم شمس افقدن طلوع ايدوب وجه ارضی تنوير ايتدكدنصكره

سطح زمیندن اشعهٔ هوایه منعکس اولمغله اول انعکاسدن ارضه قریب اولان محللرده زیاده
حرارت حاصل اولور و شمسک عکس شعاعله ایجاب حرارتنده بر حد معینی واردرکه اول حدی
تجاوز ایدوب وجه ارضدن بعید اولدقده اصلا اول محلده حرارت موجود اولماز محل مزبور جهة
فوقده وجه ارضدن قریب بعید کرهٔ زمهریر دیدکلری محلدرکه عند الحکما شمسک شعاعی
اول محله واصل اولمامغله زیاده بارد اولوب تأثیر حرارت شمس ایله وجه ارضدن صعود ایدن ابخره
و ادخنه ایچون کثافت حاصل اولمغله رعد و برق و سحاب و مطر اول محلده حاصل اولور بو تحقیقدن
معلوم اولدیکه جرم شمسده حرارت اولیدی طاغ باشلری دره لردن زیاده حار اولوب شمسه
قریب اولان مواضعده برودت موجود اولماز ایدی بناءً علیه عوج بن عناق حکایه سنده فرض
شمسده طبخ سمک ایله استدلال حلیهٔ صحتدن عاری اولدی و بو حکایه نک کذبنه بر دلیل دخی بودرکه
کتب تاریخده منقول اولدیغی اوزره عوج بن عناق بنی کنعاندن بر شخص اولوب بنی اسرائیل محبس
تیه دن خلاص اولدقدن صکره بلاد شامی فتح و تسخیر ایتدکلری اثناده بنی کنعان ایله محاربه
و مقاتله ایدوب جبابرهٔ کنعانیانی محو و اعدام ایتدیلر بنی اسرائیلک اول تاریخده قد و قامتلری
طول و قصرده حالا بو وقتده بزم هیکل و جثه لرمزه قریب اولدیغنه بیت مقدسک قپولرینک
مقدارلری شهادت ایدر زیرا برقاچ دفعه بیت مقدسک ابواب و حیطانی تخریب و تجدید اولنمش
ایسه ده لکن مهبط وحی و نبوت و مسجد عظیم البرکت اولمغله انبیاء اسرائیل علیهم الصلوة و السلام
وقتلرنده موجود اولان ابوابک اشکال و مقادیری رسمنه رعایت و هر عصرده بو وجهله بنا اولنه
همت اولنمشدر بو تقدیرجه عوج بن عناق ایله معاصرلری اولان بنی اسرائیل اراسنده بحسب الطول
بو مقدار فاحش ایله تفاوت بولنمق مستبعددر اهل تاریخک عوج بن عناق ماده سنده و انلرک امثالی
رجال خصوصنده خبط و خطالری بوندن نشأت ایدرکه بونلر امم سالفه نک صحیفهٔ عالمده اثار
عظیمه لرینی مشاهده ایدوب دولتلرینک قوت و همتده حال و شانلرندن غافل و اجتماع و تعاون
جمله و استعمال آلات هندسیه ایله مبانی عظیمه نک حصولندن ذاهل اولمغله بو اثار عظیمه نک
کیفیت بناسنده سنبابه کزای حیرت اولوب بانیلرینک اجسام و ابدانلرینک شدت و قوتلرینه
و هیکل و جثه لرینک عظم و ضخامتلرینه حمل ایلدیلر مع هذا اعتقادمز بو در حلیهٔ صحتدن عاطل
قول باطل اولدیغی ذکر و بیان اولنمشدر معلوم اوله که ائمهٔ تاریخدن امام مسعودی علیه الرحمة امم سالفه نک
جسم و جسدلرینک کبر و ضخامتنی بیان سیاقنده فلاسفه دن بر دلیل ضعیف نقل ایدوب لکن سند و مبناسی
اولمامغله محکم ضربنه حمل اولنمشدر فلاسفه دیدیلر که ابتدای خلقتده طبایع اجسام بنی آدم زیاده
شدت و کمال قوت اوزرینه مجبول و مخلوق اولمغله عمرلری طویل و جسم و بدنلری اقوی اولوب
طبیعتلرنده موجود اولان قوت و کمال امتداد بقا و تکامل اعضا و قوالرینی ایجاب ایلدی زیرا
حضور موت ایله حیاتک زوالی قوت مزاج و قوای طبیعیه نک ضعف و انحلالی ایله حاصل اولور

مزاج و قواده قوت کامل اولدقده اعمار زاید اولور بناءً علیه ابتدای خلقت عالمده اعمار
و اجسام بنی آدم اتم و اکمل اولوب بعده کرور اعوام و مرور ایام ایله مادهٔ حیات ناقص
اولمغله عمر بشر قصیر اولوب عصرمز رجالنده معهود اولان مبلغه بالغ اولدی بوندن صکره دخی
علی التدریج طبیعت بشرده نقصان و قصور ظهور ایدرک انقراض عالم وقتنده بر مرتبه یه
واصل اولور که قوای طبیعیه بالکلیه منحل اولوب دفعهٔ موت و هلاک ایله نشئهٔ اولی تمام و نشئهٔ
اخری و قیامت کبرا قیام ایدر دیو بو مقاله یی امام مسعودی فلاسفه دن نقل و حکایت ایلدی
لکن بو رأیی فاسد و قول کاسددرکه دلیل قطعی و سبب برهانی ایله ثابت اولمامغله زعم
و تحکمه مبنی اولدیغی اصحاب بصیرت قتنده ظاهر و هویدادر حال بوکه بر قرون ماضیه ده
منقرض اولان امم سالفه نک احداث و انشا ایدوب مساکن اولدقلری بلاد و دیارده مسکن
و منزللری اثارنی و مرور و عبور ایتدکلری طریقلری و دخول و خروج ایتدکلری قپولری معاینه
و مشاهده اولنوب حالا وقتمزده جاری اولدیغی منوال اوزره جثه و اندامزه مناسب و موافق
اولدیغی محسوس و مرئیدر نتکیم قوم ثمود عهد سابقده بریه و بادیه ده مغاره تسکننه طاشدن
اویمه مساکن و منازل اتخاذ ایدوب حالا اثار و رسومی موجود و باقی اولمغله وسعت ابواب و ارتفاع
سقوفی عهدمزده متعارف اولان قدر معروفی تجاوز ایتمامشدر زیرا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه
و سلم حضرتلری بعض غزواتده اول محلدن مرور و عبور اشکلنده منازل مذکوره قوم ثمودک مسکن
و مأولری اولدیغنی تعیین و اعلام ایدوب و قوم ثمود وقتنده بر اول محلده جاری اولان میاهک
شربندن و طبخ طعام و غسل ثیابده اشتغالندن امت مرحومه لرینی نهی و تحذیر ایتدیلر و بونه حدیث
شریفده وارد اولدیکه عهد سابقده کفر و شرک ایله نفسلرینه ظلم ایدن مشرکین خاسرینک بلاد
و دیارنه و مأوا و مثوالرینه مرور و عبور ایتمکوز الا انلره اصابت ایدن قهر و عذابک سزه اصابت
خوفیله کریه و بکاء ایدرک مرور و عبور ایدک دیو صحابهٔ کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
حضراتنه توصیه بیوردیلر کذلک ارض عاد و مصر و شام و شرق و غربده موجود سائر دیارده
واقع اماکن قدیمه نک درو دروازه و سقف و جدارلری حالا وقتمزده موجود بنی آدمک جثه لرینه
مناسب و موافق اولدیغی مشهود و معلوممز اولمغله بنی نوعمزدن زمان سابقده موجود اولان رجالک قد
و قامتلری و جثه و اندامری دخی طول و عرضده قدر معروفی تجاوز ایتمه ملری اقتضا ایدر و بونه دولتلرک
قوت و ضعفده درجه لرینک تفاوتنه دلالت ایدن اثار و علامتلری بری دخی ابناء سلاطین و بنات
خواقینک ایچون عقد اولنان سورختان و زفافده واقع جمعیت و ضیافتلردرکه ملوک و سلاطینک
ایام و سرور و مجالس سورده ظاهر اولان حشمت و زینتلری سطوت و شوکتده دولتلرینک قدر و شاننه
دلالت ایدر نتکیم مأمون خلیفه وزیر اعظمی حسن بن سهلک کریمه سی بورانی تزوج ایتدکده ترتیب
اولنان سور زفافی و حجاجک سورختانی و ابن ذی النونک ولیمه و ضیافتی حقنده نقل اولنان حکایات

بوندن اقدم ذکر وبیان اولنمشیدی ولکن ملك ودولتك عظم شان وعلو مکانته وقدر
ومنزلتنه دلالت ایدن اثارك بری دخی خزینهٔ سلطنتدن خلقه بخش اولنان عطیه لردر که هر
دولتك انعام واحسانی وسعت وقوتده رتبه سنه قیاس ایله حاصل اولور وهر دولتده معتاد
ومتعارف اولان عطیه وجایزه اول دولتك انقراض وزوالی وقتنه دك رجالی بیننده جاری اولور
انقلابات دهر ایله مزاج ملکه ضعف وهرم دخی عارض اولسه بنه ملوك وسلاطینك انعام
واحسانده تنقیص وتقصیره همتلری مانع اولور زیرا اهل دولتك همت وعنایتلری فی الاصل
ملك وسلطنتده قوة واقتدارلرینی تجاوزده واقع اولمغله وقت ضعفده دخی مألوف اولدیغی کی طورده
مراعاته سعی وهمت ایدرلر بوخصوصك صدق وثبوتنه ملوك حمیر نسلندن اولان سیف بن ذی یزنك
قبیلهٔ قریشه انعام واحسانی شهادت ایدر که ممالك یمن سنین عدیده دن بروبر وجه استقلال ملوك
حمیر وتبابعه نك تحت حکومتلرنده ایکن حبشه طائفه سی ممالك مذکوره یی بونلرك یدندن
نزع وتسخیر ایتدکدنصکره بنی حمیر ونسل تبابعه دن سیف ذی یزن طائفهٔ حبشه دن مملکتنی
استرداد داعیه سیله عصرنده کسرای فرس اولان انوشروانه استمداد ایدوب کسرا دخی امداد واعانت ایتمکله
سیف بن ذی یزن ممالك تحت ممالك یمن اولمش ایدی بو اثناده قبیلهٔ قریش طرفندن سیف بن ذی
یزنه بر وجه سفارت برقاچ کمسنه وارد اولمش ایدی بونلره ذی یزن اون رطل دینار واون رطل
دراهم بذل ونثار ایدوب وحبشی الاصل اون عدد غلام واون جاریه وبر شمامهٔ کبرا عنبر سارا
احسان ایلدی ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك جدی وامجدلری عبد المطلبه دخی
ذکر اولنان عطایا وهدایانك اون مثلنی اتحاف واهدا ایلدیکی السنهٔ رواتده دائر ومذکور وصحائف
کتب تاریخیه مسطوردر مع هذا اول وقتده سیف بن یزن انجق ممالك ایالت یمن اولوب انده دخی حکم
وتصرفی وحبشه طائفه سنه استیلاسی کسرای عجم اعانتی ایله حاصل اولمش ایدی لکن ابن ذی یزنك
اصلی نسبی تخت نشینان ملك یمن اولان ملوك حمیر وتبابعه یه منتهی اولوب ابا واجدادی ازمنهٔ
ماضیه ده ممالك عراقین ودیار هند وبلاد غربه استیلا ایتمکله بنیان ملك ودولتلری متین وقوت
وسطوتلری ظاهر وکسبی اولمغین بونلرك دخی همت وغیرتی ابا واجدادی وقتنده معتاد ومتعارف
اولان مراسم جود وعطایی اعتباره داعی اولوب ضعف حالی وقتنده دخی انعام واحسانی تضعیف ودو فره
ومهمانلر وسافرلری تعظیم وتوقیره سعی ایلدی وکذلك دیار غربده افریقیه ملوکی صنهاجیون دخی امرا
زناته طرفندن کندیلره وارد اولان سفیرلره اجناس نقود وعروض وخیل وجمالدن اشیاء کثیره بخش
واعطا ایدرلر که تفصیلی ابن رقیق تاریخنده مسطوردر وکذلك دولهٔ عباسیه ده برامکه نك جود
عطا ولطف وسخالری بین الانام معروف ومشهوردر که بر فقیری مدة العمر اغنا واحیا ایده جك ملك
ونعمت احسان ایدوب ایکی اوچ کونلك معاشنه وافی احسان ایله اکتفا ایتمزلر ایدی ودخی خلفای فاطمیه دن
ملوك عبیدیینك نایب الجبشی کاتب جوهر صقلبی دیار مصری فتح وتسخیر داعیه سیله قیروانه دن

خروج ایتدکده سفرده خلقه بخش واعطا وانعام ایچون بیك دوه یوکی اقچه خزینه ایله مصحوب
مقصوده توجه ایلدیکی بوانه دك ذکر اولنان اخبار وحکایاتدن غرض اثر دن مؤثره استدلال طریقیله
دول وسلطنتلرك وسعت ملك ومملکتده حال وشانلرینی تعریف وتوصیف اولمغله هر دولتك
قوة وشوکتی انعام واحسانده ترقیلرندن معلوم اولور وکذلك خلفای عباسیه دن مأمون الخلیفه نك
عهد خلافتنده حوزهٔ حمایه لرنده واقع جمیع نواحیدن جمع وتحصیل اولنوب دار الملك بغداده خزینهٔ
بیت الماله وضع وتسلیم اولنان اموالی کتاب ادبادن احمد بن محمد بن عبد الحمید کندی قلمیله جمع
ودفتر وجراب الدوله نام کتابنده دخی مرسوم ومحرر اولوب بو محلده نقل وبیانی مناسب اولمغله ذکر
وتحریر اولنندیکی اولا عهد خلافت مأمونده سواد کوفه دن عمال وامنا یدیله جمع وتحصیل اولنان
غله ومحصولك ثمنی یکرمی یدی بیك کره بیك کره بیك ویدی یوز سکسن بیك اقچه یه بالغ ایدی
وبینه سواد کوفه ده سنوی حاصل اولان سایر ایراد دولت دخی اون دورت بیك کره بیك کره
بیك وسکز یوز بیك اقچه یه بالغ ایدی ونجران ولایتندن هر سنه ایکیوز عدد ثیاب فاخره ارسال
اولنوب وثنتان ناحیه سندن دخی ایکیوز فرق رطل طین مختوم مقرر ومرسوم ایدیکه هر رطلی یوز
اوتوز وکسکر ناحیه سندن هر سنه اون بر بیك کره بیك بیك والتیوز بیك اقچه ایراد حاصل
اولوب ودجله ناحیه سندن دخی یکرمی بیك کره بیك کره بیك وسکز یوز بیك اقچه حاصل
اولوردی وحلوان ناحیه سنك ایرادی دخی درت بیك کره بیك کره بیك وسکز یوز بیك
اقچه یه بالغ اولوردی واهواز ناحیه سندن یکرمی بش بیك اقچه خزینه یه واوتوز بیك رطل شکر
کیلار خلیفه یه عاید وواصل ایدی کذلك فارس اولکه سندن یکرمی یدی بیك کره بیك کره بیك
اقچه واوچ بیك شیشه کلاب واون بیك رطل دهن زیت اسود ارسالی معتاد اولوب وکرمان
ایالتندن دخی دورت بیك کره بیك کره بیك وایکیوز بیك اقچه وبشیوز پارچه ثیاب نفیسه یکرمی
بیك رطل خرما وبیك رطل کمون ارسال اولنوب ومکران ولایتندن درت بیك اقچه وسند
مملکتی ایله سایر نواحی سندن اون بر بیك کره بیك کره بیك وبشیوز بیك اقچه ایله یوز اللی
رطل عود هندی حاصل اولوردی کذلك سجستان ایالتندن دخی درت بیك کره بیك کره بیك
اقچه ایله اوچیوز قطعه قماش ویکرمی بیك رطل سکر نبات ارسال اولنور ایدی وخراسان اولکه
سنك ایراد سنویسی یکرمی سکز بیك کره بیك کره بیك اقچه وایکی بیك سبیکه سیم خام ودرت
بیك رأس فرس وبیك نفر اسیر ویکرمی یدی بیك قطعه قماش واوچ بیك رطل هلیلج کلوردی
وناحیهٔ جرجاندن اون ایکی بیك کره بیك کره بیك اقچه وبیك دسته ابریشیم حاصل اولوب
وقومس ناحیه سندن دخی بیك کره بیك کره بیك وبشیوز بیك اقچه ایله بیك کولجه سیم خام
حاصل اولوردی وطبرستان وروبان ونهاوند جانبلرندن دخی التی بیك کره بیك کره بیك
واوچیوز بیك اقچه ایله التیوز قطعه طبریه دوشمه سی وایکیوز عدد کسون وشیوز پارچه

ثياب واوجيوز عدد دستمال واوجيوز جامهٔ حمام كلوردى وكذلك رىّ شهرندن دخى اون
بيك كره بيك كره بيك اقچه ايله يكرمى بيك رطل عسل مصفا كلوردى وهمدان ايالتندن دخى
اون بر بيك كره بيك كره بيك وسكز يوز بيك اقچه ايله بيك رطل رمانى زنجى واون ايكى
بيك رطل انكبين شرين حاصل اولوردى وماسبذان ايله ريّان ولايتلرندن دخى دورت
بيك كره بيك اقچه وشهرزوردن التى بيك كره بيك كره بيك اقچه ايراد حاصل اولوردى
وموصل ايله توابعندن يكرمى دورت بيك كره بيك كره بيك اقچه ايله بيك رطل عسل ابيض
حاصل اولوردى وبصره ايله كوفه مابيننده واقع اولان ممالكدن دخى اون بيك كره بيك كره
بيك ويدى يوز بيك اقچه ايراد سنوى حاصل اولوردى واذربيجان اولكه سندن دخى دورت بيك كره
بيك كره بيك اقچه وبلاد جزيره دن ونواحئ فراتدن اوتوز دورت بيك كره بيك كره بيك اقچه
وكرج ناحيه سندن دخى اوچيوز بيك اقچه ايراد حاصل اولوردى وكيلان طرفندن دخى بش بيك
كره بيك كره بيك اقچه ايله بيك رأس اسير واون ايكى بيك طلوم بالعوان صندق شكر ويكرمى
عدد كسوه حاصل اولوردى وارمنيه بلادندن دخى اون اوچ بيك كره بيك كره بيك اقچه
ويكرمى عدد قاليچه وايكيوز رأس قاطر واوتوز صندق شكر حاصل اولوردى وقنسرين اولكه سندن
دخى دردتيوز بيك التون وبيك يوك دهن زيت حاصل اولوردى وممالك شاميه دن دخى درتيوز
يكرمى بيك التون وولايت اردندن طقسان التى بيك عدد دينار وفلسطين ناحيه سندن دخى
اوچيوز اون بيك التون ايله اوچيوز بيك رطل روغن زيت حاصل اولوردى وممالك مصردن
ايكى بيك كره بيك وطقوز يوز بيك واون بيك التون وبرقه مملكتندن دخى بيك كره بيك كره
بيك اقچه ايراد حاصل اولوردى افريقيه دن اون اوچ بيك كره بيك كره بيك اقچه ايله يوز يكرمى
عدد مغرب بساطى ارسال اولنوردى وممالك يمن وحجازدن التيوز بيك ويتمش بيك التون ايله
نيچه امتعهٔ نفيسه حاصل اولوردى اما ممالك اندلسده امويه دولتلك ايرادى وخزينه لرينه
عائد اولان اموالى خصوصنده اندلس تاريخلرنده ثقات مورخيندن منقولدر كه ملوك بنى اميه دن
سكزنجيسى ناصر عبد الرحمن كه بغداد خلفاسى لقبيله ملقب بر ملك عظيم الشان ايدى فوت
اولدقده خزينه سنده موجود اولان نقود وزن اولندقده بشيوز قنطار التونه بالغ اولديغى روايت
اولندى وبنه تميما بيك نظرا اولان تواريخ دولت عباسيه دن هارون رشيد تاريخنده منظور
ومشهودمز اولديغى اوزره ايام خلافت رشيديه ده داخل حوزهٔ سلطنتى اولان ممالك عراق عرب
وعجم وشام ومصر وحجاز وافريقيه وسائر نواحيدن هر سنه خزينهٔ بيت الماله يدى بيك بشيوز قنطار
التون ايراد حاصل اولوردى ديو قيمزدهٔ براعهٔ نقل وتحقيقدر اما خلفاى فاطميين دن عبيديين
دولتلرى وسعت ملك ومملكت وقوت ومكنت سلطنتده حالا وشانلرى بوندن قياس اولنسون كه
ابن خلكان تاريخنده مسطور اولديغى اوزره عبيديين وزرلرندن فضل بن بدر الجمالى نام بر وزير

دلير دولتلرينه تغلب وتسلط ايتمشيدى ملوك عبيديندن خليفهٔ وقت افضل محروسهٔ
مصرده قتل واموال واشياسنى جانب بيت الماله قبض ايچون خزينه سى فتح اولندقده اجناس
نقوددن التى يوز بيك كره بيك التون ايله ايكيوز اللى يوك بياض اقچه بولنوب بوندن ماعدا
جواهر ولآلى وضروف واوانيدن بى مثل وبها اشياء كثيره وامتعهٔ عديده واقمشهٔ نفيسه ودواب
ومواشى متعدده موجود بولنديغى اما عباسيه وعبيديين دولتلرندن صكره حادث وظاهر اولوب
حالا وقت وزمانمزده موجود اولان دولتلرك اعظمى ممالك مصرده اتراك دولتيدر بو
دولتلك دخى ملوك اتراكدن ناصر محمد ابن قلاوون زماننده شانى عظيم وقدرى جسيم اولوب
قوت ومكنتى درجهٔ قصوايه ورتبهٔ علياية بالغ اولديغى ملك منبورك اوائل عهد سلطنتنده بيبرس
وسلار نام ايكى اميرينا مدار دولتنه تغلب وتسلط ايدوب بالجمله حل وعقد امور وفتق ورتق احوال
جمهور منبورانك يدلرنده اولمغله عاقبت امير بيبرس سلطان ابن قلاوونى خلع وكرسى مملكتنى يدندن
نزع ايدوب كندى تخت نشين دولت وامير سلارى سندارآى وزارت ايلدى بعد زمان ملك ناصر
محمد بن قلاوون دخى دستيارى عون بارى ايله ملك وسلطنتى امير بيبرسك يدندن استرداد
ومنبورى مملكت عدم آباده طرد وابعاد ايتدكدن صكره امير سلارى دخى تنكيب وتذليل ايدوب
على طريق المصادره بالجمله اموال واشياسنى اخذ وقبض ايلدكده امير سلارك نقود وعروض
وعقارى جمع ودفتر اولنمشيدى بو فقير اول دفتره امعان نظر ايدوب اموال واملاكندن واقف
اولدوغم اشيادركه ذكر اولنور اولا جواهر ثمينه دن درت بچق رطل ياقوت ولعل بدخشى وايكى
طقوز رطل زمرد وايكيوز عدد نكين مجوهر واوچيوز قطعه عين الهر ديدكلرى كوهر تابنده
اختر ولر مثقالدن بودرهمه وارنجه بيك وايكيوز اللى حبه درّ شاهوار ولؤلؤ لوى تابدار موجود
ايدى كذلك اجناس نقوددن بيك كره بيك ودرتيوز بيك دينار ايله بنه امير سلارك سراينك
بر كوشه سنده ايكى ديوار اركانده مخزون ذر خالص العيار ايله مملو عددلرى نامعلوم بر قاچ كيسه
التون ايله بيك كره بيك كره بيك اقچه دخى ظاهر اولديغى دفتر منبورده مسطور ومرسوم ايدى
كذلك درت قنطار مقدارى ذر وسيمدن مصنوع اسلحه واوانى واكه مثلا اطلس وديبا
وقماش وكمخاودكوبه صالح دواب ومواشى وعبيد وجوارى ايله عقار واراضى معلومه
بروجه محرر مرسوم صحيفهٔ دفتر ايدى بوندن صكره ديار غربده اقصاده بنى مرين دولتى
دخى خزائن كثيره واموال وافره يه مالك اولوب دفتردارلرى خسون بن توات خطيله
مرسوم بر خزينه دفترنده كوردم كه ملوك بنى مريندن سلطان ابى سعيد فوت اولوب
مخلفاتى تحرير اولندقده اجناس نقوددن يديوز قنطاردن زياده التون واكه مثلا
نيچه ذى قيمت اشياء كثيره موجود بولنديكى بعده سلطان ابى سعيدك اوغلى سلطان
ابى الحسن پدرينك فوتندن صكره تخت نشين دولت اولدقده سلطان ابى سعيددن زياده

خزائن کثیره جمع ایدوب اموال واملاکده یدبیضا غالب واولدی حتی سلطان ابی الحسن
بلاد مغربیهدن تلمسان بلده سنه استیلا ایتدکده ملوک بنی عبد الواددن تلمسان سلطانی
تاشفینك خزینه سنده مسکوك ونامسکوك اوجیوز قنطاردن زیاده ذر خالص العیار
وسائرا که مناسب تحف بی شمار موجود اولمغله جمله سنی اخذ وقبض وخزینه سنه وضع ایلدی
وکذلك بقیهٔ موحدیندن افریقیه ملوکی دخی ادخار اموال واملاك ایله معروف اولوب نقود
وعروضدن خزینه لرنده اشیاء کثیره موجود در ازجمله ملوك موحدینك طقوزنجیسی
سلطان ابو بکرك دولت وسلطنتی وقتنه بو فقیر ادراك ایدوب احوال واثارینه معاینه مراجع
ایتدیکم اموردندرکه سلطان ابی بکرك محمد بن حکیم نام اموال کثیره یه مالك بر وزیر نامدار
وامیر جلیل الاعتباری اولوب انقلاب اطوار ایام ایله رتبهٔ وزارتندن عزل وبالجمله اموال و
اشیاسی واملاکی جانب میری یه اخذ اولندقده نقود موجوده سی قرق قنطار التونه بالغ
اولوب وجواهر ولالی وفرش واوانی وعبید وجواریدن اکا مناسب اشیاء کثیره یی بالجمله
سلطان ابی بکر اخذ وخزینه سنه وضع ایلدی وکذلك تخت نشینان ممالك مصر اولان ملوکدن
ملك طاهر ابی سعید برقوق وقتنده بو عبد فقیر محروسهٔ مصرده بولنوب ملك مزبور امیر محمود
نام بر وزیرینی مصادره ایتدکده دفتر داری بالمشافهه بکا خبر ویروب دیدیکه امیر محمودك
اموالندن بنم یدمله خزینه یه وضع اولنان نقودك مبلغی بیك کره بیك والتیوز بیك التونه بالغ
اولوب بوندن ماعدا امتعه واقمشه ودوآب ومواشی وغلال وسائر اموالدن اکا مناسب
اشیاء کثیره سی اخذ اولندی دیو خبر ویردی فعلی هذا صحیفهٔ ربع مسکونده واقع اولان دوللر
سلطنتلرده ملوك وسلاطینك جمع وادخار ایتدکلری اموال واملاکك قلت وکثرتی ایله اختلاف
وتفاوتی اعتبار اولندقده هر دولتك قوت ومکنتده بربرندن فرق وامتیازی ظاهر اولور بناء علیه
برکسه کندی عصرنده موجود اولان ملك ودولته معتاد ومتعارف اولیوب آخر دولت حقنده
نقل صحیح ایله منقول اولان اموردن برامری استماع اولدقده امری مبالغیه حمل ایله رد وانکار
مبادرت ایتمیوب دول آخرده واقع اولان امور ممکنه عصرنده مفقود اولمغله استحاله و
امتناعنه قائل اولمق مناسب دکلدر زیرا وسعت جاه ومملکت وقوت ومکنتده مراتب ملك
ودولت مختلف ومتفاوت اولمغله درجات سلطنتده رتبهٔ سفلاده یا درجهٔ وسطاده واقع
بر دولتك رجالی جمیع مراتبی کندی بولندیغی دولته حصر وقصر ایدوب بوندن اعلا بر درجه
تصور اولنماز دیو اصحاب دائرهٔ امکانی تضییق ایتمکدر زیرا صحایف کتب معتبرهٔ تاریخده عباسیه
وامویه وعبیدیه دولتلری حقنده نقل وحکایه اولنان آثار واخباردن سند صحیح ایله بنی
واصل ووقوعنه علم قطعی حاصل اولان اموری ملاحظه ایدوب زمانمزده مشهود ومعلومنز
اولان دول ضعیفه نك احوالنه قیاس ایتدیکمزده بینلرنده فرق عظیم وتفاوت جسیم حاصل اولور

وهر ملك ودولتك بربرندن تفاوت وامتیازی وسعت وعمارت مملکت وقوت وکثرت رجال دولته
تابع واثار واحوالی بو نسبت اوزره جاری اولمغله ازمنهٔ ماضیه ده دول عظیمه حقنده نقل اولنان
اثار واخبارك جمله سنی رد وانکار ایله مقابله امر صواب اولمدیغی ظاهردر زیرا بو اخبار وحکایاتك
اکثری زیاده مشهور وواضح اولوب بلکه بعضیسی حد تواتره بالغ وبنیجه سی دخی ایوان کسرا واهرام
مصر کبی حس وعیان ایله مشهود ومحسوس قبیلندن اولمغین بو مقوله اخبار واثار ایله اثردن مؤثره
استدلال ایتدیکمزده هر دولتك ضعف وقوتنده قدر ومنزلتی مناقب ومآثرندن ظاهر ومنکشف
اولور واشبو مدعامزك صدق وثبوتنه عهد قریبده مسموعمز اولان بر حکایهٔ غریبه دخی دلالت
ایدر که دیار غربده ملوك بنی مریندن سلطان ابی عنان عصرنده سواحل بحر سفیددن سبته
بوغازنده واقع طنجه بلده سی سکاننده ابن بطوطه نام بر پیر سالخورده بلاد غربه قدوم ایتدکدن
یکرمی سنه دن برو دیار شرقه شد رحال عزیمت وبلاد عراق وهند ویمنه نقل وحرکت ایتمشیدی
حتی دار الملك هند اولان دهلی نام مدینهٔ کبیره یه دخی واروب اول تاریخده اوزنك نشین ممالك
هند اولان سلطان محمد شاهه بر تقریب ایله تقرب وانتساب ایتمکله سلطان هند ابن بطوطه یی
کرسی مملکتنده مذهب مالکیه اوزره تقلید منصب قضا ایله مقضی المرام ایلمش ایدی بعده بکرمی سنه
تمامنده بنه مغرب زمینه عودت سابق الذکر سلطان ابی عنانه تقرب وانتساب وملك مشار الیه
دخی ابن بطوطه یی استصحاب ایتمکله کشت وگذار ایتدیکی بلاد ودیارده مشاهده ایتدیکی عجایب
وغرایبدن بنیجه حکایات لطیفه نقل وروایت ایدردی ونقل مجلس نقل ولات اثار واخبارك اکثری
هند دولتی احوالنه دائر اولوب سلاطین هندك اوضاع واطوارلرینه متعلق بنیجه اخبار عجیبه نقل ایله
کوش هوش مستمعینی مهرهٔ طاس حیرت ایدردی ازجمله ابن بطوطه نقل ایتدیکه سلطان هند
بر محله غزا قصدیله تحریك رکاب عزم ایتدکده ساکن اولدیغی شهرك رجال ونسوان وصبیانی
عد واحصا ایدوب هر برینك التی آیلق رزق ونفقه سن بعد الحساب خزینه سندن انعام واعطا ایدر دی
بعده سفردن مملکتنه عود ورجوع ایتدکده شهره دخول ایتدیکی کوندن بر عظیم الآیی ترتیب اولنوب بالجمله
اهالیء مدینه سیر وتماشا قصدیله صحرایه چیقوب موکب سلطانیء دایرا ما دار احاطه ایدرلر پادشاه
هندك پیشکاهنده ظهر دوابه محمول منجنیقلر ایله اول جمعیته حاضر اولان اهالی یه صره صره
درهم ودینار ریخ ونثار ایدرك الآیی ایله سرایه دخول ایدردی دیو نقل ایلدیکی اهالی مغرب ابن بطوطه دن
بو حکایات عجیبه یی وبونك امثالی سائر اخبار عجیبه یی استماع ایتدکلرنده تکذیب وانکاره مبادرت
ایتدیلر بو فقیر دخی بو اثناده سلطان ابی عنانك وزیری فارس بن وردارکه صیت وصدای عالمکیر
بر وزیر ایدی انکله ملاقی اولوب ابن بطوطه نك سلطان هند حقنده نقل ایتدیکی حکایه یی بینا کره
ایلدم وخلق بیننده بو خبرلرك کذبی مشهور اولمغله بن دخی انکار صورتنده کورندیکمده وزیر مشار الیه
فارس بن وردار بکا دیدیکه زینهار دولت وسلطنتلره متعلق بو مقوله احوال واثار مسموعك اولدقده

بولندیغی دولتده مشهود اولمامغله رد وانکاره مبادرت ایتمه که زمان سابقده اسلاف
وزرادن بر وزیر محبوس اولدیغی زندانده نشو ونما بولان ولدینک ضعف عقل وقصور فهم ایله متهم
اولور سلك دیدیکی حکایه سی بو یله درکه زمان سابقده وزرادن برینی ولی نعمتی اولان پادشاه زندانه
وضع ایدوب مدت مدیده وزیر مزبور اول زندانده مکث ایتمکله کندیله بر ولد صغیری دخی اول محبسده
نشو ونما بولمش ایدی کبردك ولد مزبورك سن وسالی مبلغ عقل وکماله بالغ اولوب خیر وشرینی فرق
وتمییزه قادر اولدقده باباسیله مجلسده هر کون اکل ایتدکلری اتلرك قطعا جثه وجسدلرینی مشاهده ایتمدیکی
حیوانات لحومینه مقوله نسنه در دیو باباسندن سؤال ایلدکده باباسی دخی لحم غنمدر دیو جواب ویردکده
ولد مزبور غنم نه مقوله حیواندر دیو استفسار ایدوب بنه باباسی غنمك جثه وجسدینی دخی اوصاف
وعلاماتیله تعریف وتوصیف ایلدکده ولد مزبور غنمی دا اثنای زندانده مشاهده ایلدیکی فاره جنسندن
بر نوع اولمق کرکدر دیو زعم ایدیجك باباسی اوغل غنم ایله فاره نك مناسبت ومشابهتلری اولمیوب
هر بری باشقه نوع حیواندر دیو هر چند که اوغلنه جواب ویردی اوغلی قطعا فاره نوعندن غیری
حیوان مشاهده ایتمه مکله باباسنك جوابنی فهمده عاجز اولوب غنم وبقر فاره مقوله سی حیوان اولمق
اوزره زعمنده اصرار ایلدی کذلك بر دولتك معهود ومعروفی اولمیان امور ممکنه دن بر امرك آخر دولتده
وقوعی نقل وحکایه اولندقده دولت اخری اهالیسی اول امرك کندی دولتلرنده عدم وقوعنه
بناء رد وانکاره مبادرت ایتمیه لر زیرا کتابمزك اوللرنده ذکر اولندیغی اوزره بعض کسه لر بر شیئی
بیاننده وتعداد اموال ورجالده اغراب واعجاب قصدیله افراط اوزره مبالغه ایتدکلری کبی
دولت وسلطنتلرده وسائر خصوصده واقع ومحقق نتیجه آثاری رد وانکار ایله تفریط
وتقصیر ایدرلر بناء علیه بر امرك وقوعی نقل اولندقده انسان اول امرك اصلی ومادهسنه
نظر وافراط وتفریط جانبلرینه میل واقبالدن حذر ایدوب میزان راست عیار عقل سلیم
وطبع مستقیم ایله امکان وامتناع طبیعتلرینی فرق وتمییزده دقت ووزن وعیارده اعمال
معیار بصیرت ایتدکدنصکره دائره امکانده داخل اولان اموری قبول واقرار ودائره امتناعه
واصل اولان احوالی رد وانکار ایلسون وبو بابده لفظ امکان ایله فرض عقلی وتجویز ذهنی
معناسی مراد اولنمیوب بلکه بر شیئك ذاتنده اصل ماده سی خارجده موجود اولدقدنصکره
زیاده ونقصانی اوزره وقوعنك جوازی مراد اولنمشدر زیرا فرض عقلی معناسنه امکان محالده متصوره
دخی جار اولوب عقل انسان امر محالك وقوعنی فرض وتقدیره قادر اولمغله حوادث ممکنه بینلرنده
قدر مشترك اولمغله حاصل اولور خلاصه کلام صحیفه عالمده بر امرك وقوع وحدوثی نقل اولندقده
اول امرك ماده اصلیه سنه وجنس وفصلنه نظر اولنوب عظم شان وقوت وکمالده مقداری
معلوم اولدقدنصکره اول امرك حال وشاننه لایق اعراض وآثارینی تصدیق وامکان ذاتیسنی
تحقیق ایدوب رتبه امکاندن خارج اولان احوالی رد وانکار ایده رز بس طبیعت ملك ودولت

دخی فی حد ذاته خارجده ممکن وموجود اولان اموردن اولوب لکن وسعت وقوتده وشوکت
وعزتده درجات ومراتبی مختلف ومتفاوت اولمغله هر دولتك قوه اصلیه سی وکمال ذاتیسی اعتباریله
نتیجه آثار واعراض ظهور ایدر که قوت وکمالده اکا معادل اولمیان دولتلرده اول آثارك ظهوری
مشهود ومعروف اولمامغله دول ضعیفه نك رجالی اول دول عظیمه کندی سلطنتلرینه قیاس
ایله اعتبار ایدوب مناقب ومآثر مشهوره سنی رد وانکار ایله مقابله قانون عقل وحکمتدن

خارجدر

وَقُلْ رَبِّ زِدْنِی عِلْمًا

فصل فصول کتابدن فصل ثالث اوبیدنجی فصلی ملوك وسلاطین ابتدای
ظهورلرنده قرابت نسب یا برغیری سبب ایله قدیمدن کندیلره منسوب ومختص اولان قوم و
قبیله لرنی بعد زمان دائره قرب واختصاصلرندن طرد وابعاد قصدیله اجنبی عسکر ترتیبنه
مباشرت ایتدکلری بیاننده در معلوم اولسونکه دعوای سلطنت ایله ظهور وخروج ایدنلرك
مطلب ومراملری کندی اقارب وخویشانی واتباع واعوانی اولان قوم وقبیله سیله حاصل اولدیغی
بوندن اقدم ذکر اولندیغی وجهله بو تقدیرجه بونلرك تمهید بنای دولتده سبق ایدن
خدمتلری مقابله سنده ملوك وسلاطین قوم وقبیله سی مناصب رفیعه ومراتب سامیه ده
استخدام ایدوب ضبط وربط مملکت وجبایت اموال سلطنته متعلق خدمات جلیله یی بونلره
تفویض ایدرلر وملك وسلطنتده بو حالت بالاده ذکر اولندیغی اوزره اطوار دولتدن طور اولده
واقع اولوب مبادی ظهور دولتده ملوك وسلاطین قوم وقبیله سنه اعزاز واکرام وتوقیر و
احترامده مبالغه ایدرلر اما طور اول تمام اولوب طور ثانی ظاهر اولدقده ملك ودولت نصابنه
قرار ومرکزنده استقرار ایتمکله ملوك وخواقین حکم وتصرفده منفرد وامرلرنده مستقل وشدید اولوب
قوم وقبیله لرنی استثقال ایتدکلرنده بونلر طور اولده اولیای دولت ایکن طور ثانیده اعدای
سلطنتدن معدود اولورلر بو صورتده بونلرك دائره دولتده مشارکت ومداخله لرینی منع
ورد فعده ملوك وسلاطین خارجدن اجنبی عسکر ترتیبنه محتاج اولوب انلری ساحه دولته
تقریب وبونلری طرد وتبعید ایدرلر واتمام مصلحت ضمننده اجانب واباعده مظهر نوازش والتفات
اولوب علی مراتبهم هر برینك قدر ومنزلتی ترفیع ودائره عز وحشمتی توسیع اولنور بونلر دخی
قبیله دولتك تغلب وتسلطلرینی منع ورد فعده ملوك وسلاطینه کمال مظاهرت ومعاونت ایدوب
مصاف غیرتده تمکین وثبات وبذل نقد حیات ایله تکمیل مراسم خدمت واتمام لوازم عبودیت
ایتمکله ملوك وسلاطین بونلری محرم حریم دولت ومظهر لطف وعزت ایدوب قوم وقبیله لرینه مخصوص اولان
وزارت وامارت وولایت وجبایت متعلق مناصب رفیعه ومراتب سامیه یی بونلره تفویض وتقلید
واقارب وخویشانی دائره سلطنتدن طرد وتبعید ایدرلر لکن دولتلرده بو کیفیتك ظهوری مزاج
مملکتك اختلالنه وطبیعت سلطنتك فسادینه علامت اولوب قوای دولتك ضعف وفتورینه
دلالت ایدر زیرا ابتدای ظهور دولتده اساس بنیان شوکت وارکان دیوان سلطنت اولان اکابر

وعظمای رجالی تذلیل وتحقیر واجانب واباعده تعظیم وتوقیر عهد قدیمدن برو خاندان دولته
منسوب ومتخصص اولان قوم وقبیله نك خاطرلرینی تکدیره باعث اولمغله کانون درونلرنده
آتش حقد وحسد فروزان وکین خفاده دولتك زوالنه مترصد ونکران اولوب عاقبت
بوکارنا بهموارلك ضرر وزیانی ملك ودولته راجع وعائد اولور **واکثریا** طبیعت ملك ودولت
بو علته مبتلا اولدقده علاج پذیر اولمیوب قرنا بعد قرن تزاید ضعف واختلال ایله قوای
دولتك اختلالنه باعث اولور **بو امرك** صدق وثبوتی بنی امیه دولتنده ظاهر اولورکه
خلفای امویه حروب ومغازیده وخدمات سائره ده شجعان قبائل عربدن کندیلرله همسلك
قرابت اولان عمرو بن سعد بن ابی وقاص وعبید الله بن زیاد ابن ابی سفیان وحجاج بن
یوسف ثقفی ومهلب بن ابی صفره وخالد بن عبد الله قسری وابن هبیره وموسی بن نصیر
وبلال بن ابی برده بن موسی الاشعری ونصر بن سیار امثالی رجال استخدام ایدوب ملوك
امویه ایله بونلر رابطهٔ قرابتلری ضابطهٔ جهة وحدت وباعث عون ونصرت اولمغله عهد
مبانی ملك ودولتده خلفای بنی امیه یه مظاهرت ومعاونت ایدیلر **کذلك** خلفای عباسیه
دخی اوائل ظهورلرنده کندیلره نسل ونسب قریب اولان رؤسای عربا عانتیله بنیان ملك و
دولتلرین تشیید واقامت ایدوب انلرك نیروی بازوی جلادتلریله اعدالرین قهر وتدمیر
وممالك کثیره یی فتح وتسخیر ایلدیلر **بعد زمان** ملك وخلافت نصابنده قرار ایدوب بلوالری
منصور واعدالری مقهور اولمغله صیت وصدالری عالمگیر اولدقده رؤسای عربی دائرهٔ
ملکدن حکم ونصرتدن منع وزجر ایدوب منصبلرین اعجام واتراکه توجیه ایتدیلر **ازجمله**
اوائل دولتلرنده رجال خراسانیه دن برامکه وبنی سهل بن نوبخت وبنی طاهر نائل رتبهٔ وزارت
اولوب انلردن صکره دیالمه واتراکدن آل بویه وبغا صیف واتامش وباکباك وابن طولون
وانلرك اولاد واخفادی واعجام واتراکدن سائر رجال استخدام ایتدیلر **مع هذا** دولت
عباسیه نك دعایم عز واقبالی وقوایم مجد واجلالی قبائل عرب اعانتیله استوار اولوب مبانی
ملك ودولتلری انلرك نیروی بازوی جلادتلریله قائم اولمش ایکن بعد المصلحة ظهور وطور
استقلال ایله انلری ساحهٔ قرب واختصاصدن طرد وتبعید واجانب واباعده مناصب ملك
وسلطنتی تفویض وتقلید ایلدیلر سُنَّةَ اللهِ فِي عِبَادِهِ **فصل** فصول کتابدن فصل ثالث
اون سکزنجی فصلی ملوك وسلاطینك اقارب وخویشانی زمره سنده اولمیوب دائره لرینه
منتسب اولان اعوان وانصار وخدام واتباعده دولتده حال وشانلری بیانده اولنور **معلوم**
اولکه دائرهٔ ملك وسلطنته منسوب ومتخصص اولان اعوان وانصار وخدام واتباعك
حال وشانلری خدمت وانتسابده سبق وتقدملرینه قیاس ایله متفاوت اولوب عهد
قدیمدن برو امکدار وخدمتکذار اولان رجالك ملوك وسلاطینه تقربلری انلردن صکره

انتساب

انتساب ایدن رجالدن اندر واقوادر بو امرك سببی اولدرکه قبائل وعشایر بینلرنده محفوظ
ومرعی اولان عصبیت واجتماعدن مقصود انجق جلب منفعت ودفع مضرتده حمیت
غیرت وحوزهٔ حمایه لرینه اطالهٔ دست تطاول ایدن حمایه وصیانت اولوب بو معنا ایسه نسل
ونسبلری قریب رجالده اجانب واباعده دن زیاده ظاهردر **زیرا** فصول سابقه ضمننده ذکر
وتقریر اولندیغی اوزره اقارب وخویشان بر برلرینه تعاون وتناصرده مجبول اولوب
اجانب واباعد بینلرنده حمیت وغیرت بو مرتبه یه بالغ دکلدر **لکن** مالك ایله مملوك
ومخدوم ایله خادم میاننده دخی رابطهٔ نسل ونسب کبی بر علاقهٔ قویه حادث اولمغله
قرابت نسبیه اوزرینه ترتب ایدن ثمره وفائده بونلرك اوزرینه دخی مترتب اولور **زیرا** علاقهٔ
نسب اکرچه ذاتنده خلقی وطبیعی بر حالت ایسه ده لکن ولد ووالد میاننده ملحوظ
بر امر نسبی وتعلق معنوی اولمغله خارجده اوزرینه ترتب ایدن ثمره وفائده سی اعتبار ایله
ظاهر ومنفعتی اولور نسل ونسب واسطه سیله اقارب وخویشانك بر برلرینه تعلق وارتباطی
بو وجهله حاصلدرکه حجرهٔ تربیه واغوش حمایه سنده نشو ونما بولمغله سفر وحضرده بینلرنده
معاشرت ومرافقت وطول صحبت دائم وجاری اولوب حیاتلرنده صداقت وممانلرنده وراثت
ایله علاقهٔ اتصال متین ومحکم اولمغله لدی الحاجه بر برلرینه عون ونصرت طبیعتلرنده
راسخ اولدیغی جمله نك مشهود ومعلومیدر کذلك عبد ایله مولی وتابع ایله متبوع بینلرنده
دخی علاقهٔ نسب کبی بر کونه تعلق حاصل اولورکه لیل ونهار عبید وخدام مالك ومولی
لرینك خدمت وعبودیتلرینه ملازمت وانلر دخی انفاق وترزیق ایله بونلره لطف وعنایت
ایدوب بینلرنده معاشرت ومصاحبت جاری اولمغله حقیقت نسب معدوم ایسه ده ثمره
وفائده سی ترتب ایدوب وقت حاجتده عون ونصرته قیام وترك سر وجان ایله افندیسی
خدمتنی اتمامه اهتمام ایدرلر **فعلی هذا** بر قبیلهٔ جلیله رتبهٔ رفیعهٔ ملك وسلطنته
اعتلالرندن مقدم اجانب واباعددن بر قوم دائره لرینه انتساب وسبق خدمت ایله
عز وشرف اکتساب ایتدکده انلرك شجرهٔ انتسابلری ثابت الاصل اولوب علاقهٔ اختصاص وصدق
تمکین وثبات وظهور وجلادهٔ بعد حصول الملك منسوب اولان رجالدن ایکی وجهله
اظهر واقوادر اولدیغی جهتلرك بری بودرکه اشراف قبائلدن بر قبیلهٔ جلیله نك رئیسنه
قبل حصول الملك انتساب ایدن رجال طول خدمت وسبق عبودیت ایله افندیلرینه
زیاده تقرب ایدوب وقبائل ارکاننده خادم ایله مخدوم لاابالی معامله ده مألوف وبینلرنده
مراسم تکلف مرفوع اولمغله خدام دولت ایله اهل قرابتك فرق وامتیازی ظاهر اولماز
بو صورتده اتباع واعوان اقارب وخویشان منابه سنده اولمغله رئیس ومتبوعلری
رتبهٔ رفیعهٔ سلطنته نائل اولدقلرنده وقع وشانلری عظیم وقدر ومنزلتلری جسیم اولور

اما ملوك وسلاطينه ملك وسلطنت ظهورندنصكره انتساب ايدن رجالك حال وشاني بونلرك
خلافي اوزره واقعدركه طبيعت ملك ودولت مراتب ومناصبك فرق وامتيازني موجب اولور
اعوان وانصارك اهل بيت سلطنتده وخدام واتباعك اصحاب عز ودولتده رتبه‌لرينك
فرق وامتيازني مقتضي اولمغله ملك وسلطنت ظهورندنصكره دائرهٔ دولته انتساب ايدن
رجال اجانب واباعد منزله‌سنه تنزيل اولنوب ملوك وسلاطينه انتسابي حادث اولان رجالك
تعلق وارتباطي ضعيف وخفي اولمغله وقت حاجتده عون ونصرتلري قاصر اولور ايكن بو وجهه
بودركه قبل الملك بر خاندانه انتساب ايدن رجال طول زماندن ايله خدمت وعبوديتلري
سبق ايدوب هنوز اوليايه دولتلري رتبهٔ رفيعهٔ ملكه نائل وترتيب مراتب ومناصب
حاصل اولمغله بونلرك حال وشانلري ناس بيننده مجهول اولوب اكثر انام بو مقوله اتباع
قديمه‌يي بيت سلطنته منسوب اقارب ملوك اولمق اعتقاديله اعزاز واكرام وتوقير واحترامده
مبالغه ايتملريله بونلرك دخي عرق غيرت وحميتلري حركت ايدوب اولياء نعملرينه معاونت
ومظاهرتده همتلري بلند اولور اما ملك ودولت حصولندنصكره دائرهٔ ملك ودولته منتسب
اولان رجالك انتسابلري وقتي قريب اولوب اكثر ناس قتنده اوائل حاللري معلوم ومعروف اولمغله
رابطهٔ نسبتلري رتبهٔ قرابتدن ممتاز اولوب ملك ودولت حصولندن مقدم منسوب باركاه
دولت اولان اعوان وانصاره نسبت ايله بونلرك خدمت وعبوديتلري دخي قاصر اولور بو معناي
صدقك ثبوتي صحيفهٔ عالمده ظهور ايدن دول وسلطنتلره نظر واعتبار اولندقده ظاهر اولوركه
عهد قديمده بر واعتاب رفيعهٔ ملك ودولته منسوب اولان رجالي ملوك وسلاطين توقير
وتكريمده سائره تقديم ايدوب اقارب بيت سلطنت حقنده جاري اولان معاملهٔ ملوكانه ايله طرفلرين
تطييب ايدرلر انلر دخي محافظهٔ حقوق نعمت وحفظ ناموس سلطنتده تقصير ايتميوب ولي
نعمتلري خدمتنده شدّ نطاق اقدام وشمشير ساق اهتمام ايدر اما ملك ودولت حصولندن
صكره انتساب ايدن رجاله امكداريت قديم معامله‌سي اولنميوب تقرب واختصاصده اوتاد قديمه
دولت اولان عظما واركان مرتبه‌سنه بالغ اولمدقلري مشاهد بالعياندر حتي اواخر دولتده
ملوك وسلاطين قوم وقبيله‌سني طرد وتبعيد ايچون مواجب معلومه ايله اجنبي عسكر ترتيب
ايتدكلرنده انلرك عهد وزمانلري قريب ودولت وسلطنت ضعف وزواله مشرف اولمغله اصحاب
ملك ودولت انلره امكداران قديم كبي اعزاز واكرام ايتميوب تحت قهر وجبرده استخدام ايدرلر
معلوم اوله‌كه ملوك وسلاطين عهد قديمده بر وخدمتكذاران دولت اولان رجالي طرد
وتبعيد واجانب واباعدي دائره‌لرينه تقريب ايتملرينك سر وسببي اولدركه قديمدن دائرهٔ
دولته منسوب اولان رجال ملوك وسلاطينك ابا واجدادلرينه خدمت وعبوديتلري سبق
ايتمكله بينلرنده مربوط اولان علاقهٔ ولايت رحم وقرابت منابه‌سنده اولمغين طبيعتلرنده غرور

ونخوت

ونخوت حاصل اولوب خضوع وانقياددە ظاهر اتهاوندن وتكاسل اوزره حركت حس اولنمغين
ملوك وسلاطين بونلردن نفرت واجانب واباعده ميل ورغبت ايدرلر لكن اجانبك انتسابي
حادث اولمغله هر نقدر ملتفت دخي اولسه‌لر ينه عز وشرفده امكدار قديم مرتبه‌سنه بالغ اولميوب
دائرهٔ دولتدن خارج اجانب واباعد كبي معامله اولنور وجمله دول وسلطنتلرك اواخرنده حال
وشان بو منوال اوزره جاري اولوب اولياي قديمهٔ دولت سلطنتدن طرد وتبعيد ومناصب
ساميه اجانب واباعده تفويض وتقليد اولنور لكن بو وضع ناستوده كردار علامت نحس
وادبار اولوب مزاج ملك ودولتك اختلال وانحرافنه دلالت ايدر وكتب تاريخده اولياء
دولت اسمي امكداران قديمه اطلاق اولنوب انتسابي حادث اولان رجالده خدام واعوان لفظي
استعمال اولنور والله ولي المؤمنين فصل فصول كتابدن فصل ثالثك اون طقوزنجي
فصلي وقت ضعفده ملك ودولته تغلب وتسلط ايدوب ملوك وسلاطيني تنفيذ احكامدن
منع وحجر وفتق ورتق ومصالح دولتي كنديلرينه قصر ايدن متغلبه بياننده در معلوم اوله‌كه
داعيهٔ ملك وسلطنت ايله خروج وظهور ايدن رجال قهر وغلبه ايله ممالكه استيلا ورتبهٔ
رفيعهٔ ملك وسلطنته اعتلا ايدوب منازع ومزاحملرني دفع ايتمكله اولاد واحفادي واحداً
بعد واحد نائل سرير جهانباني ومالك تاج وتخت سلطاني اولدقده چوق كره اولياي
دولتده بعضيلري دائرهٔ سلطنته تغلب واستيلا ايدوب ملوك وسلاطينك امر ونهيده
انفراد واستقلالنه مانع اولورلر بو غائلهٔ هائله‌نك ظهور وحدوثي اكثريا بوندندركه
اولاد ملوكدن بر طفل نوزاد سال يا بر شخص ضعيف الحال تخت سلطنته جلوس ايدوب
حل وعقده قادر اولمامغله ابا واجدادي وقتنده عظماي سلطنتدن بعضيلري تنفيذ
احكام دولتده ولايت وكفايت ادعاسيله كارفرماي مسند حكومت اولوب تنسيق كار
امور وحل وعقد مصالح جمهوره تصدي ايدركه راي تعيين واستقلال تام ايله مالك
رقاب انام وخاص وعام امرنه وحكمنه رام اولوب دماغنده خولياي ملك وسلطنت اولمغله
كريوهٔ مكر وفساده سالك اولور بو طريق ايله كه وارث تاج وتخت دولت اولان صغير
عديم التدبيري اعين ناسدن ستر وسراپردهٔ احتجابده حبس ايدوب واول صبي بولهوسك
داعيهٔ نفس وهوا ايله حظوظات جسمانيه ولذائذ نفسانيه‌ده ميل ورغبت ايتديكي
ملاعب وملاهيه سوق وتشويق ايله دائرهٔ ملك ودولتده حكم وتصرفدن اغفال
ايتمكله جمله امور دولتي كنديه قصر وحصر ايدر او طفل محجوب ومغلوب دخي بلوغ سن
رجاله بالغ ونصاب عقل وادراكه واصل اولدقده سن صغر وحال الصبادن برو مانوس
ومألوف اولديغي لذائذ نفسانيه وشهوات جسمانيه مشغول اولمغين ملك ودولتدن مراد
انجق سرير سلطنته جلوس ووراي حجابده عيش وعشرته اعتياد در ديو بالجمله حل وعقد

وامر ونهیی متغلبه یدینه تسلیم وتفویض ایدوب ضبط جیوش وحفظ ثغور وسائر
امور دولتده برامره صرف لحاظۀ اهتمام ایتمه مکله ملك ودولت زور بازوی تغلب ایله
آخره نقل وتحویل ایدن تکیم عهد خلافت عباسیه ده اولاد خلفادن بعض صغار وضعفا
مسند نشین خلافت اولدقده تدبیر وتصرفده قدرتلری قاصر اولمغله بالجمله حل وعقد
امور امرای دیالمه واتراکدن آل بویه وکافور اخشیدی وانلرك امثالی رجال یدینده اولوب
خلیفۀ عصر دن بعد البلوغ رشد وسداد دخی مانوس اولمامغله ذکر اولنان رجال
دائرۀ دولته تغلب واخر الامر تسلط ایتدیلر کذلك ممالك اندلسده امویه دولتنك
اواخرنده دخی منصور بن ابی عامر نام امیر دلیر تغلب ایدوب زمام وحل وعقدی
خلفا یدندن نزع ایلدی کاهیجه دخی دستیاری طلایع عون باری ورهنمونی بدرقۀ
توفیق کردکاری ایله خلیفۀ مغلوب ممالك دستمایۀ رشد وسداد اولمغین متغلبۀ دولتی
قتل وضرب ایله تعذیب وتنکیل یا رتبه سندن حط وتنزیل ایله شر وفسادلرین بیرامن دائرۀ
ملکدن طرد وتبعید ایدوب سلطان نافذ الامر تختگاه استقلال اولور واواخر سلطنت
عباسیه ده اولدیغی کبی بر دولتده تغلب وتسلط مدت مدیده مستمر اولدقده نصکره ملوك وسلاطینك
متغلبۀ دولتی دفع ایله مرکز سلطنتده استقلاللری عسیر اولوب اولدیغی صورتده دخی
قلت وندرت اوزره واقعدر زیرا زمام ملك ودولت که کرفتار دست تغلب اولوب مدت
مدیده مستمر ومتمادی اولدقده قبضۀ تسلطدن خروج بو وجهله عسیردر که اکثر اوقاتده
متغلبه ظهوری ملوك وسلاطینك صباوتی وقتنده حادث اولوب عقل وتدبیرده قاصر
ومحافظۀ امور دولت وضبط احوال مملکتدن عاجز اولمغله زر ین کوی سلطنت بوده
صولجاندن تغلب اولوب مرور ایام وکرور اعوام ایله خلع ربقۀ سلطنته وسیله اولور
کاهیجه دخی ملك ودولتده متغلبه ظهوری اول وقتده واقع اولور که ملوك وسلاطین
کندیلرله همسلك قرابت اولان اهل بیت سلطنتی دائرۀ دولتدن طرد وتبعید ایدوب واجانب
واباعدی تقریب ایتدکلرنده اقارب وخویشاننده غیرت وحمیت غالب وظاهر واجانبدن
صدق وامانتده قاصر اولمغله وقت ضعفده ملك ودولته اجانب تغلبنه باعث اولور
لکن ملك ودولتده طرد اقارب ومیل اجانب عوارض ذاتیه دن اولدیغی کبی وقت ضعفده
متغلبه ظهوری دخی امر ضروری اولمغله بو ایکی عرض هائلدن مزاج دولتده سلامت
نادر واقع اولور والله یؤتی ملکه من یشاء فصل فصول کتابدن فصل ثالث یکرمنجی
فصلی متغلبۀ دولت ملوك وسلاطینه واهل بیت سلطنته مخصوص اولان القاب
وشعارده مشارکت ایتمدکلری بیاننده در بو امر بیانی اولدر که رتبۀ رفیعۀ سلطنت
برمنصب عظیم عزیز المنالدر که هر دولتده صاحب تاج وتخت سلطنت اولانلرك

نسل وذریتنه مخصوص اولوب ابتدای ظهورلرندن بر وسلالۀ بیت وسلطنته منسوب اولان
اولاد وابنالری بیننده دائر وجاری ومراسم ملك ودولت خاندانلرنده دائم وباقیدر اکر
دولته تغلب ایدن شخص اعوان وانصار ملوکدن یا کندی دائره سی خلقندن کثیر الاتباع
کمسه دخی اولورسه انلر سطوت وصولتی سایۀ ملك ودولتده حاصل ورتبۀ رفیعه وهمت
ملوك ایله واصل اولوب خدام عتبۀ سلطنتدن اولمغله نه قدر تغلب وتسلط ایتسه لر دخی
ظاهرده ملوك وسلاطینه اطاعت ایدوب تاج وتخت سلطنتی صاحب ملك یدندن خلع ونزعه
جسارت وکندیلرینه نامزد تخت دولت ایدهمزلر بلکه انجق ثمرۀ ملك ودولت اولان حل وعقد
مهام دولته قیام وضبط وربط احوال مملکت نظام صورتنی اظهار ایدوب داعیۀ ملك و
دولتی درون خباثت نمونلرنده اخفا واضمار ایدرلر شویله که رأی فاسد ونقد کاسدلرنی
ترویج ایچون نیکخواهان دولتدن حولیای فسادلرنی ستر ایدوب ورأی پردۀ منصه
نشینی احتجاب اولان سلطان مغلوب ومحجوبك امر ونهیی تنفیذ واجرا یه وکالت ونیابتلرنی ایهام
قصدیله شعار ملك ودولت اولان اوضاع واطوار ملوکانه ده مشارکتدن امتناع ایدوب
تغلب وتسلطلری حالنده تفسکر داعیۀ ملك ودولته تهمتیله اتهامدن اجتناب ایدرلر زیرا متغلبۀ
دولت داعیۀ ملك وسلطنته تصدی ایدوب بر دورشیاب اولدقلری خاندان سلطنتدن تخت
دولتی خلع ونزعه قیام ایتسه لر سائر رجال دولت عنصرلرنده موجود اولان ابنای ملوکی
انلردن احق واولی بیلوب پادشاهلرینه عصیان ومخالفت ومتغلبه یه تخت سلطنتی تسلیمه
جواز کوستر میوب وهلۀ اولیده اعدام واهلاکلرینه سعی ایدرلر تکیم ممالك اندلسده امویه
دولتی وقتنده بو مقوله فتنه اولمشدر که اندلسده ملوك بنی امیه دن هشام وقتنده منصور
بن ابی عامر اولان امرادن اولوب عهد خلافت هشامده دولته تغلب وتسلط ایلدکده اباواجدادی
کبی حل وعقد امور ونظم مصالح جمهورده تفرد وتغلبی ایله اکتفا ایتمیوب ملوك وسلاطینه
مخصوص اولان القاب وعاداتده مشارکت وهشامدن صکره ممالك تخت سلطنتنا ولیعهد اولمق اوزره هشامدن
عهدنامه الدیغی اندلسده موجود اعیان بنی مروان سائر اشراف قریشك معلوملری اولدقده
سرجمله قدم نزاعه قیام ومنصور بن ابی عامری قتل واعدام ایتدکدن صکره خلیفه لری
هشامی خلع ایدوب عمی زاده سی محمد بن عبد الجبار بن ناصری استخلاف ایتمکله بنی عامرك
معمورۀ دولتی خراب اولوب تاج وتخت خلافت سلسلۀ هشامدن عمی زاده لرینه اولان سلاطینه
نقل ایلدی والله خیر الوارثین فصل فصول کتابدن فصل ثالثك یکرمی برنجی فصلی ملك
وسلطنتك حقیقت وماهیتی واصناف واقسامی بیاننده در معلوم اوله که ملك ودولت زمرۀ
نوع بشره مخصوص برمنصب طبیعی اولوب نظام عالم وانتظام بنی آدم بو منصب ایله صحیفۀ
عالمده دائم وباقی اولور زیرا معمورۀ ارضده افراد بشرك حیات وبقالری امر معاش وسائر

مایه انتعاش اولان امور ضروریه لرنی تحصیلده اجتماع وتعاونلرینه موقوف اولدیغی بوندن
اقدم فصول سابقه ضمننده ذکر وتفصیل اولنمشیدی وبو دخی معلومدرکه بونلر بر محلده
اجتماع واقامت ایتدکلرنده حوایج اصلیه وامور ضروریه لرنی تحصیلده وتدارکده بربرلری ایله
معامله یه محتاج اولوب واخلاق حیوانیه دن طبیعت انسانده ظلم وعدوان مرکوز اولمغله هر بری
آخر یرنده موجود وکندینده معدوم ومفقود اولان لوازم ومهماتی اخذ وغصبه جسارت اولدخی
مقتضاسی عنف وغضب اوزره دفعنده مخالفت وممانعت ایتمکله بینلرنده نائرهٔ حرب وقتال مشتعل
اولوب قتل نفوس وسفك دما ایله هرج ومرجه مفضی ونوع بشرك صحیفهٔ عالمدن انقطاعنه
مؤدی اولور مع هذا جناب حکیم مطلق جل شانه حضرتلری زمرهٔ بنی آدمی خلق وایجاد ایدوب
معاش ومعادلرینك صلاح ونظامی حکمت بالغهٔ صمدانیه سنه مطابق اولمغله وجود وبقالری
خلل وفساددن حفظ وصیانته تکفل ایلدی بناء علیه زمرهٔ بنی آدمی حالتری اوزره ترك
وابقا دوام وبقالرنی مخل اولمغله حکمته مخالف اولوب ظلم وتعدیلری نسل وذریتلرینك
انقراضنه باعث اولمغله حفظ جوهر حیات ایچون دفع ظلم وجوره قادر بر حاکم قاهرك
وجودی لازمدر فلذلك نظام عالم وعمار ارضده ملك ودولت لازم وضروری اولوب
نوع بشرك حیات وبقاسی حکومت وسیاست ملوکه موقوف اولمشدر وملك ودولتك
حصولی قهر وغلبه ایله مطالبه ومدافعه یه منوط ومدافعه ومطالبه دخی نسل ونسب
یا بر غیری سبب ایله غیرت وحمیت اصحابی رجالك نصرت ومعاونتلرینه مربوط اولمغله
رتبهٔ رفیعهٔ سلطنته اعتلا اقارب وخویشان وسائر انصار واعوان اجتماعیله حاصل
اولور وخیل وحشم اصحابی رجالك مراتبی دخی مختلف ومتفاوت اولوب هر قوملك رئیسی تحت
یدنده فرمانبر اطاعت اولان رجاله تحکم وتغلبه قادر ایسه دخی رتبهٔ رفیعهٔ ملك وسلطنته
اعتلایه قادر اولمز زیرا حقیقتده منصب ملك وسلطنت اولذاته مخصوصدرکه استخدام
رعایا وجبایت اموال وضبط جنود وحفظ حدوده قادر اولوب حوزهٔ حمایه سنده داخل اولان
ممالك ومسالکده کندیدن اعلا بر حاکم عظیمك امری جاری اولمامق لازمدرکه قوت وشوکت
اوزره ملك ودولتك اصل وحقیقتی بوندن عبارتدر فعلی هذا بر مملکتك حاکم ووالیسی که
حقیقت ملك وسلطنتده مذکور ومعتبر اولان امورك بعضیسنی اجرایه قادر وبعضیسنده
عجز وقصوری ظاهر اولوب یا ضبط جنود یا حفظ حدود یا خود جبایت اموالدن
مکنتی قاصر اولسه معنای ملك وسلطنت انده ناقص اولمغله ملوك وسلاطین اطلاقنه
شایان اولماز نتکیم دیار غربده اغالبه دولتی وقتنده قیروان مملکتنده واقع ملوك بربر
ایله صدر دولت عباسیه ده ملوك اعجام واتراکك اکثری مملکتلرنده حاکم ووالی اولوب
ملك وسلطنت وظایفنك جمله سنی اتمام وتکمیله قادر دکللر ایدی کذلك عظمای

ملوك

ملوك وسلاطینده بر ملك عظیم الشانك وزرا وامراسی اطراف ممالکه والی وامر وفرمانی
جاری اولوب لکن نصب وعزللری وحکم وتصرفلری بالجمله رأی سلطانی واذن خاقانیه
موقوف اولمغله ملك وسلطان اطلاقی انلرك حقنده دخی صحیح اولماز معلوم اولدکه
اکثریا ملوك وسلاطینه ملحق وزرا وامرا دائرهٔ مملکتی زیاده واسع دول عظیمه ده موجود
اولورکه اطراف وجوانبی دار الملك سلطنتدن ابعد اولمغله تنفیذ احکام دولت واعلان
شعار سلطنت مصلحتی ضمننده اول مملکتلرك نظام وانتظامی وزرا وامرایه بر وجه استقلال
تفویض اولنوب سرنامهٔ منشور مجد واجلالری دستور مکرم عنوانیله مزین ومجلا
قیلنور لکن کلیات امورده مرجع ومصیر حقیقتده سلطان جهانگیر اولمغله سند وزارت
رتبهٔ امارت درجهٔ ملك وسلطنتده داخل اولماز نتکیم دولت اسلامیه ده ممالك غربده امرای
صنهاجه خلفای عبیدیینه ورؤسای زناته بر وقتده امویه خلفاسنه ووقت آخرده
ملوك عبیدیینه تابع اولوب طرفلرندن افاق واقطاره حاکم ووالی اولدیلر کذلك عباسیه
وقتنده ملوك دیالمه واتراك دخی خلفا طرفندن کندیلرینه حکومت وولایت اولدیلر وکذلك
ظهور اسلامدن مقدم دیار غربده امرای بربریه دخی ملوك افرنجه تابع اولوب وفرس دولتی
وقتنده طوائف ملوك اسکندر رومیه وسلاطین یونانه مطیع اولدیلر بونلرك امثالی
اطراف ونواحیده ایالت ومملکت والیلری کثیر اولوب لکن تنفیذ احکام عامه ده بر سلطان جلالت
نشان عظیم الشانه تابع اولمغله ملك وسلطان اسمی اطلاق اولنماز وَاللّٰهُ القَاهِرُ فَوقَ عِبَادِهِ

فصل فصول کتابدن فصل ثالثك یکرمی ایکنجی فصلی ملوك وسلاطینك رعایا وبرایایه عنف
وشدت وبطش وحدت ایله معامله لری نظام ملك ودولته خلل وضرر ایراث ایلدیکی بیاننده در

معلوم اولدکه مصلحت ملك ودولت ملوك وسلاطینك صفات جسمانیه واحوال نفسانیه لرینه
راجع اولمیوب حسن شکل وملاحت جمال وکثرت علم وکمال وجودت خط وکتابت وسائر
صنعت ومعرفت امثالی صفت وعملری اعتباریله حاصل دکلدر بلکه ملك ودولتك
ثمره وفائده سی مستظل جناح سلطنت اولان عجزه وضعفایه شفقت ومرحمت ایله حاصل اولوب
ودیعهٔ رب البرایا اولان فقرا وآحاد رعیتی اطالهٔ دست تعدیدن حمایت وصیانته موقوفدر زیرا
حقیقتده ملك وسلطنت رعیته نسبتله حاصل وصف اضافی اولوب ولد ایله والد میاننده صفت
ابوت وبنوت کبی ملك ودولت دخی سلطان ایله رعیت بیننده معقول امر نسبی اولمغله ملك وسلطنتك
معناسنده رعیتك سلطانه وسلطانك رعیته تعلق واضافتی عمده ومعتبر اولمشدر وبو تعلق
واضافت سلطان ایله رعیت کلمه لرینك حقیقتلری ملاحظه اولندقده ظاهر اولورکه عرف ناسده
سلطان اسمی رعیته مالك ذاته اطلاق اولنوب رعیت کلمه سی دخی سلطانه منسوب احاد ناسه
اطلاق اولنور وپادشاهلرك رعایایه نظر ومعامله لرینه ملکه اطلاق اولنورکه ملك ودولت

معكانه درآل ملوك وسلاطينك رعايا وبرايا حقنده حكم ورياستلري وضبط وسياستلري
قانون عقل وحكمته موافق اولوب نظر وهمتلري تأمين بلاد وترفيه عباده مقصور اولور ايسه
نظام ملك ودولت اتم واكمل اولوب سلطنت وخلافتدن مقصود ومطلوب اولان منفعت و
مصلحت كما هو حقه حاصل اولور واكر ونيرۀ عدل وداددن كريوۀ جور وفساده عدول
اولنوب عجزه وضعفايه رفق وملايمت ايله حسن معامله اولنمز ايسه ضرر وزياندن وخيبت وخسراندن
ايله رعايا هلاك اولور زيرا ملوك وسلاطين بطش وشدت وعنف ورعونت ايله ترتيب عقوباته
مائل اولوب ناسك معايب ومثالبنى تفتيش وتفحص ايله تقييد ايدرلر ايسه خلقك قلوبنه رعب
وهراس متولى اولمغله سطوت قهر سلطانيدن تخليص نفس ايچون كذب وحيله ومكر وخديعه
ايله احواللرنى كتم واخفايه مضطر اولوب اخلاق ذميمه ايله متخلق اولورلر وچوق كره واقع اولوركه
معركۀ حرب وقتالده ملوك وسلاطينه نصرت واعانت ايتميوب قلبلرنده مركوز اولان بغض
وعداوت سببيله ترصد فرصت وسوء قصده دخى جسارت ايتمكله بنيان ملك ودولتك خرابنه
باعث اولور اما اكر ملوك وسلاطين قانون عدل وداده مراعات ايله رعيته رفق وملايمت وحسن
معامله ايدوب جرم قليل ايله ناسى مواخذه دن كف يد ايدرلر ايسه رعايا وبرايانك قلوبى محبت
ملوك ايله مملو اولوب هر حالده تقديم رضاى ملوك ايله اطاعت وانقياده تمكين وثبات
ومدافعۀ اعداى دولتده بذل نقدينۀ حيات ايدرلر معلوم اولمشدركه نظام ملك ودولت حدود
سلطنتى اعدادن محافظه وجور وظلمى رعايادن مدافعه يه موقوف اولوب انجق بو ايكى امرك
حصولنه اهتمام ايدن ذاتك افسر ابتهاجى اكليل سلطنت ايله آراسته وسرير ملك ودولته
شايسته اولور لكن اكر ملوك وسلاطين ستيج آرامشكاه عنايتلريه اولان رعايا وبرايانك
جيب اميدلرين بذل نقدينۀ آمال ايله مالامال ايدوب مستغرق نعم بى كران ومظهر لطف واحسان
دخى ايدرلر ايسه شرايط فتوت ومروتى يرينه كتورمكله رعايانى طرفلرينه تحبيب واماله ايتمش
اولورلر سرير شناسان عقل ودانشه پوشيده دكلدركه اصحاب فهم وذكا وارباب عقل ودها اولان
رجال كسندنشين ملك ودولت اولدقلرنده ضعفاى رعيته رفق وملايمت ايله معامله ايتميوب
اكثريا رعايادن تخفيف مؤنت ايله حسن معامله عواقب اموردن ياخود لمصلحة تغافل
ايدن شخص عاقلدن صادر اولور زيرا اصحاب فراست وكياستك ذهن وقاد وخاطر نقادلرى
فروغ نور ذكا ايله آغاز كاردن انجام حاله واقف اولمغله فكر دقيق ونظر انيق ايله اموال
رعايانى ضبط وحساب ايدوب منافع دولتى توفير قصديله رعايايه حوصله وسع وطاقتلرندن
خارج تكاليف شاقه تحميل ايدرلر مع هذا مشكاة صدر نبوتدن شرف بروز وصدور اولان احاديث
صحيحه دن سيروا على سير اضعفكم حديث شريفى مدلولجه اوزره عجزه وضعفانك قدرت
وتحمللرينه رعايت امر مهم اولمغله حاكم ووالده قلت ذكا شرط اولوب اصحاب عقل ودها

مسند ورياسته اعتلا اولنمقدن منع اولنديكى وبو معنا حضرت معاويه نك قرنداشى زياد بن
ابى سفيان قصه سنده اخذ اولنمشدركه خليفۀ منيع الجناب عمر ابن الخطاب رضى الله تعالى
عنه حضرتلرى زمان خلافتلرنده زياد بن ابى سفيانى ممالك عراقه والى ايدوب بعد مدت
قليله مرورنده عزل وبرينه آخرى نصب ايتدكده زياد بن ابى سفيان حضرت عمرك حضور
عاليلرينه واروب يا امير المؤمنين بنى امر حكومتده عاجز يا خائن اولديغمه بناء مى عزل
ايتدك ديو سؤال ايلدكده جناب فاروق عادل رضى الله تعالى عنه حضرتلرى سن دخى ايا زياد
بونلرك برى ايچون عزل ايتمدم لكن سن عقل ودها وفرط ذكاده سائر عقوله غالب وادراك
وفهمكده فضل ومزيت ثابت اولمغله عقلكده اولان زياده يى رقاب انام اوزرينه تحميلدن اجتناب
سببيله عزل ايتدم ديو جواب باصواب ويردبلر وبو اثر لطيفك اثرينه علماى شريعت آثار
الله برا هينهم حضراتى دخى اقتدا ايدوب زياد بن ابى سفيان وعمرو ابن العاص كبى افراط عقل
وكياست ايله موصوف اولان رجال كسندن بلكه نصدير اولنماملق كركدر ديديلر زيرا انشاء الرحمن
اشبو كتابك آخرنده ذكر وتقريرى تصميم اولنديغى اوزره حاكمده فرط ذكا وعقل ودها طبيعة
دولتك مزاجنى تغيير وتبديل ومراسم سلطنتى تحويل ايدوب خلقك مألوف اولديغى وآييندن
مسلك غير معهوده سلوك وجادۀ انصافدن كريوۀ جور واعتسافه عدول ايله رجال
دولتك وسائر رعيتك تشويش واضطرابنه باعث اولور والله خير الحاكمين بو تقريرك تحقيقندن
معلوم اولديكه اصحاب ملك ودولت وارباب سيف وقلمده حمق وبلادت قبيح اولديغى
كبى افراط عقل وذكا دخى معايبدن عد اولنمشدر زيرا صفات انسانيه دن هر صفتك زياده
ونقصان طرفلرى مذموم وعدل ووسطى ممدوح ومحمود اولمغله عقل وذكانك افراطى
دخى قبيح اولوب ناسك معاش ومعادلرينه صالح ومنافعى استجلاب ومظالم ومفاسددن
اجتنابه وافى عقل وبصيرت كفايت ايدوب فضله وزياده سى معتبر ومرعى دكلدر كذلك صفت
جود وسخا دخى اسراف ايله بخل بيننده متوسط بر خصلت حميده اولوب زياده سى اسراف
ونقصانى بخل اولمغله ايكيسى دخى مذموم ومعيوبدر وكذلك شجاعت دخى خصال حميده دن معدود
جبن ايله تهور ميانندن متوسط بر صفت حميده دركه زياده سى قوت غضبيه نك افراط
ونقصانى قصورندن اقتضا ايتمكله شجاعتك زياده سى تهور ونقصاننه جبن اطلاق
اولنوب ايكيسى دخى مذموم وصفت شجاعت متوسط اولمغله ممدوح اولمشدر وسائر
صفات نفسانيه واخلاق انسانيه دخى بو منوال اوزره واقع اولوب زياده ونقصان طرفلرى مذموم
وعدل ووسطلرى ممدوحدر بناء عليه فرط ذكا ايله معروف اولان اصحاب مكر وحيله حقلرنده
جنى فكرلى آدمدر ديو وصف ايدرلر والله يخلق ما يشاء فصل فصل ثالثك يكرمى ايكنجى
فصلى خلافت وامانت صيغه لرينك حقيقت ومعنالرى بياننده در معلوم اوله كه بوندن

اقدم ذکر اولنديغى اوزره ملك ودولتك حقيقت وماهيتى شرح وبيان اولنوب زمرهٔ نوع
بشرك حيات وبقالرى وجه ارضده اجتماع ضرورى يه موقوف ولدى الاجتماع صلاح ونظاملرى
دخى ايچلرنده بربنك قوة قاهره ايله سندركلتنده حكم وتصرفنه منوط اولمغله ملك ودولت
نظام عالمده امر ضرورى اولديغى تفصيل وتحقيق اولنمشيدى لكن طبيعت انسانده اخلاق حيوانيه‌دن
عنف وغضب مركوز اولوب وسطوت سلطنته قهر وغلبه يى موجب اولمغله اكر ملوك وسلاطين
آشب تندخوى عنف وغضبى زمام عقل ودين ايله منع ايتمزلر ايسه طريق عدل وانصافدن
كريوهٔ جور واعتسافه عدول ايدوب قهرمان حكم واطاعتلرى اولان رجاله حوصلهٔ وسع
وطاقتلرندن خارج تكاليف شاقه تحميل ايتمكله محو وافنالرينه باعث اولور خصوصا
اغراض ومقاصد مختلف اولمغله هر ملك ودولتك صاحبى كندى قصد وغرضنه موافق
بر بدعت سيئه احداثنه مائل اولمغله رعايانك حيرت واضطرابنه باعث اولوب اطاعت
ايتمدكلرى صورتده ملوك وسلاطين سل سيف قهر ايله رعايايى قتل واعدام ايدرلر بناء عليه
نظام ملك ودولت وسياست مدينه ده لازمدركه ملوك وسلاطين سورت عنف وغضبلرنى
ميزان عدل ايله تعديل ايدوب بين الانام تصحيح معاملات وترتيب عقوبات ايچون عقل وحكمته
موافق ومصلحت وقته مطابق قانون وقاعده لر فرض وتقدير اولنه كه كافهٔ انام تسليم و
قبول ايله احكام ملك ودولته اطاعت وانقياد ايده لر نته كيم ظهور اسلامدن مقدم اكاسرهٔ
فرس وعجم وساير امم وقتنده حكما وعقلا اتفاقيله قوانين سياست فرض وتقدير اولنوب
جمله ناس تسليم وقبول ايله دستور العمل ايتمشلر ايدى بر ملك ودولتده كه ملايم عقل وحكمت
اولان قوانين سياست ايله عمل اولنميه ضابطهٔ نظام وانتظاملرى مختل اولوب ملك ودولتلرى
كماله واصل وآفتاب عزتلرى افق استواده حاصل اولمازدن مقدم محو ومضمحل اولمق اوزره
عادت الهيه جارى اولمشدر معلوم اوله كه نظام ملك ودولتده لازم ومهم اولان سياست مدينه
ايكى قسمه منقسم اولوب برينه سياست عقليه وبرينه سياست شرعيه ديرلر اكر قانون سياست
عقلاى دولت وحكماى امت اتفاقيله بحسب العقل فرض وتقدير اولنوب بين الخلق تصحيح
معاملات وترتيب عقوباتده انكله عمله اتفاق اولنورسه اكا سياست عرفيه وعقليه ديرلر واكر
احكام عدل سياست حضرت حكيم بى علت جل شانه طرفندن فرض وتقدير اولنوب انبياء عظام
عليهم الصلاة والسلام واسطه‌سيله امته تبليغ اولنورسه اكا سياست شرعيه اطلاق اولنور كه
كافهٔ عبادك معاش ومعادلرينه نافع وحكم ومصالحى شامل اولمغين ملوك نصفت آيين اول
احكام عادله وشريعت فاضله‌يى بين الانام اجرا ومراسم عدل وداديى احيا ايتمكله سعادت دارينه
نائل اولورلر زيرا لذات نعيم دنيا ظل زائل وضيف راحل اولوب غايتى موت وفنايه راجع اولمغله
ايجاد امم ده حكمت ومصلحت انجق امور دنيويه يه راجع ومقصور دكلدر بلكه كريمهٔ جليلهٔ

احتوابى أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا مدلولى اوزره خلقت امم وايجاد بنى آدمدن مقصود انجق
سعادت دارينه موصل ومفضى اولان حبل متين دين مبين ونهج قويم شرع كزين اولمغله بالجمله
افعال واعمال عباد ده مصالح معاش ومعادلرى شرع شريفده تعيين وهر امرده بر مصلحت نافعه
وحكمت بالغه تبيين اولنمشدر حتى ملك ودولت اجتماع طبيعى بشرى حيثيتيله امر ضرورى ايكن نهج
قويم شرع شريفه سلوك ايله ملوك وخلفا مأمورلردر فعلى هذا بر ملك ودولتده كه مراسم عقل
ودين ترك واهمال اولنوب متابعت نفس وهوا ايله جل وهمتلرى غصب اموال وقتل رجاله مقصور
اوله اصحاب شريعت واهل حكمت قتنده قبيح ومذموم اولور واكر نظام ملك ودولت اجماع عقلا
امت واتفاق اساطين حكمت ايله مرسوم ومرتب اولان قوانين عقليه اوزره جارى اولوب احكام شرعيه‌يه
قطعا نظر واعتبار اولنمزسه اول دولت دخى بحسب الشرع الانور مقبول ومعتبر دكلدر زيرا اعيان
دولتك زمام راى وتدبيرلرى دست عقله تسليم اولنوب فروغ نور شريعت ايله ديدهٔ بصيرتلرى روشن
ومستنير اولمامغله وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ آيت كريمه‌سى مدلولى اوزره راه طلبده خبط
وخطادن امن وسلامت متصور اولماز ثانيا جناب حق وفياض مطلق جل شانه حضرتلرى انسانه
عقل وقدرت ورشد وبصيرت احسان ايدوب بعده لطفا وكرما انزال كتب وبعث رسل ايله معاش
ومعاد عبادك صالح منافع ومصالحى تذكير وانهماك شرور ومفاسددن تحذير ايله لطف تكميل
وتوفير ايلدى خصوصا دار عقباده نافع مصالح ومنافعدن بلمدكلرى امورى دخى لسان نبوت
ايله انلره تعليم ايدوب اِنَّمَا هِىَ اَعْمَالُكُمْ تُرَدُّ عَلَيْكُمْ حديث شريفى مدلولى اوزره اعمال بشردن
خير وشرك جزاسى كنديلره راجع اوله جغنى بيان ايلدى وانسانك مجرد كندى عقل قاصرى
وفكر فاترى ايله ترتيب ايتديكى قانون سياست ملك ودولت معاش ومعادلرينك صلاح
ونظامنه كافى اولميوب بلكه يعلمون ظاهرا من الحيوة الدنيا وهم عن الاخرة غافلون نص
كريمى اوزره انجق منافع دنيويه لرينى تحصيله توسل وحكيم مطلق جل شانه حضرتلرينك
ارادهٔ عليه‌سى امور اخرويه لرينى نظامنه تعلق ايتمكين بعث رسل وانزال كتب ايله اصحاب
عقل وفهمى منهج قويم شرع مبينه ارشاد ايلدى وحفظ امانت كبراى شريعتى انبياء عظامك
وبقالرينه قائم اولان ملوك وخلفايه تفويض ايدوب بين العباد تنفيذ احكام شريعت
ايله مأمور ايتمكين قانون شرع شريفى نصب عين قبول ايدن ملوك ستوده سلوكك ملك
ودولتلرينه خلافت اسمى اطلاق اولندى بو تقديرجه طبقات ملك ودولت ومراتب سلطنت
اوج نوع اوزرينه مرتب اولوب برقسمى خلافت وامامت وبرقسمى ملك وسياست وقسم ثالثى
ملك طبيعى اولمغله هر برينك حقيقت وماهيتى بيان اولنوركه تا محلنده وارد اولورسه بونلرك
معنالرى فهم وادراك اولنوب هر برينك شرايط واحكامى اجرا واعتبار اولنه ملك طبيعى اول
ملكدركه انده اهل ملك اصلا وقطعا عقل وشرعه نظر واعتبار ايتميوب قطاع طريق كبى

دائما مقتضای عنف و غضب اوزره غصب اموال و قتل رجال ایله مدار حکم و تصرفلری مظالم
و مفاسده مقصور اولور ملک سیاست اول دولت و سلطنتدرکه انده مجرد اعمال الفکر و نظر دستور
العمل قیلنور باجماع عقلا و اتفاق حکما ایله ترتیب و انتظام اولنور مراسم ملک و دولت قوانین سلطنت ایله عمل
اولنور اما مراسم خلافت و امامت اهل شرع شریفه مخصوص بر دولت عادله و سلطنت فاضله درکه
اول دولتک صاحبی هر خصوصده شرع شریفی نصب عین رضا ایدوب امور دینیه و دنیویه ده حکم
و تصرفلری قانون شرع شریفه مطابق و موافق اولور بناءً علیه امامت و خلافتده مدار اصلی شرع
مبین اولوب ملوک نصفت آیین حفظ قواعد شریعت و ضبط سیاست امت ایله صاحب شریعت
مقامنه قائم اولمغله اقسام ملک و دولتک بو نوعنه خلافت تسمیه اولندی والله الحکیم العلیم

فصل فصول کتابک اوچنجی فصلک یکرمی دردنجی فصلی خلافت و امامتک شروط و احکامنده
اهل ملت و علمای امتک اختلافلری بیاننده در معلوم اوله که اشبو فصل سابقده ذکر و تفصیل
اولندیغی اوزره رتبهٔ سامیهٔ خلافت ضبط دعائم شریعت و حفظ قواعد سیاستده صاحب شریعت و سلطان
سریر رسالت مقامنه قائم اولمغله علمای متقدمین انار الله براهینهم حضراتی بو منصب والاقدرک
عنوان عز و اعتبارین خلافت اسمیله مزین و مجلا ایدوب ملوک متشرعین و ائمهٔ مسلمین
القاب سامیهٔ خلفا ایله تلقیب اولندیلر لکن صدر اسلامدنصکره نور ساطع الظهور دین مبین
ایله اقطار زمین روشن و منور اولوب مسافهٔ حدود اسلام واسع و مسالک و ممالک منفسح
اولمغله شرایط منصب خلافته رعایت متعذر و بینلرنده بحر هند کبی حائل و حاجز اولدیغی
ممالکده ملوک و سلاطین متعدد و متکثر اولدقده ائمهٔ متأخرین امام کلمه‌سینه سلطان
دخی تسمیه ایتدیلر اما خلیفهٔ اسلامه امام اطلاقی امام صلاته تشبیه طریقیله واقع اولور
جماعت مسلمین امام صلاتده امامه اقتدا و اتباع ایتدکلری کبی کافهٔ اهل اسلام دخی امور
دینیه و دنیویه ده اولی الامره اطاعت و انقیاد ایتملریله رتبهٔ سامیهٔ خلافته امامت
کبری و خلیفهٔ اسلامه امام المسلمین دیدیلر و دخی سلطان اسلامه خلیفه اطلاقی بوندندر
ناشیدرکه متبوع الکل هادی السبل سلطان سریر اصطفا و پادشاه هر دو سرا رسول کبریا
محمد مصطفی علیه افضل التحایا حضرتلرینک طرف همایونلرندن بین الامة تنفیذ احکام
شرعیه ده مقاملرینه قائم اولمغله مطلق خلیفه اطلاق اولنوب و خلیفهٔ رسول الله دخی
تسمیه اولنور لکن سلطان اسلامه خلیفة الله اطلاقنده علما اختلاف ایدوب علمای دین
مبینک اکثری بو اطلاقک جواز و صحتنه ذاهب اولوب دیدیلر که اگرچه جناب حق جل و علا
حاضر و جمله احواله ناظر اولوب خلافت و وکالت غائبه مخصوص اولمغله بو مقامده
خلیفه لفظی ایله معنای حقیقیسی مراد اولنمیوب بلکه جناب رب العالمین جل شانه
حضرتلرینک امر و نهیینی عبادی بیننده تنفیذ ایدن ذاته علی طریق المجاز اطلاق اولنوب بعضیلر

دخی سلطان کلمه‌سینه خلیفة الله اطلاقنک صحت و جوازنه آیات قرآنیه دن انی جاعل فی الارض
خلیفة آیت کریمه‌سیله و جعلکم خلائف الارض نظم شریفیله استدلال ایدوب دیدیلرکه
بو آیتلر کافهٔ بنی آدمک وجه ارضده جناب حق طرفندن خلافت عامه‌لرینه دلیل اولمغله
جمله بنی آدم خلفاء الله اولوب ملوک و سلاطینه دخی بو معنا ایله خلیفة الله اطلاق
اولنور دیدیلر لکن وجه اصح قول اولدرکه جمهور علما ذکر اولنان آیتلرده خلافتی خلافت
عامه معناسنه حملدن منع ایدوب معنای آخر ایله تفسیر و تأویل ایتدیلر و بعض علما دخی
خلیفة الله اطلاقنی تجویز ایتمیوب خلیفهٔ رسول الله ایله تلقیب و تسمیه‌یی لایق گوردیلر
یار غار شفیق حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلری سریر خلافتی تشریف
ایتدکده اصحاب کرام حضرت صدیقه یا خلیفة الله دیو خطاب ایتملریله حضرت ابی بکر
بن خلیفة الله دکلم لکن خلیفهٔ رسول اللهم دیو صحابهٔ کرامی کندویه خلیفة الله اطلاقی
ایتمکدن منع و نهی ایلدیلر لکن اکثر علما ذکر و تفصیل اولنان وجه اوزره خلیفة الله اطلاقنی
تجویز ایتمکله سلاطین اسلام بو لقب سامی ایله تلقیب و تسمیه اولنمشدر بوندنصکره معلوم
اوله که انقضای زمان نبوتدنصکره نصب امام امت اوزرینه واجب اولوب وجوبی اهل سنت
قتنده ادلهٔ شرعیه دن اجماع امت ایله یعنی کبار صحابه و تابعین رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین حضراتنک اتفاقلریله ثابتدر زیرا سلطان تاجدار رسالت رونق طراز اریکهٔ نبوت
علیه افضل التحیة و التسلیم حضرتلرینک طائر علیین مسیر روح پر فتوحلری سرادقات
لاهوته شهپر کشای عزم اولدقده اول نور اقدسک دفن جسد مقدسلری ایله صندوقهٔ
زمینی تشریف ایتمزدن مقدم صحابهٔ کرام رضی الله تعالی عنهم اجمعین حضراتی حجرهٔ سرای
دلارای طیبهٔ طیبه ده سقیفهٔ بنی ساعده نام محله جمع اولوب تعیین منصب خلافت
بابنده اجالهٔ اقداح مشورت ایتدکدنصکره یار غار شفیق حضرت ابی بکر الصدیق
رضی الله تعالی عنه حضرتلری جمله دن احق اولوب شایستهٔ منصب امامت اولمغله بیعت
اولنوب عامهٔ امورده زمام حکم و تدبیری کف کفایتلرینه تسلیمه مبادرت ایتدیلر و صدر
اسلام و عهد تابعیندن الی یومنا هذا هر عصرده حال و شان بو منوال اوزره جاری اولوب
بر وقتده ناس بو سنت محققه‌یه مراعاتی ترک و اهمال ایله امرلرنده انفراد و استقلال سنده ادعا
اولمدیلر فعلی هذا نصب امامت اجماع امت ایله ثابت و واجب اولوب و اجماع قطعی احکام
شرعیه‌یه دلالتده سند قوی اولمغله نصب امامت ساداة اهل سنت قتنده دلیل شرعی
ایله ثابت اولمش اولور و فرق ضاله دن جمهور معتزله ایله زیدیه طائفه‌لری نصب
امامک وجوبنده اهل سنت ایله همدست و وفاق اولوب لکن وجوبی عقل ایله ثابتدر دیو
رأی ایتدیلر شویله که نصب امام حقنده دلیل شرعی وارد اولمسه بر عقل ایله امت اوزرینه

وجوب فرضيتنى ادراك ايدوب ترك ايتدكلرى دنياده مذموم وآخرتده عقابه مستحق اولورلر
ديديلر حتى صحابه وتابعينك نصب امامده اجماع واتفاقلرنى دخى عقول صافيه لرينك حكم
وقضاسنه مبنى قيلوب كتاب سنتده بر سند شرعيه مستند دكلدر ديديلر ونصب امامك امت
اوزرينه بحسب العقل وجوب وفرضيتنى بو وجهله بيان ايدوب ديديلركه بالطول والعرض
صحيفهٔ معمورهٔ ارضده ساكن اولان احاد امم وزمرهٔ بنى آدم كسب معاش وتحصيل مايهٔ انتعاش
بربرلريله معامله ومعاونته محتاج اولملريله اماكن متفرقه ده حيوانات وحشيه كبى منفرداً
سكون واقامتلرى ممكن اولميوب بلكه دشت وصحراده يا امصار وقراده على وجه الاجتماع
سكون واقامته احتياجلرى امر ضرورى اولوب وطبيعت بشرده شر وفساد وعنف وعناد مركوز
اولمغله لدى الاجتماع بربرلرينك مال وعيالرينه تعرض ايله اطالهٔ دست تعدى ايتدكده
اصحابى دخى داعيهٔ حفظ مال وغيرت عيال ايله قدم نزاعه قيام ايدوب بينلرنده منازعات
كثيره ومخاصمات شديده جارى اولور وكيده رك منازعه ومقابله دخى مقاتله ومحاربه يه باعث
اولمغله ايچلرنده تهديدينى ايقاعه وحكمنى اجرايه قادر بر سلطان قاهر اولمدقجه نظام عالم
مختل اولوب وجه ارضده نوع بشرك محو وهلاكنه مؤدى اولور مع هذا مشيت علية الهيه
وحكمت بالغهٔ صمدانيه وفقى اوزره روى زمينده نوع بشرك حيات وبقالرى مطلوب ومقصود
اولوب وصحيفهٔ معمورهٔ ارضده انلرك امن وسلامتلرى اوزره دوام وبقالرنده حكمت ومصلحت
اولمغله امت اوزرينه نصب امامك وجوبى ثابت اولدى ديو بو دليل عقلى ايله استدلال
ايتديلر وبو معنايى بعينه جمهور فلاسفه وحكما اثبات نبوت ورسالت ماده سنده ملاحظه
ايدوب ارسال رسل وبعث انبيا حق جل وعلا حضرتلرينك اوزرينه واجبدر ديديلر
مع هذا فصول سابقه ضمننده حكماى قاصرين وفلاسفهٔ خاسرين اقوال شنيعه لرى دليل
قوى وبرهان قطعى ايله ابطال اولنوب جناب حق حكيم مطلق فاعل مختار اولمغله اوزرينه
بر شيئك فعل وتركى واجب اولمديغى تفصيل وتحقيق اولنمشيدى خصوصا عنوان كتابده
ذكر اولنان دليلده حكما بر مقدمه ذكر ايتمشلر ايديكه ملك ودولتك حصولى حكم شريعته
تخصيص وشريعتسز سلطنت اولماز ديو تصريح وتنصيص ايدوب ديديلركه ملوك وسلاطينك
ناسك اطاعت وانقيادلرى انجق معجزات باهره وآيات ظاهره ايله مؤيد انبيا واسطه سيله
طرف باريدن نازل شرع شريفه موقوف اولوب كافهٔ انام اول دين وشريعته مؤمن ومعتقد
وملوك ستوده سلوك دخى تنفيذ واجراسنى متعهد اولمغله عامهٔ ناس ملوك وسلاطينه
اطاعت وانقياد ايدرلر ديو جمهور حكماى متأخرين جمله دول وسلطنتلرك نظام وقيامنى
اجراى احكام شريعته ربط وتعليق ايتديلر مع هذا بو مقدمه نك جميع ملك ودولتده صدقى
وجريانى مسلم اولمامغله كذب وبطلانى ظاهردر زيرا حوزهٔ حمايهٔ ملك ودولتده وبيرامن

ساحة

ساحهٔ سلطنتنده دفع مظالم عباد ومنع شر وفساد اجراى احكام شريعت ايله حاصل اولديغى
كبى كاهيجه دخى مجرد سطوت ملك ودولت وقوت قاهرهٔ اهل شوكت ايله متحقق اولور نتكيم
تارك دين وشريعت ومنكر يوم آخرت اولان طائفهٔ مجوس منحوس وعبدهٔ اوثان ايله قطعا
سمعلرينه دعوت نبوة وخبر شريعت واصل اولميان قومه مخصوص دولتلرده انجق سطوت
ملك ودولت ايله دفع شرور ومفاسد اولنوب قوت قاهرهٔ ملوك ايله حوزهٔ ملك ودولتلرى
ظلم وتعديدن حمايت وصيانت اولنور ياخود بحسب العقل جائز وممكندركه دفع شقاق
ودفع نزاعده عقل وبصيرت حاكم اولوب ظلم وفسادك قبح وحرمتى اكثر عقلانك معلومى
اولمغله حين اجتماعده اصحاب عقل ودانش جور وظلمدن خود بخود اجتناب واحتراز
ايدهلر فعلى هذا كلا التقديرين فلاسفه وحكمانك اثبات نبوتده وطائفهٔ معتزله ايله
زيديه نك نصب امامتده لدى الاجتماع دفع نزاع انجق اجراى حكم شريعت ايله حاصل
اولور ديو ادعالرى صحيح اولميوب بلكه نظام عالم وانتظام امور بنى آدم نصب خليفه وامام
ايله حاصل اولديغى كبى سطوت رؤساى قبائل وعشائر ايله ياخود ظلم وفساددن ناسك
امتناعيله دخى حاصل اولمق بحسب العقل جائز اولمغله نه مسئلهٔ نبوتده فلاسفه وحكمانك
ونه نصب امامتده معتزله وزيديه نك اشبو ذكر اولنان دليل عقليلرى صحيح وجارى اولمديغى
ظاهردر بو صورتده سادات اهل سنت مذهبى اوزره امت اوزرينه نصب امامك وجوبى
ادلهٔ سمعيه دن اجماع صحابه وتابعين ايله ثابت اولوب دليل عقلى ايله ثبوتى حليهٔ صحتدن
عاطل اولديغى متحقق اولدى مترجم فقير صاحب كثير التقصير كتب كلاميه ده امامت
وخلافت مبحثنده اهل سنت ايله معتزله نك ادله سنه نظر ايدوب اثبات وجوب امامتده
اهل سنتك شرع ايله ومعتزله وزيديه نك عقل ايله تمسكلرى حسن وقبح افعالده بينلرنده
واقع اولان اختلافه مبنى اولديغى ظاهر اولدى زيرا اشاعره قتنده افعال عبادك حسن
وقبحى شرع ايله ثابت اولوب عقل ايله معلوم دكلدر يعنى حق جل وعلا حضرتلرى عبادنه بر
فعلى اشلمك ايله امر ايدرسه اول فعل حسن اولوب ايشلديكى صورتده دنياده ممدوح و
آخرتده ثوابه نائل وترك ايتديكى صورتده دنياده مذموم وآخرتده عقابه مستحق اولور كذلك
بر فعلدن نهى ايدرسه ايشلديكى صورتده دنياده مذموم آخرتده عقابه لايق اولوب ايشلمديكى
صورتده دنياده ممدوح آخرتده عذاب وعقابدن خلاص اولور بو معنايه حسن وقبح اهل
سنتده اشاعره قتنده انجق الله تعالى حضرتلرينك امر ونهيى يتمه سيله معلوم اولوب عقل
بشر بو امرى ادراكدن قاصردر اما معتزله ديرلركه افعال عباد ذاتنده يا حسن ايله
يا قبح ايله متصف اولوب حسن اولديغى صورتده البته حق تعالى انكله امر وقبيح اولورسه
فعلندن نهى ايدر وعقل بشر بعض افعالك حسن وقبحنى ادراك ايدوب امر ونهى الهى

ورود نه ایجاب ایتمکله بعث رسل وانزال کتب دخی واقع اولمسه عبدلک اوزرینه فعل حسنی
ایشلمک واجب وفعل قبیحدن بحسب العقل اجتناب لازمدر دیدیلر کذلک نصب امام
دخی نظام عالم وصلاح بنی آدمه باعث اولمغله امت اوزرینه اقامتی عقلاً واجب اولور
کتاب وسنت واجماع امة ایله ثابت اولمسه دخی امت ترک ایتدکلری صورتده دنیاده مذموم
وملوم وآخرتده عقابه مستحق اولورلر دیدیلر اما اهل سنت قتنده افعالک حسن وقبحی شارع
طرفندن امر ونهیک ورودنه موقوف اولمغله نصب امامک حسنی وامت اوزرینه وجوبی
دخی ادلهٔ اربعهٔ شرعیه‌دن اجماع امت ایله ثابت اولوب عقول قاصرهٔ انسانیه ایله وجوب
وحرمت ثابت اولماز دیدیلر بو محلده کلامز تمام اولدی معلوم اوله که فرق ضالهٔ اسلامیه‌دن
بعضیلری دخی امت اوزرینه نصب امامک عدم وجوبنه ذاهب اولوب نصب امام عقلاً وشرعاً
واجب دکلدر دیدیلر بو رأی ضعیف ومذهب سخیفه معتزله‌دن اصم ایله بعض خوارج ذاهب
اولوب دیدیلر که عبد مکلف اوزرینه انجق احکام شریعت ایله عمل واجب ولازم اولمغله اهل اسلام
عدل وصلاح اوزرینه اجماع واتفاق ایدوب احکام شرع شریفی تنفیذ واجرایه سعی واهتمام
ایتسه‌لر امام وخلیفه نصبندن مستغنی اولورلر دیدیلر بونلرک رأی ضعیفلری اجماع امت
ایله باطل وحلیهٔ صحتدن عاطل اولوب صدر اسلامده صحابه وتابعین رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین حضراتنک نصب امامده واقع اولان اجماع واتفاقلریله مذهبلرینک بطلان وفسادی
ظاهردر واهل بدعتک بو مذهب باطلی اختیارده شبهه‌لری بودر که دائرهٔ ملک ودولتده مقتضای
شهوت وغضب ایله جور وتعدی کثیر وعدل ونصفت قلیل اولوب ولاة وحکام سند عز وجاهه
نائل وزمام اموره مالک اولدقده شهوات جسمانیه واعراض نفسانیه‌لرینی اجرایه میل ورغبت ایدرلر
مع هذا متابعت نفس وهوا ومحبت دنیا شرعاً مذموم اولوب زهد وتقوی واجبهٔ ذمت عباد
وملک ودولت واسطهٔ ظلم وفساد اولمغله نصب امام امت اوزرینه عقلاً وشرعاً واجب اولماز
دیدیلر بونلرک شبههٔ واهیه‌لرنده علمای اهل سنت وسائر فرق ملت ایکی وجهله جواب ویروب
دیدیلر که حاشا کتب شرع شریفده مطلق ملک ودولت حقنده بحسب الذات قدح وذم وارد اولیوب
بلکه دولت وسلطنت ضمننده اتباع نفس وهوا ومحبت متاع دنیا ایله واقع اولان جور وفساددن
منع اولنمشدر بو دخی معلوم ومقرردر که جناب احکم الحاکمین وخیر المالکین جل شانه حضرتلری
عدل وانصاف ایله متصف اولان قوللرینی قرآن کریم وفرقان عظیمده مدح وثنا ایله ذکر ایتدیکی کبی
شر وفساد اولان عصاة مؤمنین حقنده دخی توبیخ وتشدید وملک ودولت ضمننده احکام شریعت
اجرا ومآثر عدالت احیا اولندیغی کبی مظالم ومفاسد دخی واقع اولوب ملک ودولت عدل وانصافه
مقرون اولورسه شرعاً ممدوح وظلم وجوره مقارن اولورسه مذموم اولور لکن فرق ضالهٔ‌دن
اصم ایله خوارج رأیلری اوزره ملک وسلطنت مظالم ومفاسددن خالی اولماز دیو سبب نظام

عالم وباعث آسایش امم اولان ملک وسلطنتک مطلق منعتنی لازم کلیوب بلکه نصب امام
ایله حاصل اولان مصالح عظیمه ومنافع جلیله مفاسد جزئیه‌یه غالب اولمغله امت اوزرینه
نصب امامک وجوبنی اقتضا ایدر نتکیم شهوت وغضب حقنده وارد اولان ادلهٔ شرعیه
بو ایکی صفتک بالکلیه ترک وتعطیلنی اقتضا ایتمیوب بلکه بحسب الشرع لازم اولان محلده
اعمال قوهٔ شهویه وغضبیه واجب اولدیغی کتب شرعیه‌ده مسطوردر زیرا جناب حق وحکیم
مطلق جل شانه حضرتلری انسانی ایجاد ایتدکده طینت بشرده شهوت وغضب خلق ایدوب
جلب نفعده شهوتی ودفع ضررده غضبی آلت ایلدی شویله که انسان نشو ونما وحیات
وبقاده اکل وشربه ودوام نسل ونسبه مباشرت نسوانه محتاج اولمغله قوهٔ شهویه لازم
اولوب شهوت ساقط اولسه نوع بشرک محو وفناسنه باعث اولور کذلک دفع خصومده
منع هجوم اعداده قوهٔ غضبیه اعمال اولنمیوب ترک واهمال اولنسه انسانک نفس وعیالی
وملک ومالی طعمهٔ شمشیر تیغ عدو اوله جوکان ستیز اولمق مقرردر لکن شهوت وغضبده افراط
وتفریط ایله زیاده ونقصان طرفلری مذموم واعتدالی ممدوح وهر برینی شرعاً لازم اولان
محله صرف ایله عبد مکلف مأمور اولوب اسراف وتجاوزدن ممنوع علم در بو تقدیرجه تعطیل
شهوت وغضب سبب هلاک نسل ونسب اولدیغی کبی اهمال مراسم ملک ودولت دخی باعث اختلال
مصالح امت اولور علی الخصوص داود وسلیمان علیهم الصلاة والسلام حضرتلری اریکه
نشین نبوت وامین خاتم نبوت ایکن پیغمبر عالیحضرت اولوب تأیید وحی آسمانی وشرف
خطاب ربانی ایله مشرف ایکن تحت نشین خلافت وامامت اولوب ذات ستوده صفاتلرینه
مخصوص بر ملک ودولت احسان اولنمش ایدیکه بدایت خلقت عالمدن تا دامن قیامته دک
ملوک روی زمینده بر فردک بیرایهٔ افسر ابتهاجی اولمیه جغی نصوص شرعیه ایله ثابتدر
اکر ملک ودولت ذاتنده مقدوح اولیدی حضرت سلیمان علیه الصلوة والسلام وهب لی
ملکاً لا ینبغی لاحد من بعدی فحواسی شریفی وزره جناب رب العالمیندن ملک ودولت طلب
ایتمزلر ایدی وبینه طائفهٔ خوارجک شبههٔ واهیه‌لرنده بر جواب باصواب دخی بودر که
بونلر ملک ودولت مظالم ومفاسددن خالی اولماز دیو امت اوزرینه نصب امامک وجوبنی
منع ایله جمهور علمای امته مخالفت ایدوب لکن اقامت مراسم دین وملت وتنفیذ احکام
شریعت ایله عملک عباد اوزرینه وجوبنده اهل حق ایله موافقت ایتدیلر مع هذا اجرای
احکام شریعت سیاست ملک ودولته موقوف اولوب نصب امام اولنمدیغی تقدیرجه دخی
اتفاق امت ایله تنفیذ احکام ملت ضمننده ملک وسلطنتک حصولی امر ضروری اولور بو
تقدیرجه فرقهٔ خوارجک دلیل وشبهه‌لری مدعالرینک خلافنی ایجاب واقتضا ایتمکله
کلاملری متناقض اولوب دعوالرینک بطلان وفسادی کندی دلیللری ایله ثابت اولور چونکه

مذهب حق اوزره اجماع صحابه وتابعین ایله نصب امام امت اوزرینه شرعا واجب اولوب
اهل حل وعقد اختیاریله عقد بیعت خلافت فرض کفایه اولمغله اطیعوا الله واطیعوا
الرسول واولی الامر منکم نص کریمی اوزره کافهٔ انامک خلیفهٔ اسلامه اطاعت وانقیادلری
واجب اولور معلوم اولکه علمای متقدمین انار الله براهینهم حضراتی ومتأخرینده امام
نووی وامام مازری حضرتلری قتنده بر عصرده ایکی امامک منصب خلافتده اجتماعی
جائز اولمیوب تعدد خلفا شق عصای موحدین واختلال امور مسلمینی موجب اولمغله امام
واحده بیعت لازمهٔ ذمت امت دیدیلر زیرا جمهور علمای ملت صحیح مسلمده کتاب الامارده
مسطور اولان احادیث نبویه دن إِذَا بُويِعَ لِخَلِيفَتَيْنِ فَاقْتُلُوا الْآخَرَ مِنْهُمَا حدیث شریفنک
وبو بابده وارد اولان سائر احادیث صحیحه نک ظاهریله عمل ایدوب بلاد اسلامیه ده
ایکی امامک سریر خلافتده اجتماعنی تجویز ایتمدیلر لکن فروغ آفتاب اسلام اطراف واقطاره
واصل وممالک اسلامیه ده وسعت حاصل اولوب اطراف بعیده ده اقامت مصالح مسلمینه
امام واحد کافی اولمامغله بعض علمای متأخرین بلدهٔ واحده ده یالکوز عوندن ونصرتیله
مسلمینه امداد واعانت ممکن اولان ممالکده ایکی امامک حکم وتصرفی جائز دکلدر دیو متقدمین
ایله اتفاق ایلدیلر اما اول ممالک اسلامیه که بینلرنده بحر هند کبی حائل وحاجز اولوب خلیفهٔ
اسلام طرفندن بر وجهله حفظ وحمایه وقدر کفایه عسکر ارسالی ممکن اولمدیغی صورتده بعض
علمای متأخرین اقصای ممالک اسلامده امام آخر نصبنی تجویز ایلدیلر حتی شیخ المتکلمین
استاد ابو اسحاق اسفراینی ایله امام الحرمین حضرتلری ارشاد نام کتابنده بو رأیه ذاهب
اولوب وعلمای مغاربه واندلسیه نک رأیلرنده دخی بو مسلکی اختیار فهم اولنور زیرا عهد
سابقده بلاد اندلسده علما وفضلا کثیر اولوب کرسی ممالک عباسیه اولان دار الملک بغداد
ایله ممالک اندلس میانه سنده مسافه غایة الغایه بعید وبینلرنده بحر سفید حائل اولمغله
اهالیسی اقارب خلفای بنی امیه دن ناصر عبد الرحمانی خلیفه نصب ایدوب ناصریه واندن
صکره اریکه نشینی خلافت اولان اولادی وابنالرنی امیر المؤمنین لقبیله تلقیب ایتدیلر وکذلک
بنی امیه دن صکره اقصای دیار غربده ملوک موحدین دخی مقر خلافتدن زیاده بعید ممالکده
اجلاس اولندیلر لکن علمانک اکثری ممالک بعیده ده نصب امامک صحت وجوازینی اجماعه
مخالف دیو متأخرینک کلاملرینی رد ایدوب تعدد خلفایی بر وجهله تجویز ایتمدیلر
صاحب ترجمه عبد فقیر پیری زاده محمد صاحب التفصیر بو محلده کتب معتبرهٔ کلامیه
امعان نظر ایدوب بو مسئله ده مشاهیر ائمهٔ حنفیه وشافعیه دن ومشایخ اشاعره وماتریدیه دن
نقل صحیح ایله منقول وبین العلما معتبر ومقبول اولان اقوال صحیحه نک سرد وبیانی مناسب
اولمغله علی قدر الطاقه ذکر ونقلنه تصدی اولندی معلوم اولکه تعدد ائمه وخلفا افتراق

کلمهٔ

کلمهٔ اسلام واختلاف آرای انامی موجب اولوب اختلاف کلمه دخی اختلال نظام امته مفضی اولمغله
علمای متقدمین خصوصا اصحاب وتابعین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی لا یسع
سیفان فی غمد واحد مدلولی اوزره بر کنامده ایکی شیرک وبر نیامده ایکی شمشیرک اجتماعی جائز
اولمدیغی کبی سریر خلافته ایکی امامک تصدیرینی تجویز ایتمیوب زمام امور مسلمینی امامهٔ سبحهٔ
نظام اولان امام واحدک کف کفایتنه تسلیم ایتدیلر وعلمای متقدمینک منصب خلافتی امام واحده
قصر ایله ممالک اسلامیه ده تعدد خلفایی تجویز ایتمدکلری بوندن نأشیدر که سلطان سریر رسالت
علیه افضل التحیه حضرتلری عالم ناسوتدن سرادقات لاهوتیه تشریف ایتدکلری وقتده انصاردن
سعد ابن عباده حضرتلری اوزرلرینه خلیفه نصب ایتمک مراد ایدوب منا امیر ومنکم امیر
مدلولنجه کندیلردن بر امیر واصحاب مهاجریندن بر امیر نصب اولنمق اوزره ایکی خلیفه نک
اجتماعی رأی ایتمشلر ایدی بعده یار غار شفیق ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلری سقیفهٔ
بنی ساعده نام محلده محضر اعیان صحابه ده عقد اولنان مجلس عالیده بعد الاحتجاج لا یسع
سیفان فی غمد کلامیله منصب خلافتده اشتراکک عدم جوازنی تصریح بیورملریله جملهٔ صحابهٔ
کرام فریدهٔ کلام صدیقی زیور قلادهٔ قبول ایدوب یکسر مهاجرین وانصار ابی بکرک خلافت
وامامتنه اجماع واتفاق ایلدیلر وعلمای حنفیه دن برهان المحققین وخاتمة المجتهدین
علامة الانام ابن همام حضرتلری فن کلامده مسایره نام تألیف خطیرلرنده وائمهٔ شافعیه
دن امام ماوردی احکام سلطانیه ده وسائر ائمهٔ دین کتب معتبرهلرنده تفصیل ایتدکلری اوزره
جمهور علمای اهل سنت واکثر اعلام فضلای امت بو معناده همدست وفاق اولمشلردر که اهل اسلام
بر عصرده ایکی امامه بیعت ایدوب بعضیلری برینک وبعضیلری آخرک امامتنی قبول ایلسه لر
خلافته ایکی امامی تصدیر اتسه لر جمهور اهل سنت سبقه وقدمه وامام غزالی بیعت اکثره اعتبار
ایدوب دیدیلر که قنغسنک خلافتی اقدم واسبق یاخود فرمانبر اطاعتی اکثر واوفر ایسه سریر خلافته
اول ذات ستوده صفات احق واولی اولوب آخرک بغی وفسادی لازم وخلیفهٔ اوله اطاعت ایتمیوب
دعوالرنده مصر اولورسه قتل واعدامی واجب اولور دیدیلر بالخصوص مملکتلری میاننده بحر
هند کبی حائل وحاجز اولمیوب حفظ ثغور وحمایهٔ حدوده قدرت واقامت مراسم شرع شریفه
مکنت مقرر اولدقده متأخرین قتنده دخی تشریک خلافت ایله ایکی امامک اجتماعی جائز
اولمامغله مسئلهٔ مفروضه متقدمین ومتأخرین قتنده اتفاقی اولور مترجم صاحب تغییرک کلامی
تمام اولوب علامهٔ ذوفنون مورخ ابن خلدونک کلامی ترجمه سنه شروع اولندی معلوم اولکه
علمای متأخرینک بعضیلری منصب خلافتده ایکی امامک اجتماعنک عدم جوازنده امتناع
شریک باری واثبات توحید الهیده وارد اولان لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا آیت
کریمه سیله استدلال ایلدیلر تقریری بودرکه جناب حق وفیاض مطلق جل شانه حضرتلری

ذات وصفاتنده شریك ونظیردن منزه ومقدس اولدیغی عبادینه بیان ایچون ارض
وسماده ذات اعلاسندن غیری خلق وایجاده قادر الهه موجود اولسه ارض وسمانك نظامی
فاسد ومختل اولوب الوهیتده كثرت وتعدد فساد واختلالی موجبدر دیو اثبات توحید
باری ضمننده تعدد خلفانك عدم جوازنه دخی اشارت واردر دیدیلر لكن جناب رب العالمین
جل شانه حضرتلری بو آیت كریمه ده دلیل عقلی وبرهان قطعی ایله كندی وحدانیتی اوزرینه
استدلال عبادی ارشاد ایدوب توحید باری مسائل اعتقادیه دن ونصب امام احكام شرعیه
عملیه دن اولمغله بو نظم كریمك مضمون منیفی ایله ایله امامت مسئله سی اثبات صحیح اولماز
بو مقامك تحقیق وبیانی بویله دركه ائمهٔ مفسرین وسائر علمای محققین بو آیت كریمه ایله
جناب حقك وحدانیتی اوزرینه وجوه عقلیه دن بر قاچ وجهله استدلال ایدوب نظم كریمده
تعدد آلهیه ایله فساد ارض وسما بیننده واقع اولان ملازمهٔ عقلیه یی بویله توجیه ایلدیلر
اگر ارض وسماده الله تعالیدن غیری صفات الوهیتی جامع بر قاچ اله اولسه ارض وسما
وسائر اشیا موجود اولمامق لازم كلوردی زیرا اشیانك شونلردن خالی دگلدر كه یا الهی مفروضنك
مجموعنك قوة وقدرتلریله حاصل اولوب باخود مستقلاً هر برینك یا انجق برینك خلق
واقتداریله موجود اولور اگر خلق وایجادده علی وجه الانفراد هر برینك قوة وقدرتی كفایت
ایتمیوب ایكیسنك اقتداریله حاصل اولورسه معبود واله ده كمال قدرت واستقلال وقوف
شرط اولمغله ایكیسی دخی الوهیته لایق اولمدیغندن ماعدا ذاتلرنده تركب لازم اولمغین
حدوث وامكانی مقتضی وممكناتك عدم وجود وفسادینه مفضی اولور اگر خلق اشیاده
الهی مفروضینك هر برینك قوة وقدرتی كافی اولوب علی وجه الاستقلال هر بری خالق
وصانع فرض اولنورسه بر اثرك ایكی مؤثر تامدن صدوری ومعلول واحد اوزرینه دو
علتین مستقلتینك توارد لازم كلمكله فرض مذكور محال اولوب عالمك فسادی بالبداهه
ظاهر اولور واگر خلق وایجاد انجق برینك قوة وقدرتیله حاصل اولوب آخرك تصرفی
جاری اولمازایسه ترجیح بلامرجح فسادی لازم كلمكله موجودات ممكنه خلق اولنمامق
لازم كلوردی خلاصهٔ كلام تعدد آلهه ذكر اولندیغی اوزره اوج امر محالی مستلزم اولمغله
باطل اولوب جناب حقك ذات وصفاتنده وحدانیتی ثابت اولور بناءً علیه بو آیت كریمه نك
مضمون منیفی مسائل اعتقادیه دن مسئلهٔ توحید باری اثباتی ایچون دلیل عقلی وبرهان
قطعی اولوب ومسئلهٔ امامت مكلفینك افعالنه متعلق احكام فقهیه دن اولمغله ادلهٔ
شرعیه دن دلیل آخر ایله اثبات اولنوب برهان توحید ایله ثابت اولماز مگر كیم نظم كریمی
مسئلهٔ امامت وخلافتده دخی اجرا ایچون تقریرده بر مقدمهٔ فقهیه ضم اولنوب بو وجهله
استدلال اولنه كه اگر ارض وسماده حق تعالیدن غیری اله فرض اولنسه هر بری بحسب

العاده آخرك رأینه مخالف وآنك مراد ایتدیكی نسنه نك حصولنه ممانعت ایتمكله نظام عالم
مختل اولوب واختلال نظام شرعاً ممنوع اولمغله سریر خلافتده ایكی سلطانك اجتماعی دخی اختلال
نظام مملكت واختلاف امور رعیته باعث اولور دیو مضمون نظم كریم ایله ایكی امامك منصب
خلافتده اجتماعنك عدم جوازنه شرعاً استدلال صحیح اولور والله اعلم اما منصب خلافتك
شروطی بش اولوب دردنده ائمه دین اتفاق ایتدكلرندن صكره وقت حاجتده سقوطنه دخی ذاهب
اولوب وشرط خامسده اختلاف ایلدیلر اولكی شرط علم واجتهاد ایكنجی شرط عدالت اوچنجی
كفایت وشجاعت دردنجیسی حواس واعضانك رأی وعملده خلل ونقصانی موجب علل وآفاتدن
سالم اولمسیدر شرط خامس نسب قریشی اولوب ائمهٔ دینك بعضیلری بو شرطی عموم اوزره اعتبار
وبعضیلری دخی ترك واهمال ایتدیلر مترجم فقیر شروط امامت بیاننده ائمهٔ حنفیه ومشایخ
ماتریدیه دن كتب كلامیه وفقهیه ده منقول اولان اقوال صحیحه یه نظر ایدوب خلاصهٔ كلام
ثبت صحیفهٔ تقریر قلندی معلوم اولكه علمای حنفیه وفضلای ماتریدیه دن علامهٔ فقها
صدر الشریعه حضرتلری تعدیل العلوم دیمكله معروف تألیفنده وابن همام فن كلامده مسایره
نام تصنیفنده وسائر ائمهٔ اعلام دین تصانیف معتبره لرنده نقل وبیان ایتدكلری اوزره بعض
ائمهٔ حنفیه قتنده صحت امامت وخلافتده امامك مجتهد شجیع اولمسی شرط اولمیوب بلكه
مناصب علمیه یی اهلنه تقلید ایله احیای حقوق ومراتب سیفیه یی بصیرت وشجاعت اصحابی
رجاله تفویض ایله حفظ ثغور واقامت حدودده اهتمام ملوك وسلاطینك ذاتلرنده اجتهاد
وشجاعت مقامنه قائم اولور دیدیلر نته كیم كتاب مسایره ده ابن همامك كلامی بو معنایه دلالت
ایتمكله بعبارته نقل اولندی قال ابن الهمام فی المسایرة وقیل لا یشترط الاجتهاد ولا الشجاعة
لندرة هذه فی واحد وتمكن له تفویض مقتضیات الشجاعة والحكم الی غیره او بالاستفتاء
كذلك جمیع احكامده قانون عدل وداده رعایت شرطی دخی اجتهاد وشجاعت كبی ساقط اولوب
بلكه قلمرو ملك وسلطنتی اطالهٔ دست تعدیدن حفظ وحمایه یه قادر سلطان انامك بعض
امورده وتیرهٔ عدالتدن انحرافی صحت امامته مضر دگلدر زیرا قلادهٔ اطاعت سلطانی رقبهٔ
اطاعتدن خلع ونزعه قیام بین المسلمین هیجان فتنه واستیلای كفاری موجب اولمغله ملوك
وسلاطینك تعظیم بامر الله وشفقت علی خلق الله مظهر اولملرینه دعا ایله اكتفا لازمدر
بو معنایه برهان العلما حجة الفضلا صدر الشریعه حضرتلری تعدیل العلومده اشارت ایتمكله
كلامی نقل وسطیر اولندی قال صدر الشریعه فی تعدیل العلوم سقطت العدالة عندنا ضرورة
فان جنود المسلمین اذا انقادوا الذی له شوكة عدل عن العدالة شیئا قلیلا ففی مخالفته
هیجان الفتنة واستیلاء الكفار فالضرورة داعیة الی القول بانعقاد امامته انتهی
وكذلك ملك وسلطنتده نسب قریشی اعتباری دخی زماننا ساقط اولوب امام قریشی النسب

اولدیغی صورتده دخی امامت وخلافتی صحیحدر والا اقامت جمع واعیاد وترتیب امور
جهاد وسائر مهمات دینیه ومصالح دنیویه نڭ تعطیلی لازم کلمکله نسب قریشی شرطی
ساقط اولور دیدیلر تتمیم علامه صدر الشریعه کتاب تعدیل العلومده بو معنایه اشارت
ایتمکله کلامی بعینه نقل اولندی قال صدر الشریعه ثم فی زماننا تسقط القرشیة ضرورة
حتی تقام الجمع والاعیاد وتصح الانکحة بدونها خلاصهٔ کلام اکثریا اشبو ذکر اولنان
شروطڭ امام واحدده اجتماعی میسر اولمامغله ائمهٔ اعلام دین بعض شروطڭ سقوطی
صحت امامته خلل ویرمز دیدیلر علی الخصوص سلطان اورنڭ رسالت علیه افضل التحیات
حضرتلری الخلافة بعدی ثلثون سنة حدیث شریفی مدلولجه اوزره شرایط امامت وخلافتی
جامع خلافت نبوت کندی زمان سعادتلرندنصکره خلفای راشدینه مخصوص اولدیغی
نور وحی والهام ایله کشف واظهار ایدوب مدت خلافت نبوتی اوتوز سنه مقدار زمان ایله
تقدیر وتعیین بیوردیلر واقعا آخر خلفای راشدین اولان امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینڭ
خلافتی زمان نبوتدن اوتوز سنه یه قریب مدتده تمام اولوب دیوان خلافت نبوت اول خاتم
ولایت ایله ختم اولندی بو حدیث شریف مغیباتدن اخباری متضمن اولمغله معجزات نبویه دن
عد اولنوب زمان نبوتدن اوتوز سنه تمامندنصکره ملك وسلطنتده خلافت نبوت شرایطی
مرعی اولمیه جغی بیان بیورلمغین صحت امامتده شروط مذکوره نڭ سقوطی اشعار اولندی
بو محلده مترجم کتاب صاحب فقیرڭ کلامی تمام اولوب بنه مورخ ابن خلدونڭ شرایط مذکوره نڭ
فوائدی بیاننده ذکر ایتدیکی کلامڭ ترجمه سنه شروع اولندی معلوم اوله که خلافت وامامتده
علم واجتهاد شرطنڭ فائده سی بودرکه ائمه وخلفا من قبل الرحمن تنفیذ احکام شرعیه یه
مأمور اولوب تنفیذ احکام دخی ادلهٔ شرعیه دن ملکهٔ علم واجتهاد ایله استنباطه محتاج
اولمغله امام وخلیفه عالم ومجتهد اولمق لازمدر دیدیلر لکن رتبهٔ اجتهاده وصول متعذر
اولدقده علما وفقهادن استفتا یاخود قضاةِ عدوله تقلید منصب قضا ایله اجتهاد شرطندن
استغنا حاصل اولدیغی ذکر اولنمشدر کذلك منصب خلافتده کتاب وسنته تمسك ایله عدالت اعتباری
دخی بوندندر ناشیدر که ملك وخلافت مناصب دینیه نڭ اشرف واعلاسی اولوب اجرای
عدالت ایله مشروط اولان منصب قضا وسائر مراتب علیادر ملوك وسلاطینڭ نظارت
عامه سی اولمغله شرط مذکوره جمله دن اولی اولورلر لکن بعض امورده ویرهٔ عدالتدن
انحراف صحت امامتی مخل اولمدیغی بوندن اقدم ذکر اولنوب نصب قضاة عدول ایله اجرای
احکام شرع شریف بیورلر اما کفایت وبصیرت شرطنڭ فائده سی بودرکه نصب امامدن
مقصود ترتیب غزا وجهاد ومنع ظلم وفساد اولمغله معارك حرب وقتالده جسارت وجلادت
ودار اسلامده اقامت حدود وقصاصه مکنت وقدرت لازم اولوب تجهیز جیوش وحفظ ثغور

ایله تنظیم مصالح جمهورده دقت وامرا ورؤسادن وجوه دهات رغبت ایله حدود ملك ودولتی
مکاید اعدادن حفظ وصیانت لازم ومهمدر تاکه ملوك وخلفا رابطهٔ نظام امت اولان اسباب شجاعت
ملك ومملکتده کافی اولوب ساحهٔ عز اجلالری اطالهٔ دست تعدیدن مصون ومأمون اوله
اما ملك وخلافتده صحت عقل وقوا وسلامت اعضا شرطی عند العلما ایکی وجهله اعتبار اولنوب
وجه اولی امامتڭ جواز وصحتنده وجه ثانی کمال واولویتنده شرط اولمشدر واکر عقل وحسده
خلل ونقصان وجذب وجنون وعما وصم کبی اقامت مراسم سلطنته مانع ومخل اولان علل وآفاتدن
اولورسه اول ذاتڭ سریر خلافته تصدیری جائز اولمیوب رؤیت مصالح امتده تقصیری موجب
اولمغله حس وشعور بو مقوله خلل وقصوردن سالم اولمق لازمدر کذلك اعضا وجوارحده
واقع خلل ونقصان دخی مباشرت اعمال سلطنته مانع اولوب اخذ وحرکتی مخل اولان علل وآفاتدن
اولورسه بو مقوله قصور دخی صحت امامته مانع دیدیلر اما اعضا وجوارحده واقع قصور
وخلل رؤیت مصالح مضر اولان عللدن اولمیوب بلکه نظر ورؤیتده خلل وقصوری موجب شین
اولورسه بو مقوله عیب وخللدن سلامت امامت وخلافتڭ صحت وجوازینه مانع اولمیوب
اولویت وکمالنده معتبردر دیدیلر معلوم اوله که تسلط متغلبه ایله ملوك وسلاطینی دائرهٔ
ملك ودولتده حکم وتصرفدن منع وحجر دخی نقصان اعضا کبی ایکی نوع اولوب بر نوعی مخل
صحت امامت ونوع آخری مانع کمال واولویتدر دیدیلر اکر پادشاهڭ حوزهٔ ملك وسلطنته
قهر وغلبه ایله بر آخر ملك مستولی اولوب اول دولتڭ سلطانی دائرهٔ ملك وسلطنتده بالکلیه
حکم وتصرفدن عاجز اولورسه سریر سلطنتدن ساقط اولدیغی ظاهردر اما بر پادشاهڭ ملك
ودولتنه کندی اتباع واعوانندن بعض متغلبه تسلط واستیلا ایدوب مصالح انامده حل و
عقد ایله اکتفا بحسب الظاهر حکم سلطانه اطاعت ایله عصیان ومخالفت صورتنی اظهار ایتمزسه
بو مرتبه تغلب ایله سلطان انام رتبهٔ امامتدن ساقط اولماز بو صورتده تغلب ایدن ذاتڭ
حال وشاننه نظر اولنوب اکر حکم وتصرفده حسن سیرت ولطف وسیاست مسلکنه سالك اولور
ایقاظ فتنه احتمالی بر طرف ایسه اول متغلبه یی حالی اوزره ترك وابقا اهوندر دیدیلر
والا خلیفهٔ اسلام ملك ممالك دولتده بر وجه استقلال امر ونهیینی تنفیذ واجرا قصدیله عامهٔ
مسلمین اوزره سلطان انامه نصرت واعانت واجب اولوب اول متغلب عنیدڭ دائرهٔ دولتدن
تغلب وتسلطنی منع ودفع لازمهٔ ذمت امتدر اما نسب قریشی شرطی بیاننده واقع اولان اقوال
بیانی بویله درکه سلطان ملائك سپاه صلی الله علیه وآله حضرتلری دار دنیادن سرای
عقبایه عزم ایتدکلری یوم شهودده وشهورده قریش ایله انصار تعیین امر خلافت ایچون
سقیفهٔ بنی ساعده نام محلده جمع اولوب اول وقتده شوکت وعصبیت قریشڭ غالب اولدیغندن
ماعدا ابوبکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلری امامت قریشی ادلهٔ شرعیه ایله اثبات

وانصارک اسکات ایتمکله مهاجرین وانصار حضرت ابی بکرک خلافتنه اجماع ایلدیلر بعده
خلفای راشدیندن عمر وعثمان وعلی رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی دخی علی الترتیب
مسند نشین خلافت وامامت اولوب خاتم الانبیا علیه افضل التحایا خبر ویردیکی خلافت نبوت
اوتوز سنه تمامنده قرین ختام اولدی بونلردن صکره امویه وعباسیه دولتلری دخی ظهور ایدوب
انلر دخی مدت مدیده کارفرمای مسند ملک وسلطنت اولدیلر لکن اواخر سلطنت عباسیه ده قبیلهٔ
قریشک تفرقه وتشتتی مألوف واکثری دخی دار الملک خلافتدن آفاق واقطاره منتشر اولمغله
طائفهٔ قریشک شوکت وسطوتنه ضعف وخلل عارض اولوب اقامت مراسم خلافتده
عجز وقصورلری ظاهر اولمغله حل وعقد مراسم دولت وتنظیم مصالح ملک وسلطنت خلفای
عباسیه دن دیالمه وسلاجقیه نقل ایلدی بو سببدن ناشی علمای محققیندن چوق کمسنه لر
خلافت وامامتده نسب قریشی شرط اولمامق اوزره رأی ایدوب وبو بابده مشکاة صدر نبوتدن
شرف نزول وورود اولان احادیث صحیحه نک ظواهریله عمل ایتدیلر از جمله صحیح مسلمده کشیدهٔ
سلک تحریر اولان جواهر زواهر احادیثدن «اِسْمَعُوا وَاَطِیعُوا وَاِنِ اسْتُعْمِلَ عَلَیْکُمْ عَبْدٌ حَبَشِیٌّ
کَاَنَّ رَاْسَهُ زَبِیبَةٌ» حدیث شریفی بحسب الظاهر امیر ووالی عبد حبشی دخی اولورسه اطاعت
وانقیادلرینک وجوبنه دلالت ایدر دیو امامت وخلافتده نسب قریشی شرط اولمامق اوزرینه
بو حدیث شریف ایله احتجاج ایتدیلر وعلمانک بعضیلری دخی بو حدیث شریفی اطاعت
خلفاده تمثیل وبو مبالغیه حمل ایدوب عبد حبشینک صحت امامتنه دلالت ایتمز دیدیلر کذلک
صحت امامتده نسب قریشی شرط اولمدیغنه ذاهب اولانلرک بعضیلری دخی فاروق منیع الجناب
عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرینک زمرهٔ اصحاب کرامدن سالم مولی حذیفه
دیمکله معروف صحابی حقنده وارد اولان قولیله احتجاج ایتدیلر سالم حضرتلری صاحب
طبع سلیم وذهن مستقیم اولوب مصالح دینیه ودنیویه ده حزم وبصیرت وشجاعت وکفایت ایله
موصوف اولمغله حضرت عمرک انک حقنده «لَوْ کَانَ سَالِمٌ حَیًّا لَوَلَّیْتُهُ اَوْ لَمَا دَاخَلَنِی فِیهِ الظِّنَّةُ»
قولنی ایراد ایله مدح وثنا ایتدیلر یعنی اکر زمرهٔ اصحاب کرامدن وقبیلهٔ قریشدن ابی حذیفه
نک معتقی اولان سالم حیاتده اولیدی مسند خلافتی اکا تسلیم ایدردم یاخود تولیهٔ خلافتده
انک حقنده بخل وظنت ایتمزدم دیو عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری مدح
وثنا ایدوب خلافت وامامته اهلیت واستحقاقنی خبر ویردی مع هذا سالم قریشی النسب
اولمیوب موالی قریشدن اولمغله خلافت وامامت نسب قریشه مخصوص اولمدیغنی حضرت
عمرک بو قولیله استدلال ایتدیلر خلافنه ذاهب اولان علمانک بعضیلری دخی مذهب صحابی
قطعی ویقینی مفید حجت قاطعه دکلدر دیو عدم اشتراطه دلالتنی منع ایتدیلر یاخود
حضرت عمرک سالم حقنده وارد اولان کلامنی بو وجه ایله توجیه اولنمق جائزدر که

کرچه سالم قبیلهٔ قریشدن اولمیوب لکن «مَوْلَی الْقَوْمِ مِنْهُمْ» فحواسی اوزره بر قومک دخیل
ومنسوبی یا عبد معتقی اول قومدن معدود اولمغله سالم حضرتلری دخی واسطهٔ ولای
عتق ایله قریش قبیله سنه منسوب اولوب وعلاقهٔ سببیه قرابت نسبیه مقامنه قائم اولمغله
ثمرهٔ نسل ونسب اولان قوت وسطوت وعصبیت وکفایت سالم حضرتلرنده دخی موجود
اولمغین قریشی النسب حکمنده اولور حضرت عمرک بو کلامندن مقصودلری خلافت وامامت
امانت حقی وکفالت خلقی متضمن امر عظیم اولمغله کمال زهد وتقوی لرندن ناشی شروط
خلافت کندیلرده مفقود وسالم حضرتلرنده موجود اولمق ظنیله سالم حیاتده اولسه خلافته
بندن احق والیق اولوردی دیو هضم نفس ایله معامله بیوردیلر زیرا سالمده نسب قریشدن
غیری سائر شرایط خلافت بالجمله موجود اولوب ونسب قریشی اعتبارندن مقصود دخی
مجرد سلالهٔ نبوته قرابت نسبیه ایله انتساب اولمیوب بلکه خلافت وامامتده لازم اولان شوکت
وسطوت اولمغله سالمده نسب قریشی مفقود ومعدوم ایسه ده موالی قریشدن اولمغله
ثمرهٔ نسل ونسب اولان شوکت وعصبیت موجود اولمغین سالمک خلافته اهلیتنی تجویز ایتدیلر
بو کلامده فاروق منیع الجناب عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرینک امور مسلمینه
نظر واهتمامده حسن همتلری معلوم اولوب امانتی اهلنه ادا ایله تحصیل رضای ربانیده
عنایتلری ظاهر اولور ودخی کبار علمای اهل سنتدن عالم ربانی قاضی ابو بکر باقلانی
حضرتلری حقنده دخی امامت وخلافتده نسب قریشی شرط اولمیوب قریشی النسب اولمیان
ملوک وسلاطینک خلافت وامامتی صحیحدر دیدیکی زیرا قاضی ابو بکر باقلانی حضرتلرینک
عصرنده قبیلهٔ قریشک سطوت وقوتلری مختل اولوب دیالمه وسلاجقه خلفای عباسیه
غالب وزمام امورده مالک اولمغله علمای دین مبین انلره بیعت ایله اطاعتلرنی قبول ایلدیلر
علمانک بعضیلری دخی نسب قریشی اعتبارینه بناء امام قریشی اقامت مراسم ملک وخلافتدن
عاجز دخی اولورسه امامتنی تجویز ایتدیلر لکن بو رأی ومذهب اوزرینه بر سؤال قوی وارد
اولور که امام قریشی امور مسلمینه قیامدن عاجز اولدقده اقدم شرایط خلافت اولان شوکت شرطی
فوت اولوب علی الخصوص کندیدن اسبق واقدم وباعث نظام کافهٔ امم اولان خلیفهٔ اسلام
اوزرینه خروج ایله ایقاظ فتنه وافتراق کلمه مؤدی اولدیغندن ماعدا اجماع امت ایله
ثابت اولان سائر شروطک عدم اعتبارینه دخی مفضی اولمغله رأی مذکور درجهٔ اعتباردن
ساقط اولور ودخی امامت وخلافتده نسب قریشی اشتراطنده حکمت ومصلحت بیانی امر
مهم اولوب بسط مقال ایله بو بابده تحقیق مقام واظهار حق وصواب ایله تبیین مرام مناسب
اولمغله کمیت سینه زانوی قلم عنبرین رقمه بو وادیده رخصت وتکاپو ویرلدی معلوم اوله که
حق سبحانه وتعالی حضرتلری فاعل مختار وحکیم مطلق اولوب بعث رسل وانزال کتب ایله

طرف شریفلرندن عباده تبلیغ اولنان احکام شرعیه حکم ومصالحی متضمن اولمغله هر حکمنده
نیجه حکمت ومصلحت موجوددر که بالجمله تکالیف شرعیه واحکام الهیه اول حکم ومصالحی
ابراز ایچون وارد اولمشدر امامت وخلافتده نسب قریشی اشتراطنده دخی حکمت ومصلحت ملاحظه
اولندقده سلالهٔ نبوتده قرب انتساب ایله تبرک وتیمن شرفی موجود ومشهور ایسه ده هر عصرده
عامهٔ عباده نافع ونظام امور جمهوره راجع مصالح کلیه دن اولمامغله شرط مذکوردن مقصود
مجرد تبرک نسبه مقصور اولماز بلکه اقدم شرایط امامت وخلافت اولان شوکت وسطوت
وقوت عصبیت جهتیله صدر اسلامده قبیلهٔ قریش سائر قبائل عربه غالب اولوب تنفیذ احکام
شریعت وتنظیم مصالح امت ایله غلبه وتفوقلری ظاهر اولمغله امامت وخلافت قبیلهٔ قریشه
تخصیص وتعیین اولنمشیدی زیرا امامت وخلافتده شوکت وسطوت اصل واساس اولوب
امام وخلیفه مالک رقاب انام ومتبوع خاص وعام اولمغله حکمنی اجرا وتهدیدینی ایقاعه
قدرتی اولمدقده نزاع وشقاقه مفضی وافتراق کلمهٔ اسلامه مؤدی اولور وعصر اسلامده
قبیلهٔ قریش قوت وکفایت جهتیله سبق وتقدملرینه بناءً امامت وخلافته جملهدن احق والیق
اولمغله حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه الائمة من قریش حدیثیله انصاره محاجه
ایلیوب اجماع صحابه ایله حضرت صدیقه بیعت اولندی بو مقامک تحقیق وبیانی بویله درکه
قبیلهٔ قریش سلطان کونین حضرتلرینک اجداد امجادندن نضر بن کنانه اولادلرینه اطلاق
اولنوب نضر دخی درجهٔ ذات النضرهٔ صلب مضردن منشعب بر شعبهٔ جلیله درکه
انبیا علیه افضل التحایا حضرتلرینک جد امجدلری هاشم بن عبد مناف بر قاچ واسطه ایله
نضره منتهی ونضر دخی وسایط عدیده ایله مضره منتهیدر نضرک بر اسمی قریش اولمغله
اولادلرینه قریش اطلاق اولنمشدر والحاصل قبیلهٔ قریش سرلوحهٔ نسبنامهٔ نبوت ودیباجهٔ مجموعهٔ
شوکت بر عشیرت عظیمه ایدیکه شرف حسب ونسب وکثرت عدد وعدد ایله سائر قبائل عرب
وبنی مضره غالب اولمغین جمله طوائف عرب انلرک قدر ومنزلتلرین اقرار واعتراف ایدوب
مضمار عز وشرفده احراز قصب السبق تقدم ایله امتیاز واختصاصلرین تسلیم ایدرلر ایدی
امر خلافت قبیلهٔ قریشک غیری سائر قبائله تفویض اولنسه اصالت وکفایتلری غرور وحمیتلرینی تحریک
ایدوب قدم نزاعه قیام ایله مخالفت وممانعتلری احتمالی مظنون اولمغله افتراق کلمهٔ مسلمینه مفضی
وشق عصای وحدینه مؤدی اولوردی حال بوکه سائر قبائل عربده انلرک رأی وعزیمتلرینی
صرفه قدرت اولمیوب قریش دخی شوکت وسطوتلرینه اعتماد ایله کندیلردن اضعف قبیله یه
انقیاد ایتممکله مسلمین بیننده فتن عظیمه حدوثی ظاهر ومقرر ایدی مع هذا کتاب وسنت واجماع
امت ایله ثابتدر که حق سبحانه وتعالی حضرتلری اهل اسلام بیننده اتفاق کلمه وایقاظ فتنه
ایله اختلاف وشقاقی وقوعندن منع وتحذیر ایدوب دائما اتحاد واتفاق ایله تنظیم اموردینه

مبادرت ومباشرت ایله امر ایلدی اما امر خلافت قبیلهٔ قریشه تخصیص وتعیین اولنوب زمام
حکم وتصرف انلرک کف کفایتلرینه تسلیم اولندقده بونلر صدر اسلامده قوت قاهره وشوکت
باهره ایله سائر قبائل عربه غالب اولمغله کافهٔ ناس اطاعت وانقیاده مضطر اولوب بر فرد
ایقاظ فتنهٔ نائره ایله تفریق کلمهٔ اسلامه قادر اولمامغله امور ملک وملت منتظم وملتیم
اولور بو سببدن ناشی صدر اسلامده خلعت زریفت خلافت قبیلهٔ قریشک آرایش دوش کفایتلری
قیلنوب عهد خلافت صدیقدن اواخر دولت بنی عباسه دک قرنها نفرمای مسند ممالک ودولت اولدیلر
شویله که بونلرک نیروی بازوی جلادتلریله شجرهٔ طیبهٔ دین وملت ثابت وراسخ اولوب کافهٔ قبائل
عرب وعجم اطاعت وانقیادلرینی التزام ایله آثار اسلام اطراف واقطاره وجمیع ممالکده ثبات دین
وملت حاصل اولدی تنکیم خلفای راشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ایامنده دولت
امویه وعباسیه ده واقع اولان فتوحات ومغازی بالجمله مبارزان قریشک مساعی همم عالیهلریله
جلوهگر موقع حصول اولوب فتح وتسخیر بلاد وتوسیع ممالک اسلامیهده آثار جمیلهلری
شهرت اولمشدر شویله که مهرهٔ فن تاریخدن ابن اسحاق وانلک امثالی سائر اعلام مورخین وعلمای
محققینک کتبلر نظر وتتبع صحایف سیر ایله مألوف اولان رجال قبیلهٔ قریشک مزید قهر
وغلبه ایله سائر قبائل مضر وعشایر عربه سبق وتقدملرینه واقف اولوب صدر اسلام وزمان
جاهلیتده بونلرک عزت وشوکتلرنی مؤید نیجه آثار واخباره واقف اولور فعلی ذلک امامت
وخلافتده نسب قریشی اعتبارندن مطلوب ومقصود مجرد سلالهٔ نبوته انتساب واختصاص
اولمیوب بلکه کثرت اتباع وخدام وشدت عزم واقدام ایله بونلرک امتیاز واشتهارلرینه
بناءً امامت وخلافت قریشیلره تخصیص اولندیغی ظاهر اولدی وبو معنا دخی معلوم ومقرردرکه
حکم شریعت بر عصر معینه وبر قوم مخصوصه تعیین وتخصیص اولنمیوب بلکه الی یوم القیام
هر عصرده کافهٔ اهل اسلامه عام وشامل اولمغله امامت وخلافت بابنده دخی بو عموم و
شمول معتبر اولمق لازمدر بو تقدیرجه معلوم اولدی که نسب قریشی اعتبارندن مطلوب ومقصود
مجرد قوت وشوکت جهتیله امامت وخلافته اهلیت واستحقاقلری اولوب مادامکه شوکت وسطوتلری
مختل اولمیه سریر خلافته احق والیق اولورلر کذلک شوکت وسطوت قریشی النسب اولمیان خلیفهده
بولنورسه اول وقتده زمام امور مسلمین انک کف کفایتنه تسلیم اولنوب کافهٔ انامک اطاعت
وانقیادی لازم اولور بو تقدیرجه امامت وخلافت هر عصرده قبیلهٔ قریشه مخصوص اولمیوب
بلکه ترتیب جنود وحفظ حدودده قادر سائر ملوک وخلفانک امامت وخلافتلری دخی امام
قریشی کبی صحیح اولور زیرا اواخر دولت عباسیهده انقلاب دور زمان ایله قبیلهٔ قریشک شوکت
وسطوتلری مختل اولوب محافظهٔ ملک وملت ورؤیت مصالح امتدن قوت وقدرتلری قاصر
اولدقده وکلای شرع مبین وعلمای دین سید المرسلین حضراتی اصحاب عز وشوکتدن

قریشی اولمیان ائمه و خلفایه بیعت ایدوب تنفیذ احکام شرعیه‌ده امر و نهیلرینه اطاعت ایلدیلر و الا
امامت و خلافت هر عصرده قریشی یه تخصیص اولنسه چوق کره تخلّل شرط کفایت و موجب فساد
ملک و ملّت اولمغله هیجان فتنه‌یه باعث اولوب ثمرهٔ ملک و دولت اولان نظام دین و ملّت و صلاح
حال امت فوت اولمغله عالم شرّ و فساد ایله مملو اولور بناء علی ذلک مالک رقاب انام و امام اهل
اسلام اولان سلطان مسلمین و خلیفهٔ ربّ العالمین کثرت اعوان و انصار و وسعت ممالک و دیار ایله
عصرنده موجود اولان اولوا الامره وجاله غالب اولوب ملک و دولتده اقدم و اسبق و بیعت اکثر
ایله طاعت و انقیاده احق و الیق اولمق لازمدر که رفع شقاق و خلاف ایله قلوب ناسی جمع و تألیفه
قادر اولوب ایقاظ فتنه ایله بغی و خروجه تصدّی و ایقاد نائرهٔ شر و فساد ایله تفریق کلمهٔ
اسلامه تشبّث ایدنلری زجر و تعنیف ایله بنیان ملک و ملّتی تشیید ایلیه و اوائل اسلامده
سطوت و شوکت عرب کافی و برکت خیر قرون ایله امداد الهی و فیض غیر متناهی وافی اولمغله
عامهٔ اقطارده حکم و تصرّف امام واحده مقصور اولوب هالکی شرق و غربه منصب خلافتی تعریف
ایله ایکی امامه بیعت ایتدیلر بعده اواخر خلافت عباسیه‌ده اختلاف آرا و اهوا ایله ملکلری بیننده
شرور و فتن حادث اولوب اتحاد و وفاق اختلاف و شقاقه مبتدل اولمغله منصب خلافتده تعدد
و اشتراک حاصل اولدیکی کبی امام واحده اقتدا مسلک سدید صحابه و تابعینه اقتفایی متضمن اولوب
سبب نظام عالم و باعث آسایش امم اولمغله علمای متقدمین رحمة الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی
بو مذهب منصوری احتیار ایدوب دیلر معلوم اوله که رتبهٔ سامیهٔ خلافت و امامت اسرار المعیّددن
بر سر خفیدر که حقنده وارد اولان آیات قرآنیه و احادیث نبویه‌نک اسرار و مزایاسنه وقوف ایله
بو رتبهٔ رفیعه‌یه اعتلا کمال شوکت و مزید قدرت ایله مشروط اولدیغی ظاهر اولور تقریری
بویله درکه جناب احکم الحاکمین جلّ شانه حضرتلری ملوک و سلاطینی دفع شرّ و فساد ایله
تنظیم امور عباد مصلحتیچون طرف شریفندن نائب و خلیفه نصب ایدوب کافهٔ انامی و بریه‌یی
خیر و صلاحه شوق و کریوهٔ شر و فساددن منع ایله ائمه و خلفایه امر ایلدیکی بودخی عقلاً و
شرعاً معلومدر لکن حقنده امر و تکلیف وارد اولان فعل و عمل مأمور و مکلفک مقدوری
اولمق لازم اولوب حوصلهٔ وسع و طاقتدن خارج فعل ایله تکلیف واقع اولمامغله ملوک
و خلفانک تمشیت امور عباد ایله مأمورتلری دخی دائرهٔ ملک و دولتده حکم و تصرفه تمکنلری
و قدرتلری اعتباریله موجب اولور حتی اعلام محققین تفسیر کبیر صاحبی امام فخر رازی
حضرتلری امر و خطابده قدرت اعتبارینه بناءً طائفهٔ نسانک قرآن و حدیثده وارد اولان احکام
شرعیه‌نک اکثرنده رجاله تابع و مطلوب تملیه و کلماتده اداسی فرض اولان طاعات و عبادات غیری
آیات و احادیثده وارد اولان خطاب و اوامر شرعیه‌یی ابتدا رجال حقنده اعتبار ایدوب احکام
نسانی رجاله قیاس ایله اثبات ایلدیکی زیرا طائفهٔ نسوانک الرِّجالُ قَوّامُونَ عَلَی النِّساءِ

آیت کریمه‌سی مفادی اوزره کندی امورلرینه مالک اولمیوب غلبهٔ رجال ایله قدرت و اختیارلری
مسلوب و اکثر احوالری زوجلرینک اذن و رأیلرینه موقوف اولمغله اکثر احکامده خطاب
ربانی و امر صمدانی ایله بالذات مأمور و مخاطب اولمدیلر و دخی خلافت و امامتده بحسب الشرع
الا انوار قوة و اقتدار مرعی و معتبر اولدوغنه دائرهٔ وجودده واقع نظام شهود دخی عدل
شهوددرکه بر بیتک صاحبی یا بر قومک رئیسی اولان شخصک اهل و عیالی و اتباع و خدامی
حقنده ریاست و ولایته اهلیتی قدرت و کفایت ایله مشروط اولوب قوم و جماعتی بیننده
حکمنی اجرا و تهدیدنی ایقاعه قادر اولمدقجه ریاسته اهل اولمدیغی خارجده بحسب العقل
دخی معلومدر و احکام شرعیه‌نک اکثری دخی خارجده موجود و مشهود اولان امر طبیعیه
موافق اولمغله خلافت و امامتده قوت و کفایت اعتباری خارجه موافق امر شرعی اولور والله
تعالی اعلم **فصل** کتاب اولک اوچنجی فصلنک یکرمی بشنجی فصلی احکام امامت و خلافتده طوائف
شیعه‌نک مذاهب مختلفه‌لری بیانندهدر **معلوم اوله که** شیعه لفظی لسان عربده مطلق
بر شخصک اعوان و انصارینه و اتباع و اصحابنه اطلاق اولنوب بعده ائمه و فقها و متکلمینک
متقدمین و متأخرینی قتنده عامدن خاصه نقل طریقیله امام علی کرّم الله وجهه حضرتلرینی
و اولاد کرامنی سائر خلفای راشدینه تفضیل و ترجیح ایدن قومه تخصیص اولندی و عامهٔ
فرق شیعه بینلرنده اجماع و اتفاق اولنان عقاید زایغه و اقوال باطله‌دن بریسی بودرکه بونلرک
رأی و مذهبلری اوزره امامت و خلافت امثال رأی و اجتهادلرینه مفوّض و انلرک تعیینی الله
متعینی اولان مصالح عامه‌دن اولمیوب بلکه صوم و صلات و حج و زکوة کبی ارکان دین اسلامک
بر رکن قویمی اولمغله پیغمبر علیه الصلاة و السلام حضرتلرینک انک تعیین و تخصیصنی ترک
و اهمال ایله امته تفویض و احاله بیورملرینی تجویز ایتمز بلکه زعم فاسدلری اوزره عهد نبوة
و زمان رسالتدن صکره جالس مسند خلافت اولاجق ذاتک تعیینی نبی علیه السلام اوزرینه
واجب اولوب ترک و اهمالی جائز دکلدر دیو اجماع و اتفاق ایلدیلر **و دخی** شیعه قتنده امامت
و خلافتده ذنوب و آثامدن عصمت و طهارت شرط اولوب امام اهل اسلام صغایر و کبایردن
معصوم اولمق واجبدر دیدیلر **و امام علی** کرم الله وجهه حضرتلرینی رسول الله صلی الله تعالی
علیه و سلم حضرتلری کندیلردن صکره امام و خلیفه تعیین بیوردیلر دیو ادعا ایدوب
بو بابده مشکاة صدر نبوتدن صادر اولمق اوزره نصوص و ادله نقل و روایت و مذهب باطللرینه
موافق تأویل فاسد ایله اظهار جهالت ایدرلرکه نقل و روایت ایتدکلری احادیث کبار و
محدثین قتنده اسناد صحیح ایله ثابت اولمیوب بلکه اکثری مذهبلرینی تأیید ایچون
بینلرنده موضوع باطلدر و اسنادی مطعون با خود تأویلات فاسده‌لرینه بعیددر تعبیع
امامت علی حقنده نقل ایتدکلری احادیث و نصوص دخی شیعه قتنده ایکی قسمه منقسم

اولوب برقسمی جلی وقسم آخری خفیدر نص جلی آیات بینات قرآنیه واحادیث شریفهٔ نبویه ده
اول دلیل شرعیدر که مراد ومقصوده دلالتی واضح ومنجلی اولوب معنای آخر ایله تأویله محتمل
اولمیه نص خفی اول دلیل شرعیدر که مطلوب اولان مشروعه دلالتی ظاهر اولمیوب معنای آخره
محتمل اوله بناءً علیه طائفهٔ شیعه تعیین خلافت علی ده نص جلی اولمق اوزره برقاچ حدیث
ذکر ایدوب زعم فاسدلری اوزره مدعالرینی اثباته سند ایتدیلر اول احادیثك بری مَن کُنتُ
مَولاهُ فَعَلِیٌّ مَولاهُ حدیث شریفیدر که طائفهٔ شیعه بو حدیثده واقع اولان مولی کلمه سنی
ولی امر معناسنه حمل ایدوب بن هر کیمك مولی وولیسی ایسم علی دخی انك ولیسیدر دیو
مخبر صادق خبر ویرمکله عهد نبوتدنصکره کافهٔ اهل اسلامك حضرت علی ولیسی اولوب
امامت وخلافتی نص صریح ایله ثابت اولوردیدیلر وحضرت عمر بو حدیث شریفی استماع
ایتدکده سعادت سکا یا علی که عامهٔ مؤمنین ومؤمنات وکافهٔ مسلمین ومسلماتك مولاسی
اولدك دیو کوهرنثار مدح وثنا ایدوب عهدنامهٔ خلافت علی یه امضا کشی تحقیق اولمغله
تأویل حدیثده کلام عمر ایله زعملرینی تأیید ایتدیلر وینه طائفهٔ شیعه نك تعیین وامامت
علی ده نص جلی اولمق اوزره تمسك ایتدکلری احادیثك بری دخی اقضاکم علی حدیث
شریفیدر که سلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلری علی مرتضا حقنده معانئ کتاب
وسنته وقوف ایله مسائل حکم وقضاده جمله اصحابك اعلمیدر دیو وصف وثنا ایدوب
علوم دینیه واحکام شرعیه یی ضبط واحاطه ده جمله اصحابی سبق وتقدملرینی تصریح
بیوردیلر امامت وخلافتدن مطلوب ومقصود دخی تنفیذ احکام شرع مبین ایله تنظیم
امور مسلمینه مقصور اولوب وقرآن کریمده مذکور اولدیغی اوزره اولی الامره اطاعت دخی
نهج قویم شرع مبین اوزره ائمه وخلفانك حکم وقضالرینه کافهٔ مسلمینك تسلیم ورضالرندن
عبارت اولمغله علی مرتضانك مسائل حکم وقضاده اعلم وافضل اولسی نص شارع ایله
امامت وخلافته جمله اصحابدن زیاده اهلیت واستحقاقنی مفید اولوردیدیلر بوسببدن
ناشی یوم سقیفه ده امامت وخلافت نزاعنی فصل وقطعده انجق حضرت علی حکم اولوب
احکام شرعه انتسابا ایله اعلم اصحاب اولمغله جمله صحابه حضرت علی نك بو ماده ده حکم
وقضاسنه راضی ومنازعه لری مقطوع ومنقضی اولدی بومحلده مترجم فقیر صاحب
کثیر التقصیر خاطر فاطرینه برشبهه لایح اولوب طبع قاصره باعث تشویش اولمغله یا فهم
سقیمده قصور یا قلم ناسخده عثوره حمل اولندی شبهه بودر که علامهٔ ذو فنون مورخ
ابن خلدونك تعیین امامت علیده شیعه طرفندن اقضاکم علی حدیثیله استدلال
سیاقنده یوم سقیفه ده حضرت علینك امامت وخلافت ماده سنده حکم اولمرینی نقل
ایدوب مسائل شرعه علم ووقوفده فضل وکمالرینی نقل مذکور ایله تأیید ایلدکی مع هذا حضرت

علی یوم سقیفه ده مجلس شاورده یه داخل وحاضر اولمیوب حجرهٔ مبارکهٔ نبویده سائر اهل
بیت ایله مشغول خدمت اولدقلری عامهٔ کتب سیر وتواریخده مسطوردر بلکه نقل اولنان
کلام حضرت ابی بکرك شاننده ذکر اولنمق لازم ایدیکه امامت وخلافت ماده سی ذکری
آتی وجه اوزره حکومت عادلهٔ صدیق اکبر ایله فیصل بولمشیدی زیرا حضرت علی نك حکم
اولمقلری ماده شوندن خالی دکلدر که یا عهد نبوتدنصکره امت اوزرینه مطلق خلیفه
نصبنك وجوبی اولوب یا منصب خلافتك قریشه اختصاصی خصوصی یا حضرت ابی
بکرك خلافته متعین اولمسی ماده سیدر بو ذکر اولنان اوچ امرك بریسی دخی یوم
یوم سقیفه ده حضرت علی نك حکومتیله ثابت اولمدیغی اهل وقوفك معلومیدر
اولا امت اوزرینه خلیفه نصبنك وجوبی حضرت صدیق کلامیله ثابت وموافقت اصحاب
ایله مؤیددر که خاتمهٔ کتاب نبوت علیه افضل التحیات حضرتلرینك هجرت سرای علیینه
تشریفلری کونی صدیق اکبر قدس سره منبر منوره صعود ایدوب اثنای خطبه ده وَلَا بُدَّ
لِهَذَا الدِّینِ مِمَّن یَقُومُ بِهِ کلامیله اقامت مراسم دین مبین ایچون امام وخلیفه نصبی
لازم اولدیغنه اصحاب کرامی ارشاد ودلالت ایتدکده انلر دخی مضمون خطاب صدیقی
قبول ایله تمهید مبانی خلافته مبادرت ومباشرت ایتدیلر وثانیا امر خلافتده عقد مجلس
مشورت ایچون مهاجرین وسقیفهٔ بنی ساعده نام محله جمع اولوب انصار ومهاجرین بیننده
وانصار
محاورهٔ معهوده ومنازعهٔ مشهوره جریان ایتدکدنصکره بینه حضرت صدیق الأَئِمَّةُ مِن قُرَیش
حدیث شریفنی نقل ایله احتجاج وتخنیف مسامع اصحاب ذوی الابتهاج ایدوب انصاری
الزام واسکات ومنصب خلافتك قریشه اختصاصنی اثبات ایلدی اما یوم سقیفه ده
خلافت صدیق بیعت اصحاب ایله ثابت اولوب حضرت علی کرم الله وجهه حضرتلری بیعتده
تأخیر وتوقف ایتدکدنصکره بیعت ایتمکله سقیفه کونی صدیقه بیعت بیورمدقلری متعین در
بو تقریر وتحقیق معلوم اولدقده حضرت علی نك یوم سقیفه ده امامت وخلافت ماده سنده
حکم اولمدقلری متعین اولوب طریق آخر ایله نقل دخی بین العلما مقبول ومعتبر وممر نیك
نظر اولان کتب متداوله ده فوز وظفر میسر اولمامغله تردد واشتباه اولندی بومحلده کلامیمز
تمام اولوب بینه ترجمهٔ کتابه شروع اولندی وینه شیعه قتنده تعیین خلافت علی ده نص
جلی اولان اخبارك بری دخی مَن یُنبأ یعنی عَلَی رُوحِهِ فَهُوَ وَصِیِّی وَوَلِیُّ هَذَا الأَمرِ مِن بَعدِی
کلامیدر که مشکاة صدر نبوتدن شرف بزغ صدور اولمق اوزره منقولدر که یعنی اول کسنه که
جلبخیاطیبهٔ ابدیه واحراز دستمایهٔ سعادت سرمدیه ایله سبیل رضای مولاده نفس وروحنی
فدا ایتمك اوزره بنمله عهد ومیثاق ایده تحقیق اول کسنه بنم وصی مختارم اولوب بندنصکره مالك
رقاب انام وولی الامر اهل اسلام اولور دیو وارد اولان کلام فخر المرسلینی حضرت علی یه

صرف ایتدیلر شویله که بذل نقدینهٔ حیات ایله سید الکائنات علیه افضل الصلوات حضرتلرینه
بیعت ایتمکه حضرت علی یه مخصوص اولمغله عهد نبوتدن نصکره امامت و خلافت دخی حضرت
علی حقنده منصوصدر دیو طائفهٔ شیعه استدلال ایلدیلر و کذلک طائفهٔ شیعه حضرت
علی مرتضانک امامت و خلافتنه متعین اولسی خصوصنده نصوص خفیه دن برقاچ نص
ایله استدلال ایدوب زعم فاسدلرنی تحقیق و رأی کاسدلرنی ترویج ایتدیلر نص بودرکه
سور قرآنیه دن سورهٔ توبه نازل اولدقده سلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلری
موسم حجده مکهٔ مکرمه ده اصحاب کرامه تلاوت و احکام شریفه سنی طرفلرندن تبلیغه
وکالت ایچون حضرت ابی بکر الصدیقی تعیین بیورمشلر ایدی بعده اهل بیت نبوتدن برکمسنه
تبلیغ ایتملی اوزره وحی الهی نازل اولمغله جناب رسالتپناه صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
طرف همایونلرندن بو سورهٔ مبارکه نک تلاوت و قراءت و احکام شریفه سنی تبلیغه وکالت ایچون
حضرت علی یی نامزد سفارت بیوردقلری مأثور و منقول اولمغله طائفهٔ شیعه بو مادهٔ
مخصوصه ده حضرت علینک صدیق اکبره تقدیم اولنمسی خلافت و امامتده دخی تقدمنه
اشارتدر دیدیلر و طائفهٔ شیعه نک تعیین امامت علی ده نص خفی اولمق اوزره ایراد
ایتدکلری امورک بری دخی بودرکه سلطان اورنگ رسالت علیه افضل التحیات حضرتلری
زمان سعادتلرنده اصحاب کرامدن برفردی علی مرتضا حضرتلرینه تقدیم و ترجیح ایتمیوب رقبهٔ طاعتلرینی
کمسنه نک تحت حکم و اطاعتنه ادخال اولنمدی اما حضرت صدیق ایله عمر ابن الخطاب رضی الله عنهما
حضرتلرینه ایکی غزاده اصحابدن بعضیلرینی تقدیم بیوروب بر دفعه اسامة بن زیدی
و دفعهٔ اخراده عمرو بن العاصی امیر جیش نصب و تعیین اولندقدنصکره شیخین مکرمینی
انلر ایله موکب غزاده مرافقته امر نبوی صدوری منقول اولدیغنه بناءً طائفهٔ شیعه
حضرت علی نک شیخین مکرمین اوزرینه امر خلافتده تفضیل و تقدیمنه بو خصوصی
دخی سند اتخاذ ایلدیلر بو آنده لک شیعه طرفندن ذکر اولنان ادله نک بعضیسی خبر
احاددن اولمغله اجماع صحابیه مقابل و معارض اولمیوب و بعضیسنک دخی تأویلنده
ضعف و فساد اولمغله علمای اهل سنت طرفندن اجوبهٔ قاطعه ایله مذهب شیعه نک
بطلانی و فسادی کتب کلامیه ده علی التفصیل مذکور و مسطور اولوب ادلهٔ عقلیه ده و نقلیه سی
ایله متعاکی نقض و ابطال اولندیغی اهل وقوف قتنده معلومدر معلوم اولا که فرق
شیعه نک اصول کتب کلامیه ده مسطور اولدیغی اوزره اوچ فرقیه منحصر اولوب بر فرقه سینه
غلاة و برینه امامیه و فرقهٔ ثالثه یه زیدیه تسمیه اولنمشدر بونلرک جمله سی نص شارع ایله
امامت و خلافت حضرت علی یه مخصوص و متعین اولمسنده اتفاق ایدوب لکن نصوص و ادله
نک دلالتی کیفیتنده اختلاف ایتدیلر شیعهٔ امامیه قتنده حضرت علی نصوص شرعیه ده اسم

ورسمی

ورسمی و ذات و شخصی ایله مذکور اولمغله عهد نبوتدن نصکره امامت و خلافت حق صریحی اولمغله
ثابت و متعین اولوب بعده اولاد امجادندن معلوم الاسامی رجال مخصوصه انتقالی منصوص
و مصرحدر دیدیلر و شیخین مکرمینی مقتضای نصوص ایله عملی ترک ایدوب یوم سقیفه ده
منصب خلافتی صاحبی علی یه تسلیم و بیعت ایله حضرت علی یی نفسلرینه تقدیم ایتمدیلر دیو
شیخیندن تبری و امامت و خلافتلرندن اغماض عین ایتدیلر لکن فرقهٔ امامیه شیخین مکرمینی
حقنده غلاة شیعه دن منقول اقاویل باطله یه و کلمات واهیه یه التفات ایتمیوب اکاذیب غلاتی
رد و منعده اهل سنت ایله همدست و وفاق اولدیلر اما فرق شیعه دن طائفهٔ زیدیه نک مذهب
و مسلکلری بودرکه تعیین امامتده وارد اولان نصوص و ادله ده حضرت علی باسمه و شخصه
مذکور اولمیوب بلکه حلیهٔ جمال و فضل و کمالاترینه دال اولان اوصاف جلیله و اخلاق مرضیه لری
مسطور و مصرح اولمغله عهد نبوتدن نصکره صفت ایله موصوف بیننده مطابقته رعایتی ترک
و اهمال ایتدیلر دیو صحابهٔ تقصیر ایتدی دیدیلر لکن طائفهٔ زیدیه فرقهٔ امامیه کبی شیخین
مکرمیندن تبری ایله امامت و خلافتلرندن اغماض ایتمیوب بلکه مجرد علی مرتضا رضی الله تعالی
عنه و ارضاه حضرتلرینی بقیهٔ خلفای راشدین ایله سائر اصحاب کرامه تفضیل ایدوب
امامته الیق و احق ذاتک وجودیله مفضولک و مرجوحک امامت و خلافتنی دخی تجویز ایتدیلر
و دخی معلوم اوله که شیعهٔ امامیه ایله زیدیه بیننده حضرت علی دنصکره سلک امامته
منسلک اولان ائمه ده اختلاف واقع اولوب امامیه قتنده سیدة النساء فاطمة الزهرا رضی الله
تعالی عنها حضرتلرینک ابنا و احفاد کرامندن اسم و وصفلری معلوم رجال معدوده واحداً
بعد واحد نصوص قاطعه و ادلهٔ واضحه ایله منصب خلافته متعیندر دیدیلر بو طائفه نک
زعم فاسدلری اوزره معرفت امام صلاة و صیام کبی رکن رکین دین اسلام اولوب تعیین
خلیفهٔ زمان داخل ارکان ایمان اولمق اصل مذهبلری اولمغله طائفهٔ مزبوره امامیه عنوانیله
معروف اولدیلر و دخی فرق شیعه دن زیدیه قتنده منصب خلافت حضرت علی دنصکره اولاد
کرام فاطمیه یه منتقل اولوب لکن تعیین و تقدیمی طائفهٔ شیعه دن اهل حل و عقدک رأی و
اختیارلرینه منوط اولمغله زیدیه قتنده اولاد فاطمه دن امامت و خلافته اهلیت برقاچ شرط
ایله مشروطدر اولکیسی علم و فضیلت ایکنجیسی زهد و طاعت اوچنجیسی جود و سماحت
دردنجیسی شجاعت و جلادت اولوب شرط خامس دعوای امامت ایله خروج و ظهور و خلقی بیعت
و طاعته دعوتدر دیدیلر بو طائفه صاحب مذهبلری اولان زید بن علی بن حسین بن علی یه منسوب
و تابع مذهب زیدی قبول ایتملریله انلره زیدیه تسمیه اولندی زیرا زید حضرتلری امام زین العابدینک
فرزند ارجمندی محمد باقر حضرتلرینک برادر سعادت اخترلری اولوب لکن مذهبنده دعوای
امامت ایله امام حقلک خروجی شرط اولمغله دائما قرنداشی محمد باقر حضرتلریله سن حال الامامته

جمله‌دن احق والیق‌سنك حقکی دعوا ایله دیو خروجه تحریك قصدیله مناظره ایدردی محمد
باقر دخی پدرمز زین العابدین حضرتلری حال حیاتنده امامته جمله‌دن احق واولی ایکن
قطعا دعوای امامت ایله خروج وظهوره تصدی ایتمدی شرط خروجی رد ایله زیدی الزام ایدردی
ودخی زید بن علی فرقه ضاله‌دن طائفهٔ معتزله‌نك رئیسی واصل بن عطادن تعلم وتلمذ ایدوب
محمد باقر قتنده مذهب اعتزاله میل تهمتی ایله متهم اولمغین بو وجهله دخی محمد باقر زیده دخل
وتشنیعدن خالی دکل ایدی ودخی معلوم اوله که فرق شنیعهٔ شیعه‌دن طائفهٔ امامیه زید بن
علی ایله شیخین مکرمین رضی الله تعالی عنهمانك امامت وخلافتی خصوصنده مناظره ایدوب
زید حضرتلری شیخینك امامتلری صحتنه راضی وبر وجهله انلردن تبری ایتمه‌مکین فرقهٔ
امامیه زیددن اعراض وصحبتنی رفض وترك ایتملریله انلره رافضه ورافضی تسمیه اولندی
وکذلك فرق شیعه‌دن بر طائفه دخی حضرت علینك اولاد صلبیه‌سندن محمد بن حنفیه
حضرتلرینك عبد معتقی کیسان نام شخصه منسوب اولمغله کیسانیه اسمیله معروفدر اولنلر
بو طائفه امامت وخلافت ابتدا حضرت علیه بعده امام حسن وحسین رضی الله تعالی عنهم
اجمعین حضراتنه منصوص اولمق اوزره اتفاق ایتدکلرندنصکره بعضیلری ترتیب خلافتده
امام حسنی وبعضیلری دخی امام حسینی تقدیم ایله اختلاف ایدوب بونلردنصکره حضرت
علی فرزندارجمندی وحسنین حضرتلرینك برادر سعدا خترلری محمد بن حنفیه بعده انلرك
اولاد کرامی خلیفه اولمق اوزره نصوص باطله نقل ایلدیلر وفرق شیعه‌دن مشبو ذکر اولنان
امامیه وزیدیه وکیسانیه طائفه‌لرینك بینلرنده اصول وفروعده اختلافات کثیره واقع اولوب
نقلی املالی موجب اولمغله ذکریله طی اولندی ودخی فرق شیعه‌دن غلاة عنوانیله معروف طوائف
عدیده دخی واردرکه انلر فساد عقیده‌ده حدود عقل ودینی تجاوز ایدوب جناب حضرت
علی واولاد کرامی حقنده الوهیت اعتقاد ایلدیلر بونلرك بعضیلری امام علی روح وجسددن
مرکب زمرهٔ بشردن اولوب لکن الوهیت صفاتیله متصفدر دیدیلر وبعضیلری دخی
طائفهٔ نصارانك حضرت عیسی صلوات الله علی نبینا وعلیه حقنده جسارت ایتدکلری
اقوال باطله وآراء فاسده اوزره حلول واتحاد مسلکنده سالك اولوب حاشا ثم حاشا حضرت
علی وسائر معتقدلری اولان ائمه‌نك اجساد وارواحی آلهٔ عالم ایله متحد اولدی دیدیلر
نعوذ بالله تعالی منهم اجمعین امام علی کرم الله تعالی وجهه حضرتلرینك زمان سعادتلرنده
کندی حقنده مذهب حلوله ذاهب اولان ملاحده‌نك خبری سمع شریفلرینه واصل اولدقده
سیاستا انلره احراق بالنار ایله ترتیب جزا ایتدیلر کذلك حضرت علیدنصکره محمد بن حنفیه
حقنده مختار بن ابی عبید دخی حلول واتحاد اعتقادنی اظهار ایتدیکی محمد بن حنفیه‌نك
مسموعلری اولدقده اشتغال نائرهٔ غضبه باعث اولوب مختاره تفرین ولعنت ایله کندینك

بولندیغی تهمتدن مصون الساحه اولدیغنی اظهاره مبادرت ایلدی وکذلك محمد بن حنفیه‌دن
صکره امام جعفر صادق حضرتلرینك دخی سمع شریفلرینه بو مقوله خبر ضلالت اثر واصل
اولدقده انلر دخی مرتکب ومختترعنه لعنت ایله اظهار برات ایلدیلر وغلاة شیعه‌دن بر فرقه
دخی مذهب دون تناسخه میل ایدوب دیدیلرکه امام زمانك فضل وکمالی کندیکه روح
بر فتوح ایله قائم اولوب غیریده ظهوری محال اولمغله ائمه‌دن بری فوت اولدقده روحی
امام اخرك بدننه حلول وامام اولك کمالی انده دخی ظهور ایدر دیدیلر ودخی غلاة شیعه‌نك
بعضیلری قتنده سلسلهٔ امامت وخلافت الی آخر الزمان اولاد علی میاننده واحدا بعد واحد
دائر اولیوب بلکه طومار خلافت ائمهٔ اهل بیتدن سلك امامته منسلك شخص واحد ایله
مختوم اولور دیدیلر بو طائفهٔ امام واحدده وقوف ایدوب غیره تجاوز ایتمه‌ملریله
واقفیه عنوانیله معروف اولدیلر اشبو طائفهٔ واقفیه‌نك بعضیلری امام زمان حی و
باقی واعین ناسدن مختفیدر دیو ادعا ایدوب زعم باطللری اوزره قصهٔ خضر ایله
استشهاد ایلدیلر بونلردن بعضیلری دخی دیدیکه امامت وخلافت حضرت علیده قرار
وانلری تجاوز ایتمیوب وحالا باقی وپرده‌ٔ سحابده محتجب ومتوار اولوب آواز رعد صوتی
وبرق خاطف سوط وتازیانه‌سیدر دیدیلر وینه بونلردن اثر ژاژخای لاف وکذلك بعضیلری
دخی بو مقوله خبط وخطایی محمد بن حنفیه حقنده نطق ایدوب حالا امام مشار الیه
ارض حجازده جبل رضوا نام کوه برشکوهده اعین ناسدن مستور ومختفیدر دیدیلر و
تنکیم شعرای شیعه‌دن کثیر نام شاعر بعض اشعارنده بو معنایی اشعار ایدوب بومشهور
اولان ابیات بونلردرکه بعینها ذکر اولنور شعر شاعر مزبور

الا ان الائمة من قریش	ولاة العهد اربعة سواء
علی والثلثة من بنیه	هم الاسباط لیس لهم خفاء
فسبط سبط ایمان وبر	وسبط غیبته کربلاء
وسبط لا یذوق الموت حتی	یقود الجیش یقدمه اللواء
یغیب لا یری فیهم زمانا	برضوی عنده عسل وماء

خلاصهٔ معنای بیت بودرکه ذکر اولنان شاعر بو ابیات ثلثه ایله مذهب واقفیه اوزره
ائمهٔ اهل بیتی ارکان اربعیه حصر ایدوب امامت وخلافت حضرت علی ایله امام حسن وحسینه
رضی الله تعالی عنهم اجمعین حضراتندنصکره محمد بن حنفیه‌ده قرار ایدر دیدیکی یعنی حضرت
علی کرم الله وجهه حضرتلری امامهٔ سبحهٔ امامت ومحمد بن حنفیه نسبحهٔ خلافت اولدیغنه
اشعار سیاقنده هر برینك حال وشانلرینی ذکر ایلدیکی شویله که قبیلهٔ قریشدن ولات عهد خلافت ختم
دورت ذات ستوده صفاتدرکه بونلرك هر بری امامت وخلافته شایان اولدیغی نصوص شرعیه ایله

منصوص اولوب انلرك اولى واقدمى حضرت على ولى وباقيلرى احفاد امجاد نبى در كه
بونلرك امامت وخلافتى شائبهٔ شك وشبهه دن عاريدر بونلرك اولى واقدمى دشت
كربلاده نوش كلجام شهادت ايله لذات فانيهٔ دنيويه دن دست شوى حيات اولان حضرت
حسن ايكنجيسى بر وتقوى صاحبى حضرت حسين اوچنجيسى محمد بن حنفيه حضرتلريدر
حالا شير بنمذاق شهد حياة اولوب اقامت مراسم خلافت ورفع لواى امامت ايله ظهور
وخروج ايتمديكه خرامان نزهتسراى خلد اولمازانجق مصلحت ضمننده بر مدت جبل
رضواده متوارى پردهٔ اختفا اولوب حفظ قالب صورى ايچون تناول عسل وماء ايله
تغذى ايدر ديو محمد بن حنفيه نك حيات ابديه وظهور وغلبه سنى تصريح ايلدى وكذلك
غلاة شيعهٔ اماميه دخى واقفيه كبى بونك امثالى ترهات وخرافات ايله هذيان ايدوب
خصوصا اثنا عشريه عنوانيله معروف ومشهور اولان فرقهٔ ضاله زعملرى اوزره ائمهٔ اثنى
عشرك اون ايكنجيسى محمد بن حسن عسكريكه بينلرنده مهدى لقبيله ملقبدر امام مهدى
حقنده بويله زعم ايدرلر كه خلفا وقتنده والده سيله بر محبسده دربند زنجير محبوس ومسجون
ايكن دار السلام بغداد قربنده حله نام محلده كندى منزلنده بر سرداب حلول ودخول
ايدوب حالا انده مختفى ومتوارى وآخر زمانده خروج وظهور ايدر ديو زعم ايدرلر كويا كتب
سته دن كتاب ترمذيده مسطور اولان حديث نبوى مقتضاسى اوزره آخر زمانده خروجى
وظهورى منتظر اولان مهدى محمد بن حسن عسكرى اولمق اوزره زعم ايتمرله اثنا عشريه طائفه سى
قتنده مهدى امام منتظر اسميله معروفدر بو طائفه نك عادت باطله لرى بو منوال اوزره جاريدركه
بونلر هر كيجه اداى صلاة مغربدن صكره سرداب مزكورك قابوسنه وارروب امام مشار اليه
حياتده اولمق زعميله يا محمد بن حسن العسكرى وقتيدر خروج وظهور ايله ديو جهر صوت
ايله ندا وخروج ايدرسه ركوب ايتمك ايچون كنديلرله بيله بر مركب دخى حاضر اولنوب باب سرداب ده
وقت عشايه دك محمد بن حسنك خروجنه منتظر اولورلر بعده خائب وخاسر جمله سى
منزللرينه متفرق اولوب مطلب ومرامارنى ليلهٔ آتيه يه تأخير وتوقيف ايله الى هذا الآن عادت
مكروهه لرى بو منوال اوزره جاريدر وينه طائفهٔ واقفيه نك بعضيلرى دخى بوكه ذاهب اولديلركه
ائمهٔ اهل بيتدن بر امام فوت اولدقدنصكره بعد زمان حيات بولوب عالم دنيايه عود ورجعت
وما لك تحت خلافت اولوردييلر وزعم فاسدلرى اوزره مدعالرينك صحتنه قرآن عظيمده
مسطور اولان اصحاب كهف حكايه سيله وعزير بن شرخيانك وفاتى ويوز سنه مروريندنصكره
حياتى ايله وحضرت موسى عليه السلام وقتنده شيوخ بنى اسرائيلدن بر كسنه نك اوغلو
قتل اولنوب بعده وحى الهى ايله ذبح اولنان بقره نك بعض اعضاسنى قتيل مزبوره ضرب ايله
احيا اولنديغى قصهٔ معروفه ايله ودخى بونلرك معجزات باهره اوزره ظهور ايدن امور ايله

استدلال ايلديلر مع هذا بو ذكر اولنان امورك هر برى وقتنده انبياء عظامدن بر نبى ذيشانه
مخصوص معجزه اولوب وتيرهٔ عادته مخالف اولمغله ائمه لرينك حياتى حقنده زعم فاسدلرينى
تأييد واحتجاجه صالح اولماز واد باى عرب دن سيد حميرى نام شاعر دخى بو مذهبه سالك
اولوب ائمه نك بعد الموت ينه عالم دنيايه عود ورجعتلرى شعرنده اشعار ايلدى بيت

اذا المرء شاب له قذال — وعلله المواشط بالخضاب
فقد ذهبت بشاشته واودى — فقم يا صاح نبك على الشباب
فليس بعايد ما فات منه — الى احد الى يوم الاياب
الى يوم يأت الناس فيه — الى دنياهم قبل الحساب
ادين بان ذلك دين حق — وما انا فى النشور بذى ارتياب
كذلك الله اخبر عن اناس — حيوا من بعد درس فى التراب

خلاصهٔ معناى شعر بودر كه شعر مذكور عهد شبابك زوالنه تأسف وتحسر ايدوب
اصابت آسيب شيب ايله انسانك موى سرى سفيد اولمغله مسوده عمرى بياضه چكلدكده
اكرچه مشاطه لر اشراب غازهٔ خضاب وحنا ايله ظاهرده بياض شيبى ستر ايدرلر ايسه ده
لكن رونق بشاشت شباب زائل وصحيفهٔ جمال حليهٔ كمالدن عاطل اولور ايمدى اى يار ان صفا
بويله نعمت عزيز الوجودك زوال وفقدانى ايچون شيونكدهٔ حسرتده دست افسوس ايله
مرغوله پيراى حزن وبكا اولهلم كه آب وتاب شبابك عود ورجعتى ايچون نه قدر تمنا يلسك
بر دخى قيام ساعته دك شاهد شباب سرا پردهٔ عدمدن عرض ديدار ايلمزده واول وقتده ظهور
دخى ببيد آرا اولمزكه روز حسابدن مقدم بعض ناس اول وقتده خواب عدمدن بيدار اولوب
عالم دنيايه كلورلر ديو ائمه لرينك قبل الحساب احيا اولنجقلرى شعارى ويوم جزايه
مؤمن اولديغى كبى ائمه وخلفانك عودتلرينى دخى تصديق ايتديكنى اظهار ايتدكدنصكره
دعواى فاسده سى اوزرينه ذكرى سبق ايدن معجزات باهره ايله زعمنجه استدلال ايلدى
اشبو غلاة روافضك مؤنث وكلفتلرنى دفعنده واقوال فاسده وعقايد زايغه لرينى ردده
وابطالنده سائر ائمهٔ شيعه بزه كفايت ايدر كه انلر دخى فرقهٔ ناجيهٔ اهل سنت كبى غلاتك
مذهبلرينى رد ايدوب دليل وشبهه لرينى ابطال ايلديلر اما فرق شيعه دن كيسانيه طائفه سنك
مسئلهٔ امامتده رأيلرى بو منوال اوزره در كه منصب امامت امام حسين حضرتلرندن
صكره محمد بن حنفيه يه منتقل اولوب اندن اوغلو ابو هاشمه نقل ايتمك اوزره اتفاق
ايتمرله بونلره هاشميه تسميه اولندى وابو هاشمدنصكره امامت خصوصنده بونلر بر قاج
فرقه يه متفرق اولوب بر فرقه سى قتنده امامت ابى هاشمك قرنداشنه اندن دخى ولدى
حسن بن على يه منتقل ولدى ديديلر وهاشميه نك فرقهٔ اخراسى بويله زعم ايتديلر كه

محمد بن حنفیه حضرتلرینك فرزند ارجمندی ابو هاشمك عود و رجوعی اثناسنده شراة نام
محله كلدكده فوت و منصب خلافتی خیر الناس عبد الله بن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلرینك
نجل نجیبلری علینك اوغلو محمده وصیت ایلدی محمد امام لقبیله معروف اولوب اوغلو ابراهیمه
وصیت ایدوب ابراهیم دخی قرنداشی سفاحی ولی عهد ایلدیكه خلفای عباسیهنك اول
واقدمیدر سفاح دخی قرنداشی ابو جعفر عبد الله منصوره وصیت ایدوب آفتاب عالمتاب دولت
عباسیه انلك زماننده افق كمالده رونما اولدی منصوردنصكره تاج و تهاج خلافت سلالهٔ
عباسیهنك آخرینه دك علی الترتیب زیور افسر ابتهاجلری اولوب واحداً بعد واحد وارث
تخت اولملری حقنده نصوص واهیه نقل ایدیلر بو طائفه دولت بنی عباسی اقامت
ایدوب خلقی انلرك اطاعتلرینه دعوت ایدن هاشمیه فرقه سیدر كه دعاة انامدن
ابو مسلم خراسانی و سلیمان بن كثیر و ابو سلمة الخلال و انلرك امثالی شیعهٔ عباسیه
بو كروه انبوهك رؤسالرندندر بونلر منصب خلافتك بنی عباسه انتقالی خصوصنده رأی
و مذهبلرینی تأییده حضرت عباس ایله توسل ایدوب سلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلری
كلباغ جنانی تشریف ایتدكلری وقتده عم مكرملری حضرت عباس رضی الله تعالی عنه حضرتلری
عصوبت نسبیه جهتیله وراثته اولی اولمغله خلافت نبوت دخی حقّ موروثی اولمغین حضرت
خاتم الانبیادنصكره ابتدا حضرت عباس انلردن دخی اولادلری وارث تخت خلافت اولدیلر
دیو زعم ایتدیلر و دخی فرق شیعهدن زیدیه طائفه سنك تفصیل مذهبلری بو وجهلهدر كه
بونلر دخی سائر فرق شیعه كبی امامت و خلافتی ائمهٔ اهل بیته تخصیص ایدوب لكن اسم
و شخصلریله تعیین و تشخیصنی دعوی ایتمدیلر بلكه نصب امامی سادات اهل بیتك اهل
حل و عقدلرك ترجیح و اختیارنه تفویض ایدوب تعیین امام خصوصنده نقل نصوص
ایتمدیلر و ترتیب خلافتده ابتدا حضرت علیدن ابتدا ایدوب بعده امام حسنه اندن امام
حسینه بعده حضرت حسینك فرزند ارجمندی علی زین العابدینه اندن صاحب مذهبلری
و امام زین العابدینك نجل نجیبی زیده منتقل اولدی دیدیلر اشبو ذكر اولنان زید حضرتلری
دعوای امامت ایله كوفهده خروج ایدوب لكن خلافته ارادهٔ حق تعلق ایتمكله كناسه نام
محلده مصلوباً شهید اولدیلر وینه زیدیه قتنده زیددنصكره منصب خلافت اوغلو
یحیایه منتقل اولوب انلر دخی بلاد خراسانده دعوای امامت صددنده ایكن نوش جام
شهادت ایله قضای نحب ایتدیلر یحیا دخی كندیدنصكره امامت و خلافتی سادات اهل بیتدن
نفس زكیه لقبیله ملقب اولان محمد بن عبد الله بن حسن بن امام حسنه وصیت ایتمكله
انلر دخی مهدیت زمانی عنوانیله ارض حجازده خروج و ظهور ایدوب تمهید مبانی خلافته
شروع ایتدكده خلفای بنی عباسدن ابو جعفر منصورك سر عسكری یدنده شهید وفات

ایلدی مذكور محمد مهدی دخی كندیدنصكره قرنداشی ابراهیمی ولی عهد ایدوب انلر دخی اقرب
اقاربی اولان عیسی بن زید اتفاقیله بصرهده دعوای خلافته قیام ایتدكده بر روایتده بالذات
ابو جعفر منصور و روایت اخراده طرفندن مأمور بعض امراسی عساكر موفوره ایله كلوب
طرفیندن محاربات شدیده جریاننده نصكره ابراهیم و عیسینك ایكیسی دخی مهر و ماه كبی
متواری پردهٔ سحاب فنا اولدیلر بو ذكر اولنان وقایع عظیمه یی علی التفصیل امام جعفر
صادق حضرتلری نور ولایت ایله قبل الوقوع خبر ویرمكله جملهٔ كراماتندن معدود اولمشدر
وینه طائفهٔ زیدیهدن بعضیلری قتنده دخی ذكری سبق ایدن نفس زكیه محمد بن عبد اللّه مهدیدن
صكره امامت و خلافت زید بن زین العابدینك قرنداشی عمرك احفادندن محمد بن قاسمه منتقل
اولوب اول دخی طالقان نام محلده یا هیولای امیدینه صورت ویرمدین معتصم بالله خلیفه زماننده
اخذ اولنوب تنكنای حبسده مسجوناً وفات ایلدی وینه زیدیهدن فرقهٔ اخرا زعملریجه اندن
یحیی بن زید دنصكره منصب امامته سابق الذكر عیسایه منتقل اولوب اندنصكره عیسانك
اولاد و اعقابنه نقل ایلدی دیدیلر و اشبو اولاد عیسادن بعضیلرینك خلافته دعوت
ایله زنجی الاصل بر داعی ظهور ایدوب مآل امری بنه منجر اولدیغی انشاء الرحمن اشبو كتابمزده
زنج اخباری ضمننده ذكر اولنور وینه طائفهٔ زیدیهدن بعضیلری قتنده دخی محمد بن عبد اللّهدن
صكره خلافت قرنداشی ادریسه منتقل اولوب اول دخی خلفای عباسیهنك سطوتلری خوفندن دیار
غربه فرار ایدوب واصل دار القرار اولدی بعده ادریسك ابنه ادریس نام بر ولدی ظهور ایدوب
دستیاری یمن توفیق ایله واصل رتبهٔ عز و علا و دیار غربده مدینهٔ فاسی تأسیس و بنا
ایلدی اندنصكره ادارسه دولتی عنوانیله معروف اولان ملك و سلطنت بونلرك نسلنده قرار
و مدت مدیده پایدار اولوب دیار غربده شوكت و سطوتلری و عواقب امورلری انشاء الرحمن
محلنده علی التفصیل ذكر اولنور ادارسه دولتی انقراضندنصكره زیدیهنك نظام حاللری
مختل اولوب تمشیت مهاملرنده عاجز و قاصر اولور بر دفعه شرفای حسنیه و سادات زیدیهدن
حسن بن زید بعده قرنداشی محمد نام كسنه و دفعهٔ اخراده ینه طائفهٔ زیدیهدن ناصر اطروش
نام كسنه دیار دیلمده خروج ایدوب زید بن زین العابدینك قرنداشی عمرك اولادندن
حسن بن علینك اطاعتنه خلقی دعوت و اهالی دیلم دخی اطاعت ایتمكله اكثری نائل
دستمایهٔ دین اسلام اولدیلر اهالی دیلم اشبو حسن بن علی یه اطاعت و دعوتنه اجابت
ایتمكله ممالك طبرستانده نائل عز و دولت اولوب بو تقریبله دیالمه بغداده خلفای عباسیهنك
سلطنتنه تغلب ایتدكلری انشاء الرحمن اشبو كتابمزده محلی كلدكده ذكر اولنور اما طائفهٔ امامیهنك
مبحث امامتده خلاصهٔ عقیدهٔ زایغه لری بودر كه بونلرك مذهبلرنده دخی حضرت علی
وصیت نبویه ایله سرلوحهٔ دیباجهٔ نسخهٔ خلافت اولوب اندنصكره امام حسن بعده امام حسین

حسب الوصیه خلیفه اولدیلر امام حسیندن صکره نوبت خلافت فرزند ارجمندلری علی
زین العابدینه اندن ولد مکرملری محمد باقره نقل ایدوب انلردن پسر سعد اختری امام جعفر
صادق حضرتلرینه منتقل اولدی دیدیلر جعفر صادقدن صکره شیعهٔ امامیه ایکی فرقه اولوب
ایچلرندن اسماعیلیه فرقه‌سی قتنده حق خلافت امام عنوانیله معروف اولان اسماعیله نقل
ایتدکی دیدیلر و شیعهٔ امامیه دن اثنا عشریه فرقه‌سی جعفر صادقدن صکره اوغلو موسی
کاظم حضرتلرینک خلافتنه ذاهب اولوب سلسلهٔ ائمه اون ایکنجی امامه واصل اولدقده انده توقف
ایدوب آخر زمانه دک غیبت و اختفاسنه ذاهب اولمغله بونلر اثنا عشریه عنوانیله معروف اولدیلر
امّا فرق شیعه دن طائفهٔ اسماعیلیه قتنده ذکری سبق ایتدیکی اوزره جعفر صادق حضرتلرندن
صکره امامت و خلافت امری مقتضای نص و وصیت اوزره امام اسماعیله نقل ایدوب لکن پدرلرندن متقدما
وفات ایتمکله تحت نشین خلافت اولمق مقرر اولمدی ایسه ده سلسلهٔ امامتک سلالهٔ ذریتلرنده بقای
و دوامنی ثمرهٔ نص و وصیت عد ایتدیلر نته کیم حضرت موسادن مقدم حضرت هارون علیهما
السلام وفات ایدوب لکن مقتضای نص اوزره سلسلهٔ خلافت اولاد هارونه نقل ایلدی بناءً علیه
طائفهٔ اسماعیلیه قتنده امام جعفر صادق حضرتلرندن صکره منصب والای امامت امام
اسماعیلک ولد مکرملری محمد مکتومه نقل ایدوب لکن شوکت و سطوتی اولمامغله مستور و مختفی
اولمغین اسماعیلیه قتنده محمد مکتوم ائمهٔ مستورینک اولیدر زیرا بونلرک رأیی باطللری اوزره امام
امر جلالتده عجز و قصوری امامت و خلافته استحقاقنه مانع اولمیوب شوکت و سطوتی اولمامغله
کندی مستور و اطرافده داعیلری ظهور ایدوب اقامت دلیل و حجت ایله خلقی امام حقک اطاعتنه
سوق و دعوت ایدرلر بعده امامک شوکت و سطوتی و اقامت مراسم خلافته مکنت و قدرتی اولدقده
کندی بنفسه خروج و ظهور ایدوب حقنی دعوا و دعوتنی ناسه اظهار ایدر دیو زعم ایتدیلر و
اسماعیلیه قتنده محمد مکتومدن صکره منصب خلافت اوغلو محمد مصدقه اندن دخی انک اوغلو
محمد حبیبه نقل ایدوب لکن شوکت و قدرتی اولمامغله اعین ناسدن مستور اولمغله ائمهٔ مستورینک
آخری بونلردر بوندن صکره نوبت خلافت محمد حبیبک ولدی عبید الله مهدی یه نقل ایدوب کندی
مستور اولمغله اعوان و انصارندن ابو عبد الله شیعی دیار غربده قبائل بربریه دن کتامه قبیله‌سی
اعانتیله دعوتنی اظهار ایدوب اهالی غرب غیابنده دعوتنه اجابت و اطاعت ایلدیلر مذکور
عبید الله مهدی بلاد غربده سجلماسه بلده‌سنده امرای اغالبه دن الیسع نام امیرک زندانننده
محبوس و مسجون اولمغله ابو عبد الله شیعی عبد الله مهدی یی محبسدن اخراج ایدوب عزّ و اقبال
ایله تحت نشین خلافت و اهالی مغرب بیعت ایتدکدن صکره اولاد و ابناسی دیار مصره دخی مالک
اولوب خلفای فاطمیین دن عبیدیین عنوانیله معروف اولان ملوک و سلاطین عبید الله مهدینک
اولاد و ذریتلری اولوب تفصیل احوالری انشاء الرحمن محلنده ذکر اولنور و فرق شیعه دن

اسماعیلیه طائفه‌سی امام جعفر صادقک اوغلو اسماعیلک امامت و خلافتنه قائل اولمریله بونلره
اسماعیلیه تسمیه اولندی و امام مستورلرک خلافتنه دخی ذاهب اولمریله باطنیه عنوانیله دخی
معروف اولدقلرندن ماعدا اقوال باطله‌لری زندقه و الحادی متضمن اولمغله ملاحدهٔ اسماعیلیه
دخی اطلاق اولنور و ملاحدهٔ اسماعیلیه نک اقوال قدیمه و مقالات جدیده‌لری اولوب رفض
و الحادی متضمن عقاید زایغه‌لری صحایف کتبه جمع و تدوین اولنمغله مائهٔ خامسه اواخرنده
حسن بن محمد صباح نام ملحد بی دین و زندیق لعین بونلرک مذاهب کاسده‌لرینی ترویج داعیه‌سیله
خروج و ظهور ایدوب دیار شام و ممالک عراقده نیجه قلاع و حصونه مالک اولدی و تغلّب
و استیلاسی مدت مدیده متمادی اولوب بعده دیار مصرده اولان علاقه‌سی ملوک اتراک قتنده
و ممالک عراقده تغلّب و تسلّطی جنکیز فتنه انکیز وقعه‌سنده برطرف اولدی امّا اثنا عشریه طائفه‌سی
شیعهٔ امامیه نک متأخرینی قتنده امامیه اسمی بونلره تخصیص اولنمشدر بو فرقهٔ مبتدعه نک
رأیلری اوزره امام جعفر صادق حضرتلرینک حیاتنده اکبر اولادی اسماعیل وفات ایتدکدن صکره
خلافت امرنی پسر سعد اخترلری موسای کاظم حضرتلرینه وصیت ایدوب اندن صکره موسای
کاظمک اوغلو علی رضا حضرتلرینی خلیفه اولمق اوزره نص ایله تعیین ایلدی دیدیلر حتی
مأمون خلیفه دخی عهدنده خلافتنده علی رضایی ولیعهد ایدوب لکن بنی عباس علی رضانک
خلافتنه رضا ویرمیوب و کندیلری دخی قبولدن استنکاف ایله مأموندن مقدم فوت اولمغله تخت
نشین خلافت اولمق مقرر اولمدی و علی رضادن صکره اثنا عشریه قتنده خلافت اوغلو محمد تقی یه
انلردن اوغلو علی هادی یه اندن صکره حسن عسکری یه نقل ایدوب اندن صکره ذکری سبق ایتدیکی
وجه اوزره حسن عسکرینک ولدی محمد مهدی یه منتقل اولدیکه شیعهٔ اثنا عشریه آخر زمانده
ظهوری منتظر اولان محمد مهدی اشبو محمد بن حسندر دیو زعم ایتدیلر بوآنه دک ذکر اولنان
مذاهب شیعه هر برنده دخی نیجه اختلافات کثیره اولوب لکن ذکر ایتدیکمز اشهر مذاهبلری اولمغله
بو مرتبه ایله اکتفا اولندی تفصیل مذهبلرینه وقوف و اطلاع مراد ایدنلر ائمهٔ کلامدن ابن حزم
ایله امام محمد شهرستانی و انلرک غیری رجالک ملل و نحله متعلق کتبلرینه امرار نظر ایتسونلر که
علی وجه الاطناب مذهب و مسلکلری فصول و ابواب ضمننده درج و تحریر اولنمشدر والله یضلّ
من یشاء و یهدی من یشاء

فصل کتاب اوّلک اوچنجی فصلنک ایکرمی التنجی فصلی خلافت نبوتک
مرور ایام ایله ملک و سلطنته انقلاب و انتقالی بیاننده در معلوم اولهکه رتبهٔ رفیعهٔ ملک و دولت
لذائذ نفسانیه و منافع دنیویه یی جامع منصب شریف اولمغله افراد بنی آدم انی طلب و تحصیله
طالب و راغب اولوب طبیعت بشرده بو حالت مرکوز و مستقردر لکن ملک و دولته وصول
عصبیت حصولنه موقوفدر که قرابت نسبیه یا علاقت سببیه ایله تعاون و تناصره مجبول
اولان رجال کلمهٔ واحده اوزرینه اجتماع ایتدکده داعیهٔ ملک و دولت ایله خروج و ظهور

ایدوب قوللرینی مرتبه وپایه دارعز ودولت اولمق امر ضروریدر شویله که تمهید مبانئ ملك
ودولته وافی وتشیید بنیان سلطنته کافی اسباب وآلات حاصل اولدقده صوب مطلوبه سوق
عنان اهتمام ایدوب بو وجهله تراع وفراغه رضا ویرمزلر کذلك مال واولادك ظهوریچون تاب
ناسه تحمیل اولنان هر امرك حصولی دخی غیرت وحمیت اصحابی رجالك اجتماعنه موقوف
اولوب بالجمله مطالبات دینیه ودنیویه نك نظامنده عصبیت اصل واساس اولدیغی بوندن
اقدم ذکر اولنمغین تأیید وحی آسمانی ایله مؤید اولان احکام شریعتك تبلیغ وتنفیذنده دخی
عادت الٰهیه بو منوال اوزره جاریدر لکن عصبیت دخی نسل ونسب ایله مفاخرت وبین القبائل
محفوظ ومرعی اولان غیرت وحمیتدن عبارت اولوب زمان جاهلیتده جاری اولان عادات
واطواردن اولمغله ذم وقدحنی متضمن نصوص شرعیه دخی وارد اولدی نتکیم آیات
قرآنیه دن وجعلناکم شعوباً وقبائل لتعارفوا ان اکرمکم عندالله اتقاکم نص کریمی اوزره
شارع قتنده دستمایهٔ عز وشرف نسل ونسب اولمیوب بلکه حلیهٔ زهد وتقوا اولدیغی ثابتدر
وکذلك مشکاة صدر نبوتدن شرف بروز صدور اولان احادیث صحیحه دن ان الله اذهب
عنکم عبیة الجاهلیة وفخرها بالآباء انتم بنوآدم وآدم من تراب حدیث شریفی دخی
فیضان ماء معین دین مبین ایله اهل ایمانك ایچون چرکاب کفر وضلالدن طهارت کامله
حاصل اولمغله معایب اهل جاهلیتدن معدود اولان نسل ونسب ایله مفاخرت عیبیدن
اسلامده منهی اولدیغنه اشارت اولوب زمرهٔ بشرك جملهسی حضرت آدمه وآدمك اصلی
دخی ترابه منتهی اولمغله عصبیت ایله مفاخرتدن اجتناب وتواضع ایله معامله یه سوق
وترغیب بیورلدی وکذلك ملك ودولت حقنده دخی شرور ومفاسد آلت اولمق اعتباریله
قدحی وذمی متضمن نیچه آثار وارد اولوب خلاف شرع شریف قهر وتغلبدن منع وتحذیر
وانجق امر دینده اجتماع کلمهٔ اسلامه ترغیب ایله تفرقه وخلافدن نهی اولندی معلوم
اوله که دنیای دنیه مطلوب بالذات اولمیوب بلکه مطیهٔ سعادت اخرویه ووسیلهٔ
حیات سرمدیه اولمغله زمرهٔ نوع بشر خیر وشرینی ادراك واذعان ایده جك مبلغ سن
وکماله بالغ اولدقده آفاق وانفسده منصوب اولان آیات بیناته نظر صحیح ایله عقاید
حقه واعمال صالحه تحصیلی ایله تکمیل نفسه سعی ایچون چند روز مهمان مسافرخانهٔ
دنیا اولمشلردر وبحسب الشرع الانور اعمال بشره تعلق ایدن منع ونهیدن مقصود اول
عملارك بالکلیه ترك واهمالی وعلی الاطلاق شهوة وغضبك تعطیلی اولمیوب بلکه اخلاص
نیت وخلوص طویت ایله تحصیل رضای مولی یه وسیله اولان امور مشروعه ده استعمالی
مطلوبدر تا که جمله اعمال وافعالده قصد وغرض امر صوابه مقصور اولوب هر امرده رضای
حق مطلوب ومقصود اولمغله علت غائیه واحد ومطلب ومقصد متحد اوله نتکیم بو خصوصه

احادیث صحیحه دن من کانت هجرته الی الله ورسوله فهجرته الی الله ورسوله ومن کانت
هجرته الی دنیا یصیبها او امرأة یتزوجها فهجرته الی ما هاجر الیه حدیث شریفی دلالت ایدر که
اول غنچهٔ نسیم باغ بلاغ صلی علیه الآله حضرتلرینك درگاه سعادت دستگاهلرینه هم
ملازمت وهم حالده معاونت ومظاهرت قصدیله خالصاً لوجه الله تعالی احراز شرف هجرته
نائل اولان اصحاب کرام حقیقتده رب العالمینك ورسولنك رضاسنی تحصیل قصدیله
هجرت ایدنلر واکر منافع دنیویه دن بر منفعت یا بر مرأیه اصابت قصدیله هجرت ایدنلر دخی
قصد وغرضلری تعلق ایدن نسنه یه هجرة ایدرلر وبو بیان ضمننده اعمالك صلاح وفسادی
قصد وغرضنه راجع ونیت خالصه یه تابع اولدیغنه اشارت بیورلدی بناءً علیه داعیهٔ
شهوت وغضب ایله هر فعل وعمل که انساندن صادر اولور بحسب الشرع الانور اول فعل
منهی اوله نهی شرعی شهوت وغضبك علی الاطلاق منعنه مصروف اولمیوب بلکه رضای
حقه مخالف وجه اوزره استعمالنه محمولدر زیرا اگر قوت غضبیه نك مطلق اهمالی ومنهج
حق ونا حقده استعمالی منهی اولسه دین حقه نصرت مصلحتی فوت اولوب اعلای کلمة الله
قصدیله اقامت مراسم غزا وجهاد معطل ولوردی مکر کیم اتباع وساوس شیطانیه واجرای اغراض
نفسانیه قصدیله برکسه یه تهور اولنوب هتك عرض واتلاف مال وقتل نفس وعیال ایله حدود
شرع شریفه تجاوز اولندقده اعمال غضب مذموم اولور اما بغض وغضب احیای حقه سبب
اولوب غرض فاسددن خالی اولدقده شرعاً ممدوح اولوب خصال حمیدهٔ انبیادن معدوددر
کذلك اعمال قوة شهویه ایله انساندن صادر اولان اعمال وافعال حقنده وروداید ن نهی شرعیدن غرض
بالکلیه تعطیل شهوته مصروف اولمیوب بلکه شهوات نفسانیه وتبعیت شرعه مخالف اعمالدن نهیه
مقصوردر والا انسانده قوة شهویه بالکلیه معطل اولسه بقای شخص ودوام نسله سبب
اولان اکل وشرب ولمس نسا ممکن اولمیوب نوع انسانك صحیفهٔ عالمدن انقراضنه باعث اولور
اما قوه شهویه یی بحسب الشرع جائز وحلال اولان امور مباحه ده استعمال حسن نیته مقرون
اولدقده فاعلی مثاب ومأجور اولمق دخی مقرردر وکذلك لن ینفعکم ارحامکم ولا اولادکم
نص کریمی مدلولی اوزره اجتماع اقارب ایله حاصل اولان سطوة عصبیت حقنده ورود ایدن
نهی ومنع دخی مطلق عصبیتك قدح وذمنی موجب اولمیوب بلکه زمان جاهلیتده قبائل
عرب بینلرنده جاری اولدیغی اوزره امر باطله اصرار وآبا واجداد ایله افتخار حقنده وارد
اولمشدر که بو خصلت رذیله اوضاع عقلادن معدود اولمیوب سعادت دارینه وسیله
اولان اخلاق حمیده دن خارجدر اما عصبیت احیای اسم دین واظهار شرع مبین ایله مقصور
اولدقده شرعاً مقبول ومعتبردر زیرا بوندن اقدم مرة بعد اخری ذکر اولندیغی اوزره امام لیس
نبوة دخی هر نبی ذیشانك حسب العاده قوم وقبیله سنك معاونت ومظاهرتنه موقوف اولور

بعثت رسلده دخی عصبیت حکمته موافق اولمغله شرایع ومذاهبلک دخی اصل واساسی اولشدر
وکذلک ملک وسلطنت حقنده وارد اولان نهی وتقبیح دخی محافظۀ حدود دین وملّتی ایجون
تمهید اولنان ملک ودولتدن مستثنا اولوب سلاطین نصفت آیینک احیای حقّ ایجون واقع
اولان قهر وغلبه لری ممدوح ومعتبر در بلکه قدح وذمّ قصد سبیل شرع قویمدن مائل ومنحرف
اولان جبابرۀ ملوکه مصروفدر انلر دائما اغراض نفسانیه وشهوات جسمانیه لری اوغرنده حرکت
ایدوب ملک ودولتی ظلمه آلت ایدرلر امّا ملوک وسلاطینک قوّۀ قاهره لری جهاد وغزایه وخلقی
خیر وصلاحه شوقه مصروف اولدقده سعیلری مشکور اولوب آخرتده مثاب ومأجور اولورلر
زیرا حضرت سلیمان علیه السلام ملائکه نفس قدسیلری صفات ملکیه اوزرینه مجبول وافعال
ذمیمه دن معصوم اولوب بین النّاس حکومت عادله ایله حکم وتصرّفه وثوق تامی اولمغله
رَبِّ هَبْ لِی مُلْكًا لَا یَنْبَغِی لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِی فحوای شریفی اوزره جناب حقّدن کندیلره مخصوص
بر دولت عظیمه طلب ایتدکده وهّاب بی‌ظنّت وکریم بی‌علّت جلّ شانه حضرتلری دخی حکومت
انس وجنّی نکین حکم وتصرّفنه تسخیر ایلدی وکذلک عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرت ابو بکر
عهد خلافتلرنده دیار شامه قدوم ایتدکده طرف بر شریفلرندن حضرت معاویه شام والیسی اولمغله
آیین ملوک وسلاطین اوزره کمال زیب وزینت ومزید عزّ وحشمت ایله امیر المؤمنین حضرتلرینی
استقبال ایدوب حضرت امیر المؤمنین عمر معاویه‌نک شوکت وحشمتنی مشاهده ایتدکده اکسرویه
یا معاویه کلامیله خطاب وملوک فرس واعجامه تقلید واقتدامی ایتدک دیو معاویه‌یه عتاب
ایلدی حضرت معاویه دخی امیر المؤمنین حضرتلرینک خطاب عتاب آمیزلرندن جوابا قدنه
یا امیر المؤمنین بز بلاد رومه مجاور بر سرحد سدیده ساکن اولوب مواجهۀ اعداده اظهار
زینت حرب وجهاد ایله فخر ومباهاته محتاجز دیو اعتذار ایتدکده حضرت عمر معاویه‌نک
حشمت وشوکتدن قصد وغرضی صدق وصوابه مبنی اولدوغنی اذعان ایدیجک سکوت ایله
معامله بیوروب قول وفعلنده معاویه‌یی قطعا تخطئه ایتمدی اکر آیین ملک ودولت
وعزّ وحشمت سلطنت بحسب الشرع ذاتنده ممنوع ومنهی اولیدی معاویه‌نک حضرت عمره
اعتذار وجوابی قطعا مفید اولمیوب ملوک فرس واعجامه مخصوص اولان اوضاع واطوارینی
بالکلیه ترک ایله حضرت عمر معاویه‌یه امر ایدردی زیرا حضرت عمرک کسرویت طورندن نخیالی
ایله معاویه‌یه دخل واعتراضندن مقصودلری قبل الاسلام ملوک فرسلک مرتکب اولدقلری
مظالم ومفاسده میل ورغبتنی ملاحظه‌سنه مبنی وصورت وسیرتده انلرک مسلکلرینی
اختیارلنه مبتنی اولمغله صحیفۀ حالنه ناخن کذار دخل واعتراض اولمشیدی معلوم
اوله که صدر اسلامده خلفای راشدین وسائر اصحاب کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
حضراتی آیین ملک ودولت اوزره زیب وزینت وعزّ وحشمتدن اعراض واجتناب ایدوب انلرک

زمانلرنده ملوک فرس وروممه مخصوص اولان شعار ملک ودولت مظنّۀ شرّ وفساد
اولمغله تقلید وتشبّه دن احتراز ایدرلر نتکیم امام محراب دین وقبلۀ اصحاب یقین رسول
ربّ العالمین علیه افضل التحایا حضرتلری روی توجّهی قبله‌گاه علیّینه توجیه ایدوب یعنی
نفس مطمئنه‌لری عالم ناسوتدن سرادقات لاهوتی تشریفه مشرف اولدقده یار غار شفیق حضرت
ابی بکر الصدّیقی محراب نبویده امامت وصلاته استخلاف ایدوب اقدم امور دین جنابی صدّیقه
تفویض وتعیین بیورلمغله عهد نبوتدنصکره اجماع اصحاب ایله لوای زرنمجوق خلافت دخی
دست سعادت پیوستلرینه تسلیم اولنوب سجّاده نشین محراب امامت کبرا وامامۀ سبحة الابرار
خلفا اولدیلر وفقاکه حضرت صدّیق دستیاریغ توفیق ایله مالک رقاب سلمین ووکیل نیابت رسول
اولوب مسند عدل ودادی تشریف ایتدکلرنده ولایت عامّه‌لری خلافت عنوانیله موسوم اولوب
ملک ودولت اطلاقندن تحاشی اولندی زیرا صدر اسلامده ملک وسلطنت تعبیری فرس
وروم دولتلرنده استعمال اولنوب انلره مخصوص القابدن اولمغله اوائل اسلامده خلافت
عظمایه ملک وسلطنت اطلاق اولنمدی وحضرت صدّیق اکبر عهد خلافتلرنده کتاب وسنته
اتباع ایله احکام شرع شریفه مراعات ایدوب سل سیف جهاد ایله مرتدینی قتل عام ایتدکدنصکره
قبائل عربی کلمۀ اسلام اوزرینه جمع ایلدی بعده حضرت عمر بن الخطاب رضی الله عنه کندیلردن
صکره خلیفه اولمق اوزره عهدنامه تحریر ایدوب صدّیق اکبردنصکره تخت نشین خلافت
اولدقلرنده انلر دخی حضرت ابی بکرک اثرینه اقتدا ایدوب امم فرس ورومی قهر وتدمیر وممالک
کثیره‌یی بلادلرندن نزع وتسخیر ایتدیلر حضرت عمردن تخت خلافت حضرت عثمانه وانلردن
اسد الله ولیّ حضرت علی‌یه نقل ایدوب انلردن هر بری دخی شیخین مکرّمین حضرتلرینک
اثرلرینه اقتدا ایله مسالک عدل وانصافه سلوک وکریوۀ جور واعتسافدن اعراض واستنکاف
ایلدیلر شویله‌که فیض صحبت نبویه واکتساب سعادت سرمدیه ایله اتباع سنّت سنیه‌ده
دقیقه فوت ایتمیوب قانون شرع مبینه مخالف افعال رذیله واعمال شنیعه‌دن بالکلیه مبرّا
ایدیلر واصحاب کرامک نعیم دنیایه میل وانهماکدن اعراض واجتنابلری زهد ودیانتده متانت
وصلابتلرینه مبتنی اولدیغندن ماعدا بریّه ده وبادیه ده ضیق معاش وقلّت مایه انتعاش ایله
قناعته مألوف طوائفدن اولمغله لذائذ نعیم دنیویه ایله تنعّمدن زهد واتقالرینه خلقت
وجبلّتلری دخی علاوه اولمشیدی زیرا اجناس امم عربدن قبیلۀ مضر زروع وضروعدن خالی
بریّۀ حجازده ساکن اولوب وجزیرة العرب ارضنده دیار یمن وسائر آب وهواسی خوب وچمن
ومرعاسی مرغوب محالّردن بعید اولدقلرندن ماعدا اراضی مذکورۀ سینه قبائل عربدن بنی ربیعه
ضبطنده اولمغله قبیلۀ مضر محصولات ومزروعاتنه اطالۀ دست تطاول ایدن قدرتلری قاصر
ایدی وقبیلۀ مضرلک بریّه وبادیه ده ضرورت فقر وفاقه ایله قوت وغذایه احتیاجلری

برحدّه بالغ ایدیکه کاهیجه وقت قحط وغلاده عقرب وخُنفَسا اکل ایدوب وچوق کره نجی
عِلْهِز دیدکلری طعام خسیسی اکل ایله فخر ومباهات ایدرلر ایدی عِلْهِز بر طعامدر که
دوه یوکنی طاش ایله دوکوب ودوه قانیله مزج وطبخ ایتدکدنصکره وقت ضرورتده
بدویلر اکل ایدرلر وکذلك قبیلهٔ قریشك دخی قبل الاسلام حال وشانلری قبیلهٔ مضره
قریب اولوب ضرورت معاش وقلت مایهٔ انتعاش ایله مألوف بر طائفه ایکن بعثت سلطان
انبیا علیه افضل التحایا ایله سعادت دارینه نائل ونعم دینیه ودنیویه یه واصل اولدیلر
شویلکه طلوع خورشید جهانگیر رسالت وفروغ شبچراغ نورپاش نبوت ایله قبائل مضر
وقریشك پیشانیٔ بخت وسعودلری منور اولوب قبائل عرب کلمهٔ اسلام اوزرینه جمع اولدقده
وَاَوْرَثَكُمْ اَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ فحوای شرف احتواسی اوزره امم فرس وروم‌ه رفع لوای
غزا ایدوب لوح محفوظده قلم اعلا ایله اهل اسلام ایچون ثبت وکتب اولنان اموال ومغانمه
ظفریاب اولمغله دار النوال فیض نامتناهیٔ الهیده متنعم نعم وافیه اولدیلر وهبوب شرطهٔ
توفیق ایله بحر زخار ممتلاطم الامواج فیض الٰهی بو مرتبه جوش وخروش ایتدیکه بعض معارك
حرب وغزاده شیردلان اهل اسلامدن بر مرد سوارینك حصه‌سنه اموال غنایمدن اوتوز
بیك التون یاخود دخی زیاده غنیمت اصابت ایدوب عروض ونقود وعقاردن اموال
کثیره‌یه نائل ودفاین روم وکنوز کسرایه مالك اولدیلر مع هذا بنه اختیار طور بدویت
ایله ترفه وتنعمدن اعراض طعام وادام ولباس ومسکنده حال وشانلری قدر حاجته
مقصور ایدی از جمله اورع اصحاب عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری رقعهٔ
جلد ایله مرقع بما الولباس اکسا ایدوب وحضرت علی کرم الله وجهه سرمایهٔ غرور وغفلت
اولان درهم ودینار ایله غرّتده اولمدقلرینی اشعار ایچون یا صفراءُ ویا بیضاءُ غُرّی غیری
کلامنی تکرار ایدرلر ایدی یعنی ذهب وفضه‌نك لونلری اعتباریله صفرادن ذهب
وبیضادن فضه مراد ایدوب شعبده بازیٔ مکر وآل ایله بندن غیری کسه‌لری اغفال ایله
دیو علی طریق المجاز درهم ودیناره ندا ایلدی وکذلك ابو موسای اشعری رضی الله عنه
حضرتلری اکل دجاجه‌دن اعراض ایدوب قطعاً تناول ایتمدیلر زیرا وقت جاهلیتده بریه
وبادیه‌ده دجاجه معدوم اولوب وصدر اسلامده دخی وجودی قلیل اولمغله بیت
الاصحاب اکل وتناولی معتاد اولمش ایدی وکذلك غربال دقیق استعمالی دخی بادیه‌ده
معتاد اولمیوب بغدایی آسیابده طحن ایتدکدنصکره فضله وقشریله معاً تخمیر ونان طبخ
ایدوب اکل وتناول ایدرلردی مع هذا صدر اسلامده طائفهٔ قریشك کسب معاش وجلب ارزاقده
همتلری مبلغ کماله بالغ اولوب ثروت وغناده سائر امم ورجالی سبق ایتمشلر ایدی حتی علاء
مورخیندن امام مسعودی مروج الذهب نام تاریخ کبیرنده نقل ایتدیکی اوزره عثمان

بن عفان رضی الله عنه حضرتلرینك زمان خلافتلرنده اصحاب کرام اغتنام مغانم
کثیره ایله اموال عظیمه‌یه مالك اولوب داخل حوزهٔ تملکلری اولان عروض ونقود
وعقارلری حد وشماره ایدی حضرت عثمانك شهادتلری وقتنده خزینهٔ عامره‌لرنده
اجناس نقوددن یوز اللی بیك التون بیك کره بیك درهم موجود اولوب وحنین ووادی
القرا وانلرك غیری محللرده واقع عقار واملاکلرینك قیمتلری ایکیوز بیك التونه بالغ
اولدقدنصکره دواب ومواشیدن ابل وخیل مقوله‌سی قتی چوق شی ترك ایتدیلر وعشرهٔ
مبشره‌دن زُبَیْر بن العَوّام حضرتلری بیك رأس فرس وبیك عدد جاریه ترك ایدوب
سائر مخلفات وترکه‌لرینك قیمتی درت یوز بیك التونه بالغ اولدی وکذلك حضرت
طلحه‌نك ممالك عراقده واقع املاك وعقارندن بهر یوم بیك التون وناحیهٔ شراتده
اولان ملکلرندن دخی اکثر ایراد حاصل اولوب ثروت وغنا ایله معروف اصحابلك کبارندن
ایدی وکذلك عبد الرحمن بن عوف حضرتلری دخی بیك رأس بی نظیر فرس وبیك عدد
بعیر واون بیك مقداری غنمه مالك اولوب وفاتلرندنصکره ترکه‌لرینك ربعی سکسان
درت بیك التونه بالغ اولدی وقرّاء صحابه‌دن زید بن ثابت حضرتلری یوز بیك التون
قیمتلی عروض وعقاردن ماعدا کُلْچه کُلْچه ذهب وفضه ترك ایدوب وفاتلرندنصکره
فاس وتبر ایله کسر ایتدیلر وزبیر بن العوام حضرتلری بصره وکوفه واسکندریه‌ده
عالی سرایلر بنا ایدوب وحضرت طلحه دخی کوفه‌ده خصوصاً مدینهٔ منوره‌ده بر دولتخانهٔ
دلارا انشا ایتدیکه سقفی الواح ساجدن وفرشی رخام صافدن اولوب دیوارلری
متین ومحکم وجص واجرا ایله مبنی وکشید ایدی وبنه عشرهٔ مبشره‌دن سعد بن ابی
وقاص حضرتلری دخی خارج سور مدینه‌ده عقیق نام بر وادیده بنا ایتدیکی سرای جنت
اسانك سقفینی رفیع وفضاسنی توسیع ایدوب دیوار استوارینی اوزرینه سور قلعه
کبی کنگره‌لر بنا ایلدیلر وکذلك اصحاب کرامدن حضرت مقداد رضی الله تعالی عنه دخی مدینهٔ
منوره‌ده بر منزل بنا ایدوب خارج وداخلنی کندی ظاهری وباطنی کبی مزین ومعمور ایلدی
ویعلی بن منیه حضرتلری وفات ایتدکده اللی بیك عدد دینار خالص العیار ایله اوچیوز
بیك درهم قیمتلو عروض وعقار ترك ایتدی دیو امام مسعودی تاریخنده ذکر وتحریر ایلدی
بو تقریبدن صحابهٔ کرامك ثروت وغنالری ووسعت حاللری ظاهر اولوب وعزت ودولتلری
زهد وتقوالرینی مختل ومنعقدلرینی موجب اولدی زیرا سرمایهٔ دولتلری تحت ظلال سیوفده
حاصل اموال غنایم اولمغله حلال صرف اولوب وبذل وتصدقلری دخی محلنه مصروف
اولمغله کثرت مال بونلره نسبت ایله وبال اولمدیغی ظاهر اولدی زیرا استکثار مالك ومالی
شرعاً مذموم ایسه‌ده لکن تحصیلنده جور واعتساف وبذل وصرفنده اسراف بوندن یعنی

صورتده مقصور اولدیغی بوندن اقدم ذکر اولنمشیدی اما اصحاب کرامك اموالی فیء
وغنیمت اولوب وصرف وانفاقلرنده خی اعتدالی تجاوز ایتمکله بو مقوله ثروت ویسار
ادای فریضهٔ جهاد وسائر وجوه خیرات تحصیلنه وسیله اولوب سرمایهٔ سعادت وذخر آخرت
اولدیغی ظاهر ومقرردر وقتاکه عهد نبوتده کلمهٔ جامعهٔ دین اسلام ایله قلوب اصحاب بکرنك
اتحاد اولوب وقدیمدن مألوف اولدقلری بدویت طوری دخی هنوز زائل اولمامغله هر حالده قدر
حاجته اقتصار ایدیلر اما عهد نبوت کذران ایدوب توسیع دائرهٔ اسلام ایله شوکت دین احمدی
اطراف واقطاره واصل اولدقده عصبیت عرب شدید وقوی واطوار بداوت حضارته منتهی اولوب
حسب العاده طبیعت ملك ودولت اوزره قهر وتغلب حاصل اولدقده خلفای راشدین وسائر اصحاب
کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی قوهٔ قاهره وشوکت باهره ایله نائل اولدقلری اموال
وغنایمی مصارف مهمه لرینه صرف ایله منافع دین ودنیایی جمع ایلدیلر لکن قهر وتغلبلری حمایهٔ
حوزهٔ دین ودفع اعدای خاسرینه مقصور اولوب ارتکاب مظالم ومفاسد ایله حدود شرع
شریفی تجاوز ایتمدیلر معلوم اولاکه اقتضای عصبیت ایله دولت اسلامده واقع اولان وقایع مهوره دن
امام حق وعادل حضرت علی ایله معاویه رضی الله تعالی عنهما میاننده حدوث ایدن فتنهٔ
هائله نك وقوع وظهوری طریق حقده اجتهاد وتحری یه مبنی بر معنی اولمغله اصحاب
وهم وضلالك زعملری اوزره حقد حاسد یا بر غرض فاسد ضمننده اولمدیغی فرآردادهٔ اصحاب
تحقیقدر بلکه انلر امر خلافتده مسالك اجتهادده سلوك ایله کتاب وسنته مراجعت ایدوب وهر
برینك رای واجتهادی آخره مخالف اولمغله احقاق حق ایچون حرب وقتاله تصدی ایلدیلر
زیرا تعیین خلافتده مشکاة صدر نبوتدن نص قطعی وارد اولمیوب امور اجتهادیه دن
اولمغله حضرت علی راینده مصیب ومعاویه مخطی ایسه ده بنه قصد وغرضی حقه تعلق
ایدوب ومجتهد اجتهادنده خطا ایتمکله لومه مستحق اولمدیغی معلومدر بوندن ماعدا فصول
سابقه ضمننده ذکر وتفصیل اولندیغی اوزره طبیعت دولت ومزاج سلطنت دخی حکم وتصرفده
انفراد واستقلالی موجب اولوب سریر سلطنته برجهله شرکت قبول ایتمکله معاویه نك قوم
قبیله سی اولان بنی امیه عشیرتی شوکت وسطوتده غالب وجمله سی معاویه نك خلافتنی طالب
اولوب دائرهٔ ملك ودولتده آخرك حکم وتصرفنه برجهله راضی دکللر ایدی وحضرت معاویه
دخی اجتهادنده اصابت اعتقاد ایدوب وبنی امیه نك قدرت وکفایتنه اعتماد ایتمکله داعیهٔ
خلافت کندینك وقومنك دماغنده جایکیر اولوب وبنی امیه دخی لازمهٔ عصبیت اولان
غیرت وحمیتلری مقتضاسنجه معاویه نك خلافتنی تمهید وتشیید ایچون میدان کارزارده
بذل نقدینهٔ حیات ایله سر وجانلری فدا ایتدیلر شویله که اکر معاویه امر خلافتده اخری
نفسنه ایثار وترجیح ایدوب حق خلافتی حضرت علی یه قصر ایدوب بنی امیه یه دخی بیعت

تکلیف ایدیدی جمله سی طرف خلافنده اصرار ایتمدیله افتراق کلمیه مؤدی اولوب بر وجهله انلردن
بو امر صوابه اجابت واطاعت اولنمیه جغی ظاهر ومقرر ایدی بناء علیه معاویه دخی شیرازهٔ
جمع وتألیف ایله مجموعهٔ نظامی تفرقه دن حفظ وصیانت ایدوب بنی امیه نك اجماع و
طبیعتلرینه مخالفت ایله رأیی حقه موافقت ایده مدی کذلك خلفای امویه نك اعدل
واوسطی عمر بن عبد العزیز حضرتلری دخی احفاد صدیقدن قاسم بن محمد ابی بکر حضرتلرینی
کوردکده اکر بن قلادهٔ خلافتی قبوله مضطر اولمیوب نزع خلع ید ایده اولیدی بو امامت
کبرایی قاسم بن محمد حضرتلرینه تفویض ایله کف ید ایدردم دیر ایدی واقعا عمر ابن عبد العزیز
حضرتلری قاسم بن محمده امر خلافتی تفویض ایتمك مراد ایلدی لکن بنی امیه نك اعیان واقرباندن
واقارب خویشانندن خوف وخشیت ایدوب آخرك حق خلافته تعرضی قوم وقبیله سنك
خلاف مرضیلری اولمغله افتراق کلمیه مؤدی اولوردیو منصب خلافتی آخره صرف وتحویله
قادر اوله مدی بو ذکر اولنان امورك جمله سی عوارض ملك ودولت ولوازم عصبیه اولوب
هر دولتك قوم وقبیله سی دائره لرندن خارج رجال ملك وسلطنت ایله انفراد واستقلالنه
رضا ویرمملرینه مبنیدر معلوم اولاکه بر قوم وقبیله شوکت ظاهره وسطوت باهره ایله
درجهٔ ملك ودولته واصل اولوب ایچلرندن بر ذات سلطان نافذ الامر تحکم واستقلال
اولدقده قوهٔ قاهره ایله دائرهٔ ملك ودولتده حق وعدل اوزره حکم وتصرف ایلسه شرعا
وعقلا ممدوح ومستحسن اولدیغی ظاهردر زیرا انبیاء بنی اسرائیلدن حضرت سلیمان ایله
والد محترملری حضرت داود علیهما صلوات الله الملك الودود زمان سعادتلرنده نبوة
ایله سلطنتی جمع ایدوب بنی اسرائیل میاننده اجرای احکام شریعت ایله سریر سلطنتده بر وجه
استقلال حکومت ایلیوب طبیعت ملك ودولت ومزاج عصبیت اوزره حکم وتصرفلرینه
بر فرد مشارکت ایتمدی وکذلك معاویه دخی افتراق کلمه خوفیله اوغلی یزیدی ولی
عهد ایدوب کندیدن صکره امر خلافتی اکه تقلید وتفویضه مضطر اولدی زیرا معاویه نك
قوم وقبیله سی اولان بنی امیه عشیرتنك اکثری یزید عنیده اتباع وانقیاد ایدوب قلادهٔ
سلطنتك غیره تسلیمنه راضی دکللر ایدی شویله که اکر معاویه یزیدی ولی عهد ایتمیوب
سریر دولتی آخره تفویض ایدیدی جمهور بنی امیه قدم نزاعه قیام ایله مسلمین بیننده فتن
عظیمه حدوثنه باعث اولوردی مع هذا کرك معاویه وکرك اشراف بنی امیه یزیده حسن
ظن ایدوب تنظیم امور ملکیه صلاح ولیاقتنه اعتقاد وعزم وجزمنه وثوق واعتماد ایله
اول سنست عهده ویمانی ولی عهد ایلدی والا حضرت معاویه زمرهٔ کبار اصحاب کرامدن
اولوب کاتب الستر وحی ربانی ورقم نویس خطاب سبحانی اولمغله یزید کبی فاجر جابرك فسق
وفسادی معلومی اولدیغی حالده امانت کبرای خلافتی اول خائن مهینه تسلیم ایتمك تهمتندن

مصون الساحه اولدیغی ظاهردر کذلک ملوک امویه دن مروان بن الحکم ایله ولدی دخی
فضل وشرفده معاویه طبقه سنه بالغ دکللر ایسه ده اهل بغی وفساد سلکنه دخی منسلک
اولمیوب حسب الطاقه مذهب حقی تحریبه بذل مقدور ایتدیلر مکر کیم افتراق کلمه خوفی
کبی دفعی واجب بر غائله هائله ظهور ایدوب الضرورات تبیح المحذورات فحواسی اوزره اول
امر ضروری یه بناء باطل ارتکابنه مضطر اوله لر زیرا صدر اولده تابعین وانلردن صکره
تبع تابعین حضراتنک کتاب وسنته اتباع واقتدالری واثار صحابیه تقلید واقتفالری
حسن حاللرینه شهادت ایدوب سیرت مرضیه وطریقت سنیه لری صحایف کتب سیرده مسطور
ومشهودر بونلردن صکره اریکه سلطنت امویه عبد الملکک اولادلرینه انتقال ایدوب
انلر دخی سیرت مرضیه وطریقت حمیده اوزره تمهید مبانی ملک وخلافته سعی واهتمام
ایتدیلر علی الخصوص عمر بن عبد العزیز حضرتلری خلفای امویه نک اعدل واوسطی اولوب
کتاب وسنته اقتداده خلفای راشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنک مسالک
سدیدلرینه سلوک ایله ایام خلافتلرنده احیای مراسم دین مبین ایلدی بعده انلک اخلافی
صدر خلافته تصدر ایتدکده کتاب وسنتی وراء ظهوره القا وملک ودولتی اغراض نفسانیه
لرنی اجرایه آلت ایلیوب سلف صالحینک مسالک سدیدلرینه سلوکدن اعراض واستنکاف
ایله طریق تزویر وتلبیسده همعنان ابلیس اولمغین افعال قبیحه لری زبانکذار خاص
وعام اولوب کافۀ انام خلعت زریفت خلافتی انلرک دوش افتخارلرندن خلع ونزعه
قیام ودولت عباسیه یی اقامته اهتمام ایله امویه دن اخذ انتقام ایتدیلر خلفای عباسیه دخی
امامۀ سبحۀ سلطنتلری اولان سفاح وقتندن هارون الرشید عصرینه دک مسالک عدل
وانصافه سلوک ایدوب کریوۀ جور واعتسافدن اعراض واستنکاف ایله فرمانفرمای
مسند والای خلافت اولدیلر بعده دستکاه خلافت اولاد رشیده نقل ایدوب انلرک دخی
بعضیلری جادۀ عدل وداده وبعضیلری ظلم وبیداده سالک اولمغله هر برینک وقت
وزمانی منقضی اولدی لکن بونلردن صکره ظهور ایدن خلفای بنی عباسک اکثری
سراپردۀ احتجابده محجوب وسر پنجۀ متغلبه ده زبون ومغلوب اولوب نفس وهوالرینه
اقتدا وکتاب وسنتی وراء ظهوره القا ایتدیلر والله لا یظلم مثقال ذرة فحواسی اوزره
سوء صنیعلری مقابله سنده بنیان ملک ودولتلری خراب وخاندان سلطنتلری آشیانۀ
بوم وغراب اولدی شویلکه انقراض سلالۀ خلفا ایله دولت عرب بالکلیه محو ومضمحل
اولوب تاج وتخت سلطنت اعجام واتراکه منتقل اولدی اکر بر کسنه خلفای امویه وعباسیه نک
سیر ومناقبلرنی تأمل ایدوب اسلاف واخلافک سلطنتلری ایامنده اوضاع واطوارلرنی
ملاحظه ایلسه نقل ایتدیکمز مقالک مآلنه واقف اولور ازجمله امام مسعودینک خلفای

عباسیه دن ابی جعفر منصوردن بنی امیه حقنده نقل ایتدیکی قصۀ عجیبه بو خصوصه
شهادت ایدر که برکون منصور عهد خلافتنده بعض اقارب وخواص ندماسیله عقد
ایتدیکی مجلس خاصده بنی امیه نک اوضاع واطوارلرندن بحث اولنوب دولتلرینه دائر کلمات
ذکر اولندقده منصور خلیفه خلفای امویه نک مشاهیرنی تعداد وزعمی اوزره هر برینک
صفت کاشفه لرنی کرو ایراد ایلیوب دیدیکه ایچلرندن عبد الملک بر جبار وعنید
ادم اولوب بر شیدن مبالات ایتمز ایدی وسلیمان اسیر نفس وهوا اولمغله دائما فکر وهمی
بطن وفرجی اولوب نقدینۀ عمری استیفای شهوات نفسانیه یه مصروف ایدی وعمر بن
عبد العزیز حضرتلری کرچه کتاب وسنته اقتدا واتباع ایدوب خلفای راشدین مسلکنه
سالک بر خلیفۀ عادل ایسه ده عهد خلافتنده رشد وسداد اصحابی رجاله موفق اولمغله
اعمالی ارکاننده قالمشدر واعور ایدی خلفای امویه نک ابرویی هشام ایدیکه حسن
تدبیر ورأی دلپذیر ایله بر سلطان عدیم النظیر ایدی دیو هشامی جملیه ترجیح وتقدیم ایلدکدن
بونلردن صکره منصور خلیفه بنه مجلسده بورده خلفای امویه نک اسلاف واخلافنک
احوالنی علی وجه الاجمال ذکر وبیان ایدوب دیدیکه بنی امیه نک اسلافی تمهید مبانی ملک
ودولتده شد نطاق اقدام وحفظ ناموس سلطنتده تشمیر ساق اهتمام ایدوب همتلری عالی
اولمغله معالی اموره ساعی واشیاء خسیسه یه والتفاتدن بری ایدیلر بعده بونلرک اخلاف
اجلافی مسند نشین سلطنت اولدقده مکر وحقدلری امن ولکن مراجعه جهالتلرندن ناشی همت وفکرلری
شهوات نفسانیه یه مصروف وعنان عزیمتلری افعال منکره یه معطوف اولوب حفظ ناموس
خلافتدن استنکاف وحق رعیتی استخفاف ایله شیرازۀ مجموعۀ دولت وضابطۀ نظام سلطنت
اولان سیاست ملک ودولتده عجز وقصورلری ظاهر اولمغین دوش افتخارلرندن خلع خلعت
خلافت والباس لباس ذل ومحنت ایله مؤاخذه اولنوب سوء صنیعلری مقابله سنده سلب
نعمت ایله مجازات اولندیلر بوندن صکره خلفای امویه اقاربندن عبد الله بن مروانی منصور
خلیفه مجلسنه احضار ایدوب دولت عباسیه ظهورنده امویه امراسی اطراف اقطاره فرار ایتدکده
عبد الله دخی ورای صعیدمصرده نوبه مملکتنه فرار ایتدیکی اثناده نوبه ملکی ایله بینلرنده
سبق ایدن ماجرایی منصوره ذکر وبیان ایلدی اصلی بویله در که عبد الله بن مروان اثنای
فرارده نوبه ولایتنده بر مدت مکث وقرار ایتدکدن صکره نوبه ملکی اولان کافر زیارتنه کلوب
عبد اللهک ساکن اولدیغی منزل زیب وزینت ایله ارلسته وبساط ملوکانه ایله پیراسته ایکن
ملک مزبور اول بساط مفروشه اوزرینه جلوسه قطعا رغبت ایتمیوب هیئت متواضعانه
ایله ارض اوزرینه قعود ایلدی عبد الله بن مروان دخی ملک مزبوردن بساط مفروشه
اوزرینه قعوددن نیچون اجتناب ایتدیک دیو سؤال ایتدکده دیدیکه بن ممالک نوبه نک

ملك سلطانیم وهم ملك مالك الملك جل شانه حضرتلرینك عبد مملوكی اولمغله عبد معبودك
عزت وعظمتنه تواضع ایله مأمور اولوب تحدیث نعمت شكر ومنتی موجب اولمغله استراده
قدر ومنزلته باعث اولوردیدی وبو جوابدنصكره ملك نوبه توبیخ قصدیله بنه عبد اللهه
اعادهٔ خطاب ایدوب كتابكزده شرب خمر نص قاطع ایله حرام واوامر ونواهیه امتثال ایله احترام
واجب ایكن نیچون شرب مدام ایدرسز دیو سؤال ایلدی عبد الله دخی مقتضای جهل وغفلت ایله
بو فعل منكره عبید واتباعم اجترا ایدوب جبو اعتذار سیاقنده تهمت مزبوره دن اظهار برائت
ذمت ایلدی بعده ملك مزبور بنه عبد اللهه عطف عنان خطاب ایدوب شریعتكزده دفع ظلم وفساد
ایله تأمین بلاد وترفیهٔ عباد واجب ایكن نیچون دواب ومواشیكزی سوق ایله اهلاك حرث
وزرع ایدوب فضای اطلاقده ارخای عنان وحمای حریم الهی‌یه وضع قدم تعدی ایله حدود
اللهی تجاوز دیدكده بنه عبد الله جواب اقلحا براد وظلم وعدوانی عبید واتباعمه اسناد
ایلدی تكرار نوبت خطاب ملك نوبه یه كلوب تار وپود پرند كلامی نسیج دفهٔ تركیب ودوكون ایدرلر
بیچیدهٔ منوال ترتیب ایتدیكه نساج دستگاه قضا وقدر جامهٔ زریفت رسالتی آرایش بالای نبی
خیر البشر ایتدكده لبس دیبا وحریری رجالك كلینه تحریم ایتمش ایكن نیچون فرمودهٔ خدای
بیچونه مخالفت ایدرسز دیو طی طومار خطاب ایلدكده عبد الله كلید زبان ایله فتح
قفل دهان ایدوب نهفتهٔ صندوقهٔ ضمیری اولان فرائد كلماتی بو كونه زیور سلك تنظیم ایلدیكه
ابی ملك خلفای امویه نك اخلاف اجلافی سریر خلافته جلوس ایتدكده بنیان ملك ودولت
متزلزل اولوب شوكت ملك عرب زائل اولدقده دین حقه دخول ایله نائل دستمایهٔ اسلام
اولان اعجام واتراك ایله انتصار ایتدیكمزده انلر قبل الاسلام لبس حریر ودیبایه مألوف اولوب
بز دخی منعنه قادر اوله مدیغمزدن ناشی معتادلرینی اجرایه اجترا ایتدیلر دیو اعتذار ایلدی
بعده بنه نوبت خطاب ملك نوبه یه كلكله صورت مراقبه ده برمدت سر بزمینی فكر وحیرت
اولوب متفكر ومتحیر آدملر كبی یدلریله تقلیب ترابه تشغل اثناسنده بو افعال منكره یی عبید
واتباعمزه ایله دینمزه دخول ایدن اعاجم واتراك ایتدی دیو عبد الله بن مروانك مقام
اعتذارده سرد ایتدیكی كلماتی تكریر واعاده ایلدی بوندنصكره زمینی مراقبه دن سر برآورده
اولوب بنه عبد اللهه توجیه خطاب ایدوب دیدیكه افعال شنیعه كزی عبید واتباعه اسناد
ایله اعتذاركز محلنده واقع اولمیوب عذركز قبوله صالح دكلدر بلكه قوم وقبیله كز الله
وتعالینك تحریم ایتدیكی اعمال سیئه‌یی استحلال وامرینه امتثال ونهیندن اجتناب ایتمكله
مالایعنی یه اشتغال ایدوب ودیعهٔ رب البرایا اولان فقرا وضعفا وعجزهٔ رعایایه اطالهٔ
دست تطاول ایتمكزله جناب منتقم جبار جل شانه حضرتلری زیور بالای مباهاتكز
اولان زینت خلافتی دوش افتخاركزدن خلع ایدوب قامت ناساز استعدادكزه لباس ذل

ومسكنت الباس ایلدی وكفران نعمت مقابلنده حقكزده ظهور ایدن جلیٔ قهر ونقمت هنوز
مبلغ غایته بالغ اولمامغله خوف وهراس ایدرمكه سز ولایتمده مقیم ایكن بقیهٔ عذاب حلول
ایده ده بن دخی مصاب اولم دیدی امدی حسب المعتاد ایام ضیافت اوچ كون اولوب حالا مدت
مراسم مهمان نوازی تمام اولمغله زاد وزواده دن محتاج اولدوغكز حوایج ومهماتی تدارك
ایتدكدنصكره مملكتمدن ارتحال ایلك دیدی دیو عبد الله بن مروان حكایهٔ مزبوره یی ابو جعفر
منصوره نقل وبیان ایلدكده خلیفهٔ ستابكزای انفعال اولوب برمدت سرفرو بردهٔ زمین
فكر وحیرت اولدی اشبو مقال عبرت مآلدن ظاهر وستبین اولدیكه اوائل اسلامده خلافت
نبویه ونیابت شرع محمدیه مقتضاسی اوزره بین الانام حكم وتصرف محاكم العدل شرع مبینه
مقصور اولوب نفوس زكیهٔ اهل اسلامده ثابت وراسخ اولان عقاید ایمانیه شرور و
مفاسددن اتقا وطریق هدایه اتباعده كافی اولمغله اصحاب كرام ملك اخلاق ملكیه لری سیاست
ملكیه دن مغنی اولوب امتثال امر الهی واجتناب مناهیده حكم حكامدن مستغنی ایدیلر
شویله كه امر دینی امور دنیایه تقدیم ایدوب حفظ بقای اهل اسلام ایچون بذل نقدینهٔ
حیات ایدرلر ایدی بو مسلك سدیده سالك اولان اصحاب سعادت اكتسابك بری عثمان
بن عفان رضی الله تعالی عنه حضرتلری ایدیكه ایام خلافتلرنده هجرتسرای مدینه ده
واقع سرای جنت اسالرنده محصور اولدقلرنده امام حسن وحسین ایله عبد الله بن عمر وابن
جعفر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی حضور عالیلرینه واروب نیروی بازوی
جلادت وسل سیف شجاعت ایله بو غائلهٔ هائله نك دفعنه تصدی قصدنده اولدقلرینی
جناب خلافتمآبلرینه عرض ایتدكلرنده بین المسلمین سفك دما ایله افتراق كلمه وتشتت عصای
موحدینه باعث اولور دیو محاربه ومبارزه یه تصدیدن امتناع ایدوب كافهٔ اهل اسلامك
حیاتلرینی نفس نفیسلرینه تقدیم ایله تقدیر عزیز علیمه راضی اولدی رضی الله تعالی
عنه وارضاه وینه بو طریقت مرضیه یه سالك اولان اعلام اصحاب فضائل اكتسابك
بری دخی حضرت علی كرم الله وجهه جنابلریدركه مبادی خلافتلرنده مغیرة بن شعبه
شعبده بازی مكر وفریب ایله حضور پرنورلرینه كلوب دیدیكه یا امیر المؤمنین جناب
عالیلرینه بیعت خلافت ایله ناسك اتباع واجتماعنه وسیله اولمق ایچون حضرت عثمان
وقتنده تولیه اولنان امرای اصحابدن زبیر ومعاویه وطلحه یی منصبلرنده تقریر وابقا ایدوب
بنه بعد المصلحت خذ ما صفا مضمونیله عمل ایتملك اوزره سوق واشارت ایلدكده واقعا رأی
مغیره ایله عمل سنت ثلمهٔ حلله وسیله اولوب سیاست ملك ودولت ومصلحت نظام خلافتی
جامع امر نافع ایكن غش ونفاقی حاوی اولوب امیر المؤمنین حضرتلرینك چشمه
سار زلال صدق وخلوص اولان مشرب صافیلرینه موافق اولمامغله رأی مذكور

قبوله ارزانی کورلمدی بعده ایرتسی ینه مغیره بارکاه خلافته کلوب یا امیر المؤمنین
دونکه کون رأی صواب اولمق زعمیله حضور عزته عرض ایتدیکم خصوصه بو کون ادارهٔ
فکر ونظر ایدوب رأی قاصرم خبط وخطا وتدبیر اصابت پذیریکز من کل الوجوه اولی
اولی واحری اولدیغی صورتنمای مرآت ظهور اولمغله امرای مشار الیهمی تولیه اولنمقلری
اعمال الدینی عزله مبادرت محض اصابتدر دیو خسارهٔ خطابی غازهٔ مکر وفسونله رنکین
یا مغیره قسم بخالق ملك ملکوتکه دونکه رأیك امر صواب ومقتضای حاله موافق جواب
اولوب بو کون صورت وفاقده ابراز کید ونفاق ایلدك لکن رأی اول بابی مصلحت اظهار
وفاق واظهار نفاقی حاوی ومشرب عرفان ونور ایمانی منافی اولمغله بر وجهله آیینهٔ مهر
انجلای ضمیرمده صورتنمای قبول اولمدی دیو مغیره یه جواب ویردیلر کذلك سائر اجلهٔ
اعلام اصحاب کرامك دخی حال وشانلری بو منوال اوزره جاری اولوب دینلرینی اصلاح ضمننده
منافع دنیویه‌یی ترك واهمال ایدرلر ایدی نتکم بو امرك عکس وخلافی بیاننده شاعر دیمشدر

	وَنَحْنُ نُرَقِّعُ دُنْيَانَا بِتَمْزِيقِ دِينِنَا		فَلَا دِينُنَا يَبْقَى وَلَا مَا نُرَقِّعُ

یعنی بز بر قومز که متاع کسمجز دنیامزی اصلاح ایچون کالای والای دینمزی بریدهٔ
مقراض اتلاف ایدرز مع هذا ینه اجتنای ثمار منافع دین ودنیاده صفر الید وخاوی
الکف قالوب نشئهٔ اولی واخریده خائب وخاسر اولورز دیو بقای بنیان ملك ودولت اساس
استوار شرع مبینه موقوف اولدیغنی شاعر مذکور شعرنده اشعار وجرم وقصورنی اقرار
ایلدی اشبو بسط وتمهید اولنان اقوال صادقه‌دن ظاهر ومتبین اولدیکه ابتدای امامت
صدیقیدن عهد خلافت مرتضایه کلنجه لمعان نور اخلاص ایله قلوب اهل اسلام یکرنك وفاق
وخالی عن النفاق اولوب غرض واحد ومقصد متحد اولمغله احکام شرعه انقیاد واعتقاد
حقه تابع انقضای ایام خلفای راشدیندن صکره قلوب ناسده کدورت ومسلمین بیننده
فترت واقع اولوب خلافت نبویه غلبهٔ ملك ودولته متبدل وحفظ نظام اسلام سیف
عصبیته متحول اولدی مع هذا ینه مراسم ظاهرهٔ خلافت وامامت مرعی اولوب منهج حقه تحری
واجتهاد ایله احکام شرع شریفی تنفیذ واجراده ملوك وخلفا دقیقه فوت ایتمیوب حسب الاجتهاد
طرف خلافه مائل وحلیهٔ صدق وصوابدن عاطل اولان رجالی سیف مسلول شرع رسول
ایله طریق حقه سوق وارشاد ایدرلر ایدی نتکم خلفای امویه‌دن معاویه ومروان وعبد
الملك ایله عباسیه‌دن رشید ومأمون وقتنه کلنجه کتاب وسنته اقتدا ایله احکام شریعتی
تنفیذ واجراده سعی واهتمام اولنوب امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایله معروف وموصوف
ایدیلر بونلردن صکره طور خلافت مختل ومشوش اولوب مزاج عدالت اعتدالدن انحرافه مائل
اولمغله ملك وسلطنت تجبر وتحکمه آلت اولدی نتکیم ملوك امویه‌دن عبد الملکك اولاد

ایدیجك حضرت علی کرم الله وجهه بو وجهله سر بوش انداز طبیعت راز اولوب دیدیکه

واخفادیله بنی العباسدن معتصم ومتوکللر دنصکره وارث تخت خلافت اولان ملوك وسلاطین
وقتنده جاری اولان احوال واطوار کبیکه تفصیل وبیانی صحایف کتب تاریخده مسطور ومشروحدر لکن سلسلهٔ
امویه وسلسلهٔ عباسیه‌نك اوائل سلطنتنده شوکت ملك عرب فی الجمله باقی قالوب رسوم امامت وشعار خلافت
بالکلیه محو ومندرس اولمیوب نظام دولتلری قواعد شرعیه وقوانین رسمیه ایله ممتزج ومختلط ایدی
بونلردنصکره اواخر دولت عباسیه‌ده شوکت وسطوت عرب بالکلیه محو ومضمحل اولمغله مراسم
خلافت زائل اولوب احوال الخلفا مختل ومشوش اولمغله دیار شرقده دولت وسلطنت ملوك اعجامه انتقال ایدوب
بر وجه تبرك خلفادن بیعت وتقلد سیف سلطنت ایله اکتفا ایدرلردی شویله‌که القاب ملك ودولت
واجرای احکام سلطنت دیالمه وسلاجقه‌یه مخصوص اولوب خلفانك دست تصرفلری دائرهٔ ملکه
مداخله‌دن قاصر ایدی کذلك دیار غربده دخی خلفای فاطمییندن عبیدیین ایله ملوك صنهاجه
وزناته‌نك دخی حال وشانلری بو منوال اوزره جاری اولوب صنهاجه وزناته ملوك عبیدییه غالب
مطلق اولدیلر فصل کتاب مالکك اوجنجی فصلنك یکرمی یدنجی فصلی بیعت سلطنت لفظنك معنای
لغوی وعرفیسی بیاننده‌در معلوم اوله‌که ائمه وخلفایه بیعت امر وحکمنه اطاعتی تعهد والتزامدن
عبارت اولوب اهل حل وعقد دولت اولان رجال سلطنت کندی نفسلرینك وسائر مسلمیننك زمام امورینی
سلطان انامه تسلیم وتفویض اوزرینه مبایعه ومعاهده ایدرلر شویله‌که طرف خلیفه‌دن طبیعتلرینه
موافق یا مخالف نه مقوله امر وتکلیف وارد اولورسه مطیع ومنقاد اولوب بر خصوصده منازعه
ومخالفت ایتمه‌مك اوزره متعهد اولورلر ولفظ بیعت عرف لغتده ولسان شرعده حین عقد
بیعده بایع ایله مشتری بیننده جاری اولان مصافحه بالیددن عبارت اولوب قبائل عرب بیاننده
بر خصوصده ولاة وحکام ایله عهد ومیثاق واقع اولدقده تأکید عهود ومواثیق ایچون مصافحه
ایتمك عادت اولمغله داد وستد وقتنده بایع ایله مشتری بیننده جاری اولان فعله مشابه اولمغین
باع صیغه‌سنك مصدری اولان بیعت لفظنی بیعت ملوکده دخی استعمال ایتدیلر کذلك لیلهٔ
عقبه‌ده وتحت شجرده وسائر محللرده واقع بیعت نبویه ایله دخی مراد مصافحه بالید اولوب
سلطان کائنات علیه اتم التحیات حضرتلری عقد عهود ومواثیقده اصحاب کرامه ید مبارکه‌لریله
مصافحه بیورورلر ایدی کذلك صدر اسلامده بیعت خلفا دخی بو سنت مأثوره اوزره جاری
اولوب خلفای امویه وعباسیه‌نك بعضیلری دخی عقود وعهودی ایمان بیعت ایله تأکید
وتوثیق ایدرلر ایدی زیرا دولت امویه وعباسیه‌ده نقض عقد بیعت ایله نسخ عزیمت واقع
اولمغله تأکید مبانی عهد وپیمان وتحصیل امن واطمینان ایچون خلفا وقت بیعتده رجال
دولتی استمرار عهد اوزرینه ایمان غلاظ ایله تحلیف ایدوب عن صمیم البال طاعت خلفایی تعهد
والتزام ایتمك اوزره اصحاب بیعته درلو درلو یمینلر ویررلر ایدی واشبو ذکر اولنان ایمان بیعت
اکثریا جبر وکرهله واقع اولوب وامام مالك حضرتلری یمین اکراه شرعا ساقط وغیر منعقد

اولمق اوزره افتا ایتدکده تأکید بیعت ایچون خلفانک ویردیکی یمینلرده دخی مذهب مالکیه
معتبر اولمامغله ولاة وحکام فتوای مذکوره ایله عملدن استنکاف ایدوب امام مالک رضی الله
تعالی عنه حضرتلرینی محن وشدایده مبتلا ایلدیلر اما بو عصرده بیعت مشهوره مصافحه طریقیله
واقع اولمیوب بلکه حضور ملوک وسلاطینده اعیان دولت وارکان سلطنتک سدهٔ خلافته
وضع جبین یا تقبیل دست ودامن سلطان روی زمین ایله تعظیم وتحیتلرندن عبارت اولمغله
تعهد طاعت ملوک معناسنه اولان بیعت لفظی ذکر اولنان وجه اوزره واقع تحیت ملوکه مجاز
مرسل طریقیله اطلاق اولندی زیرا آداب ورسومه مراعات ایله تعظیم واجلالده خضوع
لوازم اطاعتدن اولمغله ذکر ملزوم ارادهٔ لازم طریقنه مراعات کیدرلر لفظ بیعتا شبو
معنای مجازیده غالبا اولوب حسب الاستعمال حقیقت عرفیه اولمغله لفظ بیعت بلا قرینه
ذکر اولندقده تعظیم واجلال ملوک مراد اولنوب حقیقت لغویه اولان مصافحه بالید معناسنده
استعمالی مهجور ومتروک اولدی زیرا توسیع دائرهٔ اسلام وطول عهد وایام ایله ملوک
وسلاطینده حشمت وشوکت غالب واحاد ناس ایله مصافحه بالید تنزل وابتذالی متضمن
اولوب رتبهٔ رفیعهٔ ملک وسلطنته ملایم اولمغله ملوک وسلاطین وقت بیعتده
مصافحه ایله معامله دن تعفف ایتدیلر مکر کیم علی وجه التواضع بعض ملوک وسلاطین
خواص مقربین ومشاهیر اهل دین ایله مصافحه ایدوب مجالس معهوده ده واوقات
معدوده ده رجال مخصوصه حقنده بو معامله یه تنزل ایدرلر بو تقدیرجه عرف ناسده
بیعت لفظنک معناسی فهم واذعان جمله ناسه لازم ومهم حضور ملوکده آداب
ورسوم تعظیمه مراعاتدن مقصود طاعت سلطانی تعهد والتزام اولمغین رجال
دولت قلب وقالب ایله ملوک وسلاطینک طاعت وعبودیتلرنده ثبات وتمکینلرنی وقت
بیعتده اظهار ایدوب تشریفات دولت وآداب سلطنت عبث اولمدیغی ظاهر اولدی والله
القوی العزیز فصل کتاب اولده فصل ثالثک یکرمی سکزنجی فصلی ائمه وخلفانک منصب
خلافتی اخره عهد وتفویض ایله ولی عهد نصبنک احوال واحکامی بیاننده در معلوم اوله که
نصب امام وخلیفه منفعت عظیمه ومصلحت عمیمه یی متضمن اولوب امت مرحومه نک
دین ودنیالرینه متعلق مصالح ومنافعده نظر وعنایتی شامل اولمغله صحت ومشروعیتی
بوندن اقدم ذکر وتفصیل اولنمشیدی بو تقدیرجه امام وخلیفه ولی امور مسلمین وامیر
مؤمنین اولوب زمان حیاتنده حفظ مراسم ملت وضبط منافع امته ساعی اولدیغی
کبی مماتنده صکره دخی تولی امور مسلمینه لایق ذاتی منصب خلافته تعیین وسریر امامته
نصب ایله تنظیم امور مؤمنینه سعی واهتمام ایدن وعامهٔ اهل اسلام ائمه وخلفانک
حیاتلری حالنده خیر وصلاح عباده سعی واقدامنه وثوق واعتماد وحسن اعتقاد ایتدکلری

کبی بعد الممات دخی عهد ووصیت ایله نصب خلیفه ده قصد خیر ایدوب بلکه بعد الممات امانت
کبرای امامتی اهلنه تفویض ایله حفظ نظام دین ودولته دخی زیاده سعی واهتمامنه جزم ایدرلر
وخلیفهٔ اسلام حضرتلرینک بر ذاتی ولی عهد ایدوب بعد الممات منصب خلافتی اول ذاته تفویض
ایله عهد ووصیت ایتمه سنک شرعا صحت وجوازی اجماع امت ایله ثابت اولوب صدر اسلامده
خلفای راشدین ایامنده وقوعیله استدلال اولنمشدر نتکیم یار غار شفیق ابی بکر الصدیق
رضی الله عنه حضرتلری مرض موتلری اثناسنده حضور پر نور صحابه ده معقود مجلس خاص
وحافلده فاروق منیع الجناب عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرینی ولی عهد ایدوب
کندیلردن صکره منصب خلافتی اول ذات ستوده صفاته عهد وتوصیه ایتدکده کافهٔ اصحاب
عهد مذکوری قبولده همدست ووفاق ویکجهت اتفاق اولدیلر کذلک حضرت عمر رضی الله تعالی
عنه حضرتلری دخی کندیلردن صکره سند خلافتی بقیهٔ عشرهٔ مبشره دن التی ذات ستوده صفاته
تفویض وتوصیه ایله امری بینلرنده شورا ایدوب تعیین امام مسلمینی انلرک ترجیح واختیارینه
حواله ایلدیکی انلر دخی حضرت عمردن دست مالک الموت ایله خلع خلعت حیات مستعار اولندقدن
صکره جامهٔ دیبای خلافت قدغی ذاتلک پیرایه بخش بالاسی کفایت ایدر دیو عقد مجلس شورت ایدوب
کتب سیرده بسط وتفصیل اولندیغی اوزره ادارهٔ کئوس محاوره واجالهٔ اقداح مشاوره دن صکره
بالآخره اختیار اصحاب شورا ایله حل عقدهٔ اشکال عبد الرحمن بن عوف حضرتلرینک رأی مشکل
کشالرینه حواله اولندی عبد الرحمن بن عوف حضرتلری دخی تحصیل مقصودده بذل مجهود ایدوب
بو بابده اعلام اصحاب بفضائل اکتساب ایله علی ما هو اللایق مناظره ومحاوره ایتدکده حضرت
عثمان وعلی رضی الله تعالی عنهمانک جملیه ترجیح وتقدیمنده معشر اهل اسلامی متفق الکلمه بولوب
وتعیین وترجیح امامده اصحاب شورا طرفندن وکالت مطلقه ایله وکیل اولمغین حضرت عثمانه
بیعت ایله قطع پیوند تردد ایلدیکی واتفاق اصحاب ایله مهر همایون خلافت حسنیین محترمین
بیلننده دائر ایکن عبد الرحمن بن عوف حضرتلری حضرت عثمان ذی النورین علی مرتضا رضی الله
تعالی عنهما اوزرینه ترجیح وایثارک وجهی بو ایدرکه حضرت عثمان حوادث وواقعات ظهورنده
ممکن اولدقجه شیخین مکرمینک اثرلرینه اقتدا وانلرک قول وفعللریله احتجاج وافتا ایدوب
بلا ضرورة رأی واجتهاد ایله عملدن اجتناب ده عبد الرحمن بن عوف ایله موافقت ایتمکی بو فضیلت
علیه ومزیت جلیه مدار ترجیح اولدی بو سببدن ناشی حضرت عثمانک خلافتی منعقد ومتعین
اولوب کافهٔ مسلمین بیعت وتحیت ایله اطاعت وانقیاد ایلدیلر وبدخی حضرت ابی بکرک عمر ابن الخطاب
وحضرت عمرک اصحاب شورایه منصب خلافتی عهد ووصیتلری مجلسنده بالجمله اعلام صحابه
حاضر وناظر اولوب بر فرد شیخین محترمینک امر خلافتده عهد ووصیتلرینه مخالفت وممانعت
ایتمکله امر مذکور نصب خلیفه ده عهد ومشروعیتنه دخی بو بابده اجماع اصحاب وقوعنه دلیل واضح

اولوب واجماع اصحاب حجت قاطعه اولمغله خليفه نك ولی عهد نصبی على وجه التعيين صحيح
ومشروع اولور معلوم اولا كه امام وخليفه والد وولدندن برينی ولی عهد ايتمك صحيح وجائز
اولوب بينلرنده علاقهٔ ابوت ونبوت وقوعی بو بابده موجب تهمت اولماز بونده اقدم ذكر
اولنديغی اوزره امام وخليفه حال حياتنده سوق خير وصلاح ايله تنظيم امور مسلمينه سعی ونظيم
ايدوب سلطان وملك رعيتنه نسبت ايله آب مشفق مقامنه قائم اولمغله والد ولدينه حياتنده خير قصد
ايتديكی كبی مماتندن صكره دخی تسويهٔ امور صغاره ساعی عدل كافی وصی نصب ايدوب خلل وزياندن
حفظ وصيانتنه اهتمام ايدر كذلك اوليای امر دخی اوصيای ايتام كبی حيات ومماتلرنده تعديل
امور جمهوره سعی ايدوب اقارب واجانبی ولی عهد نصب ايتمكله متهم اولمز اكرچه بعض ائمهٔ مجتهدين
قتنده خليفهٔ اسلام والد وولدنی ولی عهد نصبنده متهم اولوب وبعضيلری دخی تهمتی ولده
قصر وتخصيص ايله والده ده تسويغ وتجويز ايتمش ايسه دخی لكن مذهب مالكيده خليفه نك
كرك والدنی وكرك ولدينه خلافتی عهد ووصيتی مشروع اولوب على ای حال كه ائمه وخلفا بو خصوصده
شائبهٔ تهمتدن مصون الساحه اولمق اوزره نقل وتخريج اولنمشدر على الخصوص كه سرير خلافتی
ولد ووالده عهد ووصيتی موجب بر داعيهٔ قويه ظهور ايدوب جلب مصلحت يا دفع مضرت
اقتضاسنه مبنی اولدقده تهمت احتمالی بالكليه برطرف اولور نتكيم حضرت معاويه دفع غائلهٔ فساد
ايله جلب مصالح عباد ضمننده اوغلو يزيدی ولی عهد ايتديكده داعيهٔ عظيمه مبتنی اولمغله
دامن عدلی غبار تهمتدن مصون اولدی خصوصا كه بو بابده كبار اصحاب حضرت معاويه ايله
همدست ووفاق اولمغين فعل معاويه مؤيد ومؤكد اولوب ولدی حقنده ولايت عهد صحيح اولديغنه
حجت قاطعه اولدی معلوم اولا كه حضرت معاويه مجرد اجتماع كلمهٔ اسلام وحفظ نظام
انام ايله مصلحت وقته مراعات ايچون اوغلو يزيدی ولی عهد ايدوب واشراف بنی اميه دن اهل
حل وعقد دخی بو خصوصده حصولنه اجماع واتفاق ايتملريله ولايت عهد يزيده مقصود
وحضرت معاويه مجبور اولدی زيرا قبيلهٔ بنی اميه شوكت قاهره وسطوت باهره ايله سائر
قبائل عربه غالب اولوب شديد الشكيمه بر قبيلهٔ عظيمه ايديكه معاويه دن صكره كسنه خلافته
يزيدی اختيار ايدوب اندن غيری بر فردك خلافته راضی اولمملريله حضرت معاويه دخی جبرًا
موافقت ايله حقه مخالفته مضطر اولدی مع هذا سلالهٔ قريش وامويه دن كسنه خلافته اليق
ويزيددن احق رجال كثيره موجود اولوب عنوان عهدنامهٔ ولايت انلرك اسم ساميلريله
تشريف وتحليه اولنمق لايق ايكن كلمهٔ اسلامی تفرقه دن حفظ وصيانت ايله مصلحت وقته رعايت
ايچون عهد ولايتده فاضلدن مفضوله عدول اولندی ولكن الآحضرت معاويه كاتب وحی خدا وانديم
خاص رسول كبريا اولوب حليهٔ عدل وصلاح ايله آراسته اولمغله حقنده حسن ظن اصابت
واسناد تهمت اساءت اولديغی ظاهر وباهردر خصوصا يزيدی استخلاف خصوصی محضر اكابر اصحابده

واقع بر امر عظيم اولوب مجلس عهده حاضر اولان صحابهٔ كرامك صمت وسكوتلری دخی شائبهٔ
تهمتدن براءت ذمتنه شاهد عادلدر زيرا اصحاب سعادت اكتسابك اظهار صوابده قصور
وبيان واقعده فتور ايله حقدن باطله ميل وعدوللرينه عدالت وديانتلری وصدق وامانتلری مانع
اولوب حضرت معاويه عزت نفس ايله حقی قبولدن اعراض واستنكاف ايتملك دخی متصور اولمغين
عهد يزيد خصوصنده مصلحت وقته مراعاة ايله معذور ومجبورلردر واصحاب كراملردن عبد الله
بن عمر حضرتلرينك مجلس عهده دخول وولايت يزيدی قبولدن فرارلری زهد وتقوادن شيمهٔ
معروفه وخصلت مشهورهلرينه مبنی اولوب مباح ومحظور جمله امور دنيويه دن تورع واتقالرينه
محمولدر واكرچه عبد الله بن زبير حضرتلری عهد ولايت يزيده راضی اولميوب جمهوره مخالفت
اندیشه دخی قلتك اكثره مخالفتی معتبر اولمامغله ابنا واقاربه عهد ولايتك صحت ومشروعيتنه
مانع اولمز وكذلك حضرت معاويه دن صكره دخی كسند نشين خلافت اولوب طلب حقده احتياط
وتحری ايله معروف وموصوف اولان خلفای امويه وعباسيه دخی اولاد واقاربنی ولی عهد ايدوب
امويه دن عبد الملك ايله سليمان وعباسيه دن سفاح ومنصور ومنتصر ومهدی ورشيد
وانلرك امثالی ائمه وخلفا دخی ابنا واخوانلرنی استخلاف ايله عهد ووصيت ايلديلر وبونلرك
عهد وولايتده قصد وغرضلری مسلمين حقنده خير وصلاحه منوط وصدق وصوابه مربوط
اولمغله اولاد وابنالرنی خلافت ايله ايثار واختيارده شوائب تهمتدن مصون الساحه اولديلر
وخلفای امويه وعباسيه نك استخلاف ابناده خلفای راشدين مسلكندن خروجلری
اختلاف عصر وزمانه مبتنی اولوب قرن اولك اندراس وانقراضيله حادث اولان فتن
ودواهی نك ظهورينه مبتنيدر زيرا خلفای راشدين وجمهور يار گزين رضوان الله تعالی
عليهم اجمعين حضراتنك ايام سعادتلرنده قرب عهد نبی وتأثير فيض سرمدی ايله لازمهٔ
ملك ودولت اولان عز وحشمت وكبر ونخوت حادث اولميوب عامهٔ مؤمنين جبلتی
دين اسلام وعروهٔ وثقای شرع سيد المرسلينه تمسك واعتصام ايتملريله هر خصوصده
حكم شريعت حاكم حاسم اولمغين خلافت وامامت خصوصی دخی انجق حكم شرع شريفه حواله
اولنوب سرجمله اصحاب بصدق انصاف انجق دين اسلام راضی اولديغی ذاتی استخلاف ايله
رضا ايله دفع شقاق ورفع خلاف اولنوردی اما خلفای راشدين دن صكره ابتدای خلافت
معاويه دن الی هذا الآن اساس ملك ودولت اولان قوت عصبيت وسطوت وشوكت غايته
بالغ اولوب بحكم شرعه رضا قهر سلطانه منوط اولوب واغراض ملوك دخی مختلف ونامضبوط
اولمغله اجزای كثيرهٔ شيرازهٔ جهت ووحدت ايله محفوظ دكلدر اگر ملوك وسلاطين عصابهٔ
دولت وعصبهٔ سلطنتك رأی ورضالرينه مخالف ذاتی استخلاف ايدوب ولی عهد ايلسهلر
عقد وعهدلری منفسخ ومنتقض اولوب ائتلاف اختلافه واتحاد افتراقه مبدل

اولمغله فورانِ تنورِ جور وفساد وهیجانِ طوفانِ ظلم وبیداده باعث اولور تنكیم بو معنایی
مؤید اولان نوادر اخبار لطیفه دندر كه ایام خلافت عهدنده تضادده بر كسه حضرت علیدن
استكشاف سریرۀ حال ایدوب دیدیكه یا امیر المؤمنین ذات قدسی صفاتكزده لوازم كفایت
وشرایط امامت علی اتم الوجوه ثابت وموجود ایكن مِمَّا یَقْضِی مِنْهُ الْعَجَبُ در كه ناس امر
خلافتده سزه مخالفت وبیعت شیخیینده موافقت ایتدیلر دیو استعلام حال ایلدی
حضرت علی كرم الله وجهه دخی كشف سریرۀ حال ایدوب بو وجهله حل عقدۀ اشكال
ایلدیكه حضرت ابی بكر وعمر رضی الله عنهما بنم كبی حق وعدله راضی وبكر وعمر صفتلو
خالك سلمین اوزرینه حاكم ووالی اولمغله حق نصابنده قرار ومركزنده استقرار ایلمش ایدی
اما بنم ولایت وخلافتم سنلك كبی مغلوب نفس وهوا وپابستۀ دام دنیا اولان رجالك
زماننه مصادف اولمغله شهراه وفادن سمت خلافه عدول وسلوك ایدوب حقیقی قبولدن
اعراض واستنكاف ایتدیلر دیو جواب باصواب ویروب رجال عصرك دائرۀ عدل وانصافدن
خروجلرینه اشارت ایلدی وبنه بو مدعایی تحقیق ایدن اموردندر كه خلفای بنی العباسدن
مأمون خلیفه سادات اهل بیتدن جعفر صادق حضرتلرینك حفید سعیدی علی ابن
موسی الرضا حضرتلرینی منصب خلافته من كل الوجوه احق والیق اولمغله ولی عهد
ایدوب كندیدن صكره امامتِ كبرای خلافتی اكه عهد وتفویض ایتدكده خلافت علی رضا بنی
العباسك خلاف مرضیلری اولمغله عهد مذكوری رد وبیعت مأمونی نقض ایدوب دار السلام
بغداده مأمونك عمی ابراهیم بن مهدی یی سریر خلافته اجلاس ایتدیلر وبو تقریب ایله نفس
بغداد وحوالیسنده هرج ومرج ظهور ایدوب علی رؤس الاشهاد نهب وغارت اموال
وتعرض نفس وعیال مسلمین ایله اصحاب بغی وفساد اجرای شقاوته فرجه بولدیلر
شویله كه اكر مأمون خلیفه دیار خراساندن شهر بغداده تحریك قادمه مسارعت ایله تقدمه
مبادرت ایدوب تمهید اسباب نظامه مباشرت ایتمسه دولت عباسیه بالكلیه محو ومضمحل اولوردی
بو تقدیرجه كركدر كه ائمه وخلفا عهد ولایت وخلافتده احتیاط وتحری ایدوب بولندقلری
عصرك حال وشاننه واعیان ورجالنك احوالنه رعایت ایله ضابطۀ نظامی خللدن
حفظ وصیانته سعی وهمت ایده لر زیرا ازمنه وعصور اننده حادث اولان امور جمهور ایله
مختلف ومتفاوت اولوب واختلاف عصر وزمان ایله دخی مصالح ملك ودولت مختلف
اولمغله بر عصرك حال وشانی عصر آخره قیاس اولنمیوب بلكه هر عصرده طرفه حقدن تخصیص
اولنان مصلحته مراعاة ایله حفظ نظام ملك وملته سعی واهتمام اولنه ودخی ملوك وخلفانك
اولاد وابناسندن برینی ولی عهد ایتمكده قصد وغرضلری حفظ مال العمیرات اولمیوب
بلكه نظام دین ودولته راجع مصلحت ومنفعت ضمننده اولمق لازمدر زیرا ملك ودولت

برتبۀ رفیعه در كه انی خلاق جهان تثبت علیه سی تعلق ایتدیكی ذاته احسان وبین العباد حكم
وتصرفه شایان ایدوب مصالح عامه ومقاصد دینیه دن اولمغله عهد واستخلافده حسن نیت واخلاص
طویته مقرون اولوب امر دینده اغراض دنیویه دن اجتناب واحتراز اولنه وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَنْ
يَشَاءُ بو مقامده مهمات دینیه ومقاصد شرعیه دن امور عدیده عارض اولوب تحقیق وبیانی امر
ضروری اولمغله عَلَى مَا هُوَ الْحَقُّ تقریرینه تعرض وتصدی اولندی اما اول یزید عنیدك ایام خلافتنده
دائرۀ عدالتدن انحرافی وفسق وفجوره انهماكی خصوصیدر كه تفصیل وبیانی صحایف كتب تاریخده
مسطوردر معلوم اوله كه جمله اصحاب كرام حقنده حسن اعتقاد مذهب اهل سنت ومختار
خیار امت اولوب فضل وعدالتلری بینۀ عادلۀ شهادت سید الانبیا علیه افضل التحایا ایله
ثابت وظاهر اولمغله حضرت معاویه حقنده دخی فسق یزیده علم ووقوف اسنادیله اغماض عین
ومسامحه ایتدی دیو سوء ظندن احتراز واتقا لازمدر بلكه ایام خلافتلرنده یزیدك سماع
ترنم وتغنی ایله اشتغالی واصل سمع عالیلری اولدقده منع ونهی ملاعب وملاهی یه میل ایله تلقی
وتشقیده زجر ایتدیلر مع هذا ترنم وغناده مذاهب اصحاب مختلف اولوب بعضیلری استماعنی تجویز
ایتدكلری محلنده مسطوردر حضرت معاویه قضای نحب ایدوب دار بقایه رحلت ایتدكدن صكره یزید
عنید حسب العهد مسند خلافته جلوس ایدوب اشعال نائرۀ مكر وفساد ایله آفاق واقطاره شرارۀ نشان
ظلم وعدوان اولدقده خلع وابقاسی خصوصنده اصحاب كرام اتفاق ایدوب امام حسین وعبد الله بن زبیر
وانلره تابع اعلام رجال نقض بیعت وخلع ربقۀ اطاعت ایله اوزرینه خروجی امر وصواب عد
ایتدیلر لكن جمهور اصحاب یا عدل وصلاح ورشد وسدادنه یا زوال وجودی ایله راحت عباده دعا
ایله اكتفا ایتدیلر زیرا یزیدك خلع وعزلنه مبادرت تهییج فتن وحروبه موجب اولوب مسلمینك دمانی
وشق عصای موحدینه مفضی اولدیغندن ماعدا مقابله ومدافعه سنده عجز وقصور دخی مقرر
ایدی زیرا یزید عنیدك بنی امیه عصبیتیله واشراف قریشك متابعتلری سببیله بنیان شوكت وسطوتی
متین ورصین اولوب قوت وكثرتده قوم یزیده مقابل ومعادل بر طائفه اولمغله جمهور مسلمین
خلع وعزلنه مبادرته اجترا ایده مدیلر معلوم اصحاب والحاصل الباب بودر كه خلع وابقاسی یزیدده
اختلاف ایدن اصحاب سعادت اكتسابك ایكی فرقه سی دخی اجتهاد منهاج قویم شرع مبینه سالك اولوب
هر برینك قصد وغرضی امر دینده احتیاط وتحری یه مبنی اولمغین طرفینك حسب الرأی والاجتهاد
اختلافلری بر منبع صافدن منشعب ایكی جدول كبی اصل واحده راجع اولوب اصل دینده موافقت
وفروعده مخالفت عصمت وعدالتلرینه مانع دكلدر وَفَّقَنَا اللَّهُ لِلاقْتِدَاءِ بِهِمْ وبنه ذكری تصمیم
اولنان امورك ایكنجیسی ولی عهد تعیینی بابنده مشكاة صدر نبوتدن شرف بروز صدور ایلمكله اوزره
منقول ومروی اولان اقوالك نقض وتحقیقی بیاننده در معلوم اوله كه خلافت علیه وصیت نبویه
ورودی فرقۀ شیعه بیننده شایع وغیر واقع اولوب جماهیر ثقات امت واعلام دین وملتدن

اختلاف

منقول ومروی اولمامغله نقل مذکور حلیهٔ صدق وصحتدن عاطل امر باطلدر وحدیث صحیحده
وارد اولدیغی اوزره ختم الانبیا علیه افضل التحایا حضرتلری تحریر کتاب وصیت ایچون دوات
وقرطاس طلب ایدوب عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری مجلس ملائک جلیس نبویده
حاضر اولمغله احضار دوات کتابتدن منع ایتدکلری دخی عهد ولایت ووصیت خلافتک عدم
وقوعنه دلیل واضحدر کذلک حضرت عمر جرح وطعن اولنوب علتلری اشتداد اولمغله سنک خلافتی
برکسیه عهد وتفویض ایتمیسز دیو سؤال اولندقده بویله جواب ویردیلرکه اگر عهد ووصیت
ایدرسم بندن افضل واعدل وصیت ایتمکله انک آثرینه اقتدا ایتمش اولورم دیو حضرت ابی بکرک
کندیلرک استخلافنه اشارت ایلدی واگر ترک ایدرسم بندن اعدل واکمل اولان ذات قدسی صفات
دخی ترک ایلدی دیو سلطان سریر نبوت علیه افضل التحیه حضرتلری قبلندن خلعت زربفت
خلافت برفردک آرایش دوش اعتباری اولمدیغی نی تصریح بیوردیلر ومجلس فائض النور وفاتده
حلقه زیب حضور اولان سادات اصحاب دخی قول عمری قبولده اتفاق ایدوب سلطان فرشته سپاه
صلی علیه الاله حضرتلری طرفندن امانت کبرای خلافت ومنصب والای امامتک کسیه تفویض
وتوصیه بیورلمدیغنی تصدیق ایتدیلر کذلک امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینک عم محترملری
حضرت عباسه ویردیکی جواب دخی بو خصوصده دلیل واضحدر که حضرت عباس امام علی
کرم الله وجهه حضرتلرینی کندیلره تفویض امانت کبرای امامت خصوصنی سؤال ایچون بارگاه
نبویه دعوت ایتدکده حضرت علی بو امرده مبادرت واجابتدن ابا ایدوب غنچهٔ لعلین دهان
عذب البیانلری بو جمله شکفتهٔ نسیم خطاب اولدیکه اگر بزلره تقلید خلافت خصوصی مقرون
رضای یمن اقتضای سلطان اورنگ نبوت اولمزایسه مقدمهٔ مرام منع مع السند ایله ممنوع
اولوب الی آخر الدهر سادات اهل بیت نائل سریر خلافت اولمامق امر مقرردر دیو جواب ویرملریله
برفرده تعیین خلافت ایله عهد نبوی وارد اولمدیغنه دلالت ایلدی معلوم اولدکه شیعهٔ امامیه
حضرت علی ولی عهدی اولمق اوزره ادعا ایدوب منصب امامت صلوة وصیام کبی ارکان اسلامدن
بر رکن رکین اولمغله تعیین نبی یه محتاجدر دیو زعملرنی تأیید ایتدیلر حال بوکه دعوالری
باطل وزعملری حلیهٔ صدق وصوابدن عاطل اولوب بلکه امامت وخلافت مصالح عامه‌دن
بر مصلحت عظیمه اولمغله نصب وتعیینی اهل حل وعقدک رأی ونظرلرینه مفوضدر زیرا اگر
نصب خلیفه ارکان اسلامدن بر رکن اولسه صلوة وزکوة کبی نص شارع ایله متعین اولوب
سلطان انبیا حضرت ابی بکری امامت صلوتده استخلاف بیوردقلری کبی منصب خلافته دخی انلری
تعیین ایدوب وتوفر دواعی یه بناء عهد ووصیتلری بین الامت شایع ومشهور اولوردی وبونه
بو خصوصده دلالت ایدن ادلهٔ نک بری دخی بودرکه عهد سعید نبوتدن صکره اصحاب سعادت
اکتساب سقیفهٔ بنی ساعده‌ده نصب خلیفه بابنده عقد مجلس شورت ایدوب حضرت صدیقک خلافته

استحقاقنه استخلاف امامت صلوة ایله احتجاج ایدوب دیدیلرکه اعظم ارکان دین اسلام اولان
اقامت صلوة حضرت ابی بکره تفویض بیوریلوب منصب دینده مقام نبی یه تقدیم اولنان ذاته
منصب دنیایی تسلیمه رضا اولمامق قصد سبیل عدل واقتصاددن عدولدر دیو حضرت ابی بکری
سریر خلافته تصدیر وتقدیمه اجماع واتفاق ایتدیلر ودخی معلوم ومقرردرکه زمان وحی نبوتده
امامت وخلافت امری حالا عهدمزده جاری اولدیغی اوزره لازم ومهم اولمیوب واجتماع وافتراق
کلمه‌ده حسب العاده اصل واساس اولان شوکت وعصبیت دخی عهد رسالتده زیاده مرعی ومعتبر
اولمامغله سلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلری سند خلافتی برفرده تعیین وتوصیه بیورمدیلر
زیرا زمان نبوتده نظام امور دین واجتماع کلمهٔ مسلمین خوارق عاده ومعجزات باهره یه مستند اولوب
وقوع حوادث ونوازلده وحی آسمانی وخطاب ربانی متجدد ونازل ومعارک حرب وقتالده امداد
ملائکهٔ مردفین ایله عون ونصرت حاصل اولمغله مشاهدهٔ آثار نبوت ایله تصدیق رسالته موفق
اولان اهل ایمان کلمهٔ اسلام اوزرینه مجتمع اولوب طریق حقده ترک سر وجان ایله سعدن نحول
جنان اولورلردی شویلکه تتابع فیوضات وتوارد ملائکهٔ سموات ایله شهود چشم شهودلری
آیات بینات ومعجزات کثیرة البرکات دستمایهٔ صدق وایقان ووسیلهٔ حصول اطمینان اولوب کلیات
وجزئیات اموردده مرجع ومصیر انجق دین مبین وشرع سید المرسلین اولمغله ملک ودولت وعهد
ولایت وسائر اطوار خلافت بالجمله داخل قانون شریعت اولمغین هر خصوصده اصحاب کرام
حبل متین شرع مبینه اعتصام ایدوب شوکت وعصبیت درجهٔ اعتباردن ساقط ایدی اما
عهد پر فیض نبوت وزمان وحی ورسالت منقضی اولوب واول ایام سعادت ارتسام مدتی
نزول وظهور ایدن آیات بینات ومعجزات کثیرة البرکاتی مشاهده ایدن خیر قرون دخی مندرس
اولدقده صحایف قلوب کلیمنده ثابت وراسخ اولان رسوم صدق وثبات منقلب وتحیل اولوب
حکم عادته وغلبه عصبیته عود ورجوع ایتدکده جلب مصالح ودفع مفاسدده شوکت وسطوت
مرعی اولمغله بین الامت ملک وخلافت وعهد ولایت خصوصی مهمات اکیده‌دن اولدی بو امرک
صدق وثبوتی زمان رسالت وایام خلافته نظر واعتبار ایله ایله ظاهر اولورکه عهد نبوتده
ملک ودولت مهم اولمیوب صوم وصلات کبی ارکان دینده اولمغله من قبل الرسول منصب خلافت
اعلام اصحابدن برینه عهد ووصیت اولنمدی بعده خلفای راشدین ایامنده دفع مرتدین
وسائر فتوحات جلیله‌ده عقد لوای غزا وبعث جیوش وسرایا لازم ومهم اولوب وانقطاع
وحی آسمانی ایله رأی وتدبیر ونصب امیر اقتضا ایتدکده بناء لازمهٔ ملک ودولت اولان شوکت
وعصبیته فی الجمله اعتبار اولنمغله تعیین خلافت وعهد ولایت بابنده حضرت عمر
فعل وترک بیننده مخیر اولدیغی بوندن اقدم ذکر وتفصیل اولندی بعده خلفای راشدین
ایامی دخی منقرض اولوب وقت تابعیندن الی یومنا هذا اعتقاد وعملده علی التدریج

وهن وفتور ظاهر اولمغله حفظ كلمهٔ اسلام واجتماع آراء انام ایچون ملك وخلافت خصوصی
اهم والزم اولوب تنفیذ احكام شریعته حكمنی اجرا وتهدیدینی ایقاعه قادر سلطان قاهره طاعت
وشوكت وعصبیته رعایت لازم اولمغله عهد ولایت وتعیین خلیفه ده مصلحت وقته رعایت
واجب اولدی وبنه بو مقامده تحقیق وبیانی لازم اولان امور دینیه نك اوچنجیسی صدر اسلامده
صحابه وتابعین میاننده واقع اولان وقایع وحروبك حالی وشانی ومذاهب حقك بیاننده در معلوم اوله كه
صحابه وتابعینك اختلافاتی انجق امور دینیه ده واقع واغراض دنیهٔ دنیویه دن سالم اولوب
ادلهٔ شرعیه ده اجتهاد واستنباط ایله عمل ایتدكلرندن نشئت ایتمشدر وبو دخی كتب اصولده بیان اولنمشدركه
ائمهٔ مجتهدین ادلهٔ شرعیه دن استنباط احكامده اختلاف ایتدكلرنده بالجمله سنك اجتهادلری
صدق وصواب یاخود بری حق باقیسی خطادر دیو علمای اصول اختلاف ایتدیلر اگر مذهب منصور
اهل حق اوزره مسائل اجتهادیه ده عند الله حق واحد اولوب متعدد اولمازیسه ایچلرنده حقه
واصل اولان مصیب اولمیان مخطئ اولور لكن حق وخطا قنغی جانبده ایدیكی قطعا معلوم
اولمغله هر مجتهدك قولی اصابت وخطا بیننده متردد اولوب ایچلرنده مخطئ متعین اولمغله
اجتهادده خطا دخی واقع اولورسه آخرتده مؤاخذه دن مصون اولمق اوزره علما اجماع ایتدیلر
واگر قول مرجوح اوزره احكام اجتهادیه ده حق متعدد وهر مجتهدك اجتهادی صدق وصواب
اولوب یعنی هر مجتهدك رأی واجتهادی مؤدی اولدیغی حكم عند الله مقبول اولدیغی صورتده جمله سی
مصیب اولمغله اثم وخطا بالطریق الاولی مدفوع اولدیغی ظاهردر بناء علیه وقایع حروب وسائر
ضروب احكامده اختلافلری مسائل فرعیه واحكام ظنیه ده واقع اختلافات اجتهادیه دن اولمغله
مصیب ومخطئلرنده اثم وخطا مدفوع اولور ودولت اسلامده صحابه وتابعین میاننده واقع وقایع
وحروبك بریسی اسد الله والی حضرت علی كرم الله وجهه حضرتلری ایله اصحاب كرامدن معاویه
وزبیر وطلحه وام المؤمنین عایشهٔ صدیقه رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی بیننده
گذران ایدن وقعهٔ مشهوره در وبری دخی نور العین امام حسین رضی الله تعالی عنه حضرتلری
ایله یزید عنید میاننده مشتعل وقعهٔ كبرا وفجیعهٔ فجعادر واوچنجیسی عبد الله بن زبیر حضرتلرینك
خلفای امویه دن عبد الملك بن مروان ایله اولان وقعه سیدركه هر بری علی ما هو حقه ذكر وتحقیق
اولنور اما حضرت علی ایله معاویه وقعه سی سراپردهٔ قضادن بو وجهله ظهور ایتمشدركه تقدیر
عزیز علیم جامع القرآن حضرت عثمان سیراب ماء الحیات شهادت اولوب تنگنای فنادن فضای
رحیب بقایه رحت كشیدهٔ رحلت اولدقده اصحاب كرامك اكثری اطراف واقطارده فتح وتسخیر
اولنان بلاد وامصارده بولنوب مدینهٔ منوره ده موجود اولمملریله عقد بیعت خلافت علیده
حاضر دگلر ایدی ومدینهٔ منوره ده حاضر اولان اعلام اصحاب دخی ایكی فرقه اولوب بر فرقه سی
عقد بیعت علی یه مبادرت ایتدیلر وفرقهٔ اخری ناسك اطرافدن عود ورجوعنه وبر امام

اوزرینه اجماع واتفاقلرینه توقیف وتعلیق ایله امر خلافتده توقف اختیار ایتدیلركه انلر سعد
وسعید وعبد الله بن عمر واسامة بن زید ومغیرة بن شعبه وعبد الله بن سلام وقدامه بن مظعون
وابو سعید الخدری وكعب بن عجره وكعب بن مالك ونعمان بن بشیر وحسان بن ثابت ومسلمة بن مخلد
وفضالة بن عبید وانلرك امثالی اعلام كبار اصحابدر كذلك اطراف واقطاره منتشر اولانلر دخی
بیعت علی یه دست دادهٔ رضا اولمیوب ابتدا طلب دم عثمانه مبادرت بعده شورتِ مسلمین ایله مصلحت
خلافتی اتمامه مباشرتی رأی صواب عد ایتدیلر وحضرت علی مدینهٔ منوره ده قتل عثمانه جرأت ایدن
باغیلری دفع ومنعه قادر ایكن نصرت واعانتده صمت وسكوت ایله معامله ایتدكی برّا وللامام حقی
اتهام ایدوب عقد بیعتلرنی قبولده تردد ایتدیلر بو قسمه حاشا حضرت علی مرتضایی جنایت عثمانه
میل ورضا ایله اتهام ایدوب بو وجهله بو امر ناصوابی تجویز ایتمدیلر حتی حضرت معاویه امام علی
كرم الله وجهه حضرتلرنی تعییب وتعییر ایدوب ذم وقدحنه آغاز ایتدكده انجق نصرت عثمانده
تهاون وتوانی ایتدكی دیو طعن ولوم ایدردی بناء علیه كلمهٔ اسلام مختلف وآراء انام مفترق
اولوب هر فرقه رأی واجتهادلری مؤدی اولدیغی حكم ایله عمل ایتدیلر اولا امام علی كرم الله وجهه
حضرتلری بیعتلرینك انعقادی وعامهٔ مسلمینك اطاعت وانقیادی لازمهٔ ذمتلری اولمقدر دیو
رأی واجتهاد ایدوب بلوغ اوج مرامه بو وجهله نصب سُلَّم برهان ایتدیلركه هجرتسرای معلای
طیبه ومدینهٔ منوره كه كرسئ ممالك اسلام ومقام والای سید الانام وموطن اصحاب كرامدر
اول مربع سعادت احتواده مرتبع نشین اقامت اولان اهل حل وعقدك دست انابتلریله جامهٔ
سندس طراز خلافت آرایش بالای استحقاقم اولوب زمام امور امت مسلم كف كفایتم اولمغله حاضر
وغائب حقمده عقد بیعت لازم ولازب واطاعت وانقیاد فرض وواجب اولمغین اولا بو مهمهٔ
عظیمه یی قبوله مبادرت بعده مطالبهٔ دم عثمانه مباشرت اولنوب صمصام شرع سید الانام
ایله قطع پیوند نزاع اولنور دیو اثبات مدعا ایوردیلر وعقد بیعت علیدن تخلف ایدن اعلام
صحابه كه معاویه وعمرو بن العاص وام المؤمنین عایشهٔ صدیقه وزبیر بن العوام وعبد الله
بن زبیر وطلحه ومحمد بن طلحه وسعد وسعید ومحمد بن بشیر ومعاویه بن خدیج ایله انلرك
رأیلرینه تابع سائر اصحاب فضائل اكتسابدر بونلرك رأی واجتهادلری كه مؤدی اولدیكه
مصلحت خلافتده عقد بیعت انجق اهل حل وعقدك اجماع واتفاقنه منوط اولوب فتق ورتق
امورده علاقه ومدخلی اولمیان رجالك تولیهٔ امور كلیه ده دخل وتعرضلری مرعی ومعتبر اولمیوب
وعقد بیعت علی ده حل وعقد امورده فتق ورتق مصالح جمهور ایچون متعین اولان اصحابك
اكثری آفاق واقطارده واقع بلاد وامصاره منتشر ووقت بیعتده مدینهٔ منوره ده انلرك اعیانندن
قلیلی حاضر اولمشیدی بو تقدیرجه عقد بیعت علی تام ولازم اولمغله مطالبهٔ دم عثمان ایله
ابتدا وفصل نزاعده حكم شریعت اجرا اولندقدنصكره نصب امامده شورای اهل اسلام ایله

عمل اولنمق اولی واحری دردیدیلر لکن خیر قرون وعصر اصحاب منقرض اولوب قرن ثانی ظهور
ایتدکده بالجمله اجلهٔ اعلام تابعین وائمهٔ مجتهدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی حبل
متین شرع قویمه تمسک واعتصام ایدوب بین الاصحاب عصر اولده خلافت علی ومعاویه ماده سنده
جریان ایدن مسائل اجتهادیه وادلهٔ شرعیه یی جامعان فکر ونظر ایله تأمل ایتدکلرنده بیعت
علینک صحت ولزومنه اجماع ایدوب حق وصوابی حضرت علی یه وسهو وخطایی حضرت معاویه
واتباعی طرفنه تعیین ایتدیلر خصوصا طلحه وزبیر رضی الله تعالی عنهما حضرتلری حضرت علی یه
بیعت وقبول خلافتنه دست دادهٔ انابت اولدقلرندنصکره فسخ عزیمت ونقض بیعت ایتملری بلا
صواب بعد عدولری جمله دن اظهردر لکن فریقینک هر بری اساطین دین مبین واعلام ائمهٔ
مجتهدیندن اولوب بعضیسنک رأیی واجتهادی خطا ایله مشوب ایسه ده هر فرقه مقتضای
اجتهاد ایله عملده ذنب واثمدن مبرادر بو تقدیرجه نکیم خلافت حضرت علینک بی رایهٔ
یمین استحقاقی اولمغله رأی منیرلری صواب ومعاویه نک اجتهادی خطا اولدیغی اجماع تابعین
ایله ثابت اولوب وصدر اولده بین الاصحاب دائر اولان اقاویل مختلفه نک برینی ترجیح وقبوله
اهل عصر ثانی نک اتفاقلری دلیل اجماعی وسند قطعی اولدیغی کتب اصولده مسطوردر رویته
حضرت علی ومعاویه ایله رأیلرینه اتباع ایدن اصحاب کرامک اجتهادی خلافتده اثام واوزاردن
بریء الساحه اولدقلرینه دلالت ایدن ادله دندر که حضرت علی کرم الله وجهه دن جمل وصفین
وقعه لرنده طرفیندن کشتهٔ شمشیر قضا اولان اهل اسلامک حال وشانی سؤال اولندقده جمهرهٔ
مخدرهٔ رازدن بو وجهله پرده برانداز حجاب اولدیلر که نقدینهٔ جانی قبضهٔ حکم وتصرفنده
موجود ومحفوظ اولان مالک الملک حقیچون بونلردن بری قضای نحب ایتدکده مادامکه
مرآت جلادادهٔ قلب سلیملری زنک شرک ونفاقدن خالی وصیقل نور اسلام ایله منجلی اوله
جوهر روح وروانلری ودیعهٔ دست ملک الموت اولماز الا انی جناب حق وفیاض مطلق
جل شانه حضرتلری لطف وکرمیله نائل عفو وغفران وداخل جنان ایدر دیو فریقینک
مؤاخذه دن خلاصنه حضرت علینک شهادتنی محمد بن جریر طبری نقل وروایت ایلدی فعلی
هذا اصحاب کرام حقنده سوء ظندن اتقا مذهب اهل تقوی اولوب طرفینک صلاح وعدالتلرنده
ریب وکمان واطالهٔ لسان اجترادن احتراز واجب اولدیغی ثابت وظاهر اولور زیرا حجت
قاطعهٔ شهادت عادلهٔ سید الثقلین ایله انلرک حال وشانلری وایمان واسلامده ثبات
واطمینانلری ثابت اولوب بالجمله اقوال وافعاللری ادلهٔ دینیه ومستندات شرعیه مصادف اولدیغی
مشکاة صدر نبوتدن شرف بزغ وصدور اولمشدر وعدالت اصحاب اهل سنت قتنده مسلم
اولمغله اندن بحث وتفتیش ممنوع ومفروغ عنه اولوب انجق فرقهٔ معتزله دن بعضیسی
حضرت علی ایله مقابله ومقاتله ایدن اصحاب حقنده قدح وطعنه اجترا ایتدیلر ایسه ده

اهل حق قبولندن ارتزانی کورمیوب حجج قاطعه ایله رد وابطال ایلدیلر اکرچه صدر اسلامده
بین المسلمین ظهور ایدن وقایع وحوادثه چشم انصاف ایله نظر اولنوب هواجس نفسانیه دن
اغماض عین اولنسه کرک شهادت عثمان بن عفانده وکرک اندنصکره ظهور ایدن وقایع وحروبده
اصحاب کرامک عذرلری ظاهر اولوب ابتلاءً من الله امت مرحومه یه اصابت ایدن فتن ومصائب
عظمی ایدیکی ظاهر اولور زیرا طلوع شمس دین محمدی وتباشیر فلق الصبح شرع احمدی ایله
افاق واقطاردن ظلام کفر ونفاق محو وزائل اولوب حضرت منتقم جبار جل شانه اعدای
دینی قهر وتدمیر وارض ودیارلرینی اهل ایمانه فتح وتسخیر ایله رایت زرمنجوق اسلامی علم
آفتاب عالمتاب ایله همسر بلکه سطح محدب فلک الافلاکدن برتر ایتدکده شیردلان اهل ایمان
بریه وبادیه دن نجوم حدود وثغورلرنده واقع بلاد وامصاره اجالهٔ لجام نهضت وبصره
وکوفه وشام ومصر کبی اماکن معموره ده حط رحل اقامت ایتدیلر واشبو بلاد ودیاره نزول
ایدن جنود موحدینک اکثری بریهٔ قفر وبادیهٔ جرداده نشئت ایدن طوائف عربدن اولوب طول
صحبت نبویه وملازمت سنهٔ علیه ایله مشرف اولمغله سیر مرضیهٔ محمدیه ومحاسن اخلاق احمدی
ایله تهذیب نفس ایتدکلرندن ماعدا وقت جاهلیتده قلبلرنده مضمر اولان غلظت بجفا وتفاخر
آبا وحب جاه وریاست واعتبار نسب عصبیت وطینتلرنده هنوز باقی ایکن قبائل قریش وکنانه
وثقیف وهذیل واهل حجاز ویثربدن کندیلری ایمان واسلامده سبق ایدن سابقین اولین
ومهاجرین وانصارک فرمانبردار واطاعتلری ویدالحل قبضهٔ حکم وتصرفلری بولندیلر که بونلر
بکر بن وائل وعبد القیس وازدیمن وتمیم وقیس مضر قبیله لرینه قبائل مذکوره کرچه شرف اسلام
ایله مشرف اولوب عداد کلمنه داخل اولدیلر لکن قبیلهٔ قریشدن مهاجرین وانصارک کندیلری
ایمان واسلامده سبق وتقدملرینه نظر ایتمیوب بلکه نسب وحسب وکثرت عدد سبیله فرس
وروم ایله محاربه ده ممارستلری جهتیله کندیلری نفسلرینی قریش اوزرینه تفضیل وتقدیم ایدوب
امرا وحکاملرک امر ونهیلرینه طاعت وانقیادده تهاون وتکاسل ایتدیلر وخلیفه طرفندن
اوزرلرینه منصوب اولان ولاة وامرایه جور وظلم اسنادیله افک وافترا واطالهٔ لسان اجترا
ایدوب کاه حفظ حدود وبعث جیوشده عجز وقصور اسنادیله تعلل وکاه قسمت غنایمده
عدل وتسویه دن میل وعدول ایله اتهامدن خالی اولمدیلر کیده رک ناس بیننده قیل وقال
شایع وشهره اولوب مدینهٔ منوره ده مسامع کبار اصحابه واصل اولدقلرنده انلر خود ذیرهٔ
عدالتدن یکخطوه میل وعدوله رضا داده اولمدقلری معلوم اولمغله امر مذکوری استعظام
ایدوب کذارش یافتهٔ دریچهٔ کوشلری اولان اخباری بارکاه خلافته عرض وانها ایتدیلر
خلیفهٔ سلطان الکونین عثمان ذی النورین رضی الله تعالی عنه حضرتلری دخی کشف سریرهٔ
حال واستعلام مآل مقال ایچون اطراف واقطاره امنای دین وملت وخیار خیر امتدن عبد الله

بن عمر واسامة بن زيد ومحمد بن مسلمة وانلرك امثالی صدق مقال وحسن فعال ایله معروف
رجال ارسال ایدوب انلر دخی مأمور اولدقلری محاللره مکث وعکوف وامرا وعمالک احوالنی
کما ینبغی اطلاع ووقوف تحصیل ایتدکدنصکره قدح وطعنی موجب وضع وحرکتلری اولمدیغی
متعین اولمغله بارگاه خلافته عود ورجعت وامرا وعماله اسناد اولنان تهمتدن برائت ساحهٔ
ذمتلرینه شهادت ایتدیلر بوندنصکره ینه اهل امصارک ولاة اطرافدن لسانلری منقطع اولیوب
مجالس ومحافلده مثالب ومذمتلری زبانکرد خاص وعام اولدی بو اثناده کوفه والیسی ولید بن
عقبه شرب خمر ایله اتهام وخصوص خلیفهیه عرض واعلام اولنوب وجه شرعی اوزره ثابت اولمغله
حضرت عثمان اقامت حد شرب ایله ولید بن عقبهیی منصبندن عزل ایلدی بوندنصکره دخی
اطراف واقطاردن اهل امصار بعض عمالدن اشتکا وعزل ودفعلرینی رجا ایله مدینهٔ منورهیه
کلوب امام علی مرتضا وعایشهٔ صدیقه وزبیر وطلحه حضرتلرینه انلرک ظلم وجورلرندن شکایت
ایتملریله انلر دخی حضرت عثمانه تبلیغ وانها ایتدکلرنده امیر المؤمنین حضرتلری دخی شکایتلرینی
اصغا ایله بعض عمال اطرافی عزل ایتدیلر بوندنصکره دخی ینه اهل امصارک نائرهٔ غیظ وغضبلری
منطفی اولمیوب بلکه آتش حقد وحسدلری زیاده ملتهب ومشتعل اولمغله زیر خاکستر خفاده مکمون
اولان شرارهٔ جور وفسادی اظهاره واشعاله آغاز ایتدیلر حتی کبار اصحابدن سعید بن عاص
حضرتلری حضرت عثمان طرفندن کوفهیه والی نصب اولنوب صوب مأموره عازم اولدقده
سکان اطرافدن بعضیلری اثنای راهده سعیده مصادفه ایدوب دار الخلافته معزولا رد
وارجاع ایتدیلر بو اثناده حضرت عثمان ایله مدینهٔ منورهده بعض اعیان اصحاب بیننده سعید
بن عاصک عزل وابقاسنه دائر منازعه واقع اولوب امیر المؤمنین حضرتلری سعیدک بلا
جرم عزلندن امتناع وابا انلر دخی مصلحت وقت ضمننده رفعی اولی دردیو اختلاف ایتدیلر بین
الاصحاب کیدهرک شجرهٔ سخت پیوند خلافت شاخ در شاخ اختلاف اولوب حضرت عثمانک بعض
افعالنی دخی رد وانکار وانلر دخی مدافعه ومقابلهده ادلهٔ شرعیه ایله استظهار ایدوب طرفین
رأی واجتهادلری مؤدی اولدیغی حکم شرعی ایله عمل ایتدیلر بوندنصکره ینه مدینهٔ منورهیه کوفه
وبصره ومصر طرفلرندن بعض اراذل ناس جمع اولوب صورت ظاهرده امیر المؤمنین حضرتلرینه
عمال وامرادن شکایت وطلب عدل ونصفت استرحام ایدوب اما قلبلرنده خلافتی ابطال واضمار
ایتمشلر ایدی بو غائله هائلهیی دفع ایله تسکین نائرهٔ فتنه ایچون امام علی وعایشهٔ صدیقه و
زبیر وطلحه رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی ما بیننده توسط ایدوب شاکیلرک تمشیت
مرامنه مساعده صورتنده حضرت عثماندن محروسهٔ مصر والیسنک عزلنی التماس وانلر دخی
لاجل الاستیناس امیر مصری عزل ایتدیلر بوندنصکره شکاة وطنلرینه بعد العود والانصراف
مدت قلیله مرورنده ینه مدینهٔ منورهیه رجوع ایدوب اظهار مکر وتلبیس ایله بر مکتوب مزور

تدلیس ایتدیلر که کویا خلیفهٔ اسلام طرفندن انلرک قتل ایتملری اوزره عامل مصره ارسال
اولنمغله اثنای راهده حاملی بر یلندن اخذ ایتدک دیو اول مکتوبی تزویر اسلوبی معروض سدهٔ
خلافت ایتدیلر حضرت عثمان انک تحریر مکتوبده صنعی اولمدیغنه حلف بالله العلی الاعلی
ایدوب سوکند راست پیوند ایله بونلرک کذب ودروغنی اظهار ایتدکده شرفیاب خدمت علیهسی
کتابتلری اولان مروانی اتهام وبدلرینه تسلیمه اقدام ایدوب مروان دخی امینه یمینی دیو بریٔ
ذمت صددنده اولدقده حضرت عثمان دخی شرع مبینده بو بابده یمیندن غیری حکم اولماز
دیو جواب باصواب ویردیلر بونلر قناعت ایتمیوب قدم نزاعه قیام وسرای جنت آسای خلیفهٔ
اسلامی مدت مدیده محاصرهدنصکره اثنای لیلده علی حین غفلة من الناس اول ذات قدسی
صفاتی زمرهٔ شهدای سعدایه الحاق ایله فتح باب فساد ایتدیلر ذلك تقدیر العزیز العلیم ولا
حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم اشبو وقعهٔ هائلهده بین الاصحاب ظهور ایدن اختلاف
وافتراقده فریقینک هر بری معذور اولوب ادلهٔ شرعیهده رأی واجتهادلرینک اقتضاسنه
مبنیدر والآل واصحاب سید الانام علیه الصلاة والسلام امر دینده اهتمام وکتاب وسنته
اقتدای تام ایله معروف وموصوف اولوب عدل وعفتلری شواهد عادله آیات بینات ایله
ثابت اولمغله حقلرنده حسن ظن ایله مأمورلر ایز اما قرة العین سید الکونین امام حسین
حضرتلریله یزید عنیدک وقعهسی بو یوزدن سر برآورده ظهور اولمشدر که حضرت معاویهدن
صکره یزید شدید حسب العهد مسند خلافته تصدر وممالک اسلامه تسلط ایدوب فسق
وفجوری بین الناس شایع وشهود اولدقده اهالی کوفه اهل محبت اظهار ایتمکله حضرت
حسینی یزید اوزرینه خروجه تحریص ودعوت وبو خصوصده عون ونصرتلرینی متضمن
مکتوب ارسال ایتدیلر امام حسین رضی الله عنه حضرتلری دخی یزیدک جور وظلمی متعین
اولمغله خلعی لازم اولوب وکندیده خلافته اهلیت وقدرت موجود اولمغله اهل کوفهنک و
قوللرینه اعتمادا دعوتلرینه اجابت ویزید اوزرینه خروجه مبادرت ایلدی واقعا اول کوهر
تابنده اخترک ذات عالیلرنده شرایط خلافتدن علم وعدالت ورشد وبصیرت کما ینبغی
موجود اولمغله اهلیت واستحقاق خصوصنده رأی واجتهادلرنده اصابت ایدوب اما مطالبه
ومقاومتده شوکت وقدرت ملاحظهسنده خطا ایتدیلر زیرا بین القبائل لطف وقهر ونفع
وضر ایله معروف اولان قبیلهٔ مضرک سطوت وعصبیتلری قبیلهٔ عظیمهٔ قریشه منتقل اولوب
وقریشک شوکت وصولتی دخی بنی عبد منافه وانلرک دخی حشمت وقوتلری یزیدک نسبی اولان
قبیلهٔ بنی امیهیه نقل ایتمکله بالجمله قبائل قریشی وعشایر عربه غلبهٔ مطلقهلری جمله بیننده
معروف ومعلوم اولوب بر فرد انلر ایله مقابله ومقاومته قادر دکل ایدی لکن عهد سعید
نبوتده اصحاب کرام مشاهدهٔ معجزات وخوارق عادات ایله مشغول اولوب نصرت اولیا وغلبهٔ

اعداده امداد ملائكه و وحى آسمانى ايله مؤيد اولمرلر ايله عادت اهل جاهليت اوزره انساب
واحساب ايله تفاخر ومباهات بينلرنده محو ومنسى اولدى شويله كه انجق قوة غضبيه و
عصبيهٔ طبيعتلرى حمايهٔ حوزهٔ دين واقامت جهاد مشركينه مصروف اولوب هر حالده حكم
وتصرف شرع سيد المرسلينه مقصور وعرف وعادت حيز اعتباردن ساقط ايدى
وقتاكه انقضاى دورهٔ ختم رسالت ايله نسخهٔ وحى ونبوت مختوم اولوب نصرت اهل
اسلامده خارق عاده تجليات الهيه وتأييدات سماويه منقطع اولدقده تَجَمَّعَ بَدْءِهِ على
عُودِهِ مَثَلى اوزره فى الجمله عادات مألوفه اصله رجوع ايدوب امر جهاد ودفع اعداده
وعصبيت كما كان مرعى ومعتبر اولدى بو سببدن ناشى قبيلهٔ مضر وبنى عبد مناف من جمله
بنى اميه يه اطاعت وانقياد ايدوب زمان جاهليتده سبق ايدن رفع وشانلرى وقت
اسلامده دخى مرعى اولدى بناء عليه امام حسين رضى الله تعالى عنه وارضاه حضرتلرى
يزيد عنيد ايله مبارزه ومقاومت خصوصنده رأى منيرلرى شاكلهٔ صوابه اصابت ايتميوب
هيولاى تمنيلرى صورت حصول بولمدى لكن بو بابده خطالرى امر دنياده واقع اولمغله اجتهاد
دينيده اصابتلرينه خلل وير ميوب شروع ومباشرت ايتدكلرى امره اهليت واستحقاقلرينه
مانع اولمدى زيرا استنباط احكامده رأى واجتهاد غلبهٔ ظنه منوط اولوب ويزيد اوزرينه
خروجده قدرت وكفايت بالنلرنده مظنون اولمغله اجتهادلريله عملده مثاب ومأجورلردر
حتى جلّهٔ اعلام اصحاب كرامدن سلطان المفسرين عبد الله بن عباس ايله عبد الله بن زبير
وعبد الله بن عمر وبرادر سعد اخترلرى محمد بن حنفيه وسائر انلرك امثالى عصابهٔ طاهرهٔ
آل اصحاب حضرت امامك يزيد ايله مقابليه قدرتلرى خصوصنده خطالرينى بيلوب كوفيه
عزم وتوجهلرندن صرف وتحويل ايچون پند ونصيحتده بذل مجهود ايتديلر لكن كما نكرهٔ غيبدن
انداخته اولان كَرُوهَهٔ قضايه نسنه حائل اولمامغله نصيح وپندلرى كاركر اولميوب بو جمله
عزم وتوجهلرينه سدكشيدهٔ ممانعت اولمامغله بالآخره دشت كربلاده سيراب ماء الحيات
شهادت اولديلر اما امام حسين حضرتلرندن غيرى قطر حجازده ويزيدك ايله شام وعراقده
موجود اولان صحابه نك رأى واجتهادلرى بوكه مؤدى اولديكه اگرچه يزيد عنيدك جور
وظلمى وفسق وفجورى ظاهر اولوب من كل الوجوه منصب خلافته اهليتى ساقط ايسه ده
اوزرينه خروج اولديغى تقديرجه سيلاب خونك تلاطمى ايله آفاق ربع مسكونى كلكون
وشفق گون اولوب افتراق كلمهٔ اسلام وتشتت آراء انامه مفضى اولوردى ديو يزيد
اوزرينه خروجى تجويز ايتمديلر لكن نه امام حسين حضرتلرينه بيعت ونه دعواى امامتده
تأثيم ايله طعن وقدحه تعرض ايدوب بلكه رأى واجتهادنده خطايه عزو ايتديلر معلوم
اولكه اصحاب ذوى الاحترام حقنده كف لسان وكنج عنان واجب اولمغله يزيد عنيد ايله

ديار شام وعراقده موجود اولان صحابه حضرت حسينه مخالفت وترك نصرت ايتديلر بو
انلرى تأثيم وتخطئيه اطاله دن احتراز لازمدر كه اصحاب كرامك اكثرى بو بابده هيجان فتنه
خوفيله يزيدك اوزرينه خروجى تجويز ايتميوب رأى واجتهادلريله عمل ايتديلر وامام حسين
رضى الله تعالى عنه حضرتلرى دخى دشت كربلاده قوم يزيد ايله مقاتله ايتدكلرنده امامت
وخلافته اهليت واستحقاقى اوزرينه انلر ايله استشهاد ايدوب نسب وحسبده وسائر
وجوه شرفده بنم حالمى شاهدى جابر بن عبد الله وابو سعيد وانس بن مالك وسهل بن سعد
وزيد بن ارقم ايله انلرك امثالى اعلام اصحابدن سؤال ايدك ديو صوت اعلا ايله ندا بيورديلر
ليكن وانلرك رأى واجتهادده كندولره مخالفتا ايدوب نصرت واعانتدن قعودلرينى رد
وانكار ايله قدح وتشنيعه تعرض ايتميوب بلكه امام حسين حضرتلرى كبى انلر دخى مجتهد اولمغله
كنديلرينك وانلرك اوضاع محموده لرى رأى واجتهاده مبنى اولديغنى محاط علم عاليلرى حال
وشانلرنده سكوت وامر حقنده صبر وسكون ايله معامله ايتديلر وينه بو بابده نهدرهٔ غفلتدن
تنبه وتيقظ ايله خبط وخطادن اتقا واجب اولان امورك بريسى دخى هيجان فتنه خوفيله
يزيد اوزرينه خروجى تجويز ايتمين اصحابك اجتهادلرينه بناء حضرت حسينك قتلنى
تصويب خصوصيدر امام حسين فسق يزيده بناء قتالى تجويز وبقيهٔ اصحاب فتنه خوفيله
قتلدن امساكى تصويبا ايله رأى واجتهادده اختلاف ايدوب امام حسين رأينده مصيب
انلر مخطى ايسه ده مسئلهٔ اجتهاديه ده احد قولين ايله عمل صحيح وجائز اولمغله اجتهاد
اصحاب ايله قتل حسينك جوازى دخى ثابت اولوردى ديو كربوهٔ خبط وخطايه ميل وسلوكدن
احتراز اولنه وبو خصوص شرب نبيذ مسئله سنه قياس اولنميه كه امام ابو حنيفه ايله
مالك وشافعى بينلرنده بو مسئله ده اختلاف اولنوب امام اعظم وهمام افخم حضرتلرى
قتنده شرب نبيذ خرما عرقيدر شربى حلال وامام مالك وشافعى مذهبنده حرام اولمغله
شرب نبيذ ايدن حنفى يه حكام مالكيه وشافعيه اقامت حد ايدرلر ديو مسئلهٔ مزبوره يه
حضرت حسينك قتلنى قياس مقياس مستقيم شرع قويمدن خارجدر زيرا يزيد اوزرينه
خروجه راضى اولميان اصحابك اجتهادلرى انجق ارتكاب قتاله مقصور اولوب حاشا امام حسين
حضرتلرينك قتل واعدامنه اجتهاد تعلق ايتمديكى ظاهردر بلكه بو فعل مكروهه جسارت
يزيد عنيد ايله اكا تابع اولان مفسدلرك رأى كاسدلرى اولوب جمهور اصحاب سعادت
نصاب بو تهمتدن برى الساحه اولدقلرى كتب سيرده مسطوردر وينه بو بابده عارض اولان
شبهه واوهام واهيه نك بريسى دخى جمهور اصحاب قتنده خلافت يزيدك صحتنى وافعال
واحكامنك شرعا نفوذينه ادعا ايدوب يزيد فاسق وجائر ايسه ده اكثر اصحاب اوزرينه
خروجى تجويز ايتمكله خلافتى صحيح وجائز وافعال واحكامى نافذدر ديو قتل حسينه

مباشرتی قتال بغاته مبادرت منزلنه تنزیل اولنمیه زیرا بغات ایله مقاتله نك شرعاً صحت
وجوازی امام عادلك وجودنه منوط اولوب و بو مسئله ده یزید عنید خلیفهٔ عادل
اولمغله حضرت حسین ایله مقاتله جائز اولمیوب بلکه بو امر شنیعه مبادرت ومباشرتی
فسق وجورینه ادل دلیل اولور و امام حسین رضی الله تعالی عنه حضرتلری رأی واجتهادنده
مصیب اولمغله شهید مظلوم اولوب وصیانت دمای مسلمینه بناءً خروجی تجویز ائمهٔ دین
اصحاب دخی قصد واحتیاطلری مقابله سنده مثاب ومأجور اولمغله طرفیننده اثم و
خطا مرفوعدر لکن ائمهٔ مالکیه دن قاضی ابوبکر بن العربی بو مسئله ده غفلت وخطا
ایدوب قواصم وعواصم نام تألیفنده امام حسین حضرتلری جدّ امجدلرینك سیف مسلول
شرع مبینلریله قتل اولندی یوهم وغلط ایله قبائل بغاتك صحت وجوازنده امام عادل
اشتراطندن غفلت ایلدی تجاوز الله عنه اما عبدالله ابن زبیر ایله خلفای امویه دن عبد
الملك بن مروان بیننده سبق وجریان ایدن وقعهٔ مشهوره نك تحقیق وبیانی بویله در که خلفای
امویه نك اوچنجیسی معاویه بن یزید فوت اولدقده عبدالله بن زبیر حضرتلری دار الامن حرم
مکه ده موجود اتفاق اهل حل وعقد ایله کرسی خلافته جلوس ایدوب بالجمله اهل حجاز ویمن
ومصر وعراق داخل حوزهٔ اطاعتی اولدیلر بو اثناده عبدالملکك والدی مروان بن حکم
ابن زبیره دست دادهٔ رضا اولمیوب مدینهٔ منوره دن دعوای امامت ایله دیار شامه شد خرام
عزیمت وانده برمدت اقامت مراسم ملك وسلطنت ایتدکدنصکره اجل مستماسی حلول ومحلهٔ
خاموشانه نزول ایتمکله اهالی مصر وشام اوغلی عبدالملکی امامهٔ سبحهٔ نظام ولما انام
ایتدیلر خبر مذکور عبدالله بن زبیر حضرتلرینك واصل سمع عالیلری اولدقده برکنامدن
ایکی شیر وبرنیامده دو شمشیرك اجتماعی ممکن اولمیوب وشوکت وکفایت وسائر شرایط
خلافتده ذاتاً وزماناً سبق وتقدملرینه بناءً عبدالملك اوزرینه خروجه مبادرت وترتیب
اسباب حرب وقتاله مباشرت ایدوب امام حسین رضی الله عنه حضرتلرینك رأی واجتهادی
مسلکنه سلوك ایلدی لکن قوت وشوکتده وکثرت اعوان وانصارده عبدالملك عبدالله بن
زبیره غالب اولوب انکله مقاومت ومخاصمه ده ابن زبیرك قدرتی قاصر اولمغله شوکت وسطوت
جهتیله رأی واجتهادنده زیاده خطا ایلدی زیرا عبدالله بن زبیر قبائل عربدن بنی اسددن
وعبدالملك بن مروان قبیلهٔ بنی امیه یه منتسب ومنتمی اولوب وبنی اسدك زمان جاهلیتده
ودولت اسلامده دخی بنی امیه ایله مقابله ومقاومته قدرتلری قاصر ایدی اما بو وقعه ده
طرفینك رأی واجتهادلرنده اصابت وخطا امری معاویه ایله یزید وقعه سنه قیاس اولنمیوب
حق وصواب حضرت علی ایله امام حسینه وخبط وخطا معاویه ویزید طرفنه تعیین اولندیغی
کبی عبدالله بن زبیری تصویب وعبدالملکی تخطئه یه مجال اولماز زیرا معاویه وقعه سنده

اجماع تابعین ایله ویزید ماده سنده حکم شرع مبین ایله حق وصواب حضرت علی وامام حسین
جانبلرنده اولدیغی علی وجه الیقین ثابت ومتعین اولوب وخبط وخطا معاویه ویزید طرفنه
تعیین اولندی اما عبدالملك حلیهٔ عدل وصلاح ایله ماکلته اولوب کبار تابعین وائمهٔ
مجتهدینك اکثری فتنه ده حسن سیرت ورشد وبصیرت ایله موصوف اولمغین دعوای
خلافتده رأی واجتهادی خطایه حمل اولندی وعبدالملك بن مروانك عدل وعدالتنه
بوخصوصده کافیدر امام مالك حضرتلری انك افعال حسنه ومساعی مشکوره سیله احکام
شرعیه ده احتجاج ایدوب وکبار اصحابدن عبدالله بن عباس ایله عبدالله بن عمر حضرتلری
ابن زبیرك بیعتندن عدول وعبدالملکك امامت وخلافتنی قبول ایتدیلر وسائر اصحاب کرامدن
فتی چوق رجال عبدالله بن زبیرك بیعتی خلافت مروان کبی اهل حل وعقد اجتماعیله اولمدیغی
دیو بیعتی منعقد اولمامق اوزره رأی واجتهاد ایدوب وعبدالله بن زبیر دخی انلرك خلافنه
ذهاب ایله خلافتنك صحت ولزومنه دعوی ایلدی لکن کرك عبدالملك وکرك عبدالله بن
زبیر ایله اعوان وانصارلری اولان کبار اصحاب وتابعین ائمهٔ مجتهدیندن اولوب طرفینك
رأی واجتهادلرنده صدق وصوابی علی وجه الیقین متعین اولمدیسه دخی حقلرنده حسن ظن
ایله معامله وظاهرده رأی واجتهادلری حقه محمول اولنمق لازمدر معلوم اوله که بو بابده
کشیدهٔ سلك تقریر اولان کلماتلرك مضمون ومفهومی معلوم اولدقده عبدالله بن زبیر ایله
محاربه رأی واجتهاده منوط ومبتنی اولوب وعبدالملك امام عادل اولمغله ابن زبیرك قتل
وشهادتی قواعد شرع مبین اوزره جاریدر وطرفینك رأی واجتهاده بناءً قاتل ومقتولی
ذنب وخطادن سالم اولوب وعبدالله بن زبیر تحری حقده قصد وسعیی مقابله سنده
شهید مثابدر عنوان فصلده بو آنه کلنجه ثبت صحیفهٔ تحقیق اولان مقال صحت مآل ایله
عامل اولوب سلف صالحین وصحابه وتابعین حقنده حسن ظن ایله معامله وافعال واطوارلری
محمل صدق وصوابه حمل اولنمق لازمدر زیرا اصحاب سید المرسلین واعلام تابعین امنای
دین وملت وخیار اخیار امت اولوب انلر عرضهٔ سهام طعن وقدح اولدقده کیملك افسر
عز واعتباری آرایندهٔ حلیهٔ عدل وصلاح اولور علتی دخی بودرکه حضرت رسالتپناه
صلی الله علیه وآله حضرتلری ابتدا خیر قرونی کندی قرنی شرف قرینلرینه تخصیص ایدوب بعده
قرن ثانی بعده قرن ثالث بعده علی روایة قرن رابعه دك طبقات فضل وشرفی ترتیب بیوردقلرندن
صکره قرون باقیه ده کذب ودروغ شایع ومنتشر اولور دیو صفت خیریتکه وصف عدالتدر
عصر اصحابه بعده عصر ثانی وعصر ثالثه تخصیص ایلدیلر بناءً علیه اصحاب وتابعین حقنده
سوء ذکر ایله اساءت ظندن احتراز اولنوب انلردن صادر اولان افعال واطوارده دخل وقدح
انقا اولنه فعلی هذا انلرك حقلرنده نفسی دائماً حسن ظنه توطین وتأنیس ایدوب رأی

واجتهادده بينهٔ عادلهیه منوط وغزا وشهادتلری سبيل جهاد یا احیای حق قصدیله
طریق اجتهاده مربوط اولمغله اختلافلری کندیلرندن صکره سائر امت مرحومه یه رحمت ونعمت
اولوب فسحت دائرهٔ اجتهاد ایله هرکس بر امام همامك اثرینه تقلید واتباع ایلیوب طرف
عدیده دن صوب صوابه وصول ایله طریق دینده سیر وسهولت حاصل اولور فافهم ذلك
وتبیین حکم الله فی خلقه واکوانه **فصل** کتابك اوچنجی فصلنك بکرمی طقوزنجی فصلی خلافت
اسلامیه یه مخصوص اولان مناصب دینیه بیاننده در **معلوم اوله که** حقیقت خلافت وماهیت
امامت صاحب شریعت علیه افضل التحیه طرف باهر الشرفلرندن امت مرحومه نك دین ودنیالرینه
متعلق امور ومصالحی حفظ ورؤیت ایچون نیابت ووکالتدن عبارت اولدیغی بوندن اقدم ذکر اولنمش
ایدی **بوتقدیرجه** خلیفهٔ اسلامك امر دینده حکم وتصرفی نبی علیه السلامك طرف حقدن تبلیغ
ایتدیکی احکام شرعیه وتکالیف الهیه ایله عمله موقوف اولوب وامر دنیاده تصرفی احاد بشرك
حین اجتماعده مصلحتلرینه رعایت ایله حاصل اولور واحاد بشرك صحیفهٔ ربع مسکونده علی
وجه الاجتماع سکون واقامتلری ضروری اولدیغی جلب منفعت ودفع مضرت خصوصلرینه راجع
مصلحتلرینه رعایت دخی ضروری اولوب تنظیم امور جمهورده قانون عدل وسیاسته مراعات
اولنمزسه ضابطهٔ نظاملری تشویش واختلالنه بادی وحرث ونسلك هلاك وفسادینه مؤدی
اولدیغی دخی کشیدهٔ سلك تحریر اولنمشیدی وضبط وسیاست امری دخی حکم شریعته موقوف اولیوب
بلکه اجتماع آرا واتفاق اهل شورا ایله تنظیم مصالح امم ده سطوت ملك وسلطنت کافی اولوب
لکن صاحب شریعت مصالح عباده اعلم اولمغله امر سیاستده حکم شرعه مراعات دستور العمل ولدی
نظام وصلاحلری دخی اعلا واکمل اولور **بوتقدیرجه** ملك وسلطنت ملت اسلامه مخصوص
اولیوب کاه خلافت اسلامیه تحتنده داخل ومندرج وکاهیجه اهل اسلامك غیری امم ده دخی
موجود اولور وعلا کلا التقدیرین ملك ودولتده نیجه مراتب مخصوصه ومناصب معلومه
موجوددر که طرف دولتدن رجالنه تعیین وتخصیص اولنوب اول مناصب سامیه نك اصحابی
تفویض ملوك اوزره لازمهٔ عهدهٔ اهتماملری اولان خدمات لازمه ووظایف معینه یه مراعات
ایله ملك ودولتك حسن قیام ودوام نظامی حاصل اولور اما منصب خلافت اسلامیه بو مرتبهٔ
عظما ورتبهٔ کبرادر که مصالح دین ودنیایی جامع اولمغله سیاست ملك ودولت دخی تحتنده
مندرج ایسه ده لکن امر دینده تصرفی اعتباریله نیجه مراتب رفیعه ومناصب سنیه یی متضمندر که
خلفای مسلمینه مخصوص اولوب سائر دول وسلطنتلرده موجود دکلدر **ابتدا** شرف دین سید
المرسلینه اجلال دولت اسلامه مخصوص اولان مناصب دینیه نك ومراتب ملك ودولتك
ترتیب وتفصیلنه شروع اولنور **معلوم اوله که** امهات مناصب دینیه دن امامت صلوة
واقامت حرب وجهاد وفتوا وقضا ومنصب احتسابك جمله سی خلافت عظمی وامامت کبرا

تحتنده مندرج اولوب من قبل الشارع خلیفهٔ اسلام حضرتلرینه تفویض وتقلید اولنمشدر
شویله که رتبهٔ خلافت مناصب دینیه ودنیویه یی جامع اصل کبیر اولوب خلفای مسلمینك قانون
شرع مبین اوزره تنظیم امور جمهورده علی وجه العموم حکم وتصرفلری نافذ وجاری اولمغله رجال
دولته توزیع وتقسیم اولنان خدمات دینیه ودنیویه نك جمله سی اول اصل جامعدن منشعب
ومتفرع عدد **لکن** امامت صلات مراتب سامیهٔ دینیه نك جمله سندن ارفع واعلا اولوب بلکه
انکله تخت خلافت کبراده مندرج اولان حکومت سلطنتدن اعز واسنادر وبو امره شاهد
وافی وگواه کافیدر که صحابهٔ کرام مدینهٔ منوره ده خلیفه نصبی خصوصنده عقد مجلس
مشورت ایتدکلرنده سید الکائنات علیه افضل التحیات حضرتلرینك ابی بکر الصدیقی امامت
صلوته تقدیم واستخلافلریله خلافت صدیقه استدلال بیروب سلطان المرسلین افندمز حضرتلرینك
اعظم ارکان دین مبین اولان اقامت صلاته تقدیم ولایق کوردیکی ذاته بزامر دنیا مزی تفویض
ایتملك روا میدر دیو عقد بیعت صدیقده همدست وفاق اولوب خلافتنه اجماع واتفاق ایتدیلر
اکرامصلاة مصلحت سیاست ملك ودولتدن ارفع واعلا اولمیدی قیاس مذکور جاری اولیوب
استخلاف صلوة ایله استخلاف سلطنته استدلال صحیح اولمازایدی تقریر مشروح مرسوم صحیفهٔ
خاطر اولدقدن معلوم اوله که بلاد اسلامیه ده واقع مساجد ومعابد ایکی صنف اولوب بر صنفی
صلوة جمعه وعید وسائر صلوة مشهوره ایچون معد ومبنی اولان جوامع عظیمه وکبیره
وصنف آخری بر محله اهالیسنه مخصوص اولان مساجد صغیره درکه انلرده صلوة عامه اقامت
اولنمیوب انجق صلاة خمسهٔ مفروضه ادا اولنور **اما** مساجد عظیمه وجوامع کبیره ده اقامت
صلوات عامه ایچون امامت وخطابت خصوصی بالذات خلیفهٔ اسلامه یا طرفلرندن تقلید
وتوجیهه مأذون ومرخص اولان وزرا وامرا وقضاته مفوض وموکول اولوب صلوة جمعه
وعیدین وخسوفین واستسقا وصلواة مکتوبا ایچون طرفلرندن امام نصب ایدرلر **واشبو**
صلوة عامهٔ مشهوره دن غیری صلواة تراویح وسائره اثنی جماعت ایله اداسی مشروع اولان
نوافل ایچون امام نصبی دخی علی وجه الاستحسان بالطریق الاولی جائز وصحیح اولور **زیرا** مصالح
عامه ده احاد ناسك حکم وتصرفلری جائز اولمیوب خلیفهٔ اسلامك امورینه رعایانك مداخله سی
شرعاً ممنوع اولمغله مساجد عظیمه وجوامع کبیره ده امامت وخطابت خصوصی رأی خلیفهٔ
مسلمینه منوط وموقوفدر **اما** بر قومه یا بر محله اهالیسنه مخصوص اولان مساجد صغیره ده
امامت خصوصی جیران محله نك رأی واختیارلرینه منوط اولوب سلطان انام وخلیفهٔ اسلام
طرفلرندن اذنسز دخی جائز اولور **ودخی** جوامع عظیمه ده امامت وخطابت نصبی واهلیتنك
شروطی وصلاة جمعه وعیدین وخسوفینك احکام شرعیه سی کتب فقه شریفه ده مسطور اولوب
خصوصاً امام ماوردی حضرتلرینك احکام سلطانیه ایچون عقد ایتدیکی کتابده مبسوط

اولمغله بو مقامده انلری ذکر و تفصیل ایله تطویله مستغنی اولمشدر و صدر اسلامده
خلفای راشدین سابقین امامت صلوته بالذات کندیلری مباشرت ایدوب آخره تقلید و
تفویض ایتمزلر ایدی بو خصوصه دلالت ایدن امور دندر که خلفای راشدین رضوان الله
تعالی علیهم اجمعین حضراتی احراز فضیلت جماعت و اقامت خدمت امامت ایچون اوقات
خمسه ده مسجد شریفه ملازمت و مواظبت ایدوب حین دخول و خروجده خصملری صید
کبی فرصت اولمغین خلفای اسلامدن نیجه ذات ستوده صفاتی طعن و جرح ایله شهید
و سعید ایتدیلر کذلک خلفای راشدیندن صکره دولت امویه ده اریکه نشین سلطنت اولان
ائمهٔ ماضیه دخی بو خدمت سنیه یی کندیلره تخصیص ایدوب امام محراب نبوت علیه افضل
التحیه حضرتلرینه اقتداءً دار الخلافه ده محراب و منبره آخری تقدیم ایتمزلر ایدی منقولدر که
خلفای امویه دن عبد الملک بن مروان اعیان رجال دولتندن برینی حاجب نصب ایتدکده
دیدیکه منصب حجابتی سکا شایان کوروب عتبهٔ خلافته سنی نکهبان ایلدم الا اوچ کمسه نک
درکاه سلطنته دخول و حضورلرینی منع و حجبه سنی مرخص ایتمیوب قطعا انلری توقیف
و تأخیره رخصت و جواز یوقدر دیدی بری احضار سفرهٔ طعامه مأمور اولان آشجیدرکه
انلری تأخیر و توقیف ایله مادهٔ قوام حیات اولان جوهر غدا فاسد و متعفن اولور ایکنجیسی
اوقات صلاة دخول ایتدکده کلبانک بنج نوبت اذان محمدی اذانه توقیف اولنمیه که مؤذن ده
امر حقه داعی اولوب دعوت رحمانه اجابت عمدهٔ ارکان ملت اولمغین دخول وقتی اعلام ایچون
سنت اذان اقامت اولندقدنصکره صلاته مبادرت لازمدر اوچنجیسی اطراف ممالکدن ورود
ایدن سفیر و بریدلر موقفده توقیف اولنمیه که تأخیر جزئی ایله برامر کلی فوت اولور دیدیکی
بوندن معلوم اولدیکه زمان سابقده خلفای سلمین اقامت صلوته جد تام و خدمت امامته
بالذات کندیلری قیام ایدوب ضرورت مس ایتمدکچه آخری استخلاف ایتمزلر ایدی دولت
امویه دن صکره کده رلك شوکت دولت و حشمت سلطنت غالب اولوب ملوک و سلاطین
احاد ناس ایله امر دین و دنیاده مساواتدن تعزز و ترفع ایتمکله خدمت امامت و خطابته
آخری استخلاف و استنابه ایتدیلر لکن خلفای عباسیه و عبیدییه اوائل سلطنتلرنده
صلاة جمعه و عیدینده خطابت و بعض احیانده اقامت صلاة مکتوبه ایچون امامت ایدوب
اکثر اوقاتده آخری دخی استخلاف ایدرلر ایدی اما مناصب دینیه ده منصب فتوا بر رتبهٔ
سنیه در که خلفای اسلام قلمرو سلطنتلرنده واقع علم و تدریس ایله معروف و مشغول اولان
علما و فضلایی تخصص ایدوب فنون اصول و فروعده ماهر و تصحیح مسائله قادر رجالی
مسند فتوایه تصدیر و مؤنت و مصلحتنه وافی نفقه فرض و تقدیر ایتدکدنصکره نااهل
اولان رجالی افتایه تصدیدن منع و زجر ایدرلر زیرا فتوا عامهٔ مسلمینه راجع مصالح

دینیه نک اقدم و اهمی اولوب عبادات و مناکحات و معاملات و عقوباتک احکامی فتوایه منوط
اولمغله خلیفهٔ اسلامک نظر و عنایتلری تعلق ایدن جلائل مصالح دینیه نک اعظمیدر
بو صورتده نااهل اولان رجالک امر فتوایه تعرض و تصدیلرینی منع اولنمیه امر دینده ضلال
و مصالح امتده اختلالدن سلامت حاصل اولور و دخی مدرسین و واعظین تعلیم علم
دین ایچون مساجد و معابدده عقد مجلس درس و وعظ ایدوب ناسه تعلیم علوم نافعهٔ شرعیه ایله
اصول و فروع دینی تعلیم و تفهیم ایتمک دخی لازمدر اکر وعظ و تدریس ملوک و خلفانک [illegible]
و امرانک اوقاف شریفه و آثار جلیله لری اولان جوامع عظیمه ده واقع اولوب توجیه و نصبی وظائفی
مصالحی نظر سلطانه منوط و موقوف ایسه اول معابد کبیره ده وعظ و تدریس دخی خلیفهٔ
اسلامک اذن عالیلرینه محتاجدر و الا مساجد محله دن بر مسجد صغیره ده واقع ایسه نصب
و تعیینی اذن سلطانه موقوف اولیوب بلا اذن درس و نصح جائزدر و دخی تدریس و افتا ایله
تصدی ایدن مفتی و مدرسین علم و فتواسیله عامل اولوب عفت و دیانت ایله موصوف اولمق لازمدرکه
ناسه تعلیم مکر و تزویر ایدوب برامر باطلی قالب حقه افراغ ایله مستفتیلری اضلال ایتمیه لر اثرده
وارد اولمشدر که اولکمسه که افتایه زیاده جراءت ایدر دیکی فتوای کتاب و سنت و اجماع امته
تطبیقده تحری و احتیاط ایتمیه نفسنی نار جحیمه القایه زیاده اجترا ایتمش اولور دیو سلطان انبیا
علیه افضل التحایا حضرتلری امت مرحومه یی امر دینده تحری و احتیاطه ارشاد ایلدی بناءً علیه تدریس
و افتاده خلیفهٔ اسلامک نظر و عنایتلری لازم اولوب تلبیس و تدلیسدن عاری رجاله تفویض اولنمق
واجبدر اما منصب قضا خلافت اسلامیه تحتنده داخل اولان مناصب سامیه دن اولوب کتاب و سنتدن
اخذ و تلقی اولنان احکام شرعیه یی اجرا ایلیه بین الخصوم جاری اولان منازعات و خصوماتی فصل
و قطعدن عبارت اولمغله خلافت عظمایه تابع اولان وظایف دینیه دن معدوددر بو سببدن ناشی
صدر اسلامده خلفای راشدین و ملوک سابقین حکم و قضایه بالذات کندیلری مباشرت ایدوب آخری
تولیه و استخلاف ایتمزلردی ابتدا صدر اسلامده آخره تقلید قضا خصوصی عهد خلافت فاروقیده
واقع اولوب مدینهٔ منوره ده حضرت عمر کرسی نشین خلافت ایکن کبار اصحابدن ابی الدردا رضی الله
عنه حضرتلرینی منصب قضاده کندیلره تشریک و ابو موسی اشعری حضرتلرینی کوفیه و شریکی و
شریحی بصره یه قاضی نصب ایتدیلر و حضرت عمر ابو موسی اشعری حضرتلرینه احکام قضایی
متضمن بر مکتوب حکمت اسلوب تحریر ایتدیلرکه سطور بلاغت مسطورنده بالجمله مسائل حکم
و قضا مندرج اولوب و کلامی شرع سید المرسلین میاننده دائر و دستور العمل اولمغله تبرکاً
نکاشتهٔ صحیفهٔ بیان اولندی ترجمهٔ مکتوب شریف سرنامهٔ صحیفهٔ کتاب مشکین نقاب عنوان فصل
الخطاب اما بعد ایله تصدیر و توشیح اولنوب یعنی ادای حمد خدا و صلوات رسول کبریادنصکره
یا ابا موسی اشعری معلوم اولسونکه حکم و قضا کتاب و سنت و اجماع امت ایله ثابت فرائض محکمه دندر

اولوب احکام شرع شریفه کمال مراعات ایله احتیاط وتحری واجب اولان اموردندر یا اباموسی
حضورکده بر خصوصده ترافع خصمین واقع اولدقده طرفینک کلاملرینی علی وجه الایقان
فهم واذعان ایدوب حق ظاهر ومتبین اولدقدنصکره حکم شرعی اجرا وتنفیذ وامضا واجبهٔ ذمتکدر
زیرا السنهٔ حکامدن صادر اولان کلام حق حلیهٔ نفوذدن عاری اولدقده لفظ بی معنی کبی فائده دن
خالی امر بی طائل اولدیغی مقرردر ودخی مجلس مرافعه ده معاملهٔ خصومده مساوات اوزره حرکت
ایدوب احد خصمینی میل ونظر وقیام وجلوس وعدل ونصفتده آخره ترجیح وتقدیمدن احتراز
ایله که اغنیا واقویا کندیلره معاونت ومظاهرت امیدیله سندن ظلم وجور تصددرینی طمع ایتمیوب
ونقرا وضعفا دخی حق اوزره حکم وعدلکدن مأیوس اولمیه لر ودخی فصل دعاوده حجت شرع مبین
شاهد ایله یمین اولوب مدعیدن شاهد وخصم جاحددن یمین طلب اولنور وبین الخصمین رضای
طرفین ایله عقد صلح دخی جائز ومشروع اولوب الا احلال الحرام وتحریم حلاله مؤدی اولان مصالحه
باطلدر ودخی بر ماده ده لدی المرافعه سندن بر حکم وقضا صادر اولوب بعده عقل سلیم وطبع مستقیمه
مراجعت ورهنمونی بدرقهٔ توفیق ایله طریق حقه هدایت اولنوب اول حکمک بطلان وفسادی ظاهر
اولدقده لدی الحاکم وقاضی حکم ماضی سنی حقه رجوعدن منع ایتمسونکه حق وصواب اصل وقدیم
اولوب حقه مراجعت باطلده اصرار وتمادیدن اقدمدر ودخی اول امرکه کتاب وسنتده حکم شرعیسی
منصوص ومبین اولمیوب حل وحرمت وصحت وفساددن بری معلوم اولمغله قلبکده شک وتردد حاصل
اولدقده ابتدا اول امری علی ما هو حقه ادارهٔ فکر ونظر ایله فهم واذعان ایدوب بعده کتاب وسنتده
اول امرک امثال واشباهنک علل شرعیه سنی معلوم اولدقدنصکره امر مذکوری اشباه ونظایرینه
قیاس وحکم شرعیسنی احکام منصوصه دن اقتباس ایله لکن اعمال مقیاس اجتهاد ایله شرایط قیاسیه
رعایتده دقت ایدوب رضای حقه اقرب وصدق وصوابه اشبه اولان حکم قویمی تخریج واستنباطه
بذل مجهود ایله اگر بر شخص ادعای دعوای حق ایله خصمینی مجلس حکمه احضار اولدقده انکار ایدوب
شاهده حواله اولنسه اتیان بینه ایچون مهل شرعی ایله امهال لایقدر که وقت موعودده اثبات
شهود ایله اقامت بینهٔ عادله ایدرسه حقی احقاق والا خصمی مطالبه ومؤاخذه دن اطلاق
اولنه زیرا انقضای مدت مهل ایله شک وتردد زائل اولوب وجه صدق وصواب ظاهر ومنکشف
اولور ودخی هر خصوصده عدول مسلمین وثقات موحدینک شهادتلری جائز ومقبول اولوب
الا حد قذف ایله محدود یا شهادت زور ایله مجرب ومعروف یا نسب وولاده متهم اولان کمسنه لرک
شهادتلری مردوددر زیرا سرائر قلوبه انجق جناب علام الغیوب عالم ومطلع اولوب علم غیبدن بشر
محجوب اولمغله احکام شرعیه بینات عادله یه وبینات دخی شهودک عدل وجرحنه احوال ظاهرینه
مبتنیدر ودخی یا اباموسی لدی المرافعه مجلس حکمده اضطراب وتهور ایله خصمه تأذیدن احتراز
واجتناب ایله که احقاق حقده صبر وثبات احراز مثوبات ذریعه اولوب حسن عاقبت وذخر

آخرته وسیلهٔ قویه در امدی اول حاکم وقاضی که تحصیل رضای احکم الحاکمینه ساعی اولوب خلوص
نیت واخلاص طویت ایله اجرای احکامه مبادرت ایلیه جناب حق ناس ایله بیننده واقع اولان مکایدی
دفعه کافیدر اگر قول وفعلنه موافق وظاهری باطننه مطابق اولمیوب قلبی غش ونفاق ایله منسوب ایسه
جناب عالم السر والنجوی انک مکر وعیبنی اظهار ایدر بو تقدیرجه هر حالده رضای حقی قبلهٔ آمال
ووجههٔ اعمال ایدوب اخرک رضاسنی امر حقه تقدیمدن احتراز ایله که خزائن رحمت ارحم الراحمیندن
محروم اولمیه سن والسلام معلوم اولاکه حضرت فاروق منیع الجنابک کتاب مستطابلری بو محلده تمام
اولدی معلوم اولاکه امر قضا خلفای مسلمینه مخصوص اولان امور مهمه دن اولوب خلافت عظمای
تابع اعمال جلیله دن ایکن صدر اسلامده قلادهٔ حکم وقضا آخره تقلید وتفویض اولندیغنک سری
بودرکه توسیع دائرهٔ اسلام وتنظیم امور انام ایچون خلفای مسلمین ترتیب سیاست عامه وجهاد
وفتوحاته بذل مقدور وسد ثغور وحمایهٔ بیضهٔ اسلامه سعی نامحصور ایدوب وترتیب صالح
عامه خلفانک سعی واقداملرینه منوط وبالنفس مباشرت ومبادرتلرینه مربوط اولمغله احاد
ناس بینلرنده واقع اولان منازعات ومخاصماتده حکم وقضا امرنی آخره تقلید وتفویض ایله ع
کندیلردن تخفیف مؤنت ایلدیلر لکن بو منصب قضایی اجانب واباعده تفویض ایتمیوب قرابت
نسبیه یا علاقهٔ سببیه ایله خاندان خلافته منسوب ومنتسب اولان اشرافه رجاله تقلید ایدرلردی
اما منصب قضانک احکام وشروطی وآداب وقیودی کتب معتبرهٔ فقهیه ده وخصوصا کتب
احکام سلطانیه ده بسط وتفصیل اولنوب بو تألیفده صدد مزدن وقصد وغرضمزدن خارج
اولمغله ذکر وتطویل اولنمدی معلوم اولاکه عصر خلفاده قضاة اسلام انجق بین الخصوم فصل
خصومات وقطع منازعاته مأمور اولوب امور عامه ده تصرف ومداخله یه مأذون ومأمور
دکللر ایدی بعده خلفای مسلمینک تنظیم مصالح اسلام وترتیب سیاست انام ایله شغللری
حسبیله علی وجه التدریج منصب قضایه امور آخر دخی منضم اولوب قلم وحکم وقضا فی الجمله
توسیع اولندی شویله که ظهور موانع شرعیه ایله اموال واملاکلرنده تصرفدن ممنوع ومحجور
اولان مجانین ویتامی ومفلسین وسفهانک مالرینی ضبط وحفظ خصوصی ونظارت اوقاف
وامور وصایا مقوله سی نیجه حقوق عامه ده حکم وامضا عهدهٔ ولایتلرینه تفویض اولندی
از جمله بعض ائمهٔ مجتهدین[illegible]ی اوزره ولیسی مفقود اولوب متزوجه اولمیان صغیره ایله
بکر بالغه نک عقد وتزویجی خصوصی ونظام مصالح طرق وامور ابنیه واحوال شهودده
وثوق وجرح وتعدیل ایله علم ووقوف ایچون بعث امنا وارسال نواب مقوله سی نیجه امور
عامه منصب قضایه الحاق اولنوب جملهٔ وظائف وتوابعندن معدود اولدی ودخی معلوم
اوله که عهد سابقده خلفای اسلامک بعضیلری بعض قضاته دفع مظالم وجرائم خصوصنی
دخی تخصیص ایدوب ظلمه واشقیانک جرم وجنایتلرینه مناسب تعزیر وتأدیبلری امورینی تفویض

ایدیلر بو صورتده منصب قضا سطوت سلطنت ایله عدل حکومتده ممتزج و مرکب بر رتبهٔ عظیمه
اولمغین بو وجه اوزره منصوب اولان قضاة و حکام اصحاب ظلم و فسادی ضرب و حبس ایله منع و زجر
ایچون قوة قاهره و سطوت باهره اصحابی رجالدن اولمق لازمدر که سائر قضاة و حکاملک عاجز
اولدقلری احکامی تنفیذ و اجرایه قادر اولوب ترتیب احکام سیاست شرعیه ایله واقع اولان
مظالم و مفاسدی دفع و منع ایلیه شویله که تزکیهٔ شهود و اقامت تعزیر و حدودده اعمال فکر و بصیرت
ایدوب جرح و تعدیل و تأدیب و تعزیر خصوصلرنده بعض قرائن ظنیه و امارات حدسیه یه اعتماد
ایله اجرای سیاستده اکتفا ایدر و فصل خصومتده حقلک ظهور و انجلاسنه دک حکمی توقیف
و تأخیر ایدوب و خصمینی صلحه حمل و استخلاف شهودده رأی و تحری ایدر که حکومتک بو رتبه‌سی
دائرهٔ قضادن اوسعدر و خلفای سابقین حضراتی بنی العباسدن مهتدی بالله وقتنه گلنجه
بو خصوصلره بالذات کندیلری مباشرت ایدوب بعض اوقاتده دخی قضاته تفویض ایدرلر ایدی نتکیم
حضرت علی کرم الله وجهه ایام خلافتلرنده ابی ادریس خولانی یی قاضی نصب ایدوب حکومت
عامه و خاصه‌یی اکا تفویض ایلدی کذلک مأمون خلیفه یحیی بن اکثمه و معتصم خلیفه ابن
ابی داووده دخی بو منوال اوزره تقلید حکومت ایلدیلر و چوق کره ایام سالفه‌ده خلفای کلینه
بعض قضاة اسلامی غزوات رومه قائد الجیش دخی نصب ایدوب امور حرب و قتالی بالجمله کف
کفایتلرینه تفویض ایتدیلر نتکیم ایام خلافت مأمونده قاضی القضاة اولان یحیی بن اکثم کفرهٔ
روم اوزرینه غزا ایدن شیردلان اسلامه سرعسکر اولمشدر اندلسده ملوک بنی امیه‌دن
عبد الرحمن ناصر طرفندن منذر بن سعید بعض حروب و مغازیده امیر جند اسلام اولدیغی
صحایف کتب تواریخده مسطوردر و بو وظایف جلیله و خدمات عظیمه‌یی آخره تفویض و تقلید
خصوصی زمان سابقده بالذات خلفانک یا طرفلرندن مأمور و مرخص اولان صدور و وزرایه
یاخود دولتلرینه تغلب ایله تسلط ایدن رجاله مخصوص ایدی و دخی معلوم اولسونکه دولت
عباسیه‌ده و بلاد اندلسده امویه دولتنده و مصر و مغربده عبیدیین سلطنتلرنده حدود الهی
اقامت و جرم و جنایتده حکومت خصوصلری صاحب شرطه عنوانیله معروف اولان کمسنه‌یه
مخصوص اولوب خدمت مذکوره دول مسطوره‌ده وظایف شرعیه و خدمات دینیه‌دن بر خدمت
اولمغله قانون شرع مبین اوزره مجرم و جانیلرک جرم و جنایتنه لایق جزالری صاحب شرطیه مفوض
اولوب منصب قضایه ملحق دکل ایدی لکن اقامت شهود و تحلیف خصوم و سائر احکام قضاییه
مأمور اولان قاضیلردن بونک فرقی و امتیازی بو وجهله درکه صاحب شرطه متهمینی تفتیش
و تفحصده و ترتیب عقوبتده مقتضای رشد و بصیرت و عقل و فراست ایله عمل ایدوب مظنهٔ
تهمت اولان کمسه‌لرک بر نهج شرعی جرملری ثابت اولمزدن مقدم متهم اولدیغی جرمه مناسب
تأدیب ایله احیای حقوقه سعی ایدر و کذلک وجه شرعی اوزره ثابت اولان حدود الهی اقامت

و دعوای قصاصی رؤیت ایله حکم و عدالت ایدوب و تأدیب و تعزیر و سائر عقوبات شرعیه‌یی
اجرایه مأمور ایدی بعده تغلب و تسلط ایله امر خلافت مختل و شرایط احکام قضا منسی و مهمل
اولوب ملوک امرا خلفایه تغلب ایتدکلرنده بو خدمت سنیه منسی و متروک اولمغله مظالم و جرایم
خصوصی سلطان متغلبک رأینه منوط اولوب طرف خلیفه‌دن کندیلره تفویض و تقلیده رعایت
امری بر طرف اولمشیدی فعلی هذا صاحب شرطه عنوانیله معروف اولان حکمک خدمت و وظیفه‌سی
ایکی قسمه منقسم اولوب بر قسمی جرم و جنایت ایله متهم اولان کمسه‌لری ضرب و حبس ایله تأدیب
و تعزیر خصوصیدر و ایکنجی قسمی قصاص قاتل و قطع ید سارق کبی بینهٔ عادله یا اقرار شرعی ایله
ثابت اولان جرایم و جنایاتده اقامت حدود الله خصوصیدر که دولت اتراکده و دیالمه‌ده بو ایکی
خدمتی رؤیته بر مستقل حاکم نصب و تعیین اولنوب اولدخی سیاست عرفیه ایله عمل و اکثر احکامده
مراعات شرعی ترک و اهمال ایدرلردی و دول مذکوره‌ده بو خدمتی رؤیت و اقامته مأمور اولان
حاکمه گاه صاحب شرطه و گاه والی تسمیه اولنوب عرف معروف ایدی بعده بو خدمت عظیمه دولت خلفاده
اولدیغی کبی منصب قضایه الحاق اولنوب الی هذا الآن اقامت حد و قصاص قضاة اسلامک حکم و قضالرینه
منوط و موقوفدر لکن دولت امویه و سلطنت عباسیه‌ده گرک منصب قضا و گرک خدمت شرطه
قرابت نسبیه ایله خاندان خلافته منسوب اولان اکابر و عظمایه توجیه اولنوب اجانب و اباعده
تفویض اولنمز ایدی زیرا خلفای راشدین ایامنده و اوائل دولت امویه و عباسیه‌ده هر خصوصده
مرجع و مصیر احکام شرع منیر اولوب و بو خدمت سنیه مراسم دینیه‌دن اولمغله سلالهٔ خلفا
علاقهٔ نسب ایله منسوب اولان عظمای عربه یا خاندانلرینه اتم انتساب ایله منتسب اولان
اعیان رجاله تخصیص اولنوب اجانب و اباعده تقلید اولنمزدی کذلک اتباع نفس و هوا
ایله طور خلافت مختل و مراسم دینیه‌یه رعایت منسی و مختل اولوب پیرامن دامن خلافت
داخل قبضهٔ تغلب اولدقده بو خدمت سنیه‌نک اهل توجیه اولنمغله ترتیب عقوبات جرایمده
گاه احکام شرعی اجرا و گاه سیاست عرفیه ایله اکتفا ایتدیلر بعده امر خلافت بالکلیه طائفهٔ
عرب یدندن خروج ایدوب ملک و سلطنت امم اتراک و بربره منتقل اولدقده مناصب خلافت
اسلامیه‌یه متصرف اولان رجال اجرای مراسم شرعده تهاون و تکاسل ایتدیلر بو امرک سر
و سببی اولدرکه آفتاب عالمتاب نبوت فلک عربدن طالع و لامع اولوب بعثت و رسالت عالمه
رحمت و محض نعمت اولان سید المرسلین و رسول رب العالمین علیه الصلوة و السلام
حضرتلرینک وجود فائض الجودلری قبیلهٔ قریشدن مبعوث اولمغله طائفهٔ عرب خصوصیله
شریعت محمدیه و سیرت احمدیه‌یی نصب عین اعتبار و دستمایهٔ افتخار ایدوب سائر امم مسلمیندن
زیاده مراعات شرع مبینه اهتمام و اعتنا ایدرلر ایدی وقتاکه دستگاه خلافت سلالهٔ عربدن
امم اعجام و اتراکه منتقل اولدقده قبل الاسلام ممالک عجمده مألوف اولدقلری اطوار سیاست

ومراسم ملك وسلطنته میل ایله اجرای احکام شریعته همتلری قاصر اولدی لکن ینه ملوك
اسلامدن اولمقلر ایله خلفای راشدین وائمهٔ سابقین مسلکنه سلوك وانلرك اثرلرینه تقلید
واقتدایی دخی بالکلیه ترك ایتمیوب خلفا وقتنده باقی قالان عظمای عربه تقلیه کسنه قضا
وتوجیه منصب شرطه ایله احکام شرعیه‌نی اهلنه تفویض ایتمزلر ایدی لکن قضاة وولاة دخی
سنین عدیده وازمنهٔ مدیده‌دن برو تنعم وترفهه مألوف اولوب استیفای حظوظات نفسانیه
وتناول نعم جسمانیه ایله عهدبدلرتنده جاری اولان اطوار سلفه اقتداده قصور ایدوب اجرای
احکام شرعیه‌ده تهاون وتکاسل ایتدیلر بعده دولت اعجام واتراکده قبیله اصحاب عظمای
عرب دخی منقرض ومندرس اولدقده منصب قضا وشرطه اهل امصار وبلادلردن
ضعیف الحال کمسنه‌لره توجیه اولنمغله تنفیذ احکام شرعیه‌ده نقض وابرامدن قدرتلری
قاصر اولوب نفس وعیال واملاك واموالرینی حفظ وتحصینده عاجز اولان ضعفای
رعایایه ملحق اولدیلر بو تقدیرجه دولت اتراك وبربریه‌ده مناصب علمیه رجالنه ملوك وسلاطینك
عز واعتبارلری قوهٔ نسب وحسبه مبنی اولمیوب بلکه دیوان ملوك وسلاطینه حکام
شرعك حضورلری ومجلس شورایه دخوللری تعظیم دین مبینه راجع ومبتنی اولمغله مجالس
ومحافل سلطنتی ملوك وسلاطین انلر ایله تزیین ایتدیلر والآن فی عصرنا هذا موجود اولان
دول وسلطنتلرده مناصب علمیه رجالنك حل وعقد امور وفتق ورتق مصالح جمهورده
قدرت ومکنتلری قاصر اولوب مجالس آرا ومحفل شورایه دخوللری مجرد حضورلر رسمی اولدیغی
معلوم ومشهوردر زیرا حل وعقد امور قوهٔ عصبیت وصولت ومکنت اربابی واتباع وحواشی
اصحابی رجالك وابستهٔ کف کفایتیدر که بین الانام بی محابا امر ونهینی انفاذ وحکمنی
اجرا ایدوب صورت مخالفتده بولنان کمسه‌لری جبر وقهر ایله کریوهٔ خلافدن سمت
وفاقه سوق وصرفه قادر اوله فی زماننا هذا مناصب دینیه ومراتب علمیه رجالندن
بو قوت ومکنت نابود اولمغله حل وعقد امورده حکم وتصرفلری جاری اولمیوب خلفا وقتنده
اولدیغی اوزره فتق ورتق مصالح امتده عجز وقصورلری ظاهردر انجق بو قدر واردر که
فتاوای شرعیه واحکام دینیه انلردن اخذ وتلقی اولنمغله ینه مرجع انام ومشکل کشای
خاص وعام اولوب ملوك وسلاطین قتنده قدر وشانلری عالیدر معلوم اوله که ناسدن
بعضیلری بو ماده‌ده معارضه ومنازعه ایدوب دیدیلر که ملوك اسلام علما وفقهایی
امور شرعیه وعرفیه‌ده مجلس شورایه ادخال ایتمك لازم ومهم اولوب العلماء ورثة
الانبیاء حدیث شریفی مصداقی اوزره انلری مجلس مشورتدن اخراج مناسب ومعقول
دکلدر دیدیلر لکن بو قول علی اطلاقه مرضی ومسلم دکلدر زیرا احکام ملك ودولت نظام عالم
ومزاج امه تابع ومقتضای طبیعت سلطنت اوزره جاری اولوب ونظام عالم دخی مزاج

ملکه ملایم وموافق وجه اوزره ترتیب احکام سیاستیه ایله حاصل اولور بو صورتده جلب
مصالح دولت ودفع مفاسد سلطنتده رای ومشورت حکمنی اجرا وتمهید بدنحا یقاعه قادر
عصبیت اصحابی عقلای رجاله مخصوصدر که انلر تجربهٔ امور وکثرت اعوان وانصار ایله
حل وعقد مصالح جمهوره قادر وحروب ومغازیده ماهر اولوب تقدیم رأی وشورادن صکره
اجتهادلری مؤدی اولدیغی امره عزم صادق وجزم موافق ایله مباشرت وجلب نفع ودفع
ضره مبادرت ایدرلر لکن علمای دین مبین ووکلای سید المرسلین اولمغله مجرد استفتای
احکام شرعیه ایچون مجلس شورایه دخوللری مهمات دینیه‌دن اولوب ملك ودولتده
انلرك فتوای شریفه‌لری اوزره صدر دولت عمله مأمورلردر انما العلماء ورثة الانبیا
حدیث شریفی مقتضاسی اوزره انبیاء عظامه وارث اولان علمانك تعیین وتحقیقی
بویله‌درکه اشبو عصرمزده واکه قریب ازمنه‌ده موجود اولان فقها وعلمانك اکابر
وعظماسی اغلبا حوالده عبادات ومعاملات دینیه‌ده ائمهٔ مجتهدینك کتاب وسنتدن
اخذ واستنباط ایتدکلری احکام شرعیه‌یی معتبرات کتب فقهیه‌دن نقل صحیح ایله حفظ
واتقان وناسه تعلیم وبیان ایدوب عمله محتاج اولان مستفتیلره افتا ومجلس مرافعه‌ده
حکم وقضا ایدرلر لکن هر خصوصده علمیله عامل عالم وفاضل اقل قلیل اولوب وجودلری
کبریت احمردن اعزدر علمای اسلافده علم وعمل جمعه موفق اولوب رسالهٔ قشیریه‌ده مسطور
اولدیغی وجه اوزره ظاهر وباطنلری انوار علمیه ایله پرنور وملکات عملیه ایله معمور اولان
اعلام رجال کملینه عالم حقیقی ووارث نبوی اطلاقی لایق بلکه انلره مخصوص ومقصوردر
نتکیم قرن ثانیده علمای تابعین خصوصا ائمهٔ اربعهٔ مجتهدین وانلرك اثر مرضیلرینه
اقتدا ایدن سلف صالحین رحمة الله علیهم اجمعین حضراتی بو مسلك سدیده سالك
اولوب علم وعملی جمع ایله ورثهٔ انبیا ومرسلین اولمشلردر بو تقدیرجه امت مرحومه‌دن
برکسه علم ایله واخری عمل ایله منفرد اولدقده عابد متنسك عالم متهتکدن وراثت
نبویه مقامنه الیق واحق اولوب یعنی زهد وتقوا ایله موصوف اولان عابد فقیه غیر
متعبددن افضلدر زیرا زاهد وعابد صفت نبویه‌یه وسیرت محمدیه‌یه وارث اولوب
وعابد وعامل اولیان عالم وفقیه منصب وراثتدن بی بهره‌در وظیفهٔ عدالت زمان
سابقده منصب قضایه تابع خدمت مهمه ایدیکه خلقك بینلرنده جریان ایدن معاملات
ومعارضاتی ضبط وحفظ ایچون معین اولوب عدل وصلاح ایله موصوف رجاله مفوض
اولمغله خدمت مذکوره‌یه عدالت واصحابنه عدول اطلاق اولنوردی بو امرك بیانی بویله‌درکه
خلیفهٔ اسلام طرفندن منصوب قضاة وحکام امر شهادتده اهتمام ایچون علم وعدالت
وصدق ودیانت ایله معروف رجالك بعضیلرینی ناس بیننده جاری اولان حقوق ومعاملات

شرعیه یی ضبط ورؤیت ومحلنده شهادت ایچون نصب وتعیین ایدوب انلر دخی بیع وشرا واقرار
حقوق وسائر معاملات ناسی وجه شرعی اوزره ضبط وحفظ وجریده لرینه کتب وقید ایتدکدن
صکره وقت حاجتده حکامه ادای شهادت شرعیه ایدرلر ایدی وقضاة وحکام دخی ذکر
اولنان شهود طرفلرندن منصوب عدل وموثوق اولمغله شهادتلرینی قبول ایدوب موجب
شهادت اوزره حکم شرعی اجرا وحقوق ناسی احیا ایدرلر ایدی وخدمت مذکوره ده اذن قاضینک
لزومی بوندن ناشیدر که عهد صحابه وتابعیندن صکره غلبه فسق وعصیان ایله ابنای
زمانده وتیره عدل وانصافدن خروج ایدوب قبول شهادتده اصل ومدار اولان جرح وتعدیل
امری حکام شرعک غیریدن خفی اولمغله نصب شهود عدول رأی قاضی یه منوط اولدیکه
ناسک حقوق ومعاملاتنی ضبط وتسجیل ایچون عدل وصلاحی ظاهر امین وموثوق رجالی
امر شهادت وخدمت کتابته نصب وتعیین ایدوب حکم شرعده اصابت ایله وسیله حفظ نظام
امت اوله وبو خدمته اهلیت ولیاقت برقاچ شرط ایله مشروط اولوب حین تفویضده قاضی
اول شروطه مراعات ایتمک لازمدر شرط اول خدمت مذکوره تعیین اولنان ذات اسباب طعن و
جرحدن سلامت وصلاح وعدالت ایله موصوف اولمق لازمدر که خبر وشهادتلری قاضی
قتنده مقبول وموثوق اولوب اجرای احکام شرعیه مدار اوله شرط ثانی فن صکده مهارتدر که ضبط
وقایع وتحریر وثایقده بین الکتاب مرعی ومعتبر اولان رسم صکک اوزره سبک ترکیب وحسن ترتیبه
مراعات ایله صور مصالح انامی صکوک وسجلاته ثبت وقید ایدوب وعقود وفسوخ وسائر
معاملات وحقوقده بین الفقها مشروع ومشروط اولان شروط وقیوده رعایت اولنه بو سببدن
ناشی من جهة القاضی نصب اولنان شهود عدول معاملات ناسک صحت وفسادته متعلق
احکام شرعیه یه علم ووقوف ایچون مجالس فقهایه ملازمت ایدوب بعده مباشرت اعمال ایله
ضبط وقایع وتحریر وثایقده ملکه تامه وممارست کامله حاصل ایتمک لازم اولمغله خدمت
عدالت علم وعملی جامع رجاله تخصیص اولندی وشهود مذکورینه عدول اطلاقی وصف عدالتک
بونلره اختصاصنه مبنی اولمیوب بلکه عدل وصلاح بو خدمتک اقدم شروطی اولمغله صفت
عدالتک بونلرده وجودی اهم واسم وعلم اولمشدر معلوم اوله که قضاة وحکام اوزرینه لازم
وواجبدر که بو خدمت مهمه نک رجالنک حال وشانلرینی وسیرت وخصلتلرینی کما ینبغی تفتیش
وتفحص ایدوب عدل وصلاحی ظاهر وآدناس اوزاردن طاهر اولان رجاله خدمت مذکوره یی
تقلید وتفویض ایلیه لر زیرا ناسک حقوقنی ضبط وحفظ خصوصی قضاة وحکامک عهده
امانتلرینه مفوض اولان مصالح کلیه دن اولوب وشهادت وکتابت عدالت ایله مشروط اولمغین
نصب شهود عدولده زیاده اهتمام لازمه ذمت حکامدر وتعیین قضاة ایله وکتابت خدمتی
ایچون متعین اولان عدول مسلمین احاد ناسدن مستورة العدالت اولان سائر شهودی دخی

تعدیل وتزکیه یه مأمور اولمغین قضاة وحکام عدولک جرح وتعدیلنه اعتماد ایله سائر شهودک
شهادتلرینی رد وقبولده شک وتردددن بری اولوب بو وجهله دخی فائده سی عام اولور زیرا وسعت
ممالک اسلام وتعاقب حوادث ایام ایله احوال ناس مختلط ومشتبه اولوب وبین الخصمین حکم
وقضا وفصل وامضا اقامت بینه عادلیه منوط اولمغله قضاة وحکام شهودک احوالنه اطلاع
ایچون علم وعدالت ایله موصوف موثوق ومعتمد مزکیلرک خبرلری جرح وتعدیلده دستور العمل
ایدوب نصب عدوله مضطر اولمشلردر وقاضی طرفندن امور مسلمینی ضبط وشهادت ایچون نصب
اولنان شهوده مخصوص بعض دیارده مضطبه لر ودکانلر اولوب اصحاب مصالح اوله دکانلره
واروب بینلرنده جاری اولان معاملاتی انلره تقریر وجریده لرینه ضبط وتحریر ایتدیررلر لفظ
عدالت قاضی طرفندن نصب وتعیین اولنان شهودک خدمتی ایله فسق وظلمه مقابل اولان
عدالت شرعیه بیننده مشترک برکلمه اولوب کاه عدالتک ایکی معناسی بر شخصده مجتمع وکاه
مفترق اولور مثلا قضاة طرفندن منصوب شهود ومزکیلر عدل وصلاح ایله موصوف اولدقده
خدمتلری جهتیله وصفت وخصلتلری حسبیله ایکی جهتدن انلره عدول اطلاقی صحیح اولوب
عدالتک ایکی معناسی دخی انلرده مجتمع اولور اکر برکسنه عدالت شرعیه ایله موصوف وذاتنده
زهد وتقوا ایله معروف اولوب لکن طرف قاضیدن خدمت شهادته مأذون ومأمور دکل ایسه
عدالتک انجق معنای شرعیسی ایله موصوف اولوب معنای عرفیسی انده موجود دکلدر بونک
عکسی دخی حکم مذکورک عکسی اوزره مجاریدر والله اعلم بالصواب حسبة معلوم اوله که
حسبة واحتساب دخی خدمات دینیه دن برخدمت معینه وامر بالمعروف ونهی عن المنکر بابنده
بر وظیفه شرعیه درکه من طرف الله تعالی وجه شرعی اوزره امر ونهیه مأمور اولان ولی الامر
بو خدمتی اقامته اهل اولان رجالی نصب وتعیین ایدوب احکام احتسابی اجرایه انی توکیل ایدر
محتسب دخی حسب الامر بو خدمتی رؤیت واقامت ایچون اعوان وانصار ترتیب ایدوب مناهی
ومنکراتی تفتیش وتفحص وجرملری مقداری اصحابنی تعزیر وتأدیب ایدر وبولندیغی بلده ده عامه
مسلمینه نافع مصالح کلیه نک نظامنه سعی واهتمام ایدوب خلقی اول مصالحی اتمامه حمل وسوق
ایدر از جمله وضع احمال ایله تزاحم رجال ایله شهرلرک تضییق وماره یی اضراردن ناسی منع ایدوب
یولکری
وحمالری واصحاب سفاینی قدر معتاددن زیاده دواب وسفاینه تحمیل اثقالدن نهی ایدر کذلک طرق
واسواقده سقوط وانهدامه مائل اولان ابنیه وحیطانی هدم وقلع با طریق آخر ایله ضرر عامی
دفع ایله اصحابنه امر ایدوب ایندن وروندهیی اضراردن منعده تأکید وتشدید ایدر ومعلم صبیان
ومؤدب شباندن اولان مکتب خواجه لرینه اطفال مسلمینی تحملری مرتبه تأدیب ایتمک اوزره امر ایدرک
حد معتادی تجاوز ایدرلر ایسه خواجه لرک یدلرینه ضرب ایله تأدیب ایدر ودخی خدمت حسبتی
رؤیته مأمور اولان رجالک حکم وتصرفلری حضور قضاتده فصل اولنان دعوای حقوقه کبی

نزاع وترافعه واحضار خصوصنه موقوف اولمیوب بلکه ارتکاب مناهی ایله متهم اولان کمسنه لرك
فساد وشقاوتلری مسموع ومعلومی اولدقده بلا مرافعه اصحابنه تأدیب وتعزیر ایدر ودخی کیل
ووزن ایله مأکولات ومشروبات بیع ایدن اصنافك نظام نرخه وقانون سعره مخالف جور
وغدرلرینه واقف اولدقده انلری دخی تعزیر ایدوب ولدی المطالبه ادای دیونده تمرد ایدن مدیون
متحوّللری دخی انصاف ایله معامله یه جبر ایدرلر لکن حضور قاضیده منازعه ومرافعه یه موقوف اولان
حقوق شرعیه یه متعلقه دعوالری فصل وحکمه مرخص اولمیوب استماع شهود وتحلیف خصومه
مبنی اولان احکام شرعیه ایله حکم وقضایه مأمور دکللردر ومنصب احتساب مصالح عامه نك
نظامنه دائر سهل الحصول امر اولوب حکم وقضا کبی اصابت حقده مسائل فقهیه یه مراجعت ایله
تعب وصعوبت حاصل اولمغله فی الاصل منصب قضایه ملحق اولمق اوزره قضات طرفندن منصوب
رجاله مخصوص ایدی حتی ازمنهٔ ماضیه ده دول اسلامیه دن مصر وبلاد غربیه واقع عبیدیین
دولتنده واندلسده امویه وقتنده محتسبینك عزل ونصبلری حکام شرعه مفوّض اولوب
اختیار ایتدکلری کسه لره خدمت احتسابی توجیه ایدرلر ایدی بعده خلفا وقتی منقضی اولوب
اتراك واعجام دولتلری تغلب ایتدکده امر احتسابده سیاست عرفیه ایله عمل ایدوب منصب حسبتی
ولاة عرفیه تفویض ایتدیلر نظارت سکه خلافت اسلامیه تحتنده مندرج اولان خدمات مهمه دن
بر خدمت جلیله در که بین المسلمین تعامل اولنان اجناس نقودی وزن وعیارده غش ونقصاندن
ونظام ورواجنی مخل سائر حیل ومفاسددن حفظ ایچون موضوعدر ونقود واثمانك ممالك
ومسالکده رواج واشتهارنه ووزن وعیار حسبیله عزت واعتبارنه دلالت ایچون سلاطین اسلام
طرفندن بر علامت وضعنه محتاج اولوب دار الضرب سلطانیه ده وجوه دراهم ودنانیره اول
علامت مخصوصه طبع ورسم اولنور طریقی بو ایله در که اولا حدید مدبردن معمول مستوی لوح
اوزرینه نقش سکه رسم وحك اولنوب بعده صفایح ذر وسیم وجه معتاد اوزره نارده اذابه
ایله اوساخ غریبه دن تخلیص وتطهیر اولندقدنصکره اوزان معلومه واعمال مخصوصه
ایله وزن وقطع بعده نقش سکه ضرب وطبع اولنور لکن هر دولتده اجناس نقودك وزن
وعیاری حد معیّنده قرار ایتمیوب بلکه اعتبار دولت وعرف مملکت ایله مراتب عیار مختلف ومتفاوت
اولور بر دولتده که اجتهاد اصحاب بصیرت واتفاق رجال مملکت ایله اجناس نقودك ذوب
وسبکی واجزای ردیه دن تصفیه وتخلیصی ایچون بر حد معیّن تقدیر وتخصیص اولنوب
اول حد مخصوص محك امتحانده اصل وعیار اعتبار اولندقدنصکره اجناس نقود اول عیار
صحیح العیاره عرض وتطبیق ایله ترویج وانتقاد اولنوب درجهٔ عیاردن ناقص اولدیغی صورتده
رتبهٔ اعتباردن ساقط اولور ونظام سکه خصوصی تنظیم مصالح مسلمینه مدار اولمغله
خدمت نظارت طرف سلطانیدن بر صاحب بصیرت کمسنه یه تفویض اولنوب اولدخی اجناس

نقودده اعتبار اولنان وزن وعیاری اختلالدن حفظ وحمایتده بذل نقدینهٔ همت
واسبابنه مباشرت ومبادرت ایتملك لازمدر وخدمت نظارت تعامل مسلمینه مدار اولمق
اعتباریله خلافت اسلامیه تحتنده داخل اولان مناصب دینیه دن معدود اولمغین ایام
سالفه ده منصب قضایه ملحق اولوب حکام شرع مبین وقضاة مسلمین رأیلریله رجالنه
تفویض اولنوردی بعد زمان حالا عصرمزده جاری اولدیغی اوزره خدمت مذکوره رتبهٔ
قضادن افراز اولنوب مستقل منصب اولمشدر بو آنه دك ذکر اولنان مناصب ومراتب دین
اسلامه مخصوص وخلافت اسلامیه تحتنده داخل اولان رتب سنیه دن اولوب بونلردن ماعدا
خلفای سابقین اوقاتنده مرعی ولحالا منسی بر قاچ منصب دینی دخی واردر که بعضیلری
انقراض خلفا ایله منقرض ومندرس اولوب وبعضیلری دخی سیاست ملك وسلطنته راجع ومبدل
اولمشدر لکن رتبهٔ وزارت وامارت حرب وجهاد وجبایت جزیه وخراج خدمات ملك ودولتدن
اولوب هر برینك حال وشانی انشاء الرحمن محلنده ذکر وبیان اولنور والله مصرف الامور
بحکمته فصل کتاب اولك اوچنجی فصلنك اوتوزنجی فصلی شعار امامت وخلافت اولان
امیر المؤمنین لقبیله خلفانك تلقیبی بیاننده در معلوم اولاکه امیر المؤمنین لقبیله تلقیب
خصوصی عهد نبوتدنصکره خلفای راشدین وقتنده حدوث ایدن سنن سنیه دن اولوب
الی یومنا هذا بعض دول اسلامیه ده جاریدر اصل وتحقیقی بو ایله در که طائر قدسی پرواز
روح پرفتوح نبوی ترك آشیان ناسوت وعزم گلزار لاهوت ایدوب باجماع صحابه ایله حضرت
ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه حضرتلری کرسی نشین خلافت اولدقده اصحاب کرام
حضرت صدیقی خلیفهٔ رسول الله اسمیله تسمیه ایدوب وقت وفاتلرینه دك بو لقب سامی ایله
تلقیب اولندی بعده عهد صدیقی ایله حضرت فاروق مسند خلافته تصدیر اولندقده حضرت
عمر خلیفهٔ رسول الله عنوانیله مذکور اولوب حضرت صدیقدنصکره خلیفهٔ ثانی اولدیغنی
اشعار قصد اولندی لکن وجه مذکور اوزره تلقیبده من جهة اللفظ طول وکثرة وفیما بعد
تلاحق خلفا ایله تکرار کلمات لسان اوزرینه ثقلت وهجنتی موجب اولوب وتتابع اضافات
وکثرة الفاظ ایله خلفای آتیه نك بر برندن فرق وتمییزی عسیر اولمغله ایام فاروقده اصحاب
سعادت اکتساب لقب مذکوردن عدول ایدوب خلافته لایق القاب سامیه دن حضرت عمری امیر المؤمنین
لقبیله تلقیب اولندی وجه تخصیص بودر که رؤسای عساکر وطائفهٔ عرب امارة لفظندن
مأخوذ والی معناسنده مستعمل اولان امیر اسمیله تسمیه اولنوب وزمرهٔ مشرکین سلطان تخت
نبوة علیه افضل التحیة حضرتلرینه امیر حجاز وامیر مکه اطلاق ایتدکلرندن ماعدا
عهد خلافت فاروقده سعد بن ابی وقاص لشکر مجوس منحوس فرس اوزرینه قائد منصب
اولندقده صحابهٔ کرام حضرت سعدك سرنامهٔ منشور انتهاجنی امیر المؤمنین عنوانیله

تشریف ایتمشلر ایدی وبو اثناده حسب الاتفاق بعض اصحاب حضرت عمره امیر المؤمنین دیو خطابه
ملهم اولوب ناس دخی بو وجهله تلقیبی استحسان واستصواب ایتملریله حضرت عمر الی الوفات بو لقب
سامی ایله تلقیب اولندی وحضرت عمره ابتدا بو لقبی اطلاق ایدن ذاتک تعیینده اصحاب سیر وتواریخ
اختلاف ایدوب بعضیلری زمرهٔ اصحابدن عبد الله بن جُحش وبعضیلری دخی عمرو بن العاص وبعض
آخر دخی مغیرة بن شُعبه اولمق اوزره دوحهٔ ذات الشجوندن روایتده شُعَب اختلافی تکثیر ایتدیلر
وینه بو بابده وارد اولان اقوالدندر که ایام خلافت فاروقیده انوار آفتاب اسلام ایله محوِ سوادِ
کفر ایچون اطرافه ارسال اولنان بعض جیوش اسلامدن مژدهٔ فتح وظفر ایله مدینهٔ منوره یه
بر برید خجسته نوید ظاهر وپیدا اولوب بشارت نصرتی سدهٔ سنیهٔ خلافته اعلام ایچون حضرت
عمری استعلام قصدیله امیر المؤمنین نه محلده در دیو سؤال ایتدکده اصحاب کرام بو خطاب مستطابی
استماع واستحسان ایدوب اول شخصه والله نولکده اصابت ایتدک خلیفهٔ عادلمز حقا امیر المؤمنین
اسمیله تسمیه یه شایاندر دیو لقب مذکور ایله تلقیبی تصویب ایتملریله بین الناس شایع ومشتهر اولدی
حضرت عمردن صکره محراب خلافته تقدیم اولنان ائمه دن حضرت عثمان وعلی رضی الله عنهما
ایله ملوک امویه وخلفای عباسیه نک اکثری بو لقب ایله تلقیب اولنوب سائر اقاربی خلفا وصدور
وامرایه اطلاق اولنمز ایدی لکن فرقهٔ شنیعهٔ شیعه اسد الله غالب علی ابن ابی طالب رضی الله تعالی
عنه حضرتلرینی امام عنوانیله تلقیب ایدوب خلافت عظما معناسنه اولان امامت وصفی ایله
توصیف ومحراب نبوتده امامت صلواته جمله دن احق والیق اولمق اوزره مذهب سخیفلرینه ایماء
اشارت ایتدیلر کذلک حضرت علیدن صکره شیعه قتنده منصب خلافته لایق وشایان اولوب
لکن متغلبه خوفیله اعین ناسدن مستور ومتواری اولان سادات اهل بیتی دخی بینلرنده امام
اسمیله تسمیه ایدوب بعده پردهٔ خفادن خروج وسریر سلطنته جلوس ایدن رجالی رؤس منابرده
وسائر مجالس ومحافلده علی رؤس الاشهاد سائر خلفا کبی امیر المؤمنین عنوانیله ذکر ایدرلر ایدی
نتکم اواخر دولت امویه ده بنی العباسی استخلافه ساعی وخلقی انلرک اطاعتنه داعی اولان اعوان
وانصارلری سلالهٔ عباسیه دن خلافته تعیین ایتدکلری رجالی تلقیب خصوصنده بو مسلکه
سالک اولوب دیار خراسانده ابو مسلمک خروجی وعلم افراز دعوت اولدیغی ابراهیمک ظهوری
وقتنده دلک اشراف بنی عباسه بینلرنده امام اطلاق ایدرلر ایدی وقتا که ابراهیم عباسی قبل
حصول المطلب قضای نحب ایدوب قرنداشی ابو العباس سفاح عون قادر وفتاح ایله [illegible]
تمکناً استقلال بولدقده انلر دخی بر نهج سابق امیر المؤمنین عنوانیله تلقیبی اختیار ایدوب
آل عباسده ابتدا بو لقب سامی ایله انلر تلقیب اولندیلر کذلک طوائف شیعه دن مملکت افریقیه ده
مجتمع اولان روافض دخی تلقیب ائمهٔ مستورینده امام اسمنی اختیار ایدوب سادات اهل بیت
نبوتدن سلسلهٔ نسبلری اسماعیل بن جعفر صادق حضرتلرینه منتهی اولان عبد الله مهدیکه

ایله ولدی محمد حبیب ابی القاسمه وانلرک ظهور وخروجلرندن اول پرده نشین اختفا وانزوا اولان
اسماعیلیه امام اطلاق ایدرلر ایدی وعبد الله مهدی ایله اوغلی ابو القاسم سریر سلطنتده قائم اولوب
بعده سرای بقایه عازم اولدقدنصکره اولاد واحفادلرندن منتظم سلک اللآلی خلافت اولان خلفای
امیر المؤمنین اسمیله ذکر وتلقیب ایتدیلر کذلک ینه دیار غربده خلفای فاطمیندن ادارسه دولتنده
دخی حال بو منوال اوزره جاری اولوب ابتدا واسطة العقد سلک ادارسه اولان ادریس اکبر بعده
فرزندی ادریس اصغر بر دستور سابق امام لقبیله مذکور اولدقدنصکره اولادلرندن اریکه نشین
خلافت اولنلره امیر المؤمنین اطلاق اولندی معلوم اولاکه بونلردن اقدم ذکر وبیان اولندیغی اوزره
خلفای راشدیندن ابتدا حضرت عمر امیر المؤمنین عنوانیله تلقیب اولنوب بعده لقب مذکور بقیهٔ
خلفای راشدین ایله ملوک امویه واکثر خلفای عباسیه وسلاطین عبیدیین وادارسه دن
دیار حجاز وشام وعراقده مالک اولان خلفایه تخصیص اولندی زیرا خطهٔ مبارکهٔ حجاز مهبط
وحی ونبوت اولمغله اشرف ممالک شرق وغرب وموطن قبائل عرب اولوب وشام وعراق مرکز عز وشوکت
واصل فتح ونصرت اولمغله ممالک مذکوره ده فرمانروای ملک ودولت اولان ائمه وخلفانک نام نامی
صحیفهٔ ابتهاجلری توقیع رفیع امیر المؤمنین ایله تزیین وتوشیحه جمله دن احق والیق اولدیغی
اصحاب بصیرت قتنده روشن وظاهردر لکن امیر المؤمنین عنوانی بین الخلفا القاب مشترکه دن
اولوب مدار فرق وتمییز اولمغله اوائل دولت عباسیه ده داعیهٔ تعیین واستقلال ایله هر خلیفه
نوبت خلافتنده امیر المؤمنین عنوانیله اکتفا ایتمیوب کندویه مخصوص لقب آخر ایله تلقیب
اولندی وتعیین لقب جدید ایله تعیین وامتیاز قصد ایتدکلرندن ماعدا حین ولادتده کندولره
وضع وتخصیص اولنان اسم سامیلرینی السنهٔ ارزال ناسده ذکر ایله ابتذالدن صیانت مراد ایدوب
اسم وعلملرینی احاد ناسک ذکرندن تحاشی ایتدیلر نتکم خلفای عباسیه نک اقدم واولی اولان
عبد الله بن محمد بن علی سفاح لقبی ایله بعده انک خلفی محمد بن عبد الله مهدی شعاریله بعده هارون
رشید لقبی ایله تلقیب اولنوب بعده جانشینلری اولان خلفای عباسیه نک اکثری دخی نوبت
خلافتلرنده بو مسلکه سلوک ایله کسب امتیاز واعتلا ومصر وافریقیه ده خلفای عبیدیین دخی
اثرلرینه اقتدا ایتدیلر اما دیار شرقده فرمانفرمای احکام وتخت نشین شام اولان ملوک
امویه نک وقت سلطنتلری خلفای راشدینه قریب اولوب هنوز طور عرب اوزره مشرب و
خلقتلری سموم کلفتدن عاری ولازمهٔ حضریت اولان مراسم تعیین وامتیازدن بری اولمغله
هر خصوصده آیین عرب اوزره قدر حاجته اقتصار ولقب واحد ایله اکتفا ایتدیلر کذلک
دیار غرب واندلسده متوسد بالش ملک وسلطنت اولان ملوک امویه دخی تجدید لقبدن
خلفای عباسیه یه اقتدا ایتمیوب دیار شرق وشامده مالک اولان ملوک سالفهٔ امویه یه
اتباع ایتدکلرندن ماعدا ملک ودولت ووسعت مملکت جهتیله سلطنت عباسیه دن

نقصان وقصورلرینه واقف اولوب خصوصا مهبط وحی ونبوة ودار الخلافت اولان ملك
حجازده علاقه لری اولمغله وضع القابده وسائر شعار خلافت وآیین سلطنتده انلره تقلیدن
تحاشی ایتدیلر زیرا ظهور دولت عباسیه ایله اقارب ملوك امویه منتهای معمورۀ ارضه قرار ویروب
اندلسده قرار ایدوب عباسیه نك سرپنجۀ قهر وتغلبلرندن تخلیص گریبان ایتدیلر تا اوله قدر دك
مایۀ رابعۀ هجریه نك اوائلنده ایچلرندن عبد الرحمن اوسط اولادندن ناصر لدین الله لقبیله
ملقب اولان عبد الرحمن آخر ظهور ایدوب واندلسده عبد الرحمن مذکورك حکومتی دولت عباسیه ده
دیالمه واتراکك تغلب واستیلالری وقتنه مصادف اولمغله مذکور عبد الرحمن امویه دیار شرقده اوفقتنه
اورنلك نشینان خلافت اولان خلفای عباسیه وعبیدیینه اوضاع واطوارده تقلیده اجترا ووضع
القابده انلرك اثرلرینه اقتدا ایدوب نفسنی امیر المؤمنین ناصر لدین الله لقبی ایله تلقیب ایلدی
عبد الرحمانك نصکره فرمانروایان دار الملك اندلس اولان بقیۀ ملوك امویه دخی انلك مسلکنه سالك
اولوب اندلسده هر خلیفه نوبت خلافتنده کندویه بر لقب مخصوص وضع وتعیین ایلدیکه عبد الرحمانه
کلنجه اسلافلرندن بر فرد بو مسلکه سلوك ایتمه مش ایدی بعده ممالك شرق وغربده ملوك وخلفا
میاننده امیر المؤمنین عنواننده ماعدا القاب مخصوصه وضعی عادت مألوفه اولوب عصبیت عرب
منقرض ومراسم خلافت مندرس اولنجه بو مسلکه سلوك آیین سلاطین وملوك ایدی وقتاکه دیار
شرقده امرای اعجام بنی عباسه ومصرده اتباع وخدام عبیدیین اوزرینه خروج ایدوب وقبیلۀ
صنهاجه امرای افریقیه یه وطائفۀ زناته حکام غربه واندلسده طوائف ملوك بنی امیه دولتنه
تغلب ایتدکده شق عصای موحدین ایله کلمۀ اسلام متفرق ومختلف اولمغله دیار شرق وغربده
بالجمله اطوار واوضاع قدیمه متبدل ومتغیر اولوب سرجمله ملوك اطراف سلطان عنوانیله ذکرده
اشتراك وبعض القاب مخصوصه ایله منفرد اولدیلر تفصیل حالی بو منوال اوزره درکه ابتدا دولت
عباسیه یه تغلب ایدن ملوك دیالمه وسلاجقه خلفا طرفندن عضد الدولت ورکن الدولة
ومعز الدولت ونظام الملك وبهاء الملك وذخیرة الملك امثالی القاب سامیه ایله تلقیب وتشریف
اولنوب خلفای اسلامه اطاعت وانقیادلرینی وتنظیم امور ملکده اهتماملرینی مشعر خطابلر
ایله سرنامۀ منشور ابتهاجلری تزیین اولنمشیدی ودیار غرب وممالك مصرده خلفای عبیدیین
طرفندن دخی امرای صنهاجه بو مقوله القاب منیفه تلقیب اولنور دیوان سلطنت طرفندن
کندیلره تحریر اولنان اوامر ومناشیرده اول عنوان ایله مذکور اولورلر ایدی وبونلرك خلفایه
تغلبلری قائم ایکن بینه القاب مذکوره ایله اکتفا ایدوب خلفایه مخصوص اولان القاب واسماده
مشارکتدن تحاشی ایدرلر ایدی زیرا اصحاب تغلبك بادی نظرده وصورت ظاهرده قصد
وغرضلری اظهار مراسم عدل وداد اولوب کانه صدق واخلاص اوزره فرمانبر اطاعت اولان
اعوان وانصار دولت کبی اسم وادابه مراعات صورتنی پابند احمقان ایدوب عقول قاصره

اصحابی اولان بهایم وعوامك قلوب قاسیه لرینی کندیلره جلب وامالة ایله تغلب وتسلطلرینی
ستره مدار ایدرلر لکن کرك دیار شرقده دیالمه واتراکك قدم تغلبلری عرصۀ دولتده ثابت
وراسخ اولوب حل وعقد امور خلافت وقبض وبسط دائرۀ دولت بالکلیه کندیلره عائد وراجع
اولدقده کندیلره مقدما خلفا طرفندن تلقیب اولنان القاب مذکوره ایله اکتفا ایتمیوب ناصر
ومنصور امثالی اسلاف خلفایه مخصوص القاب ملوکانه یی کندیلره تخصیص واطلاق ایتدیلر
بعده زمان بو منهج مألوفدن دخی عدول ایدوب تأیید دین اسلام قصدیله ظهورلرینی
وربقۀ اطاعت خلفادن بالکلیه خروجلرینی مشعر القابا تحاذیله ملك وسلطنتده استقلال
وتفردلرینی اعلان واظهار ایدوب صلاح الدین اسد الدین نور الدین امثالی القاب ایله کندیلرینی
تلقیب ایتدیلر اما دیار اندلسده بنی امیه دولتنه تغلب وتسلط ایدن ملوك طوائف سلسلۀ امویدن
خاندان خلافته قرابت نسبیه ایله منسوب اولمریله ابتدای تغلبلرنده القاب خلافتی بینلرنده
توزیع وتقسیم ایدوب ناصر ومنصور ومعتمد ومظفر امثالی خلفای سابقینه مخصوص القاب
ایله نفسلرینی تلقیب ایتدکلرندن شعرادن بعضیلری بونلری شعرنده اشنع تعبیر ایله تعبیر وتعییب
ایلدکلرینکم شعرای مغاربه دن ابن شرف نام شاعر بو ایکی بیت لطیفی بونلر حقنده انشا ایدوب دیدیکه

مِمَّا يُزَهِّدُنِي فِي أَرْضِ أَنْدَلُسٍ — أَسْمَاءُ مُعْتَضِدٍ فِيهَا وَمُعْتَمِدِ
أَلْقَابُ مَمْلَكَةٍ فِي غَيْرِ مَوْضِعِهَا — كَالْهِرِّ يَحْكِي انْتِفَاخًا صُورَةَ الْأَسَدِ

بیتین مذکورینك معنالرینك شرح وبیانی فصول سابقه ضمننده بسط وتفصیل اولنمغله
تکریر واعاده ایله تطویل واملالدن احتراز اولندی اما ممالك افریقیه ده امرای صنهاجه خلفای
عبیدیین طرفلرندن کندیلره تکریم واجلال قصدیله تعیین اولنان القاب ایله اکتفا ایدوب نصیر
الدولت سیف الدولت معز الدولت وسائر بو مقوله القاب سامیه ایله سرصحیفۀ عز واجلاللرینی
توشیح وتزیین اولندی کرك امرای صنهاجه دخی عبیدیین دولتنه بانهادۀ تغلب وتسلط
اولوب دیار شرقده خلفای عباسیه یه بیعت وتبعیت ایله اولیای نعملری اولان ملوك عبیدیینه
بغی وعصیان ایتدیلر لکن دار الخلافۀ محروسۀ بغداد ایله افریقیه میاننده مسافۀ بعید
اولوب وخلفای عباسیه نك ممالك افریقیه ده حکم وتصرفلری کما ینبغی جاری اولمیوب مراسم
خلافت والقاب سلطنت بعد مکان وطول عهد وزمان ایله امرای صنهاجه بینلرنده مرعی وجاری
اولدیغندن ماعدا مقدما عبیدیین طرفلرندن انلره تلقیب اولنان القاب واسما دخی منسی
اولمغله مجالس ومحافلده سلطان عنوانیله مذکور اولورلر ایدی کذلك دیار غربده ملوك
مغراوه دخی سیف الدولت معز الدولت مثللو القاب ایله متلقب اولمیوب قبائل عربیه میاننده
جاری آیین بدویت طینتلرنده مرکوز اولمغله انلر دخی ملوکلرینی سلطان عنوانیله ذکر
ایدوب غیری لقب ایله تلقیب ایتمزلر ایدی وقتاکه دیار غربده انقراض خاندان امویه ایله

سلاله خلافت حکم و تصرفندن ساقط اولوب حکومت اندلس انلردن زائل و جانشینلری اولان
لمتونه ملکی یوسف بن تاشفینه منتقل اولدقده عدل و صلاحه مائل و حقه قائل بر ملک کامل اولمغله
تکمیل مراسم دین ایچون خلفای عباسیه یه اطاعت و انقیادی لازمهٔ ذمت ایدوب عصرنده
دار السلام بغداده فرمانفرمای مسند خلافت اولان مستظهر بالله عباسی یه دست دادهٔ
انابت و بیعت و طرفلرندن حکومت دیار غربی کندویه تقلید رجاسیله تحریر رقعهٔ عبودیت
ایدوب و اشراف و اعیان اشبیلیه دن عبد الله بن عربی ایله ولد ارجمندی قاضی ابو بکری
بو خدمتک رؤیتنه نامزد سفارت ایلدی سفیران جابلنه سواران دخی سدهٔ خلافته حط رحل
اقامت و رخسودهٔ ضراعت اولوب یوسف بن تاشفینک نامه و هدایاسنی بارگاه سلطنته
عرض و انها ایتدکلرنده رجا و نیازی مستظهر بالله یانندن قبوله ارزانی اولوب علی وجه الاستقلال
بالجمله حکومت ممالک غرب و اندلس کندویه تقلید و خلفای عباسیه یه مخصوص لبس
ثوب معلم و نصب رایت و علم ایتمک اوزره تصریح و تنصیصی متضمن عهدنامهٔ اکید ایله
سفیرلری عود و ارجاع ایلدی و نامهٔ نامیده یوسف بن تاشفینه امیر المسلمین عنوانیله
خطاب ایدوب کلمهٔ کوشهٔ عز و اعتبارنی کنکرهٔ سامی بام فرقدان ایتمکله مدت حیاتنده امیر
المسلمین لقبیله تشریف و تلقیب اولندی و منقولدرکه یوسف بن تاشفین اتباع سنت و انتحال
دین و ملت ایله معروف و موصوف اولوب خلفای عباسیه نک تعظیم و اجلاللرینه قصدیله شعار
خلافت اولان امیر المؤمنین عنوانیله کندونی ذکر و تلقیبدن ادب رعایت ایلیوب امیر المسلمین لقبنی
اختیار ایتمکله مستظهر بالله عباسی دخی یوسف بن تاشفینک مختاری اولان لقبیله تلقیب
ایلدی لکن حدوث تصاریف ایام ایله دولت ملوک لمتونه دخی عرضهٔ وهن و اختلال اولوب محمد
بن تومرت مهدی نام بر عابد و زاهد شخصک ظهوریله سلطنت غرب بنی عبد المؤمنه انتقال
ایلدکده انلر امام عنوانیله تلقیبی اختیار ایتدیلر اصلی بویله درکه محمد مهدی اعتقادده مقتدالری
مشایخ اهل سنت اولان شیخ ابو الحسن اشعری حضرتلرینه اتباع ایدوب علم و فضل ایله معروف
و زهد و صلاح ایله موصوف بر عابد و زاهد شخص اولمغله دیار شرقده سیاحتی اثناسنده
تکمیل فضل و کمال ایتدکدنصکره دیار غربه قدوم ایدوب قبائل بربریه دن مصامده قبیله سیله
جلیس و انیس و کندولک قبیلهٔ مذکوره یه شیخ و رئیس اولدقدنصکره مذهب اشعری ایله عمله
خلقی دعوته قیام و علمای غرب ایله بحث و مناظره ده اهتمام ایلدی مادهٔ بحث بونلک اوزرینه
دائر ایدیکه فرق اهل اسلام قرآن کریمده وارد اولان آیات متشابهاتی تأویل و ترکده اوچ قسمه
منقسم اولوب بر فرقه سی مجسمه و بر فرقه سی ماتریدیه و بر فرقه سی اشعریه در مجسمه آیات
قرآنیه دن يَدُ اللّٰهِ فَوْقَ اَيْدِيهِمْ و الرَّحْمٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوٰى فَاَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللّٰهِ امثالی
آیات متشابهاتک ظواهرندن فهم اولنان معنی مراد اولمق زعمیله حاشا جناب حقی صفات

اجسام ایله توصیف ایدوب استوی علی العرشی ایله عرش اوزرینه جلوس و ید و وجه الله انسانه
مخصوص اولان عضو مثللو اعضا مراددر دیدیلر اما ماتریدیه حنفیه و مالکیه و شافعیه
مسلکنه سالک اولوب کرچه آیات متشابهاتی معنای مناسب ایله تأویل ایتمدیلر لکن آیات متشابهات
ظواهرینی تصدیق و اقرار و تأویل و معناسنی علام الغیوبه حواله ایتدیلر کبار اهل سنتدن شیخ
ابو الحسن اشعری حضرتلری ذکر اولنان آیات شریفه امثالی متشابهاتی ظاهرندن صرف و معنای
مناسب ایله تأویل ایتدیلر لمتونه ملوکی علماسی دخی مالکیه دن اولمغله ترک تأویلده ماتریدیه
مسلکی مختارلری اولوب محمد بن تومرت مهدی اشعری مذهبی اوزره تأویل متشابهاته ذاهب اولمغله
کندی مذهبنی ترجیح و تأیید و انلرک مسلکنه دخل و تشنیعده تشدید ایدوب علمای غربک
اسلاف و متقدمینه اقتدا ایله تأویل متشابهاتدن اجتناب و اتقالرینی تجسیم و تشبیهه حمل
ایله حقلرنده سوء ظن ایلدی و مذهبلرینه تعریض قصدیله کندویه اتباع ایدن اعوان و انصارنه
موحدین تسمیه ایدوب علی زعمه علمای غربی مشبهه و مجسمه منزله سنه تنزیل ایتمکله لمتونه
ملوکنک علماسنک مذهب و عقیده لرینه دخل و تشنیع ضمننده دولتلرینه تغلب ایلدی و شیعه
اهل بیت زعمی اوزره امام معصومک وجودنه ذاهب اولوب هر عصرده اجرای احکام شرع مبین
ایچون سادات اهل بیتدن بر امام معصوم لازمدر دیو دعوای سلطنته قیام ایلدی و شرط عصمت
کبی تلقیب خلفاده دخی شیعه مسلکنه سالک اولمغله کندونی امام معصوم عنوانیله تلقیب
ایدوب قدیمدن بین الخلفا متوارث اولان امیر المؤمنین لقبی ایله ذکردن امتناع ایلدی زیرا
محمد بن تومرت مهدینک ظهوری وقتنده شرق و غربده ضعفای اولاد خلفایه امیر المؤمنین
اطلاق اولنمغله انلر ایله مشارکت القابدن تعزز ایدوب تلقیب و تسمیه ده اسلاف شیعه مسلکنی
اختیار ایلدی و لمتونه ملوکنه استیلای تام ایله ممالک غربی قبضهٔ تصرفه کتوردکدنصکره
عبد المؤمن نام کسنه یه سریر ملک و دولتی فارغ اولوب کندی کوشهٔ انزوایه چکلدکده عبد المؤمن
آیین خلفا اوزره امیر المؤمنین لقبیله نفسنی تلقیب ایلدی بعده بنی عبد المؤمنک سندهٔ ملک
و دولته مالک اولان ملوک و سلاطین دخی تلقیب و تسمیه ده بو مسلکه سلوک ایدوب انلردن
صکره ممالک غربده نائل عز و دولت اولان ملوک بنی حفص دخی بو عنوان ایله ذکری اختیار
ایلدی زیرا محمد مهدی خلعت کرانقدر ملک و دولتی عبد المؤمنک بالای استحقاقنه تخصیص
ایدوب و جمله ملوکدن ترجیح ایدوب و شوکت قریش و سلالهٔ خلافت دخی منقرض اولمغله
شعار خلافت اولان امیر المؤمنین عنوانی کویا بونلره مخصوص اولدی و حتی اکه دیار غربده
ملوک زناته بنی عبد المؤمن آل بنی حفصه و استیلا ایدوب حکومت غربی ایدلرندن نزع
و تسخیر ایتدکلرنده اوائل سلطنتلرنده بدویت طوری طینتلرنده باقی اولدیغندن ماعدا قدیمدن
متبوعلری اولان خلفانک قدر و شانلرینه اجلال قصدیله القاب و اسماده انلر ایله مشارکتی

تجویز ایتمیوب امیر المؤمنین لقبیله کندولری تلقیبدن احترازو لمتونی ملوکجه رأیی اوزره امیر
المسلمین عنوانیله ذکری اختیار ایتدیلر بعده ملوك زناته نك اعقاب واخلافی وتیره اسلافدن
عدول ایدوب آنلر شوکت وسطوتی تکمیل قصدیله حالا بو عصرده جاری اولدیغی اوزره امیر
المؤمنین عنواننی اختیار ایتدیلر والله غالب علی امره فصل فصل ثالث او توز برنجی فصلی
طائفهٔ نصارانك آنلر عاطلتری اوزره مذهب باطللرنده معتقدلرینه مخصوص اولان بطریق
لفظی ایله طائفهٔ افرنج میاننده دین ومذهبلرینك رئیسلرینه اطلاق اولنان پاپا لفظنك
معناسی ومقتدای دین یهودك لقب مخصوصی اولان کوهن کلمه سنك شرح وبیاننده در معلوم
اوله که ادیان وملل دن بر دین وملت ایله مبعوث اولان نبینك دار زفادن ارتحالندن صکره
امت بیننده اول دین وشریعتی حفظ وابقا واحکامنی تنفیذ واجرایه متکفل بر شخصك قیامی
لازمدر که احکام تکلیفیه ومراسم دینیه یی اهل ملت بیننده اجرا واقامتده نبی مبعوثه مقامنه
قائم خلیفه کبی اوله وکذلك احاد بشر جلب خیر ودفع شر ایچون وجه ارضده اجتماع اوزره سکونت
وقراره مجبول اولوب مدنی الطبع اولمغله سیاست ملك ودولته احتیاجلری امر ضروری اولمغین
ایچلرنده تعهد بینهم بقاعه وحکمنی اجرایه قادر بر ملك قاهرك وجودی دخی لازمدر که
زمرهٔ بشری سطوت قهر وغلبه ایله خیر وصلاحه سوق وشر وفساددن منع ایدوب تنظیم امور
جمهورده متبوع انام ومقتدای خاص وعام اوله بو تقدیرجه خلافت ایله ملك وسلطنت میاننده
فرق وامتیاز حاصل اولوب خلیفه انجق امر دینی اقامت ایدن ذاته وسلطان امر دنیاده حکم وتصرف
ایدن رجاله اطلاق اولنور لکن سلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلری طرف حقدن دعوت
عامه ایله مبعوث اولوب طوعا یا کرها ربقهٔ اسلامی رقاب انامه سیفا ایله تحمیله مأمور
اولمغین ملت اسلامیه ده ابتدای امرده اقامت حرب وجهاد مشروع اولمغله خلافت ایله
سلطنت معناده متحد وخلیفه وسلطان ذات واحده اطلاق اولندیغی خصایص دین اسلامدن
اولمشدر اما ملت اسلامیه نك غیری سائر ادیان سالفه وشرایع منسوخه بعث اولنان انبیا
ومرسلین دعوت عامه ایله کافهٔ انامه مبعوث اولمیوب بلکه انلردن هر نبی ذیشان وقت
وزماننده موجود بر قوم مخصوصه مبعوث ومرسل اولمغله تنفیذ احکام ملت ایچون
شریعتلرنده اول امرده سل سیف جهاد مشروع اولمدیلر لکن اوزرلرینه هجوم خصوم واقع
اولوب محاربه دن غیری طریق ایله دفعه امکان اولمدیغی صورتده مقاتله لاجل المدافعه مرخص اولدیلر
بناء علی هذا انبیاء سابقین امم ماضیه یه انجق اقامت مراسم طاعات وتصحیح معاملات
ایله امر ایدوب وانلردن صکره رؤسای دین ومذهبلری اولان کمسنه لرك حکم وتصرفلری
دخی حفظ مراسم دینیه یه مقصور اولمغله سیاست ملك ودولت دین ومذهبلری تحتنه
داخل دکلدر بلکه امم سالفه واهل ملت منسوخه میاننده واقع اولان ملك وسلطنت نظام

مملکت ومقتضای عصبیت اوزره جاری اولوب دین وشریعتلرینك اصول وفروعندن
معدود دکلدر بو سبیدن ناشی طائفهٔ بنی اسرائیل میاننده حضرت موسی ویوشع علیهما
السلامدن صکره درت یوز سنه مقداری زمان مرورینه دك ملوك وسلاطین اولمیوب بو مدت
مدیده ده انجق حکم تورات وشریعت موسی اوزره صوم وصلاة وتصحیح معاملاته متعلق
احکام دینیه لرینی اقامت واجرایه مشغول اولدیلر وخلیفهٔ موسی اولمق اوزره احبار یهوددن
بر کمسنه یی رئیس دین ومذهب ایدوب کوهن اسمیله تسمیه ایتدیلر وشخص مزبور حضرت موسی
علیه السلامك خلیفه سی اولمغله اقامت صوم وصلوة وذبح قربان وسائر احکام بدنیه ومالیه ده
انك امر ونهینه اطاعت ایدوب تعظیم واجلالنده تقصیر ایتمدیلر وحضرت موسادن صکره
خلافت دینیه وحبرتلقی ایله هارون علیه السلامك ذریتنه مشروط اولمغله هر عصرده
نسل هاروندن بر شخصی کوهن اتخاذ ایدوب انك رأیی وفتوی وحکم وقضاسیله عمل ایدرلر
ایدی وقتاکه عهد نبوت موسادن درت یوز سنه مرور ایتدیسه طائفهٔ بنی اسرائیل مدار نظام
عالم وضابطهٔ مصالح امم اولان حکم وریاسته وضبط وسیاسته نظر واعتبار ایدوب ایچلرندن
امور دیده وکارازموده یتمش نفر کمسنه یی انتخاب واختیار وحوزهٔ حمایه لرنده واقع ممالکده
احکام عامه یی انلره تفویض وتسلیمه قرار ایتدیلر لکن نسل هارونده رئیس دین ومذهبلری
اولان کوهن احکام دینیه ده مرجع ومصیر اولمغله بحسب المرتبه کرچه جمهور حکامدن
اقدم واعلا ایسه ده حکم وریاستی امر دینه مقصور واحکام عامه ده تصرفدن معزول
ومحجور ایدی واشبو مختارلری اولان یتمش نفر جمهور دخی تنظیم امور بنی اسرائیلده حسن
تدبیر ورأی دلپذیر ایدوب شوکت وصولتلری قوت بولدقده وخبر کلیم الله ایله ثابت اولان
وعد کریم ربانی اوزره بونلره ارض شامده جبابرهٔ بنی کنعاندن اوزرینه رفع لوای غزا اولنمقلکلری
استیلا ایدوب بیت مقدسی واکا مجاور اولان سائر ممالك شامی یدلرندن نزع وتسخیر
ایتدیلر شویله که امم فلسطین وکنعانیان ایله وطوایف ارمن واروه وعمون ومؤاب ایله محاربه
ومقاتله ایدوب درت یوز سنه مقداری مدت امر قتال وسائر احوالده رأی وحرکتلری مختارلری
اولان یتمش نفر جمهوره مقصور اولوب تنفیذ احکامده مستقل ملکلری یوغیدی بعده طائفهٔ
بنی اسرائیل مختارلری اولان جمهورك اعدالرینه مقاومتده عجز وقصورلرین کوروب حفظ
نظام وعدولرندن اخذ انتقامه قادر امرنده مستقل بر ملك قاهره احتیاجلری مقرر اولدقده
انبیاء بنی اسرائیلدن حضرت شمویل صلوات الله علی نبینا وعلیه حضرتلرینه التجا وامر یکی
ایله اوزرلرینه بر مستقل ملك نصبنی رجا ایتدیلر حضرت شمویل دخی اسعاف مسئولاری نیتیله
درکاه قاضی الحاجاته توجه برله وحیه منتظر اولدقده دعاسی مقبول اولوب سبق قلم تقدیر
ایله طالوت نام مرد دلیر صاحب التدبیر سریر ملك دولته تصدیر اولنمق اوزره حضرت شمویله

وحی اولندی شمویل علیه السلام دخی بنی اسرائیله امر حقی تبلیغ ایدوب طالوت تعیین الهی ایله
مالک تاج وتخت دولت اولدقده تنظیم امور بنی اسرائیله مبادرت واعداد لوازم حرب وقتاله
مباشرت ایدوب اعدای بنی اسرائیل اوزرینه خروجه عزم واقدام وجبابرهٔ عمالقه دن فلسطین
ملکی جالوتی داوود علیه السلام یدیله قتل واعدام ایلدی طالوتدن صکره حضرت داوود
علیه السلام امر حق ایله فرمانفرمای مسند ملک ودولت اولوب منصب وحی ونبوة ایله ریاست
ملک وسلطنتی جمع ایلدی حضرت داووددن صکره فرزند ارجمندی حضرت سلیمان علیه
السلام دخی کذلک وحی الهی ایله سریر خلافته تصدی اولنوب انس وجن نکین حکمته رام و
متبوع خاص وعام اولمغله ظل ظلیل عدل وحکومتی ارض حجاز ویمن واطراف بلاد رومه
ممتد اولدی حضرت سلیماندن صکره اسباط بنی اسرائیل میاننده افتراق کلمه واقع
اولوب ملک ودولتلری تفریق وایکی شقه تقسیم اولندی زیرا طائفهٔ بنی اسرائیلک سلسلهٔ نسل
ونسبلری حضرت یعقوب علیه السلامه منتهی اولوب وحضرت یعقوبک اون ایکی اولاد
ذکوری اولمغله انلرک هر برینک ذریتنه که سبط اطلاق اولنور اعوان وانصار واصحابی قبائلدن
اولمغین بین القبائل جاری بلکه امر خلقی وفطری اولان حب ریاست مقتضاسی اوزره داعیهٔ
ملک ودولت ایله قدم نزاعه قیام وبربرلریله محاربه ومقاتلیه اقدام ایتدیلر ایچلرندن بنی
یهودا ایله بنی یامین اتحاد واتفاق ایدوب وتعاون وتناصره عهد ومیثاق ایدوب اسباط عشرهٔ
باقیه ایله مشارکتدن تعزز وامتناع واطراف قدسه استیلا ایله بیت مقدسی مرکز رایت حکومت
وکرسی مملکت اتخاذ ایتدیلر طوائف بنی اسرائیلدن باقی قالان اسباط عشره دخی نواحی نابلسده
علم افراز استقلال اولوب مداین نابلسدن صبصطیه شهرنی دار الملک دولت اتخاذ ایتدیلر که
بخت نصر استیلاسندن برو بلدهٔ مزبوره خراب وویران ایدی بو منوال اوزره ملوک بنی اسرائیل
ممالک مذکورهده بیک سنه مقداری حکومت ایتدکدن صکره بونلرک اوزرینه بخت نصر خروج
ایدوب ابتدا ممالک نابلسده اسباط عشره یی بعده بیت مقدسده بنی یهودا وبنی یامینی قهر
وتدمیر وممالک مزبوره یی یدلرندن نزع وتسخیر ایدوب قدسی تخریب وکتب توراتی احراق وافنا
ایتدکدن صکره بونلری بلاد اصفهان وسائر بلاد عراقه نفی واجلا ایلدی بعده بو حال اوزره
یتمش سنه مرورندن صکره ملوک کیانیاندن فرسک بعضیلری طائفهٔ بنی اسرائیلی بلاد عراقدن
ینه وطن اصلیلری اولان ممالک قدسه نقل وارسال ایتمکله بونلر بیت مقدسی تعمیر وبنا
ومراسم دینیه لرینی کالاول اجرا ایدوب فراغ بال ورفاه حال ایله انده مکث واقامت ایتدیلر وبو
اثناده بونلر ملوک فرسک تحت اطاعت وحکومتلرنده اولوب آیین قدیملری اوزره مراسم
دینیه لرینی اجرایه مرخص اولملریله حکم تورات وشریعت موسی اوزره انجق اقامت صوم و
صلوة وذبح قربان وسائر دین ومذهبلرینه متعلق امورده رئیس دین ومذهبلری اولان

کوهنلرینه مراجعت ایدرلر ایدی بعده سریر ملک ودولت ملوک فرسدن یونانیانه نقل ایدوب
اسکندر بن فیلقوس رومی ممالک فرسه استیلای تام ودارایی قتل واعدام ایتدکده طائفهٔ
یهودک رقبهٔ طاعتلری ملوک یونانک داخل ربقهٔ اطاعتلری اولوب بر مدت انلرک دخی
کرفتار پنجهٔ قهر وتسخیری اولدیلر بعده ملوک یونانک شیرازهٔ مجموعهٔ احواللری انحلاله
مشرف اولدقده طائفهٔ یهود خلع ربقهٔ اطاعت ایله بونلرک اوزرینه خروج ایدوب پنجهٔ
قهر وتغلبلرندن فی الجمله تخلیص کریبان ایتدیلر وبو اثناده ریاست دینیه لری اسباط یهوددن
سلسلهٔ بنی حشمنایه مخصوص اولمغله اول زمرهدن کوهنی اتخاذ ایتدکلری کمسنه یی طائفهٔ
بنی اسرائیل اوزرلرینه ملک نصب ایدوب بر مدت بینلرنده حکومت واعدالریله مقاتله به
برزده وامان همت اولدی بعده ینه طائفهٔ روم ظهور وخروج ایدوب تکرار بنی اسرائیلی
کرفتار زنجیر قهر وبند میر وممالک نابلس وفلسطینی یدلرندن نزع وتسخیر ایتدکدن صکره
خطهٔ مبارکهٔ قدسی دخی بر مدت محاصره وتضییق وعنوة فتح وضبط ایدوب واصحاب
بنی حشمنایی وبنی هیردوس ایله مقاتله ومحاربه وبیت مقدسی تخریب وطائفهٔ بنی اسرائیلی
دیارلرندن تغریب ایدوب بونلرک ذکور واناثنی وصغار وکبارینی اقصای ممالک رومده
رومه شهرینه واکا مجاور سائر بلاد افرنجه نفی واجلا ایتدیلر که طائفهٔ یهود بو نفیی عامه
جلوهٔ کبری تسمیه ایدرلر بوندن صکره طائفهٔ یهودک شوکت وسطوتلری ومکنت وقوتلری
بالکلیه زائل اولمغله بالجمله ملک ودولت یدلرندن خروج ایدوب قیاصرهٔ رومک سرپنجهٔ
قهر وسطوتلرنده زار وزبون اولوب وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ نص کریمی اوزره
بغی وطغیان وفساد وعصیانلری مقابله سنده الی هذا الآن این ماکانوا کرفتار دام ذل
وهوان اولدیلر شویله که بولندقلری محللرده جزیه کذار وبی قدر واعتبار ضعفای رعیتدن
اولوب تجویز شرع ورخصت ملوک مرتبه سی آیین باطل ودین عاطللرینی کوهنلری ایله
علی وجه الاخفا اجرایه مرخص اولدیلر وقتاکه حضرت روح الله عیسی علیه السلام حضرتلری
تأیید سماوی ایله مؤید اولوب تکمیل دین موسی واحکام توراتک بعضیسنی نسخ وبعضیسنی
تقریر وابقا ایله طرف حقدن مبعوث اولمغله تصدیق دعوی ایچون ابرای ابرص واکمه واحیای
موتی وانلرک امثالی نیجه معجزات باهرات وآیات بینات اظهار ایتدکده بیت مقدسده تلامیذی
اولان اون ایکی حواریون ایله ناسدن جمع کثیر تصدیق وایمانه موفق اولوب وبعض آفاق
واقطاره دخی دین حقه دعوت ایچون بعض حوارییی ارسال ایتمکله طائفهٔ یهود حضرت
مسیحه حقد وحسد ایدوب نبوت ورسالتنی تکذیب وشاننه لایق اولمیان افک وافترایه
اجترا ایتدیلر وحضرت مسیح علیه السلامک بعث ورسالتی قیاصرهٔ رومک اقدم واقوی
اولان اوغسطس نام قیصر عظیمک زماننده طرفندن بیت مقدسده ملک یهود اولان

هردوسك مدت حكومتنده واقع اولمغله هردوس اوغشطسى حضرت عيسىنك قتل و
اعدامنه ترغيب واغراضمننده مكتوب تزوير اسلوب ارسال ايتمكله قيصر مزبور دخى هردوسه
بو امر شنيعه اذن ورخصتى متضمن كاغد كوندروب مساعده ايتمكله قرآن كريمده مسطور
اولديغى اوزره طائفهٔ يهود على زعمهم حوليانى اما نيلرينه صورة ويرديلر رفع مسيحدن
صكره حواريون ملت نصرانيتى اقامت داعيه سيله اطراف بلاده متفرق اولوب اكثرى بلاد
رومه نقل ورحلت وانده خلقى دين عيسىيه دعوت ايتديلر وبطرس جمله حواريينك اكبر
واعظمى اولوب دار الملك قياصره اولان بلدهٔ رومه يه نزول وانده تمهيد ملت نصرانيه ايله
مشغول اولديغى بوندنصكره حواريون انجيل شريفى ضبط وتحريره شروع ايدوب وانتلرى
مختلف اولمغله السنهٔ عديده اوزره دورت نسخه تحرير ايتديلر حواريوندن متابيت متعدد
لسان عبرى اوزره برنسخه تحرير ايدوب يوحنا ابن زبدى اول نسخه يى لغت عبرانيه دن
لسان لطينى يه نقل ايلدى وينه حواريوندن لوقا دخى بعض اكابر رومه لسانى لطين اوزره برنسخه
ويوحنا ابن زبدى دخى كذلك بلدهٔ رومه ده نسخهٔ اخرى تحرير ايدوب وبطرس دخى ينه لطين
لسانى اوزره برنسخه كتب وتحريره تلميذى مرقاسه نسبت ايلدى ونسخ انجيلدن اشبو دورت
نسخه نك نظم وتركيبى اختلاف رواة ايله مختلف اولديغندن ماعدا هر برنده منقول ومسطور
اولان كلمات وحى ربانى وخطاب سبحانى اوليوب بلكه كلام عيسى وكلمات حوارييى ايله مشوب
وممزوجدر وكذلك انجيل نسخه لرنده احكام شرعيه ومراسم دينيه اقل قليل اولوب اكثر
واغلبى قصص وعبر وامثال وحكمدر بوندنصكره امر مسيح ايله اطراف واقطاره بعث وارسال
اولنان حواريون بلدهٔ رومه ده اجتماع ايدوب دين مسيح وملت نصرانيه نك قواعد ومراسمنى
بسط وتمهيدى متضمن بركتاب تدوين وبطرسك تلميذى ومؤتمن ومعتمدى اولان اقليمنطس
نام راهبك يدينه امانت وضع ايتديلر وانجيل شريفدن ماعدا زعملرى اوزره عمل وقبولى
واجب اولان كتب سالفه نك اسم وعددلرينى دخى اول كتابك ضمننده درج وتسطير ايتديلر
ابتدا كتب شريفهٔ قديمه دن بش سفر اوزرينه مرتب اولان كتاب تورات ايله سائر كتب بنى
اسرائيلدن كتاب يوشع وكتاب قضاتى وكتاب اغوث وكتاب يهوذايى واسفار ملوك نام دورت
جلد كتابى وسفر يامينى وابن كريوه نك مؤلفى اولان كتاب مقابيين كه اوج سفر اوزرينه
مرتبدر تلقى بالقبول ايتديلر وكذلك امام بنى اسرائيل اولان عزرانك كتابنى وكتاب اوشيرى
وقصهٔ هامانى وكتاب ايوب صديقى ومزامير داوود عليه السلامى وحضرت سليمان
عليه السلامك كتب خمسه سنى ونبوات انبياء كبار وصغار نام اون التى عدد كتبنى وسليمان
عليه السلامك وزيرى يشوع بن شيراخك كتابنى اخذ وقبوله اتفاق ايتديلر وكذلك
نسخ اربعهٔ انجيلى وحواريوندن بولسك اون دورت رساله سنى وكتب قتاليقون اسميله

مسمى اولان يدى رساله ايله ينه كتب مزبوره دن قصص رسلى متضمن ابركسيس كتابنى واحكام
دين مسيحه دائر كتاب اقليمنطسى وكتاب ابوغالمسيس كه يوحنا ابن زبدى نك رؤياسى اولان مسطور
بو ذكر اولنان كتبك جمله سنى حواريون اخذ وقبول ايدوب موجبلريله عمل ايتملرى اوزره طائفهٔ
نصارايه توصيه ايتديلر بعده زمان قياصرهٔ رومده دخى دين عيسايى قبول واهلنه اكرام واجلال
ايدوب وكاهيجه دخى ملت نصرانيه يى رد وانكار واهلنى قتل ونفى ايله پايمال قهر ودمار ايدرلر
تا اول وقته دك كه قياصرهٔ رومدن قسطنطين مالك تخت دولت اولوب دين مسيح ايله تدين
ثابت ومستقر اولمغله بنيان دين مسيح قلوبده راسخ ومتين وتزلزل وانقلابدن امين اولديكه دخى
معلوم اولسون كه طائفهٔ نصارانك رئيس دين ومذهبلرى اولان كمسنه يه بطريق اسميله تسميه ايدوب
بالجمله امور دينيه ده انك رأينه اعتماد وحضرت عيسانك خليفه سى اولمق اوزره زعم واعتقاد
ايدرلر خليفهٔ مزبوره بطريق اعظم اولمغله طرفندن بلاد بعيده يه نواب ووكلا ارسال ايدوب
انلره اسقف تسميه اولنور وصوامع وكنائسده اقامت مراسم عبادة ووعظ ونصيحت ايله مشغول
اولان كمسنه يه قسيس وخلوتلرده پرهيز ورياضت ايله ملازمت ايدن كشيشلره راهب اطلاق
اولنور وكاه انلره صومعه وزاويه لرده كوشه نشين عزلت اولوب خلقدن منقطع اولنلردر
وحواريينك اقدم واعظمى اولان بطرس بلدهٔ رومه ده مكث واقامت وتعليم مراسم دين مسيحه
مباشرت ايدوب بعده قياصرهٔ رومك بشنجى سى نيرون نام قيصر ستمكر مقر سرير مملكت
ودولت اولدقده بطرسى شمشير غدر ايله شهيد ايتمكله يرينه دار الملك رومه ده اريوس
نام بطريق رئيس بطارقهٔ روم اولدى وينه زمرهٔ حواريوندن مرقاس انجيلى دخى اسكندريه
ومصر وبلاد غربده يكرمى سنه مقدارى دعوت دين مسيح ايله مشغول اولوب اول دخى فوت
اولدقده يرينه حنانيا نام كمسنه قائم اولديكه ابتدا بطريق اسميله تسميه اولنان شخص بودر
وحنانيا رئيس بطارقه اولدقده كندويه احكام دينيه ده معاونت ومشاركت ايچون اون ايكى
قسيس نقد وانتخاب ايدوب اويله شرط ايلديكه بطريق اعظم فوت اولدقده ايچلرندن برى
خلف وجانشينى اولدقدنصكره ينه قسيس مزبورلك رأيى واتفاقلريله علماى نصارادن
برى دخى اول ايكيسى اولمق اوزره اول قسيسلره ضم والحاق اولنوب وبطارقهٔ اطرافك
نصب وتعيينى بطريق اعظمه منوط اولديغى كبى بطريق اعظم فوت اولدقده اخرى نصب
وتعيينى خصوصى اشبو قسيسلرك رأيى واختيارلرينه مفوض اولمق اوزره توصيه ايلدى
حنانيادن صكره بطارقهٔ روم واساقفهٔ نصارا مبانىٔ قواعد ملت نصرانيه وعقايد
دينيه ده اختلاف واختلال واقع اولمغله حقى باطلدن فرق وتمييز ايچون قياصرهٔ رومدن
قسطنطين وقتنده اساقفهٔ نصارادن اوچيوز اون سكز كمسنه عقد مجلس شورى
وطرح انجمن جمعيت ايدوب بعد المشاوره نتيجه اركان وشروطى متضمن رأى واحد اوزرينه

قرار وما عدا الجبریة وانکار ایتدیلر وقرار داده اولان مذهب واعتقادلرینی ضبط وتحریر
ایدوب اول نسخه‌یه اصل وامانت تسمیه ایتدیلر که وقت حاجتده انجیل احکامه مراجعت اولنوب
موجب ومقتضاسی ایله عمله اتفاق ایتدیلر اول نسخه‌ده درج وتسطیر اولنان موادك
بری بودر که زعم فاسدلری اوزره خلیفهٔ روح الله اولان بطریق اعظم فوت اولدقده
آخری نصب وتعیینی خصوصنده حنانیا رأیی اوزره مجرد ذکر اولنان اون ایکی قسیسك
رأیی واجتهادلریله عمل اولنمیوب بلکه سائر رؤسای نصارانك دخی رأیی واجتهادلری
انضمامیله اساقفه‌دن بری بطریق اعظم نصب اولنه دیو بسط وتمهید اولنمغله الیوم
جمهور نصارا بینلرنده رأی مذکور مسلم ومقبول ودستور العمل اولمشدر بوندنصکره دخی
بینه بالدفعات احکام اعتقادیه وعملیه‌ده بین النصارا اختلاف واقع اولمغله اجتماع اساقفه
ایله مجالس عدیده عقد اولنوب هر مجلسده مذاهب اسلافی فسخ وقبولده محو واثبات ایله
تصرف ایتدیلر لکن زعم فاسدلری اوزره خلیفهٔ عیسی اولان بطریقك کراه نصب وتعیینده
وبطریق اعظم طرفندن اطراف بلاده اساقفه نصبنده رأی قسطنطین ایله عملده جمله‌سی
اتفاق ایدوب بو مادده جمیع مجالس معقوده‌ده رأی اسلافه بر فرد مخالفت ایلمدی و
بطریق اعظمك اطراف وبلادده نواب ووکلاسی اولان اساقفهٔ نصارا بطریق کبیره تعظیم
واجلال قصدیله والدوم یعنی معناسنه اولان بابا لفظنی اطلاق ایتدکلری کبی قسیسلر دخی
بطریق وکیلری اولان اسقفلره آب اسمیله خطاب ایدرلر ایدی لکن طول عهد وزمان ایله
بطریق کبیر ایله سائر اساقفه میاننده اسم ولقب جهتیله فرق وامتیازی باقی قلمیوب وتعظیم
واجلالده مساوات واقع اولمغله اسکندریهٔ مصرده بطریق کبیر اولان هرقل رومی زماننده
بطریقلك اساقفه‌دن اسم ولقبده فرق وتمییزی ومراسم تعظیملرینك تکمیلی ایچون لسان عبریده
ابو الآبا معناسنه اولان بابا اسمی بطریق اعظمه تخصیص وتعیین اولنوب اساقفه‌یه
اطلاق اولنمقدن منع اولندی وبطریق کبیره بو اسمك وضع وتعیینی وابتدای ظهوری
دیار مصرده مذکور هرقل رومی وقتنده اولمق اوزره جرجیس بن العمید تاریخنده
مسطور ومصرحدر بوندنصکره بابا اسمی کرسی اعظم ممالك روم اولان بلدهٔ رومه‌ده
زعم نصارا اوزره کرسی نشین خلافت اولان بطریق اعظمه نقل وتخصیص اولنوب
بطریق مصر وسائر بطارقه‌یه اطلاق اولنمدی زیرا بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره بلدهٔ
رومه‌ده حواریوندن بطرس مکث واقامت ایدوب انده حضرت عیسی طرفندن برمدت
کرسی نشین خلافت اولمغله فوت اولدقدنصکره دخی جانشینی اولان بطریقلری طائفهٔ
نصارانك اکثری سائر بطارقه‌یه تقدیم وزیاده اجلال وتعظیم ایتملریله بابا اسمیله انجق
رومه بطریقنی تلقیب ایلیوب الی هذا الآن آیین باطل ورسم عاطللری بو منوال اوزره جاری

ومستمردر معلوم اوله که طوائف نصارا تعظیم مسیحده افراط وحقنده اعتقادات باطله وآراء
فاسده ایله اختلاف ایدوب بعضیسی حاشا اله وبعضیسی دخی ابن الله اولمق اوزره اعتقاد
وهر بری بر کونه کفر وفساده اجترا ایتمکله فرق مختلفه‌یه متفرق اولدیلر وهر فرقه کندی
مذهبنی ترجیح واعلاء وخصمی اوزرینه غلبه واستیلا قصدیله اول مذهب باطلده کندیلره
اتباع ایلدن ملوك نصارادن استمداد واستعانت ایدوب سلّط الله الکلب علی الخنزیر فحواسی
اوزره بینلرنده اشعال نائرهٔ حرب وقتال وقدح زناد جدال ایلدیلر وبو اختلاف ضلالت
آیین نیجه مدت مستمر اولوب هر عصرده بر مذهب عجیب وآیین غریب ایله فرق عدیده ظهور
ایتمکله دین ومذهبلری مختل ومشوش اولدی عاقبت اول فرق مکروهه‌نك اکثری محو ومضمحل
اولوب فرق مزبوره‌دن انجق ملکانیه ونسطوریه ویعقوبیه‌نك اقوال باطله وعقایدی
زایغه‌سی قلوب قاسیهٔ نصاراده جاکیر اولمغله مذاهب مزبوره‌یی طوائف نصارا قبول
ایدوب اوچ فرقه‌یه متفرق اولدیلر ونص قرآن کریم ایله مذاهب مزبوره‌نك جمله‌سی کفر صریح
اولوب کتب ملل ونحلده علی التفصیل مسطور ومعروف اولمغله اشبو صحیفهٔ قرطاس کافور
التباسی اول شرذمهٔ خاسره‌نك سواد کفر صریحلریله تسوید ایتمك مناسب کورلمدی زیرا
بونلرك اعتقاد باطللری مخبر صادق خبریله رد وابطال اولنوب تکرار الزام وافحام ایچون
ترتیب قانون جدال واستدلالدن استغنا حاصل اولمغله قبول اسلام ایله جزیه وخراجدن
امتناع ایتدکلری صورتده حکم حاکم شرع مبین ایله قطع عرق نزاع زبان شمشیره حواله
اولندی ودخی معلوم اوله که فرق نصارادن اشبو طائفه‌نك هر بری بینلرنده بر بطریق
کبیر اتخاذ ایدوب بلدهٔ رومه‌ده بطریق اعظم اولان پاپا ملکانیه مذهبنی اختیار واول حوالیده
واقع ممالکده ملوك افرنج دخی مذهب مزبوره اعتبار ایتمکله طائفهٔ افرنج پاپا دیدکلری
پاپاس کراهی پیشوای راه ضلال اتخاذ ایلدیلر وکذلك دیار مصرده ساکن طوائف نصارا
فرق مزبوره‌دن یعقوبیه رأیینه اعتبار وبینلرنده پاپا کبی بر بطریق کبیر اختیار ایدوب
طوائف حبشه دخی یعقوبیه رأیی اوزره اولمغله بطریق مصر طرفندن حالا دیار حبشه
اساقفه نصب وارسال واول تیره دللری اغوا واضلال ایدرلر لکن پاپا اسمی بو عصرده
حالا رومه‌ده بطریق کبیر اولان پاپاس ناشناس خناس التباسه اطلاق اولنوب دیار
مصر وغیری بلادده یعقوبیه رأیی اوزره اولان بطارقهٔ نصارایه اطلاق اولنماز ولفظ
پاپا بر اسمدر که ایکی مفخم حرف با ایله وایکنجیسی مشدد اولمق اوزره نطق وتکلم اولنوب
بین الافرنج بو وجه اوزره مستعملدر ودخی طوائف افرنجك بطریق کبیری اولان پاپا دائما
طائفهٔ مزبوره‌یی ملك واحده اتباع وانقیاده ترغیب ایدوب تعدد ملوك ایله افتراق
واختلال نظامدن تحذیر ایدر ولسان افرنج اوزره ملك مزبوره ایمپراطور اسمی اطلاق اولنور که

اسم مزبورده تشکل ضاد معجمه ایله مرسوم اولان حرف ذال ایله ظاهر اولری مخرجلری بیننده
متوسط مخرجدن اخراج واجرا اولنور وابزظورلرک ملك ودولته نائل اولدقده بابا کوبا
تبرك تصدیله کندی یدیله باشنه تاج وضع ایتمکله اول ملکه جاسا رتاجدار اطلاق اولنور
غالباً ابزظور لفظنك معناسی دخی لسان افرنجده صاحب تاج دیمکدر کنایه اوله اشبو محله
کلنجه بابا ایله کوهن اسملرینك معنالری شرح اولنوب حقیقت وماهیتلری واحوال واطوارلری
بذیرای تمام اولدی وَاللهُ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فصل فصل ثالثك اوتوز
ایکنجی فصلی مراتب ملك ودولت ومناصب سلطنتك ترتیب واحکامی بیاننده در معلوم اولدکه
مالك رقاب انام ومتبوع خاص وعام اولان ملك وسلطان مصالح انامه متکفل وامور
عامه یی متحمل اولوب لکن فی حد ذاته شخص واحد اولمغین بنفسه رؤیت مصالح امت کافی
اولمغله تنفیذ حکومت وضبط وسیاستده ابنای جنسیله استعانته محتاجدر زیرا ملك وسلطان
کندی نفسنه راجع اولان امور ضروریه وحوایج اصلیه سنی تحصیل وتکمیلده بنی نوعنك
معاونتنه محتاج اولیجق سیاست ملك ودولت وسائر مؤنت خلقده اعوان وانصارك
اجتماعنه احتیاجی ضروری اولدیغی ظاهردر واصلی دخی بودرکه ملوك وسلاطین
داخل حوزهٔ حکومتی ولازمهٔ عهدهٔ حمیتی اولان بلاد وعبادی هجوم خصوم وتعدی
اعدادن حفظ وحمایه ایدوب وستظل آفتی اولان عجزه ومساکینك نفس وعیال واملاکی
واموال لازمه‌لرینه اصحاب جور وظلمك تعرضلرینی منع ودفعه قیام واهتمام ایله حفظ بلاد
ومحافظهٔ عباده سعی ایدرلر ازجمله معمورهٔ ممالکده واقع طرق ومسالکی قطاع طریقدن
تأمین ایله واردین وصادرینی ترفیه ایدوب وامر معاش وتصحیح معاملاتده کافهٔ انامك
علی وجه العموم محتاج اولدقلری مصالح کلیه ده قانون نظامه مراعات ایدوب سوق وبازارده
کیل ووزن ایله بیع اولنان مأکولات ومشروباتده نظام سعر ونرخه رعایت وحدینی تجاوز
ایدنلره حدینه لایق وجه اوزره ترتیب سیاست ایتدکدنصکره مدار نظام معاملات انام اولان
سکه خصوصنه دخی صرف نقدینهٔ همت وسرکشلك ایدنلرك سرینه ضرب طریقهٔ عقوبت
ایدرلر خلاصهٔ کلام ملك وسلطنت امور عامه ده قوهٔ قاهره ایله علی وجه الاستقلال حکم
وتصرفدن عبارت اولمغله ملوك وسلاطین بین الانام امرنی اجرا وحکمنی امضاده مستقل
اولوب مجد وشرفده منفرد وضبط وسیاستده مستبد اولمق ایچون جمع قلوب واتحاد کلمه
ایله خلقی کندیلره تسخیر واطاعتده تحمل متاعب شاقه ایدرلر حتی بو بابده بعض اشراف
حکمادن منقولدرکه جبالی راسیاتی اماکن ولحیاتندن محل آخره نقل وتحویل قلوب متفرقه یی
کلمهٔ واحده اوزرینه جمع وتألیفدن اهون واسهلدر دیو ملوك وسلاطینك تنفیذ احکام
وحفظ نظامده حالدو شانلرینی تمثیل ایتدیلر بوندنصکره دخی معلوم اولدکه ملوك

وسلاطینك اعوان وانصارنده صدق واستقامت لازم اولوب وخدمت وامانتده صداقت
درکاه سلطنته انتسابی سببیله مختلف اولمغله مراتب ملك ودولت اوچ صنف اوزرینه مرتب اولمشدر
صنف اول قرابت نسبیه یا علاقهٔ صهریه درکه اعوان وانصار دولت اقاربی ملوکدن اولدیغی
صورتده غیرت وحمیتی اکید وشدید اولوب ملوك وسلاطینه صدق واستقامت ایله خدمت
ومعاونتده سائرناسه تفوق وتقدم ایدر صنف ثانی خاندان دولت وحرمسرای سلطنتده
تربیه اولنان خواص خدمه سلطانیه درکه انلر دخی مخدوم وولی النعملری اولان سلاطینه
سبق خدمت ایله تعلق وخلقلریله تخلقلری حسبیله علاقهٔ نسبیه لری قرابت نسبیه
منزله سنه تنزیل اولنوب تمشیت مصالح ملك ودولتده اجانب واباعده ترجیح وتقدیم
اولنورلر صنف ثالث قدیمدن وظیفه خوار خزینهٔ سلطنت اولان خدام دولتدرکه ادناسی
اجانب دائرهٔ دولت اولان رجالدن اقدم واقلی دنتکیم آیات بینات قرآنیه دن واجعل لی
وزیرا من اهلی هارون اخی اشدد به ازری واشرکه فی امری نص کریمی بوخصوصه دلیل
وبرهان ومصداق واضح البیاندرکه حضرت موسی علیه الصلوة والسلام شرف وحی و
رسالت ایله مشرف اولوب فرعونی ایمانه دعوت ایله مأمور اولدقده علاقهٔ قرابت موجبنجه
امر وزارت باعث تخفیف مؤنت اولمغله حضرت کلیم الله صلی الله علیه الاله قرنداشی
هارون علیه السلام طرفی حقده کندیلره وزیر نصب اولنوب تبلیغ رسالتده مشارکت
ودعوت فرعونده مظاهرت رجاسیله درکاه حقه نیاز ایلدی معلوم اولدکه اعوان وانصار
دولتك ملوك وسلاطینه خدمت واعانتلری یا سیف صارم یا رأی حازم یا قلم وکتابت
یا خدمت حجابت باب سلطنت ایله اولوب جمله خدمات ملك ودولت بو درت اصله راجعدر لکن
بعض دول سالفهٔ اسلامیه ده عتبهٔ سلطنتی زحام انام ودخول خاص وعامدن حفظ و
حراسته مأمور اولان حاجبلرك بعضیسی درکاه دولته شرف قرب انتسابی ایله مشرف اولوب
ملوك وسلاطین قتنده قدر وشانی عالی وحزم رأیی کافی اولمغله بالجمله سیف وقلم مسلم کف
کفایتی اولمشدر ودخی خدمات سیفیه ومناصب قلمیه اقسام عدیده وفروع متعدده یه منقسم
اولوب هر بری اصحاب استحقاقدن اهلنه تفویض وتوجیه اولنور اولا خدمات اقلامدن
قلم انشا افراز ومنصب ریاست عنوانیله ممتاز اولوب رئیس کتاب دیوان سلطنت اولانلرك
عهدهٔ امانتنه تفویض اولنمشدر که اوامر علیهٔ احکام دیوانیه یی بر نهج شرع منیر صحایف
مناشیر احکامه ثبت وتحریر ایدرلر کذلك بری دخی خدمت قلم محاسبات اموالدرکه عمال
وامنانك جمع وتحصیل ایتدکلری اموال میریه نك حساب وکتابلرینی وتسلیمات وذمملرینی
رؤیته مأمور اولوب دفتر داران دولته سپارش اولنمشدر کذلك خدمات اقلامك بری
دخی قلم صکوك وتسجیلدرکه امور ناسی وجه شرعی اوزره ضبط وتحریر وصکوك وسجلاته ثبت

وتحریر ایدوب محاکم شرعیه‌ده کتاب نن صکه مخصوص ومفوضدر وبری دخی قلم اقطاعات
مما لکدر که داخل قلم ممالک ودولت اولان اراضئ میریه وموقوفه‌نڭ حدود وثغورلری واعشار
شرعیه ورسومات عرفیه‌لری محرر قلمیله اجمال وتفصیل اوزره ضبط وتحریر اولنوب امینی دفتر
خاقانی اولان کمسه‌نڭ عهدهٔ امانتنه تفویض اولنمشدر کذلک مناصب سیفیه دخی خدمات
عدیده‌یه تفریق وتقسیم اولنوب اهل ورجالنه توجیه وتفویض اولنور ومناصب سیفیه‌نڭ
اشرف واعظمی رتبهٔ وزارت وامارتدر که کفرهٔ خاسرین وبغاة متمردین ایله اقامت حرب
وجهاده مأمور اولان سردار وسپه سالاره مفوض اولوب انلردن صکره سائر رؤسای عسکر
اولان اوجاق ضابطلرینه تفویض اولنمشدر واصحاب مناصب سیفیه‌نڭ بری دخی دول قدیمه‌ده
جاری اولدیغی اوزره صاحب شرطه عنوانیله معروف اولان والئ بلده‌در که ضبط اشقیا
وتفتیش لصوص ایچون اسواق وطرقده لیلاً ونهاراً مسلح آدملر ایله دور وطواف ایدوب ترتیب
سیاست وعقوبته مأمورلردر واصحاب خدمات سیفیه‌نڭ بری دخی حدود وثغور دولتده
واقع قلاع وثغوری محافظه‌سیله مأمور اولان مستحفظیندر که خصوص وظلاعی هجوم
اعدادن حفظ وحراست ایدوب لدی الحاجه آلات واسلحه ایله مبارزه‌یه مبادرت ایدرلر
ودخی معلوم اوله که بونلردن اقدم ذکر اولندیغی اوزره ملت اسلامیه‌ده امانت کبرا اولان
رتبهٔ خلافت عظما مصالح دین ودنیایی جامع وبالجمله خدمات ملک ودولت دخی خلافت
اسلامیه تحتنده مندرج اولمغله خدمات سلطنت ووظائف خلافتده معدود اولمشدر
زیرا کتب فقهیه‌ده مسطور اولدیغی اوزره احکام شرعیهٔ عملیه علی وجه العموم افعال عباده
متعلق کرك دینه وکرك ملکه راجع امور کلیه وجزئیه کتب دینیه‌ده بسط وتفصیل
اولنمشدر شویله که فقهای عظام انار الله براهینهم حضراتی خلافت اسلامیه‌نڭ شروط
وقیودندن وخلفایه تغلب ایدن ملوك اطرافڭ احوال واحکامندن وخلیفه طرفندن
حکم وتصرفه مأذون ومأمور اولان امرانڭ حال وشانندن بحث ایدوب هر برینڭ حکم
شرعیسنی نقل وبیان ایتدیلر کذلك امنا وعمال وبیت المال وعقوبات وسیاساتڭ احکام
واحوالنی علی وجه الاطلاق والتقیید ایضاح وعیان وعزل ونصبلرینی موجب اسباب وعوارضك
حال وشانی نقل وبیان اولنوب ممالك سلطنته تابع وزارة وامارة وجبایته متعلق سائر خدمات
دولتڭ احکام ومراسمی بسط وتفصیل اولنمشدر وکتب دینیه‌ده احکام شرعیه‌نڭ بالجمله
امور دین ودنیایه عموم وشمولی خصایص ملت اسلامیه‌دندر حضرت انبیا علیه افضل التحایانڭ
کافهٔ انامه بعثت عامه‌لری واسلام وجزیه‌دن ابا وامتناع ایدن کفره ومشرکینه غزا وجهاد
ایله مأموریتلرینه مبنی اولدیغی بونلردن اقدم ذکر اولنمغله دین احمدیده وظائف ملك ودولت
خلافت اسلامیه تحتنده داخل اولدیغی ظاهر ومعلوم اولور لکن اشبو تألیفمزده خدمات

ملك ودولته متعلق اموره نظر وبحثدن قصد وغرضمز احکام شرعیه بیاننه متعلق
اولمیوب بلکه صحیفهٔ معمورهٔ ارضده اجتماع امم ونظام عالمڭ اقتضاسنه مبنی اولمغله
احوال ملك وسلطنتده احکام شرعیه بیانی کتابمزده مطلوب ومقصود دکلدر مع هذا اعلام
فقهای شافعیه‌دن قاضی ابو الحسن ماوردی ایله انڭ امثالی فحول رجالڭ احکام سلطانیه
متعلق تصنیف وتألیفلرنده خدمات ملك ودولتڭ احکام شرعیه‌سی تفصیل اولنمغله احاطه
واستیعاب قصد ایدن اخوان وخلان صحایف کتبمزبوره‌یه امرار نظر ایدوب چشم کذار مطالعه
اولدقلرنده تفصیله واقف اولورلر وبوندن اقدم اشبو کتابمزده خلافت اسلامیه‌نڭ شروط
وقیودندن واکا تابع خدمات دینیه‌دن بحث وبیانمز انجق مناصب شرعیه ایله خدمات
سلطنتڭ میاننده فرق وتمییز قصدینه موقوف اولوب کتب فقهیه‌ده منصوص اولدیغی
اوزره احکام شرعیه بیاننه مبتنی دکلدر والله الموفق منصب وزارت معلوم اوله که رتبهٔ
وزارت وکالت مطلقهٔ سلطانیه‌دن عبارت اولمغله بالجمله مناصب سلطنتڭ اشرف واعلاسی
اولوب لسان عربیده مأخذ اشتقاقی دخی بو معنایه دلالت ایدر زیرا لفظ وزیر بوندن خالی
دکلدر که یا لسان عربیده مظاهرت ومعاونت معناسنه متعارف اولان موازره کلمه‌سندن
یاخود حقت مقابلی ثقل معناسنه اولان وزر کلمه‌سندن مأخوذ ومشتق اولوب حائز
مسند صدارت اولان وکیل سلطنته اطلاق اولنمشدر معنای اول اوزره وزیرڭ تنظیم امور
جمهورده ملوك وسلاطینه معاونت ومظاهرتی اعتباریله ایکنجی معنایه کوره سلطان طرفندن
امور عبادی تکفل وحمل ثقیل سلطنتی تحملنه نظر ایله وکیل اطلاقی تصحیح اولنمشدر وبوندن
اقدم عنوان فصلده ذکر وتقریر اولندیغی اوزره ملوك وسلاطینڭ دائرهٔ ملك ودولتده
حکم وتصرفلری درت وجه اوزره اولوب مراتب سلطنت ذکر اولنان وجوه اربعه‌یه منحصره
اولدیغی ذکر اولنمش ایدی وجه اول ملك وسلطانڭ حکم وتصرفی آسوده نشین ظل عنایتی
اولان عبادی اعدادن حمایت وحراسته راجع اولوب اقامت حرب وجهاد ایچون ترتیب جیوش
وتهیئهٔ الات واسبابه مقصوردر که دیار شرقیه‌ده واقع دول قدیمه‌ده وحالا بو عصرده بلاد
غربیه‌ده دخی وزیر اسمی خدمت حرب وجهاده مأمور اولان سرداره اطلاق اولنور ایکنجی وجه
بودر که پای تخت سلطنتده مکان یا زمان جهتیله بعید اولان رجاله تنفیذ احکامده امر
ونهی ایله خطابه ووعد ووعید ایله تحریر کتابه متعلقدر که بو خدمتڭ صاحبی رئیس
الکتابدر اوچنجی وجه دخل وخرج دولته ومحاسبات اموال سلطنته تعلق ایدوب بو خدمتڭ
صاحبی وکیل مال اولان دفتردار دولتدر که حالا بو عصرده دیار شرقیه‌ده وزیر عنوانیله
معروف ومشهوردر دردنجی وجه وقتاً وقتاً سدهٔ سلطنته مزاحمه ومهمات دولته مضاً
باعث اولان اصحاب حاجاتڭ عتبهٔ دولته دخوللرینی منع وحجب ایدوب اوقات مخصوصه‌ده

حضور سلطانی یه عرض خدمتیدر که حاجب باب دیوان و کتخدای بوآبین سلطانیه
مخصوصدر که **بو تقدیرجه** خدمات دولت و منصب سلطنت وزارت و کتابت و جبایت و حجابته
منحصر اولوب و مراتب ملک و سلطنتک جملهسی اشبو انواع اربعه یه راجعدر که **لکن** رتبهٔ
وزارت دائما تدبیر امور دولت و ترتیب مصالح سلطنتده ملوک ایله مشارکت عامّه یی
متضمّن اولمغله سائر اصحاب طبل و علم و ارباب سیف و قلم اوزرینه نظارت عامّهسی متقرّردر
وطلوع تباشیر اسلام وظهور دعوت سیّد الانام علیه الصّلوة والسّلام زمانته کلنجه ملک
فرس و روم و سائر ملک و دولتده ترتیب مراتب و مناصب بو منوال اوزره جاری اولوب بر دولتده
بو ضابطهنک نظامی حلل پذیر انفصام اولمدی **وقتاکه** آفتاب ساطع الانوار اسلام مطلع
غیبدن پرتوانداز ظهور اولوب حضرت مشیّد ارکان شرع متین تأسیس مبانی دین مبین
ایله هدم آیین پیشین ایتدکده بالجمله قواعد ملک دین محو و منسی اولوب رسوم فرس و روم بالکلیه
مسلوب و معدوم اولدی لکن حروب و مغازیده احتیاط و تحرّی و رأی و تدبیره مراجعت
امر طبیعی اولمغله زمان فیض رسان نبوّتده دخی جاری اولوب اول نور عین اصفیا علیه افضل
التحایا حضرتلری مهمّات عامّه و خاصّهده اصحاب سعادت نصاب ایله عقد مجلس شورا
ایدرلر ایدی **علی الخصوص** یار غار شفیق ابی بکر الصدّیق رضی الله تعالی عنه حضرتلری محرم
راز نبوّت اولوب امور مخصوصهده استشاره انلره مخصوص اولمغله طوائف عربیهدن فرس
و روم و حبش دولتلرینک اطوار و اوضاعنه واقف اولان کمسنهلر حضرت ابی بکره محمّدک
وزیریدر درلر ایدی **مع هذا** قبائل عربیّه نشیین اولمغله مراسم ملک و سلطنت قبل الاسلام
دخی مجهوللری اولوب و دین اسلامده حشمت و شوکت مرعی و معتبر اولمغله وزیر لفظی
مسلمین بیننده معروف و مشهور دکل ایدی **وکذلک** عهد رسالت پناهدن صکره خلافت صدّیقی
وقتنده دخی حضرت عمره وزیر اطلاق اولنوب و حضرت فاروقدن صکره عثمان بن عفّان
و انلردن صکره حضرت مرتضا بو عنوان ایله معروف و مذکور ایدی امّا عهد نبوّت و ایّام خلافتده
حساب و رقم و دفتر و قلم احوالی دخی معلوم و مضبوط اولمغله ترتیب امور جبایت و ضبط
منافع دولت ایچون موضوع اولان صنعت کتابت دخی رتبهٔ اعتباردن ساقط ایدی
زیرا طائفهٔ عربیّه و بادیهده نشئت ایتمکله امّی اولوب حساب و کتابده ممارستلری اولمامغله
ایراد و مصرفلرینی حساب اقتضا ایتدکده یهود و نصارایه یاکندیلره دخیل اولان رجال فرسه
و قوم قبطه مراجعت ایدوب انلر دخی ایچلرنده قلیل اولمغله حساب و کتاب امری مهمل
و متروک ایدی کذلک طائفهٔ عرب امّی اولمغله تنفیذ احکام و سیاست و نظام ایچون موضوع
اولان مراسم قانونک دخی غافل اولوب اطراف ممالکه وعد و وعید و اطماع و تهدیدی متضمّن
مناشیر و اوامر تحریرینه دخی مشغول دکللر ایدی بو نیّتدن ماعدا رهنمونی صبح صادق اسلام

ایله طائفهٔ عربک امانت عامّهٔ خاصّهٔ ذاتیهلری اولوب کتم سرّ و حفظ امانتده مکتوب
مختوم کبی ذهنلری محفوظ ایدی بونلردن قطع نظر دخی ضابطهٔ نظام و رابطهٔ انتظاملری
احکام شرع سیّد المرسلین اولوب قانون سیاست و خدمت توقیع و ریاستدن مستغنی اولمشلر
ایدی **مع هذا** قبائل عرب خصوصا طائفهٔ قریش فصیح و بلیغ اولوب ما فی الضمیرلرینک قانون
بلاغت و اسلوب فصاحت اوزره تعبیر و تقریره قادر اولمغله خلفای راشدین انشای رسم
کتابت ایچون رتبهٔ مخصوصه وضع و تعیین اینمشلر ایدی و کشیدهٔ سلک نظم و بیان اولان
جواهر زواهر کلمات فسیحه مکرّر حلیهٔ حسن خط و رقم ایله تحلیه و تحسین اولنمق اقتضا ایتدکده
حلیفهٔ اسلام اهل کتاب و طوائف فرسدن فن خط و رقمده ماهر کمسنهلری استخدام ایدرلر ایدی
امّا خلفای راشدین وقتنده حاجب نصب و تعیینی دخی واقع اولمیوب درکاه خلافتده اهل
حاجاتی منع و دفع خصوصی شرعا ممنوع و محظور اولمغله وضیع و رفیع و صغیر و کبیر بالذات
خلفایه حاجتلرینی عرض و اعلام ایدرلر ایدی **وقتاکه** ایّام خلافت راشدین منقضی اولوب
مراسم ملک و سلطنت ظهوره آغاز ایتدکده خدمات ملک و دولتده ابتدا حاجب نصبی تقدیم اولنوب
درکاه دولته مزاحمهٔ نابهنگام ایله ناسک هجوم و حضوری منع اولندی زیرا خلفای
راشدیندن حضرت عمر و علی رضی الله عنهمانک شهادتلری وقعهسی و ملوک امویّهدن
معاویه و امرادن عمرو بن العاص و انلرک امثالی رجاله خوارجک سوء قصد ایله هجوم
خلفای اسلامک امن و راحتلرینی سلب ایدوب مکاید اعدادن خوف و خشیتلرینه باعث
اولدیغندن ماعدا هجوم انام و مزاحمهٔ عوام مهمّات ملک و دولت و مصالح سلطنتک تعطیلنه
سبب اولمغله بالاقتضا حارس و حاجب نصبی لازم کلدی منقولدر که خلفای امویّهدن
عبد الملک بن مروان رجال دولتدن برکمسنهیی حاجب نصب و تعیین ایتدکده دیدیکه
دروازهٔ خلافتده خدمت حجابتی سکا تفویض ایدوب عتبهٔ سلطنته ناسک بلا اذن
دخوللرنده منعه سنی مرخّص ایلدم الّا اوچ کمسهنک حضورنی منعه رخصت ویرمهم اوّل ساعتده
ایتمدم بری مؤذن صلاتدر که امر حقّه داعی اولمغله دعوتنه اجابت لازمهٔ ذمّت
اسلامدر ایکنجیسی اطراف ممالکدن منزل ایله بر مصلحت مهمّه ایچون قدوم و ورود
ایدن قاصد و سفیردر که مکث جزوی بر امر کلّینک فوت و تعطیلنه باعث اولور اوچنجیسی
چاشنیکیر طعامدر که مکث و توقیف اولندقده قوام بدن و مادّهٔ حیات اولان اطعمه و اغذیهنک
فسادینه باعث اولور دیدی و عبد الملک بن مرواندن صکره کندیجه دائرهٔ مملکتده وسعت
و فسحت و مراسم شوکت و حشمت ظهور ایدوب اعوان و انصار دولت اولان قبائل و عشائرک
رجالنی ترتیب اقتضا ایتدکده خلفای اسلام عقل و بصیرت و رأی شوری اصحابندن عاقل
و کامل بر کمسنهنک اعانتنه محتاج اولمغله اعیان دولتدن بر ذات عالیشانی مقام حـل

وعقده تعیین ایدوب وزیر اسمیله تسمیه اولندی و ایراد و منافع دولتی حساب و کتاب
خصوصنده طائفهٔ عربك عقل و رأیی قاصر اولمغله امر حساب و کتابی اهل کتابه و محاسبات
قبطه تفویض اولندی و اسرار سلطنته و وقایع دولتی دفاتر خاقانی و مناشیر سلطانیه
کتب و تحریر و ثبت و تسطیر ایچون بر کاتب مخصوص نصبی لازم و مهم اولمغله احکام دیوانیه
تحریری ایچون رئیس الکتاب نصب و تعیین اولندیغی فرمانبر حکم و امری اولمشدر زیرا اوائل
اسلامده لازمهٔ منصب ریاست اولان فصاحت عرب اختلاط اعجام ایله هنوز فاسد
و مختل اولمیوب وزرای اسلاف لسان عذب البیان عربیده ماهر و اسلوب بلاغت اوزره
سبك کلام و تعبیر مرامه قادر اولمغله منشی کاتبلردن مستغنی اولوب بلکه مجرد حسن
خط و رقم اصحابی اولان ارباب اقلامه محتاج اولملریله رتبهٔ کتابت مقام وزارتدن
منحط اولدی و خلفای راشدیندن صکره امویه دولتنده وزیر اعظم حل و عقد امور
دولت و فتق و رتق مصالح مملکتده مستقل اولوب ترتیب جنود و توظیف جیوش و اخراج
مواجب و توجیه مناصب و سائر امور عامه و خاصه ده حکم و تصرفی نافذ و جاری ایدی
وقتاکه خلفای عباسیه مالك تاج و تخت اولوب رتبهٔ قدر و منزلتلری درجهٔ علیایه
بالغ اولدقده دولت امویه دن زیاده وزیر اعظمك وقع و شانی عالی اولمغین تنفیذ
احکام و تنظیم امور انامده مرجع خاص و عام اولوب اعتاب رفیعه لری متکای وجوه
اشرف و اعیان و ملتجای صدور و ارکان ایدی و امور محاسبات مقاطعات دخی مسلم
کف کفایتلری اولوب بالجمله دخل و خرج دولت و ایراد و مصرف سلطنت یدلرنده
اولمغله منصب دفتری دخی ضمیمهٔ رتبهٔ وزارت اولدی بعده دولت عباسیه ده کثرت
اختلاط اعجام و اروام ایله لسان عربی اختلالدن حفظ و صیانت لازم و علی الخصوص کتم
اسرار دولت زیاده مهم اولمغله منصب ریاست کتاب دخی وزیر اعظملره تفویض اولندی
سدهٔ خلافته اعلامی مهم اولان موادی بالذات کندی قلملریله عرض و تلخیص ایدرلردی
و اوامر علیهٔ سلطانیه یه نشان و علامت اولوب اسرار سلطنتی کشف و اشاعتدن حفظ
و صیانت ایچون اسم سلطان ایله معلم طرز مطبوع اوزره بر خاتم وضع اولنوب طرف
سلطانیدن وزیر اعظملره دفع و اعطا اولنور ایدیکه اولنکین زرین یمین الملك و دولت
اولان صاحب صدارتك یدیله عنوان صحایف مناشیره طبع اولنوردی بو تقدیرجه
لفظ وزیر بحسب المفهوم اشمل و اعم و جامع مراتب سیف و قلم اولوب امور عامه و خاصه ده
سلطان انامه مشارکت و معاونتی متضمن اولور حتی عهد خلافت رشیده ده بالجمله مناصب
سیف و قلم وزیر اعظم اولان جعفر بن یحیانك کف کفایتنه مسلم اولوب دائرهٔ مملکت و دولتنده
نظارت عامه سی اولمغله جعفره سلطان اطلاق اولنوردی منقولدرکه منصب حجابتده

لکن رتبهٔ ریاست درجهٔ وزارته بالغ
اولمیوب موقع منشور دولت اولان
کلمسنه و یزیرلك صح

غیری مناصب دیوانیه نك جمله سی یحیاده جمع اولنوب عتبهٔ خلافتده حاجب اولمقدن استنکاف
ایتمکله منصب حجابتی آخره تقلید و تفویض ایتمش ایدی کذلك دولت عباسیه یه بعض
اوقاتده امرا تغلب و استیلا ایدوب علی وجه الاستقلال دائرهٔ مملکتده حکم و تصرف ایدیلر
لکن متغلبهٔ امرا وقت تغلبلرنده تصحیح احکام شرعیه ایچون ینه خلفادن بیعت و انابت
ایدوب گویا خلیفهٔ اسلام طرفندن تنفیذ احکامه مأذون و مرخص اولملرینی ناسه اشعار ایله
غبار تهمتدن تبرئه ساحهٔ ذمت ایدرلر ایدی بو صورتده عهد خلافت عباسیه ده منصب وزارت
و رتبهٔ امارت ایکی نوع اوزره جاری اولوب بر نوعنه وزارت تنفیذ و نوع آخره وزارت تفویض
اطلاق اولنور اما وزارت تنفیذ اول رتبهٔ رفیعه درکه خلیفهٔ اسلام اریکهٔ سلطنتده مستقلا
قائم اولوب وزیر اعظمی کندی طرفندن حسن اختیاریله وکیل مطلق ایتمکله حل و عقد امور
و فتق و رتق مصالح جمهوره مرخص اولور لکن وزارت تفویض اول رتبه در که عباسیه نك بعض
جابرهٔ امرا دولته بر تقریب ایله تغلب و استیلا ایدوب نیروی بازوی تغلب ایله دولتده غالب
ایکن ینه صورت ظاهرده خلیفهٔ اسلام طرفندن تقلید وزارت تطالب اولمغله خلیفه دخی
امور خلافتی آکا تفویض و تقلیده مضطر اولوب حسب الاقتضا توکیله مجبور اولمغله مملکتده
حکم و تصرفی آکا مقصور اولوب بو تقدیرجه متغلبه دن ایکی شخصه منصب وزارت تقلید
اولنسه ایکی امامه عقد بیعت مشابه سنده اولمغله عقد بیعت امامینده جاری اولان خلاف
عقد وزیرینده دخی جاری اولوب تعدد خلفاده سبق ایدنك اقراری و احکام شرعیه امر وزارتده
دخی مرعی اولمغله اولك صحت و انعقادی و ثانینك انتقاض و انحلالی ترجیح اولنور بعده
کذلك دولت عباسیه نك نظامی مهمل و مختل اولوب ملوك اطراف تغلب و تسلط ایتمکله
مراسم خلافت طور قدیمندن خروج ایلدی لکن ینه متغلبهٔ دیالمه و سلاجقه دخی خلفایه
مخصوص اولان القاب و اسما و سائر اطوارده خلیفهٔ اسلام ایله مشارکت ایتمیوب دولت عباسیه ده
خلفانك اتباع و اعوانی اولان وزرا و امرایه مخصوص القاب ایله کندیلری ذکر و تسمیه دن دخی
تعزز و استنکاف ایتملریله طرف خلیفه دن سلطان کبی یا امیر الامرا کبی القاب سامیه ایله کندیلری
تلقیب ایتدروب وقع و شانلرینی خلیفهٔ اظهار و غلبه و استقلاللرینی اشعار ایدیلر
واثنای تغلبده وزیر اسمی انجق خلیفه نك کندویه مقصور امور مخصوصه سنی رؤیته مأمور
اولان شخصه اطلاق اولنور دولت عباسیه نك حال و شانی بو منوال اوزره جاری و مستمر اولدی
و ملوك اطرافك دولت عباسیه یه تغلبلری و اعجام و اتراکك طائفهٔ عرب ایله اختلاطی
سببیله لسان عذب البیان عرب متغیر اولوب لهجهٔ فصاحت و اسلوب بلاغت فاسد
و مختل اولمغله حفظ لسان ایچون علوم ادبیه و فنون عربیه تدوین اولنوب علم و انشا
صنعت و حرفت کبی کسب و تعلمه محتاج اولمغله وزرای عرب اعجام و اروامه تعلیم فنوندن

امتناع ایتمکین منصب ریاست وکتابت مهرهٔ لسانندن برینه توجیه وتفویض اولندی
بوندن ماعدا دولت عباسیه یه تغلب ایدن ملوک اعجامک کلام عرب لسانلری اولمامغله
فصاحت عرب بینلرنده مرعی ومقبول ومعتبر اولیوب اسلوب عربی اوزره تحریر اوامر
ومکاتیب اقتضا ایتدکده کتاب عرب وفضلای نجاددن برکسنه یه منصب ریاستی تخصیص
وعتبهٔ وزیرده خدمت واقامت ایتملک اوزره تعیین ایتدیلر واثنای تغلبده دولت عباسیه‌ده
ترتیب حروب وتجهیز جنود وتنظیم امور جمهورده مأمور اولان سردار وسپه سالاره
امیر اطلاق اولنور خوزهٔ خلافتده داخل اولان ممالکده تغلباً یا وکالتاً امر وحکمی نافذ
وجاری ایدن بعده دیار مصرده دولت اتراک ظهور ایدوب دولت عباسیه‌ده ملوک
دیالمه وسلاجقه وسائر تغلب ایدن رؤسای رجال امیر عنوانیله مراسم وزیر خلیفهٔ مجو
وکیلنه مخصوص وامیر کبیرلک محکومی اولدیغی معلوملری اولمغله دولت اتراکده حل وعقده
مأمور اولان سردارلر عنوان وزارتله ذکردن استنکاف ایدوب حالا دیار مصرده بو عصرده
جاری اولدیغی اوزره کندیلره نائب ووکیل مال اولان دفتردارلره وزیر اطلاق ایتدیلر اما
ممالک اندلسده اوائل دولت بنی امیه‌ده وزیر اسمی موضوع اصلیسنده باقی قالوب حل
وعقد امور وتنظیم مصالح جمهوره مأمور اولان دستورلره اطلاق اولنوردی بعده اوا
دولتلرنده رتبهٔ وزارت نظارت عامه‌دن مصروف اولوب امور کلیه‌دن هر امرده بر وزیر
مخصوص تعیین اولنمغین تعدد شرکا ووکلا ایله منصب وزارت درجهٔ استقلالدن
ساقط ومنحط اولدی ازجمله نظارت حساب اموال‌ه بر وزیر ومنصب ریاسته بر
وزیر وتفتیش مظالمه بر وزیر ورؤیت امور قلاع وثغوره بر وزیر نصب وتعیین اولنوب
ومأمور اولدقلری خدمات دولتی رؤیت ایچون بونلره بساط مفروشه ایله مزین بر سرای
مخصوص تعیین اولنمش ایدیکه اول سرایده جمله‌سی هر کون جمع اولوب مأمور بهلری
مأمور اولدقلری اموری بر وجه استقلال تنظیم وتمهید ایدرلر ایدی ووزرادن بری
دخی حاجب باب دولت ونکهبان درگاه سلطنت اولوب خلیفه ایله ووزرا بیننده واقع
اولان امورده محرم واحراز شرف قرب سلطان ایله مکرم اولمغله رتبه ودرجه‌سی سائر و
زرادن اعلا اولوب جمله‌یه تصدر وتقدم ایله انکشت‌نمای مشیران بنام ایدی و اندلسده
واقع دولت امویه‌ده حاجبلرک پایه ورتبه‌سی دولتلری انقراضنه دک عالی ورفیع اولوب
حتی اندلسده ملوک طوائف حاجب عنوانیله ذکری سرمایهٔ مباهات عد ایتمشلر ایدی ودولت امویه
دولتندن صکره افریقیه وقیروانده شیعهٔ ادارسه وعبیدیین دولتلری ظهور ایدوب اوائل
حاللرنده دولتلری جاری اولان طور عربیت وآیین بدویت طینت وجبلتلرنده مرکوز
اولمغله حضری وبلدیلره مخصوص شعار سلطنتدن غافل اولوب والقاب واسمادن ذاهل

ایدیلر بعد زمان دولتلری ممتد وبنیان سلطنتلری مشید اولوب اختلاط رجال ایله وضع
اسما والقابده دولت امویه وعباسیه یه تقلید ایتدکلری تواریخ ملوک فاطمیین‌ده مذکور
ومسطوردر بونلردن صکره دیار غربده محمد بن تومرت مهدی عنوانیله موحدین دولتی
ظهور ایتدکده رجال موحدین دخی عربی طینت بدوی خلقت اولوب کلفت حشمت ایله مألوف
اولمدقلریله اوائل دولتلرنده مراسم ملک وسلطنته اعتبار ایتمیوب بالجمله امور مملکتی ومناصب
ملک وسلطنتی وزیره تفویض ایتدیلر بعده کروه موحدینک بنیان دولتلری مؤسس
ومشید اولوب رسم بداوت طور حضارته مبدل اولمغله دولت امویه رجالنه اقتدا ایدوب
حل وعقد امور دولت درگاه خلافته ورود ووفود ایدن اعیان واشرافک احوالی
اماللرینی حضور خلیفه یه عرضه وهر برینک مرتبه ومقامنه لایق مراسم تحیت وتعظیمی
تعلیم واجرایه مأمور اولان حاجب کبیره تفویض ووزیر عنوانیله ذکری اکا تخصیص
ایتدیلر ومنصب حجابتک قدر وشانی دولت موحدینده کتدکجه متزاید ومترقی اولوب
الی یومنا هذا حاجب کبیر جمله وزرایه تقدیم اولنور اما دیار شرقده واقع دولت اتراکده
حاجب کبیره دوادار اطلاق اولنور کتابت اسرار سلطنت یعنی منصب ریاست ایله بلاد
بعیده یه منزلا ایله امور مهمه ایچون ارسال اولنان اغایان دولتک اموری دخی دواداره
مفوضدر والله متولی الامور منصب حجابت معلوم اوله که بوندن اقدم ذکر
اولندیغی اوزره دولت امویه وعباسیه‌ده حاجب اسمی دیوانلره وسائر اوقاتده خلیفهٔ
اسلامه عرض اولنه جق موادی تبلیغ وانها ایدوب واعیان دولتی مجلس خلیفه یه
دلالت ایدن کسنه یه اطلاق اولنوردی لکن عزل ونصبی دولتین مذکورتینده وزیر
اعظملره مفوض اولوب وزرانک محکوم وفرمانبری اولمغله خلفایاننده قرب ومنزلتی
نه کلو زیاده ایسه ده ینه رتبه وپایه‌سی وزارت مرتبه‌سنه بالغ دکل ایدی وکذلک
دیار مصرده واقع دولت اتراکده حاجب ودوادار دخی نائب عنوانیله معروف اولان
وزیر اعظملرک تحت حکمنده محکوم اولوب ایام معتاده‌ده ترتیب دیوان واستقبال
اشراف واعیانه مأموردر لکن ممالک اندلسده واقع ملوک امویه وقتنده منصب حجابت
بر رتبه‌یه بالغ ایدیکه مجلس سلطانه خواص وعوامک دخول وحضوری حاجبلرک اذننه
موقوف اولوب وزرا وامرا وسائر وکلای دولت ایله سلطان بیننده واسطه اولمغله قدر
ومنزلتی جمله‌دن اعلا اولدیغی حجاب دولت امویه‌دن ابن جدیر وامثالی حاجبلرک
احوالی بیاننی متضمن تاریخلرده مسطوردر شویله‌که ممالک اندلسده بنی امیه وقتنده
حاجب کبیر اولان منصور بن ابی عامر واولادلری ملوک امویه‌یه تغلب ایدوب بالجمله
حل وعقد امور وفتق ورتق مصالح جمهوره مالک اولدقلرنده دخی دولت مذکوره‌ده

رتبهٔ حجابتك عز و اعتباری و رونق و اشتهارینه بناءً ینه حاجب لقبیله ذکر و تلقیبی
اختیار ایتدیلر بوندن صکره ممالك اندلسده طوائف ملوك ظهور ایدوب انلر دخی
اسلافی اولان متغلبهٔ امویه مسلکنه سالك اولمغله حاجب عنوانیله ذکر و اشتهاری شعائر
فخر و مباهات ایدوب سائر مراسم و القاب و اوضاع و اطوارده دخی متغلبهٔ امویه یه
اقتدا ایتدیلر لکن دیار اندلسده طوائف ملوك وقتنده حل و عقد ممالك اولان رئیس عسکر
حاجب اسمندن غیری ذوی الوزارتین عنوانیله دخی تلقیب اولنوب حاجب لفظیله
منصب حجابته ذوی الوزارتین لقبیله سیف و قلم منصبلرینی جمعه اشارت قصد ایدرلر
بوندن صکره مغرب ایله افریقیه ممالکنده موجود اولان دولتلرك رجالنده دخی مشرب
بداوت و غلظت و خشونت غالب اولوب هنوز آداب حضارت و مراسم سلطنت ایله مألوف
اولمملریله حاجب کبی و ذوی الوزارتین کبی القاب و اسمادن غفلت ایدوب طور عربده
رسوم و آداب و اسما و القاب [illegible] رعایت ایتدیلر انجق دیار مصرده عبیدیین دولتی
ظهور ایدوب اساس شوکتلری محکم و بنیان سلطنتلری رصین و متین اولدقده فی الجمله
القاب و رسوم دولته مراعاتدن خالی اولمدیلر و عبیدییندن صکره ینه دیار غربده
موحدین دولتی ظهور ایتدکده انلر دخی رسم بداوت اوزره اسباب عز و حشمته التفات
ایتمیوب تعیین حدود و مراتب ترتیب القاب و مناصب ایتمه ملریله رتبهٔ وزارتدن غیری
سائر مراتب بینلرنده مجهول و مبهم ایدی و دولت موحدینده وزیر اسمی دخی مستشار و
امور دولت و محرم اسرار سلطنت اولان کاتب السر سلطانی و رئیس الکتاب دیوانیه مخصوص
اولوب محاسبات اموال و مطالبات عمال خصوصی دخی وزیره مفوض ایدی بعد زماندن
موحدین دولتنده رتبهٔ وزارت اهل نسب دولت و اقارب بیت سلطنت اولان رجاله
مخصوص اولوب خارجدن اجانب و اباعده اطلاق اولنمز ایدی اما دیار افریقیه ده ملوك
بنی حفصك اوائل دولتلرنده تقدم و ریاست رأی و مشورت ایله حل و عقد امور و مأمور
اولان وزیره مخصوص اولوب بینلرنده شیخ الموحدین عنوانیله معروف و مذکور ایدی
و دخی حفظ ثغور و بلاد و ترتیب حرب و جهاد و عزل و نصب ولاة شیخ الموحدینه مفوض
اولوب کیفما یشاء و یختار تنظیم امور و ترتیب مصالح جمهورده مطلق العنان ایدی
و کذلك بنی حفصده شیخ الموحدین عنوانیله معروفاولان وزیردن ماعداسنه رجال
موحدیندن تحصیل اموال دولت امینی و حساب و ایراد عمال بر دفتردار دخی منصوب اولوب بینلرنده
صاحب الاشغال اسمیله معروف و مذکور ایدی و دفتردار ملوك بنی حفص طرفندن رخصت
کامله ایله مأذون و مرخص اولمغله بالجمله ضبط و دخل و خرج دولت و امور خزینهٔ
سلطنت بروجه استقلال اکا مفوض اولوب امنا و عمالك حساب و کتابی و ادارهٔ

تکاسل ایدنلری ملتزمینك عتاب و عقابی طرفندن ترتیب اولنور ایدی و دولت بنی حفصده
مناصب قلمیه دن منصب ریاست دخی کتم اسرار و وسیلهٔ انشا ایله موصوف بر کاتب ادیبه
تخصیص اولنوب دفتردارلق کبی سلاله موحدینه تخصیص اولنمامشیدی زیرا رسم انشا
و املاده رجال موحدین راجل اولوب لهجهٔ فصاحت و اسلوب بلاغتدن غافل اولمغله سلاله
نسبلرندن خارج مهرهٔ کتابدن برینه تفویض اولنوردی بعده کتدکجه دیار غربده ملوك بنی
ابی حفصك دائرهٔ ملك و دولتلری واسع اولوب بنیان عز و حشمتلری متین و مشید اولمغله
سرای سلطانیده واقع خواص و مقربین و سائر خدمت سلطانیه نك وظایفی و مطبخ و خور
مصارفی ترتیبی ایچون بر ناظر مخصوص نصب و تعیین اولنوب خدمهٔ خاصهٔ حرمسرای
سلطنتك قدر و منزلتلرینه لایق کسوه و نفقه و علوفه و وظیفه لرینك ترتیب و تکمیلی
و خزینه و سائر محللردن جمع و اخذ اولنجق اموالك تحصیلی ناظر مزبورك عهدهٔ امانتنه
تحمیل اولنوب بینلرنده حاجب عنوانیله تسمیه و تلقیب اولندی و ذکر اولنان حاجب منشی
و کاتب اولمدیغی صورتده آخره تفویض اولنمق معتاد و مرسوم ایدی و حاجب مذکور مجلس سلطانه
دخول و حضوره مرخص اولوب اصحاب مناصبی علی مراتبهم دیوانلرده و سائر مجالس معینه ده
حضور سلطانه دلالت و تعلیم آداب تعظیم و تحیته مأمور اولمغین ملوك ایله وکلای دولت
میاننده واسطه اولوب یوماً فیوماً قدر و منزلتلری عالی و رفیع اولدی شویله که اواخر دولت
بنی ابی حفصده بالجمله مناصب سیف و قلم حاجبلره مفوض و مسلّم اولوب رتبه و منزلتی و
وزارت و صدارت مرتبه سنه بالغ اولدی بعده برمدت مرورنده ملوك بنی ابی حفصك
ایکنجیسی اولان ملك وقتنده حاجبلری اولان سلطانه تغلب ایدوب بالجمله امور سلطنتی کندویه
قصر ایله سلطانی حکم و تصرفدن حجر ایلدی بعده ملك مزبورك اولاد و احفادندن
سلطان ابو العباس علی بروجه استقلال دائرهٔ ملکده حکم و تصرفه مالك اولوب حاجبلر
تغلبنی دفع و منصب حجابتی رفع ایله تمشیت مصالح دولته بالذات مباشرت و مبادرت
ایدوب برفردی امور دولتده تشریك ایتمدی و حالا اشبو عصرمزده دولت بنی ابی حفصك
آیین و نظامی بو منوال اوزره جاری اولوب ملوك و سلاطینی ناسدن احتجابی ترك و
حجابی رفع ایله تنفیذ اموری کندولره حصر ایلدیلر اما دیار غربده قوم زناته نك اعظم
و اکبری اولان ملوك بنی مرین دولتنده خدمت حجابت مهمل و متروك اولوب انلرده نصب
حاجب معتاد و مرسوم دکل ایدی لکن ریاست حرب و جهاد و حفظ ثغور و بلاد وزیره
و امر حساب و انشای کتاب اصحاب قلم و رقمدن بر کاتب خوش تعبیره تفویض اولنوب کاه
قدیمدن ترتیب کردهٔ خاندان دولتلری اولان رجاله و کاهیجه دخی حساب و کتابت اهل اولان
اجانبه دخی توجیه اولنوردی اما ینه دولت مرینده نصب و سائر دولتده جاری کی تغلب

اوزره مرغوب ومعتبر اولمیوب انلرك لسانی اوزره دوادار اطلاق اولنان كمسنه یه خدمت
حجابت تفویض اولنوردی ودوادار مزبور رئیس بوابین درگاه دولت اولوب تحت حكمنده
اولان بوابلری خدمات سلطانیه یه رؤیته تعیین وعقوبته مستحق اولان اصحاب جرمك
عقوبتلرینی ترتیب وسجن سلطانیده محبوس ومسجونلرك حفظ وحراستی اكا مفوض ایدی
كذلك مصالح عامه ایچون عقد اولنان دیوانلرك ترتیب ایدوب واركان دیوانی محللرینه
اجلاس وارباب مصالحی دیوانه احضار خصوصی اكا مفوض اولمغله خدمت حجابت وزارت
صغرا مقامنده ایدی اما ینه دیار غربیه‌ده ملوك بنی عبد الواد دخی فی الاصل بریه وبادیه‌ده
نشئت ایدوب آداب ورسوم سلطنت معلوملری اولمامغله اوائل دولتلرنده نصب حاجب
وسائر ترتیبا اقتضا ایدن مناصب ومراتبه مراعات ایتمدیلر بلكه سلالهٔ بنی عبد الواد
ملوك بنی ابی حفصك زبیت كردهٔ خاندان دولتلری اولوب سایهٔ عنایتلرنده مربی اولملریله
انلردنصكره سریر ملك ودولته نائل اولدقلرنده اكثر اوضاع واطوارده آل ابی حفصه
اقتدا ایدوب سرای سلطانیده خواص خدمت سلطانیه‌نك امورنی ومطبخ ولحوم مصارفنی
رؤیت ایچون بر ناظر نصب وتعیین وحاجب اسمنی اكا تخصیص ایتدیلر وبعض اوقاتده
دخی جمع اموال دولت ومنصب ریاست دخی حاجب مزبوره تفویض اولنوب تعدد مناصب
ایله درجهٔ عز وشانی رفیع ودائرهٔ حكمی وسیع اولدی اما الاندلس ملوكی دولتنده
دفتردارلره علی الاطلاق وكیل وحل وعقد اموره مأمور وكیل مطلقه وزیر اطلاق اولنوب
بالجمله لازمهٔ منصب ریاست اولان تحریر تلخیص ودرسید برات دخی قلم وزیر ایله رؤیت
اولنوردی وسلطان ممالك اندلس دخی توقیع مقامنده قائم امضا اولمق اوزره عنوان منشورده
كندی قلمیله بر ایكی كلمهٔ مخصوصه رسم واملا ایدوب سائرده ولده جاری اولدیغی اوزره ختم
وطغرا كبی علامهٔ مخصوصه رسمی بینلرنده مرسوم ومتعارف دكلدی اما دیار مصرده واقع
دولت اتراكده ترتیب مناصب بو منوال اوزره جاریدر كه اعیان اتراكدن بر حاكم ذی جاه حاجب
نصب اولنوب داخل شهرده ضبط وربط اشرار ونظام نرخ واسعار اول حاجبه مفوضدر
وینه دولت اتراكده حاجبلرك عزل ونصبی وزیر اعظم مقامنده اولان نائب سلطانه مفوض
اولوب نائب ناظر دولت ووكیل سلطنت اولمغله حاجبلره امر وحكمی نافذ وجاری اولدقدن بعد
ماعدا ترتیب جهات وسائر توجیهاته ملوك اطراف طرفندن مأذون ومرخصدر بو دولت
اتراكده حاجبلرك جملهٔ خدمات لازمه‌سندندر كه حاكم وضابطه منقاد ومطیع اولمیان
خصوم واشقیایی اخذ ایدوب خصمیله مرافعیه احضار واطاعت وانقیاده اجبار ایدر
وینه دولت اتراكده وكیل مال اولان دفتردارلره وزیر اطلاق اولنور تحصیل باج وخراج
واوقات معینه‌ده معتاد اوزره اخراج اولنه‌جق مواجب ووظایفك ترتیبی وعمال وامنانك

حساب وتفتیشی اكا مفوضدر ودیار مصرده طائفهٔ قبط حساب وكتابده ماهر اولوب قدیمدن
دفتردارلق خدمتی انلره مخصوص اولمغله دولت اتراكده اكثریا انلردن بری دفتردار نصب اولنور
كاهیجه دخی مقتضای وقت اوزره حركت مصلحت اولمغله اعیان اتراكدن بر شخص لایقه
دخی توجیه اولنوب عرف قدیم ودأب مرسومه مخالفت اولنور والله تعالی مدبر الامور و
متصرف فیها بحكمته فصل فصل ثالث اوتوز ایكنجی فصل خزینهٔ دولته عائد اولان ایرادك
جمع وتحصیلنه ومصارف لازمه‌نك ترتیب وتكمیلنه مأمور اولان دفتردارلرك هر دولتده
حال وشانی ورتبه وعنوانی بیاننده در معلوم اولدیكه بو خدمت جلیله هر ملك ودولتك
وظایف ضروریه وخدمات كلیه‌سندن اولوب عمال وامنا یدلریله اخذ وجبایت اولنان اموال
دولتی جمع وتحصیل وطوائف عسكریه‌نك مواجب معینه‌لرین ترتیب وتكمیل ایتدكدنصكره صحیفه
دفترده ثبت واملا اولندیغی اوزره وقت وزمانیله اخراج واعطا خصوصی دفتردارلره
مفوضدر واموال الخزینه‌یی اسراف واضاعتدن صیانت ووقت وزمانیله مصارف مهمه‌سنه
صرفنده دقت خدمات لازمه‌دن اولوب بو امرك نظامی فن حسابده جزء كبیره موقوف
اولمغله فن مزبورده ماهر حساب وكتاب بینلرنده مرعی ومتداول قانون وقاعده اوزره بالجمله
ایراد ومصارف دفاتر محاسباته ثبت وقید اولنوب لدی الحاجه خرده بینان حساب اول
دفترلره نظر وموجب ومقتضاسیله عمل ایدرلر ودخی معلوم اوله كه لفظ دیوان دفتر
حساب وسائر مجموعهٔ اشعار مقوله‌سی كتابه اطلاق اولندیغی كبی مستوفیان اموال و
محاسبات وعماله مخصوص اولان مجلس ومكانه دخی اطلاق اولنوب لفظ دیوان بو ایكی
معنا بیننده علی وجه الاشتراك مستعمل یاخود معنای اولده حقیقت ثانیده ذكر حال اراده
محل طریقیله مجاز مرسل اولوب بعض علما وجه تسمیه‌یی بویله توجیه وتصحیح ایتدیلر كه مقدمه
اكاسرهٔ فرسدن بر یوم من الایام كتاب اقلام حسابه نظر ایدوب بونلر اعمال قلم ووضع رقم ایله
حساب وكتابه شغل ایتدكلرنده تصحیح فكر وتسهیل عمل ایچون خود بخود محادثه وكندی نفسلریله
مكالمه ایتدكلرین شهود ومعلومی اولدقده بونلرك بو مقوله وضع وحركتلرینی اطوار مجنونه
تشبیه ایدوب اصحاب اقلامی لسان فرسده مجنون مرفوع القلم مستعمل اولان دیوانه اسمیله تسمیه
ایلدی بعده مكینده مكانه نقل طریقیله استعمال دفتر ایچون كتابه مخصوص اولان مكانه
اطلاق اولنوب وكثرت استعماله بناءً تخفیف مطلوب اولمغله آخرنده اولان حرف ها حذف
واسقاط ودیوان لفظی اختیار اولندقدنصكره كاه مكان كتابده وكاه دفتر حسابده استعمال
اولندی وینه وجه تسمیه‌ده بعضیلر دیدیلر لفظ دیوان فی الاصل لسان فرسده انس معنالی
اولان جن معناسنه اطلاق اولنوب بعده مهرهٔ فن حسابده كتاب ذوی الالبابه اطلاق
اولندی زیرا فن حساب ذهن ثاقب ورأی صائب ایله اعمال فكره موقوف اولوب وعواقب

اموره وصول اصحاب علم وشعوره مخصوص اولمغله كتاب ومحاسبين عقل وذكا واحاطهٔ
اموروده اجسام لطيفهٔ روحانيه يه مشابه اولمغين ملوك فرس وقتنده كتابه على وجه الاستعاره
ديوان اطلاق اولنور دكلى بعده حرفها حذف اولنوب دفتر حساب ايله مكان كتاب بيننده
على وجه الاشتراك استعمال اولنديغى عنوان فصلده مذكور اولدوغى كبى فصل آتيده دخى
انشاء الرحمن ذكر وتفصيل اولنور ودخى بعض دولده خدمت دفترداري على وجه الاستقلال
شخص واحدك عهدهٔ امانتنه تحميل وتفويض اولنوب بالجمله ضبط وايراد دولت وترتيب
مصارف سلطنت اول شخصك كف كفايتنه تسليم اولنور وكاهيجه دخى خدمات امور
ماليه برقاج شقه تقسيم وتفريق وهر شقه بر دفتردار مخصوص تعيين اولنوب هر برى
مأمور اولدوغى خدمتى رؤيتده مستقل اولور نتكيم بعض دولده طوائف عسكريه نك
مواجب ومصارفلرينى تكميل وعلوفه لرينه ضم وترقى وحط وتنزيل خصوصى كتاب
اقلامدن برشخصه تفويض اولنوب سائر امور ماليه يه مداخله ايتدن دفتردارلرك قلم و
حكومتلرندن افراز اولنمشدر معلوم اوله كه دولتلرك ابتداى ظهورنده دفتردار نصبى
ممكن اولميوب بلكه اول مالك جديدك رجالى اعدا وخصوملرينه غلبه واستيلا ايدوب
متبوعلرى اولان سلطان زمام اموره مالك وحرب وقتالدن فارغ اولدقدنصكره تحصيل
منافع ملكه همت وترتيب مواجب ووظايفه مباشرت ايتدكده داخل حوزهٔ تصرفى اولان
ممالكى تحرير ودخل وخرجنى ضبط وتقدير ايدوب خزينه يه عائد اولان اموال ورسومى
تحصيل ايچون ناظر بيت المال ووكيل اموال اولمق اوزره بر دفتردار نصب ايدرلر ودولت
اسلاميه ده ابتدا دفتر وديوان وضعى عمر ابن الخطاب رضى الله تعالى عنه حضرتلرينك
ايام خلافتلرنده واقع اولوب نصب دفتردار اول امام عادل وخليفهٔ بيمعادلك رأى
منير وامر شريفلريله اولمشدر اصلى بويله دركه زمان خلافت فاروقده ابو هريره رضى الله
تعالى عنه عامل بحرين اولوب اول مملكتدن اموال وافره ايله مدينهٔ منوره يه تشريف
ايتدكده جمع وتحصيل ايتديكى اجناس نقود وعروضك وفرت وكثرتى ومسلمين بينلرنده
توزيع وقسمتى صعب اولمغله حساب وكتابه محتاج اولوب وصحابهٔ كرام صنعت خط
وكتابت ايله مألوف اولمامغله بينلرنده دفتر وديوان وضعى معهود ومال بحرين كثير
اولمغله لسانا ضبط وتعدادى عسير اولمغين امراى اصحابدن خالد بن وليد رضى الله
تعالى عنه حضرتلرى ملوك شام اموال واسامئ عساكرى دفتر ايله ضبط ايدرلردى بو
حضرت عمره وضع ديوان ايتمك اوزره اشارت ودلالت ايتمكله امير المؤمنين حضرتلرى
دخى كلام خالدى تحسين ايدوب وضع دفتر وديوانى استحسان ايلدى بعضيلر دخى
ديديلركه امراى فرسدن هرمزان حضرت عمرك اطراف وممالكه بى دفتر وديوان عسكر

ارسال ايتديكنى كوردكده ديديكه بونلرك ايچنده غيبت وفرار ايدوب محلنده موجود ومواجبه
مستحق اولميتلر معلوم اولمق ايچون دفتر اولمق لازمدر ديو حضرت عمره وضع ديوانى عرض
وانها ايلدى لكن لفظ ديوان فارسى اولوب بين العرب معلوم اولمامغله حضرت عمر لساندن
فرسده ديوان نه معنايه در ديو هرمزاندن سؤال بيوردوب اولدخى دفتر عسكر وجريدهٔ
مالدر ديو بيان ايتدكده هرمزانك رأيى مصلحت عد اولنوب باجماع اهل ديوان شريعت ايله
حفظ اسماء رجال وضبط رسوم واموال ايچون دفتر وديوان ترتيبنه قرار ويريلوب كتاب
قريشدن عقيل ابن ابى طالب ومخرمه بن نوفل وجبير بن مطعم طرف خليفه دن دفتر وديوان
ترتيبنه مأمور اولديلر انلر دخى ترتيب انساب اوزره جيش اسلامى ثبت وتحريره مبادرت
وهاشميه ايتمكين احراز شرف نسب ايله سلطان انبيايه اقرب اولان رجالى عنوان سرنامهٔ
ديوان ايدوب بعد الاقرب فالاقرب مدلولى اوزره سائر جنود موحدينى على مراتبهم ترتيب
وتحرير ايتديلر وسعيد بن مسيب حضرتلرندن امام زهرى روايتى اوزره وضع ديوان
عمرى خلافت فاروقده سنين هجريه نك يكرمنجى سنه سى محرمنده واقع اولوب اجماع اصحاب
وامر فاروق منيع الجنابله شرفياب وقوع اولديغى زبدهٔ اقلام وقايع نويسان سير خير
البشردر اما دفتر عشر وخراج عهد بعثت وزمان رسالتدنصكره دخى قبل الاسلام
بولنديغى منوال اوزره ابقا اولنمغله دفاتر اموال العراق لسان فارسى وديوان شام زبان
رومى اوزره ثبت دفتر اولنوب ممالك اسلاميه ده جمع وتحصيل اولنان اموال ورسومك
ضبط وحسابى كتاب فرسه وروميه تفويض اولنمشيدى وقتاكه خلفاى امويه دن عبد
الملك بن مروان صدر ديوان خلافت اولوب وسعت مملكت وقوت وشوكت جميله اسلامى
غالب اولمغين رياض ملكه بهجت وحديقهٔ دولته رونق وطراوت كلوب فنون صنايعده حذاقت
ومهارت خصوصا فن حساب وكتابده ممارست اصحابى رجال الظهور ايتمكله عبد الملك
اردن واليسى سليمان بن سعده دفتر شامى لسان روميدن زبان تازى يه نقل وترجمه ايتمك
اوزره امر ايدوب اولدخى اسلوب عربى اوزره ديوان شامى تحرير واملا ايلدى بو قضيه يه
عبد الملكك كاتبى سرجون نام اديب ذوفنون واقف اولدقده كتاب روميه خطابا ايدوب
شمديدنصكره دولت اسلامدن مستغنى اولمغله كسب معاش وتحصيل كفافده صنعت
كتابتدن غيرى طريق اخره سلوك ايدك ديو روم كاتبلرينك منقار كبر ونخوتلرينى كسر ايلدى
كذلك ممالك عراقده دفتر خراج دخى لسان فرس ايله ثبت وتحرير اولنور ايكن جبابرهٔ
امرادن حجاج بن يوسف ثقفى نك كاتبى صالح بن عبد الرحمن لغت فرس وعربيده ماهر
وبو ايكى لسان اوزره انشا واملايه قادر اولمغله حجاج صالحه ديوان عراقى لسان فرسدن
عربى يه نقل ايتمك اوزره امر ايلدى واشبو صالح بن عبد الرحمن كنديدن اقدم حجاجك

خدمت کتابتنده اولان زاذان فروخ نام کاتب ادیبك تلمیذ خاصی اولوب صناعت کتابتی
اندن اخذ ایتمکله زاذان فروخ ابن اشعث محاربه‌سنده قتل اولندقده حجاج صالحی انك یرینه
کاتب دیوان نصب وتعیین ایدوب ودیوان عراقی وجه مشروح اوزره وضع وترتیبه امر ایتمکله
صالح دخی کتاب فهرسه رغماً دفتر خراجی لسان عربی‌یه نقل وترجمه‌ده اهتمام تام ایدوب اهل
اسلامی کتاب فهرسك زیر بار منتلرندن تخلیص ایلدی ومشاهیر ادبای عربدن عبد الحمید بن
یحیی صالح بن عبد الرحمن حقنده لله در صالح ما اعظم منة علی الکتاب دیو انشای مدح
وثنا ایدردی یعنی صالح بن عبد الرحمان دولت اسلامیه‌ده خدمت کتابتی رقم نویسان فهرسدن
اخذ ایله کتاب مسلمین اوزرینه منت عظیمه‌یی موجب بر سنت حسنه ابداع واختراع ایلدی
دیو عبد الحمید بن یحیی اظهار مدح وثنا ایلدی بعده دولت عباسیه‌ده ضبط اموال ومحاسبهٔ
عمال خصوصی اصحاب قلم ورقمدن حساب وکتابه قادر اکابر رجاله تفویض اولنوب وزرای
بنی عباسدن بنی برمك وبنی سهل بن نوبخت وانلرك امثالی صدور امرایه تخصیص اولنمشیدی
اما عمال وامنادن تحصیل وخزینهٔ سلطنته تسلیم اولنان اموال بیت المالك دخل وخرج
وبذل وصرفی وتجهیز جیوشه متعلق احکام شرعیه‌نك بیانی وقهراً یا صلحاً فتح وتسخیر
اولنان ممالکك تعیین وتمییزی ونصب نظار وکتاب وسائر امور حسابك شرعاً شروط
وقیودی کتب احکام سلطانیه‌ده علی التفصیل مسطور اولوب اشبو تألیفمزده قصدمزدن
خارج اولمغله انلرك بیاننه تصدی وتعرض اولنمدی زیرا اشبو شیرازه بند جمع وتألیف
اولدیغمز کتابدن مقصودمز طبیعت ملك ودولت ومزاج سلطنت اوزره جاری اولان احکام
واحواله مقصور اولوب امور شرعیه بیانی کتب فقه شریفه حواله اولندی معلوم اوله که
منصب نظارت مال ورؤیت محاسبهٔ اموال الخدمات ملك ودولتده بر خدمت عظیمه
اولوب ترتیب ونظامی موجب کمال وترك واهمالی باعث اختلال اولدر زیرا تأسیس مبانی
ملك ودولت ترتیب جنود وحفظ اموال وتنفیذ اوامر واحکامه منوط وموقوف اولمغله
ملوك وسلاطین اقامت حرب وجهادده اصحاب سیفه وانفاذ احکام وحساب اموالده
ارباب اقلامه محتاج اولوب مناصب سیف وقلمی اهلنه توزیع ورجالنه تخصیص ایله
حفظ مصالح ملك ودولت ایدرلر تتمیم بلاد اندلسده ابتدا دولت بنی امیه‌ده بعده ملوك
طوائف وقتنده مناصب سیف وقلم بر وجه استقلال رجالنه تفویض اولنوب امور حرب
وجهاد امرایه ومنصب ریاست موقع دیوانه وجبایت اموال دفتردارلره تخصیص
اولندی کذلك دیار مغربده موحدین دولتنده دخی تحصیل اموال وتفتیش عمال ایچون
موحدیندن برکسنه نصب وتعیین اولنوب وقت وزمانیله اخراج مواجب وترتیب مصارف
انلرك معرفتیله رؤیت اولنور ایدیکه اول کسنه موحدین بینلرنده صاحب الاشغال عنوانیله

معروف ومشهور ایدی لکن اطراف ونواحیده واقع ممالکك دفتردارلقلری اصحاب اقلامدن
موحدینك غیری رجاله تقلید اولنور ایدی اما بنی ابی حفص ملوکی افریقیه‌ده سریر ممالك
ودولته مالك اولدقلرنده دیار اندلسده ممالك افریقیه‌یه نقل وهجرت ایدن اصحاب اقلامی
بو خدمتده استخدام ایدوب کندی دولتلری رجالندن مستغنی اولدیلر نته کیم ممالك اندلسده
غرناطه جوارنده واقع قلعه اصحابی اهالیسندن بنی ابی الحسین دیمکله معروف بنی سعد
دیار اندلسده مناصب اقلامدن بعض خدمتلرده استخدام اولنوب قبیلهٔ مذکوره‌نك فن
حسابده ماهر ومهارت وممارستلری اولمغله ملوك بنی ابی حفص انلری ناظر اموال وصاحب
الاشغال ایتدیلر بعده ملوك موحدین دخی بنی سعده میل ورغبت ایدوب دفتر اموال
ونظارت بیت المالی انلره تفویض ایله طائفهٔ موحدینی امور مالیه‌یه مداخله‌دن
منع ایتدیلر بوندنصکره دولت موحدینده منصب والای حجابت رفعت بولوب حاجب
کبیر اولان امیر حل وعقد اموره مالك اولدقده دفتردارلق منصبی دخی کندویه مخصوص
اولمغله مال خزینه‌یی جمع وتحصیل ومعارف مهمه‌یه خرج وصرف خصوصنی رؤیته
طرفندن برکسنه‌یی توکیل ایدوب منصب دفتری اول کی مرتبه‌سندن ساقط ومنحط ودفتردار
جباة اموال امنا وعمال زمرهٔ سنه ملحق اولدی اما حالا بو عصر وزمانده دولت بنی مرینده
باج وخراج وسائر رؤیت امور مالیه خصوصی بر وجه استقلال ارباب اقلامدن برکسنه‌یه
تفویض اولنوب بالجمله محاسبهٔ اموال ومؤاخذهٔ عمالك انك قلم ورقمنه تفویض اولنمشدر
لکن بونه امور کلیه‌یی سلطانك وکیل مطلق اولان وزیر عرض وتلخیص ایدوب بالجمله تنفیذ
وتوجیهه وزیرك امر ورأینه منوط وموقوفدر اما دولت اتراکده ملك ومال جهتیله شوکت
وقوت ووسعت وفسحت مزید اولوب دخل وخرج دولت کثیر اولمغله امور مالیه مراتب
عدیده‌یه تقسیم اولنمشدر شویله که تجهیز جیوش واخراج مواجب ووظایف خصوصی
مستقل بر منصب اعتبار اولنوب صاحبی ناظر جیش وصاحب دیوان عطا عنوانیله
معروفدر وتحصیل مال وتولیهٔ اعمال ایچون دفترداره تفویض اولنوب السنهٔ اتراکده
اول دفتردار وزیر اسمیله مذکوردر ومناصب اقلام مرتبه مرتبه تفریق ورجال عدیده‌یه
توزیع اولنوب ودفتردار اول اولان وزیر جمله‌نك اوزرینه ناظردر زیرا ملوك اتراکك
ممالك دولتلری واسع وعظیم اولوب اطراف واکنافدن تحصیل اولنان رسوم باج
وخراج وسائر منافع وقواعد کثیر اولمغله تشخص واحدك رؤیت ونظامنه کفایت ایتیوب
رتبهٔ مالیه قلم قلم برر مستعد کسنه‌نك کف کفایتنه مسلم اولنمشدر وجمله خواجه‌کان اقلامدن
اموری ینه وزیر عنوانیله معروف اولان دفترداره راجع اولوب هر برینك مأمور اولدیغی
خدمتك رؤیت ونظامی انك رأینه موقوفدر لکن دفتردار اولان وزیر دخی با اینهمه

بنه نظارت عامه ده مستقل ومنفرد اولمیوب امور کلیهٔ مالیه ده بنه سلطان اتراکك اقارب
واهل عصبیتندن وعظمای اصحاب سیفدن بر امیر کبیرك رأی وامرینه تابعدر که اول امیره
رجال اتراك بیننده استاد الدار اطلاق اولنور واستاد دار عظمای جنود وکبرای اصحاب
سیوفدن بر امیر کبیره اطلاق اولنور که اموال عامه وخاصه نك حساب وکتابی دفتردار
اولان وزیر معرفتیله اکا عرض اولنوب اکثر مناصب قلمیه نك ترتیب وتوجیهی انك رأینه
موقوفدر ازجمله ناظر خاصکه بیت المال عامه دن خارج وسلطان اتراکك کندی دائره سنه
مخصوص ایراد ومنافعه نظارت ایدوب سرای سلطانی یه مخصوص بعض اموال الخاصه نك تحصیل
وترتیبنه مأموردر انك دخی امور استاد دار اولان امیر کبیرك حکم وامرینه مفوضدر لکن
دولت اتراکده ناظر مال اولان وزیر امرای سیوفدن اولورسه استاد دار اولان امیر کبیره
تابع اولمیوب امرینه منفرد ومستقل اولور وناظر خاص اولان کمسنه سلطانك عبید وممالیکندن
اولان خزینه دارینه تابع اولوب اول خزینه دار خزینهٔ خاصهٔ سلطانه عائد اولان اموال
خاصه نك بالجمله اخذ وقبضنه مأمور اولمغله ناظر خاص تعیین اولنان محللردن تحصیل
ایتدیکی مالی خازن داره تسلیم ایتمك امر وحکمیله عمله مأموردر دیار شرق وغربده واقع دولده
جاری اولدیغی اوزره خدمات قلمیه دن نظارت مال ومحاسبهٔ امواله متعلق مناصب خدماتك
احوالی تمام اولوب حالا بعنایة الله تعالی وتوفیقه عمدهٔ مناصب اقلام اولان منصب کتابتك
حال وشانی بیاننه شروع اولندی والله مصرف الامور لا اله غیره فصل فصل ثالثك
اوتوز اوچنجی فصلی دیوان سلطانی طرفندن اطراف ممالکه نشر واصدار اولنان اوامر ومناشیرك
مراسم تحریر وتوقیعی وحدود واحکاملك ترتیب وترقیمی ایچون موضوع اولان منصب کتابتك
کیفیت حالی بیاننده در معلوم اولا که صناعت انشا وکتابت واملا کرچه ذاتنده فن مرغوب
وکمال النظام عالمده امر مطلوب ایسه ده لکن جمیع دولده وظیفهٔ ضروریه اولمیوب بلکه
افهام خطاب وتحریر جواب نصابا نشادن حالی اولدیغی صورتده دخی دولتك قیام وثباتنه
خلل ویرمدیکی بریه وبادیه دن ظاهر وبادی وتهذیب حضارت وحلیهٔ صناعتدن حالی
اولان دولت وسلطنتلرك احوال واطوارندن ظاهردر لکن دولت اسلامیه ده اسلوب
انشایه همت واصحابنه رغبت بوندن ناشیدر که قرآن مبین لسان معجز بیان عربی
اوزره نازل اولوب وبهارستان اسلام کلبن فصاحت وبلاغت اولان قبیلهٔ قریشدن
سربر اورده ظهور اولمغله کتاب عرب حسن سلیقه وجودت قریحه ایله سبك ترکیب
کلام وعبارات بلیغه ایله افصاح مرامده ماهر وکامل اولوب تاروپوده حریر سخنی
منوال الفصاحت اوزره نسج وابراز ایدرلر ایدی حتی خلفای اسلاف معالی نصاب وشام
وعراقده امرای اصحاب منصب کتابتی اشراف سلاله واعیان قبیله لرینه تخصیص ایدوب

علاقهٔ قرابت ووسیلهٔ صداقت اولمغله جواهر اسرار دولتی انلرك حقهٔ سینهٔ عهدهٔ
امانتلرینه ایداع ایدرلر ایدی وقتاکه تطاول عهود وقرون واختلاط اعجام وروم ایله
لسان عرب فاسد ومختل اولمغین حفظ ملکهٔ لسان ترتیب قواعد فنون عربیه ایله کسب
وتحصیله محتاج اولوب لسان عرب حرفهٔ ادبیه ایله تعلم واکتساب اولنور صنعت اولدقده اقارب
ملوکده دخی حسب السلیقه سبك انشایه قادر رجال معدود اولمغله خدمات اقلام حرفت
ادبیه وعلوم عربیه ده ماهر اجانب واباعده تقلید وتفویض اولندی ودولت عباسیه ده
منصب توقیع وریاستك وقع وشانی زیاده رفیع اولوب تنظیم امور وترتیب مصالح
جمهورده رئیسلرك استقلال وانفاذلری بر حده بالغ اولدیکه اطراف واقطاره تحریری
اقتضا ایدن امر ومنشورلری رئیس کتاب کندیسی ایله ترقیم وانشا وعلامت ونشان اولنق
اوزره اخرینه امضا ایدوب بعده خلیفه نك اسم ورسمی حاوی مهر وخاتمنی موم سرخ کبی
بعض اجزادن معمول طین ختم تعبیر اولنور بر طین مخصوصه غمس والقا ایتدکدنصکره
صحیفهٔ منشوری طی وجمع ایدوب ایکی طرفنی اول مهر معهود ایله مختوم ایدرلر ایدی ودولت
عباسیه دنصکره ظهور ایدن بعض دول اسلامیه ده دخی سرنامهٔ صحیفهٔ امر ومنشور
طغرای سلطانی ایله توقیع اولنوب انجق رئیس کتاب اول صحیفه نك زیر وبالاسنه رسم رسیده
اوزره بر علامت مخصوصه ثبت واملا ایدردی بعده غلبهٔ اصحاب سیف ایله صدور وامرا
درکاه خلافته تقرب تام ونفوذ کلام ایله ممتاز اولوب حل وعقد امور وتمشیت مصالح جمهورده
مستقل کتاب سلطنتك مبادی ظهور اسلامده اولان وقع وشانلری ساقط ومنحط اولدی تنبیه لکن
صحایف وامر ومناشیره تحریر اولنان نشان ورسیدلری تنفیذ احکام وعمل احکامده کافی اولمیوب
انجق سلطانك توقیع وطغراسی یا وزیرك متح وامضاسی دستور العمل اولمغله موقعاندن
دیوان دولت وکتاب سلطنت هر دولتك رسم معتادی اوزره اول نشان مخصوصی عنوانات صحیفه
منشوره ثبت واملا ایدر اولدیلر نته کیم دیار غربده دولت حفصیه ده منصب حجابت رفیع
الشان اولوب ضبط معاقد امور ونظم مصالح جمهور طرف سلطاندن بالجمله حاجب کبیره
تفویض وکرك سلطانه دخی تغلب ایتدکده بنه عنوان منشورده رئیس کتابه مخصوص
اولان علامت ونشان وتیرهٔ اسلاف اوزره کما فی الاول مرسوم ایسه ده لکن نفوذ احکام واعتبار
انام جهتیله تقویم منسوخ العمل کبی حکمی ملغا اولوب حاجب کبیر طرفندن مضمون امر ایله
عمل مفیدن مقوله نشان اختیار اولنورسه رئیس کتاب انی ثبت وتحریره مأمور ایدی
وبعض دولده ملوك وسلاطین حل وعقد امور وضبط وقایع جمهوره بالنفس کندی
مباشرت ایتمکله توقیع وطغرا دخی قلم سلطان ایله سرنامهٔ صحیفهٔ امر ومنشوره کشیده
قیلنوردی ومناصب اقلامدن بری دخی منصب رفیع توقیعدر که موقع دولت اولانکمسنه

دیوانلرده محضر سلطان انام وحضور خلیفهٔ اسلامده جلوس ایدوب درگاه اولی السلطنته
رفع اولنان رقعه لرك اوزرینه سلطانك امر وفرمانینی اسلوب بدیع اوزره مختصر ومفید
ترکیب بلیغ ایله ثبت وتحریر ایدردی وخدمت توقیعه مأمور اولان کسنه احکام سلطانیه ی
سبك وانشاده یاقوت قریحه وبضاعهٔ استعدادی مرتبه تصرف ایله ترکیب واملا ایدوب
یاخود صاحب رقعه یدنده اولان اوامرده مرسوم توقیعات قدیمه یه مطابق بر مثال مقصودت
تحریر ایدردی بو نقدیرجه موقع دیوانك زائقهٔ استعدادی چاشنیٔ نظم وانشا ایله م
متلذذ اولمق لازمدر که کشیدهٔ سلك تحریر اولان توقیعاتی موقع قبولده واقع اولوب ایجاب ملك
وسلطنته مطابق ومقتضای حاله موافق اوله منقولدر که دولت عباسیه ده سلالهٔ
برمکیانك عمدهٔ وپیشواسی جعفر بن یحیانك حضور رشیدده حسن سلیقه وجودت قریحه ایله
بلا رؤیة ثبت واملا واصحابی یدینه دفع واعطا ایتدیکی توقیعات بلیغه نك هر فقرهٔ طنانه سی
مجامع قلوبی اخذ ایدوب لطافت جوهر ونفاست کوهری مبلغ کماله بالغ اولمغین فحول عصر
وبلغای وقت مزایای لطیفه سنه وقوف ایله اسلوب فن بلاغتی تحصیله توسل ایچون مجالس
ومحافلده منافسه ایدرلردی حتی جعفرك توقیع لطیفی ایله تحلیه اولنان اوامرك بعضیسی
اصحابی یدنده بر ر التونه اشترا اولنور دی جعفرینك ورا جكاه اشتهار واعتبارده الی الآن اله
کذرایدی کذلك سائر دولده موجود اولان بلغای کتابك دخی آثاری بو منوال اوزره جاری
اولوب مناقب ومآثرلری برایه صحایف کتب محاضرات اولدقلری معلوم اولدیکه منصب والاتری توقیع
ایله تشریف اولنان ذات حسن سیرت ایله معروف وعلم وفضیلت ایله موصوف اولمق لازمدر که عقد
روابط امور ونظم مصالح جمهور ایچون معقود ومرسوم اولان دیوانلرده اصول دینیه واحکام
شرعیه ده امعان بصر بصیرت واعمال فکر ورعیت اقتضا ایتدیکنده ماعدا ملوك وسلاطین ایله
معاشره ومغازنتده اخلاق حسنه وآداب مستحسنه ایله تحلق وتأدب واجب واملای کتاب وتصویر
خطابده اسرار بلاغت وفصاحته علم ووقوف لازم ولازب اولمغله منصب توقیع وریاستنه
بو شرطله رعایت اهم والزمدر لکن قوة قاهره وعصبیت باهره ایله ظهور ایدن بعض دولك
مبانی طلوعنده اقتضای وقت ایله اصحاب سیف ورمح ارباب علم وقلمه غالب اولوب ابتدای
ظهور سلطنتده بالجمله تعاطیٔ امور مزاولهٔ علوم ومعارفدن عاطل وعاری اولان رجال
سیفك قبضهٔ حکم وتصرفلرینه موکول ومسلم اولمغله جمله مراتب سیف وقلم ملوك وسلاطینك
اقارب واصهار وعظمای اعوان وانصارینه تقلید وتفویض اولنور انلر دخی تجهیز
جیوش وحفظ حدود وثغور وسائر علم وعرفانه موقوف اولمیان اموره بالذات کندیلری مباشرت
ایدوب تأسیس مبانیٔ ملك ودولتده لازم اولان احوالك تنظیم وتکمیلنه مبادرت ایدرلر اما
تحصیل اموال دولت وترتیب مصالح سلطنت حساب وکتاب ورأی وتدبیره موقوف اولمغله حل وعقده

مأمور اولان قهارمهٔ ملك ودولت وصنادید سلطنت مناصب قلمیه یعنی حساب وانشاده
ماهر اولان رجاله طرفلریندن تقلید وتفویض ایدرلر لکن ینه دفتردار ورئیس وسائر اصحاب
اقلامك عزل ونصبلری وتنفیذ احکام وتحصیل اموالده اقتضا ایدن امورك نظام وانتظامی
رجال سیفك رأی وتدبیرلرینه منوط اولوب کتاب دولت ابتدای ظهورده دولتده حل
وعقد اموره استقلال اوزره تصرفدن معزولردر تتمیم حالا عصرمزده دیار شرقده بولنان موجود
دولتلر اکثرده حال بو منوال اوزره جاری اولوب منصب ریاست اهل انشا واملایه مفوض
ایسه ده ینه اقتضا ایدن اوامر واحکام امرا ایچلرنده کوزیده امیر کبیرلرك رأیینه منوط وسلمدر امارتنه
ریاسته اهلیت واستحقاقده مرعی ومعتبر اولان شروط وقیود کثیر اولمغله ملوك وسلاطینه
لایقدر که منصب ریاستی علم ومعرفت ایله معروف وشروط آتیه ایله موصوف مالك ازمهٔ
بیان بر صاحب فهم واذعانه تقلید وتفویض ایده لر وشروط کتابت واحکام ریاستی جامع
مکاتیب بلیغه نك احسن واجمعی ادبای عراقدن کاتب عبد الحمیدك کتاب دولته تحریر وارسال
ایتدیکی مکتوبدر که ذکر اولنور عنوان کتاب مشکین نقاب حلیهٔ فصل الخطاب اما بعد ایله توشیح
اولندقدن صکره کتاب عصره خطاب ایدوب دیرکه ای اهل صناعت واملا ومالك ازمهٔ انشا
حق جل وعلا حضرتلری سزی آفات وعاهاتدن مصون ومأمون ایدوب رهنمونی بدرقهٔ توفیق
ایله طریق رشد وسداده ارشاد ایلیه زیرا کافهٔ انام اصل فطرت وخلقتده متساوی الاقدام
ایسه ده حق جل وعلا حضرتلری انبیاء ومرسلین صلوات الله تعالی علیهم اجمعین حضراتی
ایله خلفای راشدین وملوك نصفتآیینك دن صکره ناسی بعض اخلاق واوصاف حسبیله
طبقات مختلفه اوزرینه ترتیب ایدوب کل میسر لما خلق له فحواسی اوزره هر فرقه یی اصناف
اعمال وصنایع عدیده بر صنعت وعمله سوق ایله مایهٔ حیات وانتعاشلری اولان اسباب رزق
ومعاشلرینی کسب وتحصیله توفیق ایتدکده ای معشر کتاب سزی اشرف جهات واحسن صناعات
سوق وارشاد ایله تشریف ایدوب انفس ابتهاجکزی جوهر علم ودرایت ایله وحلیهٔ آداب
ومروت ایله آراسته ایلدی شویله که نظام مصالح دولت وانتظام محاسن خلافت جلالة
اقداح رأیکزه منوط اولوب تصاریف ملك ودولتده ملوك وسلاطین سزدن مستغنی اولمیوب
وحل وعقد اموره سزدن غیری کافی اولمدیغی ظاهردر ودخی ای کتاب ذوی الالباب حفظ
وجود ملکده حواس وقوا وارکان واعضا منابه سنده اولمغله ملوك وسلاطینك سمع وبصری
وید ولسانی مقامنه قائم اولوب استماع اسرار ومشاهدهٔ آثارده کوش هوش وچشم
شعور کزالت وانفاذ احکام وضبط انامده سبك کلام وجنبش قلمکز واسطهٔ
نظام مصلحت اولمشدر همواره جناب حق سزی بو لطف جمیل وصنیع جلیل ایله مرزوق
ومتمتع ایدوب زیور بالای ابتهاجکز اولان خلعت فاخرهٔ لطف عمیمی دوش افتخارکزدن خلع

وسلب ایلیه ودخی ای معشر کتاب ذکری آتی وجه اوزره اخلاق حسنه واطوار مستحسنه ایله
تخلق وتأدبده سزدن احوج برفرد اولیوب فهم حقایق ودرک دقایق ایله اتصاف وتحلیه
سزک احتیاجکز سائر صناعتده ازید اولدیغی مقرردر زیرا کاتب ومنشی ومحاسب ومستوفیده
کندی نفسنه واکا وثوق واعتماد ایدن سلطان وامیره نظر وقیاس ایله فضائل خلقیه دن
اوصاف عدیده نک اجتماعی لازمدرکه هر امره مقتضای حاله موافق وجه اوزره رعایت
ایدوب ترتیب امور اتمده حسن سیاست ایله تدبیر مصالح ملک ودولت ایلیه اولا وقت
حلمده وقار وسکینت ومقام فصل وحکمده فهم وبصیرت ایله موصوف اولوب موضع
اقدامده اطلاق زمام ومحل احجامده کشیدن عنان ایله هر وقتک حکمنی اجراده دقیقه فوت
ایتمیه بوندنصکره معروض درگاه سلطنت اولان امور رعایا وحوائج برایای رؤیت و
اقامتده مسلک عدل وانصاف سلوک وکریوه جور واعتسافدن عدول ایدوب وقت شدت
ومضایقه ده وفای عهده ملازمت وکتم اسرار دولت ایله تکمیل ناموس ملک ودولت وحفظ
استار سلطنته سعی واهتمام ایلیه وشرایط کتابت وزکلمنک بری دخی حدس وفراست وعقل
وکیاستدرکه کاتب ومنشی مبادی احوالدن عواقب اموره واقف ومطلع اولوب تمهید
مبانی مملکتده شرایط حزم واحتیاطه اقدام وهر امری موضع لایقنه وضعه اهتمام ایله
بنیان ملک ودولتی تزلزل واندراسدن صیانت ایده لر ودخی منشیان صداقت نشاندن
وتابع دولت وکتاب احکام سلطنته لازمدرکه حسب الطاقه فنون عقلیه دن هر فنی
تکمیل واتقانه سعی واقدام ایدوب تمهید مبانی فضل وکماله حسن اهتمام ایدوب اکر ضعف
بصر بصیرت یاقصور همت ایله اتقان واکمال ممکن اولمز ایسه حاجت وضرورت مرتبه سیله
اکتفا ایدوب تنظیم حوائج اتمده زیاده محتاج اولدیغی علوم مهمه جانبنه سوق عنان
اقدام ایده ودخی ظهوری مظنون ومتوقع اولان حوادثی قبل الوقوع ادراک واذعاندن
ایچون اعمال فکر وتجربه ایله موارد ومبادیدن عواقب ونتایجه استدلال ایتدکدنصکره
وقایع مستقبله نک اسباب والاتنی اعداد وترتیب ایدوب جلب مصالح ودفع مفاسد سبیله و
اولان اموری حاضر وآماده ایلیه ودخی ای معشر کتاب معالی نصاب اصول اعتقادیه
وفروع عملیه یی احکام واتقانه سعی واقدام ایدوب اعتقاد وعمله متعلق علوم شرعیه
وفروع دینیه یی تحصیل وتفسیر وحدیث وفقه فنلرینی تکمیله سعی بلیغ اولنه ودخی
علوم ادبیه وفنون عربیه صناعت کتابت وملکه بلاغتده اصل متین ورکن رکین اولمغله
تحصیلنه بذل مجهود ایتدکدنصکره صحایف کتب ومنشئاتی حلیه حسن خط ایله دخی
تحلیه وتزیین ایدوب فحول بلغا ومصاقع خطبادن صادر ومروی اولان خطب
واشعاری حفظ واتقان ومضامین عجیبه ورموز غریبه سنی فهم واذعان ایلیوب

ایام عرب وعجم واحادیث وسیرلرینی ضبط واحاطه ایده سز که مطلوب ومقصودکز اولان
حل وعقد امور ونظم مصالح جمهورده دخل عظیمی اولدیغی وارسته منت بیان وظاهر
وعیاندر ودخی فن حساب ضبط مال خراجده رکن ونصاب اولمغله دقایق اعمال حسابده
اعمال فکر وبصیرت وصرف نقدینه همت ایدوب منافع خزینه سلطنتی جمع وصرفده دقت
واهتمام ایده سز ودخی تنظیم احکام وترتیب امور اتمده جلب حطام دنیا وطمع وارتشادن
اعراض ایدوب میل زخارف دنیه دنیویه ایله مجرای صدق واستقامتدن عدول وانحرافه
جواز کوسترلمیه که حرص وطمع مانع عزت وموجب ذلت اولوب امنای دولت ونظار سلطنتک
رفع وشانلرینی مخل اولمغله دامن عصمت وعفتکزی بومقوله لوث تهمت ایله تلویث وتدنیسه
رضا ویرمیه سز ودخی اراذل انام وجهال عوامه مخصوص اولان اطوار ذمیمه دن
اجتناب لازمه ذمت کتاب اولمغله مجالس ملوکده مثالب ناسی نقل ومذمت وضعفای
خلقه اظهار کبر ونخوت ایله معامله دن تحاشی اولنه که بوکار نابهموارلک تفریق قلوب
وتکدیر نفوسه سبب اولمغله ناس ایله میانکزده من غیر موجب فوران تنور غضب
وعداوته بادی بر امر قبیح اولدیغی ظاهردر ودخی خدمت قلم ورقمده شرکا ورفقاکز اولان
اصحاب اقلام ایله رفق وملایمت اوزره حسن معاشرت ایدوب حلیه فضل وعدل ایله
مشهور ومعروف اسلاف وقدما وادیسی اوزره انلره خیر ایله تواصی ایده سز وشرکا ور
فقاکزدن بری فقر وفاقه یا بر مصیبت شاقه ایله مبتلا اولدقده اخ اب شفیق یا اخ شفیق
منزله سنه تنزیل ایدوب داروی لطف وعنایت ایله زحمته مداوات ومواسات اولنه که
قوای عز واقباله قوة کلوب حال قدیمی عود ورجعت ایلیه واکر استیلای شیب وهرم
ایله قوالرنه وهن وفتور کلوب مکسب ومعاشدن عجز وقصوری ظاهر ولخوانکزدن ملاقات
مکنت وقدرتی قاصر اولورسه کاه کاه زیارت وصحبتنی غنیمت عد ایدوب اولخواجه
مکتب عرفان اولان پیر ضعیفک سن وسال وحسن اعمالده سبق وقدمنه اعتبار و
رأی سدیدنی اختیار ایله امورکزده استشاره ایده سز ودخی ای زمره کتاب معالی اکتساب
وقت حاجتده رأی صواب ایله عمل واستظهار ایدیکز رجاله [مشطوب] خواهکزدن زیاده
رعایت وامورینه اعانت ایدوب قدر وشاننه اکرام واحترامده تقصیر وتوانیدن احتراز
اولنه اکر اثنای شغل وعملده اندن سبب ذکر جمیل وباعث ثنای جزیل اولجق بر فعل حسن
وامر مستحسن صدور ایدرسه اول امر بهینه اکا عزو واسناد ایدوب واکر مذمتی موجب بر امر
قبیح ظهور ایدرسه اول فعل نابهمواری علم ورتبه ده اندن دون وسافل اولان کمسنه تحمل
ایلیه ودخی ظهور تقالیب ایام ایله تغییر حال وعارضه اختلال وقتنده ملل وکسل وخبط
وذللدن اتقا اولنوب تعدیل امور وتنظیم مصالح جمهورده کمال حزم وتحری ایله مباشرته مبادرت

اولنه که اصحاب کماله عیب ونقصانك سرایتی اسرع وعرض واماناتلرینی هتکه ولخللالی اسبق
واقدمدر وبو دخی معلوم ومقرردر که بر کسنه نك خلیل وصدیقی خلوص وطویت ایله کریته
خدمت اولوب اسم مهر وفایی برینه کتوردکده اولکسنه دخی انك خدمت وعملنه وقتنده حسن
مکافات ومجازات ایله معامله ایدوب حقنده اقتضا وسبق ایدن خدمتنه عوض وجزا اولمق
اوزره شرایط شکر ووفایی رعایت وحسب القدره تکلیفلرینه صبر وتحمل وخیر ایله پندنه نصیحت
وکتمان سر ونظم مهامنده بذل قدرت ایتدکدنصکره مس حاجت ووقت ضرورتده قولنی
فعلیله دخی تصدیق وتأیید امر سدید اولدیغی ظاهردر ودخی ای معشر کتاب واهل اداب
حق جل وعلا دائما سزی بو نصایح جمیله ایله عمله سوق وتوفیق ایدوب وقت شدت ورخا
وستر اوضراده وزمان احسان ومواساة وخیبت وحرمانده اصدق واحباکزه حسن معاشرة
ومعامله بالمجامله دلالت وارشاد ایده که بو صناعت شریفه نك اهلی اولان کتاب اولی
الالبابدن اخلاق مذکوره ایله متخلق اولنلرك سعیلری مشکور واوصاف جمیله لری السنهٔ
انامده مذکور ومشهوردر ودخی معلوم اوله که سزدن بری تولیهٔ امارت یا برغیری حکومته
ایله مأمور وسربلند اولوب عیال الله اولان ضعفای عبادك زمام حکم وتصرفلری کف
کفایتنه تسلیم اولندقده دائما جناب حقك رضاسنی تحصیله اقدام وطاعت وعبودیتنی
ایثار واختیارده اهتمام ایدوب ضعفایه شفقت ورأفت ومظلومینه انصاف وعدالت
ایله معامله ایده که عیال الله اولان رعایا وبرایایه رفق وملایمت ایله معامله ایدن کمسنه حقه
جمله دن احب ورضای شریفنی تحصیله اقربدر بوندنصکره دخی فصل قضایاده عدل
ایله حاکم واشراف واعیانه تکریم اولوب قلوب عبادی جمع وتألیف وبلاد وامصاری تعمیر
وفضل وکرمی توقیره سعی واقدام وابذا واضرار اوزرینه اصرارده اجتناب تام ایلیه
ودخی مجلس حکومتده متواضع وحلیم اولوب تحصیل باج وخراج وسائر حقوق دیوانیه ده
رفق وملایمت ایلیه وبنه زمرهٔ کتاب معالی اکتسابه توصیه اولنان امورك بری دخی بودر که
بر کسنه نك دائره کره انتسابی ایله استصحابی مراد اولندقده ابتدا اول شخصك اخلاق
وخصالنی تجربه وامتحان ایدوب جوهر فطرتی اوساخ ردیهٔ خلقیه دن طاهر ومحاسن
اخلاق ایله اتصافی ظاهر اولدقده اندن صدور ایدن افعال حسنه واثار مستحسنه نك
ترویج وتکمیلنه اعانت اولنوب شاننه لایق وجه اوزره اکرامده تقصیر اولنمیه واکر
خلق وخصلتی چندان ممدوح ومقبول اولمیوب محك تجربه ده عیار استعدادی ناقص
اولورسه اعمال لطایف الحیل ایله هوا وهوسندن صرف وتحویل وتدریج وتأنی ایله
اخلاق سیئه سنی خصال حمیده یه تبدیله سعی ایده لر زیرا معلومدر که خیل وبغل کبی مرکوب
صالح اولان بهایم ودوابك رکض ورياضتنه وتعلیم وسکلتنه واقف اولان کمسنه اول

حیوانك اخلاقنی تجربه ایدوب اعمال تازیانهٔ فراست ایله مقتضای صنعت فروسیت اوزره
حرکت ایدر اکر فرس مرکوب زموح ولکدکوب ایسه وقت رکوبده عنف وشدت ایله تحریك
وتهییجدن احتراز ایدوب اقدام واحجام بیننده سوق واجرا ایدر واکر فرس مزبور شبوب
اولوب یعنی فارسلر میاننده شاه قالقمق عیبیله معیب ایسه اومقوله دابه نك اوزنکی
ایاقلرینی ضبطه اقدام اول عیبك ازاله سنه اهتمام ایدر واکر راکب اولدیغی فرس نفور
اولوب یعنی بر صوت هائل یا اکا مماثل نسنه یی ایشیدوب اورکدکده نفرتی معتاد ایسه
اول اسبك باشی طرفندن ضبط ایله اول عارضه نك علاجنه مبادرت ایدر واکر سوق
واجراسی مراد اولنان تندخوی وحرون اولوب صاحبنه رام ومنقاد اولمز ایسه مرکوبك
هواسنه متابعت وارخای عنان ایله معامله اولنور اکرینه عدم اطاعتده مصر ومستمر
اولور ایسه حملهٔ یسیره ایله عطف عنان اولنوب اول اسب تندخوبی تمکین واطاعته
سوق وسعی ایدر فعلی هذا فرسان فروسیتك بهایم ودوابك اخلاق واطوارلرینی تجربه
وامتحانلری میاننده سبق ایدن احوال الفارسان مضمار فراست اولان رؤسای دولتك خدم
وسائر انام ایله کیفیت معاشرت ومعامله لرینه دلالت ایدوب استصحاب ایتدکلری رجالی
خیر وصلاحه سوق وارشادده استدلال اولنور علی الخصوص کتاب ذوی الالبابکه صنعت
شریفهٔ علم وکتابت وحلیهٔ فهم وکیاست ایله موصوف ومتحلی اولوب فهم خطاب واصابت
جواب ایچون حلقهٔ جمعیتلرینه دخول ایدن اصحاب رشد وبصیرت ایله یا سطوت
وصولتلرندن خوف وخشیت ایتدکلری ارباب جاه وشوکت ایله حسن معامله ورفق
وملایمت ایله معاشرت تربیهٔ بهایم ایله مشغول اولان فرسان ورکبادن الیق واولی
اولدقلری ظاهردر زیرا اصناف بهایمدن فکر ورویت وعقل وبصیرت مسلوب اولوب
طینتلرنده مرکوز اولان حس وحرکت حیوانیه فرسان ورکبانك تعلم وتربیه لرینی قبوله
مقصور وصنعت فروسیته لازم اولان اموره محصور اولدیغی ظاهر ومقرردر ایمدی ای
کتاب فراست نصاب خدمات دولتده تعجیل وتشدیددن اجتناب ایدوب حسب الامکان امعان
نظر بصیرت واعمال فکر ورویت ایله عمله مبادرت اولنه که باذن الله تعالی مقارنت ومعاشرت
ایتدیککز رجالدن سزدن اعراض ولکنتکا قلرندن امن وسلامت میسر اولوب بیانکزده مربوط
ومعقود اولان حبل متینی اتحادك قوة ومتانتنه وسیله اولور وبنه جملهٔ وصایای
مهمه دندر که مطاعم ومشاربده وملابس ومراکبده وسائر ابنیه وخدمه وبساط و
اثاث واوانی یه متعلق خصوصلرده حد وسطی تجاوز ایتمیوب هر حالده قدر حاجته
اقتصار وخیر اموری اختیار ایده سز زیرا حق سبحانه وتعالی حضرتلری سزی صنعت
جلیله کتابت وتقویم مصالح سلطنت ایله تشریف وتبجیل وسائر بنی نوعکز اوزرینه تقدیم

وتفضيل ايدوب ضبط امور امت وحفظ منافع دولت عهدهٔ كفايتكزه موكول ومسلم
اولمغله خدمت لازمه كزده تقصير وخرج وصرفده اسراف وتبذيردن اجتناب ايدوب
اكل وشرب وسكنى ولباس وسائر حوايج اصليهٔ ناسده ذكرى سبق ايتديكى وجهه اوزره افراط
واسرافدن احتراز وقدر حاجته اقتصار ايله عفت واكتفا منده استمرار واستقراره سعى
ايده سز زيرا اتلاف وسرف مانع عز وشرف وذلت وحقارت وسوء عاقبتى منتج اولمغله
بو طور قبيح ارباب واصحابنى خصوصا كتاب ذوى الادابى اعين ناسده حقير وذليل ايتمك
مقرردر ودخى كاركاه عالمده ظهورى مظنون اولان امور آتيه احوال ماضيه نك
اشباه وامثالى اولوب غائب حاضره سابق لاحقه دليل اولمغله دائرهٔ دولتده حادث اولان
عوارض وغوائلى دفعنده ومصالح ومنافعى جلبنده تجربه كز سبق ايدن امور ايله استدلال
ايدوب بيوت مصالحه ابوابندن دخول ومسالك تدبيرك اقوم واوضحنه سلوك ايله
عاقبتى محمود رأى سديدى دستور العمل ايده لر ودخى معلوم اوله كه بذل اموالده اسراف
برآفت متلفه وعلت مهلكه دركه صاحبنى تحصيل علم وكمالدن مشغول ايدوب قواى حس
وشعورى اخلال وافعالنى ابطال ايدر دوينه كتاب ديوان دولته توصيه اولنان امورك
برى دخى بودركه تصوير خطاب وتلخيص جوابده ايجاز واختصار ايله اكتفا وحشو
ولغودن اتقا اولنوب ترتيب جواب مسائل وانشاى كتب ورسائلده حجج قاطعه وادلهٔ ساطعه
ايله مؤيد كلام جزل وقول فصل ايراديله قضاى حوايج انامه مبادرت واكثار كلامدن
احتراز ايله دفع مشاغله سعى وهمت ايده لر ودخى تمشيت مصالح امت وتكميل
خدمتده نفس وبدنلرينه مضر وعقل وادبلرينى مخل خبط وخطا صدورندن خوف
وخشيت اوزره اولوب هر امورلرنده مرافقت يمن توفيق وتأييد نيازيله دركاه بى انباز
كبريايه دست برداشتهٔ تضرع ودعا اوله لر زيرا اكر انلردن برسنه بو ظن فاسد وقول
عاطله قائل اولوب فياض حقيقى جل شانه حضرتلرينك حكم وتصرفندن غفلت ايله
كنديدن ظهور ايدن افعالده اثار حميده يى كندى رأى وتدبيرينه اسناد ايدرسه جناب
حق انك قلادهٔ امورنى حكم وتصرفنده عاجز وقاصر اولان نفسنه حواله ايله مقابله
ايدوب ونفس خود رأى تحصيل مطالبده كافى اولمديغى اصحاب تأمله خفى اولمامغله
عاقبت كارى خيبت وخسران اولمق مقرردر دوينه وصاياى مهمه نك برى دخى بودركه
سزدن بريكز صنعت وخدمتده شريك ورفيقى اولان شخصلك قدر وشاننه حرمت
وحقنه رعايت ايدوب اعمال فكر ورويتده نفسنى انك تقديم وترجيحندن احتراز ايليه
زيرا اصحاب البابك قتنده رجالك اعقل وافضلى اول كسنه دركه صنعت رذيلهٔ عجب وغرور
وكبر مظهره القا ايدوب شريك ورفيقنى عقل وبصيرت وحسن سيرتده نفسى اوزرينه

تفضيل وترجيح ايليه ودخى حق جل وعلا حضرتلرينك انلره فضل واعطا ايتديكى نعم
ظاهره وباطنه يى فكر وتأمل ايدوب كندى رأيله اغترار ونفسنى تزكيه دن اجتناب وتعداد
مآثر واظهار مفاخر ايله امثال واشباهنه كندويى تفضيل وتقديمدن احتراز ايليه بلكه
تحديث نعمت ايله منعم حقيقى يه شكر وثنا واجب اولمغله دائما عزت وجلال كبرياسنه
تواضع وتذلل ايدوب كمال تضرع واستكانت ايله معبود بى زوالك طاعت وعبودتنده
ثابت وقائم اوله ودخى اشبو كتاب مشكين نقاب عنبرين ارقامده درج وتعبيه اولنان جواهر
نصايح جميله بيرايهٔ افسر اعتبار اولوب مضموندن حكمت مشحوننه عمل اهم والزم اولمغله
سرنامهٔ صحيفهٔ مقال ذكر سبحانى وتوحيد صمدانى ايله تحسين وتوشيح اولنديغى كبى
السنهٔ انامده دائر من يلزمه النصيحة يلزمه العمل مقال حكمت مآليله نسخهٔ مرام
مسكى الختام قلندى الله سبحانه وتعالى حضرتلرى اى معشر فحول كتاب اسعاد وارشاد عباد
حقنده سبق ايدن علم ازليسى مقتضاسنجه سزى وبزى طريق رشد وسداده توفيق ايله
تأييد ايدوب فواتح امال وامانى مزى عواقب خير ايله ختم وتعقيب ايليه كه بالجمله تصفيهٔ
امورده تقالب مصالح جمهور ارادهٔ عليه سنه منوط وحبل متين تأييد وتوفيقنه مربوط
اولديغى مسلم فحول ومعلوم اصحاب عقولدر والسلام عليكم ورحمة الله تعالى وبركاته
فصل ثالث اوتوز اوچنجى فصل جرم وجنايت ايله متهم اولان اصحاب شقاوتى تفتيش
وتعزيره مأمور اولان حاكم عرفى بياننده دركه لسان عربيده حكومت مزبوره شرطه عنوانيله
معروف ومشهوردر معلوم اوله كه بو خدمتك رؤيت واقامته مأمور اولان شخصلك القاب
واسامىسى اختلاف عصر وزمان ومكان ايله مختلف اولوب حالا عهد وعصرمزده ديار
افريقيه ده حاكم دولت اندلسده صاحب مدينه ودولت اتراكده والى عنوانيله معروفدر
ودخى صاحب شرطه تجهيز جيوش وترتيب حروبه مأمور اولان سرعسكره تابع اولوب عزل ونصبى
وحكم وتصرفى انك رأى وامرينه منوط وموقوفدر وخدمت شرطه دولت عباسيه ده حكام
وجرايمى ترتيب واقامته مأمور اولان واليلرك خدمت لازمه سى اولمغله جرم وجنايت
ايله متهملرى اخذ وتفتيش ايدوب بعض علايم وقراين ايله جرم وشقاوتى ظاهر اولدقده
اقامت تعزير وحدوده مأمور ايديلر زيرا شرع شريفده استيفاى حدود اقامت شهود ايله ثبوت
جنايته موقوف اولميوب ظن وتخمين ايله اخذ واتهام اولنان كمسنه حقنده اقامت حدود متصور
دكلدر لكن مصلحت عامه ضمننده حكم سياست ايله عمل ايدن ولاة وامرا بعض علامت وقراين
ايله اتهامى ثابت اولان كمسنه لرى مواخذه ايدوب ضرب وحبس ايله اقرار جرايمه اكراه ايدرلر
وقضاة عدول بو مقوله سياستدن تنزه ايدوب حكم سياست ايله عملدن استنكاف ايتملريله
بو خدمته ملوك سالفه صاحب شرطه عنوانيله معروف بر مخصوص حاكم ووالى نصب

ایدرلر ودخی بونه بعض دولده والی مذکور قصاص ودیت وسائر جرم وجنایته متعلق
احکام شرعیه وعرفیه یه مأمور اولوب امور مذکوره قضاة وحکام شرعك عرصهٔ ولایتلرندن
اخراج وافراز اولندی بعده کره رلك صاحب شرطه اولان والینك حیطهٔ حکم وتصرفی توسیع
وقدر ومنزلتی ترفیع اولنوب عظمای دولت واکابر سلطنته توجیه وتفویض اولندیکی
صغیر وکبیر ووضیع ورفیعك عامهٔ امورنده حکمی جاری اولیوب بلکه بعض جرایم ایله
اتهام اولنان اعیان دولت وسائر احاد رعیتی قدر وشاننه لایق تعزیر ایله تأدیبه مأمور
ایدی بوندن صکره دیار اندلسده بنی امیه دولتنده صاحب شرطه نك قدر وشانی زیاده رفیع اولمغله
منصب شرطه ایکی قسمه منقسم اولوب برینه شرطهٔ کبرا وقسم اخرینه شرطهٔ صغرا تسمیه اولندی
شرطهٔ کبرا خدمتنه مأمور اولان والی ممالك سلطنتده رؤسا وعمالك رعایایه اولان تعدی
وتجاوزلرینی تفتیش وجرملرینه کوره مؤاخذه ایچون موضوع ومنصوب اولوب شرطهٔ صغرا
انجق اراذل واشقیانك جور وتعدیلرینی منعه مأمور ایدی ودخی صاحب شرطهٔ کبرا اولان
والی ایچون درکاه سلطنتده برکرسی موضوع اولمغله هر یوم سرای خلیفه ده اول کرسیه جلوس
ایدوب اطراف واقطارده تنظیم امور رعایایه مأمور اولان ولاة وحکامدن رفع دفعهٔ اشتکا
اولندقده اقتضاسنه کوره تعزیر وتأدیبی لازم کلان رجالی احضار ایچون خدام ومباشرین ارسال
ایدوب امر وحکمنی اجرا واقتضاسنه کوره ترتیب جزا ایدردی وشرطهٔ کبرا منصبیله سرفراز اولان
والینك کبیرلك حکم وسیلتی رجال دولته مخصوص اولوب قدر وشانی عالی اولمغله رتبهٔ وزارت
ومنصب حجابته اعتلایه موصل ایدی اما دیار غربده دولت موحدین وقتنده کرچه صاحب
شرطه ولایت عامه ایله حکم وتصرفه قادر اولمیوب قدر وجاه اصحابی رجاله امری نافذ وحکمی
جاری دکل ایسه ده بونه اوساط ناسی تأدیب وتعزیره مرخص اولمغله کبرای اعیان موحدینه
تفویض اولنان مناصب سنیه ومراتب رفیعه دن معدود ایدی بعده کره رلك بو خدمتك عز وشانی
درجهٔ اعتباردن ساقط اولمغله اعیان رجال دولت قبولندن استنکاف ایدوب لجانبندن دائرهٔ
دولتلرینه منسوب احاد ناسه توجیه اولنوردی اما بوعصرده دیار غربده واقع بنی مرین
دولتنده دخی منصب شرطه سلالهٔ سلطنته منسوب رجاله ویرلیوب قدیمدن منسوب خاندان
دولت بنی مرین اولان بعض رجاله تفویض اولنور وکذلك دیار شرقده واقع دولت اتراکده
اعیان قبائل اتراکه وکاه ملك ودولتده انلری سبق ایدن رجال اکراده تقلید اولنوردی
واشبو ذکر اولنان دولتلرده خدمت مزبوره جلادت وشجاعت واجرای حکومت ایله معروف
اولان رجاله تفویض اولنوب قطع مادهٔ فساد ودفع جور وعناد وتخریب مواطن فسوق
وتفریق مجامع شرور ایله تأمین بلاد وترفیهٔ عباد ایچون خدمت شرطه شدت وصلابت اجرای
حکومت ایله معروف اولان رجاله تقلید اولنمق اختیار اولندی ودخی افراد وشهود ایله

ثابت اولان حقوق وجنایاتده اقامت حدود شرعیه اولندقدن صکره مصلحت عامه ضمننده
مراعات اولنان احکام سیاسته دخی رعایت اولنوردی والله مقلب اللیل والنهار فصل
فصل ثالثك اوتوز دردنجی فصلی روی دریاده جهاد وغزا ایچون اعداد اولنان سفاین
سلطانیه نظامنه منوط اولان دریا قبودانی وسائر دونما احوالی بیاننده در معلوم اوله که قبودانلق
منصبی دیار غرب وافریقیه ده واقع دولتلرده منتظم سلك اعتبار اولان مناصب رفیعه دن
اولمغله بورتبه نك صاحبی امرنده مستقل اولوب لکن عزل ونصبی وامور کلیه نك نظامی
بونه وزیر اعظملرك رأینه موکول ومفوضدر واهل غرب وطوائف بربریه عرفنده قبودان
بحر لغت افرنجیه دن منقول ولام مفخم ایله مستعمل ملند اسمی اطلاق اولنوب بیلرنده قبودانلر
بوعنوان ایله مذکور ومعروفدر ومنصب مذکورك ممالك غرب وافریقیه دولتلرینه اختصاصی
بوندندر ناشیدر که ذکر اولنان مملکتلر بحر سفیدك ساحل جنوبیسنده واقع سبته بوغازندن
بندر معمورهٔ اسکندریه یه وسواحل شامه منتهی وعهد قدیمده بر وبربریه ضبطنده اولوب
وساحل شمالیسی دخی بونه سبته بوغازندن سواحل شامه وارنجه افرنج وصقالیه وروم
ضبطنده اولمغله طرف جنوب وشمالده واقع بلاد واهالیسی اعتباریله ذکر اولنان بحره
بحر رومی وشامی دخی اطلاق اولنور واشبو بحرك ایکی جانبنده واقع بلاد وممالکده ساکن
اولان رجال احوال بحره وقوف واطلاعده سائر سکان سواحل وجزائره غالب اولوب خصوصا
طرف شمالیسنده متمکن روم وافرنج وقوط طائفه لرینك وجه معاش وحرب وقتالری
سفاین ایله سیر وسلوکه موقوف اولمغله اکثر اوقاتلری روی دریاده کذار ایدوب بو جهتله
احوال بحرده مهارت وممارستلری سائر امه غالب ایدی بناء علیه عهد اسلامدن اقدم
بحر سفیدك ساحل شمالیسنده طوائف روم وقوط بحر مذکورك طرف جنوبیسنده واقع
بلاده سفر وسفاین بی شمار ایله اولجانبه کذار ایدوب قوم روم افریقیه یی وطائفهٔ
قوط دیار مغرب بربریه یدلرندن نزع وتسخیر واهالیسنی قهر وتدمیر ایتدیلر وطوائف
بربریه دخی ممالك غرب وافریقیه ده قرطاجنه وسبیطله وجلولا ومرناق وشرشال
وطنجه امثالی نیجه بلاد معموره یه مالك اولوب وملوك بربریه دن قرطاجنه ملکی
دخی ساحل شمالیده رومه قرالی ایله محاربه ومقاتله اوزره اولمغین اسلحه والات
ولشکر فراوان ایله مشحون ومملو بر عظیم دونما ترتیب ایدوب بحر مذکورك سواحلنده
ساکن اولان رجال عهد قدیمده بر وجه مشروح اوزره مقابله ومقاتله دن خالی دکللر
ایدی وقتاکه قانون حریطهٔ شریعت اوزره تسییر سفینهٔ خلافت فاروق منیع الجناب عمر بن
الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك ید مؤیدلرینه تسلیم اولنوب عهد سعیدلرنده
شیردلان اسلام ممالك مصره مالك اولدقلرنده حضرت عمر حاکم مصر اولان عمرو بن العاص

مکتوب ارسال ایدوب بلاد مصرڭ جانب شمالنده واقع بحر سفیدڭ احوالنی تعریف
ایتمك اوزره امر ایتمکله عمرو بن العاص دخی بحر مذکور بر خلق عظیم و مخلوق جسیم اولوب
بشر ضعیف القوا اول مرکب صعب القیاده سوار و عود کبیر اوزره دود حقیر کبی کشت
و گذار ایدر دیو جواب ایلدی مضمون کتاب معلوم خلیفهٔ منیع الجناب اولدقده حضرت
عمر رضی الله تعالی عنه عمرو بن العاصه بحره رکوبڭ منعی متضمن امر اکید ارسال ایدوب
من بعد شناوران دریای عرفان اولان اهل ایمانی سفن و الواح ایله روی دریاده سیر و سفر
ایتمکدن اوزره تنبیه و تأکید ایلدی بوندنصکره امر خلیفه یه امتثالا طائفهٔ عربدن بر فرد بحره
رکوب ایتمیوب انجق بجیله قبیله‌سنڭ شیخ و رئیسی عرفجه بن هرثمة الازدی نام کسنه
برای و هواسنه متابعت و بو بابده امر امیر المؤمنینه مخالفت ایدوب عمانه غزا داعیه‌سیله فلك
عزم و اقبالی مجرای خلافنده اجرا ایتدیکی خلیفهٔ اسلامه بالغ اولدقده لجهٔ غضبی جوش
و دریای قهری خروش ایدوب امت مرحومه یی گرداب هلاکدن صیانت و سائره موجب
عبرت اولمق ایچون عرفجه یی تأدیب و تعزیر ایلدی و عهد فاروقیدن معاویه وقتنه دك بو رأی
سدید ایله عمل اولنوب طائفهٔ مسلمین بحره رکوبدن امتناع ایتدیلر لکن حضرت معاویه
سپهر ملك و دولته نائل اولدقده اهل اسلامه غزای بحر و رکوب سفینه یه اذن ویرمکله
روی دریاده دخی کفار ایله مقاتله و محاربه اولنوب جند اسلام اعدای خاسرینی پایمال
صدمهٔ قهر و دمار ایتدیلر و بو بابده حضرت عمرڭ منعی و معاویه نڭ اذنی بوندن
ناشیدر که فی الاصل طائفهٔ عرب سواحل بحردن ابعد بریه و بادیه ده نشئت ایتمکله اوائل
اسلامده انشای سفن و رکوب بحر ایله مألوف اولمیوب و طوائف روم و افرنج جزائر و سواحلده
سکون و قرار و اکثر ایامده روی دریاده کشت و گذار ایتملریله صنایع بحریه ده حذاقت
و مهارتلری مبلغ کماله بالغ اولوب بو بابده مسلمینه غلبه لری محقق اولمغله حضرت عمر
مسلمینی غزای بحردن منع و تحذیر بیورمشلر ایدی وقتا که عهد خلافت معاویه ده نیر
جهانتاب شرع مبین اطراف و آفاقه پرتو انداز ظهور اولوب اهل اسلام ممالك روم
و عجمه استیلای تام و اهالیسی خدمتلرنده استخدام ایتدکلرنده طائفتین مذکورتین دخی
اصحاب حرف و صنایع بلدکلری صنعتلری مسلمینه عرض و اعلام ایله تقرب ایتدیلر بو اثناده
مهرهٔ فن دریا اولان رجال دخی طائفهٔ عرب ایله ائتلاف و اختلاط ایدوب انشای سفن و الواح
و احوال بحر و سیاحه واقف اولان رومی و عجم ملاحلری اهل اسلام اقتضا ایدن خدمات
بحریه ده استخدام ایتملریله علی التدریج سیر و سفر دریایه متعلق امورده مهارت
و ممارست تحصیل ایتدکدنصکره جهاد بحره رغبت و همت و ترتیب آلات فلك و سفینه مباد
ایدوب ورای بحرده موجود اولان امم روم و افرنج ایله مقاتله و محاربه ایچون آلات

و اسلحهٔ بسیار و عساکر انجم شمار ایله مشحون دونمالر ترتیب ایتدیلر و دونما خصوصی ثغور
اسلامیه دن ساحل بحره قریب مواضعه مخصوص اولوب ممالك شام و افریقیه و دیار غرب
و اندلس کبی بلاد ساحلیه ده ترتیب اولنمغله خلفای امویه دن عبد الملك بن مروان افریقیه
عاملی حسان بن نعمانه ترتیب دونما و انشای آلات دریا ایچون تونسده دار الصناعه و
ترسانه بنا اولنمق اوزره فرمان کوندروب کفار یدنده اولان جزائر و سواحلی نزع و تسخیره
داعیه سنده اولدی یعنی اشعار ایتمکله حسان دخی امر خلیفه اوزره تونسده بر دار الصناعه
بنا و ترتیب دونما ایلدی و دیار غربده امرای اغالبه نڭ اولی زیادة الله بن ابراهیم بن اغلب
وقتنده شیخ الفتیا اسد بن فرات نام بر قپودان تونس ترسانه سنده انشا و اعدا اولنان
سفاین ایله ممالك کفاره بادبان کشای عزم و اقبال اولوب اعظم جزایر بحر سفیددن اولان
صقلیه یعنی چیچلیه جزیره سی ایله قصوره جزیره سنی فتح و تسخیر ایلدی مع هذا عهد
خلافت معاویة بن ابی سفیانده امرادن معاویة بن حدیج نام امیر چیچلیه جزیره سنی فتح
و تسخیر ایچون کشتی سوار عزم اولدقده فوز و ظفر متعذر اولمیوب بعده مرافقت نسیم توفیق
ایله بو فتح فیروز امیر ابن اغلب وقتنده اسد بن فراته روزی اولدی بوندنصکره افریقیه
ملوکی عبیدیین ایله اندلس ملوکی اولان امویه نڭ بینلرنده نائرهٔ بغی و عدوان زبانه کش
التهاب اولوب طوفان قهر و کینلری هیجان ایتمکله هر بری افریقیه و اندلس طرفلرنده اخراج
حوزهٔ حکم و تصرفنده واقع جزایر و سواحله تسییر و جواریٔ منشئات و اجرای سفن مقلعات
ایله اضرار و افساددن خالی دکل ایدی و اندلسده ملوك امویه دن عبد الرحمن الناصر وقتنده
افریقیه و اندلس دونمالری ایکیوز قطعه یا دخی زیاده سفینه یه بالغ اولمغله اندلس طرفنده
موجود امرای مراکب بحریه اوزرینه ملك عبد الرحمن طرفندن ابن دماحس نام بر امیر
دلیر سردار و قپودان نصب و تعیین اولنوب و دونمالرینڭ آرامگاهی بجایه و مریه نام
لیمانلر ایدی و اندلس دونماسی اطراف سواحلده محط فلك و سفن اولان محللردن جمع
اولنوب هر سفینه نڭ تدبیر سیر و سفر و تنظیم لشکر ایچون مخصوص بر قپودانی و روی دریاده
اعمال شراع و مجداف و سبیر اجرا و لیمان و ساحلده لنکر ایله حط و ارسال اولنمق ایچون بر رئیس
کاردانی وار ایدی هر قچنکه اقامت حرب و غزا یا بر امر آخر سلطانی اقتضا ایدیجك مراکب بحریه
و سفاین سلطانیه نڭ اجتماعی لازم اولدقده اطراف ممالکده واقع امرای دریایه امر اولنوب
وقت و زمانیله بولندقلری محللردن حرکت و موقف اجتماع اولان لیمانده لنکر انداز اقامت
اولورلر ایدی بعده طرف سلطانیدن تجهیز و ترتیب اولنان آلات و عساکر و مهمات و ذخایر
اول سفینه لره توزیع و تقسیم اولنوب مشیران ملك و دولتدن بر وزیر دلیر جمله اوزرینه
سردار و قپودان نصب اولندقدنصکره موسم معهود و وقت معتادده سلطان انام الی

فلك فلكسا الريح صوب مقصوده تسيير وفتح وغنيمت ايله عود وآيابلرينه منتظر اولورلر ايدى
واوائل دولت اسلاميه ده وخلفاى امويه وفاطميين وقتلرنده شناوران دريايى عرفان اولان
اهل ايمان عساكر منصوره واسلحهٔ موفوره ايله مشحون ومملو سفاين معموره ايله بحر سفيدك
اكثر سواحلنه غلبه واستيلا ايدوب سطوت وصولتلرى برمرتبه يه بالغ اولديكه ملوك
نصارانك دونماى منحوسه لرى بر وجهله مقاومت ومقابله يه قادر اوليوب تعاقب مواكب
فوز ونصرت ايله منصور ومؤيد اولدقلرى صحايف كتب تاريخده مسطور ودر حقيقت بحرده
ظاهر وبادى والسنهٔ انامده سائر وجارى اولان جزائر عظيمه دن ميورقه ومنرقه وباديس
وسردانيه وبجليه وقصوره ومالطه وكريد وقبرس جزيره لرينى وملوك روم وافرنج
ضبطنده اولان سائر سواحلى فتح وتسخير واهاليسنى قهر وتدمير ايدوب روى دريايى خس
وخاشاك كفر وضلالدن تطهير ايتديلر ودخى ديار غربده امراى دولت فاطميين دن ابو القاسم
شيعى واولادلرى تونسده مهديه قلعه سندن بالدفعات سفن موفوره ايله جنوه جزيره سنه
غزا ايدوب غنايم كثيره ايله عود ورجوع ايدرلر ايدى كذلك ملوك طوائفدن دانيه حاكمى
مجاهد عامرى نام امير دلير دخى درت يوز بش تاريخنده اساطيل موفوره وسفاين مشحونه
ايله سردانيه جزيره سنى نصارا يدندن نزع وتسخير ايدوب بعده مدت قليله مرورنده بنه
كفار استرداد واستيلا ايلديلر وبنه تاريخ مزبور خلالنده وسائر اوقاتده غزاة اسلام بحر رومك
اكثر سواحل وجزايرينه غلبه ايدوب اطراف وجوانبنى دونما ايله نهب وغارت ايتمكدن
خالى دكللر ايدى خصوصا صقليه جزيره سنده ساكن اولان عساكر نصرة شعار مقابله لرنده واقع
ايتاليه ممالكنه بادبان كشاى عزم واقبال اولوب طوائف افرنج ايله بالدفعات محاربه ومقاتله
وقتل عام ايله اعلاى كلمة الله ايلديلر نته كم خلفاى فاطميين طرفندن جزيرهٔ صقليه ملوكى
بنى حسين وقتنده جزيرهٔ مزبوره نك شرق وشمال جانبنده واقع سواحل افرنج وصقاليه ايله جزاير
رومانيه يه جيوش دريا خروش ايله مشحون سفاين بى شمار ارسال اولنوب نهنكان بلنك
حملهٔ جند اسلام خون كفار ايله بسيط بحرى شفق نمون ايلديلر شويله كه اهل اسلام عدد
وعدد جهتيله شرذمهٔ اشراى كفاره غالب وسواحل وجزايرلك اكثرينه مالك اولوب حملهٔ
قاصمة الظهر مسلمينه بر وجهله تاب وتحمل آريا اولمامغله كفار خاكسار طلب صلح واستيمان ايتدكلرنده
من بعد بو دريا ده دونماى منحوسه لرى كزمامك اوزره طرف مسلمينده عقد مصالحه ومهادنه يه رضا
كوسترلدى بوندنصكره ديار غرب واندلسده ملوك عبيديين وامويه نك بنيان ملك ودولتلرى
متزلزل اولوب همتلرينه وهن وفتور وعجز وقصور طارى اولمغله ابتدا جزاير شرقيهٔ بحريه دن
زير حكم وتصرفلرنده اولان بجليه وكريد ومالطه جزيره لرينه كفار استيلا ايتدكدنصكره
سواحل شاميه دخى طالهٔ دست تغلب ايدوب طرابلس وعسقلان وصور وعكا بلده لريله سائر

ثغور شاميه وبيت مقدسه استيلا واول مكان اقدسده حضرت عيسى عليه السلام ايچون بر كنيسهٔ
منحوسهٔ عظيمه بنا ايتديلر حتى طرابلس ومالس وسفاقس حكامى امراى بنى خرزون دخى غلبه
ايدوب اوزرلرينه وضع باج وخراج ايتدكدنصكره دار الملك دولت عبيديين اولان مهديه
قلعه سنى دخى بلكين بن زيرى بن اولاد واخفادندن اخذ وتسخير ايتديلركه مائهٔ خامسه خلالنده
بحر سفيدده بلكين مزبور نيجه دفعه كفاردن فرار ودونماى منحوسه لرينى برنيجه اولان
خبيثه لرينى طعمهٔ نهنك تيغ بران ايتمشلر ايدى بو تقريب ايله دولت مصر وشامده دونماى
اسلامك نظامى مختل اولوب الى هذا الآن اقطار مصر وشامده رجالى دخى منقرض ومندرس اولدى
مع هذا كتب تاريخده مسطور اولديغى اوزره عهد سابقده خلافت فاطميه ودولت عبيديه وقتنده
نظام دونما وسفر دريا غايت كماله واصل اولوب بعده عبيديين دولتى منقرض اولمغله مصر
وشامده نظام قديم مختل ومفقود وحالا انجق ديار غرب وافريقيه ده فى الجمله باقى وموجوددر
زيرا عهد قديمدن بروا شبو بحر سفيدك طرف غربيسى محط سفن والواح اولوب غزاى بحر
وسفر دريا ده رجالنك كمال مهارت وممارستلرى اولمغله بلاد غرب مكر دشمندن امين وسفاين
اعداى ايماندن خفاده مكيندر ودخى ديار غربده لمتونه ملوكى وقتنده منصب والاى قبودانى
سلالهٔ بنى ميمونه مخصوص ايديكه فى الاصل قاديش نام جزيره نك اعيان ورؤساسندن اولوب
لمتونه سلطانى عبد المؤمنك سطوت قاهره سندن خوف ايتمكله جزيرهٔ مزبوره يى طوعا عبد
المؤمنه تسليم ايله اطاعت ايتمشلر ايدى منقولدركه بلاد غرب واندلسده بنى ميمونك سفينه لرى
يوز عدده بالغ اولوب اول حواليده سطوت وصولتلرى معروف ومشهور ايدى وقتا كه مائهٔ
سادسه خلالنده لمتونه دولتى زائل وملوك موحدين سرير ملك ودولته نائل اولوب
بلاد غرب واندلسه مالك اولدقلرنده دونما خصوصنه زياده اهتمام ايدوب غزوات بحريه ده
ملوك سالفه يه سبق وتقدم ايتديلر بعده خى موحدين دولتنده قبودان دريا احمد صقلى
نام بر امير دلير ايديكه اصلى سده نكس قبيله سندن جزيرهٔ جربه ده متوطن اولان طائفهٔ صدغانندن
اولوب مزبور جزيرهٔ مرقومه نك بعض سواحلندن طائفهٔ نصارا اخذ واسترقاق ايتمكله
نيجه زمان افرنج ديارنده مكث واقامت ودونما ترتيبنده مهارت تحصيل ايتمش ايدى بعده
مرحوم احمد صقليه ملكى افرنج يدندن استخلاص واستصحاب ايدوب تمام امور ملكى كف
كفايتنه تسليم وحل وعقد امور مملكتنى اكا تفويض ايلدى بعده ملك مزبور فوت اولوب اوغلو
يرينه قائم اولدقده احمد صقلى بعض جرايم ايله اتهام اولنوب ملك مزبوردن خوف ايتمكله
تونسه فرار واندهٔ مكث وقرار ايتدكدنصكره ملوك بنى عبد المؤمن طرفندن تونس حاكمى
اولان محسنه يه تقرب وانتساب ايلدى اولدخى احمد صقلينك سفر دريا ده مهارت وحزم ونجابتنه
تحسين ايتمكله انى دار الملك موحدين اولان مراكشده ملك يوسف بن عبد المؤمنه

ارسال ایدوب اول دخی قدومندن زیاده محظوظ اولمغله احمدی مظهر عز واکرام
ومستغرق دریای انعام ایتدکدنصکره احوال سفر بحره واقف اولمغله بهره یاب منصب
والای قپودانی ایلدی احمد صقلی دخی مکمّل دونما ایله بادبان کشای جهاد وغزا واهنك
سفر دریا ایدوب هبوب نسیم توفیق ودستیاری شرطهٔ تأیید ایله بالدفعات دشمن دینه
غلبه واستیلا ایتمکله دولت موحّدینده نام وشانی مشهور وسبیل جهادده سعیی زیاده مشکور
اولدی منقولدرکه قپودان مزبورك عهد وزماننده سفاین اسلام کثرة وقوتده بر مرتبه یه
بالغ اولدیکه سلف وخلفده ملوك اسلام وافرنج میاننده مثل ونظیری مشهود ومسموع
اولمدی وقتاکه ملوك ستوده سلوك اسلامدن مرحوم سلطان صلاح الدین یوسف
بن ایوب اورتك ملك دولته تصدیر اولنوب ثغور شامی افرنج یدندن نزع وتسخیر وبیت
مقدسی دناس شرك وکفردن تنظیف وتطهیر داعیه سیله اقامت فریضهٔ جهادده قیام
ایتدکده سرجمله ملوك نصارا سلطان صلاح الدینه مدافعه امرنده همدست ووفاق اولوب
علی الخصوص قبله ومعبدلری اولان بیت مقدسی محافظه وابقا ایله تعبئهٔ عزیمیله امداد
واعانته قیام وهر طرفدن الات وعسکر ایله مشحون دونمای منحوسلری سینهٔ سواحل شام
اولدی لکن آمد مدید وعهد بعیددن برو دونمای کفار سواحل شامده مسلمین ایله محاربه
واکثر ایامده غلبه واستیلا ایدوب سفاین افرنج عدد وعدد جهتیله سلطان صلاح الدین
طرفندن اسکندریه لیماننده مربوط اولان دونمادن اوفر واکثر اولمغله ملك صلاح
الدینك غزای بحرده افرنج ایله مقاومتدن عجز وضعفی متقرر اولیجق عصرنده ملوك
موحّدیندن فرمانفرمای ممالك غرب اولان ملك یعقوب منصور غزای بحر ایله معروف
ومشهور اولمغله مزبوردن دونما امدادیله استعانته مضطر اولوب اعیان دولت ایوبیه دن
سابقا ملوك دیار شیرز اولان بنی مُنقِذ سلالهسندن عبد الکریم بن منقذ نام برمرد
خجسته تدبیری بو خصوصه نامزد خدمت سفارت ونامه ایله ارساله عزیمت ایلدیکه
سلطان صلاح الدین شیرز مملکتنی مزبور عبد الکریمك یدندن اخذ وطلبه قیام
ایتدکده عبد الکریم بلا نزاع ربقه اطاعت سلطانی قلادهٔ رقبهٔ طاعت ایتمکله سلطان
مشار الیه ینه حکومت شیرزی یدنده تقریر وابقا ایتمشیدی بناءً علیه عبد الکریم ایله
ملك یعقوب منصوردن دونما استمدادنی متضمّن بر مکتوب بهجت اسلوب وبلاغت
مصحوب ارسال ایلدیکه ادبای عصردن فاضل بیسانی نام بر کاتب بی مثل ومدانینك
انشا واملاسیله مرسوم ایدی لکن مشاهیر بلغای دورانده عماد اصفهانی فتح قسّی
فی الفتح القدسی نام تألیف خطیر وتاریخ عدیم النظیرنده ثبت وتحریر ایتدیکی وزره
فاضل بیسانی نامهٔ مذکورك عنواننده کلام بلاغت نظام فتح الله لحضرة سیدنا ابواب

المناجح والمیامن الیه افتتاح وابتدا ایتمکله عبد الکریم مکتوب مزبوری ملك یعقوبه تسلیم
ایتدکده سرنامهٔ کتابده ملك منصور سیّد ورئیس عنوانیله مذکور اولوب امیر المؤمنین
خطابیله کنزویه تعظیم وتبجیلدن اعراض وتجافی اولندیغی دیو ملك یعقوب منصوره تعبیر
مذکوردن زیاده دلگیر اولوب کرچه آبای ملوکی اوزره سفرا حقنده جاری اولان
مراسم اکرامده بحسب الظاهر قصور ایتمدی امّا سلطان صلاح الدینك مطلوب و
مأمولی اولان ارسال سفاین ایله امداد واعانت خصوصنه مساعده ایتمیوب طرفندن جواب
اولمق اوزره ارسال ایتدیکی نامه ده خصوص مذکوره دائر حرف تحریر ایتمدی بو تقریردن معلوم
اولدیکه ملوك غربیه نك دریاده اهل حرب ایله محاربه ومقاتله خصوصنده سائر دوله دن
غالب اولوب ترتیب لوازم دونما واعداد مهمّات دریاده ملوك شرقه سبق وتقدم ایتمشلر
زیرا جانب شرقده ملوك مصر وشامك دونما خصوصنه اهتمامده همتلری قاصر اولمغله
اکثر سواحل مصر وشام وبیت مقدّسه طائفهٔ نصارا مستولی اولوب سلطان صلاح الدین
وقتنه کلنجه اول مهابط وحی ومعهد حکمت ومحافل دین وملت اولان بقاع مبارکه ومشاهد
مقدّسه محط رجال کفر وضلال ومجمع اشرار واراذل ایدی بوندنصکره وقتاکه دیار
غربده ملك یعقوب منصورك افتاب اقبالی غروب ایدوب ملوك موحّدینك مهر منیر
دولتلری افق غیبتدن طالع اولدقده طوائف منحوسهٔ افرنجدن جلالقه طائفه سی اکثر بلاد
اندلسه استیلا ایدوب مسلمینی ساحل مضیق بحره الجاو بحر سفیدك جانب غربیسنده واقع
جزیره لره دخی استیلا ایتمر ایله طائفهٔ نصارانك بسیط بحرده قوت وصولتلری مزید وسفینه
وکشتیلری کثیر اولوب اهل اسلام دونما امرنده کفاره غالب ایکن سفینهٔ اسلام عدد وقوتده
سفن کفار ایله مساوی اولدی نتکیم دیار غربده زناته ملوکندن سلطان ابی الحسن آهنك
غزای بحر ایدوب طائفهٔ افرنج ایله محاربه یه آماده اولان سفینه لری دونمای کفار ایله من
جهة العدد برابر ایدی بوندنصکره کدورك ضعفه قوت وغزاة موحّدینه قلت کلمکله
دونمای اهل اسلام سفاین افرنجدن اقل اولوب قوة وغلبه لری وهن وضعفه منقلب
اولدی زیرا عن اصل سفر دریا وترتیب دونما خصوصی اندلس دولتنه مخصوص اولوب
اندلس قپودانلری استیلای کفار ایله طعمهٔ نهنك شهادت اولدقده بقیهٔ اهل اسلام دیار
غربه نزول ایدوب واهل غربك اکثری دخی قبائل عرب کبی بادیه نشین اولمغله ترتیب دونما
واحوال دریاده مهارت وممارستلری قاصر ایدی امّا طائفهٔ افرنج عهد قدیمدن برو سواحل
وجزایر بحر سفیدده ساکن ومتوطن اولوب تحصیل قوت ومعاش ایچون بسیط بحرده
سیر وسفر ایله مألوف واحوال دریاده مهارت وممارست ایله موصوف اولمغله اهل اسلام ملك
سفینهٔ عزم وهمتلرینی کرفتار کرداب اختلال اولدقده ینه قوت اصلیه لری فعله چیقوب

مسلمینه غالب ومستولی اولوب اهل اسلام بو بابده بیکانه واجنبی مثابه سنده اولدیلر اکرچه دریا قپودانلری
بقیهٔ اسلاف بعض کهنه لر موجود ایسه دخی لکن فن دریاده ماهر اعوان وانصارلری
اولمامغله لدی الحاجة نااهل کهنه لری وظیفه وعلوفه ایله بعض سفاینه توزیع ایدوب غزا
وجهاد داعیه سیله عزیمت اولندقده اول قپودانلرک دلالت واعانتیله مراد اولنان محله توجیه
اولنور بناءً علیه حالا اینه مغرب دیارنده واقع دولده قپودانلق منصبی محفوظ ومرعی
اولوب وانشای سفن ایچون دار الصناعه موجود ودونانما لوازمی مرتب ومعهوددرکه
بعض سواحل وجزایر کفاره غزا ایچون تدارک الات ومهمات تدبیرندن خالی دکللردر واهل مغرب بیاننده
بعض کتب تاریخ وجفردن منقول وملحق اولوزره معروف ومشهوردرکه عاقبت اهل اسلام دینه
طائفهٔ نصارایه غالب ومستولی اولوب هبوب نسیم توفیق ایله ورأی بحرده اولان اندلس
دیارنی افرنج یدندن نزع واسترداد وبو فتحلرک ظهوری سفاین دونانما ایله میسر دردیو
اعتقاد ایدرلر والله ولی المؤمنین فصل فصل ثالث الثلث اوتوز دردنجی فصلی اصحاب سیف
وقلمک ملک ودولتده بحسب الرتبه رجحان وتفاوتی بیاننده در معلوم اوله که سیف
وقلم ملک ودولتده توأم ونظام سلطنتده ایکی دکن اقومدرکه ملوک وسلاطین ربط
معاقد امور ونظم مصالح جمهوره انکله توسل ایدرلر لکن مبادی ملک ودولتده واوائل
ظهور سلطنتده سیفه احتیاج قلمدن اشد واقوی اولوب اصحاب سیوف ارباب اقلامدن زیاده
معتبر اولورلر زیرا طور اولده سیف معونتنده تهلکه اولمغله تابع وخادم مثابه سنده در کذلک
بوندن اقدم بسط وتمهید اولندیغی اوزره اواخر ملک ودولتده ضعف عصبیت ایله قوای
ملکه وهن وخلل طاری اولوب استیلای شیب وهرم ایله مزاج دولت علیل واهلی قلیل
اولدقده دخی رجال سلطنت حمایهٔ دولت ومدافعهٔ اعداده اصحاب سیف ایله استظهاره
محتاج اولمغین اول امرده تیغ وشمشیر عون ونصیر اولدیغی کبی انتهای کارده دخی مرجع
ومصیر اولور بو تقدیرجه اوائل واواخر دولتده سیف قلمه غالب اولوب اصحاب سیفک
جاه ونعمت وقدر ومنزلتلری ارباب اقلامدن اکثر واوسع اولور اما اواسط ملک وسلطنتده
اصحاب دولت معاونت سیفدن فی الجمله مستغنی اولوب قلم سیفه وزرینه امر حاکم وسیف
اولوقتده خادم اولور زیرا اواسط سلطنتده مبادی ملک ودولتک تمهید وتشییدی
امری تمام اولوب مدافعه اعدا وغلبه واستیلا مقرر اولمغله مشاغل حرب وقتالدن
فراغ میسر اولمغین رجال دولتک همت وعزمی انجق ثمرات ملک ودولتی تحصیله مقصور
واظهار مراسم عز وشوکت ایله فخر ومباهاته مخصوردر بو امرک خصوصلی ایسه دستیاری
قلم جابلک رقه منوط وموقوف اولمغله انلک حکم وتصرفی مناط احکام ومرجع حکام
اولوب لیل ونهار ساق اقدام اوزره قائم اولورلر اما بو اثناده سیف صارم بستر نیامده نائم

اولوب مکر بعض اوقاتده دفع غائلهٔ فتنه وسد فرجه ایچون رقده استراحتدن تنبه وتیقظ
ایله سربرآوردهٔ ظهور اوله بو تقدیرجه اواسط ملک ودولتده ارباب اقلام مزید عز ورفعت
وجاه وثروت ایله سربلند ومحرم حریم دولت اولوب سلطانه انامه مزید تقرب واختصاص
وتردد وانتساب ایله اصحاب سیوفه سبق وتقدم ایدرلر زیرا بو طورده قلم واسطهٔ نسب واسطه
العقد دولت وتحصیل منافع سلطنت وتقویم مصالح امت آلت اولوب رؤسای جنود واهل
سیوف نظر ملوکدن دور ودائرهٔ قربدن مهجور بلکه بو ادوارده قهر سلطانی ایله خوف وخشیتدن
خالی دکللردر حتی خلفای عباسیه دن منصور خلیفه ابو مسلم خراسانی یی دار الخلافه
قدوم ایله امر ایتدکده ابو مسلم امتناع ایدوب واعتذاری متضمن خلیفهٔ مشار الیهه تحریر
وارسال ایتدیکی مکتوبک عنوانینده اما بعد فانه مما حفظناه من وصایا الفرس اخوف
ما یکون الأمراء اذا سکنت الدهماء کلامی دخی بو معناده وارد اولمشدر یعنی اداء مراسم
عبودیتده نصکرم حکمای فرسدن منقول ومأثور اولوب صدراً عن صدر صحایفده مدون
مرسوم ومحفوظمز اولان وصایای جلیله دندرکه امرا ورؤسانک سطوات ملوکدن
زیاده خوف وخشیتلری امواج حرب ووغا سکون بولوب ملوک وسلاطینک سریر امنینده
مشاغل حرب وقتالدن مأمون الغائله اولدیغی وقتده دردیدی سنة الله تعالی فی عباده
فصل فصل ثالث الثلث اوتوز بشنجی فصلی ملوک وسلاطینه مخصوص اولوب سائر رجال دولتدن
ممتاز اولدقلری زی وهیئت وطرز وقیافت وسائر شعار دولت وسلطنت اولان امور بیاننده در
معلوم اولنکه ملوک وسلاطینه مخصوص نیجه اطوار واحوال موجوددرکه انلر ایله امرا
ورؤسا وخواص وندمادن ممتاز اولوب اول اطوار مخصوصه ده اخری تشریکه مجال اولماز
بناءً علیه اشبو فصل مذکور اولان اموری بیان ایچون معقود اولوب علم ومعرفتمز مقدارینی
ذکر وتحریرینه تصدی اولندی آلت ازجمله شارات ملک ودولت اولان امور الویه واعلام و
آلات مهترخانه درکه ملوک وسلاطین اثنای سیر وسفرده صغیر وکبیر سنجاقلر اچوب
طبل وسرنا وسائر الات اتخاذیله غریو کوس حشمتی رسانیدهٔ هفت چنبر چرخ برین ایدرلر
عمدهٔ اساطین حکمت اولان حکیم ارسطویه منسوب کتاب سیاستده مسطور ومحکی اولدیغی
اوزره ملک ودولتده الات موسقیه مهترخانه ترتیبنک سر وسببی اولدرکه بونلر اصوات
هائله لری نفوسده تأثیر ایدوب طبیعه دهشت ایتمکله اثنای حرب وغزاده قلوب اعدایه
القای رعب وهراس ایچون وضع وترتیب اولنمشدر فی الحقیقه بونلرک تأثیری وجدانی
وروحانی رحالت اولوب معارک حرب وقتاله حاضر اولان رجالک جمله سی کندی
وجدانلرنده بو امرک خصوصلنی ادعان ایدرلر اکر کتاب مزبورده مسطور اولان سبب فی الحقیقه
ارسطویه منسوب اولوب انک تصدوری واقع اولدیغی صورتده دخی سبب اصلی اولیوب

فی الجمله علت اولمغه صالح اولوربلکه بو بابده حق وصواب ورایی مستطاب اولدر که
نفس انسانی الحان طیبه ونغمات لذیذه استماع ایتدکده طبعنده کمال نشاط وانبساط حاصل
اولوب مزاج روحه بر نشئۀ غریبه واصل اولورکه انکله صعب ودشوار اولان امورک
حصولنی استسهال ایدوب عزم وتوجه ایتدیکی شیئک تحصیلنده موتی تسهیل وتهوین و
نفسنی اکا توطین ایله اول شیئک حصولنه سعی واقدام ایدر حتی بو حالت بهایم وانعامده
دخی موجود اولوب هنگام سیر وسفرده سوق ابل وخیل ایچون بعض نغمات والحان لغا
اولندقده حیوانده تأثیر ایتمکله مدت مدیدۀ مسافۀ بعیده ده کمال سرعت ایله سیر وحرکت
ایتدیکی مشهور ومعلومدر علی الخصوص الحان واصوات نسب موسیقیه یه مطابق اوزان
مخصوصه واصول معموله اوزره ترنم اولندقده طبعه زیاده تأثیر ایدوب تهییج شوق
وسرور ایتدیکی اصحاب وجد وشهودک مشهودلریدر بناءً علی ذلک ملوک عجم معارک
حرب وقتالده طبل وسرنا وسائر آلات غنا ترتیب ایدوب دائماً مادار موکب سلطانیده
حاضر وآماده اولان مهتران خوش ادا اجرای صنعت غنا ایتمکله نفوس شجعانی حرب
وقتاله تحریک ایدوب سبیل غزاده بذل روح ایدرلر وبزم دخی بعض حروب عربده معهود
اولمشدر که پیشگاه موکب سلطانیده نغمۀ شیرین ایله بر قاچ مغنی شاعرلر انشاد شعر وقصیده
ایدوب لطف وحسن صدالری قلوب ابطال ونفوس شجعانه ناخن زن تأثیر اولمغله مرد
نبرد آزما میدان کارزارده حظوه جنبان اقدام اولوب هم تشجیع وبهادر طرف اعداده
کندی قرینیله جنگ وپرخاشه قیام ایلدیکی شویله که تأثیر شراب شوق ونشاط ایله مست
ومدهوش اولوب زهرابۀ منیه یی کلجام امنیه کبی نوش ایتدیلر وینه دیار غربده بعض
ملوک زناته دخی مواطن حرب وقتالده پیشگاه صفوفده بر قاچ شاعری تقدیم ایدوب
لهجۀ خوب وطرز مرغوب اوزره صوت شیرین ونغمۀ رنگین ایله جبال راسیاتی یرندن
تحریکه قریب ادا ایدوب نتیجه جبان ضعیف الجنانی تشجیع وحرب وغزایه تهییج ایله
موتی تسهیل وتهوین ایتدیلر وقوم زناته بیننده شاعر مزبورک اغازه ایتدیکی نغمه
تارصو اکابت اسمیله موسوم اولوب بربریه لسانی اوزره نغمۀ مزبورۀ نک اسم مخصوصیدر
والحان ونغماتک نفوسده تأثیرینک اصل وسببی اولدر که حسن صدا ولطف غنا
ارواحی بسط وتحریک ایدوب حرارت غریزیه یی انعاش ایتمکله نفسنده بر گونه فرح
ونشاط وسرور وانبساط حاصل اولورکه جوهر شجاعت اکا ته اولور نتکیم نشئۀ صهبادن
دخی بو خاصیت موجود اولمغله قلبه قوت ویروب جبانی تشجیع ایدر اما ملک ودولتده
تکثیر الویه واعلام وتلوین واطالرده اهتمامدن مقصود انجق اعلان حشمت واظهار
مهابت اولوب تحتنده صف کشیدۀ تحزب واجتماع اولان رجاله باعث اقدام وشجاعت

اولمغله معارک حرب وقتالده هول ودهشته بادی اولور ونفوس وارواحک الویه
واعلام واصوات هائله دن تأثر وانفعالی امر ضروری اولوب تهویل قلوب اعدایه باعث
اولدیغی اسرار عجیبۀ الهیه دندر والله الخلاق العلیم الخبیر الحکیم معلوم اولا که الویه
واعلام وسائر اسباب عزت واحتشام عد اولنان آلات وادوات دولتلرک قوت وشوکت
حال وشانلرینه ایله متفاوت اولوب دائرۀ سلطنتک وسعت وعظمته نسبت ایله
قلت وکثرتده مختلف اولور ودخی ملک ودولتده نصب علم وعقد لوا عهد قدیمدن
بر شعار حرب وغزا اولوب زمان بعثت وعهد نبوتده واندنصکره ایام خلافتده طوائف
اسلام مواطن حرب وقتالده الویه واعلام اتخاذندن خالی اولمدیلر اما طبل وکوس
وسرنا وسائر آلات غنا استعمالی اوائل ظهور اسلامده جاری اولمیوب اصحاب وتابعین
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنک دائما همت وفکرلری امر دینه مقصور واتباع
سنن سنیۀ سید المرسلینه محصور اولمغله تکلفات مراسم عز وشوکته اعتبار ایتمدیلر
بعد ذلک ایام خلفا مندرس ومنقضی وطور خلافت ملک وسلطنته منقلب اولوب
اهل اسلام لذائذ دنیویه یه میل ورغبت واهل دول سالفه دن طوائف فرس وروم
ایله الفت وموانست ایتدکلرنده قبل الاسلام قیاصره واکاسره دولتلرنده جاری اولان
مراسم ملک ودولت واسباب عز وحشمته طوائف فرس وروم طائفۀ عربی سوق ودلالت
ایتمکله اجرا واستعمالنه میل ورغبتلری تعلق ایلدی بناءً علیه عهد فرس ورومده
حرب وقتالده منسوج رنگارنک متعدد الویه واعلام اتخاذی دأب ورسوم اولمغله
ملوک اسلام دخی استحسان ورغبت ایدوب کندیلردن ماعدا عمال وولاة اطرافه
دخی عقد لوایه رخصت ویردیلر وچوق کره خلفای عباسیه وعبیدیین وقتلرنده
سرعسکرلره وسرحد محافظلرینه خلیفه کندی طرفندن عقد لوا ایدوب سرای خلیفه دن
باالای امیرلک کندی منزلنده لوای ندمنجوق سلطانی مرتب الای ایله اخراج اولندقدن
صکره مقصوده عزیمت اولنور ایدی شویله که موکب خلیفه ایله قائد الجیش ولاة امیرلک
دائره سی بیننده فرق وامتیاز اولمیوب انجق قلت وکثرت اعلام ایله یاخود لوای سلطانیه
مخصوص لون ورنک ایله ممتاز اولور ایدی نتکیم عهد خلافت بنی عباسده خلفایه
مخصوص لوای ظفر التوانک لونی سیاه اولوب امویه وقتنده کشتۀ شمشیر عدو
اولان سادات بنی هاشمه حزن وتأسفلرینی اعلان وبنی امیه نک قبح وشناعتلرینی
تذکیر واظهار ایچون لوای سیه فام اتخاذی شعار دولت اولمش حتی بوندن ناشی بنی
عباسه مسوده تسمیه اولندی بعده سلالۀ بنی هاشمدن علویه ایله عباسیه بیننده تفرقه
دوشوب عصراً بعد عصر هر طرفده سادات علویه دعوای خلافت ایله بنی عباس اوزرینه خروج

ایدرکن علویه عباسیه یه دخی وشعارده مخالفت قصدیله جبهۀ غرالری کبی رایت بیضا
اتخاذ ایتملریله السنۀ انامده مبیضه عنوانیله مذکور اولدیلر کذلک دیار غربیده بنی سلاله
سادات علویه دن خلفای عبیدیین ایله دیار شرقیده طبرستان وصعده ده بنی عباس اوزرینه
علم افراز خروج وظهور اولان طائفۀ شیعه نک وبدعت رفض والحاده داعی اولان
جابرۀ قرامطه نک دخی لوالری بیاض اولوب خلفای عباسیه بغض ومخالفتلرینی بو
وجهله اعلان واشعار ایدرلر ایدی وقتاکه مأمون خلیفه خاندان نبوت وسادات علویه یه
محبت ومتابعت قصدیله جامه ودستار وذیل وشعارده لون سوادی ترک ایدوب طوطی
کبی طراز اخضر ایله سرسبز اولدقده مانند نخل طوبی عقد لوای خضرا ایلدی ودخی
اوائل اسلامده واقع خلفا وقتنده الویه واعلام والات غنا عدد وکثرتده حدی تجاوز
ایدوب خصوصا سلالۀ عبیدییندن عزیز بن نزار دیار شامی فتح وتسخیر قصدیله عازم
اولدقده بشیوز مقداری کوندره وسنجاق وینه اولمقدار کرّه نای وسرنا ایله رایت افرازی
عز وحشمت اولدی ودخی دیار غربده بنی صنهاجه ایله سائر ملوک بربریه وقتنده عقد
اولنان لوالری لون واحده مقصور اولیوب حریر خالص الصددن منسوج والوان عدیده ایله ملون
وزر وزیور ایله مزین الویه واعلام اتخاذ اولنوب امرا وعمال اطرافه دخی وجه مشروح اوزره
عقد لوایه اذن ورخصت ویردیلر بعده ینه دیار غربده ملوک موحدین ایله انلردنصکره
ظهور وخروج ایدن ملوک زناته طبل وکوس وکوندری سلطانه قصر ایدوب عمال وامنایه
رخصت ویرمدیلر وانلرک وقتلرنده ملوک بر محله اماله لجام نهضت ونقل وحرکت
ایتدکده علمداران ومهتران ورای موکب سلطانیده باشقه بر دائره اولوب اول کروه بر سکوهه
ساقه تسمیه اولنور ایدی ودخی ذکر اولنان دولتلرده الویه واعلامک کثرت وقلتی دائره
دولتلرینک عظم ووسعتی ورجالنک میل ورغبتی اعتباریله مختلف اولوب هر دولتده
بر عدد مخصوص معتبر اولدی دیار غربده ملوک موحدین ایله اندلسده بنی احمر عدد
سبعه ایله تبرک قصد ایدوب لوالری یدی عددی تجاوز ایتمدی وانلردنصکره ملوک
زناته وقتنده کاه اون وکاه یکرمی عدد لوا عقد اولنوب هر دولتده برکونه آیین وشعار اعتبار
اولندی وینه دیار غربده مشهود چشم شهودمز اولدیغی اوزره سلطان ابی الحسن ایامنده
سلطانه مخصوص یوز عدد طبل ایله کبیر وصغیر الوان حریر ایله ملون وتار زر ایله
منسوج ومزین ینه یوز عدد سنجاق اتخاذ اولنوب وایام حربده عمال وولاة وقواد عساکره
کرباس کتاندن معمول انجق بر لوای صغیر ایله بر کوچک طبل اتخاذنه رخصت ویرلدی
اما دیار شرقده بو عصرده موجود اولان دولت اتراکده معتاد ومرسومدر که بر محله نقل
ونهضت یا غزا وجهاده عزیمت اولندقده توغ بر فروغ شکلنده آویزۀ موییه ایله زینتده

بر لوای کبیر عقد اولنوب اول لوای عظیم پیشگاه لشکرده تقدیم اولنور که لسان اتراکده اکا
شالش وچالیش تسمیه اولنور وسلطان اتراکک راسی اوزره محمول بر لوای آخر دخی موجوددر که
بینلرنده لوای مزبور عصابه وشطفه عنوانیله مرسوم اولوب ملوک اتراکه مخصوص اولان
آیین وشعاردن وزرا وامرا استعمالندن ممنوعلردر بونلردن ماعدا سیر وسفرده صغیر
وکبیر متعدد بیراقلر دخی اچوب لسان اتراکده اول بیراقلرک هر برینه سنجاق ومجموعنه
سناجق ویرنلر ودولت اتراکده طبل وکوس استعمالی دخی کثیر اولوب قدر مخصوص وحد
معهودده مقصور اولمغله امرای لشکر ورؤسای عسکر مراد ایتدکلری مرتبه تکثیر وتوفیره
مأذون ومرخصلردر وینه فی عصرنا هذا دیار اندلسده طوائف افرنجدن جلالقه طائفه سی
دخی سیر وسفرلرنده الویه واعلام اتخاذ ایدوب لکن عدد قلیل وقدی بغایت طویل اولمق
اوزره سمو عددی کذلک طائفۀ جلالقه معارک حرب وقتالده ترتیب الات غنا ایدوب سرنا
وبورو وکمان وطنبور کبی قبیل سازلری استعمال ایدرلر که حسن ادا ولطف غناده تناسب
موسیقی یه رعایت ایتدکلری منقولدر وکذلک ورای دیار غرب واندلسده واقع ملوک
اعجام دخی جلالقه طائفه سی کبی اولوب طبل وعلملرینه انلرک رسم وآیینلرینه موافق اولدیغی
رسیدۀ سمع یقینمزدر وینه آیین ملک ودولت وشعار سلطنت اولان امورک بری دخی
منبر وسریر وتخت وکرسیدر که ملوک وسلاطین مجلسلرنده جلوس وقرار داده صدور
وارکاندن امتیاز ایچون بر محل مخصوص اختیار ایدوب بعضیلری منبر وکرسی کبی
بر مکان رفیعده مرتبع نشین عز ووقار وبعضیلری دخی تخت وسریر اوزره متوسد بالش
جاه وجلال اولورلر وعهد اسلامدن مقدم موجود اولان ملوک فرس وروم بو قاعده یه
مراعات اولنوب قیاصره واکاسره زر وزیور ایله اراسته تخت وسریر اوزره جلوس ایدرلر
ایدی حتی سیادت نبوت ایله ریاست سلطنتی جمع ایدن سلیمان بن داود صلوات الله علی
نبینا وعلیهما حضرتلری خشب عاجدن مصنوع بر تخت نشین اوزره جلوس بیوروب انس
وجن ووحوش وطیورده فرمانفرمای حکم الهی اولورلر ایدی لکن ملوک ایچون تخت وسریر
اتخاذی اواسط دولتده سلاطینک تزاید عز وشوکت ایله ترفه وتنعملری وقتنه مخصوص
اولوب ابتدای ظهور سلطنتده جاری اولمدیغی بوندن اقدم ذکر اولنمشیدی ودولت اسلامده ابتدا
تخت وسریر اوزره جلوس حضرت معاویه نک خلافتی وقتنده حادث اولدیکه بو بابده مسلمین
ایله استشاره وانلری دخی رأی واستحسان ایتملریله تخت وسریر اتخاذ ایدوب بعده سائر
ملوک اسلام دخی حضرت معاویه یه اتباعا اریکه نشین عز وتمکین اولدیلر وعمرو بن العاص
ممالک مصرده خلیفه طرفندن بر وجه استقلال حاکم ووالی ایکن دار الامارتنده کندویه مخصوص
اولان قصرده اشراف عرب ایله همزانوی صحبت اولوب مجلسده صدر رفیعه جلوس ایتمز ایدی

مع هذا قبل الفتح مصرده قبط ملکی اولان مقوقس عمرو بن العاصك قصرنده هرچندکه بار
گاه انکله بله آیین ملوك اوزره طائفهٔ قبط بیلوبده برالتون تحت کلوب مقوقس عمروك
مجلسنده واشراف اصحاب حضورنده اول تحت زرّین اوزره جلوس ایدردی زیرا حمیّت فتحده
عمرو ایله مقوقس بیننده جاری اولان صلح وصلاحده مجلس امیرده تحت زرّین اوزره جلوسه
رخصت شرط اولنوب مقوقس بو وجهله عقد ذمّت ایتدیکندن ماعدا طائفهٔ عرب قتنده
مقتضای فطرت بدویّت اوزره مراسم ملك ودولت واسباب عز وحشمت غیر معتبره
اولمامغله عمرو بن العاص وسائر اصحاب سعادت اختصاص عهده وفا ایله مقوقسه مراعات
ایتدیلر وخلفای امویه دنصکره ملوك اسلامیه دن عباسیه وعبیدیین وسائر سلاطین
شرق وغرب دخی تحت سریر اتخاذ ایدوب اکاسره وقیاصره دن اغتنام اولنان سریرلر
اوزره جلوس ایتدیلر والله مقلب اللیل والنهار سکّه وینه شعار ملك ودولت وآیین
عز وحشمت اولان امورك بری دخی سکّه امریدرکه بین الناس تعامل وتعاطی اولنان
نقود ورایجه دن صفحات دراهم ودنانیر اوزره طبع وضرب اولنان نقش مخصوصدن
عبارتدر اصلی بویله درکه آهن وحدیددن معمول بر صفحهٔ مستویه اوزره بعض آلات
ایله صور واشکال مخصوصه یا بعض کلمات مقلوبه والفاظ معکوسه رسم اولندقدنصکره
اول سکّهٔ آهنین وجوه دراهم ودنانیره ضرب وطبع اولندقده انده اولان نقوش صحیفهٔ
درهم ودیناره منطبع ومرتسم اولوب والواح نقودده اول صور مقلوبه مستقامت اوزره
ظاهر اولور لکن رواج نقودده تصحیح وزن وعیار لازم ومهم اولمغله ابتدا ذهب وفضه
ناره قونه بعد اخری ذوب وسبك ایله تخلیص وقدر مخصوص اوزره اشخاصی قطع و
تخصیص اولنوب بعده اوزرینه سکّه ضرب وطبع اولنور ودخی تصحیح عیاردن صکره کر
اجناس نقودك اشخاص وامثالی وزن مخصوص اوزره قطع اولنوب جملهسی وزن ومقدارده
مساوی اولورسه بین الناس تعامل ورواجی عدد ایله جاری اولور واکر اوزان مختلفه
اوزره سبیکه قطع اولنوب قدر ووزنده اتحاد ومساوات اعتبار اولنمز ایسه تعامل
ورواجده میزان وترازو ایله وزن اعتبار اولنور ودخی معلوم اولکه لفظ سکّه فی الاصل
لسان عربده آلت ضرب اولان مطرقهٔ آهنینه موضوع اولوب بعده انك ضربیله دنانیر
وجوه دراهم ودنانیرده مرتسم اولان نقش ورسمه بطریق النقل اطلاق اولندی بوندن
صکره دخی دار الضرب سلطانیده تصحیح عیار وقطع ضرب نظامنه مأمور اولان نظار و
امنانك خدمت ونظارتلرینه نقل واطلاق اولنوب عرف دولتده لفظ سکّه نظارت ضرب
منصبنه مخصوص علم اولدی بوندنصکره معلوم اولکه سکّه نظارتی خدمات ملك
ودولتده بر وظیفهٔ ضروریه درکه مدار نظام امور وباعث انتظام مصالح جمهور

اولان اجناس نقودك رایجنی کاسددن صحیحنی فاسددن نقد وتمییز ایچون موضوع
اولمغله وزن وعیارنده صرف نقدینه اهتمام دنصکره غش وفساددن امن وسلامتنه
نشان وعلامت اولان سکّهٔ سلطانیه ایله مضروب ومسکوك اولدقده ناسه وثوق واعتماد
حاصل اولوب معاملات انامك نظام وانتظامنه باعث اولور وقبل الاسلام ملوك
فرس وقتنده دخی اجناس نقودده رسم سکّه جاری اولوب صفحات دراهم ودنانیر صور واشکال
مخصوصه ایله مرسوم ومنصور ایدی ملوك فرسك بعضیلری کندی شکل وصورتنی وبعضی
برقلعه یا حیوان یا برغیری شیئك صورتنی نقش سکّه اعتبار ایدوب وجوه دراهم ودنانیر
بو وجهله مرسوم ومسکوك ایدی وقتاکه ظهور سکّهٔ اسلام ایله بازار کفر وضلال باطل اولوب
شرذمهٔ کفارك نقدینهٔ امانیلری کاسد وخولیای تصورلری فاسد اولدقده طائفهٔ عرب
مقتضای طور بداوت اوزره امر دنیاده دقت وکلفتدن بری اولمغله اهل اسلامك نظامندن
غافل اولوب عهد بعثتدن مقدّم بین العرب جاری اولان نقود غیر مسکوکه اوائل اسلامده
دخی رایج اولدی وعهد خلافت فاروقده اهل اسلام ممالك فرسه غالب وکنوز کسرایه مالك
اولدقلرنده دسترس اغتنام اولدقلری دراهم ودنانیر مسکوکه اهل فارس بیننده نقد وعدد ایله
رایج ایکن طائفهٔ عرب وزن ایله صرفه مأمول اولمغله دراهم فرسی نقود عربیه کبی وزن ایله
حساب ایدوب معدودی موزونه رد طریقیله تعامل وتعاطی ایدرلر ایدی لکن دولت اسلامك
سکّه وعیار امرنده مساهله ومسامحه لری سببیله اجناس نقودده غش وفساد ظهور ایدوب معاملات
انامك مختل النظام اولدقده رایجی کاسددن فرق وتمییز ایچون حفظ سکّه وعیار تصحیح نظام
انام لازم اولمغین کبار تابعیندن سعد بن مسیب وابو الزناد روایتلری اوزره یتمش درت تاریخنده
مداینی نقلی اوزره یتمش بش سنه سنده عبد الملك بن مروان ضرب سکّه ایله حجاجه امر ایلدی
بعده یتمش التی تاریخنده سائر ممالك اسلامیه ده دخی ولاة وحکام ضرب سکّه ایله مأمور اولوب
نقدین عزیزین کلنقش کریمهٔ الله احد الله الصمد ایله مسکوك اولمق اوزره اطراف اقطاره
اوامر علیه ارسال اولندی بعده خلفای امویه دن یزید بن عبد الملك وقتنده ابن هبیره
والئ عراق اولدقده سکّه نظامنه زیاده اهتمام ایدوب اندنصکره حالدین قریب اردنجه
یوسف بن عمر تصحیح نقودده بذل مجهود ایتدیلر وصیرفیان بازار مجرفانك بعضیلری دخی
بو وجهله تصحیح نقدیبان ایتدیلرکه ابتدا دولت اسلامده عیار وسکّه حدوثی عبد الله بن
زبیر رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك ارض حجازده خلافتلری اثناسنده واقع اولوب یتمش
تاریخنده قرنداشی مصعب بن زبیر حضرتلرینی طرفندن عراقه والی نصب ایتدکده ضرب
سکّه ایله امر ایلدی ودرهم ودینارك بر یوزینی برکت لفظی ووجه آخرینی اسم جلال الله ایله تزیین
وتوشیح ایدوب نقدین عزیزینك ایکی وجهله مظهر اسم جمال وجلال اولدیغنی اظهار

دعیاره ایلدی بعده بیتمش بر تاریخنده حجاج بن یوسف یودسیم مرغوبی تغییر ایدوب اجناس
نقودڭ برطرفنه برکت و برجانبنه کندی اسمنی تحریر ایله صحیفهٔ عالمده برکت رسمنی
رفع ایلدی و عبد الملك ایله عبد الله بن زبیر وقتلرنده قطع و ضرب اولنان درهم و دینارڭ
وزن و مقداری عهد خلافت فاروقده تقدیر اولندیغی منوال اوزره ابقا اولنوب اوزان
نقودده معیار راست عیار رأی فاروقی دستور العمل ایتدیلر تحقیقی بویله درکه ابتدای
اسلامده بر درهمڭ وزنی التی دانڭ اعتبار اولنوب و درهم واحد ایله اوچ سُبع درهم
مجموعی بر مثقال اعتبار اولنمغین اون درهم یدی مثقال ایله وزنده مساوی اولدی
یعنی بر درهم یدی جزء مساوی یه تقسیم و تفریق اولنوب واشبو اجزای مفروضه اوچ
سُبع دخی ضم و الحاق و مجموعی بر مثقال فرض اولندقده بر مثقالڭ درهم واحددن
تفاوتی اوچ سُبع اولمغله اون درهمڭ یدی مثقاله وزنده مساوات اولدیغی ظاهر اولور و اوائل
اسلامده درهم و مثقالڭ وزن مذکور ایله تقدیر و تعیینی بوندن ناشیدر که عهد اسلامدن
مقدم ملوك فرس وقتنده دراهمڭ اوزانی مختلف و متفاوت اولوب بعضیسی یکرمی
قیراط و بعضیسی اون ایکی و بعضیسی اون قیراط اوزرینه مقطوع و مضروب ایدی فقط
فریضهٔ زکات عبادات مالیه دن اولوب تعیین نصاب و تعدیل حساب درهم و مثقالڭ
میزان شرع قویم ایله تعیین و تقدیرینه منوط اولمغله درهم شرعی اون درت قیراط اعتبار
اولنوب هر ایکی قیراط بر دانڭ اولمق اوزره اون درت قیراط التی دانگه معادل اولدی
بعده وزن مثقالی تعیین ایچون دخی اجزای درهم اولان اون درت قیراط اوزرینه التی
قیراط دخی ضم اولنوب مبلغ عدد قیراط یکرمی یه بالغ اولدقده عرف شرعده مجموعی بر مثقال
اعتبار اولندی نقش بندان صحایف آثارڭ بعضیلری دخی تعیین درهم و مثقالده بو وجهله
تذهیب طرهٔ مقال ایتدیلر که اوائل اسلامده بین العرب رایج اولان نقود اوچ صنف اولوب
بری سکز دانڭ اوزرینه مقطوع و بغلی عنوانیله معروف ایکنجیسی درت دانڭ و طبری
اسمیله موسوم اوچنجیسی ایکی دانڭ و یمنی نامیله مشهور ایدی حضرت فاروق منبع الجنا
امیر المؤمنین عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه کرسی نشین خلافت و خطیب منبر امامت
اولدقده معیار راست عیار عدل ایله تعدیل نصاب و تقویم اوزان احکام ایچون اجناس
نقوددن اشبو اصناف ثلثه نڭ تعامل و رواجنده اغلب و رایجنه نظر اولنمق اوزره امر
ایتمکله صیرفیان دار الضرب عرفان اولان معشر کرام اهل ایمان بو بابده عقد انجمن شورت
ایدوب ممالك عربیه طبری و بغلی جنسیندن اروج اولدیغی ظاهر اولمغله خلاصهٔ سبیکهٔ
سبیکهٔ فکر و نظرلرینی بارگاه خلافته عرض و انها ایلدیلر بعده نقدین رایجینڭ دانڭ
حسابی اوزره عدد وزنی اون ایکی یه بالغ اولمغله حضرت عمر خیر الامور اوسطها

و غایة الانصاف التنصیف فحواسیله عمل ایدوب بندر معمورهٔ اسلامده بر درهم التی دانڭ
اعتبار اولنمق اوزره امر ایلدی بعده بر درهمڭ اوزرینه اوچ سُبعنی ضم و الحاق ایله درهمی
مثقاله رفع و تحویل ایدوب و مثقالڭ اوچ عشرنی رفع و اسقاط ایله مثقالی درهمه تنزیل
ایلدی بعده خلفای امویه دن عبد الملك بن مروان تخت نشین مملکت و دولت اولدقده
نقدین عزیزینی غش و فساددن صیانت ایله تصحیح معاملات انامه عزیمت ایدوب سکه
اتخاذ نصرف نقدینه اهتمام ایتدکده درهم و دینارڭ وزن و مقدارلرینی عهد خلافت فاروقده
قرار داده اولان حد معینده ابقا ایدوب سنهٔ سنیهٔ فاروقی دستور العمل ایلدی و صحایف
نقودی رسم پیشین ملوك فرس اوزره تصویر صور و اشکال ایله تلویث ایتمیوب بلکه طائفهٔ
عرب فصاحت لسان و بلاغت بیان ایله معروف و مشهور و شرع شریفده تصویر صور ممنوع
و محذور اولمغله وجوه دراهم و دنانیری کلمهٔ نقش توحید و تمجید ایله تزیین ایلدی و سکهٔ
حسنه ده کلتبو سنت مستحسنه بین الناس مرعی و جاری اولوب جمله اعصار و اقطارده بو
آیین گزین ملوك اسلام میاننده متعارف و متوارث اولدی و دخی عبد الملك نقدین
عزیزینی شکل مستدیر اوزره رسم و تشکیل ایله همشکل مهر منیر و بدر مستنیر ایدوب ایکی طرفنه
صغیر و کبیر بر برینه مساوی دوائر متداخله اوزره بعض خطوط و نقوش ضرب و رسم
اولندی شویله که برجانبنه تهلیل و تحمید و صلاة و سلام رسوله رب مجیده رسم اولنوب
و وجه اخرینه اسم خلیفه ایله تاریخ و زمان مرسوم اولدی عبد الملك بن مروانڭ
طوماری حیاتی مهر ختام ایله مختوم اولوب سکهٔ خلافت نامزد اخلاف اولدقدنصکره بقیهٔ
سلالهٔ امویه و خلفای عباسیه و عبیدیین دولتلرنده دخی نقود مسکوکه وزن و عیار و شکل
و مقدارده بو منوال اوزره جاری اولدی اما دیار غربیه ملوك صنهاجه ابتدای سلطنتلرنده
کندیلره مخصوص سکهٔ جدیده اتخاذ ایتمیوب انجق اواخر دولتلرنده صاحب بجایه ملك منصور
کندی اسمنه سکه ایجاد ایلدی دیو ابن حماد تاریخنده ذکر ایلدی بعده بونده دیار غربیه ده
موحدین سلطنتی ظهور ایتدکده انلرڭ تمهید مبانی ملك و دولتلری اولان محمد بن تومرت
مهدی سلالهٔ موحدینه بو وجهله توصیه ایتدیکی سکهٔ دراهمده شکل مربع و دینارده شکل
مستدیر اختیار اولندقدنصکره وسط دینار دوه بنه بر شکل مربع رسم اولنوب و نقدینڭ
هر برینڭ بر یوزلرنده تهلیل و تحمیدی متضمن بر کلام مفید و وجه اخرینه سلالهٔ
موحدینده ملك عصرڭ اسمی و اندنصکره خلفانڭ اسملری سطور عدیده ایله نقش
و تسطیر اولنه دیو توصیه ایلدی بناءً علیه ملوك موحدین دخی وصیت مهدی یی قرطهٔ
بنا گوش قبول ایدوب الیوم سکه لری وجه مشروح اوزره دائر و سائر در منقولدر که
استخراج طوالع و وقایع ایام ایله معروف اولان رجالڭ بعضیلری مهدینڭ ظهورنده

مقدّم بعض ملاحمده انى صاحب درهم مرتبع عنوانيله ذكر و وصف ايدوب ديار غربده
غلبه وظهورينى خبر ويردى والله اعلم اما اليوم ديار شرقده موجود اولان ملوك اسلامك
سكه‌لرى وزن معهود و قدر مخصوص ايله تقدير اولنميوب بلكه اوزان مختلفه اوزره
قطع اولنديغندن اهل غرب كبى بر طرفنه تهليل و صلاة وجانب اخرينه اسم سلطان ضرب
وطبع اولنوب هر برى قيمت معلومه ايله حرج و صرف اولنور ذلك تقدير العزيز العليم
تنبيه چونكه بو فصل بديع الانسجامده كشيدهٔ سلك نظام اولان فرايد كلام سكه
بياننه دائر اولوب وقت اسلاف و عهد اسلامده نقدين عزيزينك نجه كونه استحواللرى
بيانه تعرض اولندى بس عرف شرع شريفده زيور رواجكاه اعتبار اولان درهم و دينارك
دخى وزن شرعيلرى بيانينه تصدى اولنوب بو بابده وارد اولان اقوال ومذاهبى بيان
ايله طومار كلام سكى الختام قلنمق مناسب كورندى عنوان بحثده ذكر اولنديغى اوزره
درهم و دينارك وزن و مقدارى اعصار و امصارده نسق واحد اوزره قرار ايتميوب
اختلاف عصر و مكان ايله مختلف اولديغى رسيدهٔ سمع يقين اولمشيدى و دخى كتاب
وسنتده درهم و دينارك ذكرينه تعرض اولنوب زكاة و نكاح و ديت و سائر احكام كثيرهٔ
ملت تعاطى نقدينه منوط و مربوط اولمغله واجبهٔ ذمت و فريضهٔ عهدهٔ امت اولان
مهمات دينيه دندر كه بحسب الشرع العالى درهم و دينارك جودت و عيارى و وزن و
مقدارى معلوم و متعين اولوب و تمتحاجتده امناى ملت و علماى امت اوزان اعمالى
معيار قويم دين مبينه تطبيق تحقيق حكم شرع قويم ايده‌لر بناءً عليه معلوم اوله كه عهد
سعيد صحابه و تابعين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين دن برو نقشينداد سكهٔ حسنهٔ
ملت اتفاقيله اجماع امت بو وجه اوزره منعقد اولمشدر كه درهم شرعى اولنقد صحيح
العياردن عبارتدر كه هر اونى دانه‌سى جنس ذهبدن يدى مثقاله موازن و مساوى اولور
قيمت و بها جهتيله بينلرنده فضل و رجحان موجود ايسه‌ده وزن و مقدارده همسنك
ميزان تساوى اولنلر و عرف شرعده اوزان شرعيه تلك بر ندخى اوقيه اولوب وزن
و مقدارى قرق درهم شرعيه مساويدر بو تقديرجه لسان شرع شريفده درهم واحد
بر دينارك يدى عشرى اولوب دينار واحد بر درهمك مثلى ايله اوچ سبع درهمه معادل
اولور و دخى جنس ذهبدن مثقال واحدك وزنى معتدل و متوسط اربه دن يتمش
ايكى شعيره مساوى اولوب و درهم مثقال واحدك يدى عشرى اولمغله بر درهم اللى عدد
حبهٔ شعير ايله ايكى خمس حبه‌يه مساوى اولديغى ظاهر اولور و درهم و دينارده ذكر
اولنان وزن و مقدار اجماع امت ايله ثابت اولوب مهر و زكوة و ديت جنايتده تقدير
شرعى ايله عمل اولنوب زيرا وقت فترة و زمان جاهليتده كه نقد مغشوش كفر و ضلال ايله

عقد صفقهٔ خاسره ايدن شرذمهٔ اشرار مشركينه منسوب اولان ايام نحساتدن كنايه‌در
بيع و شرا و اخذ و اعطا ايله تعامل و تعاطيه مدار اولان دراهم اوزانى مختلف اولوب
ايام فترتده اروج نقود طبرى ايله بغلى‌يه مقصور ايديكى طبرى سكز دانك بغلى درت دانك
ايديكى ذكر اولنمش ايدى بعده بعثت نبويه تبيين حل و حرمت و تصحيح احكام امت اولنوب
نقش كزين سكهٔ شرع مبين ايله اوزان و اقدار تعيين اولنديقده اجماع صيرفيان امتله
درهم شرعيده طبرى و بغلى بيننده حد وسط اختيار و وزن و مقدارى التى دانك اعتبار
اولنوب احكام شرعيهٔ عاليه بو معيار راست عياره تطبيق ايله اجرا اولندى شويله كه
جنس فضه‌دن نصاب زكات ايكيوز درهم اولوب و فريضهٔ زكاة ربع عشر ايله مفروض
و مقدّر و ايكيوز درهم كومشه مالك اولان مسلم مكلف اوزرينه بش درهم زكاة لازم
و مقرر اولمغله يوز درهمى بغلى و يوز درهمى طبرى اولان ايكيوز درهم فضهٔ خالص العيارك
هر درهمى التشر دانك اولمق اوزره بعد الحساب بش درهم زكات وجوبنه اتفاق ايتديلر و درت
دانك اولان درهم بغلى‌نك كسر و نقصانى سكز دانك اولان درهم طبرى‌نك زياده‌سيله
جبر و تكميل اولنوب جنسين مذكورين ايله مخلوط ايكيوز درهم سيمك هر برى التى دانك
اولان درهم شرعى اولمق اوزره وزن و حساب اولنديقده نصكره مبلغ نصاب تعيين اولندى
معلوم اوله كه درهم شرعينك وزنى التى دانك اعتبار اولنمق خصوصنده اقوال علما
مختلف اولوب جهابذهٔ ثقات و نقّاد اثباتدن امام خطابى معالم السنن‌ده و امام
ماوردى احكام سلطانيه‌ده نقد و تحرير ايتديكى اوزره وزن مزبورك تقدير و تعيينى
عبد الملك بن مروان وقتنده واقع اولوب بعده عامهٔ اهل اسلام رأى مذكور ايله عمل
ايتديلر لكن علماى متاخرينك محققينى رأى مذكورى رد و تزييف ايدوب ديديلر كه اكر
درهم و دينارك وزن شرعيلرى وقتنه كلنجه معلوم و متعين اولميدى عصر صحابه و
تابعين‌ده درهم و دينارك وزن و مقدارلرى مجهول اولمق لازم كلوب نصاب زكات
و مهر و ديت مقوله‌سى حقوق ماليه‌نك احكام شرعيه‌لرى صدر اولده ثابت اولمق
محذورى لازم كلوردى بناءً عليه بو بابده رأى صواب و فصل خطاب اولدر كه عهد
صحابه و تابعينده درهم و دينارك وزن شرعيلرى منوال مذكور اوزره معلوم و متعين
اولوب حقوق ماليهٔ شرعيه درهم و دينارده مفروض و مقدّر اولان وزن ايله حساب
اولنوردى لكن عبد الملك وقتنه كلنجه صدر اولده درهم التى دانك و دينار بر مثقال
اوزرينه قطع و ضرب اولنميوب بلكه دراهم و دنانير مختلفة المقادير اولمغله لدى الحاجه
درهم التى دانك و دينار بر مثقال اولمق اوزره وزن و حساب اولنديقدن نصكره حقوق
ماليه‌ده قبالهٔ حكم و قضا ختم و امضا اولنوردى بعده تزايد عز و شوكت ايله دائرهٔ ملك

ودولتده وسعت واموال واملاكده كثرة حاصل اولوب تعامل انامده اوزان مختلفه
اوزره مقطوع ومضروب اولان نقودك وزن شرعيه تطبيقي عسير اولمغله كلفت
مؤنت حسابدن استراحت مطلوب اولوب درهم ودينارك وزن ومقدارلري معيار
شرع مبين اوزره تقدير وتعييني اولنمق اعظم مصالح ملك وملت اولدي بناءً عليه
عبد الملك بن مروان نقدين عزيزينك ميزان شرع ايله وزن وتقديرينه صرف نقدينهٔ
همت ايدوب اوزان مختلفه اوزره رايج اولان نقودي دار الضربده اذابه وتصفيه‌دن
صكره درهمي التي دانك ودينارى بر مثقال اوزرينه ضرب وقطع ايله حساب اموالي تيسير
ايلدي وصحايف دراهم ودنانيرك بر طرفنه خليفه‌نك اسمي وطرف آخرينه كلمهٔ شهادتي
ايله تاريخ رسم اولنوب وضع سكه‌ده بو اسلوب مرغوبي اختيار ايلدي وايام جاهليتده رايج
اولان نقودي نارده ذوب وتخليص ايتدكدنصكره سكهٔ اسلام ضرب اولنوب كفره سكه‌سيله
مسكوك اولان دراهم ودنانير نقد مغشوش كفر فاسدكبي بالكليه كاسد اولمغله عبد الملكك
سكه‌لي مهرده قازدي بوندنصكره بعض ملوك اسلاميه قطع دراهم ودنانيرده بو وزندن
عدول ايدوب زمان سلطنتلرنده سكهٔ اسلام ايله مسكوك اولان نقودي اوزان مختلفه
اوزره قطع ايتديلر بو صورتده اجناس نقود وزن شرعي اوزره مقطوع ومضروب اولمغله
اول آفاق واقطارده موجود اولان ناس نصاب زكاة ومهر وديت وساير حقوق ماليه‌ده
بلده‌لرنده رايج اولان نقودي صدر اولده جاري اولديغي اوزره اوزان شرعيه ايله تقديره
مضطر اولوب نقد عرفي ايله درهم ودينار شرعي بيننده محفوظ اولان نسبت عدديه اوزره
حقوق ماليه‌لري حسابه محتاج اولديلر ودخي بعض ائمهٔ محققين نقلي اوزره اجماع امت
بونلك اوزرينه منعقد اولمشدركه ميزان مستقيم شرع قويم ايله وزن اولنان دينار واحدك
وزن ومقداري حبات معتدلهٔ شعيردن يتمش ايكي حبه اولوب درهم شرعي دخي عدد
مذكورك يدي عشري مرتبه سنه بالغدر لكن قاضي عبد الحق روايتي اوزره علامه ابن
حزم جمهور علمايه بو بابده مخالفت ايدوب دينار شرعينك وزني سكسان درت حبهٔ
شعير اولمق اوزره زعم ايلدي لكن ائمهٔ محققين بو رأيي ضعيفي رد وتزييف ايدوب وهم
وغلطه حمل ايله ابطال ايتديلر قول صحيح دخي بودر والله يحق الحق بكلماته ودخي
مقادير شرعيه‌دن اوقيه دخي فرق درهم شرعيدن عبارت اولوب درهم ومثقال
بياننده ذكري سبق ومرور ايتمشيدي لكن اليوم بين الناس متعارف ومتداول اولان
اوقيه قدر وزنده اوقيهٔ شرعيه‌يه مخالف اولوب اختلاف اعصار واقطار ايله
مختلف اولمغله لدى الحاجه قنطار راست عيار شرع مبين ايله اوقيهٔ شرعيه ايله وزن
وتقدير اولندقدنصكره احكام شرعيه‌ده دستور العمل اولنور خاتم معلوم اوله كه

بين الملوك بر آيت انكشت اعتبار اولوب آيين وشعار ملك ودولت اولان امورك بري
دخي مهر وخاتمدركه عهد اسلامده واندن اقدم اورنك نشين عز ودولت اولان ملوك
وسلاطين استعمال مهر ونكين ايدوب صحايف اوامر ومناشيري نقش نكين تزيين ايدرلر
ايدي ودخي صحيحنده سطور دوم مرسوم وصحت سندي ممضي ومختوم اولان احاديث شريفه‌دندركه
خاتم يمين رسالت وخاتمهٔ شرفنامهٔ نبوت عليه افضل التحيه حضرتلري قيصر رومه
دعوت اسلام ايچون مكتوب بلاغت اسلوب تحرير ايتمك مراد ايتدكده اصحاب كرامدن
بعضيلري ديديلر كه طائفهٔ روم وعجم مياننده مكتوب مختوم اولميجه مقبول اولميوب
قبول كتابده نقش نكين بينلرنده رسم ديرينه‌در ديو حقيقت حالي اعلام ايتديلر سلطان
انبيا عليه افضل التحايا حضرتلري دخي درحال سيم خامدن مصنوع بر خاتم همايون
اتخاذ ايدوب واول نكين سيميني كلنقش كزين محمد رسول الله ايله آراسته ايلدي اما
بخاري عليه رحمة الباري حضرتلري بو حديث شريفك مضمون منيفني بيان وكيفيت
نقش خاتم خاتم الانبيايي عيان ايدوب ديديكه تركيب زيبا ترتيب محمد رسول الله اوچ
كلمه‌دن عبارت اولمغله هر كلمه‌سي بر سطر اعتبار اولنوب اسم سامي محمد عنوان وكلمهٔ رسول
ميان ولفظهٔ جلال خاتمة السطور قيلندقدنصكره قيصره ارسال اولنان مكتوب همايوني
مختوم ومكتوم ايتديلر وبو نقش دلكش رسمي كندي مهر همايونلرينه تخصيص ايدوب جناب
عاليلرندن غيري بر فرد فص نكيني بو نقش ايله تزيين ايتمك اوزره تنبيه بيورديلر ديو
امام بخاري سلسلهٔ اسناده رابطه پيوند روايت اولديلر سرير قاب قوسيني تشريف
حريم عليينه ايتدكدنصكره جناب صديق اكبر وحضرت عمر وعثمان ذي النورين رضوان الله
تعالى عليهم اجمعين حضراتي دخي ايام خلافتلرنده بو خاتم جليل المقداري زيور بنان
افتخار ايدوب بعده اول كوهر همايون اثر حضرت عثمانك يد مباركلرندن اريس نام بر بئر
عميقه افتاده اولدي بئر مذكورك آبي كثير وزياده عميق اولمغله نزح ما ايله قعرينه
وصول ممكن اولميوب ظلمتده آب حيات كبي ديده‌دن مستور ونهان اولمغله حضرت عثمان زياده
مغموم اولمغله شدت وكرب نطيقه اولندي بالآخره اول خاتم نبي مثالك بر صورت ومثالي دخي
مسبوك قالب تصوير وپرداختهٔ حكاك تقدير اولوب آخر مدت خلافتلرينه دك استعمال
بيورديلر رضي الله عنه ودخي طرازندهٔ يمين دولت وآيين شعار سلطنت اولان مهر
وخاتمك كيفيت نقش وخاتمنده وجوه كثيره اولوب تفصيل وتحقيقي مهم اولمغله ذكر
وتقريرينه شروع اولندي معلوم اوله كه لفظ خاتم لسان عربده اوچ معنايه اطلاق اولنوب
انكشت وبنانه وضع اولنان مهر ونكينه دركه بر كمسنه اصبعنه خاتم وضع ايتدكده فصحاي
عرب تختم فلان ديرلر ايكنجي معناسي بر امر متعدد الاجزانك آخر وغايتنه اطلاق اولنور

نهايت معناسنده استعمال اولنور كه بر شيئك آخر و نهايتنه بلوغ و وصول ميسر اولدقده
ختمت الامر ديرلر ختم قرآن بو معنادن مأخوذ اولوب فاتحة الكتابدن خاتمۀ معوذتينه
وارنجه قرائت و تلاوت اولندقده استعمال اولنور و كذلك رسول اكرم صلى الله تعالى عليه
وسلم حضرتلرينه خاتم النبيين اطلاق و خاتم الامر تركيبى دخى بو معنادن مأخوذدر
خاتمك اوچنجى معناسى ظروف و اوانيده محفوظ اولان اشيانى حفظ ايچون اغزلرينه
وضع ايتدكلرى سنيه اطلاق اولنوب قرآن عظيمده ختامه مسك كريمه سنده واقع ختام
بو معنادن مأخوذدر مفسرينك بعضيلرى يسقون من رحيق مختوم ختامه مسك
آيت كريمه سى تفسيرنده ختام كلمه سنى نهايت و تمام معناسنه حمل ايدوب جنت اعلاده
اهل ايمانه سقى اولنجق خمرك ختامى روشراب طهور خوشگوارلك وصفنده وارد اولمغله
ختامى نهايت ايله تفسيرده وهم و غلط ايدوب ديديلر كه اهل جنت شراب لذيذ مقيم
شيرين مذاق اولدقده آخر شربده رايحۀ نافجۀ مشكناب استشمام ايدرلر ديو بر ايه طفيحۀ
تقرير ايتديلر لكن بو معنا صحيح و سديد اولميوب بلكه آيت كريمه ده لفظ ختام سداد
معناسنه محمولدر كه سداد كلمه سى لسان عربيده ظروف و اوانينك اغزلرينه وضع
اولنان مهر و سرپوشدن عبارتدر يعنى الله و رسوله اعلم ختمى اولى و عالم دنياده صحاف
شوق و هو اخمر و شرابى اصابت هوا تعفن و فساددن حفظ و صيانت ايچون خم و سبولرك
اوزرلرينه طين و غيريدن معمول سرپوش وضع ايدوب طعمنده حلاوت و رايحه سنده
لطافت حاصل اولور اما جنت اعلاده خمخانۀ لخرادۀ اهل ايمانه سقى اولنجق خمر صافك
ظرفى اوزرينه مشكك نابدن معمول سرپوش و سداد وضع اولنوب عالم دنياده ظروف خمور
اوزرينه وضع اولنان سداد طيندن سداد مسكى رايحه ده اطيب و حلاوت طعمه سبب
اولمغله آيت كريمه يى بو وجهله تفسير خمور جنانك وصفنده ابلغدر ديو طبقۀ بلاغتده
سرپوش انداز اغلاق اولديلر فعلى هذا لفظ خاتم لسان عربيده ذكر اولنديغى اوچ معنا
اطلاق اولنمغين خاتمك اثرى اولان نقش و رقمه دخى علاقۀ سببيت ايله مجاز اطلاق
اولنديغى زيرا روى نگينه بعض كلمات مقلوبه يا اشكال معكوسه رسم اولنوب بعده سرخ
و سياه طين و مداد ايله اوزرينه طلا اولندقدنصكره صحيفۀ قرطاسه طبع و وضع اولندقده
اول كلمات و اشكالك نقش و اثرى صحيفۀ مذكوره ده منتقش و مرتسم اولور كذلك شمع و موم
كبى برليق و ملايم شيئه طبع اولندقده دخى بنه نقش خاتمك اول شمعده باقى قلان اثرينه
دخى اطلاق اولنور و دخى فص خاتم و لوح نگين اوزرينه مرسوم اولان نقوش خطيه
طرف يميندن استقامت مرسوم ايسه بعد الطبع جهت يساردن استقامت اوزره قرائت
اولنور و اگر طرف يساردن على وجه الاستقامه اوزره مرسوم و مصور ايسه صحيفۀ كاغده طرف

يميندن استقامت اوزره قرائت اولنور زيرا لوح خاتمده پرداختۀ حكاك چيره دست اولان
نقش مرسوم چپ و راست نه جانبدن رسم اولنمش ايسه صحيفه يه ضرب و ختم اولندقده نقش
مرقوم منعكس و مقلوب اولوب نقش نگينى قنغى جانبده راست و مستقيم ايسه حين طبعده
سطر صحيفه اول جانبك جهت خلافنده استقامت اوزره ظاهر اولديغى گهرشناسان علم و عرفانه
فننده ظاهر و منجليدر و دخى ختم كتاب خصوصنده مراسم ملك و دولت متفاوت و مختلف
اولوب بعض دولده فص خاتم مداد و طين ايله طلا اولندقدنصكره صحيفۀ مكتوبه ضرب
اولنوب نقش نگينى اول صحيفه ده مرسوم و منطبع اولور بو تقديرجه نقش نگينه خاتم
اطلاقى تمام و نهايت معناسندن مأخوذ اولوب مكتوب مختومك صحت و نفوذى معناسنده
مستعملدر كه مضمون كتاب ايله عمل علامت ختم و امضا ايله تمام اولمغله ختم و امضادن
خالى اولان مكتوب تقويم منسوخ العمل كبى درجۀ اعتباردن ساقط اولديغنه اشارت اولنور
و دخى بعض دولده نشان امر و منشور طبع و ختم ايله مرسوم اولميوب بلكه صحيفۀ كتابك
اولنه يا آخرينه بعض كلمات مخصوصه رسم و تحرير ايدرلر كه فقرۀ سبحان تسبيح و توحيد
سبحان يا نقش دلكش رقم اسم سلطانى جامع و محتوى و امر و منشورك صحت و استقامتنه
دليل قوى اولمغله اول خطه علامت تسميه اولنوب نقش نگينه تشبيه طريقيله خط مذكوره
خاتم لفظى دخى اطلاق اولنور حتى قضاة و نوابك مرافعۀ خصوم ايچون تحرير و ارسال
ايتديكى مراسلاته دخى خاتم قاضى اطلاق اولنديغى بو معنادن مأخوذ اولوب عنوان و ذيل
صحيفه يه ثبت و املا ايتديكى امضادن عبارتدر و عنوان منشوره ثبت اولنان توقيع
و طغرايه دخى خاتم سلطان اطلاقى بنه نقش خاتمه تشبيه طريقيله مجاز اطلاق اولنمشدر
منقولدر كه خلفاى عباسيه دن صاحب الرأى السديد هارون رشيد سلالۀ برامكه دن
فضل بن يحيانى صدر وزارتدن عزل و برينه قرنداشى جعفر برمكى يى مقام صدارته
نصب مراد ايتدكده صغر سننده بابالرى يحيى بن خالد برمكينك حجر تربيه سنده مربى
اولمغله يحيايه توجيه خطاب ايدوب باباى بندن روشن گهر بن خاتمى يميندن شماله نقل
و تحويل ايتمك مراد ايدرم ديو خاتم ايله وزارتدن كنايه ايلدى زيرا عهد خلفاى عباسيه ده
صحايف اوامر و مناشيرده مرسوم نشان و توقيع وظايف وزارتدن اولوب توقيع سلطانى
بالذات قلم وزير ايله كشيده اولمغين خليفۀ رشيد مسلك سديد كنايه يه سلوكده اظهار
رشد و سداد ايلدى رحمة الله تعالى عليه و اطلاق مذكورك صحت و سدادينه شهادت
ايدن امورك برى دخى مفسرينك اعظم و اكبرى محمد بن جرير طبريدن منقول اولان
خبر و اثردر كه حضرت معاويه نخبۀ سلاله كريمۀ بتول قرة عين رسول امام حسن رضى الله
عنه حضرتلريله امر خلافتده عقد مصالحه ايتدكده حضرت حسنه سواد خطوط

خالی وانجق طرف اسفلی ختم وامضایی محتوی بر صحیفهٔ بیضا ارسال ایدوب بوکونه مثلده
باش خطاب اولدیکه درون صحیفه یه مراد شریفلری اولان شروط وقیودی کتب واملایه
طرفمزدن مرخص اولوب قلم عنبرین رقملریله ثبت وتحریر اولنان موادک جمله سی سواد
حدقهٔ اعتبارمده دیدیکی کویا بر تقریب ایله اول امام حقلک بالای استحقاقندن خلعت
زربفت خلافت خلع ونزع اولنوب وکست رضای حسن بن مرتضا ایله کندیکی دوش افتخاری
تشریفی شعر عهدنامهٔ خلافت طلبنه توسل ایلدیکی اشبو نقل مذکورده ختم ایله مراد لکن
خلیفه ده مرسوم خط ورقم یا نقش خاتم مراد اولنوب معنای آخره محتمل اولمدیغی ظاهردر
وبعض دولده دخی ختم کتاب بو وجهله جاریدرکه مکتوب ومنشور طی وشد اولندقدن
صکره شمع سفید وموم سرخ کبی نرم وملایم بر جسم لیتنی بند مکتوب اوزرینه وضع
وخاتم رنکینی اول موم اوزرینه طبع ایدوب مضمون کتابه اجانبک وقوف واطلاعندن
امین اولورلر کذلک جواهر ثمینه وامتعهٔ نفیسه یی حفظ ایچون اعداد اولنان ظروف
واوانی یه وجه مشروح اوزره ختم ایدرلر بو تقدیرجه لفظ خاتم سرپوش ظرف وسداد انا
معنالرینه محمول اولوب بنه قول اول کبی تعبیرهٔ مجاز اوزره نقش وانشخاتمده مستعملدر
معلوم اوله که دولت اسلامده ابتدا طراز ختم وتوقیع ایله صحیفهٔ کتابی توشیح ایدن حضرت
معاویه اولوب انلرک وقتنه کلنجه عنوان امر ومنشور نشان وطغرا ایله مرسوم دکل ایدی
اصلی بویله درکه حضرت معاویه قرنداشی کوفه والیسی زیاده عمرو بن زبیر یدیله
عمروه یوز بیک درهم ویرملک اوزره امر ایلدی عمرو دخی مکتوب مختوم اولمغله فتح
ایدوب مایه یکی ثانیه تبدیل ایتدکدنصکره مکتوبی کوفه والیسی زیاده دفع وتسلیم
وایکیوز بیک اقچه اخذ ایلدی بعده زیاد خلیفه یه مکتوب کوندروب عمرو بن زبیر
یدیله وارد اولان کتاب سنطابلری اوزره عمروه ایکیوز بیک اقچه تسلیم ایتدیکنی اعلام
ایتدکده معاویه خلاف امر یوز بیک اقچه زیاده یی قرنداشی زیادک حسابنه محسوب
ایتمیوب عمرو بن زبیری دار الخلافته احضار وبر مدت انده حبس وتضییق ایتدکدن
صکره عمرولک قرنداشی عبد الله بن زبیر حضرتلری مبلغ مزبوری کندی مالندن ادا وقضا
ایتمکله عمرو مضیق حبسدن اطلاق اولندی بو سببدن ناشی حضرت معاویه صحایف کتبه
درج وتعبیه اولنان خط ورقمی زیاده ونقصان ایله تحریف وتصحیفدن صیانت ایچون
دیوان خاتم اتخاذ ایدوب صحایف امر ومنشوره خط وختم ایله نشان وعلامت وضع
اولنمق اوزره کتاب دیوان خلافته امر ایلدی دیو محمد جریر طبری ذکر ایلدی وینه
امام طبری علیه الرحمة اشبو کلامک خاتمه سنده ذکر ایتدیکی اوزره حضرت معاویه
اوامر ومکاتیبه خیط ایله مشدود قباق دخی وضع ایدوب اندن اسبق شد مکتوب

معتاد ومتعارف دکل ایدی ودخی لسان عربیده دیوان خاتم کتاب دیوان دولتدن عبارتدرکه
انفاذ احکام دولت وتنظیم مصالح امت ایچون ختم وامضا وتوقیع وطغرا ایله مرسوم
ومعنون امر ومنشور تحریرینه مأمورلردر وکاهیجه دخی بونلردن اقدم اعمال حجابت
فصلنده ذکر اولندیغی اوزره دیوان خاتم سرای سلطانیده کتابلرک جمع اولندیغی محله
دخی اطلاق اولنوب ذکر حال اراده محل طریقیله علی وجه المجاز بو معناده دخی مستعملدر
ودخی معلوم اوله که مضمون کتابه وقوف واطلاعدن حفظ وصیانتی ایچون کتاب
عرب ورق مکتوبی بر خیط ایله شد وبند ایدوب واهل شرق رأس صحیفه یی حشو
مکتوبه وصل والصاق ایدرلر بعده خیط ووصل محللرینه بر نشان وعلامت دخی وضع
ایدرلرکه انکله فتح مکتوب ومضموننه اخرک وقوف واطلاعندن امین واعتماد حاصل
ایدرلر ودیار غربیده عرف وعادت بو منوال اوزره جاریدرکه مکتوبه بند اولان خیطک
اوزرینه بر قطعه موم وضع ایدوب بعده اوزرینه مهر ضرب ایدرلر ودول سالفده
اهل شرق بیننده کذلک دأب قدیم بو وجه اوزره جاری وستدیم ایدیکه مکتوبی وجه
سابق اوزره طی ایتدکدنصکره بعض اجزادن معمول بر طین سرخ سخت قوامی آب ایله
حل یا آتش ایله نرم ایدوب بعده فص خاتمی اول طین احمره غمس ایتدکدنصکره رأس
صحیفه وصل اولنان محلک اوزرینی مهرلرلر ایدی حتی ذکر اولنان طین احمر
بلادک سیرافدن مجلوب اولوب دولت عباسیه ده طین ختم عنوانیله معروف ومشهور ایدیکه
بحسب الظاهر بنی عباسه مخصوص آیین وشعاردن اولمق اقتضا ایدر ودخی عنوان
امر ومنشورده مرسوم اولان ختم وامضا دیوان توقیع وقلم ریاسته مخصوص اولوب
دولت عباسیه ده وزرای اعظملره موکول ومفوض ایدی خلفای بنی عباسدنصکره
عرف وعادت مختلف اولوب رسم توقیع ونشان موقع دیوان اولان رئیس کتابه مخصوص
اولدی ودخی دیار غربیده موجود اولان دول وسلطنتلرده مهر وخاتم پیرایهٔ انکشت
اعتبار وآیین وشعار دولتلری معدود اولمغله زر وسیمدن معمول ومصنوع و
یاقوت وزمرد وپیروزه ایله مرصع ومزین خاتملر اتخاذ اولنوب لبس واستعمال ملوک
غرب میاننده دستمایهٔ افتخار ورسم وشعار عز واعتبار ردرنته کم دولت عباسیه ده
برده وقضیب ودولت عبیدیین ده اوناغه اتخاذی شعار دولت وآیین سلطنت ایکن
اسلاف واخلاف ملوک وخلفادن هر بری بر کونه طور عجیب احتیار ودستمایهٔ عز
وافتخار ایلدی والله مصرف الامور بحکمه طراز وینه طراز ملک ودولت وآیین وشعار
سلطنت اولان امورک بری دخی طراز درکه ملوک وسلاطین حریر وزیبا وپرند
ودیبادن منسوج البسهٔ فاخره لرینک پیراهن دامنلرینه کندی اسماء سامیه والقا

ملوکانه‌لرینی یا بعض علامات مخصوصه‌یی رسم ونسج ایتدیروب اول لباس زرکش
طرازی لبس ایله اظهار عز وحشمت ایدرلر ایدی شویله که البسهٔ فاخرهٔ ملوکانه‌نك
ذیل ودامننه اسم ورسملرینی زر تیلی یا حریر رنکین ایله رسم اولنوب صنعت نسج
قماشده ماهر استادلر جامهٔ ذریفت سلاطینی نقش ونکار ایله آراسته ایدرلردی
وکاهیجه ملوك سالفه کلنقش طراز آراسته اولان البسهٔ فاخره‌لرینی امرا ووزرا
وبعض خواص ندماسنه دخی الباس ایدوب خلعت زریفت ملوکانه ایله بالای
ابتهاجلرین تشریف ایدرلردی وعهد اسلامدن مقدم سلاطین فرس وعجم وقتنده
جامهٔ زریفت شاهی صور واشکال ملوك ایله یا شکل وتمثال آخر ایله تطریز اولنوب
سیاب الوان زنك ملوك همکونهٔ نقش ارژنك ایدی بعده ملوك ستوده سلوك اسلام
دیباج باهر الابتهاج جامهٔ زرتکمهٔ عز واجلاللرینه کندی اسم ولقبلریله یا فال الخیر انه
جاری بعض الفاظ وکلمات ایله نقش انداز زیب وزینت اولنوب طراز اعجام اوزره صور
واشکال ایله مرسوم ومصور اولان طرازی ترك ایتدیلر ودولت امویه وعباسیه‌ده
رسم طراز زیاده مرعی ومعتبر اولمغله نسج اثواب ملوکانه ایچون سرای خلیفه‌ده برکارخانه
بنیاد ایدوب دار الطراز عنوانیله معروف ومشهور ایدی ودخی کارخانهٔ مذکورك آلات
وعمله‌سی اوزرینه نظارت ایچون امنای دولتدن صاحب طراز عنوانیله معروف
بر ناظر مخصوص نصب وتعیین اولنمشیدی که انده موجود جولاه ونساجلرك علوفه
ووظیفه‌لرینی ترتیب ایدوب وصنعت وحرفتلرینه متعلق اقتضا ایدن آلات واشیایی
تحصیل ووقت وزمانیله تکمیل ایدردی واشبو منصب نظارت امویه وعباسیه وقتنده
زیاده معتبر اولوب ارکان دولت واعیان سلطنتدن زیاده موثوق ومعتمد رجاله
تفویض اولنوردی وامویه وعباسیه دنصکره دخی رسم طراز اکثر دولده بو منوال
اوزره جاری اولوب اندلسده واقع امویه دولتنده وانلردنصکره طوائف ملوك وقتنده
ممالك مصرده خلفای عبیدیین عهدنده ودیار شرقده انلره معاصر ملوك عجم وقتنده
ثیاب ملوکیه طرز طراز اوزره منسوج ومعلم ایدی وقتاکه استیلای اعدا ایله دائرهٔ
ملك ودولت تضییق اولنوب نطاق عز وحشمت ترفه وتنعمدن قاصر اولدقده اکثر
دول اسلامده رسم طراز مهمل وکارخانه‌لری معطل قالوب منصب نظارت متروك
ومنسی اولدی حتی دیار غربده بنی امیه دن صکره مائهٔ سادسه اوائلنده موحدین دولتی
ظهور ایتدکده مبادی دولتلرنده رسم طرازه رغبت اولنمیوب دامن عفتلری طراز عز
وجاه ایله معلم ومنسوج دکل ایدی زیرا ملوك موحدینك پیشوا ومقتدالری امام محمد
بن تومرت مهدی متصلب فی الدین زاهد وسالوس برکسه اولمغله سلاطین موحدین

زهد وورعده انلك اثرینه تابع اولوب لبس حریر ودیبادن تورع ایتملری ایله کسوه
ولباسلرینی طراز زرین ایله تزیین ایتمدیلر بعده اواخر دولتلرنده اعقاب اخلافلری
فی الجمله اسباب عز وجاهه میل ورغبت ایتمکین رسم طرازده ملوك سالفه‌یه اقتدا ایدوب
لکن نسج طرحی نقش تکلفدن ساده اولمغله دول سالفه‌ده جاری اولان مرتبه‌یه بالغ
اولمادی امابونه دیار غربده حالا بو عصرده واقع دولت مرینیه‌نك عنوان الطلوع
وعنفوانده ظهوری اولمغله طراز اسلاف اوزره کسوه ولباس طراز زرتار تزیین
ایدوب نسج ثیاب ایچون نصب نظار وکارخانه بنا ایتدیلر وسلاطین بنی مرین بو
خصوصده دیار اندلسده معاصرلری اولان ملوك بنی احمره تقلید ایدوب انلر دخی
طوائف ملوك سالفه‌یه اتباع واقتدا ایتملریله مراسم صنادید اسلافدن برلمحه اثبات ایتدیلر
وینه عصریمزده حالا دیار مصر وشامده واقع ملوك اتراکك کارکاه ملك دولتلرنده
معمور ومشید اولمغله رسم طرازده تکلف ومبالغه ایدوب حریر دیبا واطلسدن بیادن
معمول وطراز زرین ایله منسوج البسهٔ فاخره ایله بالای عز وجاهلرین تشریف
وتزیین ایتدیلر لکن ملوك اتراك وسلاطین اسلاف کبی نسج طرازه مخصوص کارخانه
بنیاد ونا ظر نصب ایتمیوب بلکه سوق بازارده صنعت نسج طرازده ماهر استادلره تفویض
وسپارش ایدرلر ولسان اتراکده دامن ثوبه نسج اولنان نقش طرازه زرکش اطلاق
اولنوب سلطانك وامرانك اسم ولقبلری حاشیهٔ ذیله حسن صنعت اوزره نسج ورسم اولنوردی والله
مقدر اللیل والنهار وهو خیر الوارثین فسطاط ودسیاج وینه شعار ملك ودولت اولان
مراسمدن بری اجنبیه وخیامدر که ملوك وسلاطین سیر سفر اطرافده کشت کذار ایتمك مراد ایتدکلرنده
کتان وپنبه وصوفدن مصنوع خیمهٔ کوناکون اتخاذ ایدوب هر دولتك ثروت ویسار و
مکنت واقتدارده نسبت مقداری اوزره طناب مجد وداد ایله قوائم اوتاده مشدود خیامده
آرام ایدرلر ودخی بر قوم وقبیله که مخیم عز واقبالده ضرب خیام مجد وجاهه قیام ایدوب
یعنی ابتدا مسند نشین ملك ودولت ومالك تاج تخت سلطنت اولدقده عن اصل بریه وبادیه
مألوف اولدقلری بیوت خیامدن آرام وقرار ایدوب ابنیه ومنازلده سکونه میل ورغبت ایتمزلر
نتکیم خلفای امویه‌نك ابتدا ظهورلرنده طائفهٔ عرب صوف بزدن یعنی جمل وغنم یوکلرندن
معمول چادرلرده ساکن اولوب مخیم عز وجاهلری رسم ملوکانه اوزره خیام زرین اعلامدن
حالی ایکن وحالا اکثر قبائل عرب بریه وبادیه‌ده خیمه وخرکاه ایله کشت کذار ایدوب بیچارلرندن
اقل قلیل منازل وقصوره نزول ایتمشلردر بناء علی ذلك خلفای امویه مبادی ظهورلرنده
داعیهٔ حرب وغزا ایله عقد لوای غزا ایدوب اطراف بلاده سیر سفر ایتدکلرنده حالا قبائل
عرب آیینی اوزره بنین وبنات واهل وعیاللری ایله دشت صحراده ضرب خیام وانده آرام ایدرلردی

فلهذا عسکر لشکرلری دائرهٔ زمینی احاطه ایدوب هودج نشین مرافقت اولان اهل
عیاللرینی رؤیت اجانبدن حفظ صیانت ایچون خیمه لرینک ما بینی بعید واوردولری
برمرتبه ممتد ومدید ایدیکه طوائف عسکریه وبهیلرینک ساحهٔ نظر منظرلرندن غائب ایدی
بو سببدن ناشی عبد الملک بن مروان برجانبه عزم سفر ایتدکده طوائف عسکریه یی
اوردوی سلطانیه سوق وجمع ایچون امرادن بر مدار نامدار وسائق الجیش سطوت
مداره محتاج اولمغله وزیر اعظمی روح بن زنباع سوقیله حجاج بن یوسفی مدار
نصب ایدوب مراحل منازلده پس مانده اولان عسکری اوردویه سوق والحاق ایتمک اوزره
رخصت کامله ایله مطلق العنان ایلدی حجاج دخی ابتداء نصبنده اظهار سطوتله دامن
بر زیرهٔ خدمت اولوب خلیفه نک نقل رحلت ایتدیکی کونده وزیر اعظمک بعض اتباع
حواشیسی هنوز منزللرنده مکث واقامت ایتمکین تازیانه اقدام مکری اوردویه سوق والحاق
وخیمه لرینی احراق بالنار ایلدوکی معروف ومشهور در بو قصهٔ عجیبه دن حجاجک ابتدا ضرب
رؤسای عرب میاننده رتبهٔ جلادتی معلوم اولدکه نیروی بازوی صولتله خرد وکلان
سفهای قومه قارشو طوروب بی محابا رمهٔ کوسفنده حمله ایدن کرک وحشی کبی جبرا
وقهرا بو نهجه اراذل اشقیایی وطنلرندن تغریب ومأمور اولدقلری صوبه سوق وتحریک
ایلدوکی معلوم ارباب الباب اولدقده شتّان اهرّ ذا ناب مثلنی ضرب ایرادایلدیلر بناء
علیه عبد الملک حجاجک شجاعت وصرامتنه وبو بابده غنا وکفایتنه وثوق اعتماد ایدوب
خدمت مذکوره یی عهدهٔ کفالتنه تحمیل وتقلید ایتدی اواسط دولت امویه ده طائفهٔ عرب
بداوتدن حضارته میل ورغبتلری بریه وبادیه دن مدن وامصاره نقل وحرکت ایدوب
اخبیه وخیامدن ابنیه وقصوره نزول وپشت جملدن ظهر خیله رکوب ایتدکلرنده
بوندن اقدم اثنای سیر وسفرلرنده شعر ووبردن مصنوع خیمه وخرکاهلرینی پنبه وکتاندن
منسوج ومعمول اوتاغ وسایبانلره تبدیل ایتدیلر شویله که مکعب ومستدیر ومرتفع ومستطیل
الوان غریبه واشکال عجیبه اوزره مصنوع چادرلر پیدا ایدوب دشت وفضایی خیام
رنکارنکک ایله رشک نکارخانهٔ چین ایتدیلر ودخی ملوک ووزرا اوتاغ وسایبانلرک
اطرافنی دائرا مادار کنکره لی چادردن دیوارلر ایله احاطه ایدوب دائره لرینی اعیننا سدن
ستر ایله اظهار عز وحشمت ایدرلر ودیار غربده دیوار وذقاق خیام ملوکه مخصوصه
سائردن ممنوع اولوب معرب لسانی اولان لغهٔ بربریه اوزره دیوار مذکوره افراک تسمیه اولنور که
حرف اخیری قاف ایله کاف عربی مخرجلری بیننده متوسط مخرجدن تلفظ اولنور اما دیار شرقده
ذکر اولنان ذقاق ودیوار دائرهٔ ملوکه مخصوص اولمیوب وزرا وامرا دخی چادرلرینه دیوار
اداره ایدرلر معلوم اولدکه طور بداوتدن حضارته نقل ایتدکدنصکره طائفهٔ نسوان خصوص

واقامتکی اولان بلده لرنده اسکان ایدوب اثنای سیر وسفرده ارداف مطیهٔ مرافقت ایتمکلری
جهتیله خفیف وسکبار اولوب طوائف عسکریه میاننده تجار وکوچر اولمغله چادرلرینه قریب
ومتصل وجمله سی بر اوردوده مجتمع اولور ایدیکه منظر بصر ومحاط مد نظر ایدکده اردوی
سلطانی بارکاه سلیمان کبی ازهار بهار واوراق کلزار مثالی الوان عجیبه واشکال غریبه اوزره
منسوج ومصنوع خیام رنکارنکک ایله مملو اولوب حسن وبهاسی خیره ساز چشم تماشا ایدی
کذلک دیار غربده موحدین ایله حالا اسوده کنف حمایتلری اولدیغمز ملوک زناته دخی ابتدای
دولتلرنده قبل الملک مألوف اولدقلری بیوت وخیامده ساکن اولوب بعده بداوتدن حضارته تبدیل
وبریه وبادیه دن مدن وامصاره نقل وتحویل ایتدکلرنده انلر دخی فوق الحد تکلفلر ایدوب ضرب
خیام ملوکانه ایله ساهرهٔ غبرایی رشک قمهٔ خضرا ایتدیلر لکن عصابهٔ اسلام تخفیف مؤنت ایچون
اهل وعیاللریله سیر وسفری ترک ایدوب وخیمه لرینی تقریب ایله جمله سی مکان واحدده جمع
اولمغین اثنای شبده مکین کمین فرصت اولان اعدا بغتة اوزرلرینه هجوم ایدوب علی وجه العموم
جمله سی عرضهٔ غارت وهلاک اولدیلر زیرا بر قومک کها اهل وعیاللری کندیلرله موجود اولمدقده مقتضای
غیرت وحمیت اوزره انلری حفظ وصیانت غائله سی بر طرف اولمغله حرب وقتاله اقدامده تقصیر ایتمیوب عن
اولوب مَنْ نَجَا بِرَأْسِهِ فَقَدْ رَبِحَ مضمونی اوزره قراری فراره تبدیل ایدرلر والله القوی العزیز
مقصورهٔ صلاة معلوم اولدکه خلفای اسلام جوامع شریفه ده ادای صلاة وحضور جمعه
وعید ایچون محرابه قریب بر محفل ومقصوره اتخاذ ایدوب اتباع ولواحقی ایله عقد تحریمهٔ
صلاة ایدرلر بو خصوص خلفای دولت اسلامیه مخصوص ایین وشعارلردن اولوب ممالک اسلامدن
غیری دول قدیمه وجدیده ده معهود ومعروف دکلدر وخلفای اسلامیه دن ابتدا محراب
نشین مقصورهٔ صلاة اولان حضرت معاویة بن ابی سفیاندر که فتاک عربدن بر خارجی
معاویه نک جامعه خروجی وقتنی رصد ایدوب علی الغفله جرح ایتدکده سوء قصد
اعدادن تحفظ ایچون حرم جامعده محفل ومقصورهٔ صلاة بناسنه امر ایلدیکی دیو کتب
تواریخده مسطور ومعروفدر بعضیلر دخی ابتدا بانی محفل صلاة مروان بن حکم اولمق
اوزره روایت ایدوب دیدیکه یوما من الایام مروانی بر حارجی بی امان یمانی جرح ایتمکله جانب محرابده
مقصوره نشین احتجاب اولدیغی دیو روی مرامدن رفع قناع ارتیاب ایلدی بوندنصکره سائر خلفای
اسلام دخی انلره اقتدا ایدوب مکان صلاتده ناسدن امتیازلری ایچون مقصوره اتخاذ سنت
سلوک اولدی معلوم اولدکه مقصورهٔ صلاة وسائر شعار دولت اولان آیین رسوم رجال دولتک
تزاید عز وشوکتلری وخصوم اعدایی مدافعه دنصکره خضور واحترامی وقتنه مخصوص
اولوب اوائل دولتده بو مقوله عز وحشمته اعتبار متصور دکلدر وجمله دول اسلامیه ده
ملوک وسلاطین مقصورهٔ صلاة اتخاذنده متفق اولوب دیار شرقده بنی عباسه تغلب ایدن

سلاجقه واتراك دولتلرنده واندلسده دولت امویه انقراضندنصکره ظهور ایدن طوائف
ملوك وقتلرنده دخی بو رسمه رعایت اولنوردی ودخی دیار غربده ظهور ایدن دولتلرده مقصورۀ
صلاة اتخاذی بعض ملوکه مخصوص اولوب بعضیلری دخی سائر ناس ایله همسلك صف صلاة اولدیلر
ازجمله دیار غربده بنی اغلب بعده خلفای عبیدیین بلدۀ قروانده محفل صلاة اتخاذ ایدوب بعده
قبیلۀ صنهاجه رجالندن وعبیدیین طرفندن فرمانفرمای ممالك غرب اولان ملوك بنی بادیس
قیروانده وبنی حماد قلعه ده حجره نشین مقصورۀ صلاة اولدیلر بوندنصکره ملوك موحدین
دیار غرب واندلسده مسندنشین ملك ودولت اولدقده مبادی ظهورلرنده ممهد بنیاد دولتلری اولان
محمد بن تومرت مهدینك اخذ وتلقی ایتدکلری وجه اوزره اسباب عز وحشمتدن تجافی ایدوب جوامع ومساجدده
ادای صلوة ایچون مکان مخصوص اتخاذ ایتمدیلر لکن تمادئ عهد وزمان وتزاید عز وجاه ایله ملوك
موحدینك اخلافی ترفه وتنعمه میل ورغبت ایدوب اول اسلافلرینك اونجیسی یعقوب منصور تختنشین ملك
ودولت اولدقده محفل صلاتده ائمۀ محراب خلافت اولان اسلاف ملوکه اقتدا ایتدیلر یعقوب
منصوردنصکره دیار مغرب واندلسده محفل نشینان ملك ودولت اولان ملوك میاننده
بو رسمه رعایت اولنوب بینلرنده شعار ملك وسلطنت اولدی زیراکه سنت الله فی عباده نص کریمی
مفادی اوزره خلف سلفه اقتدا یه مجبول اولوب اخلاف ملوك اثر اسلافه اقتدا ایله بو رسم وشعاره
مراعات ایلدیلر دعا فی الخطبه وبنه شعار ملك اسلام اولان مآثر جلیله نك بری دخی فراز
منبر اوزره اثنای خطبه ده خلیفۀ اسلامه دعا وثنادر معلوم اولدکه صدر اسلامده اقامت
صلاة جمعه وعیدده ملوك وخلفا بالذات کندیلری امامت وخطابت ایدوب تصلیۀ رسول وترضیۀ
اصحابدنصکره کندیلره وسائر اهل اسلامه دعای خیر ایدرلردی وابتدا روز جمعه وعیدده قرائت
خطبه ایچون منبر اتخاذ ایدن عمرو بن العاص اولوب عهد خلافت فاروقده مصرده بنا ایتدیکی
جامعده منبر بنیاد ایلدی مع هذا سلطان کونین علیه افضل التحایا للانبیا والمرسلین ایله شیخین
مکرمین رضی الله تعالی عنهما حضراتی کرسی کبی بر محل رفیع اوزره قیام ایدوب یوم جمعه وعید
وسائر موسم سعیدده خطبه خوان وعظ ونصیحت اولورلردی خویش نفسان منبر درایت
بو وجهله انشاء خطبه روایت ایتدیلرکه عمرو ابن العاصك جامع مصرده منبر اتخاذ ایلدیکی امیر
المؤمنین عمر ابن الخطابك معلومی اولدقده کسر وهدم ایتمك اوزره عمروه ارسال کتاب وتقدیم
حمد وثنادنصکره بو وجهله خطاب ایلدیکه یا عمرو ابن العاص توارد اخبار ایله سمعمه بالغ
اولدیکه سن جامع مصرده بر منبر رفیع احداث ایدوب قدملرینك وضع اقدام ایله رقاب
اهل اسلامه اعتلا وارتقایه تصدی ایتمش سن احراز شرف اعتلاده بو معنی سکا کفایت ایتمزمی که
سن بو مقام رفیعده قیام ایدوب جماعت اهل اسلام زیر پایکده صف کشیدۀ انتظام اوله ایمدی
وصول مکتوبمده منبر نو بنیادی البته کسر وهدم ایدوب رسم قدیم سنونی تجاوز ایتمیه سن دیو

حضرت عمر ابن الخطاب طی طومار خطاب ایلدی بعده کیده رك دولت اسلامده آیین عز وحشمت
غالب اولوب وبعض شواغل وغوائل ظهوریله خلفای اسلام بالنفس اقامت صلاة وخطبه دن منع
ایتمکله امامت وخطابته اخری توکیل واستنابه ایتدیلر خطبا دخی رؤس منابرده خلیفۀ اسلامك
اسمنی ذکر واعلا ایدوب وجودلری مقتضای حکمت اوزره سبب نظام عالم اولمغله دعا وثنالرین
تکرار ایتدیلر زیرا فیروز جمعه ده خطیبك منبره جلوسیله ادای صلاة مابیننی مظنۀ اجابت
بر ساعت اولوب واهل ایمان دعوات صالحه یی خلیفۀ اسلام وسلطان انامه صرف ایتمك اوزره
سلف صالحیندن مأثور ومنقول اولمغله خطبا دخی اول ساعت سعیدده خلیفۀ اسلامه خیر
وصلاح ایله دعا ایتدیلر وابتدا خطبه ده خلیفۀ اسلامه دعا ایدن عبد الله بن عباس رضی الله
عنهما حضرتلریدرکه عهد خلافت حضرت علی مرتضی ده بصره ده عامل ایکن یارب وارث تخت خلافت
وامام حق اولان حضرت علی یه نصرت ایله دیو دعا ایتدیلر عبد الله بن عباس رضی الله
تعالی عنهمادنصکره بو سنت سنیه دستور العمل اولوب هر عصر وقطرده خطبا خلفای
اسلامه دعا ایتدیلر لکن دولت عباسیه ده بعض صدور وامرا تغلب ایدوب علم افراز استقلال
اولدقده ملوك اسلام ایله بو بابده مشارکت ایتملریله رؤس منابرده خطیب خلیفۀ اسلامك
اسمنی ذکر ایتدکدنصکره متغلبه نك اسملرینی دخی ذکر ایدرلردی بعده انلرك تغلبلری
دولتلرندن زائل اولدقده ینه ذکر ودعا خلفایه مقصور اولوب سائر اعیان وصدور ذکر
ودعاده مشارکتدن منع وتحذیر اولندیلر ودخی چوق کره واقع اولورکه بر دولتك ابتدای
ظهورنده رجالی بدوی الطور اولوب رفیع شان وشوکته وسیله اولان مآثر ومعالیدن
غفلت ایله ملکلرینك اسم ورسملرینی علی وجه التعیین خطبه ده ذکر ایتمیوب بلکه مجرد اجمال
وجهی اوزره ولی الامر مسلمینه دعا ایله اکتفا ایتدیلر ودخی دولت عباسیه ده خلفانك اسم
ورسملری خطبه ده تعیین وتصریح اولنیوب علی وجه الاجمال خلیفۀ وقته دعا ایله اکتفا
اولنمغین سائر دول اسلامیه نك اوائلنده دخی ذکر واجمالی ایله دعاده اکتفا ایدن ملوك
بنی عباسیه اقتدا ایدوب اسلوب مذکور اوزره وارد اولان خطبه یه خطبۀ عباسیه ذکر اولندی
خطیب عباسی عمامۀ خامۀ وقایع نگار منبر نشه بایۀ بنان اوزره انشا وخطبۀ بیان ایلدی که
دیار غربده ممهد بنیان دولت بنی عبد الواد اولان یغمراسن بن زیان نام امراء دولت حفصیه دن
ابو زکریا یحیی بن ابی حفص نام امیر غالب ومستولی اولوب ومدینۀ تلمسانی یدندن نزع
وتسخیر ایتدکدنصکره ینه مرافقت بدرقۀ توفیق ایله بینلرنده وقوع بولان بغض و
شقاق وحس وفاقه مبدل اولوب مدینۀ تلمسانی یغمراسن بن زیانه رد وتسلیم شروط
عدیده اوزره عقد صلح وصلاح ایتدیلر جمله شروطلرینك بری دخی بو ایدیکه ابو زکریانك
حوزۀ ضبط وتصرفنده اولان ممالکده اسمی خطبه ده ذکر اولنوب ایین ملوك اوزره

رؤس منابرده دعا وثناسی اعلان اولنه یغمراسن ملک اسلامده خطبه وسکه شعار عز و
شوکت وعنوان تخت سلطنت اولدیغندن غفلت ایدوب کندولره منسوب ومخصوص ممالکده
واقع منبر وکرسیده مراد ایتدکلری کسنه نک اسمنی ذکر اتسونلر دیو شرط مذکوره مساعده
ایلدی کذلک ینه دیار غربده بنی مرین دولتنک هنوز تباشیر صبح اقبالی طلوع ایدوب مبادی
ظهورلرنده تختنشین دولت اولان ملک یعقوب بن عبد الحق طرفنه تونسده خلفای ابی حفصك
اوچنجیسی مستنصر خلیفه نک رسول وسفیری وارد اولوب بعضا یامده صلاه جمعه‌یه
حاضر اولمدیغی بین الناس سفیر مذکورک جمعه‌یه عدم حضوری مستنصرک خطبه‌ده اسم
ودعا ذکر اولنمدیغندن ناشی ایمش دیو شایع اولدقده ملک یعقوب بن عبد الحق حمق وبلادتی
ومراسم ملک ودولتدن غفلتی سببیله کندی ممالکنده مستنصر خلیفه نک خطبه‌ده اسمنی ذکره
اذن ورخصت ویردی عاقبت بو امر ناصوابک ضرر ووبالی کندی دولتنه عائد اولوب
بعد زمان امرای بنی مرینک مستنصره اطاعت وانقیادلرینه مؤدی اولدی جمله دول وسلطنتلرک
اوائل ظهور ومبادی طلوعلرنده ملوکک حال وشانی بو منوال اوزره جاری اولوب بعده رقدۀ غفلتدن
تنبه وتیقظ میسر اولدقده تحدیق بصر ایله ثمرات ملک ودولته امعان نظر ایدوب تنظیم مصالح
مملکت وترتیب امور سیاسته مبادرت ایدرلر شویله که بالجمله مراسم ملک ودولت وآیین شعار
عز وحشمت اولان امورده منفرد ومستقل اولوب بر شیده اخرک مشارکت ومداخله‌سنه رضا
ویرمزلر وَالعَالَمُ بُسْتَانٌ وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبٌ فصل فصل ثالث بو فصلده ترتیب حرب وغزاده
بین الامم جاری اولان مسالک ومذاهب بیاننده در معلوم اوله که ابتدای خلقت عالم وتخمیر
طینت آدمدن برو نطع شطرنج روزکارده اوزره طرح منصوبۀ کارزار اولنوب جمله اعصار و
اقطارده سکان ساهره غبار حرب ووغادن خالی اولمدیلر بو امرک سر وسببی اولدر که
طوایف امم بعضیسی بعض آخردن انتقام مراد ایدوب هر طائفه کندی قبیله وعشیرتیله
قدم نزاعه قیام ومعارک حرب وقتاله ولوج واقتحام ایدرلر شویله که طائفتینک بری طلب
انتقام ایله تهیئۀ اسباب حرب وقتال ایدوب خصمی دخی مقابله ومدافعه‌یه قیام ایله خصومتده
توافق ایتدکلرنده مادۀ حرب وقتال مصورت ویررلر ودخی داعیۀ حرب وقتال ایله خروج طینت
بشرده مرکوز امر خلقی اولوب ابنای بشر هر عصرده اندن خالی اولمامشدر واکثریا علت وسببی رتبت
شیئه منحصر اولوب بعضیسی مقبول ومشروع وبعضیسی محظور وممنوعدر سبب اول غیرت
ومنافسه وحمیت جاهلیه‌دن ناشیدر که اکثریا بریه وبادیه‌ده نشت ایدن قبائل متجاوره مابیننده
جاری اولوب هر قبیله جبلیتنده مرکوز اولان کبر ونخوت وحب ریاست داعیه‌سیله کندی جوارنده
واقع قبیله اخری‌یه غلبه قصد ایدوب حرب وقتاله تصدی ایدر حرب وقتالک ایکنجی سببی مجرد
ظلم وعدوان وجور وطغیاندر که بلاد معموره ودیار عامره‌دن ابعد دشت وکوهده

ساکن

ساکن جبابرۀ اکراد وعربان واتراک امثالی قطع طریق ایله معروف سائر اصحاب بغی وطغیانه
مخصوصدر زیرا انلرک ارزاق واقواتی نیزه وشمشیرلرینه منوط ومکسب ومعاشلری ناسک
اموال وامتعه‌لرینه مربوط اولمغله ابنای سبیلک طریقلرینی قطع ایدوب مدافعه‌یه تصدی
ایدن رجاله سل سیف جلادت ایله حمله وهجوم ایدرلر شویله که دائما هم وفکرلری قهر وعدوان
ونصب عینلری ناسک اموالنی سلب وجلبه مقصور اولوب انلک ورالسنده مراتب عز وجاهدن
برشیئه اعتبار ایتمزلر وحربک اوچنجی سببی اعلای کلمة الله قصدیله اقامت اولنان حرب وقتالدرکه
لسان شرع شریفده غزا وجهاد ایله معروفدر دردنجی سببی امام حق اوزرینه خروج ایدنلره
بغات ایله اولان مقاتله‌در که کافۀ انامک مطاعی اولان خلیفۀ اسلامک اوزرینه بعض ناس خروج
ایدوب دعوای خلافت وسلطنت ایله حرب وقتاله تصدی ایتدکده اهل حق انلرله مقاتله ومقابله‌یه
اشبو ذکر اولنان اصناف وحروبک اول وثانیسی حرب بغی وفتنه اولوب اوچنجی ودردنجی صنفی
حرب عدل وجهاد ایله تسمیه اولنور ودخی معلوم اوله که ابتدای خلقت آدمدن الی یومنا هذا بین
الامم جاری اولان حروبک کیفیت وصنعتی ایکی نوع اوزره جاری اولوب اولکی نوعی زحف صفا ایکنجی
نوعی کر وفر تسمیه اولنور اما حرب زحف یعنی صف جنکی طوائف روم وعجمده وحرب کر وفر طائفۀ
عرب ایله اهل غربدن بربر قومنه مخصوص اولمغله طوائف مذکوره‌نک هر بری بو وجه مشروح
اوزره هر بری محاربه ومبارزه‌دن خالی اولمدیلر لکن صف جنکی ترتیب صفوف واجتماع رجال
ایله حاصل اولوب وکر وفر یکان یکان حملۀ مردان ایله واقع اولمغله قتال زحف کر وفردن
زیاده متین وشدیددر زیرا صورت زحفده یعنی صف جنکنده مصاف حرب صفوف صلاة
وقداح میسر کبی ترتیب وتسویه اولنوب جیوش دریا جوش امواج پرخروش کبی قدم قدم
دشمنه حمله وهجوم ایدرلر بو صورت ایسه بغایت مهیب اولوب عدوه القای رعب وهراس ایدر
وفر غالبدر ودخی حرب زحفده صف عسکر جدار ممتد وقصر مشید متین ومستحکم اولوب قلع و
ازالۀ بنای استوار کبی صعب ودشوار در نته کیم آیات بینات قرآنیه‌ده در إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ
فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ نص مبینی بو خصوصه مصداق ظاهر وبرهان باهر
اولوب راه غزاده بنیان متین کبی صف کشیدۀ ثبات اولان شیردلان اهل اسلامک معاونت
وموافقت ایله اتحادلری مدحنی متضمن کذلک المؤمن للمؤمن کالبنیان یشد بعضه بعضا
حدیث شریف معنای مذکوری مؤید اولوب اهل ایمانک اعلای کلمة الله‌ده موافقت ومظاهرت
ایله ثبات ومتانتلری احجار واحجاری برینه مربوط ومشدود اولان بنیان رصین وبنای متینه تشبیه
اولندیغی تقریر مرقومه امعان نظر اولندقده مصاف حربده ثبات قدم اقدم واهم اولوب تحریم فرارده
حکمت بالغۀ صمدانیه‌نک وجهی ظاهر اولور زیرا مصاف قتالده ترتیب صفوفدن مقصود انجق
حفظ نظام ومحافظۀ مقام اولمغله احاد لشکردن بری دشمندن یوز چویروب فرار عن الزحف

ایتدکده نظام صفه خلل ویروب افتراق کلمه‌یه داعی و لشکر اسلامك هزیمتنه باعث و بادی اولمغله
مستحق قهر قهار و شایان غضب منتقم جبار اولور بو سببله که کویا صف قتالدن تولی و فرار و مرکزنی
ترك و ادبار ایله تخاذل و هزیمتی کلیین اوزرینه جرأت ایدوب اعدای دینك صفوف مجاهدینه هجوم و اقداملرینه
بادی و هدم بنیان نظام ایله ضرر و فساد دینه سار اولمغله ضرر عامه‌یه بناء فرار عن الزحف جمله
کبایردن معدود اولدی ادلهٔ مذکوره‌دن ظاهر اولدیکه صف جنکی سائر انواع حروبك جمله‌سندن
شارع قتنده اقدم و اولی اولوب جهاد و غزاده امت مرحومه بو وجهی اختیار ایتمك انسب و احری در
اما قتال کر و فر که احاد لشکرك علی وجه الانفراد بر بر میدانه چیقوب امثال و اقرانیله محاربه
و مقاتله‌دن عبارتدر انده صف جنکنده اولان شدت و صولت موجود اولمیوب و ظهور ایدن غائله
هزیمت دخی صف جنکنده اولان هزیمت مرتبه‌سنه بالغ دکلدر لکن بعض اوقاتده کر و فر طریقیله
واقع اولان محاربه دخی ورای لشکرده بر مصاف متین و صف رصین ترتیب اولنوب ارباب محاربه
صف مذکوردن بر بر خروج و خصملرینه حمله و هجوم ایدوب یته اول مصافه رجوع
ایتمکله انلر حقنده مصاف زحف مقامنه قائم اولدیغی انشاء الرحمن قریبا ذکر اولنور بوندن صکره
معلوم اوله که کثرت عساکردن و وسعت ممالك ایله معروف و مشهور دول سالفه‌ده ملوك
و سلاطین طوایف عسکریه‌یی طبقات عدیده و اصناف متعدده اوزره ترتیب و تقسیم ایدوب هر صنفی
مرکز قتالده بر مناسب محله توطین ایدیلر زیرا دول سالفه‌نك لشکر و عسکرلری عدد و کثرتده
مرتبهٔ عد و احصادن خارج اولوب و اکثری اطراف بلاددن مجلوب اولمغله معرکهٔ حرب و قتاله
تصدی ایتدکلرنده اکثری بر برلریله آشنا اولمغله دوشمن اولمق زعمیله بینلرنده محاربه وقوعی
احتمالی غالب اولمغین بیکانه‌یی آشنادن فرق و تمییز ایچون بینلرنده معارفه موجود اولان
رجالی نقد و انتخاب و انلری بر محله ضم و جمع ایدیلر بعده اجناس عسکریه‌یی ارکان اربعه اوزره
تقسیم ایدوب پیش و پس و چپ و راست درت جهت اوزره ترتیب طبیعی‌یه موافق وجه و وجه
اوزره صفلر ترتیب ایتدیلر ابتدا رأس و رئیس اولان سلطان انام یا سردار نام طوایف
عسکریه‌نك روحی مقامنه قائم اولمغله قلب صفوف و مرکز جموعده قرار و آرام ایدوب سائر
طوائف اجناد درت طرفدن محیط دائره کبی انی احاطه ایدیلر و اشبو ترتیب مذکوره لسان
عربده تعبیه اطلاق اولنور دول سالفه‌دن فرس و روم ایله صدر اسلامده امویه و عباسیه
دولتلری تاریخلرنده تفصیلی مسطوردر بعده پیشگاه موکب سلطانیده جرخه نامنه بر لشکر کوه
پیکر تقدیم اولنوب بر سردار نامدار و لوای ظفرمدار ایله مخصوص و ممتاز درکه اول جند عظیم
مقدمة الجیش عنوانیله معروفدر بعده موقف سلطانك جانب یمیننه وجه مشروح اوزره بر عسکر دخی
توطین اولنوب میمنه اسمیله مذکوردر بعده ناحیهٔ یسارده دخی جانب یمین کبی بر جیش عظیم تعیین
اولنوب میسره نامیله مشهوردر بوندن صکره ورای عسکرده دمدار نامنه بر جند ظفرمدار ترتیب

اولنور که اکا ساقة الجیش تسمیه اولنور و اشبو طوایف اربعه‌نك وسط و میاننده سلطان قرار
ایدوب مرکز و مقامنه قلب اطلاق اولنور هر جنکده صفوف لشکر نظام مذکور و وجه مشروح اوزره
ترتیب و تنظیم اولنوب اصحاب حرب و قتال مرکزلرنده قرار و دیوار استوار کبی پایدار اولدقده طرفیندن
حرب و ضربه مباشرت و مبادرت اولنور لکن میدان حرب و قتالك وسعت و امتدادی عساکرك
قلت و کثرتی اعتباریله مختلف اولوب کاه طرفینك عسکری محاط مد نظر و مدای بصر مرتبه‌سی
مسافه‌ده تحزب و اجتماع و کاه کمال کثرتدن ایکی لشکرك بر ایکی قوناق مسافه مقداری ممتد اولور
مصافه اجتماعی
بو خصوصك صدر اسلامده امویه و عباسیه دولتلرنده واقع ملاحم و غزواتده ظاهردرکه
خلفای امویه‌دن عبد الملك بن مروانك عهدی حالا قتنده کثرة جند و لشکر ایله مدای بصرده
اجتماع قابل اولمیوب امتداد ساحه و بعد مسافه سببیله بعضیلری اردودن تخلف ایتمکین معرکهٔ
حرب و قتاله لشکر اسلامی سوق و احضار ایچون حجاج بن یوسف دمدار نصب و تعیین اولندیغی
فصل سابقده مذکور و امویه تاریخلرنده مسطوردر کذلك ازمنهٔ سالفه‌ده دیار اندلسده واقع امویه
دولتنده دخی حال بو منوال اوزره جاری اولوب کتب تاریخده انلرك فتوحات و غزواتلری میاننده تفصیل
اولنمشدر لکن حالا دیار غربیه‌ده مشهودمز اولان دولك اجناد و عساکری قلیل اولوب بر برلریله اجنبی
و بیکانه اولمه‌جق مرتبه‌یه بالغ اولمغله ایکی طرفك لشکری بر مرتبهٔ صغیره‌ده یا بر محلهٔ کبیره‌ده اجتماع
ایدرلر و کذلك طرفینده واقع اولان اشنا اولمغله اثنای حرب و قتالده هر کس کندی خصم و قرینینه
اسم و نامیله نداء ایدرلر قلیل مسافه‌لر قریب رجالی اولمغله دول سالفه‌ده جاری اولان حروب کبی تعبیه
تعبیه‌دن مستغنیدرلر فصل معلوم اوله که اصحاب حرب و وغادن اول طائفه که کر و فر مسلکنه
سلوك ایدوب یعنی میدان محاربه‌ده منفردا منفردا مبارزه‌یه تصدی ایدن رجال اثنای محاربه‌ده احمال
و اثقال و دواب و مواشیلری ورای ظهرده بر مصاف ترتیب ایدوب خروج و رجوعده فرسان شجعان
اول صف متینه التجا ایله اعدادن تحفظ ایدرلر و عهد قدیمده طائفهٔ فرس اهل زحف و اصحاب
صف اولمغله ایدن اسفاره فیللر کوتوروب و زیرلرینه الواح و اخشابدن قصور عالیه کبی برجلر
اقتضا
ترتیب و الویه و اعلام ایله تزیین ایدوب اسلحه و آلات ایله مرتب دلیر و دلاور جنك آور آدملر
ایله مشحون ایتدکدن صکره ورای صفوفده ذکر اولنان فیللر ایله حصون منیعه کبی تحفظ
ایدوب عزم و همتلری قوی و وثوق و اعتمادلری شدید و اکید اولوردی بو خصوصك مصداقی عهد
خلافت فاروق منیع الجنابده وقوع بولان قادسیه وقعه‌سیدرکه وقعهٔ مذکوره‌نك اوچنجی
کوننده مجوس فرس ورالرنده حاضر و آماده اولان پیل و داملری شیر ژیان کبی مسلمین اوزرینه
سوق و ارسال ایدوب هر طرفدن صفوف عنایت مخفوف اهل اسلامه هجوم ایتدکلرنده نره شیران
حرب و شجعان عربدن بر طائفه سیف مسلول ایله ذکر اولنان فیللرك اوزرلرینه هجوم و ایلغار
و اکثرینك خرطوم و حلقوملرینی طعمهٔ تیغ آشتبار اولدقدن ورای صفوفده بقیة السیوف اولان

ایدوب

فیلر نفرت و عقبلرینی اوزره مداینده واقع مربط و مجلسلرینه عودده رجعت ایتمکله لشکر ملك
جمعیتلری پریشان اولوب یوم رابعده مخذول و منهزم اولدیلر اما قیاصرهٔ روم ایله طوایف
افرنجدن بلاد اندلسده ساکن ملوك قوط بلکه فرق اعجام ملوکی اکثری وقت حاجتده تحفظ
و تحصنی ایچون وسط مصاف عسکر و قلبگاه لشکرده تخت و سریر نصب ایدوب ملکلرینی
اول سریره اجلاس ایدرلر و سریر مذکورك اطراف و جوانبی خواص خدمهٔ بدبختاندن ترك
سر و جان توطین نفس ایدن برنیجه بیدین و ایمان دائره ما دار احاطه ایدوب و سریر مذکور
هر کوشه سی الویهٔ منحوسه و رایات منکوسه ایله تزیین ایدرلر بوندن ماعدا نه سریر
منصوبی محیط اولان رجالك ورلرنده اعمال تیر و کمان و تیغ و سناندن ایله معروف و شجعان
رومدن بر صف دخی ترتیب اولنوب وقت حاجتده طوایف لشکر صف مزبوری ملجا و ملاذ
اتخاذ ایدرلر حتی قادسیه وقعه سنده مجوس فرسك سردار مرد ازکی رستم ایچون تابوت
مقهوری میاننده وجه مشروح اوزره بر سریر نصب اولنوب رستم انده متعیننشین کفر و ضلال
ایکن حملهٔ طاقت گداز جند منصور اهل اسلام ایله صف مجوس مختل و پریشان اولدقده
بهادران عرب سریر مذکوری یاغمهٔ نهب و غارت ایدوب سردار مذکور داعیهٔ تخلیص جان
ایله فرار و شط فراته واصل اولدقده طعمهٔ نهنك انتقام حضرت منتقم بی زوال اولدی اما
طائفهٔ عرب و سائر امم وحشیه و قبائل بدویه نك اکثری وضع مصاف و ترتیب صفوفده
ماهر اولمیوب محاربه و مبارزه لری کر و فر طریقیله واقع اولمغین مکاید اعدادن تحفظ و تحصن ایچون
ورای ظهرلرینه محمل کش اولان جمل و ناقه لری علی وجه الاستحکام بر یره جمع و ربط ایتدکدنصکره
وقت رجوعده اکا التجا ایدوب مصاف مذکوره کندی لسانلری اوزره مجبوره تسمیه ایدرلر و اصحاب
حروبك جمله سی حین محاربه ده بر حال و رای قفاده بر صف متین ترتیب ایدوب غوایل هزیمتدن امن
و سلامته توسل ایتدکلری ظاهردر لکن فی زماننا هذا رجال دولت مصاف حربده و رای ظهره اثقال و حمالی
حامل اولان خیل و بغل خیمه و حرکاهلرینی وضع ایدوب بغل و جمل ایله تحصن و تحفظدن غافل
اولمغله ثبات قدمده امن و اطمینان حاصل اولمیوب اکثر اوقاتده عرضهٔ غارت و هزیمت اولملریله مرکز
حرب و قتالدن فرارلرینه سبب اولور معلوم اوله که طائفهٔ عرب زمان کفر و جاهلیتده اقسام حربدن
انجق کر و فر طریقنی منفردا جنکه معتاد اولوب بعده دولت اسلام ظهورنده ایکی سبب ایله صف
جنکه معتاد اولدیلر اولکی سببلرك بری دشمنلری اولان طائفهٔ روم و فرس ترتیب صفوف ایله جنکه
معتاد اولمغله اهل اسلام دخی انلرك رسم و عادتلری اوزره مقاتله و مقابله یه مضطر اولدیلر
سبب ثانی اولدر که دین اسلامده آیات غزا و جهاد فریضهٔ رب العباد اولوب سبیل حقده نیل رتبهٔ شهادت
اشراف مراتب سعادت اولمغله اهل ایمان آجال دولدقده اکا طالب و صف جنکنده رتبهٔ شهادته وصول غالب
اولمغین وضع مصافه رغبت ایتدیلر و غزوات اسلامده ابتدا صف جنکنی محو و تغییر مروان بن حکم

وقتنده اولوب فرقهٔ خبیثهٔ خوارجدن ضحاك خارجی خیبری مقاتله ایامنده حادث اولدی محمد بن
جریر طبری خیبرینك قتل و اعدامنی ذکر اثناسنده دیدیکه فرقهٔ خوارج لشکر منحوسلری اوزره ابو الدلف
لقبیله شیبان بن عبد العزیز نام کسنه یی رئیس نصب ایدوب مروان اوزرینه علم افراز شقا اولدقلرنده مروان
انلر ایله عادت قدیمهٔ عرب اوزره منفرد منفرد جنك ایتمکدن الی هذا الآن طائفهٔ عرب میاننده صف جنکی ترك
اولندی دیو طبری بعض مؤلفاتنده نقل ایلدی بناء علیه بین العرب اثناء حروبده ترتیب صفوف ایله وضع مصاف
محو و منسی اولوب دول اسلامده ترفه و تنعمه رغبت و مراسم حرب و قتالدن غفلت ایله حفظ لشکر
ایچون ورای ظهرده ترتیب اولنان مصاف ساقه مهمل و متروك اولدی اصلی بودر که طائفهٔ عرب قبل
الاسلام بریه و بادیه ده خیمه نشین اولمغله اقتضا ایدن اسفارده خیمه لرینی ابل و جماله تحمیل ایدوب
اهل و عیاللرینی دخی بیله اخراج ایدرلردی وقتاکه دولت اسلام ظهور ایدوب سل سیف جهاد ایله ممالك
فرس و روم مفتوح و مسخر اولدقده طائفهٔ عرب بریه و بادیه دن رحلت و بلاد مفتوحه ده توطن و اقامت
ایتدکلرندن ظهر جمالدن نزول و خیل و فرسه رکوب ایدوب و وقت سفر و هنکام غزاده نسوان و جاریه لرینی
وطنلرنده ترکه مألوف اولمغله ابل و جمالدن مستغنی اولوب خیل و فرس و سائر احمال و اثقاللرینی ورای
ظهره وضع ایله تحفظ ایدرلر ایدی بو خود معلومدر که خیل و فرس اقدام و هجومده ابل و جملدن اقوی
قائم اولمیوب خصوصا نسا و عیاللری سفرده بیله بولنمدیغی صورتده غیرت و حمیتده قصور اولمغله
صبر و ثبات قلیل اولدیغی ظاهردر فصل عنوان فصل سابقده ذکر اولندیغی اوزره معرکهٔ حرب و قتالده
ورای عسکره ضرب اولنان مصافك تحفظ و تحصنده مدخل عظیمی اولوب کر و فر طریقیله واقع اولان
حروبده اصحاب قتالك حصن حصین کبی ملجا و ملاذ اولدیغی تحقیق اولنمشدر بناء علیه مغرب
ملوکی ترتیب صف و مصاف ایچون طوایف افرنجی استخدام ایدوب لشکر اسلام صف و تابور وضعنی افرنجدن
تعلم ایده لر ایدی و اهل غربك افرنجدن تعلم حرب احتیاجلری بوندن ناشیدر که سکان غربك حرب و قتالده
معتادلری انفراد وجهی اوزره کر و فر طریقیله واقع و ملوك و سلاطین دشمن ایله مقاتله ایچون
تقدیم ایتدیکی لشکرك قفالرینی محافظه داعیه سیله ورای عسکرده بر مصاف متین ترتیبنه محتاج
اولوب کندی اعوان و انصاریله ما تنجدا استوار برقرار و پایدار اولملق مقتضای حال اولدیغی
معلومدر و مصاف مذکورك اصحابی حرب و قتالده ثبات قدم ایله موصوف اولمغله محاجده که
چرخهٔ عسکری دشمن ایله یکایکان محاربه و مقاتله ایدوب بعده کیرویه عود و رجعت ایتدکلرنده
مصاف سلطانی لشکرك وراسنده سد سدید اولمغله انلرك کریز و فرارلری غائله سندن امن و اطمینان حاصل
اولور و الا صف اخیر مرتب و محفوظ اولمیوب مختل النظام اولدقده عسکرك انهزامنه باعث
اولملق مقرردر بو سببدن ناشی ملوك غرب مرکز قتالده صبر و ثباته معتاد اولدقده طایفهٔ افرنجدن
صف ترتیبنی اخذ و تعلم ایدوب عدای لشکرده تابور و مصاف وضعنی و سائر صنایع حروبی
تحصیل و عمله سعی ایتدیلر و اهل کفر ایله استنصار و استعانت شرعا مذموم ایکن روح لشکر

وقلب لشکر اولان سلطانی محافظه غائله‌سیچون بو محذوری ارتکاب اولنوب طائفهٔ افرنجدن وجه
مشروح اوزره اینی حرب وقتالی اخذ وتعلمه محتاج اولدیلر مع هذا ملوک غرب طائفهٔ افرنجی
انجق دولتلری اوزرینه بغی وخروج ایدن اهل اسلام میاننده واقع اولان محاربه‌لرده استخدام
ایدوب کفار ایله اقتضا ایدن جهاد وغزاده اتحاد ملت ایله انلره نصرت ومسلمینه خیانت خوفندن
ناشی افرنجی استصحاب واستخدام ایتمزلر ایدی حالا بو عصرده دیار غربده واقع ملوک اسلام
میاننده بو عادت جاری اولوب اصل وسببی تفصیل اولندی والله بکل شیء علیم فصل وینه بو عصرده
دیار شرقده واقع طوائفلرک میاننده وقوع بولان حرب وقتالک کیفیتی بو وجهله سمعمزه بالغ
اولمشدر که بونلرک آلات واسلحه‌لری تیر وکمان اولوب ولشکرلری اوچ صف اوزره ترتیب اولنور
شویله که بونلر اسب ورخشلرندن بر محله نازل وجمله‌سی پیاده وراجل اولدقدنصکره سهم
وتیرلرینی وکلرینه قویوب اوتوردقلری محلدن دشمنک سینهٔ پرکینه‌لرینی آماجگاه سهام بلایا
ایدرلر وهر صف اوکنده‌کی صفه ملجاء وپناه اولوب دشمن هجوم ایتدکده جمله‌سی بردن مدافعه ومقابله
اقدام وطائفتینک بری غالب اولنجه منوال مذکور اوزره رمی سهامده اهتماملری غریب وعجیب
اولمغله فصل مخصوصده ذکری مناسب کورلدی فصل معلوم اوله که ازمنهٔ سالفه وقرون
ماضیه‌ده واقع ملوک وسلاطین معرکهٔ حرب وقتاله بالذات حاضر اولوب دشمن قریب اولدقده
شب تاریکده هجوم خصوم ایله بغتةً غارت وهلاک خوفندن ناشی اردو ومعسکرلری اطرافنه
دائما دارخندق حفر ایتدیروب انکله دشمندن تحفظ وتحصن ایدرلر ایدی زیرا ظلمات لیلده
وحشت ودهشت غالب اولمغله ناسه زیاده رعب وهراس مستولی اولوب پردهٔ سیه رنگ
شبده مرکز قتالدن غیبت وفرار ایدن کسنه‌لرک احوالی مستور ونهان اولمغله میان عسکرده
اراجیف ظهور ایدوب ادنی بهانه ایله هزیمت وقوعنه باعث اولور بو سببدن ناشی دیار دشمنه قریب
محله نزول اولنوب ضرب خیام اولندقده اول محلک اطرافنه سور حصین کبی بر خندق عمیق حفر
واداره ایدرلر دول سالفه‌ده ممالک وعساکرده وسعت وکثرت وتدارک بسیار قتاله مکنت
وقدرت کمال اوزره موجود اولوب خیل وحشم وعمله ورجاله‌لری کثیر اولمغله هر منزلده حفر خندق وسائر
مهمات حربیه‌یه اتمامنه قادرلر ایدی وقتا که ممالک معموره اطالهٔ دست تعدی ایله ویران وخراب
اولوب مزاج دولت اضافت ضعف وهرم ایله علیل وعسکر وعمله قلیل اولدقده معارک حرب وقتالده
بو مقوله تدارک میسر اولمیوب قواعد قدیمه ومراسم دیرینه محو ومنسی اولدی والله خیر القادرین
معلوم اوله که اسد الله غالب علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه حضرتلری دفاتوفی حربنده جمله‌دن
اعلم اولمغله یوم صفینده اصحابنی جنکه تحریص واغرا ایدوب بو وجهله توصیه ایتدیکلری اول
وصیتلرینک مضمون وصایاسی ملاحظه اولندقده صنایع حربیه‌یه چوق سنیه وقوفلری مستر
اولور جملهٔ وصایای جلیله‌دندر که وقت مصافده صفلریکزی بنیان مرصوص کبی ترتیب وتسویه ایدوب

قطعا خلال صفوفده فرجه وخلل موجود اولمیه وشیر دلان اسلامک ذره پوش اولنلر امام صفده تقدیم
واولمینلر تأخیر اولندقدنصکره دندان ستیزه‌یی برکونه تیز ایده‌سز که بو وضع مهیب تیغ سرتیز دشمنی
اصابت راسدن تبعید ایدر ودخی دستکزده اولان رماح جوشن شکافلک اطرافنه جمع والتوا
ایدوب دائما زمینه نظر ایده‌سز که قلبلریکزک زیاده ربط وسکوننه باعث اولور واثنای محاربه‌ده
صیت وصدایی جوفکزده حبس ایله قطع ایده‌سز که وقار وسکینه‌یه بادی وجبن وهراسی دافعدر
والویه اعلامی مرکزنده امالدن وازالدن تیمیوب ایدی شجعانه تسلیم ایتدکدنصکره صدق وصبره ملازمت
ایده‌سز که صبره ملازمت فوز وظفری منتجدر بو محلده کلام امام علی المقام قرین حسن ختام
اولدی کذلک یوم مزبورده اشبو نام مرد دلیر دخی قبیله‌سی اسکی حرب وقتاله تحریص واغرا ایدوب قرائنه
دهاندن بو وجهله سل سیف زبان ایتدیکه ای اسود غابهٔ شجاعت ولیوث بیشهٔ جلادت دندانلریکزی
محکم شد ایدوب کیش نطوح کبی قورقدن روس ایله اعدایه حمله وهجومده والدوبر درینک مطالبهٔ
دم وقصاصی ایله تیر سرتیز بستیزی درکمان ایدن مرد غضوب کبی نفسلریکزی موته توطین ایده‌سز که
دشمنه مغلوبیت ایله سینهٔ پرکینه‌کزی هدف سهام عار ودشنام ایتمیه‌سز کذلک دیار غربده لمتو
واندلس شعراسندن ابو بکر صیرفی نام شاعر مشهورک لمتونه ملوکندن یاشفین بن علی بن یوسف
نام ملکک مدحی سیاقنده ایراد وانشاد ایتدیکی ابیات طنانه دخی ملک مزبورک مرکز حرب وقتالده
صبر وثباتنی بیانی متضمن اولوب وفن حربده وصایای مفیده وتحذیرات عدیده‌یی حاوی اولمغله سیاست
حربیه جزء کثیرک معرفتنه متکفلدر شاعر مذکور ملک یاشفینک معرکهٔ حرب وقتالده صبر
وثباتنی مدح ایدوب واعوان وانصاری اولان بنی صنهاجه‌نک اثنای لیلده غلبهٔ دهشت و
وحشتدن ناشی وتفرقلرندن اعتذار طریقیله دیر که ای اول عسکر ظفر رهبر که سزلک سلالهٔ
زکیه‌کز ملک یاشفین کبی بر فرع اصیل ایله مؤید اولوب قصر رفیع عز وشانکز انلک دعایم قدم
همم علیه‌سیله مشیددر که دشمن اکا شبخون وغارت ایله غدر وخیانت ایتدکده جمله‌کز مصاف
قتالدن فرار ایدوب اول ملک همام انده برقرار اولدی وفرسان شجعان اکا سوء قصد واصابت کزند
داعیه‌سیله اوزرینه هجوم ایتدکده مرکزنده علم کبی پابرجای قرار اولور ای بنی صنهاجه هنکام رعب
وهراسده ملک یاشفین کبی برکن رکین وحصن حصین موجود ایکن نیچون ابجمعیتکز
متفرق وپریشان اولوب لازمهٔ ذمت واطاعتکز اولان عون ونصرتدن قصور وبنیان صبر
وثباتده وهن وفتور کوستردیکز مع هذا بو بابده اول سلطان غیور سزی مؤاخذه ایدوب مظهر
عتاب وعقاب ایتسه استحقاق واستیهالیکز مقرر ایدی وحشت لیل ظلمانی وظهور قضای ناکهانی
ایله عسکرکزدن واقع اولان هفوات وعثراتی اقالدن جرایم وخطایالرینی عفو ایله معامله ایدوب
معذرتلرینی قبول ایله دیو اتمام مدیحه‌دنصکره سیاست حرب وقتاله متعلق ملوک فرسدن منقول
اولان بعض وصایا تمهیدنه شروع اولندیکه کرچه ملوک فرس وقتنه ادراک ایله رسوم حرب

ایلیوب

وقتالی مشاهده ایتمدم ایسه ده لکن صحایف کتبده اخذ ایتدیکم وصایای جلیله‌یی تذکیر مؤمنینه
نافع اولمغله ذکرینه مبادرت اولندی اولا صف قتاله حضور میسر اولدقده برقاچ قات زره آهنین
لبس ایله که صنعت درع ایله معروف اولان ملوک تبعلری وصایالرندن اولوب بطعن دشمندن امن
وسلامته وسیله اولور ودخی آلات واسلحه‌دن سیف رقیق هندوانی تقلد ایله که درع براقه ضرب
اولندقده مانند نطع ادیم قطع ودونیم ایدر ودخی رکوب اسب تیزکام ایله میدان حرب وغادهٔ تک وتازه
اقدام ایله که فرس جواد حصن حصین وحاجز متین اولمغین سرعت وشتاب ایله صاحبنی مکر
عدودن تأمین وتحصین ایدر ودخی معارک حرب وقتاله نزول اولندقده اطرافنه خندق عمیق
حفر ایله وقت خروجده فوز وظفر ایله رجعت ووقت سکونده امن وامان اوزره استراحته باعثدر
ودخی هنکام سیر وسفرده بر وادی‌یه مصادف اولندقده قطعا عبور وتجاوز اولنمیوب اننده حفظ
رحل اقامت اولنمق لازمدر که دشمن ایله لشکر میاننده حاجز وحائل اولنوب ایکی عسکرلر میاننده فاصله
اولور ودخی وقت عشاده دشمنه شبخون وغارت اولنوب صدق وثبات ایله حملهٔ مردانه وهجوم دلیرانه
اولنه جق محلده اکر معرکهٔ رزم وپرخاش تنک وتار اولوب لشکره مضایقه ویرر ایسه اطرافنده رماح
جوشن شکافانی توسیع ایده ودخی وهلهٔ اولیده دشمنه حمله وهجومه سعی اولنوب بطوء وتأخیر
ایله تزلزل واضطرابدن توقی اولنه ودخی اشاعهٔ اراجیف ایله لشکری تخویف ایدن جواسیسه اعتبار
واعتنا ایله دروغ بیفروغلرینه اصغا ایتمیوب رأی سخیف وقول ضعیفلریله عملدن اتقا اولنه انتهی
معلوم اوله که شاعر مزبورک قصیدهٔ مذکوره‌ده دشمنه حمله واقدام خصوصنده تعجیل ایله
توصیه‌سی رأی جمهوره مخالف اولوب بو بابده اسلافدن منقول اولان آثار واقواللره خلافی اوزره
وارد اولمشدر که زیرا امیر المؤمنین عمر ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری ابو عبید بن مسعود
الثقفی حضرتلرینی ممالک عراقده قطع عرق فساد ایچون قائد الجیش نصب ایتدکده امر حزم
واحتیاط ایله توصیه ایدوب دیدیکه یا ابا عبید سنکله همعنان مرافقت اولان اصحاب اصابت انتسابه ایله
امر حربده استشاره ورأیلریله استظهار ایدوب قبل الانکشاف سرعت واقدام ایتمکدن اوزره تنبیه
وتأکید ایلدکدن زیرا تولیهٔ اعمال جهاده اول شخص خجسته تدبیر صالح اولور که کمال رشد وبصیرت
ایله قاعدهٔ حزم واحتیاطه رعایت ایدوب دائما قهر دشمنه ترصد فرصت ومکاید اعدادن عسکری حفظ
وصیانته اعمال فکر ورویت ایلیه ومنه اول خلیفهٔ منیع الجناب سلیط نام مرد شجیع حقنده دخی
عبید مذکوره دیدیکه سلیطی سر عسکر ایتمکدن بنی منع ایتمدی الا حربده سرعت واقدامی منع
ایتدیکه قبل الرویه شتاب وسرعت باعث ضیاع امت اولمغله سلیطی تأخیره تولیه‌یه مانع اولدی
بعده حضرت عمر خلف بالله العلی الاعلی ایدوب دیدیکه اکر سلیط معرکهٔ قتالده من غیر
رویه سرعت واقدام ایتمیوب حزم واحتیاط ایله عامل اولیدی بن انی تولیه وتأمیرده قطعا
توقف وتأخیر ایتمزدم دیدی حضرت عمرک بو کلام دری النظام حکمت ارتسامی شاهد

عادلدرکه حرب وقتالده انکشاف حال وفتنه‌دک حزم وتأنی واحتیاط وتحری سرعت
وشتاب ایله حمله واقدامدن اولی اولوب شاعر صیرفینک قول مذکورینه مخالف ومغایر
اولدیغی مکر شاعر مزبورک قصیدهٔ مذکوره‌ده قولی ووهلهٔ اولیده صدمه واقدامدن مرادی
تبیین حال قیدیله مقید اولورسه کلامی حلیهٔ صحت ایله متحلی اولور والله اعلم فصل
معلوم اوله که بین الامم واقع اولان حروب ومغازیده فوز وظفر کثرت لشکر وعسکر
وسائر اسباب ظاهره‌یه منوط ومربوط اولمیوب بلکه حرب وقتالده قهر وغلبه بخت واتفاقه
دائر بر معنا اولدیغی تجربه ایله ظاهردر بو امرک سر وسببی اولدرکه اکثریا حربده فوز وظفر
اسباب خفیه وعلل ظاهره‌نک اجتماعیله حاصل اولوب لکن طرفینده اسباب وآلات کما ینبغی
موجود ایکن ادنی بهانه ایله بری غالب واخری مغلوب اولور وحربده قهر وغلبه‌نک اسباب
ظاهره‌سی اعوان وانصارک کثرتی وشجعان وابطالک وفرتی وآلات اسلحه‌نک جودتی ومحاربه
ومقاتله‌یه عسکرک صدقه ورغبتی وسائر اسبابک نظامیله حصول واجتماعندن عبارتدر
وعلل خفیه‌سی اعمال لطایف الحیل ایله ترتیب مقدمات مکر وفسوندن اولنوب من حیث لا یشعر
لشکر اعدایی تفریق وپریشان ایتمک ایله حاصل اولور مثلا دشمنک تشویش واضطرابلرینی
موجب بعض اراجیف اختراع ایدوب اول اکاذیب شنیعه‌یی اعدا میاننده اظهار واشاعه
ایتمکدر کذلک قلل جبال وسائر اماکن رفیعه‌یه بر مقدار عسکر صعود ایدوب اول امکنهٔ
عالیه‌دن اسفلده اولان اعدا اوزرینه القای صخر ومهرهٔ تفنک ایله حمله وهجوم ایتمکدر
وکذلک اعینی تا سیدنده مستور اولان کمینکاهده عسکر وضع ایدوب علی الغفله دشمن اوزرینه
دفعه هجوم ایله جمعیتلرینی پریشان وطلب نجات ایله هر بیرینی بر سمته کریزان ایتمکدر ودخی
بعض کره حرب وغاده فوز وظفرک اسباب خفیه‌سی طوق بشردن خارج امور سماویه اولوب
من طرف الله بر قومه هیبت ومهابت اعطا اولنمغله قلوب اعدایه خوف وخشیت مستولی اولوب آن
ملاقاتده اعدانک قدم همتلری مرکز قتالده ثابت ومتمکن اولمغله مقهور ومنهزم اولور واکثریا
وقوع هزیمت بو مقوله اسباب خفیه‌دن نشئت ایدرکه فریقیندن هر بری خصمنه غلبه داعیه‌سیله
ورای پردهٔ خفاده ترتیب ایتدیکی مکر وفریب بغتة ظهور ایتمکله خصمی مدافعه ومقابله‌دن
عاجز اولوب مغلوب ومقهور اولور بناء علیه نبی عالی علم رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم
حضرتلری الحرب خدعة قول شریفیله حرب وقتالده ترتیب مقدمات حیل منتج فوز وظفر اولدیغنه
اشارت بیوروب وامثال عربیه‌ده چوق حیله بر قبیلهٔ عظیمه‌دن انفعدر دیو وارد اولمشدر بو تقریردن
ظاهر اولدیکه امور سماویه وسائر علل خفیه اقوای اسباب فوز وظفر اولوب قهر وغلبه‌ده تأثیری اسباب
ظاهره‌دن اقوا اولدیغی ظاهردر ودخی بر اثر معلومک اصل وسببی ظاهر اولمیوب سببی مستور
وخفی اولدقده اول اثرک وقوعنه بخت اطلاقی اولندیغی کتب حکمیه‌ده مسطور اولمغله اکثریا حرب وقتالده

فوز وظفر مساعدۀ بخت ایله حاصل اولدیغی معلوم ومتحقق اولور وتقریر سابق اوزره نصر
وتأیید امر سماوی ایله حاصل اولدیغی نُصِرتُ بالرُّعبِ مَسیرةَ شهرٍ حدیث شریفنك معناسی لطیفنی
ملاحظه اولندقده ظاهر اولور که پادشاه فرشته سپاه سلطان تخت لی مع الله صلی الله علیه وآله
حضرتلری تأییدات حق وسطوت وحی ایله مؤیّد اولمغله سطوت وهیبت وجلاللرندن بر ایلق
مسافۀ بعیده ده موجود اولان کفره ومشرکینك قلوبنه تأثیر ایدوب من طرف الله درون خاشعلرینه
کمال رعب وهراس مستولی اولمغله بنیان صبر وثباتلری متزلزل اولوب مقهور ومخذول اولدیلر وکذلك
اول سلطان منصور اللوانك رسول کبریا علیه افضل التحایا حضرتلرینك زمان سعادتلرندن
بعده ایام خلفای راشدینده عدد اصحاب لشکر اعدایه نسبت ایله اقل قلیل ایکن شرذمهٔ
شرذمهٔ خاسرینه فوز وغلبه ایله منصور ومؤیّد اولوب رؤساسنی قهر وتدمیر واهل و
عیاللرینی سبی واسیر وبلاد ودیارلرینی فتح وتسخیر ایتدیلر زیرا حق سبحانه وتعالی نص قرآن
مبینده قلوب مغلوبهٔ کفاره القای رعب ایله پیغمبرینه عون ونصرتنه تکفّل ایتمکله وعد
کریمنی انجاز ایدوب اثبات سطوت قاهره واظهار معجزهٔ باهره ایله کفاری مخذول ومقهور ایلدی
وصدر اولده واقع فتوحات اسلامیه ده اعدایه کسر وهزیمت قلوب مشرکینه استیلای خوف
وخشیت ایله حاصل اولوب وعیون وابصاردن خفی اولان اسباب سماویه وتأییدات ربانیه ایله
واقع اولدیغی ظاهر ومتجلیدر معلوم اوله که فضلای مغاربه دن علامه طرطوشی بو سرّ خفیدن
غفلت ایله هر بار حربده فوز وغلبه وقوعنی اسباب ظاهره یه نسبت ایدوب دیدیکه حروبده قهر و
غلبه وقوعی بو طریقله حاصل ومیسّردر که احد طرفینده مشاهیر شجعاندن حرب وضربه
قادر بر قاچ شجیع وبهادر مرد ونبرد آزما موجود اولوب طرف آخرده موجود اولان رجال
انلردن قلیل وناقص اولدیغی صورتده غلبه جانب کثرته اولمق مقرردر مثلا ایکی جانبك برنده
اون یاخود یکرمی نفر دلیر ودلاور مرد صاحب نبرد موجود اولوب طرف آخرده سکز یاخود
اوندن الّتی شجیع بولنمقده طرف زائده غالب طرف ناقص مغلوب اولور دیو کلامنی ابتدا واعاده
ایلدی علامه طرطوشینك بو کلامی سابقده ذکر وتفصیل اولندیغی اوزره حربده فوز وظفر
اسباب ظاهریه ابتناسی مبتنی اولوب لکن انده دخی مجرد صدفه اصابت ایتمکله کلامی حلیهٔ صحتدن
عاطلدر بلکه بو بابده قول صحیح بودر که حرب وقتالده فوز وظفر بحسب الظاهر اتحاد کلمه واجتماع
آرا ایله میسّر اولوب واتحاد تام دخی نسل ونسبلری واحد ورأس ورئیسلری متحد رجاللرده یعنی شیخ
ورئیسلرینه کمال الطاعت وانقیادلرینه منوط وموقوفدر بناءً علیه احد طرفینده قبائل کثیره
وعشائر عدیده موجود اولسه که جملهسی قول واحد اوزرینه اجتماع ورئیسلری اولان شخصه
اتباع ایدوب وطرف آخرده موجود اولان رجال من حیث العدد انلره معادل ومساوی اولور
لکن رأیلری متفرق وضابطلری مختلف اولدقده فرقهٔ اولی طائفهٔ ثانیه یه غالب اولمق مقرردر

زیرا رأی رئیسلری مختلف ومتعدد اولان قبائل عربده نسل ونسبده مشارك اولورسه دخی تعدّد
رؤسا واختلاف آرا سبیله عصبیه ونسبیه اصحابی اجانب واباعد کبی بینلرنده مخالفت حاصل اولور
اکثر اوقاتده مغلوب ومقهور اولورلر لکن امام طرطوشی دیار اندلسده ساکن اولوب عصرنده نسل
ونسبلری مضبوط قبایل وعشایر منقرض ومنقضی وعلاقۀ قرابت ایله حاصل اولان عصبیتك
حال وشانی محو ومنسی اولمغله حرب وغاده فوز وغلبه وقوعی مجرد کثرت شجعان ایله حاصلدر
دیو قطع ایدوب اهل عصبیه ونسبیه ایله اجانب واباعد فرق ایتمدیکی مع هذا بر کتابك اولنده قبائل
وعشایرك احوالنی بیان ایتدیکی یرده علاقۀ نسبیه غیرت وحمیتده سائر اسبابدن اقوی اولدیغنی تحقیق
ایدوب معارك حرب وقتالده انلرك صبر وثبات ایله اجانب واباعده سبقت وتقدملرینی ذکر ایلدك
معلوم اوله که اکثر حروبده فوز وظفر اعمال حیل وامر سماوی وسائر اسباب خفیه ایله حاصل اولدیغی
ذکر وتمهید اولنوب لشکرده کثرت وقتالده رغبت وآلات واسلحه جودت وسائر بو مقوله اسباب ظاهرهنك
اجتماعی اسباب خفیه یه خصوصا امر سماوی ایله حاصل اولان تأیید الهی یه مقابل ومعارض اولمدیغی
ثابت ومتحقق اولمغله حربك سرّی معلوم اولوب طرطوشینك رأینده قصور ظاهر اولور والله
مقدّر اللیل والنهار فصل معلوم اوله که فوز وظفره باعث وبادی وقهر خصومه سبب عادی اولان
اسباب خفیه وعلل غیر طبیعیه یه الحاق اولنان امورك بری دخی صیت وشهرتدر که بعض اشخاص
بین الناس اوصاف کمالدن بر وصف ایله معروف ومشهور اولوب قلوب ناسده اول وصف ایله اشتهاری
ثابت وراسخ اولمغله اول خصوصده خلق انکله معارضه ومقابله دن احتراز وامتناع ایدرلر مثلا
ملوك وامرادن بعضیلری حروب ومغازیده بخت واقبال وصدق قتال ایله معروف ومشهور اولمغین
هر محلّه قصد غزا ایله رفع لوا ایلسه صیت وشهرتی واسطهٔ فوز ونصرت اولوب اعدا وخصومنه
ادنی هجوم ایله غالب اولورلر کذلك علمادن برکسنه فضل وکمال ایله یا صلحادن بری وجد وحال
ایله معروف اولدقده جمله ناس انلرك فضل وکمالنه وعفت وصلاحنه اعتبار واعتقاد ایدوب
خطاسی اصابت ودعاسی اجابت ایله توجیه وتأویل اولنور سائر اصحاب صنعت وبضاعه دخی بویله
صنعتنده حذق ومهارت ایله مشهور اولدقده قلوبده وصف وکمالی راسخ اولوب اول خصوصده
اشتهاری عز واعتبارینه وسیله اولور لکن صیت وشهرتك گاهی محلنه مصادف اولمغله شهرتی صادق
اولوب وگاه محلنه مصادف اولمغله شهرت کاذب ایله مشهور اولور زیرا چوق کسه وار در که
بین الناس خیر وصلاح ایله معروف اولوب لکن نفس الامرده خلافی ایله متصفدر وبعض رجال
دخی سوء سیرت وقبح خصلت ایله معروف ومشهور اولوب واقعده خیر وصلاح ایله موصوفدر
وکاهیجه دخی بعض رجالك حال وشانی مستور اولوب برشی ایله معروف ومشهور دکل ایسه ده
ذاتنده صیت وشهرته لایق اوصاف کمال ایله موصوفدر وکاهیجه دخی صیت وشهرت محلنه
مصادف اولوب شیوعی واقع ونفس الامره موافق اولور بو امرك سرّ وسببی اولدرکه صیت وشهرت

السنه انام اوزره دائر اولان اقوال واخبار ایله ثابت اولوب وناقل وراوی بلدیکی نقلده ظاهر امره اعتماد
ایله مقصود ومرامدن غافل وحقیقت حالدن ذاهل اولوب نقل وروایتکری بین الناس خلافی واقع شایع ومشهور
اولور وکاهیجه نقل وروایت اولنان حکایاته قصد وغرض تعلق ایدوب ناقلك مشرب ومذهبنه ملایم
اموردن اولمغله مذهبنده تعصبی ایدوب بر آیینی ترویج قصدیله نفس الامره مخالف نیجه اموری
اعلان واشاعه ایدر وکاهیجه دخی ناقل وراوی سوء حفظ وقلت ضبط ایله موصوف اولمغله منقولی
زیاده ونقصان ایله شوب ومخلوط اولوب بین الناس اولوجهله معروف ومشهور اولور وکاهیجه مجالس
اصحاب دولته ارباب مداهنه دخول ایدوب ملوك وامرایه تقرب قصدیله انلردن صدور ایدن اقوال
وافعالی مدح وثناده فوق الحد مبالغه ایتدکلرنده نفوس انسانیه دخی مدح وثنادن محظوظ
اولوب ندما ومقربین حب دنیا وقطع مراتب علیا ایله مفتوندر اولمغله صدق واضافت ایله معروف اولان
رجالی تقربا ایتمیوب واقعه مخالف نیجه امور بین الناس بو وجهله معروف ومشهور اولور بناء علیه
بعض اموره صیت وشهرت ذکر اولنان علل واسباب خفیه دن ناشی واقعه مطابق اولمیوب لکن
قلوب ناسده ثابت وراسخ اولمغله حرب ووغا وسائر اشیاده مدخل عظیمی اولمق مقرردر وعلم حکمتده
مسطور ومحرر در که برامرك علت وسببی مستور وخفی اولوب اسباب ظاهره دن بر سببه مبنی اولمسه اول
امره بخت اطلاق اولنور **فصل** فصل ثالث بو فصلده مایه خزینه دولت ومادهٔ بقای سلطنت اولان
جبایت اموالك کثرت ووفرتنه ونقصان وقلتنه باعث اولان امور بیانندهدر **معلوم اوله که** هر ملك
ودولتك ابتدای ظهورنده رعایا اوزرینه ضرب وتحمیل اولنان عواید ورسومك عدد و
مقداری قلیل اولوب **لکن** جمع وتحصیل اولنان اموالك مجموعی کثیر اولور **اما** اواخر سلطنتده
امر منعکس اولوب رسوم وتکالیف کثیر وحاصلی قلیل اولور **بو امرك** سر وسببی اولدر که اکر ظهور
ایدن دولت دول اسلامیهدن اولوب جبایت اموالده انجق حکم وشرعه نظر ورعایت اولنور بس کتاب
وسنتده تقدیر اولندیغی اوزره مغارم شرعیهنك عدد ومقداری قلیل اولوب رعایادن انجق عشر
وباج وجزیه وخراج مقوله سی اموال یسیره مطلوب اولمغله اداده عسرت چکمزلر **زیرا** ذهب وفضهنك
مقدارندن زکات وحبوب ومواشیده عشر وباج وکفرهدن اخذ اولنان جزیه وخراج وسائر وظایف شرعیهنك
مقدارلری قلیل اولوب کتاب وسنت ایله محدود ومعلوم ومقدر اولمغین ملوك اسلام انی تجاوز
ایتمزلر **واکر** ظهور ایدن دولت دول اسلامیهدن اولمیوب امر جبایتده حکم شرعه رعایت ایتمزسه بهر حال
اول دولتك رجالی ابتدای ظهورلرنده بدوی طوری اوزره حسن اموالده حمق وبلادت وخفض
جناح رأفت ایله کرم وسماحته مجبول اولوب مبادی خروجلرنده منافع دولتدن غافل وجمع
خزینهده اعمال فکر وتصرفدن ذاهل اولمغله رعایایه تحمیل وتوزیع اولنان رسوم وتکالیفك
عدد ومقدارلری قلیل اولور **بر دولتده که** رعایا اوزرینه تحمیل اولنان رسوم وتکالیف خفیف
وقلیل اوله قلت وخفت مؤنت سببیله رعایا حراثت وفلاحت وسائر وجوه تجارته رغبت زیاده

ایدوب اول دولتك اهالیسی موفور وممالکی معمور ورعایانك سعی وعمله میل ورغبتلری حاصل
اولدقده رسوم وتکالیفك مقداری قلیل ایسه ده اهالی کثیر وموفور اولمغله ایرادك حاصلی
کثیر اولمق مقرردر **اما** دولتك زمانی مدید وبنیان اقبالی شدید اولوب ابنای ملوكدن واحد بعد
واحد تختنشین سلطنت اولدقده رجال دولت معاینهٔ امور ایله عقل وکیاست وتجربه وفطانتده
کامل اولوب قرنا اولده بولنان رجالك طینت وطبیعتلرنده مرکوز اولان طور وبداوت وغفلت
وجبایت اموالده اغماض سماحت معاملهسی بونلردن زائل اولور **زیرا** ابتدا برینه وبادیهدن بر قبیله
عظیمه داعیهٔ ملك ودولت ایله خروج وظهور ایتدکلرنده ارباب تیغ وشمشیره رغبت وجمع اموالده
اغماض ومسامحه ایدوب **بعد زمان** علی التدریج تحصیل منافع ملك وماله اقدام ورشد وکیاست
ایله معروف اولان ارباب اقلامی استخدام ایتمکله اهل دولت اعمال فکر ورویت ایله تکمیل اسم عزت و
شوکت وجمع اموال وخزاینه صرف نقدینهٔ همت ایدرلر **لکن** کندیلکده رجال دولتك ترفه وتنعمه
میل ورغبتلری مزید اولمغله خرج ومصرفلری کثیر اولوب تجار ورعیتدن مأخوذ اولان رسوم معتاده
خرجلرینه کافی اولمغله قپولرده واسکلهلرده وجه آتی اوزره رسم باج وکمرك نامیله تجار ورعایایه
زیاده مال تحمیل ایدرلر بوندنصکره دخی تزاید عزت وحشمت وامتداد ایام دولت ایله خرج ومصرف
ترقی بولوب زیاده اولدقجه رسوم وتکالیف دخی ضم مال ایله مزداد اولوب برحده رسیده اولور که
اداسی صعب وعسیر اولور **لکن** ضم اولنان زواید رسوم وتکالیف ازمنهٔ مدیدهده علی التدریج
شیئاً فشیئاً حادث اولوب دفعةً ظهور ایتمکله وقت حاجتده مفروض واحداث ایدن شخصك اسم و
رسمی منسی اولوب تجار ورعایا دخی وقت وزمانیله اکا ننه مأمور وبرمکلف اولوب اولمغله ابتدای
دولتده فرض اولنان رسم معتاده مقامنه قائم اولور **بوندنصکره** دخی کیدرك تکالیف ومغارم
بر مرتبهیه بالغ اولور که حد اعتدالدن بالکلیه خارج اولمغله رعایانك عمارته رغبتلری ساقط اولوب
سعی وعمللرینك فائده وعائدهسی ایله نفقهٔ عیال وتکالیف شاقه حسابی ایتدکده نفعی اقل ونفسلری
امیددن منقطع اولمغله رعیتك زراعت وحراثت وسائر وجوه ایله عملدن الری منقبض
اولوب خزینهٔ دولته عائد اولان مال میری یه کسر ونقصان عارض اولور **بعده** رجال دولت
رعیتك قلتی وسعی وعملده عدم رغبتی سببیله حادث اولان کسر ونقصانی تکمیل اقدام واموال تقریبی
تکمیل واتمام داعیهسیله بقیهٔ رعایانك رسوم وتکلیفلرینه مال ضم ایدوب انلر دخی بو وجهله
اکا ننه قادر اولمغله رعایا پراکنده وپریشان اولوب عاقبت ضرر وزیانی دولته راجع اولور **زیرا**
اعمارك نفعی دولته راجع اولدیغی کبی ضرر ونقصانی دخی ینه ملکه عائد اولور **بو ذکر اولنان**
امور ثابت ومقرر اولدقده **معلوم اوله که** مهما امکن تخفیف مؤنت وتقلیل تکالیف تکثیر سواد
وتعمیر بلاده سبب اولوب کسب وعملده ربح ونما حصولی رعایانك مجزوم ومعلوملری اولدقده
کمال نشاط ایله اعمار بلاده سعی وکوشش ایدرلر والله مالك الامور **فصل** فصل ثالث

بو فصلی اواخر ملك و دولتده امتعۀ تجاره حددن زیاده رسم تكلیف و وضع اولندیغی بیاننده‌در
معلوم اولهكه بوندن اقدم ذكر اولندیغی اوزره هر ملك و دولتك رجالی اوائل ظهورنده طور
بدوی اوزره حركته مجبول اولمغله قدر حاجت و مقدار ضرورت اوزره تحصیل كفافده قناعت
ایدوب كلفت و حشمته میل و رغبت ایتمملریله خرج و نفقه‌لری قلیل و خفیف اولور بو سببدن
ناشی دخل و ایرادلری خرج و صرفلرینه كركی كبی كفایت ایدوب بلكه ایرادلری مصرفلرینه اضعاف
مضاعف غالب و زائد اولور بعده كیده‌رك كندیلردن اسبق اولمغله واقع اولان رجال
دولتك اطوار و اوضاعنه تقلید و اقتدا ایدوب علی التدریج ماكل و مشاربده و ملابس و مراكبده
اسباب عز و حشمته میل و رغبت ایله یوما فیوما خرج و صرفلری كثیر اولور خصوصا تخت
نشین دولت اولان ملوك و سلاطینك خیل و حشمی و اتباع خدمی كثیر اولور خواص و مقربینك
و حماۀ دولت اولان عساكر و متحفظینك نفقه و علوفه‌لری ترتیب اولنمغله خرج و مصرفلری دخل
و ایرادلرینه غالب اولور اموال مقرره و رسوم معتاده صرف و خرجه كفایت ایتممكله فصل سابقده
ذكر و تمهید اولندیغی اوزره رعایانك ویره كلدكلری تكلیفلرینه ضم مال ایله توفیر و تكثیره محتاج
اولورلر بعده كیده‌رك علی التدریج اسباب عز و احتشام و مواجب عسكر و خدام كثیر و مزداد اولور
و تمادی ایام و امتداد زمان ایله غوائل هائله اقتضاسندن ناشی مزاج دولت مختل اولمغین اطراف
بعیده‌ده موجود اولان عمال و امنانك یدلری تحصیل اموالدن قاصر اولمغین ایراد قلیل و مصارف
كثیر اولور بو صورتده رجال دولت معتاد و مألوف اولدقلری خرج و صرفلرینی تكمیل و حوائج و مهمات
سلطنتی تتمیم ایچون نیچه رسوم مالیه احداث ایدرلر از جمله سوق و بازارده بیع و شرا ایدن
تجارك امتعه و اثمانی اوزرینه حددن زیاده رسم و باج و كمرك نامیله بر مقدار مال وضع
و ضم ایدوب قپولرده و اسكله‌لرده اول رسومك تحصیلی ایچون امینلر و دیده‌بانلر نصب
ایدرلر بوندن صكره دخی كیده‌رك اواخر دولتده رسم باج و كمرك دخی مزداد اولهرق حده
بالغ اولوركه حد اعتدالی تجاوز ایدوب تجار و رعایا بر وجهله اداسنه متحمل اولمغله تجارت
و زراعتدن فراغت ایدوب سوق و بازار معطل و نظام دولت مختل اولور نتكیم دولت عباسیه
و عبیدیینك اواخرنده دیار شرقده تجار و رعیت اوزرینه فوق الحد تكالیف شاقه تحمیل
اولنوب حتی موسم حجده حجاج مسلمیندن مبالغه اموال كثیره اخذ اولنوردی بعده ملوك اكراد
ایوبیه‌دن سلطان صلاح الدین بن ایوب مسندنشین ملك و دولت اولدقده عباسیه‌نك
اخذ ایتدكلری رسوم زائده‌یی بالكلیه رفع ایدوب آثار خیر و حسنات كثیره تعویض ایلدی كذلك
طوائف ملوك وقتنده دیار اندلسده رسوم و تكالیف حدی تجاوز ایدوب بعده ملوك مرابطیندن
یوسف بن تاشفین وقتنده اول بدع حادثه رفع اولندی كذلك عصرمزده دیار افریقیه‌ده واقع
جرید اولكه‌سنده دخی بونلرك امثالی تكالیف شاقه ایله رعیت و تجار مؤاخذه اولنوب بعده رؤسای

بلاد اعانتیله مندفع اولدی والله لطیف بعباده **فصل** فصل ثالث الثلث بو فصلی ملوك و
سلاطینك تجارته میل و رغبتلری رعیته مضر اولوب ایراد مقررلرینك كسر و نقصاننه باعث
اولدیغی بیاننده‌در معلوم اولهكه فصل سابقده ذكر اولندیغی اوزره رجال دولتك اسباب عز و حشمته
میل و رغبتلری سببیله خرج و صرفلری كثیر و دخل و ایرادلری قلیل اولوب رسوم و تكالیفدن
حاصل اولان اموال مقرره مصارف معتاده‌یه كفایت ایتمدكده بهر حال مصالح كلیه و جزئیه‌لری
تكمیل ایچون رسوم عرفیه‌یی توفیر و تكثیره محتاج اولورلر شویله‌كه كاهیجه سوق و بازارده
بیع و شرا اولنان اموال و امتعه‌دن اخذ اولنان رسوم قدیمه ایله اكتفا اولنمیوب اجناس امتعه
اوزرینه تحملنه كوره مجدداً بر مقدار مال دخی ضم ایدرلر اكر زمان سابقده بر دفعه مال ضم اولنمش
ایسه شیء یسیر دخی ضم ایدوب اصحابندن طلب و تحصیل ایدرلر و كاهیجه عمال و ملتزمیندن زیاده انتفاع
ایدن رجال دولتی مؤاخذه و مصادره اولنوب داده مماطله ایتدیكی صورتده ضرب و حبس ایله اموال
و املاكی یدلرندن اخذ و نزع اولنور و كاهیجه دخی بعض دولده اصحاب زراعت و ارباب تجارتك
سرمایۀ یسیره و بضاعۀ قلیله ایله تحصیل ایتدكلری ربح و منفعتی كوروب رجال دولت دخی كندی
مال‌لریله زراعت و تجارته تصدی ایدرلر و فائده و منفعتك قلت و كثرتی سرمایه‌نك قلت و كثرتنه
تابع اولور و اصحاب دولت ثروت و غناده من كل الوجوه تجار و رعیته غالب اولمغله كسب و معاشده
انلره مزاحمه و مضایقه ایدرلر شویله‌كه اراضی معموره‌ده زراعت و حراثت و اكتساب بهایم و مواشی ایله
اعمال رعیته اشتغال ایدوب و سوق و بازارده بیع و شرا اولنان امتعۀ سائره‌یه تعرض ایله كسب
و تجارت ایدرلر و زعملرنده كسب تجارته سلوك تكثیر ایراد دولت و ادرار جبایته وسیله اولمغله بو كار
ناهمواری ارتكاب ایدرلر **مع هذا** بو رأی غیر سدید وجوه عدیده ایله تجار و رعایایه مضر اولوب
كسب و معاشلرینه خلل عظیم ترتبنه باعث اولور ابتدا ضرری رعایانك كسب و كارده مضایقه‌لرینه
باعث اولوب دواب و مواشی و سائر محتاج اولدقلری اشیایی بیع و شراده عاجز اولورلر **زیرا**
رعایانك دستمایۀ كسب و معاشلری اولان سرمایه‌لری بربرینه قریب و یا مساوی اولمغله حوائج اصلیه
و مصالح لازمه‌لرینی تحصیل و تداركده بعضیسی بعضیسنه مزاحمه ایتدكده هر برینك یدنده موجود
اولان مال ایله اخرك اشترا ایده‌جكی مرتبه‌سنی بحق خریدار اولور زیاده‌یه قادر اولمغله بالكلیه
حرمانلرینی ایجاب ایلمز **اما** رجال دولت كسب و كارده تجار و رعیته مشاركت ایلدكده انلرك اموالی
رعایادن اضعاف مضاعف كثیر اولمغله لازم و مهم اولان اشیایی بالغاً ما بلغ اصحابندن اشترا ایدوب
تجار و رعیت حوائج ضروریه‌لرینی تحصیل و ادراكده عاجز و مضطر اولمغله مغموم و محزون اولورلر
بوندن صكره دخی بعض دولده كاه اولوركه اصحاب دولت تجار و رعیتك یدنده موجود اولان
محصول و متاعلرینی شیء كثیری بها ایله و رخیص و ثمن یسیر ایله اخذ و غصب ایدوب و یدلرنده باقی
قالان محصول و متاعلرینی ذكر بها ایله اشترا اسنه دخی كسه رغبت ایتممكله رعیتك احوالی

مختل وکسب وکارلری معطل اولور ودخی صنعت تجارت ایله جمع ماله معتاد اولان بعض
صدور دولت اقتضا ایدن مصارف مهمه لرینی رؤیت ایچون بیع وشرا ایله جمع وادخار ایتدکلری
درع وحریر وعسل وسکر وسائر مخزن اولان اشیانک رواجی وقیمته منتظر اولیوب ثمن
مثلندن زیاده بها ایله رعایا یه بیعه مبادرت ایدرلر انلر دخی یدلرنده موجود اولان سرمایه لرینی
طرف دولتدن کندیلره بیع اولنان اشیانک ثمنی اولمق اوزره رجالنه ادا واول اشیانک بهاسی
سرمایه یرینه یدلرنده قالوب اندن غیری کسب وتجارت ایده جک ماللری دخی اولمغله نفس و
عیاللرینی انفاق واکساده عاجز اولورلر عاقبت سدرمق ودفع ضرورت ایچون زیاده بها ایله
الدقلری اشیایی وقت کساده بهای رخیص ایله بیعه عرض ایدوب ضرر وزیانه وخسرانه
باعث اولور واکر بو حال متعدد ومتکرر اولور مرة بعد اخری رعایا بو مقوله تکلیف ایله مجبور اولورسه
سرمایه لری بالکلیه ضایع اولوب فقر وفاقه ایله ضرورت ومضایقه لری حدی تجاوز ایتدکده زراعت
وحراثتدن وصنعت وتجارتدن قالوب رسوم وتکالیفک کسر ونقصاننه مؤدی اولور زیرا
خزینهٔ دولته عائد اولان اموال امیریه نک اکثری تجار ورعایانک سعی وعمللری ایله حاصل اولوب
خصوصا عشر وباج وکمرک مقوله سی رسوم زائده وضع واحداث اولندقده اکثر منافع دولت
رعیتدن تحصیل اولندیغی ظاهر ومقرر اولور بو صورتده تجار ورعایا یه صنعت وتجارتده رجال
دولتک مشارکتلری ویدلرندن بهای رخیص ایله اخذ واشترا ایتدکلری اشیایی کیرو انلره زیاده
بها ایله تحمیل وتکلیفلری رعایایی انتفاعدن مأیوس ایتمکله سعی وعملدن یدلرین چکیلوب کار وکسبدن
فراغت واخر مملکته فرار وغیبت ایتمکله انلردن حاصل وخزینه یه واصل اولان ایرادک معظمی فوت
اولور ایمدی بر مملکتک حاکم ووالیسی احداث تجارت ایله جمع ایتدیکی نفع وفائده ایله رعایادن جبایت
ایله تحصیل اولنان ایرادک ما بینی مقایسه ایتدکده ربح تجارت مال جبایتدن اقل قلیل اولدیغی
ظاهر اولور اکر تجارتک ظاهرده نفع وفائده سی کثیر ایسه ده لکن طرف دولتدن بیع وشرا ایله اخذ
واعطا اولنان اشیادن رسم باج وکمرک النمیوب سائر احاد ناسک تجارتلرنده النمغله بینه بو وجهله
دخی میری یه ضرر وزیان ترتبنه باعث اولور ودخی معلوم اولمه کرکدر که سابقده ملوک فرس رعایا
اوزرینه انجق اهل بیت دولت واقارب سلطنت اولان رجالی والی ایدوب انلرک ایچنده دخی دین وفضل
وادب وسخاوت وشجاعت ایله موصوف اولانلری انتخاب واختیار ایدرلردی ونصب ایتدکلری ولات
وحکامه دخی رعایایه عدل واحسان ایله معامله ایتملری اوزره توصیه ایدوب وبولندقلری مملکتلرده
اتخاذ ضیعه ومزارع ایلمکدن مما لکلرینه اضرار وتجارتنه اصرار ایله قحط وغلایه باعث اولمقدن منع وتحذیر
ایدرلردی ودخی عبید ومما لیک سیاست عادله ایله رعایانک خیر وصلاحنه ساعی اولمغله عبید
واسارایی مناصب دولتده استخدام ایتمیوب بالجمله احرار رجاله تفویض وتقلید ایدرلردی ودخی
معلوم اولمه کرکدر که مادهٔ خزینهٔ دولت جبایت ایله حاصل اولوب جبایتک کثرت ووفرتی دخی تجار ورعایا

وسائر اصحاب اموالی نظر عدل ایله حسن معامله دن حاصل اولور که تجار جور وتعدیدن
وعرض ومال لرینه تعرضدن امین وسالم اولوب سایهٔ عدل ملوکده امن ورفاه اوزره اسایشلری
مقرر اولدقده صدرلری منشرح وامید وامللری منبسط ومنفسح اولمغله توفیر امواله جد
واهتمام ایله سعی ایدرلر ودخی چوق کره کسب وتجارته معتاد اولان متغلبه نک بعضیلری
بولندقلری ممالکه اطرافدن مجلوب ووارد اولان محصول ومتاعی اصحابندن استدیکی بها ایله
جبرا اخذ واشترا ایدوب وحین حاجتده اول اشیایی تحت حکمنده اولان رعایایه زیاده بها ایله
بیع ایدرلر لکن اطرافدن کلان اشیایی نقصان بها ایله اشترانک ضرر ومحنتی تحت حکمنده اولان رعایایه
زیاده بها ایله تحمیلدن اهون اولوب بونک فسادی اولنه غالبدر واکثریا رجال دولتک کسب وتجارته میل
ورغبتلری دائره لرینه دخول وتقرب ایلان اصنافدن بعضیلرینک سوق وترغیبی ایله حاصل اولوب
بولندقلری صنعت وتجارتک نفع وفائده سنی تذکیر ایله اصحاب دولتی اطماع ایدرلر شویله که طرف
دولتدن اول شخصه زراعت وتجارت ایچون دفع واعطا اولنان سرمایه یی اعمال ایله حاصل ایتدیکی
منفعت وفائده دن کندویه دخی بر حصه تعیین وتقدیر اولنوب مدت یسیرده اموال عظیمه جمعنه وسیله
اولمق هوسیله کندی غرض وعوضنی تحصیله توسل ایدر خصوصا که اموال دولت ایله واقع اولان تجارتده
رسم باج وکمرک دخی مطلوب اولمغله اسرع اوقاتده مال عظیمه کسب ایلدیکی ظاهر ومقرردر لکن
اول شخص بلید فهم ایتمز که رجال وصدوره کندی نفع قلیلی ایچون سوق ایتدیکی تجارتده دولته
راجع مصلحت کلیه نک فوتنه باعث اولور سرمایهٔ خزینهٔ دولت قدرت ومایهٔ نمای سلطنت اولان
ضعفای رعیتک کسب معاشده نظاملری مختل اولمغین ایراد مقرراتک کسر ونقصاننه مؤدی اولور
ایمدی صدور دولت بو مقوله محیل ومکار دائره لرینه تقریب ایتمیوب جبایت امواله مضر اولان سعی
وسعایتلرندن اعراض واحتراز ایدرلر والله یلهمنا رشد انفسنا وینفعنا لصالح اعمالنا الادب
غنیة. فصل فصل ثالثک بو فصلی اصحاب ملک ودولتک واعوان وانصار سلطنتک کمال ثروت
ویسارلری اواسط دولتده حاصل اولدیغی بیاننده در بو امرک سر وسببی اولدر که هر ملک ودولتک
ابتدای ظهورنده مغانم اعدا ورسوم رعایادن جمع اولنان اموالک اکثری اول دولتک بنیاد عز و
اقبالنی تاسیس وتشیید ایدن قبائل وعشایره توزیع وتقسیم اولنوب هر قبیله نک عون ونصرتده
سبق ایدن خدمتلری مقدار حصه ویریلوب زیرا مبادی ظهور دولتده ملوک وسلاطینک تمهید
مبانی سلطنت ایچون کندی قبیله وعشیرتلرینه احتیاجلری شدید اولمغله غنایم ورسومدن ارباب
سیوفک اخذ ایتدیکی اموالدن اغماض عین ایدوب انجق سریر ملک ودولته اعتلا وغلبهٔ اعدا ایله
احراز رتبهٔ سلطنتدن غیری مطلوبی اولمغله منافع ملک ودولتی اعوان وانصارینه بذل وصرف
ایدر دولتک بو طورنده خدمهٔ بیت دولت اولان خواص مقربین ووزرا وکتاب وسائر اتباع
وخدامک حال وشانلری ولی النعملری اولان سلطانک وسعت ثروتنه قیاس اولنوب قبائل عشایردن

فضله خزینهٔ دولته واصل اولان اموالدن حصهٔ قلیله و وظیفهٔ یسیره ایله انتفاع و اکتفا ایدرلر
اما بعد زمان طبیعت ملك و دولت دفع غائلهٔ خصوم ایله قوة بولوب عوارض و عللدن سالم
و مقام عز و شوکتده علی وجه الاستقلال قائم اولدقده قبائل و عشایرك دائرهٔ ملکده تغلب و تسلطلری
منعه قیام ایدوب و جبایت اموالده حکم و تصرفلرینه دفعه اهتمام ایتدکلرنده خزینهٔ دولتدن
انتفاعلری قلیل و ناقص اولور و حفظ حدود دولت و ضبط ثغور سلطنت ایچون خارجدن
مواجب معینه ایله موظف عسکر ترتیب ایدوب فی الجمله قبائل و عشایردن مستغنی اولملریله خدمت
و عطیه‌ده انلرله مشارکت ایدرلر بو صورتده صاحب تخت دولت اولان سلطان تحصیل مال
و سائر احوالده منفرد و مستقل اولوب خزینهٔ دولته عائد اولانی حفظ و احرازه مالك اولمغله
قدر و جاهی منیع و دائرهٔ عز و حشمتی وسیع و قومی و زورینه عز و غلبه‌سی قوی و خزائنی نقود
کثیره ایله مشحون و ممتلی اولور و کذلك خدام عتبهٔ دولت اولان وزرا و کتاب و امرا و حجاب دخی
ثروت و یسار و مکنت و اقتدار ایله کامران اولوب سایهٔ همسایهٔ دولتده فراغ بال و رفاه حال
ایله تنعم و تعیش ایدرلر که ابتدا ظهور دولتده تمهید مبانیٔ ملکه قیام و اقامت رسم سلطنته اهتمام
ایدن عصبیت و قبایل و عشایرك ضعف و زوالی سببیله قوای ملکه ضعف و خلل و عوارض و علل
طاری اولوب و اطرافدن اعدا و خصوم دائرهٔ دولته حمله و هجوم ایتدکده ملوك و سلاطین خارجدن اهل
اعوان و انصاره محتاج اولمغله رسوم باج و خراجی ارباب سیوفك مواجب مهماتلرینه خرج
و صرفه محتاج اولور بو طورك ظهورنده دفع غوائل شقاق و کثرت خرج انفاق سببیله ایرادی
قلیل و قاصر اولوب مصالح مهمه‌یه کفایت ایتمکله خارجدن مال ضمیمه‌سنه محتاج اولدقده حجاب و کتاب
و سائر خواص مقربینك ظل نعمتلری زائل و قدر و شانلرینه غدر کلی و خلل حاصل اولور بو تقدیرجه
خواص دولت و ارکان سلطنت آبا و اجدادلرینك اسلاف ملوك وقتنده جمع و ادخار ایتدکلری اموالی
خزینه‌یه امداد و اعانت قصدیله بذل و ایثاره مضطر اولوب ملك موروثلری اولان دولت و نعمت
یدلرندن زائل اولمغله خلوص و محبتلرینه قصور و خدمتده ساق همتلرینه وهن و فتور عارض
اولور و ارکان و اعیانك فقر و ابتذاللری و مقام عز و اعتباردن زواللری مبانیٔ عز و شوکتك
تزلزل و اندراسنه مفضی اولوب بنیان مجد و رفعتك زوال و انقراضنه مؤدی اولور بو امرك
صدق و تحقیقی دولت عباسیه وزرالرینك حال و شانلرینه نظر ایله حاصل اولور امرای بنی قحطبه
و آل برامکه و بنی سهل و بنی طاهر و انلرك امثالی صدور و امرانك انقراضیله دولته عارض اولان
اختلالك بیانی ضمننده ظاهر اولور و کذلك اندلسده واقع دولت امویه‌نك طوایف ملوك ظهورنده عمالك
اختلالی و بنی ابی عبده و بنی جدیر و بنی برد و انلرك امثالی وزرای امویه‌نك مناقبلری بیاننده
معلوم اولور و کذلك اعصار حاضره عهدمزده موجود اولان دولتك اعیان و اشراف و وزرا و ارکانك
زوال و فناسی ملکه اجمع اولدیغی متعبدلر سُنَّةَ اللهِ فِی عِبَادِهِ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللهِ تَبْدِیلًا فصل

فصل ثالث بو فصلده رجال دولتك وقت ضرورتده سطوت قاهرهٔ ملوکدن خوفلرندن ادخارلری اولان اموالی قطر اخره نقل و ارسال ایلدکلری بیاننده در

معلوم اوله که رجال دولت و ارکان سلطنتدن بعضیلری وقت ضرورت و مضایقه‌ده سطوت قاهرهٔ
ملوکدن خوف ایدوب سایهٔ دولتده جمع و ادخار ایتدکلری اموالك علی وجه المصادره یدلرندن اخذ
و استردادی وهمندن ناشی خلع ربقهٔ اطاعت و قطر اخره عزیمت خیالیله تصویر خلیای بی‌مالقه ترتیب
مقدمات مکر و احتیال ایدرلر شویله که زعم فاسدلرنده اخر مملکته نقل و ارتحال وسیله‌سی حفظ
مال اولمغله غائلهٔ مصادره‌دن امین و سالم اولوب احراز و اختیار ایتدکلری اموال ایله اول مملکتده
آسوده حال اولملرینه عزم و جزم ایدرلر لکن فکر و خیاللری باطل و حلیهٔ صدق و سداددن
عاطل اولوب ظاهر الفساد در زیرا کاسد اولدیغندن غافللردر بو امرك تحقیقی بودر که مرتبهٔ عز و جاهه
وصول میسر اولوب منافع ملك و دولت ایله انتفاعه مألوف اولدقدنصکره کنج فراغه وصول ایله
زاویه نشین خمول و انزوا اولمق عسیر و ممتنعدر زیرا بو زعم ایله اختیار فرار و ترك دیاره عازم
اولدقلرنده اکر بالذات اعداد ملوك و صدوردن بر ملك و امیر دخی اولورسه بنه تاج و تخت دولت
و اسباب عز و حشمتی ترك ایله قطر اخره فرار اکا دخی ممکن و میسر اولمیوب و جند و رعیت بو امره اقداملرینه
مساعده ایتمیه‌جکلری مقرردر بلکه ملوك و امرانك مملکتلرندن بالکلیه نقل و حرکتلری تلف نفس
و زوال ملکه باعث اولمغله علی وفق العاده بو امر مبادیٔ قانون عقل و قیاسدن خارجدر اکر بو
سودای خام و خولیای بی نظام ایله مختل الدماغ اولان ذات اعیان دولت و ارکان سلطنتدن
معدود ایسه انك حقنده دخی دیار اخره نقل و ارتحال امر عسیر و غیر یسیردر زیرا اعیان دولت
و رجال سلطنت بلکه رؤسای سپاه و رعیت ملوك و سلاطینك عبد مملوکلری مثابه‌سنده اولوب
اکثری شرف قرب و منزلت ایله معزز و محترم و اسرار سلطنته محرم اولدقلری ملوك و سلاطینك
معلوملری اولمغله اسرار دولتی اجانبك وقوف و اطلاعندن صیانت و خدام سلطنتك غیری ملوکه
خدمت و عبودیتلرینه غیرت و حمیتلری مانع اولور حتی ممالك اندلسده واقع بنی امیه وقتنده
مدت مدیده اهل اسلام اقامت فریضهٔ حج ایله سیر و سفردن منع اولنوب شاید دیار شرق و قطعهٔ
حجازده خلفای بنی عباس طائفه‌سنه انتساب ایله افشای اسرار دولت و هتك اسرار سلطنت ایدرلر
دیو اهل اندلسدن بر فرد بنیه زمان حج ایتمك ممکن اولمدی لکن دیار اندلسده طوایف ملوك تغلب
ایدوب امویه دولتی زائل اولدقدنصکره ادای فریضهٔ حجه مأذون و منصرف اولدیلر و ثانیا اکر ملوك
و سلاطین دائرهٔ دولته منسوب اولان رجالك مملکت اخرایه نقل و حرکتلرینه مساعده ایدوب
نفس و عیاللرینك انصرافنه رخصت ویردکلری صورتده دخی اموال و املاکلرینه تعرضدن
اغماض عین و تجافی ایتمزلر زیرا رجال دولتك مایهٔ یسر و غنالری خزینهٔ سلطنتدن حاصل اولوب
ذاتلری ارکان دولتدن معدود اولدیغی کبی مالاری دخی اجزای بیت المالدن محسوب اولدیغی معلوم
و متعین اولمغله ملوك و سلاطین انلرك رأی و تدبیرلریله مهام دولتدن منقطع اولدقلری کبی
مالاریله دخی وقت حاجتده مغتنم اولوب علی حالیه انلرنده ترك و ابقایه بر وجهله راضی اولمزلردن

صکره اکر بر دولتك بعض رجالی ملك ومالی ایله خفیةً قطر اخره غیبت وفرار ایتمك ممکن اولدیغی
صورتده دخی اول مملکته دخول ووصول میسر اولدقده سایهٔ حمایه سنه التجا ایتدیکی ملوك
مالنه تعرضدن کف ید ایتمیوب علی وجه التعریض ارهاب وتخویفا یاخود صریح ایله اموالنی یدندن
نزع وتخلیص ایدر زیرا بر وزیرینك نعم عز واقبالی اولدیغی خاندان دولتك سایه سنه احراز وادخار
اولنانی مصرنده اولمق حسبیله بو دولتك دخی مصالح مهمه سنه خرج وانفاق ایتسه‌لر دخی
داخل حوزهٔ تملکی اولان اموال واشیاسنی اخذ ونزع ایتمك مقرردر بونك وجهی بودرکه فصل ثانیده
ذکر اولندیغی اوزره اصحاب ثروت ویساردن کسب وتجارت ایله تعیش ایدنلر صنادید تجارك اموال
اموالك وارزاقنه تصدی اولندقده اموال جبایتدن اغتنام ایله احراز دستمایهٔ دولت ایدن رجالك حسب
الشرع والعاده مالنه تعرض ایتملری مقرردر حقیقت حال عهد سابقده بجایه قاضیسی وقعه‌سی
دلالت وشهادت ایدرکه قاضیٔ مزبور طرابلس غربه حاکمی ابن عمار نام کمسنه اوزرینه خروج ایدوب
مملکت مزبوره‌یی یدندن اخذ ونزع ایتمش ایدی مدینهٔ مزکوره نجه مدت ضبط ایتدکدنصکره
طائفهٔ افرنج استیلا ایتمکله قاضیٔ مرقوم دخی ابتدا دمشق الشامه بعده دار السلام بغداده
فرار ایدوب اواخر مائة خامسه‌ده سلطان شهر بغداد اولان برکیارق بن ملکشاهك سلطنتی وقتنه مصادف
اولمغله برکیارقك وزیری قاضیٔ مزبور ایله ملاقی اولدقده بیت المالك ضرورتی وارد ردیو ابتدا یدنده
موجود اولان نقودك اکثرینی استقراض ایدوب بعده علی التدریج بقیهٔ اموالنی دخی بالکلیه اخذ
ونزع ایتمکله غارتکران عریان ایچنده دوشمش ابنای سبیل کبی عریان ایکن قاضیٔ مزبور حدندن افزون
اموال کثیره ایله شهر بغداده داخل اولمش ایکن بالجمله یدندن اخذ اولنوب سلطان برکیارقك سایهٔ حمایه
العباسی قطعا مفید اولمدی کذلك دیار غربده افریقیه ممالکنده ملوك حفصیه‌نك تاسعی یا عشری
اولان سلطان ابی یحیا زکریا ابن احمد اللحیانی دخی ثغور غربیه سلطانلنك تونس قلعه سنه غزا
قصدیله خروجنی استماع ایتدکده مقاومت ومقابله‌دن عاجز اولمغله مطالبه‌سی خوفندن فرار
وتاج وتختنی ترك ایله دیار مصره عازم اولوب لکن عسکرندن کتم واخفا ایتمکله تحت حکمنده اولان
طرابلس قلعه سنه استحکام ویرمك داعیه‌سیله سفینه یه سوار واسکندریه قلعه سنه فرار ایله
وخزینه سنده موجود اولان جواهر وامتعه وکتب نفیسه ایله سائر عقار واملاکنی بالجمله بیع
ونقده تبدیل ودیار مصره نقل وتحویل ایلیوب یدی یوز طقوز تاریخنده مصر سلطانی اولان محمد
بن قلاوون دولتنه التجا ایله سنه نزول ایلدی سلطان مصر ابو یحیانك قدومنی خوش کوروب کرچه
بحسب الظاهر ملوك وسلاطینه لایق اولان اعزاز واکرام ایله مراسم مهمات نوازیده قصور ایتمدی
اما رمز وتعرض ایله شیئا فشیئا یدنده موجود اولان اموال واشیاسنی اخذ ونزع ایده رك یدی یوز
یکرمی بش تاریخنده وفات ایتدکده خزینه مصرده کندویه تعیین اولنان خرجندن غیری مکسب ومعاشی
اولمدیغی انشاء الرحمن کتابمزده ذکر وتفصیل اولنور تقریر منکور اوزره بر دولتك رجالی ملوك

وامرادن ماعداده خوف وخشیت ایدوب مؤاخذه ومصادره‌دن امن وراحت امیدیله مملکت
اخرا حکامنه التجا ایتملریله خولیای محال وخیال المحال اولدیغی ظاهردر اکر بو مقوله رجال دولت بحر
ترك دیار وقطر اخره ارتحال ممکن اولورسه انجق نفسلرینی هلاکدن تخلیصه قادر اولور یدلرنده
موجود اولان اموالی اخذ وغصب اولنمق مقرردر لکن نفس انسان متلون ومنقلب اولور اقبال توجه
ایتدکده جمع امواله رغبت ووقت مضایقه‌ده قلیل ایله قناعت ایدر وَاللّٰهُ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِين

فصل فصل ثالث بو فصلی ملوك وسلاطینك ناسه بذل ایتدکلری عطایای معتاده‌یی نقص ومنع
ایتملری ایراد خزینه‌نك نقصاننه باعث اولور بو امرك سری وسببی اولدرکه ملك ودولت عامهٔ انامك
حاجت ومصلحتلرینی تمامیله متکفل اولمق جهتیله بر سوق اعظم وبازار سوی معظم اولور بالطول
والعرض معمورهٔ فسیحهٔ ارضیه مادهٔ عمارت اندن حاصل اولور اکر ملك وسلطان ایراد دولتی
خلقدن منع وخزینه‌ده حبس ایدوب یا اموال جبایتنه بر غیری طریقیله حلل طاری اولمغله وقت وزمان
معتاد اولان مصارف لازمه ومواجب معینه یه صرف اولنمسه اعیان دولتك یدلرنده اولان مال قلیل
یا منقطع اولور بو صورتده رجال دولتك خدام واتباعنه انلردن واصل اولان ایراد دخی منقطع
اولوب رزق ونفقه‌لرینه نقصان وقلت عارض اولمق مقرردر حال بوکه خدام واتباع دولت معظم
سواد امت اولوب انلرین اموالی سائردن زیاده سوق وبازارك سرمایه‌سی ورواجی اولمغله معیشتلری
منقطع اولدقده بیع وشرا ایکساد ترتیبنه باعث اولور بو صورتده تجارك ربح ونمالنه دخی قلت
عارض اولمغله عقد تجارتدن حاصل اولان رسم باج وکمرك دخی قلیل اولوب خزینه‌یه عائد اولان
ایرادك قلت ونقصاننه باعث اولور زیرا دولتك اکثر ایرادی معاملات ناس ورواج اسواقه منوط
اولوب تجار ورعیتك ربح وفائده امیدیله سعی وعمللرینه مربوط اولمغله بیع وشرا ایکساد کلدکده
تجار ورعیت سعی وعملده قصور ایدوب ضرر وزیانی ملك ودولته راجع اما ملوك وسلاطین
اموال خزینه‌یی مصارف لازمه ووظائف مهمه‌یه وقت وزمانیله خرج وصرفده قصور ایتمیوب
حقی تحقیقنه ایصاله همت ایتدکده تجار ورعیت دخی مستفید ومتمتع اولوب باج وخراجك
وفرت وکثرتنه باعث اولور وایراد دولتك نقصاننه بر سبب دخی بودرکه ملك ومال سلطان
ایله رعیت میاننده دور ایدوب کاه سلطاندن انلره کاه انلردن سلطانه عائد اولور ملوك و
سلاطین اموال دولتی عسکردن امساك ایتدکده بیع وشرا قلیل اولوب تجار ورعیت دخی
فقیر اولمغله رسوم وتکالیفه قلت ونقصان ترتب ایدر سُنَّةَ اللّٰهِ فِي عِبَادِهِ

فصل فصل ثالث بو فصلی جور وتعدینك خرابی عمرانه مؤدی اولدیغی بیاننده در معلوم اوله که اموال ناسه ظلم وتعدی
ایله تعرض وتصدی تحصیل مالك انلرین سعی وعمللرینه فتور ایراث ایدوب نتیجهٔ سعیلری نهب
وغارته مؤدی اولدیغنی معلوملری اولمغله کسب وکارده یدلری منقبض ومنقطع اولور دخی رعایانك
کسب وکارده فتور وقصورلری ظلم وتعدینك مقداری اوزره اولور ظلم وجورك خفت وکثرتنه تابعدر

اکر بر مملکتده ظلم و تعدی غالب و جمله تجار و رعایایی شامل اولوب من کل الوجوه جمیع مکاسبده
اموال رعایایه تعرض اولنور ایسه اصحاب زراعت و ارباب تجارت بالکلیه انتفاعدن مأیوس اولمغله بالجمله
سوق و بازار کاسد و نظام معاش فاسد اولور اکر ظلم و عدوان خفیف و قلیل اولوب بعض خصوصده
اجرای عدله میل و بعضیسنده اهون شرین ایله عمل اولنور ایسه اول مملکتک رعایاسی خوف
جور و رجای عدل ایله اقدام و امتناع بیننده تردد اوزره سعی و عمل ایدرلر زیرا عمار بلدان
و رواج اسواق رعایانک سعی و عمللری ایله حاصل اولوب اطراف ممالکدن تجار ذوی الاقتدار
آمد شدلری ایله متحقق اولمغین کثرت مظالم ایله رعیتک امن و راحتی زائل و کسب و کارده
رغبتلری عاطل اولدقده طلب رزق و معاش ایله اول مملکتک اهالیسی ممالک اخرایه رحلت
ایدرلر بو صورتده بلاد و امصار سکاندن و اهالیدن خالی قالوب نظام عالمه اختلال کلی حاصل
اولمغله ملک و دولت دخی مضمحل اولور زیرا دولت و سلطنت صورت نظام و رعیت ماده
انتظام اولوب ماده فاسد اولدقده صورت دخی زائل اولدیغی کتب حکمیه ده مسطور در ابو نصر صدق
و تحقیقی ائمهٔ تاریخدن امام مسعودینک اخبار فرس بیاننده نقل ایتدیکی حکایه دن ظاهر
اولورکه زمان سابقده ملوک فرسدن بر کسرای مجوسک ایامنده رئیس دین مجوسلر اولان
حکیم ذو فنون بیقوشطا ناننده بر حکایه ترتیب ایدوب ملک مزبورک ظلم و جورینه و احوال مملکتدن
غفلت و ذهولنه تعرض ایلدیکی اصلی بویله در که یوما من الایام بر بوم مشوم بر خرابه ده قرینده
کندویه مخصوص صدا ایله اغاز نوحه و فریاد ایتدکده کسرای فرس استماع ایدوب حکیم مزبوره
علم منطق الطیرده وقوفی زعمیله بو ملک مرادندن استخبار و فریاددن مقصودنی استفسار
ایلدی حکیم کسرای رقدهٔ غفلتدن ایقاظ و خواب خیرتدن بیدار ایتمک قصدیله ضرب مثال و
بو وجهله اغاز مقال ایلدیکه عهد سابقده ملوک فرسدن بهرام نام کسرانک وقتنده جنس
طیوردن بر ارکک بوم بر دیشی بیقوش ایله هم آشیان و وصل اولمق مراد ایدوب عقد ازدواجه
طالب اولدقده بوم انثی مهر و کابین اولمق اوزره کندویه یکرمی عدد خراب قریه ویروب استدیکی
وقتنده نوحه و فریاد ایتمک شرطیله عقد نکاحه رخصت ویردی بوم مذکور دخی شرط مزبوری
قبول ایدوب دیدیکه اکر ملک بهرامک ملک و سلطنتی بوندن بویله بر مدت دخی متمادی اولور ایسه
بن سکا بیک خراب قریه تملیک و اعطا ایتمک امر سهلدر دیدی دیو حکیم مزبور لسان بومدن
حکایهٔ مزبوره یی حضور کسرایه انها ایلدکده درحال حال ملک فرس خواب غفلتدن بیدار و کندی
حالنه تعریض و اشعار قصد اولندیغنه تفرس ایتدکده حکیم مزبور ایله بر خالی محلده عقد
انجمن صحبت ایلیوب استکشاف مرام و اداء کلام حکمت نظام مباشرت ایلدکده حکیم دخی کسرای
مجوسه خطاب ایدوب ویحرامدن بو وجهله بر انداز حجاب اولدیکه ای ملک زمان معلومک
اولسونکه نظام دولتک اصل و اساسی شرعه رعایت و اطاعت حقه مداومت و امر و نهیه

طاعت ایله حاصل اولوب و شریعتک نظام و قوامی دخی ملک و دولت ایله ثابت و متحقق اولور
و ملک و سلطنتک عز و شوکتی رجال ایله و رجالک قوامی مال ایله منوط و مالک حصولی عماره و
عمارک نظامی عدل ایله مربوط و موقوفدر و حقیقتده عدل و داد بر میزان راست عیاردرکه حق
جل و علا انی بین العباد نصب و وضع ایدوب ملوک و سلاطینی اول میزانک اقامت ایله تعدیل
و تسویهٔ اوزان اعماله ناظر و قیم نصب ایلدی لکن ای ملک سن تخت ایالتکده موجود اولان
اراضی معموره و مزارع موفوره یی لیل و نهار تعمیر و احیا و باج و خراج و سائر حقوق دیوانیه یی
خزینه یه ایراد ایدن رعایا و برایادن اول اراضی و مزارعی نزع و غصب ایدوب دائرهٔ دولتکه منسوب
و مخصوص اولانلره اتباع و خدامه تملیک و تفکیک ایلدک انلر دخی راحت و کسبله مألوف اولمغله
زراعت و حراثت و سائر نظام عماره انسب اولان سعی و عملده قصور ایله تعمیر بلادی ترک
ایدوب عتبهٔ دولته تقرب و انتسابلری حسبیله زمنلرنده حاصل اولان رسوم دیوانیه یی اداده
تقصیر و قرا و قصبات یانده ساکن اولان ضعفای رعیته تحمیل ایله ظلم و حیف ایتدیلر پس عجزه
رعایا دخی دیار و قرا و مزرعه لرینی ترک و اخلا ایدوب سائر بلاد بعیده یه نقل و رحلت و انواع
حط رحل اقامت ایتمکله عمار ملک و نظام دولته خلل کلی حاصل اولدی شویله که ایراد متفرعه
زیاده کسر و نقصان ترتب ایدوب حفظ حدود و حمایت ثغوره مأمور اولان حماة و محافظینک
علوفه و مواجبلری و اقتضا ایدن مصارف مهمه و مصالح ضروریه لری کورلمکله سرحدلرین نظامی
مختل و لشکر و رعیتک امری مهمل اولدی پس حدود دولت و جوار سلطنته قریب اولان ملوک
و سلاطین اقامت دعائم ملکه سبب اولان مواد نظام ملکک اختلالنه وقوفلری سببیله ممالکه هجوم
هجوم ایدوب قلاع و ثغوری یدلرندن اخذ و نزعه قیام ایتدیلر دیو حکیم مزبور تمهید مقدمات
مرام ایلدیکی کسرای مزبور کشیدهٔ سلک تقریر اولان جواهر کلمات حکمت انتظامی قرطهٔ کوش هوش
ایتدکده نظم مصالح ملکه قیام و دفع مفاسد و مکایده اقدام و اهتمام ایدوب رعایا یدلرندن
اخذ اولنان قرا و مزارع خواص دولتدن اخذ و اصحابنه رد ایلدکده رعایا دخی ملک مزبورک
حقلرنده جاری اولان نظر لطف و عنایتنی کوروب کالاول تعمیر و احیای قرا و رسوم قدیمه یی خزینه یه
ادا ایلدیلر بو تقریب ایله ضعفای رعیته قوة کلوب اقوات و ارزاق ده خصب و رخا و اراضی موفوره
تعمیر و احیا اولنمغله رسوم میریه و حقوق دیوانیه وقت و زمانیله ادا اولنوب کثرت مال و قوه
رجال سببیله ثغور و قلاع جند موفوره ایله مشحون و مملو و اعدای دولت دائرهٔ مملکتدن مطرود
و ممنوع اولدیکی و بوندنصکره کسرای مزبور بنفسه نظام دولت و اصلاح حال رعیته مشغول اولوب
شیئا فشیئا شوکت و قوتی متزاید و مترقی اولدی بو حکایهٔ عجیبه دن معلوم اولدیکه ظلم و
غفلت تخریب بنیان مملکته باعث اولور عاقبت ضرر و زیانی دائرهٔ دولته سرایت اولمق مقرردر معلوم
اولهکه بعض دولک بلاد و دیاری وسیع اولوب اهالی موفوره ایله مشحون ممالک معموره یه حاوی

اولمغله مظالم ومفاسدك دفعةً تأثيرى ظاهر اولميوب اومقوله دولتلك زماننده قليلدن نظامنه
خلل كلمز سه ده عاقبت ولو بعد حين بنيان عز واقبالى خراب اولمق مقرردر زيرا كثرت تجار و
رعيت ايله خصب ورخا غالب اولوب املاك واموال اصحابى رجال كثير اولمغين ظلم وتعدينك
تأثيرى خفى وتدريجى اولور ودخى بعض اوقاتده بر مملكته ظلم وعدوان ايله غلبه واستيلا ايدن
طائفه نك تغلب وتسلطلرى اول مملكتك خرابندن مقدم مندفع اولوب يرلرينه حسن سيرت
ايله معروف ملوك قائم اولدقده مرهم بهبودى عدل وداد ايله مزاج مملكت مداواته موفق اولمغله
وقت استيلاده قواى دولته عارض اولان امراض خفيه نك علاجنه مبادرت ايدرلر معلوم اوله كه
ظلم وتعدى بين الناس مشهور اولديغى اوزره مجرد ناسك يدنده اولان مال وملكى بغير حق
اخذ وغصبه مقصور ومنحصر اولميوب بلكه بو معناده مجازى اولديغى كبى غير امورده دخى
واقع اولور از جمله بر كسنه نك خدمتى مقابلنده مستحق اولديغى اجر وعوضك قطعى يا خلاف
واقع طلب ودعوا ايله اخذ مال يا خلاف شرع فرض رسوم دخى ظلم اطلاق اولنوب اخذ ومنع
ايدن ظالم اولور بو تقديرجه اموال ناسى نهب وغارت واداى حقوق وديوننده مماطله وممانعت
ايدن رجالى وغصب املاك ايدن اشخاص ظلمه دن معدود اولوب ظلم وجورلرى مايه قوام دولت
وسرمايه نظام سلطنت اولان اموال واملاكك زوالنه سبب اولمغله ضرر وزيانى ملك ودولته
عائد اولور ودخى معلوم اوله كه كتب شرعيه ده جور وظلمك ذم وتحريمنده حكمت ومصلحت انجق
انلرك شئامتى ايله فساد عمران وخراب بلدان اولدقده كه انسانه بو بابده اطلاق عنان رخصت اولنسه جبابره
ظلمه مايه معاش وسرمايه انتعاش اولان اموال واملاكى واقوات وارزاق عبادى اخذ وسلب
ايتمكله وجه ارضده نوع بشرك انقراض واندراسنه سبب اولورلر … ضمائر اولى الابصارده صور
نما اولان اموردندر كه جناب حق وفياض مطلق جل شانه حضرتلرى مقتضاى حكمت ازليه ومشيت
عليه نوع بشرى وجه ارضه خليفه نصب ايتدكده اصل توحيد وفروع احكامله ارشاد ايله امر و
ترغيب وسفك دما واخذ مال ايله ظلم وتعديدن نهى وتحذير ايلديكه انسان امن وراحت اوزره
تحصيل قوت وغذا واحراز لباس وسكنا ايله نفس وعيالرين انفاق واحصان ايدوب امتثال
اوامر واجتناب نواهى ايله تحصيل رضاى حقده بذل جهد موفور وسعى مشكور ايده لر ظلم وتعدى
ايسه بو حكمت خفيه ومصلحت كليه يه مخل اولوب مايه قوام حيات اولان اموال وارزاق عبادك
اتلاف وافناسنه مفضى وخليفه منصوبك اعدامنه مؤدى اولمغين فلاجرم نصوص قاطعه
وادله قويه ايله ظلم وجورى منع وتحريم وظلمك ذم وحرمتى حقنده شرع مبينده آيات واحاديث
ادله كثيره وارد اولوب تفصيلى دائره تقرير وتحريردن خارجدر ودخى قتل وزنا وسائر نوع بشرك
هلاك وفسادينه مؤدى اولان منكرات ومعاصى يى تعاطى يه هر كس قادر اولمغله جناب حكيم
متعال جل شانه حضرتلرى رجم وقصاص كبى حدود وعقوبات فرض وتقدير ايدوب كتاب كريمنده

ذكر وبيان واجرا واقامتيله حكام طهره فرمان ايلدى اكر ظلم وتعدى دخى سائر افعال منكره كبى هر شخصك
داخل حوزه قدرتى اولان افعال سيئه دن اولسيدى انلرك مقابلنده دخى بر حد معلوم مفروض ومقدر
اولوب قتل وزنا وشرب خمر مقابلنده فرض وتقدير اولنان قصاص ودية ورجم وحد كبى عقوبت
معينه ايله مجازات ومقابله اولنوردى لكن جور وبيداد هر شخصك مقدورى اولميوب بلكه انجق
تحت قهر وسيطرتده داخل اوليا جبابره ولات قادر اولانلر حقنده ناسك اجراى حد وعقوبتنه
دست مكنتلرى قاصر اولمغله مجرد تكثير منع ووعيد ايله قدح وذمنده مبالغه ايله اقتصار
اولندى تاكه اتباع نفس وهوا وترك عدل ونصفت ايدن اكابر وعظما ظلم حقنده وارد اولان
آيات بيناتى استماع ايتدكده جناب منتقم جبار جل شانه عن الامثال حضرتلرينك قهر وغضبندن
خوف ايدوب بر حاكم قاهر انى منع وزجره قادر دكل ايسه نفسنى كندى منع ايتسون ديو نهى اكيد
ووعد شديد ايله اكتفا بيورلدى وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ اكر بو مقامده سؤال اولنورسه كه قطع
طريق ايله ابناى سبيلى مرور وعبوردن منعه قيام ومحاربه يه اقدام ايدن اشقيا قبل التوبه
اخذ اولندقده طرفخلافدن قطع يد ورجل ويا قتل ويا صلب ويا نفى ايله مجازات اولنملرى حقنده
وارد اولان نص مبين اقتضا ايدركه ظلم وتعدى مقابلنده دخى قتل وزنا كبى حد معين فرض
وتقدير اولنوب قوله وقله منافى ومناقض اولمق لازم كلور ايراد مذكوردن بو وجهله جواب
ويريلوركه اولا قطاع طريق حقنده ذكر اولنان جزا قطع طريق قبيله واقع اولان ظلملرى مقابلنده
واقع اولميوب بلكه بعض علما ذاهب اولديغى اوزره ابناء سبيلك نفس ومالرينه تعرض وجنايتلرى
مقابلنده دركه قتل نفوسده قصاص ومقابله اتلاف مالده ضمان ايله حكم اولنمشدر مع هذا
قصاص وضمان بو دخى بعد الاخذ والحبس خصوملك مطلب ودعوالرندن صكره واقع اولمغله
قوت وشوكتلرينك زوالى وفتنه مصادف اولوب كلام نقض ومنعدن سالم اولور جواب ثانى
بودركه برام … باب ظلمده قوت وشوكتندن مراد بر امير كبير ووالى عظيمك قدرت وشوكتيدركه
انكله آحاد ناسى بر وجهله مقابله ومخاصمه يه قادر اولميوب حاكم بنام ومالك رقاب انام اولمغله انك
دائره عدالتندن عدولى وكريوه جوره دخولى تخريب عالمه محكمتها اولور بو تقديرجه قطاع طريق بوبابده
معدود اولميوب بلكه اخذ مال ايله توسل ايجون تخويف عباد قصديله بر محلده تحزب واجتماع
ايتدكلرنده شرعا وسياستا جمله طرفدن انلرك ظلملرى منع ودفعه قدرت محقق اولمغله حقلرنده سائر
اشقيا كبى اقامت حدود اولمق مقرردر وَاللهُ قَادِرٌ عَلَى مَنْ يَشَاءُ فصل معلوم اوله كه مظالمك
اشد واشنع ونظام عالمى افساد ايدن امورين برى دخى طائفه رعيت بلا ضرورت برهنت
بعض خدمات شديده ده استخدام اولنوب عوض واجرت تامه بر سنه اعطا اولنمامقدر
زيرا انشاء الرحمن اشبو كتابك سلك فصولنه منسلك اولان ابوابده رزق ونفقه بياننده
ذكرى تصميم اولنديغى اوزره كسب وكار على العموم بناى دملك سعى وعملرينك اجر وقيمتلرى

مؤدى

اولور خدمت وعمل رعایاده سرمایهٔ غنا وکسب ومعاش ربح ونما مقامنه قائم اولمغله رعایانك
سعی وکوششلری انلرك سرمایه‌لری اولور بلکه زراعت وفلاحته مشغول اولان رعیتك مکسب ومعاشلری
انجق سعی وعمللرینه موقوف اولوب انده غیری سرمایه وبضاعه‌لری یوقدر پس بو تقدیرجه
افعال شاقه تحمیل اولنمغله انلر سعی وعملدن تعطیل اولنوب بغیر حق مدت مدیده مصالح
ضروریه دولتده معدود اولیان خدماتده استخدام اولندقده عمللرینك قیمتلری مغصوب وکسب
وکارلری معطل اولمغله بدللرنده سرمایه اخذ اولنمش تجار کبی مبتلاء فقر وفاقه اولورلر اکرچه مذکور
اوزره استخدام رعایا بر دولتده عادت مستمره اولور اکثر اوقاتده تکلیف اعمال شاقه اولنورسه ربح
ونمادن مأیوس اولور بالجمله کسب وکاردن کسب مکسبلری قاصر اولور بو امر ایسه قلت ونقصانه
خزاینه بادی وعمارت عالمك اختلالنه مؤدی اولور ضرر وزیانی دولته راجع اولور والله یرزق
من یشاء بغیر حساب فصل معلوم اوله که افساد نظام عالمده اشنع مظالم بری دخی
جابره دولتلرده بعضیلری هزار تعب ومشقت ایله رعایانك جمع وتحصیل ایتدیکی اموال وارزاقی
انلردن ثمن قلیل ایله اشترا ایدوب ومحتاج اولدقلری بعض اشیایی دخی قیمتلرندن زیاده بها ایله
انلره بیع ایدرلر وبعض اوقاتده اکابر وعظما واعیاندن بعضیلری فقرای رعیته صورتا
شفقت ومرحمت قصدیله بیع ایتدکلری اشیانك ثمن وبهالرینی مطالبده تعجیل ایتمیوب وقت
یسیرده ادا ایتملری اوزره تأجیل وامهال ایدرلر رعایا دخی انلردن بهای کثیر ایله اشترا ایتدکلری
وقت رواجده طالبنه بیع ایدوب حاصل اولان ربح ونمادن بهای رخیص ایله صاتدقلری اشیانك
ضرر وزیاننه والدقلری امتعه‌نك بهالرنده واقع غبن وخسارتنه مکافات امیدیله خاطرلرینی
تسلی ایدرلر لکن متغلبهٔ دولت وزمان تقسیط حلول ایتدیکی دیو مطالبده تعجیل ایدوب وقت
رواجه تأخیر ایتمکله فقرای رعیت اولکی اشیایی الدقلری بهادن نقصان ایله بیعه مضطر اولور اشبو
بیع وشراده ایکی وجهله ترتب ایدن ضرر وزیان سرمایه‌لرینك قلت ونقصاننه مؤدی اولور
ودخی بعض دولده وجه مشروح اوزره بیع وشرا صورتیله واقع اولان ظلم وتعدی دار الملك
دولتده ساکن ومقیم اولان تجار ورعایایه مقصور اولمیوب بلکه اطراف بلاد وممالکدن اخراج
وارد اولان تجار واصنافه دخی عام وشامل اولور شویله که کرك قوت وغدا وکرك امتعه و
اوانی وسائر اشیاده دخی جاری اولور جمله تجار واصنافك اموالینی قلیل ایله اشترا وکندیلره
زیاده بها ایله بیع اشبا عادت اولمغله عموم بلیه اوزره ضرر عامه بادی وسرمایهٔ تجارتك فوت
وفقداننه مؤدی اولور بو صورتده تجار ورعیت واهل صنعتك سرمایه‌لرنده خلل ونقصان
ترتب ایتمکله تعاطی بیع وشرایه شوق ورغبتلری زائل اولور واطراف بلاددن اول بلده‌یه ورود
ایدن تجار دخی بو احواله رؤیت واستماع ایله اول مملکتدن منقطع اولمغله سوق وبازار کاسد
ونظام بیع وشرا فاسد اولور وتجار انقطاعیله رعایا دخی یدلرنده اولان اشیایی بیعه

وجه

امکان اولمیوب انلر بن دخی بو وجهله مکسب ومعاشلری معطل اولمغله حینئذ بیع وشراده طرف دولته
عائد اولان رسم باج وکمرك ویرلمیوب ایراد خزینه‌یه زیاده کسر ونقصان ترتب ایدر زیرا بوندن
اقدم ذکر اولندیغی اوزره هر دولتك اواسط واواخرنده معظم ایراد خزینه رسم وباج وکمرك
اولور انك قلت ونقصانی رجال دولت وسکان مملکته زیاده مضر اولمغله بو امرك ضرر وزیانی
دخی ملك ودولته راجع اولور ولشبو ذکر اولندیغی وجه اوزره صورت بیع وشرا ایله خلقك اموال
واملاکی اخذ اولندقده انلرك نشئت ایدن خلل وفساد وقتا فوقتا تدریج ایله حاصل اولور اول
امرده ظاهر اولماز اما بر ملك ودولتده که خلقك مالی مجانا اخذ اولنوب غصب اموال وسفك
دما وهتك عرض ایله ظلم وتعدی‌یه تعرض وتصدی اولنه مدت قلیله‌ده هرج ومرجه منفضی و
مؤدی اولمغله اول دولتك نظامی مختل ومنحل اولور معلوم اوله که مجانا اخذ مال وقتل نفوس
ورجال ایله واقع اولان مظالمك ضرر وزیانی سریعا حاصل اولور ودفعة نظام عالمك زوال
واختلالنه باعث اولمغله باب ظلم وعدوانی ایچون جناب حکیم جل علت جل شانه حضرتلری
بو مقوله مظالم قاصمة الظهوری بالکلیه منع ونهی ایدوب لکن بیع وشراده وجه شرع اوزره
رسم کمرك اخذینی تجویز ایله حکمت ومصلحته رعایت اولنمشدر معلوم اوله که اشبو آنه دك کشیدهٔ سلك
تقریر اولان مفاسدك اکثری دخل وایرادی قلیل اولان دولده رجال مملکتك ترفه وتنعمه میل
وانهماکلری وکثرت حشمته همت ورغبتلری سببیله حادث اولور خرج ونفقه‌لری کثیر ومعتاد قدیم
اوزره طرفلرینه عائد اولان دخل وایرادلری بغایت قلیل اولمغله خرج ومصرفلرینه کفایت
ایتمکدن تأکیدن بو تقدیرجه دخل وایرادلری خرج ومصرفلرینه وفا ایتمك ایچون نیجه رسوم و
بدع احداث واخراج اولنوب حوزهٔ حمایهٔ دولتده موجود اولان ممالکده تجار ورعایادن اخذ
اولنور کبده رك خزینه‌نك ایرادی کرکی کبی مضبوط ومصارف مهمه‌یه مصروف اولمیوب متغلبهٔ
دولت هوای نفسلرینه تبعیت ایله اموال خزینه‌یی کندی حشمت وعزتلرینه صرف واتلاف ایله
تبذیر واسرافه تصدی ایتدکده سابقه ایراد قدیمه ضم اولنان رسوم محدثه وتکالیف مخترعه
دخی کافی اولمغله سکان وقطان ایالت سلطنت اولان رجالك عرض ومالرینه اطالهٔ دست
تعدیده افراط اولنوب طاق وتحملدن خارج اولمغله ممالك وبلادك خرابنه ونظام ملك و
دولتك زوالنه باعث اولور والله تعالی المتصرف الامور ولا رب غیره فصل فصل ثالث
بو فصلی مبادی ملك ودولتده ملوك سلاطینك ناسدن احتجاب ایتدکلرینه وجهله حاجب نصب
اولندیغی واواخر دولتده احتجابك زیاده اولمسی بیاننده در معلوم اوله که هر ملك ودولتك
ابتدای ظهورنده اصحاب ورجالی ایچون عز وحشمتدن بعید اولور اداب ورسوم سلطنته میل
ورغبت ایتمدکلری بوندن اقدم مرة بعد اخری ذکر وبیان اولنمشدر زیرا ابتدای ظهور دولتده
تمهید مبانی عز وسطوت وتشیید بنیان سلطنت ایچون نسل ونسبلری واحد قبیله وعشیرتك

اجتماعی لازم اولوب قبائل وعشایرده دخی طور بداوت اوزره قدر حاجت ومقدار ضرورت اوزره تعیشه
قناعت واکتفا ایدرلر پس اگر دعوای ملک ودولت ایله خروج وظهور ایدن رجال اهل دین وملت ایله
وشرایعدن بر دین ومذهبه تابع ایسه جمله اموردہ احکام شریعت اوزره حرکت واسباب عز وجاهه
میل ورغبتدن اجتناب ایدرلر والا اگر ظهور ایدن دولتک رجالی اهل دین وملت اولمیوب بلکه
مجرد شوکت قاهره وسطوة باهره اصحابی قبائل وعشایردن ایسه بهر حال ابتدای ظهورلرنده
بریه وبادیه ده مألوف ومأنوس اولدقلری طور بداوت اوزره حرکت ایدوب تمهید مبانی ملکدن
صکره ظهور ایدن ایین عز وحشمت ومراسم ملک وسلطنتدن غافللردر بو تقدیرجه ملوک وسلاطین
ابتدای ظهور دولتده بدوی طوری اوزره قدر حاجت ایله تعیشه قانع ومکتفی اولوب اعوان و
انصاری اولان رجالله بی محابا معاشرت ومعامله یه مجبول اولمغله هر وقتده مجلسنه دخوله
رخصت ومساعده ایدرلر اما دفع غائله خصوص ایله قوایم ملک ودولت ثابت وقائم اولوب ملوک
وسلاطین احراز مجد وشرفده منفرد ومستقل اولدقده خدام دولت وحواشی سلطنت کثیر
اولمغله احاد ناسدن احتجاب طالب خواص ومقربین ایله امورنده استشاره یه راغب اولوب حسب
الامکان مزاحمه انام ومضایقه مقامی دفع ایچون حاجب نصبنه محتاج اولورلر شویله که
اعیان دولتدن برینی منصب حجابت ایله سرفراز ودرگاه دولتده اقامت ایله ممتاز اولدقده ارکان
دولت وعظمای سلطنتک مجلس سلطانه دخول وحضورلری لازم اولان رجالدن ماعدا سائر
احاد ناسک دخول وحضورلرینی منع ودفع ایدر بوندن صکره تمادی ایام ایله دائره ملک
ودولت واسع ومتسع اولوب نصاب عز وحشمت رتبه کماله بالغ اولدقده اول دولتده مالک رقاب
انام اولان ذات عالی المقام اخلاق ملوکانه ایله متخلق اولوب اطوار شاهانه واوضاع پادشاهانه
اوزره ترتیب اسباب عز وجاهه مباشرت ایدر رتبه دولت بو طوره واصل اولدقده ملوک وسلاطین
تدبیر ملکده مستقل اولوب بر خلق غریب ایله متخلق اولورلر که محرمان سراپرده حریم اختصاص
اولان ارکان وخواص انلرله حسن مدارات وشانلرینه لایق معامله ایله خدمت وعبودیته
محتاج اولورلر شویله که مجالس سلاطینه شرفیاب رخصت دخول اولان اعیان دولتک
بعضیلری سطوت قاهره ملوکدن غافل وزاهل اولمغین مشرب ورضالرینه مخالف حرکت ایله
اشتعال نائره خشم وکینه باعث اولوب مظهر قهر قهرمانی اولورلر بناءً علیه دولت وسلطنتک خواص
ومقربیندن اداب ملوکه واقف بر حاجب ثانی نصبی دخی لازم ومتعین اولدیکه اعیان دولت
ایله ملوک وسلاطین میاننده واسطه اولوب هر وقتده مجلس ملوکه اعیان وارکانک
حضورندن منعه مرخص اولمغله سلطانک انامی تحریک غضبه باعث اولان امورینه معتاد
وناشی اصابت قهر وعقابدن حفظ وصیانت ایلیه بو تقدیرجه هر دولتده ایکی حاجب نصب
اولنوب بری حاجب خاص اخری حاجب عام اولور حاجب خاصک قدر وشانی حاجب عامدن

اعلا اولوب خواص دولت وارکان سلطنتی رسم معتاده واوقات معینه ده حضور سلطانه دلالت
ایدر اما حاجب عام احاد ناسک اصحاب حاجاتی ووکلای سلطنته بولشدرب مصلحتی اولمیان
رجالی منع ودفع ایدر وهر دولتک مبادی ظهورنده ابتدا حاجب عام نصب اولنوب بشرف[...]
بسط وتمهید اولندیغی اوزره مصالح اصحاب حاجاتی دیوان امرایه عرض وانها ایدر نتکیم حضرت
معاویه وعبد الملک وسائر خلفاء بنی امیه دولتلرنده ابتدا منصب حجابت عامه احداث
اولنوب صاحبنه قاعده اشتقاق اوزره حاجب تسمیه اولندیغی بوندن صکره دولت عباسیه ظهور
ایتدکده کتب تاریخده ذکر اولندیغی اوزره خلفای بنی عباسک دائره ملک ودولتلری وسیع
وقدر وشانلری زیاده رفیع اولوب ایین عز وشوکت ومراسم جاه وحشمت رتبه کماله بالغ
اولمغله عظمای دولت وارکان سلطنتک مجلس خلیفه یه دخول وحضورلرینی عرض
واستیذان ایچون بر حاجب کبیر دخی نصب اولنوب حاجب اسمی اکا تخصیص واطلاق اولندی
حتی سرای خلیفه ده ایکی دار انشا اولنوب بری خاصه بری عامه ایچون بنا اولندیغی دولت
عباسیه تاریخلرنده مذکور ومسطوردر وبو دخی معلوم اوله که بعض دولده متغلبه ظهور
ایدوب خلیفه نک حکم وتصرفدن حجر ومنع قصدیله بر حاجب ثالث دخی نصب اولنورکه
حاجب اسمی اکا تخصیص اولنوب حاجب اول وقتده نصب اولنورکه خواص ملک ودولت ابنای
خلفادن بر طفل اندک سالی یا بر شخص ضعیف الحالی سریر خلافته اجلاس ایدوب امور دولتی
کندیلره قصر وخلیفه نک حکم وتصرفدن حجر مرادیتلریله ابتدا خلیفه منصوبک آبا واجدادینه
منسوب ومختص اولان خواص ومقربینی دخول وحضوردن منع ایدرلر وبو کاسه
وغرض فاسدلرینی ترویج واجرا ایچون گونه گونه مکر وخدیعه کله سلوک ایدوب اسلاف ملوکک
وقتنده داخل حریم سلطنت اولان رجالک حالا مجلس خلیفه یه حضورلری قانون ادب مجلس
واوضاع بارده دن حالی اولمغله هتک اسرار هیبت ایدر دیو نیکخواهان دولتی طرد وابعاده
توسل ایدرلر تا که خلیفه یه مقاربت ومجالسلرینه ملازمت ایله اصحاب تغلبک دفعی بابنده
بر شیئه اولنمیوب بنیان تغلبلرینک استحکامنه مانع اولمیه لر دیو عتبه خلافته طرفلرندن
بر حاجب ممنع الجناب نصب وتعیین ایدرلر وفصول سابقه دن حجر فصلنده ذکر اولندیغی اوزره
حجاب مذکورک اکثریا وقوعی اواخر دولتده حاصل اولوب قوای دولتک ضعف وهرمنه
دلیل وعلامتدر زیرا اعقاب ملوکده استقلاله استعداد زائل وخشیت ارا حاصل اولوب
ونفوس وطباعده حب ریاست وداعیه ولایت ثابت ومستقر اولمغله صدور والای دولتدن منتهی
وامادہ اولان اعیان واکابر دائره ملکه تغلب واستیلا وسریر سلطنته اعتلایه سعی ایدرلر
والله غالب علی امره فصل فصل ثالثک بو فصلی دولت واحده نک ایکی دولته انقسامی بیاننده در
معلوم اوله که هر ملک ودولتک زوالی واقع وآثار وعلامی ظاهر اولوب ابتدا علامتی اول

دولت واحده‌نك ایكی دولته افتراق وانقسامیدر بو امرك تحقیقی بو یله‌دركه بر ملك ودولتك رجالی
قوت قاهره وسطوت ظاهره‌لریله اعداسنه غالب اولوب نصاب عز وشوكت مركزنده قرار ایتدكده اول دولتده
تختنشین سلطنت اولان ملك وسلطان امرینه استقلال طالب اولوب ابتدای ظهور دولتده حكم
وتصرفده وسائر منافع وعوائدده كندیله مشاركت ایدن اقارب واصحابی دفع واعتلای سلطنت
هوسیله خروج تهمتلرینه اتهام اولنان اهل بیت دولتی اعدام واهلاكه سعی ایدرلر وبو اثناده
چوق كره واقع اولوركه اهل بیت دولت وسلاله سلطنتدن بعضیلر دخی سلطانك وقتلنی كندی
حقنده سوء قصدینه واقف ومطلع اولمغله كرسی سلطنتدن اطراف ممالكه اجاله لجام رحلت
ایدوب كندیله تهمت مذكوره‌ده همحال اولان عظمای دولتدن نجبالری دخی یاننه جمع اولمغله واصل
اولدیغی محلده دعوای ملكه قیام ایدوب بو تقدیرجه نطاق ملك ودولت متضایق وكلمه متفرق
اولور آفتاب دولتك ظل ممدودی آفاق واقطاردن نقصان وزواله مائل اولور كذلك
اول مدعی خارجینك شانی عظیم وقدری رفیع اولوب داخل حوزه سلطنت اولان دیارك
نصفی مرتبه‌سینی استقلال اوزره قبضه تسخیره المغله دولت واحده تقسیم وتفریق اولنور بو امرك
صدق وتحقیقی ابتدای اسلامده ظهور ایدن اختلاف آرایه نظر ایله ظاهر اولوركه خلفای راشدین
وبنی امیه وقتنده كلمه اسلام واحد ونطاق دولت شرقدن غربه ممتد اولوب قبیله بنی عبدمناف
سائر قبائل مضره غالب اولمغین وقت وزمانلرنده حركت عرق خلافت ایله تحت منازع ومشاركتدن
حالی ایدی انجق طوائف خوارجدن ازارقه وحروریه طائفه‌لری مجرد معتقد اولدقلری رأی سخیف
ومذهب ضعیفلرینی ترویج ایچون رفع لوای شقاق وسر وجانلرین فدا ایدرلر لكن طلب ملك و
ریاست ایله خروج ایتمشلر ایدی مع هذا سطوت قاهره خلفا ایله مقاومت قابل اولمیوب جمله‌سی
تلاطم امواج جلادت ایله طعمه نهنك انتقام اولدیلر لكن امر خلافت بنی امیه‌دن زائل وسلاله
علیه عباسیه‌یه منتقل اولوب دولت عربیه‌نك ایام بنی عباسده فرق شوكتی غالب وترفه وتنعملری
نصاب كماله بالغ اولدقده درجه اقبالك ظل ممدودی اطراف واكنافدن نقصان وزواله مائل
اولدیكه ابتدا سلاله امویه‌دن عبدالرحمن طرف غربده اقصای حدود اسلام اولان مملكت اندلسه
داخل وواصل اولمغله دعوای ملكه قیام وسكه وخطبه صاحبی سلطان اولوب مملكت مزبوره‌یی
حوزه عباسیاندن اخراج وسكه حكمنه ادراج ایله دولت اسلامی تفریق وتقسیم ایلدی عبدالرحمانك
دنصكره دیار مغربده سلاله هاشمیه‌دن خلفای ادارسه‌نك اولی ادریس ظهور وخروج
ایدوب طوائف بربریه‌دن اوربه مغیله زناته طائفه‌لرینك اعانتیله ابتدا كندی بعده ابنا
واحفادی عامه ممالك غربه مستولی اولدیلر ودولت عباسیه طرفندن ناحیه غربده حاكم اولان
امرای غالبه بر وجهله دفع ومقابله‌یه قادر اولمامغله ملوك ادارسه دیار غربده مستقلا
تختنشین سلطنت اولوب دولت عباسیه مغربده ادریس علوی واندلسده عبدالرحمان

اموی ایله اوچ قسمه منقسمه اولدی بعده طائفه شیعه‌دن ابوعبدالله شیعی ظهور ایدوب
بنه دیار غربده واقع طوائف بربردن كتامه وصنهاجه اعانتیله اهل بیت نبوتدن خلفای عبیدیینك
اولی عبیدالله مهدینك اطاعتنه خلقی دعوت ایتمكله اندن بیعت وعباسیاندن خلع ربقه اطاعت
ایتدیلر كذلك عبیدیینك قدر وشانلری بلند اولوب ابتدا افریقیه ودیار غربده بعده مصر
وشام وحجازه مالك اولوب ادارسه‌یه غالب اولدیلر ملوك عبیدیین ایله دخی دولت اسلام
اوچ قسمه منقسم اولوب دولت بنی عباس كه مركز عرب ومادۀ اسلام اولان دیار عراقده
قائم ودولت بنی امیه كه ممالك اندلسده تجدید ملك قدیم ایدوب اوچنجیسی دولت عبیدیین كه
دیار افریقیه ومصر وشام وحجازده واقع ایدی ولاثبو دول مذكوره‌نك اوچی دخی مدت
مدیده قائم ودائم اولوب انقراضلری زمانی دخی بربرینه متقارب ایدی كذلك دیار شرقده
بنی عباس دولتی دخی متفرق ومنقسم اولوب سلطنت واحده ایكن تغلب امرا ایله دول
عدیده‌یه منقلب اولدی دیار جزیره موصلده بنی حمدان بعده بنی عقیل تسلط ایدوب
مصر وشامده بنی طولون بعده بنی طغج تسلط ایلدی وكذلك ماوراء النهر ودیار خراسانده
بنی سامان ودیلم وطبرستانده علویه تغلب ایدوب بعده دیلمیانك تغلبلری مرتبه‌ده بالغ
اولدیكه علی العموم دیار فارس وعراقین ودار السلام بغداده مستولی اولملریله خلفانی
حكم وتصرفدن حجر ومنع ایتدیلر ودیلمیاندنصكره ملوك سلاجقه ظهور ایدوب ممالك
مذكوره‌یی سلاطین سابقه‌دن نزع وتسخیر ایله علم افراز استقلال اولدیلر بعده دولت
سلجوقیه دخی متفرق اولوب سلاله سلجوق ممالك خلفانی ملوك طوائف كبی توزیع وتقسیم
ایتدكلری كتب تاریخده مسطور ومحرردر ودیار شرقده واقع اولان احوال ممالك غربده دخی
جاری اولوب ملوك صنهاجه علی وجه العموم مغربینی ودیار افریقیه‌ده فرمانفرمای مسنده
استقلال ایكن علی الخصوص شوكت وحشمتلری فادس بن منصورك ایام سلطنتنده مبلغ كماله
بالغ اولدقده عیسی حماد ظهور وخروج ایدوب ممالك غربده واقع جبل ادراسده تلمسان
وملویه نام محلده وارنجه بلاد عدیده‌یی اخذ وضبط ایلدی بعده قبائل بربریه‌دن كسیله طائفه‌سنه
مخصوص جبالدن جبل كسانه نام محلده واقع كرسی ممالك آل بادیس اولان اشیر نام بلده‌یه
نزول واستیلا ایلدی پس بو تقریب ایله دولت آل بادیس متفرق اولوب یدلرنده قیروان ایله اكا تابع
ممالكدن غیری نسنه باقی قالمامغله انقراض واندراسلری وقتنه دك وجه مذكور اوزره
حماد وآل بادیس ممالك مذكوره‌ده تختنشین ملك ودولت اولدیلر بونلردنصكره دیار
غربده موحدین دولتی ظهور ایدوب اندین دخی ظل ممدودلری نقصان وزواله مائل ونجم
اقباللری مغرب ادباره واصل اولدقده ملوك بنی حفصك آفتاب دولتلری مطلع اقبالدن
طالع اولوب دیار افریقیه‌یی موحدین یدندن نزع وتسخیر ایتدیلر آل بنی حفص دخی نواحی افریقیه

علم افرازاستقلال اولوب شوكت وسطوتلری حد كماله بالغ ایكن امرای دولتدن خلفای
بنی حفصك دردنجی سی سلطان ابی اسحق ابراهیمك اوغلی ابوذكریا نام امیر دلیر بدینه
عصیان ایدوب ممالك عربیه دن بجایه وقسطنطینیه بلادلرینی جمله مضافاتیله ضبط و
تسخیر ایتمكله اولاد واعقابی بر مدت انده حكومت وبلاد مذكوره‌یی وجه مشروح اوزره
قسمت ایتدیلر بعده ابوذكریا یحیانك اولادی كرسی مملكت افریقیه اولان تونس قلعه‌سنه
دخی مالك اولمغله اولاد واحفادی بر مدت انده قرار ایتدكدنصكره خصملری اولان ملوك
بنی حفص ینه ملك موروثلرینی استرداد ایدوب مركز اصلیه‌لرنده قرار ومقر حكومتلرنده
استقرار ایتدیلر معلوم اولدكه كاه واقع اولوركه بر ملك دولتده سلالهٔ سلطنتدن خارج
اجانب واباعده استیلا ایدوب كثرت شركا ایله اول دولت واحده دولت ثلاثه یادخی زیاده‌یه
منقسم اولور نتكیم دیار اندلسده ملوك طوائف ممالك شرقده سلاطین عجم وافریقیه ده
ملوك صنهاجه اوچ دولت فرقه اولوب هر طائفه ممالك مذكوره دن بر مملكتی ضبط ایتدیلر
وملوك افریقیه‌نك اخر دولتلرنده حصون وقلاعده هر حصن وقلعه‌یه بر یكی متولی
اولوب مستقلا ضبط وحكومت ایتدكلری انشاء الرحمن محلنده ذكر وتفصیل اولنور
وكذلك ممالك افریقیه‌دن مملكت جرید وبلاد زائده بو عصردن مقدم جه هر قلعه‌ده
بر مستقل حاكم اولوب ملوك طوائف اولدقلری دخی ذكر اولنور فعلى هذا القیاس سائر دولتده
دخی میل اسباب شهرت وزوال ظل شوكتا ایله عوارض ضعف وهرم عارض اولوب سلالهٔ
دولتدن یاخارجدن نیجه كسلر بر امن ملكه اطالهٔ دست تعدی ایدوب اول مملكتده دول
عدیده ظهورینه باعث اولور وَاللّٰهُ وَارِثُ الْاَرْضِ وَمَنْ عَلَیْهَا فصل فصل ثالثك بولی
بر دولتك وقت شبابی زائل اولوب مزاج ملكه ضعف طبیعی عارض اولدقده رأی وتدبیر ایله
تواپذیر اولدیغی بیاننده در بوندن اقدم ذكر اولندیغی اوزره هر ملك ودولتك شبابی
زائل وقوای ملكه ضعف وهرم حاصل اولوب ووهن وفتورینی موجب علل واسباب
واحدا بعد واحد تفصیل وبیان اولنمشیدی ودخی مزاج دولته ضعف وفتورین عروضی
امر طبیعی اولوب حیثما جرت به العاده هر دولتك قوتی ضعفه مبدل اولمق امر عادی اولدیغی
سبق ایتمشیدی پس قوای ملكده ضعف وهرم حصولی امر طبیعی اولدقده سائر طبائع
اشیاده حادث اولان امور طبیعیه‌یه مشابه‌سنده اولوب غلبهٔ سن وسال ایله مزاج حیواننده
حاصل اولان هرم طبیعی وضعف پیری كبی مزاج ملكده دخی حادث اولمق مقرردر و
دخی ضعف وهرم امر طبیعی اولمغین علاج ودوا ایله دفعی ممكن اولمیان امراض زمنه‌دن
اولوب رأی حكما وتدبیر اطبا ایله دفع وازاله اولنمق متصور دكلدر لكن سیاست ملك
ودولتده اعمال رشد وبصیرت ایله موصوف اولان عقلای رجالك بعضیلری

ضعف

ضعف دولتك اسباب وعلاماتنه واقف ومطلع اولوب رأی وتدبیر ایله دفع ورفعی
قابل اولمق خیالیله تلافی مافات واصلاح مزاج ملكه سعی ایله مداواته شروع ایدرلر واوله
ظن ایدركه قوای ملكه ضعفك حدوثی اندن اسبق كارفرمایان دولت اولان رؤسانك
سیاست ملكده تقصیر وغفلتلرندن نشئت ایدوب دفعی قابل امراضی وعوارضدن اولمغله
علاجنه مبادرت ایدر مع هذا ظنی فاسد وزعمی كاسد اولوب عاقبت بر حال هر دولته سوء
مزاج وضعف قوا عارض اولمق امر طبیعی اولدیغی ذكر وبیان اولنمشدر خصوصا كه هر دولتده
تعاقب ملوك وامتداد زمان ایله حادث اولمش نیجه رسوم مألوفه وقواعد معروفه موجود
دركه طبیعت ثانیه مقامنه قائم اولمغله ترك وفراغی قابل اولمیوب اجرا اولنمغله تلافی مافات
وتدبیر ومداواته مانعدر زیرا هر اولكسه كه اباواجداد وسائر [illegible] اهل بیتی قدیمدن
لبس دیبا وحریر ایله مألوف اولوب رخت زرین وسلاح سیمین ایله اراسته رخشه ركوب
ومجالس ومعابدده [illegible] احتجاب ایله موصوف اوله اسلافنه مخالفت ایله اثارینه كه امكان
اولمدیغی ظاهردر شویلكه زی ولباسده تغییر هیئت وتبدیل قیافت ایدوب البسهٔ خشنه
وبساط حقیفه استعمال وناس ایله اختلاطه استیناس اولنمق ممكن دكلدر زیرا اصلاح
مزاج ایچون دولت بو مقوله اموره تنزلدن الفت واعتیادانی منع ایدوب دفعهٔ ارتكابینه
صورتده وسوسهٔ جنونه حمل ایله ناس انی تقبیح وتغییر اینه جكلری امر مقرردر وخلع
ربقهٔ اطاعت ایله اخره بیعت اولنمقدن خوف وحشیت ایتمه‌سی ظاهر ومحققدر لكن
انبیاء عظام صلوات الله علیهم اجمعین حضراتی تأیید الهی ونصر سماوی ایله مؤید
اولملریله عادات ناسه مخالفت ایدوب خلقی مألوف اولدقلری احوالدن صرف واوضاع
غیر مألوفه‌یه سوق ایدرلر ودخی بعض دولك اخرنده دعایم دولتی اقامت ایدن رجالك
فقدانیله قوت عصبیت وسطوت سلطنت زائل اولوب لكن وقت اسلافده مشهود اولان
عزت وشوكت وحشمت وابهت قلوب ناسده مركوز وباقی اولمغله عصبیت مقامنه قائم اولور
اطاعت وانقیادك دوام وبقاسنه مقتضی اولور اما عصبیت وسطوت ضعیف اولوب
شوكت وحشمت دخی ذاهب اولمغله قلوب ناسده مهابت دولت زائل اولدقده خلع ربقهٔ اطاعته
تجاسر ایدر ودخی محو وفنایه مستعد اولان بعض دولك اواخرنده چوق كره بر قوت ضعیفه
حس ومشاهده اولنور بحسب العاده مزاج دولته عارض اولان تحسر وادبارین زوالی عهد
شبابك عود ورجوعی ظن اولنور لكن بو مقوله قوت روغنی قلیل اولان چراغ مرده‌ده مشهود
اولان اشتعال والتهابه مشابه اولوب اول ضیاء موهوم حقیقتده علامت انطفا اولدیغی كبی
اواخر دولتده محسوس اولان قوت جزئیه دخی انقراض وزواله دلالت ایدر امدی بو ستر
خفی‌یه امعان نظر اولنوب وراءی استار قضاده مستور اولان حكم ربانیه واسرار سبحانیه‌ده

بكار

غفلت اولنمامق لا یتقدر که سبق قلم تقدیر ایله عادت الهیه بو منوال اوزره جاری اولور. حوادث
ممکنه نك حدوث وفناسی لوح محفوظده مکتوب ومرسوم ووقت وزمانی حلول ایتدکده ظهوره
کلمك ثابت ومجزومدر فصل فصل ثالث بو فصلی ملك ودولته ترتب ایدن خلل وفسادك
کیفیتی بیاننده در معلوم اولدکه بنیان ملك ودولت ایکی اساس قویم اوزره مبنیدرکه هر برینك
تزلزل واندراسی بنای دولتك خرابنه بادیدر اولکیسی شوکت وعصبیتدن عبارت اولان جند
وسپاه ایکنجیسی انلرك مصالح مهمه لرینه وسائر مهمات کلیهٔ دولته لازم اولان اموال وارزاقدر
پس ملك ودولتك اختلالی ایکی اساسك وهن وخللندن ناشی اولمغله ابتدا اساس اولك
یعنی شوکت وعصبیتك اختلالی کیفیتنی ذکر ایدرز. بعده اساس ثانینك یعنی جند وسپاه وسائر
مصالح غزو وجهادك تنظیم وترتیبنده لازم اولان مال وجبایتك احوالنی بیان ایدرز معلوم
اولدکه بوندن اقدم مرة بعد اخری ذکر اولندیغی اوزره ابتدا تمهید مبانی دولت وتشیید بنیان
سلطنت نسل وحسبلری واحد ورأی وکلمه لری متحد ورجالك اجماع واتفاقنه منوط
اولوب وهر ملك ودولتك تمهید واقامتنه مبادرت ایدن قبائل وعشایرك میاننده کثرت
خدام ونفوذ کلام ایله موصوف بر قبیلهٔ عظیمه لازمدرکه اول قبیله نك سید ورئیسی
سائر قبائله غالب اولمغله ریاست وسلطنته لایق اولور فعلی هذا بر قبیلهٔ عظیمه نك رأس
ورئیسی داعیهٔ ملك وسلطنت ایله بریه وبادیه دن خروج وظهور ایدوب بعض ممالکه استیلا
وسریر ملکه اعتلا ایتدکده ابتدای امرده کندی ایله هم مسلك قرابتی اولان قبائل وعشایره
مألوف اولدقلری اوزره حسن معامله ومنافع ملك ودولتده مشارکتله مساعده ایدر اما
دفع خصوم واعدا ایله محاربه ومبارزه دن فراغت وسکون وراحت میسر اولدقده لازمهٔ
طبیعت ملك ودولت خصیصهٔ آیین سلطنت بودرکه اهل عصبیت واعوان وعشیرتنی استثقال
ومنقار کبر ونخوتلرینی کسره اشتغال ایدوب تعظیم وتوقیر وتسهیل مال وسائر احوالده جاری
اولان معاملهٔ قدیمه یی تغییر وتبدیل ایدر خصوصا اهل بیت دولت وورثهٔ ملك وسلطنت اولان
اقرب اقاربینی دائرهٔ ملکده حکم وتصرفدن منع ودفعنه زیاده اهتمام ایدوب درجهٔ نسبده
بعید اولان سائر اقارب واضرابندن زیاده انلرك منقار عز ووقارلرینی کسره مبالغه ایدر
بوندن ماعدا رتبهٔ نسبده کندویه اقرب اولان اقاربی عز وشرف وملك وجاهده سائردن زیاده
متمتع ترفه وتنعمه مشغول وراحت ورفاهه مألوف اولوب عیش وعشرته انهماکلری مرتبه
جلادت وشجاعتلرینه دخی وهن وفتور عارض اولور بو صورتده لاجرم همای دولت اولان اهل
عصبیتك بازوی جلادتلری تهور سلطانی وانهماك عیش جاودانی ایله سست وضعیف
اولور بو ایکی افت ایله بنیان عصبیتلری رخنه دار اولور کذلك رأی تخت نشین دولت اولان
سلطان عشیرت واقربینك کندی حقنده سوء قصد وبعض حسدلرینه واقف ومطلع اولمغله

دائرهٔ ملکدن طرد وابعاد ایله اکتفا ایتمیوب بلکه وقت فرصتده خلع ربقهٔ اطاعت ایله اوزرینه
خروج خوفیله سلب نعمت وقتل واهانتلرینه مبادرت ایدوب اکثرینی اتلاف واعدام ایله اهل
عصبیت دولتی افنا ایدر مع هذا ابتدای ظهور دولتده انلرك جناح همت وشهبال غیرتلریله
پرواز ایدن سائر عصایب دولت اولان قبائل وعشائری جمع وتألیفه باعث اولان کبرای
قومی افنا ایتمکله اعتصام ایتدیکی عروهٔ وثقای دولت منحل ونظام امور سلطنت مختل اولور بعده
پرورده خاندان دولت ومغتنم احسان ونعمتی اولان اجانب واباعدی کندویه تقریب ایدوب
اقارب واضرابندن اخذ ونزع ایتدیکی مناصب ومراتبی انلره تصدیر وبمواجب معینه ایله موظف
عسکر ترتیب ایدر لکن اجانب واباعد ایله ملوك میاننده علاقهٔ رحم وقرابت موجود اولمامغله
غیرت وحمیتده اقارب مقامنه قائم اولمیوب عون ونصرتده صدق عزیمت ایله اظهار جلادتدن
قاصر اولورلر زیرا بوندن اقدم سبق ایدن فصول ضمننده ذکر اولندیغی اوزره جناب حق اهل
رحم وقرابتی غیرت وحمیت اوزره مجبول ایتمکله انلرین سطوت وعصبیتلری منیع وقوی اولوب
تعاون وتناصرده تشمیر ساق اقدام وشدت نطاق اهتمام ایدرلر بو صورتده نسل ونسب
ومجد وحسبده ملوکه اقرب اولان اهل عصبیتك هلاك وزوالنی واجانب واباعدك مراتب
سامیه یه اعتلالرینی سائر قبائل وعشایر دخی استماع ایتدکده طینتلرنده مرکوز اولان غیرت
وحمیت مقتضاسی اوزره متبوعلری اولان ملوك واتباعی اوزرینه هجوم وتجاسر ایدوب
محاربه ومبارزه یه تصدی ایتدکلرنده سرپنجهٔ قهرمانی ایله فریسهٔ شیر هلاك ودمار
طعمهٔ نهنك شمشیر انتشار اولورلر وانلرك مناصب ومراتبی دخی مجددا ترتیب اولنان
رجال اباعده توجیه اولنوب قریب وبعید اقارب واضرابك اکثری بو وجهله اعدام واهلاك
اولنور بقیة السیوف اولان قبائل دخی تحت قهر مقهور وترفه وتنعمه مألوف اولمغله همتلرنده
فتور عارض اولوب سورت جلادت وقوت وشجاعتلری زائل اولمغله صبغهٔ عصبیتدن خروج
ایدوب مواجب مرسوم ایله موظف اجانب کبی خدمتکذار دولت اولورلر وعلی التدریج بونلرك
بقیه سی دخی اقل قلیل اولمغله اطراف ممالکده سد ثغور وحفظ حدود ایدن حمات ومحافظلر
ازالوب اماکن بعیده ده موجود اولان رعایا خلع ربقهٔ اطاعت ایدرلر بعده کرسی ممالك
دولتده دیده دوز فرصت اولان اهل بیت دولت وسائر متغلبه دن بعض کسنه لر اطراف ممالکده
منتشر اولور رعایانك کندولره متابعتلری ووصول لشکر ایله مدافعه دن امینتلری قصبه
وعرصه لری حصولنه اوفق اولمغله واقطارده علم افراز بغی وشقاو حوزهٔ ملکه استیلا ایدرلر
وکذلك تغلب وتسلطلری فرد دا اولور بسیط ملکه تعدی وتجاوزلری بر حده بالغ اولور که نطاق
دولت متضایق اولور کرسی ممالك سلطنته قریب اماکن وبلاده متولی اولورلر وبو اثناده امتداد
مسافهٔ دولت ووسعت دائرهٔ سلطنت مقدارا وزره دولت واحده ایکی یا اوچ قسمه متفرق اولوب

بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره ممالك دولت طوائف ملوك میاننده مشترك اولور **لكن** تقسیم
و توزیع اولنان ممالكلرین حفظ و حمایه سی دولت اولینك اهل عصبیتی ایله قائم اولمیوب نسل
و نسبلری مختلف اجانب و اباعدك غلبه و هجومیله حاصل اولدیغی ایسه دوینه عصبهٔ دولتدن
معدود اولان رجالك قدر و منزلتلری نظرلرنده عالی اولمغله سریر ملك و دولته انلری تصدیر
ایدرلر **بو امرك** صدق و تحقیقی صدر اسلامده دولت عربك احوالنه نظر و اعتبار ایله حاصل
اولور كه مبادی خلافتده شعشعهٔ آفتاب اسلام حدود هند و چین و تخوم اندلسه
واصل اولوب بنی امیه نك امر و حكمی عصبیت عبد مناف ایله عامهٔ بلاد عربده جاری ایدی
حتی خلفای امویه دن سلیمان بن عبد الملك كرسی خلافتی اولان دمشق الشامده ایكن بلاد اندلسده
واقع مدینهٔ قرطبه ده عبد العزیز بن موسی بن نصیرك قتل و اعدامی امر ایدوب آدم ارسال
ایتدكده بلا توقف قتله مبادرت و امرینه اطاعت اولنوب تنفیذ امرده قطعا تردد اولنمدی
بعده خلفای امویه تنعم و ترفهه مألوف اولوب بنی امیه یه تابع اولان قبائل و عشائر عربك
ضابطهٔ اتحادلری مختل و عروهٔ حمیتلری منحل اولمغله مدت یسیرده كوكب عز و اقبالری مغرب
اوپاده دخول ایلدكده بوندنصكره خلافت اسلام خاندان بنی عباسه انتقال ایدوب شرق و غربده
عامهٔ مسلمین ربقهٔ اطاعتلرینی قلادهٔ گردن اطاعت ایتدكلرنده ابتدای امرده عزم و اقدام ایله
سلالهٔ بنی هاشمك معاداتنه مصروف اولوب شیعهٔ هاشمیه یی قتل و اعدامه مبادرت ایتملریله
قبائل شدید الشكیمه بنی عبد مناف مانند ثریا مجتمع الشمل ایكن بنات نعش كبی متفرق و
پریشان و گمنام و نشان اولدیلر **بو تقریب** ایله سائر قبائل عرب كمین خفادن
بروز و ظهوره فرجه بولوب اطراف و اقطارده فرمانبر اطاعتلری اولان صعود و لعب ابولندقلری
محلده دعوای ملك و سلطنت ایله علم افراز بغی و شقاق اولدیلر **از جمله** افریقیه ده امرای بنی اغلب
و اندلسده موجود اولان ولاة و حكام تحت اطاعتدن خروج ایدوب دولت اسلام تعدد دستركا
ایله منقسم و متفرق اولدی بوندنصكره خلفای فاطمیین دن بنی ادریس مغربده ظهور ایدوب
طائفهٔ بربرك بنی هاشمه صدق و محبت و عباسیه نك اولطرفه ارسال جند و سپاه ایتملرندن
امنیتلری سببیله ادارسه دولتنی اقامت ایتدیلر **فعلی هذا** بر دولتك قوة اصلیه و عصبیت
ذاتیه سی بعض اسباب و عوارض ایله مختل اولدقده اطراف و اكنافده منهبلر خروج و ظهور
ایدوب دعوای ملك و سلطنته قیام و داخل حوزهٔ حكومت اولان بعض ممالكه استیلا ایتدكلرنده
دولت واحده ایكی قسمه منقسم و متفرق اولور **و اگر** بر ملك و دولت دائره سی واسع و امر و حكمی ممالك
كثیره و بلاد عظیمه یه شامل ایسه اول دولتك نظامی مختل اولدقده اطراف و اكنافده استیلا
ایله اعدا اول سمت ممالكی ضبط ایدوب كرسی سلطنته منتهی اولنجه بینلرنده تقسیم ایتملریله ایكی
اوچ دولت یا دخی زیاده یه منقسم اولور و دول حادثه نك دخی رجالی ترفه و تنعمه مشغول اولوب

تدبیر و تصرفلرده قاصر اولمغله انلر دخی مدت یسیره ده مندرس و منقرض اولور **لكن** بعض
اوقاتده دخی بر ملك و دولتك مبادی ظهورنده تمهید و اقامتنه همت ایدن اهل عصبیت و
عشیرت مضمحل اولدقدنصكره دخی فرمانبر اطاعتلری اولان خلقك اجتماع و اعانتلری ایله
ثابت دائم اولوب عصبیتدن مستغنی و انقراض و اندراسدن سالم اولور **اصلی بو ایله دركه** بر ملك
و دولتك تأیید الهی ایله وقت و زمانی ممتد اولوب اوائل ابتداسی طول و عهد و زمان ایله مجهول
و منسی اولدقده اول دولتك تحت ایالت و اطاعتنده مقیم اولان رجال آبا و اجدادلری وقتندن
برو ملوك و سلاطینه اطاعت و انقیادی فریضهٔ اعتقاد كبی قلبلرنده راسخ و مستقر اولوب وجها
من الوجوه خلع ربقهٔ اطاعت ایله اجانب و اباعده دست دادهٔ بیعت اولمق محال و ممتنع
اولور **پس** ملوك و سلاطین بو مقوله دولتده قبائل و عشایر ایله عصبیتدن مستغنی اولوب
تمهید امرده وظایف و مواجب ایله مرتب جند و سپاه ایله اكتفا و قلوب ناسده مركوز اولان
تسلیم و اعتقاد ایله تعاضد ایدرلر **بو تقدیرجه** حوزه نشین اطاعت اولان رجالدن بر فرد خلع
ربقهٔ اطاعت ایله بغی و عصیانی تجویز ایتمیوب علی وجه الغرض بعض متغلبه دعوای ملكه
قیام و اسعاف مأمولنه تشكلو سعی و اهتمام ایتسه دخی جمهور انام سنك فلاحی تأدیب ایله فتیل
حیاتنی كسر و افنا ایدرلر **و بو اثناده** چوق كره دولت اوزرینه بغات و خوارج مستولی اولمغله
منازعهٔ خصومتدن سالم اولوب و رعایا و برایانك اطاعت و انقیادلری دخی ثابت و راسخ اولمغله
امرلرینه مخالفت و طاعتلرندن انحراف بر فردك خاطرینه خطور ایتمیوب و عصایب و عشایرك
دائرهٔ ملكه تغلب و استیلالری دخی بر طرف اولمغله ملك و سلطنت هرج و مرج ایله اختلالدن
سالم اولور **لكن** طور عالم تغیر و انقلابدن خالی اولمیوب و طبیعتی تركیب عنصریه كبی سن
نمو و وقوف و انحطاط میاننده دائر اولمغله عاقبت عروهٔ اقبالی منحل و نظامی مختل اولمق
مقرردر **نته كیم** ابدان حیواناتده مطیهٔ حیات اولان حرارت غریزیه ابتدای خلقتده جذب
غذا ایله نشو و نما بولوب قوت مزاجی مقداری نصاب كمال و درجهٔ وقوفه بالغ اولدقدنصكره
مراتب هضمه فتور عارض و بدل ما یتحلل تحصیلندن عاجز اولدقده وقت مقدری حلول
ایدوب عمر طبیعیسی نهایته بالغ اولور فلكل اجل كتاب ولكل دولة امد والله مقدر اللیل
والنهار **فصل** فصل ثالث بو فصلده ملك و دولتده مال جهتندن حاصل اولان خلل بیاننده در
معلوم اولدكه بوندن اقدم ذكر اولندیغی اوزره هر ملك و دولت ابتدای ظهورنده بدوی الطور
اولوب اعیان دولت رعایایه رفق و ملایمت و خرج و مصرفده اعتدال اوزره حركت و تحصیل
مالده عفت ایدرلر **بناءً علیه** تحصیل حقوق و جمع مال و حساب عمالده امعان و دقتدن
تجافی و تسامح ایدوب و خرج و مصرفده اسرافی موجب كلفت و حشمتلری اولمامغله تكثیر
مال و توفیر معاشه محتاج اولمزلر **لكن** بو مأفیوما اطراف ممالكه غلبه و استیلا ایله دایرهٔ دولت

واسع اولوب دفع خصوم ایله عوائل ومشاغل برطرف اولدقده رجال دولت ترفه وتنعمه میل
ورغبت ایتمکله خرج وصرفلری کثیر اولور شویله که ملك وسلطان وسائر صدور وارکانك
اکل وشرب وزی ولباس واتباع وخدامده کلفت وحشمتلری مزداد اولوب حفظ حدود ممالکه مأمور
اولان عساکر وجنود وسائر اهل دولتك مواجب ووظائف وسائر مصارفلرینی بر وجهه ترقی
ترتیب وتکمیل اقتضا ایدر ودخی الناس علی دین ملوکهم وفقی اوزره داعیهٔ حشمت سائر
اهالیٔ دیار ورعایایه دخی سرایت ایدوب انلر دخی حاللرینه کوره ترفه وتنعم اوزره تعیشه
رغبت ایدرلر واولیای دولت داخل حوزهٔ حکومتلری اولان ممالکك تجار ورعایانك ترفه
وتنعملرینی مشاهده وکندیلره اقتضا ایدن مصارف عظیمه یی ملاحظه ایدوب جمع مال و
تکثیر ایراده محتاج اولملریله سوق وبازارده بیع وشرا اولنان اشیا وامتعه یه باج وکمرك
وضع ایدوب تحصیلی ایچون عمال وامنا نصب وتعیین ایدرلر کیدرك رجال دولتك ترفه
وتنعمه غالب وخرج وصرفلری مزداد ومترقی اولوب رسوم قدیمه وعواید معتاده کافی
اولمغله مستظل جناح حمایتلری اولان رعایا وبرایانك اموال واملاکنه طالهٔ دست تعدی
ایدرلر شویله که کاه احداث ضمیمهٔ رسم باج ایله رعایایی ازعاج وکاه سمت تجارته سلوك ایله
تعطیل مال تجار ایدوب وکاهیجه دخی ادنا بهانه ایله اموال رعایایی اخذ وغصب ایله تعدی
ایدرلر وبو اثناده عسکری طائفه سی دخی دولتك ضعف ووهننی وکندولره احتیاجنی
مشاهده ایتمکله ملوك اوزرینه بغی وخروجلری حس اولنوب تسکین نائرهٔ فتنه ایچون
بذل مال واحسان وعطادن غیری چاره اولمغله خزینهٔ بیت المالدن بخشش نامیله
عطایای کثیره صرف ایدرلر ودولتك خرج وانفاقی کثیره اولدقچه تکالیف ورسوم دخی
مزداد اولوب تحصیل وتکمیل ایچون اطرافه عمال وامنا تعیین واموال مقاطعاتی جمع
وتحصیله مباشرت ایتدکلرنده عمال دخی اموال عظیمه یه دسترس اولورلر وبو تقریب
ایله عمال مقاطعاتك ثروت وحشمتلری دخی زائد اولوب کثرت اتباع وخدم وخیل
وحشم ایله وسعت حاللری ظاهر اولدقده مقتضای حقد وحسد اوزره بینلرنده منافسه
ظهور ایدوب ادخار مال ایله بربرلرینی وکلای دولته غمز ونفاق ایتملریله طرف دولتدن
مؤاخذه ومصادره اولنورلر شویله که واحداً بعد واحد عمال وملتزمین حبس وضرب ایله
تعزیر وتعذیب اولنوب بالجمله ملك وماللری یدلرندن اخذ ونزع اولنمغله وقت حاجتده قوة
الظهر دولت اولان رجال الفقیر الحال ومنکسر البال اولورلر کیدرك مصادره ومؤاخذه ثروت
وغنا ایله معروف اولان اعیان ولایت وتجار مملکته دخی سرایت ایدوب انلرك سرمایه لری
دخی غصب وتاراج اولنمغله عمال وامنا وتجار واغنیا مبتلای ذل وهوان وپامال جند
عدوان اولدقده شوکت دولت هیبت سلطنت محو اولوب دائرهٔ مملکتده قوة قاهره خبط وتصرف

برطرف اولور معاذ الله تعالی بو طورلك ظهورنده بذل مال ایله مدارات سیف صارم ایله معافاتدن
انفع اولمغله تدبیر سیاست مملکتده رجال دولت بخشش مال وافاضهٔ بر ونوال ایله عسکرین قلوبنی
استجلاب ایدوب وظایف معتاده دن زیاده بذل ماله محتاج اولورلر لکن اصحاب شوکت وارباب
ثروت اولان رجال دولت ورعایای مملکت محو اولمغله تحصیل مالده عسرت وصعوبت مقرر اولوب
مطلب ومراملری حصولی متعذر اولمغله ~~تحصیل مالده عسرت وصعوبت مقرر اولوب مطلب و~~
مراملری حصولی متعذر اولمغله ملك ودولتده علامات نحوست وادبار ظاهر اولور بو اثناده مکین
کمین فرصت اولان ارباب بغی وشقاق فرجه بولوب اطراف واکنافدن هجوم وخروجه تصدی
ایدرلر اکر بیراس دولت خصم ومنازعدن سالم اولوب طلب ملك ودولت ایله قدم نزاعه قیام ایده
کمسه بولنمزسه دخی خراج دولت عمر طبیعیسنی تکمیل ایدوب اجل مسماسی حلول ایتمکله خود بخود
دخی محو ومضمحل اولمق مقرردر تکمیل فتیل سراج امداد روغندن ایکن مشتعل اولوب زیتی فانی
اولدقده منطفی اولمق مشهور ومحققدر وَاللهُ مَالِكُ الْاُمُورِ وَمُدَبِّرُ الْاَكْوَانِ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ **فصل**

فصل ثالث بو فصلده ملك ودولتك ابتدای ظهورنده شیئاً فشیئاً آفتاب عز واقبالی مرتفع
اولوب غایت ارتفاعه واصل اولوب بحسب الاعتدال لده قرار ایتدکدنصکره طورا بعد طور خط
استوادن زائل ومغرب ادباره واصل اولدیغی بیاننده در مقدمهٔ کتابك اوچنجی فصلی اولان فصل
خلافت وملکك عنواننده سبق ایتدیکی اوزره هر ملك ودولتك قوت اصلیه سنه نظر ایله مسالك
وممالکدن بر حصهٔ معینه سی اولوب نجه مخصوصه دن زیاده مملکته تجاوز ایتمك ممکن اولمدیغی
ذکر اولنمشیدی وهر ملك ودولتك غایتی وامتدادی مسافه ده نهایتی بو مقیاس ومقدار ایله
مضبوط ومحفوظ درکه عصبهٔ دولت اولان جند ولشکر اطراف واقطارده حفظ وحمایه سی
اقتضا ایدن حصون وقلاعه توزیع وتقسیم اولنوب اطراف ابعده دن قنغی محله واصل ومنتهی
اولدقده عدد جماعه منقضی اولورسه اول سرحد تعیین اولنوب لسان عربده انلره ثغور تسمیه
اولنور وکرسیٔ مملکت دائرهٔ دولتك حاق وسطنده واقع مرکز مقامنه قائم اولدیغی کبی حدودده
ثغور دخی خطر فدن حوزهٔ سلطنتی محیط اولمغله سرحد ممالکه محیط ونطاق تسمیه اولنور وما
وسعت وکثرتی وامتداد واتساعی اعوان وانصارك کثرت ووفرتی حسبیله اعتبار اولنوب
عسکرینك عددی کثیر اولان دولتك دائرهٔ ونطاقی قلیل اولانلردن اوسع واعظم اولور و
دائرهٔ دولتك تزاید واتساعی اکثریا مبادی ظهورنده حاصل اولور که ملوك وسلاطین اکثر
قبائل وعشایردن ظهور ایتمکله ابتدای حاللرنده ترفه وتنعمه مألوف اولمیوب دشت وبریه ده
دعوای بر کلیت ایله محاربه ومبارزه یه اقدامدن خالی اولملریله دعوای ملکه قیام ایتدکلرنده دخی طبیعتلرنده
مرکوز اولان غیرت وحمیت مقتضاسی اوزره نبردی بازوی جلادت ایله توسیع ممالکه سعی واقدام
ایدرلر بعده سریر عز واقباله اعتلا ورفع رایت غزا ایله عزم وتوجه ایتدکلری ممالکی استیلا ایتمر

اولدقده کثرت مال ونوال ایله ترفه وتنعمه واصل اولوب خصوصا امتداد زمان ایله قرن اول
منقرض وقرن ثانی منتشر اولدقده مهد عیشده راحت وسکون اوزره نشو ونما بولملریله اصل
نسبلرنده مرکوز اولان غلظت وخشونت رقت ولطافته مبدل اولوب مشربلری نظیف وخلق
خصلتلری لطیف اولور لکن طور حضارت اوزره بساط عز ونازده تربیه اولنوب بأس وشدت ایله
موصوف اولان ابا واجدادلری طورلرندن خروج ایتمکله طبیعتلرنده جبن وکسل حاصل اولور بوندن
ماعدا ابنای نوعی مقام عز وحکومت وصدر سعادتده کوروب داعیهٔ حب ریاسته ایله قدم نزاعه
قیام وبربرلرینی قتل واعدامه اقدام ایدرلر سلطان انام دخی قبیله سی رجالنک طلب مناصبده
منازعه ودائرهٔ ملکه مداخله لرینی منع ودفع ایچون سل سیف جلادت ایدوب عظمای قومنی
اهلاک وافنا ایتمکله قبیله سی رجالندن معدود اولان صدور وامرا اهلاک اولوب اجانب واباعددن
اعوان وانصار ترتیبنه مبادرت ایدر بو تقدیرجه تصحیح مزاج دولته باعث اولان رطوبت غریزیه زائل
وطبیعت عارض اولمغله اعضای ملکده وهن وفتور کلوب فصل سابقده ذکر اولندیغی اوزره جند وحامی
جهتندن ملک ودولته خلل ترتب ایدر ودولتک بو طورنده عز وحشمت ورفعت وابهت غالب
اولوب طعام ولباس وسلاح وبساط وتشیید قصور وربط خیولده وقت وطاقت حدینی تجاوز
ایتمکله رجال دولتک خرج وصرفلری کثیر اولوب ایرادلری احاطه ایتمکله مال جهتندن دخی
خلل ونقصان ترتبنه باعث وعجز وفتور ظهورینه مؤدی اولور وبو اثناده چوق کره رؤسای
دولت میاننده حقد وحسد ومنافسه ممتد اولوب بینلرنده منازعه ظهور ایتمکله جوار دولت
وحدود سلطنته قریب اولان اعدانک خروجنه باعث وبادی وتدارک اسباب دفعنده عجز
وحیرتلرینه مفضی اولور شویله که کیدرک اطراف واکنافده حفظ ثغور وضبط حدوده
مأمور اولان امرانک بعضیلری مزاج دولتک ضعف وانحرافنی مشاهده ایدوب طرف سلطنتدن
عهدهٔ حمایه لرینه تفویض اولنان ممالکی علی وجه الاستقلال ضبط وتصرف ایله خلع ربقهٔ
اطاعت ایدرلر اریکه نشین دولت اولان صاحب سلطنت دخی علم افراز شقا اولان باغیلری
جادهٔ طاعت وشهراه استقامته حملدن عاجز اولمغله حدود قدیمه‌نک نیجه اماکن عدیده
حوزهٔ حکومتلرندن خروج ایدوب دائرهٔ دولتک بعد ومسافه سی تنک اولور بعده استیلای
خوارجدن سالم اولان اطراف واکناف سرحد اعتبار اولنوب مقتضای وقت وحاله کوره
مهما امکن حفظ وحمایه اولنور لکن عسکرده عجز وکسل ومالده قلت وخلل واقع اولمغله
سنور جدیده دخی سرحد قدیم کبی متغلبه استیلا ایدوب قلب دولته فتنه وفساد سرایت غالب
اولدقده ملوک وسلاطین قانون حکمت اوزره تصحیح مزاج دولت ایچون تدبیر ومداواته مباشرت
واساس ملک ودولت اولان رجال ومال جهتیله دائرهٔ ملکه ترتب ایدن خلل وفسادک دفعنه
مبادرت ایدرلر شویله که اسلوب سیاست وقانون جبایتی تغییر ایدوب مصارف معتاده ده واقع

اولان اسرافات وزوائدی حط وتنزیل وخرج وصرفی تقلیل ایتدکدنصکره مناصب ومراتبی
ممکن اولدقجه اهلنه توجیه ایله مبادی دولتده اسلاف واپدیسنه تقلید ایدرلر لکن اطراف واکنافده
اعدا غالب ومستولی وکرسی مملکته قریب اولوب مال ورجاله قلت ونقصان ترتب ایتمکله هر نه دکلو
تدبیر اولنسه فائده ویرمیه جکی مقرردر زیرا دولتک عهد شبابی زائل اولوب قوای ملکه شیب
وهرم مستولی اولمغله اعضای رئیسه یه سوء مزاج عارض اولدقده طبیب حاذق ترتیب ودوادن
عاجز اولوب حمیه وپرهیز ایله فی الجمله حفظ صحت اولنورسه دخی عاقبت خلط فساد قلبه سرایت
ایدر واواخر دولتده تغییر رسم وقانون وتبدیل وضع واسلوب ایدن رجال کویا انشای ملک
ودولت وتجدید نظام سلطنت ایدوب وقت شیبی عهد شبابه تحویل ایله مزاج دولت تعدیل وتصحیحه
سعی ایدرلر لکن مرض غالب ومزاج ضعیف اولوب اطراف وجوانبه اعدا مستولی اولمغله بحرانده دائرهٔ
دولتک برطرفی سکتهٔ تعطیل ایله مختل اولوب وقت مقدر حلول ایتدکده بالکلیه منقرض ومندرس
اولور بو امرک صدق وتحقیقی دولت اسلامیه‌ده ظاهردرکه عهد بعثت نبویه علیه افضل التحیه‌دن دولت
بنی امیه انتهاسنه دک توارد فتوحات وتعاقب فیوضات ایله دائرهٔ ملک ودولت واسع وعامهٔ
امم غالبا اولوب دسترس اولدقلری نعم وارزاق حمات دین اسلام اطراف آفاقه مستولی اولدیلر خلفای
امویه دنصکره بنی عباس تخت نشین خلافت اولدقده اوائل ظهورلرنده انلر دخی کرپیادن ممالک
شرقیه‌دن دامن طراز علمین غربه وارنجه حکم وتصرفده منفرد ومستقل اولوب بعده ترفه وتنعمه مألوف
ومشغول اولمغله ظل ممدود خلافت اندلس وغرب جانبلرندن نقصان وزواله میل ایلدی شویله که
دیار اندلسده عبدالرحمن اموی وممالک غربده ادریس علوی مستولی اولوب دائرهٔ خلافتدن بو ایکی
قطر عظیمی قطع ایتدیلر کیدرک ابنای رشیددن مأمون ایله امین میاننده بغض وشقاق
واقع اولوب خلفای علویه‌نک شیعه وداعیلری هر طرفده دعوای خلافته قیام ایتدیلر بعده متوکل
خلیفه قتل اولنوب امرا خلفایه تغلب واستیلا ایله آفاق واطرافده حکم وتصرفدن حجر وبولندقلری
مملکتده باج دخی وخراجی کندیلرده قصر ایدوب هر بری بر کوشه ده علم افراز بغی وشقاق اولدیلر
بعده معتضد عباسی سند نشین خلافت اولدقده سیاست ملکده جاری اولان قوانین قدیمه‌یی
تغییر ایدوب ولات اطرافده تغلب ایتدکلری ممالکی مقطوع معین ایله انلره قطع والزام وانلر دخی
وجه مشروح اوزره التزام ایتدیلر ازجمله ماوراء النهری بنی سامانه عراق وخراسانی بنی طاهره
ممالک سند وفارسی بنی صفاره مصری بنی طولونه افریقیه‌یی بنی اغلبه تفویض واقطاع ایدوب
امرای مذکورین دخی هر سنه ارسالیلرینی خزینه یه ارسال ایدرلر ایدی ومعتضد خلیفه‌نک
نظامی دولت عباسیه ده مدت مدیده باقی قالوب امرای اطراف وجه مشروح اوزره مقاطعاتی
ضبط وتصرف ایتدیلر بعده نهان طائفهٔ عربک کلمه‌لری متفرق وامرای عجمدن بنی بویه ودیلم دولت
اسلامده تغلب ایدوب خلفای ممالکده حکم وتصرفدن حجر وامر حکومتی کندیلرده قصر ایتدیلر

وكذلك امراى بنى سامان ماوراء النهرده غلبه واستيلا اوزره باقى قالوب ديار غربده خلفاى فاطميين
ممالك مصر وشامه اطالهٔ دست تعدى ايله مالك اولديلر بعده طائفهٔ اتراكدن سلاجقه دولتى
ظهور ايدوب ممالك اسلامه تغلب واستيلا ايتمكله انقراضلرى وقتنه دك خلفاى حكم وتصرفدن
منع وحجر ايتديلر وناصر عباسيه دن صكره خلفاى عصر اصل حوزهٔ حكومتلرنده اولان ممالكدن بيت
ايله هالهٔ قمردن اضيق بر دائره ده استقلال اوزره حكومت ايدوب حوزهٔ تصرفلرى عراق عرب
واصفهان وفارس وبحرين حدودين تجاوز ايتمدى شويله كه سلالهٔ عباسيه دن وارث تخت
خلافت اولان رجال واحداً بعد واحد ممالك مذكوره ده فرمان فرماى مسند استقلال اولوب
هر برى نوبتنده طوع مخصوص اوزره اجراى اسم خلافت ايلدى اخر مائهٔ سابعه اواسطنده
طائفهٔ مغلدن ملك تاتار اولان هلاكو بن طولى بن دوشى خان ظهور وخروج ايدوب سل
سيف عدوان ايله معتصم باللهى وملوك سلجوقيه يى قهر وتدمير وملك وديارلرينى بالجمله
نزع وتسخير ايتمكله دوحهٔ خلافت عباسيه يى بركندهٔ تيشهٔ استيصال ايلدى تقرير سابق اوزره
هر ملك ودولتك دائره ومسافه سى بر حدّ معينه بالغ ومنتهى اولدقدن صكره على التدريج
نطاق امتدادى متقاصر ومتضايق اولوب عاقبت طوراً بعد طور اجل مسمى سى حلول ايتدكده
منقرض ومندرس اولور وعادت عليهٔ الهيه جارى اولديغى اوزره هر دولت عظيمه وصغيره ده
حال بو منوال اوزره مستمر اولوب بر امر دائم قيامته دك سنت سنيهٔ الهيه بويله جاريدر
كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ **فصل** فصل ثالث بو فصلى ملك ودولتك حدوث وتجددى نك كيفيتى
واقع اولديغى بياننده در **معلوم اولا كه** بر ملك ودولتده علايم نحس وادبار ظاهر اولوب افتاب
اقبالى زواله قريب اولدقده دولت اخرانك حدوث وظهورى ايكى نوع اوزره اولور نوع اول اولدر كه
تحت سلطنتدن بعيد اطرافده واقع سرحدلرده طرف دولتدن موظف اولان محافظين ازاولوب
حاميلرى قليل اولدقده اول حواليده واقع اولان ولات وعمالك بعضيلرى تحت ضبطلرنده اولان ممالكه
غلبه واستيلا ايدرلر كه ابتداى امرده هر والى مجرد بولنديغى منصبده استقلال اوزره حكم وتصرف
ايدوب ابين ملك سلطنته ميل ايله رتبهٔ امارتى تجاوز ايتمزلكن كيدرك اولاد واحفادى
باكبر ابى اتباعى واحداً بعد واحد مسند نشين صدارت اولدقده اول مملكتك اهالیسی انلرين
بكلك وسيكلكلرينى اذعان ايدوب امر ونهيلرنده اطاعته مألوف اولمغله ملوك وسلاطين
عدادنه ملحق اولورلر **وبو اثناده** چوق كره واقع اولور كه متغلبهٔ ولات ميانلرنده نائرهٔ
حقد وحسد مشتعل اولمغله صدد ملكلرنده اعتلاده منازعه ومحاربه يه تصدى اولنوب
ايچلرنده بطش وشدتده غالب اولان كمسنه خصمنه غلبه واستيلا وسند عز وجاهه
اعتلا ايدر **نتكيم** دولت بنى عباسك نظامى مختل اولوب مكنت وقدرتلرى اطراف ممالكى
حمايه دن قاصر اولدقده امراى عباسيه دن بنى سامان وراء النهره وبنى حمدان

موصل وشامه وبنى طولون ممالك مصره غلبه واستيلا ايتديلر **كذلك** ممالك اندلسده واقع
دولت امويه ده دخى حال بو منوال اوزره جارى اولوب ولاة اطراف طوائف ملوك اولمغله بدلرينه
دولتيلرده
بولنان علم افراز استقلال اولمغله دولت امويه يى تفريق وتقسيم ايدوب واحداً بعد واحد اقارب
وموالیلرى وارث تخت دولت اولديلر مراتب تغلبك بو قسمنده دولت قديمه رجاليله متغلبه
ميانلرنده حرب وقتال جارى اولميوب بلكه مجرد بولندقلرى صدد بكلك ايله اكتفا ايتمزلر ايله تحت
دولته استيلايه طالب اولمزلر **زيرا** دولت قديمه نك مالى قليل ورجالى عديم اولوب اطرافى وكناريني
حفظ وحمايه دن عاجز اولمغله سرحدلرده موجود اولان ولاة وحكام بولندقلرى
ايالتده استقلاله مضطر اولورلر تغلبك ايكنجى نوعى بو وجهله واقع اولور كه بر دولتك
قوت وشوكتنه ضعف وخلل طارى اولمغله جوار دولتده مترصد كمين فرصت اولان رجالك
بعضيلرى علم افراز بغى وخروج اولوب فصل سابقده ذكر اولنديغى اوزره دولت قديمه نك اوضاعندن
روگردان اولان رجالى خروج وظهور ايدر يا خود قبائل وعشائردن بر گروه انبوه بر شكوهك
رأس ورئيسلرى اولان شخص قومى ميانلرنده شوكت ظاهره وسطوت قاهره ايله ممتاز اولوب رتبهٔ
بكلكدن مرتبهٔ سلطنته ترقى واعتلايه طالب ودولت قديمه اوزره خروجه راغب اولدقده دولتك
ضعف وزوالى وقتنه دخى مصادف اولمغله طلب ملك ودولت ايله حرب وقتاله مبادرت ايدوب
ومساعدهٔ تقدير ايله مقصودلرينه فوز وظفر بولورلر **نتكيم** ديار شرقده سلاجقه سبكتكين
اوزرينه وممالك غربده بنى مرين موحدينه غالب اولوب ممالك تحت دولت اولديلر وَاللّٰهُ غَالِبٌ
عَلَىٰ أَمْرِهِ **فصل** فصل ثالث بو فصلى دولت جديده نك اوزرينه غلبه واستيلاسى دفعى اولميوب
مهل وتدريج ايله واقع اولديغى بياننده در **معلوم اولا كه** بوندن اقدم ذكر اولنديغى اوزره بر ملك
قديمك زوالى ودولت اخرانك حدوث وظهورى ايكى وجه اوزره واقع اولوب وجه اول دولت
قديمه نك رجالندن ظهور ايدر كه سلطنت قديمه نك مرور ايام وكرور اعوام ايله آب وتابى
زائل وافاق واقطاره ممدود وشامل اولان ظل ظليل عز واقبالى نقصان وزواله مائل اولدقده
حدود وثغورده توليه اعمال ايله مأمور اولان ولات اطراف بولندقلرى مملكتده فرمانفرماى
مسند استقلال اولورلر **لكن** تغلب واستيلاده بونلرين غايت همت ونهايت قوتلرى يدلرنده
اولان ايالت ومملكته مقصور اولوب غالب حالده اكثر اوقاتده فرمانبر اطاعتلرى ولى ملوك
وسلاطينك تاج وتختنه اطالهٔ دست تطاول ايتدكلرى فصل سابقده ذكر وتمهيد اولنمش ايدى
اما وجه ثانى بغات وخوارجك دولت قديمه اوزرينه خروج وظهورلريدر كه طلب ملك ودولته
مكنت وقدرتلرى وافى وتهديدلرين ايقاعه بطش وشدتلرى كافى اولمغله مطالبهٔ ملك ودولته
قيام واقدام ايدرلر **بو تقديرجه** طرفيندن جنگ وپرخاش وضرب مصاف اغاز اولندقده دفعة
غلبه واستيلا ممكن اولميوب بلكه الحرب سجال نحواسى اوزره شاهد فوز وظفر گاه طالبه وگاه مطلوبه

طرفنه رونما اولمغله بینلرنده حرب وقتال متمادی اولوب علی وجه التدریج مدت مدیده مرورندن
صکره تاج وتخت دولته مالك اولورلر بو امرك ستر وسببی اولدر كه بوندن اقدم ذكر اولندیغی
اوزره اكثریا حرب وقتالده فوز وظفر تایید آسمانی ومكر مكرانی كبی اسباب روحانیه وامور نفسانیه
ایله واقع اولور قلوب ونفوسده وقع وتأثیری خصمه غلبه واستیلایه مفضی در شویله كه عزم
صادق ایله تهیهٔ آلات حرب وقتال وتكثیر سواد لشكر وسیلهٔ فوز وظفر اولور اسباب ظاهره نك
امر حربده دخل وتأثیری مقرر ایسه ده علل روحانیه وامور نفسانیه یه نسبت ایله قاصر اولدیغی
بوندن اقدم ذكر وتمهید اولنمش ایدی بو سببدن ناشی مشكات صدر نبوتدن شرف بروز وصدور
اولان الحرب خدعة حدیث شریفی فحواسی اوزره مكر وحیلهٔ حربیه استعمال اولنان امورده
انفعی اولوب اكثریا فوز وظفر اعمال لطایف الحیل ایله معرض حصولده جلوه گر اولور وعهد
وزمانی ممتد اولان دول قدیمه اصحابنك جلالت شان معالی نشانلری قلوب ناسده ثابت و
راسخ اولوب عهد بعید وزمان مدید دنبرو تخت نشین دولت اولان ملوك وسلاطینك طاعت
وانقیادنه خلق مألوف اولمغله طاعت وعبودیتلرینی عقیدهٔ ایمانیه كبی فریضهٔ ذمت بیلوب
خلافنی تجویز گوسترمدیكی دخی بوندن اقدم مواضع عدیده ده ذكر وتفصیل اولنمش ایدی بو صورتده
دول قدیمه ده طاعت ملوكه ناسك اعتیادلری هنوز تباشیر صبح اقبالی بدید سلطان جدیده
انقیادلرینه مانع اولوب اعوان واتباعنك همتلرینه دخی وهن وفتور ایراث ایدر شویله كه
ملك جدیدك محرم حریم قرب واختصاصی اولان خواص ومقربین وعشیرت اقربینی عزم
صادق ووجه لایق ایله معاونت ومظاهرته قیام واقدام ایدرلر ایسه ده سائر ناسك اكثریسی دولت
قدیمه اصحابنك طاعت وانقیادلرینه اعتقاد ایتمكله همتلرینه وهن وكسل وعزم واقداملرینه
ضعف وخلل عارض اولوب ابتدای امرده دولت قدیمه دن انحراف ودولت جدیده جانبنه میل وانصراف
رخاوت اوزره حركت ایدرلر بو سببدن ناشی دولت قدیمه ایله دولت جدیده اصحابی میاننده اسباب حرب
وقتال مدت مدیده دائر اولوب قهر واستیلا امری امد مدیده وصبر شدیده محتاج اولورلر
تا اول وقته دك كه تعاقب حرب وقتال ایله دولت قدیمه نك ضعف وخللی ظاهر ورجالنك
تاب وتوانی زائل اولور هیبت ومهابتلری عیون ناسدن ساقط اولمغله بیعت واطاعتلرندن
منحرف ودولت جدیده جانبنه قلبلری منعطف اولدقده ظفر واستیلا مقرر اولوب دولت قدیمه ایله
دولت جدیده اصحابی میاننده تمادی حرب وقتاله بر سبب دخی بودر كه دولت قدیمه اصحابی عهد
مدیده دنبری منافع ملك ودولت ایله تمتع وانتفاع ایدوب خزینهٔ سلطنتلری طرفلرینه عائد
اولان اموال وارزاق ایله ترفه وتنعم اتلری مقصور وغیریلر محجور اولمغله رخش ورخت
وسلاح وبساط وسائر اسباب عزت وحشمت وآلات زیب وزینتدن اشیاء كثیره یه مالك اولدیلر
وملوك وسلاطین اختیارا یا اضطرارا احسان وعطا وافاضهٔ جود وسخادن خالی اولمغله

عیون ناسده شوكت وحشمتلری عظیم اولوب ثروت وغنالری السنهٔ ناسده دائر وآفاق واقطارده
سائر اولمغله وقع ومهابتلری قلوب اعداده جایگیر ومسكن اولمشدر اما اهل دولت جدیده اماكن
بعیده وبریه وبادیه ده فقر وفاقه ده عیش وغنم ونافه ایله مألوف اولوب خیل وسلاح وسائر ادوات
كارزاردن بی بهره اولمغله قلبلری رعب وهراس ایله مملو وممتلی اولور زیرا بی در پی نوارد و
اخبار ایله دولت قدیمه اصحابنك كثرت مال وثروت وغنالری وضرب مصاف وحرب وقتاله
تهیئ وتأهبلری اخبار اولنوب كندی حاللرینی دخی ملاحظه اولندقده مقابله یه عدم اقتدارلری
وهمیله محاربه یی وقت آخره تعلیق وتأخیره مضطر اولورلر تا كه دولت قدیمه نك مال ورجالی مختل
النظام اولوب ضعف وخلل مستحكم اولدقده فرصتی اغتنام واراده انتقام ایله اوزرلرینه غلبه
وهجوم ایدرلر بناء علیه دولت قدیمهٔ جسیمه نك دفعهٔ انقراض واندراسی ممكن اولمیوب مدت
مدیده محاربات كثیره ومطالبات عدیده دنصكره وقوعی مجاری سنن الهیه دندر وینه
بو سبب عادی ایله دخی مطالبهٔ دولت متمادی اولور كه دولت جدیده اصحابی ایله دولت قدیمه رجالی
میاننده نسب وحسبده وسائر اوضاع واطوارده مباینت ومخالفت اولوب دائما دولت قدیمه یه
غلبه واستیلا فكریله بینلرنده منافرت تامه واقع اولمغین طرفیندن مراسلات ومكاتبات منقطع
اولوب سرا وجهرا دولت قدیمه اصحابنك ضعف وخلل وسائر احواللرینه وقوف ممكن اولماز بناء
علیه طالب مطلوبك حال وشاننده غافل اولمغین مقابله ده عجز وقصور احتمالیله خصمك
اوزرینه حمله وهجومه اقدام ایتمیوب كمین خفادن بر مدت مترصد فرصت اولورلر تا اول وقته
وزمانه دك كه سبق قضای الهی ایله دولت قدیمه نك عهد وشبابی زائل وسن انحطاطه مائل
اولور ایام سالفه ده دولت جدیده اصحابندن مستور اولان وهن وخلل ظاهر وواضح اولدقده دولت
جدیده اصحابی فرصتی غنیمت بیلوب حمله وهجومه اقدام وقیام ایدرلر زیرا خصمك ضعف وتوانلی
وسوء حالی معلوم اولور حدود وثغورده واقع قلاع وحصونی حفظ وحمایه دن عجز
وقصورلری ظاهر اولدقده دولت جدیده اصحابی ابتدای امرده اطراف واكنافده واقع ممالكی
استیلا ایله قوت ومكنتلری مزید اولوب سابقه حمله وهجومده عزم وهمتلرینی كسر ایدن غائلهٔ وهم
وخیالدن طرف اولمغله مركز دائرهٔ دولت وكرسی مملكته دخی غلبه واستیلا ایدرلر بو امرك صدق
وتحقیقنده دولت بنی عباسك كیفیت ظهوری اعتبار اولنسون كه ابتدای عقد بیعت بنی عباس
ایله ابو مسلم دیار خراسانده دفع لوا ایدوب اون سنه یا دخی زیاده مدت مملكت خراسانده مظالمه
ملك تحزب واجتماع ایتدكدنصكره دولت امویه یه فوز وظفر اولدی كذلك دیار طبرستانده اقامت
خلافت علویه ایله طائفهٔ دیالمه عقد لوای دعوت ایدوب سنین عدیده مرورندنصكره تا حینه
طبرستانی فتح وتسخیر ایتدیلر بعده زمان طبرستانده علویه دولتی منقضی اولمغله طائفهٔ دیلم
ملك فارس وعراقینه عطف عنان اقدام ایدوب سنین كثیره محاربات عدیده ومبارزات شدیده ده

صکره مملکت فارس واصفهانی حوزهٔ عباسیاندن قطع ونزع ایدوب بعده دار الملك بغدادده خلیفهٔ اسلام اوزرینه دخی تغلب واستیلا ایتدیلر کذلك دیار غربده رشید بنیان دولت عبیدیین ایچون ابو عبد الله شیعی قبائل بربریه دن کتامه طائفه سی اعانتیله اوندن زیاده مکث واقامت ایدوب بنی عباس طرفندن افریقیه مملکتی محافظه سنه مأمور اولان امرای اغالبه ایله مقابله ومحاربهٔ کثیره دنصکره عامهٔ بلاد غربی ضبط وتسخیر ایتدیلر بعده ینه خلفای عبیدیین ممالك مصریه ی دخی بنی عباس یدندن نزع واخذ قصد ایلیوب اوتوز سنه دن زیاده محاربه یه قیام ایدوب هر سنه طرف غربدن براً وبحراً ارسال جند وعسکر اولنوب طرف شام وبغداددن دخی براً وبحراً لاجل المدافعه امداد کلمکله طرفینك سنین مذکوره ده محاربات عدیده وقوعندن صکره ملوك عبیدیین ممالك مصردن اسکندریه وفیوم وسعیده مالك اولدیلر بعده دعوت عبیدیین قطر حجازه واصل اولوب حرمین محترمین خدمتیله دخی مشرف اولدیلر بعده ینه سلالهٔ خلفای عبیدییندن معد المعز لدین الله طرفندن جوهر کاتب نام قائد الجیش عساکر عظیمه ایله قدیمده دار الملك مصر اولان مدینهٔ فسطاطه ضرب خیام وخربه قیام اولنوب غلبهٔ تامه ایله بنی طغج دولتنی اصلندن قطع واستیصال دنصکره حالا قاهره عنوانیله معروف اولان مدینهٔ مصریه ی انشا وبنا ایلدی بعده معد المعز لدین الله دخی مملکت افریقیه دن بلدهٔ قاهره یه نقل ونهضت وانده اقامت ایدوب عبیدیینك اسکندریه یه استیلالرندن التمش سنه مرورنده عامهٔ ممالك مصره مالك اولدیلر کذلك طائفهٔ اتراکدن ملوك سلجوقیه دخی بنی سامان اوزرینه خروج ونهر جیحونك مرورندن ایدوب دیار بخارا ساندن آل سبکتکین ایله اوتوز سنه مقداری محاربه دنصکره دولتلرینه استیلا ایتدیلر بعده سلاجقه مدینهٔ دار السلام بغداده توجه ایدوب مدت قلیله مرورنده انی ضبط وتسخیر وخلیفهٔ تصرفندن منع وحجر ایتدیلر بونلردنصکره مغازهٔ تاتاردن التیوز یکرمی سنه تاریخنده مغل طائفه سی ممالك اسلامی تخریب واهالیسنی تعذیب ایدوب قرق سنه مرورندن صکره خلفای بنی عباسك شمع اقبالرینی اطفا وخانداندن عز واجلالرینی محو وافنا ایتدیلر کذلك دیار غربده لمتونه قبیله سندن طائفهٔ مرابطین خروج ایدوب ملوك مغراوه ایله مطالبات ومحادبات شدیده دنصکره غلبه واستیلا ایتدیلر بونلردنصکره طائفهٔ موحدین لمتونه اوزرینه خروج ایدوب اوتوز سنه طرفیندن صدمات شدیده جریانندنصکره کرسی مملکت لمتونه اولان بلدهٔ مراکشی ضبط وتسخیر ایتدیلر بوندنصکره ینه دیار غربده قبیلهٔ زناته دن بنی مرین دخی موحدین اوزرینه خروج ایدوب اوتوز سنه مقداری جنك وپرخاش دلخراش ایله بلدهٔ فاسه جمیع نواحیسی ایله مالك اولدیلر بوندنصکره اوتوز سنه دخی ینه بینلرنده نائرهٔ حرب وقتال مشتعل اولوب کرسی ممالك موحدین اولان بلدهٔ مراکشه استیلا ایتدکلری دول مذکوره نك

بیاننی متکفل کتب تواریخده مسطور ومشروحدر بو تقریردن معلوم اولدی که بر دولت جدیده نك بر ملك قدیم اوزرینه غلبه واستیلاسی زمان قلیلده حاصل اولمیوب اوقات عدیده ضمننده تدریج ایله واقع اولمق اوزره عادت الهیه جاری اولمشدر ولن تجد لسنة الله تبدیلا سؤال اولنور که رسول اکرم علیه الصلوة والسلام حضرتلرینك حرم سرای علیینی تشریفلرندن اوج دوت سنه مرورندنصکره ایام خلافت فاروقده فتوحات اسلامیه آفاق اقطاره شامل وزمان قلیلده اصحاب کرام ممالك فرس وروم نائل اولوب کنوز قیصر وکسرایه مالك اولدیلر جواب سؤالده فصل خطاب بو وجه بودر که صدر اسلامده واقع اولان فتوحات عظیمه مغازی جسیمه معجزات باهرهٔ نبویه دن بر معجزهٔ جلیله اولوب جناب حق رسولنه وعدینی تصدیق وتحقیق له اظهار قدرت قاهره ایلدیکی سری دخی بودر که اصحاب معالی اکتساب فیض صحبت نبویه ایله مشرف اولوب نور نبوته ایمان وایقانلری مرتبهٔ حق یقینه بالغ اولمغله اعدای دین ایله محاربه ومقاتلده تقصیر ایتمیوب حلاوت شهد وشهادتله حرارت موتی فراموش ایتدیلر وقلوب کفاره من طرف الله رعب وهراس القا اولنمغله شیر دلان اسلامك هیبت ومهابتلری قلبلرینه استیلا ایدوب جمله طاقت کذارجنود اسلامه طاقت کتوره میوب زهره لری چاك وکشته شمشیر هلاك اولدیلر بو تقدیرجه صدر اسلامده واقع اولان فتوحات عظیمه ملت اسلامده متعارف اولان معجزات نبویه دن معدود اولوب سائر حروبده جاری اولان عادت محلی اولمغله امر عادی کبی قیاس اولنمز که دولت جدیده نك دولت قدیمه تملکنده ذکر اولنان قاعدهٔ مطرده منتقض اوله فصل فصل ثالث بو فصلی هر دولتك اواخرنده وقوعی عادت واقع اولوب بعده شدت قحط وغلا وکثرت موت واهلاك وقوعی بیاننده در معلوم اوله که بوندن اقدم ذکر اولنان فصول ضمننده بسط وتفصیل اولندیغی اوزره ملوك وسلاطین مبادی ظهور وخروجلرنده ایالت ومملکتلرنده متمکن اولنجه رعایایه رفق وشفقتله معامله ایدرلر زیرا دعوای ملك ودولت له ظهور وخروج ایدن ملوك یا اصحاب دین وملت اولوب امر سیاستده وقانون شریعتله عمل ایتمك ایله اجرای عدل ونصفت ایدرلر اکر ادیان وملل اربابندن اولمایوب انبیادن برنبی یه تابع دکل ایسه بهر حال ابتدای ظهورلرنده بدوی الطور اولمغله امر سیاستده تدقیق امورندن غافل اولوب جنود وعبیده رفق وملایمت له معامله ده تحصیل جنایتده مسامحه ایدر بو تقدیرجه رعایانك سعی وعمله شوق ونشاطلری قوی اولوب زراعت وحراثت وسائر وجوه تجارته میل ورغبتلری تعلق ایتمك له ممالك معموره واهالی موفور اولوب کثرت تناسل وتوالد ایله رعیت کثیر ووافر اولوب وعمار مملکت علی التدریج واقع اولور لاقل اثری بر ایکی قرن مرورندنصکره ظاهر اولوب بعده ظهور ایدن دولتك عمر طبیعی سنی تکمیل ایدوب نصاب کماللرنده درجهٔ الخطاطه مشرف وهائل اولدوغی وقتده طبیعت ملك ودولتك

نشو ونماسی دخی غایت ونهایته واصل اولور اگر سؤال اولنور سه که فصل سابقده مرور ایدن کلاممزدن هر دولتک اواخرنده تحصیل جبایت وامر سیاستده عنف وشدّت اولنوب رعایانک قلّت ونقصاننی ایجاب ایتمک فهم اولنمغله بو مقامده ایراد اولنان مقال مزبور ایله کلاممز مناقض ومنافی اولور دیو اعتراض ایدن بو وجهله جواب ویریلور که قول اول صحیح اولوب وبو کلاممز معارض اولماز زیرا کلام سابقدن فهم اولندوغی اوزره اواخر دولتده امر سیاستده عنف وشدّت ومال ورعیتک قلت ونقصاننه مؤدی اولور سه ده دفعة حادث اولمیوب علی التدریج واقع اولور دیو تقریر وتحقیق اولنمشدر پس ابتدای ظهور دولتده رفق وملایمت مال ورعیتک بر وجه تدریج نشو ونماسنه باعث اولوب اواخر ملک ودولت غایته واصل اولدقدنصکره امر سیاستده عنف وشدّت وبطش وخشونت ظهور ایتمکله علی التدریج اختلال نظام وانقلاب انام حادث اولوب انقراض وانداراسه منتهی اولور دیو توجیه اولندقده کلامین بیننده تناقض محذوری مندفع اولور ودخی اواخر دولتده کثرت قحط وغلا وموت وفنا وقوعنک سر وسببی اولدر که هر دولتک اواخرنده وضع وتکالیف شاقه ایله اموال رعایا اخذ وغصب اولنوب جور وتعدی غالب اولماغله زراعت وحراثت وکسب وتجارتلردن اکثر رعایا کف ید ایدوب قحط وغلا وقوعنه باعث وبادی اولور وبونه قحط وغلانک بر سببی دخی بودر که هر دولتک اخرنده ضبط وسیاست امری مختل اولوب متغلبه وخوارجک کثرتی ورعایانک قلتی سببیله بین العباد فتنه وفساد واقع اولمغین انبارلرنده موجود اولان غلال وذخایر نهب وغارت اولنوب هر کس مدت مدیده نفس وعیالنه کافی قوت وغذا تدارکنده عاجز اولور زیرا غله ومحصول هر وقتده وتیره واحده اوزره نابت وحاصل اولمیوب بلکه زرع وثمارک نشو ونماسی علی وجه الاعتدال نزول امطاره موقوف اولمغله رطوبت مائیه نیز بحالکده تربیه نباته سبب عادی اولمشدر وطبیعت فصول کثرت وقلت امطارده مختلف اولوب نبات حیوانک قلّت وکثرتی مطر وبارانک ضعف وقوتی نسبتی اوزره دائر وجاریدر لکن ایام خصب ورخاده بر مملکتک سکان واهالیسی مدت مدیده کفایت مرتبه‌سی ذخیره تدارک ایدکلرندن ایام قحط ده دفع ضرورت ایدرلر اما وقوع فتن ایله جمع ادخارده تقصیر اولنوب قلت امطار یا طمع اهل احتکار ایله سوق وبازارده ذخایر منقطع اولدقده فقرا وضعفا مرض جوع وفاقه ایله هلاک اولورلر وبونه ناسده کثرت موتک بر سببی دخی طاعون ووبا وقوعیدر که اهالئ موفوره ایله معمور اولان بلاد وامصارده عفونات ردیه ورطوبات فاسده کثیر اولوب کثرت خلق وانام ایله اختلاط نفوس ومخالطهٔ انفاس جوهر هوای فاسد ایدر وجوهر هوا روح حیوانانک قوت وغدا ومایهٔ قوامی اولوب آلات نفس واسطه‌سیله دائما قلبه واصل اولمغله انک فسادی قوی اولوب سمیت درجه‌سنه بالغ ایسه مرض مجرای نفس

مزاج حیوانی دخی فاسد ایدر اگر جوهر هوانک تغیر وفسادی زیاده اولا

اولان قصبهٔ الریه‌دن قلبه سرایت ایدوب مادهٔ طاعون ووبا اولان امراض مهلکه قلب وریه‌ده حاصل اولور واگر جوهر هوانک تغیر وفسادی قوی اولمیوب وبا حدوثنه باعث اولەجق مرتبه‌یه بالغ اولمزسه هواده عفونت کثیره ومتضاعف اولمغله امزجه ابدانده حمیات ردیه حاصل ومرضا تلف وهلاکنه باعث اولور وماده وبا وحما اولن عفونت ورطوبات تلک جوهر هواده حدوثی بونلردن ناشیدر که اوائل دولتده ملوک وسلاطینک رعایایه لطف وشفقتلری دوام سیاست وتحصیل جبایتده حسن نوازشلری سببیله علی التدریج سکان موفوره ایله بلاد وامصار معموره اولوب اواسط واواخر دولتده بر حدّه بالغ اولور که تلاصق منازل بیوت ایله جمله‌سی بیت واحدده مجتمع عیال کبی بر برلریله مجاور ومختلط اولوب تزاحم نفوس وانفاسلری حسب العاده جوهر هوانک عفونت وفسادینی اقتضا ایدر بو سببدندر که کتب حکمتده طاعون ووبا محلّنده بیان اولنمشدر مخالطهٔ نفوس حیوانیه ایله جواهر هوایه عارض اولان تعفن ودفعی ومزاج هوانک تصحیح واصلاحی ایچون بلاد وامصارده واقع بیوت ومنازلک ما بینی بعید اولوب میانلرنده فضای خالی ترک اولنمق لازم وضروریدر که هوا راکد ومحتبس اولمیوب اول فضا الرین خلالنده حرکت وتموج ایتمکله هوانک تصحیحی حاصل اوله بناءً علیه بیوت ومنازلی متلاصق اولان بلاد وامصارده موت وهلاک وقوعی سائرلردن اکثر اولور نتکیم جانب شرقده بلدهٔ مصر وطرف غربده مدینهٔ فاسده حال بو منوال اوزره جاری اولوب بلدتین مزبورتینک سکان واهالیسی اکثر طاعون ووبا ایله هلاک اولملری مشهوردر والله یفعل ما یشاء

فصل

فصل ثالثده بو فصلده نظام ملک وملت وحفظ مملکت ایچون برقانون سیاسته تبعی لازم اولدیغی بیاننده در معلوم اولسون که بوندن اقدم مواضع عدیده‌ده ذکر وتمهید اولندیغی اوزره طایفهٔ بشر تحصیل قوت ومعاش وسائر لوازم انتعاشده جلب خیر ودفع شر ایچون بر برلریله الفت اجتماع مذکوره اشبو کتابده احوال اللذی بحث اولنان عمران بشر اسمی اطلاق اولنور ودخی طائفهٔ بشر الفت واجتماعده منع وزجره قادر بر سلطان قاهره محتاج اولوب وقت حاجتده انک امر وحکمنه مراجعتلری لازم اولدیغی دخی ذکر وتفصیل اولنمش ایدی وحاکم مذکورک بیاننده امر وحکمی یا قبل حقدن منزل شرع مبینه مستند ومبنی ایسه یکی احکامه وثواب وعقابه ایمان واعتقادلری حکم سلطانه اطاعت وانقیادلرینی موجب اولور یاخود حاکم مومی الیه دین وملّت اصحابندن اولمیوب امر وحکمی مجرد سیاست عقلیه وقوانین رسمیه‌یه راجع اولمغله ناس دخی سلطانک سیاستی کندیلره نافع اولدیغنی ادراک وادعان ایدوب مقتضاسی برکات اوزره سیاست ملک ودولتده جاری اولان امر ونهیه اطاعت ایدرلر لکن دین وملّت اوزره جاری اولان ملک ودولتک نفعی دنیا واخرتده حاصل اولوب شارع احکام اولان رب الانام خلقک معاش ومعادلرینه صالح اولان مصالح عالم اولمغله تحصیل رضاسی سعادت دارینه وسیله اولور اما دین وشریعت ایله عامل اولمیوب

اولوب من طرف الله معجزات باهره ایله مبعوث ومرسل اولان پیغمبران تبلیغ ٢

انجق قانون رأی وسیاست عقله تابع اولان ملك ودولتك نفع وفائده‌سی انجق دنیاده
حاصل اولور ودخی معلوم اوله که حکمت عملیه کتابلرنده بین الحکما معروف اولان سیاست مدنیه ایله
حالا بو مقامده ذکر اولنان سیاست سلطانیه مراد اولنمیوب معنای آخره محمولدر تحقیقی بویله درکه
عند الحکما سیاست مدینه دن مراد وجه ارضده علی وجه الاجتماع ساکن ومقیم اولان احاد بشردن
هر بر فردینی نوعیله معاشرت ومعامله ده طریق رشد وسداده سلوك ایدوب قانون عقل
وحکمت اوزره معاش ومعادلرینه صالح اطوار حسنه واوضاع مستحسنه‌یه مراعات ایتمریله
نصب حکام وملوکدن مستغنی اولورلر دیمکدر وطریق مذکوره سلوك ایله نصب حکامدن مستغنی
اولان طائفه‌نك اجتماع ایتدیکی محلّه حکما مدینهٔ فاضله وبیلرنده دستور العمل اولان قوانینی
ومراسمی سیاست مدینه تسمیه ایدرلر بو صورتده نصب ملوك وسلاطین ایله مصالح عامه
ایچون ترتیب اولنان احکام ورسوم ایله عمله مجبور رجال میاننده معروف ومشهور اولوب
ناس لساننده مذکور اولنان سیاست مدینه‌یه مغایر ومخالف اولور لکن لسان حکماده
سلطانیه سیاست
دائر اولان مدینهٔ فاضله‌نك وجه ارضده وقوعی بعید ونادر اولوب کتبلرنده وقوعی
فرض وتقدیر وجهی اوزره فکر وتحریر ایتدیلر بوندن صکره معلوم اوله که ذکر اولنان سیاست
عقلیه ایکی وجه اوزره واقع اولوب وجه اول قانون عقل وحکمت اوزره وتدبیر امور دولت
وتنظیم مصالح امته وسیله اولان سیاست مملکتدن عبارتدر که ملوك فرس اختیار واعتبار
ایتمشلردر شویله‌که کافهٔ اهل ملك حسن حال اوزره راحت واسایشلرینه دائر اولان
مصالح عامه ایچون حکمای فرس قوانین عقلیه ترتیب ایدوب ونظام ملك ودولته نافع
اوضاع ملوکه دخی علی وجه الخصوص ذکر وتمهید ایتمریله ملوك فرس هر خصوصده انکله
عمل ایدرلر لکن دولت اسلامده شریعت محمدیه وملت احمدیه سیاست ملکیه‌ده قوانین عقلیه‌دن
مغنی اولوب شرع سید المرسلین صلوات الله علیهم اجمعین مصالح عامه وخاصه‌یی جامع
وحاوی واحکام ملك ودولتی متضمن ووافی اولمغله خلفای اسلامیه بین الانام اجرا
ایدوب قوانین عقلیه‌دن استغنا حاصل اولمشدر سیاست عقلیه‌نك ایکنجی وجهی بودرکه
تدبیر ملك ودولت وتنظیم امور مملکتده انجق ملوك وسلاطینك شوکت وسطوتلرینه وقیام
ملك وسلطنتلرینه نافع مصلحت ومنفعتلرینه اعتبار اولنوب امؤ ملکیه‌ده قهر وغلبه ایله
حکم وتصرفلری ضمننده مصالح عامه درج اولنمشدر سیاست عقلیه‌نك بو قسمی صحیفهٔ عالمده
سلاطین فرسدن غیری مسلم وکافر وسائر ملوك میاننده دائر اولوب ملوك وسلاطین ملك
ودولت ونظام رعیته صالح وجه اوزره امور ونهیلرینی اجرا ایدرلر اما ملوك اسلامیه‌نك
بابنده ممکن اولدیغی مقتضای شرع مبین ایله عمله سعی ایدوب بعض اوقاتده دخی شوکت وعصبیته
مراعات ایله اجتماع ضروریده اقتضا ایدن قوانین عقل وحکمت اوزره حرکت ایدرلر لکن ابتدا

قانون شرع مبینه اقتدا ایدوب بعده آداب واخلاقده حکمایه وحسن سیرتده ملوك سالفه‌یه
اتباع ایدرلر ودخی سیاست ملك ودولتده کتب وتحریر اولنان کتب ورسائل کثیر اولوب لکن جمله‌نك
احسن واجمعی امامهٔ سبحهٔ امامیه واسطة العقد خلافت عباسیه مأمون خلیفه سقی الله
ثراه وجعل الجنة مثواه دولتده قائد الجیش اولان طاهر بن حسینه منسوب مکتوب مرغوب بدیع
الاسلوبدر که طاهر مشار الیهك نجل نجیبی وفرزند لبیبی اولوب یته عهد خلافت مأمونده
ایالت مصر ورقه حکومتیله سربلند اولان عبد الله بن طاهر کتب واملا ایلمشدر نام پاکی
پیرایهٔ سلك سطور اولان طاهر بن حسین تدبیر ملك ودولتده عقل ودها ورشد وذکا
ایله معروف وموصوف بر صائب التدبیر امیر اولوب فرزند ارجمندی عبد الله دخی ماننده پدر صاحب
فضل وهنر ودلیر پاك گوهر وسخی کرم گستر ایدی والدك والده رحم واشفاقی ونصح وپنده
اهتمام عادت قدیمه ودیدنهٔ مستدیمه اولمغله ذکر اولنان مکتوب بلاغت سطوره نظام
امور جمهوره دائر جواهر نصایح جلیله‌یی درج ایدوب سیاست ملك ودولتده اصل واساس
اولان اخلاق فاضلهٔ ملکیه وآداب نافعهٔ ملکیه‌یی حاوی ومکارم اخلاق ومحاسن شیمه
حث وترغیبی محتوی‌در که مضمون وفحوالیله عمل ایدن ملك مسبوق مستغنی اولماز ونص مکتوب
امام طبری یدن منقولدر پیرایهٔ غرهٔ کتاب وارایش طرهٔ خطاب اولوب بعینه ذکر وتفصیل اولنور
بناء علیه ذکر اولنان مکتوب مرغوب بلاغت رسوم پیرایه دست اعتبار ومطمح انظار
اولی الابصار اولوب استکشاف رموز ومزایاسی کتاب بلغا وفصحای ادبانك اعلای مطالب
واسنای ما ئبلریدر حتی اعلام افاضل قروندن اوج دفعه مسند آرای صدر روم اولان
علامهٔ حسیب وفهامهٔ نسیب رئیس العلما برهان الفضلا ابو الخیر احمد الشهیر بحضرة
العلامه منقاری زاده انالهم الله تعالی ما اراد حضرتلری بو مکتوب فصاحت مصحوبه
عبارات فایقه والفاظ رایقه ایله بر شرح لطیف عقد ایدوب جمال دلارای شاهد مقصوددن
رفع حجاب ایتدیلر لکن شرح سطور اسلوب عربی اوزره مسبوك اولمغله مشاهدهٔ غوانی
قاصرات الطرف مزایای لطیفه‌سی انظار خواصه مقصور وابصار عوامدن محجوب ومستور
اولوب واشاعهٔ فواعد واذاعهٔ عوایدی منافع جزیله ومصالح جلیله‌یی حاوی اولمغین
بو عقیلهٔ جمیله‌نك قامت موزونی قبای رومی وجامهٔ ترکی ایله آرایش قلنمق امر مهم بلکه
واجب منحتم کورلدی بناء علی ذلك بر مغزای اغط القوس باریها یونو قماش تازه ظهوردن
نسج طراز اصلی ووصلی نساج دستگاه براعت وخواجه بندر بلاغت مظهر فیض قدیم
وفضل
مرحوم سلیم افندی جنابلرینك عهدهٔ کفایتلرینه تفویض واحاله اولندی مولانای مشار
الیه دخی تار وپود حریر فصاحتی بیجیدهٔ منوال بلاغت ایدوب بر دیبای کلنقش زرکش
طراز ابداع واختراع ایتدیکه وصف وثناسنده هر نه قدر اطرا اولنسه عشر معشارین اداده

قاصردر بو عبد فقیر و مترجم صاحب التقصیر بو نسخهٔ نفیسه و ترجمهٔ بدیعه نك
احراز شرف مطالعه سیله قریر العین اولدقده خط و حال جمال دلاراسنه مفتون اولوب اولکونه ایشه
ضمیره بو سانحهٔ غیبیه لایحه اولدیکه بو جوهر ثمین پیرایهٔ وشاح الهدی فصل خطاب و عنفوان
غرهٔ کتاب قیلنوب تقصار سطور بو عقد مفصل ایله تزیین و توشیح و نسخهٔ فقیره بعینه
درج و تسطیر اولنغله ترجمهٔ قاصره مزاء صیرفیان بازار کمال قتنده عزت و رواجنه وسیله
اوله مولانای مشار الیها علام افاضل کرم و زمرهٔ موالی عظاملك سرمایهٔ فخر و مباهاتی
اولان علامهٔ بیمدانی و ثانی بدیع همدانی بر فاضل عدیم النظیر ایدیکه فنون عقلیه و نقلیه ده
حائز رتبهٔ کملیت اولوب خدمت جلیلهٔ امانت فتوا ایله مشرف ایکن دولت علیهٔ ابد پیوند
عثمانیه ابدها الله تعالی بالتأییدات الصمدانیه طرفنه علمای افغان جانبندن وارد اولان
مکتوبه جواب نصیاقنده اعلام قروم و افاضل روم قبیلندن اسلوب عربی اوزره کتب و تحریر
ایتدیکی کتاب مشکین نقاب صنایع ادبیه و بدایع عربیه یی حاوی اولوب سیوف مهندهٔ اجوبهٔ
قاطعه و رماح مسددهٔ ادلهٔ ساطعه ایله حسم مادهٔ نزاعه موفق اولمغله حالا بالفعل
طرازندهٔ صدر دیوان وزارت عظمی و رونقده مسند والای وکالت کبرا اولان وزیر اعظم
عالی تبار و دادماد حضرت شهریار جلالتمقدار دولتلو ابراهیم پاشا اضاعف الله اقتداره
حضرتلرینك مقتضای شیمهٔ رضیهلری اوزره الطاف علیه اصفانهلرینه مظهر اولوب
بارکاه کردون مدار سلطانی و درکاه سعادت دستکاه جهانبانی یه مکتهٔ مکرمه پایه سیله
تشریف و تلطیفی عرض و تلخیص اولندقده پادشاه اهل پرداز و شهنشاه مستحق نواز امیر
المؤمنین و ولی المسلمین ابو الفتوح و المغازی سلطان احمد خان ثالث غازی متعنا الله تعالی
ببقائه و دوامه و اعز الاسلام بالوهیته و اعلامه حضرتلری مولانای مشار الیهی مکهٔ مکرمه
رتبه سیله سرفراز و ممتاز ایلدی **بعده** برهة من الزمان بیك یوز اوتوز طقوز سنه سی جلالنده
اجل مسماسی حلول ایدوب مبلغ سنین عمری حد سبعینه مشارف ایکن هبوب صرصر قضا
ایله شمع حیاتی منطفی اولدی رحمة الله تعالی مرحوم مزبورك عقد ایتدیکی ترجمهٔ مرغوبه دکه
بعبارته نقل اولندی **ترجمهٔ مکتوب لقائد الجیش طاهر بن حسین** بسم الله الرحمن الرحیم **اما بعد**
فعلیك بتقوی الله وحده لا شریك له و خشیته و مراقبته عز و جل و مزایلة سخطه الی اخر
الرساله **تقوی** عرف شریعتده تعاطی اسباب عقوبت اخرویه دن فرط صیانتدن عبارتدر
و خشیت سکون و طمأنینتدن اخلالی وقف و تاب اضطراب ایله التباعدر و مادهٔ مراقبه
مقصود حقیقی یی علی الدوام ملاحظه دن ابتادر و سخط خلاف رضادن عبارتدر آیینهٔ
ضمیر دانا ده بو صور معانی هویدا اولسه مراقبه خشیتی و خشیت تقوایی منتج و مزایله سخط
بو خصال ثلاثه نتیجه و مآل اولدیغی ظاهر اولور یعنی ای جان پدر غلبه و قوت و جلال عظمت

ایله متصف اولان خدای یکانه و بیهمتایی علی الدوام ملاحظه و اندیشه و انجام کارده بیم بطش
شدید ملك مجید مایهٔ اضطراب و ضرام بیم و تابك اولوب جناب عزیز ذی انتقام جلت سرادقات
کنهه عن ان تنال بها ایدی الاوهام حضورنده باعث خجلت و سبب ندامت اولور افعال و اقوالدن
نفسکی وقایه و صیانت ایتمکی همیشه کندویه پیشه ایله و ما دامکه جناب ملك ودوده اندام وجودکی
الباس قبای عافیت ایلیه معاد و مآلك و انجام حالك و بر ملك عادل ذی الجلال حضورنده
جمیع اعمالکدن سؤالك باعث تلاش ذکرك و مغز خراش فکرك اولوب روز رستاخیزده
خجلت انکیزده عقاب باری و عذاب الیم کردکاریدن دستمایهٔ عصمت و نجات اولور اعمال
صالحاتی مشاطهٔ عرایس اوقات و آنات ایله و شب و روز حفظ و صیانت رعیتی بازوی همت
حرز جان حمیت ایله کو جناب یزدان جل برهانه حضرتلری بو امر جلیل الشانی شانکه شایان
کوردیکندن زمام امور ناسی دست قهرکه تسلیم و بو خطب عظیم ایله سکا تفخیم و زیر دستانکه حفض
جناح رأفت و بسط بساط عدالت و بینلرنده اقامت حدود الهیه و اسباغ سجال نعم شهیه
و اماطه کردن اغالش و اشادهٔ مهد آسایش و احصان حریم و ناموس و ایمان سلب نفوسلرینی
ایجاب و الزام ایلدی و اول ملك مجید کردن التزامنه تقلید تقلید ایتدیکی امورده سنی مؤاخذه
و محاسبه و بیننده تو بتسبیب اعمال تمسکدن مسائله و معاقبه ایده جکدر **پس** امدی حدمهٔ سرای معاش
و سدهٔ فنای انتعاش اولان قوای ظاهره و باطنه یی تفریغ و بو خطب و الا شأن ایجون تسویغ
ایله که بو سنك هلال شانك و مدار کیانك و عنفوان سدادك و عنوان توفیق و رشادکدر
اما کردن طفیل بو الهوسه اتم الصبیان هوا و مالخولیای شهوات بادیه ماددن حرز ایجون
معلق اولان اول عزایم واقدم تمامیم حسن نیت و صفای طویت ایله صلوات خمسه یه مواظبت
و جماعت مسلمینه مداومت و منقلدان قلاید العقبات حکمك اولان زیردستانی دخی جماعته
ترغیب و اسباغ وضو و ترتیل قرات و تعدیل ارکان صلواتده کمال وقار و سکینت و سایر سنن
و مندوباتی حسن رعایت کرکدرکه فحوای معتبرای ان الصلوة تنهی عن الفحشاء و المنکر بو معنایه
ناطق و بو دعوایه شاهد صادقدر **بو ندنصکره** رسول رب العالمینه اقتدا و آثار سلف صالحینه
اقتفا مفزع و پناهك و عصای دست انتباهك اولسون و برام نا کظهور جلوه کرمات شعوردن اولدقده
دفراق اشراف استخاده بدرقهٔ اختیار و تیلای فتیای استشاره منطقه استیثار و کتاب منزل
دستور العمل و آثار خیر الانام پیشوا و امامك اولوب **بعده** اول خطبك بر وفق رضای ملك
علام تسویه و اتمامنده بذل اهتمام ایله هر امورده دخل بعضه حب رضالك اولاندن ایلهکی
دلشاد و خارج حوزهٔ ود و علاقك اولان ایلهکی بعید ایتمکی ابعاد ایتمك و تیرهٔ معدلت پناهانك
اولوب فریده تسویه قریب و بعید ذیب آور سمط لالی عدل اولدوغندن الیق و احری بو درکه
جادهٔ اعتدالدن یمین و یساره میلان نکه التفات ایتمیوب عامهٔ مواددهٔ اقارب و اجانبکی

تسویه ایلیه سلك انیسك فقه فی الدین وکتاب مبین جلیسك اهل تقوی واهل دین اولسونکه
فقه فی الدین افضل ارایش اهل منش واشلی سایش ارباب دانش سبیل خیراته دلیل قاید طرد
معاصی وموبقاته ساعد مصاعد منهاج معرفت حد ومعراج درجات علادر دنیاده دخی
بین العباد هیبت وسلطانك مزداد اولوب ناسده سکا استینا وحسن عدلك ووادکا اعتماد حاصل
اولور هر خصوصده علی العموم افراط وتفریط مذموم وجادهٔ اقتصاد مرصاد سر منزل
رشاد مایسه ضنیل مراد وعروهٔ وثیق درحاصلی قوام دین وسبیل حق مبین اقتصاد ایله
بدیدار واعتدال ایله اشکار اولور پس امدی هر وادیده اقتصادی رهبر واعتدالی دستکیر
ویاور ایله سجنجل دل بی غلدن حاصل دکلیدر که امر دنیاده دخی اقتصاد عنوان عزم وعلامت کیاست
شرف وبهادر استصلاح امورده بونده اقوی عاضد وحیاطهٔ مراتب سروده بونده اوفی
راصد اولماز استزادهٔ خیره غایت استکثار برهٔ نهایت یوقدر هان اقتنای اعمال الصالحه ده
تشمیر ساق ولجتنای سنن معروفه ده شد نطاق ایدوب رجای مرضات الله وتمنای مرافقت
اولیای کاهده بر وجهله توانی وتقصیر ایلمه ضالتیه ییهان اولان عبادی جادهٔ لَا تَقْنَطُوا
مِنْ رَحْمَةِ اللّهِ ارشاد ایدن جناب یزدان همواره ظنکی احسان ایلکه حسن الظن بالله معلم
استقامت رعایا ومنتج طاعت برایادر بو مغزای وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ اول جناب
واجب الجمیله همواره التماس وسیله ایله که سبب دوام نعمت وباعث بقای دولتدر خصوصا که
تولی امور ایدن ولات وعمالك عیار واحوالی استیار وخبایای سرایری اختبار اولنمق جهه
بر شی ایله اتهامدن احتراز اهم مهامدندر که پاك دامن حقنده ایقاع تهمت وظن بر موجب
نظم کریم اثم عظیمدر پس امدی اصحاب رشیعتك ونکهبان ساحه ولایتك حقنده مانند
وبا منفر ووبا اولان سوء ظنه مقناطیس تأنیس جنا اولان پادزهر حسن ظن ایله
تداوی کرکدرکه وسیلهٔ اصطناع اصحاب وذریعهٔ استخلاص خلص احباب اولدر نمایش
حسن ظن ایله ساعد خاطر سند وسیل خواطر منسد اولمغله محتاجدر که اعدای عدوان
اولان شیطان حصن حصینی تخریب وساحه فسیح الارجای درونده بر ملعب بولوب قلبه
برادنی سوء ظنی تزیین وتزویر وبو لغب ایله لذاذت عیشی تغییر ومرأت صاف صفای خاطری
تکدیر ایتمیه حاصلی حسن ظن بر تریاق اکبر ودوای عنبردر که قلبه قوت وبدنه راحت و
وخلقی جمیع امورنده استقامت ومحبتکه جذب ودعوت ایدر اتباع واشیاعه حسن ظن
ورأفت امورلرنده بحث ودقت واصلاح حاللرنده نظر وحیاطنه ممانعت ایلمز بلکه
تفقد استقامت ولات دولت وتعرس حیاطت رعیت ومملکت جمله دن اثر واکرم وتقویم
دین واحیای سنتده اقوی واقومدر وبو جمله ده اخلاص نیت استصفای طویت
حرز بازوی همت وستاره تشخیص عزیمت اولمق کرکدرکه جناب مرتب ساز دیوانخانه دولت

دلیل توضیح توفیق الیه

علت سدهٔ عزه وجلت حضرتلری دین طلسم کنجینهٔ نعمت وحرز بازوی بقای سلطنت قیلوب
تمیمهٔ دینی وشاخ الصدر همت ایدنلری عزیز ومنصور وتعویذ شرعی لوح طبیعتدن سیلنلری
ذلیل ومقهور ایلمشدر پس امدی نفسنی تقویمده تفرد وابای دینی تحلیده فوق الجهد تجلد
ایله بو خود معلوم درکه جمیع صنیعندن سؤال ولنوب مجازات اعمال صالحه ومؤاخذهٔ
افعال فاضحه اولنه متقلدان قلادهٔ اطاعتك اولان رعیتی نهج قویم دین مبینه هدایت
ومسلك هدایهٔ اسلاکه بذل همت واصحاب جرایمه علی قدر مراتبهم واستحقاقهم اقامت حدود الله
دامن درمیان جلادت ایدوب تهاون وتسهیل وتأخر وتعطیلدن تحامی ایلمه وعقوبات وحدود
اقامتنده بدعتدن مجانبت وسنن معروفه یه مطابقت لازمدرکه سلامت دین وحرمت واقامت
ابنی مروت اندن درر عیتك عیب وشینندن اغماض عین ووجه جمیل ایله معامله ایدرکه وجه
احسنله مقابله موجبات بقای آب روی دولت ومستوجبات صفای جوی ودلجوی نعمتدر
بو خصوصده دخی باع همتی اطاله وچشم بصیرتدن نتق غفلتی ازاله ایتمك کرکدرکه صحیفهٔ
کوش ولسانی قول کذب وزوردن تحلیه وهوامش مسطر صدری بغضای اهل نمیمه ایله تحلیه
ایلکه تقریب کذوب باعث فساد امور وجرات علی الکذب سبب بداشر ووردر حتی قدیمدن
الکذب رأس المأثم والنمیمة خاتمة کلام حکمت مالی ارایش صفایح سوامع رجال وپیرایش
صحائف جوامع امثالدر اهل صدق وصلاحه محبت وضعفای اشرافه اعانت وصلهٔ
رحمه مواظبت ویدیکه ثمرهٔ شتنشه مستغرق اولمق لازمدر اما هوای نفس ایله مشوب
اولمیوب مجرد اعزاز امر خدا واختیار ذیوم الجنیز ایچون اولمق شرطیله سویمه هوای نفسه
اتباع وسومها الصراط عدلدن میل وارتجاع شایان شانك وسزای مرکز ومکانك دکلدر
بو رذیلهدن دخی اجتناب ایله ذاتکی توقیر وبرات ذمتکی اشاعه وتشهیر ایدوب سیاست
رعیتك عدله انعام وحق ایله قیام وسبیل هدایه اهتدا ایله تحصیل نیك نام ایله هنکام
غضب وسخطده نفسنی ضبط وسمند اختیاری اوتادهلم ووقاده ربط ایله مسلم دست
فوملك اولان سیاست رعیت وتدبیر امور مملکتده شدت وحدت وطیش وحقدن
تحاشی ایله وتحت قهرنده مشاهدهٔ مقهوریت جمهوردر ونکه القای سم الفارغرور ایدوب
زینهار روزینها ربن سلطانم دیلدیکم اشلرم کلمهٔ عوراسی جرمکاه لسانکه کذار ایتمسونکه بو روحه
اوذره غرور نقض رأیه سرعت وتغلیل یقینه سبقت ایتمسی مقهر درمرایای عملکده هویدا
دکلیدرکه الملك لله یؤتیه من یشاء وینزعه عمن یشاء وفقیجه همواره همای دولت واقبال
مفارق ملوك واقبالده سیر وارتحال وتناوب وانتقال اوزره درلکن بساط نعمتلری مبسوط
وذراع دولتلری ممدود اولنلر درکه کفران نعمت ایدوب عباد الله اوزرینه استطاله وپنجهٔ
ظلم وعدوانی اطاله ایدن سرکرانلك شهباز دولتی سریعا پرواز وجمال نعمتی عاجلا زواله

تسویه ایلیه سلك انیسك فقه فی الدین وکتاب مبین جلیسك اهل تقوی واهل دین اولسونکه
فقه فی الدین افضل ارایش اهل منسش واشلی اسایش ارباب دانش سبیل خیراته دلیل قاید طرد
معاصی وموبقاته ساعد مصاعد منهاج معرفت حد ومعراج درجات علادر دنیاده دخی
بین العباد هیبت وسلطانك مزداد اولوب ناسده سکا استینا وعدل وداد کی اعتماد حاصل
اولور هر خصوصده علی العموم افراط وتفریط مذموم وجادهٔ اقتصاد مرصاد سر منزل
رشاد ایسه نیل مرام عروهٔ وثیق دره اصلی قوام دین وسبیل حق مبین اقتصاد ایله
بدیدار واعتدال ایله اشکار اولور پس امدی هر ادیده اقتصادی رهبر واعتدالی دستکیر
ویاور ایله بنجل دلته غلبه حاصل دکلیدر که امر دنیاده دخی اقتصاد عنوان عز وعلای کیهانی
شرف وبها در استصلاح اورده بونده اقوی عاضد وحیاطه مراتب سرورده بونده اوفی
راصد اولمازا ستزادهٔ خیره غایت استکثار بره نهایت یوقدر هان اقتنای اعمال الصالحه
تشمیر ساق ولجتنای سنن معروفه ده شد نطاق ایدوب رجای مرضات الله وتمنای مرافقت
اولیای کاهده بر وجهله توانی وتقصیر ایلمه ضالتیه تیهان اولان عبادی جادهٔ لَا تَقْنَطُوا
مِنْ رَحْمَةِ اللهِ ارشاد ایدن جناب یزدانه همواره ظنکی احسان ایله که حسن الظن بالله معلق
استقامت رعایا ومنتج طاعت برایا دقه برمغزای وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ اول جناب
واجب الجمیله همواره التماس وسیله ایله که سبب دوام نعمت وباعث بقای دولتدر وطرفکده
تولی امور ایدن ولات وعمالك عیار واحوالی استیار وخبایای سرایری اختبار اولنمدقجه
بر شخصی ایله اتهامدن احتراز اهم مهامدندر که پاك دامن حقنده ایقاع تهمت وظن برموجب
نظم کریم اثم عظیمدر پس امثل اصحاب رشیعتك ونکهبان ساحهٔ ولایتك حقنده مانند
وبا منفر ودا اولان سوء ظنه مقناطیس تأنیس اجتنا اولان باد زهر حسن ظن ایله
تداوی کوکدرکه وسیلهٔ اصطناع اصحاب وذریعهٔ استخلاص خلص احباب اولدی ازمایش
حسن ظن ایله ساعد خاطر سند وسیل خواطر منفسد اولمغله محتاجدرکه اعدای عدوان
اولان شیطان حصین حصینی تخریب وساحه فسیح الارجای درونده بر ملعب بولوب
برادنی سوء ظن تزیین وتزویر وتولغب ایله لذائذ عیشی تغییر ومرآت صاف صفای خاطری
تکدیر ایتمیه حاصلی حسن ظن بر تریاق اکبر ودوای عنبردرکه قلبه قوت وبدنه راحت و
وخلقی جمیع امورنده استقامت ومحبتکه جذب ودعوت ایدر اتباع واشیاعه حسن ظن
ورأفت امورلرنده بحث ودقت واصلاح حاللرنده نظر وحیاطنه ممانعت ایلمز بلکه
تفقد استقامت ولات دولت وتعرس حیاطت رعیت ومملکت جمله دن اثر واکرم وتقویم
دین واحیای سننده اقوی واقومدر وبو جمله ده اخلاص نیت استصفای طویت
حرز بازوی همت وسیاره تشحیذ عزیمت اولمق کرکدرکه جنابه مرتب ساز دیوانخانه دولت

علت

دلیل توضیح توفیق ایسه

علت سنهٔ عزه وجلت حضرتلری دین طلسم کنجینهٔ نعمت وحرز بازوی بقای سلطنت قیلوب
تمیمهٔ دینی وشاخ الصدر همت ایدنلری عزیز ومنصور وتعویذ شرعی لوح طبیعتدن سلنلری
زلیل ومقهور ایلمشدر پس امدی نفسنی تقویمده تفرد وابای دینی تحملده فوق الجهد تجلد
ایله بوخود معلوم درکه جمیع صنیعکدن سؤال ولنوب مجازات اعمال صالحه ومؤاخذهٔ
افعال فاضحه اولنه متقلدان قلادهٔ اطاعتك اولان رعیتی نهج قویم دین مبینه هدایت
ومسلك هدایهٔ اسلاکه بذل همت واصحاب جرایمه علی قدر مراتبهم واستحقاقهم اقامت حدود الله
دامن دریان جلادت ایدوب تهاون وتسهیل وتأخر وتعطیلدن تحامی ایلمه وعقوبات وحدودی
اقامتده بدعتدن مجانبت وسنن معروفه یه مطابقت لازمدرکه سلامت دین وحرمت وقار
آیین مروت اندن در رعیتك عیب وشینندن اغماض عین ووجه جمیل ایله معامله ایدن زوجه
احسنله مقابله موجبات بقای آب روی دولت ومستوجبات صفای جوی ودلجوی نعمتدر
بو خصوصده دخی باع همتی اطاله وچشم بصیرتدن تتق غفلتی اذاله ایتملك کرکدرکه صحیفهٔ
کوش ولسانی قول کذب وزوردن تحلیه وهواش مسطر صدرهی بغضای اهل تمیمه ایله تحلیه
ایلمکه تقریب کذوب باعث فساد امور وجرات علی الکذب سبب بدادشر وردر حتی قدیمدن
الکذب رأس المأثم والنمیمة خاتمه کلام حکمت مالی ارایش صفایح سوامع رجال وپیرایش
صحایف جوامع امثالدر اهل صدق وصلاحه محبت وضعفای اشرافه اعانت وصلهٔ
رحمه مواظبت وبدینه ثمرهٔ شنشنه ستغراق اولمق لازمدر اما هوای نفس ایله مشوب
اولمیوب مجرد اعزاز امر خدا واختیا ذیوم الجزا ایچون اولمق شرطیله سوی هوای نفسه
اتباع وسوی الصراط عدالدن میل وارتجاع شایان شانك وسزای مرکز ومکانك دکلدر
بونرذیلهدن دخی اجتناب ایله ذاتکی توقیر وبرات ذمتکی اشاعه وتشهیر ایدوب سیاست
رعیتك عدالله انعام وحق ایله قیام وسبیل هدایه اهتدا ایله تحصیل نیك نام ایله هنکام
غضب وسخطده نفسنی ضبط وسمند احتیاری اوتاد حلم ووقاده ربط ایله مسلم دست
قوتك اولان سیاست رعیت وتدبیر امور مملکتده شدت وحدت وطیش وحقدن
تحاشی ایله وتحت قهرنده مشاهدهٔ مقهوریت جمهوردن نکاه القای سم الغار غرور ایدوب
زینها روزینها ربن سلطانم دیلدیکم اشلرم کلمهٔ عوراسی حرمکاه لسانکه کذار ایتمسونکه بو دوق
اوذره غرور نقض رأیه سرعت وتعلیل یقینه سبقت ایتمسی مقرر در مرایای عقلکده هویدا
دکلیدرکه الملك لله یؤتیه من یشاء وینزعه عمن یشاء وفقیحه همواره همای دولت واقبال
مفارق ملوك واقبالده سیر وارتحال وتناوب وانتقال اوزره درلکن بساط نعمتلری مبسوط
وذراع دولتلری ممدود اولنلردن کفران نعمت ایدوب عباد الله اوزرینه استطاله وپنجهٔ
ظلم وعدوانی اطاله ایدن سرکرانك شهباز دولتی سریعا پرواز وجمال نعمتی عاجلا زواله

همان

اغاز ایتدیکی باد تجربه کردهٔ امورکار اولمشدر حرص مالی سلك خصالکدن اخراج وعقبا
همتی عقد الجمان حکمنه ادراج ایله کنوز وخزائنك تقوی وعدالت واستصلاح حال
رعیت وعمارت بلاد وتفقد امور عباد واغاثهٔ ملهوفین وحقن دماء مسلمین اولمغه همتك
مصروف وعنایتك معطوف اولسون مال نما ایله مفید ونماء اعمال ایله مستفید اولور هزار
خزائن احضار وبی شمار دفاین ادخار اولنمغله نمای مال استحصال اولنماز بلکه تعبیهٔ
مرافق رعیت ونتیجهٔ بوابق دولت وتحصین قلاع وتعمیر ضیاع وبقاع واعطای حقوق
وسد ثغور وثبوقه صرف اولنسه فضل ونمایه کثرت وایالت دولته قوت حاصل اولمسی
مقرردر زیرا بو حرکت ایله اسباب نثر منتظم ودروی وذابتسم مال العیدیده وفرت وجبایات
اموالده سهولت ولات دولت متزین وعز وحشمت متمکن اولور والحاصل کنز خزائن اخلاص
اعمال بعث تفریق اموال ایله اولور تتبیر مشتبهات نفس ازدود وتکاثر اسباب فرح وسرور
ونبح روزه فراح عیش وتنعم ومساعدهٔ زخارف دنیایه مغرور اولمغله هول روز میزاندن
ذاهل وشدت زفیر نیراندن غافل اولوب امتثال اوامر واجتناب معاصیده تهاون وتحمل
اعباء امانت الهده تکاسل وتهاوندن اینمکدن زیاده فرار ایله که تهاوندن موجب تفریط وتفریط
مورث هلاك وبوار در جناب رب العباد سنی بو عرصهٔ معمورهٔ وجوده ارشاد
واندام استعداد کنه لباس رشاد ورفاغت عیش وطراوت حال ایچون نعم کوناکون اعداد
ایلدیکی مغتنم اولمله که هنوز بو نعم ونوال علی خطر الزوال در وبطنده بو شیش وقید تنده
کوشیشه محتاجدر امدی بو بابده عروهٔ وثقای شکره اعتصام ونعمی لا یتقنه صرفنه
اهتمامده اقوی رکن رکین وحبل متین اولمازکه شکر موجب بقای حمید وستوجب عطای
مزید اولدیغی لسان خیر البشر ایله مبشردر اینابجه صنه اشراب زهر ابحسد ایله مریضك
خوبه تریاق محبت وموالات ایله تسکین جو اولمله بد مستی محجور ایله بدنام افاق وهود
اولان اهل فجوری لحاف مرحمته تغطیه نتایج تاسف وندامت توطیئه دنشر تا قنعم کوزکی
ایله معمور العین اولان عشواتو تبای صلات وافضال ایله بینا اولمق لحتمالی یوقدر
سلافهٔ عجینی شوراب عداوت ایله تعقیر اولنان سرکه فشانك نوشاب مدارات ایله غلیا
تسکین ممکن دکلدر تصدیق تماما ن وتوثیق غدارانه مخالف روش صدیق حشا ننده
کراه بیابان غوایه وضلال اولان ارزاله اتباع موجب تحیر واسترجاع اولمسی مقرردر
هفت در هفت سمعه وریا ایله خطبهٔ عروس نکاح دنیا اولان خودنما حقنده اضاعت
نقدینه محمدت لثنا ایله جانرطاق طبیعتده جار بالش نشین انسانیت اولان افرادون
بر فردی تذلیل وتحقیرده نفس عزیزینی زیاده منع وتحذیر ایله دستمایهٔ سول الحق
کاسه کردانی فقر واحتیاج اولان سبه کلیم ومحتاجی سلة نهر وازعاج خدشه دده دماغ

کرم ومحرك تکامر ندمه داد ایش منا فعده عاطل برابر باطلی زخارف تمویه ایله تزیین تحسین
کرده وانای بازیك بین دکلدر اضحوکه وسخریهٔ سرمایهٔ عیشهٔ مرضیهٔ سی اولان ارباب حرافاته
کرشمه دن التفات اولمق فدای عینی وقار دکل چشم ناموس وعاردر سماحت وعدغرهٔ جبین
سعد وطراز کرام خلعت مجد وکرم دراما اخلاف وعد شوم وتمغای کفل شیخ ولومدر کمال
انسان مسلخ غزالان وحس طلعت جوانان کبیدر کلفت مشاطهٔ انساندن غنی وزینت
هر هفت تعبیر وبیاندن مستغنی درامدی تفاخردن تحاشی که خود فروش لغوه اشتغال بلکه کلف
جمالی جمالده اظهار غضبدن تجنبی سوار ساعد حشمت وحرز بازوی وقار وسکنت ایله هیئت
غضب مسحل ذهب ادب وهلاس جناح حسبدر تجرد خیلایی تخم کشت مذلت ومایهٔ خمیر ذلت
بیلوب ظلمت کبر ایله ستر فضائل وافتاب دولتکی زائل ایلمیه همواره ظلم وعدوان بیشه وبغی
وطغیان اندیشه سی اولان مار خلقت وکژدم جبلتدن اغماز عین نکهبانی مملکتده خیانه
توانی ومیان ناسده ایقاظ شورش ونفاقی ایراث ایدر طلب اخرتده تکاسل واهمال وخطام
دنیا ایچون دولت ابدیه یی ابطال ایلمه مهام امورنده محك فقه وحکمت ایله عیار ومسیار
تجارب ایله امتحان واختیار اولنمش عقول وارای اصحابیله مشورت بعده تمشیت امورینه متوکلا
علی الله عزیمت ایله زینهار وزینهار ترفه وتنعم ایله مألوف وبخل وشح ایله موصوف اولنلرین
اصغا وتدبیرلرین اقامت ادرکه پیشوا ایتمکه اهلتر فهلك انجام کار فکرنده رأیلری اکثر ونما
نامساعددر واهل بخلك تنگ همتلری انجق امساك ایچون مسبول ونقدینه فکرلری استحلاب
اموال ایچون مسکوك اولوب مجد اتیلدن غافل وانفاقه متعلق قیل وقالدن ذاهل در اغنیا
نظام مملکتده واثاره قتام فساد رعیتده شح وبخلدن جالاکثر برهانشخر یوقدر اکر حرص دراز
مبتلا وکثیر الاخذ وقلیل الاعطا اولور سك نهال دولتك بی نما وجمال حشمتك بی رواا
اولمسی مقرردر واساس دولت وحشمت واستیناس ومحبت نا بسله متشید ورعیتك خطبهٔ
عروس محبت ما الکرندن استعفاف وجود وازالرندن استنظافله مؤید درامدی سکا حقوق
محبتك بذل ابدن اهل اخلاصه افضال ایله موالات وحسن اشبال ایله مضافات ایدوب
کلاح جمال حسن خصال اولان بخلدن نفسنی وقایه وطراوت دولتکی حمایه ایله که بر فحوای
نظم نظیم ومن یوق شح نفسه فاولئك هم المفلحون نائل فلاح واصل ساحل نجاح اولسك
ومهما امکن جمیع المسلمین سحاله بحیین ابر نعمت ونحاله حیین شعیر غنیمتك اولسونلر
ونقش نکین یقینك اولسونکه جود افضل عتاد وانفع اعمال العباددر پس امدی جودی
اتم رواسخ شمائل واشم بوازخ خصائل ایتمکه ازمایش ایله مال شقیق روح وحمار عسره نشئه
صبوح دربنا بر بن انفاق خراشجان وفراق نفسه بادکرانیدر لکن ملاحظهٔ تلافی فضلحق
ومشاهدهٔ توالی عطایای فیاض مطلق تسهیل وتیسیر ایدر بال ویر شوکتك اولان لشکرك

همواره دفترلرك تصفح واشخاص تقديرلريني تفحص سوانح افكار وفواتح اذكارك اولوب على
حسب مراتبهم امورلرك تنظيم واودلرين تقويم رزقلرين ابلاغ ونعمتلرك اسباغ عيشلرين
توسيع قيتعلرك تمتيع حضيضلرين ترفيع ايتمك كركدر كه سنك انصاف وعنايتك وبر
وشفقتك محبتلرنده اخلاص واطاعتلرنده انشراح واختصاص ايجاب ايتمسي مقرردر
حاصلي تعالى دولت وتسامي وفعتنده عساكر ورعيته عدل وحياطت وبذل شفقت كافيدر
مرتسم لوح تعيين هر اهل ديندر كه جناب حكيم مطلق جل شانه وعظم برهانه حضرتلرينك
انزال ايتديكي فصل خطاب ايله بين الورا قضا ايرا كسير اعظمدر كه مماثل ومعادي مشهود بلكه
موجود دكلدر زيرا اولبر ميزاندر احوال عالم انكله عيار وجمله بيش وكم انكله اختيار
اولنور بو وجهه اوزره اجراي قضا موجب صلاح رعايا ومستوجب حياطت معايش برايا
جالب امن سبيل وجاذب انتصاف مظلوم وذليل مميز طاعت وعقوق ورواء فارز احقاق
حقوق كبريت احمر قوام دين وملت ودواء العنبر سلامت وعافيتدر پس امدي بالحق
ايتمكه اجتهاد وحياطت امر الهده اشتداد اقامت حدود اللهده تشجيع ومحل ريب ومظنه
تهمت وعيبدن تورع ايله بخشنده ارزاق عباد اولان خالق سبع شداد جانبندن مقسوم
اولان حظ ونصيبنه قناعت وترك ضجرت وطماعت وقلق واضطرابدن تبعد وتاني وسكينت
تجلد ايله تكلمده مراعات تحفظ وصمت وسكوتده انتباه وتيقظ لازمدر لكن مكالمه ده
صوت جهوريكي شعار فتوت ودثار كرم وسود تدر خصمه انصاف وعدالت ووقت
اشتباهده توقف وبصيرت واقامت حجتده تشمير ساعد جهد ووقت ومراقبه وتفكر
وملاحظه وتدبير لوازم ومقام حكومت وتحاكم كردن ابهت ومهابتدن هراس لوام لائم
ياخود حجاب امتنان منعم راينى تفريق وپرده صلابتنى تمزيق ايتمسون بلكه هر امرنده تثبت وتاني
ورضاي ملك علامي تمنى ايله لوجه الله ناسه توضيع وخفض جناح وجميع رعيته رفق وسماح
واعبادن حقي طوعا وكرها نفسنه تحميل وهر وقيعه ده چشم اعتبارك تكحيل ايله تا اول دنيكه
سرعت وبناي خدايي هدمه جسارت ايلميه كه حرمت وما عند الله امر عظيم وبغير حق
انهتاكي معد عذاب اليمدر خزائن بيت المال مايه عز ورفعت دين وتوسعه منفعت مسلمين
وكبت وغيض عدوان وذل وصغار اهل كفر وطغياندر محافظه حياطت وكمال مرتبه
حقوقنه رعايت يعني اربابنه اعطاده وضيع ورفيع ولحيف وشريف ولجانب واقارب
خواص ومقربين واجناس مبتعدين بالجمله تسويه وتعديل ورعايايه تحميلده فوق التحمل
تكليف وتحميلدن تورع وتحفظ كوكدر رضاي عامه ناس وبينلرنده حسن الفت واستيناس
بونكله حاصل اولور زمام تصرف مملكت دست ايالت ولايتنه تسليم اولنوب سن داعي
وحارس وحافظ وصاين قبلندك امدي رعايانك قدر كفايه لرندن فاضل اولوب عفوا

صفوا اسكاوير دكلري ما الذين اخذ وينه كتيلرينك تقويم اودوصلاح عنادوعدلرينه
ضرف وبنا ايتمكله حقوق دولتني احقاق واشوطه نعمتني ايثاق ايله سده سنيه دولتده
جبايت اموال ايچون نصب وتعيين اولنان محصلين وعمال حليه عفاف ايله اراسته
وزيور حسن راي ايله پيراسته فن سياستده خرده بين تجربه واختيا دده صاحب يقين كمسنه لر
اولوب قدرلريجه تنبيع ورزقلري توسيع اولنمق موافق دولت ومناطق سلطنتدر بوخصوص
نتيجه آمال الملك وتميمه اعمالك اولوب بورگه داستندن سني برعايق عوق وبرسايق هيجان
اخره سوق ايتمسون مادامكه بو طريق اختيار وبو سلوكي استيشار ايده سن عيشك
رغيده ونعمتك مزيد وعزتك وكيد وذكرك حميدا ولوب بو طريق ايله بر وصلاحه اعانت
وقلوب رعيتده غرس محبت ايتمكله افاق بلادك معمور وخصب وخيرات موفور
وظلالك وارف وخزاين اموالك متضاعف اولوب اسداي قوام امورده صاحب بال
وبرو ارضاي عوام واجناد ده اقواي واقدر ودوست ودشمن بيننده مرضي العدل
ومحمود السير اولورسك كل امدي بو صلق نفيسي حنظل خسيسه تحويل وبو درّ ثميني
بر خزف بادده مزينه تبديل ايلمه ان شاء المولى بو وادي ديدنك وبو سنتي تنزل كامل واصل وافضل
مرامه نائل ايلر هر انجاي وبلادده خفيه بر آسين تعيين ايله كه پس پرده خفاده تجسس
احوال ورقيب ولاة وعمال اولوب سلوك وسيرتلري سكا ستر اخبار وبيش وكم احوال
بلادده خبر دار ايليه بر ناحيه يه بر امرك تجربه مسانح وخاطرخون شيده ماشيكه لايح
اولورسه ابتدا انجامني تفكر وصورت بذير وجودا ولاجغني تدبر ايله اكر عاقبتي سلامت
وعاقبت كيلينه خير ونصيحت وحسن وقاع وصوله رباع وضياع ملحوظ اولورسه
فبها والا توقف ايدوب كارازموده كان وبستان حكمت واهل تجارب وبصيرت ايله مشورت
ايتدكدنصكره نتيجه آرالي اختيار وطريق ارجحي استيشار ايتمك كركدر زيرا نيجه واردكه
صفوان ظهورده مانند نوجوان دلبر واوان بلوغده مرغوب وزشت منظردر
عنوانندن نظر عاقبت غرايت اولنمسه باعث تلاشي عزيمت بلكه مستوجب خسرانت
وندامت اولور والحاصل هر مباشرت اولنان امورده اولا حزم واحتياط وفكر يتركار فكري
اداره بعده على وجه السنة استخاره بعده جناب ميسر الامالده استعانت بعده
بسم الله كوبان مقصوده مباشرت كركدر وهر دور مرتب ومنضد اولان عملدر اول
باول حصول پذير اولوب ايرته يه تأخير اولنميه كه تكاثر اعمال وتزاحم اشغال اقتضا ايتمكله
صفوت خاطره كدر واحكام اموره ضرر ويرمكه سبب اولور اعرابه الدين صحيح الذهن
محبت وتمشيت امورده نصح ومظاهرتلرينه تفرس ايتديكك ارباب فنونه استخلاص
وصحبت وخدمتكده اخلاص واحسانكله بنده وكرمكله شرمنده ايله كه عمرانكده ويرتوق

دستکیر و یاور لک اولالر و اصحاب خاندانه قانون زماندن اوزره تجبیر بجه سنحتکی فقر
واحتیاج و نیر باراندن شدا یدا ماج اولان محتاجلری تفقد ایدوب اولمقوله سؤالدن
متعفف و عرض احتیاجدن مستنکف کسنه لرین کشت زار امال لرینه اجرای زلال افضال
مؤنتلرین احتمال و حاللرین اصلاح و حاجتلرین انجاح ایله تا که دست مذلت مستی
کریبانلرینه رهیاب مکنت اولمیه و بر مقدار عجزه دخی وار درکه تحت قهر ظلمده مقهور و
وداء العضال ظلم ایله رنجور رفع ظلمیه حین تدن غیری کسبیل و تالهٔ وضجرتدن اوزکه
دلیل بولامز اولمقوله محزون و ملول درماندهٔ کنج خمول اولان کمسنه لری تفحص و استعلام
و در معدلت نشاننه اعلام ایچون درکاهکده ارباب صلاح و انتباه ادملر تعیین
ایدوب بونلک امثالی تب زدهٔ جحیم غدر و ظلم و تفسیدهٔ جحیم جور و ضیم اولان لب
تشنه لری ار وامونا ئرهٔ درونلری حاطل سماحتک تسویغ و زلال مرحمتک بیدریغ ایله
وارامل و ایتام و سائر فقرای نامه سد رمق و تسکین حقیق ایچون جلک مرتبه خزائن
بیت المالدن تعیین رزق و نوال ایله بو مقوله در دمندانه صله و عطفده مال اللهده برکت
و نما و خلفا کراشدینه اقتدا حاصل اولور تعیین وظایف و اجرای عواطفده حمله ٔ قرآن عظیمی
جمله یه ترجیح و تقدیم ایلکه انلر اشراف امت و اعلام شریعت و ملتدر و مرضای مسلمین ایچون
شفاخانه لر اشاده و تقویم امورلری ایچون قیملر اعداد و اماده و برای ترتیب معالجات تعیین
اطبا و اساه دودن الاسراف مشتهیاتلرینه اسعافا تمکه همت ایله و شفاخانه لرین خدمه سی
ادای خدمت و حقوق و رسوملرینه رعایت ایدولرمی تفحص و استکشاف ایله بو دخی
ضوء تمامی مزایای تجار ایدر که ناسه نه مرتبه حقلری اعطا و تحملری احسان و ایلادی و ابنع
بینه استجلاب مزید و لتیلا و مال یکنه طمعیله مادامکه بالمواجهه عرض افتقار و اضطراب
ایتدیکجه تسلی یاب اولمزلر پس امدی اهل حاجتدن احتجاب و کثرت زواردن اکتبالی شانکه
شایان کورمیوب در سعادتک کشاده و عطاء عن خواستک اماده و ارباب مذلته خفض جناح
رافت و اظهار بشر و بشاشت ملرین تهوین و جوابلرنده رفق و لین و حاللرین قضاده سماحت
و نیلده عطاده صفای طویت تکدیر و امتناندن تحامی تقصیر و هفوتلرندن تعامی ایتمک
کرکدر که بو ضیعهٔ فایحه بر تجارت رابحه در و وقایع دول سالفه و حوادث قرون
ماضیه همواره سکا محل انتقاظ و اعتبار اولوب همان هر خصوصده رضای باریه اعتصام
و اقامت دین و مظاهرت شرع مبین ایچون اهتمام ایله که خلافی مستدعی سخط خدا و موجب
خسارت و بنا و عقبا در هر کسنه نک ایراد و مصرفی لوح حسابنده مفصل و مبسوط و صحیفه
حفظنده مبین و مضبوط کرکدر که حتی جمیع حرامدن وصرفی اسراف و اعدامدن مبرا اوله
و اکثر مخالطت و صحبتک و مذاکره و مشورتک علمای دین و فضلای یقین ایله اولسون

اکرم جلیسک و اقدام انیسک شول ندیم صافدل و کریم بی غل اولسونکه بر شینی و زلل و نقص
و خلل واقع اولورسه سنی ایقاظ ایتمکسنده شاهق سطوتک مانع و صمداقیتک حائل
اولمیوب نابرجا اولان امر بد انجامی سکا سترا افاده و اعلام ایلیه بو مقوله خیر اندیش
سنک اصح احبابک و افضل اصحابکدر و دار دولتده ارکان سلطنت و کتاب حضرتک
هر بری ایچون بر وقت تعیین ایله که وقت معینلرنده درکاه عزت پناهنه دخول و پیشکاه
سعادت دستکاهنه شول ایدوب کیفیت خدمتلرین عرض و اعلام و محتاج اولدقلری خصوص صادره
افادهٔ مرام ایتمسونلر سن دخی صحیفه معروضلرینه نکو بر نظر وقت و تحدیق بصر بصیرت
ایتدککدنصکره موافق صواب و نصفت و شایان دولت اولانلری تنفیذ و امضا و مخالف
حزم و وقار و مغایر دیدن ابشناسان کار اولنلری محللرنده تفحص و سؤاله توقف و حواله
ایله و هر فرد دیده وقار و استقامت و امور مسلمینه عون و مظاهرتدن غیری بر شئ قبول ایلمه
معروف و احسانک دخی من غیر امتنان صله و استقامت و جائزهٔ صدق و صداقت و المفهم
بذل همت ایله یا عبد الله بنم بو محلده ناصحه معه امرار نظر تکرار و فحوای نصفت احتوا سیله
اتعاظ و اذکار ایدوب هر امورنده صلاحه رغبت و جناب باری تعالیدن استخاره و استعانت
ایله که جناب ارحم الراحمین اهل صلاحه معین و ظهیر و طالب فلاحه یاور و دستکیردر
والحاصل احسن سیرتک و اعظم رغبتک شول خصلت اولسونکه رضای رب العزتی مستوجب و نظام دین و دولتی مستجلب
داعی و اهل ذمتهٔ بث عدالتی مراعی اوله و اذا اسئل الله عز وجل ان یحسن عونک و توفیقک واهل دینه تمکین و عزت ده
و رشدک و کلامک اشبو محلده ترجمه مکتوب بلاغت اسلوب نصیحت مصحوب نهایت بولوب
ساعده ترتیبه ترکیبنه تتمه ٔ اتمام تعلیق اولنمغله بتصرة لذوی الابصار و الافهام مسک الختام
اولدی حامدا لله الملک العلام و مصلیا علی محمد خیر الانام ترجمهٔ مکتوب بو محلده تمام
و قرین ختام اولدی منقولدرکه مکتوب مزبور لسان طاهردن عهد خلافت مأمونده صادر
و ظاهر اولوب سبک و انشا و فحوا و نغز اسلوبنده ناس تعجب و استحسان ایتدیلر مأمونک
سمعنه بالغ و واصل اولوب حضورنده قرأت اولندقده طاهرک نسج تحریرین طراز تحسین
ایله تزیین ایدوب دیدیکه وزیرم ابو الطیب یعنی طاهر بن حسین درج کتابده مصالح دین
و دنیایی درج ایدوب رأی و تدبیر و ترتیب سیاستده و اصلاح ملک رعیت و حفظ ناموس
سلطنت و خلفای امت و تقویم قوایم خلافته متعلق امورده بر شی ترک ایتمیوب جمله سنی
احکام و اتقان و جهی اوزره تفصیل و تحریر و صدور و امرایه توصیه دن تقصیر ایتمش
دیو تحسین و استحساندنصکره امر مأمون ایله مکتوب مزبورک بر نسخه سی اطرافده کلکه
موجود اولان ولاة و حکامه تحریر و ارسال اولنوب مضمون منیفی ایله عامل اولمق اوزره
عمال نواحی یه تنبیه اولندی مکتوب مزبور قانون سیاستده کشهو فیز اولان مکاتیب بلیغه نک

احسن واجمعی اولمغله تحریره شایان کورلوب پیرایهٔ صحیفهٔ تألیف اولندی والله یلهم من
یشاء من عباده فصل فصل ثالث بو فصلی آخر زمانده ظهوری منتظر ومتوقع اولان
مهدی وفاطمی حقنده علمانك ذاهب اولدیغی مذاهب ومسالك تفصیلی وحقیقت حالك
کشف وتحقیقی بیاننده در معلوم اوله که علی مر الدهور والاعصار کافهٔ اهل اسلام میاننده
شایع ومشهور اولان امور دندر که آخر زمانده اهل بیت نبوتدن بر رجل ظهور ایدوب قوایم
دین مبینی تأیید ومبانی عدل ودادی اظهار وتشیید ایتمکله ممالك اسلامیه یه استیلا
ومسلمین آکا اتباع واقتدا ایدوب مهدی اسمیله تسمیه اولنور بعده کتب صحاحده تحقیق
اولندیغی اوزره دجال خروج ایدوب اندنصکره سائر اشراط ساعت پی در پی ظهور ایدر
ودخی مهدینك اندنصکره حضرت عیسی علیه السلام سمادن زمینه نزول ایدوب دجالی
قتل واهلاك ایدر یاخود روایت اخراده وارد اولدیغی اوزره حضرت عیسی صلوات الله
علی نبینا وعلیه مهدینك خروجی وقتنده سمادن نزول ایتدکده مهدینك دجالی قتلنه
معاونت ومساعده ایدوب وامام مهدی یه صلاتده اقتدا ایتمك اوزره مرویدر ومهدینك
خروجی حقنده ائمهٔ حدیث احادیث عدیده تخریج وروایت ایدوب دعوالرینی اثبات
واحتجاج ایتدیلر وعلمادن بعضیلری دخی مهدینك خروجنی انکار ایدوب نقل اولنان
احادیثی جرح وطعن ایتدکلرندن ماعدا اخلافنده وارد بعض آثار واخبار ایله احادیث
مذکوره یه معارضه ومقابله ایتدیلر وسادات متصوفه نك متأخرینی خروج مهدی
حقنده مسلك آخره سلوك ایله استدلال واحتجاج ایدوب اکثریا بو بابده اصل واساس
طریقتلری اولان مسلك کشف وشهوده اعتماد ایتدیلر پس الان ابتدا بو بابده ائمهٔ نك
نقل ایتدکلری احادیثی ومنکرینك دخل وطعنلرینی وانکارلرنده سندلرینی ذکره
تصدی ایدوب بعده صوفیه نك رأی وکلاملرینی ذکر ایله تعقیب ایتدکدنصکره انشاء الله
تعالی طلابه یقینه قول صحیح ومذهب سدیدی کشف وتبیین ایده رز معلوم اوله که
اعلام علمای دین واساطین علم یقیندن امام ترمذی وابو داود وبزار وابن ماجه وحاکم
وطبرانی وابو یعلی الموصلی وانلرین امثالی جهابذهٔ ثقات ونقاد اثبات مهدینك ظهور و
خروجی حقنده وارد اولان احادیثی تخریج ایدوب اعلام اصحاب سعادت نصابدن حضرت
علی وعبدالله بن عباس وعبدالله بن عمر وطلحه وعبدالله بن مسعود وابو هریره وانس
وابو سعید الخدری وام حبیبه وام سلمه وثوبان وقرة بن ایاس وعلی الهلالی وعبدالله
بن الحرث بن جزء امثالی کبار اصحابدن اسانید عدیده ایله نقل وروایت ایتدیلر لکن ذکری
آتی وجه اوزره منکرین ومنازعین احادیث مرویه نك سندلرینه دخل وطعن ایله
تعرض ایدوب ذکر اولنان حدیثلرین صحتنی تسلیم ایتمدیلر زیرا اهل حدیث قتنده

معروف اولدیغی اوزره جرح تعدیله مقدم اولمغله بر حدیثی روایت ایدن رجالك بعضی
ائمهٔ دن بعضیلری غفلت ایله یا سوء حفظ یا قلت ضبط وعلت ویا سوء رأی واعتقاد
ایله طعن ثابت اولدقده اول حدیثك سندی ضعیف ومعلول اولوب سندك ضعفی
حدیثك صحتنه ساری اوو هن وضعفنه بادی اولور اکر سؤال اولنورسه که کتاب اللهدن
صکره اصح کتب صحیح بخاری ومسلم اولدیغی ائمهٔ حدیث میاننده ثابت ومسلم ایکن صحیحینده
ذکر اولنان بعض احادیثك اسنادلرینه رجالی حقنده دخی جرح وطعن ایله تکلم اولندیغی
کتب احادیثده مسطور اولوب لکن احادیث صحیحینك صحتنه خلل عارض اولمدیغی کبی مهدی
حقنده وارد اولان احادیثك رجالنه منکرینك دخل وتعرضلری متون مرویه نك
صحتنی مخل اولماز دفع سؤالده نه قول صواب فرقه ایله جواب ویررزکه اعلام محدثیندن
وحفاظ قدمیدن بخاری ایله مسلم ذکر ایتدیکی کبی صحیحینده مسطور اولان احادیث شریفه نك
صحتنه اجماع واتفاق ایدوب والی هذا الآن علمای ملت وعظمای امتك متأخرینی
دخی احادیث صحیحینی قبول ایله تلقی ومضمون منیفلری ایله عمله اجماع متصل ایله اجماع
واتفاق ایتمشلردر واجماع امتك حفظ وصحتده ودفع محذورده تأثیری بلیغ ووقع
عظیمی اولمغله احادیث صحیحینك بعض رجالنه دخل وتعرض درجهٔ التفاتدن ساقط
اولوب متن وسندلرینك صحت وسدادی حالاندن سالم اولمشدر اما صحیح بخاری ومسلمك
غیری احادیث شریفه صحت وسدادده صحیحینه مشابه سنده اولمیوب بعض ائمهٔ حدیثدن
نقل اولنان وجوه ایله انلرك سندلرینه دخل وتعرض ولحوق ممکن اولمغله صحتلرینه خلل
ایراث ایدر معلوم اوله که امام سهیلیدن منقول اولدیغی اوزره اعلام محدثیندن ابو بکر
بن خیثمه حقنده وارد اولان احادیثی جمع وتحریره توغل ایدوب بعض تصانیف ومؤلفاتنده
دیمشدر که بو بابده وارد اولان احادیثك من جهة الاسناد اغربندن اول حدیثدر که ابو
بکر اسکاف فوائد الاخبار نام تألیفنده ذکر ایدوب سلسلهٔ روایتنی امام مالك بن انسه
اسناد ایدوب انلر دخی تابعیندن محمد بن منکدردن اول دخی اصحاب کرامدن حضرت
جابردن حضرت جابر رضی الله تعالی عنه دخی بالذات جناب رسالت پناه صلی الله علیه
وسلم حضرتلرندن روایت ایدوب مشکات صدر نبوتدن شرف بزوغ وصدور اولمشدر که
برکسنه مهدینك خروج وظهورینی تصدیق ایتمیوب تکذیب ایتسه کفرینه حکم اولنه ودخی
برکسنه که آخر زمانده دجالك ظهورینی تکذیب ایتسه کاذب اولور کذلك ظن ایتدیکم
اوزره شمسك مغربدن طلوعنی دخی تصدیق ایتمکسه حقنده دخی حدیثین مذکورین
کبی کفر ایله ویا کذب ایله حکم اولنه حدیث مذکورده ذکر اولنان امور صلات وزکوة کبی
ضروریات دینیه دن اولمغله منکری حقنده کفر وکذب ایله حکم حتی لایقنی تجاوز ایدوب

غلو وافراط اولمغله كافيدر بو نده ما عدا روات حديثده ابو بكر اسكاف ائمهٔ محدثينك
بيننده وضع حديثله متهم بركمسنه اولوب صحت طريق وسلسلهٔ اسنادی مالك بن انس
حضرتلرينه منتهی اولديغی دخی يقيناً معلوم دكلدر اما اعلام امت وائمهٔ سنتدن امام
ترمذی وابو داود بو بابده بر حديث تخريج ايتديلركه ايكيسنك دخی سندلری مشايخ قراءه
سبعه دن عاصم بن ابی النجود طريقنده عبد الله بن مسعود حضرتلرينه منتهی اولور حديث
مذكوری عاصم حضرتلرينه زر بن حبيش دن انلر دخی عبد الله بن مسعود حضرتلرندن
جناب فخر عالم صلی الله عليه وسلم حضرتلری بيوردیلركه اكر عالم دنياده جميع ايام
منقضی اولوب انجق بر كون باقی قالسه روات احاديثدن زائده روايتی اوزره الله تعالی
حضرتلری اول باقی قالان كونی تطويل ايدوب تا اول غايته دك ممتد ايدركه اول كوندن
بندن روايت اخراده اهل بيتمدن امت مرحومه يه بر رجل بعث ايدركه كندی اسمی
بنم اسميمه وباباسی اسمی والدم عبد الله ك اسمنه مطابق اولور ديو حديث شريفی وجه
اوزره ابو داود نقل وروايت ايدوب رجالی حقنده سكوت ايلدی وينه ابو داود علم
حديثده تصنيف ايتديكی رسالهٔ مشهوره ده ديديكه كتابمه درج ايتديكم احاديثدن
شول حديثكه روايت ورجالی حقنده سكوت ايدوب جرح وتعديلدن انك حقنده
برشيئه تعرض ايتميدم حديث مذكور احتجاجه صالحدر ديدی وحديث مذكورك
مضمون منيفنی امام ترمذی ايكی وجه اوزره روايت ايدوب وجه اول دنيا فانی اولماز
تا اول وقته دك باقی قالوركه بنم اهل بيتمدن اسمی اسميمه موافق بر رجل عربك امورينه
مالك اولوب تحت نشين خلافت اولور ووجه ثانی بنم اهل بيتمدن بر رجل عربه والی اولور
ديو مشكات صدر نبوتدن لمعه پاش ظهور اولمق اوزره نقل وروايت ايتدكدنصكره
ذكر اولنان حديثلرك ايكيسی دخی حسن صحيحدر ديو تصريح ايلدی وينه حديث مذكوری
امام ترمذی شيخ القرا عاصم طريقندن ابو هريره اوزرينه موقوفاً روايت ايدوب پيغمبر
عليه السلامه رفع ايله اسناد ايتمدی وكبار محدثيندن حاكم ابو عبد الله نيسابوری
حضرتلری دخی حديث مذكوری سفيان ثوری وشعبه وزائده وانلرك امثالی غيری
ائمهٔ مسلميندن عاصمدن روايت ايتدی ديو نقل وبيان ايتدكدنصكره عاصمك زر بن
حبيشدن وزرك عبد الله بن مسعوددن روايتلری طريقلرينك جملهسی صحيح اولمق
اوزره حكم ثبت ايلدی وحكم مذكوری عاصم ائمهٔ مسلميندن بر امام همام اولمغله نقل
وروايتلرنده احتجاجی تأسيس وترجيح ايتمه سبيله تعليل ايلدی حاكمك عاصم حقندن
وارد اولان كلامی بو محلده تمام اولديكن عاصم حقنده امام احمد بن حنبل حضرتلرندن
منقولدركه عاصم متدين صالح قاری قرآن خير موثوق رجلدر لكن اعمش حفظ

وابن مسعود دخی

مذكور

احاديثده اكا غالبدر ديدی وشعبه دخی تثبيت حديثده اعمشی عاصمك اوزرينه تقديم
وترجيح ايدردی وائمهٔ حديثدن عجلی دخی عاصمك زر ايله ابو وائلدن اخذنده قيل و
قال اولنوب نزد اختلاف اولنديدر بو عاصمك انلردن ضعف روايتنه اشارت ايلدی
ومحمد بن سعيد موثوق ومعتمددر لكن حديثده سهو وخطاسی چوقدر ديدی ويعقوب
ابن سفياندن عاصمك نقل ايتديكی حديث مضطربدر ديدی ودخی عبد الرحمن ابن ابی
حاتم پدريمه عاصم حقنده ابی زرعه ثقه در ديرايمشدی ديديكمده عاصم نقل حديثده
ثقات منزلهسنه واصل دكلدر ديو جواب ويردی ديدی وينه عاصم حقنده ابن علية
دخی تكلم ايدوب عاصم اسميله تسميه اولنان قوات احاديثك جملهسی سيئ الحفظدر
ديدی وابو حاتم ديديكه بنم قتمده عاصم صادق ونقل ايتديكی حديث احتجاجه صالحدر
لكن حفاظ محدثيندن معدود دكلدر ديدی وكتب ستّه اصحابندن امام نسائی نك
قولی دخی عاصم حقنده مختلف اولمق اوزره منقولدر وابن خراش عاصمك نقل ايتديكی
احاديثده منكر موجوددر ديدی ودخی ابو جعفر عقيلیدن مرويدر كه عاصم جمله اسباب
جرحدن سالمدر انجق احاديثده سيئ الحفظدر دير ايدی اما دار قطنی دخی عاصمك
احاديثی جرحی موجب شيدن خالی دكلدر ديدی ويحيی بن قطان دخی دير ايديكه اسمی
عاصم قنغی رجلدن حديث نقل اولنديسه سيئ الحفظ بولدم ديدی وينه يحيی بن قطان
شعبه دن اشتدم حدثنا عاصم بن ابی النجود دير ايدی يعنی امام شعبه كرچه عاصمدن
حديث روايت ايدرم لكن قلبم عاصم حقنده بينه خلجاندن خالی دكلدر دير ايدی وامام
ذهبيدن منقولدركه عاصم فن قرائتده امام اولوب مشايخ سبعهنك بريدر ونقل حديثده
دخی تكيه كلدر دير ايدی اكر امام بخاری ومسلمك صحيحينده عاصمدن تخريج احاديث ايتديلر
ديو احتجاج اولنورسه بو يله جواب ويريلوركه شيخينك انلرندن نقل ايتدكلری احاديثده
عاصم اصل ومستقل اولميوب بلكه طريق اخر ايله يانلرنده ثابت اولديغنه مبنی در وينه مهدينك
خروجی حقنده نقل اولنان احاديثك بريدخی اصحاب سنندن ابو داودك حضرت علی كرم الله
وجههدن نقل وتخريج ايتديكی حديثدركه فطر بن خليفه قاسم بن ابی بزهدن قاسم دخی
ابی الطفيلدن انلر دخی امام عليدن انلر دخی جناب سيد الانبيا عليه افضل التحايادن
روايت ايدوب پيغمبر صلی الله عليه وسلم بيوردیلركه فرضا جمله ايام دهر منقضی اولوب
انجق بر يوم باقی قالسه بهر حال جناب مالك متعال جل جلاله حضرتلری اول يوم باقيهده
بنم اهل بيتمدن بر رجل بعث وارسال ايدوب ساحهٔ فسيحهٔ ساهرهٔ غبراء ظلمات ظلم ايله مملو
اولديغی كبی اول رجل مبعوث شرق وغربی انوار عدل ايله منور ايدوب رسم بيدادی صحيفهٔ
عالمدن محو ايدر روات حديثده سابق الذكر فطر بن خليفه امام احمد بن حنبل حضرتلری

صدوق وحسن الحديث اولوب لكن وهمی غالب اولمغله تثبت شديده حقده قوی

ویحیی بن قطان وابن معین وامام نسائی وغیر ائمهٔ حدیث توثیق ایدوب اعلام ثقاتدن
عد ایتدیلر ایسه ده لکن عجلی دیدیکه فطر بن خلیفه حسن الحدیث ایسه ده رایحهٔ تشیع
شم اولنور دیو جرح ایلدی وینه اعلام محدثیندن احمد بن عبد الله بن یونس دیدیکه بن
فطره کرچه ملاقی اولوردق لکن قدح وطعنی موجب افعال ایله متهم اولمغله نظر اعتباردن
اسقاط ایدوب حدیثنی نه کتب واملا ایتمز ایدک دیدی وینه احمد بن عبد الله بن برکه دخی
فطر حقنده دیدیکه بن اکا ملاقات ایدر ایدم وکلبه مرور ایدر کبی قطعا التفات ایتمزدم دیو
ذمنده مبالغه ایلدی وامام دار قطنی دخی فطرک حدیثیله احتجاج اولنماز دیدی وابو
بکر بن عباشدن منقولدرکه فطر بن خلیفه دن حدیث روایتنی انجق سوء مذهبی ایچون ترک
ایتدم دیر ایدی وکذلک جوزجانی دخی فطری جرح ایدوب سوء اعتقادی اولمغله موثوق
دکلدر دیدی وینه اصحاب سنندن ابو داود دخی مهدی حقنده بر حدیث شریف تخریج ایتدیکه
سلسلهٔ اسنادی حضرت علی یه منتهیدر بو طریق ایله که ابو داود هارون بن مغیره دن
هارون دخی عمرو بن ابی قیسدن اول دخی شعیب بن خالددن وشعیب دخی ابی اسحق
سبیعی دن ابی اسحق دخی اسد الله غالب علی بن ابی طالب دن روایت ایتدیکه برکون حضرت امام
کرم الله وجهه جنابلری فرزند دلبند ومخدوم ارجمندلری امام حسن رضی الله عنه
حضرتلرینک شمع ملکوت افروز روی انوری وپیکر منورلرینه امعان نظر حکمت اثر
ایدوب بیوردیلرکه اشبو ثمرهٔ دوحهٔ قوام اولان تازه نهال گلشن العباء وشاخ سر سبز
روضهٔ زهرا امام حسن رضی الله تعالی عنه شهادت عادلهٔ نبویه تسمیهٔ سامیهٔ مصطفویه
مصداقی اوزره بر سید صحیح النسب عالی حسب درکه اقرب اوقاتده انک صدف پر شرف
صلب پاکیزه سندن بر در شاهوار تابنده اختر پیرایهٔ سلک اللآلی وجود اولسه جقدرکه پیغمبریکز
اسم سامیلریله مرسوم واخلاق حسنه سیله موصوف لکن خلقت وسیماده مشابهت ومشارکتی
نعمتیله چندان مرزوق اولمامشدر دیو اول صاحب ظهورک بیت نبوتدن طلوع وخروجنه
اشارت ایتدکدنصکره بسیط ارضی انوار عدل ایله تنویر ایتمسی قصه سنی دخی ذکر وبیان
بیوردیلر وینه هارون دخی بو بابده عمرو بن ابی قیسدن عمرو دخی مطرف بن طریفدن
مطرف دخی ابی الحسن دن انلر دخی هلال بن عمرودن هلال دخی امام علی کرم الله وجهه
حضرتلرندن بر کوهر معتبر قرطهٔ کوش هوش اولق اوزره نقل وتحدیث ایدوب حضرت
ساقی کوثر بالذات جناب خیر البشردن بو وجهله روایت بیوردیلرکه بندن نصکره ولایت
ماوراء النهردن حارث حراث عنوانیله معروف بر رجل ظهور ایدیب اول صاحب خروجک
پیشکاه همتنده روان اولان لشکرین قاعده وسالاری منصور اسمیله مشهور بر رجل اخر
دخی موجوددرکه قبیلهٔ قریش سلطان تحت رسالتک ظهورینه مظاهرت ایتدکلری کبی

منصور محمدک وجه ارضده رأیلرینی تأیید وامرلرینی تنفیذه معاونت ایتمکله هر مؤمن
وموحدک اکا نصرت ویا اجابت ایتمسی واجبدر دیو بیوردیلر وابو داود بو حدیث شریفی
وجه مشروح اوزره تخریج وروایت ایتدکدنصکره سکوت ایدوب صحت وضعفنه قطعا
تعرض ایتمدی لکن ابو داود موضع اخرده حدیث مذکورک سندی سطور ایله نقل وروایت
ایتدکدنصکره رواتندن هارون حقنده شیعی در دیو تصریح ایلدی وینه امام سلیمانی دخی
هارون حقنده فیه نظر ترکیبنی ایراد ایدوب هارونک جرحنه ایما واشارت ایلدی وینه
ابو داود رواة حدیثدن ابو عمرو بن ابی قیسک نقلنده باس یوقدر دیوب حدیثنی خطادن
خالی دکلدر سلک رواته منسلک اولان رجالدن ابی اسحق سبیعی دن امام بخاری
ومسلم صحیحلرنده حدیث تخریج ایتدیلر ایسه ده اخبار ثقاة صحیحة الکلمات ایله اخر عمرنده
عقلنک تغییر واختلالی ثابت اولدیغندن ماعدا حضرت علی دن دخی روایتی منقطعدر
کذلک ابو داودک هارون بن مغیره دن دخی روایتی منقطع اولمغله ضعف حدیثی موجبدر
اما حدیث مذکورک سند ثانیسی دخی بو وجهله معلولدرکه سلک رواته منسلک اولان
ابو الحسن ایله هلال بن عمرو مجهول اولوب ابو الحسن انجق مطرف بن طریفک اندن روایتیله
معروفدر وینه بو بابده تخریج اولنان احادیثدندرکه ابو داود ام سلمه رضی الله تعالی
عنهادن وابن ماجه وحاکم علی بن نفیل طریقندن علی دخی سعید بن مسیبه دن سعید
دخی ام سلمه حضرتلرندن روایت ایدوب بیوردیلرکه رسول الله صلی الله علیه وسلمدن
استماع ایتدمکه مهدی بنم عترت طاهره مدندر ودختر سعد اخترم حضرت فاطمه رضی الله
تعالی عنهانک اولادندندر حدیث مذکوری ابو داود وجه مشروح اوزره نقل وروایت ایدوب
سکوت ایلدی وابن ماجه من ولد فاطمه لفظنه قصر ایدوب من عترتی کلمه سنی روایت
ایتمدی حاکم نیسابوری ینه طریق مذکوردن ام سلمه حضرتلرینه اسناد ایدوب
نسیج تعبیریکه بو منوال اوزره ادا ایتدیکه سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یذکر المهدی
فقال نعم هو حق وهو من بنی فاطمه یعنی ام سلمه حضرتلری دیدیکه رسول الله حضرتلرندن
استماع ایتدم مهدی یی ذکر ایدرلر ایدی ودیرلر دیدیکه نعم مهدی حقدر وبنی فاطمه دندر
دیو حدیث شریفی حاکم نقل وروایت ایلدی اما صحتنه ونه ضعفنه دائر کلام تکلم ایتمدی
لکن ائمهٔ حدیثدن ابو جعفر عقیلی حدیث مذکوری تضعیف ایدوب دیدیکه روات حدیثدن
علی بن نفیلدن غیری بر کمسنه سعید بن مسیب دن بو حدیثی روایت ایتمیوب حدیث
مذکور انجق علی بن نفیل ایله معروفدر دیدی وینه بو بابده تخریج اولنان احادیثک بری
دخی ابو داودک ام سلمه حضرتلرندن روایت ایدوب ابو داود وصالح ابی الخلیلدن صالح
دخی کندی اصحابندن بر کمسنه دن انلر دخی ام سلمه دن انلر دخی صدر دیوان نبوت

دیدی وامام ذهبی هارون صدوقدر
لکن نقلی اوهامله مشوشدر دیدی اما ؟

عليه افضل التحيه حضرتلرندن روايت ايليوب رسول اكرم عليه الصلوة والسلام بيوردیلر كه
بندنصكره كرسى نشين خلافت اسلام اولان خلفادن برخليفه نك موتى قتنده ناس
ميانننده امر خلافتده اختلاف واقع اولوب اهل مدينه دن بر كسنه مدينه دن خروج و
مكهٔ مكرمه يه ولوج قصديله هاربو كوشهٔ فراغتده احيين ناسدن غائب ايكن اهل مكه دن
بر مقدار كسنه اكا كلوب انى ساكن اولديغى مكاندن كرها اخراج ايتدكدنصكره ركن
ومقام ميانننده خلافت ايله اكا بيعت ايدرلر بعده شام طرفندن انى خلع وازاله قصديله
بر مقدار عسكر بعث اولنوب مكهٔ مكرمه ايله مدينه بيننده بر صحرايه بالغ اولدقده خسف
ارض ايله اول عسكر هلاك اولور ناس بو نصرت غيبيه وتأييدات سماويه يى مشاهده
ومعاينه ايتدكده ابدال شام واهل حل وعقد عراق اول خليفه يه كلوب دست دادهٔ
بيعت وانابت اولورلر بعده ابا واجدادى قبيلهٔ قريشدن واحوالى بنى كلبدن بر رجل نشئت
ايدوب امر خلافته تصدى واحوالنه تعدى قصديله طرفندن بر مقدار عسكر كوندروب
بنى كلب ايله مبارزه ومحاربه ايتدكلرى كلبه غلبه ايدرلر عسكر مذكور بعث كلب عنوانيله
مذكور دركه خيبت وخسران اول كسه ايچوندركه بنى كلبك غنيمتنه حاضر اوليه بعده
اول رجل ناسى اموال غنايمى وجه شرعى اوزره بين الغزاة تقسيم ايدوب ناس حقنده
سنت نبويه ايله عمل وسيرت محمديه يه اقتدا واحكام اسلاميه وجه ارضده على ما ينبغى
اجرا ايليوب بو حال اوزره سرير خلافته يدى سنه اقامت ايتدكدنصكره قضاى نحبب
ايدوب مسلمين انك نمازنى قيلارلر ابو داود حديث مذكورى وجه مشروح اوزره تخريج
ايتدكدنصكره ديديكه بعض محدثين هشام طريقندن خليفهٔ مذكورين طقوز سنه خلافت
دخى روايت ايتديلر بوندنصكره ابو داود حديث مذكورك سلسلهٔ اسنادنى ابو الخليله
ايندن عبد الله بن حرثدن اندن ام سلمه حضرتلرينه ايصال ايله تخريج ايتمكله اسنادا اولدن
اسم ونسبى مبهم اولان راوى يى تعيين ايلدى حديث مذكورك رجالى صحيحين رجالندن
اولمغله طعن وقدحدن سالملردر بعضيلر دخى حديث مذكورى قتاده دن قتاده دخى
ابى الخليلدن روايت ايتمك اوزره تخريج ايتديلر لكن قتاده تدليس ايله متهم اولوب قتاده نك
عنعنه ايدوب يعنى عن حرفنى توسيط ايتمكله حديثى درجهٔ اعتباردن ساقطدر زيرا
تدليس ايله متهم اولان راوى شيخندن سماعنى تصريح ايتمدكجه حديثى مقبول اولماملق
ايله ائمهٔ حديث اتفاق ايتديلر بوندن ماعدا حديث مذكورده خروجى منتظر اولان كسنه
مهدى اسميله مذكور اولمامغله مدعايه دلالتى ظاهر اولميوب لكن ابو داود حديث مذكورى
مهدى بوابنده ذكر ايتمكله رجل مذكوردن مراد اولنمق فهم اولنور وينه بو بابده ابو داود
وابو سعيد خدريدن روايت ايله بر حديث دخى ذكر ايدوب حاكم نيسابورى نقلنده اكا

متابعت

متابعت ايلدى بو طريقكه ابو داود عمران قطاندن عمران قتاده دن قتاده ابى نضره دن انلر دخى ابى
سعيد خدريدن اول دخى مشكات صدر نبوتدن روايت ايدوب جناب رسالت پناه صلى الله عليه
واله حضرتلرى بيوردیلر كه مهدى اهل بيت نبوتدن اولمغله بندندر جبهه سى كشاده انفى
موزون اولوب صحيفهٔ ارض ظلمات ظلم وجور ايله مملو اولديغى كبى خروجنده كرهٔ غبرا انوار
عدل وداد ايله ممتلى ويدى سنه روى زمينه مالك ووالى اولور ديو ابو داود حديث
مذكورى بو لفظ ايله روايت ايدوب صحت وضعفنه تعرض ايتمدى لكن نيسابورى اجلى الجبهه اقنى الانف
اقنى اجلى لفظيله روايت ايدوب يعنى انفى عالى وموزون اولمق اوزره نقل ايلدى بوندن
صكره ينه حاكم نيسابورى اسناد مذكورى روايت ايتدكده رسول اكرم صلى الله عليه وسلم
مهدينك مدت خلافت وعيش وحياتنه اشارت قصديله يد يسراى بيضالرنده واقع
بش عدد اصابع مباركه لرنى وصاغ الرنده انجق باش پرماغيله شهادت پرمقلرينى جوب
باقى اوچ عدد بنان شرف نشانلرينى عقد ايتمكله مبلغ عمر مهدينك يدى سنه اولديغنى بيان
بيوردیلر وحديث مذكورى وجه مشروح اوزره حاكم نقل ايتدكدنصكره ديديكه بو حديث
امام مسلمك شرطى اوزره واقع حديث صحيح اولوب لكن شيخين حديث مذكورى تخريج ايتمديلر
ديدى معلوم اوله كه رواة حديثدن عمران قطانك حديثيله احتجاجده ائمه اختلاف ايدوب
بعضيلرى قبول وبعضيلرى رد ايتديلر وامام بخارينك حديث مذكورى صحيحنده تخريجى اصل
اولمق اوزره واقع اولميوب بلكه طريق اقوى وسند اخر ايله روايت ايتدكدنصكره طريق مذكور
ايله روايتنى شاهد اولمق اوزره تخريج ايلدى ويحيى بن قطان عمراندن نقل حديث ايتميوب يحيى بن
معين بر دفعه قويدر كلدر وبر دفعه دخى عمران بر شى دكلدر ديدى وامام احمد بن حنبل
عمران حقنده حديثى احتجاجه صالح اولمق رجا اولنور ديدى يزيد بن زريع ديديكه عمران
فرقهٔ خوارجدن حروريه طائفه سندن اولوب اهل قبله اوزرينه سل سيف ايله خروجى
تجويز ايدردى امام نسائى حضرتلرى دخى عمران ضعيفدر ديدى ابو عبيد اجرى ديديكه
بن ابو داوده عمرانك حالندن سؤال ايتدم حسن بصرى اصحابندن در حقنده خبردن
غيرى نسنه ايشتمدم ديو جواب ويردى وينه ابو داوددن بر كره دخى عمرانك ذكرينى استماع
ايتدم حديثى ضعيفدر ديدى زيرا ابراهيم بن عبد الله بن حسن ايامنده سفك دماء
مسلمينى مشتمل بر فتواى شديده ايله افتا ايلدى ديو نقل ايلدى وينه خروج مهدى خصوصنده
امام ترمذى وابن ماجه حاكم نيسابورى ابو سعيد خدريدن بر حديث شريف تخريجنده محمدت
وفاق اولديلر كه طريق اسنادى زيد العمى دن اولدخى ابى الصديقه الناجيه دن انلر دخى ابى
سعيد خدريدن روايت ايلدى ابو سعيد خدرى ديديكه بن پيغمبر صلى الله عليه وسلم
زمان سعادتلرندن صكره مسلمين بيننده فتنه حدوثندن خوف ايدوب رسالت پناه صلى

علیه الاله حضرتلرندن سؤال ایتدکده بیوردیلرکه بندنصکره امتم ایچنده مهدینک خروجی
ایدوب بر روایتده بش و روایت اخریده یدی یاخود طقوز وقت معمر اولور دیو راوی
حدیث اولان زید شك و تردد اوزره روایت ایلدی زید وقتی مبهم و مجهول ذکر ایتمکله
تعیینندن سؤال ایندک سنه اولمق اوزره تصریح ایلدی دیدی بعده رسول اکرم صلی الله علیه
وسلم مهدینک جود و سخاسنی بیان کیا قنده بیوردیلرکه مهدیه بر رجل کلوب یا مهدی بکا
بر مقدار نسنه اعطا و احسان ایله دیدکده اول رجله کتیمه مکه قادر اولدیغی مرتبه آوج
آوج اقچه لر احسان ایدوب ثوبنه القا ایلر دیو بیوردیلر و حدیث مذکور وجه لخر ایله
دخی ابی سعید خدریدن نقل و روایت اولنمشدر ابن ماجه و حاکم روایتنده مشکات
صدر نبوتدن بو وجهله ثابتدرکه بنم امتم ایچنده مهدی ظهور ایدوب عمری قصیر اولورسه
یدی سنه طویل اولورسه طقوز سنه معمر اولوب زماننده امتم بر نعمت جلیله ایله تنعم
اولورلرکه قطعا سلفده مثلی مسموع اولمیه خصب و رخا بر حده بالغ اولورکه حبوب
و ذروع و فواکه و ثمار زیاده مبذول اولمغله بر کسنه قحط خوفیله نسنه ادخار ایتمیوب
اموال و ارزاق بالجمله یا بما لا اولمق مرتبه سنه واصل اوله بعض رجال الطلب و سؤاله قیام
ایدوب یا مهدی بکا بر مقدار مال احسان ایله دیدکده اول دخی طلب ایتدیککی نسنه یی اخذ
ایله دیو جواب ویرر حدیث مذکورك سلسلهٔ اسنادنده منتظم اولان رواتدن زید العمی
حقنده امام دار قطنی و یحیی بن معین و امام احمد بن حنبل حدیثی احتجاجه صالح اولمق
اوزره اتفاق ایدوب بلکه احمد بن حنبل زید یزید رقاشی و فضل بن عیسا نك فوقنده در
دیو زیاده ثنا ایتدیسه دخی ابو حاتم دیدیکه زید ضعیف اولمغله حدیثی کتابت اولنور لکن
احکام شرعیه ده احتجاجه صالح دکلدر دیدی وینه روایت اخراده یحیی بن معین دخی زید
لاشیء و ردو دفعهٔ اخراده حدیثی کتابت اولنور حال بو که ضعیفدر دیدی و ابو زرعه
زید العمی قوی دکلدر حدیثی ضعیف و واهیدر دیدی و ابو داود دیدیکه زید العمی ضعیف
دکلدر اندن شعبه تحدیث ایتدی دیو نقل ایلدی امام نسائی دخی زیدك ضعفنه ذاهب
اولدی ابن عدی دیدیکه زید روایت ایتدیکی احادیث و اندن روایت ایدن رجالك جملهسی
ضعفادندر دیدی مع هذا شعبه کبی امام صدوق و حافظ موثوق اندن حدیث نقل
ایلدی جائز درکه زید ضعیف اولمغله شعبه نك اندن حدیث نقلی ثابت اولمیه بعض ائمهٔ
حدیثدن منقولدرکه امام ترمذی انك تخریج ایتدیکی حدیث مذکوری امام مسلم حضرتلری
صحیحنده حضرت جابردن روایت ایتدیکی حدیثك تفسیری اوله مسلمك روایتی اوزره
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه بنم امتمك اخرنده بر خلیفه ظهور ایدرکه مالی
اوج ایله خلقه بخش ایدر قطعا عد و تعداد ایتمز یاخود حدیث ترمذی بینه صحیح مسلمده

ابی سعید خدریدن تخریج اولنان حدیث شریفك تفسیری اولهکه سزك خلفاکزدن بر خلیفه ظهور
ایتسه کرکدرکه مالی اوج ایله احسان ایدوب قطعا تعداد ایتمیه یاخود صحیح مسلمده طریق اخرا ایله
جابر و ابی سعید خدری رضی الله عنهمادن روایت اولنان حدیثك شرح و بیانی اولهکه اخر زمانده
بر خلیفه ظهور ایدوب مالی تقسیم ایتدکده عد ایتمیه اشبو حدیث مذکوری کرچه بعض ائمه وجه
مشروح اوزره ذکر اولنان احادیث مسلمك شرح و تفسیری اولمق اوزره ذکر اولندی لکن مسلمك
احادیثنده مهدینك ذکری مصرح اولمیوب و مهدیه مراد اولندیغنه دخی دلیل قائم اولمامغله
تفسیره حمل منظور فیه اولور وینه بو بابده حاکم عوف اعرابی طریقنده اولدخی ابی الصدیق
الناجیدن اولدخی ابی سعید خدریدن روایت ایتدیکی اوزره رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
حضرتلری بیوردیلرکه ساعت قائم اولمازاول وقتهدکه صحیفهٔ ارض ظلمات ظلم و سواد
جور و عدوان ایله ممتلی اولوب بعده بنم اهل بیتمدن بر رجل ظهور ایدرکه ساحهٔ غبرای نور
عدل ایله تنویر ایدر تکیم ظلم ایله مملو اولمشیدی دیو حدیث مذکوری حاکم تخریج ایتدکدنصکره
دیدیکه حدیث مذکور شیخین شرطلرینه موافق حدیث صحیحدر لکن صحیحینده انلر تخریج اولنان
احادیث ایتمشلردر وینه بو بابده تخریج اولنان احادیث نبویه نك بری دخی حاکمك روایت
ایتدیکی حدیثدرکه سلیمان بن عبید طریقندن تخریج ایتمشدر و سلیمان ابی الصدیق ناجیدن
اولدخی ابو سعید خدری رضی الله تعالی عنهدن روایت ایدوب امام محراب نبوت علیه افضل
التحیه حضرتلری بیورمشلردرکه بنم امتمك اخرنده مهدی خروج ایدوب انك زماننده جناب حق
ریاض ارضی باران رحمت ایله اسقا و انبات نبات ایتمکله خصب و رخا حاصل اولور و اصحاب
فقر و فاقه مهدینك غرقاب دریای احسانی اولوب زماننده مواشی کثیر و امت عظیم اولور
مدت خلافتی علی روایة یدی سنهیه و روایت اخریده سکز سنهیه بالغ اولدقدنصکره
قضای نحب و لقای رب ایله مشرف اولور حاکم حدیث شریفی روایت ایتدکدنصکره دیدیکه
حدیث صحیح الاسناددر لکن شیخین تخریج ایتمدیلر و روایت حدیثده سلیمان بن عبیدن
ائمهٔ کتب ستهنك بریسی دخی حدیث تخریج ایتمیوب لکن ابن حبان سلیمانی ثقات عدادنده
الحاق ایدوب شاننده بر فردك قدح و طعنتی مشعر کلمه لرینی دخی کورمدك دیدی بوندن
صکره حاکم ینه مهدی حقنده اسد بن موسی طریقندن بر حدیث دخی روایت ایتدیکه
اسد حماد مطر بن وراق ایله ابی هرون عبدیدن انلر دخی ابی الصدیق ناجیدن اولدخی
ابی سعید خدریدن ابی سعید دخی بالذات سرور عالم صلی الله علیه وسلمدن روایت
ایدوب سعادتله بیوردیلرکه بندنصکره صحیفهٔ زمین جور و ظلم ایله ممتلی اولدقده بنم
سلالهٔ زکیهمدن بر رجل خروج ایدوب یدی یاخود طقوز سنه خلافت ایلیوب بسیط
ارض ظلمات ظلم ایله مملو اولدیغی کبی اول خلیفه نك انوار عدل و داد ایله ممتلی اولور

حديث مذكوري نقل ايتدكدنصكره حاكم ديديكه بو حديث امام مسلم شرطى اوزره وارد حديث
صحيحدر و حاكمك حديث مسطورك مسلم شرطى اوزره ورودينه ادعاسى بونندن ناشيدركه
سلسلهٔ اسناده صحيح مسلم رجالندن حماد بن سلمه ايله شيخى مطر بن وراق ذكر ايلديلر
اما حمادك شيخ اخريكه ابو هرون عبديدر امام مسلم اندن حديث تخريج ايتمديكندن
ماعدا كذب ايله متهم زياده ضعيف اولديغى بين الائمه ثابتدر و لغله قدح و طعنى حقنده
وارد اولان اقوال اعلام افاضلى بسط و اطنابدن تحاشى اولنمق مناسب كوروالدى اما
حديث مذكورك سلسلهٔ اسنادنده مندرج و حماد بن سلمه دن راوى اسد بن موسى كه
اسد السنه عنوانيله معروفدر انك حقنده امام بخارى اكرچه مشهور الحديثدر روايت
ايدردى ديو ذكر ايدوب و انك روايتيله صحيحنده بعض احاديثك صحتنه استشهاد دخى
ايتديسه ده بر محلده ديديكه كرچه اسد ثقه در اكر فن حديثده تصنيفه تصدى ايتمامش
اولسه حقنده خبر محض ايدى ديو تكلم ايلدى وينه اسد بن موسى حقنده اعلام محدثيندن
ابو محمد بن حزم دخى تكلم ايدوب حديثى منكردر ديدى وينه بو بابده امام طبرانى معجم
اوسطنده كندينك راويسى اولان ابى واصلدن برحديث تخريج ايدوب ابو الواصل عبد الحميد
واصلدن اولدخى ابى الصديق ناجيدن ابى الصديق دخى قبيلهٔ بنى بهدله رجالندن بن بريد
سعيددن اولدخى ابى سعيد خدرى رضى الله عنه دن روايت ايدوب ديديكه رسول الله
صلى الله عليه وسلمدن اشتدم سعادتله بيوردلر ايديكه امتمدن بر رجل خروج ايدوب
بنم سنت سنيه مى اقامت ايدر حق سبحانه و تعالى حضرتلرى اول رجل ايچون سمادن
انزال مطر ايدوب ارض دخى اكا بركات ناميه سنى اخراج ايدر و معمورهٔ خالك سواد
ظلم ايله مملو ايكن انك زماننده نور عدل ايله تابناك اولوب يدى سنه امتمرحومه نك
اوزرينه والى عادل و بيت مقدسه نازل اولور ديو بيوردلر وينه امام طبرانى بو حديث
شريفى طريق مذكور ايله روايت ايتدكدنصكره ديديكه ذكر اولنان حديثى محدثيندن
برجماعت ابى الصديق ناجيدن روايت ايدوب روات دن برفرد ابى الصديق ايله ابو سعيد
خدرى ميانه راوى اخرى ادخال ايتميوب انجق ابو الوصل حسن بن يزيدى ادخال و توسيط
ايلدى و محدثيندن ابن ابى حاتم حسن بن يزيدى طريق اسناده ذكر ايدوب لكن حسننك
الحين بدنك ابى سعيد خدريدن اخذنى و ابى الصديق ناجيدن اندن حديث روايت
ايتديكنى حديث مذكور اسنادندن غيرى بر اسناددن غيرى بر اسناده بلمدى و اعلام
علماى اسماء رجالدن امام ذهبى نام تأليفنده حسن بن يزيد مجهولدر ديدى لكن ابن حبان
ثقات زمرهسنه الحاق ايلدى اما حديث مذكورك سلسلهٔ اسنادنده ابى الصديقدن روايت
ايدن ابو الواصلدن كرچه كتب ستّه اصحابى تخريج حديث ايتمديلر لكن ابن حبان ثقات

محدثيننك طبقهٔ ثانيه سى رجالندن عد ايتدكدنصكره ديديكه ابو الواصل حضرت انسدن
و شعبه و عتاب بن بشير اندن روايت ايتدى ديديلر وينه بو بابده ماجه كتاب سننده
عبد الله بن مسعود حضرتلرندن يزيد بن ابى زياد طريقندن برحديث تخريج ايلديكه بو طريق
ايله كه يزيد ابراهيم نخعى دن ابراهيم علقمه دن علقمه عبد الله بن مسعود رضى الله تعالى عنه دن
روايت ايدوب ابن مسعود ديديكه بر شمع بزم اداى رسالت عليه افضل التحيه حضرتلرينك
پروانه دار پيرامن انجمن صحبتلرنده دور و پرواز ايتديكمز اثناده ناكاه طلع البدر علينا
نحولسنجه شبان بنى هاشمدن برجماعت مجلس قدس نبوى يه اقبال و توجه ايلدى چشم
ملائك فريب نبوى بونلرى مشاهده ايديجك درحال نركس ديدهٔ مباركلرى شبنم اشكله
نمناك اولوب بشرهٔ بشارت سيمالرينك لونى متغير اولدى عبد الله بن مسعود ديركه بن دخى
تعجب كنان استكشاف حال القصد ايله اول راز دان نبوتدن سؤال ايدوب ديديكه يا رسول الله
بو اثناده نه حال واقع اولديكه وجه كريمكزده طبعمزى تكدير و تشويش ايدجك نسنه مشاهده
سندن منغك اولمز حضرت رسول عليه السلام همان جوابه مبادرت ايدوب بيوردلركه
بزكه معشر اهل بيتز جناب رب العالمين بزم ايچون عقبانى دنيا اوزرينه ايثار و اختيار
ايدوب بو عصابهٔ طاهره يه متاع قليل دنيا بدلى منافع جليلهٔ اخروى اعطا ايلدى و بندن
صكره بنم اهل بيتم نيجه مصائب و رزايايه مبتلا اولوب سندعز و حضوردن مضيق
ذل و هوانه طرد و ردّ اولنسه لركركدركه بو امرك استمرارى اول وقت ايله منتهى و اول زمان
منقضى اولاجقدركه جانب شرقدن بر كروه انبوه اعلام سيه قام ايله وارد اولوب حق
خلافتى طلب ايتسه لر كركدر ناس دخى سؤاللرينه مساعده ايتميوب محاربه يه مبادرت و نائل
فوز و ظفر و نصرت اولوب ناس دخى انلره متابعت ايله حق خلافتى تسليم ايتدكده بونلر قبول
ايتميوب بر رجل استخلاف ايتسه لر كركدركه اول خليفه منصوب دخى عالمه جور ايله مملو اولديغى
كبى آثار عدل ايله معمور ايدوب داردنيا ركز رايات امن و امان و مظهر لطف يزدان
اولور اكر سزدن بر كسنه بو وقت موعود و زمان معهوده يتشوب اول قومه بلوغ ممكن
اولورسه انلره ملحق اولمغه سعى بليغ ايدوب راه يخ الود اوزره مشى ايدرلرسه ده انلره وصوله
اقدام ايتسون ديو عبد الله بن مسعود تحديث و روايت ايلدى بو حديث اعلام محدثين ميانه سنده
حديث رايات ايله معروف و مشهور اولوب راويسى يزيد بن ابى زياد در و شعبه يزيد حقنده
ديديكه يزيد بن ابى زياد حضرت رسوله رفعله اسنادى ثابت اولميان حديثلرى رفع ايدر
پيغمبر عليه السلام ديدى ديو تصريح ايدردى و محمد بن فضيل دخى يزيد ائمهٔ شيعه نك
كبارندن ايدى كذلك امام احمد بن حنبل دخى بر دفعه يزيد حافظ دكلدر ديوب دفعه
اخراده ليس بذاك عنوانيله ذكر ايلدى عجلى ديديكه جائز الحديثدر لكن باالآخره ملقن

اولدی و ابو زرعه دیدیکه یزید نقل و روایتده رخاوت اوزره اولوب حدیثی کتابت اولنور لکن احتجاج اولنماز ابو حاتم دخی قوی دکلدر دیدی جوزجانیدن منقولدر که محدثیندن ایشتدم حدیثنی تضعیف ایدرلر دیدی ابو داود دیدیکه یزیدک حدیثنی ترک ایتمش کمسه بلمم غیریسی بکا احبدر دیدی ابن عدی دیدیکه یزید اهل کوفه‌نک شیعه‌سندن اولوب مع ضعفه حدیثی کتابت اولنور و امام مسلم اندن حدیث روایت ایتدیسه ده غیری رجالک روایتنه مقرونا نقل ایلدی **وبالجمله** اعلام اهل حدیثک اکثری یزیدک ضعفنه اتفاق ایتدکدنصکره ذکری سبق ایدن حدیث رایاتک تضعیفنی تصریح ایتدیلر وکیع بن الجراح ایله امام احمد بن حنبل حضرتلری حدیث رایات درجهٔ اعتباردن ساقطدر دیدیلر و ابو قدام دیدیکه ابو اسامه‌دن ایشتدم دیدیکه یزیدک ابراهیمدن نقل ایتدیکی رایات حدیثنک صحتی ایچون یمین قسامه کبی اللی کره خلف ایلسه تصدیق ایتمم دیدی زیرا حدیث مذکورده ابراهیمک نه علقمه‌نک نه عبدالله بن مسعودک مذهبلری یدر دیدی و امام عقیلی حدیث رایاتی ضعفاده ایراد ایدوب و امام ذهبی صحیح و ثابت دکلدر دیدی **وینه** ابن ماجه حضرت علی رضی الله عنه دن یاسین عجلی طریقندن برحدیث تخریج ایدوب یاسین ابراهیم بن محمد بن حنیفه‌دن ابراهیم دخی پدری محمددن اول دخی جد اکرمی حضرت علی رضی الله عنه دن تخریج ایدوب سلطان انبیا علیه افضل التحایا بیوردیلرکه مهدی بزم اهل بیتمزدندر حضرت باری عز شانه انی بر کیجه ده اصلاح ایدر یاسین عجلی حقنده یحیی بن معین لا بأس در دیدیسه ده امام بخاری حدیثنده نظر وار در دیدیکه بو لفظ ایسه بخاری اصطلاحنده راوینک کمال ضعفنه دلالت ایدر و ابن عدی کاملده و امام ذهبی میزانده بو حدیثی منکر اولمق اوزره روایت ایدوب انجق یاسینک نقلیله معروفدر دیدیلر وینه امام طبرانی معجم اوسطده حضرت علی رضی الله تعالی عنه دن بو حدیثی تخریج ایتدیکه امام علی کرم الله وجهه جناب رسالت پناهه دیدیکه یا رسول الله مهدی بزدنمیدر یا غیریلردنمیدر جوابنده بیوردیلرکه بلکه مهدی بزدندر دولت اسلامی جناب حق بزمله فتح ایتدیکی آخر زمانده ینه بزمله ختم ایدوب و عبادنی لوث شرکدن بزمله تخلیص و تطهیر ایدر و ابتدا بعثتده سباق اهل اسلام کفار و مشرکینک شرک و کفرده اصرارلری سببیله عداوت ظاهره‌لری ثابت ایکن بزم سوق و ارشادمزله قلبلری تألیف و توفیق اولندیغی کبی نهایت امرده دخی عداوت بیّنه ایله معادات اولان عبادلرینک قلوبنی ینه بزمله تألیف ایدر دیو بیوردیلر تکرار حضرت علی کرم الله وجهه بو وجهله سؤال ایتدیلرکه یا رسول الله مهدی ظهورنده دائرهٔ وجودده موجود اولان خلق مؤمنمیدر کافرمیدر مفتوندر و کافردر دیو ختم کلام دری النظام اولندی حدیث مذکوری جناب مرتضی رضی الله عنه دن روایت ایدن رجالک بری عبدالله بن لهیعه در که

290

بین المحدثین ضعف و اسنادایله معروف اولوب و سلسلهٔ اسناده منتظم اولان رواتک بری دخی عمرو بن جابر الحضرمیدرکه عبدالله بن لهیعه‌دن اضعفدر امام احمد بن حنبل دیدیکه عمرو بن جابردن قتی چوق منکر حدیث نقل اولنوب اسناد حدیثنی کوکی سمیه بالغ اولدی و امام نسائی دخی عمرو موثوق دکلدر دیدکدنصکره ابن لهیعه حقنده دخی دیدیکه عقلی ضعیف احمق و بلادت ایله معروف بر پیر ایدیکه حضرت علی حقنده حال الاحمد روپردهٔ سحابده مستور و محتجب دردیرایدی حتی بزمله بعض مجالسده همرازی صحبت اولدیغی اثناده چشم کج بینی بر سحابه مصادف اولوب باشنه امام علی سحابده مرور ایتدیکی کوردم دیو سویلردی **وینه** بو بابده امام طبرانی حضرت علیدن تخریج ایدوب جناب رسالت پناه صلی علیه الاله حضرتلری بیوردیلرکه آخر زمانده بر فتنه حادث اولورکه ناس اول فتنه‌ده ذهب معدنندن حاصل اولدیغی کبی حاصل اولوب بوته اضطرابده کوداخته و سوزان اولورلر زنهار سز اهل شامه علی العموم سب ایله وهن کشای شتم و لوم اولمکدن انلرک ایچنده ابدال موجوددر و تمادی فتنه ایله افتراق کلمه بر حده بالغ اولورکه اهل شام اوزرینه طرف سمادن بر سبب ارسال اولنوب جمعیتلری تفریق اولنمغه یوز طوتر رعب و هراس قلبلرینه اول مرتبه مستولی اولورکه انلر ایله دکولر مقاتله ایتسه‌لر غالب اولورلر **بو اثناده** بنم اهل بیتمدن برکسه خروج و ظهور ایدرکه رایات ظفر آیاتی اوج عدد اولوب تحت لواده تحزب و اجتماع ایدن عساکرک عددینی چوق تخمین ایدنلر اون بش بیک فرض ایدوب از تخمین ایدنلر اون ایکی بیک عسکر اولمق اوزره جزم ایدر و بونلرین علامات مشارینک امت اولور و اهل بیتمدن ظهور ایدن ذات یدی بلوک عسکره ملاقی اولورکه هر بلوک برلوا صاحبی اولور و هر لوانک تحتنده بر رجل طلب ملک و دولته قیام ایتمکله جناب منتقم جبار انلری قهر و تدمیر ایدوب ینه مسلمین میانی تألیف و قلبلرینی توفیق ایله رایلری متحد و حالکری منتظم اولور بو حدیثی حاکم مستدرکده ایراد ایدوب صحیح الاسناددر **لکن** بخاری و مسلم تخریج ایتمدیلر دیدی و حاکمک روایتنده ثم یظهر الهاشمی فیرد الله الناس الی الفتهم الی آخره کلامی ذکر اولنوب ظهور ایدن رجلی هاشمی عنوانیله روایت ایلدی و حاکمک طریق اسنادنده ابن لهیعه مذکور اولیوب ذکر ایتدیکی اوزره اسنادی صحیحدر **وینه** حاکم مستدرکده ابی الطفیلدن محمد بن حنفیه‌دن روایتی طریقیله حضرت علی کرم الله وجهه‌دن برحدیث تخریج ایدوب محمد بن حنفیه دیدیکه بز امام علینک مجلس عالیلرنده حاضر ایدک امامدن بر رجل مهدینک وقت ظهورندن سؤال ایلدی حضرت علی بونک زمانی بعیددر دیوب **بعده** یدی عدد برمقلرینی عقد ایتدیلر بعده بیوردیلرکه مهدی آخر زمانده خروج ایدوب خلق اصحاب جور و فسادین تقدیسنده استغاثه طریقیله الله

الله دیدکلری زماننده ظهور ایدوب وجناب حق مهدی یه تأیید ایتمکله خلق اطراف‌دن بولوت
پاره‌لری کبی اطرافنه جمع اولوب قلوب ناسی جمع وتألیف ایدوب ومهدینک عسکرینه برفردک
خزینه‌سی محزونه وخیمه براحدک سرویله مسرور اولورلر ومهدینک عسکری سلطان انبیا
ایله بدر غزاسنه حاضر اولان اصحاب عددی مقداری وعهدینی اسرائیلده طالوت ایله
نهری عبور ایدن رجال عددی اولورکه نه سلف بونلری سبق ایدوب ونه خلف انلره لاحق
اولور روایت حدیثده ابو الطفیلدن منقولدرکه محمد بن حنفیه حضرتلری مهدی‌یی
کورمک مراد ایدر میسن دیو بکا سؤال ایدوب بن دخی نعم مراد ایدرم دیو جواب ویردکده
بکا دیدیکه مکه مکرمه‌ده اشبو ایکی احشبک میاننده خروج ایدر بن دخی خلف الله العلی
الاعلی ایدوب ختام حیاتمه دک ذکر اولنان موضعدن منفک اولمامق اوزره عزم ایلدکده
عاقبت ابو الطفیل ینه مکه مکرمه‌ده اقامت ایدوب انده وفات ایلدی رضوان الله علیهم
اجمعین حاکم دیدیکه بو حدیث شیخینک شرطلرینه موافق اولوب اسنادی صحیحدر لکن
شرط بخاری‌یه موافقت خصوصنده حاکمک رأیی صحیح اولمیوب بلکه انجق حدیث
مذکورک اسنادی مسلم شرطی اوزره واقعدر زیرا اسناد مذکورده عمار وهنی ایله
یونس بن اسحق نام ایکی راوی موجوددرکه امام بخاری حضرتلری قطعا انلردن حدیث
تخریج وروایت ایلمدی وکذلک اسناد مذکورده عمرو بن محمد موجود اولوب امام بخاری
انلردن حدیث تخریج ایتدیسه‌ده احتجاج ایتمیوب بلکه استشهاد طریقیله ایتمشدر مع
هذا عمار وهنینک تشیعی دخی بین الاعلام شایع اولوب احمد بن حنبل ابن معین
ابو حاتم نسائی وانلردن غیری ائمه حدیث انی توثیق ایتدیلر ایسه‌ده علی بن مدنی
سفیاندن نقل ایتدیکی اوزره بشر بن مروان عمارک تشیعی سببیله اوکجه سنی قطع ایتمشدر
وینه بو بابده ابن ماجه سعد بن عبد الحمید بن جعفردن سعد دخی علی بن زیاد یمانیدن
اول دخی عکرمه بن عماردن اول دخی اسحق بن عبد اللهدن اسحق دخی حضرت انس رضی الله
عنه‌دن بر حدیث تخریج ایلدی سادیه باب اقدس حضرت انس بیوردیلرکه بن بالذات
جناب رسالت پناهدن اشتدم سعادتله بیوردیلرکه بزکه عبد المطلب اولادلری اهل
جنتک سیدلری اولشندر بن وحمزه وعلی وجعفر وحسن وحسین ومهدی بوزمره
علیه‌دن اولدوغمز ثابت ومحققدر دیو بو حدیث مذکورک اسناد مسطوری ایله ابن ماجه
روایت ایلدی رواة حدیثده عکرمه بن عماردن امام مسلم حدیث تخریج ایتدیسه‌ده منفردا
واستقلالا ایتمیوب بلکه متابعت طریقیله ایتمشدر واعلام محدثینک بعضیلری عکرمه موثقدر
دیو تصریح ایتدیسه دخی بعضیلری تضعیف ایلدی ابو حاتم رازی عکرمه حقنده تدلیسده
دیو شهادت ایدوب نقل وروایتنده سماعی تصریح ایتمدکجه روایتی مقبول اولمز وینه سلک

اسناده منتظم اولان رواتدن علی بن زیاد حقنده وامام ذهبی میزان نام تألیفنده شخص
مجهولدر دیو طعن ایتدکدنصکره اسم مذکورده صواب عبد الله بن زیاددر دیدیکینه
رجال اسناددن سعید بن عبد الحمیدی یعقوب بن شیبه توثیق وتعدیل ایتدیسه دخی
یحیی بن معین روایتنده باس یوقدر دیو ضعفنه اشارت ایلدی ودخی سعد بعض
مسائلده افتا ایدوب خطا ایتمکله سفیان ثوری واقف اولدقده حقنده تکلم ایتدیکنی
علماء اسناد ذکر ایتدیلر وابن حبان دخی سعدک خبط وخطاسی غالب وفاحش اولمغله
نقل وروایتیله احتجاج اولنماز دیدی امام احمد بن حنبل دیدیکه سعد بن عبد الحمید
امام مالک حضرتلرینک کتب ومصنفاتنی عرض طریقیله کندیدن استماع ایتدم دیو
ادعا ایتمش مع هذا ناس سعدک سماعنی انکار ایدوب دیدیلرکه بغدادده ساکن اولوب
حج ایتمدیکی حرمینده مالکدن استماع ایلیه دیو مدعاسنی تکذیب ایتدیلر امام ذهبی سعد
حقنده دیدیکه سعد اولرجالدندرکه شانلرنده ناسک تکلمنی قدح موجب کلدر
وینه بو بابده حاکم نیسابوری تسدرکنده مجاهددن عبد الله بن عباس رضی الله عنهما اوزرینه
موقوف اولمق طریقیله بو حدیثی تخریج ایدوب مجاهد دیدیکه بکا عبد الله بن عباس خطاب
ایدوب بیوردیلرکه یا مجاهد بزم سنک اهل بیت نبوت مثلی ذات اولدیغنی استماع ایتمسم
اشبو نقل ایده‌جکم حدیثی سکا تحدیث ایتمز ایدم مجاهد دخی عبد الله بن عباسه دیدیکه
بو متن سربسته میانمزده محفوظ ومسطور قالوب کیمسه کورمیکک رجالک برینه ذکر ایتمم دیو
تعهد ایتدکده عبد الله بن عباس بیوردیلرکه بزم سلالهٔ علیه‌مزدن واهل بیت نبوتدن
دورت نفر کیمسنه ظهور ایده‌جکدرکه بری سفاح بری منصور بری منذر بری مهدیدر بونده
ینه مجاهد عبد الله بن عباسه بو دورت نفر کیمسنه‌نک حال وشاننی بزه بیان ایله دیدکده
عبد الله بن عباس بیوردیلرکه اما سفاح اعوان وانصارینی قتل ایدوب اعداسنه عفو
ایله معامله ایده‌جکدر اما منذر حقنده مجاهد عبد الله بن عباسدن ظن غالب ایله نقل
ایدرکه منذر خلقه اموال کثیره بخشش ایدوب ویردیکی مالک باننده وقع واعتبار ایتمیوب
اولدیغندن ماعدا کندویه عائد اولان حقنده دخی اقل قلیل ایله قناعت ایدر اما منصور
اعداسنه غالب اولوب رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه احسان اولنان فتح
وظفرک نصفی اکا احسان اولنور شویله‌که سطوت قاهرهٔ نبویه‌دن ایکی ایلق مسافه
بعید اولان اعدای خاسرین خوف وخشیت ایدوب منصورک هیبت ومهابتی بر شهر
مسافه‌ده ساکن اولان اعداسنه تأثیر ایتمکله قلبلری رعب وهراس ایله مملو اولورلر اما مهدی
ظهورنده روی ارض جور وظلم ایله مملو ایکن نور عدل ایله منور اولوب بهایم وانعام
سباع ووحوشدن امین وسالم واعماق زمین وفصول ارضده مخزون ومدفون اولان

ستون وعمود امثالیلنه وسیم ظاهر اولور دیو حضرت عباس ختم کلام ایلدی حاکم دیدیکه
بو حدیث صحیح الاسناددر لکن شیخین صحیحلرنده تخریج ایتمدیلر لکن بو حدیثی اسمعیل
بن ابراهیم بن مهاجر باباسی ابراهیمدن امام مسلم حدیث روایت ایتدیسه ده اکثر علما
ضعیف اولدیغی اوزره اتفاق ایتدیلر وینه بو بابده تخریج اولنان احادیثدن بری دخی ابن
ماجه نک ثوباندن روایت ایتدیکی حدیثدر که پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که
اصحابم امتم سیزک کنز وخزینه کز قتنده اوچ نفر کیمسنه مقاتله ایدرلر که جملهسی خلیفهسی
اولادی اولوب لکن بریسی سریر خلافته نائل اولماز بعده جانب شرقدن اعلام سیه فام
ایله بر قوم ظهور ایدر که سزنله اول قدر مقاتله ایده جکلر که سلفده مثلی سبق ایتمش دکل
ینه ثوبان حضرتلرندن مرویدر که بوندن صکره رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری
بر شیء دخی ذکر ایتدیکه لکن حفظ ایتمدم بعده بیوردیلر که اول شخص مذکوری معاینه
ایتدیکزده ثلج اوزرینه مشی ایدرسه ده خی بیعت وانابته مبادرت ایدک زیرا اول شخص الله
تعالی نک خلیفهسی مهدیدر دیو بیوردیلر بو حدیثک رجالی دخی احادیث صحیحه نقل ایدن
موثوق راویلردر انجق حدیث مذکورک رجالندن ابو قلابة الجرمی حقنده امام ذهبی
تدلیس ایدر دیو تضعیف ایلدی وکذلک سلک رواته سفیان ثوری دخی منسلک تدلیس ایله
مشهور اولوب ابو قلابه وسفیانک هر بری حدیث مذکوری عنعنه ایله نقل ایدوب سماعی
تصریح ایتمدیکلریله مقبول اولماز وکذلک اسنادده عبد الرزاق بن همام دخی تشیع ایله
مشهور اولوب واخر عمرنده عمی طاری اولمغله کلامی خبط وخطا ایله مخلوط اولدی ابن عدی
عبد الرزاق حقنده دیدیکه فضائل اعماله متعلق نیجه احادیث نقل ایدوب سائر ثقات
اکا موافقت ایتموب تشیعه دخی نسبت ایتدیلر وینه ابن ماجه ابن لهیعهدن اول دخی
ابی زرعهدن ابی زرعه عمرو بن جابر الحضرمیدن اول دخی عبد الله بن حارث بن جزء بکدن
اول دخی صدر دیوان نبوت علیه افضل التحیه حضرتلرندن روایت ایدوب سعادتله
بیوردیلر که جانب شرقدن بر قوم خروج ایدوب مهدینک خلافت وسلطنتنی تمهید ایدرلر
امام طبرانی قولی اوزره ابن لهیعه بو حدیثک روایتنده تفرد ایدوب وینه طبرانینک
معجم اوسطنده حضرت علیدن تخریج ایتدیکی حدیثده دخی ابن لهیعه راوی اولمغله
ضعفی بوندن اقدم نقل اولنمشیدی کذلک ابن لهیعه نک شیخی عمرو بن جابر دخی ابن لهیعهدن
اضعف اولدیغی اعلام محدثین قتنده ثابتدر وینه بو بابده بزار مسندنده وامام طبرانی معجم
اوسطنده بر حدیث تخریج ایدوب طبرانی ابی هریرهدن بو وجهله روایت ایتدیکی رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیوردیلر بنم امتمده مهدی ظهور ایدوب اکر عمری قصیر اولور ایسه یدی
سنه واکر معمر اولور ایسه سکز سنه والا البته دخی طقوز سنه یه بالغ اولور وزماننده

اولوب دخی زیاده

بمرتبه خصب ورخا حاصل اولور که امتم مثلی سبق ایتمش نعم کثیره ایله متنعم اولوب جناب
حق انزال قطرات وامطار رحمت ایله زمینی اسقا واحیا ایدوب کثرت عشب ونبات ایله
خلق مغتنم اولوب وکنوز ودفاین وجه ارضده اخراج اولنوب میزان اعتبارده خاک ایله
یکسان اولور ومهدی کمال جود وسخا ایله موصوف اولمغله کندیدن بر نسنه طلب اولندقده
بذل وعطا ایدر حدیث مذکورک مخرجلری اولان امام طبرانی ایله بزار دیدیلر که بو حدیثک
تخریجنده محمد بن مروان عجلی منفرد اولدی لکن بزار طبرانینک کلامی اوزرینه زیاده
ایدوب محمد بن مروان بو حدیثی روایتده بر فردک متابعتی معلوم دکلدر دیدیکه ومحمد بن
مروانی ابو داود توثیق ایدوب ابن حبان دخی ثقات عدولدن عد ایلیوب یحیا بن معین
بر دفعه حدیثی صالحدر وبر دفعه دخی حقنده لیس به بأس دیدیسه ده بونک کلاملری
مختلف اولمغله فی الجمله حقنده اختلاف اولمش اولور وابو زرعه دخی مروان حقنده
بنم قتمده بلیغ معتبر دکلدر دیدی عبد الله بن احمد حنبلی دیدیکه محمد بن مروان عجلی نک
بعض احادیث تحدیث ایتدیکنی مشاهده ایتدم عمدا ترک ایدوب حدیثنی کتب واملا
ایتمدم لکن بعض اصحابمز ابن مروانک حدیثنی کتب ایتدی دیدی عبد الله نک بو کلامندن
ابن مروانی تضعیف ایتمک فهم اولنور ودخی بو بابده ابو یعلی الموصلی حضرت ابی هریرهدن
بر حدیث روایت ایدوب ابو هریره رضی الله تعالی عنه دیدیکه بنم خلیل وصدیقم ابو القاسم
صلی الله علیه وسلم بکا خطاب ایدوب بیوردیلر که ساعت قائم اولمازدن اول وقتده دکه
بنم اهل بیتمدن بر رجل امتم اوزرینه خروج ایدوب باطلدن عدول وحقه رجوع ایدنجه
انلری ضرب ایدر بعده حضرت ابی هریره رسول اکرمدن اول رجل هاشمینک مدت خلافتنی
سؤال ایدوب ملکی نه مقدار اولور دیدکده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری
دخی بش وایکی اولور دیو جواب ویردیلر جواب نبویده عدد مذکور شهر وسنه متبین
ومتعین اولیوب ابهام واجمالدن خالی اولمغله تکرار حضرت ابی هریره اعاده سؤال
ایله استکشاف حالی ایدوب یا رسول الله بش وایکی عدد ایله مراد شهر یخود سنه دردیدکده
اول کاشف اسرار کبریا علیه افضل التحایا بلمم یا ابا هریره دیو تعیین عدد ایتمدیلر حدیث
مذکورک سندنده بشیر بن نهیک نام سلک رواته منسلک اولوب حقنده ابو حاتم حدیثی
ایله احتجاج اولنماز دیدی ایسه ده امام بخاری ومسلم حضرتلری بشیردن حدیث تخریج
وقولیله احتجاج ایدوب سائر ناس دخی توثیق ایتمکله ابو حاتمک قولنه التفات
ایتمدیلر لکن حدیث مذکور طریق اسنادنده زمرهٔ رواتدن مرجا بن رجا یشکری موجود
اولوب شاننده اختلاف اولنمشدر ابو زرعه مرجانک موثوق اولمسنه ذاهب یحیا بن معین
ضعیفدر دیدی وابو داود حدیثی ضعیفدر دیدکدن صکره بر دفعه دخی احتجاجه

صالحدن دیدی و امام بخاری حضرتلری صحیحنده تعلیق طریقیله فرجان بر حدیث تخریج
ایلدی وبنه بو بابده ابوبکر بزاز مسندنده و امام طبرانی معجم کبیر و معجم اوسطنده قرّه بن
ایاسدن بر حدیث تخریج ایدوب رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر بندن صکره
روی ارض ظلمات جور و ظلم ایله ممتلی اولور تجی بو حال واقع اوله الله تعالی بنم اهل
بیتمدن بر رجل بعث ایدر که کندی اسمی بنم اسمیمه پدری اسمی والدم اسمنه مطابق
اولوب عالم جور و ظلم ایله ممتلی اولدیغی کبی اول رجلک حسن تدبیری ایله نور عدل
ایله منور اولور و زماننده خصب و رخا بر حدّه بالغ اولور که سما امطارندن ارض
نباتندن بر شی منع ایتمیوب امتلا ارکاننده یدی و یا خود سکز یا طقوز سنه مکث ایدر و
بو حدیثک دخی سلک رواتنده داود بن محبّر بن محذم باباسی محبّردن روایت ایدوب ایکیسی
دخی غایت ضعیف راویلردن وبنه بو بابده امام طبرانی معجم اوسطنده ام حبیبه حضرتلرندن
بر حدیث تخریج ایدوب ام حبیبه دخی جناب رسالت پناهدن روایت ایدر که بن سلطان
انبیا علیه افضل التحایا حضرتلرندن اشتدم بیوردیلر که جانب شرقدن بر قوم خروج
ایدوب بیت الحرامده بر رجلی طلب ایدرلر سیر و سفرلری بریه و بادیه یه منتهی اولدقده بونلرک
امر حق ایله ارض خسف ایدوب قوم مزبوردن تخلف ایدن طائفه بونلره ملحق اولدقده
عذاب خسف ایله انلر دخی متخسف اولورلر بعده ام حبیبه حضرتلری جبر و اکراه ایله
اخراج اولنان قومک حالندن سؤال ایتدکده خواجۀ هر دو سرا علیه افضل التحایا
حضرتلری بیوردیلر که ناسه اصابت ایدن رنج و عنا انلره دخی اصابت ایدوب بعده یوم میعادده
هر کس قصد و نیتی اوزره معامله و مجازات اولنور حدیث مذکورک رواتنده سلمه بن
الابرش ضعیف اولوب و محمد بن اسحق مدلس و مضعف اولمغله سماعی تصریح ایتمکین قولی
مقبول دکلدر وبنه بو بابده امام طبرانی معجم اوسطنده طلحه بن عمردن بو حدیثی تخریج ایدوب
طلحه دیدیکه افتاب مشرق رسالت علیه افضل التحیه حضرتلری مهاجرین و انصاردن
بر گروه پرشکوه ایله انجمن پیرای صحبت اولوب علی بن ابی طالب جانب یسارلرنده و حضرت
عباس جنب یمینلرنده حاضر ایدیلر ناگاه حضرت عباس ایله انصاردن بر کسنه بر خصوصده
منازعه و مباحثه ایدوب رجل انصاری حضرت عباسه عنف و غلظت ایله معامله
ایتدکده حضرت نبی شفیق حضرت عباسک و حضرت علینک الرینی اخذ ایدوب بیوردیلر که
شونک صلبندن بر شخص ظهور ایلیوب صحیفۀ جهانی ظلم و جور ایله مملو ایدر و بونک
نسلندن دخی بر شخص خروج و وجه ارضی انوار عدل ایله منور ایدر اصحاب و امتمدن
اول وقته واصل اولوب اول وقعه یی مشاهده ایدن کسنه لر تمیمی الاصل بر شجیع و بهادر
شخصک سایۀ لوای ظفر التوانه جمع اولسونلر که جانب شرقدن خروج ایدوب مهدینک

علمداری اولور دیو بیوردیلر بو حدیثک دخی رواتنده عبدالله بن عمر العمری و عبدالله بن
لهیعه ضعیف اولوب نقل و روایتلری درجۀ اعتباردن ساقطدر وبنه امام طبرانی
معجم اوسطنده طلحه بن عبداللهدن انلر دخی جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن
بر حدیث روایت ایدوب مشکات صدر نبوتدن شرف بروز و صدور اولدیکه بندن صکره وجه
ارضده بر فتنۀ عظیمه حادث اولا که بر طرفک محذوری مندفع اولدقده طرف اخردن ینه
نائرۀ فساد مشتعل اولوب عاقبت طرف سمادن سزک امیرکز فلان کسنه در دیو بر منادی
ندا ایدر بو حدیثده مثنی بن صباح نام بر ضعیف راوی اولوب و حدیثده مهدینک ذکری
تصریح اولنمیوب بلکه لاجل الاستیناس مهدینک احوالنده دائر ابواب و تراجمده ذکر اولنمشدر
اشبو محله کلنجه ذکر اولنان احادیث و اثار مهدینک حال و شاننه و اخر زماننده خروج و
ظهورینه متعلق احادیث شریفه نک مجموعی اولوب معلوم و مشهودکز اولدیغی احادیث
مذکوره دن طعن و جرحدن سالم اقل قلیل اولدیغی ظاهردر [illegible] علمانک بعضیلری
دخی مهدینک خروجنی انکار ایدوب انلر دخی بعض اثار ایله تمسک ایتدیلر انجمله محمد بن
خالد الجندی ابان بن صالحدن اول دخی ابن عیاشدن ابو عیاش دخی حسن بصریدن
حسن دخی انس بن مالکدن حضرت انس دخی پیغمبر علیه الصلوة والسلامدن بو حدیث
شریفی روایت ایدوب سلطان ملائکه سپاه صلی علیه الاله بیوردیلر که اخر زمانده ظهوری
موجود و منتظر اولان مهدی انجق عیسی بن مریم علیهما السلام اولوب حضرت عیسادن
غیری مهدی اولمدوغنی بیان بیورلدی حدیث مذکورک رواتنده محمد بن خالد حقنده یحیی بن
معین موثوق و معتمد اولمق اوزره شهادت ایدوب لکن امام بیهقی حدیث مذکوری نقلده
محمد بن خالد متفرددر انندن غیری کسنه دن مروی دکلدر دیدی حاکم نیسابوری دیدیکه
محمد بن خالد بر مجهول شخص اولدیغندن ماعدا حدیث مذکورک نقل اولنان اسنادنده
اختلاف اولنوب بعض علمای حدیث حدیث مذکورک سلسلۀ اسنادنی محمد بن خالددن
حضرت انسه منتهی اولنجه طریق مذکور ایله تخریج ایتدیکنی محمد بن خالددن وجه مسطور
اوزره تخریج ایتمیوب محمد ابان بن صالحدن اول دخی حسن بصریدن حسن بصری دخی پیغمبر
علیه السلامدن علی وجه الارسال نقل و تحدیث ایلدی امام بیهقی دیدیکه محمد بن خالد بو حدیثده
منفرد اولمغله روایت اکا راجع و منحصر اولوب و ابانک اتاندن روایتی مجهول اولدیغی کبی
ابانک ابن عیاشدن روایتی دخی متروک اولدیغندن ماعدا حسن بصرینک جناب رسالتدن
بناء تحدیثی دخی منقطع اولمغله حدیث مذکور ضعیف و مضطرب اولور و بعضیلرک
دخی بو حدیث ایله احتجاجی رد یاخود مهدینک وجودی حقنده نقل اولنان احادیث
ایله ما بیننی جمع ایچون دیدیلر که حدیثده وارد اولان لفظ مهدی ایله مراد کهواره سنده معنا

اولان مهد طفالده نسبت اولوب وقت صباده تکلم ایدن طفل صغیر انجق حضرت عیسی در دیو بو حدیثی تأویل ایتدیلر لکن اطفالدن نطق وتکلم وقوعی حضرت عیسایه مخصوص اولمیوب بنی اسرائیلدن جریج حکایه‌سنده ذکر اولنان طفلك وحضرت یوسفك تبرئه ساحهٔ ذمتی ایچون شهادت ایدن صغیرك نطق وتکلمی بعض اقوالده ثابت اولمغله حدیث مذکور ایچون ذکر اولنان تأویل صحیح اولمیان اما مهدی خصوصنده طائفهٔ صوفیه‌نك متقدمینی برشیئه تعرض ایتمیوب بلکه انلرك کلامی تزکیهٔ نفس ومجاهدهٔ اعماله مقصور وانلردن حاصل اولان وجد وذوقه مقصور در وطوائف شیعه‌دن امامیه ورافضیه کلام بی طائللری دخی حضرت امام علینك تفضیلنه ومنصب امامته کمال استحقاقنه دائر اولوب وسلطان انبیا علیه افضل التحایا حضرتلرندن امامت علی خصوصنده وصیت ادعاسنه وشیخین مکرمین حضراتندن تبریلرینه مقصور اولدیغی فصول سابقه ضمننده ذکر وتمهید اولنمش ایدی متقدمین صوفیه وقدمای شیعه‌دن صکره روافض بیاننده امام معصومه تحول حادث اولوب مذاهب باطله وعقاید عاطله لرینی بیان سیاقنده تصانیف عدیده تحریر ایتدیلر بعده شعب شیعه‌دن ملاحدهٔ اسماعیلیه ظهور ایدوب انواع حلولدن برنوع له حاشا امام معصوملك الوهیتنی دخی دعوا ایتدیلر غلات باطنیهٔ شیعه‌نك بعضیلری دخی تناسخ طریقیله یاعون حقیقی ایله ائمه‌دن وفات ایدنلرك رجعتنی ادعا ایتدیلر بعضیلری دخی قطعا موتی ثابت اولان بعض ائمه‌نك حیات واحتجابنه ذاهب اولوب ظهورینه منتظر اولدیلر بعضیلری ذکر اولنان احادیث مهدی ایله استدلال ایدوب امام خلافتك اهل بیته عود ورجوعنه ذاهب اولدیلر بوندن صکره صوفیه‌نك متأخرینی ورأی حجاب حسده واقع مرتبه کشفه متعلق کلام حادث اولوب انلردن قوم کثیر حلول ووحدته دائر کلمات الحتر ایتملریله ائمه‌نك الوهیتنه یا اله العالمینك انلره حلولنه ذاهب اولان طائفهٔ امامیه وروافضیه مشارکت ایتدیلر وقطب وابدالك وجودینه وعالمده حکم وتصرفلرینه قائل اولوب اهل رفضك امام ونقبا حقنده سلوك ایتدکلری مسلکه مائل وامر دیاننده انلرك مذهبلریله عمله متوغل اولدیلر حتی لباس خرقه خصوصنده استنادلری بو وجهله درکه حضرت علی کرم الله وجهه جنابنه حسن بصری دست داده انابت اولوب التزام طریقت ایله عهد وبیعت ایتدکده حضرت امام حسن بصری‌یه الباس خرقه ایدوب وحسن بصریدن وسایط عدیده ایله لبس خرقه واخذ طریقت خصوصی جنید بغدادی‌یه واصل وانده شیوخ طریقه متواصل اولدیکه بو نقل وادعا ایتدیلر لکن نقل مذکورك حضرت علیدن صحت ورودی وجه صحیح وسند وثیق ایله ثابت اولمدیغندن ماعدا طریقت علیه صوفیه حضرت امامه مخصوص ومقصور اولمیوب

بلکه طریق دینده عامهٔ اصحاب مساویة الاقدام اولدیغی ثابت وظاهر در بو تقدیرجه طائفهٔ صوفیه‌نك سند طریقنی حضرت علی‌یه تخصیص ایدوب سائر هدات دین اولان اصحاب سید المرسلیندن اغماض عین ایتملرنده تشیعکدن بو رایحهٔ قویه شمم اولنوب بو خصوص ایله سائر مشرب ومذهبلرنده سلك تشیعه دخول وانسلاکلری فهم اولنور ومهدی هاشمی خصوصنده غلات روافضدن اسماعیلیه ومتأخرین صوفیه‌نك کتب وتألیفلری بعض اقوال ضعیفه ایله مملو اولوب بعضیلری بعضیلرینه اداوالقا وبطون صحایف واوراق کتب واملا ایتدیلر لکن جمله تقریر وتحریرلری اصول واهیه اوزرینه مبنی اولوب مسلك ومذهبلری سند سدید ایله ثابت دکلدر ومتأخرینك بعضیلری دخی مهدی خصوصنده وقت وزمانینی تعیینده منجمینك قرانات نجوم ایچون بسط ایتدکلری احکام ایله استدلال ایتدیلر که کتب ملاحمده مسطور اولدیغی اوزره فتن وحروبه دائر کلام مقولهسندندر اولوب فصل ایتدن تفصیل مقاله ایله رد وابطالی عن قریب ذکر وبیان اولنور واشبو متصوفه متأخریندن مهدی فاطمی خصوصنده بسط مقال ایدن رجالك بری محی الدین بن عربی حاتمی درکه عنقای مغرب نام تألیفنده بری دخی ابن قسی درکه کتاب خلع النعلین ده بو خصوصه دائر کلمات کثیره ذکر ایتدیلر وبینه بو زمره‌دن عبد الحق بن سبعین ایله محی الدین تلمیذی اولوندن شارح کتاب خلع النعلین ابن ابی واطیل درکه بونلرك شان مهدیده اکثر کلماتی رموز والغاز واشارات وامثال مقوله‌سندن اولوب کاهیجه دخی کندیلری یاخود کلاملرینك شرح وتأویلنه تصدی ایدن رجالك تصریحه سلوك ایتدیلر وبونلرك شان مهدیده ابن ابی واطیل ذکر ایتدیکی اوزره خلاصهٔ کلام وحاصل مقاللری بودرکه ظلمات کفر وضلال ایله ساحهٔ عالم تیره وتار ایکن نور ساطع الظهور محمدی لامع اولوب ساحهٔ ساهرهٔ غبرا تباشیر صبح بعثت ایله روشن وتابان اولدی وقت دعوت وزمان بعثت اکمال دین حق ایله ختام بولدقده خلفای راشدین کرسی نشین خلافت اولوب اقامت مراسم دینیه‌ده ظاهرا وباطنا امام انبیا علیه افضل التحایایه اقتدا واقتفا ایتدیلر بعد برهة من الزمان طی طومار خلافت اولنوب مراسم ملك ودولته منقلب اولمغین غلبهٔ نفس وهوا ایله جبابرهٔ ملوك کریوهٔ جور وجبره سلوك ایدوب وقت بعثتدن مقدم واقع اولان حالته عودت ورجعت ایلدی وتناکه دائره وجودده مشهود ومعهود اولدیغی اوزره هر امرك اصله عود ورجوعی مقتضای سنت الهیه موافق عادت ربانیه اولوب کل یوم هو فی شان نص مفادی اوزره مظاهر اکوانده تجلیات اسمانیه ایله اطوار کونك تجدد وانقلابی متقرر اولدیسه بینه منصب نبوت رتبه‌ولایت ایله احیا اولنوب بعده وضع خلافت ایله مراسم دین وشریعت حفظ وابقا مقتضای حکمت بالغهٔ صمدانیه اولدی وبعده عالمده جور وفساد غالب اولمغله دجال ظهور ایدوب وقت بعثت

مانع خلافت

وعهد رسالتدن مقدم وقوع بولان حالت اولى عودت وايين كفر وضلالت رجعت
ايدهجك يوم مهدينك ظهورينه بو وجهله استدلال ايتديلر واشبو صوفيه نك متأخرينى
كلام مذكور ايله مرتبهٔ نبوته بعده رتبهٔ خلافته بعده طور ملكه اشارت ايدوب دائرهٔ وجود اوج
مرتبه ايله دورنى تكميل ايتدكدنصكره ينه مبدأدن منتهايه مراتب مذكوره ايله سير وحركت
ايدر ديديلر شويله كه ابتدا منصب نبوت مقابلى اهل بيت رسالتدن مهدينك ظهور ايدوب
انك رتبهٔ ولايتى نبوت مقامنه قائم اولمغله احياىء اسم دين ايله دفع مظالم ايدر بعده
خلفاىء مهدى جهانيار كزين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين مسكنت سالك اولوب
ابقاىء اسم عدل وداد ودفع ظلم وبيداد ايدرلر وخلفاىء مهديدنصكره خروج دجال
ايله شر وفساد ظهورندن كنايه ايدوب قبل النبوه جارى اولان آيين كفر وضلال عودت
ايدر ديو رتبهٔ نبوتده مرعى اولان اوج مرتبهيى ولايت مهديهده دخى على الترتيب اعتبار ايتديلر
بوندنصكره ينه متأخرين صوفيه ديديلر كه امر خلافت اجماع قطعى ايله قريشك حق
شرعيلرى اولوب وحكم مذكورك اصل واساسى بركون متبين ومحكم در كه علم دينده
راجح اولان رجالك رد وانكارى ايله وزوالدن مصون اولمغله واجبدر كه خلافت
نبويه قبيلهٔ قريشدن پيغمبر عليه السلام قرب نسب ايله اخص واقرب اولان رجاله
مخصوص اولوب عترت طاهرهٔ ظاهرهدن بنى عبد المطلب يا خود ورثهٔ حقيقت محمديهدن
بر ذاته تخصيص اولنه كه فضل وحسب قرب نسب مقامنه قائم اولمغله فى الحقيقه
كشينك حضور وغيابنده رضاسى اوزره حركت وعتبهٔ عز واجلالنه ملازمت ايدنلر
كمسه زمرهٔ آلدن معدود در ودخى محى الدين بن عربى عنقاىء مغرب نام كتابنده مهدىيى
خاتم الاوليا تسميه ايدوب لبنهٔ فضه يعنى سيم كريج لقبى ايله تلقيب ايلدى ولقب مذكور
ايله امام بخارى حضرتلرينك باب خاتم الاوليا وتخريج ايتديكى حديث شريفك مضموننه
اشارت ايدوب تلقيب مهدى به حديث مذكور ايله توسل ايلدى حديث شريفك الله اعلم
مضمون شريفى بويله دركه سلطان سرير اصطفا عليه افضل التحايا بيورديلركه بندن
اقدم تاج ومعاج رسالت ايله سر سعادت منزلرى كلسته اولان انبياء عظام عليهم
الصلوة والسلامه نسبت ايله بنم حال وشانم اول شخصك صفت وحالنه مشابه در كه
بر بيت بناسنه شروع ايدوب در وديوار وسقف وجدار وسائر اركان تكميل به برجته
بالغ اولور كه فقط بناى مذكوره بر لبنه وضع ايدهجك موضع باقى قالور كه اول
كريج وضع اولنمقده بنانك تكميلى حاصل اولور اشته بنم ذات قدسى سماتم اول لبنه
مقامنه قائم در بيورديلر بناء عليه صوفيه دخى خاتم الانبيا عليه افضل التحايا
حضرتلرينى اكمال بناده جزء اخير اولان لبنه ايله تفسير ايدوب بناى بيت اول لبنه ايله

تكميل اولنديغى كبى بنيان رفيع الشان نبوت دخى جوهر ذات محمدى ايله تمام وقصر منيع
رسالت اولركن ركينى ايله شرفپذير ختام اولمسنه وذات عاليلرى نبوت كامله صاحبى
اولدوغنه اشارت ايتديلر ودخى مراتب ولايت متفاوت اولمغله مطلق رتبهٔ ولايتى رتبهٔ
نبوته تشبيه ايدوب درجهٔ ولايتك حد كماله بالغ اولان ولى كاملى خاتم الاوليا اسميله
موسوم ايتديلر يعنى رتبهٔ والاترين خاتمهٔ نبوتى احراز ايدن پيغمبر آخر زمان عليه صلوات الله
الملك المنان خاتم الانبياء اولديغى كبى درجهٔ رفيعهٔ خاتمهٔ ولايتى جائز اولان ولى
كامله دخى خاتم الاولياء اطلاق ايتديلر وذكر اولنان حديث شريفده خاتمهٔ نبوت
رتبهسندن زاويهٔ بيته وضع اولنان لبنه ايله تعبير وكنايه اولنديغى كبى رتبهٔ ولايتده
كماله وخاتمهٔ ولايت دخى خاتمهٔ نبوت مقامنه اقامت اولنوب تمثيل وتشبيهده اطلاقى
لبنه نسبت واحده اوزره ملحوظ ومرعى اولدى لكن مرتبهٔ ختم نبوت ايله رتبهٔ خاتمهٔ ولايت
ميانندن تفاوت عظيم موجود اولمغله خاتم الانبياء لبنهٔ ذهب وخاتم اوليايه لبنهٔ
فضه اطلاقى اوزره اصطلاح اولنوب ذهب ايله فضه بينندن واقع تفاوت نسبت ايله درجهٔ نبوت ايله
مرتبهٔ ولايتك فرق وتفاوتلرينه اشارت اولندى شويله كه لبنهٔ ذهب ايله خاتم سلسلهٔ نبوت
عليه افضل التحيه حضرتلرندن ولبنهٔ فضه ايله اهل بيت نبوتدن ظهور وخروجى منتظر
اولان محمد مهديدن كنايه اولنوب حضرت رسول الله خاتم الانبيا ومهدى خاتم الاوليا
اولدى وشيخ محى الدين بن عربى دن ابن ابى واطيل نقل ايتديكى اوزره امام مهدى اهل بيت
نبوتدن اولوب حضرت فاطمة الزهرا رضى الله تعالى عنها اولادندن اولمق اوزره نقل
اولندى ووقت ظهورينه ابجد حسابى اوزره خ ف ج حرفلرينه اشارت اولنوب تاريخ
هجرت نبويهدن التى يوز سكسان اوج سنه مرورنده خروج ايتمك اوزره اشارت اولندى كه
قرون ماضيهدن قرن سابقك آخريدر وتناكه التى يوز سكسان اوج سنه سى مرور ايتدى
مهدينك نام ونشانى ظهور ايتميسه طور ومذاقده ابن قسى وابن عربى يه تقليد واقتدا
ايدن رجالك بعضيلرى شيخين مذكورينك كلماتنى تأويل ايله تصدى ايدوب مدت مزبوره
مهدينك وقت ولادتنه حمل كلامى ظاهرندن صرف وتغيير ومولدندن ظهور ايله
تعبير اولندى ديديلر وميلادندن يكرمى يدى سنه مرورندنصكره يديوز اون تاريخنده
ناحيهٔ غربدن خروج ايدوب حساب مذكور اوزره مبلغ ستين وسالى يكرمى يدى يه
بالغ اولدقده كرسى نشين خلافت اولور ديديلر بعده ابن ابى واطيلدن منقول اولديغى
اوزره شيخ محى الدين بن عربى وابن قسى ديديلر كه ابتدا يوم محمديدن يدى يوز قرق
اوج سنهسنده دجالك خروج ايدوب بعده اشراط ساعت پى در پى تعاقب ايدر ديو ثبت
وتحرير ايتديلر وصوفيه قتنده يوم محمدينك ابتداسى وقت هجرتدن اعتبار اولنيوب

صعوددلسون وفاتندن بیك سنه تمامنه دك اعتبار اولنمغله تاریخ هجرتدن اون سنه
ناقص اولور وبنه ابن ابی واطیل کتاب خلع النعلین شرحنده دیدیکه اولی اکاه وعارف
بالله کاخر زمانده ظهوری تبشیر اولنوب احیای اسم دین ایله موصوف ومحمد مهدی وخاتم
اولیا عنوانیله مشهور ومعروفدر نبی اولیوب بلکه تجدید مبانی دین وملت ایچون روح
برفتوح محمدی طرفندن مبعوث بر ولیدر بانیدر که العالم فی قوم کالنبی فی امته حدیثی
مصداقنجه وعلماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل فحوای شریفی اوزره وارث خلافت محمدیه اولوب
قومی بیننده نشر حکم وتبلیغ احکام شرعیه ایتمکله نبی مقامنه قائم اولمشدر وابتدا
وقت وفاتندن بیك سنه فرض اولنان مدت که لسان صوفیه اوزره یوم محمدی عنوانیله
مذکور ومعروفدر ابتدای بعثتدن نصف یوم محمدی اولان بشیوز تاریخی قبیلنه دك
مشایخ صوفیه امام محمد مهدینك خروج وظهورینی تبشیردن خالی اولمیوب تعیین اولنان
اوقات حلول ومنقضی اولدقده وقت اخره تعلیق ایتدیلر امام کندیدن منقولدر که محمد
مهدی اول ولی هاشمیدر که ناس ایله صلاة مظهری ادا وخلق اکا اقتدا ایدوب تجدید قواعد
اسلام واظهار عدل وداد واقامت مراسم جهاد ایدر وجزیره اندلسی فتح وتسخیر ایتدکدن
صکره دار الملك افرنج اولان مدینهٔ رومیه یه رفع لوای غزا ایدوب انی دخی ضمیمهٔ ممالك
اسلامیه ایتدکدنصکره شرق جانبنه تحریك رکاب عزیمت وفتح ونصرت ایله عود ورجعت
ایدر بعده دار الملك قیاصرهٔ روم اولان حصن منیع قسطنطنیه فتحیله دخی مؤید اولدقده
غرهٔ شرقدن طرهٔ غربه وارنجه جمله ممالکه مالك اولوب اعلای کلمهٔ علیا واعزاز دین
اسلام ایله عامهٔ مسلمین شاد وخندان اولورلر زیرا حدیثده وارد اولدیغی اوزره صلاة
ظهر ایله صلاة عصر مابیننده بر وقت موجود اولوب امام مهدی اول وقتده مسلمینه مقتدا
اولمغله ادای صلاة ظهر ایدرلر وبنه کندیدن منقولدر که بعض سور قرانیه نك اوائلی
حروف مقطعه اولوب بعضیسی سورهٔ صٓ کبی غیر منقوط وبعضیسی دخی یٓسٓ حمٓ وقٓ
حرف منقوط ایله ابتدا اولنمشدر حروف غیر منقوطه نك مجموعنك عددی ابجد حسابی
اوزره بدی یوز قرق اوجه بالغ اولوب دجالك خروجی وفتنه اشارتدر دیدی بعده وقت
صلاة عصرده حضرت عیسانك دنیایه نزول ایدوب احیای اسم عدل وداد ایله عالمی
اصلاح ایتمکی دورنده وغنم بر بریله مونس وهمدم اولورلر وبنه شیخ کندی طریقی اوزره
اوائل سور قرانیه ده واقع حروف منقوطه که قٓ یٓ نٓ حرفلریدر عدد اولندقده یوز التمش
عدده بالغ اولوب عدد مذکور حضرت عیسی علیه السلام یدنده شرف اسلام ایله مشرف
اولان طائفهٔ اعجامك ملك ودولتلری مدتنه اشارتدر دیدی لکن مدت مزبوره دن انجق قرق
سنه سلاطین عجم عدل وداد ایدوب بعده بقیه سنینده جور وظلم غالب اولور دیدی وبنه ابن

ابی واطیل دیدیکه مشکات صدر نبوتدن شرف بز غرض صدور اولان لحادثه لا مهدی
الا عیسی حدیث شریفی بحسب الظاهر حضرت عیسادن غیری مهدی اولمدیغنی ناطق اولمغله
ظاهرندن صرف اولنوب ایکی وجهله تأویل اولندی وجه اول حضرت مسیح علیه السلام
صاحب انجیل نبی جلیل اولوب مرتبهٔ ولایت درجه نبوتدن قاصر اولمغله انلرك فیض نفس
مقدسلریله حاصل اولان ارشاد وهدایته مساوی ولیده قدرت ارشاد یوقدر دیمکله
تأویل اولندی یاخود حدیث مذکورك معناسی حضرت مسیح علیه السلام مهددن غیری
بر طفل شیرخواره مهدده تکلم ایتمدی دیو تأویل ایله ظاهرندن صرف اولندی توجیه ثانی
وقت بنی اسرائیلده جریج حکایه سنده مذکور طفل صغیرك تکلمی ایله منتقض اولوب مذکور
رد اولندی وبنه حدیث صحیحده وارد اولدیکه بو امر دین قیام ساعته دك قائم وملت
اسلام دائم اولوب وقریشی النسب اون ایکی خلیفه کرسی نشین خلافت اولورلر وذکر اولنان
خلفای قریشیه دن اوائل اسلامده بر قاچی اورنك نشین خلافت اولوب دخی اوائل اسلامده
فرمان بردای ملك وملت اولمق مقرردر زیرا حدیث شریفده وارد اولدیکه بندنصکره خلافت
اوتوز سنه یا اوتوز بر سنه یا اوتوز التی سنه اولوب بعده ملك ودولته منقلب اولور بو حدیثك
مقتضاسی اوزره خلفای راشدیندنصکره حضرت امام حسن خلیفه اولوب بعده تاج
خلافتی معاویه یه قصر ید ایتدکده اوتوز التی سنه یه منتهی واول خلافت معاویه ده
خلافت منقضی اولمغله معاویه خلفانك التنجیسی اولور وبد بخیسی ملوك امویه نك
افضل واعدلی اولان عمر بن عبد العزیز اولوب باقی بش نفر خلیفه دخی اهل بیت نبوتدن
وسلالهٔ علیه علیه دن بیراثنه مهدوجود اولور تتکیم اثرده وارد اولدیغی اوزره حضرت
خواجهٔ هر دوسرا علیه افضل التحایا حضرت علی حقنده بیوردیلر که یا علی سن بو امت
مرحومه نك قرن اولده خلیفه سی اولوب اخرنده ذریته طیبه وسلالهٔ زکیه که انتقال ایدر
حتی امر خلافتك اولاد بتوله عود ورجعتنی ادعا ایدنلر بو حدیث ایله تمسك ایدوب
شمسك مغربدن طلوعی اولاد علیدن ابتدا ظهور ایدن خلیفه یه اشارتدر دیدیلر وبنه
مشکات صدر نبوتدن شرف بز غرض صدور اولمشدر که کسرای مجوس هلاك اولدقده کسلیسی
منقرض اولوب تحت منحوس مجوس فرسی بر کسرای اخر دخی تلویث ایتمز کذلك قیصر روم
دخی افتادهٔ خاك هلاك اولدقده یرینه بر قیصر دخی قائم اولماز دیو خبر ویردکدن
صکره اول افضل افراد بشر بر خبر بشارت اثر ایله تبشیر آل واصحاب ایتدیلرکه نفس نفیسم
مسلم قبضهٔ قدرتی اولان صمدیه زوال وقیوم لا یزال حقیچون اصحابم سیز کنوز قیصر
وکسرایه دست رس ظفر اولوب انلرك غنایم موفورلرینی سبیل مرضات خدایه صرف وانفاق
ایده سز دیو بو مبشرات غیبیه ایله تبشیر بیوردلدی بعده بو معجزهٔ جلیله عهد خلافت

فاروقده ظاهر اولوب حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه کنوز کسرایه مالك
ومصداق اوزره فی سبیل الله بذل وانفاق ایله طریقهٔ مرضیهٔ نبویه یه سالك اولدیلر بوندن
صکره قیصر رومی اهلاك ایدوب خزائن وکنوزنی فی سبیل الله بذل وانفاق ایده جك
خلیفه دخی احادیث سابقه ایله قدومی مبشر اولان امام مهدیدر که تحتگاه قیاصرهٔ روم
اولان مدینه قسطنطنیه یی فتح وتسخیر ایدوب فنعم الامیر امیرها ونعم الجیش جیشها سنه
مظهر اولدقده اولدخی کنوز قیصری یی فی سبیل الله بذل وانفاق ایدر ومهدینك مدت
خلافتنده اختلاف اولنوب بعضیلری بضع ایله تعبیر وبعضی اوچدن طقوز سنه یاخود
اون سنه ایله تقدیر ایتدیلر وبر روایتده قرق سنه وروایت اخراده یتمش سنه دخی وارد
اولدی شویله که یتمش سنه نك قرقی مهدینك مدت خلافتی اولوب باقیسی اندن صکره
مسند نشین امامت اولان خلفانك اربعهٔ باقیه نك وقت حکومتلری اوله رضوان الله
علیهم اجمعین وینه ابن ابی واطیل اصحاب نجوم وقراناتدن نقل ایتدیکه مهدینك اوندن صکره
اهل بیتنك مدت خلافتلری یوز اللی طقوز سنه اولوب قرق یاخود یتمش سنه حکومتلری حسن
سیرت وطریق عدالت اوزره جاری بعده بقیهٔ مدتلری جور وظلم اوزره منقضی اولور وینه
ابن ابی واطیل موضع اخرده دیدیکه یوم محمدیکه وفات نبی علیه السلامدن بیك سنه تمامندن
مفروض بر یوم طویلدر یوم مزبورك وقت صلوات عصرنده یعنی ثلاثة ارباعی منقضی اولوب
ربع رابعی باقی قالدقده حضرت مسیح علیه السلام طرف سمادن ارضه نزول ایدر بو تقدیرجه
وقت هبوطه جیسی سنیی وفاتدن یدی یوز اللی سنه ورنده واقع اولمق اقتضا ایدر وینه
فلاسفهٔ اسلامیه دن یعقوب بن اسحق کندی دخی کتاب جعفردن قرانات نجوم ذکر
ایتدیکی محلده دیدیکه التیوز طقسان سکز سنه سنده قران علویین برج ثوره واصل اولدقده
عیسی علیه السلام اسماندن زمینه نازل اولوب روی ارضده مشیت علیهٔ الهیه تعلق ایتدیکی
وجه اوزره حکومت عادله ایدر ودخی وارد اولدیکه حضرت عیسی علیه السلام دمشق
الشامك طرف شرقیسنده واقع منارهٔ بیضا قتنده بر محله نازل اولوب اوزرلرنده خلل جناندن
زعفران ایله مصبوغ ایکی حلهٔ زر وقام مطبوع وکتفلری ایکی ملك مکرمك جناحلری
اوزره موضوع اولدیغی حالده تا بناکلرنده حالتی کثیر اولوب وکیسوی عنبرین مویلری کوشلرینی
تجاوز ایتمشدر وحمامدن چقمش آدم کبی عرق ریز اولمغله مبارك رأس شریفلرینی جانب
زمینه امال ایتدکده کیسولرندن عرق تقاطر ایدوب سر سعادتمندلرین دفع ایتدکده
لؤلؤ کبیر کبی خوادانه لر ریزان اوله وینه حدیث اخرده وارد اولدیغی اوزره دکشی جرامکری
طویل وقصیر میانده معتدل ومتوسط اولوب سیمای لطافت پیرالری حمرت وبیاضه مائلدر
وینه حدیث اخرده وارد اولمشدر که حضرت مسیح علیه السلام نزول ایتدکده غربده تزوج

ایدوب وغرب لفظی لسان عربده بریه وبادیه ده بدویلرك استعمال ایتدیکی دلو بردن عبارت
اولمغله اهل بادیه دن برینك دخترینی تزوج ایتملرینه اشارت ایتدیلر وبعد التزوج اولادی
اولوب قرق سنه ارضده تعیش ایتدکدن صکره وفات ایتمکله واصل حیات ابدیه اولور دیو ذکر ایتدیلر
وینه خبرده وارد اولدیکه حضرت مسیح علیه السلام مدینهٔ منوره ده حرم سرای لاهوتی
تشریف ایدوب روضهٔ مطهرده عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك مقبره لری
جانبنه دفن اولنور حتی حضرت ابی بکر وعمر رضی الله عنهما رسول علیه السلام ایله حضرت
مسیح میاننده دفن اولنمغله ایکی نبی مکرمك میاننده حشر اولنور دیو خبرده وارد اولدی
وینه ابن ابی واطیل دیدیکه طائفهٔ شیعه زعمی اوزره احادیثده مذکور مسیح ایله مراد مهدی
اولوب آل محمد واهل بیت نبوتدن ظهور ایدن مشایخ زکیه نك مسیحیدر دیو زعم ایتدیلر حتی
شرذمهٔ شیعه دن بعضیلری لا مهدی الا عیسی حدیثنی بو وجهله تأویل ایدوب دیدیلر که
مهدی دکلدر الا عیسی علیه السلام مقامنده اولان مهدیدر شویله که حضرت مسیح اکثر
احکامده شریعت موسویه یه تابع اولوب تکمیل دین موسی ایچون مبعوث اولدیغی کبی حضرت
مهدی دخی اخر زمانده تکمیل دین اسلام ایچون ظهور ایدوب علی ما ینبغی اجرای احکام شریعت
ایله حکم وحکومت ایدر معلوم اوله که قومك خروج مهدیده اشبو ذکر اولنان کلمات
امثالی کلاملری کثیر اولوب مهدینك وقت وزمان ومحل ومکاننی وذات وشخصنی تعیین ایچون
بعض آیات واحادیث ذکر ایدوب مشربلرینه ملایم وجوه بعیده ایله تأویل ایدرلر لکن تعیین ایتدکلری
زمان کلوب دعوالرنده بر شیء ظهور ایتمکله رأی اخره رجوع ایدوب مفهومات لغویه وامور
تخیلیه واحکام نجومیه ایله زعملرینی تأیید ایدرلر وسلف وخلفلرینك عمرلری بو مقوله
ترهات ایله کذران ایدوب عمرلری ضائع وسعیلری باطل اولدیکه اما الآن عصرمزده موجود
اولان متصوفه نك اکثرینك رأیی بونك اوزرینه درکه مراسم دین وملتی مجدد بر مرد
کاملك ظهورینه اشارت ایدوب وقت وزماننی دخی تقریب ایدرلر ونسل ونسبنی تعیینده
اختلاف ایدوب بعضیلر اولاد فاطمة الزهرادن اولمق اوزره ادعا وبعضیلری دخی علی
الاطلاق ظهورینه دعوا ایدرلر خبر منکور ساداتِ متصوفه دن بر قومدن سمعمزه بالغ
اولدیکه انلرین اکبر واشرفی اشبو مائهٔ ثامنه نك اوائلنده دیار مغربده قطب اولان ابو
یعقوب بادی نام عارف بالله بر مرد اکاه ایدی وابو یعقوبك ابو زکریا یحیا نام برحضیکی
اولوب بینمزده علاقهٔ الفت اولمغله خبری منکوری وجه مسطور اوزره والدکه ابو محمد
عبد الهادیدن اولدخی والدی شیخ مشار الیه ابو یعقوبدن نقل وروایت ایلدیکه بو کلام مهدی
حقنده طائفهٔ صوفیه دن واهل حدیثدن سمعمزه بالغ وواقف ومطلع اولدیغمز آثار
واقوالك اخری اولوب مبلغ علم واحاطه مز بو جمله سنی تفصیل واستیفا ایلدك لکن بو بابده

صحیفهٔ ضمیر کرده ثبت وادنسامی لایق اولان کلام حق بودر که اقامت دین وملت یا دعوای
ملك وسلطنت ایله ظهور ایدن انبیا ومرسلین وملوك وسلاطینك دعوتلرینك تمشیت
ونظامی حسب العادت شوکت وعصبیتك وجودینه موقوف وبالجمله امر دین ودنیاده
دعوت عامّه نك قیامی بر قبیلهٔ شدیدة الشکیمه نك تعاون وتناصرینه منوط در تاکه قبیلهٔ
مذکوره نك حمات وشجعانی اجتماع آرا واتحاد کلمه ایله صاحب ظهوری تأیید وحکمنی تنفیذه
اهتمام مواعد الرینی قمع ودفعه قیام ایده بر ارادهٔ علیّهٔ سبحانیه اوزره اول امرك نظامی
نصاب کماله بالغ اولنجه اعوان وانصارك تجمّع وتحزّبی مقتضای حال اولدیغی بوندن اقدم
براهین قطعیّه ودلائل طبعیّه ایله تقریر وتحقیق اولنمشیدی فعلی هذا مهدی اولاد فاطمه
وزمرهٔ سادات علویّه دن اولدیغی صورتده انلك ظهور وقیامنه کافی وداعی قبیلهٔ بنی هاشم
بلکه عامّهٔ قبائل قریش آفاق واطرافده منتشر اولمغله انجق جمعیتلری آمد مدید وعهد بعیددن
برو پریشان اولوب اوزرینه امم اتراك واعجام استیلا وعصایب هاشمیه یی بالکلیه محو وافنا
وتبه سنه کتوردیلر انجق حجازده حرمین محترمین وینبع نام محلده سادات بنی حسن وبنی حسین
وبنی جعفر متوطن واول اماکن طیبه ده متمکن اولوب اکثری بریه وبادیه ده مواضع بعیده یه
متفرق ومنتشر اولدی شویله که اجزای کثرتلری مراتب الوفی متجاوز ایسه ده لکن اوراق
عصبیتلری شیرازهٔ اتحاد ایله مضبوط اولمیوب تعاون وتحامیده همتلری فاتر وعزملری
قاصردر اکر مهدینك سلسلهٔ نسبی سلالهٔ زکیّهٔ فاطمیه دن متشعب ایسه انلك ظهور
وخروجی سادات علویّه دن انجق قطر حجازده متمکن اولان بنی حسن وحسینه دن اولمق
موجهدر که جناب حقّك تأیید ودعوتنی اظهار وتشدید ایچون اطراف حجازده متفرق
اولان عصائب وقبائلك قلوبنی جمع وتألیف ایدوب انلر اتباعنه عقد عزیمت وناسی
اطاعت وانابتنه حمل وهمت ایدهلر اما شرفا ساداتدن بر سید بن مهدی فاطمی ومحمد
هاشمی یم دیو آفاق ارضده بر افقدن ظهور ایدوب شوکت وعصبیتدن خالی ومجرد سیادت
وشرافتنه بنا خلقی اطاعتنه داعی اولسه انلك ظهوری تمام اولمق ونیرهٔ طاعتدن خارج
اولدیغی سبق ایدن ادلّهٔ قطعیه ایله ثابتدر ودخی معلوم اوله که جهّال عوامدن بعضیلری
مهدی خصوصنده اوهام وخیالاته تابع اولوب طینت وجبلتلرنده حمق وبلاهت مرکوز
وجوهر فطرتلرنده رشد وبصیرت وعقل وفراست مسلوب اولمغله مهدینك زمان ومکانی
تعیینده قانون عقله رجوع ایتمیوب بعض اماکنده خروج وظهورینه مترقب اولورلر شویله که
آخر زمانده اهل بیت نبوتدن بر شخصك ظهوری صحایف کتبده مسطور والسنهٔ انامده
مشهور اولمغله انکله تمسك ایدوب خاندان نبوته منسوب سادات وشرفادن هر شخصك
قنغی مکانده اولورسه خروج وظهورنی تجویز ایدرلر بلمزلر که بعثت انبیا ودعوت اولیاده

سبق ایدن

سبق ایدن تحقیق اینق اوزره مهدینك خروج وظهوری دخی شوکت وعصبیته موقوف
اولمغله امر خلافتده مجرد نسل ونسب کافی اولمیوب وسادات حسنیه وحسینیه نك قوت
الظهری اولان قبائل قریش دخی الیوم متفرق اولمغله خروج وظهورلری حسب العاده داخل
حیّز استحاله در لکن جهال العوام بو سرّ خفیدن غافل اولمغله بلاد معموره دن بعید اطراف
واقطار بعیده ده واقع اولوب افریقیه ده زاب ومغربده سوس کبی بعض محللرده مهدینك
خروج وظهورینه مترقب اولورلر وارض سوسده ماسه نام محلده واقع بر رباط معروف
اولوب مهدینك انده ظهوری وخلقك اکا بیعت واطاعتلری بین العوام مشهور اولمغله عقول
ضعیفه اصحابندن چوق کمسنه لر اول رباطه واروب مهدینك ظهور وخروجنه مترقب
اولورلر وذکر اولنان رباطه قریب طوائف بربریه دن کداله قبیله سندن منشعب ملثمین
نام بر طائفه اولوب مهدینك انلرك سلسله سندن ظهوری یاخود دعوتنی اقامت واعانت
ایتمك ایله اعوان وانصارندن اولمق اوزره اعتقاد ایدرلر مع هذا زعملری سند عقلی
ونقلی یه مستند اولمیوب ذاتلری عقل وبصیرتدن عاطل وبالجمله مهدینك اجمال احوالنه
علم ومعرفتدن غافل اولدقلرندن ماعدا بولندقلری محل دائرهٔ دولتدن بعید بریه وبادیه
اولوب حکامك سرپنجهٔ قهر وجورلری قاصر اولمغله رباط مذکورك مهدینك خروج و
ظهورینه مناسب محل اولمسنی توهّم وتخیّل ایدرلر ودخی ضعفای عقولدن چوق کمسه
دخی محل مزبوره واروب هواجس نفسانیه ووساوس شیطانیه یه اتباع ایله مهدی اولمق
اوزره دعوا ایتمکله کرفتار شکنجهٔ قتل وهلاك اولدیلر حتی بو بابده مشایخمزدن محمد بن
ابراهیم ابلی دن استماع ایتدیکم اخبار غریبه دندر که مائهٔ ثامنه اوائلنده سلطان یوسف
بن یعقوب عصرنده ذکر اولنان رباط مشهورده صوفی زیّنده بربری نام بر مرد پر تزویر
ظهور ایدوب قدومی منتظر اولان مهدی فاطمی اولمق اوزره دعوا وبو امر باطلی ادّعا ایتدکده
سوسده صناکه وکدوله طائفه سندن چوق کمسه اتباع ایلدی وقدر وشانی بین الناس
عظیم اولوب هیولای مرامی صورت پذیر نظام اولاجق مرتبه یه واصل اولدقده جوارده
واقع رؤسای قبیلهٔ مصامده مدّعی مکارینك مکاید وحیله لرندن وتغلّب وتسلّطندن خوف ایتمکله
امرای مصامده دن سکیسوی نام بر امیر دلیر اول باغی مکارینی شبیخون ایدوب اثنای
نومده قتل واعدام ایتمکله اتباعی پراکنده وپریشان اولدیلر وینه کذلك التی یوز طقسان
تاریخنده طائفهٔ غماره دن عباس نام بر کمسنه ظهور ایدوب مهدی یم دیو ادّعا ایتدکده قبیلهٔ
غماره دن جمع کثیر اتباع ایدوب علی الغفله مدینهٔ بادسه دخول واسواقنی احراق ایلدی
بعده بلدهٔ مزمّته یه دخول ایدوب انده مکث واقامتی اثناسنده مکر وحیله ایله قتل واعدام
اولنوب خولیاسی امانیسی تمام اولمدی ودخی وجه مذکور ونمط مسطور اوزره وقایع کثیره

ظهور ایدوب نیجه کمسه‌لر بو خولیای بی مال ایله هلاك اولدیلر وبنه شیوخ عبد فقیردن
شیخ محمد بن ابراهیم ابلی بو بابده بکا بر حکایهٔ غریبه نقل ایدوب دیدیکه ادوی حج شریف ایله
صوب بیت الحرامه شد حزام عزیمت ایدوب مدینهٔ تلمساندن اوزرینه ناظر ومشرف جبل شامخده
واقع شیخ ابی مدینك مدفن مقدسلری اولان رباط عباد نام محله واصل اولدوغمده سکان
کربلاو شرفادن برکسه ایله مرافقت مقدر اولدیکه تلمیذ وخادمی کنید بر ذات مکرم اولوب
اثنای راهده مرور وعبور ایتدکلری بلاد کثیره‌نك اهالیسی شریف مذکوری استقبال وزواره
وزواده ایله تلقی واجلال ایدرلر ایدی که مرافقت یمن توفیق ایله میانمزده رابطهٔ الفت وعلاقهٔ
صحبت مزداد ومتأکد اولمغله بونلرك اسراری بکا منکشف اولوب ابتدا وطن اصلیلرندن
رحلت ودیار غربه عزیمتلرندن قصد وغرضلری اهل نبوته موعود اولان دعوای خلافته
مبادرت وخلقی طاعتلرینه دعوت اولوب دیار غربده بو امر عظیمه صورت ویرملك
خیالیله کلدکلرینه واقف اولدم لکن بلاد غربه بونلرك وصوللری وقتنده بنی مرین دولتنك
افتاب اقبالی غایت ارتفاعه واصل اولوب آل بنی مریندن تلمسان ملکی سلطان یوسف بن
یعقوبك شوکت وسطوتنی شریف مذکور معاینه ایتدکده دعوالرندن فراغت ایدوب
ووقت وزماندن تمشیت مرامه مساعده اولمغله وهم وغلطه تابع اولمنز دیو فتح عزیمت
ووطن اصلیلرینه عود ورجعت ایله اصحابنه امر ایلدی شریف مذکورك بو بابده رأیی
وتدبیری رشد وبصیرتنه دلیل اولوب دعوای ملك وخلافت مدافعهٔ خصومه کافی
ومقابلهٔ اعدایه وافی عصبیت وشوکت اصحابی رجاله مخصوص ایدیکی محاط علم وشعوری
اولدیغنه دلالت ایدر زیرا شریف مشار الیه دیار غربده غریب وشوکت وعصبیتدن نصیبی
اولوب وعهد مذکورده ملوك بنی مرینك شوکت وقوتده عامهٔ اهل غربه غلبه وتقدملری
معلومی اولدقده تواضع ومسکنت ایله حقه رجوع ایدوب خولیای خیال وطمع بیجادن
فراغت ایلدی لکن اکر شریف مزبور ابتدای امرده بنی هاشمك اعوان وانصاری اولان
قبیلهٔ قریشك عصبیتنده ضعف وفتورلرینه خصوصا دیار غربده انلردن کمسه موجود
اولمدیغنه تیقن ایدوب وطن اصلیسندن نقل ورحلت ایتمش اولسه کمال الجزم وبصیرت
وعقل وکیاست ایله عمل ایتمش اولوردی لکن شان خلافته شدت رغبت وکمال التعصبی
پردهٔ چشم بصیرت اولوب حُبُّكَ الشَّيءَ يُعمي ويُصِمّ فحواسی اوزره غفلت وذهولته باعث
وتحمل متاعب غربیه مؤدی وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ودخی معلوم اوله که زمانت
قریبده دیار غربده ساکن طائفهٔ عربدن بعضیلری امر بالمعروف ونهی عن المنکر ادعاسیله
قیام ایدوب احیای حق وسنت ایتمك اوزره همدست ووفاق اولدیلر لکن بو طائفه دعوت
مهدی یا اخر داعی ایله ملك وسلطنت دعوالرینه قیام ایتمیوب بلکه قتالك قبائل عربك

قطع طریق یا اخر طریق ایله ظلم وجورده حدی تجاوزلری ظهور ایتدکده ایچلرندن بعضیلری
وقتا فوقتا تغییر منکر واقامت سنت ایتمك داعیه‌سیله قیام ایدوب طوائف عربدن جمع کثیر
انکا متابعت وامرینه اطاعت ایدرلر واکثر عنایتلری تامین طریق واصلاح سبیله مصروفدر
فصول سابقه ضمننده درج وتقریر اولندیغی اوزره طائفهٔ عرب بریه وبادیه‌ده ساکن وتوحشی
طائفه اولمغله معاشلری ضیق اولوب اکثر قوت وغدالری تحت ظلالرماحده تدارکده اولو
اولملریله قطع طریق ایله جلب مال ایدوب مرور وعبور ایدن ابناء سبیل ومسافرینی ادعا
ایدرلر بناء علیه بونلرك بو وجه ایله ظلم وطغیان وفساد وعصیانلری غالب وکثیر
اولدقده ایچلرندن بعض متصف اولان کمسه‌لر قدرتلری مرتبه قتال واشقیالکو شمال
ایدوب قطع طریق ایله اخذ اموال مسلمیندن منع وزجر ایدرلر لکن تغییر منکره قیام ایدن
شیوخ عرب دخی هر خصوصده کتاب وسنته تمسك ایدوب سائر عدول احکام اهل اسلام
کبی حکم شرع مبینی نصب عین اعتبار ایتمزلر زیرا عربك توبه وصلاح وحقه رجوعلرینك
غایتی نهب وغارتدن کف ید واجتنابه مقصور اولوب توبه ورجوعلرنده احکام دینیه‌دن
بوندن غیری نسنه تعقل ایتمزلر زیرا طایفهٔ عربك یانلرنده جرم ومعصیت انجق نهب وغارت
اولمغله بعد التوبه صلاح وتقوالری دخی غصب وسرقه‌دن فراغته منحصر اولوب غارت
وخسارتدن فارغ اولدقده سائر احکام شرعیه ایله عمل ایتمزلر ایسه دخی زعملرنده صلاح
وتقوایه خلل ویرمز بنا برین شیوخ عرب قبیله‌سی اشقیالرینی قطع طریق ونهب وغارتدن
منع وزجره قیام واحیای حقه اهتمام ایتدکده همتلری انجق اصلاح سابلهیه مصروفدر
سائر منکرات ومحرماتی ارتکابدن اعراض واجتناب ایتمزلر بو تقدیرجه احیای حق واصلاح
خلق داعیه‌سیله خروج ایدن شیوخ عرب من کل الوجوه عروه وثقای شرع مبینه اعتصام
ایتمیوب دائرهٔ شر وفساددن بالکلیه خروج ایتمزلر ایچلرندن بری مسلك الضاقه سلوك
ایدوب هر خصوصده حکم شرع مبین ایله عمل مراد ایتسه دخی اعوان وانصاری متابعت
ایتمیوب متبوعلری فوت اولدقده ینه جبلتلرنده مرکوز اولان قطع طریق ونهب وغارت
ایله واردین وصادرینه ایصال کزند وخسارت ایدرلر نته کیم دیار افریقیه‌ده مائتهسابعه
حدودنده قبیلهٔ بنی کعب بن سلیمدن قاسم بن مرین نام کمسنه خروج ایدوب طائفهٔ عربی
نهب وخسارتدن منع وزجر ایلدی بعده ینه دیار افریقیه‌ده بادیه ریاحده مسلم قبیله‌سندن
سعادت اسمیله موسوم برکسنه دخی امر بالمعروف ونهی عن المنکر ایله احیای حق واصلاح
خلقه قیام ایدوب صلاح ودیانتده قاسم بن مرینه غالب ایدی لکن بونلرك ایکیسی دخی
مدت قلیله حکومت مسافرخانهٔ عالمده محلهٔ خاموشانه عزم ایدوب یرلرینه رجال
قبیله‌دن برفرد قائم اولمامغله ینه شر وفساد کالاول ظهوره کلدیکی اشبو کتابده قبائل

سلیم وریاح احوالی بیاننده ذکر وتفصیل اولنور بونلردن صکره دیار غربیده بعض شیوخ
قبائل قاسم وسعاده اثرینه سالك اولوب احیای مراسم سنت وتمهید مبانی شریعت
دعواسیله ظهور وخروجدن خالی اولمیوب لکن قصد وغرضلری حلیهٔ اخلاصدن عاطل
اولمغله سعیلری هبا اولدی سُنَّةَ اللهِ فِي عِبَادِهِ فصل فصل ثالث بو فصلی احوال
عالم ووقایع دول وامم دائر احکام نجومیه وجفر وملحمه‌یه متعلق امور غریبه بیاننده‌در
معلوم اوله‌که خصایص نفوس بشریه‌دندر که انسان عواقب امورینی وکندینك ایچون
زمان آتیده حدوثی مقدر اولان حیات وممات وخیر وشره دائر احوالنی بیلمکه مائل
اولوب خصوصا عالم کون وفساده حوادث عامه‌نك احوالنه ودنیادن باقی قلان
مقداره ودول وسلطنتلرك مدت وبقالرینه اطلاعه طبیعت بشر مجبول ومفطوردر
بو سببدن ناشی چوق کسنه‌لری مشاهده ایدرز که ذکر اولنان حوادث عامه‌یی عالم
رؤیاده کشف وشهود وکهان ومنجمیندن استخبار ایله وقوفه سعی ایدوب ملوك وامرا
وسوقه وضعفا بو خصوصك حل وکشفنه طالب وراغبلردر ودخی مدن وامصارده
ناسدن بر صنف خلقك بو امره شوق وحرصنی کوروب حوادث آتیه‌یه علم ووقوف ادعاسیله
هوسکاران روزکاری تقریر ایدوب کندویه مکسب ومعاش اتخاذ ایدیلر شویلکه سوق
وبازارده دکانلر اچوب امر غیبیدن سؤال ایچون کلن کمسه‌لر اول دکانه واروب
عرض مرام ایدرلر وصبح ومساء شهرك نسوان وصبیان وضعفای عقولدن نیجه
اوانی کسب معاش ومنصب وجاه ومحبت وعداوته دائر خصوصلردن سؤال ایدوب
انلر دخی بیلدکلری صنعت ایله جواب ویررلر بونلرك بعضیلری منجم ورمال اولوب بعضیلری
طاش وبقله ایله فال اچوب اکا حاسب اطلاق ایدرلر وبعضیلری مرایا ومیاهه نظر ایدوب
زعملرنده مشاهده ایتدکلری صور روحانیه‌دن خبر ویررلر که انلره ضارب المندل دیرلر
بو صنایع خسیسه‌نك جمله‌سی بلاد وامصارده شایع ومنتشر اولان منکرات ومحرماتدن
اولوب منع ودفعی واجبدر زیرا شرع محمدیده نجم وکهانت وانلرك امثالی صنعت منکر
ومنهی اولوب طائفهٔ بشرك علم غیبدن محجوب اولدقلری نصوص قاطعه وادلهٔ ساطعه ایله
ثابتدر مکر جناب علام الغیوب جل شانه عن کل العیوب بعض خواص عباددن واقعهٔ
منام یا فیض الهام ایله بعض اسرار غیوبه واقف ایدوب منزلهٔ کشف وشهوده واصل
وقبائل ایلیه واحکام رمل ونجومه اعتنا ایله احوال عالمه اطلاعه اکثر ملوك وامرا راغب
اولوب ملك ودولتلرینك دشمنلرینك حال وشاننی استعلامدن خالی اولمازلر بو سببدن
ناشی حکما وعلمادن نیجه کمسه‌لرك رمل ونجوم امثالی علوم وفنونه همت وعنایتلری
منصرف اولوب الی عصرنا هذا هر دولتك رجالی میاننده کشف وولایت نجم وکهانت

اقتضاسیله

اقتضاسیله احوال عالمه دائر کلمات کثیره واقع اولدی شویلکه هر طائفه بولندقلری
دولتك زوالی وبقاسنی وتخیل وترقب ایتدکلری ملك وسلطاناتك ظهور وخروجنی
بلکه هر دولتده ظهور ایده‌جك ملوکك عدد واسملرینی ذکر وکتبلرینه درج ایدوب وبین
الملوك وقوعه بولاجق فتن وحروبی استخراج ایتدیلر که بو نهج اوزره واقع اولان علمه
حدثان اطلاق اولنور وعهد وزمان رسالتدن مقدم وقت جاهلیتده طائفهٔ عرب
میاننده کهان وعرافلر کثیر اولوب هر قبیله مشکللرینی انلره عرض واعلام وحوادث آتیه‌دن
استعلام ایدرلر ایدی حتی زمان جاهلیتده کهان عربدن شق وسطیح نام ایکی کاهن
باریك بین اولوب ملوك یمندن ربیعة بن نصرك کوردیکی رؤیایی تعبیر وتأویل ایتدکلری
مقتضاسی واقعه اوزره ابتدا ملك حبشه دیار عربه مالك اولوب تاج دولت بربودهٔ اتراك
ربودهٔ چوکان تسخیری اولدقدنصکره ینه طائفهٔ عربه عود ورجوع ایدر وبعد برهة من
الزمان ملت اسلام ظاهر اولوب حکومت شرق وغرب طائفهٔ عربه منتقل اولور دیدیکی کذلك
ینه سطیح کاهن کسرای مجوس طرفندن عبد المسیح نام سفیر وساطتیله موبذانك کوردیکی
واقعه‌یی بعد النقل تعبیر وتأویل ایدوب دولت اسلامك ظهورینی خبر ویردیکی عامهٔ کتب
سیرده مسطوردر وکذلك بربریه طائفه‌سنده دخی کهان عرب کبی نیجه کاهنلر اولوب انلرك
زیاده مشهور ومعتبری بنی یفرن یاخود غمرت قبیله‌سنه منسوب موسی بن صالح نام کمسه
ایدیکه احوال عالم وتقالیب ملك وامه متعلق بربریه لسانی اوزره منظوم ومقفی کلمات کثیره‌سی
السنهٔ انامده دائر وسائر ایدی واکثر کلماتی دیار غربیده واقع ملوك زناته‌نك ملك ودولتلرینه
متعلق اولوب طوائف بربریه میاننده متعارف ومتداولدر وطوائف بربریه‌نك بعضیلری
موسانك ولایتنه وبعضیلری فن کهانتده مهارتنه ذاهب اولوب نیجه‌لری دخی تاریخ هجرتدن
ازمنهٔ کثیره ایله مقدم نبی مبعوث اولمق اوزره زعم ایلدی والله تعالی اعلم وظهور دین اسلامدن
مقدم بعثت رسل وقتنده موجود اولان رجال احوال عالم ووقایع امه دائر حوادث غیبیه‌یی
عهدلرنده مبعوث اولان انبیادن اخذ ایدوب الی یوم القیام ظهور ایده‌جك وقایع وحوادثی
خبر وحی ونبوته اسناد ایدرلر نته‌کیم طائفهٔ بنی اسرائیل عصرلرنده مبعوث اولان رسل کرام
وانبیاء عظامدن عالم کون وفساده ظهور ایده‌جك وقایع غیبیه‌یی الحاح وابرام وجهی
اوزره استعلام ایدوب طلب جوابده اصرار وتعنت ایتدکلرنده واحدا بعد واحد نبیلری حوادث کونیه‌دن
بعضه جواب وزره جواب ویررلر ایدی اما دولت اسلامده مدت بقای دنیا وملك ودولت
اعما وفناسنه متعلق کلمات کثیره واقع اولوب عالم کون وفساده ظهور ایده‌جك احوال
عامه وخاصه‌دن خبر ویرلدی وبو بابده موثوق ومعتمد اولان صدر اسلامده اصحاب
کرامدن منقول اولان آثار صحیحه اولوب خصوصا اخبار اهل کتابدن کعب الاحبار ووهب بن

منبه امثالی اهل اسلامك اخبار یدر و دولت اسلامده علمانك بعضیلری حوادث آتیه یه
دائر بعض امور غیبیه‌یی اثار اصحابك ظواهرندن اقتباس ایدوب و بعضیلری دخی وجوه
محتمله اوزره تأویلات بعیده‌دن اخذ ایتدیلر **وائمه** اهل بیتدن امام جعفر صادق حضرتلری
وانك امثالی سادات هاشمیه‌نك كباری نور كشف و كرامت ایله حوادث كونیه‌دن چوغنه
افاده ایدوب اسرار غیبیه‌دن نیجه امور عجیبه اظهار ایتدیلر وائمهٔ اهل بیتك اعقاب واخبابندن
بونلرك غیری اولیاء كرامدن اظهار كشف و كرامت طریقیله خارق عاده امور صدوری جائز
~~وغیر اولیا كرامدن كشف و كرامت طریقیله خارق عاده امور صدوری جائز~~ و غیر منكر
اولدقده ائمهٔ اهل بیت نبوتك بو رتبهٔ سنیه و كرامت بهیه‌یه اهلیت واستحقاقده جمله‌یه سبق
و تقدملری مثل سائر و علم نا تركبی ظاهر و روشندر **خصوصاً كه** شان معالی نشان معشر آل و
اصحابده مشكات صدر نبوتدن شرف بزغ و صدور اولان انّ فیكم محدثین حدیث شریفی موجبنجه
اوزره اهل بیت نبوتك لسان صدق والهام ایله كشف اسرار غیب ایتملری شهادت عادلهٔ خیر البشر ایله
ثابت و محققدر **امّا** قرن اول و صدر ملّت منقضی و ناس تدوین علوم و وضع اصطلاحاته
راغب و منتمی اولوب و كتب زبان یونانیه‌دن لسان عربی‌یه نقل و ترجمه اولندقده اكثر اوقات و اغلب
حالاتده ناسك اعتماد و اعتبارلری كلام حكمت منجمینه مقصور اولدقده **شویله كه** احوال ملك و دولت
و سائر امور عامه‌ده احكام قراناته و استعلام موالیده و سائر اصول مخصوصه‌ده طوالع
فلكیه‌یه استناد اولنوب وقت سؤالده اشكال و اوضاع فلكیه‌یی ضبط و تسویهٔ بیوت طوالع
ایله سعد و نحسه دال اولان ادلهٔ نجومیه مقتضاسی اوزره مولود و مسئولك سعادت
و نحوستنه حكم ایدرلر **بناءً علی ذلك** بر ابتدا احوال كونیه و حوادث غیبیه حقنده وارد اولان
اثار و اقوال اصحابی بیاندن ایدوب بعده بو بابده اصحاب تنجیمك اخبار واهیه‌سی بیاننه رجوع ایدرز
امّا اهل اثرك كتابنده یعنی امام طبریدن منقول اولدیغی اوزره تعیین مدت ملت بیضا و بقای
عالم دنیا حقنده وارد اولان كلاملری اقتضا ایدر كه عالم دنیانك مدة بقاسی ابتدای ظهور
اسلامدن بشیوز سنه اولوب سنین مذكوره قرین ختام اولدقده شتهٔ اولی تمام و ساعت قیام
ایدر **لكن** سنین هجریه‌نك مأتهٔ خامسه‌سی تمام اولوب هنوز عالم فانی فنا پذیر اولمغله قول مذكورك
كذب و بطلانی ظاهر اولدی و امام محمد بن جریر طبرینك نقل مذكورده مستندی عبد الله بن
عباس رضی الله تعالی عنهمادن عالم دنیا اخرت جمعه‌لرندن برجمعه‌در دیو خبر روایت ایدوب
لكن اثر مذكوری بر دلیل ایله كشف و ایضاح ایلمدیكی بو خبرمأثورك الله اعلم سری و سببی بودركه
مدت بقای دنیا سموات و ارضك خلق اولندیغی ایام سته ایله تقدیر اولنوب و ایام خلقك هر بر یومی
وَاِنَّ يَوْماً عِنْدَ رَبِّكَ كَاَلْفِ سَنَةٍ مِمَّا تَعُدُّونَ نص كریمی اوزره بیك سنهٔ كامله فرض اولندیكی
حساب مذكور اوزره عالم دنیانك مدتی التی بیك سنه‌یه بالغ اولور **ودخی** خبر صحیحده وارد اولدیكه

سلطان انبیا علیه افضل التحایا اصحاب كرامه خطاب ایدوب بیوردیلر كه سزدن اول كلن امم ماضیه‌نك
اوقاتنه نسبت ایله سزك وقت و زمانكز ابتدای وقت صلات عصر ایله غروب شمس میاننده واقع
وقت مقداری زماندر **وبنه** حدیث اخرده ثابت اولدیكه بن رسالت ایله كافهٔ امه بعث اولندم
حالبوكه وقت قیامت اشبو ایكی انكشت كبیدر دیو وقت ساعتی تقریب ایدوب بعده ایضاح كلام
وكشف مرام ایچون اغصان شجرهٔ طیبهٔ لطافت اولان اصابع مباركه‌لرندن شهادت پرمغیله
اورته پرمقلرینه اشارت بیوروب بینلرنده اولان تفاوته ایما ایتدیلر **ودخی** كتب فقه شریفده تعیین
اولندیغی اوزره صلات عصرك وقت اولی یعنی هر شیئك ظلّی كندینك ایكی مثلنه بالغ اولدیغی
وقتدن غروب شمسه وارنجه تقریبا بر یوم كاملك نصف سدسی اولور كه ایكی ساعت مقداری زماندر
زیرا هر یوم یكرمی دورت ساعته مقسوم اولدقده سدس یعنی التیده بری دورت ساعت نصفی ایكی
ساعت اولور **وكذلك** اصبع وسطانك یعنی اورته پرمغك شهادت پرمغندن ارتفاع و طول جهتیله
فضل و تفاوتی دخی نصف سدس یعنی التی حصه‌ده بر حصه‌سنك نصفی مقدارى اولور **فعلی هذا**
حدیث اولده اشارت نبویه وارد اولدیغی اوزره ابتدای اسلامدن مدت بقای دنیا اخرت جمعه‌لرندن
بر جمعه كوننك نصف سدسی اولور كه شیوز سنه مقداری زمان اولور دیو معنای حدیث اخر
دخی مؤیددر كه پیغمبر علیه الصلاة والسلام بیوردیلر الله تعالی بو امتی بر یومك نصفی
مقداری زمان تأخیر و ابقا ایتمكدن عاجز اولماز **بو تقدیرجه** ذكر اولنان احادیث شریفه دلالت
ایتدیكی اوزره مدت دنیادن قبل الاسلام بش بیك بشیوز سنه مرور ایتمش اولور **ودخی**
وهب بن منبه‌دن مروی اولدیغی اوزره مدت دنیادن قبل الاسلام مرور ایدن زمان بش بیك
التیوز سنه‌در **معلوم اولا كه** شیخ سهیلی امام طبریدن مدت بقای دنیا بعد الاسلام بشیوز
سنه اولمق اوزره نقل ایتدكدنصكره كلام مزبوری رد ایدوب دیدیكه حدیثین مذكورین
امام طبرینك نقل ایتدیكی امره دلالت ایتمدیكندن ما عدا واقع حال دخی نقل مذكوره مخالف
اولدی یعنی ملت اسلامدن بشیوز سنه مرور ایدوب ینه مدت دنیا كما كان باقی قالدی دیدی **بعده**
حدیثین مذكورینی توجیه و تأویله شروع ایدوب دیدیكه امّا اول حدیث كه بیك سنه فرض
اولنان یومك نصفی مقداری بو امتك دوام و بقالرینی مشعردر ذكر شی ما عدایی منافی
اولمق قاعده‌سنه بناءً نصف یوم اولان بشیوز سنه‌دن زیاده دوام و بقالرینی منافی اولماز
ودخی حدیث ثانی كه رسول اكرم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بعثت و رسالتلرینی ذكر
و بیان ایدوب یوم قیامی انكشت شهادت و اصبع وسطالرینه تشبیه بیورملرینی متضمندر حدیث
مذكور ایله قیامتك قربنه اشارت و ذات عالیلری ایله روز رستاخیز میاننده نبی اخر و شریعت
اخرانك عدم تخللنه دلالت قصد اولنوب طبرینك كلامنی توجیهنده سبق ایدن معنای مشعر
دكلدر دیدی بوندنصكره امام سهیلی تحقیق مساعد اولیان طریق اخر ایله مدت بقای دنیایی

تعيين وتقديره شروع ايدوب ديديكه الم اكركي سور كريمه نك اوائل وفواتحنده واقع حروفك
مكرراتي حذف اولنديقدنصكره جمله سي اون دورت حروفه بالغ اولور كه الم يستطيع نص
حق كرتركيبندن مجموعي مندرجدر يعني ا ل م ي س ت ط ع ن ص ح ق ك ر حرفلري جمله
كبير وابجد حسابي اوزره عددلري اخذ اولنديقده مجموعي طقوز يوز اوتوز عدده بالغ اولور
عدد مذكور بعثت نبويه دن مقدم الاف سنين دنيادن الف اخيردن منقضي اولان عدده
ضم اولنديقده عدد مذكور ايله الف اخر تمام اولوب ابتداي بعثتدن مدت بقاي دولت اسلام
طقوز يوز اوتوز سنه تمامنده قرين ختام اولور ديو ختم كلام ايلدكدنصكره ينه سهيلي ديديكه
بعيد دكلدركه عدد مذكور فواتح سور اولان حروف مذكوره نك فوائدندن واتاندن اولوب
مدت بقاي دولت اسلاميه اشارت اولنه معلوم اولدكه امام سهيلينك تقريري اوزره توجيه مذكورك
عدم بعدي نفسنده ظهور ووقوعني موجب ومقتضا اولمغله كلام مذكور تعويل واعتماده صالح
دكلدر وامام سهيلي بو توجيه غيروجيهه حامل وداعي اولان ابن اسحاقك كتاب سيرنده واقع
اولان حكايه غريبه دركه عهد رسالت پناه صلى الله عليه الاله ده احبار يهوددن ابو ياسر بن اخطب
ايله قرنداشي حيي نام يهوديلر قرآن كريمده اشبو حروف مقطعه دن الم ايت كريمه سني استماع ايتدكلرنده
زعم فاسدلري كاسدلري اوزره دولت اسلاميه مدتني بانه حمل ايله تأويل ايدوب جمل كبير قاعده سي
اوزره حروف مذكوره نك عدد حسابي ايتديلر يتمش بره بالغ اولمغله دولت اسلاميه وقت وزماني
قليل وقيامتك وقوعي قريب ايمش ديديلر بعده حيي بن اخطب ينه حضور باهر النور نبويه كلوب
يا محمد قرآن عظيمده الم دن غيري حروف مقطعه موجود ميدر ديو سؤال ايلدكده سلطان انبيا
عليه افضل التحايا حضرتلري سوره كريمه اعرافك ابتداسي اولان المص حروفلريني ذكر ايلدكده
بعده ينه حيي بن اخطب عدد حساب جهتيله بونده زياده حروف مقطعه وار دراولديمي ديو
سؤال ايتدكده الر نص كريمي ايله جواب ويرلدي تكرار حيي طرفندن استزاده ايله اعاده سؤال
اولنديقده مشكات صدر نبوتدن المر نص مبيني ايله جواب مستطاب شرف بز عرضدور اولمغله حيي
المر حروفلريني حساب ايدوب ايكيوز يتمش بره بالغ اولمغله دولت اسلاميه وقت وزماني طويل ومديد
اولمق اوزره زعم ايتدكدنصكره فواتح سورده واقع مقطعه نك بعضيسي حسابده قليل وبعضيسي
كثير اولمغله رسول اكرم عليه الصلاة والسلام خطاب ايدوب ديديكه يا محمد تعيين مدت اسلاميه
اعداد قليله وكثيره دن قنغيسي مراد اولديغي معلوممز اولمغله سنك حال وشانك بزه مشتبه
وملتبس اولوب بو خصوصده عقده مشكلاتمزي حل ودفع ايتمدك ديو حضور نبويدن كتديلر بعده
ابو ياسر بن اخطب قوم يهوده ديديكه جائزدركه اشبو حروف مقطعه دن الم المص الر المر
حروفلرينك مجموعنك عددي مراد اولوب يديوز اوتوز دورت سنه دولت اسلاميه ممتد اوله
ديو احتمال ويردي بعده امام ائمه فن سير اولان ابن اسحق ديديكه اشبو حروف مقطعه قرآنيه

آيات

آيات متشابهاتدن اولوب حقيقتنه علم ووقوف جناب علام الغيوبه مخصوص اولمغله يهودك
معناسي عدده حمل ايله تأويلات فاسده لريني رد ايچون هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ
مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ آيت كريمه سي نازل اولدي ديديلر معلوم اولدكه سهيلي
اخبار يهوددن ابو ياسر ايله حيي دن نقل ايتديكي قصه ملت اسلاميه عدد مذكور ايله تقدير
وتعيينه وزرينه دلالت ايتميوب مدعاسني اثباتده قاصردر زيرا اشبو حروف مقطعه
قرآنيه وسائر حروف تهجي حسابي اوزره اعداد معينه يه دلالت طبيعيه ويا عقليه ايله
دلالت ايتميوب بلكه اصحاب جفر وحساب ميانده حساب جمل اسميله مسمى وضع واصطلاحه مبني
دلالت وضعيه قبيلندندر اگرچه حساب مذكور ناس بيننده قديم ومشهور واصحاب شعر وانشا
ميانده مستعمل ومتداول ايسه ده لكن عرف واصطلاح قديمي دليل وحجت اولمديغي ظاهردر
وابو ياسر ايله قرنداشي حيي نام يهوديلرك بو بابده قول ورأيلري عامه اهل اسلامه بلكه
علماء يهود ميانده دخي دليل اولميوب كلاملري احتجاجه صالح اولمديغي اظهردر وبو دخي
ملت اسلاميه عهد رسالتدن قيام ساعته دك قائم وحادث اولاجق دول وفتنك احوالنه متعلق
على الاجمال بعض آثار ثابت اولوب ائمه حديثك بعضيلري نقل وروايت ايلديلر از جمله امام
ابو داودك كتاب سننده شيخي محمد بن يحيى ذهلي طريقيله بر حديث تخريج ايدوب سلسله اسنادي
حذيفة بن اليمان رضي الله تعالى عنه حضرتلرينه منتهي اولدي بو طريقله كه محمد بن يحيى اسعد بن
ابي مريمدن انلر دخي عبد الله بن فروخ دن عبد الله دخي اسامة بن زيد ليثي دن اسامه دخي
ابن قبيصه بن ذويب دن اول دخي پدري ذويبدن ذويب دخي حذيفة بن يماندن حضرتلرندن
نقل ايدوب حذيفه رضي الله عنه بيورديلركه والله بلمزم اصحابم حقيقتده نسيان مي عارض
اولدي ياخود نسيان صورتيله معامله مي ايتديلر يعني فتن وحروبه دائر احاديثي ذكر ايتمز اولديلر
زيرا والله رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلري قيام ساعته دك ظهور ايدجك فتن
وحروبك قواد ورؤساسني وانلرك اعوان وانصاري اوچيوزدن متجاوز رجال الدين بر فردك
ذكرني ترك ايتميوب بلكه بزم ايچون امرا ورؤسادن هر برينك اسمني وباباسنك وقبيله سنك
اسملريني ذكر ايلدي حديث مذكوري وجه مشروح اوزره ابو داود روايت ايتدكدنصكره روانته
قدح وطعن ايله تعرض ايتميوب سكوت ايلدي وابو داود رساله سنده ديديكه كتاب سننده
درج وثبت ايتديكم احاديث شريفه دن قنغي حديثك رواتي شاننده سكوت ايدرسم اول حديث
صالح وقبوله لايقدر ديو شرط ايتمكله حديث مذكور ابو داود قتنده مقبول وصالح اولمش
اولور معلوم اولدكه اشبو حديث مذكور اگرچه صحيح ومقبولدر لكن نفسنده مجمل ومبهم اولوب
اجمال وخفاسني بيان وموهماتني كشف وعيان ايچون اسانيد جنيد آثار اخرايه محتاجدر بونه
ابو داودك تخريج ايتديكي اشبو حديث كتاب سننك غيري كتبده دخي مذكور اولوب لكن وجه آخر ايله

مسطوردر نتکیم صحیح مسلمده حذیفه بن یماندن حضرتلرندن مرویدر که خطیب منبر رسالت
علیه افضل التحیه حضرتلری حضور اصحابده بر خطبۀ بلیغه انشا ایدوب قائم اولدقلری
مقام عالیده قیام ساعته دک حدوث ایده جک وقایع وحوادث آتیه دن برشی ترک ایتمیوب
جملهسنی تحدیث ایلدکده مجلس نبویده حاضر اولان اصحاب کرامدن حدیث مذکوری حفظه موفق اولنلر
حفظ ایدوب نسیان وذهول ایدنلر نسیان ایلدیلر لکن امام بخاری حضرتلرینک روایتنده
حضرت رسول علیه السلام قیام ساعته دک برشیء ترک ایتمیوب الا انجق ذکر ایلدیلر مضمونی
متضمن عبارات ایله واقع اولمشدر وینه امام ترمذینک کتابنده ابو سعید خدری رضی الله عنه
حضرتلرندن برحدیث شریف تخریج اولنوب ابو سعید خدری بیوردیلرکه امام محراب نبوت علیه
افضل التحیه حضرتلری برکون بزمله صلات عصری ادا بیوروب بعده طوبای بهشت کبی قیام وبر
خطبۀ حکمت نظام انشا ایدیلرکه قیام ساعته دک ظهور ایده جک حوادث وواقعاتدن برشیء
ترک ایتمیوب جملهسنی بزه اخبار بیوردیلر کلام نبوی ایله تشنیف سامعۀ ابتهاج ایدنلر سمعیندن حفظ
موفق اولنلر حفظ ایدوب نسیان ایدنلر نسیان ایلدیلر انتهی معلوم اولهکه احادیث مذکورهنک
جملهسی صحایف صحیحهده مسطور احادیث فتن واشراط ساعته محمول اولوب اندن غیری بر محمل
صحیحی اولمدیغی ظاهردر زیرا شارع صلوات الله تعالی علیه وسلامه حضرتلرندن بو مقوله الفاظ
عموم ایله وارد اولان احادیث علامۀ فتن وخروب واشراط ساعته حمل اولنمق معهود ومعروف
اولوب دول مخصوصهیه حمل اولنمق عرف شرعه مخالفدر لکن ابو داودک حذیفهدن تخریج
ایتدیکی حدیث سابقده ابتدای اسلامدن الی یوم القیام ظهور ایده جک ملوک وسلاطینک عددلری
وکندیلرینک واباو قبیلهلرینک اسمالرینک تعیینی خصوصی سائر احادیث وآثارده موجود اولیوب
شاذ ومنکر اولدیغندن ماعدا رجال وذوال تمننک حال وشاننده ائمۀ حدیث اختلاف ایدیلر ابو
الجمهیر رواتِ حدیثدن ابن فروخک احادیثنی علی الاطلاق منکر دیو جزم ایدوب امام بخاری حضرتلری
ابن فروخک بعض احادیثنی معروف وبعضیسی منکردر دیدی وائمۀ حدیثدن ابن عدی ابن
فروخک احادیثنی محفوظ دکلدر دیدی وینه روات حدیثدن اسامة بن زیددن امام بخاری اسامهدن
اصل ولمق اوزره حدیث تخریج ایتمیوب استشهاد طریقیله تخریج ایتدیکندن ماعدا یحیا بن سعید
ایله امام احمد بن حنبل اسامهیی تضعیف ایتدیلر وابو حاتم اسامهنک حدیثی کتب اولنور لکن
احتجاج اولنمان دیدی وابن قبیصه مجهولدر دیو ائمۀ حدیث تصریح ایلدیلر فعلی هذا ابو داودک
تخریج ایتدیکی حدیث شاذ اولدیغندن ماعدا وجوه مذکوره ایله ضعفی ظاهر اولوب احتجاجه صالح
اولمازور دخی معلوم اولهکه ملت اسلامده ظهور ایده جک دول مخصوصهیی بعضیلر جفره نسبت
ایدوب ملوک اسلامیهنک علی التفصیل احوالی کتاب جفرده مسطور اولمق اوزره زعم ایدرلر ومتعالی لرینی
آثار شرعیه واحکام نجومیه ایله تأویل وتأیید ایدوب بطریق اخر ایله بیان ایتمکلرندن ماعدا کتاب

جفرک اصل وسندینی دخی بیلمزلر وکتاب جفرک اصلی بویلهدرکه طائفۀ زیدیهنک رأس
ورئیسی هارون بن سعید عجلینک برکتابی موجود ایدیکه انی امام جعفر صادقدن روایت
ایدوب کتاب مزبورده عامۀ اهل بیتک وایچلرندن بعض اشخاص معلومهنک احوالی وحقلرنده
ظهور ایده جک امور علی التفصیل مسطوردر وهارون عجلینک نقلی اوزره کتاب جفرده مسطور
اولان امورک جملهسی جعفر صادقدن وامثالی اولان بعض ساداتِ اهل بیتدن کشف وکرامت
طریقیله منقول اولوب فیض ربانی والهام صمدانی ایله وسائر اولیاء اللهک نائل اولدقلری
کشف وشهود بونلرده دخی موجود اولمغله حقلرنده ظهور ایده جک حوادث آتیه ووقایع
غیبیهیی تفصیل وتقریر وبر صغیر بوزاغی دریسنه امام جعفر صادق ثبت وتحریر ایتمش
ایدی بعده هارون عجلی کتاب مزبوری جفردن نقل وروایت وصحایف اوراقه کتابت ایلدکده
جفر اسمیله تسمیه ایلدی زیرا لغت عربیهده جفر بوزاغی معناسنه اولوب وکتاب مزبورک اصلی
جلد ثورده مکتوب ومرقوم اولمغله هارون عجلی کتاب مزبوری صحایف اوراقه نقل ایتدکده مناسبت
مذکورهیی مراعات ایدوب نسخۀ مزبورهیی جفر تسمیه ایتمکله اسم مذکور کتاب مزبورک علمی اولدی
وکتاب جفرده تفسیر قرآن کریم مسطور اولوب آیات بیناتک معانی باطنهسنده اسرار غریبه ودقایق
عجیبهیی محتوی وجملهسی امام جعفر صادقدن منقول ومرویدرکه لکن کتاب مزبورک امام جعفر
صادق حضرتلرینه اتصالی سند صحیح وطریق سدید ایله ثابت اولمدیغندن ماعدا اصل نسخهنک
عینی دخی موجود اولمیوب جسته جسته صحایف واوراقده سندسز لسانلرده عاری بعض کلمات شاذه
مرسوم ومسطوردر اکر کتاب مزبورده مسطور اولان کلمات امام جعفردن یاخود ائمۀ اهل بیتدن
صدوری نقل صحیح ایله ثابت اولیدی انلرک کشف وشهودهمبنی کلمات قدسیهلری سند سدید
اولوب فحوای کلام ومضمون کتابه شوق واعتماد حاصل اولوردی زیرا امام جعفر صادقدن
نقل صحیح ایله منقول وثابتدرکه اهل بیت نبوتدن بعض آثارینی قبل الوقوع نتیجه ووقایع هائله
ظهورندن آکاه وتحذیر وتوقی ایله امر ایتدکده حسب الاخبار اول واقعۀ هائله واقع اولوردی
ابروب
نتهکیم امام جعفر صادق حضرتلرینک عم مکرملری زیدک اوغلو یحیا طلب امامت ایله خروج
مراد ایتدکده عاقبتی هلاکدر دیو تعرض وتصدیلندن نهی وتحذیر ایدوب لکن یحیا جعفر صادقک
پند ونصحنی قبولدن اعراض وخروجه تصدی ایتدکده جوزجانده قتل اولندیغی کتب تاریخده
مسطوردر زیرا ائمۀ اهل بیتک غیری اولیاء کاملینده کشف وکرامت وقوعی ثابت اولدقده
عترت طاهرۀ نبویه وعصابۀ کریمۀ محمدیهکه علم ودین وعرفان ویقینده درجۀ علیایه واصل
وعلی الخصوص اصلها ثابت وفرعها فی السماء کریمهسی اوزره سلطان انبیا علیه افضل التحایا
حضرتلرینک عنصر کریملرینه متصل وکلنخل وجودلرندن منشعب فروع طیبهلری
اولمق شرفیله مشرف اولوب بو خیر نوبۀ کریمه وارومه جسیمه نسب ظاهر وحسب ظاهر ایله

کشف وشهودده سائر کملیندن الیق واولی اولدقلری ظاهر وباهردر ودخی سادات اهل بیت میاننده
کشف وشهوده مبنی وکتاب جفردن خارج وقایع ملك ودولته دائر کلمات کثیره جاری اولوب اکثر
عبیدییه دولتی اخبارنده مسطور ومعروفدر ننکیم اعلام مورخیندن ابن رقیق نام فاضل صاحب
تحقیقدن منقولدرکه ابو عبدالله شیعی والدی محمد حبیب ایله سادات علویه دن عبدالله مهدینک
ملاقی اولوب دعوای امامت ایله ظهور وخروجنه دائر مکالمه دن عبید اللهی سادات اهل
بیتك دیار یمنده محب وداعیلری اولان ابن حوشبه کوندردیلر عبیدالله دخی ولایت یمنه یمن
قدوم میمنت لزومی ایله تشریف ایدوب ابن حوشبه ملاقی اولدقده ابن حوشب عبیدالله مهدینك
اظهار محبت ومودت وبو وجهله امحاض نصح ووصیت ایتدیکه سزك بنیان ملك ودولتکز
دیار غربده تمهید وتشیید اولنجغی سلالهٔ اهل بیتدن مانور علم جفر ایله معلوم اولمغله
بهرحال دیار غربه واصل اولدیغکزده انده مرادیکز حاصل اولور دیدی عبیدالله مهدی
دخی ابن حوشبك رأی اشارتی اوزره مغرب دیارینه عطف عنان عزیمت ایدوب دعوای
خلافته قیام ومراد ومقصودی قریب تمام اولدی وکذلك منقولدرکه عبیدالله مهدینك
دیار غربده بنیان عز واقبالی تشیید وابواب خصوم کرکی کبی مسدود منسد اولدقده عبیدالله
مهدیه قلعه سنی بنایه شروع ایدوب دیدیکه بن بو حصن حصینی وسور رصینی انك ایچون
بنا ایدرمکه سلالهٔ فاطمیه نك اعدا وخصومندن ابو یزید صاحب حمار نام باغی نك خروجی
وقتنده بنی فاطمه دن موجود اولانلر حال بکساعت نهاد اول قلعه ده تحصن وقرار ایدوب
اول خارجی بدکارنك مکر وکیدندن امین اوله لر دیدکدنصکره صاحب حمارك بیرامون قلعه ده
موقف ومکانی اولان میدانی دخی کوستردی بعده خبر مذکور احفاد عبیددن اسمعیل
منصورك سمعنه بالغ اولوب زمان خلافتنده اول خارجی بدتبار صاحب حمار خروج وقلعهٔ
مهدیه یی محاصره ایتدکده اسمعیل منصور باغی مذکورك محل نزول وموقف وصولی اولان
مکانی طلب وسؤالدن خالی اولمیوب وقتاکه جدی عبیدالله مهدینك تعیین ایتدیکی محله قرار
وارام ایتدیکی اخبار اولندقده فوز وظفره جازم اولمغله درحال قلعه دن بروز وخروج
ایدوب اوزرینه حمل ایتدکده صاحب حمار قرار ایده میوب فرار ایلدکده اسمعیل منصور لشکر
جرار ایله تعقیب ایدوب ذاب ناحیه سنه واصل اولدقده انده فوز وظفر میسر اولوب صاحب
حماری قتل ایلدی سادات اهل بیتدن بو مقوله اخبار عجیبه کثیر اولوب نور کشف ایله نیجه امور
غیبیه یه واصل اولدقلری کتب تواریخده مسطوردر امّا فرقهٔ منجمین اوضاع علویه ایله
اثار سفلیه یی استدلال ایدوب انقلابات ملك ودولت وسائر احوال عامهٔ امتی قرانات
کواکبه خصوصا قران علویینه اسناد ایدرلر بو امرك تحقیق وبیانی بویله در که اصحاب
نجوم بروج فلکیه یی عناصر اربعه اعتباریله دورت قسمه تقسیم ایدوب اوج برجه مثلثهٔ ناریه

واخر اوج برجه مثلثهٔ هوائیه واوج برجه مثلثهٔ مائیه واوجنه ترابیه تسمیه ایتدیلر
وکواکب سیاره دن ایکی کوکب که بر برجده اجتماع ایده اول اجتماعه قران اطلاق ایدوب انلر
ایچون احکام مخصوصه اثبات ایتدیلر لکن قرانات نجومیه دن علویینك یعنی زحل ایله
مشترینك قرانی زعملری اوزره ملك ودولتك احوالنه دلالتده سائر قرانات فلکیه دن
اقوا اولمغله قران علویینك وقت زمان وقوت وضعفی ضبط اولنوب ملك ودولتك
احوالنه استدلال ایدرلر زیرا زحل ایله مشتری هر یکرمی سنه ده بر کره مثلثات بروجیه دن
بر برجده اجتماع وقران ایدوب بعده اول برجدن مفارقت یکرمی سنه تمامنده ینه اول مثلثه نك
تثلیث ایمنندن برج اخرده قرار ایتدکدنصکره یکرمی سنه مرورنده ینه اول مثلثه نك برج ثالثنده
قران ایدر شویله که مثلثات بروجیه دن بر مثلثه ده که اوج برجدن عبارتدر اون ایکی کره
قران ایدوب وهر بر قرانك مدتی یکرمی سنه اولمغله التمش سنه تمامنده اوج برجده قران ایدر
بعده ینه یکرمی سنه تمامنده اول مثلثه نك ابتدا برجنه ویکرمی سنه صکره ایکنجی برجنه ویکرمی [ابتدا بعد سنه دخی صکره]
صکره ایکنجی برجنه ویکرمی سنه دنصکره اوچنجی برجنه عودت ایدوب بو منوال اوزره التمش
سنه تمامنده قران علویینك ایکنجی دوری تمام اولور بعده اوچنجی دفعه دخی ینه التمش سنه
دوردنجی دفعه دخی ینه التمش سنه دوروقران عودت ایدوب ایکی یوز قرق سنه تمامنده بر مثلثه نك
اوچ برجنده درت دفعه قران واقع اولور بعده وضع قران مثلثات بروجیه دن انسب
مثلثهٔ اولی یه اقرب اولان مثلثه یه انتقال ایدوب یعنی مثلثهٔ ثانیه نك بروج ثلثه سنده
ابتدا کی مثلثه نك برج اخیرنی ولی ایدوب برجده قران ایدر بعده اوچنجی مثلثه یه بعده
دردنجی مثلثه یه انتقال ایدوب وهر مثلثه ده ایکیوز قرق سنه تمامنده اون ایکی کره
قران ایتمکله درت مثلثه نك مجموعنده طقوز یوز سنه تمامنده قرق سکز کره قران ایدر
وقران علویینك یعنی زحل ومشترینك قرانی اصحاب نجوم قتنده اوچ قسمه منقسم اولوب
بر قسمنه کبیر وقسم ثانی یه وسط وقسم ثالثنه قران صغیر تسمیه ایتدیلر قران کبیر اول
قراندرکه زحل ایله مشتری بروج فلکیه دن بر برجك درجاتندن بر درجهٔ معینه ده اجتماع
ایدوب بعده طقوز یوز التمش سنه مرورندن صکره ینه اول درجه ده بر دفعه دخی
اجتماع ایدر قران وسط اول قراندرکه زحل ایله مشتری مثلثات اربعه بروجیه دن هر
مثلثه ده ایکیوز قرق سنه تمامنده اون ایکی کره قران واجتماع ایدوب بعده مثلثهٔ
اخرایه انتقال ایدر قران صغیر اول قراندرکه زحل ایله مشتری مثلثات بروجیه دن بر برجك
درجه سنده اقتران ایدوب بعده یکرمی سنه دن صکره تثلیث ایمن اوزرینه آتی ولی ایدن
برجك درجهٔ معینه ودقیقهٔ مخصوصه سنده اجتماع ایده لر شویله که اولکی برجك تنقی درجه
ودقیقه سنده قران ایتدیسه ینه برج ثانینك دخی من حیث العدد اکا مشابه اولان درجه

ودقیقه‌سنده اقتران ایدرلر بونك مثالی بودرکه مثلا حمل برجنك ابتدا درجه‌سنك اولکی
دقیقه‌سنده زحل ایله مشتری قران ایدوب بعده یکرمی سنه‌دن صکره قوس برجنك اولکی
دقیقه‌سنده بعده یکرمی سنه مرورنده اسد برجنك ینه دقیقهٔ اولی‌سنده اجتماع ایتملری کبی
حمل وقوس واسد برجلری مثلثهٔ ناریه اولوب مشترینك اشبو برجلرك هر برنده وجه مذکور
اوزره یکرمی سنه‌ده برکره قرانی قران صغیر تسمیه اولنور بعده کوکبین مذکورین اسد
برجندن ینه حمل برجنك ابتدا دقیقه‌سنده یکرمی سنه مرورنده عود وانتقال ایتدکده اشبو
اوج برجده مدت قران التمش سنه‌یه بالغ اولوب مدت مذکوره‌یه اصطلاح منجمین اوزره
قران دور وعود قران اطلاق اولنور بعده حملدن قوسه و قوسدن اسده و اسددن
ینه حمله التمش سنه تمامنده ایکنجی دفعه دخی دور قران واقع اولوب بعده التمش سنه دخی
اوچنجی دفعه و التمش سنه تمامنده دردنجی دفعه دخی برج حمله عودت مقرر اولنور هر دوری
التمش سنه اولمق اوزره دورت دفعه عود قرانك مدتی ایکیوز قرق سنه‌یه بالغ اولدقدن
صکره علویین مثلثهٔ ناریه‌دن مثلثهٔ ترابیه فرض اولنان اوج برج آخره انتقال ایدوب
بعده مثلثهٔ ترابیه‌دن دخی ایکیوز قرق سنه تمامنده منوال مذکور اوزره مثلثهٔ هوائیه
انتقال ایدوب اندن صکره ینه مدت مذکوره تمامنده مثلثهٔ مائیه‌یه انتقال ایدرلر هر بر
مثلثه‌دن اولدقده اکا قران اوسط اطلاق ایدرلر و مثلثهٔ ناریه وترابیه وهوائیه ومائیه
مجموعنده قرق سکز صغیر ودرت اوسط تمام اولوب بعده مثلثهٔ مائیه‌دن ینه مثلثهٔ
ناریه‌یه دور قران عودت ایتدکده مدت قران علویین طقوز یوز التمش سنه‌یه بالغ اولدقده
اکا قران کبیر اطلاق ایدرلر و قران کبیر تغییر ملك ودول کبی امور عظیمه‌یه دلالت ایدر
یعنی منجمین قران کبیر بر ملك وملتك بر قومدن قوم آخره نقل ورجوعنه علامتدر دیو
اعتقاد ایدرلر وعلویینك هر ایکیوز قرق سنه‌ده بر مثلثه‌دن مثلثهٔ اخرایه انتقالنده
واقع اولان قران اوسط بر ملك ودولتك رجالندن متغلبه ظهور ایدوب طلب ملکه قیام
وتغلب وتسلط تاملرینه دلالت ایدر دیو زعم ایدرلر وهر یکرمی سنه‌ده برج واحدده بر
دفعه واقع اولان قران صغیر علویین بعض مدن خوارج وبغات ظهورینه علامت
اتخاذ اولنوب بعض مدن وامصارك خرابنه وبعضنك عمارتنه دلیل اولمق اوزره زعم
ایدرلر ودخی معلوم اولهکه زحل ایله مشترینك بروج مثلثه‌ده قران صغیر واوسط وکبیر
ایله قراناتی اثناسنده هر اوتوز سنه‌ده بر دفعه برج سرطانده زحل ایله مریخ دخی
اجتماع ایدرکه اکا منجمین قران نحسین سرطانی اطلاق ایدوب ورابع دخی تسمیه ایدرلر
وبرج سرطان علی زعم المنجمین طالع عالم اولوب برج زحلك نحس ووبالی ومریخك
هبوطخانه‌سی اولمغله زحل ومریخ برج مذکورده قران ایتدکده صحیفهٔ عالمده فتن

وحروب وسفك دماء وقوعنه وخوارج وبغات وعصیان جنود وحرکت جیوش
ظهورینه دلالتی عظیم اولوب وقحط ووبا مثللو احوال واقع اولمسنده تأثیری شدید اولور
دیو زعم ایتدیلر وقران نحسین سرطانك تأثیرینك دوام وانتهاسی وقت قرانده طوالعك
وسائر اوضاع فلکیه‌نك سعادت ونحوستی مقداری اوزره اولوب وتعیینی دلیل ایله استخراج
اصحاب نجومك حذق ومهارتی نسبتی اوزره واقعدر واصحاب زیج وتقویم وارباب تنجیمدن
جراش بن احمد محاسب وزرای سلاجقه‌دن نظام الملك ایچون عقد ایتدیکی کتابده دیدیکه
برج عقرب کوکبهٔ علیهٔ اسلامك دلیلی اولمغله کوکب مریخك برج عقربه رجوعی ملت اسلام
وارباب دین وعلمك حلل وانقلاب وقوعنه دلالت ایدوب تأثیر عظیمی اولمق اوزره زعم ایلدی
زیرا سبب ایجاد تکوین رسول رب العالمین صلوات الله وسلامه علیه حضرتلرینك کوکب
مسعود وجود سعیدلری افق غیبدن طالع اولدقده علویینك یعنی نجم زحل ایله مشترینك
عقرب برجنده قران واجتماعی وقتنه مصادف اولمغله هر زمانکه مریخ برج عقربه راجع اوله
خلفای اسلامیه‌یه تشویش واضطراب واهل علم ودین ووکلای سید المرسلینه امراض
وسائر اعراض حادث اولوب وکاهیجه حالا محله دخی سرایت طریقیله بعض مساجد
ومدارسك انهدام واندراسنه دلالت ایدر دیدیکی حتی مرویدرکه امام علی کرم الله وجهه
حضرتلرینك شهادتلری وقتنده وبنی امیه‌دن مروانك وبنی عباسدن متوکل خلیفه‌نك
وقت قتللرنده مریخ برج عقربه راجع بولنوب عظمای دین اسلامدن اوج ذاتك ووجه
وجودلری هبوب صرصر فنا ایله برکنده اولدی فعلی ذلك احکام قرانات ایله رجوع مریخ
امثالی سائر اوضاع فلکیه‌نك احوال جمع اولنوب مقتضای فن اوزره ادلهٔ نحس وسعادته
امعان نظر اولندقده ملك وملتك احوال عامه وخاصه‌سنه استدلال اولنور دیدیلر
ودخی شاذان بلخی نام منجمدن منقولدرکه ملت اسلام ابتدای هجرت محمدیه‌دن اوچیوز اون
سنه‌یه بالغ اولدقده وقت وزمانی منقضی اولور دیو استخراج ایدوب لکن وقته بو حلول
ونتیجه زمان دخی مرور ایدوب رأیی باطل وکذبی ظاهر اولدی وینه ابو معشر بلخیدن منقول
اولدیغی اوزره ملت اسلامك یوز الی سنه مرورنده دیننده اختلاف کثیر واختلال عظیم
واقع اولور دیو تعول ایدوب لکن قولی حلیهٔ صحتدن عاطل اولدی وینه جراش دیدیکه کتب قدماده
کوردم منجمین کسرای مجوسه طائفهٔ عربك ملك وسلطنته دسترس اولوب ایچلرنده نبی ظهور
ایده‌دیو خبر ویردیلر وکواکب سیاره‌دن زهره طائفهٔ عربك دلیلی اولوب شرفخانه‌سنده
بولنمغله مدت قرق سنه‌یه بالغ اولور دیدیلر وکتاب قراناتده ابو معشر بلخیدن منقولدرکه
قسمت کواکب برج حوتك اون یدنجی درجه‌سنه بالغ اولدقده درجهٔ مذکوره‌ده زهره‌نك
شرفی واقع اولوب ووقت مذکورده زحل ومشتری برج عقربده قران ایدوب وزهره طائفهٔ عربك

دلیلی اولمغله انلر ملك و دولته نائل ایچلرنده بنی طاهر اولور و عربك ملك و دولتلرینك
قوتی و سلطنتلرینك مدتی زهره نك شرفی درجه لرندن باقی قلان مقدار اوزره واقع اولور
و علی وجه التقریب برج حوتده درجات شرف زهره دن اون بر درجه باقی قالور بحسب التقسیم
مدتی التیوز اون سنه اولمغله مدت مذکوره دولت اسلامك وقت و زمانی اولمق اوزره زعم ایلدی
و ابو مسلم خراسانینك ظهوریله دولت عباسیه نك اقامتی و مروانیه نك ذل و نکبتی زهره نك برج
حوتدن اول حمله انتقالی و قسمتك وقوعی وقتنه مصادف اولوب صاحب حکم مشتری بولندیغی
زمانده واقع اولدی و فلاسفهٔ اسلامیه دن یعقوب بن اسحق کندی دیدیکه ملت اسلامك
ظهوری وقتنده زهره برج حوتك اون سکزنجی درجه و قرق ایکنجی دقیقه سنده بولنوب شرفی
درجاتندن اون بر درجه و اون سکز دقیقه باقی قالمغله ملت اسلام التیوز طقسان اوچ سنه
تمامنده منتهی اولور دیدیکدن صکره ینه یعقوب کندی دیدیکه سنین مذکوره اتفاق حکما ایله
ملت اسلامك مدتی اولوب اوائل سور قرآنیه ده واقع حروف مقطعه بعد حذف المکرر حساب
جمل ایله یعنی ابجد حسابی ایله عدد اولندقده حاصل اولان عدد بونی تأیید ایدر دیدی ابن
دیر مکی یعقوب کندینك حروف مقطعه یه متعلق نقل ایتدیکی معنی بوندن اقدم ذکر اولنان
سهیلینك قولی اولوب غالبا یعقوبك قول اولی سهیلیدن نقل ایتدیکنه رأیك سندیدر وینه
جراشدن منقولدرکه هرمز و افرید حکیمدن ملوك ساسانیه نك اولی اولان اردشیرك و اولادلرینك
مدت سلطنتلرینی سؤال اولندقده دیدیکه کوکب مشتری اردشیرك دلیلی ملکی اولوب و شرفنده
بولنمغله مدت مدیده دولتلری متمادی اولمق اقتضا ایدر لکن اجود و اصح ملوك ساسانیه نك
ملك و دولتلری دورت یوز اون بش سنه یه بالغ اولدقده تدبیر مشتریدن زهره یه انتقال ایتمکله
اولدخی زیاده شرفنده واقع اولمغله طائفهٔ عربك ملك و دولتلرینه دلالت ایدر زیرا طالع
قران برج میزان و صاحبی زهره اولوب و وقت قرانده زیاده شرفنده بولنمغله طائفهٔ عرب
بیك التمش سنه سریر آرای ملك و دولت اولورلر وکذلك اکاسرهٔ فرسدن انوشروانك وزیری
بزرجمهر حکیمدن ملك و دولتك فارسدن خروج و عربه انتقالندن سؤال ایتدکده بویله
خبر ویردیکه عربك ابتدا ملکلری وقت سؤالدن قرق بش سنه تمامنده پیرایهٔ مهد وجود
و آرایش کهوارهٔ شهود اولوب ممالك شرق و غربه مالك اولورلر و مشتری تدبیری زهره یه تفویض
ایدوب و قران علویین مثلثهٔ هوائیه دن خروج و بروج مائیه دن برج عقربه انتقال
ایلیوب و برج عقرب دخی زهره کبی دلیل عرب اولمغله ادلهٔ مذکوره اقتضاسی اوزره ملت
اسلام مدت دور زهره اولان بیك التمش سنه یه بالغ اولور دیدی وینه کسرا پرویز دخی
الیوس حکیمدن خصوص مذکوری سؤال ایتدکده بزرجمهر کبی جواب ویروب بیك التمش
سنه ملت اسلام قیام ایدر دیدی و ایام بنی امیه ده توفیل رومی نام منجم دیدیکه دولت اسلام

قران کبیر علویینك مدتی مقداری زمانه باقی قالوب یعنی طقوز یوز التمش سنه ممتد اولور بعده
اکر قران علویین ابتدای اسلامده واقع اولدیغی کبی ینه برج عقربه عود ایدوب لکن حین عودده
اوضاع کواکب ابتدای قرانده ملتده بولندیغی هیئت مخصوصه اوزره واقع اولمز ایسه یا ملت
اسلامك احکامی ایله عملده فتور و قصور واقع اولوب یاخود احکام اسلامه مخالف شرع جدید
ظهور ایدر دیو زعم ایلدی وینه جراش منجم دیدیکه کواکب مرصوده صوابتده قلب اسد مریخه
حذیجا اولان یکرمی دورت درجه یی ابتدای ملت اسلامدن طقوز یوز التمش سنه تمامنده قطع
ایتدکده استیلای ماء و اشتعال نار ایله عالم خراب اولوب بالجمله دائرهٔ کونده موجود اولان
مکونات هلاك اولور دیدی وینه جراشدن منقولدرکه زابلستان ملکی یعنی غزنه والیسنك
نام فن نجوم و سائر فنون حکمتده ماهر بر حکیمی اولوب خلفای عباسیه دن مأمونك نام
قرنداشی امین بیننده محاربه مقرر اولدقده مأمون وزیری طاهر بن حسینی امینك عسکریله
مدافعه و مقابله یه مأمور ایتمشیدی حکیم مزبور مأمونك امینه غلبه و استیلاسی و طاهرك
عقد لوا ایتمسی ایچون اختیارات نجومیه دن بر وقت اختیار ایدوب طاهر دخی وقت مزبورده
عقد لوا و علم افراز وغا اولدقده نسیم فوز و ظفر مأمون جانبندن وزان اولمغله طاهر
منصور و مأمون سریر خلافته جلوس ایله مسرور اولدقده حکیم مزبورك فنده مهارتنه
زیاده تحسین و اعتنا ایتدیکی زابلستان ملکنك معلومی اولوب حکیم مزبوری بعض هدایا
ایله مأمونه ارسال ایلدی حکیم مزبور مأمون ایله ملاقی اولدقده مأمون دولت عباسیه نك وقت
و زماننده سؤال ایتدکده حکیم مزبور دیدیکه ملك و دولت مأمونك ذریت و اعقابندن منقطع
و قرنداشی امینك اولاد و احفادینه متصل و منتقل اولوب بر مدت مرورندن صکره طائفهٔ اعجام
امر خلافته مداخله و تغلب ایدرلر شویلکه ابتدا دیلمه غلبه ایدوب التی سنه مقداری سیر حمیده
اوزره حرکت بعده ظلم و تعدی یه مبادرت ایدرلر دیلمدن صکره شمال شرقدن طائفهٔ ترك
ظهور ایدوب شام و فراتك ستولی و بلاد رومه مالك اولورلر بعده الله تعالینك ارادهٔ علیه سی
تعلق ایتدیکی امور وقوعه کلوب یعنی ملك و دولت عباسیه یدلرندن خروج ایدر دیو جواب ویردکده
مأمون حکیم مزبوره ویردیکی خبرك مأخذندن سؤال ایلدکده حکیم مزبور دخی علم مزبوری کتب
حکمادن و لعب شطرنجك واضعی صصه بن داهر الهندینك احکامندن استخراج ایلدم دیو
جواب ویردی بو فقیر جزم و اعتقاد ایدرمکه حکیم مذکورك دیلمدن صکره ظهورلرینه
اشارت ایتدیکی ترکدن مراد ملوك سلجوقیه درکه دولتلری قرن سابعك اوللرنده منقضی
اولدی وینه جراشدن منقولدرکه مدت قران ملت اسلام تاریخ یزدجردینك سکزیوز اوتوز
اوچ سنه سنه بالغ اولدقده قران مذکور مثلثهٔ مائیه دن بروج حوته منتقل اولوب بعده سکزیوز
التی اوچ سنه سنده برج عقربه انتقال ایدر و دخی برج حوته انتقال اولمدت انتقال قرانه اولوب

برج عقربه انتقالدن ملت اسلامك دلائل احوالی استخراج اولنور وینه دیدیکه مثلثات
مائیه ده واقع قران اوللر سنه حسبیله تحویل اوکلی سکز یوز التمش سکز سنه سی شهر رجبك
ایکنجی کونی واقع اولور دیو ختم کلام ایدوب کوکی کبی احکامنی استیفا ایتمدیکی معلوم اولدکه
اصحاب نجوم معموره ارضده موجود اولان دول بالخصوصه دن هر دولتك احوال واحکامنی
قران اوسط تحویلینك ووقت قراننده افلاکده واقع اولان هیئت طالعدن استخراج ایدوب
اوضاع فلکیه ودلائل سماویه ایله اثار سفلیه یه استدلال ایدرلر زیرا منجمین زعمی اوزره کوکب
زحل ومشتری مثلثات بروجدن بر مثلثده مدت قران اوسط اولان ایکیوز قرق سنه تمامنده
اونه ایکی دفعه قران ایدوب بعده مثلثه اخرایه نقل ایتدکده طالع قرانه نظر وملك ودولتك
احوالندن خبر ویررلر شویله که بر دولت قدیمه نك زوالنه واخرینك حدوثنه وقت وزمانی وجهت
ومکانیله استدلال ایدوب واول دولتك عرب وعجم وروم وسائر اصناف امم دن رجالنی
وملوکنك عدد واسماسنی واجال واعمار ومذاهب وادیاننی واوضاع واطوار وحروب
وغزواتنی تعیین ایدرلر نته کیم ابو معشر بلخی کتاب قراناتده قران اوسطك احکامنی ذکر ایدوب
وجه مشروح اوزره دول وملوکك احوالنی بسط وتفصیل ایلدیکی کبی نیجه دخی قران اوسط
ایله بر دولتك احوالنه استدلال اولندقدنصکره قران اصغر ایله دخی استدلال اولنوب اقبالی
وادبار ودوام وزوالنه متعلق احکام استخراج ایدرلر وخلفای عباسیه دن رشید ایله مأمونك
خلافتلری وقتنده رئیس المنجمین اولان یعقوب بن اسحاق کندی ملت اسلامده واقع قراناتك
احکامی ایچون بر کتاب تصنیف ایدوب طائفه شیعه امام جعفر صادق حضرتلرینه منسوب
کتابلرینك اسمی جفر ایله اولکتابی تسمیه ایتدیلر ونقل اولندیغی اوزره کتاب مزبورده بنی عباس
دولتنك حال وشاننی ذکر اولنوب ووقت وزماننه وانتها وانقراضنه ومنتصف مائه سابعه ده
دار السلام بغدادده هلاکو وقعه سنه ودولت عباسیه نك انقراضیله ملت اسلامك
انقراضنه اشارت ایلدیکی لکن بزم ایچون کتاب مذکوردن برشیئه وقوف میسر اولمیوب واکا
واقف ومطلع اولان رجالدن بر فردی کورمك دخی میسر اولمدی شویله ظن اولنورکه هلوك
مقول واحفاد جنکیز فتنه انکیزدن بیحو بغداده مستولی اولوب اخر خلفای عباسیه اولان
معتصم باللهی قتل ایتدکده نهر دجله یه القا وجفر صغیر اسمیله موسوم بر رساله صغیره
اولوب سیاق وسباقندن ظاهر ندن فهم اولنورکه رساله مزبوره ملوك موحدینك اولینی
واقد مینی اولان بنی عبد المؤمنك تفصیل حالرینی بیان ایچون وضع اولنوب ملوك موحدینك
اواخری ایچون ذکر اولنان احوال واقعه مطابق اولوب اخری بیاننده اولان احکام نفس الامره
مخالف کذب صریح اولدیغی معلوم اولدکه یعقوب بن اسحاق کندی دنصکره دولت بنی عباسیه ده
علم نجومده ماهر نیجه کمسنه لر ظهور ایدوب دولت عباسیه نك احوالنه دائر کتب عدیده وضع

ایتدیلر بو بابده شایان نقل ونظر اولنان حکایات برعبرت بری امام طبری نك رجال دولت عباسیه دن
ابی بدیلدن مهدی حنفینك مناقبنه متعلق نقل ایتدیکی حکایه عجیبه در که ذکر اولنور اصلی
بو یله در که امرا محمد دولت عباسیه دن ربیع ایله حسن مهدینك خلافتنی ایامنده اوغلی رشید
ایله غرایب توجه ایتدکلرنده ابی بدیلی دعوت ایدوب اولدخی چوق فیلارده ربیع ایله حسنك
مجلسنه داخل وواصل اولدقده ربیع ایله حسنی دولت عباسیه نك احوالنه متعلق کتب
احکامدن بر کتاب مطالعه سیله مشغول بولدی ابی بدیل دخی کتاب مزبوره نظر ایدوب مهدینك
مدت خلافتنی اون سنه اولمق اوزره ثبت وتحریر اولندیغنه ابی بدیل تعبیر مذکورك مجلسنده
واقف اولوب ربیع ایله حسنه دیدیکه بو کتابده مهدینك مدت خلافتنی سنین عشرا اولمق
اوزره مذکور وابتدای خلافتندن بو وقته کلنجه مدت مذکوره نك اکثری مرور ایتمکله
مهدی کتاب مزبوره واقف اولدقده وقت قریبده نوش زهر ابن ممات وخلع خلعت حیات
ایتمسنی متضمن اولدیغله سز کتاب مزبوری مهدی یه ارائه ایتدیکنیز ایله خبر موتنی اعلام واشارت
ایتمش اولورسز دیدی ربیع ایله حسن دخی ابی بدیلك جوابندن منفعل ومتأذی اولوب
وکتاب مزبورك مهدینك معلومی اولمغله هر حال رؤیت ومطالعه ایتمسی مقرر اولوب ابی بدیلدن
اعمال لطایف الحیل ایله بو محذوردن دفعنه چاره طلب ایتملریله ابی بدیل دخی تحوالی آن بدیلدن
عنبه نام بر استاد مجلدی استدعا ایدوب اوراق کتابده محل مزبوری بولوب عنبه یه ارائت
وبو وجهله امر واشارت ایلدیکه اشبو ورقه ده مسطور اولان عشره کلمه سنی اعمال کلك صنعت ایله
محو وحك ایتدکدنصکره یرینه اربعین لفظنی تحریر یعنی اون سنه یی قرق سنه یه تبدیل وتحویل
ایلر دیدی بعده عنبه دخی ابی بدیلك امری اوزره عشره یی اربعینه تبدیل ایدوب برکونه
رسم وتحریر ایتدیکه قطعا محکوك ایدیکی معلوم اولمدی حتی ابی بدیل نظر ایتدکده خلف باالله
العلی الاعلی ایتدیکه اکر عین اصل ورقه مذکوره ده عشره نك اربعینه تبدیل اولندیغی مشهود
ومعلوم اولمیدی نسخه مزبوره نك اصلنده اربعین مرقوم ومرسوم اولمق اوزره جزم ایدردم
دیدی وبوندنصکره ناس دول وسلطنته متعلق احکام تحریرینه مشغول اولوب خشیت علیه
الهیئه تعلق ایتدیکی اوزره منظوم ومنثور نیجه نیجه کتب ورسائل وضع وتحریر ایتدیکر
نیجه سی ناسدن چوق کمسنه لرك یدلرنده متفرق اولوب کتب ملاحم تسمیه اولنور وکتب ملاحمك
بعضیسی علی العموم ملت اسلامك احوالنه متعلق اولوب وبعضیسی دخی دول مخصوصه دن
هر دولتك احوال واحکامنه دائردر وبو کتبك جمله سی فن نجومده ماهر مشاهیر رجالك تألیفی
اولوب لکن واضع ومؤلفنه نسبت واختصاصی نقل موثوق وروایت صحیحه ایله ثابت دکلدر واشبو
ملاحم منظومه دن ابن قرانك بحر طویلده بر قصیده رائیه سی اولوب دیار غربده ناس بیننده متداول
ومتعارفدر عامه ناس زعم ایدرلر که قصیده مزبوره ملت اسلامك ابتداسندن انتهاسنه دك

وقوعی مقدر اولان امور عامه‌نك احوالنی متضمن اولوب حال و مستقبلده ظهور ایدن
وقایع كثیره‌یی كا تطبیق ایدرلر لكن بر شیخ خردن استماع ایتمشیم دركه قصیده مزبوره
دیار غربده انجق لمتونه دولتنك احوالنه متعلق اولوب ناظم قصیده ابن فرات لمتونه
دولتی ظهورینه قریب وقتده رجالندن اولمغله انلرك دولتلری احوالنی ذكر ایلدی شویله كه
لمتونه ملوكنك سبته ولایتنی موالی بنی حمود یدلرندن اخذ ایدوب و بحر كعبیده قاره شویله كه
اندلس مملكتنه استیلا ایده‌جكلرینی بیات ایلدی كذلك ینه اهل مغرب میاننده دائر ملاحم
منظومه‌دن تبعیه اسمیله مسمی بر قصیده باتیه اولوب عدد ابیاتی بیك یاخود بیك بیوز
بیت اولمق اوزره منقولدر و قصیده مزبوره‌نك مطلعیدر كه ذكر و بیان اولنور شعر

طربت وما ذاك منی طرب ... وقد یطرب الطائر المقتضب
وما ذاك منی لهو اراه ... ولكن لتذكار بعض السبب

یعنی بنم طرب و خطم سرور وجهدن اولمیوب بلكه قفس بند اضطراب اولان مرغ محبوس كبی
طیش و حركت ایدرم و دخی طربم لهو و لعب جهتدن اولمیوب لكن بعض اسبابی تذكر و تفكر
سببیله قصیده‌یه بدء ایدوب اثنای ابیاتده موحدین دولتنك و فاطمیه‌نك احوالنه دائر
امور كثیره ذكر ایلدی و ینه دیار غربده حوادث عالمه دائر ملحمه منظومه و ملعبه شعریه موجود
اولوب طائفه یهوددن بریسی نظم و انشاد ایتمك اوزره معروفدر یهودیه مزبور قصیده‌سی
مذكوره‌ده عصرنده واقع اولان قران علویین و نحسین و سائر قرانات فلكیه‌نك احكامنی
ذكر ایدوب و بلده فاسده یوم عیدده بر یهودینك صلب و قتلنی ذكر و بیان ایتدكدن صكره
وفات مزبوره‌نك وقوعنی زعم ایتدیلر قصیده مزبوره كنیوز بیته قریب بر منظومه طویله اولوب
موحدین دولتنك احوالنه دائر احوال قراناتی متضمندر و ینه اهالی دیار غرب میاننده متداول
اولان ملاحم منظومه‌نك بری دخی حافظ بن ابار دیمكله منسوب و مجزوء رمل ضربندن بحر متقارب بوزنی اوزره
منظوم بر قصیده باتیه‌در كه تونس دیارنده ملوك موحدیندن بنی ابی حفص دولتنك احوالنه متعلق
احكام فلكیه‌یی جامعدر و بلده غربده قسطنطنیه قاضیسی خطیب كبیر ابو علی بن بادیس
علم نجومده زیاده ماهر و ابن ابارك قصیده مذكوره‌سنك رموز و خزاینه عالم اولوب بینلرده
معارفه اولمغله بكا دیدیكه قصیده مذكوره‌نك ناظمی حافظ بن ابار مستنصر خلیفه‌نك كشته
شمشیر قهری و زمره كتابدن حافظ كاتب عنوانیله مشهور اولان ابن ابار اولمیوب بلكه تونس
اهالیسندن خیاط صنعتنده بر رجلدر كه حسب الاتفاق حافظ شهرتیله مشهور اولمشدر
والدم مرحوم قصیده مزبوره‌دن بكا بعض ابیاتی انشاد ایدوب بر مقداری حفظمده باقی
قالمغین بو محلده ثبت و تحریرینی مناسب كوردیكم مطلع بودركه ذكر اولنور شعر

عذری من زمن قلب ... یغری ببارقه الكذب

وینه

و ینه ابیات محفوظه‌دن اوچ بیت دخی ملوك بنی ابی حفصك تاسعی ملك لحیانی ذكرنده‌در

فیبعث من جیشه قائدا ... ویبقی هناك علی مرتقب
ویأتی الی الشیخ اخباره ... فیقبل كالجمل الاجرب
ویظهر من عدله سیرة ... وتلك سیاسة مستجلب

ابیات مذكوره ملك لحیانینك ظهورینی و اطراف بلاده جیش ارسال ایدوب شیخه
نام كمسنه‌یه خبری وارد اولدقده جمل اجرب كبی كمال اضطراب و انقلابده اولمغله عسكری
استقبال ایتمه‌سنی و عدل و سیاسته تدبیر ممالكده همتنی رجا ایلدی و ینه
ابیات محفوظه‌دن اوچ بیت دخی تونس بلده‌سنك احوالی بیاننی متضمندر

فلما رأیت الرسوم انمحت ... ولم یرع حق لذی منصب
فجد فی الرحیل عن تونس ... فسوف تكون بها فتنة
تصنیف البری الی المذنب

ابیات مذكوره تونس مملكتنك مختل النظام اولوب اصحاب حقه مستحق ویرمكله دیار
اخره رحلت ایله توصیه‌یی و بر فتنه عظیمه ظهوریله مظلوم ظالم مجازاتیله مجری اولمه‌سنی
ذكری حاویدر و ینه مغربده بر ملحمه منظومه‌یه واقف اولدمكه اولدخی تونسده ینه
ملوك بنی ابی حفصك احوالنی متضمن اولوب ملوك حفصیه‌نك عاشری اولان سلطان
ابو یحیی‌دن صكره قرنداشی محمدك سلطنتنه اشارت اولندی اول ابیات بودر

ویعد ابی عبد الله شقیقه ... ویعرف بالوثابی فی نسخة الاصل

بیتیله اكا اشعار اولندی و محمد نائل سریر دولت اولمیوب لكن وقت هلاكنه دك بیت
مذكورك مضمونی خولیاسیله سودای سلطنتدن خالی اولمدی و ینه ملاحم منظومه غریبه‌نك
بری دخی هرشی نام بر شخصه منسوب قصیده‌در كه دیار غربده عوام ناس بینلرنده الغاز
كبی دائر اولوب الغاز و كلماتی لغت عامه اوزره موضوع و وزن عروضی دخی اشعار عوام كبی
نامطبوعدر و قصیده مزبوره طویل و ابیات كثیره‌یی حاوی ایكن عامه اهل مغرب اقصا انی حفظ
ایدوب زعملرینی اوزره اندن بعض احكام استخراج ایدرلر لكن الفاظ و معناسی قواعد عقلیه و
نقلیه‌یه مطابق اولمیوب اندن استخراج احكام تخمینات عوام و یا مجازفه خواص مخصوص اولمغله
قصیده مزبوره‌یی آحاد ناسدن بری كندی یاننده وضع ایتمك غالب احتمالدر و ینه دیار شرقده
محی الدین بن عربی حاتمی‌یه منسوب اولمق اوزره بر ملحمه‌یه واقف اولدمكه الغاز مزبوره و رموز ملغوزه
اسلوبی اوزره طویل الذیل بر كلام اولوب تأویل و تفسیرینه انجق جناب علام الغیوب عالمدر زیرا ملحمه
مذكوره‌نك خلالنده اوفاق عددیه و رموز خفیه و الغاز عربیه مسطور اولوب و نیجه اشكال حیوانیه
مرسومدر كه بعضیسی صورت تامه و بعضیسی بدندن منفصل حیوان رأسلری تصویرلری كبی اشكال

عجیبه و غریبه یی حاوی اولوب واخرنده اوچ قافیه سی اوزره بر قصیده مسطوردر ملحمۀ مذکوره
فن نجوم و سائر علوم غریبه دن بر علمه مبنی اولمیوب کشف و تاویلی بر وجهله ممکن اولمغله غالب
احتمال بودرکه ملحمۀ مذکوره حلیۀ صحتدن عاطل کلام باطلدر و دیار مصره دخولمده بعض خواصدن
استماع ایتدیکم اخبار غریبه نک بری دخی بو امر عجیبدر که آنی ملحمۀ ابن عربیدن نقل ایلکله غالبا هنوز
ذکری کچن ابن عربی ملحمه اولمیوب بو ابن عربینک ملحمۀ اغرابی اولمق ظاهردر اصلی بو ایلدر که شیخ محی الدین
مصر قاهره تاسیس و بنا اولندیغی وقتک طالعی استخراج اولنوب ادلۀ طوالع نجومیه اقتضاسی
اوزره بلدۀ قاهره درتیوز التمش سنه معمور اولوردیو حکم ایلمکله بو تقدیرجه مصر قاهره تاریخ
هجرت نبویه نک سکزیوز اوتوز کنه سی حدودنده دک معمور و آباد اولوب بعده خرابه مشرف اولمق لازم
کلوردی زیرا ملحمۀ مذکوره ده بلدۀ قاهره نک مدت عمارتی سنین شمسیه اولمق اوزره درتیوز التمش
سنه فرض اولنوب و تاریخ هجرت نبویه کسنین قمریه ایله محسوب و منضبط و هر سال شمسی و قمری
میاننده بحسب التقریب اون کون قدر زیاده تفاوت محفوظ اولمغله تفاوت مذکوره یوز سنه ده
اوچ سنه مقداری زمانه بالغ اولمقده درتیوز التمش سنۀ شمسیه ده تفاوت مابین اون درت سنه
قمریه اولوب سنین مذکوره یه ضم اولندقده مدت عمارت درتیوز یتمش درت سنه یه بالغ اولوردی و بنای
قاهره تاریخ هجرتک اوچیوز اللی سکز سنه سنده واقع اولمغله مدت عمارته ضم اولندقده سنین هجریه دن
سکزیوز اوتوز ایکی سنه مرور ایدر اکر محی الدینک کلامی صحیح اولوب ادلۀ نجومیه نک وجه مشروح
اوزره دلالتی ثابت و مقرر ایسه بلدۀ قاهره مدت مذکوره حلولنده دک معمور اولوب بعده خراب
اولمق اقتضا ایدر و بنده دیار مصرده استماع ایتدیکم اندن بر حکایه ایله ابن عقب نام رجلک آثارندن
اولمق اوزره حوادث عالم و وقایع کونی متضمن ملحمه لر موجود اولوب لکن جمله سی قرانات کی اکیدن
مأخوذ احکام وهمیه و تخمینیه موهوم اولمغله صحت سوادده دال ادله قاطعه دن خالی اولمغین درجۀ
اعتباردن ساقط اولدیغی ظاهردر مع هذا ابن خلکان وفیات اعیان بیانی ایچون عقد ایتدیکی
تاریخ مشهورده ابن قرشی ترجمه سنده کتاب اغانیدن نقل ایتدیکی حکایۀ ابن ابی عقب عنوانیله مذکور
یحیی بن عبد الله منسوب اولان ملحمه نک اصلی اولمیوب مجنون بلیلی کبی مشهور غیر واقع قبیلندن
اولدیغی دلالت ایدر و بنده دیار شرقده ترک دولتی احوالنه دائر بر ملحمه یه دخی واقف اولدمکه
طائفۀ صوفیه دن باجربتی نام بر صوفی رجله منسوب اولوب جمله ابیاتی رموز ایله مرموز الفاظ قبیله سیدر که ذکر اولنور

ان شئت تکشف سر الجفر یا کنی	من علم خیر وصی و الد الحسن
فافهم وکن داعیا حرفا وجمله	وکن صفا فافعل کفعل الحاذق الفطن
انا الذی قبل عصری لست اذکره	لکننی فی کرا اوتی من الزمن
بیبرس یسقی بجا بعد خمسته	وجا ایم بطیش نام فی الکفن

خلاصه ابیات بودرکه اکر سن سر جفری کشف ایتمک مراد ایدرسک حضرت حسنک والدی
وصی رسول حضرت علینک علم و خبرندن اخذ ایله و بو قصیده ده مسطور و مذکور
اولان اسرار حروف و حساب عددیسنی دخی حفظ ایدوب اعمال قوای فکریه ایله مراد
و مقصودی تفهیم ایله زیرا ابن بو ملحمه ده ازمنۀ سالفه ده سبق ایدن حوادث و وقایعی ذکر
ایتمم بلکه زمان آتیه ده واقع اولاجق احوال روزکاری ذکر ایدرم دیدکدنصکره شهر بیبرسک
برکسنه نک فوتنه بعض حروف ایله اشارت ایلدی و بنه ابیات مذکوره دن بو ایکی بیت
دخی مصر و شام و عراق و اذربیجان و یمنده بعض وقایعک وقوعنه اشارت ایلدی

سیبقی له اثر من تحت سترته	لله القضاء قضا الی ذی المنن
فمصر وکشام مع ارض کعراق له	واذربیجان من ملک الی الیمن

و بنه اوچ بیت دخی ذکر اولنوب الدوار نام طائفه نک احوالنه و جلودت و شجاعتلرینه و سعید نام
شخصک امارت ولایتدن خلعنه دخی بعض حروف ایله اشارت اولندی و بنه ابیات مذکوره دن
برقاچ بیت دخی ذکر اولنوب اننده تیمور کبی بر اعرج شخصک ظهورینه و فتن و حروب حدوثنه
و جانب شرقدن ترک طائفه سنک خروجلرینه و دیار شام و ممالک مصره استیلالرینه بعض حروف
ایله اشارت اولندی بعده ایکی بیت دخی ذکر اولنوب اولاد ملوکدن صالح نام کسنه نک ظهورینه
و کندیدن اسبق تخت نشین دولت اولان قرندا شنک خلعنه اشارت اولندی بعده بر بیت دخی ذکر اولندیکه
ملوک مصردن ملک ظاهر برقوقک سلطنته و بدر نامنک مصره دخول و قدومنه اشارت اولندی

یاتی الیه ابوه بعد هجرته	وطول غیبته فی الشطف والدرن

و ملحمۀ مذکوره نک ابیاتی کثیر اولوب اصل صحیح و سند سدیده مستند اولمغله موضوع و مصنوع
اولمسی احتمال غالبدر زیرا زمان سابقده اصحاب مکر و خدیعه دن بعضیلر صدور و امرایی
تغریر ایچون بر مقوله رموز و حروف ایله ممزوج ابیات نظم ایدوب بابندان احمقان ایتدکلری مشهور
و معروفدر حتی بغداد مورخلرندن منقولدر که خلفای عباسیه دن مقتدر بالله وقتنده دنیانک
لقبیله معروف غدر فهم و ذکا ایله موصوف بر استاد مجلد وار ایدیکه بعض حیل ایله اوراق اسکیدوب
بعده خط عتیق اولمق اوزره اول اوراقه بعض رجال دولتک اسما و القابنی و میل و رغبت
ایتدکلری مناصب عالیه یی ثبت کتاب و حروف رموز ایله اشارت ایدوب بعده ملحمۀ قدیمه اولمق
اوزره رجال دولته عرض و ارائت ایتمکله آمال و اموالدن مراد ایتدیکی شیئی انلردن
تحصیله توسل ایدردی وجه مذکور اوزره ثبت ایتدیکی اوراقدن بریسنه اوچ عدد
میم رقم و تحریر ایدوب بعده عظمای دولت عباسیه دن مقتدرک مولاسی مفلح
نام امیره ورقۀ مزبوره یی عرض و ارائت ایلیوب دیدیکه ورقپاره ده رموز و مسطور
اولان اوچ عدد میم سنندن کنایه اولوب اسمک بری مفلح و بری مولی و بری مقتدر
اشارتدر دیدی و دولت عباسیه ده مفلحک طالب اولدیغی مراتب عز و جاهه نیل و وصولنی

تبشير ايدوب وطرف خليفه دن مفلحه ظهور ايدن بعض التفات ملوكانه معلومى اولغله
انى تبشير ايتديكى منصب وجاهك ظهورينه دليل وعلامت نصب ايدوب كسر مصدق
كبى انكله دعواسنى تمويه ايتكين مفلح اولمدعى محيله اغنا ايده جك مرتبه مال بذل واعطا
ايلدى وكذلك وزراى دولت عباسيه دن مقتدر وقتنده صدر وزارتدن معزول
حسن بن قاسم وهب نام وزير دخى مفلح ايچون وضع ملحمه اسلوبى اوزره بر ورق
ثبت وتحرير ايدوب وزير مذكورك اسمنه ينه حروف ايله اشارت ونصب علامت
ايلدكدنصكره خلفاى عباسيه دن اون ايكنجى خليفه وقتنده ينه صدر وزارته اعتلا
ايله تبشير ايلدى شويله كه وزير مذكورك وقتنده امور دولت منتظم واحوال سلطنت
مكتتم اولوب اعدا مقهور ودنيا معمور اولور ديو ملحمه مصنوعه سنه درج وتسطير ايلدى
ومفلح دخى ورق مذكورى اراءت ايدوب ذيلنده حوادث عالم ووقايع امم دن
واقع وغير واقع اسباب عز واقباله دائر بعض كلمات كتابت وجمله سنى حضرتى دانياله
عزو ونسبت ايتمكله مفلح واقف اولدقده كمال تعجب واستغرابندن ناشى ورقه مذكورى
خليفه وقت اولان مقتدر بالله اراءت ايلدى مقتدر دخى ورقه مذكورى مطالعه
ومعاينه ايدوب وزير حسن بن قاسمك اسم ورسمنه وصدر وزارته اعتلا ايله
حسن سياستنه واقف اولدقده دانيالك كذب ودروغى صدق وحق اولمق زعميله
حسن بن قاسمى تكرار صدر وزارته تصدير ايدوب محيل مذكورك كذب وجهلنده
عريق اولان حيله وخديعه سى بو يله بر امر عظيمك ظهورينه وسيله اولدى ظاهر
بودر كه باجربقى نام رجل صوفى يه منسوب اولان ملحمه دخى ملحمه دانيال كبى حيله ودسيسه
اولوب درجه اعتباردن ساقطدر حتى اعلام افاضل شرقيه دن ديار مصرده
شيخ شيوخ حنفيه اولان محشى هدايه شيخ اكمل الدين حضرتلرى طريق صوفيه يه
عالم وعارف اولوب طبقات متصوفه يه علم ووقوفنه ماهر اولمغله شيخ مشار اليه ايله
ملاقى اولدقلرنده ملحمه مذكوره نك حل وصحتنى وناظمى اولان باجربقينك حال وشاننى
سؤال ايتدم شيخ اكمل الدين ديديكه شخص مذكور حليه روحى وقار اولان لحيه درسنى
تراش ايدن فرندليه طائفه سندن اولوب عصرنده واقع اولان ملوك وسلاطينك
حال وشانلرندن زعم فاسدى اوزره كشف ايله جمله يه خبر ويروب وملوك
وامرادن مراد ايتديكى رجالك اشخاص واحوالنه بعض حروف مخصوصه ايله ايما واشارت
ايدرمدى وبعض اوقاتده دخى رموز حرفيه ايله ايما واشارت ايتديكى رجالك احوال
واوصافنى قالب نظمه دخى سبك ايدوب نظم وانشادنه مألوف اولديغى اسلوب اوزره
منظوم ومقفا بيتلر دخى انشاد ايدرمدى ابيات مذكوره اطراف واكنافه منتشر اولمغله

استماع ايدنلر كمسه لر ضبط وحفظنه مشغول اولوب حوادث غيبيه ووقايع
كونيه يى متضمن ملحمه مرموزه اولمق زعميله اعتبار واعتنا ايتديلر باجربقينك فكره
بعض ناس دخى هر عصرده اسلوب مذكور اوزره قصايد منظومه نظم ايدرك نيجه
اكاذيب باطله يى قالب نظمه سبك ايله ملحمه منظومه اولمق اوزره انشاد وابراز ايتديلر
عامه ناس دخى اول قصايد موضوعه نك رموز وانشاداتنى حل وكشفنه سعى ايدوب
ظن وتخمين ايله درلو درلو معنالر ويروب لكن ويردكلرى معنا اصل صحيحه مبنى
اولميوب ظن وتخمينه مبنى اولمغله خبط وخطا اولديغى ظاهردر زيرا رموز وايما طريقيله
ايراد اولنان كلامك حل وكشفى يا عن اصل بر قانونه وقاعده يه موقوفدر كه اول قاعده
معلومه ايله استخراج اولنور ياخود اول رمز واشارتى وضع ايدن ذاتك تعليم وتعريفيله
ظاهر اولور والا باجربقى طريقى اوزره وضع اولنان حروف ورموزدن قصد اولنان
رمز وايمادن المعنى في بطن الشاعر نحواسى اوزره اول حروفى نظم ايدن شخصك ضميرنده
مستور اولوب حل وكشفى اكا منوط ومخصوص اولديغى ظاهردر وشيخ اكمل الدين
كبى بر عالم ربانى وفاضل بيدانينك كلامى كوش وهوشه واصل اولدقده باجربقى يه
منسوب اولان ملحمه منظومه نك حال وشانى معلوم اولوب فاضل مشار اليهك دواء
العنبر قول معتبريله شفاى صدر حاصل اولدى وما كنا لنهتدى لولا ان هدانا الله
والحمد لله بوندنصكره دخى سكز يوز ايكى سنه سنده بو عبد فقير سلطان مصر
طرفندن ممالك مزبوره ده قاضى محكمه مالكيه ايكن ملازمت موكب سلطانى ايله
مدينه دمشق الشامه داخل وواصل اولديغم اثناده ابن كثير تاريخنه نظر
ايدوب يديوز يكرمى درت سنه سى سلكنده منسلك اولان رجالك تراجم احوالنده
باجربقينك حال وشانى تعريف اولنمغله كركى كبى احوالنه وقوف ميسر اولدى وتاريخ
مذكورده مسطوردر شمس الدين محمد باجربقى باجربقيه عنوانيله معروف اولان
فرقه ضاله نك مقتدا وپيشواسى اولوب وفرقه مذكوره حاشا انكار صانع ايله
مشهور بر شرذمه مذبذبه در محمد باجربقينك والدى جمال الدين عبد الرحيم بن عمر
موصلى علماء شافعيه دن بر رجل صالح اولوب مدارس دمشق الشامده درس وافاده
ايله مشغول ايدى مزبورك ولدى محمد باجربقى دخى فقهاى شام ميانندن نشأت ايدوب
مدت قليله ده فقه شريف تحصيلنه سعى ايلدى بعده مسلك كشف وسلوكه سالك
اولمغله ناسدن بر جماعت اندن بيعت وانابت ايدوب حقنده حسن اعتقاد ايله
مريد حلقه بكوش انقياد اولديلر بوندنصكره ديار شامده قاضى مالكى مرقومك
اراقه دمى ايله حكم ايتمكله خوفندن ديار شرقه فرار ايدوب بعده قاضى حنبلى

حضورلرنده مکندیله اوزرینه شهادت ایدن شهود میاننده عداوت بیّنه ولدیغنه
اقامت بیّنه ایتمکله قاضی مالکینک حکمنی فسخ وابطال ایله قتلدن خلاص اولدی
بعده بلده قابوننده برمدت مکث واقامت ایتدکدن صکره ییدیوز یکرمی درت
سنه‌سنده وفات ایلدی بعده ابن کثیر محمّد باجر بقینک انفا ذکر اولنان
قصیده‌ء تونیه‌سندن برقاج بیت ذکر ایدوب ترجمه‌سنی ختم ایلدی

الفصل الرابع من کتاب الاول

معلوم اولسونکه مقدمه عنوانیله معروف اولان کتاب اولک التی فصل اوزرینه معقود
مرتب اولوب وهرفصل دخی فن تاریخک اصول مهمه‌سنی حاوی وفصول عدیده‌یی
محتوی اولمغله حالا بومحلده فصول ستّه مذکوره‌دن اوچ فصل تمام اولوب
دردنجی فصله شروع اولندی واشبو رابع بلدان ومدن وامصار وسائر عمران
حضری یه دائر اطوار ایله اکا تابع ومتعلق اموری بیاننده در بوفصل دخی فصول
سابقه‌کبی اصول وفروعی حاوی بنجه ابواب وفصولی مشتملدر فصل کتاب اولک
دردنجی فصلنک فصل اولی ملک ودولتک وجودی مدن وامصارک حدوثندن
اسبق واقدم اولوب تمدن وتمصّر دولت وسلطنتدن صکره حادث اولدیغی
بیاننده در بوامرک تحقیق وبیانی بویلدرکه تشیید قلاع وحصونک خلقک
امن وراحت ایله قرار وسکونی ایچون موضوع ومصنوع اولمغله بریه وبادیه‌ده ساکن
امم وحشیه واصحاب خیام واخبیه‌دن بعض قبایل وعشایر داعیه‌ء ملک ودولت
ایله ظهور وخروج ایدوب رتبه‌ء رفیعه‌ء سلطنته اعتلا ایتدکلرندن بداوتدن
حضارته انقلاب امرضرور اولوب اتشی اذا ثبت ثبت بلوازمه فحواسی اوزره لوازم
طور حضارت وشعار ملک ودولت اولان اموره مبادرت وراحت وحضوره
میل ورغبت ایدرلر شویلدرکه خیمه وخرگاهدن خروج وحیطان وسقوفده ولوج
ایدوب وتحصین نفوس ایچون تشیید قلاع وحصون ایتمکله مدن وامصارک
حصولی توابع ملک ودولت ولوازم طور وحضارتدن اولدیغی ثابت ومقرّردر
وبوندن ماعدا مدن وامصار مصالح عامه ایچون موضوع اولان امور کلیه‌دن اولوب
احادناسه مخصوص امور جزئیه‌دن اولمیوب وسعت ومتانتده سائر مساکن
ومنازلک اضعافی اولمغله صخور عظیمه واحجار جسیمه وسائر اجزا وادواتی اعداد
وتدارکده جمع کثیر وجم غفیرک اجتماعنه ونیجه الوان وصنایعک انضمام ومعاونتنه
موقوف ومنوطدر بوندن ماعدا قلاع وحصونده احاد ناس نفس وعیالنی صیف
وشتاده ساکن اولدقلری منزل ومسکن کبی حوایج اصلیه‌دن اولمیوب عموم بلوا

اوزره هرشخصه تدارکی لازم امور ضروریه‌دن دکلدرکه وضع وبناسنه محتاج
ومضطر اولوب کندی مسکن ومأواسی کبی تشیید وتأسیسنه قیام وانفاق مال
واتعاب قوا ایله وضع وبناسنه سعی واقدام ایده‌لر بلکه تشیید قلاع ناسک امداد
وتعاونی یا ضرب عصا وتهدید ملوک وامرا ایله جبر واکراهه مبنی یا طلب اجر وثوابه
ایله داعیه‌ء شوقیه مبتنیدر ووجه مشروح اوزره الات وادوات کثرتی وصنایع وعمله
وفرقی بوقدر بالقدر کیفیت قاهره‌ء ملک ودولتدن غیری برشی اکا وافی اولمیوب بلکه
همة الرجال تقلع الجبال فحواسی اوزره بویله بنیان رصین الارکانک تشیید وتأسیسی
وکیفیاتی معمار ملکه منوط واعمال شاقه قهره مربوط اولمغله تمدن وامصار وتعمیر بلدانک
اس واساس همت ملوک اولدیغی مقیاس قیاس عقل ایله ثابتدر بو نه نصکره برحصین
منیعک تشیید وبناسنی طرح اساس ایدن معمار مهندسلر کارلک عقد بناده فهم وذکاسی
واحوال سماویه وارضیه‌نک اقتضاسی اوزره تمام اولدقده اولحصنک مدت بقا
وامتداد عماری تعمیر وتأسیسه تولی ایدن دولتک عمر وبقاسنه تابعدر اکر اول دولتک
امد امتدادی مدید اولمیوب عمری قصیر ایسه دولتک انقراض واندراسنده وتمنده
اول بلده‌نک عمری دخی حدوقوفه واصل اولوب بعده شیئا فشیئا درجه‌ء انحطاطه رجوع ایله
خراب اولور اکر اول دولتک مسافه‌ء عماری مدید ووسیع اولوب عمری طویل وعریض
ایسه اول مدینه معمورینک خارج وداخلی مصانع فسیحه ومساکن وسیعه ایله مشحون اولور
شویله‌که اسوار وحیطانی وسعت وکثرتده نطاق حد وقیاسدن بیرون اولوب برحده
بالغ اولورکه بعد مسافه وامتداد ساحه‌سی انداره تخمین ایله ذرع ومساحه‌دن خارج اولور
نته‌کم شهر بغداد وانک امثالی بلاد وامصارده واقع اولمشدر خطیب بغدادی تاریخنده
ذکر ایتدیکی اوزره بلده‌ء بغداد عهد مأمونده برکونه معمور وآباد ایدیکه شمدیکی کبی
سور واحد ایله محصور مدینه واحده اولمیوب بلکه قرقدن متجاوز وبربرینه ملاصق
ومجاور مدن وامصاری مشتمل اولمغله حماملرینک مبلغ عددی التمش بیکه بالغ
اولدیغی تصریح ایلدی وکذلک دولت اسلامیه‌ده دیار غربده واقع بلاد قروان و
قرطبه ومهدیه‌نک وانقراضندن صکره اشبو عهده‌دک معموره بالغ اولدیغی اوزره دیار مصر و
محروسه‌ء قاهره‌نک حال وشانی دخی بومنوال اوزره اولوب وسعت نواحی ووفرت
اهالی ایله سائر بلادی سبقت ایلدی اما بر مدینه‌نی تشیید وتأسیس ایدن دولتک
انقراض واندراسندن صکره اکر اول مدینه‌نک اطراف ونواحیسنده قرای معموره
ومزارع موفوره‌یی حاوی جبال واراضی واقع اولوب سکان واهالیسنک حوایج
اصلیه ولوازم ضروریه‌لرینه کافی ذخایر وارزاقی وافی ایسه انقراض دولت ایله

اول مدینه مندرس اولمیوب الی ماشاء الله اول مدینه نك عمری مستمر ونصابنده مستقر
اولور نته کم دیار غربیده مدینهٔ فاس وبجایه وبلاد شرقیه ده ممالك عراق عجم
جوارلرنده واقع جبال وقرانك امدادیله معمور اولوب بلاد مذکوره یی تشیید
ایدن رجال دولتك انقراضیله مندرس اولمدی زیرا بر مدینهٔ عظیمه نك جوارنده
واقع اهل قری دستمایهٔ حیات وانتعاشلری اولان کسب ومعاشده غایتده
واصل اولوب سرمایهٔ یسر وغنایه نائل اولدقلرنده طبیعت بشرده مرکوز اولان
راحت وحضوره میل ایدوب اوطان قدیمه لری اولان قرا وبوادیدن جوارلرنده
اولان مدن وامصاره نقل وتحول وانده سکون وقرار ایدرلر فاما اکر بر بلده و
مدینه نك جواری سرمایهٔ معاش ومادهٔ انتعاش اولان اقوات وارزاقی حاوی جبال
وقرادن خالی اولوب اهل بدو ورعیتدن خالی ایسه اول بلده ومدینه یی تشیید وتمصیر ایدن
رجالك انقراضیله وهن واندراسه میل ایدوب زمین یسیرده شیئا فشیئا نقصان وزواله
رجوع ایله بالکلیه خراب اولمق مقرردر نته کم دیار شرقیه ده بغداد ومصر وکوفه وبلاد غربیه ده مدینهٔ
قیروان ومهدیهٔ مقرده وقلعهٔ ابن اسحاق وحماد وانلرك امثالی بلادك اطراف ونواحیسنده
واقع رعایانك تفرق وانتشاری سببیله عمران قدیملری مختل اولوب اول معاقل حصینه یی
تاسیس ایدن رجالك انقراضیله عمارت اصلیه لری نقصان وزواله رجوع ایلدی ودخی
بعضی اوقاتده مدینه نك بانیسی اولان ملوك وسلاطینك انقراضندن صکره اول
مدینه یی ملك آخر استیلا ایدوب انده قرار وتمکن ودار الملك اتخاذ ایتمکله مدینهٔ آخر
تاسیس وتشیید ایتمکدن مستغنی اولور ودولت ثانیه نك نزولیله اول مدینه نك نظام قدیمی محفوظ
وحصونی اسباب اندراسدن محروس ومامون اولوب ودولت اولی دن زیاده نیجه مبانی
عظیمه ومصانع جسیمه احداث ومدینهٔ مزبوره نك رونق وکمالی متزاید اولمغله
عمری مزید ووقتی مدید اولور نته کم حالا اشبو عهد سعیدده بلدهٔ فاس ومحروسهٔ
قاهره نك حال وشانی بو منوال اوزره واقع اولوب بلدتین مذکورتین دولت اولینك اندراسندن
صکره بر مدت مختل النظام اولوب بعده دولت ثانیه نك نزولیله رونق وکمالی متزاید اولدی
فاعتبر ذلك وافهم سر الله فی خلیقته فصل فصل رابعك ایکنجی فصلی طبیعت ملك و
دولت رجالنی بریه وبادیه دن مدن وامصاره نزوله داعی اولدیغی بیاننده در بوامرك
تحقیق وبیانی اولدر که بریه وبادیه ده اخبیه وخیام ایله کشت وکذار ایدن قبایل وعشایر
ایچون ملك ودولت حاصل اولوب شقهٔ بیرای لوای استیلا اولدقلرنده مدن وامصاره
نزول واستیلایه ایکی امر ایچون مضطر اولورلر امر اول بودر که اهل بریه دن بر قوم
وقبیله ایچون ملك ودولت حاصل اولدقده رجالی حظ انفال وفراغ بال ورفاه حال ایله عیش

وحضور

وحضور وراحت وسکون واستراحته مائل اولوب بریه وبادیه ده قالدقلری حالده
اسباب نظام وقصوره متقضی اوزره واقع اولان امورلرینی تکمیل واتمامه سعی واهتمام
ایدرلر امر ثانی بودر که ممالك اولدقلری ملك ودولته منازعه ایدن خصومك غلبه
واستیلالرینه دفعه توسل ایدن مدن وامصاره نزول ایله تحصن ایدرلر زیرا دولت
جدیده نك جوارنده واقع قلاع وحصوندن چوق کره انلرك اعدا ایتدکلری ملك وسلطنتی
یدلرندن انتزاع ایچون قدم نزاعه قیام ایدن خصومك ملجا ومصیری اولوب حین مقابله ده اول
حصن حصینه التجا ایله غلبه واستیلا ایدرلر حال بوکه سور متین ایله محاط ومحصور اولان قلاع
وحصونه محاصره صعب ودشوار اولوب حصن واحد فی حد ذاته عسکر جرار ولشکر
انجم شماره مقاومته قادردر زیرا قلاعك متانت ورصانتی ودرونندهٔ مکین اولان رجالك
وراء جداردن حرب وغاده شدتی وحصونك عدد کثیردن مغنی اولمق خارج قلعه ده
موجود اولان رجالك انلره مقاومتی صعب ومتعسر اولدیغی ظاهردر ومصارفه حرب جندك کثرت
عصابیله وجودی طرفیندن واقع خصومك حمله وهجومی وقتنده ثبات وقراری ایچون
موضوع اولوب اهل قلاعك ثبات واستقراری سور وجدار ایله حاصل اولمغله جند
کثیر وجیش کبیره محتاج اولمزلر بو تقدیرجه قلاع وحصونك استحکامی واکا تحصن
ایدن خصومك درون حصاردن حمله واقدامی وقلعه یی استیلا قصدیله محاصره
ایدن رجالك بازوی صولت وجلادتلرینی کسر ایدوب تاب وتوانلرینی قطع ایتمکله ملك
ملك جدیده نائل اولان قبایل وعشایرك جوارنده بر قلعه بولندقده خصمات
نزول ودخولندن مقدم اکا ولوج واستیلایه سعی ایدرلر اکر دولت جدیده ظهور ایدن
محلده قلعه موجود دکل ایسه ده اصحاب ملك اولا حظ انفال ورفاه بال ایله آسایش
وحضور ایچون ثانیا قبیله وعشیرتلری رجالندن اوزرلرینه رفع لوای وغا ایدن
خصومك هجومندن امن واطمینان ایچون مجددا بر حصن حصین تاسیس وتشیید
ایدرلر تقریر مرقوم مدرج وظاهر اولدیکه ملك ودولتك حد ولحیه رجالنك مدن
وامصاره نزوللرینی مستدعی اولوب طبیعت ملك ودولتك لوازمندن اولدیغی ظاهر
ومتبین اولدی والله غالب علی امره فصل فصل رابعك اوچنجی فصلی قلاع عظیمه
وحصون منیعه وسائر ابنیهٔ رفیعه نك تشیید وبناسی اعاظم ملوك وسلاطینك قوت
واقتدارلریله حاصل اولدیغی بیاننده در معلوم اوله که بوندن اقدم فصول سابقده
تقریر وتمهید اولندیغی اوزره بوامرك ذکر وبیانی سبق ایدوب هر دولتك تشیید تاسیس و
فی بنا واحشا وعطا وسائر اثاری شوکت وقدرته نصیب وحصه سی مقداری اوزره
اولدیغی سبق ومرور ایتمشیدی بو امرك تحقیق وبیانی ویله در که مدن عظیمه وحصون

سنیعه‌نک تشیید و تأسیسی فن بناده ماهر اولان عمله و اصحاب حرفك اجتماع و تعاونیله
حاصل اولمغین بر ملك دولتنك قدر و شانی عظیم اولوب ممالك و مسالكی واسع و فسیح
اولدقده اطراف و اقطاردن مشاع و عمله اجتماع ایدوب مراد اولنان ابنیهٔ شامخه
و اجرام عالیه‌نك تشیید و بناسنه مبادرت ایدرلر و دخی چوق کره واقع اولورکه عمود رخام
و صخور عظام و سائر احجار و اخشاب ضخامتدن قلع و نقلنده عسرت و صعوبت مقرر
اولوب طوق بشردن خارج اولمغله نقل اثقال و احمالده اعمال الات جر اثقال ایله هم
استعانت ایدوب صنعت مزبوره‌ده ماهر بنّا و نجارلری استخدام و استعمال ایدرلر
و ناسدن چوق کمسه‌لر ازمنهٔ سالفه و قرون ماضیه‌ده تشیید بنا اولنوب حالا صحیفهٔ
معمورهٔ ارضده باقی اولان ابنیهٔ عظیمه‌دن ایوان کسری و اهرام مصر و دیار غربده
واقع جسور معقوسه و حنایای معلقه امثالی آثار قدیمه‌یه نظر ایتدکده ابنیهٔ مذکوره‌نك
اعمال حیل هندسیه ایله حصولندن ذهول و غفلت ایدوب زمان سابقده نشأت ایدن
رجالك یا اجتماع و یا افتراق اوزره قوت جسمانیه و قوت بدنیه‌لرینه عزو نسبت
ایتدیلر و شویله تخیل ایتدیلر که قرن اولده موجود اولان رجالك جسم و بدنلری
ضخامت و جسامتده طولاً و عرضاً و عمقاً و قیمتمز رجالندن اعظم اولوب ذکر اولنان
مبانی عظیمه و مصانع جسیمه‌نك تشیید و بناسنه قوت و قدرتلری مساعد و مناسب
اولمغله آثار قدیمه‌نك ضخامت و جسامتی انلرك جسم و بدنلرینك عظم و کبرندن
ناشی‌در دیدیلر لکن دیار مشرقده سیر و سفر ایدن رجالدن چوق کمسه‌لر دیار عجمده واقع
ملوك و سلاطینك بنیاد ایتدکلری ابنیهٔ شامخه‌یی معاینه ایدوب نقل اجرام ثقال و احجار
ضخامده اعمال حیل هندسیه ایتدکلری مشهودلری اولدقده رجال اقدمینك آثار قدیمه‌لری
دخی قوای جسمانیه ایله اولمیوب اعمال الات هندسیه ایله اولدیغنه شهادت ایلدیلر و عهد مزده
واقع عامهٔ ناس ازمنهٔ سالفه‌ده مبنی اولان آثار قدیمه و ابنیهٔ شامخه‌یی عاد و شداده
نسبت ایدوب بر بناء عظیمك تعریف و توصیفنده شدادی بنا دیو وصف ایدرلر
زیرا وهم و زعملری اوزره قوم عاد و شداد جسامت و قوت و قدرت ایله موصوف
اولوب ارم ذات العماد امثالی مصانع عظیمه بناسنه قادر اولمغله سائر قومك آثار عظیمه‌سنی
انلره عزو نسبت ایله توصیف ایتدیلر لکن زعملری فاسد و باطل اولوب حلیهٔ صحتدن
عاطلدر زیرا اجسام و ابدانلرینك مقدارلری مضبوطمز اولوب جثه و قوتده عصریمز
رجالنه مماثلتی معلوممز اولوب بعض ملوك ابنیه و آثاری قدر و عظمده ابنیهٔ عاد و
شداده مساوی بلکه دخی اعظم اولدیغی مشهور و معلوممزدر نته کم دیار مشرقده
ایوان کسری و افریقیه‌ده شیعهٔ علویه‌دن ملوك عبیدیینك بعض مبانی عالیه‌لری

و صومعهٔ قلعهٔ ابن حماده ملوك صنهاجیه‌نك آثاری الی الان باقی اولوب عامه‌نك
معلومی و مشهودلریدر و کذلك ملوك اغالبه‌نك جامع قیروانده واقع آثار عظیمه‌لری و موحدیندن
رباط فتحده ابنیهٔ شامخه‌لری و بنو مرین عصرندن قرق سنه مقدم سلطان ابو الحسن مدتنده
تلمسان مقابلنده منصوره نام موضعده واقع مبانی جسیمه‌سی و مدینهٔ قرطاجنه‌ده
اهالیسنك اجرای ما ایچون تشیید ایتدکلری طاق جوز انطاق و قنوات مسناة الان
موجود و مشاهددر بو جمله قریب و بعید بونلره مشابه و مشاکل اولان سائر اجرام
و هیاکل عالیه بنیاد ایدن رجالك خبرلری سمعمزه بالغ اولوب جسم و جثه‌لرینك مقدارلری
حد اعتدالی تجاوز ایتمدیکی یقینا معلوممزدر اکر افسانه‌کویان زمان بعض مجالس و محافلده
ترویج نقد مغشوش سخن بیمال ایچون افراط و مبالغه ایدوب امم ماضیه‌ده عاد و ثمود
و عمالقه‌نك جثه و جثه‌لری وصفنده اندازهٔ حد و قیاسدن خارج کلام باطل
ایراد ایله مستمعینی اعجاب ایدرلر مع هذا حدیث صحیح نبوی ایله ثابت اولدیغی اوزره
قوم ثمودك طریق حجازده احجار منحوتدن اتخاذ ایتدکلری مسکن و ماوالری حالا موجود
اولوب و بادیهٔ حجازده مذکوره اکثر سنینده مرور و عبور ایدن وارد و صادرینك
معاینه و مشاهده ایدوب قد و سمك جوف و مساحه‌سی محلی حالا متعارف و متعاهد اولان
مساکن و منازلدن ازید و اعظم اولمدیغی ظاهردر لکن حکایه‌خوانان و قصه‌کویان
بو بابده دراز قصه ایدوب قوم عاد و ثمود و عمالقه‌نك ضخامت و جسامتلری حقنده
افراط و مبالغه ایدرلر حتی بنی کنعاندن عوج بن عناقی طول و قامت ایله وصف ایدوب دیرلرکه
قعر بحردن تازه و طری صید ماهی ایدوب بعده تابر آفتابده بریان ایدردی دیو
نقل ایدرلر بو زعم ایله که قرص خورشید ناری کبی ذاتنده حار اولمغله اکا قریب اولان شیئده
دخی حرارتی تأثیر ایدوب قربی مقداری تشخیص و ایضاح ایدرلر بیلمزلر که وقت نهارده کرمیت
و حرارتك حصولی طلوع شمس ایله شعاع مهر منیر سطح ارضده عکس اندار اولوب انردن دخی هوا یه
منعکس اولدقده انعکاس شعاع ایله حرارت حاصل اولور و الا قرص شمس فی ذاتنده حار و بارد
اولمیوب مزاجدن عاری کوکب بسیط مضیء نهاردر بحث مذکوره متعلق کلام فصل ثانیده
مرور ایدوب هر ملك و دولتك اصلنده قوت و کبنتی اوزره اولدیغی مقاله بیانی ضمننده ذکر
اولنمشدر والله ما یشاء یخلق فصل فصل رابعك دردنجی فصلی بعض قلاع و حصون و سائر
مبانی عالیه زیاده عظیم اولمغله دولت واحده بناسنه کافل و کافی اولمدیغی بیاننده‌در و بو امرك
اصل و سببی بو یله در که بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره امر بناده تعاون ناس و اجتماع
عمله‌یه مبنی اولمغله قلاع و حصون امثالی بعض ابنیهٔ عظیمه بر کونه جسیم و وسیع اولور که
قرن واحده و برهه وقتده موجود اولان رجالك کرك قوای جسمانیه و کرك تعاون الات

هندسیه ایله معاونتلری کافی اولمیوب بلکه تمام و تکمیلی اوقات متعاقبه ده رجال اخرك امداد و اعانتنه موقوف اولور شویلکه بر دولتك رجالی اول بنای عظیمی تشیید و تأسیسه شروع ایدوب وقت و زمانی یا مکنت و اقتداری تمامنه وافی اولمغله دولت ثانیه و ثالثه رجالی کلوب علی التعاقب ازمنهٔ متوالیه ده اول حصن متین و معقل حصینی اتمام و اکمال ایدرلر و بعد الاتمام نظر و معاینه ایدنلر کمسه لر اول بنای عظیمی دولت واحده رجالنك اثری قیاس ایدوب بر وجه استقلال اثارندن عد ایدرلر بو بابده ازمنهٔ سالفه ده دیار عجمده بنا اولنان سدّ مأرب حقنده مورخینك نقل ایتدیکی حکایه به نظر اولنسون که سد مذکوری سبا بن یشجب تأسیس و بنایه شروع ایدوب یتمش عدد نهر سائلی اکا سوق و اجرا ایلدی لکن قبل الاتمام بنیاد عمری منددرس و منهدم اولوب قنطره وجوی صدمهٔ سیل فنا ایله خراب اولمغین اندن صکره ملوك حمیر سد مذکوری اتمام ایلدی و کذلك مدینهٔ قرطاجنه ده مبنی اولوب محسوس طاق جوز اولان صو کمرلری حقنده دخی حکایهٔ مذکوره منقولدر بلکه غالب احوالده اکثر مبانی عظیمه نك حال و شانی بو سیاق اوزره واقع اولوب شروعی بر دولتده و اتمام و تکمیلی دولت اخراده اولمشدر و بو خصوصه دلالت و شهادت ایدن اموردندر که عصرمزده واقع ملوك و امرادن بری بر بنیاد عظیمك تأسیس و بناسنه مباشرت ایدوب قبل الاتمام فوت اولدقده یرینه تخت نشین دولت اولان ملك بنای مذکوری تکمیل ایتمیوب نقصان و قصور ایله حالی اوزره قالدیغی مشهود و معلومدر و بینه بو امره شاهد اولان امورك بری دخی بودرکه وقت اسلافده بنیاد اولنان مبانیء عظیمهٔ قدیمه دن بعض بنای کبیرك هدم و تخریبندن بر دولت عاجز اولوب اعدام و افناسنه قدرت حاصل اولمامع هذا هدم و اعدام انشاده اصل اولان عدمه راجع و احداث بنا خلاف اصل اوزره واقع اولمغله هدم و تخریب چوق کره بنادن اسهل و ایسر ایکن بر بنانك هدمندن بر دولتك رجالی عاجز اولدقده اول بنایی ابتدا تشیید ایدن رجالك کمال قوت و اقتداری ثابت اولوب دولت واحده نك اثری اولدیغی ظاهر اولور نته کم خلفای عباسیه دن هارون الرشید ایوان کسرایی هدم مراد ایدوب آل برامکه دن یحیی بن خالدك حبسی وقتنه مصادف اولمغله خصوص مزبورده استشاره قصدیله یحیایه آدم کوندردی یحیی دیدیکه امیر المؤمنین حضرتلری بو امرده فسخ عزیمت ایدوب ایوان مزبوری حالی اوزره ترك ایتملك مناسبدر که آبا و اجداد عالی نژادلری انبو بنیاد عظیمی تشیید ایدن اکاسره قومندن ملك و دولتلرینی نزع و تسخیر ایتمکله علو شأن و شوکتلرینه استدلال اولنور دیدی رشید یحیانك رأیی و جوابنی استماع ایتدکده یحیا ملوك فرسك مآثرینی ابقایه سوق و تحریض ایله

طائفهٔ عجم حقنده اولان غیرتنی اظهار ایتدی دیو نصیحتده اتهام ایتمکله کانون غیظ و غضبی فوران ایدوب یحیایی هلاك ایدرم دیو حلف بالله العلی الاعلی ایتمکله رأی و عزمی اوزره مصر اولوب ایوان کسرانك هدم و تخریبنه مباشرت و مبادرت ایلدی شویلکه دار الصناعه ده موجود اولان عمله یی جمع ایدوب کسر حجر و مدر ایچون مخصوص تیشه و تبر اتخاذ ایتدکدنصکره ایوانك احجار و صخورینی نار عظیم ایله احماء او زرینه صب خل ایله اطفا ایلدی آخر الامر بو تدبیرلرك بریسی کارکر اولمیوب لحوق عجز و خوف و افتضاح مقرر اولدقده تکرار محبسده یحیایه آدم کوندروب هدم ایواندن رجوع و تجافی خصوصنده دخی استشاره ایلدی یحیا دیدیکه شروع ملتزم اولمغله رجوع مناسب اولمیوب عزم و تصمیملری اوزره ثابت و مستمر اولسونلر تاکه امیر المؤمنین و سلطان کروب مبانیء عجمدن بر بنانك هدم و تخریبندن عاجز اولمشدر دیو ناس بیننده قیل و قال اولمسون دیو جواب ویردکده رشید یحیانك ابتدای امرده نصح و پندی محض قصد محض اولدیغنی بیلوب هدم ایواندن کف ید ایلدی کذلك مأمون خلیفه دخی مملکت مصرده حائل و قائم اولان جبال اهرامك هدم و افناسنه مال کثیر انفاق ایدوب و اطرافدن صناع و عمله جمع ایلیوب مقصودی حاصل اولمدیغی منقولدر که جمع اولان عمله بعض آلات هندسیه ایله اهرام مصرك نقبنه شروع ایدوب مدت مدیده مرورندنصکره حائط ظاهر ایله وراسنده واقع حائط آخر میاننده واقع بر چوق فضایه واصل اولدیلر که الی الآن اولمنفذ ظاهر بهدم اهرامك غایت و نهایتیدر ناسدن بعضیلری زعم ایدرلر که عهد مأموننده اهرام نقب اولندقده بین الحیطانین موجود اولان فضاده دفینه بولنوب کنج بادآورد کبی دسترس کنز عظیم اولدیلر والله اعلم و کذلك مدینهٔ قرطاجنه ده عهد سابقده معقوس طاقلر اوزره مبنی اولان قنوات عالیه الآن موجود اولوب لکن جریان ایدن خالی و معطل اولمغله مدینه تونس اهالیسندن بعضیلر ابنیه لرینه صرف ایچون هموار و مستوی حجر املسه محتاج اولوب و اول طاقلرده او مقوله احجار بیحد و شمار اولوب صناع و عمله وارون طاق مذکورده انتخاب ایتدکلری احجاری بعض الات ایله قلع و هدم ایدرلر لکن بنای مذکورك متانت و حصانتی او حدده بالغدر که صناع و عمله ایام عدیده اعلا آلات حدیده ایله اول احجاری هدمه سعی ایدوب هزار تعب و مشقت ایله جدراندن و حیطاننده بر حجر صغیر ساقط ایده مزلر و ایام هدمده سیر و تماشا ایچون اطرافدن رجال جمع اولوب عقد مجالس و محافل ایدرلر حتی هنگام صباده بو فقیر دخی چوق کره طاق مذکورك بیرامننه واروب اول مجالس و محافلده اکثری حاضر اولدم والله علی کل شیء قدیر فصل فصل رابعك بشنجی فصلی بر بلده و مدینه نك ابتدا وضع و بناسنده مراعاتی واجب و لازم اولان مصالحك رعایتی ترك و اهمال اولندقده حادث اولان مفاسدك بیاننده در معلوم اولهکه مدن و امصار

نوع بشر ایچون محل استقرار اولوب مکسب ومعاشده وسعت وغنا وثروت حاصل
اولمغله راحت وحضوره میل ورغبت مقرر اولدقده طوایف امم بریه وبادیه‌دن مصر ومدینه‌یه
نزول وانده قرار ایچون برمسکن ومأوی اتخاذ ایدرلر چونکه بلاد وامصار کون وقرار ایچون
عقد وموضوع اولوب علی الدوام بیوت ومنازلده اقامت مقرر اولدقده انلرك وضع بناسنده دفع
مضرت وطوارق ضرردن حمایت وجلب منافع وتسهیل مرافقه لازم ولابد اولدی اما ضرردن
حمایت بو طریق ایله واقعدرکه اول مصر ومدینه‌نك اطرافی دائرما دار سور واستوار
وجدار هموار ایله محاط اولوب درونده موجود اولان منازل ومساکنه محیط وشامل اوله
وبینه سکان وامصاری کید عدودن حفظ وصیانت ایچون وضع بلاده مراعاتی لازم
اولان امورك بری دخی تأسیس بنیادی مراد اولنان بلده ومدینه یا سطح جبل کبی برمکان
رفیع ونزده بنا اولنه‌که اعدانك صعود وعروجی صعب ودشوار اولوب سکانی واهالیسی
فارغ البال ایله آسوده حال اوله‌لر یاخود اطراف وجوانبی دائرما دار حلقه مار کبی بحر ایله
یاخود نهر ایله احاطه اولنوب مرور وعبوری قنطره وجسره مقصور اولمغله اعدا وخصومك
محاصره وهجومندن مأمون الساحه اوله‌لر وکذلك آفات سماویه‌دن حفظ وصیانت ایچون
وضع بلدده طیب هوایه دخی مراعات لازم اولمغله بر بلده‌نك انشاسی قصد اولندقده
هواسی خوب محله طرح انداز اساس اولنه‌لرکه سکان واهالیسی امراض ردیه وحمیات عفنیه‌دن
امین وسالم اوله‌لر زیرا جوهر هوا ساکن وراکد اولوب یاخود مرکود دائم ایله فاسد
ومتعفن اولمش کولره یا اشجار ملتفه ایله مملو قورولره مجاور اولدقده جوهر هوایه
بونلره مجاورتی سبیله عفونت سرایت ایدوب سریعا فاسد وتعفن اولمغله انده تعیش
ایدن انسان وحیوانده امراض ردیه حدوثنه باعث اولور زیرا طیب هوا مرعی اولمیان بلادده
امراض کثیره وقوعی محسوس ومشاهد اولوب عامه ناسك مشهود ومعلومی اولمغله دعوی
مذکوره‌نك صدق وتحققی ظاهر اولور حتی قطر غربده ممالك افریقیه‌ده واقع بلاد جریدده
بلده قابس امراض ردیه ایله مشهور اولوب انده مقیم ومسافردن برکسه حمای عفنیه‌دن امین
وسالم دکلدر وبو بیله مشهور ومعروفدرکه بلده مزبوره‌ده مرض حما حادث اولوب عن اصل
موجود دکل ایدی وسبب حدوثنده امام بکری نقل ایتدیکه بلده مزبوره‌نك برمحلی
حفر اولنوب حفر مزبورده رصاص ایله مختوم نحاسدن مصنوع بر ظرف ظاهر اولمغله
مهر وختامی فك ورفع اولندقده اندن بر دخان ظهور وجوه صعود ایدوب بعده منقطع
اولدقدن صکره بلده مزبوره‌ده امراض حمیات حادث اولدی دیدی وامام بکرینك
بو کلامی نقلدن مرادی ذکر اولنان ظرف نحاسی تعالی بلده مزبوره‌ده واقع وبادفعی ایچون بعض
اعمال الطلسمات مشتمل اولوب بعد الحفر اول ظرف مختوم ومدفونك مهری فك اولنمغله طلسم

مذکورك سر وعملی زائل اولدقده بنه بلده مذکوره‌ده امراض وبائیه وحمیات عفنیه
حادث اولدیغی دیو ذکر ایلدی معلومم اولدیکه اشبو حکایه عوام ناسك بیننده دائر اولان حکایات
رکیکه واقاویل ضعیفه مقوله‌سندن اولوب وامام بکری دخی نقل وتحقیقده حکایه مرقومه‌نك
قبح وفسادینی بیان ودفع ابطالنی عیان ایده‌جك مرتبه‌یه واصل اولمغله حکایه مزبوره‌یی
اشتدیکی کبی نقل ایلدی لکن بو بابده وجه صواب حق جواب بودرکه جوهر هوانك تعفنی
اخلاطی ایله امراض ردیه وحمیات عفنیه‌یه تهیئه ایدن اسبابك اکثری رکود وسکونی
اولوب هوای راکدك عفونته استعدادی کامل وقوی‌در اما تخلل ریح وتنسیم ایله
هوا ممتزج ومتحرك اولوب جهت یمین وشماله حرکت ایتدکده عفونته خفت واندن
حیوانات ایچون حادث اولان امراضنه قلت حاصل اولمق مقرردر وبلاد وامصاردن
بر بلده ومدینه‌نك سکان واهالیسی کثیر اولوب اکثر اوقاتده کسب معاش وسائر
خصوصی ایچون جنبش وحرکتلرندن ناشی هوا دخی ممتزج ومتحرك اولور اما بر بلده‌نك
اهل سکانی قلیل اولوب تحریك وتموج هواده اثری ظاهر اولمغله اول بلده‌نك هواسی راکد
وعفونتی عظیم وضرری کثیر اولور لکن بو ذکر اولنان بلده قابسه دخی زمان سابقده مملکت افریقیه
زیاده معمور وسکان واهالیسی موفور اولمغله اول بلده‌نك رجالی دخی بحر متلاطم الامواج کبی فوج فوج
فوج یمین ویساره حرکت ایدوب وانلرك جنبش وحرکتلری هوانك تموج وتحریك ایتمکله جوهر هواده
حادث اولان ماده عفونتی تخلیل وضرر وزیانی تقلیل ایدوب زمان سابقده بلده قابسده
امراض ردیه قلیل ایدی لکن کیدرك سکان واهالیسی قلیل اولوب حرکات ونقلات خفیف
اولمغله مجاورتی میاه فاسده ایله متعفن اولان هواسی راکد وساکن اولوب امراض عفنیه
وحمیات ردیه کثیر اولدی ایشته بلده قابسده کثرت امراضك اصل وسببی وجه
مذکوره منحصر اولدیغی ظاهردر بوندن غیری سببی معلوم دکلدر وبلده قابسدن ذکر اولنان امرك
عکسی دخی بعض بلادده مشهود ومراولمشدرکه انده ابتدای وضع بناده اسباب طیب وهوایه
مراعات اولنمیوب وعن اصل سکان واهالیسی قلیل وحرکات ناس یسیر اولمغله امراض کثیره
حاصل اولدی بعده کیدرك معمور اولوب سکان واهالیسی موفور اولمغله حالی متغیر وعاقبتی
صحت وعافیته متحول اولدی از جمله بو حالت مملکت فاسده دار الملك دولت اولان بلد جدید نام
مدینه‌ده ظاهر اولوب کثرت عمارت ایله امراض ردیه قلیل اولدی اقطار عالمده واقع مداین
وبلادده اشبو احوالك وقوعی کثیر اولوب سکا القا اولنان کلامك فحواسی تقرر وفهم اولندقده
تقریر مزبورك صدقی ظاهر اولور اویله عهد قریبده تونس سلطانی جندنا محصوره ایله قابس
شهرنی محاصره ایدوب اطرافنی محیط اولان بعض اشجار ونخیلی قطع ایتدکده بر جانبی منکشف
ومنفرج اولوب بلده مذکوره‌نك هواسی متحرك ومتموج اولمغله ماده عفونت زائل وامراض

زائل اولمدی ایسه

رؤیه‌دن سلامت حاصل اولدی والله تعالی مصرف الامور ثالثا وضع بلده سکان
واهالی ایچون جلب منافع وفوائده تسهیل مصالح ومرافقده رعایتی لازم اولان امور عدیده‌دن
اولوب انلره مراعات ایله اهالینك مصالح مهمه‌لری تکمیل اولنور اول امورك بری ماء لذیذدر
بر بلدك وضع وطرحی عیون وانهار یا آب خوشکوار ایله مملو حیاض وآبار موجود اولان محله
واقع اولمقدر اقدم حاجات ومایه حیات اولان ماء معین وآب لذیذك تحصیلنده سهولت
اولوب وجدانی سهل اولور ده دفع ضرورت اولنمغله امر مذکوره رعایت مصالح عامه‌دن اولوب
وضع بلده مراعاتی لازم ومهمدر وبینه وضع بلده‌ده رعایتی لازم اولان امورك بری دخی
جوار بلده مسکان واهالیسنك دواب ومواشیلرینه رعی ایچون سبزه وگیاهی خوب
مراعالرك وجودیدر که اهل بلدك نتاج فروع وضروع ومرکوب ایچون خطیره تملکده
محفوظ بقر وغنم وسائر نعملری موجود اولوب بولندقلری محلده مرعایه احتیاجلری
امر مقرردر وجه مذکور اوزره بر بلده‌نك قربنده مراعی طیبه موجود اولمدقده اول
بلده‌نك اهالیسی رعی حیواناته بعد مسافه ایله تعب ومشقتدن خلاص اولوب امر مذکوره
اهتمام اهل بلده ارفق وانفع اولمغله وضع بلده قرب مراعیه رعایت دخی لازم اولدی
وبینه انشای بلده‌ده مراعاتی مهم اولان امورك بری دخی اراضی منبته ومزارع طیبه‌نك
وجودیدر که زروع وحبوب قوت اصلیه وغذای طبیعیه اولمغله مزارع بلده قریب
اولدقده تحصیل وتدارکی اسهل اولوب جوار بلده‌ده وجودی انفع وارفق اولمغله
رعایتی لازم ومهم اولدی وبینه قرب بلده‌ده رعایتی لازم اولان امورك بری دخی
حطب بنا ایچون اشجار کثیره‌یی حاوی جبل وصحرانك وجودیدر که اولا هیزم حطب طبخ طعام و
ادام ایچون عامه ناسه لازم ومهم اولور ثانیا الواح واخشابی دخی ابنیه وسقوف وسائر خشب
استعمال اولنان امور ضروریه ایچون لازم اولمغله قرب بلده‌ده اولو قوریلرك وجودی
دخی ارفق عامه‌دن اولدی وبینه قرب بلده‌ده بحرك وجودی دخی مناسب اولوب بلاد
نائیه ومسافه بعیده‌دن وارد اولان بعض اغذیه واکسیه‌نك سفن وجواری ایله نقللرنده
سهولت اولمغله جوار بلده‌ده بحرك وجودینه دخی رعایت انسبدر لکن لزوم ووجوبده
سائر رعایتی مهم اولان امور کبی اولمیوب مصالح عامه وحوائج ضروریه‌دن معدود
دکلدر معلوم اوله که امور مذکوره‌یه رعایت سکان بلادك حاجت ضروریه‌لرینه
تابع اولوب انلرك قصد وغرضلرینك تفاوتیله متفاوت اولور شویله که بعض بلادك
واضع وبانیسی انشای بلده‌ده اختیار ورعایتی احسن اولان وضع طبیعیدن غافل اولوب
انجق کندی نفسی یا قومی قتنده اهم اولان مصالح ومنافعه رعایت وسائر ناسك حوائج
مهمه‌لرندن غفلت ایدر نته‌کم ابتدای اسلامده طائفه عرب ممالك حجاز وعراق وافریقیه‌یی

فتح ایدوب مالك اولدقلرنده انده بنا ایتدکلری بلاد وامصارده انجق کندیلری یانلرنده
مهم اولان مصالحه رعایت ایله منافع سائره‌یه اهتمام ایتمدیلر ازجمله وضع بنا ایتدکلری
بلاده مرعی جمل ونادر صالح شجر وماء مالح موجود اولان مراعالر جوارنده بنا ایدوب
میاه لذیذه ومزارع منبته بقر وغنم وسائر نعم ایچون لازم اولان مراعی طیبه
وقطع حطب ایچون معد اولان جبل وصحرالره مراعات ایتملریله بلاد مذکوره ارض
عراقده بصره وکوفه وقطر غربده قیروان وسجلماسه شهرلری وانلرك امثالی بلاد
وامصاردر که وضع بلده‌ده رعایتی لازم اولان امور طبیعیه انلرده مراعات اولنمیوب
اهمال اولنمغله مدت قلیله‌ده خرابه مشرف اولدی معلوم اوله که سواحل بحرده واقع
اولان بلاد وامصارك وضعنده ایکی امرك بربینه رعایت لازمدر که انلره مراعات ایله
اول بلادك سکان واهالیسی مستریح اولورلر امر اول ساحل بحرده وضع وانشا اولنان
بلد بر جبل رفیع اوزره بنا اولنوب محل ومکانی عالی اوله امر ثانی بلاد ساحلیه‌نك
اطراف وانحاسی رجال ایله مشحون اولوب مسکون ومعمور محلده انشا اولنه که قصد
غارت ایله اعدا هجوم وشبخون ایتدیکی وقت اطرافده ساکن ومتمکن اولان رجال عدد
وعدد ایله عون ومدد ایده‌لر بو امرك تحقیق وبیانی بویله‌درکه ساحل بحرده واقع
اولان بلادك اطراف واکنافی عشایر وقبایلدن خالی اولوب جبل منیع ومکان رفیع اوزره
واقع اولمدقده اثنای لیلده سفاین ایله قورسان طائفه‌سی کلوب نهب وغارت
ایتمك سهل وآسان اولور زیرا بلاد وامصارده نشو ونما بولان رجال راحت وحضوره
مألوف اولوب تنعم وترفه اوزره پرورش یاب اولمغله مقاتله ومحاربه‌یه قادر
اولمیوب واطراف شهرده اهل حرب وقتال دخی موجود اولمدیغی اعدانك معلومی
اولدقده تسییر سفن ایله علی الغفله هجوم ایتمك مقرردر نته‌کم بلاد ساحلیه‌نك
شرقیه‌ده اسکندریه وسواحل غربیه‌ده طرابلس وبونه وساو شهرلری که سطح جبلده واقع
اولمیوب واطراف وانحاسی اصحاب قتال واهل سلاح ایله مسکون اولمغله بلاد مذکوره
سکان واهالیسی قورسان هجومندن آسوده وامین دکللردر اما سواحل
وجزایرده واقع بلاد وامصارك اطرافنده طعن وضربه قادر اهل سلاح حاضر
وآماده اولوب یا بلاد مذکوره صعب المنال قلل وجبال اوزره واقع اولدقده سکان
واهالی طروق خصوم وهجوم عدودن امین اولوب اعدا دخی صعوبت وصول
وخوف لحوق امداد ایله هجوم واقدامدن مأیوس اولورلر نته‌کم قطر غربده مدینه
سبته وبجایه وخصوصا بلد قل نام مدینه صغیره مکانت وحصانت اوزره مبنی
اولوب اطرافی رجال حرب وقتال وشجعان وابطال ایله مسکون اولمغله غائله خصومدن

مأمون ومصوندر تقریر مذکور فهم واذعان اولندقده معلوم اولورکه مدینهٔ
اسکندریه نك ورا سنده واقع ممالك برقه وافریقیه شیرده لری اهل اسلام ایله معمور وابادان
ایکن دولت عباسیه وقتنده الی یومنا هذا اسکندریه شهری لسان عربیده دربند خطرناك
معناسنا اولان ثغر اسمیله تسمیه اولندیغی وضعنده امرین مذکورینك بری مرعی
اولمیوب قورسان مجوینه محل اولمق تحققی وجه تسمیه اولمق ظاهر اولدی الله اعلم
بو سببدن ناشیدر که مدینهٔ اسکندریه وطرابلس غربه ملت اسلامده مرات عدیده
ایله عدو هجوم ایدوب برقاچ دفعه اعدا استولی اولدی فصل فصول کتابدن
فصل رابعك النتیجی فصلی بالطول والعرض صحیفهٔ معمورهٔ ارضده واقع مساجد
مکرمه ومعابد معظمه بیاننده در معلوم اولهکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری معمورهٔ ارضده
بعض بقاع واماکنی تشریف وتفضیل ایله تخصیص وکتاب کریمنده فضل وشرفنی
تعیین وتنصیص ایدوب کندی طاعات وعباداتنه بیوت ومواطن قیلدیغی شویله که
اقلام وحی والهام ایله صحف مطهرهٔ السنهٔ رسل کرام علیهم السلامده ثبت واخبار
ایتدیکی اوزره اول اماکن مقدسه ده اقامت اولنان طاعات وعباداتك اجور
ومثوباتنی تضعیف ایدوب عباد وعبادنی تشاریف الطاف عمیمه سیله تشریف
وطرق سعاداتی انلره تسهیل ایلدی وصحایف صحیحنده ثابت وسمعهٔ واصل اولدیغی
اوزره صحیفهٔ زمینده وضع جباه سجود اولنان معابد مقدسه نك افضل واشرفی حریم مکه
وحرم مدینه وبیت المقدس اولوب بو مساجد ثلاثه من کل الوجوه تفضیل وتشریف اولندیغی
ابتدا مکهٔ مکرمه مظهر عزم تکریم وبیت حضرت ابراهیم اولوب رب جلیل جناب خلیله بیت
حرامك بناسنی وناسك حج وزیارتی ایله عزم وزیارتلرینی اعلام وایذان ایتمك اوزره
امر وفرمان ایلدکده پس جناب خلیل ونجل جلیلی اسمعیل صلوات الله علیهما حضراتی نص قرآن
ناطق اولدیغی اوزره امتثال امره مبادرت ورفع قواعد بیتی مباشرت ایدوب فرمان الهی ایله
فرض وتعیین اولنان خدمت وعباداتی اقامت ایتدیلر وحضرت اسمعیل مادر مهربانی هاجر
وانلر ایله حرم بطحایه نزول ایدن قبیلهٔ جرهم ایله انده ساکن ومقیم اولوب قضا نحبه
ایتدکلرنده حضرت اسمعیل والده سی هاجر ایله کنو مدفون کوججر حجرده دفن اولنیدیلر
بیت مقدس دخی حضرت داود وسلیمان علیهما السلامك بیتی اولوب انلر دخی
فرمان مالك الملك ایله بنای مسجد ونصب هیاکل ایتدیلر وبیت مقدسك اطراف
وحوالیسنده حضرت اسحق اولادندن نیجه جوق انبیا دفن اولنوب وموطن مقدس بو شرف ایله
دخی تشریف اولندی اما حرم مدینهٔ طیبه هجرت سرای نبوی اولوب اکا نقل وهجرت وانده
اقامت دین وملت ایله پیغمبر علیه السلامه حضرت باری طرفندن مأمور اولمغله او بلده
وطیبه

مبارکه یه شد رحال عزیمت ونقل وهجرت بیوردیلر وروضهٔ من ریاض الجنان اولان
مسجد شریف ومعبد منیفی انده بنا ایدوب مهبط انوار رحمت اولان مدفن اقدس
ونجد مقدس لری دخی اولخاك عطرناکده واقع اولدی بناء علی ذلك اشبو مساجد
ثلاثه قرة العین مسلمین ومهوای قلوب مؤمنین وعصمت دین مبین اولوب
فضل جسیم وعظیمندن وانده مجاورت واقامت صلوات ایله مضاعف ثواب
حصولی حقنده وارد اولان اثار کثیر ومعروف اولمغله شهرتی ذکرندن مقیددر
ایمدی مقتضای حال وعمدهٔ مقال بودر که بن جوامع مقدسه ده واقع مساجد
ثلاثه نك وضع وبناسنك اول وابتداسنی وکمال ظهوری غایته دك علی التدریج
واقع اولان کیفیت واحوالنی بیانه شروع ایدوب هر برینك حال وشاننی یکان
یکان تقریر وبیان ایده لم اما حرم مکه نك ابتدا وضع واساسی بو وجهله منقولدرکه
اصل نسل امم ابو البشر حضرت ادم علیه السلام حضرتلری حرم مکه ده بیت
حرامی قبالهٔ بیت معمورده بنا وتأسیس ایدوب بعده وقت طوفانده طغیان ماء
ایله بنای حضرت ادم منهدم ومندرس اولدی لکن نقل مذکور موثوق ومعتمد
وسند قوی ایله ثابت اولمیوب بلکه بعض مفسرین رای مذکوری وَاِذْ يَرْفَعُ اِبْرٰهِيمُ الْقَوَاعِدَ
مِنَ الْبَيْتِ وَاِسْمٰعِيلُ آیهٔ کریمه سنده واقع بعض محتملات نظم کریمدن اخذ واقتباس ایدوب
دیکه نص مذکورك مدلولی اوزره ابراهیم واسمعیل علیهما السلامك بنای
بیتده ارضدن رفع اساس ایتملری عن اصل مکان بیتده قاعده واساس موجود
اولوب ابراهیم واسمعیل علیهما السلام انلری رفع ایتملرینه اشارت وانلردن مقدم
حضرت ابو البشرك وضع وبناسنده دلالت اولمق اوزره دعوا ایتدیلر بونلر نصکره
جناب حق ابراهیمی طراز خلعت رسالت ایله تشریف ایدوب حلیلهٔ مکرمه لری ساره دن
ضرهٔ محترمه لری هاجر حقنده مشتعل اولان نائرهٔ غیرت تقاضاسیله ظهور ایدن
حالت معروف ومشهوردر اقتضای داعیهٔ حکمت اوزره هاجرانا وعلی اسمعیل
ایله هجرت وتقریبی وحضرت ابراهیمك انلردن مفارقتی بابنده امر الهی
صادر اولمغله خلیل الله صلی علیه الاله دخی وحی ربانی اوزره هاجر واسمعیلی مدینهٔ شام
وبلاده ایله ورالمنده واقع مکهٔ مکرمه جبالندن فاران نام محله اخراج ایدوب بعده
عودت ایتدکده هاجر دخی دولت سراغ توفیق ایله حالا بیت حرامك موضع ومکانی
اولان محله واصل وبو اثناده هاجره حرارت عطش غالب اولوب دفع تاب تشنکی
ایچون وادی ام القراده بر قطرهٔ آب دخی نایاب اولمغله فیاض مطلق جل شانه حضرتلری
سرچشمهٔ غیبدن اجرای ماء معین زمزم ایله هاجر واسمعیله لطف وعنایت ایدوب

واثنای مزاهده قبیلهٔ جرهمڭ انلره مرافقتی و طرفلرینه میل و محبتی و حوالی
زمزمده انلرڭ نزول و اقامتلری کتب تاریخیه ده مسطور و معلومدر بعده حضرت
اسمعیل علیه السلام کعبهٔ مکرمه‌نڭ سوصنعنده کندیسی ایچون بر مسکن اتخاذ ایدوب
واطرافنه شجرهٔ مقلدن بر تخته حوالی اداره ایتمکله اننه غنملرینی حفظ ایلردی و حضرت ابراهیم
علیه السلام جانب شامدن مرة بعد اخری اسمعیل علیه السلامڭ زیارتنه کلوب اخرینه حفظ
غنم ایچون اعداد اولنان محله کعبه بنا اولنمق اوزره وحی اولنمغله بنای بیت الحرامه مباشرت
واوغلی اسمعیل علیه السلام ایله استعانت ایدوب ناسی حج و زیارته دعوت ایلدکده بنای بیت
عتیقدن صکره دخی حضرت اسمعیل انده ساکن و مقیم اولوب و والده سی هاجر وفات
ایتدکده اول موضع اقدسده دفن ایلدی و طائر عرش مسیر روح پرفتوحی فضای خلده پرواز
ایدنجه بیت حرامڭ خدمتیله تعهد ایدوب وامر حضرت رب ایله قضاء نحب ایتدکده مادر
مهربانی هاجرڭ جنبنه دفن اولندی حضرت اسمعیلدن صکره اولاد کرامی مقامنه قائم
اولوب حوالی زمزمده ساکن قبایل جرهم ایله خدمت بیتی اقامت ایتدیلر بعده طائفهٔ
عمالقه امر بیته مالك اولوب مدت مدیده شرفیاب خدمت سدانهٔ بیت الحرم اولدیلر
و بو اثناده قریب و بعید جمله اقطاردن طوایف انام آرزوی زیارت بیت الحرام ایله اول
خطهٔ مبارکه یه شد رحل عزیمت ایدوب رکبان و مشاة بنی اسمعیل و غیری رجال قدوم و زیارتدن
بر آن خالی اولمدیلر منقولدر که عهد قدیمده ملوك سالفه دن تبابعهٔ یمن بیت مکرمه‌نڭ
حجنی ایدوب تعظیم و تکریم ایدرلردی حتی تبع اسعد ابو کرب نامیله شهرت شعار اولان
ملك تبع بیت حرامی ثیاب محفظهٔ یمانیه اکسا ایدوب تطهیر و تنظیف ایله امر ایتدکدن صکره
بابه سعادت تمامنه مفتاح وضع و تعلیق ایلدی و بینه منقولدر که ملوك فرس دخی
بیت شریفی حج ایدوب عهدلرنده مرسوم و معتاد اولان مراسم تعظیم ایله تقرب ایدرلردی
حتی زمان جاهلیتده عبد المطلب حفر بئر زمزم ایتدیکی اثناده دکترسو صولوکیخ
زرتابدن معمول ایکی عدد غزال قوانین فرسدن اولمق اوزره منقولدر و بنی اسمعیلدن
صکره قبیلهٔ جرهم انلرڭ اخوالی اولمغله امور بیته تولی ایدوب بعده خزاعه قبیله سی
انلره غالب اولمغله بنی جرهمی حرم مکه دن طرد و تبعید ایتدکدن صکره الی ماشاء الله
اقامت مراسم سدانه بیتدن خالی اولمدیلر کیده رك بنی اسمعیل کثیر و منتشر اولوب
شعوب قبایل عدیده یه منشعب اولدی شویله که ابتدا بنی کنانه یه دخی قریش و غیره
منشعب اولوب وادی حجازه منتشر اولورلر کیده رك قبیلهٔ خزاعه ولایت بیتده حد
اعتدالی تجاوز ایدوب ظلم و تعدیده افراط ایتملریله طائفهٔ قریش انلره غلبه و سیتدن ایله
امر بیته مالك اولوب خزاعه‌یی حرم محترمدن اخراج ایتدیلر و بو اثناده اجداد نبیدن

قصی بن کلاب رئیس قوم قریش اولوب خود کلاودن قبیله سی امر بیته رام اولمغله
بنای بیته مبادرت ایدوب خشب مقل و شاخ نخل ایله تعمیر و سقف ایلدی
نتکم شعرای عربدن اعشی نام شاعر بو قصهٔ عزیمه ایما ایدوب دیدکه

حلفت بثوبی راهب والتی ... بناها وحده قصی وابن جرهم

قصی بن کلابدن صکره بیت شریفه بر سیل عظیم یاخود حریق شدید اصابت
ایدوب سقف و جدارلری منهدم و محترق اولمغله طائفهٔ قریش تکرار بنای بیته مباشرت
و خرج و مصرف ایچون کندی ماللرندن جمع و تحصیل ایتدیلر و بو اثناده بندر جده ساحلنده
بر سفینه منکسر اولوب اخشاب و الواحنی سقف بیت ایچون اصحابندن اشترا ایتدیلر
و بوندن اقدم جدار بیت بر آدم بوینندن یوقاری اولوب حین بناده قد و سمکنی
اون سکز ذراع اولمق اوزره کذلك باب شریفنی دخی سطح ارضدن اوچ و متصل
اولوب من بعد مصب سیل اولمق ایچون بر قامت فوقنی ارتفاع تخمین ایتدیلر لکن
خرج و نفقه‌لری وجه مذکور اوزره بنای بیتك اتمامنه وافی اولمغله قواعد بیتی قصیر
والتی ذراع بر شبر مقدارینی ترك ایدوب محل مزبوری بر جدار قصیر ایله اداره ایتدیلرکه
انك وراسندن طواف اولنوب حجر اسمعیل ایله موسومدر و بیت حرام نیچه ایام بو هیئت اوزره
باقی قالوب سقف و جدارلرندن برسنه متغیر اولمدی تا اول وقته دکین که عبد الله بن زبیر
حضرتلری دعوای خلافته قیام ایدوب موافق و مقابله ایچون یزید بن معاویه طرفندن
التمشن ویرتسنه سی خلافتنده حصین بن تمیر سکونی نام بر شخص بلید جیوش طوغان
خروش ایدوب حرم شریفه نزول و ابن زبیر دخی مکه مکرمه‌یه تحصن ایتدکده حصین
طرفندن ابن زبیره رمی اولنان آتش فتیلهٔ نفط ایله بنای بیته حریق اصابت ایدوب
حیطان جدرانی منشق اولدقده عبد الله بن زبیر حضرتلری دخی بیتی هدم ایدوب
وضع قدیمندن احسن وجه اوزره بنا ایلدی و ابن زبیرك طرح و انشا ایلدیکی
وجه اوزره بنای بیت حضورنده اصحاب کرام ابن زبیره مخالفت ایدوب
وضع قدیمه مغایرتی مرضیلری اولمدیغی معلوم اولدقده عبد الله بن زبیر حضرتلری
دخی بو بابده حضرت عایشهٔ صدیقه رضی الله عنهادن روایت ایتدیکی مشکاة صدر نبوتدن
شرف ریز عز صدور اولان لولا قومك حدیثو عهد بکفر لنقضت البیت علی قواعد ابراهیم
وجعلت له بابین شرقیا و غربیا حدیث شریفی ایله احتجاج ایلدی یعنی امام محراب
نبوت علیه افضل التحیة حضرتلری حضرت صدیقه‌یه خطاب ایدوب بیورردیلرکه
یا عایشه اگر سنك قومك اولان قبیلهٔ قریشك شرف اسلام ایله مشرف اولملری
عهد کفره قریب اولمیدی بن بیت حرامك بناسنی تجدید و حضرت ابراهیمك وضع

ایتدیکی قواعد اوزره برده وتأسیس ایدوب بری شرقی وبری غربی اولمق اوزره ایکی
باب وضع ایدردم دیو بیوردیلر حدیث مذکوری عبد الله بن زبیر حضرتلری
استماع ایتدکده مضمون منیفیله عمله مبادرت ایدوب وبیت شریفی هدم ومباشرت
ایلدیلر واعیان اصحاب کرامی جمع وحضرت ابراهیمك وضع ایتدیکی اساس قدیمی کشف
ایدوب وجوه قومه ارائت ایلدی عبد الله بن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرتلری
بیتك انهدامی بسببیله ناس اوزرینه قبله نك اشتباهی غائله سنی دفع ایچون عبد الله
بن زبیره حفظ قبله خصوصنده تحری ایله توصیه ونصیحت واتمام بنا وقتنه دك
بر علامت وضع ایتمك اوزره اشارت ایتمكله ابن زبیر دخی در حال اساس بیت
اوزرینه دائرا ما دار اخشابدن بر دیوار چویروب وبالاكندن ارسال استار ایله
قبله یی محافظه ایلدی بعده عبد الله بن زبیر حضرتلری صنعاء یمنه آدم كوندروب
تشیید بنا ایچون كفایت مقداری كرج تدارك ایلدی وابتدای بناده احجار قطع
اولنان محلی سؤال ایلدی وفا ایدن جك مرتبه حجر جمع ایلدی تدارك لوازم ومهمات
صكره اساس قدیم ابراهیم اوزره تأسیس بنایه شروع ایدوب جدرانی بیتی
یكرمی یدی ذراع ترفیع ایلدی و حدیث شریف نبویه وارد اولدیغی اوزره
ارضه ملاصق شرقی وغربی ایكی باب وضع ایدوب وفرش ودیوارلرینی ترلینده
رخام ایله تشیید ایلدی وذرتابدن معمول مفاتیح وصفائح ابواب ایله بیت شریفی
تزیین ایدوب بو بابده اموال عظیمه خرج وانفاق ایلدی بعده زمره مروانیه دن
عبد الملك وقتنده حجاج ظالم لشكر جرار انجم شمار ایله مكه مكرمه یی محاصره ایدوب
قرا جبلدن مسجد حرامه رمی منجنیق ایله دیوار بیتی رخنه دار ایلدی عاقبت
عبد الله بن زبیر حضرتلرینه ظفر بولوب اول ذات ستوده شیملری بر دار ایلدكده
عبد الملك ایله ابن زبیرك بیته زیاده ایتدیكی بنا خصوصنده مشاوره ایدوب
عبد الملك دخی هدم بنا والیوم اولدیغی كبی اساس قریش اوزره بیتی بردار ایلمه امر
ایلدی منقولدر كه عبد الملك بن مروان عبد الله بن زبیر حضرتلرینك حدیث
عایشه دن نقل وروایت ایتدیكی حدیث سابقك صحتنه واقف اولدقده فعلنه
نادم اولوب اگر حدیثك صحتی معلوم اولیدی ابا حبیبك یعنی عبد الله بن زبیرك
بناسی جینده فعل وعملنی ابقا ایدوب خلوفنه تعرض وتصدی ایتمزدم دیو اظهار ندم
وتأسف ایلدی وقتا كه حجاج لجاج دكلری ظالم وغاشم عدوی بنی هاشم عبد الله
بن زبیر حضرتلرینك كلمخل وجود وكجود كعودلرین بركنده تیشه شهادت ایدوب
حرمین شریفینه عبد الملك بن مروان نامنه خطبه خوان اولدقده عبد الملك بن زبیرك

افعال مرضیه سنی تعییب وآثار جلیله سنی تغییره شروع ایدوب ابتدا ابن زبیرك
اساس ابراهیم اوزره تأسیس ایتدیكی بنای بیتدن حجر اسمعیل طرفنده واقع التی ذراع
بر شبر مقداری محلنی هدم وتخریب واساس قریش اوزره بنا ایتدی وابن زبیرك
فتح ایتدیكی باب غربیی بالكلیه سد ایدوب وباب شرقیدن دخی الیوم مشهود
وموجود اولان سده سنیه نك تحتنده واقع محلنی سد ایله عتبه بابی ترفیع
وسائر بنایی حالی اوزره ترك ایدوب ماعدا برشی ترك ایتمدی بو تقدیرجه بیت
شریفك الیوم موجود اولان جمیع ابنیه سی عبد الله بن زبیرك بناسی اولوب انجق حجاج
حجره طرفنده هدم ایتدیكی محله بر دیوار بنا ایدوب ابن زبیرك بناسیله میاننده
بر اصبعك مقداری فاصله قلیله اولمغله ضم ووصل اولندیغی مشهود ومعلومدر
معلوم اولاكه بو مقامده بر اشكال قوی عارض اولوب امر طوافده فقهانك قولنه منافی
اولمغله دفعی صعب وعسیر اولور توجیه وتقریری بویله دركه بیت شریفك حائط
وجدارلرینك اسفلنده میل وانحراف اوزره مبنی وعادتا استحكام بنا ایچون معمول
سد شكلنده بر كوچك دیوار یاپلمشدركه خلخال پای عروس كبی دائرا مادار بیت شریفی
محیط وكوه معصم ابكار كبی بطكسوه ایچون اوزرنده حلقه لر موجود اولوب اهل حرم
بیتنده شاذروان اسمیله معروفدر وطواف خارج بیتده واقع اولمق شرعا لازم وواجب
اولمغله فقها دیدیلر كه جدار بیت اساس ابراهیمك بعضیسی اوزره مبنی اولوب بعضیسی
شاذروان مذكورك تحتنده قالمغله وقت طوافده شاذروانه میل اولنوب جداره مس
اولنورسه طواف داخل بیتده واقع اولوب ركن حجده خلل واقع اولور وكذلك تقبیل
حجر اسودده دخی فقها بو محذوری سرد ایدوب دیدیلر كه طائف بیت تقبیل واستلام
ایچون حجر اسوده میل ایتدكده نصكره طوغریلوب استقامت واستوا اوزره قیام تام
ایله طواف بیت الحرام ایلیه دیو تأكید ایتدیلر لكن ذكر وتقریر اولندیغی اوزره بیت
شریفك جمله اركان وجدارلری عبد الله بن زبیر حضرتلرینك بنالری اولوب محض
وجوه اصحابدن اساس ابراهیم اوزره تشیید وبنا ایتدیكی ثابت ومقرر اولیجق مسئله
طوافده فقهانك سبق ایدن قوللری محل اشكال اولدیغی ظاهر اولور بو صورتده حل
عقده اشكال ایكی امرك بریله اولور ایكیسی دخی حس وعیان ونقل وبیانه مخالفدر
امرینك بری اولدركه بعض علمادن منقول اولدیغی اوزره یا حجاجك ابن زبیرك
قواعد ابراهیم اوزره بنا ایتدیكی جدارلری بالكلیه اساسندن هدم وقلع ایدوب
بعده وضع قریش اوزره بنا ایلیه لكن حالا محاط حطیم منیف وداخل حجر شریف
اولان فضای قلیلك نهایتنده حجاجك بنا ایتدیكی دیوار ایله ابن زبیرك بناسی

میانده فاصلهٔ جزئیه قالوب بعده بنانک طرف اعلاسندن شقینک
مابینی وصل والتحام اولندیغی اول مشهود ومعلوم اولمغله جمله بنا عبد الله
بن زبیرک اولدیغنه دلالت ایتمکین دفع اشکالده وجه مذکور جاری اولمدیغی
ظاهر اولور امرک ایکنجیسی بودرکه جائزکه عبد الله بن زبیر حضرتلری
بیت شریفی جمیع جهاتندن اساس ابراهیم اوزره رد وبنا ایتمیوب انجق طرف شمالده
مکان حجری بیته ادخال ایچون بنا وبقیهٔ ابنیه یی وضع قریش اوزره ابقا ایتمش
ویرلدکده الآن بنای بیت ابن زبیرک آثارندن ایسه دخی جهات اربعه‌ده
واقع جدارلرک جملهسی اساس ابراهیم اوزره واقع اولمغله فقها امر طوافده تحرّی ایله
نزاعی ایدیلر دیو دفع اشکال اولنور لکن بو وجه دخی نقل صحیحه مطابق اولیوب
احتمال موهوم اولمغله شفای صدر حاصل اولماز والله تعالی اعلم معلوم اولهکه
ساحهٔ بیت شریف که مسجد حرامدر عهد نبوی وخلافت صدیقده جدار ودیوارلر ایله
محاط اولمیوب طواف بیت ایچون بر فضای خالی ایدی بعده عهد خلافت فاروقده
زایر ومقیم کثیر اولوب طوافده تزاحم واقع اولمغله حضرت عمر رضی الله تعالی عنه
جوار مطافده واقع بعض منازل ومساکنی اصحابندن اشترا ایدوب اساسندن
هدم ومسجده ضم ایتدکدنصکره اطرافنه قامت مقدارندن قصیر بر دیوار اداره ایلدی
بعده حضرت عثمان واندنصکره عبد الله بن زبیر رضی الله عنهما الر دخی بر مقدار
منزل اشترا ایدوب مسجد شریفی توسیع ایتدیلر بعده مروانیه‌دن ولید بن عبد الملک
دخی زمان خلافتنده منوال سابق اوزره مسجد حرامی توسیع ایدوب وانجار رخام
ایله بر دیوار استوار بنا ایلدی ولید بن عبد الملکدنصکره خلفای عباسیه‌دن منصور
واوغلی مهدی دخی مطاف بیتی توسیع ایدوب انلردنصکره الی عهدنا هذا ضم وزیاده
اولنمامغله ساحهٔ بیت اوحال اوزره باقی قالدی جناب رب العالمینک انواع عزّ وشرفله
بو بیت شریفی تخصیص وتشریف بیورمشی دائرهٔ توصیفدن خارج اولوب کلک
زبان تحریر وتعبیرنده قاصردر بیاننده بو تفضیلت کافیدرکه حق سبحانه وتعالی
بیت شریفی مهبط وحی رسالت ومکان طاعت وعبادت ایدوب شعائر ومناسک
حجی انده فرض وایجاب ایلدی وحرم بیت اطلاق اولنان ساحهٔ مبارکه یه حرمت
واحترام ایدوب جمله اطراف ونواحیسی ایله بینجه حقوق تعظیم ایجاب ایتمشدرکه سائر
اماکن شریفه‌ده جاری اولمغله حرم بیتی انلردن ممتاز ایلدی شویله که داخل حریم دینه
اولمیان کفره ومشرکینی حرم بیته دخولدن منع ونهی ایدوب حج وطواف قصدیله
نائرهٔ شرف دخول اولان مسلمینی دخی خشوع اقرب وخضوع انسب اولمغله بوشش

تلوب محیطدن زجر وسائرندن اولان ازار واحزه قصر ایله امر ایلدی وبعض
جرایم ایله اتهام اولنوب خوف ومؤاخذه ایلدلر الا من حرمه عود والتجا ایدن مجرمینی
تامین ایدوب وصحرا وجرعلتده ذبیحه ایدن حیواناتی صیددن ودشت وکهسارلرنده
نابت اولان اشجارینی قطع ایله اتلافدن حمایت وصیانت ایلدی واشبو حرمت وجلاله
مخصوص اولان جرم حرم بو حدودیله محدوددرکه طریق مدینه‌دن اوچ میل مقداری
مسافه ایله تنعیم نام محله وطریق عراقدن یدی میل مقداری سیر ایله ثنیهٔ جبل منقطعه
منتهی اولوب وجعرانه طریقندن شعب نام محله منتهی اولنجه طقوز میل وطریق طائفدن
بطن نمره نام وادی یه کلنجه یدی میل ومعروف جده طریقندن منقطع عشایره بالغ
اولنجه طقوز میل مسافه محدوده یه حرم اطلاق اولنور اشبو ذکر اولنان اوصاف سنیه
مکهٔ مکرمه‌نک حال وشانی اولوب وتیرهٔ اجمال اوزره ذکر وبیان اولندی معلوم
اولهکه مکهٔ مکرمه جمله بلادک اصلی اولمغله ام القری تسمیه اولنوب وعلو ارتفاعی
ایچون کعب اسمندن مأخوذ کعبه ایله دخی تسمیه اولندی ومکه اطلاق اولندیغی بکه اسمیله
دخی مسمی اولمغله وجه تسمیه‌ده اصمعی دیدیکه بکک مادهسی دفع معناسنه اولوب
وقت طوافده وقوع زحام ایله ناس بر برینی دفع ایتمکله بکه اسمیله موسوم اولدی
مجاهد دیدیکه بکه‌نک اصلی مکه اولوب لکن میم ایله با حرفلری حرف شفوی ومخرجلری
قریب اولمغله لازم ولازب کبی میم بایه تبدیل اولندی وابراهیم نخعیدن منقول اولدیغی اوزره
بکه لفظی نفس بیت شریفه اطلاق اولنوب ومکه بلدهٔ مبارکه‌نک اسمیدر وامام زهری
دیدیکه لفظ بکه با ایله مسجد حرامک جملهسنه اطلاق اولنوب میم ایله مکه حرم محدودک اسمیدر
ودخی معلوم اولهکه حکام محاسن واقیال وسائر ملوک وآفاق مکهٔ مکرمه یه تعظیم قصدیله
اموال کثیره وذخایر نفیسه بعث وارسال ایدرلر ایدی حتی عبد المطلب چاه زمزم
ایتدیکی اثناده ذهب وابریزدن مصنوع اسیاف ایله ایکی تمثال غزال بولدیغی کتب
سیر تواریخده مسطور ومعروفدر ورسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
دخی مکهٔ مکرمه‌یی فتح ایتدکده انده واقع بر چاه عمیق ایچنده ملوک سالفه‌نک بیته اهدا
وارسال ایتدکلری اموالدن اولمق اوزره هر بر وقیه‌سی قرق درهم اولمق اوزره یتمش بیک
وقیه التون بولنوب قیمتی ایکی بیک کره بیک التون ووزنی ایکیوز قنطاره بالغ اولدیغی امام
ارزقیدن منقولدرکه حضرت علی کرم الله وجهه جناب رسالت پناه صلی علیه الاله
حضرتلرینه کوهرپاش رجا اولنوب یا رسول الله اشبو دسترس وصول اولدیغی
مال مصارف حرب وجهاده صرف بیورلیوب دفع مضایقه بیورلسه مناسب کورینور
دیدکده مساعده علیهلری تعلق ایتمدی بعده خلافت صدیقده دخی بنا امام علی قوله

صح
مکهٔ مکرمه ملت اسلامیه‌ده تعظیم اولندیغی کبی
زمان جاهلیتده دخی محترم اولوب بالاتفاق

مذکوری اعاده بیوروب حضرت ابی بکر رضی الله عنه دخی اثرینی یه اقتدا و مال مذکوری
خزینهٔ کعبه ده ابقا ایلدی صحیح بخاریده ابی وایل منتهی سندکدیو ایله ثابتدر که بر کون ابی
وایل زمرهٔ اصحابدن ابی شیبه بن عثمانک زیارتنه وارمش ابی شیبه دیدیکه عهد خلافت فاروقده
حضرت عمرک مجلسلرینه واردم بیوردیلر که خزینهٔ بیتده مخزون صفرا و بیضا یعنی
التون و کموشدن هر نه موجود ایسه اندن بر نسنه ترک ایتمیوب جملهسنی مسلمین بیننده تقسیم
ایتمک اوزره عزم و تصمیم ایلدم دیو کنجینه کشای مقال اولدیلر بنده دخی یا عمر سن البته بو
عزیمتدن رجوع ایدرسن مال مذکوری توزیع اتدرمزسن دیدم حضرت عمر مانع نه در دیدی بن دخی
صاحب مکرملرک یعنی حضرت رسول اکرم و صدیق محترمک اقدام ایتمدکلری کاره سن نیجه
مباشرت ایدرسن دیدیکده حضرت عمر بونی تصویب ایدوب بلی اندر قدوهٔ انام ایکی امام
همام در کرا اثرلرینه اقتدا الزمدر دیدی و مال مذکور سادات علویه دن افطس و فتنه دن
بیتده مخزون و باقی قالوب لکن افطس عنوانیله مذکور حسین بن حسین بن علی بن
علی امام زین العابدین یوز طقسان طقوز سنه سنده مکرده علم افراز غلبه و استیلا اولوب
بیت حرامی فتح و زیارت ایتدکده خزینه ده مال مذکوره دست رس اولدی و بو مال بونده
مخزون و موضوع قالمغله کعبه یه نه فایده حاصل اولور بز انی امور جهاده صرف ایله
استعانت ایدوب احرازه احق و الیق ایز دیو خزینهٔ بیتدن اخراج و استدیکی انفاق
و اتلاف ایلدی و اول تاریخدن برو کعبه دن مال منقطع اولوب بر نسنه مخزون اولمدی اما بیت مقدس
مهبط وحی و الهام و قبلهٔ قدیمهٔ اهل اسلام اولان مسجد اقصادر که ابتدای امرده عبدهٔ
کواکبدن صابئیه وقتنده هیکل زهره ایچون موضوع موضع مخصوص اولوب طائفهٔ صابئیه
کوکب زهرهیی معبود اتخاذ ایتمکله انی بعض تماثیل ایله تعرف و توسل ایدرلردی از جمله هیکل
مزبور ایچون روغن زیت اعداد ایدوب انده اولان صخره اوزرینه صب تسییل ایدرلردی
بعده انقراض مذهب صابئی ایله هیکل مذکور منهدم اولوب طائفهٔ بنی اسرائیل
ارض قدسه مالک اولدقده موضع هیکلی قبلهٔ صلوات و وجههٔ اطاعت ایتدیلر
تحقیقی بو ایله در که جناب حق جل شانه طائفهٔ بنی اسرائیلک بابالری حضرت
اسحاق و یعقوب علیهما السلامه ذریتلرینی بیت مقدسه مالک ایتمک اوزره وعد
ایتمکله حضرت موسی علیه السلام دخی طائفهٔ بنی اسرائیلی تحقیق وعد الهی ایچون
ارض مصردن اخراج ایدوب صحرای تیه ده مدت مدیده اقامت ایتدکلرنده جناب
کلیم الله صلی علیه الاله حضرتلرینه سطیم اسمیله معروف خشبدن مصنوع بر قبه اتخاذ
ایتمک ایله امر الهی صادر اولوب طول و عرض و صفت و هیئت و هیکل و صورتلری بالجمله وحی
ایله تعیین اولندی و دخی ذکر اولنان قبه یه بر تابوت یعنی صندوق جمله مصاحف و اوانیسیله طعام

سفره سی وضع اولنوب و جنبنده قندیل ایله خزینه بر مناره و ذبح قربان ایچون بر مذبح
بنا ایتمک اوزره امر و اکمل وصف ایله توراتده توصیف اولندی موسی علیه السلام دخی
فرمان خدا اوزره قبهٔ مذکوره یی بنا ایدوب درونده تابوت عهد نامیله موصوف
و معهود اولان صندوقی وضع ایلدی اشبو تابوت مزبورک شول صندوقدر که حضرت کلیم الله
طرف سمادن اون عدد کلمه ایله منزل اولان الواح علیه منکسر اولدقده برلی اولمق اوزره
اون لوح اعداد اولنوب صندوق مذکوره وضع اولندی وکذلک حسب وحی الهی اوزره ذکر اولنان
مذبح دخی قبهٔ معهوده نک پیشگاهنده بنا اولنوب هارون علیه السلام صاحب قربان اولمق
اوزره حضرت موسی علیه السلام امر و فرمان اولندی بنی اسرائیل صحرای تیهده قبهٔ
مذکوره یی خیمه و خرکاهلرینک میاننده وضع و نصب ایدوب ادای صلاتده انی قبله اتخاذ
ایتدیلر و بیش قبه ده واقع مذبحلرنده ذبح قربان ایدرلر و انبیای بنی اسرائیل دخی
جوار قبه ده وحیه توجه ایدرلردی وقتاکه طائفهٔ بنی اسرائیل صحرای تیهدن خلاص
اولوب ارض شامه مالک اولدقده ذکر اولنان قبه یی اسباط بنی اسرائیلدن بنی یامین
ایله بنی افرایم اولادیتلری میاننده واقع بلاد ارض مقدسه دن کلکال نام محله نقل و
وضع ایتدیلر قبهٔ مزبوره مدت حرب و قتالده یدی سنه و بعد الفتح اثنای قسمت بلادده
دخی یدی سنه که جمله اون درت سنه محل مزبورده قالوب طائفهٔ بنی اسرائیل امر صلاده
و ذبح قربانده انی وجههٔ اقبال ایتدیلر وقتاکه انبیای بنی اسرائیلدن یوشع علیه
السلام عالم بقایه رحلت ایدوب فوت اولدقده قبهٔ مرقومه یی طائفهٔ بنی اسرائیل
مدینهٔ کلکاله قریب شیلو نام بلده یه نقل و اطرافنه دیوار بنا ایتدیلر بلدهٔ مزبوره ده
قبهٔ مذکوره اوچیوز سنه مقداری حفظ اولندقدنصکره بونلردن اقدم مرور و سبق
ایتدیکی اوزره بنی فلسطین طائفهٔ بنی اسرائیله تغلب و استیلا ایتدکده قبه یی
یدلرندن الوب بعده مدت مدیده مرورندن صکره ینه بنی اسرائیله رد و تسلیم ایلدیلر
بعده رئیس دین یهود عالی نام کوهن فوت اولدقده طائفهٔ بنی اسرائیل ذکر اولنان
قبه یی نوب نام بلده یه نقل ایدوب بعده طالوتک ایام سلطنتنده بلاد بنی یامینده
کنعون نام بلده یه نقل ایتدیلر وقتاکه داود علیه السلام شرف نبوت و منصب خلافت
ایله مشرف اولدقده قبه و تابوت عهدی بیت مقدسه نقل ایدوب و تورینه ایکی اوچ
دیرکلی بر خیمهٔ مخصوصه ضرب و صخرة الله اوزرینه وضع ایتمکله قبهٔ مزبوره کالاول
قبله اتخاذ اولندی بعده داود علیه السلام قبه نک مکانی اولان صخره اوزرینه مسجد بنا
ایتمک مراد ایدوب قبل الاتمام عزم گلزار بقا ایتمکین اوغلی سلیمان علیه السلامه مسجد
شریفی تکمیل ایتمک اوزره عهد و توصیه ایلدی حضرت سلیمان دخی عهد پدرینک

سنین ایکی اوزره مسجد شریفک بناسنه شروع ایدوب ابتداء ملک و سلطنتلرینک درت
سنه و وفات موسادن بشیوز سنه مرورنده تکمیل و اتمام ایلدی و مسجد شریفک
وضع و طرحی و توصیف و ترتیبنده دقت ایدوب توجدن معمول عمودلر و بللور زرو زنلر
ایله آراسته ایلدی و ابواب و حیطاننه آلتوندن صحیفه‌لر قابلیوب هیکل و تمثاللرینی
و مفتاح و سائر آلاتنی بالجمله دن تا بردن صوغ و سبک ایتدردی و عمارت مسجد
اثناسنده تابوت عهد یحیا باسی حضرت داودک بلده‌سی مدینه صیهوندن بیت
مقدسه نقل ایتمکله اول تابوتی وضع ایچون مسجد شریف ظهرنده بر قبه بنا ایدوب
بعد الاتمام بالجمله اشراف اسباط و رؤسای دین یهود تابوتی کوتوروب محل مذکورده
وضع ایتدیلر و قبه و مذبح و سائر معالم دین مسجد شریفده اعداد اولنان موضعه
وضع اولنوب طائفه بنی اسرائیل الی ماشاء الله بیت مقدسده بو منوال اوزره اقامت
و طاعت و عبادت ایتدیلر بعده بخت النصر وقت بنادن سکز یوز سنه مرورنده
بیت مقدسه استیلا ایدوب مسجد شریفی هدم و تخریب و بنی اسرائیلی تعذیب
و توراة و عصای احراق و هیاکل ذهبیه‌یی سبک و ذوب و احجاری نزع و تفریق
ایلدکی بعده ملوک فرس بنی اسرائیلی بیت مقدسه ارجاع و اعاده ایتمکله انبیای بنی
اسرائیلدن حضرت عزیر مسجد شریفی بخت النصرک سبی ایتدیکی حال حکم و تولی
ایدن ملک بهمن اعانتیله بنا ایدوب لکن ملک مزبور مسجدک طول و عرضنی و قدر
و سمکنی حضرت سلیمانک بناکنندن دون اولمق اوزره تعیین و تجدید ایتمکله تقدیر
اولنان مرتبه‌یی تجاوز ایتمدیلر معلوم اوله که حضرت سلیمان مسجد اقصانی
بنا ایتدکده فرشی سطحی تحت الارض بربری اوزرنده ایکی طبقه رخام عمودلر و مقوس
طاقلر اوزرینه بنا ایدوب طبقه علیانک ستونلرینی طبقه ثانیه‌نک کمرلری اوزرینه وضع
ایلدی حتی ناسک چوغی مسجد شریفک تحتنده ذکر اولنان طبقه‌لری مشاهده ایدوب
حضرت سلیمانک آخوری اولمق اوزره زعم و توهم ایتدیلر لکن زعملری صحیح اولمیوب
حلیه صحتدن عاریدر بلکه وضع مذکور اوزره بنا بونلرک ناشی ایدر که شریعت
بنی اسرائیلده تجسسدن توقی زیاده مرعی اولوب نجاست ظاهره‌دن طهارت واجب
اولدیغی کبی نجاست موهومه‌دن دخی نظافت لازم ایدی شویله که اکر وجه ارضدن
بر ایکی ذراع بعید باطن ارضده نجاست واقع اولوب ما بینی تراب طاهر ایله مملو ایسه دخی
مادامکه باطن ارضده نجاست موضعندن بر خط مستقیم فرض اولنوب ظاهرینه
استقامت اوزره واصل و منتهی اولمیه ظاهر ارض اول نجاست موهومه ایله حکماً
متنجس اولوب مذهبلرنده موهوم محقق منزله‌سنه تنزیل اولنمش ایدی بناء علیه بیت

مقدسی نجاست موهومه‌دن تنزیه و صیانت ایچون وجه مشروح اوزره وضع بنا
ایتدیلر شویله که فرش مسجده متصل اولان طبقه علیانک عمودلری طبقه سفلانک
ستونلری اوزرینه وضع اولنمیوب بلکه طبقه سفلانک طاق و کمرلری اوزرینه وضع
اولندیکی طبقه سفلانک متون زمینی اوزره قائم اولان عمودلرندن قوسلرینه طوغری
بر خط مستقیم اخراج اولنسه استقامت اوزره واصل و منتهی اولمغله باطن ارضده
نجاست بولندیغی صورتده بر طرفی طبقه سفلانک کمرلری اوزره قائم و منصوب
و طرف لغیری سطح مسجده متصل اولان طبقه علیانک عمودلرینه و اندن سطح مسجده
نجاست ارض خط مستقیم اوزره واصل اولمغله بیت مقدسک تطهیر و تنظیفنده ابلغ
اولور بنای عزیردن بر مدت مرورندن صکره بنی اسرائیل ملوک یونان و اکاسره‌دن
و قیاصره روم حکم ایدوب و بو اثناده کواهی یهوددن بنی حشمنای بعده اصهاریدن
هیرودوس بعده اولادی دخی حکم ایلدی و هیرودوس زمان سلطنتنده بیت مقدسی
حضرت سلیمانک حد وضعی اوزره بنا ایدوب تزیینده بر کونه تکلف ایتدیکی الی
سنه‌ده اتمام ایلدی بوندنصکره قیاصره رومدن طیطشک ظهور ایدوب بنی اسرائیله
غلبه و امورلرینه مالک اولدقده تکرار بیت مقدس و مسجد اقصانی تخریب ایدوب
یرینه منزرعات زرع ایلدی بوندنصکره طائفه روم دین مسیحی اخذ و قبول ایدوب احکام
انجیل ایله عمل و کمال تعظیم ایله مراعات ایتدیلر کیده‌رک ملوک روم دین مسیحی ترک ایله اختلاف
ایدوب کاه قبول و کاه ترک ایتدیلر تا اول وقته منتهی اولدیکه قیاصره رومدن قسطنطین
ظهور ایدوب آنه‌سی هلاویه نام عورت تنصر ایتمکله زعم نصاری اوزره حضرت
مسیحک اوزرنده مصلوب اولندیغی خشبه داری طلب ایچون قدسه رحلت ایلدکده قمامه‌سی
اولان رهابین قسیسین خشبه دارلرینه محل اولنوب اوزرینه خس و خاشاک
و قاذورات القا اولنمش دیو خبر ویرملریله هلاویه قاذوراتی دفع ایدوب خشبه‌یه
نائل و واصل اولدی بعده اول عزیمله تطهیر و تنظیف ایدوب حضرت مسیحک
قبری اولمق اوزره زعم و انک یرینه قمامه نامیله معروف بر کنیسه بنا ایتدکدنصکره
بنی اسرائیل وقتنده مبنی اولان عمارت بیتدن بولندیغی بنایی تخریب ایلدی
و ذکر اولنان زبل و قاذوراتی صخره اوزرینه طرح و القا ایله امر ایلیوب مکانینی
ستر و اخفا ایتمکله زعم فاسدلری اوزره بنی اسرائیلک قبر مسیحه ایتدکلری اسائت و اهانت
مجازات ایلدی بعده کنیسه قمامه جوارنده حضرت مسیح علیه السلامدن مولدی اولان
محل بیت لحمی بنا ایدوب وضع و طرحنده زیاده اهتمام ایلدی بیت مقدسک حال و شانی
بو منوال اوزره باقی قالوب طائفه نصاری کنیسه قمامه‌یه تعظیم و اشیا و صخره‌یه اهانت

ایتدیلرتا اول زمان سعادت نشان ظهور ایدنجه دک که آفتاب اسلام مطلع عزت و اقبالدن
طالع و انوار فتح و ظفر ظاهر و لامع اولوب حضرت عمر فتح بیت مقدسی ایچون بالذات
سیر و سفر و نائل فوز و ظفر اولدقده صخره‌یی سؤال ایدوب محل و مکانی ارائت
اولندقده زبل و تراب ایله مملو اولدیغی مشهودلری اولمغله اول ساحهٔ اقدسی کشف
و تطهیر ایلدی بعده آیین بدوی اوزره اوزرینه بر مسجد شریف بنا ایدیب شرع شریف
مساعد و ام کتابده فضل و شانی ثابت اولدیغی مرتبه تعظیمنه قیام ایلدی بعده ملوک
امویه‌دن ولید بن عبد الملک مسجد عمری‌یی سائر مساجد اسلام طرحی اوزره تشیید بنا
ایدوب مرتبهٔ علیهٔ الهیه تعلق ایتدیکی وجه اوزره توصیف و تاسیسنه صرف مقدور
ایلدی نته‌کم مکهٔ مکرمه‌ده مسجد حرام و مدینهٔ منوره‌ده مسجد نبوی و دمشق الشامده
مسجد امویه‌نک تعمیر و تشییدنه اهتمام ایدوب بو مشاهد مقدسه‌ده مساعی جلیله‌سی
مشکور و السنهٔ انامده خیر ایله مذکور اولدی حتی عرب مسجد شامه بلاط ولید تسمیه
ایدوب ارض مسجده فرش رخام ایتمکله بو اسمله موسوم ایتدیلر و دخی ولید بن عبد
الملک ذکر اولنان مساجدک بناسنه مبادرت ایتدکده قیصر رومدن کوندرب تشیید
بنیان و تنمیق سقوف و حیطان ایچون اموال کثیره بنا و عمله ارسال ایتمک اوزره امر
و فرمان ایلدی قیصر بلید دخی سطوت ولیددن خوف و خشیت ایدوب بر وجه مساعدت
امرینه اطاعت ایتمکله ولید بن عبد الملک ابنیهٔ مساجدی اتمام ایلدی و قتا که سنین هجرت
نبویه مائهٔ خامس اواخرینه بالغ اولدقده اراضی مصر و شام و اقطار حجازده فرمان نفوذی
مسند احکام اولان ملوک شیعه و خلفای عبیدیینک بنای سلطنت نظاملری مختل اولوب
شیرازهٔ انتظاملری منحل اولمغله طائفهٔ افرنج بیت مقدس و عامهٔ ثغور شامه غلبه ایدیلر
و قبل شریفده صخرهٔ مقدسه اوزرینه بر کنیسهٔ عظیمه بنیاد ایدوب زیاده تعظیم و اعتبار
و بناکیله افتخار ایتدیلر بعده بشیوز سکسان تاریخنده ملوک اکراد ایوبیه‌دن سلطان
صلاح الدین بن ایوب ممالک مصر و شامه مالک اولوب خلفای شیعهٔ عبیدیینک بدع
مکروهه و آثار کثیفه‌لرینی محو و افنا ایله ابقای مآثر حسنه ایتدکده دیار شامه علم افراز
غزا اولمغله اول کفار افرنج ایله جهاد ایدوب بیت مقدسی و ثغور شامدن تغلب و تسلط
ایتدکلری حصون و قلاعی یدلرندن نزع و تسخیر ایلدی و بیت مقدسده مبنی اولان کنیسهٔ افرنجی
هدم و تخریب و صخرهٔ مقدسه‌یی کشف و تطهیر ایدوب اوزرینه الآن عهدمزده مشهود
و معهود اولان مسجد شریفی بنا ایلدی معلوم اوله که حدیث صحیح نبویده وارد اولدیغی اوزره
رسول اکرم صلی الله علیه و سلم حضرتلرینه وجه ارضده ابتدا ناس ایچون وضع اولنان بیت
عبادتدن سؤال اولنوب مکهٔ مکرمه‌در دیو جواب ویردیلر بعده مکه‌دن صکره قنغی مسجد

وضع اولندی دیو سؤال اولنمغله بیت مقدسدر دیو جواب ویردیلر بعده مکه ایله بیت
مقدس میاننده مقدار زمان تخلل ایتدی دیو تکرار سؤال اولندقده اول واقف اسرار الکتاب
صلوات الله الملک الوهاب قرق سنه مرور ایتدی دیو جواب مستطاب ویرمکله حل سؤال ایتدیلر
بو حدیث شریفک و خبر لطیفک ظاهرینه بر اشکال عارض اولور که مکهٔ مکرمه‌نک تشیید
ارکانی حضرت ابراهیم و بیت مقدسک بانی و بنیانی حضرت سلیمان علیهما صلوات الله
الملک المنان اولمغله بناء مکه ایله بناء بیت مقدس بیننده حضرت ابراهیم ایله حضرت
سلیمان ما بیننده مقدار زمان مرور ایدوب بیک سنه‌دن زیاده مدت تخلل ایتمش اولور
بو تقدیرجه حدیث شریفده قرق سنه اولمق اوزره تصریح اولنوب بو وجهله تصحیح اولنمغله
توجیهه محتاج اولور حل عقدهٔ اشکال و دفع سؤال و جواب صواب بودر که حدیث
مذکورده وضع بیتدن مراد بنا اولیوب بلکه روی زمینده وجه ارضده ابتدا عبادت
ایچون تعیین اولنان بیت مخصوصدر سؤالک حمل اولنور بو صورتده بعید اولمز که بیت مقدس
حضرت سلیماندن سنین کثیره ایله مقدم و بیت حرامدن قرق سنه مؤخر عبادت ایچون وضع
و تعیین اولنوب بیننده مدت چهل ساله تخلل ایتمش اولور بوندن اقدم نقل اولندیغی اوزره
قوم صابئیه صخره اوزرینه هیکل زهره بنا ایدوب قبله اتخاذ ایتدکلری محل مزبور تعیین
الهی ایله مکان عبادت و قبلهٔ طاعت اولدیغنه اطلاع علولرندن ناشی اولدیغی بعید دکلدر
نته‌کم وقت جاهلیتده طائفهٔ مشرکین کعبهٔ مکرمه‌نک قدیمدن قبلهٔ طاعت و مکان عبادت
اولدیغنه واقف اولوب زعم فاسدلری اوزره بیت حرامک درون و بیرونینه وضع اصنام
ایله تقرب ایدرلر ایدی صخره اوزرینه هیکل زهره بنا ایدن قوم صابئیه حضرت ابراهیم
عهدندن ظهور ایتمکله داش عقلدن بعید دکلدر که مکه ایله بیت مقدسک طاعت و عبادت
ایچون وضع و تعیین اولنملرینک ما بیننده قرق سنه اولوب حین تعیینده ارض صخره
خالی و بو حال اوزره نیجه زمان باقی قالدقدن صکره حضرت سلیمان
علیه السلام مسجد اقصایی بنا ایلیه تقریر مذکوردن فهم و اذعان اولندقده حدیث شریفه
عارض اولان اشکال منحل و مندفع اولور اما مدینهٔ منوره فی الاصل طائفهٔ عمالقه‌دن
یثرب بن مهلائیل وقتنده بنا اولنوب انک اثارندن اولمغله بانیسنک اسمیله تسمیه
طریقی اوزره یثرب تسمیه اولندی بعده طائفهٔ بنی اسرائیل عمالقه‌یی قهر و تدمیر ایدوب
ارض حجازی یدلرندن نزع و تسخیر ایتملریله مدینه‌یه دخی مالک اولدیلر بعده قبیلهٔ
غساندن قبیله نام شخصک ابنا و اعقابی بنی اسرائیله مجاور اولوب بالجمله مالک
اولدقلری قلاع و حصونی یدلرندن اخذ ایتمکله مدینه‌یی دخی ضبط ایتدیلر بعده
مکهٔ مکرمه‌ده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم طراز خلعت رسالت ایله مشرف اولوب

اول بقعهٔ مباركه‌يه سبق عنايت ازليه ايله پيغمبر عليه السلام اكا هجرت ايله مأمور اولمغين
حميم صديق و رفيق شفيقى حضرت ابى بكر الصديق مرافقتيله مدينهٔ منوره‌يى تشريف
و اصحاب كرام دخى تابع و رديف اولديلر بعد النزول مهابط وحى تنزيل اولان مسجد شريف
و بيوت مباركه‌لرين تأسيس و بنايه شروع ايلديلر سبق قلم تقدير ايله تعيين و اعداد
اولنان موضع جليلى وضع اساس و رفع بنا ايله تشريف و ترفيع بيوردى و مدينهٔ
منوره‌ده ساكن و مقيم اولان انبيا قبله‌ديدوكى قبول ايدوب پيغمبر عليه السلامك
تشريف نزوللرين نعمت و غنيمت بيلوب من كل الوجوه نصرت ايتمكله انصار
اسميله مسمى اولديلر كلمهٔ اسلام مدينه‌ده تمام اولوب جمله كلمات اوزرينه
عالى و پيغمبر عليه السلام انلرك قوتيله غالب و مستولى اولوب فتح مكه ايله مشرف و مستسعد
اولديلر مكه فتحندن صكره معشر انصار رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضرت پيغمبر
عليه السلامك انلردن تحول ايدوب مكهٔ مكرمه منبت نهال وجودلرى اولمغله انده
مكث و اقامته ميل و رغبتلرى ظنيله مهر سيماب كبى كرداب اضطرابده سركردان
اولوب مغموم و محزون اولمغله پيغمبر عليه السلام هجرتسرايى مدينه‌ده مكث و اقامت
ايدوب مفارقت ايتميه‌جكلرين اخبار و تبشير بيورمغله تسليه بخش خاطر انصار اولديلر
طائر عرش سير روح مقدسلرى عالم لاهوته انده پرواز ايدوب ملحد شريف و قبر
منيفلرى اول خطيرهٔ قدسيه رشك روضهٔ جنان ايلدى مدينهٔ منوره‌نك فضل
و شرفى حقنده وارد اولان احاديث صحيحه پردهٔ خفا ايله مستور اولميوب كتب احاديثده
اسانيد سديده ايله مضبوط و مسطوردر معلوم اولديكه مدينهٔ منوره‌نك مكهٔ مكرمه
اوزرينه تفضيلنده بين العلما اختلاف واقع اولوب امام مالك رضى الله تعالى عنه
مدينه مكه‌دن افضل اولمق اوزره اجتهاد ايلدى زيرا امام مالك عندنده بو بابده
نص صريح ثابت اولوب سند صحيح ايله رافع بن خديجدن مروى اولديغى اوزره
سيد كائنات عليه افضل التحيات مدينه مكه‌دن افضلدر ديو گوهرپاش نطق
بيان اولديلر حديث مذكورى امام عبد كوبجا معونه نام تأليفنده نقل ايدوب
احاديث اخرى دخى روايت ايتديكه ظواهرى مدينه‌نك مكه‌دن افضل و اشرف اولمسنه
دلالت ايدر لكن امام ابو حنيفه و امام شافعى رضى الله عنهما حضراتى بو بابده امام
مالكه مخالفت ايدوب مسجد حرامك مدينهٔ منوره‌ده مسجد نبويدن افضل اولمسنه احتجاج
ايتديلر چونكه مسجد نبوى مهبط وحى الهى اولوب على الخصوص جسد اقدس و وجود
مقدسلرى اول خاك عطرناكى تشريف ايتمكله فج عميق و مكان سحيقدن قبلكاه اهل اسلام
اكا ميل و رغبت ايدوب شرف زيارتى ايله مشرف اولورلر اشبو تقريرات و تحقيقات

دريچهٔ كوشه‌دن منظرهٔ هوشه بالغ اولوب نقش نكين فؤاد اولديغى بو مساجد معظمه‌نك
اولى مسجد اقصى‌ده‌ر شرف و فضيلتلرى معلوم اولوب سابقهٔ عنايت ازليه و داعيهٔ حكمت
خفيه ايله هر برينك فضل و شرفى ازمنهٔ مديده‌ده على التدريج حاصل اولديغى ثابت
و ظاهر اولور و بو معنايه قياس ايله عالم كون و شهودده سائر امور دينيه و دنيويه‌ده دخى
شئونات ربانيه و تجليات سبحانيه‌نك ترتيب محكم و تدريج محكم ايله ظهورى فهم اولنوب
اسرارى كونى فهم و ادعانه وسيله اولور اما اشبو مساجد ثلاثه‌نك غيرى وجه ارضده
مسجد اقدم وجودى و مرغوبيت و زيارتى حقنده اثر وروده معلوم اولميوب انجق جزائر
هندده جزيرهٔ سرنديبده حضرت آدم عليه السلامك مسجدى حقنده بعض اخبار وارد
اولوب لكن نقوله اعتماده صالح بر اثر ثابت اولمغله ذكرى طى اولندى و دخى عهد قديمده
اديان باطله و ملل عاطله اصحابندن امم سالفه‌نك معبد و مسجدلرى اولوب دين فاسد
و زعم كاسدلرى اوزره تعظيم و تكريم ايدرلردى از جمله مجوس مجوسلرك آتشكده‌لرى
و طائفهٔ يونانك هيكللرى كبى و ديار حجازده عرب مشركلرينك بيوت اوثان و اصناملرى كبى
پيغمبر عليه الصلوة و السلام حضرتلرى بعض غزوات مسعودلرنده هدم و تخريبنى امر ايتديلر
و ائمهٔ تاريخدن امام مسعودى بيوت مذكوره‌دن بعضيلرينى ذكر و تعداد ايدوب موقع
و مكانلرنى و اصل و واضعنى تعيين و تعريف ايلدى لكن عن اصل مشروع اولميوب
طريق دين و ملت اوزره واقع اولمغله ذكر و بياننه تعرض و التفات اولنمدى و بيوت مذكوره
حقنده كتب تاريخده مسطور اولان اخبار كافى اولمغله بو محلده ذكر و بياندن مغنى اولوب
احوالنه وقوف مراد ايدنلر كتب تاريخه نظر ايتسونلر و الله يهدى من يشاء فصل
فصل رابعك يدنجى فصلى مغرب زمين و ممالك افريقيه‌ده مدن و امصارك قليل اولديغى
بياننده‌در بو امرك سببى اولدركه قطر غربيده واقع ممالكك عهد اسلامدن نيجه بيك سنه
مقدم بربريه قومى مالك اولوب طائفهٔ مزبوره اخبيه و خيام ايله دشت و صحراده كشت
و كذار مألوف بدوى الاصل اولمغله حضريلر كبى كون و قرار ايچون موضوع اولان
بلاد و امصار اتخاذ ايتمديلر و طائفهٔ افرنج و قبايل عرب دخى ممالك افريقيه‌يه مالك
اولان ملوك و سلاطينك ملك و دولتلرى و فتحلرى قصير اولوب طور حضارت راسخ اولمدى حتى
مرتبهٔ مديد و طويله اولمغله اكثر امورده اينى بداوت اوزره وضع و حركت معتادلرى
اولمغين تأسيس مبانى ايله تكثير بلاد ايتمديلر و سبب آخر بودركه امر بنا حضريلره و بلديلره مخصوص
صنايع عديده‌يه مبنى و طائفهٔ بربريه بربريتلرى اولمغله صنعت و حرفتدن برى اولوب امر
بناده لازم اولان صنايعى كسب و تعلمه رغبت ايتمديلر تأسيس بناينده همتلرى قاصر
اولدقده وضع مدن و امصارده عجز و قصورلرى ظاهردر و سبب ديكر دخى بودركه

طائفهٔ بربر ترتیب نسل و نسبلرینی منضبط اصل و حسبلرینی محفوظ قبایل و عشایردن اولوب
قوم مذکوردن بر طائفهٔ عصبیت و نسبیتدن خالی دکلدر اهل انشا اولان عشایر
و قبایل ایسه بداوته مائل اولوب بریه و بادیه‌ده خیمه و خرکاه ایله کشت و کذارده
مألوفلری در مدن و امصارده سکون و قرار راحت و حضوره میل ایدن بعض رجال
عشیرته مخصوص صدر کبر فی الجمله ثروت غنایه دسترس اولدقلرنده دخی صحراده کشت و کذار و اعدا
و خصوملیله جنک و پیکاردن فارغ اولوب بر مصر و مدینه‌ده سکون و قراری حفظ نفس و مال
ایچون اول بلده‌نک حمایت و تحفظلرینه عیال اولور بو نیتدن ناشیدرکه اصحاب بادیه بلاد و امصاره
نزول ایله اول بلده‌نک حاکم و والیسنه عیال اولمدقلرینه استنکاف ایدوب نفسنه مالک اولمق
ضمننده دشت و صحراده ضنک و عسرت معاش و قلت انتعاش ایله تعیشی نعمت بیلورلر
بو سببدن ناشی بلاد مغرب و ممالک افریقیه‌نک سکان و اهالیسی بدوی اولوب
مرحال خیام و سوانی هودج ایله کشت و کذار ایدوب اعماق صحور و جبالده سکون و قرار
ایدرلر اما طائفهٔ عجمک اکثر عمارتی قری و امصار اولوب بلاد اندلس و مصر و شام و ممالک
عراق عجم و امثالی قرا و رساتیق معموره ایله مملودر زیرا طائفهٔ عجمک اکثری
نسل و نسبلرینی مخالطهٔ اجانب و اباعددن حفظ و صیانت ایدوب قبایل و عشایردن
اولیوب بحیلرنده انسابی منضبط رجال اقل قلیل اولمغله مصر و مدینه‌یه نزول و سکونه
مضطر اولورلر لکن بادیه نشینلرک اکثری اهل انساب اولان قبایل و عشایر اولیوب
علاوه نسب غیرت و حمیتلری سبب اولمغله نفس و عیاللرینی محافظه و اعدا ایله مقابله‌یه
بالذات قیام ایدوب آخرک حمایت و صیانتندن مستغنی اولورلر بو نیتدن ناشی دشت
و صحراده کشت و کذار ایدوب مصر و بلده‌یه نزول ایله آخرک تحت و قهرینه دخولدن
ابا و استنکاف ایدرلر اشبو قانون کلی معلوم و محفوظ اولنوب احوال بدو و حضری بوکا قیاس
اولنه فصل فصل رابعک سکزنجی فصلی ملت اسلامیه‌ده قلاع و حصونک دول سالفه‌یه
نسبتله قلیل اولدیغی بیاننده در بو امرک سببی فصل تقیینه دیار غربیه ساکن بربریه
طائفه‌سنک حال و شأنی بیاننده ذکر اولنان امرک عینی اولوب صدر اسلامده طائفهٔ عربک
بد اعتیادلری و حرف و صنایعده قصورلری سببیله تشیید بنا و تأسیس مبانیه عدم
قدرتلرندن ناشیدر سبب اخری دخی بودرکه طائفهٔ عرب قبل الاسلام بربریه طائفه‌سی کبی
بریه و بادیه‌ده نشست ایدوب عهد اسلامده مستولی اولدقلری ممالک فرس و رومده اجنبی و دخیل
ایدیلر عون ربانی و تأیید صمدانی ایله اول ممالکه مالک اولدقلرنده دخی تشیید بنا و
مراسم حضارته حذق و مهارت تحصیل ایدنجه مرتبه دولتلری ممتد اولمدیغندن ماعدا
دول سالفه وقتنده اول ممالکده بنا اولنان منازل و مبانی ایله استغنا حاصل اولوب

ابنیهٔ قدیمه ایله اکتفا ایتدیلر و ینه ملت اسلامده قلت بنایه بر سبب دخی بودرکه ابتدای
اسلامده امر دینه اهتمام غالب اولوب حب دنیا و شهوت هوایه راجع امورلردن اجتناب
و هر خصوصده قدر حاجت مرتبه‌سنه اقتصاد اولنمغله تشیید بناده دخی اعتدالی
تجاوز ایتمدیلر نتکم عهد خلافت فاروقده اصحاب کرامک دیار کوفه‌ده سازدن
و قامشدن مبنی مسکن و منزللری محترق اولمغله سنک و حجر ایله بنا ایتمک اوزره
حضرت عمردن استیذان ایتدکلرنده سدهٔ خلافتدن مطلوبلری اوزره مجاز
ایله بنایه اذن عالی وارد اولوب لکن اوچ بیتدن زیاده احداث بنادن و ترفیع
بنیانده حدی تجاوزدن بر فرده رخصت ویرمیوب سنت سنیهٔ نبویه‌یه ملازمت ایدک دولت
دائره‌سنه ملازمت و متابعت ایدر دیو امر و توصیه ایلدی و ینه حضرت عمر رضی الله عنه
بعض اطرافدن قدوم ایدن رجاله دخی امر بناده قدر معروفی تجاوز ایتمک اوزره امر
و فرمان بیوردیلر کندولرندن قدر معروف ندر دیو سؤال ایتدکلرنده قدر سنزی
حد اسرافه تقریب ایتمیوب طریق اعتدالدن اخراج ایتمین نسنه‌در دیو جواب ویردیلر
کیده رک تقادم عهد و زمان ایله امر دینده تهاون و رخاوت حاصل اولنوب طبیعت ملک
و دولت غالب و ناس شهوات نفسانیه‌یه مائل اولدقلرندن ماعدا طائفهٔ عرب قوم فرسی
استخدام ایدوب امر بناده و سائر خصوصده حرف و صنایعی قوم فرسدن اخذ و تعلم و تفنن
ایله اجرای حظوظات نفسانیه‌یه مبادرت ایتملریله تشیید مبانیده حدی تجاوز ایتدیلر
مع هذا عهد و زمانلری دخی انقراض دولته قریب اولنوب اکثار بنا و تکثیر مدن و امصار ایدجک
مرتبه دولت عرب ممتد اولمغله ملت اسلامده تأسیس قلاع و حصون قلیل اولدی لکن
اهل اسلامدن اولی اعصار ایدن دول سالفه امد مدید ممتد اولوب طوایف فرس و قبط
و نبط و روم کبیلر عربا و لحادن عاد و ثمود و عمالقه و تبابعه‌نک ملک و دولتلری نجه
بعید آماد و طویل الاباد اولوب حرف و صنایعده قدملری راسخ اولمغله هیاکل و مبانیلری
عددده اکثر و اوفی و صحایف ایامده اثرلری ابقا اولدیغی تحقیق مذکور و تقریر سطورده
چشم بصیرت ایله امعان اولندقده شاهد وجود اثبات مدعاده اعدل شهود اولدیغی
ظاهر اولور والله وارث الارض و من علیها فصل فصل رابعک طقوزنجی فصلی طائفهٔ
عربک تشیید و تأسیس ایتدیکی بلاد و امصار اسرع اوقاتده خراب اولوب اقل قلیلی
عمار اوزره مستمر اولدیغی بیاننده در بو امرک سر و سببی دخی فصل سابقده ذکر اولندیغی
اوزره طائفهٔ عربک بداوتلری و حرفت و صنعتده قصورلرینه راجع اولوب تشیید ایتدکلری
بنا محکم و رصین اولمغله سریعا خراب اولور بو خصوصده الله اعلم بو نیتدن اقوی بر سبب
خاصی دخی بودرکه طائفهٔ عرب تأسیس بلاد و تشیید امصارده بو نیتدن اقدم ذکر اولنان

شروط لازمه‌یه مراعات ایتمیوب وضع مدن وامصارده حسن مکان وطیب هوا
وعذوبت ما وکثرت مزرعه ومرعا وسائر رعایتی مهم اموری اختیارده قاصرلردن
زیرا مقتضای عمران طبیعی اوزره بلاد وامصارک جودت ورداءتی بو امورده تفاوت
ایله متفاوت اولوب شروط مذکوره‌یه رعایت وعمارتک دوام واختلال وخرابنه مؤدی
اولور وطائفهٔ عرب ایسه بو شروطه رعایتدن بعید اولوب انجق مکسب ومعاشلری
اولان ناقه وجماللرک مراعلرینه مراعات ایدرلر شویله که بیر ابن شهرده واقع میاهک
طیب وخبثنه وقلت کثرتنه مبالات ایتمیوب لطافت هوا وطراوت مزرعه ومرعادن
سؤال ایتمزلر زیرا طائفهٔ مزبوره اخبیه وخیام ایله اطراف واقطار ارضده کشت وکذار
ایدوب قوت وغذالرینی بلاد بعیده‌دن جلب ونقل ایدرلر وقونوب کوچدکلری
بریه وبادیه‌لرده ماء ارتیاح اولان جمله مهاب ریاح دخی موجود ومکشوف اولوب
ودائما نقل وحرکت معتادلری اولمغله هواسی طیب محللره واصل اولورلر زیرا اهویه
وریاحک خبث ورداءتی سکون وقرار وکثرت فضلات ایله حاصل اولور لکن طائفهٔ
عرب ایسه علی الدوام تبدیل مکان ایتمکله فساد هوادن امین وسالملردر بو اولانک
صدق وتحقیقی کوفه وبصره‌ده وقیروان شهرلرینه نظر ایله حاصل اولور که طائفهٔ عرب
بلاد مذکوره‌یی بنایه مباشرت ایتدکلرنده جمل وناقه‌لرینک مراعلرینه کشت
وکذار ایده‌جکلری بریه وبادیه قریب محلده بنا ایدوب وضع بلادده رعایتی لازم شروط
مذکوره‌یه رعایت ایتمدیلر وبلاد مذکوره‌نک اطراف وجوانبی طیب ما ولطافت هوا
وکثرت مزرعه ومرعادن خالی اولمغله طائفهٔ عربدن صکره بلاد مذکوره‌یه مالک
اولان رجال انده سکون وقراره میل ورغبت ایتمیوب ورجال امم ایله مملو اماکن
معموره‌نک وسط ومیاننده مبنی اولمغله بجهتی بلاد مذکوره‌نک امداد واطرافی ایله
تعمیر واحیاسی دخی ممکن اولمیوب طائفهٔ عربک نظاملری مختل وامرلری منحل اولدقده وهلهٔ
اولیده بلاد مذکوره خرابه مشرف اولوب زمان سرعیده کان لم یکن شیئا کریمه‌سنه ما صدق
اولدی والله یحکم لا معقب لحکمه فصل فصل رابعک اوننجی فصلی بلاد وامصار معموره
اولدقدنصکره نه وجهله خرابه مشرف اولدیغی بیاننده‌در معلوم اوله که بر مصر ومدینه
ابتدا بنا اولندیغی وقتده انده مساکن ومنازل قلیل اولوب وارکان واجزاء بنادن
سنک وحجر وکلس ومدر تدارکی دخی عسیر اولور خصوصا نقش ونکار ایله اراسته اولان
ابنیهٔ عالیه‌ده تزیین سقوف وحیطان ایچون وضع واستعمال اولنان سنک ورخام
وصدف وصبغ وزجاج مقوله‌سی اشیا دخی معدوم ومفقود اولمغله اول مصر ومدینه‌ده
واقع بنالر بدویه سبکی اوزره طرح اولنوب زینت وکلفتدن خالی اولور کیده‌رک مدینهٔ

مزبوره‌نک عمار وسکانی کثیر ومتزاید اولدقده صنعت وعمله احتیاج تزاید ایدوب حرف
وصنایعه رغبت واصحابنه رعایت اولنمغله امر بناده زیب وزینت ذکری سبقت ایتدیکی
اوزره غایت ونهایته بالغ اولور بعده عمران مدینه کمالدن نقصانه رجعت ایدوب سکانی
قلیل اولدقده حرف وصنایع دخی مفقود اولمغله تشیید مبانی ورصانت ومتانت وزینتدن عاری اولور
کیده‌رک قلت سکان ایله دکان وبازار معطل وکسب وکار مختل اولوب اطراف واقطاردن حجر
ورخام وسائر آلات بنا جلبی مفقود اولدیغندن ماعدا منازل وقصورک اکثری دخی خالی
ومعطل قالمغله بر منزل بنیادی مراد اولندقده منازل خالیه‌نک احجار واشیاسی قلع وقطع
وبنای جدیده نقل اولنوب انکله تشیید وتأسیس اولنور ومدینهٔ مزبوره‌ده منازل وقصورک
آلات وادواتی واحجار والواحی قلع وبنای اخره نقل اولنه‌رق اکثری خراب ولکن معموری
اقل قلیل اولمغله احجار واخشاب دخی مفقود اولمغله سنک وحجر بدلنه خشب ومدر استعمال اولنور
نقش ونکاردن ساده سقف وجدار ایله اکتفا اولنور بو صورتده مدینهٔ مزبوره‌نک مسکن
ومنزللری ابنیهٔ قرا مقوله‌سی اولمغله اول مصر معموره بریه‌یه مشابه اولوب قیاسی متقرر
ایسه زمان یسیرده بالکلیه خراب اولمق مقرردر سنة الله فی خلقه فصل فصل
رابعک اون برنجی فصلی مدن وامصارک بر برندن تفاضل وتفاوتی اهالیسنک وسعت
معاش وکثرت رفاهلری سبیله اوزره واقع اولوب وسوق وبازارک رواجی مدن
وامصارک قلت وکثرت عمارت ایله تفاوتلرینه راجع اولدیغی بیاننده‌در بو امرک سری
سببی اولدر که فصول سابقه‌ده مرة بعد اخری ذکر اولندیغی اوزره افراد بشردن شخص
واحد منفردا امر معاشده محتاج اولدیغی امورده بر امری خود بخود کسب وتحصیله قادر
اولمیوب بلکه احاد بشرک اجتماع ومعاونتلری ایله حاصل اولور وطوپق نامدن بر طائفه
قوت وغذا ولباس ومسکن کبی حوائج اصلیه ولوازم ضروریه‌لرندن برشیئک حصولنه
سعی واهتمام ایدوب امداد واعانت اولنسه حاصل اولدقده کندیلردن امتناع وعقباتی
اکثر اولان قومک حاجت وضروریتلرینی سد ایتمک مقرردر مثلا شخص واحد انجق کندی
اکل وتناول ایده‌جک مرتبه بغدای تدارکنه مضطر اولدقده لفروندن استعمال ایتمیوب خود بخود
بزر واصلاحنه مباشرت ایله تحصیل وتدارکنده عاجز اولور اما بش یا اون نفر کمسنه اول
شخصه امداد واعانت ایدوب بعضیسی حداد ونجار اولمغله ترتیب آلات وبعضیسی دخی
ذرع حبوب وشخم ارض وسوق بقر وحصاد سنبله وسائر مؤنت زراعت وحراثته قیام
واعمال مذکوره‌یی متفرقا یا مجتمعا تکمیل واتمام ایلیوب طائفهٔ مذکوره‌نک سعی وعملی ایله
برمقدار حنطه حاصل اولدقده انلره وانلردن برقاچ قات زیاده اشخاصه قوت وغذا
اولور بو تقدیرجه اجتماع انام ایله حاصل اولان اعمال سعی وعمل ایدن طائفه‌نک حاجت

ومؤنتلرندن ازيد اولوب انلرده وانلرك امثالي رجالده كافي اولور ايمدي بر مصر ومدينه نك
سكاني محتاج اولدقلري لوازم ضروريه لريني تحصيل ايچون سعي وعمل ايدوب امداد واعانتله
حاجت ومؤنتلريني تدارك استسه لر تحصيل ايتدكلري قوت عذالرندن اقلي انلره وافي اولوب
باقيسي قدر وحاجتدن فضله قالمغله بر مقداري اولشهرده سطحوان نعمت ايله ضيافتده
صرف اولنوب وبر مقداريده دخي انلرك غيري اطراف واكنافده واقع اهل امصاره ثمن وقيمتي
ايله بيع اولنمغله اولشهرك خلقي بو طريق ايله ثروت وغنايه واصل ونائل اولورلر ودخي
فصل خامسده واقع باب رزق وكسبده سنك ايچون ظاهر ومتبين اولوركه كسب معاش
انجق اعمالك قيمت وعوضي اولوب بر بلده ده صنعت وعمل كثير اولدقده بين الناس
قسمت اولنديكده دخي كثير اولمغله معايش ومكاسب دخي بالضروره كثير اولوب ومكسب
ومعاشده وسعت كلدكده ناس ثروت يسار وكمال غنايه واصل اولوب ترفه وتجملده
كلفت ايدرلر شويله كه مساكن وملابسده وبساط واوانيده وسائر اثاث بيتده تكلف
ايدوب خدام عديده ومراكب متعدده اتخاذ ايدرلر وامور مذكوره نك حصولي اعمال
وصنايعه موقوف اولمغله اول بلده ده اصحاب حرف وصنايعه اعتبار اولنوب هر خصوصده
اقتضا ايدن حرفت وصنعتك حذاق ومهره سي اختيار واعتبار اولنمغله اسواق واعمال
وصنايع رايج اولور وبو تقريب ايله اول بلده نك دخل وخرجي كثير اولوب اصحاب
صنايع عملري مقابله سنده ثروت وغنايه نائل اولورلر وبر بلده نك عمراني مزداد
اولدقجه اعمال وصنايع دخي زياده اولوب كسب وكارده وفرت اسباب ترفهده
كلفتي موجب واول بلده نك سكان واهاليسي هر خصوصده زياده تزين وتجمله راغب
اولمغله تحصيلي ايچون صنايع كوناكون ايجاد اولنوب هر شيئك قيمت وثمني ترقي بولمغله
مدينه مزبوره ده مترقي ومتضاعف اولور حاصل كلام بر بلده ده كه حوايج اصليه ولوازم
ضروريه دن ازيد اعمال وصنايعه احتياج اولنوب هر خصوصده تزين وتكلف اولنه
هر صنعت وعملك رواج واعتباري مقداري اصحابي ثروت وغنايه واصل اولور اما بر مصر
ومدينه ده كه سكان واهاليسي قدر حاجته قصر ايدوب حوايج اصليه ولوازم ضروريه
تجاوز ايتميه لر اول بلده ده كسب وعمل سد رمق مرتبه سي معاشه تجاوز ايتمز فعلى هذا بلاد
وامصارك من حيث العمار تفاوت وتفاضلي صنعت وعمل اعتبار وكسب كارده رواج
واشتهار ايله حاصل اولوب سكان واهاليسنك ترفه وتنعمده تكلف وتعمقلري نسبتي اوزره
واقعدر هر بلده نك عمراني كه بلدهٔ اخرادن اكثر واوفر اولوب سكان واهاليسنك ترفه
وتنعمده حال وشانلري ازيد وابلغ اوله اول بلدهٔ معموره ده ساكن رجالك هر قنغي
بلده اخراده متوطن رجالدن كندي مثللري غالب اولور شويله كه بلدهٔ معموره نك [illegible] تاجري

تاجرندن اهل حرفي اهل حرفندن اميري اميرندن ضابطي ضابطندن اشرف وارفع
اولوب وسعت مال ورفاهده غالب اولور بو امرك صدقي مثلا مغرب ديارنده واقع
بلادك حال وشاننه اعتبار ايله ظاهر اولوركه بلاد مذكوره دن مدينهٔ فاس بجايه وتلمسانه نسبته
شهرلرينه نسبت وقياس اولندقده بينلرنده تفاوت عظيم بولنوب دخل وايراد وخرج نفقات ايله
حال وشانلري مختلف اولديغي علم اجمالي وتفصيلي ايله معلوم اولور شويله كه مدينهٔ فاسده
قاضي ووالي وسائر اصحاب مناصب وارباب مراتبك نظام حاللري تلمسانده واقع قضات وولات وعمال وامثالنه
غالب اولوب بلدتين مذكورتينك رجالي وجه مذكور اوزره ترفه وتنعمده مختلف الاحوالدر وكذلك
ينه ديار مغربده واقع مدينهٔ تلمسانك بلدهٔ وهران وجزاير ايله وبونلرك ماعداسي اولان بلاد ايله
حال وشانلري بو منوال اوزره جاري اولوب سكان واهالينك كسب وكارلري ضرورت معاشه مقصور بلكه
عجز وقصور اوزره اولان قصبات وقراي منتهي اولنجه ترتيب نظام بو وجه اوزره واقعدر بو امرك
حصولي انجق بلاد مذكوره ده كسب وكار وصنعت عملك تفاوتنه مقصود اولوب جمله اسواق
اعمال مشابه سنده اولمغله هر سوقك خرج ودخلي انده اولان متاعك رواجنه تابع وخريدارك
رغبت واعتبارنه نسبتي اوزره واقع اولديغندن ناشيدر بناء عليه مثلا فاس قاضيسنك
دخل وايرادي وخرج وصرفي مقداري اوزره عايد اولور اندن صكره تلمسان قاضيسنك حال وشاني
دخي بو منوال اوزره واقعدر وهر محلده كه دخل وخرج كثير اوله اول بلده رجالنك عز وجاه
وحال ورفاهده حال وشانلري ارفع واعظم اولور مدينهٔ فاسده دخي سائر بلاد مغربه نسبتله
دخل وخرج كثير وترفه وتنعم عظيم اولمغله قاضيسي وسائر رجالي منتظم الحال اولمشدر كذلك
فاسدن صكره مدينهٔ وهران قسنطينه وجزاير وبكره نام بلده لر دخي على الترتيب بو منوال
اوزره جاري اولوب حوايج ضروريه لريني تحصيلدن عاجز اولان قرا وقصبات منتهي اولنجه
كسب وكارده بو وجه اوزره تفاوت متوردر بوندن نتيجه دركه قصبات صغيره نك
سكان واهاليسي فقر وفاقه ده متغابن وضعيف الحال قليل المال اولوب كسب وكارلري
حوايج ضروريه لرينه وافي اولميوب خرج ونفقه لرندن فضله سرمايه اتخاذ ايدرجك ماللري
اولمغله كسب تجارت ايله ربح ونما تحصيلندن عاجز اولوب اكثري فقرا ومساكين اولمشلردر و
بلاد وامصار اعتبار ايله مراتب عز وجاه كبي مراتب فقر دخي مختلف ومتفاوت اولور ان جمله مدينهٔ
فاس جوارلرينك حاللري مدينهٔ تلمسان ووهران سائللرندن احسندر حتى بو فقير مدينهٔ
فاسده مشاهده ايتدم كه ايام عيد اضحى ده اضحاب وسائللر بعضيلري قربانلق اقجه سي
در يوزه ايله دورلوب ايدوب واغنيايه مخصوص ماكل وملابسي طلب ايله خلقي تصديع
واذعاج ايدرلر ان جمله لحم وروغن وسائر مطبخ كبارده طبخ اولنان اطعمهٔ نفيسه
طلب ايدوب والبسهٔ فاخره وغربال واواني وسائر اثاث بيت سؤاليله سوق

وبازارده نانی بغیر ایدیلر اکن تلمسان وذهرانده بر سائل فاس جارلرینی کبی دور
ابواب ایدوب کبار واغنیادن انلردن طلب ایتدیکی اشیایی بسته سللر انلری تلمسان
وذهراندن رد وانکار ایله اونی جرادلرینه عنف وزجر ایدرلر حالا بوعهد وزمانده مسموع
اولدیغی اوزره اهل مصر قاهره نک یسر وغنا وصفالرینه دائر بعض احوالی نقل اولنوب
استماع ایدنلره حیرت وتعجب حاصل اولور حتی فقرای مغربدن چوقلری کسه مدینهٔ مصره نقل
ورحلت ارزوسنده دوشوب اول بلده یه نزول ایچون شدرحال عزیمت ایدرلر دیار مصرده
ترفه وتنعم سائر امصاره غالب اولدیغی مشهور اولمغله عامهٔ ناس بو زعم واعتقاده ذاهب
اولمشدر که اراضی مصرده کنوز ووفاین کثیر اولمغله سکان واهالیسی اول اموال مخزونه یه
مالک اولوب اصحاب احوالی سائر اهل امصاردن زیاده صدقه بذل وایثار ایدرلر
لکن بو خصوصده ناسک زعم واعتقادلری صحیح اولمیوب بلکه دیار مصر وبلدهٔ
قاهره سائر امصاردن زیاده معمور اولوب سوق وبازارده کسب وکار کثیر اولمغله
سکان واهالیسی ثروت وغنایه واصل اولورلر اما دخل وایراد وخرج وصرف خصوصی جمیع بلادده
جاری وقلت وکثرت ایله مختلف ومتفاوت اولوب ایرادی کثیر ایسه خرجی کثیر مصرفی قلیل ایسه
قلیل اولور وهر بلده ده که دخل وخرج عظیم اولوب کسب وکار غالب اولور بر حال اول بلده ده
هرشی موجود وسکان واهالیسنک احوالی منتظم اولور ایمدی تقریر مذکور لوح خاطرده مرسوم
اولدقده دستور العمل ایدین بر بلده اهالیسنک یسر وغنا وجود وسخا اوزره اولدقلری
سمعکه بالغ اولدقده رد وانکاره مبادرت ایتمیوب بلکه اول بلده زیاده معمور واباد
اولمغله کسب وکار کثیر اولوب سکان واهالیسی فقرا وضعفایه بذل وانفاق ایتدکلری
تسلیم وقبول اولنور خصوصا مذکور بر شهرده موجود بیوت ومنازلده واقع طیور وبهایمک
احوالنه قیاس اولنوب جزئیه وبر ذره تک قلت وکثرتیله تمثیل اولنور نزیرا ثروت ونعمت ایله
معروف ونظافت ونزاهت ایله موصوف اولان اغنیا وکبارک منزللری ساحه لرنده
حنطه وشعیر ودیزه نان کثیر وفراوان اولمغله اول بیوت ومنازلک عرصه لری تحتنده
نمل وجراد وسائر هوام اجتماع وازدحام واطرافلرنده هره وکلاب دوران وفوقلرنده
مرغان وکنجشک اجتماع وطیران ایدوب تعهد وحماما وبروج بطانا تحویلسی اوزره طیور
بهایم اوله دار النوال ونعماج کلوب طوقیکیدرلر اما بیوت فقرا ومنازل ضعفاده قوت
وارزاق قلیل اولوب طعام وغذالری ارزان اولمغله ساحه لرنده فاره وهره وسائر
بهایم وهوام تجمع وازدحام ایتمیوب وفوقلرنده مرغان هوا پرواز وطیران ایتمز نتکیم شاعر دیمشدر

بیت

یسقط الطیر حیث ••• ینتثر الحب وتغشی منازل الکرماء

یعنی مرغان وطیور دانه بولدیغی یره قونوب کرمانک منزللرنده ازدحام وقرار اولورلر

اوحوالیده

نقل عند بو بابده حکمت خفیه المعیه فی تامل وتفکر ایدوب بلاد معهوده ده ثنای
تجمع وتزاحملرینی بیوت کرماده طیور وبهایمک اجتماع وازدحامنه قیاس ایتدکده
صکره اهل نعمک سفرهٔ نعمتلرندن ساقط اولان ریزه نان وادام طعمهٔ بهایم وهوام
اولدیغی کبی بلاد معموره ده اغنیا وکبارک خرج ونفقه لرندن فضله صدقه ومعلم ایله فقرا وضعفا
تعیش وتنعملری ملاحظه اولنوب وهر بلده ده فراغ بال ورفاه حالک کثرت عماره تابع اولدیغی نقش نگین
سویدای فؤاد اولمق والله غنی عن العالمین فصل فصل رابعک اون ایکنجی فصلی مدن وامصارده
ذخایر وارزاقک اسعاری بیاننده در معلوم اولسه که سوق وبازار مجمع حاجات اقوام اولوب
ناسک محتاج اولدقلری ماکولات ومشروبات وملبوسات ومفروشات وسائر حوایج مهماتلری انده موجود در
وسوقده بیع وشرا اولنان حوایج انامک بعضیسی ضروریدر که انسان وحیوانه قوت وغذا
اولان حنطه وشعیر وارز ونخود وبقله امثالی سائر حبوب ایله انلرک مصلحی اولان بصل وثوم
وسائر مصلحات طعومدر وحوایج ولوازمک بعضیسی دخی ضروری اولمیوب بلکه وقت
ترفهده رغبت اولنان فواکهه وثمار ورواکب فاخره ومراکب فارهه وظروف واوانی وسائر
اثاث بیت وصنایع ومبانیدر حتی بر بلده زیاده معمور اولوب سکان واهالیسی کثیر وموفور
اولدقده حنطه وشعیر وسائر قوت وغذا اولان حوایج اصلیه ولوازم ضروریه نک سعر
وبهاسی رخیص اولوب وقت ترفهده رغبت واستعمال اولنان فواکهه وثمار امثالی ماکولاتک
قیمت وثمنلری غالی اولور اما بر بلده نک عمارتی مختل اولوب اهل سکانی قلیل اولدقده حال
منعکس ومنقلب اولوب اقوات ضروریه نک سعر وبهاسی غالی ومترقی ولوازم غیر ضروریه
رخیص وبی رغبت اولور بو امرک سری وسببی اولدر که حنطه وشعیر وسائر حبوب اقوات
ضروریه وحوایج اصلیه دن اولمغله انلک جمع وادخارنه اسباب ودواعی متوفر اولوب هرکس
نفس وعیاله بر شهر یا بر سنه کفایت وفا ایده جک مرتبه ذخیره تحصیلنه سعی وهمت
ایدر بو تقدیرجه اهل بلدک جمله سی یا اکثری اول بلده ده یا اکا قریب قراده ذراعت وحراثت امرینه مشغول
اولوب وعمزروعاتده کثرت وبرکت معتاد اولمغله اصحاب ذراعتدن هرکس زرع وجمع ایتدکی
حبوبدن نفس وعیالنه کافی قوت تدارک ایتدکدنصکره اهل بلددن چوق کمسنه سدرمقه یکاه
جوع ایده جک مرتبه فضلهٔ کثیره باقی قالور بناء علیه بلاد معموره موفوره ده الا اهالیده حبوب
ومزروعات اهل بلده کافی وفضلهٔ کثیره باقی قالوب اکثر اوقاتده سعر وبهاسی رخیص اولور
مگر بعض اوقاتده افات سماویه وارضیه ایدوب قحط وغلا وقوعنه بادی اولور اگر توقع افت ایله اصحاب
احتکار حبس حبوب ایتمیوب هر وقتده محصوللرینی بیع عرض اولنور بلاد معموره ده بلا ثمن ولا عوض
بذل اولنمق امر معتاد ایدی اما فواکهه وثمار وسائر اکل امثالی اولان اشیا اقوات ضروریه دن اولمغله
تحصیل وتدارکنه حاجت وضرورت مس ایتمیوب حبوب وذروع کبی اهل بلدانک جمع وادخارنه

سعی و اهتمام ایتمزلر لکن اهالیسی موفور اولان بلده‌نك اغنیا و کبارینك کثیر اولدیغی ترفه و تنعمه میل
و رغبت و مشتهیات نفسنی تحصیله همت زیاده اولمغله هرکس مکنت و قوتی مرتبه اطعمهٔ لذیذه و البسهٔ
نفیسه ایله تنعم و تجمله اهتمام ایدرلر بو صورتده مطلوب و مقصود قلیل و راغب کثیر اولمغله
تزاحم اغراض باعث ترقی اعراض اولدیغندن اصحاب ترفه و تنعم اشیای نفیسه‌یه زیاده بها ایله اشترا ایتمکله
ثمن و قیمتی غالی اولور اما بلاد کبیره و امصار عظیمه‌ده صنعت و عمله رواج نه و اجرت و قیمتلرینك
غلاسنه سبب اوج امر اولدیغی اولکیسی بلده زیاده معمور و اهالیسی موفور اولمغله مأکل و مشارب‌ده
و ملابس و مساکنده رجالنك ترفه و تزئینه میل و رغبتلری کثیر اولوب صنعت و عمله زیاده محتاج
اولملریدر ایکنجیسی بلاد معموره‌ده اقوات و ارزاق کثیر و رخیص اولوب امر معاشده سهولت
اولمغله اصحاب حرفت و صنعت اخره خدمت و عملدن استنکاف و استغنا ایتملریدر اوچنجیسی
بلاد معموره‌ده کبار و اغنیا کثیر اولمغله ملابس و مبانی و ظروف و اوانی و سائر خصوصده زیب و زینته
رغبت و اهل حرف و صنایعه خدمتلرینه استحقاقلرینه حاجتلری شدید اولدیغی و هرکس تکلف و تزیینده
افزونلق و غلبه داعیه‌سیله اصحاب صنعته عمل و خدمتلرینك اجرت و قیمتلرینه زیاده مال
بذل ایدرلر بو صورتده صنعت و عمل عزیز و قیمت اجرتلری غالی و اربابی مستغنی اولدیغی سکان مصرك
خرج و مصرفلری کثیر اولور اما سکانی قلیل اولان بلاد صغیره‌دن زراعت و حراثت قلیل اولمغله
اقوات ضروریه‌لری قلیل اولدیغی و قلت عمل و آفت سماویه وقوعی احتمالیله یدلرنده موجود اولان
حبوبی جمع و احتکار طریقیله امساك و ادخار ایتملریله بلاد مذکوره‌ده قوت و غذانك وجودی
عزیز و اشترا اراده ایدنلره قیمت و ثمنی غالی اولور اما بلاد صغیره‌نك سکانی قلیل و حاللری
ضعیف اولمغله فواکه و ثمار مقوله‌سی اشیایه رغبت اولنمیوب سوقلرنده رایج اولمغله
قیمت و ثمنلری رخیص اولور و لمعارف غلاسنه بر سبب دخی بودر که بعض دیارده اقوات
ضروریه‌دن اولواقعه بیع اولنان حنطه و شعیر و سائر حبوب اوزرینه طرف میریدن گمرك
وضع اولنوب و جمع و تحصیلنه مأمور اولان عمال دخی نفسلرینه معیشت نایله بر مقدار
اقچه اخذ ایتمکله ذخایرك قیمت و ثمنلرینه ضم اولندقده اسعاری غالی اولور اکن بریه
و بادیه‌ده بیع اولنان اقوات و ذخایرده گمرك و معیشت معدوم یا قلیل اولدیغی صنوف گمرك
بلاد و امصاره مخصوص اولمغله بریه و بادیه‌ده ذخایرك بهالری رخیص و تقلیلده و اثمان
و اقواتك کثرت و غلاسنه بر سبب دخی بودر که بعض دیارده زراعت و حراثت عمل کثیر ایله
حاصل اولدیغی خرج و مصرف عظیم اولمغله محصولك قیمتنه ضم اولندقده بهاسی کثیر اولور نته‌کم دیار
اندلسده اسعار حبوب بر جهتله غالی اولدیغی کبی کم طائفهٔ نصاری بلاد اندلسه استیلا ایدوب
اراضی منبته و مزارع طیبه‌یی اهل اسلامك یدندن اخذ و تسخیر و انلری ساحل بحرده زراعتی عسیر
محصولی قلیل محله نفی و تغریب ایتمکله شق قیعان و اصلاح نبات ایچون نقل زبل سبب عمل کثیر

و خرج عظیمه محتاج اولوب مصرف مؤنت و خرج زراعت قیمت محصوله ضم اولنمغله بهاسی کثیر اولدی
طائفهٔ نصارینك ممالك اندلسه استیلا ایدوب انده ساکن اولان اهل اسلامی سواحل
بحره نفی و اجلا ایدنجه مؤنت زراعت کثیر اولمغله اول جانبده واقع ممالك اسلامیه‌ده حنطه
و شعیرك سعری زاید و کثیر اولدی ناسدن چوق کمسنه اندلسده اسعار ذخایرك غلاسنی و قیمت
و بهالرینك کثرتنی استماع ایدوب اراضی اندلسك اقوات و حبوبك قلتنه حمل ایدیلر لکن ظن
و تخمینلری صحیح اولمیوب حقیقت حالدن غافللردر زیرا یقیناً معلومزدرکه حالا سواحل اندلسده
ساکن اولان اهل اسلام زراعت و حراثت سائر ناسدن زیاده سعی و اهتمام ایدرلر انده سلطان
و امیر و غنی و فقیرك اکثری باغ و بستان و مزرعه و قوراندن اتخاذدن خالی دکللردر مکرکه
اصحاب حرف و صنایع یا خود محافظهٔ بلاد ایچون خارجدن کلوب اقامت ایدن غزات و مجاهدین
زراعت و حراثت ایتمزلر بو سببدن ناشی اندلس سلطانی خارجدن کلان عسکره علوفه و مواجب
بدلی غله ویروب اقچه یرینه محصول ویررلر بو تقدیردن معلوم اولدیکه ممالك اندلس حنطه
و شعیر و سائر حبوبك کثرت و قیمتلرینك قلت و وفرتندن اولمیوب بلکه ذکر اولندیغی اوزره
اراضیلری منبت اولمغله خرج و مؤنتلرینك کثرتندن ناشیدر و قتاکه دیار مغربده واقع
بربر زمین اراضی منبته و مزارع طیبه‌یی مشتمل اولوب زراعت و حراثت مؤنت کثیره‌یه محتاج اولمغله
انده اقوات ذخایرك قیمت و بهالری رخیص و قلیل اولدی و الله مقدر اللیل و النهار فصل
اون اوچنجی فصل اهل بادیه و سکان بربرینك مدن و امصار و قرای معموره‌ده سکون
و اقامتدن امتناعلری بیاننده‌در بو امرك سببی اولدرکه بوندن اقدم ذکر و تحقیق اولندیغی
اوزره کثرت ناس ایله مشحون و زیاده معمور اولان بلاد و امصارده اکل و شرب و لباس و سکنی
و سائر وجه ایله تکلف اولنوب سکان و اهالیسی دخی ممکن مرتبه تزیین و تجمله مألوف و معتاد
اولمغله انده عادت ناس حوائج اصلیه و لوازم ضروریه مقامنه قائم اولمشدر بوندن
ماعدا دیار مشهوره و بلاد معموره‌ده اعیان و کبار ترفه و تنعمه مألوف اولدیغی قصد شهرت
و داعیهٔ حشمت ایله ملابس و مبانی و ظروف و اوانیده کلفت ایدوب اصحاب حرف و صنایعه
اعتبار و نفقه‌لری اموال بیشمار ایتملریله حرفت و صنعت عزیز و تحصیلی عسیر اولور و سوق بازارده
بیع و شرا اولنان قوت و متاع طرف میریدن باج و گمرك وضع اولنوب تجار دخی اخذ و قیمت و بهالرینه
ضم اولندقده اسعارده غلو مقرر اولور بو سببدن ناشی بلاد معموره‌ده ساکن و مقیم اولان
رجالك خرج و مؤنتلری مکنت و قدرتلری مرتبه کثیر اولدیغی نفس و عیاللرینی انفاق و اکساده
مال کثیره محتاج اولورلر اما دشت و بریه‌ده گشت و گذار ایدن بدویلرك دخل
و ایرادلری عن اصل قلیل اولوب بر بلده‌یه نزول ایتدکده مدار معاش اتخاذ ایتدکی
صنعت و عمل انده کاسد و مهمل اولدقده کسب و کار و تحصیل نفع و مالدن محروم
و مأیوس اولورلر بو تقدیرده لازم التقریر اولور اهل بادیه‌نك مصر کبیرده سکون
و اقامتی متعذر اولوب اهل و عیالیله تعیش و زندگانیسی صعب و عسیر اولور

اما بریه وبادیه امر معاش وسائر امورده تکلفدن خالی اولمغله سکان واهالیسی نفس
وعیاللرینی انفاقده اوفق معیشت ایله اکتفا ایدوب مال کثیره محتاج اولمازلر بنا علیه
اهل بادیه‌دن بلاد وامصاره نزول ایدوب انده سکون واقامت ایدن رجالک اکثری
اسرع آوقاتده تعیشدن عاجز ومتفضح اولور مکرکه فی الاصل بریه وبادیه‌ده فوق
الحاجه تحصیل مال ایدوب بلاد معموره اهالیسی کبی ترفه وتنعمه میل ورغبت ویربلاده
نقل ورحلت ایتدکده فراغ بال ورفاه حال ایله تعیش ایده وهر بلده نک ابتدای
عمار ونظامی اهل بادیه‌دن ظاهر اولوب فوق الحاجه تحصیل مال ایتمکله اهل وعیاللریله
بر محله نزول وانده سکون واقامت ایدر والله بکل شیء محیط فصل فصل
رابعک اوندردنجی فصلی معموره وسیع ارضده واقع عامه اقطار واطرافک
فقر وغناده مختلف الاحوال اولمسی بلاد وامصاره نسبتی وزره جاری اولدیغی
بیاننده‌در معلوم اولاکه شرقا وغربا وجنوبا وشمالده اطراف واقطارده سکان
واهالیسی کثیر وموفور وزیاده معمور اولان اماکن ومواضعک اهالی کثیر المال
ومرفه الحال اولوب دولت ومملکتلری عظیم اولور وبو امرک سببی فصل سابقده ذکر
اولنان کثرت کسب وکار ایله بو بندن صکره وارد اوله‌جق فصل معاش بیان
رزق وکسبده ذکر اولنه جقدر بو امورک اجمالا احوالی بویله درکه بلاد معموره‌ده
زراعت وحراثت ووجوه عمل وصنعت کثیر اولوب ارزاق ذخایر سکان بلدک حوایج
اصلیه ولوازم ضروریه‌لرینه وفا ایتدکدن صکره عمرانک کثرت ووفورینه
نسبتی وزره بالغا ما بلغ فضله کثیره باقی قالمغله ناس انکله تجارت وتحصیل ثروت
ایدرلر بو تقدیرجه ناسک احوالی منتظم ونعم جلیله واموال کثیره ایله مغتنم ومتنعم اولوب ثروت
وغنایه واصل اولورلر وسوق وبازارده بیع وشرا رایج اولمغله باج وگمرک نامیله تجارتدن
اموال کثیره اخذ اولنوب خزینه دولتلری دخی وایرادی عظیم اولمغله هجوم وخصوم تطاول اعداءدن
تحصین نفس وعیال ایچون ملوک وسلاطین تشیید قلاع وحصونه تعنی ایدرلر
بو امرک صدق وتحقیقی اقطار شرقیه‌ده واقع ممالک مصر وشام وعراق عجم وهند وچین ایله
[illegible] ناحیه شمالده وبرایی بحر سفیده‌ده واقع ممالک معموره‌یه نظر ایله حاصل درکه نواحی مزبوره زیاده
معمور وسکان واهالیسی موفور اولمغله مالداری کثیر ودولتلری عظیم اولوب بلاد وامصارلری متعدد
وصنعت وتجارتلری رایج ورایج اولدیکه حالا عصریمزده مشهور اولدیغی اوزره دیار غربده
بلاد مسلمینه تجارت ایله وارد اولان طائفه نصارانک رفاه حال وکثرت مالده حال
وشانلری دائره وصفدن خارج اولوب وتجار شرقک دخی وسعت وثروتلری معلوم بالغ المنتدر
خصوصا اقصای بلاد شرقده واقع عراق وعجم وهند وچین اهالیسنک ثروت ویسارلری حقنده واردین
وصادریندن احوال غریبه وامور عجیبه استماع اولنوب غالبا احوالی رد وانکاره مبادرت اولنور حتی
عوام ناسدن بعضیلری اهل هند وچینک وسعت ومکنتلری مناقبی کوش ایتدکده ممالک مزبوره‌ده

کثرت عمارت وسیله کسب منفعت اولدیغندن غافل اولوب جهت افرا ایله کثرت مال و
ثروت غنالرینه حمل ایدرلر شویله که یا ارض هند وچین وبلاد عجمده معادن ذهب وفضه
کثیر اولوب یاخود امم ماضیه نک کنوز وخزاینی هنوز اعاجمه منتقل اولمغله کثرت
مال ووسعت حالده سائر ناسه فضل ومزیتلرینه سبب اتخاذ ایدرلر لکن زعم مذکور حلیه صحتدن
عاطل اولوب حقیقت حالدن ذهول وغفلت مبنیدر زیرا بو اقطارده معروف ومشهور اولدیغی
اوزره معدن ذهب بلاد سودانده کثیر اولوب ممالک سودان بلاد مغربه بلاد شرقدن اقربدر مع
هذا اهل سودان مملکتلرنده موجود اولان امتعه وبضایعی غیری بلاده جلب ایدوب بیع
وشرا ایله کسب وتجارت ایدرلر اگر کثرت معادن ایله اهل سودانک اموالی کثیر وموفور اولیدی
جلب بضاعه وکسب تجارت ایله بلاد واخرایه شد رحل ایتمیوب بالجمله غنی واموال ناسدن
مستغنی اولورلردی ودخی اهل نجوم تحکم شرقده بو حوالی مشاهده ایدوب مشارقه نک
وسعت حال وکثرت مال ایله اغتنامرندن تعجب واستغراب ایتمکله دیدیلرکه کواکب سماویه
وسهام فلکیه‌یه مخصوص عطایادن اهل شرقک حظ ونصیبلری سکان غربدن اکثر اولمغله
مشارقه ثروت وغناده مغاربه‌یه غالبدر دیو حکم ایتدیلر اهل نجومک بو بابده حکم
واستخراجلری احکام سماویه واسباب ارضیه میاننده مطابقت جهتیله صحیح اولوب انلر مجرد اهل
شرقک ثروت وغنالرینی موجب اسباب سماویه‌یی بیان ایتدیلر لکن اثار کونیه وحوادث
سفلیه‌ده اسباب فلکیه مرعی اولدیغی کبی اسباب عادیه ارضیه دخی لازم ومهم اولوب کثرت
مال اسباب ارضیه‌دن برسبب دخی اولدیغی بیان ایتمیوب وزیره انک دخی بیانی لازم ایدی
سبب مذکور ذکر اولندیغی منوال اوزره اراضی شرقک کثرت اهالی ایله زیاده معمور اولوب تحصیل
حاجات انامده زیاده سعی وعمل سبیله کسب وکارلری کثرت ووفرته منحصر اولدقده بو ثروت
ناشی دیار شرق ترفه وتنعمده سائر آفاقدن ممتاز اولوب مجرد اوضاع سماویه واثار
نجومیه ایله حاصل دکلدر زیرا بو بندن اقدم اثبات اولنان کلام مدعامزه فهم اولندیغی اوزره طبایع
نجومیه حوادث کونیه حصولنده علت مستقله اولمیوب بلکه ما نحن فیه اولان صددده واقع کثرت
عمارت کبی اسباب ارضیه‌دن برسبب وقوعی واحکام نجوم ایله اول سبب میاننده مطابقت وموافقت
حصولی اوزره مدار معموره ارضده کثرت مال ورفاه حالده عمارت بلاد واجتماع رجال اصل اولدیغنه
افریقیه وبرقه ولایتلرینک احوالی دلالت ایدرکه ذکر اولنان مملکتلرک تغلب ملوک ایله
احوالی مختل اولوب سکان واهالیسی پریشان وعمارتلری نقصان اولدقده باقی قالان
رجالی بدوی ریف وعتبا واغنیاسی فقرا اولمغله دولتلری ایرادی مترددیه منعقد ونقصان اولوب اموال
امیریه قلیل اولدی مع هذا بو بندن اقدم افریقیه وبرقه ولایتلرنده واقع ملوک شیعه وصنهاجه
وقتنده سمعکده بالغ اولدیغی اوزره رجالی غنی وایراد خزینه کثیر اولوب انعام واحسانلری
مشهور آفاق ایدی حتی ملوک شیعه وقتنده دارالملک افریقیه اولان بلده قیرواندن سلطان
مصره کثرت اوقاتده اموال کثیره ارسال اولنوب لوازم ومهماتنه صرف ایدردی اموال دولت

برجده بالغ ایدیکه افریقیه ملکی معز لدین الله طرفندن جوهر کاتب بهسالار اولوب فتح مصره
عازم اولدقده جنود وغزاته بخشش وانعام وانفاق واحسان ایچون بیک دوه یوکی مال احضار
ایتدیکی معروف ومشهوردر وکذلک عهد قدیمده ممالک مغرب کثرت عمارتده افریقیه بلادینه مساوی
دکل ایسه ده انلردن اقل دخی اولمیوب دولت موحدینده ممالکی معمور ودخل وایرادی موفور ایدیکی
حالا دستمایه عمارت اولان رجال ورعیتک احوالی مختل وانزه مساکن اولان طائفه بربرک
وسعت ومکنتلرینه ضعف وخلل ترتب ایتمکله خزینه یه عاید اولان ایراد معتبر نقصان ظاهر
ومحسوس ایله ناقص اولوب عجز وقصورده ممالکی افریقیه رجالنه ملحق اولمغه قریب اولمشدر
مع هذا بوندن اقدم موحدین وقتنده طولا سوس اقصادن برقه حدودینه وعرضا بحر محیطدن
بلاد سودان نهایتنه وارنجه علی وجه الاتصال قرای معموره وقصبات موفوره ایله مملو اولوب
الیوم اکثری ماتندن سراب خالی وخراب انجق ساحل بحرده وکذا قریب محللرده بعض بلاد معموره باقی
قالمشدر فصل فصل رابع اون بشنجی فصلی بلاد امصارده مزرعه ومراعا مقوله‌سی بعض عقار
تملکی وانلردن حاصل اولان منافع وعوایدی بیاننده در معلوم اولسونکه اهل مدن وامصارک ایچون
عقار کثیره یه دفعة مالک اولمق ممکن اولمیوب بلکه زمان مدیدده علی وجه التدریج حاصل
اولور زیرا انلردن برکسنه نه مرتبه متمول وغنی اولسه دخی زمان قلیلده حد وقیاسدن افزون
املاک کثیره یه مالک اولجق مرتبه ثروت غنایه نائل اولمق متصور اولمیوب بلکه وقتا فوقتا
علی التدریج مالک اولور شویلکه یا املاک کثیره یه مالک آبا واجداد وسائر اقاربدن فوت اولنوب
ارث شرعی طریقیله اول املاک شخص واحده منتقل واکثری بو وجهله نائل اولور یاخود سوق
وبازارده طورغونلق منقطع اولمغله عقاره رغبت قلیل اولوب املاک کثیره بهای رخیص ایله بیع اولنور
بو حالات دولت قدیمه‌نک اواخرنده ودولت ثانیه‌نک اوائلنده حادث اولورکه تفرقه قلوب بادی
امور ظهور ایله بو دولتک نظامی مختل اولوب رجالی متفرق وهجوم اعدا ایله مملکت خرابه مشرف
اولدقده املاکده منفعت واشتراسنده رغبت قلیل اولمغله قیمت وبهالری رخیص اولوب اثمان
یسیره ایله تملک اولنور بعده دولت ثانیه ظهور ایتمکله مملکتک عهد شبابی عودت ایدوب احوالی نظام بولمغله
رجالی اجتنای ثمرات ملکه قیام ایتدکده املاک وعقارده منفعت وتملکنه رغبت کثیر اولوب
قیمتی عظیم واول لکی دلندن زیاده قدری جسیم اولور بوصورتده وقت رخاده بهای رخیص ایله
املاک کثیره یه مالک اولان رجال اهل بلدک کبار واغنیالرندن اولوب لکن تملکی سعی واکتساب
ایله حاصل اولمیوب بلکه قدرت ومکنتی عاجز اولدیغی املاکه اقتضای زمان وانقلاب دوران
ایله مالک اولور اما املاک وعقارک فواید ومنافعی اکثریا سد رمق وضرورت معاش ایچون
مصروف اولوب قدر حاجتدن زیاده اسباب ترتیب وتجمله کافی دکلدر مشایخ بلداندن مسموعمز
بودرکه املاک وعقار تملک ایدن کمسنه‌لرک قصد وغرضلری بعد الممات ترک ایتدکلری بنین و
بنات عاجز وضعیف اولوب کسب وکاره قادر اولمدقده حاللرینه شفقت وامر معاشده اضطرابلرندن
خوف وخشیت ایدوب املاک وعقار اشترا ایدرلر تا که کندیلرندن صکره اولاد وعیالی اکتساب معاشدن

عاجز اولدقده بو ثمرلرندن انتقال ایدن املاک وعقارک ریع وغلاسیله انتفاع ایدوب کسب وکارده
قادر اولدقلرنده کسب ومعاشلری تحصیلنه بالنفس سعی واقدام ایده‌لر زیرا چوق کره واقع اولورکه
نیچه کمسنه‌لرک اولادی بدنلرنده ضعف وعلت یا عقل معاشلرنده آفت سببیله کسب معاشدن عاجز
اولوب والدلرینک ترک ایتدیکی املاک وعقار ایله انتفاع وتعیش ایدرلر امدی تملک عقار وانشای
املاکدن مطلوب ومقصود انجق تعیش اولاد وتحصیل قوت عیال اولوب کسب مال واجرای اسباب
رفاه وملاذ دکلدر وبعض احیانده دخی اقتضای وقت وزمان وانقلاب احوال دوران ایله
غله ومحصولی کثیر املاک وعقار رخیص اولوب ثمن قلیل ایله عقار کثیر تحصیلی ممکن اولمغله صاحب تمول اولان
بعضیلری املاک کثیره یه مالک اولوب بعده برمدت مرور ایتدیکدن ملک عقار مرغوب وغله ومحصوللری
قیمت وبهاسی موفور اولمغله مالک اولدیغی حال اموال کثیره یه مالک اولورلر لکن بویله املاک وعقاره امرا
وولاتک نظرلری تعلق ایتمکله اکثریا اصحابی یدلرندن اخذ وغصب یا کندولره بیع وتملیک
ایتمک اوزره جبر ایدوب امتناع ایتدکلری صورتده امرا وحکام طرفلرندن متضرر اولملری
مقرردر والله غالب علی امره فصل فصل رابع اون التنجی فصلی اهل امصاردن اغنیا
ومتمولینک بعض اصحاب جاهه انتساب واستناده محتاج اولدقلری بیاننده در بو امرک
سر وسببی اولدرکه بر بلده‌ده ساکن اولان رجالک بعضیلری کسب تجارت یا طریق اخر ایله املاک
وعقار ومال کثیره یه مالک اولوب اهل بلدک اغنیاسندن اولمغله منظور عیون انام وهر خصوصده
احوالی نظام اوزره اولدقده ملوک وامرا انی تضییق واحاطه ایدرلر ودخی بشرده عدوان وتعدی
مرکوز اولمغله اغنیای بلدک یدلرنده اولان اموال واملاکی تملکه عینلری ممتد اولوب حقلرنده منافسه
ایدرلر شویلکه اغنیای شهرک ملک ومالارینی اخذ ونزع ایچون اعمال لطائف الحیل ایدوب حتی ظاهرده
مؤاخذه ومصادره‌یه سبب اولمق ایچون خواه وناخواه عذر ماده‌لر تدبیر وحیلت ایله استخدام ایدوب
رقبه وجودلرین ربقه حکم سلطانی یه ادخال ایدرلر مع هذا الحکام ملک دولت اکثریا جایر قصد سببیله
نائل اولوب عدل محض الخلافة بعدی ثلثون سنة ثم تعود ملکا عضوضا حدیث شریفی مدلولی اوزره
انجق صدر اسلامده خلافت شرعیه وقتنده وخلفای راشدین ایامنه مخصوص اولدیغی منصوص صدر بو تحدیدن
معلومدر مرضده کثرت مال وثروت ایله شهره آفاق اولان اغنیا ومتمولین اموال واملاکدن صدد
وامرانک اطاله دست تعدیلرینی دفع ایچون اقارب ملوک وخواص مقربین امثالی اصحاب عز وجاهدن
برینک ساحه حمایتنه التجایه مضطر اولوب انک ظل ظلیل عنایتنده متظل اولمغله ولاة جورک سبع نحیبه
قهر وعدوانلرندن امین وسالم اولور والا عقار وعروض ونقودی وجوه حیل واسباب عدوان ایله
عرضه نهب وغارت اولوب بالجمله اموال واملاکی یدلرندن اخذ ونزع اولنور والله یحکم لا معقب لحکمه
فصل فصل رابع اون یدنجی فصلی بلدان وامصارده طور حضارت اوزره هر خصوصده نظام
وکمال الحصولی ملک دولته تابع اولوب ومدت ملک وسلطنتک امتداد وبقاسیله دائم وراسخ اولدیغی بیاننده در
بو امرک سببی اولدرکه طور حضارت بر اوتلی صنف اولوب بو معنادن عبارتدرکه طوایف امم بر طالعه
فی الجمله ثروت یسار ومکنت واقتدار حاصل اولمغله بریه وبادیه‌دن رحلت وبر بلده‌ده مکث واقامت

ایدوب اکل وشرب ولباس ومسکن وسائر امورده قدر حاجتدن زیاده کلفت وهر شیئک کمال
اوزره حصولنه رغبت ایدرلر وبو معنی قلت وکثرتده وترفه وتنعمده همتک ازدیاد وتفاوتیله
مزداد ومتفاوت اولوب بلاد وامصارده ازدحام انام وتکمیل مهامده اهتمام تابع اولمغله حد
معینه مقصور ومحصوردر دکلدر شویله که هر ملك ودولتده تزیین وتجمله رغبت وهمت نه حده بالغ
اولوب وهر خصوصده نه مرتبه دقت واقع اولور ایسه تحصیل مرام وتکمیل مهامده کذلك اورده اهتمام
وامتحان حرف وصنایعده حاجت مقدارینه رجالك جمعیت سعی واقدام اولنور کیده رك مملکت معمور
واهالیسی موفور اولمغله تکمیل لوازمده فنون وصنایعه احتیاج کثیر اولوب وکثرت تفنن ایله
اول بلده ده هر صنعت حد کماله بالغ اولور وکرور ایام ومرور اعوام ایله امتحان حرف وصنایع
صنعت ومعرفتلرنده حذق ومهارت تحصیل ایدوب همم رجال وتکرر امثال ایله هر خصوصده
رسوخ واستحکام حاصل اولور وبو امرلر حصوصی بلدان وامصارك کثرت عمرانی واهالیسنك
کمال رفاهی سببیله حاصل وعمران ورفاه دخی انلره دولت طرفندن واصل اولمغله تکمیل حضارت
ملك وسلطنته راجع اولور زیرا رجال دولت اموال رعیتی جمع وتحصیل ایدوب اتباع وخدامنه
بذل وانفاق ایتدکده قوت جاه ایله انلرك احوالی وسعت مال ایله سائر ناسك حالندن
اقوی اولور بو تقدیرجه دخل ایراد رعایادن حاصل وخرج انفاق اهل دولته بعده اهل
بلدن انلره متعلق رجاله واصل اولوب اصحابنه تعلق دخی زیاده کثیر اولمغله انلرك ثروت
وغنالری عظیم اولور ومکنت واقتدارلری حسبیله هر خصوصك علی وجه الکمال حصولنه طالب
وراغب اولوب کثرت اعمال وتکرر امثال ایله هر صنعتده حذق ومهارت حاصل اولمغله طور
حضارت رتبه کمالنه بالغ اولور بو سببدندر که مقر دولت وکرسی مملکتدن بعید اقاصیء
بلدانده هر نقدر موفور العمران ایسه ده طورلری بدوی ایدیکی اوزره واقع اولوب من کل
الوجوه اوضاع واطوارلری رسم حضارتدن بعیددر اما کرسی دولت وپایتخت سلطنته قریب اولان
بلاد متوسطه نك احوالی حضارت اوزره واقع اولوب سلطان انامك انلره مجاورتی واموال
دولتك رجال وسکانه وصولی سببیله جمیع خصوصده حاللری منتظمدر بونك مثالی ماء جاری
کبیدر که اکا قریب اولان اراضی انواع کیاه ونبات ایله سبز وشاداب اولوب بعید اولان
محال خشك ویابس اولور وبوندن اقدم ذکر وتمهید اولندیغی اوزره ملك ودولت سوق
اعظم وبازار آمال امم اولوب سوق وبازاره قریب اولان محاللرده جمله امتعه واشیا موجود
وسوقدن بعید اولان محاللرده مفقود اولدیغی خود معلومدر ایمدی بر ملك ودولت ظهور واستحکام
نظام اوزره مدت مدیده مرور ایدوب ملوك وسلاطین واحد بعد واحد متعاقب اولدقده
اول دولتده طور حضارت راسخ ومستحکم اولوب بو خصوصده قوم یهودده اعتبار اولنسونکه
حضرت موسی علیه السلامدن صکره بیك درتیوز سنه مقداری شامده ملك ودولتلری
ممتد اولمغله حضارتلری راسخ اولوب امر معاشده وتدبیر منزلده حذق ومهارت ولباس وطعام
وسائر خصوصده تفنن وممارست ایله جمله یی سبق ایتدیلر حتی امر معاشه متعلق اکثر امورده

انلره مراجعت اولنوب دقایق ومکاسب الی یومنا هذا انلردن اخذ اولنور کذلك طائفه قبطك
ممالك مصرده ملك ودولتلری اوچ بیك سنه مقداری زمان ممتد ومتمادی اولمغله انلر دخی قوم یهود
کبی مرور ایام ایله جمیع صنایعده ماهر اولدیلر بعده یونان وروم طائفه‌لری انلرك قهر وتدمیر وممالك
مصریه‌یی یدلرندن نزع وتسخیر ایتدکدن صکره انلر دخی استمرار ملك ودولت ایله طور حضارتده
کامل اولدیلر انلردن صکره ناسخ ادیان اولان ملت اسلام ظهور ایدوب مصره مالك اولمغله
الی هذا الآن بلده مزبورده هر صنعتده حذق ومهارت اصحابی رجالدن خالی اولمشلردر کذلك
دیار یمنه عهد قدیمده عمالقه وتبابعه بعده طائفه مضر مالك اولوب برقاچ بیك سنه‌دن زیاده
دولت عرب انده متصل ومستمر اولمغله رجالی فنون وصنایعده راسخ وماهر اولدیلر وکذلك ممالك
عراقده دخی ابتدا کلدانیین وکیانیان واکاسره بعدهم طائفه عرب مالك اولوب برقاچ بیك سنه نبط
وفرس وعرب دولتلری انده متصل ومستمر اولمغله رجال عراق هر خصوصده حد کماله بالغ وواصل
اولدیلر فعلی هذا الیوم روی ارضده اهل شام وعراق ومصردن اعقل واکمل بر طائفه اولمیوب
علم وعملده احراز قصب السبق تقدم ایتدیلر کذلك اندلس دیارنده دخی ابتدا طوایف افرنجدن قوط
قومی بعده بنی امیه مالك اولوب بو ایکی دولت عظیمه اول دیارده بیك سنه ممتد ومتمادی
اولمغله انده دخی عوائد حضارت وفنون صنعت بر وجه کمال متصل ومستمر اولدی اما مغرب
زمین ودیار افریقیه‌ده قبل الاسلام دولت عظیمه موجود اولمیوب بلکه بحر سفیدك قارشو
یاقه‌سنده ساکن طائفه روم وافرنج سفاین ایله بحری کچوب سواحل غربدن بعض محللره مالك
اولدیلر ونواحی مغربده واقع طائفه بربر دخی قلال جبالده متحصن وانده متمکن اولوب طور بدوی
وقوم وحشی اولمغله روم وافرنج طائفه‌سنه انقیاد واطاعتلری دخی متحکم دکل ایدی وقبل الاسلام
دیار غربیه‌ده طائفه بربره مجاور وقریب بر دولت موجود اولمیوب بلکه وراء بحرده ساکن قوم قوط
الطاعت وانقیاد اظهار ایدرلر ایدی وقتا که آفتاب اسلام مطلع غیبدن طالع اولوب انوار هدایتی
آفاق شرق وغربه ساطع وطائفه عرب افریقیه ومغرب دیارینه مالك اولدقده دولت عربیه
ممالك غربیه‌ده چوق مکث ایتمیوب بلکه اوائل اسلامده مدت قلیله ضبط اولندی وطائفه عرب
اول وقتده بدویت اطوارلی اولوب وانلردن افریقیه ومغربده اقامت ایدن رجالك اسلوفی
اولان طائفه بربریه دخی عرب کبی بدوی اولمغله آیین حضارت اوزره اوضاع واطوارینه تقلید
ایده جك رجال بولمدیلر بوندنصکره مغرب اقصاده ساکن طائفه بربریه دخی مدت قلیله‌ده
نقض عهد ایدوب هشام بن عبد الملك ایامنده میسره مطغری نام کمسنه‌یی اتباع ایله طائفه
عربك تحت حکمندن خروج وخلع ربقه الطاعت ایتدیلر ومن بعد ملوك عربه انقیاد ایتمیوب
هر خصوصده تمام امورلرینه مالك ومستقل اولدیلر وبرابره غرب اقصاده دولت علویه دن
اول ملوك ادارسه اولان ادریس نام خلیفه‌یه الطاعت وتبعیت ایتدیلر ایسه دخی دولت
ادارسه غرب اقصاده آیین عربه اوزره جاری اولان دولتلردن معدود اولدی زیرا
غرب اقصاده ادارسه دولتی طائفه بربریه اقامت ایدن طائفه عربدن چوق کمسنه موجود دکل ایدی

لکن ممالك افریقیه ملوك اغالبه وانلره تابع اولان امرای عرب حکمنده باقی قالوب وملوك اغالبه
ترفه وتنعمه مائل اولمغله افریقیه ده ساکن رجال العرب وانلره تابع برابره غرب بر مقدار حضارتده
مهارت وفنون صنایعده تفنن وممارست تحصیل ایتدیلر و اغالبه وقتنده کرسی ممالك افریقیه
اولان بلده قیروانك عمارت وحضارتی کثیر اولوب اغالبه دنصکره طائفه کتامه انلردنصکره ملوك
صنهاجه مالك اولدیلر لکن بالا بن جمله مملکت افریقیه ده دولت مذکوره نك مدتی قلیل اولوب درت یوز
بالغ اولمدن
سنه یه [illegible] حضارتلری منقرض ومندرس وانلره اولان اثار حضارت وعمارت زائل ومنطمس اولدی بعده
بربر وبادیه ده بنی هلال عربی بلاد افریقیه یه تغلب واستیلا ایدوب ممالك مزبوره یی تخریب ایتدیلر
لکن بینه الی هذا الآن ممالك افریقیه ده علائم عزت واثار حضارتدن براثر خفی باقی قالوب ممالك
مزبوره دن قلعه ام مهدیه یا قیروانده ساکن کمسه لر تحقیقا قنده وسائر خصوصده اسلافلرینه
اقتدا ایله ترفه وتنعمدن خالی دکللردر شویله که منزللری کلتری وطعام ولباسلری وخصوص
سائره ده نظاملری کلفت حشمتده اثار اسلافه قریب اولوب لکن اسلافی رتبه سندن قاصر اولدیغی
حضر بیلوردن صاحب بصیرت اولان کمسه لر فرق وتمییز ایدرلر معلوم اوله که جائز بره واقع ممالك
افریقیه ده اغالبه وملوك شیعه وصنهاجه عهدلرندن برو ملك ودولت قائم ومتصل ودائما اولمغله
کثرت عمارده سائر بلاد مغربه غالب اولوب سکان واهالیسی ترفه وتنعم مائللردر اما سائر بلاد غربده
دخی موحدین ظهورندن برو اندلس اهالیسیله اختلاط سبیله حضریت طورینه غالب اولوب
اوضاع واطوارده ترفه وتنعم اصحابنه تقلید واقتدا ایتدیلر زیرا ملوك موحدین بلاد مغربه
مالك اولدقده ممالك اندلسه دخی استیلا ایدوب اهالی اندلسدن جمع کثیر طوعا وکرها بلاد
غربه نقل ایتدیلر واندلس اهالیسی رشد وذکا وعقل ودها اصحابندن اولوب عهد قدیمدن
برو دائره دولتلری واسع ومتسع اولمغله بلاد غربه انتقال واهالیسیله اختلاط ایتدکده سکان غرب
اسباب حشمت واداب سلطنتی انلردن اخذ واقتباس ایتدیلر بعده طائفه نصارا دخی اهل شرقی
اندلسه استیلا وتمکن ایتمکله انلر دخی ممالك افریقیه یه نقل وهجرت ایدوب ممالك مزبوره ده اسباب
حشمت ومراسم حضارتدن شی کثیر ابقا ایتدیلر لکن الآن ترفه وتنعمده کلفت وسائر خصوصده
دقت مدینه تونسده سائر بلاد افریقیه نسبتله غالب اولوب اندلس ایله مصر اهالیسنك
اطوار واداببندن مرکب وممتزج بر طور غریب احتیار ایتدکلرینی اردیر وصاددین روایت
ایدرلر اما سائر مغرب دیاری عماردن خالی واصلنه راجع اولوب دیار مزبوره ده ساکن
بربریه طائفه سی طور قدیم ووضع دیرینلری اوزره هرحالده بداوت وخشونت اوزره تعیشه
مضطر اولدیلر وفی هذا بلاد افریقیه ده دول سالفه نك تداول وتعاقبی مغربدن اکثر وبلاد مصره
اقرب اولوب اهل مصر ایله الفت وترددلری کثیر اولمغله بلاد افریقیه ده اثار حضارت ترفه وتنعمده
وحضارتده اصل
وسعت مغربدن اکثر دیمکدر بیلدکده بداوت [crossed out] اهل اولوب عمارت وحضارت
اقبال ملك ودولته منوط اولدیغی ناسدن خفی بر سر دقیق اولمغله فهم وادعانه اولیق حقیقدر
زیرا دولتك ضعف وقوتی وناسك زحام وکثرتی وبلده ومدینه نك سعتی ونعمت وثروتك

وفرقی موثر سبیه دن اولوب بر برینه نظر ونسبت ایله متفاوت ومختلفدر زیرا بو امرك سری بودر که
ملك ودولت وجبار صدد اجتماع ایدن طوایف انامك ضابطه نظامی ورابطه انتظامی اولمغله امور
جمهورك صورتی اولوب ورعایا وبلاد وسائر احوال ماده سی منابه سنده در ورعیتدن اخذ اولنان
اموال جبایات ینه دوروایده رلرنه انلره واصل کسب وکار ونعمت ویسارلری سوق وبازارده تجارتلری
حاصل اولمغله بر مملکتك سلطانی رعیتنه احسان وعطا وبایع وشرا طریقیله بذل مال ایتدکده اول مال
بین الرعایا متفرق اولوب ینه دوروایده رلر خزینه سلطنته داخل اولور شویله که باج وخراج طریقیله
رعیتدن اخذ اولنوب احسان وعطا طریقیله ینه رعیته راجع اولور وفی هذا ملك ودولتك ایرادی رعایانك
یسر وغناسی نسبتی اوزره واقع اولدیغی کبی رعایانك قوت وکثرتی دخی ایراد دولتك کثرت وفرقی
نسبتی اوزره واقع اولوب بو جمله نك اصلی عمارت بلادك کثرتی ونظام بو امره تابع اولدیغی اعتبار
وتأمل اولندقده ظاهر اولور والله سبحانه وتعالی یحکم لا معقب لحکمه فصل فصل رابع اولان سکزنجی فصل
تنعم وترفهده کمال کثرت عمارتك غایتی وعمر طبیعیسنك نهایتی اولوب لذائذ نفسانیه یه انهماك
واشتغال زوال ملکه علامت اولدیغی بیاننده در فصول سابقه ده بیان اولنمشدر که ملك ودولت
عصبیتك غایتی حضارت بداوتك نهایتی اولوب عمارت عالمده وجودی لازم وقوام نظامنده
شرط اقدم اولان بداوت وحضارت وملك مجاری قدده هر برینك اشخاص انسان وافراد حیواندن
شخص واحدك عمر طبیعیسی کبی عمر محسوسی اولوب حقیقتدر ودخی دلیل عقلی ونقلی ایله ثابت ومتبین
اولمشدر که سن اربعین انسانك نشو ونما وتزاید قوالرنك غایتی ونهایتی اولوب انسانك عمری حد
اربعینه بالغ وواصل اولدقده طبیعت نشو ونما تزاید قواده تاثیر وتصرفدن برزمان توقف
ایدوب بعده یوما فیوما انتقاص وانحطاطه واصل وموته هلاکه مشرف ومائل اولور کذلك
بربر وبادیه ده کنسنکذار وامر تعیشده قدر ضرورته اقتصار ایدن بعض قبائل وعشائر قوت
عصبیتله دولته نائل وبربر وبادیه دن بلاد وامصاره نازل اولدقده علی التدریج هر خصوصده
کلفت وحشمته نائل اولوب ثروت ویسارك غایتی اولان طور حضارته بالغ اولدقده حد وقوفه واصل
بعده عمر دولت درجه انحطاطه داخل اولور زیرا معموره عالمده ساکن اولان رجالك جوده نعمت وغنا
حاصل اولدقده طبیعت ملك حشمتانلری ترفه وتنعمه داعی اولوب هرخصوصده صنایع عدیده ایله
حاصل اولان انواع زینت وزیب حشمته سائق اولور شویله که ماکل ومشارب وبسائط ومراکب وملبوس
ومبانی وظروف واوانی وسائر احوال منزل ونظام بیتده کلفت ودقت ایدوب ترتیب وتجمله مکنت
وقدرتلری مرتبه تکلف ایدرلر وامور مذکوره دن هر برینك حصولی وحد کماله وصولی صنایع کثیره یه
محتاج اولورکه وقت براوتده بربر وبادیه ده اول صنعتلرك بر بنه احتیاجلری اولیوب هرحالده قدر
ضرورتله قناعت واکتفا ایدرلر ایدی واحوال منزلده تکلف وتفنن ذکر اولندیغی اوزره حد کماله
دواعی
بالغ اولدقده شهوات نفسانیه ولذائذ جسمانیه یه دخی تابع اولوب [crossed out] شهوتلر نفس اماره دن اثارلری
برکونه متلون ومتلذذ اولورکه طاعت نفس هوا ایله دین ودنیا ومعاش ومعادلرینك صلاحی
ونظامی مختل اولور دین ومعادلرینه راجع خلل وفساد بو وجهله درکه اسیر نفس وهوا اولان

شخصك نفسنده راسخ خطايا اولور محبت دنيا ثابت اولوب بر كونه راسخ اولور كه نزعي دخي
صعب وعسير اولور اما دنيالرينك اختلالي بوندن ناشيدر كه معتاد اولدقلري زيب وزينتك
خرج ومصرفي كثير اولوب مؤنتي عظيم اولمغله كسب وكارلري آنك تحصيل وتداركندن قاصر اولور
بو امرك كشف وبياني بو طريق ايله اولوركه بر بلده ومدينه ده كه اهل بلدك اكل وشرب ولباس
وسكنا وسائر احوالده حد تجاوز ايدوب كلفت وحشمته ميل ايدرلر بو حالده انلرك خرج مؤنتلري كثير
اولور واسباب عز وحشمتده تفنن وكلفت عمارت بلدانك اختلافي وتفاوتلري ايله مختلف ومتفاوت
اولوب عمارت كثير اولدقجه حشمت وزينت اكمل اولور ودخي بوندن اقدم ذكر وتمهيد اولنديغي
اوزره كثرت سكان ورجال ايله زياده معمور اولان بلده ده واقع سوق وبازارلرنده
بيع وشرا اولنان اشيانك قيمتي وبهالري رغبت رجال ايله زياده غالي اولوب وطرخ ميري باج
وكمرك نامي ايله تحملندن زياده مال التحصيل اولندقده اسعارك ترقيسنه باعث اولور زيرا اهل بلده
هر خصوصده ترتيب وتجملده رغبتلري ملك ودولتك عزت وشوكتنده كمالي وقتنده حاصل اولور
ورجال دولتك خرج ومصرفلري دخي كثير اولمغله اموال التجاره دخي بالغا ما بلغ كمرك وضعي دخي
اولدقده حادث اولور وعامه تجار بيع وعرض ايتدكلري امتعه واشيا ايچون خرج وانفاق ايتدكلري
اقچه بالجمله حسابا ايدوب نفسلري نك كفاف مؤنتنه دخي جمله سني اصل مال ورسمايه لرينه
ضم وادخال ايدرلر بو تقديرجه عمال وامنانك اخذ ايتدكلري باج وكمرك معوله مالي دخي قيمت
اشيايه ضم ايدوب اصل مال وخرج مؤنت وترسيم باج اوزرينه ربح ونما دخي تحميل اولندقده اشيانك
سعر وقيمتلري غالي ومترقي اولور بنا عليه بلاد معموره ده ساكن اولان رجالك خرج ومصرفلري
زياده كثير اولوب حتى اسراف وصولي ايله حد اعتدالدن خروج ايدرلر تا كه معتاد اولدقلري حشمت
وكلفتي بر وجهله ترك مجالي اولمغله بالجمله كسب وكارلري مؤنت نفس وعيالده مصروف اولوب بلكه
مكنت واقتداري خرج ومصرفلريني استيعابدن قاصر اولمغله كمال مضايقه وابتلاي فقر وفاقه ايله
عاجز ومضطر اولورلر بو تقديرجه تجارك جلب وبيع وعرض ايتديكي اموال واشيايه رغبت ناس
قليل اولوب سوق وبازار كاسد وبلده نك حالي فاسد اولور بو ذكر اولنان مفاسد على العموم
بلده وسوقك اختلالنه مقتضي سبب كلي اولوب مصالح عامه نك فساد وخللنه راجع ضرر عامدر
اما اهل بلددن هر بر شخصك ذاتنه راجع ضرر خواص دخي بودر كه بلاد مذكوره ده ساكن اولان
رجال ملكه وعادتري تشهي ايدوب كذب وعرق جبين ايله شهوات نفسانيه ولذائذ جسمانيه تحصيلنده
تفنن والوان شر ايله تلون ايتمكله ترفه وتنعمه افراط تحصيلنده على وجه الاسراف بذل مال ايتدكده
معاش ومعادي فاسد وضرر وزياني نفسنه عايد اولور بوندن ناشي بو مقوله كمسه لرك شرور
ومعاصي يه اقدام وانهماكلري كثير اولوب وتحصيل معاشده صواب وناصواب طريقه سلوك ايله
دائما فكر وتأملري حيله وخدعه يه مصروف اولور شويله كه بونلر معاملرنده كذب وخديعه و
سرقه وخيانته جسارت ايدوب عهدلرنده غدر ويمينلرنده فجور ودادكتلرنده ربا يه اجترا
ايدرلر بونلر نفسكم دخي بونلو شهوات لذاته كثرت انهماكدن ناشي فسق وفجورك انواع وطرقني

بيلوب جلوت وخلوتده فحشياتي اظهار وهتك استار ناموسده وقاحت ايدرلر حتى مقتضاي
طور بر اوت اوزره كنديدن استحيا اولنجق اقارب ومحارملري مجلسلرنده دخي بيحيا اعداده
فحشه اجترا ايدوب تعظيم واحترام اهلقلرينه رعايت ايتمزلر ودخي فسق وفجورده انهماك ايدن
كمسه لر حكام وولاة طرفلرندن مؤاخذه اولنمق خوفيله ساحه ذمتلريني لوث تهمتدن تطهير
وتبرئه ايچون مكر وخديعه طريقنه سلوك ايدوب جرم وعصيانني ستر ايچون نيط اعذار باطله وتمهيد
اكاذيبه مألوف ومعتاد اولمغله عصمت حقدن محروم اولدقلري صورتده مكر وخدعه اكثرنده
خلق وعادت اولور بو تقديرجه اول بلده بو مرتبه ده درياي شر وجوش ايدوب اخلاق ذميمه
اصحابي غلو وازدحام ايله مالامال اولور ودخي بونلرك بجلرنده نشت ايدن اولاد واطفال آداب وقار
وحليه كمال ايله متأدب ومتحلي اولميوب تأثير صحبت وتربيده اهمال وغفلت اولنمغله اصل وسبعي عالي ايسه
اخلاق رذيله ايله موصوف ومتخلق اولور زيرا ناس طبقه انسانيده متحد نوع واحد اولوب جوهرلرنده
فضل وامتيازلري انجق اكتساب فضائل واجتناب رذائل ايله حاصلدر هر اولكمسه كه انك طينت وسيرتنده
خبث ورذالت مركوز اولوب اخلاق حسنه دن عاري اوله شرف اصل ونسبك انكا نفع وفائده ويرمز بو سببدن
ناشي اصل ونسبي عالي اكابرزاده اولوب اخفادندن چوق كمسنه مشهود ومشاهددركه وقت صباده
تأديب وتربيه وتهذيبدن محروم اولوب شرور وفساده مألوف واخلاق كثيفه ايله موصوف اولمغله اسافل واراذل
ايله اختلاط ايدوب فكر واندیشه سي شهوته معطوف ومال وجودي هوا وهوسه مصروف اولمغين
بسائل تهي كيسه كبي شاهد ماداد افلاس اولمشلردر عياذا بالله تعالى بر شهرك درونني بو مقوله سفها
واراذل ايله مملو اولوب معاش ومعادلرينك صلاح ونظامي مختل ورجال ايله مالامال اولمغين طرف
الله اولشهرك خراب وانهدامنه علامتدركه آلاية واذا اردنا ان نهلك قرية امرنا مترفيها ففسقوا
فيها فحق عليها القول فدمرناها تدميرا بو معنايه اشارتدركه بونك وجهي ذكر اولنان وجه اوزره
اسراف وسفاهت مألوف اولان كمسه لرك هر خصوصده خرج ومصرفلري حوائج اصليه دن زياده
قدر معروف وحد اعتدالي تجاوز ايدوب طلبلري قوي وكسب وكارلري استيعابدن قاصر
اولمغله حاللري پريشان اولور وسكان مدينه نك واحدا بعد واحد بو منوال اوزره حاللري شتانلري
بو وجهله فاسد وسوق وبازارلري كاسد اولدقده مدينه نك ضابطه نظامي دخي مختل
ومشوش اولوب زمان يسيرده خراب اولمق مقرردر حتى بعض رجال تاريخ وسير وسائر
امثاله مماثل اشجار غرسندن تحامي وتحاشي وتطيرنه حمل ايدوب لكن قول مذكور تطير
اولميوب بلكه فحواي مآلي بودركه طرح بساطين واجراي ماء معين توابع حضارتدن معدود
ودرخت سرو وناركج امثالي اشجارك ثمارنده منفعت غير معقود اولوب رياض وبساتينده
بونلرك شكل ونمايشلرندن غيري كسنه مطلوب اولمغله آمر تعيشده مضايقه وفقر وفاقه يه
سبب اولورلر ديو تعليل ايتديلر كذلك بستان عربده شجر خلاف وتركيده زقوم اغاجي
ديمكله معروف سرخ وسفيد ازهار رنكارنك ايله مملو شجر ايله دخي تلوين رياض وبساتيندن

غیری معنا مقصود اولمیوب حوائج اصلیه‌دن اولمغله آنلرك غرسی خصوصنده دخی خواصدن
بعضیلری نقل نشان وقیل وقال اولدیلر وبنه مقاصد حضارتك بریده دخی شهوات
انسانیه‌ده انهماك تام وقضای اطلاق قدم ارخای عنان نفس بر کام ایتمکدر که شهوت بطن
وشکمده حرص شره غلبه اولوب اکل وشربده حل وحرمت وحمیت امساك بر طرف اولمغله اطعمهٔ
لذیذه واشربهٔ نفیسه ایله تنعم وترفهده غایته ایرمکدر کذلك شهوت باه وجماع دخی
طبیعته غالب اولوب غلمان وفواحشه میل ورغبت وزنا ولواطه‌یه اقدام وجسارت
ایتمکدر زنا ولواطه ایسه نوع انسانك فسادینه مقتضی اولوب نسل ونسبك ضیاعنه
مؤدیدر شویلکه فعل زناده نطفه‌لرك ارحامده اختلاطی انسابك اختلالنه باعث
اولوب نکاح شرعی وملك یمین ایله مزرعهٔ وجود محفوظ اولمیوب تحملنك صاحبی مجهول اولمغله
هرکس ثمرهٔ دوحهٔ فؤادی اولان ولدینی بیلمکدن عاجز اولور بو تقدیرجه ولد حقنده اوله
شفقت طبیعیه ومحبت خلقیه‌سی زائل اولوب انفاق واکسا وتأدیب وتربیه وسائر حقوق
وعلاییق بر طرف اولوب تولد ایدن ولد زنانك اکثری هلاك وفانی ونوع بشرك انقطاعنه
مقتضی اولور لکن لواطه‌ده انقطاع سبب واسطه وسبب آخره محتاج اولمیوب بلکه عن اصل
زراعت وحراثت محلی اولمغله نسل فساد نوعه سبب اولدیغی ظاهردر زیرا لواطه نسلك کلیت ایله
غناسنی وزنا موجودك ضیاع وجهالتنی مقتضی اولمغله فساد نوعه سبب اولمقده لواطه زنادن
اشددر بوندن ناشی امام مالك مذهب خطیرلرینه لواطه‌نك حرمتی زنادن اقوی اولوب
نجت ودلیلی اوثق اولمغله بو بابده مذهب مالك سائر مذاهبدن اظهر ومقاصد شرعیه
ومصالح دینیه‌یه مراعاته جمله‌دن اعلم وابصردر ایمدی بو سر دقیق فهم واذعانه حقیق اولوب
اعتبار واعتنا اولنمقده ظاهر اولورکه عمران عالمك نهایتی حضارت اولوب وحضارت
غایته بالغ اولدقده نظام عالم فساده منقلب ومتحول وقوای اصلیه‌سی حد شیب دهره بالغ
اولور نته کم نفوس حیوانیه‌نك عمر طبیعیلری سن کماله وحد وقوفه بالغ اولدقده درجهٔ انحطاطه
میل ایدوب علی التدریج قوای اصلیه‌سی ساقط ومنحط وهلاکه مشرف اولور بلکه ترفه وتنعمه
انهماك سبیله انسانده بنجه اخلاق ذمیمه حاصل اولورکه انلك حصولی جوهر انسانیتی مخل
اولوب فساد نوعك عینیدر زیرا انسانك انسانیتی سائر حیواناتدن امتیازی معاد
ومعاشنه نافع اولان مصالحی جلب ومضر اولان مفاسدی دفعه اقتدار ایله حاصل اولوب
خیری اجتلاب وشردن اجتنابه مؤدی اولان اخلاق فاضله تحصیلنه میسر اولوب لکن
ترفه وتنعمه منهمك اولان رجال یا راحت وحضوره مألوف بطل وکسل ایله موصوف اولمغله
بالنفس امورلرینی رؤیتدن عاجز اولوب یا بساط عز ونعیمده تربیه اولنمغله مصالحنه سعی
واقدامدن ترفع وتعززه بنا دنیئت مهامنده همتی قاصر اولور مع هذا رؤیت امورده عجز وتعزز
مذموم اولوب لازمهٔ انسانیت اولان همت وغیرته منافیدر وکذلك راحت وحضوره مألوف
اولان کمسنه‌لر وقت صبادن برو والده واستاددن لطمهٔ خور تأدیب وتعلیم اولنوب ناز ونعیم ایله

اغوش مادر ودایه‌ده تربیه اولنمغله طبیعتلرینه جبن وخوف مستولی اولمغین نفسلرندن
اعدانك قهر وضررلرینی دخی دفعه قادر اوله‌مزلر بلکه جملهٔ اعدا وصدمهٔ خصومدن دفعه
اخرك صیانت وحمایتنه محتاج اولوب شجعان وحماتهٔ عیال اولورلر کذلك علی الدوام عیش و
عشرته انهماك ایدن رجال دائما لهو ولعب وملاهی‌یه اشتغال ایدوب نفسلری اخلاق رذیله ایله
متخلق ومتلوث اولمغله اکثر حالده معاشلری کبی معادلری دخی فاسد اولور ایمدی انسانك
جلب منفعت ودفع مضرتده قوت وقدرتی قاصر اولوب بعده دین وخلقی دخی فاسد اولدقده
جوهر انسانیت مفقود وحقیقتده ممسوخ حکمنده اولور بو سببدندر که طوایف عسکریه‌دن
اولوب بریه وبادیه‌ده خشونت وبأس وخشونته مألوف اولان رجال شهرلرده تربیه اولنان
جند وعسکردن ملوك وسلاطینه انفع واعدای دولته قهر وقمعه اوفق اولدیغی هر دولتده
مشهود وموجوددر وعنوان فصلدن بو محله کلنجه ذکر اولنان کلامدن معلوم اولدیکه کمال
حضارت یعنی هر خصوصده کلفت ودقت عمارت ممالك حد وقوفه وسن کمالی وکلیتی هرم
وانحطاطه علامتدر والله اعلم فصل فصل رابعك اون طقوزنجی فصلی هر دولتده
دار الملك حکومت وکرسی ممالك سلطنت اولان بلاد وامصاردن دولتك زوال وانقراضیله
خراب اولدیغی بیاننده‌در بوندن اقدم عنوان کتابده عمران عالم بیاننده واستقرار وتقرر
ذکر اولنمشدر که برملك ودولتك محو ومنقرض اولدقده کرسی مملکت اولان بلده‌نك نظام عماری
دخی مختل اولوب وجوه کثیره ایله خرابه مقتضی اولدیغی دخی مشهود وتجربهٔ صحیحه ایله معلومدر بونك
اسباب عدیده‌سی اولوب هر بری ذکر وبیان اولنور سبب اول بودرکه بر دولت ظهور ایتدکده
رجالی طور بداوت اوزره حرکت وهر خصوصده قدر حاجت ومقدار ضرورت ایله اکتفا
ایدوب تحصیل مال وسائر احوالده دقت وجد اقتضا اولمغله ناسك اموالندن تجافی ایدرلر
بو حیثیتله ماده تمادی دولت اولان باج وگمرك وسائر تکالیف ومغارمك تقلیل وتخفیفنه
مؤدی اولوب رجال دولتك ایرادی قلیل وخرج صرفلری خفیف اولور بو تقدیرجه دولت قدیمه
کرسی مملکت اولان بلده ودولت ثانیه رجالنك قبضهٔ تصرفنه کروب اهل دولت قدر حاجت ایله
اکتفا ورسم حشمتدن استنکاف ایتملری ایله تحت یدلرنده اولان سکان بلد دخی انلرك اثرلرینه
اقتدا ایدرلر زیرا هر دولتك رعایاسی اول دولتك طور ونهجینه تابع ورجالنك اخلاق وقیلنه متخلق
اولوب الناس علی دین ملوکهم فحواسی اوزره اطاعت ایتدکلری ملوکك دأب وآیینی اوزره حرکت
ایدرلر شویلکه یا طبع بشرده متبوعلرینه تقلید مرکوز اولمغله طوعا اقتدا ایدرلر یا اول دولتك
رجالی کندی مشربلری اوزره ناسی خرج وصرفده اسرافدن منع وزجر هر خصوصده اعتدال اوزره
حرکته کره وجبرا ایدرلر بو صورتده ناس بیننده فائده وعائده قلیل اولوب سوق وبازارده
بیع وشرا اولنان اشیانك اکثری درجهٔ رغبتدن ساقط اولمغله کرسی مملکت اولان بلده‌نك
عمار قدیمی زائل اولور سبب ثانی بودرکه هر ملك ودولتك ظهوری قهر واستیلا وحرب وغلبه ایله
حاصل اولمغین ایکی دولتك رجالی میانلرنده بغض وعداوت وبینلرنده اکثر خصوصده منافرت

ومخالفتی موجب اولوب دولت ثانیه رجالی دولت اولی رجالنک دأب وعادتلرینی تقبیح وانکار ایدرلر
وضدیتک بری غالب اولدقده ضد آخر زائل اولمغله دولت سابقه نک اطوار واوضاعی دولت جدیده
رجالی قتنده قبیح وشنیع اولوب بخصوص حشمت وشوکتده افراطلری زیاده شنیع اولمغله تقلیل معیشت
وتخفیف مؤنت ایله دولت سالفه یه مخالفت ایدرلر لکن دولت جدیده رجالی دخی مرور ایام ایله علی
التدریج زیب وزینت وکلفت حشمته میل ایدوب اکل وشرب ولباس وبنا وسائر احوالده
تدقیق ایدرلر لکن ظهور دولت ایله بو طورلرنه حد وفی ما بینه بر مدت کرسی مملکت اولان بلده رونق
ونمایشدن خالی قالوب عمران نظام بو وجهله مختل اولور سبب ثالث بودرکه صحیفهٔ ارضده هر قوم ملک
بر وطن مخصوصی واردرکه انلرک نشو ونمالری عصر ملک ودولتلری انده حاصل اولوب وجودلرینک
منشئی ومطلوع وظهورلرینک محلیدر بعده قوم مزبور بر آخر مملکته غلبه واستیلا ایتدکلرنده
اول مملکتک بلاد وامصاری وطن قدیملری اولان بلده یه تابع اولوب شرفسکین شرف
مکانی موجب اولمغله ملک ودولت تجدد اولدقده ملک جدیدک وطن قدیمی دخی تسخیر اولنان
ممالکه متبوع اولور کیده رک نطاق دولت واسع ودائرهٔ سلطنت متسع اولدقده کرسی مملکت
وسط ممالکده اتخاذ اولنمق لازم ودائره نک مرکزی مثابه سنده اولمغله حاق وسط ممالکده بر بلده
کرسی مملکت ودار الملک سلطنت قیلنور بو تقدیرجه دولت اولی وقتنده قدیمدن کرسی مملکت
اولان بلده دن بعید وآستانهٔ دولته قریب اولمق داعیه سیله ناسک قلوبلری پایتخت جدیده
میل ورغبت ایدوب اکثر ناس دار الملک قدیمدن کرسی مملکت اولان بلدهٔ جدیده یه نقل
ورحلت ایدرلر بوندن اقدم تقریر اولندیغی اوزره بر بلده نک عمار ونظامی اجتماع ناس
وزحام انام ایله حاصل اولمغین دار الملک جدید معمور مکون اولوب کرسی قدیم خالی ومعطل قالور
نتکم ملوک سلجوقیه دولت عباسیه یه تغلب واستیلا ایتدکلرنده مدینهٔ اصفهانی کرسی سلطنت
ایدوب دار الخلافه بغداددن مدینهٔ اصفهانه نقل ایتدیلر کذلک سلجوقیه دن اول بعض
ملوک عرب دخی دار الملک فرس اولان مدینهٔ مداینی ترک ایدوب کوفه وبصره یی کرسی سلطنت
ایتدیلر کذلک خلفای بنی عباس دخی امویه وقتنده دار الملک دولت اولان مدینهٔ دمشق شامدن
مدینهٔ بغداده نقل ایدوب کرسی مملکت اتخاذ ایتدیلر وکذلک مغرب دیارنده ملوک بنی مرین
مراکشدن نقل ایدوب مدینهٔ فاسی کرسی سلطنت ایتدیلر خلاصهٔ کلام ملوک وسلاطین
بر بلده یی کرسی سلطنت اتخاذ ایدوب دار الملک قدیمی ترک ایتدکده کرسی اولک عماری مختل اولور
سبب رابع بودرکه دولت جدیده رجالی دولت سابقه ضبطنده اولان ممالکه استیلا ایتدکده
دولت سابقه یه منسوب اولان اعیان مملکتی تفتیش ایدوب تهییج فتنه ایله مکر ومکیده لردن
امن وراحت ایچون بلاد بعیده یه نفی واجلا ایدرلر علی الخصوص دولت سابقه وقتنده کرسی
مملکت اولان بلده نک اکثر اهالیسی دولته منسوب رجالدن اولوب بعضیسی دولت سابقه نک ابتدای
ظهورنده جند لشکر اولمق اوزره نزول وبعضیسی دخی قدیمدن اعیان مصر اولمق اوزره توطن
ایتمشلردر زیرا تجار وسائر اصنافدن اعیان بلد اولانلر کسب لرحل وعقد امور مأمور شرکای

دولت وارکان سلطنتدن معدود دکللر ایسه دخی مرتبه لرینه کوره هر برینک دولت سابقه رجالنه انتسابی
متقرر اولوب سایهٔ دولتده نائل اولدقلری نعمت اولیای نعملرینه میل ومحبتلرینه سبب اولمغله دولت جدیده نک
زوالنه مترصد اولدقلری محقق در دولت جدیده رجالنک دائما فکر واندیشه لری دخی دولت سابقه نک آثارینی
محو وازاله یه مصروف اولمغله کرسی مملکتدن دولت قدیمه اتباعنی بر در طریق ایله تبعیده سعی ایدوب
کندولره مخصوص اولان ممالک بعیده یه انلری نقل ایدرلر شویله که بعضیلرینی نفی واجلا طریقیله
تبعید وتغریب ایدوب وبعضیلرینی دخی نفرت ووحشته مؤدی اولمق ایچون لطف واکرام وجهی اوزره
مملکت اخرایه ارسال ایدرلر بو صورتده کرسی مملکت اولان بلده ده اصحاب ثروت وحرفت وارباب سائر صنعت
وتجارتدن غیری کمسه قالمدقده دولت جدیده رجالنه منسوب کمسنه لری انده اسکان ایدوب دولت
سابقه اعیانینک غائله لرندن امین اولورلر بو تقدیرجه کرسی مملکت اولان بلدهٔ قدیمدن انده
ساکن اعیان مصردن خالی اولوب بو وجهله عمارته اختلال ترتب ایدر لکن کیده رک دولت ثانیه دخی
مرکزنده بر مدت استقرار بولدقدنصکره انلرک رجالی دخی کرسی مملکت اولان بلده یی تعمیر واحیایه
اهتمام ایدوب قوت ومکنتلری مرتبه تجدید عمارت ایدرلر بونک امثالی شول خراب وکهنه منزللره که
برکیمه مالک اولدقده بنا وسائر مشتملاتنک وضع وطرحی مشربنه موافق اولمیوب واسلوب قدیمی
تغییر ومرادی اوزره تجدید وتعمیره قادر اولمغله منزل مزبوری اساسندن هدم وتخریب
واختیار ایتدیکی وجه اوزره تاسیس وتشیید ایدر تقریر مذکور اوزره ذکر اولنان احوالک
کرسی ممالک اولان بلاد وامصار کثیره ده واقع اولوب اکثری معلوم واقلی دخی مشهود مزاولندر
والله مقدر اللیل والنهار بو امره سبب عادی وباعث وباوی اجمالا بودرکه حکما ملک ودولتی صورته
واصناف بشرک وجه رصد وه اجتماعنی ماده یه تشبیه ایدوب صورت نوعیه ماده نک وجود وبقاسینی
حافظ جوهر طبیعیدن عبارت اولدیغی کبی ملک ودولت دخی احاد بنی ادمک امور ومصالحنک صورت
وانتظامندن کنایه در ودخی علم حکمتده ثابت ومقرر اولدیغی اوزره صورت ایله ماده نک بربرینه
افرادن انفکاکی ممکن اولمیوب اجسام بسیطه ومرکبه نک وجود وتحققی صورت وماده نک افتراق
واجتماعنه موقوفدر بناء علیه دولت وسلطنتک بقاء ودوامی مثابه سنده اولان رعایا وبرایا تشتت وتفرق
اولمیوب نظام رعیت وعمار مملکت دخی ملک ودولتسز ممکن دکلدر زیرا طباع بشرده مرکوز اولان
تعادی وتضرر ورفع مضبط امور ودفع خصومه قادر بر ملک قاهرک وجودینه موقوف سیاست شرعیه
یا عقلیه لازم ومتعین اولوب ملک ودولتک معناسی متحقق اولور چونکه دولت رعیتدن ورعیت
دولتدن مستقل اولمق ممکن اولمیه دولت رعایادن هر برینک اختلالی اخرک فساد واضمحلالنی موجب
اولور نتکم علی الاصل رعایاسز دولت ودولتسز رعیت موجود اولمق متصور اولمدیغی کبی وهر دخی معلوم
اولدیکه معمورهٔ عالمده بنیان ملک ودولته زیاده خلل وآفت اولدقده [illegible] اعتبار وکلاسیه داعی
ایله اول دولتک ملوک ورجالی بالکلیه محو ومضمحل اولوب ممالک سلطنت اغیار واجانبک داخل حوزه
تصرفی اوله نتکم عهد سابقده فرس وروم وعرب دولتلری علی العموم زائل اولوب سلاله دولت
وسلسلهٔ سلطنت بالکلیه منقرض ومندرس اولدی اما بر ملک ودولتک اصل سلاله سی دائم وباقی قالور

ایجاب ایدن بری زائل و تحت سلطنت یکنا ولدودمان و خاندان دیگره منتقل اولورقده سلسلهٔ
سلطنت منسلک ابنا و احفاد ملوک وجداً بعد وجد تعاقب ایتمکله ملک و دولتک دوام و بقاسنه باعث
و اکثر اطوارده مخالف و سلامته موافق اولوب نظام قدیم بینلرنده مضبوط و محفوظ اولغله بو کونه انتقال
زوال دولتلره اختلال عظیمی موجب اولماز نیته کیم ملک فرسده اکاسره مجوسدن اولوب عدل و شهرت آفاق
اولان انوشروان ایله قیاصرهٔ رومدن هرقل رومی و سلالهٔ امویه دن عبد الملک بن مروان ایله
خلفای بنی عباسدن هارون الرشید ایامنده ریاض دولت طراوت بنیان نظام اولدقلری اندن صکره تاج و تخت
دولتلرینه سلسله لری فرع و غصنلری برینک پیرایهٔ افسر اقبالی اولدقده آب و تاب بهار سلطنتلری شکفته
مرتبه سنه بالغ اولمدیسه ده حدیقهٔ اقباللری سبب خزان انقراض ایله بالکلیه محو و مضمحل دخی اولمدی
زیرا ملک و دولت بر صورت نظامندن عبارتدر که مایهٔ ملک و سلطنت اولان مملکته رعیت و شوکت
و عصبیت ایله حکم و تصرف ایتمکله مادام که اولدولتک رجال و اصحابی قائم و علی التعاقب مستمر و دائم
اوله اول شوکت و عصبیت دخی باقی قالوب حفظ صورت دولت و ضبط نظام مملکت حاصل اولور
اما اولدولتک شوکت و عصبیتنه مقاوم بر عصبیت دخی مقابل اولمز اولدولتک رجالیله منازعه
و مقاومته قیام و قوت قاهره ایله ممالکه استیلای تام ایدرکه بنیان ملک و سلطنت بالکلیه خراب
و اهل رجالی گرفتار شکنجهٔ اضطراب اولور فصل فصل رابعک یکرمنجی فصلی صنایعک بعضیسی
بعض بلاده مخصوص اولدیغی بیاننده در بو امرک وقوعی بو وجهله درکه نوع انسان مدنی الطبع اولغله
بو ارضده سکون و قرار و وجود بعالتی قوت و غذا و لباس و کنایه محتاج اولوب و بونلرک تحصیلی نتیجهٔ آلات
و اسبابه موقوفدرکه هربری بر صنعت و عمل ایله تکمیل و طائفهٔ بشرک بربرلرینه معاونتلریله تحصیل اولنور
و اشبو اعمال و صنایع اهل مصرک بعضیلرینه مخصوص اولغله هر صنعتک اصحابی استاده خدمت و حذق
و مهارت حاصل ایتدکدن صکره اول صنعت و حرفته عامهٔ سکان بلد محتاج اولمیز ارباب صنایع کندیلری
و عرق جبین ایله و حرفت و عملیله کسب معاش ایدرلر اما شول صنعت و عمل که بر بلده ده لازم و مهم
اولمیوب احتراف و اصطناعی فائدهدن خالی اولغله اول بلده ده تحصیلنه رغبت اولنماز و دخی ضرورت
معاش ایچون لازم اولان اعمال و صنایع هر بلده ده مرغوب اولغله خیاط و حداد و نجار و امثالی اصحاب
احترافه عامهٔ بلاد و امصارده کثیردر اما قدر حاجتدن فضله زیب و زینت و عز و حشمت ایچون
اقتضا ایدن حرفت و صنعتلرک اربابی هر دیارده بولنمیوب بلکه زیاده معمور اصحاب تمول و تجمل ایله
مشحون اولان بلاد عظیمه ده موجوددر زرگر و شیشه گر و جوهر فروش و دیباباف و طباخ و انلرک
امثالی اصحاب حرف و صنایع که ممالک معموره و بلاد متمدنه ده موجود اولوب ثروت و شوکت اصحابی
ملوک و سلاطینک رغبت و عنایتلریله حاصل اولور و بو مقوله صنایع عمارت مملکت و حشمت سلطنته
تابع اولغله رجال دولت ملوک و مبانی و سائر اشیانک بو مقوله لرینه رغبت ایدرلر ایسه مملکتلرنده
اول کسنه یه متعلق صنایع عدیده معادت اولوب شوق و رغبتلری زیاده اولدقجه بلاد عظیمه ده گونا
گون صنعتلر حاصل اولور بنای حمام و گرمابه دخی اسباب ترفه و تنعمدن اولغله کثرت اهالی ایله
مشحون اولان بلاد معموره و امصار مشهوره ده موجود اولوب قری و قصبات اکثرنده موجود دگلدر

اگر امرا و رؤسادن بعضیلری بعض قری و قصباته مرور و عبور ایتماسنده حمام بنا ایدرلر ایسه دخی اول
قصبه نک عامهٔ اهالیسی عن اصل حمام ایله مأنوس اولمیوب لدی الحاجه نهر و بحره غوص ایله اکتفا ایدرلر ایسه زمان
سریعده اول حمام خراب اولوب معمارنک خانه بجد کتوردیکی حماملرک صنعتلری عاطل و فائده لری قلیل
اولغله اول قصبه دن دیار اخره نقل و رحلت ایدرلر و الله یقبض و یبسط فصل فصل رابعک یکرمی
برنجی فصلی بعض بلاد معموره ده بر عصبیت اولان قبایل و عشایر میاننده جاری اولدیغی اوزره عصبیت
موجود اولوب اهالیسی بینلرنده حرب و قتال و جنگ و جدال واقع اولدیغی بیاننده در صحیفهٔ عالمده ظاهر
و مشهور اولان امور دندرکه قرابت سببیله غیری سبب ایله طباع بشرده غیرت و حمیت مرکوز اولوب
و بو بابده علاقهٔ نسبیه قرابت نسبیه دن اضعف ایسه ده اهل و نسبی بر اولمیان رجال میاننده
دخی بر علاقهٔ قویه بنای اتحاد نسب ایله حاصل اولان حمیت و عصبیت موجود اولور ازجمله بر بنیه
و بادیه ده ساکن اولمیوب بلاد و امصارده مقیم اولان اکثر اهالینک نسل و نسبلری مختلف ایسه ده
اکثریا بینلرنده قرابت مصاهرت موجود اولغله هرکس کندی اقاربی صهری سببیله فرقه فرقه اولوب
بر بنیه و بادیه ده نسبلری مضبوط قبایل و عشایر میاننده جاری اولان صداقت و عداوت و حمیت و غیرت
اهل امصار بینلرنده دخی جاری اولور که بو قلم و قضا ایله بر ملک و دولتک که نظامی مختل و امور ملکی
مهمل اولوب اطراف ممالکه اعدا مستولی اولدقده هر بلده نک رجالی تدبیر اموره قیام و حمایهٔ بلاده
اهتمام ایله عقد انجمن مشورته شروع و مبادرت ایدرلر و حفظ مملکت ترتیب جنود و تعیین مراتب وجوه
موقوف اولغله اعدادن تمییز اولنوب هر مرتبه رجال بلده دن برکمسنه یه تفویض اولنمق اقتضا ایدر
و طباع بشرده حب ریاست و قهر کیاست مرکوز و صحیفهٔ روزگار ایله دولت قاهره و شوکت باهره اصحابی
سلطاندن خالی اولغله اعیان مملکتدن بعضیلری تغلب و تسلطه طالب و راغب اولوب و بربرلریله منازعه
و مدافعه یه قیام ایدرلر و طلب ریاست ایله خروج ایدن رجالک هر بری کندی اتباع و خواصیله استظهار
ایدوب بر یرلرینده اولان موالی معاشی ایچون اراذل و اسافله بخشش ایدرلر و اعیان ملکدن بعضیلری
دخی کثرت اعوان و انصار سببیله تغلب و تسلط ایدوب کجغنا خصوم و قتل تعذیب ایله اوردلرینه هجوم
ایچون کندیلره هوادارلرینه بذل مال ایدرلر اگر خصم عدولرینک ناخن تیز خارکینیز لرینی بریده سکین
قهر و تدمیر ایدوب مصر و مدینه ده مستقل اوزره حکومتده قائم اولدقده اول رئیس متغلب ملک جدید
احداث ایتمک ترکیبله اولاد و اعقابی ارثیله متصرف اولملرینی خیال ایدوب ملک عظیمه جاری اولان نظام و قواعد
بو ملک صغیرده دخی جاری قیلورلر و بو فکره واقع اولورکه اثنای اختلالده بعض بلاده جمیع مذکور
اوزره تغلب ایدن کمسنه لرک بعضیلری ممالک وسیعه و عساکر کثیره اصحابی اعاظم ملوک و سلاطینک
تقلید ایدوب زی و قیافت سیرت و حرکتده انلره اقتدا ایدرلر شویله که اسم ملوکانه اوزره تخت و سریر
جلوس ایدوب ساکن اولدیغی بلده نک اطرافنی سیر و تماشایه چقدقده الویه و اعلام و سائر آلات
عز و احتشام ترتیبیله عرض و حشمت و زیاده کلفت ایدرلر و طرفلرندن تحریر اولنان کاغدلره القاب
ملوکانه ایله توشیح و سلوک فرمان اوزره ختم و طغرا ایله توقیع ایدوب اعیان و اهل کاتنامه اولان رجال
وقت ملاقاتده اداب ملوکانه ایله تعظیم و تحیت و سائر مراسم عز و شوکت اظهار ایدرلر که اوضاع

وأطوارلرینی مشاهده ایدنکسه‌لر ضحك وسخریه ایله تعجب ایدرلر زیرا اشبو طائفهٔ متغلبه عن اصل شوکت
ظاهره وسطوت قاهره ایله مؤید اولان قبایل وعشایردن اولمیوب بلکه تابع اولدقلری دولتلرده رعایادن
ایکن مزاج ملکده فتور عارض اولدقده بعض اقارب واضرابی اعانتیله بولندقلری بلده‌یه تغلب ایدن
ملاندن ودولته اهل اولمدقلری ظاهر ایکن اظهار مراسم سلطنت ایتملریله سخریهٔ عالم اولورلر وطائفهٔ متغلبه‌دن
بعضیلری دخی مایهٔ عقللری بالجمله ضایع دار اولمغله ضحك وسخریه‌یه تعریضدن اجتناب وفرار ایدوب
وقتنده شعار سلطنتدن برشیئه تعرض ایتمدیلر بو امرده صدق تحقیقی حالا عهد وعصرمزده دیار افریقیه‌ده
اواخر دولت حفصیه‌ده واقع اولان تغلب واستیلاده ظاهر اولدیکه افریقیه‌یه تابع بلاد جرید عنوانیله معروف
طرابلس وقابس وتوزر ونفطه وقفصه وبسکره وزاب وانلرك امثالی بلاد وامصارده سنین
عدیده‌دن بروجه دولت حفصیه‌نك ظل اقبالی منقرض ومنقطع اولدقده بلاد مذکوره اهالیسی
بلده‌لره استیلا ایدوب ملوك حفصیه‌یه تنفیذ احکام وجبایهٔ اموالده غلبه ایتدیلر اکر ظاهرده ینه سلاطین
بنی حفصه فی الجمله انقیاد واطاعت صورتنی اظهار ایدوب ملق وعلاقه وجهی اوزره معامله وحقیقتده مغالبه
اوزره حرکت ایتدیلر ومرور عهد کنین ایله حالا بو عصرده نوبت تغلب اشبو طائفهٔ متغلبه‌نك اخلاف
واعقابنه واصل اولدقده آبا واجدادلری اطوارندن عدول وخلافلرنده سائر اولاد ملوك کبی غلظت وخشونت
وکبر ونخوت حدوث ایدوب عهد قریبده داخل زمرهٔ سوقه رعیت ایکن نفسلرینی ملوك وسلاطین عدادنه
ملحق ایتدیلر وکذلك ینه دیار افریقیه‌ده دولت صنهاجیه اواخرنده دخی حدوث ایدوب بلاد جرید اهالیسی
دولت صنهاجیه اوزرینه علم افراز تغلب واستیلا اولدقده تا اولوقته دك که طائفهٔ موحدین شیخ وزعیمی
محمد بن تومرت مهدینك وخلیفه‌سی عبد المؤمن بن علینك ظهورلری بلاد جریدی متغلبه‌دن تجدید واخلا ونوبکر
جملهٔ بلادی مغربه نفی واجلا وبلاد مذکوره‌ده انلرینی محو وازاله ایلدیکی اخبارلرنده مذکوردر
وکذلك ینه دولت موحدینده بنی عبد المؤمن اواخرنده سبته دیارنده دخی بونلرك مثلی حادث اولوب وکان للباطل
صولة ثم تضمحل فحواسی اوزره زمان قریبده هیبت سطوتلری منطفی اولدی وبو مقوله تغلب واستیلا اکثریا
بر بلده‌ده مسند ریاسته متعدد نسب وحسب صاحبی خاندانده ظهور ایدوب وقت اختلال دولتده خلق
اکا التجا ایدرلر وبعضا وقاتده دخی اسافل ناسدن بعض اراذل واشقیا تجمع ایدوب اعوان وانصاری
قلیل اولدقده اکابر دولت تغلب واستیلا ایدرلر لکن مدت قلیله‌ده ینه محو ومضمحل اولورلر والله غالب علی امره فصل
فصل رابعك یکرمی ایکنجی فصلی اهل بدو وامصارك تکلم ایتدکلری لسان لغت بیاننده‌در هر بلده‌نك سکانی
واهالیسی اوزرلرینه غالب اولانلرله مختلط اولدقلری رجالك لسانیله تکلم ایدرلر بو سببدن ناشی بالطول والعرض
معموره‌یه صحیفهٔ ارضده واقع اکثر بلاد اسلامیه اهالیسینك لسانلری ولغتلری عربی اولدی اکرچه بو عصرده فصیح لغات
عرب اولان لسان عربینك اصلی مضرده ترکیب فاسد اولانه تغییر اولدیسه دخی ینه اسلوب عرب اوزره نطق وتکلم
بین الامم باقیدر بو امرده سبب دولت اسلامیه‌نك عامهٔ امم اوزرینه غلبه واستیلا ایدرك دین وملتی عالمه عموم ایچون
صورت وجود ولدن ملت ماده مثابه‌سنده اولوب وماده صورته تابع اولنکله تاغمرده بین اسلوب شریعت مطهره‌دن
اخذ واستفاده اولنوب وحضرت نبی علیه افضل التحیه حضرتلری عربی اولمغله شریعت محمدیه دخی لسان
عرب اوزره نازل اولمشدر فعلی هذا عامهٔ اقطار اسلامیه‌ده لسان عربدن غیری السنه ترك اولنوب لسان

تازی ایله نطق وتکلم اولنمق لازم اولدی حتی حضرت عمر رضی الله عنه صدر اسلامده
لسان عجم اوزره نطق وتکلمدن نهی ایدوب مکر وخدیعه‌در دیو تعلیل ایلدی وقتاکه
دین وشریعتده لغات اعجمیه مهجور اولنوب اوائل اسلامده دولت محمدیه‌یی اقامت ایدن
خلفای راشدین وملوك امویه وعباسیه‌نك لسانلری عربی اولمغله جمیع ممالك
اسلامیه‌ده سائر السنه مهجور اولدی زیرا الناس علی دین ملوکهم فحواسی اوزره
ناس مذهب ومشربده ملوك وسلاطینه تابع اولمغله لسان عربی‌یی استعمال
والسنهٔ سائره‌یی اهمال شعار اسلام وملوك عربه اطاعتی متضمن اولوب جمیع امصار
وممالکده لغت عرب راسخ وثابت والسنهٔ اعاجم مهجور وساقط اولدی بعده کثرت اختلاط
روم وعجم ایله لسان عرب اعراب واعجام وسائر احکام جهتیله متغیر اولوب همان
اسلوب ولهجهٔ تازی اوزره نطق اولنوب لسان حضری باقی قالدی ودخی عهد
قدیمده دولت اسلامیه‌ده واقع اهل امصارك اکثری دیار عجمه مالك وارض
دیارلرینه وارث اولان طائفهٔ عربك اولاد واحفادی اولمغله لسان عرب آبا
واجدادلری لسانی اولوب لغت مدونه‌لری اولمغله اختلاط عجم ایله بعض احکامی واعراب
واعجامی مختل وفاسد اولدیسه دخی ینه لهجه واسلوبده آبا واجدادلرینه تقلید
ایدوب اهل حواضر وامصاره مخصوص لسان حضری ایله نطق وتکلم ایتدیلر اما
بریه وبادیه‌ده مکث واقامت ایدوب بلاد وامصاره نازل اولمیان اعرابك لسانلری
فصاحت وبلاغت اوزره باقی قالدی وقتاکه دولت عباسیه وقتنده دیار شرقه
طائفهٔ عجمدن ملوك سلاجقه ودیلم وبلاد مغربه زناته وبربر ممالك اولوب عامهٔ ممالك
اسلامیه‌یه غلبه واستیلا ایتدکلرنده غلبهٔ لغات اعاجم ایله لسان عرب فاسد اولدی
اکر حفظهٔ ارکان دین اولان علماء مسلمینك کتاب وسنته همت وعنایتلری مصروف
اولمیوب حفظ بنیان شرع مبین ایچون علم تفسیر وحدیثه اعتنا واهتمام اولنمسه لسان عرب
بالکلیه مهجور اولمق مقرر ایدی لکن شرق وغربده واقع بلاد وامصارده لغت عربیه والسنهٔ
حضریه فی الجمله باقی قالوب علما وادبا وکتاب وشعرا وسائر خواص رجال حساب وکتاب وسؤال
وجوابلرینی لسان عربی ایله توجیه وتعبیر وتصویر ایلرلر ایدی ملوك دیالمه وسلاجقه‌دن
صکره جنکیز فتنه انکیز وهلاکوخان وقعه‌لری حادث اولوب دیار شرقه طائفهٔ مغول وتاتار
استیلا ایتدکده دین اسلام ایله متدین اولمیوب کتاب وسنت ولسان شریعت مطهره‌دن
اولمغله لغت عرب علی الاطلاق مهجور ومهمل اولدی شویله‌که ممالك اسلامیه‌دن عراق
وخراسان ودیار فارس وارض سند وهند وماوراء النهر وبلاد شمال وروم‌ده لغت
عربیه‌دن رسم واثر باقی قالمیوب اسلوب زبان تازی اوزره بین الانام ترکیب شعر

وكلام مجوّ ومنسی اولدی مكركه ذكر اولنان دیارده بعض طلبهٔ علوم حفظ كلام عرب ایچون
فنون ادبیه دن صرف ونحو ومعانی وعلم عروض وقوافی تعلمنه موفق اولوب مدارسه ومذاكره
ایدرلر لكن غلبهٔ تاتار وقتنده دخی دیار مصر وشام وممالك مغرب واندلسده مراسم دین
مبین باقی قالوب مجالس ومحافلده سكان واهالیسی لسان حضری اوزره لهجهٔ عرب ایله نطق
وتكلم ایدرلر ایدی اما ممالك عراق وماوراء النهرده مراسم اسلام كاسد ومندرس اولمغله
لسان عرب دخی فاسد اولوب اكثر تدریس فنون وتحریر كتب علومده لسان فرس وعجم استعمال اولنور
والله مُقَدِّرُ اللَّيلِ والنَّهارِ وصلی الله علی شفیع المذنبین وخاتم الانبیاء والمرسلین سیّدنا
ومولانا محمد وآله وصحبه اجمعین ٥٥٥ بسم الله الرحمن الرحیم

الفصل الخامس من الكتاب الاول كتاب اولك بشنجی فصلی اسباب معاش اولان كسب وصنعت
وسائر اندن متعلق احوال امت بیاننده در بو فصل دخی نیچه مسائل مهمه‌یی حاوی فصول
عدیده‌یی محتوی اولوب هر بری غذای روح ومایهٔ فیض وفتوحدر فصل فصل خامسك
اولكی فصلی رزق وكسبك شرح وحقیقتی وكسب وكاری اعمال بشریه‌نك قیمتی اولدیغی بیاننده در
معلوم اوله كه نوع بشر مبدأ فطرت وخلقتندن اجل مسمّاسی حلولنه دك جمیع اطوار واحوالنده
قوت وغذایه محتاج اولوب وَاللهُ الْغَنِيُّ وَاَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ نص مبینی مخواسی اوزره خزینهٔ فضل
الحمیددن كسب رزق تحصیل معاشه افتقار واحتیاجی ضروریدر ومنعم حقیقی جل شانه دائرهٔ
عالم شهادتده موجود اولان بسایط ومركبات جسمیه‌یی انسان ایچون خلق وتكوین وقرآن عظیمك
آیات عدیده‌سی ضمننده بو انعام عامی ایله خواص وعوام انسانه منت ایتمشدر نتكم خَلَقَ لَكُمْ
مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ جَمِيعًا آیهٔ كریمه‌سنده سموات وارضده موجود اولان اشیا
انسان ایچون خلق اولنوب بعضیسی اسباب وجود وبعضیسی مواد بقا قلندیغی اشعار
اولنمشدر وینه آیات قرآنیه ونصوص فرقانیه دن وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ
وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْاَنْعَامَ كریمه‌لری وسائر شواهد كثیره منطوقلری اوزره
نیرات فلكیه‌نك اعظمی اولان شمس وقمرك تكوینی وبحرك تسخیری وانده فلكك تسییری ووجه
ارضده دواب وانعامك ظهرینه ركوب واكل لحوم وسائر وجوه مخصوصه اوزره فوائد
ومنفعتلری انسان ایچون تخصیص اولندیغی تصریح اولندی جناب حق انسانی وجه ارضده
استخلافله تكریم والطاف واعطافنی بو وجهله توفیر ایتمكله بر وبحرده موجود اولان نعم
عمیمه‌یه بشرك یدلری واصل اولوب عامهٔ انام عامه‌دن خصه‌مند اولمشدر لكن خزینهٔ
فضل الحمیددن هر كس نائل اولدیغی رزق مقسوم وحظ معلومه (بو انعام) مالك اولوب داخل
سلك ملكی اولمغله آخرك تملك وانتفاعی بذل عوض وحسن رضای مالكه موقوفدر
بناء علی ذلك انسان كه طور ضعیف ووقت صباوتی تجاوز ایدوب زمام نفسنه مالك

اولدقده فَابْتَغُوا عِنْدَ اللهِ الرِّزْقَ فحواسی اوزره ابتدا رزق معیشت طلبنه سعی ایدر
تا كه واسطهٔ سعی وعمل ایله اول عبده خزینهٔ غیبدن احسان اولنان اموالی حوائج
اصلیه ولوازم ضروریه‌سنی تكمیل ایچون بذل وانفاق ایدوب محتاج اولدیغی مؤنتی
تحصیل ایلیه معلوم اوله كه رزق ومال كاهیجه بعض اسباب معاونتیله ادنی سعی ایله
حصوله كلوب تحصیلنده سهولت اولور نتكم بعض مزارع وبساتینه وقت زمانیله باران
نزول ایدوب حبوب وثمارك كثرت وفرحی اوزره حصولنه سبب اولور اگر كسب وكار
ایله حاصل اولان مال انجق قدر حاجت مرتبه‌سنه بالغ اولوب مقصود اولان كسبه معاش
اطلاق اولنوب ضرورت مرتبه‌سندن فضله وزیاده ایسه تمول ایله تسمیه اولنور
بوندنصكره كسب وكار بعض اسباب ایله جمع اولنان مالك نفع وثمره‌سی عبده واصل اولوب
اكل وشرب ولباس وسكنی كبی حوائج اصلیه ومصالح ضروریه‌سنه بذل وانفاق
اولنمش اكا رزق اطلاق اولنور نتكم مشكات نبوتدن صادر اولان احادیث نبویه‌دن
اَتمالك من مالك ما اكلت فافنیت او لبست فابلیت او تصدقت فامضیت حدیث شریفی
منطوقی اوزره انسانك جمع ایتدیكی اموالدن اسم مال اطلاقنه شایان اولان طعامدر كه
یا دنیاده وجه شرعی اوزره اكل ایله افنا یا لباسدر كه آنی ابلا ایدوب دین اخراسنه
تصدق ووقف ایتدیكی اموالدر كه تسجیل امضا ایلیه دیو بیورلدی اگر عبدك
جمع ایتدیكی مال زیاده ایسه بو محلده ادخار اولنوب مصالح ضروریه‌سنه مصروف
دكل ایسه اكا رزق اطلاق اولنیوب بلكه عبدك سعی ایله حاصل اولمغین كسب اطلاق
اولنور بونك مثالی مال موروث كبی میت وهالك حیاتنده انكله انتفاع ایتمامكله اكا نسبت
ایله رزق اطلاقی صحیح اولمیوب كسب ایله تسمیه اولنور اگر ورثه مال موروث ایله انتفاع
ایدوب مصلحتلرینه صرف ایلرلر ایسه میراث رزق اطلاق اولنور اشبو تحقیق وتقریر
اولنان معنی اهل سنت وجماعت قتنده لفظ رزقك معناسیدر كه دنیاده عبدك انتفاع
ایتدیكی ماله اطلاق اولنوب حلال وحرامه رزق اطلاق اولنور بو صورتده غصب
وسرقه وظلم ایله جمع وادخار اولنان اموالدن بر شی رزق اولمیوب غاصب وسارق
وظالم وسائر اكل حرام ایدنلر (دیه مالوف اولو) لمسه‌لر مرزوق اولمامق لازم كلور مع هذا باری تعالی
حضرتلری غاصب وظالمی ومؤمن وكافری مرزوق ایدوب رحمت وهدایتنه مشیتی
تعلق ایدن عبادی تخصیص ایدر اهل سنت ایله طائفهٔ معتزله‌نك اشبو مسئلهٔ
رزقده ادله‌لری اولوب بو محلده تفصیل اولنمدی بوندنصكره كسب وكار مال مكسوبك
جمع وتحصیلنه سعی ایله حاصل اولمغین عبدك انتفاع ایده‌جكی ارزاقده دخی سعی وكوشش
لازم اولوب فَابْتَغُوا عِنْدَ اللهِ الرِّزْقَ فحواسی اوزره حسب الامكان اسباب

معاش طلب وابتغا ایله تناول رزقه توسل اولنور ودخی قل کل من عند الله مفادی اوزره
تحصیل معاشه سعی وکوشش دخی جناب حقک الهامیله اولوب عبادنی صوق معاشه
ارشاد ایله حاصلدر بناء علیه کسب مال وتحصیل ارزاقده صنعت تجارت یاغیری طریق
ایله انسانک سعی وعملی لازم چارسوی عالمده طلب معاش طرق شتی ایله میسردر
زیرا کسب وکار وحرفت صنعت کبی عبدک محض فعل عملیله حاصل ایسه امر ظاهر اولوب
کد یمین وعرق جبین ایله رزقنی تحصیل وکندو فعل عملیله معاشنی تکمیل ایتمش اولور
بونلر معلوم اوله که احجار معدنیه‌دن ذهب وفضه‌یه عزت ویروب سائر
اموال واملاکه انلری بها وقیمت ایتمشدر وتحت قبهٔ خضراوروی ساهرهٔ غبراده ساکن
اولان ذکور واناث اغلب احوال واکثر اوقاتده اشبو نقدین عزیزینی جمع وادخار ایدوب
خزینه‌لرده حفظ وامساک ایدرلر بعض احیانده ذهب وفضه‌دن غیری سائر
امتعه واحجار دخی ادخار اولنوب جمع اولنور سه ده ینه نقدینی تحصیله توسل
ایچوندر زیرا نقوددن غیری اموالک سعر بهالری قرار ایتمیوب گاه تنزل وگاه
ترقی ایتمکین ادخار ایدنلر توفیر ثمن ایچون وقت غلایه انتظار ایدرلر اما نقدین
عزیزین دائما مرغوب ومحبوب اولوب قیمت بهاسی تفاوت ایتمامکله جمله مکاسب
ونخایرک اصلی اولمشدر اشبو ذکر اولنان کلامک مآلی صحیفهٔ ذهنده متقرر
اولدقده معلوم اوله که انسانک سعی موفور ایله تحصیل ایتدیکی مال متاع
کسب ید وفعل عملیله حاصل اجناس صنایعدن ایسه انکله کسب ایتدیکی مالک
فعل وعملنک قیمت بهاسی اولوب زیرا هزار تعب ومشقت واستاده خدمت
ایله تعلم ایتدیکی صنعتدن تحصیل نقوده محصوردر زیرا صنعت وحرفت محض عمل
وفعل مجرده اولمغله بالذات مطلوب اولمایوب فی حد ذاته حفظ وامساکه صالح
اولمدیغی ظاهردر وکاهیجه بعض صنایعده عمل ایله شئ آخر دخی جمله او لوب
اول صنعتک صاحبی عملنک اجرتی وضم ایتدیکی مالک قیمتیله تعیش ایدر صنعت
تجارت وحیاکت کبی که تجارلر بنایه لازم اولان اخشاب والواح مقوله‌سی اشیایی
وجولاه‌لر نسج ایتدکلری انوابک تار وپودنی صنعتلرینه ضم ایدوب عملرینک
اجرتی واشیالرینک بهاسیله مؤنت وکفافلرینی کورورلر لکن فعل عملری کثیر
اولوب صنعتلری غالب اولمغله قیمتلری دخی کثیر اولور معلوم اوله که کسب معاشک
اکثریا فعل وعملک دخلی ظاهر اولوب بایع ومشتری قتنده معلوم اولمغله قلیل
وکثیر اول عملک قیمتدن حصه‌سی تعیین وتقدیر اولنور لکن بعض مکاسبده
بحسب الظاهر مدار انتفاع راس مال وسرمایه اولوب سعی وعملک مدخلی

موجود ایسه ده ملاحظه‌سی خفی اولور نتکم سوق بازارده بیع واشترا اولنوب
انسان وحیوانه قوت وغدا اولان حبوبک قیمت وبهالری کبی که عمل زراعت ونفقهٔ
مؤنت اسعار حبوبده داخل ومعتبر اولوب لکن بعض بلادده عمل زراعت سهل بیسیر
اولمغله اصحاب زراعتدن چوق کمسه‌لر عمل ونفقه‌لرینک اجرتلرندن غافل اولوب اخذ
ایتدکلری ثمنی انجق حاصل اولان حبوبک قیمتی ظن ایدرلر تقریر مذکوردن ظاهر اولدیکه
کسب کار ایله حاصل اولان اثمان اموالک جمله‌سی یا اکثری انسانک افعال اعمالنک
قیمتی اولوب رزق مقسوم اهل سنت قتنده انتفاع اولنان شئ‌دن عبارت اولمغله
حلال وحرامه شامل اولدیغی دخی متعین وقوتک معنالری متحقق اولدی ودخی
بعض ممالکده سکان واهالیسی کثیر اولان بلاد وامصارده صنعت تجارت وسائر
اعمال مؤنت دخی کثیر اولوب اصحاب کسب معاش وافر اولمغله سکان اهالیسنک
ثروه وتمولی غالب اولور بوسببدن ناشی عامهٔ انامک السنه‌لری اوزره
بو بلده‌نک رعایا وسکانی ناقص اولدیلکده رزق معاش دخی قلیل اولور دیرلر
اصحاب وبر ومدردن خالی اولان بریه‌لرده عیون انهارک جریانی منقطع اولوب
اطرافی دخی خراب اولمغله اب دخی نایاب اولور بعض بلاد وامصارده واقع عیون
وابار نظر ایله حاصل اولور ذکر اولنان بلده‌لرک عمارتلری ایامنده عیون وانهاری
کثیرها ایله معمور اولوب بعد خراب اولدقده اعماق ارضه غور ایله برقطره اب
مشهود اولمیوب کان لم یکن شیئا مذکورا نص کریمه ماصدق اولور والله مقدر
اللیل والنهار فصل فصل خامسک ایکنجی فصلی وجوه کسب وطرق معاش بیانندر
معلوم اوله که عرف ناسده لفظ معاش طلب قوت ورزق تحصیلنه سعی
وکوششدن عبارت اولوب حیات معناسنه اولان لفظ عیشدن مأخوذ
مفعل وزننده اسم مکاندر کویا که انسانک حیاتی تناول رزق ونفقه‌یه
موقوف اولوب بقای وجود قوت غدا ایله حاصل اولمغین علی طریق المبالغه
رزق وغدا مکان حیات اعتباریله بو وجهله معاش اسمی اطلاق اولندی بوندن
صکره تحصیل قوت وکسب رزق دخی برقاچ طریق ایله حاصل اولوب احاد ناس
اول طرق ایله مکسب معاشلرینی تحصیل ایدرلر طرق معاشک بری مغرم وجبایتدر
ولات وعمال قانون قدیم اوزره رعایا وتجارک یدلرنده اولان مالدن
قهر وغلبه ایله عشر وجزیه وکمرک مقوله‌سی اموال معروفه‌یی اخذ وانتزاع
ایدوب رزقلرینی بو طریق ایله تحصیل ایدرلر وینه طرق کسبک بری دخی بودرکه
بیوت منازلده وچفتلکلرده بعض حیوانات حبس اولنوب فروع فوائدی

ومنافع زوائدی ایله ناس انتفاع ایدرلر نتکم بقر وغنم وسائر انعامدن شیر ولبن و
ودود قزدن حریر وزنبور ونحلدن عسل تحصیل اولنوب امر معاشده انلر ایله توسل
اولنور وبنه طرق معاشك بری دخی عمل فلاحتدر که بعض اراضئ منبته یه زرع
محصول وغرس اشجار ایله حبوب وثمار اولنوب انکله تعیش اولنور وبنه طرق
معاشك بری دخی تجارتدر که بعض اصحاب ثروت وغنا اعمال رأس المال ایدوب
یا تحصیل ربح ونما ایچون بعض بلاده سیر وسفر ورایج اولدیغی محله نقل ایدر
یاخود بولندیغی بلده ده احتکار طریقیله حبس ذخایر ایدوب رواجی وقتنده بیع
ایله کسب وکار ایله اشبو ذکر اولنان امورده وجوه کسب ومعاش محصور اولمغله
اهل ادب وحکمتدن امام حریری وانك غیری اعلام محققین تقریرلری اوزره
انواع معاش امارت وتجارت وفلاحت وصناعته منحصردر اما امارت که قهر
وغلبه ایله تکالیف دیوانیه واموال سلطانیه یی رعایادن اخذ وجمعه مباشرتدن
عبارتدر تحصیل معاشده مسلك طبیعی اولمامغله بو محلده ذکره حاجت اولمدیغندن
ماعدا فصول مقدمه کتابدن فصل ثانیده جبایات سلطانیه واهلنه متعلق
بعض احوال ذکر اولنمش ایدی لکن فلاحت وصناعت وتجارت تحصیل معاشده
طریق عادی ومسلك طبیعی اولمغله علی الترتیب ذکر وتفصیل اولنور اما فلاحت
زراعت صنعت وحرفت کبی فکر وتعلیمه محتاج اولمیوب سهل الحصول ومایهٔ قوام
وجود امر بسیط اولمغله سائر وجوه معاش اوزرینه بالذات مقدمدر اما
صنعت وحرفت مرتبهٔ لزومده زراعت وحراثتدن متأخر اولوب صرف افکار ایله
حاصل مرکبات علمیه دن معدوددر بو سببدن ناشی اکثری صنایع حضری
و بلدیلرده موجود بریه وبادیه ده معدومدر بو معنا سبیله اصول صنایع
سلالهٔ بشره ابِ ثانی اولان حضرت ادریس نبی علیه السلام نسبت اولنوب تعلیم
الهی ووحی سماوی ایله کندیدن صکره بنی ادم ایچون استنباط ایلدی اما تجارت
کسب معاشده سبب عادی تحصیل ایچون اشترا ایتدکلری اشیایی بهای رخیص ایله
اخذ ایدوب بعده حین بیعده زیاده بها تقدیر ایتمکله قیمتین میاننده واقع تفاوتدن
فائده کسبی تحصیل فکر عمیق ونظر دقیق ایدرلر بایعك اصل سرمایه دن زیاده اولدیغی
ظاهر اقمار یابندن معدود ایسه ده مجانا مال غیری اخذ اولمیوب تجارت امر
مشروع اولمغله بحسب الشرع بونده اعمال عقل ونظر ایله بنجه حیل شرعیه تجویز اولندی

فصل فصل خامسك اوچنجی فصلی خدمت معاش طبیعیدن اولمیوب امر تعیّشده اصل
اولمدیغی بیاننده در ودخی امور سلاطین تنظیم امور مملکت وتنظیم احکام سیاسته

دائر

دائر خدماتده بعض رجالی استخدامه محتاج اولوب ضبط عسکر وتحریر منشور دفتر ایچون
ضابط وکاتب کبی نیچه کسه لری نصب وتعیین ایدرلر وخدمات دولتدن هر خدمتی
اهلنه تفویض ایدوب رزق ونفقه لرینی بیت المالدن فرض وتقدیر ایدرلر اشبو خدمات
سلطانیه اربابنك معیشتلری بالجمله حیطهٔ سلطنتده داخل اولوب عمارت جمله یه شامل
اولمغله ملك وسلطنت وسائر مناصب اندن منشعب جدوللره تشبیه اولنمشدر
اما ملوك وامرا وصدور وزرادن غیری رجالك خدامه استخدام ایتملرینك سببی ترفه
وتنعمه مألوف اولان رجال اقتضا ایدن مصلحتلرینی بنفسه رؤیتدن تعزز ایدوب
موانع سبیله تمشیت مصالحدن عاجز اولمغله ایچلرنده بعض رجالی استخدام ایدوب
خدمتلری مقابله سنده مالترندن حالترینه کوره علوفه ووظیفه تعیین ایدرلر
لکن بو حالت همت طبیعیه یه نظر ایله ممدوح اولمایوب غیرت وحمیت رجاله ملایم
دکلدر زیرا کشی امرنده آخره احتیاج وهر کسه عجز وقصوری مقتضی وکثرت خرج
وصرفه بادی اولوب مرد غیرت وصاحب همت مذهبنده زمام نفسی دست غیره تسلیمدن
اعراض لازم اولمغله نفوس ابیه بوندن ابا ایدرلر لکن الفت وعادت طبیعیه غالب
اولوب اعتیادی ترك حسب العادة ممکن اولمامغله انسان نسبتدن زیاده معتادنه
منسوب اولمشدر زیرا هر عصرده رشد وسداد صدق واستقامتنه اعتماد اولنور
خدمتکار کبریت احمردن اعز اولوب اسمی موجود جسمی مفقوددر شویله که بارشد
بصیرت صاحبی اولمغله مأمور اولدیغی خدمتك طریقینی بیلوب یدلرنده حاصل اولان
امرده صدق واستقامت اوزره حرکت ایدر اما اول خادم که عاقل وخادم اولوب
امین ومستقیم اوله انی هر کس استخدام استماله قادر اولمز زیرا رشد وکیاست وصدق
واستقامت صاحبی کارساز مصلحت کذار اولمغله پست پایه اولان کمسه لره التجادن
عار ایدوب وخدمتی مقابله سنده اخذ ایده جکی اجرتدن زیاده فائده اولمغله اول
اجر وعوضی احتقار ایدر لکن حب ریاست ومنصب جاهه رغبت جمله ناسك طبیعتلرنده
مرکوز اولمغله بو مقوله کمسه لر ملوك امرا وصدور وزرایه انتساب ایدرك خدمت
وعبودیتلرنده اولورلر لکن بو بابده رأی سدید بودر که خدمتی بیلوب عاقل ه
ومصلحت کذار اولان خدمتکار خائن ایسه ده دخی امرنده عجز وقصور صاحبی صادق
خدمتکاردن اولیدر زیرا ایشنی بیلوب مقدم اولان خادم مأمور اولدیغی خدمتی
وقتیله کرکی کبی کوروب خیانتدن ممکن اولدقچه تحرز اجتناب ایدر اما مرا اسم خدمتدن
غافل ومهمل اولان کمسه امین ایسه دخی مأمور اولدیغی خدمتی وقت زماننده
کرکی کبی ادادن عاجز اولوب مصالح مهمه یی تقصیر ایتمکله ضرر وزیانی و

نفعندن اکثردر واللّه قادر علی ما یشاء **فصل** فصل خامسك دردنجی فصلی اعماق
ارضده مدفون ومخزون اولمق اوزره زعم اولنان دفاین وکنوزدن طلب مال ایدوب
انکله تعیّش قیدینه دوشمك وتیرهٔ معاش طبیعیدن خارج اولدیغی بیانندهدر معلوم اوله که
بلاد وامصارده ضعفای عقولدن چوق کمسه لر قعر زمین وتحت ارضدن استخراج ماله
حریص اولوب بوخیال خلیای بی مآل ایله سرمایهٔ کسب کار ایتمشلردر شویله زعم
اعتقاد ایدرلر که قرون ماضیه وامم سالفه نك اموالی تحت ارضده مخزون وبعض طلسم
سحریه ایله مختوم واولدخمه نك فتحی طلسم معقودك حل وفکنه موقوف اولمغله بو بابده
حل عقدهٔ اشکال انجق اول کمسه یه میسّردر که دقایق علم سحر وطلسماته واقف واقتضا
ایدن بخور ودعا وقربانی استحضاره قادر اوله دیو ادعا ایدرلر ازجمله ممالك افریقیهده
واقع اهالی زعملری اوزره قبل الاسلام بلاد افریقیه یه مالك طائفهٔ افرنج مالّرینی
قعر زمینه دفن وطلسمات معقوده کتم ایدوب بعض الواح وصحفه کتب وتحریر اتدیلر که
اخراجنه قدرت حاصل اولدقده هرکس مالنه دسترس اولمق میسّر اوله کذلك دیار
شرقده بعض اهل امصار دخی کندیلردن اسبق بلاد شرقیه مالك اولان طوایف
قبط وروم وفرسك اموالّری حقنده دخی بوزعمه دوشوب خرافهٔ قصه سنه شبیه
بعض حکایات واهیه نقل ایدرلر شویله که طالبلردن بعضیلری دفینه زعم اولنان
محلّی حفر ایچون لکن کتم دخمه ایچون معقود اولان طلسمك حل وفتحندن غافل اولمغله
محلّ مزبور حفر اولندقده سعیلری هبا اولدی وبعضیلر محلّ موضع مسفوری مالدن
خالی بولوب بعضیلر دخی مال یرنه دیدان وکرمان ایله مشحون ومالی بولدیلر بعضیلر
دخی حفر ایله منتهی اولدقلری محلده بعض اموال جواهره مصادف اولوب لکن کنج
ودفینه ومطلسم وتیغ عریان ایله بعض خدام مسلط اولمغله انلری اخذ وتناولدن
منع ایلدی ودخی دیار مغربده بربریه قومندن بعضیلری تحصیل اسباب کسب و
معاشدن عاجز اولمغله بعض کبار دولته انتساب ایدوب دفاین کنوز احوالنه
دائر بعض اوراق عرضیله تقرب ایدرلر شویله که اوراق مذکوره صحایف معروضه
خطوط اهل دفاینیدن خط قدیم اعجمی یا آندن مترجم خط عربی ایله مرسوم اولوب
اماکن دفاینك علایم وامارتنی متضمن الفاظ وکلمات مسطوردر وبو طائفه نك
اصحاب جاهه انتسابدن غرضلری مجرد تحصیل کفاف معاش اولوب صورت
ظاهرده مؤنت حفر طلبنه مبادرت وجر سؤآله آلت ایدرلر ودخی ابواب
حکامه ملازمت وانلر ایله استعانتدن قصد غرضمز اثنای حفرده حکامك
قهر وغضبنه مظهر اولمق ملاحظه سیله دیو خدیعه لرینی ستر ایدر اشبو

مدعیلرك بعضیلری اعمال سحریه دن بعض اعمال عجیبه اظهار ایدوب مدعیلرینی تصدیق
ایچون مکر وتزویره سالك اولورلر شویله که علم سحر وطلسماتدن دخی غافل اولوب
مهره بازلر بعض اعمال سریعه یی سحر صورتنده اظهار ایدرلر وقتاکه بونلر موضع مزبورده
اعمال جهد ومکنت ایدوب لکن مفلس کیسهٔ بازار ادبار کبی نقدینهٔ امیدی ظفریاب
اولمامغله مباشر اولدقلری امرده خیبت خسران ایله رجعت ایتدکلرنده زعملری اوزره
دفینه اتخاذ اولنان محلده طلسم معقودك فتحی خصوصنده جهل وتقصیرلرینه حمل ایله
امیدلرینی کسته مقراض یأس ایتموب طمعلرنك اصرار ایدرلر ودخی طلب دفاین
استخراج مال بوخولیای بی مآله ابتلا نك غالب حالده ضعف عقل وسوء فهمدن
اقوی بر سببی دخی زراعت وتجارت وصناعت امثالی امر معاشده معتاد اولان اسباب
کسبدن عجز وقصوردر که تحصیل کسب ومعاشده بین الناس مألوف اولان طرق معتاده
سلوکدن عاجز اولان کمسه لر تسخیر خدام وطلب دفاین مقوله سی عادته مخالف
اموره تصدّی وسبب کسب معاش اولمق اعتقادیله تشبث ایدوب مستقلا مال
ایله تحصیل اعمال سوداسنه دوشرلر بلمزلر که امر کسبده طریق معتادی تجاوز سمت
نامقوله توجه ایله نفسلرینی اولدن اشد تعب ومشقته القا ایدوب قهر ولاة وعقوبت
حکامه مظهر ایدرلر چوق کره ابتلای دفینه یه جمله دن ازید بر سبب دخی تنعم
وتلذذده افراط تحصیل شهوات نفسانیه سبیله خرج وصرفك حدنهایتدن خروج
ایدر امر تعیشده معتاد اولان طرق کسبك بر وجه تدریج حاصل اولان نفع ونماسی اول
کمسه نك خرج وصرفنه وافی اولمایوب تعیشدن عاجز اولدقده مبتلا اولدیغی حظوظات
نفسانیه یی استیفا ایچون بلا تعب دفعهً مال عظیم حصولنی تخیل وطریقینی تفکر ایدوب
طلب دفاین وکنوز ایله سعیی هبا ونقد عمری ضایع وفناپذیر اولور بوکارنا هموار حریص
اولنلرك اکثری اسیر دام حشمت اولان رجال دولت اولوب ومملکت مصر کبی ممالك
معموره ده ساکن وخرج صرفی کثیر خدم وحشم صاحبی رجالدر که کیمیایه حریص
اولدقلری کبی دفاین وکنوزدن استخراج ماله طالب اولوب ودائما بلادلرینه ورود
ایدن رکبان مسافریندن اهل وار بابنی طلب وتجسسدن خالی اولمازلر نتکم
اهالی مصرك بعضیلری ملاقی اولدقلری رجاله کمال حرص وآزایله کشف دفینه
راز ایدوب بر کنز مدفونه وصول امیدایله انلردن استمداد ایدرلر اهل مصرك
رأی فاسدلری اوزره اموال مدفونه نك اکثری مجاری نیلده مستور ومکنوز جریان
نیل دفاینه مانعدر دیو ماء نیلی مجراسندن صرف وتحویل یا قعر زمینه اماله وتغویر
ایتمنك طریقندن بحث ایدرلر اصحاب دفاینك قوللری استماع ایدن طلبکارلر دخی بعض

اعمال سحریه ایله ابتدا ماء نیلی دفینه اتخاذ اولنان دفع و مجراسندن غور ایتدرمکه سعی
ایدوب بعده خوف ارضدن دفینه استخراج خیالیله اعمال سحره اشتغال ایدرلر زیرا معلومدرکه
اقطار مصرده فن سحره اشتغال قدیمدن متوارث اولوب اهالیسی بو علم مزبوره اعتبار ایدرلر
حالا آثار سحر و طلسمات ارض مصرده واقع جبال اهرام و غیریده واقع سحره فرعونه متعلق
اخبار و حکایات اهل مصرک سحر ایله اختصاصلرینه شاهدر و دخی اهل غرب میاننده
حکمای شرقه منسوب بر قصیده دائر اولوب سحر ایله بعض آبار و انهارک میاهنی قعر
زمینه دفع و وجه ارضدن جریانی قطعک کیفیتی اشبو محله مناسبتی اولمغین لدی النظر
مضموننه اطلاع حاصل اولور بو قصیده دائیه درکه مطلع تحریر اولنوب باقیسی ترجمهٔ
معنی ایله اکتفا اولندی ٭ یا طالبا للسر فی التغویر ٭ اسمع کلام الصدق من خبیر ٭ یعنی وجه
ارضدن جریان مایی قطع و قعر زمینه دفع سرینی کشفه طالب اولان کمسنه بو بابده واقعه مطابق
کلام صادق علم مزبوره واقف اولان شخصدن استماع ایله بعده سائر کتب سحر و طلسماتک اقوال
کاذبه‌سنی ترک ایدوب اکر بنی قول زور ایله اتهام ایتمز ایسک مقالهٔ صادقه و نصیحت خالصه‌می
قطعهٔ کوش ایله ای طالب اکر بئر عمیقده مخزون و عقول تدبیرنک عاجز اولدیغی ابک
قعر زمینه دفعنی مراد ایدر ایسک سن کندی صورتک کبی بر مجسم صورت تصویر ایدوب راسنی
ارسلان یاوده سی باشی کبی مدور ایله اول صورت معموله‌نک یدلری قعر بئره مفروضدن
جذب ماء آلتی اولان دلوک حبلنی امساک ایدوب و صورت مزبوره‌نک صدرنه عدد طلاقه
حته کبی اوچ عدد حرف ها رسم ایلیوب زیاده‌دن احتراز ایله و بینه اول صورتک قدملری
میاننه ایکی اوچ عدد حرف طا نقشی ایله که قدملرینه متصل اولمایوب کویا اوزرنده عاقل
لبیب کبی سکینت و وقار ایله مشی حالتی مشاهده اولنسون و حروف مذکوره‌نک حولنده
بر خط مربع رسم اولنوب تکویر و استداندن احتراز ایله اشبو صورتک اوزرنده بر طیر
ذبح ایدوب اول طیر مذبوحدن سیلان ایدن دم مسفوحی برداختهٔ دست تدبیرک
اولان صورته سوردکدنصکره در عقب سندروس و کندر و دهنی و طوبلاق ایله
تبخیر ایله و بینه اول صورته لونی اصفر یا احمر بر ثوب حریر الباس ایدوب بحضرت یاکدورتلی
رنکدن احتراز ایله و میاننه مانند نطاق ایکی خیط بند اولنوب بیاض یا خالص قرمزی
صوفدن معمول اوله اشبو عمل مذکور برج اسد طالعنده و کاسهٔ ماه نوری نور ایله
امتلایه مائل و سعد عطارده متصل اولدیغی وقته مصادف اولوب ساعت تدبیر یوم
سبت اوله دیو قصیده‌نک انجامه ایردی بنم قتمده بو ذکر اولنان قصیده شق ارض و علم دفینه‌یه
اطلاع ادعاسیله ژاژخای هرزه کویانک اکاذیب مخترعاتندن اولوب احوال غریبه و صطلاحات
عجیبه اظهار ایله بنیجه احمقلری کرفتار دام تزویر ایتمشلردرکه مکر و تزویرلرینی ترویج

حات

وکذب

و کذب در و غلرینی تصدیق ایچون دفاین کنوز اولان منازل معروفه‌ده بر مدت ساکن
اولوب مخفیجه اول منزلک بعض مواضعنی حفر و دست تزویر ایله صحایف کتبلرینه درج
ایتدکلری آثار و علاماتی وضع ایدرلر لکن مکنون مدفون اولان مال عقد طلسم ایله مختوم
اولوب فتحی بعض عقاقیر و بخور اشتراسنه موقوفدر دیو بر مقدار مال طلب ایدرلر و تصدیق
مدعا ایچون منزل مزبورده برداختهٔ دست مکر و تزویرلری اولوب آماده ایتدکلری آثار
و علاماتی اول احمقلره بیان انلر دخی مشاهده عیان ایتمکله ممنون و مال قارونه مالک اولدق
دیو خولیای کوناکون ایدرلر بیلمزلر که جاه هاروت کبی افتادهٔ بئر ادبار اولوب من حیث لا یشعر
سر رشتهٔ کرداب هلاک اولدیلر لکن بو مدعیلرک دعوالری و دفاینده مال استخراجی حقنده
زعملری حقیقتده باطل اولوب عقلاً و نقلاً ثابت دکلدر حتی اکثر انام غالباً و قاتده اموال
و اشیالرینی تحت الارضه دفن ایدوب و طلسم معقوده ایله ختم و کتم ایتمکی عادت ایدرلر و حدیث
شریفده وارد اولوب فقهای کرام خمسنی بیت المال ایچون فرض و تقدیر و زکات اسمیله مسمی اولان
مال مخزون جاهلیت وقتنده اولان دفینه درکه بعض اوقاتده حسب الاتفاق عنود اولوب
قصد و طلب ایله حاصل دکلدر بوندنصکره نیچه کمسه‌لر بعض طالبینه ذخیره اولمق ایچون
اوزرینه بعض عمارات نصب ایدوب اعصار و آفاقده موجود اولان رجال اموالنی کشف
ایتمک قصد اخفایه مناقض بر حالتدر و بینه بو مدعالرک کذب در و غلری بوندن معلوم
درکه عقلادن صدور ایدن افعال بهر حال دینه یا دنیایه راجع بر منفعت قصدیله
صادر اولوب اغراض صحیحه‌دن بر غرضه مبنی در بو صورتده تحت الارضه دفن مال
ایدن کمسه‌لر دخی بنین و بناتی یا اقارب و اصدقادن برینک انتفاعی ایچون دفن ایدرلر
اما علم دفاین ادعا ایدن کمسه‌لرک قرون ماضیه و امم سالفه‌نک اموالی کثرت اوزره
مشهود ایکن نه محلده در و نیچه اولدی دیو وارد اولان کلاملرینه بو وجهله جواب
ویریلورکه کسب و سعی ایله تحصیل اولنوب ذهب و فضه و جواهر نفیسه و سائر
معادن و احجار و امتعه بلاد معموره‌ده ساکن آحاد ناسک اجتماع عملریله حاصل عمران
بلاددن زیاده و نقصان ایله متفاوت تداول ایله سلفدن خلفه موروث بیع و شرا
یا اسباب اخرا ایله بر بلدک بلد اخره یا بر دولتدن دولت اخره واصل اولور مثلا بعض
عوارض اقتضاسیله بلاد افریقیه و مغربده ماله نقصان طاری اولورسه بلاد افرنج
و صقالیه‌ده ناقص اولمایوب کذلک ممالک مصر و شامک اموالی قلت ترتب ایدرسه
بلاد هند و چینده کثرت و وفرتنه خلل کلمز زیرا مال کسب و سعی ایله حاصل و حصول
اعراضه آلت اولوب عمارک وفرت و نقصانیله کثرت و قلت قبول ایدر اما بلاد مصرده
ازمنهٔ سابقه‌ده بعض دفاین و کنوزک ظهوری بو وجهله درکه ممالک مصریه

عهدهٔ قدیمده ایکی بیك سنه دن زیاده ملوك قبط و فراعنه ضبطنده اولوب عادتلری اوزره
موتالرینی ذهب و فضه و جواهردن مالك اولدقلری اموال موجوده ایله دفن ایدرلر
ایدی و تاکه دولت قبط مندرس و ملوك فرس بلاد مصره مالك اولدقده قبور ملوك
اولان جبال اهرام و غیر مقابری حفر و کشف ایدوب دائره حتجیاسدن افزون امواله
ظفر بولدیلر کذلك ملوك یونان فرس یدندن مصری نزع و تسخیر انلردخی بنش قبو ر
ایدوب اموال مخزونه دن شئ کثیره مالك اولدیلر کذلك اهل اکثریا قبور قبط و مظنهٔ
مال اتخاذ اولنان محللری طلب و تفتیشدن خالی اولمیوب استخراج کنوزه سعی کوشش
ایدرلر حتی ملوك مصرك بعضیلری اواخر دولتده مال قصدیله تجار و سائر اصناف اوزرینه
رسم بدعت نامیله مال تحمیل ایدکلرنده طلب دفاین کنوز ایله اشتغال ایدن جماعتلرك ده
رؤسلرینه دخی ضرب مکوس ایدوب مظنهٔ مال اتخاذ اولنان محللری حفره رخصت
ویردیلر انلر دخی زعملری اوزره فرصتی غنیمت بیلوب اوزرلرینه مضروب اولان
قسط و رسمی جانب میری یه ادا و تسلیم و طلب کنوز کا ایله اتعاب نفس ایتدیلر لکن
سعیلری هبا اولوب خیبت و خسراندن غیری نسنه یه منتج اولمدی نعوذ بالله من الخسران
امدی بر کمسه که طلب کسب معاشده بطالت کسالتدن حصن امان حقه التجا ایلیوب
کریوهٔ وسوسهٔ شیطانیه دن منصرف و شارع اعظم شرع منیفه منعطف اولدقده
صکره امور مستحیله و حکایات کاذبه ایله اشتغالدن توقی ایلیه وَاللهُ یَرْزُقُ مَنْ یَشَاءُ
بِغَیْرِ حِسَابٍ **فصل** فصل خامسده بشنجی فصلی رتبه و جاه باعث توفیر ملك و مال
اولوب تحصیل یسر و غنایه وسیله اولدیغی بیاننده در **معلوم اولهکه** بر اصحاب عز
و جاه اولان کبار دولتدا اکل و شرب و لباس و سکنی و سائر اصناف معاشك جمله سنده
ناسه غالب اولوب مرتبه سی کندیدن دون اولان رجاله نسبت ایله ثروت یساری
ازید و اوفر اولور بو امرك سببی بودر که صاحب جاه اولان کمسه متبوع مخدوم اولوب
دلخواهی اوزره اولان اموره هر کس سعی خدمت و اعانت ایله تقرب و مقصودلری
حصولنه بو تقریب ایله توسل ایدرلر اکابر دولتك جمیع حاجاتنی تحصیلده سعی
کوشش ایدوب حوایج ضروریه لرینی و اندن فضله منافع و فوائدلرینی تکمیل
ایتمکله اول خدمت و عملك اجر قیمتلری صاحب جاهك کسبندن معدود اولور
و هر خدمت و عمل که بین الناس بذل اجر و عوض ایله حاصل اوله اصحاب جاه ناسی
اول اعمال و خدماتده مجاناً استخدام ایدوب اجر و عوضدن خالی اولمغله انلرك
ثمن و قیمتلرینه مالك اولوب بو صورتده سلك ملکنده منسلك اولان قیمت
و عوضلرك بعضیسی امور ضروریه سنه صرف ایدوب باقیسنی جمع و ادخار ایدر

وشو بدكه اصلا انلم

بقیه‌سی

و اصحاب مناصبك دائرهٔ عز و جاهلری عریض و وسیع اولمغله خدمتلری متوفر و هر صنفدن
خادم و معاونلری دخی متکثر اولوب هر خصوصلری مجاناً کورلمکله اقرب ازمنه ده
یسر و غنایه واصل و امتداد ایام ایله زیاده ثروت و یسار حاصل ایدرلر بو سببدن
ناشی امارت و ریاست اسباب معاشدن معدود اولوب تحصیل رزقه توسل اولنان
اموردن عد اولنمش ایدی بو طائفه سرمایه اصحابی اولان تجارك اکثری اولوب
حال شانلری وجه مشروح اوزره واقعدر لکن اصحاب جاهدن تجارت مسلکنه سلوك
ایدن رجال قوت جاه ایله بونلردن غنی اولوب جاهه معاونت ایله تجارت رابحه لری زیاده
مثمر اولور بو امره شهادت ایدن اموردندر که علما و فقها و صلحادن نیجه کمسه لر مشهور
اولمشدر که ناسك بونلر حقنده حسن ظنلری منتشر اولوب جمهور انام بو طائفه نك
الله ذو الجلال ایله معامله خفیه لری اولدیغنه اعتماد ایتمکله بونلرك دنیایه متعلق
امورلرنده معاونت و مصلحتلرینی رؤیت و تمشیتده کمربستهٔ صدق و اخلاص
اولدقلرنده زمان قلیلده بونلر احراز دستمایهٔ ثروت و یسار ایدوب اموال
بی شماره واصل اولورلر **فصل** فصل خامسده التنجی فصلی کسب مال و احراز شرف
تملق خضوع اصحابی ایچون حاصل اولوب بو خلق ایله تخلق اسباب عز سعادتدن
معدود اولدیغی بیاننده در طائفهٔ بشرك اسباب اکتسابدن بر سببه ده
تشبث ایله کسب ایتدکلری ما حصل و سعیلرینك اثری اولوب فعل و عمللرینك
قیمتلریدر مثلا بر کمسه زراعت و تجارت و صناعت و امارت و سائر وجوه
کسبه متعلق جمله اعمالدن معطل اولوب بر سببه تشبث ایتمسه حسب العاده
امر کسبدن بالکلیه عاطل اولمسی مقرردر و دخی اسباب کسبدن هر فعل
و عملك قدر قیمتی اول فعلك قدر شرفی و ناسك اکا احتیاجی نسبتی اوزره واقع اولوب
حاجت و اعتبارده اعمالك تفاوتنه تابع اولمغله کسبك زیاده و نقصانی و ربحك
نما و خسرانی بو نسبت اوزره حاصل اولور منصب و جاه دخی اسباب کسبدن معدود
اولوب صاحب جاه اولان ذاته دفع مضرت و جلب منفعتده مالاً و بدناً خدمت
اوزره هر خصوصده اعانت ایله تقرب ایدرلر و ستهٔ دولته ناسك تقرب و انتمایه
توسل ایتدکلری اعمال و اموالری اصحاب عز و جاهه استناد و انتساب سبیله
حاصل اولان اغراض صحیحه و فاسده لری مقابله سنده عوض اولوب مقصود
و مطلوبلرینی تحصیل ایچون خدمت عبودیت ایدرلر بو تقدیرجه اشبو خدمات
بدنیه و منافع مالیه اصحاب عز و جاهك ثروت و یسارنه آلت کسب اولوب
مدت قلیله ده اموال کثیره یه مالك اولورلر بوندن صکره مراتب عز و جاه دخی طبقات

ودلخواهاری

مختلفه اوزره مرتب اولوب ناس بیننده رتبه رتبه ترتیب و مرتبه مرتبه اعلا و ادنا اهل
رجالنه تفویض اولنمشدر جمله دن اعلا رتبهٔ ملك و دولت و پایهٔ سلطنتدر که فوقلرنده
ید غالبه اولمیان ملوك سلاطینك ریاست عامه و حکومت تامه لرندن عبارتدر و مراتبك
ادناسی تنزل ایدرك اول شخصه منتهی اولورکه ابنای جنسی میاننده نفع و ضره مالك اولمایوب
بر فرد حقنده اندن سود و زیان تصور اولنماز مرتبهٔ علیای سلطنت ایله اشبو مرتبهٔ سفلی
میاننده مناصب و وزارت و امارت و قضا و کتابت کبی نیجه مراتب عدیده موجوددر که
مقتضای حکمت علیه ایله معمورهٔ عرضه استخلاف اولنان خلایفك حکم رعایت و ضبط سیاستلری
بو مراتب ایله حاصل اولوب نوع بشرك وجود و بقالری و مصلحت و معاشلری رتب مذکوره نك
تفاوتیله قائم اولور زیرا انواع انسانك وجود و بقاسی مصالح ضروریه و حوایج اصلیه
لرینی تکمیلده بربرلرینك معاونتلرینه موقوف اولوب زمرهٔ بشردن بر فرد بو بابده
معاونت اخردن مستغنی دکلدر بوندن ماعدا طائفهٔ بشرك جمله افعال و اعمالی سائر
انواع حیوان کبی طبیعت ایله حاصل اولمایوب بلکه انده اعطا اولنان فکر و رویت و قصد
و اختیار ایله صادر اولمغله جلب مصالح و دفع مفاسدده اخره امتناع ایتمك دخی جائزدر
پس بو تقدیرجه حفظ بقای نوعده حکمت ربانیه یی تمامیچون مصلحتلری تکمیلنه
سوق و اکراهه قادر بر ملك قاهرك وجودی لازم اولوب تا که حکم قهری سببیله
نظام امور حاصل اوله بو تحقیق آیات قرآنیه دن وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ
لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا وَرَحْمَةُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ آیهٔ کریمه سنك معنای شریفنه
مطابقدر که جناب باری حضرتلری رزق مال و سائر کمالده عبادینی مختلف و متفاوت خلق
ایدوب بعضیلرینی اغنیا و بعضیلرینی فقرا قلدی تا که اغنیا فقرای خدمتلرنده تکمیل
حاجت فقرا دخی خدمتلری مقابله سنده اغنیادن اخذ ایتدکلری اجر و عوض ایله
دفع ضرورت ایدوب طرفینك علاقهٔ توثیق و عالمی بو امره تعلیق اندیکنی قرآن کریمده
تحقیق و بیان ایلدی بوندن ظاهر اولدیکه معنای جاه بشر ایچون حاصل بر قوت تامه
در که تحت یدلرنده اولان ابنای جنسلرینك امورلرنده اذن و حکم و تصرف و قهر و غلبه
ایله ضبط و تسلط ایدوب مصلحتلرینی جلب و مضرتلرینی دفعه انلری سوق و جبر
ایده لر اکر ضبط و حکومت احکام شرعیه یا سیاست عقلیه ایله ترتیب اولنورسه عدالت
اطلاق اولنوب و اکر صاحب جاهك رأی و هواسنه تابع اولورسه ظلم و تعدی اولور
بوندن صکره دخی معلوم اوله که صحیفهٔ معمورهٔ ربع مسکونده واقع اقالیم ممالکده
احراز مراتب عز جاه ایدن رجالدن هر مرتبه نك صاحبی رتبه سی کندیدن دون
پست اولان کسنه یه امر و حکمه قادر اولوب طبقهٔ سفلیده بولنان اصحاب مراتبك

هر بری دخی فوقنده واقع مراتب عالیه رجالندن استمداد ایدوب انلردن اخذ
استفاده ایتدیکی رخصت و عزت مقداری تحت یدنده اولان رجاله حکم و تصرفی
سببیله کسب و کاری مزداد اولور مع ذلك صاحب جاه اولان کمسه لرك رتبهٔ
علیا و کرك طبقهٔ سفلیدن قنغی مرتبه ده بولنورسه تحت یدنده اولان رجالی استخدام
و ابواب کسب و معاشك جمله سنده استعمال ایدوب لکن کسب و انتفاعی بولندیغی
مرتبه و طورك حدی مقداری واقع اولور اکر دولت جاهی واسع ایسه کسب و کاری
دخی کثیر اولوب اکر انتفاعی قلیل ایسه قلیل اولور اما اول کمسه که صاحب جاه اولمیوب
مراتب دولتدن بر رتبه ایله سربلند اولمیه مالی دخی اولورسه انك ثروت و یساری
صنعت و عملی یا سرمایهٔ اعمالی مقداری اولوب کد یمین تحصیل اتدیکی کسبه منحصر اولور
نتکم غالب حالده اصحاب بکاوت و ارباب زراعتك اکثری ایله بعض ارباب حرف و صنایعك
حال و شانی بو منوال اوزره واقع و ربح نمالری و صنعت عملری حاصل اولور زیرا اصناف
مذکورك اصحاب جاهدن اولمایوب تعیشلری بولندقلری صنعتك فائده سنه مقصور
اولمغله نتیجهٔ حاللری فقر و فاقه یه منتهی اولورلر شویله که عالم حیاتده معاشلری
ضیق اولوب دفع فاقه و سد رمق مرتبه سنی تجاوز ایتمزلر اشبو کستیك سلك
تحریر اولان جواهر لعل مرتسم اولدقده عز جاهك تفاوت و اختلافی اثار خیر
و اقبالك اقتران و ارتباطی آیینهٔ ضمیرده جایکیر اولدیسه دخی معلوم اوله که ثمرات
جاهی بذل و اعطاء نعم جسیمه نك اعظمی اولوب و سفرهٔ انعامی خاص و عامه مبسوط اولان
صاحب منعملرك اشرف و اقدمی اولدیغی ظاهر اولور اصحاب دولت قوت جاه ایله نائل
اولدقلری نعمتی تحت یدلرنده اولوب فرمان بر حکومتلری اولان رجاله بذل اتملریله
بخشش و عطالری علو عظمت علادن ادنایه عنایت اولمغین طالبلری تملق و خضوع
ایله متخلق اولمق لازمدر نتکم اعتاب رفیعهٔ ملوك و امرایه عرضحال ایدن اصحاب آمال
طلب سؤال خضوع اوزره حرکت و مراسم ادابه رعایت ایله اسعاف مرامه توسل ایدوب
مقصودلرینه نائل اولورلر و الا حصول مطلوب متعذر اولوب خضوع و تملق انجاح
مرامی منتج و مثمر و واسطهٔ کسب و اقبال اولان منصب جاهك حصولی اسبابندن
اولدیغی ظاهر و اهل ثروت و نعمتك اکثری بو خلق ایله متخلق اولان رجال اولمسی ظاهر
اولور نیجوق کمسه لر مشهودمز اولمشدر که طینتلرنده مرکوز اولان کبر و عزورلری سببیله
و ایه دار رتبهٔ عز جاه اولمایوب کسب و کارلری اعمال تیشه لرندن کذار و جد سعیه
مقصور اولمشدر معلوم اوله که خضوع و تملق مثمر دولت کبر و نخوت تعزز باعث
نفرت اولمغله مراتب مناصبك تبدل و انقلاب وقوعنه سبب اولوب اسافلنا

دمسکنت

و بو سببدن ناشیدرکه کبر و نخوت ایله متخلق اولان رجالدن

سدن

چوق كمسه نك مناصب ساميه يه ارتقا واعتلاسنه واعاظم واعالى نك مسند عزجاهدن
طرد وتبعيدلرينه باعث اولور بوامرك سرى بودركه نسل ونسبلرى متحد كلمه لرى متفق
برقبيله دعواى ملك ودولت ايله ظهور وخروج ايدوب سل سيف قهر ايله بر دولته
استيلا واول قبيله نك رئيسى مسند رفيع سلطنته اعتلا اتدكده مبادى ظهورده بهرحال
كندويه علاقۀ قرابت نسبيه ايله عون ونصرت ايدن اهل انساب واقارب ذوى
الاحسابه تواضع ايله نوازش واكرام خاطر ايله تقيد واهتمام ايدر اما تغلب واستيلا
غايته بالغ ودرجۀ نهايته واصل اولغله مدافعۀ خصوم ايچون جملۀ هجوم برطرف اولوب
ملك ورئيس قوم اولان ذات امرينه مالك وحكم تصرفده مستقل اولدقده سائر اقارب
دولت مشاركتدن مأيوس اولورلر بوطورك ظهورنده حفظ نظام دولت وضبط
امور سلطنت ايچون تعيين حدود ومراتب اهل انساب دولتدن هر برى حالنه كوره
بر منصب ايله بهره ياب اولوب تحت يد سلطاننده خدمته مأمور وعبد مملوك كبى حدنى
تجاوزدن ممنوع اولورلر كيدرك صاحب ملك اولان ذات مسند عزو تمكينده ثابت
اولوب رأينك انفراد وامرنك استقلالى اوزره مستمر اولدقده اول سلطانك نظر
اعتبارنده بيكانه يكسان واقارب واجانب متساوية الاقدام اولوربوندن ناشى
زمرۀ رعيته ملحق اولان چوق كمسه استان دولته صدق واستقامت ووجوه خدمت
ايله انتسابه جد وسعى ايدوب اهل انساب سلطنته كمال خضوع وتملق ايله مطلبنه
توسل ايدر عاقبت مرادى حاصل ومطلبنه نائل اولوب رجال سلطنت سلكنه منسلك
اولمغله منافع ملك ودولتدن حظ عظيمه واصل اولور اما عهد قديم ظهور ملكده تشييد
بنيان دولت وتوسيع دائرۀ مملكت ايدوب اقامت دعايم ملك ودولتده بذل جان
ومال ايله خدمتلرى سبق ايدن قوم وقبيله نك ابناى واحفادى ابا واجدادلرندن
صدور ايدن خدمات مشكوره يى تعداد ايدوب نفس بدكاملرى مضمار غرورده
اوضاع واطوارلرنده سلطانه امتنان صورتى نمايان اولمغله سلطان بونلردن اعراض
ايدوب دائرۀ دولتدن طرد وابعاد اولنورلر لكن عتبۀ دولته انتسابى حادث
اولان خدام خدمات قديمه يى عد شمار ايله كبر ونخوت اظهار ايتميوب هرحالده
خضوع ايله خدمتلرينه مداوم وسلطانن مرضى اولديغى اعماله ملازم اولدقلريله
مظهر نظر سلطانى اولوب قدر شانلرى عالى اولور ابناى قبيلۀ دولت ايسه دائما
خدمات سابقه يى تعداد ايله ترفع وتعظم معتاد كافل اموال وارزاق ايله خلق
تملق ايله عدم تخلقلرى خلقلرنده اشتعال نائرۀ قهر سلطانى دائرۀ دولتدن طرد
وابعادلرينى وخدمۀ جديده نك رفع واعتبارلرينى موجب اولوب دولتك

انقراض

انقراض وقتنه دك حال بومنوال اوزره جارى اولور امر مذكور جميع دولده جارى
وطبيعى برحالت اولوب اكثريا اجانبك اقاربدن زياده دولتده وقع اعتبارلرى بوندن
ناشيدر والله فعال لما يريد فصل فصل خامسك يدنجى فصلى امر دينى اقامت ايدوب
قضا وفتوا وتدريس وامامت وخطابت وتأذين وبونلرك امثالى خدمات دينيه ده
مستخدم اولان رجالك اكثريا كسب معاشدن حصه لرى قليل اولديغى بياننده در
بوامرك سببى اولدركه كسب ومعاش حقيقتده سعى وعمل مقابله سنده اخذ اولنان
اجر عوض اولوب اعماله احتياج وسوق اعتبارده رواج حسبيله قيمت بهالرى مختلف
اولور شويله كه اسباب كسب ومعاش اولان صنعت وتجارت وحراثت مقوله سى
اعمالدن هر عمل كه بين الانام لازم وضرورى اولوب عامۀ ناسك اكا احتياجى مقرر
اوله بهرحال عوض قيمتى زائد اولور مناصب دينيه دن فتوا وقضا وتدريس وسائر
اقامت مراسم شرع مبين ايله مشغول اولان رجاله اكثر امورده عوام ناس محتاج ومضطر
اولمايوب بلكه انلره اقبال واعتبار افعال واعمالنى شرعه تطبيق وفروع دينيه يى تحقيقه
سعى ايدن خواصه مخصوصدر وقطع منازعات ومخاصماتده اكرچه فتوا وقضايه احتياج
اولنورسه دخى عامۀ ناس هرخصوصده مراجعت ايتميوب احيانا بعض مورده واقع
اولمغله اكثر حالده قاضى ومفتى دن مستغنى اولورلر بونلرك شانلرينه اعتبار مراسم دينيه يه
اهتمام انجق ملوك وسلاطينه مخصوصدر كه داخل حوزۀ سلطنتلرى اولان ممالك
معموره ده دائما همت عنايتلرى اجراى عدل وداد ايله دفع ظلم وبيداده مصروف اولمغله
اقامت مراسم دينيه يى وكلاء شرع مبينه تفويض كنديلره كفايت مرتبه سى معيشت
تعيين ايدرلر اكرچه اقامت خدمات شرعيه ايله مأمور اولان قضات ومدرسين
وائمه وخطبا وسائر فقها وقراءنك بضاعه لرى مراسم دينيه دن اولوب ذاتنده شريف
ايسه ده رزق ونفقه لرى ناسك انلره حاجت ومراجعتلرى مقدارى تقسيم وتوزيع
اولنمغله حظ نصيبلرى قليل اولور ومناصب علميه اربابنك قلت ارزاقلرينه برسبب
دخى بودركه بونلرك بضاعه لرى علم دين ذاتنده نفيس اصحابى خلق قتنده عزيز اولمغله
بونلر اهل جاهه خضوع تملق ايتمزلر كه انلرك لطف كرمه نائل ثروت غنايه واصل بلكه
اصحاب علم وكماله اعمال وفكر اتعاب ايله دائما تحصيل بضاعۀ علميه يه مشغول اولوب
كالاى والاى علم كماله مصروف اولمغله ابواب كباره ملازمت ومداومتده وقتلرى
خالى اولماز حتى بوفقير بعض فضلا ايله بو بابده بحث ومناظره ايدوب مراسم علميه
اصحابنك معاشلرى قليلدر ديدكمده كلاممى رد وانكار ايله مقابله ايلدى بعده خلفاى
عباسيه دن مأمون خليفه وقتنده مرقوم دفاتر حسابدن عهدنده جارى دخل وخرج

کثیری مشتمل ید نه بعض اوراق پریشان واصل اولوب دفتر مذکورده محرر بیك نظر
اولان موادك بری دخی قضاة وائمه ومؤذنینك ارزاقی اولمغله فاضل مذکوره محل
مزبوری اراءت ایتدیکده قولمك صدق وصحتنه واقف اولوب رأیندن رجوع
ایلدی بعده فاضل مذکور ایله جناب احکم الحاکمینك خلیقه سنده اسرار وعوالمنك
حکمتندن تعجب ایدوب امر معاشده قسمت عادلهٔ حقی علم ازلی وحکم لم یزلی یه تفویض
ایلدك والله الخالق المقدر فصل فصل خامسك سکزنجی فصلی فلاحت وزراعت قرادة
ساکن ضعفای رعایا وثور وبقر ایله شق زمین ایدن فقرایه مخصوص اولدیغی بیاننده بو امرك
بیانی بویله درکه زراعت حراثت ایله حاصل اولان حنطه وشعیر انسان وحیوانك مادهٔ
حیات وبقاسی اولمغله خلقت وطبیعتده اصل اولوب تحصیلی سائر صنایع کبی آلات کثیره یه
محتاج اولمامغله عقولی ضعیف وابدانی قوی اهل قرایه مخصوص اولمشدر بو سببدن
ناشی بلاد وامصارده ساکن اصحاب ترفه وتنعمدن بر فرده اکثر حالده زراعت وحراثت
ایله مشغول اولمایوب مکسب اتخاذ ایدن کمسنلر ذلیل اولورلر نتکم مشکاة صدر نبوتدن
شرف بروز صدور اولدیغی اوزره برکون علیه الصلوة والسلام حضرتلری انصار اخیاردن
بعض اصحابك منزلنده آلات زراعتدن سکه دیدکلری آلت که صبان دمور یدر منظور
چشم حقیقت بینلری اولدقده بیوردیلرکه بو آلت بر قومك دارنه داخل اولمدی الا اکا
ذل ومسکنت داخل اولوب یعنی صاحبی مبتلای ذل وهوان وپامال قهر وعدوان
اولدیغی اعلان بیوردیلر امام بخاری حضرتلری بو حدیث مذکوری زرع حبوبك
قدر حاجتدن فضله کثرت اوزره اشتغال حمل ایدوب حدیث مذکور ایچون
عقد وترجمه ایتدیکی بابی باب ما یحذر من عواقب الاشتغال بآلة الزرع او تجاوز
الحد الذی امر به عنواننه ذکر ایلدی یعنی بو بابده آلت زراعتله اشتغالك عواقبندن
یاخود بو خصوصده مأمور به اولان حدی تجاوزدن حذری متضمن حدیث شریف ذکر
اولنور دیدی بو امرك سری بودر که زراعت وحراثته کثرت اوزره اشتغال ایدن رعیت
اوزرینه غرامات شاقه تحمیل اولنوب طرف میریدن جبر وتحکم ایله مطالبه واطالهٔ
دست قهر واستطاله اولنمغله اول غرامتی متحمل اولان رعایا حقیر وذلیل وفقیر اولور
نتکم علیه الصلوة والسلامدن مرویدر که قیامت قایم اولمازنا اول وقته دککه حبوب
وسائر حد نصابه بالغ اولان اموالدن اخذ اولنان عشر وزکوة جریمه وغرامته عود
ورجوع ایلیه دیو جبابرهٔ ملوك وولاتك رعایایه جور وتسلطلرینه واموال نامیه
میزان شرعله فرض وتقدیر اولنان حقوق الهی نسیانلرینه وحقوق شرعیه نك ملك
ودولده رسوم عرفیه وغرامات مالیه تبدلنه اشارت اولندی والله قادر علی ما یشاء

فصل فصل خامسك طقوزنجی فصلی کسب ومعاشه وسیله اولان تجارتك معناسنی
وطرق واصنافی بیاننده در معلوم اوله که تجارتك معناسی بر متاعی بهای رخیص ایله
اشترا وثمن کثیر ایله بیع اتمك طریقیله تاجر مالنی اعمال ایدوب حاصل اولان ربح
ونما ایله کسب ومعاشه توسل اتمکدر شویله که مال تجارت یا اسیر یا زرع یا حیوان
یا سلاح یا قماش اولوب حاصل اولان فائده ونما ربح تسمیه اولنور وعقد تجارت ایله
طلب ربح ونما ایکی وجهله حاصل اولوب یا سرمایه اتخاذ اولنان متاع بر محلده حفظ
وادخار وسوقك خصب ورخادن قحط وغلایه تحولنه انتظار ایله ربح عظیم تحصیل
ایدرلر یاخود متاع مذکوره شرا اولنان بلددن اکثر رایج اولدیغی بلد آخره نقل اولنوب
انده بیع اولنمغله ربح کثیره نائل اولورلر سبب مذکوره بناءً شیوخ تجاردن بعضیلری
حقیقت تجارتی استکشاف ایدن بر طالبه معنای تجارتی بن سکا ایکی کلمه ایله تعریف
وتعلیم ایدهیم دیو جواب ویروب دیدیکه بر متاعی ثمن قلیل ایله اشترا ایدوب
بعده عوض کثیر ایله بیع وتجارت رابحه حاصل اولور دیو تقریر ایتدیکنی معنایه اشارت
ایلدی وَاللّٰهُ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينِ فصل فصل خامسك اونبجی فصلی تاجر بر متاعی
بلد آخره نقل اتمك بیاننده در بو امرك تحقیقی بویله درکه امر تجارتك بصیرت صاحبی
تاجر بلد آخره اجناس امتعه دن شول متاعی نقل ایدرکه اول بلدده ناسك اکا احتیاجی
اولوب بای وکدا سلطان ورعایا اکا محتاج اوله زیرا حاجت عام واحتیاج تام اولدقده
سرمایه سی رایج اولوب جمله نك مطلوبی اولمغله فائده سی کثیر اولور اما بلد آخره یه
نقل اولنان متاع اول بلده اهالیسنك جمله سنه لازم اولمایوب انجق بعض اهالینك
رغبتنه شایان اولدقده چوق کره واقع اولور که متاع مذکوره راغب اولان کمسنلر بعض
عوایق سببیله شراسنه قادر اولمامغله اول متاع کاسد اولوب تاجر مذکور حصول لیا
ایتدیکی ربح ونمادن محروم اولور اما اصناف امتعه واموال تجارتدن هر صنفك
وسط ومیانه حاجت ورغبتده ناس مساوی اولمغله ممکن اولدقجه تجارت اکا مقصور
اولوب رواج وکساد امتعهٔ متوسطه ده جاری اولدیغی ظاهردر کذلك مسافهٔ بعیده
خوف وخطر شدید اولان بلاد واماکندن نقل اولنان امتعه نك ربح وفائده سی
کثیر اولوب اکثری سوق بازارده رواجی غالبدر زیرا نقل اولنان امتعه نك امکنه سی بعید
وخطر طریقی سدید وناقلری قلیل وجودی عزیز اولوب قلت وعزت سببیله قیمت وبهاسی
کثیر وربح ونماسی عظیم اولور بو سببدن ناشی مشهودمزدر که دیار غربده بلاد سودانه
قصد تجارت ایله سیر سفره حریص اولان تجار ثروت وسامان صاحبی اولوب رفاه حال
وکثرت مالده سائر ناسه غلبه اتمشلردر زیرا بلاد سودانك طریقی بعید امکنه سی

شديد اولوب تجار اثناء راهده صعب ودشوار نيجه صحرا ومفازه قطع ايدرلر زيرا صحراى هولناك انواع خوف خطر ايله مالى اكثرى مواضعى ابدن خالى اولوب راكدماءنك وجودى اماكن معلومه مخصوص آنك دخى تحصيلى ناقه سوار قولاغوزلرك دلالتنه موقوف اولمغله التهاب آتش عطش ايله تفيك لب وادئ نار اولورلر كذلك بلادمزده موجود اولان امتعه دخى ديار سوداننك بو وجه ايله قليل اولمغله ورود وصدور ايدن تجارك سرمايه لرى عظيم اولوب ابتلاى ربح وغنا ايله زمان سريعده ثروت وغنايه واصل اولورلر كذلك بلادعزبدن ديار شرقه آمد شد ايدن تجار دخى بعد شقه وامتداد مسافه سببيله كامران اولوب تجارتلرندن ربح عظيمه نائل اولورلر اما بلاد وامصارده سير وسفر ايدن تجارك مسافه لرى قليل اولوب نقل اولنان امتعه نك حاملرى كثير اولمغله ربح وفائده لرى دخى قليل اولور والله هو الرزاق ذو القوة المتين فصل فصل خامسك

اون برنجى فصلى رزقى احتكار طريقيله حبس وادخار بياننده در بلاد وامصارده تجربه واختيار ايله موصوف اولان اولى الابصار قتنده مشهور اولان امور ندر كه مايه قوام انسان وحيوان اولان حنطه وشعير وسائر زرع حبوبى قحط وغلا وقتنه انتظار ايله حبس واحتكار مذموم اولوب محتكرينك بو وجه ايله تحصيل ايتدكلرى ربح ونما عاقبت تلف وخسران ايله زائل اولور بو امرك سببى بودركه عامهٔ ناس قوت وغذايه محتاج اولمغله جمع وتحصيلنده بذل ماله زياده مضطر اولوب طيب خاطر ايله ديوملا مكله نفسلرى اول ماله علاقه وتعلق ايدر نفوس وارواحك برشيئه علاقه وتعلقى اولدقده يدنك مفت مجاناً اخذ ايدن كمسه اول شيئك سودمند اولمايوب علاقهٔ نفسانيه نك ضرر وزيان ترتبنه باعث اولديغى اسرار الهيه دن برسر كبيردر غالباً اموال ناسى بغير حق اخذدن شارعك منع ونهى بو حكمته مبنى اولوب مظلومه ومضطرك اخذ اولنان ماله علاقهٔ نفسى تلف وخسرانه مؤدى اولديغنه اشارتدر صورت احتكارده واقع بيع وشرا ظاهرده وفق رضا اوزره جارى اولوب مشترينك ويرديكى ثمن مجاناً اخذ اولنماديسه ده بذل واعطاسنده مضطر اولوب ساحهٔ عذره وسعت اولمامغله اول ماله مشترينك علاقه سى باقى قالوب مجبور حكمنده اولور اما اقوات مأكولاتك غير امتعه ومبيعاته ناس زياده مضطر اولمايوب داد وستدلرى اجراى شهوات نفسانيه دن ناشى اولمغله طيب نفس ورضاى خاطر ايله بذل مال ايدوب ويردكلرى شيئه علاقهٔ نفسانيه لرى باقى قالماز بو سببدن ناشى انسان وحيوانك قوت غذا اولان مأكولات مقوله سنده احتكار ايله معروف اولان كمسه لرك اخذ ايتدكلرى امواله قواى نفسانيه تعلق ايدوب مدت قليله ده ضرر وزيان ايله خائب

وخاسر اولورلر سمع قبوله يقين لطايفدن بو مقامه مناسب حكايهٔ ظريفه بعض شيوخ مغاربه دن مسموع اولوب شيخمز ابو عبد الله ايلى بو فقيره ديديكه سلطان ابو سعيد وقتنده دار الملك مدينهٔ فاسك قاضى اولان فقيه ابو الحسن مليلى نك داخل حلقهٔ صحبتلرى اولوب مجلسلرنده حاضر ايدم فقيه مزبوره ميريدن ويرلمسى معتاد اولان جرايهٔ معينه سى ايچون انبارده موجود حبوبدن مراد ايتديكى نسنه يى اخذ اتمك اوزره عرض اولندقده سكوت ومراقبه دن صكره جرايهٔ جاريه مزخمر كمركدن ويرلمك مطلوبمزدر ديدكده قاضى نك بو وضعندن مجلسده حاضر اولان احبابى تعجب برله ضحكه آغاز ايدوب سر حكمتندن سؤال ايتديلر قاضى بو وجهله جواب ويرديكه جمله رسوم جبايات حرام اوليجق طرفه عايد اولان جرايه ايچون اول نسنه يى اختيار ايدرمكه عمالده ادا اولندقده اعطا ايدنلرك سررشتهٔ علاقه لرى اول مالدن منقطع اولوب قلبلرنده اصلا تعلقدن اثر قالميه خمر شراب مايهٔ نشاط اولمغله انى تحصيل بذل مال ايدن كمسه لر صفاى موفور ايله ادا ايدوب ويردكلرى ماله قطعاً تأسف ايتمزلر قاضى مزبورك بو ملاحظهٔ غريبه سى تعلق نفوس ايله اخذ اولنان اموالده خير وبركت اولمديغنه اشارت اولوب حضار مجلسى بو سر خفيدن آگاه ايلدى والله اعلم فصل فصل خامسك اون ايكنجى

فصلى اسعار وخصب ورخا تجار ومحترفينه مضر اولديغى بياننده در بوندن اقدم بيان اولنديغى اوزره كسب معاش يا صنعت تجارت ايله حاصل اولوب حصولى بو ايكى طريقه منحصردر وتجارت بو معنادن عبارتدركه تجار يدلرنده اولان سرمايه ايله بعض امتعهٔ اشيا اشترا ايدوب رغبات ناس ايله سوقك رواجنه انتظار وثمن زائد ايله بيع ايچون اسعاره ترقب ايدوب حاصل اولان ربح ونماسى ايله تحصيل كسب معاش ايدرلر چونكه مأكول ملبوس يا سائر اموال تجارتدن بر نسنه ده خصب ورخا واقع اولوب تجارك اميدلرى اوزره سوق بازارده اول نسنه نك قيمت بهاسى زائد اولمدقده طول مدت كساد ايله اول تجارتده ربح ونما حاصل اولميوب تجار ربح وغنايه ابتلا وتجارتدن اعراض ايله سرمايه لرى ضايع اولور شويله كه حنطه وشعير وسائر حبوب وزرعك قيمت وبهالرى رخيص اولوب خصب ورخا بر مدت دائم اولدقده اصحاب زراعتك محصوللرى كثير وفائده لرى قليل بالكليه معدوم اولمغله جد وسعيلرى هبا اولوب سرمايه يى خرج ومؤنتلرينه صرف ونظاملرى مختل اولمغله فقر وفاقه يه مبتلا اولورلر كذلك طحن حبوب وطبخ نان ايدن طحان وخبازان وقت زراعتدن اكله صالح اولنجه مزروعاته متعلق سائر اصحاب

حرفن دخی احوال مختل اولوب یدلرنده اولان سرمایه لری تلف اولور کذلك خصب
و رخا ایله صرف میریدن اعشار حبوب ایله انفاق اولنان زعما و اصحاب تیمار دخی
تحت ضبطلرنده اولان زراعت وحراثته قدرتلری اولمامق حسبیله مضطرب الحال
اولوب تغشیر وجبایات ایله رعیتك حاصل اولان اعشار ورسوم قلیل اولمغله تاهب حرف
و قتالدن عاجز اولورلر کذلك جاری اولان اشیاده علی وجه الافراط قحط غلادخی
اکثری تجاره مضطر اولوب رزق متاعی بیع ایتمکله فائدۀ عظیمه اولور و رواج امتعه ده
ذکر اولنان اعتدال ایله علم وقوف سوق بازارده ملازمته موقوف اولوب ناس بیننده
مرغوب اولان اشیانك بیع وشراسی اوقاتنه انتظار ایله حاصل اولور کذلك
بیع وشرا جاری اولان حنطه وشعیرده خصب ورخا عامۀ ناس قتنده محمود وممدوح
زروع حبوبك رخیص ارزان اولمسی جمله نك مطلوبیدر زیرا بای وکدا قوت وغذایه
احتیاجده مساوی اولوب وعامۀ بلادده فقرا اغنیادن اکثر وانلرك احواله رفق
وشفقت قلوبده مضمر اولمغله زروع حبوبده قوت وکفاف جانبی تجارته ترجیح اولنور
والله هو الرزاق ذو القوة المتین **فصل** فصل خامسك اون اوجنجی فصلی مسلك
تجارته سلوك ناسدن کیمك حالنه مناسب وترکی کیمه موافق اولدیغی بیاننده در
برکسنه مراد ایندیکی متاعی ثمن معلوم ایله اشترا وسرمایه دن اکثر بها ایله بیع ایتمکله
طلب ربح و نما ایدوب مالنی اعمال ایتمکدر شویله که بولندیغی بلده ده اول متاعك
رواجنه انتظار ایدوب یادخی زیاده رایج اولدیغی بلدۀ اخرایه نقل یاخود اجل
معلوم ایله تاجیل زیاده یه بیع ایله فائده تحصیل ایدر لکن ربح و نما اصل ماله
تابع اولوب انده حاصل اولمغین سرمایه یه نسبت ایله اقل قلیل اولور زیرا
سرمایه کثیر اولدقده فائده عظیم اولوب مال کثیر ایله حاصل اولان ربح قلیل کثیر اولور
اصحاب تجارتده عدل وانصاف قلیل اولمغین کیل ووزنده تقصیر وغبن وتغریر ایله
بیع ایدوب خریدارلره غدر وخیانت وسرمایه لرینی اضاعت ایدرلر اشترای
متاع ایدن کمسنه لر دخی بابعده ادای ثمنده تعجیل ایتموب مدت مدیده عوق وتاخیر
ایله تجارتك نتیجه زمان سرمایه سی تعطیل اولنوب کسب کار وقتی منقضی و ربح
نما تحصیلی متعذر اولور بعض ناس دخی ترتیب مکر وتلبیس ایله کاسه لیس ابلیس
اولوب ابراز وثیقه واتیان شهوددن عاجز اولان کمسنه لرك اموال اشیاسنی
بالکلیه انکار ایدرلر حکم قاضی ظاهره مبنی اولوب عنایت حاکم دخی قلیل الجدوی
اولمغله تاجر مزبورك حالی صعب دشوار اولور فعلی هذا اکر مسلك تجارته سلوك
ایدن کمسنه خصومته قادر حساب وکتابده ماهر منازعه ده خصم قوی ومجلس

قلیل اولمغله عاجز اولورلر بعض وقت
رخاده اخذ اشترا وجمع ادخار ایدوب
وقت غلاده ح

حکامه دخولده مقدم وجری ایسه طلب خصومتده جسارتی سببیله طوع ورضا ایله
خصمندن حقنی تحصیله قادر اولور والا انك ایچون مراتب عزجاهدن بررتبه
احرازی لازمدر که انکله تحصن ایتمك کندیله بعض خصوصده معامله داد
ایدن کمسنه لرك قلوبنده مهابتی ثابت اولوب حکام دخی ادای دین ایله غرماسنه
تأکید ایتمکله ذمملرنده ثابت اولان دیون حقوقی جبرا وکرها اخذ وقبض ایدر
اما اول کمسنه نك طبعنده اقدام اولمایوب مسند جاهه اعتلا وحکامدن برینه التجا
اتمیه اول کمسنه تجارتدن اجتناب ایتمك لا یقدر زیرا کیسۀ تملکی مال بضاعه یی
عرضۀ تلف وراه تجارتده خریدارلره وقف خسارت ایدوب ثمن عوضدن برنسنه تحصیله
قادر اولمازخصوصا اسافل وادانی ایدی ناسده موجود اولان اموال ارزاقی اکله طالب
اولوب حکامك ولاتك عذاب عقابندن خوف ایتمسلر برکمسنه نك مالی انلرك سرپنجه قهر
وعدوانلرندن سالم اولمزدی ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لفسدت الارض ولکن
الله ذو فضل علی العالمین **فصل** فصل خامسك اون دردنجی فصلی اصحاب تجارت کبار دولتك
اخلاق حسنه لریله متخلق اولمایوب همت ومروتدن بعید اولدقلری بیاننده در بونك
سری اولدر که عقد بیع وشرا ایله ربح و نما تحصیلنده زحمت ومشقته مبتلا اولوب
مالنی حفظ وسرمایه سنی اتلافدن صیانت وجلب منفعت ودفع مضرتده زیاده
اهتمام ایتمك لازمدر شویله که اعمال رشد بصیرت ایله حساب کتابده دقت ایدوب
وبیللرنده اخذ واعطا جریان ایدن کمسنه لر ایله لج وخصومت وطلب حقوقده ممارست
ومهارته محتاجدر اوصاف مذکوره حرفت تجارتك لوازم عوارضندن اولوب همت
ومروتی مخل اولمغله اصحاب مکر وخدیعه وخست ودناوت ایله موصوف اولور زیرا
افعالك اثاری نفسه عائد اولوب عمل خیرده اشتغال خیری وشرده انهماك خلق ذمیمی موجب
اولور اکر افعال رذیله سبق وتکرر ایدرسه نفسده راسخ ومتمکن اولوب وصف
خلقی مقامنه قایم اولور اکر بعض اوقاتده حاصل اولورسه خلال خیر وخصال حمیده نك
نقصاننه باعث اولور ودخی ذکر اولنان اخلاق اثارك ظهوری اطوار تجارته تابع اولوب
انك تفاوتیله متفاوت اولور اکرا سافل ناسدن اولوب بیع وشراده مکر وحیله
وانکار اثماننك ایمان فاجره یه اقدام ایدن تجار فجار ایله مألوف ایسه صحبت مؤثر
وطبیعت سارق اولمغله اخلاق ذمیمه وخصال رذیله نك ظهوری اشد اولوب
همت ومروت اول مرد شریره بعید اولور بوندن اقدم ذکر اولندیغی اوزره اصحاب
عزجاهدن بعضیلری مسلك تجارته سلوك ایدوب لکن قوة جاه ورفعت شاندن بکله
امر تجارته بالنفس مباشرتدن تعزز ایدن طائفۀ تجاره ملحق اولمق نادر واقل قلیل

معامله

ظاهر

اولدیغی ظاهردر اولدیغی صورتده طریقی بودرکه بعض رجال مساعدهٔ بخت سعید ایله
یا اقاربی اهل بیتندن ارث ایله دفعةً مال کثیره مالك اولوب حاصل اولان ثروت
وسامان سببیله بین الانام مشهور اولمغله رجال دولته انتما ومناصب عالیه
اعتلا ایدر بومقوله رجال یدنده اولان مال ایله تجارت اندکده سائر اسافل ناس
کبی بیع وشرایه مباشرت ایتمکدن تعزز ایدوب امر تجارتی اتباع وخدامندن کسب
کاره قادر کمسنه لره تفویض ایدر بناءً علیه اکابر دولتدن تجارته سلوك ایدن
کمسنه لر بالنفس بیع شرایه مباشرت وحکام مدمراجعت ایتیوب اسافل ناس ایله اختلاط
ومروتی مخل اولان اوضاعدن اجتناب ایتمکله خلق وطبیعتلری باقی واوناس مکر وتزویردن
عاری اولور مگر که طرفندن تجارته وکیل اولان کمسنه لر کندویه متعلق اموری
عرض ایتدکلرنده انلر ایله اختلاط وبینلرنده خلاف وجریان ایتمکله تجاره مخصوص
مروتی مخل بعض اخلاق ردیه نك طبعنه تاثیر ایتمسی ممکندر لکن بومعامله وراء
حجابدن اولوب اداسی مراعی وکلا واسطه سیله اولمغین طبعنده اثری ظاهر اولهجق
مرتبه یه بالغ دکلدر والله خلقکم وما تعملون **فصل** فصل خامسك اون بشنجی فصلی
حرف وصنایعك جمله سی استاددن اخذه موقوف اولوب کسب وتعلم ایله حاصل
اولدیغی بیاننده در حرفت منافت انسانه مخصوص حالت اولوب برامرده اعمال فکر
وعمل ایله حاصل ملکه دن عبارتدرچونکه تحصیل صنایع اعمال ایدی موقوف وتحریك
اعضایه منوط اولوب امر محسوس جسمانی اولمغله انك حصولی سائر امور جسمانیه
کبی مباشرت ایله اتم واکمل اولور وافعال مصنوعه دن برفعلده ملکه نفسك حاصل
برصنعت کامله وکیفیت راسخه درکه اول فعلك مرةً بعد اخری وقوعی وفاعلدن
صدوری متکرر اولوب صورتی طبیعتده راسخ اولنجه اول فعله مداومت ایله حاصل
اولور ملکهٔ نفسانیه نك طبعده رسوخ وثباتی متفاوت اولوب حصولنه مدار
اولان اصل فعلك کیفیتی مقداری اوزره واقعدر شویله که صنایعدن برصنعتی استاددن
اخذ ومشاهده آلات اسبابنه مباشرت ایله تحصیل خبرو تعریف ایله اخذدن اقوی
اولور بوندن صکره معلوم اوله که حرف صنایع ایکی قسمه منقسم اولوب برقسمی بسیط
وقسم اخری مرکبدر بسیط اول صنعتدر که حوایج اصلیة وامور ضروریه تحصیلنه
مختص اولوب مرکب حوایج اصلیة دن فضله اولان کمالاتی تکمیله مخصوصدر
وصنایعدن بسیط فکر دقیق وعمل انیقه محتاج اولمایوب امور ضروریه یه مخصوص
واخذ وتعلمی الزم اولمغله مرکبدن اقدم اولوب ابتدا تعلیم وتعلمه احق والیقدر
وبسیطك تعلمی اسبق واسهل اولوب عامهٔ ناس محتاج اولمغله درجهٔ کمالك ناقصده

صح صنایع مرکبه نك انواع واصنافی علی التدریج قوه دن فعله خروج ایدوب حزم واحتیاط ایله

ومرور ازمانله شیأ فشیأ حاصل ومرتبه کماله بالغ وواصل اولور زیرا عالم کون
وفساده جاری اولان اشیانك خصوصا حرف صنایعك امکاندن وقوعه قوه دن
فعله خروجی دفعةً ممکن اولمایوب بلکه امتداد وقت زمانه موقوفدر بوسببدن ناشی
سکانی قلیل قصبات وقراده موجود اولان حرف وصنایع بسیط وناقص اولوب
اطرافی معمور واهالیسی موفور اولدقده هرخصوصده دقت وکلفت اقتضاسیله
صنایع غریبه حادث اولور والله اعلم **فصل** فصل خامسك اون التنجی فصلی حرف
وصنایعك کمالی عمارت بلاد ایله حاصل اولدیغی بیاننده در بو امرك سببی اولدر که
طوایف ایامدن برطائفه مادامکه بریه وبادیه ده اقامت ایدوب مدن وامصارده
تجمع وتوطن ولذائذ جسمانیه ایله تلذذ وتنعمه اشتغال ایتمیه انلرك امر معاشك سعی
همتلری قدر حاجته مقصور وزراعت حراثتله تحصیل قوت غدایه محصور در امداد یساری
بخت واقبال ایله فراغ بال ورفاه حال میسر اولوب بلاد معموره دن بربلده یه نزول
ایتدکلرنده تزاحم رجال وکثرت اعمال ایله حاصل اولان ربح ونما حوایج ضروریه یه
وفا ایتدکدن صکره فضله وزیاده سی لذائذ نفسانیه وسعایش کمالیه یه مصروف
اولور معلوم اوله که نفس انسان سائر حیواندن عقل وشعور ایله ممتاز اولمغین
قابل علم وصنعت اولوب حیوانیتی سببیله قوت وغدایه محتاج وتحصیلی امر ضروری
اولمغله زراعت وحراثت وکسب تجارت علم وصنعته تقدیم اولنمشدر وهر بلده نك
عمران ووفرت سکانی مقداری اول بلده ده اسباب زیب وزینته میل ورغبت وهر
خصوصده کلفت اولنوب اهالیسنك ثروت ویسار ومکنت اقتدارلری حسبیله
صنایع عجیبه ظهور وحدوث ایدر اما بریه وبادیه قدر حاجت ایله اکتفا اولنوب
اهالیسنك سعی وهمتلری مرتبهٔ ضرورتی تجاوز ایتمامکله حوایج ضروریه لری
تحصیلنده نجار وحداد وخیاط وقصاب وحایك مقوله سی ارباب صنعت ایله
مکتفی اولورلر وصنایع مذکوره مقصود اصلی اولمیوب حوایج اصلیه تحصیلنه
آلت اولمغله بریه وبادیه ده موجود اولدقده دخی ضرورت مرتبه سنه مقصود
اولوب بلاد معموره ده علی وجه الکمال موجود اولمازاما برمملکت زیاده معمور
وسکان اهالیسی موفور اولوب کثرت مال حسبیله هرخصوصده دقت وکمال
مطلوب اولدقده حوایج ضروریه ده استعمال اولنان صنایع دخی حد کماله
بالغ اولورکاه اولورکه بعض بلاد وامصار کثرت مال وتزاحم رجال ایله معمور
اولوب سکان اهالیسی اکل وشرب وسکنی وسائر خصوصده زیاده کلفت
ودقت وصنایع غریبه یه میل ورغبت ایتمکله کسب وکار ایچون اصحاب صنایع

اطراف اكنافدن اول بلده ده اجتماع ايدوب اسواق شهر صنايع عجيبه ايله تزيين
اولنمغله اربابى لدى الاهالى عزيز ومرغوب اولوب فائدۀ عظيمه تحصيلى ايدرلر شويله كه
تنظيم ابدان ايچون كوشه كوشه كرمابه لر بنا اولنوب حماميلرك بازاركيب وكارلرى
كرم اولور وطبخ اطعمۀ لذيذه ونسج البسۀ فاخره ده ماهر طباخ ودهقان ونساج لر
ظهور ايدوب نحاس حديد وسائر معادندن مصنوع بعض آلات غريبه وصنايع عجيبه ده
كامل استادلر كسب وكار ايدرلر وتعليم عشق وهوا ايچون رقص وغنا اولنوب ضرب
اصول اوزره قرع طبول اولنور ونقش نكار وصنعت تذهيب ۞ وتجليده ده ماهر مذهب
ومجلد ظهور ايدوب تذهيب صحف وتجليد كتب ايدرلر وكاهيجه كثرت تزاحم رجال ايله
عمار بلاد رتبۀ كماله بالغ اولوب صنايعده حذق ومهارت برحده واصل ومصنوعات
عجيبه حادث اولور كه سير وتماشا ايدنلر متحير اولورلر نتكم اهل مصر حقنده سمعمزه بالغ
اولان اخبار عجيبه دندر كه انلرك ايچنده نيچه كمسنه لر طوطى وببغا كبى بعض طيور تعليم
نطق ونغمه ايدوب وحمار اهليه اوزان مطبوعه اوزره تعليم شيوۀ رقص ايدرلر
وينه ديار مصرده شعبده بازلر دخى موجود اولمغين اعمال لطايف الحيل بعض اشيايى
حقيقتندن اخراج وصورۀ اخرده ارائت ايدوب سرعت حركت ايله اشياء غريبه اظهار
قلب اعيان ايدرلر زيرا ممالك مصرك عمارى ديار غربه غالب اولمغين وطنمز اولان
بلادده موجود اولميان صنايع كثيره انده موجوددر والله الحكيم العليم

فصل

فصل خامسك اون يدنجى فصلى بلاد وامصارده حرف وصنايعك ثبات وكمالى اول بلده لرده
واقع عمارتك قدم عهدى وطول امدى سببيله حاصل اولديغى بياننده در بو امرك
سببى پردۀ خفاده مستور اولمايوب بر وجهله ظاهردر كه حرفت وصنعت عمران
بلاد وتزاحم رجاله تابع وتلاحق افكار وتتابع اوقات ايله حاصل امور واعمال
دن بو مقوله امور معتاده اليه على التدريج حاصل اولمغين تمكين واستقرارى كثرت
طول وعهد وزمانه موقوف اولوب مرور زمان ايله قلوب نفوسده ثبات
الوانك ثيابده رسوخى كبى محكم ومتين اولور شويله بعد الاستحكام نزع ودفعى
عسير اولوب بين الامم جارى اولور بو سببدن ناشى عهد قديم وامد مديدن
برو معمور اولوب اقتضاى اسباب وعوارض ايله بنيان نظامى مشرف انهدام
اولان بعض بلادده صنايع عديده دن نيچه آثار باقيه مشهودمز اولور كه تاسيس
وعمارى قريب وجديد اولان بلاد كثرت رجالده امصار قديمه يه معادل اولسه
دخى اول آثار انده مشهودمز اولماز بو معنى دكلدر الا معمورۀ قديمه ده جارى اولان
اطوار وعادات طول ازمان وتداول رجا وتكرار اعمال ايله بين الامم راسخ اولوب

بلاد جديده هنوز غايت كماله بالغ اولمديغندن ناشيدر بو امرك صدقى حالا عهده دخى
ممالك اندلسده جارى اولان احوالدن معلومدر كه ممالك مزبوره ده الآن رسوم
صنايع قايم اولوب بلاد وامصارده بين الاهالى معتاد ومتعارف اولان مراسم
معروفه داعى اولديغى عجيبه نك جمله سندن حذق ومهارت اصحابى رجال موجود
اولديغى معلوممزدر شويله كه طرح بناده وطبخ طعامده وآلات لهو وغنا ورقص
وخرام موجود اولوب واوضاع بناده رسم عجيب ومنازل قصورده بسط وبساطك
حسن ترتيبى جارى در كذلك معادن وخزفدن مصنوع ظروف واوانى ولوازم
بيوت وكلفت وترتيب ولائم وسور وسائر دواعى حظ وشهوت ايله اقتضا
ايدن صنايعده دقت اولنمغله ممالك اندلس وسائر اهل امصاردن بو وجهله
ممتاز اولوب صنايع مذكوره ده مهارت كامله ايله موصوف وجملدن زياده
حذق ممارست ايله معروفلردر زيرا ممالك اندلسده مختل النظام واكثر مواضعى
پامال سنابك الخيل اعداى لئام اولوب ورأى بحر سفيده مقابل ومحاذى اولان
بلاد غربدن زياده معمور واكثر احوالده موفور اوزره اولديغى ظاهردر وعهد
سابقده ممالك اندلسده دولت امويه قبلنده دولت قوط وبعدنده دولت طوايف
قائم اولوب عهد كفر واسلامده مقر دولت ومركز سلطنت اولمغله انده مراسم
حضارت ثابت وبر حده بالغ اولمشدر كه اقطاردن بر قطره ده اول مبلغه وصول
مسموع دكلدر مكر كه بلاد عراق ومصر وشام رتبۀ عمارتده بو مبلغه واصل
اولوب اندلس كبى انلر دخى طول دول ايله معمور اولديغى منقولدر كذلك
بلاد تونس دخى بلاد اندلس كبى ابتدا دولت صنهاجه بعده دولت موحدين
مقرى اولوب دولتين مذكورتين مدت مديده انده متمادى اولمغله طرح بنا
ونسج لباس وطبخ طعام وسائر اسباب نظام تكميل واتمامنه اهتمام اولنوب
بلاد مذكوره نك سوق وبازارى صنايع عديده ده ماهر رجال ايله مالامال
اولمشيدى اكر تونس مملكتى كثرت مال ووفرت رجال ايله عمار ونظامده
اندلس مرتبه سنه بالغ اولمايوب اندن اقل ايسه ممالك تونس بلاد مصره
قريب انده ساكن اولمغله اهالئ تونس رجال مصره مخصوص عادت وحرفت
وصنعتدن رغبت وامتحانه شايان كوردكلرى مراسم غريبه ورسوم عجيبه يى بلده
لرينه نقل ايتديلر وسنين هجرتدن مائۀ سابعه حولنده طائفۀ افرنج اندلس
مملكتنك جانب شرقيسنده واقع بلاده رفع لواى شقا استيلا ايدوب بلاد شرقيه نك
اكثر سكانى تونس مملكتنه نقل وانده سكون واقامت اتمكله بو ايكى مملكتك

رجالنه تقليد واقتدا ايدوب بعض اوضاعده مصريلره واندلسيلره مشاركت
ايتديلر وينه مغرب زميننده واقع مدينهٔ قروان وبلدهٔ مراكش ايله قلعهٔ ابن حماد
دخی الآن خرابه مشرف ايسه ده بلاد مذكوره نك معموريتی وقتنده جاری اولان
مراسم حشمت وحرف وصنايعدن بعض آثار باقی قالوب زمان سابقده اهاليسنك
نظام حالترينه دلالت ايدر بو خصوصه وقوف اصحاب رشد وسداده مخصوص اولوب
عين حكمت وچشم بصيرت ايله خرابه مشرف بلده ده بعض آثار صنايعه نظر ايتدكده
صحيفهٔ كتابده موجود اثر خط محكوك كبی زمان قديمده اول بلده نك عمار ونظامنه
استدلال ايدر **فصل** فصل خامسك اون سكزنجی فصلی حرف وصنايعك كثرت
وجودی طالبلرينك كثرت رغبتلرينه موقوف اولديغی بياننده در بو امرك سری اولدر كه
انسانك سعی وعملی مدار كسب معاشی اولوب مدت عمرنده سود ونفعی الا مقصود
اولمغله جد وسعيني مفت مجانا اضاعت ايتميوب ساكن اولديغی بلده ده قيمت وبها
ايله رايج اولان نسنه يه صرف قيلور نته كه برصنعت بين الناس رايج اولوب خلق بر مرغوب اوله
اطرافدن بيع ايچون سوق وبازارده رايج ومرغوب اولان قماش ومتاع مثابه سنده [بيننده] تحصيل
معاشه توسل ايچون ناس انك تحصيلنه جد وسعی ايدرلر اما برصنعت كه بين الناس مطلوب
وسوق بازارده رايج اولمايوب تعليم وتعلمنه قصد وتوجه اولنميه بوندن ناشی حضرت علی
حضرتلری بو بابده قيمت كل امرئ ما يحسنه كلام حكمت نظامی وارد اولوب يعنی هر شخصك
قيمت وبهاسی وسيلهٔ نظام معاشی اولوب عمل مستحسنه سنك قيمتيدر ديو درج دهان
وحكمت نشانلرين گوهرنثار ايتديلر وينه بو بابده هر صنعتك رواج واعتباری دولت
سلطنتك طلب ورغبتنه موقوف اولوب توجيه غرايمه سبب عاديدر اما اول صنعتكه
رجال دولت مياننده مرغوب اولمايوب انجق اهل بلد قتنده مطلوب اوله قوت رواجده
دولت اعتباری مثابه سنده دكلدر زيرا ملك ودولت بر سوق اعظمدر كه هر شيئك
رواج واعتباری انده حاصل اولوب آزچوق انده جاری اولمغله سوق دولتده رايج ومعتبر
اولان صنعت ذاتنده هر نه قدر قليل ايسه اعتبار دولت ايله اكثر اولمق ضروريدر اما
زمرهٔ رعيت ميانده برصنعت هر نه قدر مرغوب ومطلوب اولسه دخی طلب ورغبتلری
عموم اوزره واقع اولمايوب رواج واعتباری ناقص اولور والله قادر علی ما يشاء
فصل فصل خامسك اون طقوزنجی فصلی طائفهٔ عرب حرف وصنايعه اهل اولما
يوب بيلرنك مطلوب ومملكتلرنده مرغوب اولمديغی بياننده در بو امرك سری
اولدر كه طائفهٔ عرب بلاد معموره دن ابعد دشت صحراده گشت گذار ايدوب
وشرب لباس سكناده بلدی وحضريلر كبی دقت وكلفت اهتماملريله انلر ايچون

حرف صنايعدن استغنا حاصل اولمشدر اما جانب شرقده واقع طائفهٔ عجم ايله طرف
غربده ساحل بحر سفيده ساكن فرق نصارا تنعم وتلذذ وتزين وتجمله مالوف اولوب
انك تحصيلی صنايع عديده يه موقوف اولمغله حرف وصنعتده مهارت ايله معروف
وموصوفلردر وطائفهٔ عربك معاشی جمل وناقه يه مصروف اولمغله انلره مناسب مرعاده
رعی جمال وتسهيل نتاج ايچون تهيئهٔ رماله محتاج اولوب بريه وباديه ده اقامت
ايتمشلردر اما طوايف روم وعجم وساير امم بلاد معموره ده ساكن اولوب وجه معاشلری
جهت اخرا ايله حاصل اولمغين مملكتلری مرعای ابل ورمالدن خاليدر بو سببدن ناشی
طائفهٔ عربك اوطانلرنده ودولت اسلامك ممالك اولدقلری مما لكده حرف وصنايع
قليل اولوب قطر اخردن مجلوبدر اما چين وهند وترك وطوايف نصارايه مخصوص
بلاده صنايع كثيره موجود اولوب ساير بلاده انلردن استجلاب اولنور ومغرب
ديارنده صنايع قليل ومهارتلری نسج صوف وعمل خف ودباغت جلد واديمه مقصوردر
زيرا طائفهٔ بربر عن اصل باديه نشين اولوب بلاد وامصاره نزول ايتدكلرنده صوف
غنمدن كسوه ولباس وفرش وجلد واديمدن خفاف اتخاذنده عموم بلوا اولوب ٥
ومملكتلرنده اغلب امتعه لری صوف وجلده مقصود اولمغله صنايع مذكوره ده مبلغ
كماله واصل اولديلر اما ممالك يمن وبحرين وعمان وبلاد جزيره يه حالا طائفهٔ عرب مالك
ايسه ده لكن نيچه بيك سنه دن برو دولت ملك عرب انده قائم اولوب ابتدا عاد
وثمود وجبابرهٔ عمالقه بعدهم ملوك حمير علی وجه التعاقب انده مدن وامصار بنا
وهر خصوصده كماله عروج ايتديلر وممالك مزبوره ده امد ملك ودولت مديد اولمغله
صبغهٔ حضارت راسخ ومحكم حرف وصنايع مستحكم اولوب الی هذا الآن رسم واثری باقيدر
نته كم ديار يمنده منقش وملون كسوه ولباس حرير نسج اولنوب اطراف مما لكه ارسال
اولنور **فصل** فصل خامسك يگرمنجی فصلی بركسه ايچون صنايعدن برصنعتده ملكهٔ
تامه ومهارت كامله حاصل اولدقدن صكره صنعت اخراده مهارت وممارستی حصولی قليل
اولديغی بياننده در مثلا بر خياط صنعت خياطده ماهر اولوب مدت مديده استاده
خدمت وصنعت مزبوره ده كركی كبی مهارت تحصيل ايتدكدن صكره طرح بنا وصنعت
نجارتده ماهر اولمق مستبعددر بو امرك سری اولدر كه ملكات نفسانيه ثوبه اشراب
اولنمش صبغ ولون كبی صحيفهٔ نفسده ثابت صفات راسخه دن اولوب تأثير نفوسی
مستحكم اولمغله الوان ثياب كبی محل واحده دفعةً اجتماع ايتمزلر بركسه نك نفس طبيعتی
كه فطرت اوزره باقی اولوب الوان صنايعدن برلون ايله متلون اولميه قنغی صنعته مباشرت
ايتسه قبولی اسهل واستعدادی احسن اولوب صحيفهٔ طبعنده كالنقش فی الحجر مرسوم

ومنقش اولور اما نفس وطبیعت ملکات نفسانیه دن بر ملکه ایله متلون اولدقده
فطرت اصلیه دن خروج ایدوب ثابت وراسخ اولان ملکه ایله تلونی سببیله استعدادی
ضعیف وملکهٔ اخرایی قبولی اضعف اولور بو معنی بر امر بیندر که صدق وصحتنه لسان
وجود شهادت ایدوب دیدهٔ شهود ایله مرئی در دائرهٔ عالمده وجودی اقل بلکه امر لا یعقل
درکه بر صاحب صنعت مشغول اولدیغی کارده حد کماله بالغ اولدقدنصکره صنعت
اخرایه مباشرت وانده دخی مهارت تحصیل ایدوب ایکی صنعتده دخی کامل وماهر اوله بوخلاف
مشهوددر حتی ملکهٔ فکریه ده ماهر اولان اصحاب علم وفضیلت دخی اهل حرفت مثابه سنده
اولوب فنون علمیه دن بر فنده کامل وحد کماله واصل اولدقده فن اخر ایله تفننده
رتبهٔ اولی یه فائز اولماز بلکه فن ثانیده قاصر اولوب قلت اوزره مکر که بعضیلری
ایکی فنده دخی احراز رتبهٔ ریاسته نائل اوله بو امرک سببی ذکر اولنان معنا اولوب
صحیفهٔ طبعده حاصل اولان صفات نفسانیه ایله طبایعک تلون وانقلابی واستعدادلرک
تفاوت اختلافیدر فصل فصل خامسک یکرمی برنجی فصلی حرف وصنایعک اصول
وامهاتی بیاننده در دائرهٔ عالمده بین الانام متداول اولان اعمال واطوارک کثرت
ووفرتی سببیله حرف وصنایع دخی کثیر اولوب حیطهٔ عد واحصادن خارج اولمغله
هر بری صحیفهٔ تفصیل وبیان اولمق ممکن دکلدر لکن اول صنایع متعدده نک بعضیلری
معمورهٔ عالمده ضروری الوجود وبعضیسی دخی شریف الموضوع اولمغله انلرک انواعنی
ذکر وبیانه تخصیص ایدوب ماعداسی ترک ایلدک اما صنایع ضروریه فلاحت وتجارت
وحیاکت وخیاطت امثالی صنعتلردرکه انسان اکل وشرب ولباس وسکنی امرنده بو صنایعه
محتاج اولوب نوع بشرک حیات وبقاسی بونلره موقوفدر اما وضعی شریف اولان
صنایع جلیله تولید مولود وکتابت ووراقت وغنا وطب صنعتیدرکه هر برینک
ثمره وفائده سی تفصیل اولندقده شرف واعتباری ظاهر اولور تولید قابله لره
مخصوص صنعتدرکه وضع حمل وسهولت ولادت قوابله مخصوص وجه اوزره
اعانتی متضمن اولوب اکثریا مولودک حیات وبقاسنه باعث اولمغله علی وجه العموم
لازم الوجود مولوددر وصنعت طب فروع علم طبیعیه دن بر صنعتدرکه موضوعی بدن
انسان اولوب فائده سی حفظ وصحت ودفع مرض وعلت اولمغله شرفی ظاهردر
اما کتابت واکا تابع اولان صنعت وراقت بر صنعت شریفه درکه انسانک حوایج
ومصالحنی حفظ وتذکیر وآفت نسیاندن منع ایدوب اسرار ضمایر نفسی غایت
بعیده تبلیغ علوم ونتایج افکاری صحایف اوراقده ابقا ایدر وصور معانی ایچون
ترتیب اولنان رتب وجودک دردنجی اولوب ابتدا وجود خارجی بعده وجود ذهنی

بعده وجود لفظی بعده وجود خطی رتبهٔ رابعه ده واقع اولمشدر اما صنعت غنا نسب
وزان اوزره ترتیب الحان ایله اصوات ونغماتک حسن جمالنی اسماعه اظهار ایدوب
ترویج اسواقه باعث اولمغله صنایع شریفه دن معدود اولمشدر صنایع مذکوره که
کتابت وطب وعلم موسیقی در بونلر ذاتنده نفیس وشریف اولدیغندن ماعدا ملوک
سلاطین ایله اختلاطه داعی ومجالس انس وخلوتلرنده صحبت معاشرته بادی اولمغین
بو شرف خاص بونلره مخصوص اولوب صنایع اخرایده حاصل دکلدر عنوان فصلده بو آنه
کلنجه ذکر اولنان صنایع ضروریه اصول اعمال اولوب دائرهٔ عالمده انلردن غیری موجود
اولان حرف وصنایع بونلره تابع واکثر حقیر ومبتذل درکا هیچه اختلاف اغراض دول الله
احوال صنایع مختلف اولوب بر دولتده معتبر اولمیان صنعت دولت اخرده مقبول ومرغوب
اولور والله الخلاق العلیم فصل فصل خامسک یکرمی ایکنجی فصلی صنعت فلاحت و
زراعت بیاننده در بو صنعتک ثمره وفائده سی مایهٔ قوام ابدان انسان وحیوان
اقوات وحبوبی جمع وادخاردر بو طریق ایله که زرعه صالح اراضی منبته بعض آلات
مخصوصه ایله شق وتقلیب اولندقدنصکره زراعته مباشرت اولنوب وحد کماله
ایرنجه سقی وتربیه واصلاح وتنمیه ده جد واهتمام اولنور بعده وقت حصاد حلول
ایتدکده زروع نابته یی ساقلرندن قطع ودسته دسته خرمنکاهده جمع محکم دوس
ایتدکدنصکره انبارلره حفظ وادخار ایدرلر وانسانک نشو ونما وحیات وبقاسی
قوت وغدا ایله حاصل اولوب قوت موجود وسائر اشیاء معدوم اولسه تعیش
قابل وزراعت وحراثت تحصیل قوته متکفل اولمغله جمله صنایعه تقدیم اولنمشدر
بو سببدن ناشی صنعت زراعت اهل بادیه وقرایه مخصوص اولوب بداوت حضریا
حضارتدن اقدم اولمغله بو صنعت قدیمه دخی انلره مختص اولدی حضری وبدویلر
زراعت وحراثت ایله مألوف اولمایوب دائما تکمیل اسم عز وحشمته ساعی وانک
نظامنه داعی اولان صنایع دقیقه ده ماهر اولور فصل فصل خامسک یکرمی اوچنجی
فصلی صنعت بنا وطرح ابنیه بیاننده در معلوم اوله که صنعت مزبوره سکان
بلاد وامصاره مخصوص صنایعک اولی واقدمی اولوب مصلحت سکنی ایچون
بیوت ومنازل بنا ایتمک طریقنی بلمکدن عبارتدر زیرا انسان عواقب امورنده
فکر ونظر اوزرینه مجبول اولمغله صیف وشتاده حر وبردک ضررینی اندن منع
ودفع ایده جک امورده تفکر ایدوب سقف وحیطانی مشتمل جمیع جهاتدن شدت
حر وبرده حائل مساکن بیوت اتخاذ ایتمک لازمدر ونوع بشر اقدم خواص
انسانیه اولان فکر ونظرده مساوی اولمیوب مراتب استعدادلری مختلف

ومتفاوت در اقاليم سبعه دن اقليم ثاني وثالث ورابع وخامس وسادسده
ساكن اولان طوايف انام طبقات مختلفه اوزره عقل ودانشده معتدل اولمغله
طرح بنا وسائر صنايعده مسلك اعتداله سالك اولوب افراط وتفريطدن
اجتناب ايدرلر اما اوّلكي ويدنجي اقليمده سكّان اهاليسي عقل وفهمده نهج صواب
وجادهٔ اعتدالدن منحرف اولوب مسكن منزل بناسندن فكرلري قاصر دربلكه
تناول اغذيه ده طبخ ونضجه نظر ايتمدكلري كبي سكناده دخي طرح ابنيه دن مستغني
اولوب حيوان وحشي كبي كهف وغارده ساكن اولورلر بوندن صكره معمار
عقل ايله طرح بنا واعداد سكني ايدن كمسه لركا هيچه كثير اولوب محل واحدده
اجتماع بيوت كثيره بنا ايدرلر لكن طائفهٔ مذكوره اصناف مختلفه دن اولمغله
بيلرنده منازله دخول وهجوم ايتمك خوفندن مجتمع اولدقلري محلي دائر
اما دار ديوار ايله تحفظ واحاطيه محتاج اولورلر بوصورتده محل مذكور
مدينهٔ واحده اولوب حكام انلري محافظه يه قيام ومضرّت اشقيايي دفعه اهتمام
ايدرلركا هيچه اهالي بلد اعدا استيلاسي خوفندن برحصن حصينه التجايه
محتاج اولمغله تحصين نفوس ايچون قلاع منيعه بنا اولنوب براي محافظه
ومستحفظين نصب وتعيين اولنور ودخي طرح ابنيه ومنازلده اختلاف بلاد ايله
ناسك احوالي مختلف اولوب هر بلده نك رجالي بينده معتاد وهوالرينك مزاجنه
موافق وفقر وغناده حال وشانلرينه مطابق وجه اوزره بنا اختيار ايدرلر كذلك
بلد واحده ده ساكن رجالك احوالي دخي بومنوال اوزره مختلف اولوب بعضيلرينك
اولاد وعيالي وخشم وحذمي كثير اولمغله عرصه وساحه سي وسيع بيوت عديده يي
حاوي وقصوري محتوي عالي سرايلر بنا ايدرشويله كه حجر املس ايله مؤسّس وكلس
وجصّ ايله مشيّد ديوارلر يايوب وسطوح وسقوفني نقوش نكارك ايله تزيين
ايتمكله هر سطح ديواري صفحهٔ ارژنك ايدوب مسكن ومأوالري شاننه عنايت
ايله اظهار عزّ وحشمت ايدرلر بعضيلر دخي فقر وفاقه يه مبتلا اولمغله امر بناده
قدر حاجت اوزره اكتفا ايدر وملوك وسلاطين دخي تاسيس قلاع وحصونلر ايچون
طرح بناده ماهر معمار مهندس كاره محتاج اولوب تشييد وبناسي مراد اولنان
قلاعك احكامنده دقّت واوضاع هندسيه اوزره وضع وطرحنده اظهار صنعت
ايدرلر واشبو صنعت بناكه مسكن ومأوي خصوصنده اربابي جمله اقاليمده موجود
اولمايوب اكثر صنعت مزبوره ده ماهر معمار ونجارلر اقليم رابع ايله واكا مجاور
اقليم ثالث وخامس وسادسده بولنور زيرا طرف جنوبده واقع اقليم اول وثاني فرط

حرارت ايله موصوف وجانب شمالده اقليم سابع شدّت برودتله معروف اولمغله اعتدالدن
خارج اولوب سكان اهاليسي اكثر صنايعه جاهل مشاكل اولمغله صنعت بناده دخي رجللردن
بعضيلري ساز ايله طيندن معمول بقر وغنم اغيلي كبي مسكن اتخاذ ايدوب وبعضيلري مغاره
لرده ساكن اولورلر معلوم اوله كه طرح بنا انواع كثيره اوزره واقع اولوب اختلاف اعراض
وامصار ايله مختلفدر بعض ماكن بلادده حايط وجدار سنك وحجر ومدر ايله بنا اولنوب
قطع احجار طين وكلس ايله بربرينه ربط اولنمغله جسم واحد كبي بكلخت اولور وبعض
حصونده تراب ايله هموار ستوار بنا اولنوب اكا طابيه وباني سنه طواب تسميه اولنور
طرح ووضعي بودركه اولا احشابدن ايكي لوح هموار اتخاذ اولنوب طول وعرضلرينك
قدر ومقدارلري عرف بلاد ايله مختلف واوسطي طولا دورت وعرضا ايكي ذراع اولور
بعده اول ايكي لوح خشبت اساس ديوار اولمق اوزره حفر اولنان محله وضع اولنوب
بيلرنده بعد مسافه عرض اساسده صاحب بنانك اختيار ايتديكي مقدار اوزره واقع اولور
بعده لوحين مذكورينك ارالرينه بر قاج محلدن ذراع وعصا كبي متعدد احشاب وضع
اولنوب اول لوحلره محكم شدّ وبنا اولندقدن صكره بينه لوحين مزبورينك باشلري
طرفنده واقع فضاي باقي دخي اوستي آچق صندوق كبي لوح صغير ايله سدّ اولنوب واجزاي
خاك كلس وصاروج ايله اختلاط وامتزاج ايتمك ايچون بعض آلات ايله محكم ضرب اولنور
وضرب مكرر اولوب كلس خاك اسفله ميل ايتدكچه تراب وضع اولنور تا كه فضاي صندوق
كركي كبي مملو اولوب اجزاي كلس وخاك جسم واحد كبي بكلخت اولنجه عمل مذكور تكرار اعاده
اولنور بوندن صكره صورت اولي اوزره وضع اولنان لوحلر اوزرينه طول وعرضده
مساوي ايكي لوح آخر دخي نصب وصندوق شكلي اوزره وضع اولندقدن صكره درونينه
كلس ايله ممزوج تراب القا اولنور تمام اولنجه كالاوّل عمل ضرب تكرار اولنور بعده صندوق
ثانينك اوزرينه بر صندوق دخي نصب وعمل ضرب تكرار اولنوب ديوارك قد مفروضي
مقداري الواح ترتيب اولنور شويله سطور كتب كبي الواح منصوبه بربري اوزره منتظم
اولوب ديوار مذكور قطعهٔ واحده كبي مستوي اولور ودخي صنايع بنانك بري دخي انشاي
سقوف وسطوحدركه بر بيتك ديوارلري اوزره دركه وكريش تعبير اولنور احشاب منحوته
باساده جه مدّ ووضع اولندقدن صكره اوزرينه اته ومنشار ايله پرداخته فرش وتسميه
اولنوب بعده اول الواح مفروشه اوزرينه دخي صاروج ايله ممزوج تراب القا اولندقدن
صكره اجزاي كلس وخاك كركي كبي امتزاج ايدنجه بعض آلات ايله ضرب اولنور بعده
روي جدار كبي اوزري كلس ايله طلا اولنوب مرآت مجلا كبي تسويه اولنور وبينه
صناعات انواعندن بري دخي تمنيق جدار ونقش ديواردركه بعض بلاد وامصارده

كلس خشكى اب ايله تخمير ايتدكدن صكره بقيهٔ بلل و رطوبت موجود ايكن بالاى جداره رفع اولنوب قطعه قطعه قطع وتفريق وتناسب هندسى اوزره مناقب حديد ايله مجسم اشكالى كوناكون نقش وتصوير اولنور كه رونق بغايت تحسين اولنور وبعض بلادده مرمر رخام وحذف صدف وبوكجوق دانه لرى مخلوط سطح جدارده كلس مبلول ايله بربرينه ضم اولنوب اصحاب طرز مألوف اوزره بركونه ترتيب وتشكيل اولنور كه صحيفهٔ جدار انكله نظر وعيانه قطع رياض لاشجار كبى ظاهر اولور كذلك اصحاب صنعت بنا ذكر اولنان صنايعدن غيرى حفظ ما ايچون بعض بيوت ومنازلده حياض ومهاريج بنا اولنوب وقنوات مسناة ايله مجرىٰ خارجدن جلب ايتدكلرى اوله حوضه اجرا ايچون ومرمر جامدن معمول قبورلرى اعداد ايدرلر وصنعت بنا دقايق فن هندسه يى جامع اولمغله اصحاب حذق ومهارت ايله مختلف اولوب مدينه واسع ومعمور اولدقجه بنالر دخى زياده كثير اولور معلوم اوله كه بوندن اقدم ذكر اولنديغى حرف وصنايعك كمال كثرت وفرتى دولتلرك قوتنه تابع اولمغله مبادئ دولتده امر بنا دخى سائر امور كبى تكلفدن خالى اولوب لدى الاقتضا ارباب قطر اخردن جلب واحضار اولنورلر نتكم خلفاى امويه دن وليد بن عبد الملك زمان خلافتنده مدينهٔ منوره ده مسجد نبوى يى وقدس شريفده مسجد اقصايى وشام شريفده واقع جامعنى تعمير وبنا مراد ايدوب قسطنطنيه ده قيصر رومه ادم كوندروب فن بناده ماهر عمله ارسال ايتمك اوزره نامه ارسال ايلدى قيصر دخى وليده كفايت مقدارى بنا ارسال ايدوب مساجد مذكوره يى تشييد وانشا ايلدى ودخى معمار وبنا اولان كمسنه فن هندسه دن بعض مسائله عارف وطريق استعماله واقف اولوب لدى الحاجه عمل واجراسنه قادر اولمق لازمدر از جمله نصب شاقول ايله تسويهٔ حيطان واخذ ارتفاع ايله اجراى مياه وبونلرك امثالى سائر اعمال بنا اصول وفروع هندسه دن شئ كثيره محتاج اولديغى ظاهردر كذلك جر اثقال دخى بعض آلاته موقوفدر كه تحصيل حيل هندسيه يه منوطدر زيرا قلعه ومناره كبى بعض اجرام عظيمه حجارهٔ كبيره ايله تشييد وبنا اولندقده وجه ارضدن اول حجر ثقيلك فرازبنايه رفع ونقلندن عمله عاجز اولمغله مقرره شكلنده بر آلت ترتيب وبالادن زير ممدود بر حبل تعليق اولنوب قطع احجار اول حبل ايله رفع واجرا اولندقده جرم ثقيل خفت ايله محلنه واصل اولور آلات جر اثقال وسائر ادوات صنعت بنانك مجموعى ميان ناسده متعارف اولان اصول هندسيه ايله تمام اولور طرح ابنيه فن مذكوره مراعات ايله حاصل اولور ناسدن چوق كمسنه بوندن غافل اولمغله بو مقوله ابنيهٔ عظيمه يى وقت جاهليتده عاد وشداد قومنه نسبت ايدوب جثه وبدنلرى عظيم وجسيم اولمغله

اثار قديمه يى انلرك قوت وجسامتلرينه اسناد ايدرلر زعمى صحيح اولميوب بلكه ذكر اولنديغى اوزره امر بناده حيل هندسيه يه واقف معماران اسلافك صنعتلرى آثارى اولديغى ظاهردر والله يخلق ما يشاء

فصل

فصل خامسك يكرمى دردنجى فصلى صنعت نجارت يعنى دولكرلك صنعتى بياننده در صنعت مذكوره صنايع لازمه وحرف ضروريه دن اولوب مادهٔ سى الواح واخشابدر بونك بيانى بويله در كه صانع قديم حضرتلرى آثار صنع جميلى اولان مصنوعات بديعه نك هر برنده نوع بشر ايچون منافع جليله خلق وايجاد ايتمشدر كه انسان انكله ضرورات وحاجاتنى تكميل ايدوب لدى الحاجه انكله انتفاع ايدر اول مصنوعات بديعه نك برى اشجار متنوعه در كه انسانه ايچون حاصل اولان فوائد ومنافعى حيطهٔ عد واحصادن خارج اولوب احاد ناسدن هر برنده معلومدر كه منافع شجرك برى بودر كه طول مدت يا اصابت آفت ايله طراوت ورطوبتى زائل وخشكى يابس اولدقده كسر وقطع اولنور خشب اتخاذ ايدرلر ومنافع اخشابك اقدم واولى بودر كه اشعال نار ايچون هيزم وحطب واتكا طرد حيوان ايچون عصا وسقوط وتمايلندن خوف اولنان اثقاله ستون اتخاذ ايدوب بونلرده وسائر امور ضروريه لرنده استعمال ايدرلر ذكر اولنان منافعدن غيرى بدوى وحضريلره مخصوص منافع اخرا دخى موجود اولوب بريه وباديه ده سكان واهالى انتفاع ايدرلر اما اهل باديه نك اخشاب ايله انتفاعى بو وجهله در كه رجال خيمه لرينه ونسوانى محمل لرينه عمود واوتاد ايدوب ونيزه وتيركمان اتخاذ ايدرلر اما بلاد وامصار ساكن اولدقلرى بيوتنه سقوف وبابلرينه اغلاق وجلوس ايچون سرير وكرسى اتخاذ ايدوب سائر بونلرك امثالى حاجتلرينى تكميل ايدرلر بوذكر اولنان امورك هر برى كرچه اخشاب ايله حاصل اولوب لكن تاليف وتشكيل وتصويرى صنعته موقوفدر ومواد اخشابى وجه مخصوص اوزره تصوير وصور مطلوبه يى تحصيل وتكميله متكفل انجق صنعت نجارت اولوب اولدخى جودت وقصور اعتباريله اقسام مختلفه يه منقسمدر زيرا اخشابدن معمول نه كونه نسنه مراد اولنور ايسه حاضر اولان اجزاى خشب والواحى اعضاى حيوان كبى نظم وترتيب واشكال مختلفه اوزره تركيب ايدوب تكميل صورت ايدرلر صنعت مذكوره نجارت وصاحبنه نجار اطلاق اولنوب دائرهٔ عالمده وجودى لازم اولان صنايعدن معدوددر وصنعت نجارتك كمالى سائر حرف وصنايع كبى دولت عمار مملكته تابع اولمغله ممالك معموره اولوب سكان اهاليسى تخت سريرى سقف وباب وسائر آلات ادواتده تزيين تكلفه مائل اولدقجه صنعت نجارت

حدّ كماله واصل واستاد نجّارلر حادث اولوب قادر حاجتدن فضله غريب عجيب
صنعتلر ايجاد ايدرلر مثلا ساج ابنوسدن معمول واخشاب عديده دن مصنوع
تخت سرير وابواب بيوت اتخاذ اولنوب سائر ادوات منزلده كلفت اولنور
زيرا تعبير اولنان آلات ايله الواح واخشاب هموار مستوى قلندقدن صكره طرز
مرغوب اوزره بربره جمع وميخ ومسمار ايله ربط وتركيب اولنور نظر وعيانده
جسم واحد مشاهده اولنور وسُفُن بحريّه دخى لوح ومسماردن معمول
اولوب انشا وبناسى صنعت نجارتك ماهرجالته موقوفدر زيرا سفن بحريّه
اجرام هندسيه دن برشكل ماهى اوزره مصنوع اولوب شكل مزبور شاق
ماده سهولت وحركتده خفت وسرعتى موجب اولمغله سفينه دخى درياده
صدره وسينه سيله سير ايدن سمك صورتنده انشا اولندى امدى صنعت نجارت
سفن بحريه وسائر ابنيه انشاسنده فنّ هندسه دن استمداده موقوف اولوب
صاحبى علم مذكوردن وايه دار حظ موقوف اولمق لازمدر بوندن ناشى
زمان قديمده فنّ هندسه ده ماهر اولان حكماى يونانينك جمله صنعت نجارتده
امام اولوب دقايق فنّ بنايه عارف وصناعت مزبوره ده ماهر اولديلر
حتى علم هندسه ده كتاب اصول مؤلّفى حكيم اقليدس نجار اولوب بين
الحكما صنعت مذكوره ايله مشهوردر وكتاب مخروطات صاحبى ابلنوس وميلاوش
حكيم وانلرك امثالى مهندسين اقليدس كبى نجّار اولوب صنعت مذكوره ده
ماهرلرايدى بعض كتب مذكوره ده بين الخليفة ابتدا صنعت مذكوره نك موجدى
حضرت نوح عليه السّلام اولوب وقت طوفانده معجزۀ جليله لرى اولان سفينۀ
نجاتى صنعت مذكوره ايله بنا وانشا بيورملرى مسطوردر بنى مشار اليهك
نجار اولملرى حقنده وارد اولان خبرك وقوعى ممكن ايسه ده وقت طوفاندن
برونيجه بيك سنه مرور ايدوب عهد بعيد اولمغله صنعت مذكوره نك
ابتدا حضرت عليه السّلام اولديغنه دليل قوى وبرهان قطعى قائم اولمامشدر
بلكه حضرت نوحدن مقدّم سفينه نك وجودينه وصنعت نجارتك وقوعنه متعلق نقل
صحيح وارد اولمايوب كتب تاريخده ذكر وبيان اولنمديسه ده بناى سفينه يى ابتدا
حضرت نوحه اسناد ايله صنعت نجارتك قدمنه اشارت قصد اولندى امدى
حرف وصنايع بين الخليفه ابتدا الهام ربّانى ايله حاصل اولوب بعده كسب وتعلّم
ايله كمال بولور والله الخلاق العليم **فصل** فصل خامسك يكرمى بشنجى فصلى
صنعت خياطت وحياكت بياننده ودخى عقل معاش ومعادده كامل ومعتدل اولان

ناس ايچون تحصيل سكنى ده فكر وتأمل لازم اولديغى كبى ستر بدنه دخى واجب اولوب
اسبابنه مباشرت اقتضا ايدر وحرّ وبردن وقايه وصيانت ايچون ستر بدن پوشش ثوب
منسوج ايله حاصل اولوب ونسج ثياب دخى پنبه وكتاب وصوف غنمدن نافته
اولاناروپودى دستگاهده بافته اندكدن صكره كسوه وجامه اتخاذ ايتمكله حاصل
اولور وصنعت مذكوره يه حياكت وصانعنه جولاه وحائك اطلاق اولنور بريّه
وباديه ده كنت وكذار ايدن امم وحشيه نك اكثرى لبس ثياب ايتميوب ابدانلر
دخى احرام وپشتمال كبى يكپاره ثوب ايله اكتفا ايدرلر صنعت مذكوره يه خياطت
وصانع صاحبنه خياط اطلاق اولنور وطائفۀ بشر حرّ وبردن وقايه ايچون
لبس ثيابه محتاج اولمغله صنعت حياكت وخياطت صنايع ضروريه دن اولوب
حائك وخياطه احتياجلرى مقرردر خياطه احتياج دخى بوندن ناشيدر كه
ذكر اولنان اقمشۀ منسوجه يى قطعه قطعه بريدۀ مقراض ايدوب هربلكه يه
معروف اولان وجه اوزره دوخته ايدرلر لكن صنعت خياطت بريّه وباديه ده
جارى اولمايوب بلاد وامصاره مخصوصدر زيرا اهل بريّه هرخصوصده قدر
حاجت ايله اكتفا وترك كلفت ايتمرايله لبس ثوبده دخى تكلف ايتميوب شال واحرام
كبى دوش وظهورلرينه القا ايتمرايله سوزن خياط ايله دوخته لباس
استعمالندن مستغنى ديرلر صنعت خياطت اسباب تزيين وتجملدن معدود
بلاد وامصاره مخصوص اولديغندن ناشى اثناى حجده لبس احرام شعار اهل
اسلام اولوب ثوب مخيطدن نهى وتحريمك سرّى معلوم اولور زيرا فريضۀ
حجك مشروعيتى جميع علايق دنيويه يى وراى ظهره القا وتولّد ايتديكى ده
هيئت وصورت اوزره درگاه حقه رجوع والتجا حالتنى مشتمل اولوب داعيۀ
حكمت حين ولادتده حالت خلقتى مُذَكّر اولمشدر تا كه عبد مسلمك قلب وقالبى
علايق جسمانيه وشهوات نفسانيه دن خالى اولوب طيب ونسابه
تقرّب وثوب مخيط وكفش وخف وصيد وشكار وسائر مألوف وموت
ايله مفقود اولان حظوظات نفسانيه دن برشيئه تعرّض ايتميه بلكه
صدق نيت وقدم ذلت ومسكنت ايله عرصۀ محشره وارد عبد جانى
هيئتنده درگاه حقه روماله اولوب فعلى صدق واخلاصه قرين اولدقده رحم
مادردن خروج ايتديكى يوم كبى ذنوبندن خلاص اولمق جزاسيله مجازاته
استحقاق كسبنه سعى ايليه سُبْحَانَكَ مَا اَرْفَقَكَ بِعِبَادِكَ وَاَرْحَمَكَ بِهِمْ فِى طَلَبِ
هِدَايَتِهِمْ اِلَيْكَ ذكر اولنان صنعت حياكت وخياطت صنايع قديمه دن اولوب

حرارت وبرودتی معتدل اولان اقالیمده بونلرین وجودی ضرورید اقلیم اقلده
ساکن اولان طائفهٔ سودانك اکثری کسوه ولباسدن عاری اولمق اوزره بیمعرفه
بالغ اولمشدر ذکر اولنان صنعتلرك قدمنه بناءً عامهٔ ناس انلری انبیاء متقدمیندن
ادریس علیه السلامه نسبت ایدوب بعضیلری دخی هرمس نام بر ذاتك
ایجادیدر دیدلر وهرمسدن مرادینه ادریس علیه السلام اولمق دخی
مرویدر **فصل** فصل خامسك یکرمی التنجی فصلی صناعت تولید یعنی ابه لك
صنعتی بیاننده در معلوم اوله که صنعت تولید بر صنعتدر که انکله طفل
مولودی بطن ام ورحم مادردن رفق وملایمت ایله اخراج وبعد الخروج وجه
الی اوزره ولد وامه صالح ونافع اولان تدبیر وعلاجك کیفیتی معلوم اولور
صنعت مذکوره بلاد اسلام وکفره ده اکثریا نسوانه مخصوص اولوب انلر
بربرلرینك حاللرینه واقف ومطلع اولمغله شرعاً وعرفاً تولیده اهلیتلری
ظاهردر وصنعت مذکوره نك اهلنه قابله اطلاق اولنوب بو تسمیه ده
اعطا وقبول معناسی استعاره اولندی کویا والده حاصل طفل مولودی
قابله یه اعطا ایدوب اول دخی اخذ وقبول ایتدیکیچون قابله تسمیه
اولندی بو صنعتك بیانی بویله در که جناب باری علی الاطلاق مبدع
صور انفس وافاق حضرتلرینك ارادهٔ علیه لریله رحم مادرده مدت مکث
جنین اکثر طقوز ای تقدیر اولنوب عادت الهیه جاری اولمغله مدت مفروضه
تمامنده اطوار خلقت حد کماله واصل جنین ایچون خروجه استعداد حاصل
اولور تکوین باری ایله طینت مولودده مرکوز اولان استعداد فطری ایله
تنکنای رحمندن خروج وفضای شهوده وصوله طالب اولوب قدم نهادهٔ
مهد وجود اولمغله سعی واقدام ایتدکده منفذ ومسلك ضیق اولمغله خروجی
صعب وعسیر اولور بو اثناده چوق کره قوة اقدام وشدت خروجدن
ناشی بعض جوانب فرجی جرح وتمزیق ایدوب رحمه متصل اولان حجب
واغشیه یی قطع ایتمکله مادر مولود زیاده متألم اولوب لسان عربده طلق
اسمیله موسوم اولان وجع ولادت حاصل اولور زیرا قابله نك بو خصوصده
امداد واعانته محتاج اولوب تولیده مولوده بعض اعمال ایله معاونتی
لازم اولور ودستیاری عون باری ایله حملدن صکره جنین ایله رحم میاننك
حاصل مولودك سره ونافندنامعاسنه متصل بر وصله عضو باقی قالورکه
مولود مشیمهٔ رحمك اندن تغذی ایدوب تغذیه جنینه مخصوص فضله بر عضو زائد

دن

اولمغله بعد الولادت قابله اول عضوی قطع ایدرلر زیرا عضوك سره مولود ایله
امعایه متصل اولدیغی محلی بولوب ولدك معاسنه مادرینك رحمنه مضرت اولمامق
اوزره قطعی محل مزبوره تخصیص ایدوب اندن سرمو تجاوز اتمز ودخی طفل مولود
منفذ ضیق رحمدن خروج ایتدیکی اثناده عضو استخوانلری زیاده رطب اولوب
انثنا وانعطافی سهل اولمغله چوق کره واقع اولور که مولودك اعضا وجوارحنك
اشکال واوضاعی متغیر اولور بو صورتده قابله اعضای مولوددن هر عضوی
وضع اصلی وشکل طبیعیسنه رد وارجاع ایچون اول عضولری یدیله صقوب خلقت
سویه یی محافظه یه سعی ایدرلر بوندن صکره بینه قابله مولودك مادرنه تدبیره
مبادرت ایدوب بین النسوان صوك واش تعبیر اولنان کوشت پاره وغشایی اخراج
ایچون اعضاسنی دلك ایله لزم ایتمکله مباشرت ایدر زیرا چوق کره غشا مولودك
خروجندن مدت قلیله متأخر اولوب کمال اوزره خروجدن مقدم قوة ماسکه
حال طبیعیسنه رجوع ایدرسه اصحاب نفاسك نفسلری هلاکنه مؤدی اولور
زیرا اغشیهٔ مذکوره اجزای فضلیه دن اولمغله متعفن اولدقده عفونتی رحمه سرایت
ایدوب هلاك واقع اولمغله قابله بوندن احتراز ایلیوب اغشیه نك مولوددن
خروجی بر مقدار متأخر اولدقده وقت خروجه دك قوت دافعیه اعانته مشغول
اولور وبینه قابله مولودك حالنی اصلاح وتدبیره رجوع ایدوب بعده ادهان ایله
اعضاسنی طلا ورطوبات رحمی تخفیف ایچون اوزرینه درور قابضه القا ایدر وکوچك
دل تعبیر اولنان عضوی رفع ایچون طفلك بوغازینه باصوب دماغنی فضولدن
تنقیه ایچون انف متنفسه ادخال ایدوب مجاری عروق وامعاسنده واقع سده لری
تفتیح ایچون مناسب لعوق ایله غرغره ایدر وطفلك والده سنه وجع ولادت ایله
اصابت ایدن وهن وضعفه علاج ایدوب الم انفصال مولود ایله رحمنه عارض
اولان درد وزحمته دوا ایدر زیرا طفل مولود والده سنك اعضای اصلیه واجزای
طبیعیه سندن معدود دکل ایسه ده لکن تکونی حالنده رحمه اتصالی ومدت
مدیده بطن امده مکث وارامی سببیله عضو اصلی منزله سنده اولمغله رحمدن
انفصالی وقتنده والده سنده قطع عضو ایله حاصل وجعه قریب وجع حاصل
اولور بو ذکر اولنان دوا وعلاجلره جمله سنه قوابل اطبادن زیاده عارف اولوب
بو بابده انلره مراجعت اولنور بلکه ابتداء تولددن وقت فصاله وارنجه مدت رضاعده
مولود ایچون عارض اولان علل امراضنه مداواتده دخی طبیبدن اعلم اولوب
مشاهده وطول تجارب ایله قوابلك حذق ومهارتلری بو خصوصده اطبایه غالبدر

زیرا مدت رضاعده انسانك جثه و بدنی سخیف اولمغله بالقوة بدن اطلاقنه صالح
وقت فصالی تجاوز اتدکده اعضا وقواسی کامل و بالفعل بدن انسان اطلاقی صحیح
اولمغله طبیبه قوابله دن زیاده محتاج اولور زیرا قوابله مخصوص اولان صنعت
تولیدك وجودی انسانك بقاسنده لازم اولوب احاد بشرك تولدی اکثر اوقات
وغالب حالده قابله سز متصور دکلدر کا هیجه صنعت مذکوره دن استغنا واقع
اولوب قوابله مراجعت اولنان امورا نلرك معاونتی اولمقسزین حاصل اولور
شویله که انبیاء عظام حضراتنك حقلرنده مروی اولدیغی کبی خارق عاده معجزه
اولمق طریقیله یا بعض مولوده الهام ایتمکله وقت ولادت ومدت رضاعده اقتضا
ایدن امورلرینی خلق ایدوب قوابله مراجعتدن مستغنی اولورلر وکتب تواریخده
مسطورا ولدیغی اوزره سلطان انبیاء حضرتلری عالم غیبدن عالم بقایه وجودی
تشریف بیوردقلرنده دست قدرتله مختون وناف مبفلری مقطوع اولوب
دست سمینلری سطح ارضنه وضع وچشم لاهوت بینلری جانب سمایه رفع ایتدیکی
حالده قدم نهادهٔ مهد شهود اولدیلر کذلك حضرت عیسی نك مهدده تکلملری وسائر
انبیا حقنده بو بابده منقول اولان احوال بو معنایه شاهددر اما الهام طریقیله
صنعت قابله دن استغنا حصولی دخی منکر اولمایوب وقوعی مستبعد دکلدر زیرا
نحل زنبور دستمایهٔ عقل و شعوردن عاری اولان حیوانات الهامات عجیبه یه
مختص اولوب اصحاب عقولك عاجز اولدیغی اثار غریبه محض الهام ایله بونلردن
صادر اولدقده انلرك اوزرینه تفضیل خصوصا که کشف و کرامات ایله
تکریمه مختص اولان انسانك صغر و کبری حالنده بعض خصوصده مهم بالطریق
حاصلدر تقریر مذکوردن فارابی نك وحکمای اندلسك انقراض وانقطاع
مکوناتك امتناعی نوع انسانك عدم انقراضی حقنده رأیلرینك بطلانی ظاهر
اولوب حجت صورتنده ایراد ایتدکلری شبه واهیه لرینك فسادی معلوم اولور
فارابی ایله اندلس حکماسی دیدیلر که نوع بشرك وجودی حین ولادتده
بلکه مدت رضاعده قابله نك تربیه سنه محتاج اولوب صنعت تولیده موقوف
اولمغله بنی آدم وجه ارضدن بالکلیه منقطع اولسه اندن برفرد وجوده
کلمك محال اولور واکر بعد الانقراض زمرهٔ بشردن برمولود وجوده فرض اولنوب
خلقت وتکونی وقتنده قابله دن مستغنی اولدیغی تقدیرجه دخی بعد الوجود
قابله سز حیات وبقاسی متصور اولماز زیرا صنعت تولید سائر حرف وصنایع
کبی رأی وفکره تابع اولمغله اطفالده عقل وشعور نابود اولوب ومولود

مفروضدن غیری برفرد دخی موجود اولمامغله مربیسز مولودك بقاسی لازم اولور
دیو صنعت تولیدسز بقای مولودك استناعنه حکم بعده شیخ ابو علی بن سینا فارابی یه
بو بابده مخالفت ایله رأینی ابطاله تصدی وعالم کون وفسادك خرابنه
وانقطاع انواعك امکاننه بعده عود ورجوعنه بو وجهله جواب
ویروب دیدیکه عقلا جائز وممکندر که عالم بالکلیه خراب اولوب نوع
انسان وسائر حیوان بالجمله فنا بولدقدن صکره ادوار بعیده واحقاب
مدیده مرورنده وقوعی نادر بعض اوضاع غریبه سماویه واتصالات
عجیبهٔ فلکیه اقتضاسیله عناصرده انسانك مزاجنه مناسب امتزاج
حاصل اولوب حد اعتداله واصل اولدقده اول خمیر ممزوجدن برشخص
تکون وتولد ایده بعده انك ایچون برحیوان خلق اولنمق ممکندر که اول
شخصه تربیه الهام وفطرت ونهادنده مادر مهربان کبی شفقت ومحبت
ابداع اولنمغین شخص مزبوری نشو ونماسی حدنه دك حفظ
وتربیه ایدوب بو وجهله قابله دن مستغنی اولمق جائزدر
دیو ابن سینا بو بابده تطویل ایلدی ابو علی بن سینا نك فارابی یی ابطالده
دعواسی صحیح ایسه ده دلیل باطل اولوب حلیهٔ صحتدن بی
طائلدر زیرا ابن سینا نك دلیل سخیفی افعال اثارك علت موجبه یه
اسنادینه مبنی اولوب مذهب مردوده مبتنی اولمغله صانع عالم فاعل
مختار اولدیغنه اقامت اولنان برهان ایله دلیل مذکور رد وابطال
اولنور فصل فصل خامسك یکرمی یدنجی فصلی صنعت طبك فائده سی والکا
بلاد وامصارده احتیاج اولنوب بریه وبادیه ده اندن استغنا
حاصل اولدیغی بیاننده در معلوم اوله که صنعت طبك منفعت وفائده سی
معروف اولمغله بلاد وامصارده وجودی لازم اولان صنایع ضروریه دن
اولوب ممالك معموره ده ساکن رجال ونسوان اطبایه مراجعتدن
خالی اولمازلر زیرا طبك ثمره وفائده سی حفظ صحت ودفع مرض اولوب
حذاق اطبا قانون حکمت اوزره تدبیر ومداواة ایله اعتدال مزاجی
حفظ انفعالی دفعه اهتمام ایدرلر ودخی جمیع علل وامراضك اصلی
تناول اغذیه دن اولوب اکل وشربده حد اعتدالی تجاوزدن
حاصل اولور نتکم اطبا بیننده منقول وائمهٔ حدیث قتنده مدخول
اسرار فن طبی جامع برحدیث نبویده وارد اولمشدر که معده جمله

مرضك بيت ومكانی اولوب حميه وپرهيز دخی جميع دوانك راسی واصليدر ونيته
حديث اخرده وارد اولمشدر كه انسانك مبتلا اولديغی علل وامراضك اصلی
امتلا وتخمه اولوب معده يه طعام اوزرينه طعام ادخالندن ناشيدر
اما حديث اولده معده نك بيت امراض اولديغی ظاهر اولوب شرح وتفسيردن
غنيدر اما حميه راس دوا واصل علاج اولديغنك وجهی بودر كه حميه بدن
انسانه مضر اولان طعامدر ونافع اولان غدانی تقليلدن عبارت اولمغله
حميه جمله ادويه نك اصلی مثابه سنده بر دوا اولديغی ظاهر اولورا ما حديث
ثانيده وارد اولديغی اوزره امتلا هر مرضك اصلی اولديغی بوندن ناشيدر كه
تخمه وامتلا بر طعام تناول اولنوب هنوز معده يه هضم اولمزدن مقدم اوزرينه
بر طعام دخی تناول ايتمكله حاصل اولور بونك بسط وتفصيلی اوزره
شرحی بو وجهله در كه حق سبحانه وتعالی انسانی خلق وتكوين ايدوب حيات
وبقاسنی تناول غدا ايله حفظ ايلدی شويله كه بدن انسان ابداع اولنان
قوای هاضمه ايله اول غدانی ماكول معده وكبد وعروقده هضم اولنوب اجزای
بدنه ملايم دم اولدقدن صكره قوت ناميه واسطه سيله لحم وعظمه منقلب
اولور وهضم ديدكلری حالت بدنده غدا حرارت غريزيه ايله طبخ اولندقدن
صكره بدل ما يتحلل اولوب بالفعل بدندن جزء اولمقدن عبارتدر هضمك
تحقيقی بويله در كه غدا جوف دهانه واصل اولدقده اسنان ايله مضغ اولنوب
تاثير حرارت فم ايله انده طبخ يسير حاصل اولدقده فی الجمله مزاجی منقلب وصورتی
متغير اولور نتكم بر لقمه طعام تناول اولنوب بر خوشجه مضغ اولندقدن صكره
نظر اولنسه قبل المضغ بولنديغی مزاجه مغاير انده بر مزاج مشاهده اولنور
بعده غدای ممضوغ معده يه واصل اولوب حرارت معده انی طبخ ايتمكله مراتب
هضمدن كيموس مرتبه سنه بالغ اولور كيموس معده ده مطبوخ اولان طعامك
لب ولطيفی در كه بعد الطبخ معده انی عروق ماساريقا واسطه سيله كبده ارسال ايدوب
واسفل معده ده اندن رسوب ايدوب ثفل ثقيلی امعايه ورطوبت فضليه سنی
مثانه يه ايصال اتدكدن صكره قوت دافعه سبيلندن انی دفع واخراج ايدر
بعده حرارت كبد دخی خلط كيموسی طبخ ايدوب دم رقيقه منقلب اولور
وكبد ده اول دم رقيقك غلياننده بر مقدار اجزای يابسه منفصل اولوب
اسفل كبد ده رسوب ايتمكله خلط سودا متميز اولور وحرارت غريزيه
اول دم رقيقك بعض اجزای غليظه سنی طبخدن قاصر اولوب نضج تام حاصل

اولمامغله

اولمغله بلغم اولور واخلاط اربعه نك حصولندن صكره كبد جمله سنی جداول
عروقه ارسال ايدوب مجاری عروقده دخی حرارت غريزيه اخلاطی تكرار
بر كونه دخی طبخ وانضاج ايدر ودمك كثيفنده قوت ناميه تصرف ايدوب
غليظی اللحم واغلظی عظم اولور بعده بدل ما يتحلل حاصل اولدقدن صكره اخلاط
اربعه دن بدنه مجتمع وحاجت اصليه دن ازيد اولان فضلات مختلفه يی
طبيعت دفعه مشغول اولوب لعابی فمدن عرقی مساماتدن مخاطی انفدن
دمعی عيندن اخراج ايدر اشبو ذكر اولنان غدانك بدنده اخلاط اربعه يه
استحاله سی ولحم وعظمه انقلابی ثابت اولوب قوه دن فعله خروج اتمه سنك
طريقی معلوم اولدی بوندن صكره جميع امراضك اصلی حميات اولوب انحرافات
خارجيه نك اكثری حما انواعندن بر نوعه راجعدر وحمانك علت وسببی
دخی بودر كه حرارت غريزيه ده فتور وقوت هاضمه ده قصور اولوب معده
وكبد وعروقده واقع اطوار هضمدن هر طورده غدانی طبخدن عاجز اولمغله بدنده
ناپخته خلط فاسد اجتماعنه مؤدی اولور واكثر طبخ غداده قصور دخی يا معده ده
غدانك كثرت وحرارت غريزيه غلبه سندن يا طعام اوزرينه ادخالندن نشأت
ايدر طعام اول معده ده بر خوشجه طبخ اولنمزدن طعام ثانی اكل اولندقده حرارت
غريزيه انی طبخه مشغول اولوب طعام اولی ترك يا ايكی طعامی بردن طبخه متوجه
اولور حرارت غريزيه اتمام طبخدن عاجز اولوب غدانك نضجی كامل بعده معده
اول غدانی نامطبوخ حال اوزره كبده ارسال ايدوب كبد دخی طبخه وانضاجه
قادر اولماز چوق كره كبدده غدانی سابقدن بر مقدار فضله باقی قالمغله كبد
دخی معده دن وارد اولان غدای فاسد ايله اول ناپخته فضولك جمله سنی
عروقه ارسال ايدر بو تقديرجه بدن كندويه نافع خلطی اخذ ايدوب بدل ما يتحلل
حاصل اولدقدن صكره طبيعتده قوت موجود ايسه عروقده مجتمع اولان اخلاط
فاسده يی عرق ودمع ولعاب وساير فضلات اخری ايله دفع ايدر چوق كره
اخلاط فاسده كثير اولمغله طبيعت دفعدن عاجز اولوب عروق وكبد ومعده ده
باقی بوماقيوما متزايد اولور ورطوبت مائيه سی كثير اولان اغذيه واطعمه وساير
مركبات ممتزجه نك طبخ ونضجی حد كماله واصل اولمدقده بهر حال تعفن اتمك
مقرر اولمغله عروقده مجتمع اولان خلط متعفن اولوب واخلاط متعفن
اولدقده حرارت غريبه عارض اولمغله بدنده حما حدوثنه باعث اولور
نتكم بر طعام يا خود نبل حالی اوزره ترك اولندقده متعفن اولوب انلرده

برحرارت غريبه وابخرهٔ رديه حادث اولور وكتب طبده حميات ايچون علاجلر
ذكر اولنمشدر كه از جمله مريض معلوم العدد بر قاچ هفته اطعمهٔ مضره‌دن منع
اولنوب بعده صحت حاصل اولنجه مزاجنه موافق وعلتنه مناسب غدالر استعمال
ايتديريلور كذلك حال صحتده مزاجك دخی حفظ صحت ومرض حار وغيری امراضدن
سلامت ايچون اطبا نيجه تدبيرلر ايدوب كتب طبده تفصيل اولنمشدر كاهيجه
تعفن جمله بدنده موجود اولمايوب اعضای رئيسه‌دن ياغيريدن بر عضو مخصوصده
حادث اولمغله اول عضوده علت حدوثنه ياظاهر ياباطن بدنده قروح واورام
ظهورينه باعث اولور كاهيجه اعضادن بر عضو عليل اولورانده موجود
اولان قوانك ضعف وخللنه مؤدی اولور زيرا بلاد معموره‌ده اطعمه‌ده
خصب ورخا موجود اولوب اهل امصارك اكل وشربلری كثير اولمغله طعام
واحد ايله اكتفا ايتميوب تناول اغذيه‌ده وقتلری دخی مضبوط دكلدر اكثری
طعاملری رطب ويابس بعض بقول وفواكه ايله تربيه اولنوب الوان اطعمه‌دن
لون واحد ايله اكتفا اتمزلر چوق كره واقع اولمشدر كه بعض ضيافتلرده اغذيهٔ
نباتيه وحيوانيه‌دن برلونه فرق درلو طعام طبخ اولنوب اكل وتناول اولنديغی
مشهود مز اولمشدر بعض اطعمهٔ مختلفه معده‌يه وارد قده مزاج غريب حادث
اولوب بدنه ملايم وموافق اولمامغله طبيعت هضمدن عاجز اولمغين متعفن
اولور وسكان اهاليسی كثير اولان بلاد وامصارده فضلات كثير اولمغله ابخره
متعفنه حادث اولوب جوهر هوانك فساده مؤدی اولور مع هذا هوا اصناف
اروايحه نشاط بخش ايدوب حرارت غريزيه‌نك هضمده تاثيرينه معيندر
بوندن صكره تحليل فضولده حركت ورياضتك مدخلی اولوب بلاد وامصارده
اكثريا سكون وراحته مألوف اولمغله حركت ورياضت معتادلری دكلدر بو سببدن
ناشی بدنلرنده مجتمع اولان فضول متحلل اولمامغله بلاد معموره‌ده علل وامراضك
وقوعی كثير اولوب مرضك وقوعی مرتبه‌سی صنعت طبه احتياجلری مقرردر اما بريه
وباديه‌ده واقع مشتاده ساكن اولان اهل بريه‌نك مساكن منازلی متباعد اولمغله
رطوبات وفضلات قليل اولور هوالری ابخرهٔ رديه‌دن سالمدر اكثريا اهل
بريه ميل صيد وشكار وسائر كسب كاره باللذات كنديلری رؤيت ايدوب عضلات
وكثرت حركت ايله انلرده رياضت بدنيه موجود اولمغله هضملری جيد وحسن
اولور شويله كه ادخال الطعام ايتدكلری صورتده دخی طبخ غدا وتحليل فضولده
قوت هاظمه ودافعه‌نك تاثيری قوی اولمغله مزاجلری علل امراضدن سالم اولوب

فن طبه حاجتلری قليل بوندن ناشيدر كه بريه وباديه‌ده طبيبك وجودی
نادر اولوب اطبانك انده سكون اقامتلرينی مستدعی وجه معاش اولمديغی ظاهردر
سنة الله فی عباده ولن تجد لسنة الله تبديلا فصل فصل خامسك يكرمی سكزنجی
فصلی خط وكتابت وصنايع انسانيه‌دن بر صنعت اولديغی بياننده در صنعت خط اول
رسوم حرفيه واشكال لفظيه‌در كه صحيفهٔ خاطرده مرتسم اولان اغراض ومعانی
اوزرينه دلالت ايدن كلمات مسموعيه علامت وضع اولنوب خطك مدلولی
الفاظ الفاظك مدلولی معانی اولمغله معنايه دلالتده لفظه نسبت ايله ايكنجی مرتبه‌ده
واقع اولمشدر وذاتنده بر صنعت شريفه‌در كه انسانك حيواندن امتيازنه مدار
اولان خواص خصايصندن معدود اولوب نوع بشره مخصوص كمالات علميه‌نك
رأس ورئيسيدر زيرا خط رقم ايله نفوس وضمايرده مستور اولان اغراض ومعانيه
اطلاع حاصل اولوب غائب حاضر حكمی شاملدر كذلك خط رقم خازن كنجينهٔ علوم
ومعارف اولوب صحف اولين وكتب اقدمينده درج اولنان اخبار وسير واثارك
ضبط وحفظنه مدار اولمغله منافع عميمه‌يی جامع صنعت جليلة الاعتباردر وصنعت
كتابت سائر صنايع كبی استاددن اخذ وتعلمه موقوف واهاليسی موفور اولان
ممالك معموره‌يه مخصوص اولوب كثرت مشق ايله وطلب وتحصيلنه جد ورغبت
كثير اولان متين اولور اما اهل سكانی موفور وزياده معمور اولان بلاد وامصارده
صنعت كتابت حد كماله بالغ وجه اسهل وطريق احسن اوزره مشق وتعليمه قادر خطاطلر
موجود اولور صنايع علميه‌نك حد كماله بلوغی بلاد وامصارك وسعت وعمارتنه
تابع اولوب بلدهٔ مصر دخی زياده معمور اولمغله علم وكمال اولمشدر لكن اندلس ايله
مغرب ديارنده مشق وكتابت بو منوال اوزره جاری اولمايوب مفردات حروفك
هر بر حرفك شكل ورسمی ايچون موضوع قواعد اوزره مشق وتعليم اولنماز بلكه
صنعت كتابته طالب اولان كمسه تراكيب مرسومه‌دن بر تركيبی مشق ايدوب
اول خط مكتوبی استادنه ارائت اسنادی دخی بعد المطالعه بعض محللرينی تصحيح
ايليوب ملكهٔ كتابت اقتدار حاصل اولنجه مشق وتعلم بو منوال اوزره جاری اولور
بعده فن كتابت اهل طايف وقريشه نقل ايدوب انلر دخی قلم ورقم ايلديلر
منقولدر كه قريشدن قلم وارقامه ابتدا اقدام ايدن شخص بر روايتده سفيان
بن اميه وروايت اخرايده حرب بن اميه اولوب كتابت حيره‌ده اسلم بن سدره
نام كمسه‌دن اخذ وتعلم ايلدی بعضيلر ديديلر كه اهل طايف وقريشه صنعت
كتابت ارض عراقی اباد ايدن قبيلهٔ ابادن ديديلر بله واضل وانلرك دستيارينك همتيله

حاصل اولدی دیو شعرای عراقدن بر شاعرك بیتیله استدلال ایلدی ٥
قوم لهم ساحة العراق اذا ساروا جميعا والخط والقلم قبیلهٔ ایاد ساحهٔ عراقه نزول ایدوب
اُنده خط رحل اقامت ایدیلر لکن طور بداوت اوزره وصنعت خط صنایع حضریه‌دن
اولمغله ملکهٔ کتابتده قصورلری مقرردر امدی اهل حجاز فن خطی اهل حیره‌دن
اول دخی تبابعه وحمیردن اخذ وتعلّم ایدوب جزیرهٔ عربده خطّك شیوعی
بو وجهله ثابتدر کتب اخباردن ابن آبار نام فاضلك موسوم کتابنده امام
مالك اصحابندن عبد الله بن فروخ بن عبد الله بن زیاد بن انعم قروانی فارسی
اندلسینك تعریفی اثناسنده مسطوردرکه ابن فروخ والدندن شویله روایت
ایتدیکه والدم عبد الله بن عباس حضرتلرندن استعلام ایتدیکه یا معشر
قریش بکا خبر ویریز نزول قرآن وبعض سید الانامدن مقدم دخی
خط عربی ایله کتابت ایدوب الف ولام ومیم ونون امثالی حروفك
وصل وقطعنده حالا بینکزده معروف رسم اوزره خط ورقم ایله دست همتکز
مألوف واشنامی ایدی دیو سؤال ایتدکده عبد الله بن عباس نعم قبل البعثة دخی
طائفهٔ قریش کتابت ایدرلردی دیو جواب ویردی ابن ابارك کتابت تکمله
نقلی بو محلده تمام اولوب اخر کتابده سلسلهٔ اسنادی دخی تکمیل ایدوب دیدیکه
بکا خبر مذکوری ابو بکر بن ابی حمزه ابی بحر بن عاصیدن نقل ایدوب ابو بحر
دخی ابو عمردن اول دخی عبد الله بن مفرجدن اول دخی مفرج خطندن
اول دخی موسی بن نعماندن اول دخی یحیی بن محمد بن حشیشدن اول دخی عمر بن
ایوب تونسیدن اول دخی بهلول بن عبیدة البختی‌دن اول دخی عبد الله بن فروخدن
نقل ایلدی دیو وسایط اسنادی سمط تحریر ایلدی ودخی قبیلهٔ حمیرك مسند
اسمیله مرسوم بر نوع کتابت مخصوصه‌لری وار ایدیکه اشکال حروفی مفترق
اولوب رؤساسنك اذنلری اولمدقجه کتابت اخره تعلیمدن ممنوعلر ایدی
بوندن اقدم کذارش پذیر اولدیغی اوزره بداوت ایله صناعت بیننده بون
بعید اولوب بدویلر اکثر امورده قدر حاجت ایله مکتفی در بو سببدن
ناشی زمان سابقده قبیلهٔ عربك کتابتلری قواعد خط اوزره جاری
اولمایوب حالا عهدمزده خط عربه قریب کتابت ایدرلر ایدی بلکه
عصرمزده موجود طوایف عرب دولت اسلامیه ده بلاد وامصار اهالیسی الله
مختلط کتاب روم وعجمدن تعلم اتملریله اخلافك خطلری اسلافه غالب
اولمق راجحدر بناء علیه صدر اسلامده خط عربی حد کماله بالغ اولمایوب

ایجدنده کاتب دخی اقل قلیل ایدی بو امرك تحقیقی رسم عثمانی اوزره تحریر اولنان
خطوط مصاحفه نظر ایله ظاهر اولور صحابهٔ کرام کندیلره مخصوص خطله
رسم وتحریر ایدوب اهل خط میاننده معروف اولان قانون قاعده‌دن خارج
مصاحف قرآنیه‌ده رسوم کثیره موجوددر نتکم عهدمزده اولیاء کرام وعلمای
عظامدن برینك خط ورسمنه تعظیم واجلال اولنوب تبرك قصدیله صواب
وخطاسنه اقتدا اولنور صحابهٔ کرامك ذات عالیلری عالمه ولیدن واثرلرندن
وجوه ایله افضل واقتدایه محل اولمغله مصاحفی اول رسومك مواضعنه تنبیه
واشارت ایتدیلر صدر اسلامده براعهٔ بارعهٔ اصحاب اولان خطوط مصاحفك
خط ورسمه مخالفتی کتاب عربك خط ورقمده قصورلرندن ناشی اولمایوب
بلکه قصد صحیحه مبنی بر وجه وجیه ایله دردیو زعم ایتدیلر مثلا حضرت
سلیمانك قفس بند حکم وتسخیری اولان طیوردن هدهدی اثنای طریقده
تجسس ما ایچون ارسال ایتدکده جوابنی اعلامده بال افشان سرعت اولمایوب
مأمولدن زیاده مکث ایتدکده نائرهٔ غضب سلیمانی غلیان ایدوب هدهد
امتثال امرده تقصیر وابلاغ جوابده تأخیرینه برعذر قوی بیان ایتمدیکی صورتده
یا انی عذاب شدید ایله تعذیب یا ذبح ایدرم دیو علی وجه الترديد ووعیدی
جناب رب العالمین قرآن کریمده لَأُعَذِّبَنَّهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَذْبَحَنَّهُ کریمه‌سیله
نقل وبیان بیوردیلر نظم جلیلده واقع لاذبحنه کلمه‌سی فعل مضارع مثبت اولوب
حرف لام ایله محلّی جواب قسم اولمغله لام ایله ذال میاننه الف ادخالی قاعده
رسمه مخالف ومثبت منفی صورتنده تحریر اولندیغنك وجهی هدهدك ذبح
اولنمدیغنه اشارتدر دیدیلر کذلك والسماء بنیناها باید نظم کریمده واقع
باید کلمه‌سی دخی باء واحده ایله تحریر اولنمق مقتضای رسم ایکن یائین ایله باید
صورتنده مرسوم اولدیغی کثرت حروف ایله قدرت ربانیه‌نك کماله تنبیه
اولندی دیو تأویل وسائر قرآن کریمده رسم خطه مخالف مواضعی بو مقوله
تحکمات محضه ایله توجیه ایتدیلر معلوم اوله که صنعت خط ذاتنده حلیهٔ
کمال ایسه ده اصحاب کرام حقنده کمال اولمایوب بو بابده قلت مهارتلری
شانلرنده نقیصه‌یی موجب دکلدر زیرا صنعت کتابت تحصیل معیشته آلت
اولوب نفوسده اعراض معانی اوزرینه دلالت ایتمکله ممالك معموره‌ده
اسباب معاش اولان صنایع اعمال مقوله‌سندندر مطلق اوصاف ذاتیه‌دن
دکلدر وخواجهٔ کائنات حضرتلری امی اولمغله انکشت مه شکاف مبارکلری

أنشای قلم ورقم اولمایوب بوحالت انلرك حقلرنده مقاملرینه نسبت ایله اسباب
معاش اولان صنایع علمیه ومنافع دنیویه دن تنزهلرینه نظر ایله شرف كمال
عد اولنوب بر نسبت ایله نقایصدن معدود در زیرا ذات مقدس نبوی
بالكلیه معبود حقیقی یه متوجه ومنقطع اولوب بالجمله زخارف دنیویه وصنایع
علمیه یی وعلوم رسمیه یی دخی وراء ظهره القایبورمشلردر وقتا كه دعایم
ملك عرب قائم اولوب ظهور فتوحات اسلامیه ایله بلاد وامصاره ممالك وبحره
وكوفه یه نازل اولدقلرنده دولت اسلام قلم ورقمه محتاج اولمغین طائفهٔ عرب
كتاب قبط وروم وعجمدن تعلم ایدوب انشا وخطاب وحساب وكتابلرنده
استعمال ایتدیلر وعهدمزده معروف اولان خط كوفیه ده فی الجمله اتقان ملكه
حاصل اولوب همتلری كمال غایته بالغ اولمدی كیدرك ملك اسلام شرقدن
غربه واونجه اطرافه پرتو انداز اولوب طائفهٔ عرب ممالك افریقیه واندلسی
فتح وتسخیر وخلفای بنی العباس شهر بغدادی تأسیس ایتدكده كرسی ممالك
شرق وغرب ومركز عرب اولمغله بغدادا باده فن خط مبلغ كماله واصل اولدیلر
انلردن صكره خط وكتابت دیار مصره منتقل اولوب طریقهٔ اهل عراقه مخالف
اولدی وافریقیه ده اولان رسم قدیم معروف اولوب بطول اوراقده مشهودمز
اولان خط افریقی نك رسم ووضعی خط مشرقی یه قریب ومشابه در وملوك
امویه ممالك اندلسه مالك اولوب مراسم دولت وفنون صنعت ایله سائر دولتدن
ممتاز اولدقلرنده حالا عهدمزده رسم ووضعی معروف اولدیغی اوزره خط
ورقملری دخی سائر خطه مخالف اولدی زیرا اهل اسلامیه جمیع اقطاره شامل
اولوب اسواق علوم نافق ونایج وكتب ورسائل حد واحصادن خارج
اولمغله تحریر صحف وتجلید كتبده حذق ومهارت حاصل اولدی بوندن دولت
اسلامیه نك نظامی مخل وظل ظلیلی دیار شرقدن زائل اولدقده صنعت
كتابت كمالیله نقصان وزایل اولدی حالا دیار مصرده اصحاب قلم ورقم
دن صاحب خط نفیس خطاطلر موجود اولوب وبینلرنده معروف قوانین مرسومه
اوزره اشكال واوضاع حروفی طالب وراغبلره رسم وتعلیم ایدرلر انلر دخی اخذ
ایتدكلری وجه اوزره مشق ایتمكله زمان یسیرده تحصیل ملكهٔ كتابت ایدوب
فن خط ورقمدن نائل خط معلمی اولمغله استادلرندن اخذ مشق وتعلیمه مأذون
اولورلر حتی دیار غربده اهل بلاد جرید كتاب اندلس ایله اختلاط اتمیوب
اندلسیلر دار الملك تونسده مكین وبلاد جریدان دن بعید اولمغله بلاد مذكوره ده

خط قروانینك اثری باقی قالمشدر كیدرك افریقیه دن دولت موحدینك ظل
ظلیلی نقصان وزواله میل ایدوب اسباب عز حشمت فاسد اولدقده خط
ورقمك دخی رواجی ناقص وفاسد اولدی وافریقیه ده دولت موحدین
انقراضندن صكره بنی مرین دولتی قائم اولدقده انلرك ممالكی اندلسیلره
قریب اولوب افریقیه دن خروج كتاب اندلس شهر فاسه نقل وبنی مرین
انلری بعض خدماتده استعمال ایتمكله مغرب اقصاده اندلسی خطی جاری اولدی
لكن دار الملك بعید اولان ممالك غربیه ده خط اندلسینك رسم اثری محو
بلكه كان لم یكن شیئاً مذكور مرتبه سنه منتهی اولمغله افریقیه ومغربینده
رسم خط خلل نقصانه مائل اولدی شویله كه تحریر اولنان كتب ومكاتبه امرار
نظر اولندقده تعب مشقتدن غیری بر معنی حاصل اولمایوب صور خطوط
واشكال رقومده خلل وتصحیف وفساد وتغییر بغایت كثیر اولمغله ملك دولتك
اختلالی سبیله سائر حرف وصنایعده واقع اولان خبط وخلل صنعت كتابته
دخی حاصل اولدی والله یحكم لا معقب لحكمه ومشاهیر كتاب بغداددن ابن ایوب
كنیه سیله معروف استاد ابو الحسن علی بن هلالك بو بابده بحور عروضدن بحر
بسیط اوزره معمول بر قصیدهٔ رائیه سی اولوب انده صنعت خط وقلم وسائر
آلات كتابتك رسم ووصفی مذكور بو بابده مكتوب مرسوم اولان تراكیب
منظومه نك احسنی اولمغین تعلم كتابته رغبت ایدن ارباب استعدادك
انتفاعی قصدیله بو محلده ثبت وتحریری صوابدید خاطر اولدی قصیدهٔ مذكوره نك
اوللری كه ذكر اولنور ٭ یا من یرید اجارة التحریر ٭ ویروم حسن الخط والتصویر
٭ یعنی ای طالب آگاه كه بضاعهٔ علمیه دن صكره اقدم خواص انسانیه اولان
صنعت كتابتده حذق ومهارت تحصیلنه طالب وتصویر حروف وحسن خط
تكمیلنه راغب اولوب ٭ ان كان عزمك فی الكتابة صادقا ٭ فارغب الی
مولاك فی التیسیر ٭ اكر بو خصوصده عزم وهمتك صحیح ایسه تسهیل مرامك
جناب حقدن توفیق رجاسنه مبادرت بعده اسباب ظاهره یه مباشرت
ایله ٭ اعدد من الاقلام كل مثقف ٭ صلب یصوغ صناعة التحبیر ٭ قلم
وخط ورقم رخش دستكیر بال قلم ایله ضبط اولنمغله زیاده هموار ومستوی
وسخت وقوی اولمق لازمدر كه طی مسافهٔ مرامده جست وچالاك اولوب
یوتهٔ قرطاسه بنان همت ایله سبك جواهر ارقام اولندقده دلبند ودلنشین

ومظهر تحسين اوله • واذا عمدت لبريه فتوحه • عند القياس باوسط التقدير • يعنی
صنعت كتابتده تراشيدن كلك وخامه اهتمامی لازم اولان اموردن اولمغله
تراشيده اولنمق مراد اولندقده طول وعرضی معتدل قلم اختيار اولنوب خط
وسطه مراعات اولنه • انظر الحطرفيه فاجعل بريه • من جانب لتدقيق وتحصير •
ودخی آلت خط ورقم اولان خامه وقلمك طرفيننه نظر اولنوب قنغی جانبی رقيق ايسه
اول طرف تراشيده اولنه • واجعل لجلفته قواماً عادلاً • لايخلو عن التطويل والتقصير •
وبينه السنهٔ اقلام وكتاب ايله مذكور ومسطور اولان مراسم تجبيرلری دخی
بودركه ماليدهٔ صفحهٔ رقم اولان رأس قلم بين تطويل وتقصير حد وسط اوزره تقدير
اولنوب بو قوام عادل وقدر معتدلدن سهو انحراف اولنميه • والشق وسطه
ليبقی بريه • من جانبيه مشاكل التقدير • ودخی شق قلمك حاق اختيار
اولنوب طرفيننك شكافه نسبتی مساوی قلنه • حتی اذا اتقنت ذلك كله •
اتقان طب بالمراد خبير • يعنی ای جويان مزايای رسم ورقم دلدادهٔ شيوهٔ رفتار قلم
خامهٔ تحقيق ايله نبت جريدهٔ بيان اولان نقش مرام خريطهٔ خاطركده مرسوم
اولوب روح كلامه واقف صاحب معارف كبی توصيه اولنان امور صحيفهٔ
طبعكده مسطور اولدقده • فاصرف لرأی القط عزمك كله • فالقط فيه جملة التدبير •
يعنی شروط مذكوره رعايتندن صكره جل همتكی بريدن سرخامه كه قط قلمدر
اكا صرف ايله كه صنعت كتابتده قط قلم شرط اهم بلكه ركن اقومدر • لا تطمعن بانی ابوح بسره •
انی اضن بسره المستور • يعنی قط قلم اصحاب رقم ميانندە مستور سر مكتوم اولوب
مدت مديده استاده حذ منله معلوم اولمغين بندن بو سر مستورك كشفنی
اميد اتمه كه بن دخی اظهارده ضنت ايدرم كاتب ابن ايوب عليه الرحمة
قط قلمده مهارت متكفل صنعت كتابت اولديغنی اعلام وطالبی اخذ وتعلمنه
ترغيب وارشاد قصديله بر بيتی ايراد ايدوب فی الجمله ايماء واشعار ايله طلابه
شفقت ايلدی • لكن جملة ما اقول بانه • ما بين تحريف الی تدوير • يعنی قط قلم
خصوصنده ذكر ايده جكم كلام اجمالی بودركه نه زياده منحرف ونه زياده مستوی
اولوب تدوير وتحريف ميانندە قطع متوسط ايله قطع اولنه • والق دواتك
بالنقس مدبرا • بالخل او بالحصرم المعصور • يعنی ای طالب بو بابده جمله شرايطك
بری دخی دودهٔ نفط وبدندن معمول مداد اولمغين لقه ايله دواتكه القا
ايدوب بعده خل ايله يا مأ غوره ايله تربيه واصلاح اوله يعنی ای طالب خط

ورقم لوح مشقه امراد قلم اتمكده ثابت اولوب شمشير عزمی نيام طلبدن
اخراج ايله تحصيل مرامه شد نطاق اندام وتشمير ساق اهتمام ايله
ابتدا مشق وتعلمده خط آمرزد ديديوسكا انفعال خجالت عارض
اولوب عزمكده فتور وسعيكده قصوره باعث اولماسون • فالامر
يعصب ثم يرجع هنيا • ورب سهل جاء بعد عسير • زيرا هر امرك اولنده
صعوبت بعده سهولت حاصل اولوب عسرك انجامی يسرا ولمق مقرر •
حتی اذا ادركت ما املته • اضحيت رب مسرة وحبور • يعنی طلب كمالك
دستيارئ سعی واقدامر ايله مطلوبه فوز وظفر ميسر اولدقده
سنك ايچون زياده سرور حاصل اولوب راه طلبده مقاساة اولان
تعب ومشقته مكافات اولنور • فاشكر الهك واتبع رضوانه •
ان الاله يحب كل شكور • يعنی مطلب ومرامه نائل ونعمت حقه
واصل اولمق مقدر اولدقده مراسم شكری تقديم ايله تحصيل رضای
مولايه سعی واهتمام ايله كه جناب وهاب هر عبد شكوره محبت ايدوب
توفير نعمت ايله مجازات ايدر • وارغب لكفك ان تخط بنانها •
خيرا تخلفه بدار غرور • دستياری بخت فيروز ايله سنك ايچون
روزی اولان نعمت كتابتك شكری بودركه كف بنانكی مفاسد شروردن
كف ايدوب بو دار غفلت غروردە سبب ذكر جميل وباعث اجر جزيل
اولان كتب دينيه ووثايق شرعيه كبی امر خير تسطيرنه سعی ايله •
فجميع فعل المرء يلقاه غدا • عند التقاء كتابه المنشور • زيرا رقبهٔ عبوديتی
داخل ربقهٔ تكليف اولان هر عبد مكلف ساعت قيام قائم اولوب
اعمال دفتر افعالی كندويه اراءت اولندقده اندن صدور ايدن
خير وشرنی معاينه ايدر قصيدهٔ مذكوره بو محلده تمام حسن ختام
اولدی قول وكلام خزينه درونده محفوظ اولان جواهر معانی پی
قالب بيانه سبك وتصوير وما فی الضمير دن تعبير ايچون موضوع
اولديغی كبی اشكال خط دخی الفاظی صحايف اوراقه نقش وتسطير
ايچون معمول اولمغله مدلولنه دلالتی ظاهر اولمق لازم اولوب
خَلَقَ الْاِنْسَانَ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ آيت كريمه سنده بو معنايه دلالت وادلهٔ خطيه
ولفظيه نك خلق وتعليمنه اشارت اولنمشدر امدی خطك جودت
وكمالی اول وقتده حاصل اولور كه مطلوب دلالتی واضح اولوب

بین الکتّاب متعارف اولان نقوش حروف مفرداتنه مخصوص اولان
اشکال و رسوملك هر بری فرداً فرداً فرق و تمییز و اشکال کتابتك
وضع و رسملری قاعده یه تطبیق اولنه شویله که اوائل کلماتده
واقع اولان حروفدن الف و را و زا و دال و ذال حرفلری منفصل
و اواخرنده واقع اولورسه متصل تحریر اولنوب بو بش حرفدن ماعدا
حروف هجادن هر حرف کلماتك اوائل و اواخرنده هر قومك عرف
و اصطلاحنه کوره متصل و منفصل تحریر اولنور معلوم اوله که
کتّاب متأخریندن بعض کلماتی کلمهٔ اخرایه وصل و بینلرنده معروف
حروف عدیده یی ترکیبدن حذف ایدوب اسلافه مخالف بر خط
عجیب اختراع ایندیلر که قراءت و کتابتی کندیلره مخصوص و اخردن
مستور اولدی بونلر دفاتر خزینه و صکوك شرعیه تحریرینه مأمور
اولان کتابدر که کتابت اتدکلری مصالح دیوانیه و احکام شرعیه
کثیر و خط و رقملری مشهور و اصحاب مصالحدن چوق کمسه نك
معلومی اولمغله تسهیل مصلحت ایچون بو خط مرسومی اختیار اتدیلر
اگر خط مذکوری کتّاب متأخرین اصطلاحنه واقف اولمیان کمسه
ایچون کتابت ایدرلرسه مرادلرینی تعریف و بیانه محتاجدر
و الا وضع رسمی مجهول قاعده دن خارج خط اعجمی مثابه سنده اولور
اندن بر معنی فهم اولنمامغله سعیلری عبث اولور و کتابتك بو وضعی
اختیارده معذور اولمالری الا اموال و جیوشه متعلق دفاتر خزینه
تحریرینه مأمور اولان کتّاب دیوان معذور اولورکه انلر ستر
و اخفاسی واجب اولان اسرار سلطانیه یی ناسدن کتمه مأمور
اولمغله بینلرنده معروف و کندیلره مخصوص رسم خاصده مبالغه
ایدرلر زیرا خط مذکور معما مثابه سنده اولورکه رمز و ایما
طریقیله بر اسمك حروفندن اسماء طیب و ثمار و طیور و ازهار
ایله تعبیر اولنور حل و فتحی عسیر اولور اشبو خط مرموز و موضوع
ابتدای وضعنده اگرچه قانون قاعده ایله مضبوط اولمدیسه ده
کتابدن [illegible]لری اکا وقوف اطلاع ایچون اعمال فکر ایله قوانین
مخصوصه وضع ایدوب کتب رسائل تدوین ایندکلری مشهوردر
و الله علیم حکیم فصل فصل خامسك اوتوزنجی فصلی صنعت وراقت

یعنی مجلدلر

یعنی مجلدلك صنعتی بیاننده در دولت اسلامیه ده کتب علمیه و سجلات
شرعیه نك کتب و تجلیدنه و ضبط روایتله تصحیحنه رغبت عنایت قدیم
اولوب الی یومنا هذا هر عصرك رجالی بو امره اهتمامدن خالی اولمدی
بو خصوصه دخی باعث بادی ملك و دولتك وسعت و ضخامتی و رجالنك
تکمیل مصالحه رعایتی اولمغله دولت اسلامیه ده بلاد عراق و اندلسده
نطاق دولت واسع اولوب تدوین علوم و تجلید کتبه اهتمام غالب لکن
دولت خلفانك اندراسیله قلیل اولور زیرا صنعت تجلید دخی سائر
صنایع کبی دائرهٔ دولتك اتساع و امتدادنه و ملوك سلاطینك نظر
و اعتبارلرینه تابع اولمغله ممالك عراق و اندلسده تصانیف علوم
و سجلات احکام کثیر آفاق اقطاره نقل و رغبات ناس مزید اولمغله
کتب دواوین تحریر و تجلید اولنوب بلاد عظیمه ده مجلدین و وراقین
ظاهر و صنعتلری رائج اولدی و دخی اوائل عهد اسلامده تصانیف
علوم و صکوك احکام دفاتر دیوانیه و مناشیر سلطانیه قلیل
و جلد و ادیم کثیر اولوب و ضبط و روایتده صحت و اتقان مطلوب
اولمغله بالجمله کتب و صکوك و دفتر دیوان جلد و ادیم اوزرینه
ثبت و تحریر اولنوردی بوندن صکره کیدرك تألیف و تصنیف کثیر
و صکوك قضا و اوامر سلطانیه مزید اولوب کفایت اتمامکله عهد
خلافت عباسیه ده آل برمکه دن فضل بن یحیی کاغد و قرطاس
انشاسنه اشارت ایدوب صکوك و مکاتیب سلطانیه صفحه
قرطاس اوزرینه ثبت و املا اولندی اندن صکره بالجمله ناس
تصانیف علمیه و سائر امورلرینی کاغد قرطاس اوزرینه ثبت ایدوب
اصناف عدیده اوزره مصنع کاغدلر ایجاد ایتدیلر بوندن صکره اصحاب
علم فضیلت کتب علمیه یی واضع و مؤلفلرینه مسند روایتله ضبط و تصحیحه
مصروف اولوب ضبط و تصحیح علومك شاننه زیاده اهتمام ایتدیلر
زیرا آثار منقوله نك قائلنه و فتاوای شرعیه نك حکم مجتهده اسنادی
ضابطه رد قبول ایله ثابت اولوب متون و اصول مؤلفلرینه اسنادیله
تصحیح اولنمدقجه انلرك قول و فتوالرینك صحتی ظاهر اولماز بو سببدن ناشی
ازمنهٔ سالفه ده آفاق و اقطارده واقع علمای امت بو بابده صرف
همت ایدوب صناعت فن حدیثك فائده سی انجق ضبط روایاته محصور اولدی

ذیرا علم حدیثك ثمره‌سی احادیث نبویه‌نك نقل روایت اعتباریله اقسامنی ضبطه مقصور اولوب صحیح وحسن ومسند ومرسل ومقطوع وموقوف وسائر اقسام حدیثی وموضوعدن فرق وتمییز وسائر علم اصول حدیثده مسطور اولان انواعنی معرفته محصوردر بعده علمای امت احادیث نبویه واقوال ائمه‌یی ضبط وتصحیح امرنی اتمام ایدوب روایات ونقولك خلاصه‌سی لدی الفحول اولنان امهات کتب دینیه واصول صحیحه مرویه‌ده جمع وتسطیر اولنمغله ضبط احادیثه اشتغال بی طائل وتحصیل حاصل مقوله‌سندن اولدیغی شویله که ثمره ضبط واشتغال ذکر اولنان امهات کتب حدیثیه وانلك غیری کتب فتاوی وسائر تصانیف علمیه‌یی تصحیحه منحصر اولوب ومؤلفلرندن نقل واسنادی تصحیح ایچون سلسله اسنادی انلره ایصالدن عبارت اولدی وازمنه سالفه‌ده مراسم ضبط وتخریج ونقل تصحیحه دیار شرق واندلسده زیاده اهتمام اولوب عهد سابقده اقطار شرق واندلسده کتب وتحریر اولنان نسخ جلیله ضبط وصحت واتقان ونا سده موجود اولان اصول عتیقه علمای شرق واندلسك بو بابده حد کماله بلوغلرینه شهادت ایدوب وعامه اهل آفاق انلرك تداول واستعمالنه همت واوزرینه شد دست ضنانت ایتملری علمای اقدمینك بو بابده ید طولالری اولدیغنه دلالت ایدر حالا عهدمزده اهل غربك بداوت ودولتلرینك اختلالی سببیله صنعت کتابت وضبط وروایت منقطع اولمغین مراسم تخریج وتصحیح بالجمله مفقود اولوب امهات کتب دینیه‌یی کتاب بربر خطوط بدویه ایله تحریر ایتمکله کثرت خبط وتصحیفدن خالی اولمایوب امعان نظر وتحدید بصیرت ایله تتبع ومطالعه‌دن کسه‌لرك استفاده‌سی نادر اولدی ودخی فروع فقهیه واحکام علمیه بیاننده ذکر اولنان اقوالك اکثری ائمه مذاهبدن نقل صحیح واسنادی قوی ایله منقول ومروی اولمایوب بلکه مؤلفات فقهیه وتصانیف علمیه‌دن علی ما هو اخذ وتلقی اولنمغله صنعت خط وکتابت خط وتصحیف ایله مختل اولدقده امر فتواده دخی خبط وخلل موجب اولور ودخی رسم کتابتده راجل اولان فضلانك بعضیلری تألیف وتصنیفه تصدی ایدوب لکن صنعت خط ورقمده قاصر وآلات اداوانی تحصیلده عاجز

اولدیله تألیفلرینی تصحیف اوزره رسم وتحریر ایتدیلر حالا دیار اندلسده ضبط وروایت وصنعت کتابت مراسمنده براثر باقی قالوب اولدخی محو وزواله مائل اولمغله بلاد غربك نجوم علم وکمال بالکلیه محو وزائل اولمغه قریب اولمشدر والله غالب علی امره سمعمزه بالغ اولان اخبار صحیحه‌دندر که حالا دیار شرقده اسواق علوم وصنایع رائج اولمغله ضبط نقول وتصحیح متون انده قائم اولوب تحصیلنه سعی وکوشش ایدنلر ایچون حصولی سهل اولدیغی فصول آتیه ذکر وتفصیل اولنور لکن دیار شرقده دخی استنساخ کتبده متداول اولان خط عرب اولمیوب جمله دواوین وعلوم خط مرغوب عجم ایله مسطوردر ودیار مصرده مغرب کبی خط ورقم مختل اولوب بلکه تصحیفده دخی اشد واشنعدر والله غالب علی امره والحمد لله رب العالمین وصلی الله علی سیدنا محمد وآله وصحبه اجمعین

بو محلده ابن خلدونك کتاب اولنك محتوی
اولدیغی فصول خمسه تمام اولوب بوندن
صکره انشاء المولی جلد ثانیده علوم
عقلیه ونقلیه‌یه متضمن فصوللرك
ترجمه‌سنه شروع
اولنور وبالله التوفیق

تمت

سوّده اضعف
الوری احمد
بن مرتضی

م